

בעזה"י אתחיל לכתוב חידושי מסכת שבת שנת תקכ"ח לפ"ק.

דף ב ע"א ברש"י בד"ה יציאות השבת. וגם ד"ה שמים עד וכן בכל מלאכת שבת.

נ"ל המשך דברי רש"י דכל היכא דתני שמים שהן ד' קאי אידוע דהיינו אקרא שמים דכתיבין הן ד' וגם לשון השבת בה"א משמע הידיעה ר"ל יציאות השבת הידועין שמים שהן ד' והכא לא מצא קאי אקרא דבקררא לא כתיב רק הוצאה ובהך שמים הוא הכנסה והל"ל אחת שהן ד' כמו בשבועות ואינה דקאי אקרא כמו שמבאר רש"י דבקררא קאי רק בהוצאה לכה כ' רש"י האמורות לשבת ר"ל שצאמרו בפ' פלל גדול באבות מלאכות המוציא מרשות לרשות הן שמים כמו שמפרש הכא בגמ' ע"ב דשם מייירי אף בהכנסה מי לא עסקינו ושהן ד' מה שהוסיפו עליהן לאסור אבל קשה מנ"ל דשם לא מייירי אף בהנהך דאסורין פיון דקתני סתמא המוציא וכו' לכה פתב רש"י ועל ב' אלו וכו' עד וכן בכל מלאכת שבת ר"ל מדאחשבי בהדי שאר מלאכות ש"מ דמייירי דוקא בהנהך שמים דחייב עלי' ושפיר שייך שהן ד' וק"ל ובזה שייך טפי ק' התוס' דליתני שם פיון דקאי עליה וק"ל: ברש"י בד"ה ב' שהן ד' בפנים לאותן העומדין בפנים ובשבועות פירש"י בפנים היינו הכנסות ובחויץ הוצאות והוא תימה ונראה לפע"ד לתרץ דשם מקשה כמו הכא דליתני בפנים ובחויץ פי הכא אמאי תני ב' שהן ד' ותו לא וקשה אמאי לא מקשה סתירה היכא תני בשבועות שמים שהן ד' הא איכא ד' שהן ח' והאיך תני דבר שאינו וצ"ל דהי' מפרש דשם מייירי מחזא או בפנים לחוד או בחויץ לחוד וליכא יותר אלא דפריך ליתני גם האיך אלא דקשה דא"כ ליתני בפנים או בחויץ היכא תני סתמא יציאות השבת ב' שהן ד' משמע דכולהו ליכא יותר רק הוצאה רש"י לפרש דהמקשה פדי שלא יוקשה סתירה הי' מפרש בשבת בפנים היינו הכנסות ובחויץ היינו הוצאות וא"כ שפיר מייירי רק בחויץ דהיינו הוצאות והא דלא תני בחויץ הא תני לה יציאות והכא ר"ל בשבועות הוצאות ממש אע"ג דבשבת קרי תנא גם להכנסה הוצאה אין זה קושיא גם אם יקרא להוצאה לבד הוצאה והוי כמו דתני בחויץ ולא קשה סתירה רק מקשה ליתני גם בפנים כמו בשבת אבל למסקנא דגם שם תני הכנסות רק פולה לחיובא תני ודאי מפרשינו הכא פירוש מרנוח יותר כמ"ש התוס' ודוק ועיין בחידושים בגמ' בע"ב שכתבתי עוד תירוץ אחר בטוב טעם: שם ברש"י וכן בכל מלאכות שבת נ"ל לפי פשוטו משום דרש"י מפרש דנפק מויעבירו קול וקשה דלפי זה אינו חייב אלא מלקות מאל יביא עוד נדבה שהוא לאו לכה פי' משום דגלי קרא דהוי מלאכה הוי כמו בכל מלאכת שבת דכתי' מות יומת וקרא אתי לגלוי רק דהוי מלאכה וק"ל: ברש"י בד"ה שניהם פטורין מה שמייתי רש"י ק' הגמ' ותירוץו נ"ל דבא להכריח פירושו דלא כרבנותיו וקריב"א רק דקא חשיב עקירות כמ"ש רש"י קודם חד לעני ולבע"ה חזא והיינו עקירות מדחשיב להו שהן ד' משמע שהוסיפו לאסור משום שקרוב לבוא הכא גופא לידי חטאת והוי קצת דומיא דשמים שחייב חטאת והנה אסורין לחזא ג"כ משא"כ בהנחת לחוד לא מיסתיי אלא אם נעשה כל המלאכה כמו הכא כמו שאבאר בגמ' בעזה"י לכה לא קחשיב להו לאיסורא הכא וא"ת דאף לחוד אסור היינו ודאי דגזרינו משום מקום אחר שמיא יעשה כל המלאכה אבל פאן בהנחה לא יכול לבוא לידי חטאת ולא הוי פלל דומיא דשמים לכה לא קחשיב וזה מביא מהגמ' דקאמר דקאמי לידי חיוב חטאת ומדוקדק כל זה היטב בלשון רש"י ודו"ק: אמנם עיקר דברי רש"י שכ' פאן במשנה מתחילה דעקירות

קחשיב דהיינו אחת לעני ואחת לבעה"ב הוא למותר פאן במשנה והו"ל לפרש פן בגמ' כמו שפרש שם ולא יצטרף להביא פלוג ולהניח על פירוש הגמ' וביותר מה שכתבאר שכתבא זו היא אחת לעני ואחת לבע"ה דהוי פמתנגד לפירושו כמו שהקשו תו' באמת בגמ' דלא תני תרתי בעני באחת ועכ"פ הוי לי' לכתוב בקיצור דעקירות קחשיב ולא לפרש דבר המתנגד והוא למותר וביותר תמוה בגמ' גפי דאמי לידי חיוב תטאת מבאר ג"כ רש"י בפירוש עוד הפעם בבא זו שהוא אחת לעני ואחת לבע"ה וכ' פי' רבותיו שהוא תרתי לעני משמע שפא לסייע פירוש רבותיו ואנו חזינו דרש"י תופס פירוש עיקר לכן נלענ"ד דאדרבה זו הטענה מסייע לפירושו שפנה מתורץ קושיא במשנה ולזה כתבו רש"י הכא במשנה והיינו דעכ"פ הו"ל לתנא לפרש כל בבא דב' שהן ד' בפ"ע כמו שתנא ברישא דהיינו אחר שפירש השתים לחיוב דעני הוי לי' לפרש הד' לפטור דעני ולא לערב ולחלק לפרש בכל אחד השתים דחיוב באחת ואח"כ הפטורין לזה כ' רש"י משום דתנא בכל בבא חד לעני וחד לבע"ה לכה צריף למיתני אחר שתיהן פיון דכל בבא מייירי משתיהן ולמיתני תרתי פטורי דעני באחת לא הי' יכול שהי' צריף להאריף פיון דעקירות קא חשיב והיינו משום דגמ' פריף וכו' וזה מדוקדק היטב גם בגמ' דכ' ורבותי פירשו וכו' וזה סתם לי' דהא הוי תרתי דעני באחת וא"כ הו"ל למיתני ברישא כל חד אחר החיוב ולזה פירשו עיקר ודוק ועיין בגמ' שכתבתי עוד ישוב לפירש"י בדרף יותר מתקבל בדרף לימוד תלמידים אמנם זה נראה לי קרוב לפשוטו יותר: בתוס' בד"ה יציאות וכו' וקתני הוצאה לבסוף ר"ל דא"ל דעיקר הוצאה חביבא לי' לאקדומי שהוא חידוש שהיא מלאכה גרועה ואפ"ה אסורה כתבו דז"א דהא התי' קתני לה לבסוף וק"ל: בא"ד והוי לי' להתחיל פסדר עיין במהר"מ ול"נ דהמשך דבריהם הוא פן דר"ל דונדאי אחר המשנה זאת הוא סדר נכון כמו שכתבתי תו' רק על זה המשנה קשה ולא תימא דגם על זה המשנה לק"מ פיון דכל הסדר הוא נכון ויש להתחיל בלא יצא החייט והיכי שניף למיתני לא יצא החייט בע"ש ועדיין לא תני שיש שבת בעולם לאיסור המלאכות והוצאה דליתני דלא יצא בע"ש אטו שבת והוצאה למיתני קודם דין שבת באחד ויותר טוב לשנות הוצאה שהוא מעין ההתחלה לכה כ' והוי לי' להתחיל פסדר ר"ל אף על גב דעדיין לא תני שום דין שבת כמו בפסחים ויומא משונה פן אע"ג שעדיין לא שנה דין פסח ויו"כ אעפ"כ התחיל בקודם לו.

וק"ל: אמנם מדברי הנ"י למדתי פי' אחר שהקשה אמאי לא התחיל באבות מלאכות בפ' פלל גדול שהוא פלל ועיקר דיני שבת ותירץ דתנא רצה להתחיל פסדר לא יצא החייט כמו שמתרצין תו' לבסוף אלא ששינה קצת בסוף כמו שאביא בסמוך וא"כ י"ל דהתוס' הקשו ג"כ פן אלא שהקשו יותר חזקה ממ"נ דהיינו נדאי ע"ז לחוד שאינו מתחיל פסדר לא קשה אף דחזינו באיזה מקומות שמתחיל פסדר מצינו ג"כ כמה מסכתות המתחילין בעיקר דינים לכה הקשו דיני הוצאות הוי לי' למיתני בפ' פלל גדול ר"ל ואם הי' רוצה להתחיל בעיקר דינים הוי לי' להתחיל באבות מלאכות התי' והוצאה לבסוף כמו שם ואם רצונו פסדר הוי לי' להתחיל לא יצא כמו בפסחים ויומא ודו"ק: בא"ד דממשנה זו שמעינן כמה דברים וכו' ר"ל אע"ג דגוף הוצאה אין חביב עליו מדתני לי' בפ' פלל גדול לבסוף וטעמא משום דכתיב בקרא יותר משאר מלאכות משנה זו חביב עליו לאקדומי וק"ל: בא"ד דתני יציאות משום דבעי למיתני לא יצא אע"ג דלא תני המלבן וכו' הא

דלא תירצו מפסחים ויומא שקיו עיקר קושיתם משם כמ"ש היינו משום דשפיר שניף למיתני הסדר מקודם דאיסור אכילת חמץ וכן יום פפור מפורש בקרא בהדיא משא"כ הוצאה דאתי רק מדרשא אבל ממלבו הקשו שפיר דג"כ אינו מפורש רק דילפינו ממשפון ואהא תירצו דהוצאה הוצרה לשנות טפי ר"ל מלבו ואינה הוי כמו מפורש פיו דכתיב לא תעשה כל מלאכה ואלו הם מלאכות מסבא משא"כ הוצאה וקא דלא פתבו מעיקרא עיקר תירוץ לחלק בין הקא לפסחים ויומא היינו משום דלא די בזה דקשה ממלבו והוצרכו לתרץ וממילא מתורץ פסחים ויומא מכ"ש ונדע שהרי נ"י תירץ ממלבו ואינה דתני אידי הוצאה ולא כתי' התוס' וא"כ ק' מפסחים ויומא אלא ע"כ כמ"ש ודו"ק: ועיין במהרש"א שהקשה בא"ד אמאי שכתבו ואח"כ במה אשה דברים הנוהגים בשבת עצמו וכו' ע"ש ול"נ דל"מ שהוא דבר הנוהג שפול אדם צריף לצאת בבגדים ותכשיטין וכן בהמה ומרישא שניף למיתני דבר הצריף להמנהג ואח"כ דינים מה שאדם עבר ועשה מה שחייב מה שפטור וראי' דהרי עיקר דיני הוצאה תני אחר פירק פלל גדול ואפ"ה תני במה אשה ובמה בהמה קודם וכן מנהג פל מחברים בהלכותיהן וק"ל: גם מה שהקשה דלא נקטי אין שורין ואינה ג"כ אינו קושיא דאטו פי רוכלא לחשובי' אמנם מה שהקשה דלא נקטי מבעיר משום במה מדליקין וכירה זו קושיא גדולה וגם יש להקשות עוד אמאי נקטו מבעיר הא הבערה מפורש בקרא לא תבערו והוי כמו פסחים ויומא ויש לדחוק ולתירץ חדא באידי דהיינו מבעיר דנקטי משום דעיקר במה טומנין משום שפא יחתה וזה אינו ידוע דהמתה הוי מבעיר דבגמ' הוצרה לתת טעם לכף לא נקטי משום במה מדליקין דשם הטי' הוא הדלקה ממש והוא מפורש וגם פירה י"ל הטעם משום מבשל כמ"ש רש"י שם והם לא רצו לפרש הפל ודחוק:.

בד"ה יציאות הוצאת ה"ל למיתני ר"ל אע"ג דבקרא כ' לא יצא היינו משום דמייירי שיוצא עם הפלי אבל התנא דמייירי שהוא עומד במקומו ומוציא החפץ לא שניף רק לשון הוצאות ולא יציאות אלא משום לשון קרא דדרשינן אל יצא עם הפלי וא"כ בקרא שניף שפיר נקט תנא ג"כ האי לישנא אע"ג דלא שניף שפיר וק"ל: בד"ה ב' שהן ד' בפנים ואין נראה מדמפרש מילי וכו' ר"ל לפי ריב"א א"ש דהשתא לפירש"י דהקא תני פן חיובי ופטורי מילי דעני לחוד אמנם לפירש"י דחשיב עקירות אף לפירושו דהקא הוא מעורב הפטורין אלא דעכ"פ רישא א"ש ותני סיפא אגב רישא משא"כ לפירושו דהתם אף הרישא מעורבב וק"ל.

בא"ד ולא דייק מדקתני בפנים וא"ל דזהו פוננתו הו"ל וקתני ולא קמפרש דהא עדיין אינו פירוש וק"ל אמנם לכאורה אין זו ראי' דהא נדאי לפי מאי דס"ד דמייירי הפל בהוצאות כמ"ש רש"י ותו' שם דמשפחת אף בהוצאות לחוד שנים שהן ד' בפנים וב' שהן ד' בחוץ ע"כ הוי מפרשינן בפנים היינו לבע"ה ולא הכנסות דהא לא מייירי בהו וא"כ היכי הי' יכול למיזק מבפנים אבל לפי המסקנא דמייירי גם בהכנסות שפיר אנו יכולין לפרש בפנים היינו הכנסות פנים וצ"ל דבאמת פה היא הוכחת תו' מזה גופא דאמאי לא דייק דא"א יציאות היינו הוצאות ומשפחת כולה בהוצאות היכי נפרש בפנים ע"כ דהיינו לבע"ה וכיון שלפי ה"ה"א היינו מפרשין פן ע"כ הוא סובל פ"י זה מאיזה טעם לא נפרש לפי המסקנא פן דהא אין סתירה לפירוש זה אף לפי המסקנא וי"ל שתו' הכריחו זה הסבא מהגמ' דאל"כ לא הוי פריף רב מתנא תריסר הוינן כמו שאכתוב שם

והא דלא הוכיחו מזה היינו משום דהוי קשה הוא גופא מאי פריה דילמא היינו בפנים הכנסות אלא ע"כ דדייק מרבינא וכסברת התוס' וא"כ הוכחה זו מוכרחת לקד פתבו התוס' ודוק: בתוס' בד"ה פשט וכו' עד וכן בשבועות וכו' עד מאי שינה לקרותו שמים מ"ל עני וכו' הך וכן הוא קשה להולמו דאם לא הי' שונה אותו ודאי לא הי' תני שמים כיון שלא הי' שונה אלא אחת ואם שונה שניהו ע"כ הוצרה מאיזה טעם שיהי' פבר שינה לקרותו שמים כמו בהכנסה דג"כ מנאו לשמים עם הוצאה אע"ג דנפיק מהוצאה מ"ל אפוקי מ"ל עיולי אפ"ה כיון דהוצרה לילף מינה דפריה בהזרק הכנסה מנ"ל וכו' מנאו לשמים ה"נ אע"ג דמ"ל עני ומ"ל עשיר כיון דהתנא הוצרה לשנותו ע"כ עכ"פ יליף לחד מחברי דהוצרה לשנותו לקד מנאו שמים וגם הקנשיא ראשונה לפ"ז לא א"ש כיון דאף הכנסה הוצרה לשנות פנ"ל ואף שהתו' סברי השתא שזהו יותר קרוב זה לזה מהכנסה להוצאה אינו זה קנשיא חזקה וגם מ"ל דהלא חזינו במסקנת התוס' ע"כ עני ועשיר יותר רחוקים זה מזה כמו שנבאר ומנ"ל להתוס' השתא לעשות סברא שהמה יותר קרובים ולהקשות וגם קנשי' המהרש"א בתי' התוס' היא חזקה ל"ל להביא מתרי קראי מחד קרא נמי מוכח כיון דהי' במשפן ל"ל קרא וכן הוכיחו בשבועות אע"ג דלפי פשוטו יש ג"כ לתרץ קנשייתו דהתו' רצו להוכיח כל סברת התירוץ שהוא מ"ג ושמעו זה לא ילפינו חד מחברי' שלא תימה ודאי הוא מ"ג אם לא הי' שום לימוד לא הי' מחייבין מסברא שיהא מלאכה אבל בטר דגלי לן קרא שהוא מלאכה שפיר יש ליליף חד מאידך לקד הביאו פאן ראי' ליתר עוז להכריח דגם מהאי טעמא לא ילפינו חד מחברי' כיון דצריה תרי קראי ושם לא פתבו רק עיקר הוכחה שהוא מ"ג וסמכו אהקא שכ' ואין להאריה ע"ש.

אמנם נלע"ד שיתורץ ממילא בטוב טעם אחר שנפרש ק' התוס' ויתורץ גם מה שכ' וכן כל תולדות שהוא למותר ואי להוכיח עוד שהוא מ"ג קשה ועוד לקרא וגם אין הלשון משמע שיהא הוכחה בפ"ע רק שהוא מתירוץ הראשון לקד נלע"ד שק' משבועות מאי שינה לקרותו שמים הוא חזקה מאד אף אם תאמר שהוצרה לשנותו וכסוגיא בכל הש"ס היכא שמקשה שני קנשיות שמשמעו אף שהא' לא קשה יוקשה הב' ויתורץ ג"כ סברות הפוכות שברש"י שמתחלה ודאי ר"ל שעני ועשיר יותר קרובים בסברא מהכנסה עד שהקשו ובסוף מסקנתיהו ע"כ יותר רחוקים כמו שאבאר והוא תימה אמנם נראה לע"ד לתרץ הפל והארכתי קצת בקנשיות שתבין ותראה שנלע"ד שירדתי לעומק פשטן של דברי' והיינו זה יצא ראשונה' שהקשו משבועות ממ"נ אין שינה לקרותו שמים כיון דבפסוק לא פתיב אלא עיקר הוצאה שהוא יוצא עם הפלי וא"כ גם הוצאה דעשיר שהוא עומד בפנים ומוצא לא מוכח מקרא אלא צ"ל או דמשמע לי' לתנא שאין חילוק בין יוצא הוא או לא כיון דהוי במשכונ דמסתמא כשהורידו הקרשים מעגלה לקרקע מסתמא הי' עומד על עגלה כמ"ש התוס' לקמן בהכנסה מסתמא גם קרא מירי נמי בהכי סוף סוף הוצאה דעני לא פתיב ולא הוי במשפן מנ"ל ע"כ צ"ל דליכא שום ה"א לחלק ולא צריה אף למילף או דילפינו מעשיר משום מ"ל עני ומ"ל עשיר כמו הכנסה וא"כ קשה ממ"נ אי לא צריה למילף והוי חדא ממש מאי שינה לקרותו שמים אי ילפינו חד מחברי' א"כ מאי שינה לקרותו שמים דהא הוי אחת שהו ארבע דשם מפרש שמים היינו אבות שהם הוצאה דעני ועשיר ושהו ד' הכנסות דילפינו ממ"ל הוי תולדה וא"כ אף דהעני הוי תולדה

כְּמוֹ הַכְּנֶסֶה וּע"פ זֶה גַם קוֹשֵׁי רֵאשׁוֹנָה א"ש טְפִי מְדַחְזִינֵן עכ"פ דְּקָרִי לָהּ הֵכָא בְּכָל הַגַּמ' אָב מִשְׁמַע דְּהוּי מִמֶּשׁ כְּמוֹ הוֹצָאָה דְּעֵשִׂיר וְעֵיקָר הוֹצָאָה וּע"כ הוּא קְרוּבָה מְאֹד יוֹתֵר מִהַכְּנֶסֶה וְשָׂאִין צְרִיף אַף לְמִילָף א"כ ל"ל לְתַנָּא לְשִׁנוֹתוֹ וּבְשִׁבוּעוֹת קָשָׁה יוֹתֵר כַּמ"ש וְהוּי כְּמוֹ חֲדָא קוֹשֵׁי דְמִשְׁם עֵיקָר הוֹכְחָה אַף לְקוֹשֵׁי דְהֵכָא כִּינּוּן שְׁהוּא אָב לְכָף לֹא פְתִיבוּ וְעוֹד קָשָׁה עַל זֶה הוֹצָרְכוּ לְתַרְזֵן שְׁהוֹצְרָה לְמִילָף מִשּׁוּם שְׁהוּא מ"ג וְהָא דְקָרִי לִי אָב מִשּׁוּם דְּתַדַּע שְׁהוֹצְרְכוּ תְרִי קְרָאִי מִשּׁוּם שְׁהוּא מ"ג לְכָף הוּי אָבוֹת דְּכְתִיבִי תְרַנּוּיָהּ בְּקָרָא אֲלֵא שְׁלֵא יוֹקְשָׁה לָהּ סוּף סוּף אַף דְּהוּי מ"ג לְמָה הוֹצְרָה קְרָא הָא וְדָאִי הוּי יִלְפִינּוּ מִהֲדָדִי כְּמוֹ הַכְּנֶסֶה וְשָׂאֵר תּוֹלְדוֹת וְאִי כִּי הֵיכָא דְלִיקְהוּי אָב מֵאִי נ"מ לְדִינָא בֵּין אָב וְתוֹלְדָה דִּינִי אוֹ שְׁהוּא אָב דְּהָא וְדָאִי אִי עֲבִיד הוֹצָאָה דְּעֵנִי וְדְעֵשִׂיר לֹא חֲיִיב אֲלֵא חֲדָא דַּאֲל"ה הוּי מ' חֲטָאֵת לְהָךְ כ' דְּתוֹלְדָה דְּהוֹצָאָה בְּעֵינֵן שְׁיָהָא בְּמִשְׁכָּן וְהוֹצָאָה דְּעֵנִי לֹא הִי בְּמִשְׁכָּן כַּמ"ש וְשְׁלֵא תִקְשָׁה א"כ מִחַד קְרָא הוּי נְפִיק הוֹצָאָה דְּעֵנִי דְּהָא הוֹצָאָה דְּעֵשִׂיר הִי בְּמִשְׁכָּן לְכָף כ' שְׁם בְּשִׁבוּעוֹת דְּהוֹצָאָה כִּינּוּן שְׁהִיא מ"ג אַף שְׁהִי בְּמִשְׁכָּן לֹא הִינּוּ מְחִיבִי מִתְחִלָּה בְּלֵא קְרָא וְכֵן כ' בְּהַזְרֵק וְכֵן מוֹכַח שְׁם דְּפְרִיף הוֹצָאָה גּוֹפָא הֵיכָא כְּתִיבָא א"כ צְרִיכִין לְשִׁנֵּי הַהוֹכְחוֹת שְׁבַכְאָן וְלִשְׁם וְזֶה סוּגְרָ וְזֶה פּוֹתַח אֲלֵא שְׁשֵׁם לֹא רְצוּ לְהַאֲרִיף וְהִקְשׁוּ רַק חֲדָא קוֹשֵׁי וְתַפְסוּ עֵיקָר הוֹכְחָה שְׁהִיא מ"ג אֲלֵא שְׁלֵא תִקְשָׁה לָהּ בְּשִׁלְמָא שָׂאֵר תּוֹלְדוֹת אִינּוּ דוּמָה מִמֶּשׁ כְּמוֹ מוֹשִׁיט וְזוֹרֵק רַק הוּא מְעִין בְּעֵינֵן שְׁיָהָא בְּמִשְׁכָּן אָבֵל הֵכָא הוּא דוּמָה מִמֶּשׁ שְׁפִיר הוּי נְפִיק אַף דְּלֵא הוּי בְּמִשְׁכָּן וּל"ל קְרָא לְכָף פְּתִיבוּ וְכֵן בְּהַכְּנֶסֶה אַע"ג דְּהוּא דוּמָה מִמֶּשׁ דְּגַמ' אָמַר מ"ל אַפ"ה בְּעֵינֵן שְׁיָהָא בְּמִשְׁכָּן לְכָף בְּעֵי תְרִי קְרָאִי וְדוּק: אָמְנָם לַפ"ז יוֹקְשָׁה כִּינּוּן דְּסוּפָם לְהִבִּיא רֵאִי מִהַכְּנֶסֶה שְׁהוּא יוֹתֵר מְוַכְרַחַת לְכֹאֲרָה וְאִי לְפִי הַמְּסַקְנָא הוּא עכ"פ כְּשָׂאֵר תּוֹלְדוֹת כְּמוֹ שְׁבַנְבָּאָר לְמָה הִבִּיאוּ מִשָּׂאֵר תּוֹלְדוֹת אָפְסֵי יֵשׁ לְאֵל יְדֵי בְּדָרָה אַחַר שְׁהוֹצְרְכוּ לְהִבִּיא מִתּוֹלְדוֹת וְהוּא לְחִזְק תְּרִיז הֵרֵאשׁוֹן שְׁלֵא יוֹקְשָׁה א"כ שְׁהוּא מ"ג וְא"כ אַף לְגוֹף עֵיקָר הוֹצָאָה שְׁהוּא יוֹצֵא עִם הַפְּלִי דַּאֲל"ה לֹא הִי חֲיִיב מִתְחִלָּה כָּלֵל עַל הוֹצָאָה כַּמ"ש וְא"כ דִּילְמָא חֲדָא קְרָא לְעֵיקָר הוֹצָאָה וְחֲדָא קְרָא לְהוֹצָאָה דְּעֵשִׂיר שְׁאִינּוּ דוּמָה כָּלֵל לְעֵיקָר הוֹצָאָה כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּשִׁבוּעוֹת וְאִפְתִּי הוֹצָאָה דְּעֵנִי מ"ל וְצ"ל דַּא"כ לֹא לִיכְתוּב אֲלֵא חֲדָא קְרָא לְעֵיקָר הוֹצָאָה וִיָּהָא הוֹצָאָה דְּעֵשִׂיר כְּמוֹ תּוֹלְדָה וְקָשָׁה דִּילְמָא לֹא הִי חֲיִיב מִשּׁוּם תּוֹלְדָה כִּינּוּן שְׁאִינּוּ דוּמָה מִמֶּשׁ וְהוּא מ"ג לְכָף פְּתִיבוּ וְכֵן כָּל תּוֹלְדָה דְּהִינּוּ מוֹשִׁיט וְאִינְהּ וּמְעַבִּיר ד"א שְׁאִינּוּ דוּמָה מִמֶּשׁ רַק הוּא מְעִין בְּעֵינֵן שְׁיָהָא בְּמִשְׁכָּן וְעכ"פ כִּינּוּן דְּהוּי בְּמִשְׁכָּן וְהוּא מְעִין הוֹצָאָה הוּי תּוֹלְדָה וְה"נ הוֹצָאָה דְּעֵשִׂיר כִּינּוּן שְׁהִי בְּמִשְׁכָּן הִי עכ"פ תּוֹלְדָה וְאִין נ"מ לְתוֹלְדָה לְאָב וְא"כ אִינְהּ קְרָא לְהוֹצָאָה דְּעֵנִי וְדוּק: וּלְפ"ז מְתוּרְזֵן קֶצֶת קוֹשֵׁי הַתּוֹס' בְּסוּף אֲמַאי שְׁאוּמֵר הֵם הוֹרִידוּ אַף אֲתָם אֵל תּוֹצִיאֵו אַע"ג דְּכְתִיב בְּקָרָא ע"ש בְּתוֹס' בְּדִיבּוּר זֶה בְּסוּפוֹ וּלְפַמ"ש לְק"מ דַּאֲל"ה לֹא הִינּוּ יוֹדְעִים הוֹצָאָה דְּעֵנִי אֲלֵא שְׁהִתוּ מְתַרְצִים יוֹתֵר בְּטוֹב דְּלִישְׁנָא דְּבְרִייתָא מִשְׁמַע דְּאֲתִי לְלַמּוֹד מִשְׁם עֵיקָר הוֹצָאָה וְדוּק: בַּא"ד וְכֵן גַּבֵּי הַכְּנֶסֶה נְמִי אָמְרִינּוּ וְכו' וְא"ת כִּינּוּן דְּהַכְּנֶסֶה הֵימָּה בְּהַמְשָׁכָן מֵה צְרִיף תּוֹ בְּהַזְרֵק וְכו' וְא"ת כִּינּוּן דְּאִיכָא סְבָרָא וְכו' וִי"ל וְכו' וְעֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א שְׁדַחַק א"ע וְנ"ל שְׁכַּוְנָתוֹ לְתַרְזֵן מ"ש הוֹכְחָה מִהַכְּנֶסֶה מְדַנְקֵט שְׁהִי בְּמִשְׁכָּן וּבְאֲמַת מְסָקִי הַתּו' דְּהוּא אִינְדִי וּמְפָרֵשׁ שְׁבַאֲמַת הוֹכְחָה זֹו אִינְהּ לְפִי הַמְּסַקְנָא וְגַם כָּא לְתַרְזֵן קֶצֶת מֵה שְׁיָיָהּ הִנְהּ שְׁנֵי קוֹשֵׁי לְכָאן וְלַעֲנ"ד לֹא הוֹעִיל וְאִינּוּ נְכוּן וְדַחִיק מְאֹד וְל"נ לְפָרֵשׁ הַכָּל בְּטוֹב טַעַם וְהוּא דְּבּוֹדָאִי אַף לְפִי הַמְּסַקְנָא מוֹכַח שְׁפִיר מִהַכְּנֶסֶה דְּהָא

ע"כ חד סבָּרָא מְשַׁמַּע וְדַאי מְהַגְמִי דְצָרִיף לְהַכְנִסָּה אוּ מ"ל אַפּוּקִי מ"ל עִיּוּלִי אוּ דְהוּי
בְּמִשְׁפָּן כְּמוֹ שְׁמַסְקִי הַתּוֹסֵס וּבִשְׁאָר תּוֹלְדוֹת מְשַׁאָר מְלֹאכּוֹת אַף דְּלִיפָּא אַף סְבָרָא שְׁאִינוּ
דוּמָה מְמַשׁ רַק הוּא מְעִין הָאֵב וְגַם לֹא הוּי בְּמִשְׁפָּן הוּי תּוֹלְדָה אֲלֵא וְדַאי מְשׁוּם דְּהוּי מ"ג
וְהָא דְנִקְטִי הַתּוֹסֵס הַשְׁתָּא לְהוֹכִיחַ מִמַּאי דְאָמַר שְׁהִי בְּמִשְׁפָּן הֵינּוּ מְשׁוּם לְפִי שְׁתִּירְצוּ
עַכְשָׁיו מוֹכַח לְכַאוּרָה דְבְעֵינוּ תְרַנְיָהּ וְהֵינּוּ סְבָרָא דְמ"ל אַפּוּקִי וְכוּ' וְשְׁהִי בְּמִשְׁפָּן דְּהָא
הַקְשׁוּ מ"ל עֵנִי וּמ"ל עֲשִׂיר וְתִירְצוּ מְשׁוּם דְּהוּי מ"ג לֹא נְפִיק מִחֲמַת מ"ל לְכֹף אִיְצְטָרְף
תְּרִי קְרָאִי וְקִשָּׁה הֲלֵא זֹו סְבָרָא דְמ"ל עֵנִי וּמ"ל עֲשִׂיר הוּא לְכַאוּרָה יוֹתֵר קְרוּבָה מִהַסְבָּרָא
מִהַכְנִסָּה לְהוֹצָאָה דְאָמַר מ"ל אַפּוּקִי מ"ל עִיּוּלִי תִדַּע שְׁהַתּוּ סוּבְרִים הַשְׁתָּא כֵּן מְדַהֲקִישׁוּ
ל"ל לְמִתְנֵי כָּלֵל וּמִהַכְנִסָּה וְהוֹצָאָה לֹא קִשָּׁה לְהוּי וְתְרִי אִפִּי הַגַּמִּי הַקְשָׁה הַכְנִסָּה מִנ"ל
וּא"כ קִשָּׁה כֵּינּוּ דְעֵנִי וְעֲשִׂיר אִיְצְטָרְף ב' קְרָאִי וּא"כ מִנ"ל הַכְנִסָּה מִפְּחַ סְבָרוֹת מ"ל כֵּינּוּ
דְּלִיפָּא קְרָאִי ע"כ צ"ל מְשׁוּם דְּהַכְנִסָּה הִי ג"כ בְּמִשְׁפָּן וְאִיפָּא סְבָרָא מ"ל שְׁפִיר נְפִיק אַף
כְּלֵא קְרָא מִשְׁא"כ הוֹצָאָה דְעֵנִי לֹא הִי בְּמִשְׁפָּן לְכֹף צָרִיף עוֹד קְרָא כְּמ"ש לְעִיל וּא"כ
שְׁפִיר תְּפִסּוּ עַכְשָׁיו זֹו הוֹכְחָה דֹּאע"ג דְּאִיפָּא סְבָרָא מ"ל בְּעֵינוּ שְׁיָהָא בְּמִשְׁפָּן כְּמ"ש לְעִיל
וּבְזָה יְנַמְשֵׁף גַּם הִב' קוֹשְׁיוֹת וְקוֹשְׁיָא שְׁנִי אַחַר תְּרִיזִי הֲרֵאשׁוֹן דְּנִקָּא וְהוּא דְּוִדַּאי שְׁנִי
אֵלוּ הַתִּירוּצִים מ"ש בְּמִקּוּם אֶחָד שְׁהִי בְּמִשְׁפָּן וּבְמִקּוּם אַחַר מְתָרִץ מ"ל אַפּוּקִי וְכוּ' אִין
זֹו קוֹשְׁיָא גְדוּלָּה כ"כ שְׁמִתְרִץ עַל קוֹשְׁיָא אַחַת ב' תִּירוּצִים וְוִדַּאי שְׁכִיחַ טוּבָא בְּש"ס אֲלֵא
דְּלפ"ז שְׁכ' הֵכָא הִיא קוֹשְׁיָא חִזְקָה מְאֹד דְּלפ"מ ש' מוֹכַח הֵכָא דְּהָא סְבָרָא לְחוּד מ"ל אַפּוּקִי
לֹא מְהַנִּי דְּהָא אִפִּי עֵנִי וְעֲשִׂיר צָרִיף תְּרִי קְרָאִי וּא"כ מִאי מְשַׁנֵּי שְׁם מ"ל וְצ"ל דְּלֵהֲכִי
מְהַנֵּי שְׁם מְשׁוּם דְּהוּי בְּמִשְׁפָּן וּבְמִשְׁפָּן לְחוּד ע"כ מְהַנֵּי אַף בְּהוֹצָאָה כְּמוֹ שְׁכ' הַתּוֹסֵס הוֹכְחָה
מְזוּרְק ד"א דְּלִיפָּא מ"ל וּא"כ לְמַאי נ"מ מְשַׁנֵּי מ"ל כֵּינּוּ דְּאִיהוּ לֹא מְהַנֵּי וְע"כ צָרִיכַת
לְמִשְׁפָּן וּמִשְׁפָּן לְחוּד מְהַנֵּי וְאַהָא תִּירְצוּ דְּאִיְצְטָרְף סְבָרָא לְהַכְנִסָּה דְּבַע"ה דְּלֵא הִי בְּמִשְׁפָּן
וּא"כ ע"כ הָא סְבָרָא לְחוּד מְהַנֵּי וְהָא דְעֵנִי וְעֲשִׂיר צָרִיף קְרָא ע"כ לוֹמַר דְּהָא סְבָרָא דְּמ"ל
אַפּוּקִי הוּא יוֹתֵר חִזְקָה מְעֵנִי וְעֲשִׂיר וּא"כ הַקְשׁוּ שְׁפִיר ל"ל לְמִימַר דְּהִי בְּמִשְׁפָּן וּג"כ
בְּסִיגְנוֹן זֶה דְּהָא לִפ"ז הָא סְבָרָא דְּהִי בְּמִשְׁפָּן לְחוּד לֹא מְהַנֵּי דְּהָא אַפְתִּי לֹא יְדַעִינוּ הַכְנִסָּה
דְּבַע"ה וְצָרִיכַת לְסְבָרָא דְּמ"ל וּסְבָרָא דְּמ"ל לְחוּד מְהַנֵּי וּלְמַאי נ"מ אָמַר שְׁהִי בְּמִשְׁפָּן
וְדו"ק: וְאַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֶת כָּל זֹאת יֵשׁ כָּאֵן מְקוּם קוֹשְׁיָא לְמַסְקָנָא דְּאַהֲכְנִסָּה לֹא צָרִיף לֹא
קְרָא וְלֹא מִשְׁפָּן שְׁהִי הַכְנִסָּה דְּבַע"ה לֹא הִי בְּמִשְׁפָּן וְלִיפָּא קְרָא אִפִּי"ה יְלִפִּינוּ לֵה מִהוֹצָאָה
דְּבַע"ה מְשׁוּם מ"ל אַפּוּקִי וּמ"ל עִיּוּלִי וּא"כ קִשָּׁה ל"ל קְרָא לְהוֹצָאָה דְעֵנִי אַף דְּלֵא הִי
בְּמִשְׁפָּן אִפִּי"ה לִיחְיִיב דְּלִילִיף מִהַכְנִסָּה דְעֵנִי דְּהִי בְּמִשְׁפָּן וְנֹאמַר לְהַקְפָּה מ"ל עִיּוּלִי וּמ"ל
אַפּוּקִי וְיֵשׁ לִינְשֵׁב דְּהָא ע"כ אִם נֹאמַר שְׁעֵנִי וְעֲשִׂיר לֹא יְלִיף מְהַדְדִי מְשׁוּם מ"ל וְאֵע"ג
דְּהוֹצָאָה וְהַכְנִסָּה יְלִיף מִחֲמַת מ"ל וְצ"ל דְעֵנִי וְעֲשִׂיר לֹא שְׁיִיף מ"ל דְּבַעֲשִׂיר עוֹמֵד בְּרִשׁוֹת
זֶה וּמוֹצִיא לְרִשׁוֹת אַחַר וְכֵן בְּהַכְנִסָּה כְּשֶׁעוֹמֵד בְּר"ה וּמְכַנֵּס לְרַה"י שְׁפִיר שְׁיִיף מ"ל
מִשְׁא"כ בְּהוֹצָאָה דְעֵנִי דְעוֹמֵד בְּר"ה וּמְכַנֵּס יְדוֹ לְרַה"י וּמוֹצִיא הוּא דְּבָר אַחַר לְכֹף לֹא
נְפִיק כֵּינּוּ שְׁהוּא מ"ג וּא"כ ע"כ דְּלֵא יְלִיף ג"כ הַכְנִסָּה דְּבַע"ה מִהוֹצָאָה דְּבַע"ה דְּהוּא ג"כ
תְּרִי מִקְלִי כְּמוֹ עֵנִי וְעֲשִׂיר דְּהָא הַכְנִסָּה דְּבַע"ה ג"כ עוֹמֵד בְּרַה"י וּמוֹצִיא יְדוֹ לְרַה"ר אֲלֵא
וְדַאי דְּלִיף הַכְנִסָּה דְּבַע"ה מִהוֹצָאָה דְעֵנִי וְה"נ קָאֵמַר דְּפָרִיף הַכְנִסָּה מִנ"ל וְהֵינּוּ ע"כ
דְּבַע"ה כְּמ"ש הַתּוּ דְּהַכְנִסָּה דְעֵנִי הֵיטָה בְּמִשְׁפָּן וְצ"ל סְבָרָא מ"ל אַפּוּקִי ר"ל הוֹצָאָה אִין
חִילּוּק וְחִיב ג"כ עַל הוֹצָאָה דְעֵנִי מ"ל עִיּוּלִי וְהֵינּוּ הַכְנִסָּה דְּבַע"ה וּג"כ אִין חִילּוּק זֹו

לכתר דכתיב תרי קראי אבל אי לאו קראי לא הוי ידעינן לא הוצאה דעני ולא הכנסה דבעה"ב ובזה מתרץ ג"כ מ"ש בזה הסברא דהכנסה יותר קרובה מעני ועשיר היקף הה"א שבתוס' ודו"ק: בד"ה שבועות ב' שהן ד' וכו' והוי אתיא פולה כו' ישמעאל וכו' ר"ל משום דלפי פשוטו לא קשה אגמ' דלפרש המשנה באזרוק ולא אזרוק ד"ל דהגמרא הוכיח דלא מיירי באזרוק דא"כ ליתני שמנה דהא איפא ג"כ אכלתי ולא אכלתי משא"כ אם מפרש אכלתי ד"ל שאינו שונה אלא דבר וחילופו או כו"י דמתרץ בסמוך אלא שהתוס' מקשים פאן מנ"ל להגמ' לפרש פן המשנה ובזה שפיר י"ל דאל"כ הוי שמנה לזה כתבו והוי אתיא כו"י ולא הוי שמנה והוי ניחא טפי דא"צ לדחוק ולתרץ דלא הוי קשה כלל ליתני שמנה וק"ל: בא"ד וא"ת וגבי שבת וכו' ר"ל דבלא"ה ה"א דלא שנייה שהן ד' אלא בההו שפתיים כמו הכא אבל פיון דבשבועות מפרש אכלתי וכו' שהוא דבר אחר ק' גם הכא ליתני וק"ל: ע"ב בתוס' בד"ה התם דלאו עיקר שבת וכו' עד וגם המקשה לא הקשה הוא תמוה מאי שנייה לכאן ונ"ל משום שלא תאמר גם פאן לק"מ פיון דלא הוי דומיא דמ"נ למה לא ליתני פטורי ע"ז מפרשין דע"כ הוא פן דהא גם המקשה וכו' וא"כ מאי מקשה אלא ע"כ דסברא הוא פיון דתני שם לחיוב הו"ל למיתני גם פאן רק החיוב ודוק היטב: ע"ב בגמרא מ"ש הכא דתני ב' שהן ד' בפנים וכו' עד תנא הכנסה נמי הוצאה קא קרי לה הסוגיא זו פולו מוקשה וא"א להולמו ונ"ל לפרשה דבשבועות לחוד לק"מ אף לפי מאי דס"ד דיציאות היינו הוצאת דב' היינו דעני ועשיר לחיוב ושהן ד' פטורי של הוצאה דאתי לידי חיוב חטאת ולא הי' קשה הא דומיא דמראות נגעים דבשביל זה אין לו להניח מלייתני ב' שהן ד' פיון דלא משפחת בענין אחר כמ"ש התוס' סברא זאת בשבועות וא"ל דליתני ב' שהן ד' בהכנסות ולא ליתני לשון יציאות י"ל דקאי אקרא דכתיב הוצאה וגם לא קשה דליתני גם הכנסות ב' שהן ד' פיון דלא קאי אלא אקרא כ"ש לפי המסקנא דהכנסה נמי קרי הוצאה ותני פולהו לחיובא לק"מ דליתני יותר.

וגם אמתניתין דהכא לחוד לק"מ אף לפי דס"ד דיציאות ממשקתני דמשפחת פולהו ביציאות כמ"ש רש"י ותוס' בסמוך אבל מעיקרא מקשה פיון דתנא הכא ב' שהן ד' בפנים וב' שהן ד' בחוץ אלמא דשנייה לשנות פולם אמאי לא תני גם שם פן תיתי מהי תיתי מ"ש וא"ל משום דשם תני דומיא דמ"נ הא ע"כ ז"א דהא השתא ס"ד דיציאות ממש לא הוי אף ב' שהן ד' לחיובי אלא ע"כ בשביל זה אין לו להניח מלשנות ב' שהן ד' א"כ ליתני עוד ב' שהן ד' ומשני הכא דעיקר שבת תני אבות ותולדות או דידע מהמסקנא דנקט גם הכנסות או דפטורי קרא תולדות כמ"ש התוס' בד"ה והא יציאות קתני התם דלאו עיקר שבת ר"ל אלא אגב אינה נקט לה לא קתני אלא דומיא דאינה שיהא הב' שהן ד' כמ"ש התוס' אבות וגם פולהו לחיובא ומקשה אבות מאי ניהו וכו' ר"ל דע"כ מוכח דתני דומיא דמ"נ דאי משום דלישפח ב' שהן ד' תני אע"פ שאינו דומה ליתני עוד ב' שהן ד' כמו הכא ואף ביציאות גופא משפחת אלא ע"כ דלא רוצה לשנות אלא חיובי נאבות דומיא דמ"נ א"נ לא משפחת ומשני דבאמת לא הוי דומיא אלא דחיובי תני דומיא דמ"נ ומקשה שפיר הא יציאות קתני דא"ל דתני גם פטורי אע"פ שאינו דומיא בחיובי רק באבות א"כ ליתני ח' ומשני הכנסה נמי הוצאה והוי דומיא בחיובי ודו"ק: או י"ל יותר קרוב לפשוטו דהקונשא אבות מאי ניהו לא קאי אמשנה דלשם דידע דממ"נ פבר מיתרצא המשנה אלא י"ל שהוא רב פפא פסוגיין בעלמא שהתרצן הוא הקשה והתרצן

הראשון הוא סתם גמ' תירץ דתני אבות לחוד וכו' הוי דומיא דמ"נ ולא בחיובי ואית
לי דשם הוא יציאות ממש ואפשר גם הכא כמ"ש רש"י ותוס' לקמן והקשה לו רב פפא
אבות מאי ניהו והיינו למה אתה מתרץ פה הא ודאי איכא סברא פיון דלאו עיקר שבת
הוא אלא דומיא לא שייך למיתני אלא פולה לחיובא אלא אמר רב פפא תריץ פה התם
דלאו עיקר שבת חיובי תני וכו' והקשה לו התרצין הראשון האיך אתה יכול לומר פן
דתני דומיא דמ"נ לחיובא הא יציאות קתני ומשני תנא הכנסה וכו' וק"ל ובתורה דברינו
מתורץ ממילא ק' התוס' בד"ה התם דלאו עיקר שבת ע"ש וכ"כ התוס' בעצמם סברא זו
בשבועות ע"ש דמש"ה תני דומיא פיון דלאו עיקר שבת הוא ודו"ק: ברש"י בד"ה מי
לא עסקינו דהא אהכנסה נמי חייב כדקתני פשט העני וכו' והא דלא מפרש כדמסקינו
בשבועות והביאו התוס' פאן דאל"כ ליתני המוציא לר"ה משום דהוה לישנא מי לא
עסקינו ואם משום זה קאמר מי לא עסקינו לא הוי פריה פלום אלא ודאי מסברא קאמר
מי לא עסקינו פיון דחייב עלה מה"ת לא ליתני ואהא פריה ואימא הוצאה לחודא אע"ג
דחייב גם אהכנסה לא רצה לשנותו דלא תני אלא אבות ולא תולדות ואהא משני דהכא
מוכח דתני גם הכנסה ודו"ק: אמנם אחר העיון נ"ל לתרץ בטוב דרש"י הוכיח הכא
הוכחה מכרחת דזהו דוחק לפרש פאן דלא כמסקנא משום הוה דשבועות והיינו משום
דמילת שמים של יציאות השבת היינו האמורות לשבת דהיינו הנאמר באבות מלאכות
המוציא מרשות לרשות כמו שפרשתי בריש מכילתין וכן משמע בהדיא ברש"י שם
ועלה קתני דמה הן שמים פשט העני את ידו אלמא דשם מייירי מזה החיוב והוא מדוקדק
היטב ברש"י דמיייתי ראי' מפשט העני דחייב אהכנסה אין זה אלא תמה וכי צריך ראי'
לזה דחייב הלא אין מפלפל אלא אם קוראו הוצאה אבל ודאי חייב ולפמ"ש הוא מדויק
היטב אלא דבשבועות לא רצה לדייק מזה דהי' צריך להביא מתניתין דהכא דפשט עני
ויותר ניחא להוכיח ממשנה גופא דהמוציא דקאי עלה אבל הכא דקיימינן אמתניתין דילן
שפיר פירש"י מהכא נמי מוכח ודו"ק וכו' מתורץ מאי דלא פריה הכא פמו בשבועות
ודו"ק: ברש"י בד"ה דקתני יציאות וכו' עד ומה שהן ד' חיובי ופטורי ועיין בתוס' שכ'
דפי' זה לא א"ש אלא לפי ריב"א וא"כ ק' לרש"י שהכריע בכולהו שמעתין דלא פריב"א
והיכי מפרש פאן פן דא"ל דהכי קאמר רש"י מזה אין להוכיח דה"א חיובי ופטורי וה"א
כפי' ריב"א ז"א פיון דהוא סברא לפי ה"א למה לא נפרש פן לפי המסקנא ונ"ל דרש"י
לא מפ' דחשיב עקירות אלא לפי האמת דאינה לא חשיב ואפשר דאפי' מותרין הם פמו
שאפרש ודאי יותר יש לגזור בעקירות מהנחות אף שעשה עיקר המלאכה דהכא איכא
למיגזר שמא יגמור ואף את"ל דאף הנחות אסורי הכא אסורי טפי וכן משמע הלשון
דאתי לידי חיוב חטאת אבל לפי ה"א עכשיו דחשיב כולהו ודאי יותר יש למנות הוה
דעשה עיקר המלאכה בשמים בהדי זה שעשה פל המלאכה שהוא דומה והוה שלא עשה
עיקר רק טילטול בהדי ד' ודו"ק: אמנם הוא דוחק קצת ואחר עיוני בסמוך ברש"י בד"ה
רשויות קתני לתרץ דברי רש"י נלע"ד שגם דברי רש"י דהכא מתורצין שפירש שם
לרבא דה"ק רשויות שבת שמים ובתוכן הן ד' בפנים וד' בחוץ וקושיות התוס' תימה
עליו מאי שייך ושמים השני ונלע"ד לפרש לדברי רש"י דה"ק ושמים ר"ל ובשמים
רשויות האלו יש ג"כ ד' בחוץ דאי לא נקט ושמים לא הוי ידענא אמאי קאי שהן ד' בחוץ
ואף אם הוא קצת למותר תני אגב רישא וק"ל ולפ"ז מתפרש גם הכא לדברי רש"י

ביותר נאות דפי' התוס' דחוק דליחלוק הפטורי דליחשוב תדא בשמים ובפרט לפירש"י דשמים קאי אהנה האמורות לשבת באבות מלאכות כמו שפירש"י בריש מכילתין פ'עמים ודאי אין לחשוב בהם פטורי אלא דלפי ה"א ה"ק יציאות השבת ר"ל החיובים הם שמים דעני ודעשיר והן ד' בפנים לעשיר ושמים ר"ל ובהנה שמים הן ד' פנגדן בחוץ והוי ממש כפי' רבא לפי האמת מכ"ש שיש לפרש פן לפי ה"א פאן דהוצרה לומר וקמפרש הכנסה לאלתר ודו"ק: וא"ל לפירש"י ותוס' היכי ס"ד למיחשוב פולהו הא פטור ומותר לא קחשיב ז"א הוכחה די"ל דקחשיב גם פטור ומותר רק לתירץ קושיא אמרינן פה ואף אם אין זו סברא ליחשוב יציאות מה שהוא מותר י"ל ע"פ ק' התוס' לקמן דעכ"פ אסור משום לפני עור אלא שהתוס' תירצו דמיירי בחפץ של עפוי"ם והוא עפוי"ם א"כ ה"א דחשיב היכי שהוא של ישראל ובישראל ומכ"ש לתי' הנ"י דנדאי הוא אסור אלא משום שבת הוא מותר לא קחשיב א"כ אין זה קושיא אם מחשיב לאיסור וק"ל: בגמרא א"ל רב מתנא לאפני הנה תמני הניין וכו' לכאורה יש לפרש לפי פשוטו מאי תלי הך קושיא פאן ולא תיקף אמשנה דהי' יכול לומר דמיירי פולהו ביציאות ולא הוי יותר אבל עכשיו דדייק דמיירי נמי בהכנסות מקשה ובזה מתפרש יותר הלטעמיה ר"ל פנין דהוי שיתסרו לק"מ די"ל דמיירי רק בהוצאת והא דקמפרש אין חושבו לקושיא כ"כ דמצינו כמה פעמים דתני רישא אגב סיפא ג"כ או י"ל דה"ק יציאות השבת היינו הוצאות והכנסות יש בכל אחד ב' שהן ד' בפנים וכן בחוץ וע"ז אמר לי' פטורי דרישא פטור ומותר לא קחשיב וא"כ קשיא י"ב הניין ותו לא מצית לתרץ פן וק"ל: אמנם לאחר העיון יש לפרש הקושיא להכא בדרף נאות ויתורץ גם סתירת דברי רש"י שפי' הכא בפנים ובחוץ היינו להבעה"ב ולעניי ובשבעות פירוש דהיינו הכנסות והוצאות ועיין בתוס' במשנה שהביאו והוא דהנה לכאורה קשה מאי מקשה י"ב הניין דילמא חשיב פל המלאכה שלמה לאחת אף שעשאוה שנים ומתפרש היטב דהוי ד' דומיא דב' דמיירי בכל המלאכה והיא שעשאוה אחד חייב והיא דכל המלאכה עשאוה ב' המה פטורין וא"כ ליכא אלא תמני וצ"ל דשפיר מקשה דבשלמא אי הוי חשוב בכלל אחד א"ש אבל פנין דפורט בע"ה בפ"ע וכן עני שפיר מקשה דלכל אחד הוי ו' דלבעה"ב הוי פטורים ד' ב' עקירות מן הוצאות וב' הנחות מן הכנסות והאיך תאמר דחשיב עקירה מהוצאה והנחה מעני לאחת וא"כ הוי ד' פטורים וב' חיובים לבעה"ב וכן לעני ומדנקדק היטב בלשון תמני הניין שהוא לומר והל"ל י"ב הניין או הל"ל ח' קאמר וי"ב הניין מאי תמני הניין ולפי מה שכתבתי א"ש דבא לפרש קושיתו שלא יתרץ פן וקאמר באמת תמני הניין ר"ל מלאכות שלימות לא הוי אלא ח' על פל פנים פנין דפורט לבע"ה ולעני י"ב הניין כמו שכתבתי אלא דעדיין יש לומר דילמא כמו שכתב רש"י בשבעות בפנים היינו הכנסות ובחוץ היינו הוצאות וא"ש דליכא אלא ד' הכנסות וד' הוצאות שלימות אלא פנין דרבינא דייק מדמפרש הכנסה לאלתר ע"כ מפרש בפנים ובחוץ היינו דעני ועשיר כמו שהוכיחו התוס' במשנה שפיר מקשה והוצרה לדחוק ולתרץ דלא חשיב אלא דאתיא לידי חטאת והיוצא מזה דבמשנה גופא לחודא ודאי יותר נאות לנו לפרש בפנים ובחוץ הכנסות והוצאות שלא נצטרף לדחוק דזה חשיב וזה לא חשיב אלא דהכא הוצרה לדחוק מרבינא ואיהו גופא אפטר מפרש הכא משום דמוכח פן מפרט דפלט העני ואיהו ל"ל הך סברא שהי' צריף להאריף ועיין בתוס' במשנה אבל בשבעות דלא מניתי רק המשנה כצורתה ומקשה

דליתני אף בשבועות פן ודאי יותר נאות לנו לפרש פן שלא יוקשה פן בפרט בשבועות
אם הי' שונה בפנים ובחוצץ כמו שמקשה בלא שום פרט ודאי היינו מפרשין פן ולא תפול
קושיות רב מתנא והכי הוצרך רש"י לפרש שיפול קושיות רב מתנא ודו"ק: אמנם זה
הדיקדוק דאמר תמני הניין נלע"ד לפרש בטוב טעם ויתורץ גם זה הדיקדוק דקאמר
פטורי דאתי לידי ח"ח קחשיב הל"ל פטורי דיכול למיתי לידי ח"ח דהא לא אתי לידי
ח"ח ויותר הל"ל עקירות דאיפא למיגזר קחשיב או פשיטת יד או לשאר פירושים לכן
נ"ל דנדאי ידע רב מתנא שיש לחלק ביניהם ולומר דלא חשיב אלא עקירות או פשאר
פירושים אלא דמקשה מאי לו לתנא לשנות כאן הנה פטורי דלא קחשיב לעיל פנין שאינו
אלא פרט על הכלל דלעיל לא ליתני אלא פשט העני את ידו לפנים ולא הניח וכן פל
אינה ואהא קאמר תמני הניין ר"ל דפתח הפלל בתמניא ומיתי סרי הניין ר"ל ומפרש
י"ב ואהא משני שפיר פטורי וכו' ע"פ שאקדים לה מה שנ"ל ברור דהנה אסורין פל חד
לחודא שרי דהיינו עקירה לחוד או הנחה לחוד אלא שבין שניהם נעשה המלאכה הוא
דאסור פנין שעכ"פ נעשה מלאכה אלא שהתורה מיצטה מחטאת להכי אסור ודאי היכא
שעשה גוף המלאכה אלא שחיסר מעט הטילטול י"ל דאסור מדאמר אביי לקמן דקנסיה
היכא דהושיט ידו מחשיכה דעביד אסור או י"ל גם שם הוא הקנס שונאי לכתחילה
הושיט ידו כדי להניח ג"כ ויש לי ראיות חזקות הרבה ע"ז ואביא לה קצת מהם דבעי
אביי לקמן מאי להחזירה ה"ה הנחה וקתני פטור אבל אסור וכן לקמן במקום פטור מותר
לכתחילה לטול מר"ה ולהניח במ"פ הלא היא עקירה שלימה וכן לטול מן מ"פ ולהניח
ברה"י או בר"ה הלא היא הנחה אלא ודאי פל חד לחודא שרי אלא היכא דעביד שניהם
גם שם אסור מדרבנן ע"ש והא שפתב רש"י בע"ב דאי שדי לי זה שהוציא מבע"י הוא
אסור מדרבנן ומביא ראי' ממשנה התם נמי הוי נעשה פל המלאכה ע"י אלא שהתחיל
מבע"י הוי כמו ב' שעשו אבל חד לחודא שרי וא"כ שפיר משני בדיקדוק דהוצרך לשנות
שניהם דפטורי דאתי לידי ח"ח ר"ל שנגמרה פל המלאכה ע"י שני דאז עביד הראשון
אסור בעקירה אבל דלא אתי לידי ח"ח לא קחשיב שאינו אסור פלל בעקירה לחוד
ובזה מתורץ קוש' התוס' ארש"י דהא לא הוי אלא טילטול דבאמת הו' לחודא שרי
ועיקר האיסור על שנגמרה המלאכה לכו' ודאי יותר יש לחשוב עקירה פנין דעיקר
איסור מאי שפא לידי ח"ח ויש לגזור אטו אחד שעשאה יותר יש לגזור בהאי דעביד
עקירה וראי' מפורשת לזה הסברא דהא רבותיו מפרשים דקאי אהו דפשט ידו לחוד
קחשיב ובנדאי לפשוט יד ריקנית לחוד אינו אסור לכתחילה אלא ודאי פנין דנגמרה
המלאכה הוי אסור להו' דהתחיל דגזרינו שמא יגמור אלא שאין נראה לרש"י לחשוב
איסור אף בנגמרה לפשט יד ריקנית ודו"ק: דף ג ע"א ובזה מתפרשים דברי רש"י שכ'
פל חיובי ופטורי דשבת בשוגג קאי שאין לו שייכות כאן וזהו דוחק לפרש דקאי אמאי
דפריה והא אתעבידא מלאכה ביניהם דאין שייך קוש'א זו אלא על חיוב חטאת וכן משני
באמת אחטאת אמנם הוא דוחק דהוי לי' לפרש שם ולא כאן אמנם לפמ"ש יש לפרשו
דה"ק שלא תקשה לומר דלכתחילה אינו אסור אלא אחר שנגמר והלא עקירה לכתחילה
מותר וא"כ אחר שנגמר האיה שייך לומר אסור והוא לא תני לה אלא להורות דאסור
ומכ"ש לפי רבותיו קשה טפי לכו' פתב דמירי בשוגג וא"כ ק' קוש' התוס' בשבועות
איה שייך למיתני דהוא אסור פנין דמירי בשוגג וצ"ל פתירין התו' שם דאשמועינן

דאחר פנודע לוי עשה איסור דבריהם וא"כ שפיר שייך לומר עקירות קחשיב וגם פי רבותיו דכיון לאחר שנודע פבר נגמרה המלאכה י"ל דעביד איסור אעקירה או אפשיטות יד פינון שהתחיל ויש לגזור שמה יגמור בעצמו וגם אתעביד מלאכה על ידו אבל במזיד באמת אין שייך למיחשב עקירה לחוד לאסור דהוי רק טילטול ומכ"ש פי רבותיו ומתורץ קושית התו' היטב ודוק: אמנם צריך לתת טעם מאי שנאיד רש"י מפ"י רבותיו דנדאי אינו כפי ריב"א שחשיב מאי דעביד עיקר המלאכה והם פירשו דחשיב לי' משום דפשיט ידו אף ריקנית אף לדינא הם אהד אין פירושם אהד תדע דלפי' רבותיו קאי אמי לידי ח"ח מה שהתחיל ותו' הוצרכו לדחוק ע"ש ובמ"ש אמנם רבותיו ושיטת רש"י הם בסניגון אהד ואמאי נאיד מפירושם וביותר תימה שכ' בעצמו דברים נגדיים לפירושו ומחזק פי רבותיו שכ' פשיט העני וכו' הא חדא ר"ל לעני או שנתן לתוכה וכו' הא אידך ר"ל לבע"ה נאח"פ כתב בפי' רבותיו דהוי להו תרתי בעני וכו' דהוא יותר מסתבר לפרש שפירש תרתי דעני באחת כמ"ש התוס' ואם באמת בא לחזק פי רבותיו קשה חדא למה מפרש כלל פירוש אחר כיון שהי' לפניו פי רבותיו וגם חזינו במשנה שפירש פירוש ועמ"ש בחידושי במשנה לתרץ זה שהוא סיוע לפירושו ובזה הסניגון אוסיף שנית ידי לתרץ שאדרבא בזה א ומוכיח פירושו והיינו שנ"ל לומר דלפי' רש"י הנחות ליכא שום איסור וכן משמע לשון רש"י שכ' בעקירות איכא למיגזר וכו' ע"ש וא"כ למה יהא אסור וגם זו דוחק לומר שאסור ולא קחשיב ואף את"ל שגם הנחות אסורין עכ"פ אינו סברא שישנה האיסור במשנה כיון שהוא פי' לב' שהן ד' אלא דלכאורה ז"א דהא קתני שניהם פטורין וכל פטורי דשבת הוא אסור כשמואל אלא דלפירש"י י"ל שניהם פטורין קאי אעקירות לחוד דקחשיב דהיינו בראשון העני פטור אבל אסור ובשני הבע"ה אבל הנחות לא מייירי ויכול להיות מותר או לא מייירי מהם משא"כ לפי' רבותיו דקחשיב תרתי לעני לא שייך שניהם פטורין ע"כ מייירי גם מאידך וקתני לאיסור מאי דלא קחשיב והוא דוחק לכה בזה סיוע לפירושו ובזה נדחה נמי פירוש ריב"א ודוק: בתוס' בד"ה בכא דרישא פטור ומותר לא קתני וכו' ע"ש מה שתירצו ועיין בנ"י שתירץ דהכא קתני מותר מחמת איסור שבת דהוצאה ובאיסור לפני עור לא מייירי והוא סברא נכונה איך לחשוב י"ב איסורים בהוצאה כיון שנה אינו אסור מחמת הוצאה ותירץ התוס' דחוק יותר דנדאי מתניתין לא מייירי בנכרי אלא דהכי מתרצי דלא יכול לחשוב זה לאיסור כיון דמשפחת לה שמונת פגון בנכרי ובזה הסניגון תירץ הנ"י יותר נאות ונלע"ד שהי' קשה להם דא"כ מאי פריש משמואל דילמא שמואל לא קחשיב אלא מאי שמונת לגמרי משא"כ הכא דעכ"פ הוא אסור לכה תירצו דמשפחת שהוא מותר לכה פריש שפיר דה"ל לשמואל לחשוב כיון שהוא מותר עכ"פ בנכרי ואפשר הנ"י ג"כ ס"ל ע"כ כפי' התוס' אלא שבא לתרץ הרי"ף מאי שלא הביא הך אוקימתא דהכא פטור ומותר שהוא נ"מ לדינא לכה כתב דאין נ"מ לדינא כיון דהגמ' לא אמר אלא משום שבת מותר אבל משום לפני עור אסור וא"כ אין נ"מ לדינא ואי דמשפחת בנכרי זה כ' הרי"ף שם הך ברייתא נותנין מזונות וכו' וק"ל: בתוס' בד"ה בר מהני תלת וכו' עד ותי' דהא לא איצטרף לשמואל וכו' עד כדמשני בגמ' לכאורה הוא מותר הך כדמשני וגם הוא תמוה דעדיין לא מתרצא מילתא דשמואל דאמר כל פטורי דשבת פטור אבל אסור הא איכא הני בשלמא אגמ' לק"מ די"ל דה"ק כל פטורי דשבת היינו דעביד מעשה אבל כאן קשה וצ"ל דבאמת

אשמואל גופא לק"מ הא איכא הנה הנה היכא קאמר כל פטורי וכו' דקי"ל אין למידין מן הפללות אפי' במקום שנגאמר בהם חוץ אפ"ה איכא למימר דשייר אלא דק' הגמ' והתוס' הוא אשמואל למה שייר הנה ולא חשיב להו דאמורא צריה לפרש דבריו וע"ז תי' הגמ' פינון דלא איצטריף לאשמועינן דאל"ה מאי תירץ פטורי דלא עביד מעשה וכו' עדיין אינו מתורץ עיקר הקושא דלחשבי' להודיענו שהוא מותר אלא ע"כ דלא איצטריף לי' לאשמועינן פינון דלא עביד מעשה ה"נ פינון דאיכא ספנה לא צריף לאשמועינן וק"ל: בא"ד דהא מוקי לה פר"ש נ"ל דמש"ה מוקי התם כר"ש ובאין בו ספנה משום ק' התוס' ודוק: בתוס' בד"ה פטורי דאמי לידי חיוב חטאת וכו' ועוד דלא חשיב תרתי לפטור דעני באחת וכו' עיין במהרש"א מה שהקשה קושא חמורה ופירושו בדברי התו' אף שהוא סברת המאור והוא סברא נכונה אין במשמע דברי התוס' שיהא סובל זה הפירוש וגם נלע"ד לפי סברת התוס' לעיל גבי עני ועשיר פינון דלא הוי מוכח חד מאידך שפיר יש לחשבו בשמים וה"נ לא נפיק חד מאידך דבעקירה קטנה קמ"ל אע"ג דלא הוי רק טילטול אפ"ה אסור ובעקירה גדולה קמ"ל אע"ג דעשה כל המלאכה רק חיסר מעט הנחה ברה"י או ברה"א פ"ה פטור וזה עיקר חידוש של המשנה דאע"ג דעביד הוצאה אינו חייב בלא עקירה והנחה וא"כ שפיר חושבו בשמים אכן נלע"ד לפרש ק' התוס' כפשוטו ואי משום קושיתו דהי' צריף להאריף כמ"ש התוס' לעיל לק"מ דהכא קשיא להו למה חלקן לב' בבות הוי ליה למיתני פשט העני וכו' וכן פשט בע"ה את ידו וכו' שניהם פטורין למה לי' לאפלוגי ליערבנהו וליתננהו אלא ע"כ פדי למיתני תרתי דעני באחת ודבע"ה באחת לפרש כל בכא בפ"ע כמו ברישא ולפירש"י הא לא תני לה באחת וא"כ הדרא קושא לדוכתא ליערבנהו וליתננהו וא"ל דתני דומי' דרישא פינון דלא הוי דומיא דהתם הוי לעני בכא אחת וכן לעשיר אבל במשנה ארישא שפיר כ' התוס' שהי' צריף להאריף והתם לא הי' יכול לערבנהו דבחדא העני חייב ובאידך בע"ה חייב משא"כ הכא דשניהם פטורין ודוק:.

ולתרץ קושא זאת ארש"י צ"ל דאפ"ה תני כל פשט יד בפ"ע דעני ודעשיר אגב רישא אע"ג דלא הוי ממש דומיא דרישא וק"ל: בא"ד ומפרש ריב"א וכו' עד דכונתו ברישא חייב חטאת ר"ל דמה שאמר הגמ' דאמי לידי חיוב חטאת ועל הנחה לא שייף זה אלא דה"ק דאמי לידי חיוב חטאת ברישא לזה חשבו הכא בסיפא וק"ל: בתוס' בד"ה שניהם פטורין עיין במהרש"א שפירש ולא ביאר היטב דנדאי היינו יכולין לומר במשנה דבאמת חייב חטאת ופטורין קאי אמזיד דנדאי פטורין ממיתה והא דהוי ב' שהן ד' ה"א באמת כוליהו לחיובא ב' לחיובא כשעשה כל המלאכה ושהן ד' שלא עשה כל המלאכה ואפ"ה חייב חטאת אבל על הגמ' מקשה שפיר כמ"ש התוס' ובזה נלע"ד לתרץ היטב מ"ש התוס' ולא פריף שיתחייב הראשון וכו' דמשמע הלשון שזה מן התירוצים ואינו שייף לעיל ולפמ"ש הוא נכון דכיון שיש לפרש המשנה כן א"כ היא גופא קשה למה לא מפרש הגמ' כן ולא יוקשה כלל ולכך כת' ואין לפרש ר"ל אפי' היכא שהראשון עושה כל המלאכה רק שחיסר הוצאה אין סברא שיתחייב הוא אלא על השני פריף וא"כ לא נוכל לפרש כולה לחיובא בהנחות דיוקשה כל הקושיות שהקשו תו' אפירש"י להיפך דהרי יהא ג' הוצאות לעני וג' הכנסות לבע"ה וגם לא חשיב דעני באחת כמו שהקשו תוס' אפירש"י שפירש בעקירות כן אם נפרש בהנחות יוקשה להיפך וכפ' ריב"א לא נוכל

לפרש שיהא זה שעשה עיקר המלאכה חייב אף הראשון כמ"ש התוס' ודוק: ולפירש"י
לפמ"ש נ"ל לפרש בטוב טעם הקושיא לכאן כיון דע"כ כיון שמשגי דעקירות קחשיב
לפירש"י ע"כ מייירי בשוגג כמ"ש בסמוך לפירש"י דעקירה לכתחילה לחוד אינו אסור
במזיד כמ"ש לפי רבותיו דפשיטת יד לחוד ודאי אינו אסור וכמ"ש לפירש"י דלהכי
מפרש כל חיובי ופטורי דשבת בחטאת קאי ולהכי נמי הגמ' נקוט הלשון לידי ח"ח ולא
נקט חיוב סקילה וא"כ כיון דמייירי בחטאת פריה שפיר והא אתעבידא אבל אי ה"א
דמייירי במזיד ודאי לק"מ שיתחייב חצי מיתה אבל חטאת י"ל דמקשה שיביאו חטאת
בשנותפות ודו"ק: בד"ה בעשותה וכו' עד ואינו אלא כפל מילי ונ"ל ליישב למה נקט כפל
הלשון ויתיישב קצת ק' התו' לקמן אמאי דקאמר איתמר נמי והיינו דבאמת לשון הבריין
שמביא אינו אלא ר' אומר בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה אלא
שהגמ' מפרש כן דהיינו יחיד ועשה אותה וכו' שלא תאמר דממעט רק העושה את מקצתה
ולא נעשית קצתה השנית כולל ולא אתעבידא מלאכה מבינייהו לכך קאמר דז"א והיינו
משום דלזה לא צריך קרא מה"ת ליחייב אחצי מלאכה אלא ע"כ דהיינו שנים שעשו
שכל אחד עשה מקצתה ועל זה מיייתי ראי' מאיתמר נמי דאמר גזרקה מפי חבורה וכו'
ומסתמא לא פליגי אר' דאמר דקאי למעט עושה מקצתה אלא ע"כ דעושה מקצתה דר'
היינו שנים שעשאוה זה עוקר וזה מניח ודוק: בא"ד אף ק' דבפ' המצניע משמע וכו' ר"ל
דלפום פשטי' י"ל דה"ק מדעשותה מוכח דעושה מקצתה פטור מפח הנפש דאל"ה הוי
מוקמינין הנפש לשנים שעשאוה בבת אחת אבל כיון דבעשותה קאי אשנים שעשאוה
בבת אחת דקאי אנפש וא"כ מוכח דהנפש קאי אזה עוקר וזה מניח והוי מדוקדק היטב
בלשון הגמ' וגם בלשון איתמר נמי אבל עכשיו שתו' דחו זה הפי' קשה נ"ל לתרץ
דהש"ס מיייתי דרשה הפשוטה משום דאי לאו הנפש הוי מוקמינין דעשותה אזה עוקר
וזה מניח די"ל בזה מסתבר יותר לפטור מב' שעשאוה בבת אחת לכן מיייתי הש"ס דרשה
זאת אע"ג דהשתא דכתיב הנפש מוקמינין בעשותה אב' שעשו בבת אחת כיון דזה נפיק
נמי לפטור מיייתי הש"ס דרשה הפשוטה וכן מתרצינין התו' בכמה מקומות וק"ל: בתו'
בד"ה עקירת גופו פעקירת חפץ נראה לר"י דה"נ וכו' עד וא"ת ואמאי לא פשיט
ממתניתין וכו' עד וי"ל דאפ"ה אסרו רבנן לפי פשוטו מתפרש דק' התו' היא דאי לא הוי
פעקירת חפץ הוי גזירה לגזירה ותירצו דה"א אפ"ה אסרו והיינו דה"א דגזרינן גזירה
לגזירה אבל גלע"ד שאין זה במשמע דברי התו' דעיקר חסר דהל"ל דה"א דגזרינן גזלג"ז
למה פיסו הדבר וגם האיה"ס ד להקשות הא לאב"י אף אליבא דאמת גזרינן גזירה לגזירה
וצריך למיפשט אף אליבא"י וגם אליבא דרבא אף דאית לי' כן אליבא דאמת מזה לא הי'
יכול למיפשט דדילמא גזרינן גזירה לגזירה וגם האיה"ס תלוי הו' קושיא פאן אחר שפירשו
דגם בהנחה תיבעי לכן גלע"ד דס"ד דתו' דלא אסר מדרבנן אלא היכא שעשה חצי
המלאכה או עקירה או הנחה אבל היכא שלא עשה לא עקירה ולא הנחה אף שהוציא
אינו אסור אף מדרבנן וכן משמע פשט לשון משנתנינו וא"כ שפיר הקשו דא"א דעקירת
גופו וכן הנחה לא הוי הנחה ולא עקירה א"כ אף אם יצא משחשיכה עם המחט לא הוי
אפי' איסור דרבנן ולמה גזרינן מבע"י אטו משחשיכה כיון דאפי' משחשיכה אפי' איסור
דרבנן ליכא ולכך תלוי הקושיא בכאן דאי ה"א דלא בעי אלא בעקירה אבל הנחת גופו
פשיטא לי' דהוי הנחה וא"כ אם יצא במחטו משחשיכה עכ"פ מדרבנן אסור דהא עביד

הנחה לקב גזרינו אף מבע"י די"ל דגזרינו גזלג"ז אלא פיון דהשתא פירשו די"ל דבעי
אף בהנחה שפיר הקשו כמ"ש ותי דאפ"ה אסרו רבנן ר"ל אף דלא עביד עקירה ולא
הנחה אפ"ה אסרו רבנן לעשות פן משחשוכה פיון דעכ"פ הוציא מרה"י לר"ה וא"כ י"ל
דמשה גזרינו מבע"י משום גזירה לגזירה ודו"ק: בתו' בד"ה ידו לא גניח ע"ש מה
שהוקשו על פירש"י ופי' פי' אחר ולענ"ד תמי' לי טובא פי פירש"י הוא כפתור נפרח
דלפי' התוס' יוקשה הא לקמן אמר אביי דלא אמרינו ידו בתר גופו גריר היכי דידו
ברשות אחרת דליהוי פרשות הגוף שם לחיוב וצ"ל דלפטור אמרינו שפיר בתר גופו
גריר דלא ליהוי פרשות זה שהיד שם וכן משמע לכאורה לקמן מדבעי מה לעשותה
כרמלית והיינו משום דאינו לא רה"י ולא ר"ה אכל הוא דחוק גדול פיון דגריר בתר
גופו לפטור אמאי לא לחייב לקב נ"ל דברי רש"י מוכרחים דנדאי אם גופו נידו ברשות
אחת שפיר הוי הנחה ע"ג ידו כמו על כתיפו דס"ל כמ"ש התוס' והיינו אע"ג דידו לא
גניח ע"ג קרקע פיון דגופו עומד ע"ג קרקע נידו וגופו אחר הוי פמונח ע"ג קרקע כמו
בזיו לקמן אכל היכא דידו ברה"י וגופו ברה"ה או איפכא אז לא הוי הנחת ידו כלום משום
דלא גניח ע"ג קרקע נאנו בעינו הנחת קרקע רק ע"כ אם תרצה לומר דהוי הנחה צריכת
לומר פיון דהגוף גניח ע"ג קרקע מועיל לידו ותשד' בתר גופו נאז הוי כמו הנחה ברה"ה
פיון דהגוף גניח ברה"ה נידו בעצמו אינו גניח ע"ג קרקע לקב לא שדינו פלל בתר גופו
וא"כ לא הוי הנחה דבאמת ס"ל לרש"י דלא שדינו לענין רשות כדאמר אביי בסמוך
וגם לקמן גבי זיו לא פירש"י דנשד' לענין רשות וע"ש במ"ש מהרש"ל שם ודוק: לקב
פירש"י דיש גורסים ידו בתר גופו גרירא ניתירא הוא לכאורה הוא סותר פי' זה אכל
לפמ"ש א"ש גם זה הגי' נכון לפי' והיינו משום דלא גניח ע"ג קרקע ע"כ בתר גופו גריר
אכל הוא למותר פיון דבלא"ה פטור משום דלא גניח ואת"ל בתר גופו גריר לחייבו ג"כ
פטור ל"ל למגרי' לקב פי' דיתירא היא אכל הוא ודוק היטב פי' נכון לענ"ד: י"ל
דתו' נאדו מפירש"י פי' יוצא לנו עוד מפירש"י אפי' לפמ"ש דהיכא דידו גניח ע"ג קרקע
אע"ג דגופו ברשות אחר והטענהו על ידו והוציא חייב והתו' הוכיחו לקמן מר' אבהו
דמשני ששלשל ידו למטה דסבר ר' אבהו דאגד יד שמי' אגד ואע"ג דהוי פמונח ע"ג
קרקע פיון דהוא למטה מג' אפ"ה שמי' אגד דהיינו בתר גופו גריר דאגיד לגוף שהוא
ברה"ה ע"ש ומסתמא ר' אבהו לא פליג אר' וגם היא מברייתא אכל לפי המסקנא דהתם
אין ראי' לסתור פירש"י למחוק הגירסא ידו לא גניח וי"ל לפי' נודאי דהוי סבר ר' אבהו
הוי מפרש הברייתא אינו דומה לידו משום דבתר גופו גריר והיינו אגד יד כמו שמוכח
מהמשנה כמ"ש התוס' פי' לקמן אכל למסקנא דידו של אדם חשיבה לו כד' י"ל באמת
היכא דידו של עני מונח ע"ג קרקע העני חייב דלא שמי' אגד וגם סברת התוס' דלשם
אינו מוכרחת ע"ש ודוק: בא"ד ואינו נראה וכו' עד פדקתני במתניתין פשט העני וכו'
ועיין במהרש"א שהקשה שני פעמים דליפשוט בעינין מזה ותמה אני אם יצא מפיו האיד
נדמה עקר מידו או נתן לידו להיכא דעקר עם גופו וזהו עיקר בעינין פיון שלא עקר והניח
גוף החפץ רק המקום והתוס' כ"כ למסקנא ולא רציתי להאריך לפי שמצאתיו במהר"מ
ודוק: ועיין מ"ש לעיל בסמוך לפרש פירש"י וגם זה הקושיא לא תפול ולפי הגי' שלפנינו
ידו לא נח ע"כ אנו מוכרחין לפרש כפי' רש"י דלפי' התוס' הוי הטעם מחמת שאינו רה"י
ולא מחמת הנחה ובאמת משמע שאינם גורסין לא נח רק בעי' עקירה ודוק: אמנם אף

לפי פירושים בדברי רש"י דמשום טעם לא נח אף אם ידו וגופו ברשות אחת והטעינו על ידו ועקר גופו פטור נלענ"ד דלא קשה מהמשנה אף לפי המסקנא דעקירת גופו כעקירת חפץ י"ל דהתם על ידו לא הוי הנחה מתחילה משום דלא נח ע"ג קרקע וא"כ לא שייך לחייב אם הטעינו על ידו והא דחייב במשנה פשנתן לידו או הניח לק"מ אף דידו לא נח ע"פ הא דאמרין לקמן דף ה' ע"ב אגוז ע"ג מים לאו היינו הנחתן בעי רבא אגוז בכלי וכלי צף ע"ג מים מאי ע"כ ר"ל היכא דעקר אגוז מן הכלי או הניח לתוך הכלי אי אזלינן בטר אגוז הוי הנחה אע"ג דהכלי צף פינון שאגוז מונח בכלי א"כ ה"נ אע"ג דידו אפי' אם הוא ברשות אחת עם הגוף לא הוי הנחה אפ"ה אם הניח לתוך ידו חפץ או נטל מידו הוי עקירה והנחה לבתר חפץ אבל היכא דעקר ידו עם החפץ או הניח ודאי לא הוי הנחה ועקירה כמו התם אם עקר הכלי והאגוז ממים לא חייב בנדאי ואין דומה פלל לעקירת גופו דהגוף מונח ע"ג קרקע הוי הנחה ועקירה ממש גם לחפץ ואפשר זהו פוננת המהרש"א בקושיותו דאם עלה על דעת התוס' לחלק כמ"ש מהר"ם גם בטר פשיטות יש לחלק ודוק וא"ל א"כ לפרש"י לפשוט רבא מהמשנה דבטר אגוז אזלינן כמו במשנה בטר חפץ דיש לחלק בכמה גונוי דהחפץ לא נייך בידו כמו אגוז וגם מחובר עכ"פ לגוף ובפרט לפי התוס' דהתם דתלי באורחא ובידו ודאי טפי אורחא מאגוז בכלי אלא עכ"פ זה הסברא מוכח משם דיש לחלק בין עקר היד עם החפץ ובין עקר החפץ מיד אף אם ידו לא נייח ואפ"ה יכול להיות חייב בחפץ ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה הי' טעון וכו' ונקט מבע"י ר"ל פינון דמירי בעומד לפוש אפילו אי הוי נקט טעון עצמו משחשיכה הוי מוכח עקירות גופו הוי עקירה דאל"ה אמאי יתחייב דעקירה ראשונה כבר בטלה אהא תי' ע"פ מ"ש לעיל דה"נ ה"מ למבעי אהנחה ר"ל דהא בהא תליא אי עקירות גופו הוי עקירה גם הנחת גופו בעומד לפוש הוי הנחה ובטלה עקירה ראשונה אבל אי לא הוי עקירות גופו עקירה גם הנחת גופו כשעמד לפוש לא הוי הנחה ולא בטלה עקירה ראשונה וא"כ לא הוי מוכח מידי די"ל דלא הוי עקירת גופו וא"כ גם הנחת גופו לא הוי הנחה וחייב משום עקירה ראשונה וק"ל: בגמ' אמר אביי פשיטא לי ליישב גי' רש"י מי קנסוה וגי' תו' שרוצים לגרוס מי אסרוה וגם מה שפירשו בד"ה מהו שתעשה פרמלית דאזלי לשיטתיהו וגם סמיכות אביי לכאן נ"ל דע"פ פירש"י שפיר גרסינן מי קנסוה דהא לפירושו לעיל הוי ידו ממש ברשות שהיד שם אלא דפטור משום דלא נח ע"ג קרקע ולכך קאמר אביי פאן דלפי פשטי' דמתניתן ה"א שהוא ממש בכל דיני חיוב ברשות שהוא שם והא דפטור במשנה העני המוציא פשהניח הבעה"ב בתוך ידו משום שלא עקר החפץ ממקומו וא"כ האף נאמר שתעשה ככרמלית אבל עכשיו דפשט עקירת גופו כעקירת חפץ וא"כ ע"כ ידו לא נח וא"כ אף דהוא ברשות שהיד שם אינו חייב עליו וכיון דעכ"פ איפלוג מרשות גוף רק שפטור משום דלא נח וא"כ ברשות שהיד שם אינו ממש לחיוב פינון דלא נח וא"ת אפשר משום דלא נח שם שדינן בטר הרשות שהגוף שם כמו היכא שהיד והגוף ברשות אחד דהוי הנחה אף לפירש"י דשדינן לה בטר הגוף כמ"ש וכן משמע כמה פעמים מפירש"י דשמעתין ה"ל היכא שהגוף ברשות נשדיי' בטר הגוף לזה הוצרך אביי להוכיח שאינו כן וא"כ חזינון אף דלא נח אפ"ה איפלוג רשותא דיד מרשות שהגוף שם לכך יש לנו לומר שתעשה ככרמלית שלא להחזירה פינון דאיפלוג מרשות הגוף הוי כמוציא מרשות לרשות אלא שאינו חייב מן התורה פינון דלא נח אבל

מדברבנו אסור אלא דעדיין קשה פנין שהוא ממש רשות אחר מדאורייתא אלא דהפטור הוא משום דלא נח מכ"ש אם היא פרמלית אינו אסור בלא הנחה דהא גבי פרמלית אמרינו לקמן שהוא מקולי רה"י ור"ה ולא מחומר מהם וגם היכא שנייה למיעבד מרה"י או ר"ה דאורייתא פרמלית לכה קאמר מי קנסויה היינו שקנסו שיהא לה דין פרמלית לאסור אבל לאו משום פרמלית ממש אסרינו וכי הדר מסיק לחד אבע"א דלא הוי פרמלית רק מקנסא אסור להחזירה היינו דלא עשאווהמקנס דין פרמלית ונ"מ בשוגג ומבע"י כמ"ש התוס' ודוק וכן אין להקשות לפירש"י למה מותר לטלטל בידו ברשות אחר כמ"ש התוס' בד"ה מהו שתעשה פרמלית דהא שם הוי ממש מדאורייתא ברשות שהוא שם ולא איפלוג כלל והיכא תעשה שם פרמלית ודוק: אבל התו' אזלי לשיטתיהו שכתבו לעיל דמשה"ה לא חייב לעיל משום דשדינו גם לענין רשות היד בטר הגוף שלא תהא ברשות שהיד שם וא"כ ודאי ה"א דיהא ממש ברשות שהגוף שם כמו שכתבו התוס' לקמן גבי שדינו גופו בטר עיקרו דשדינו לי ממש שיהא ברשות שהעיקר שם וע"ז אמר אב"י דמוכח ממשנתינו שאינו פן ובאמת צריכין אנו לחלק לפי התוס' בין ידו דהכא לנוף דלקמן או אפשר דמתניתין פרבנו דר' דאית להו לקמן לא שדינו אף בנוף וא"כ הוי האי יד לא רה"י ולא ר"ה דלענין זה שדינו ודאי שלא יהא ברשות שהיד שם ולענין הרשות שהגוף שם לא שדינו וא"כ יש לנו לומר שתהא פרמלית ממש כמו כל רשות שהוא ד' ואינו לא רה"י ולא ר"ה הוי פרמלית בגבוה ג' אע"ג דיד אינו רחב ד' הא אמרינו לקמן דחשובה כד' על ד' לכה שפיר גרסו מי אסרוה דאסור מן הדין והא דמסקי די"ל מחמת קנס ר"ל דאל"ה כמו דשדינו בטר גוף דלא ליהוי רשות ממש כמו שהוא שם ה"נ הוי לן למשדי' בטר גוף דלא ליהוי פרמלית אלא משום קנס לא אמרינו הכי סוף סוף פנין דיש לו דין פרמלית ממש לענין לאהדורה ה"נ יש לו להיות דין פרמלית ברשות שהיד שם דהא לא הוי ג"כ ברשות ההיא ומשה"ה הוי פרמלית א"כ שפיר קשה אמאי אמרינו עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ה הא פנין שאינו רה"י ור"ה הוי פרמלית ממש אף לרשות ההיא ומכ"ש לכה ג' מי אסרוה קשה טובא אף לכה ג' מי קנסוה נמי קשה דהא פנין דעשאווה פכרמלית משום קנס הוי פרמלית אף במקום דלא שנייה קנס פגון בשוגג ומבע"י וא"כ ה"נ שם והוצרכו לדחוק דשם אינו דומה להיות פרמלית לכה לא הוי ממש פרמלית אף שאינו ברשות ההיא לא החמירו פנין דכרמלית מדברבנו משא"כ לגבי רשות שהגוף שם דומה יותר ודוק הארכתי קצת בפשטן של דברים לבאר לתלמודים: ברש"י בד"ה מבע"י דאי שדי להו וכו' עד ואיסורא דרבנן הוא דאיכא וקדתנן שניהם פטורין וכו' היא תימה גדולה הא ע"כ הנחה לחודא היכא שלא נעשה כל המלאכה ע"י אחר כדמוכח גם מהכא בפירוש מדבועי אם מותר להחזירה ואף לפי פשיטות ולא הוי ס"ד לאסור אלא משום קנס וכ"כ רש"י בהדגא בסוף העמוד בד"ה בשוגג לא קנסוה וכו' עד והחזרת ידו אינו אפי' שבות אי לא קנסוה וא"כ הכא דלא שנייה קנס למה יהא איסור דרבנן פן כתבתי בחידושי בעמוד הקודם והוא מוכרח וצ"ל דדוקא הנחה דחזרת ידו דלא איתעבידא מחשבתו לא מיקחי פמלאכה שרי וכן כל עקירות או הנחות לחוד לא משפחת היכא דלא נעשה חציו השנית ע"י אחר או מבע"י שאיתעביד מחשבתו לכה שרי כאשר כתבתי למעלה אבל היכא שנעשה חציו השנית ע"י אחר איתעבידא מחשבתו לכה אסור והכא שנעשה חציו השנית מבע"י הוי כמו ע"י אחר כמ"ש רש"י כאן בתחילת

העמוד טעון מבע"י הוי פמו הטעינו חבירו לכה אסור קא פמו במשנה ודוק: אמנם
עדיין צריה ביאור למה הוצרה רש"י לזה ולכנס בודוקי דעדיין לא ס"ד לחלק בין
איתעביד מחשבתו ללא וזה א"צ פאן לשום פירוש דאסור דרבנן מיהא איכא ונ"ל
שהוצרה לפרש פן דוקא השתא דקשה היכי יכול לתרץ פן מבע"י קנסיה למה נקנסין
הא לא התחיל לעשות שום אסור דאף לכתחילה שרי להושיט ידו מבע"י ואף שהחזיק
ידו עד שתחשה והי' דעתו להניחה משחשיכה ליפא אסורא וא"ל דהכי פריה לשני
דככרמלית דמאי ומש"ה אסור אף מבע"י כמ"ש רש"י ותוס' דאי אמרינן פכרמלית אף
דגרסינן מי קנסיה אפ"ה אסור אף מבע"י ז"א דהא לגי' רש"י דגרס מי קנסיה הא דאסור
מבע"י פנין דלא שנייה קנס היינו משום דלא פליג פנין דמשחשיכה ראוי לקנסו וכיון
דעשאוה פכרמלית משום משחשיכה שוב לא פליג ואסור אף מבע"י אבל לפי מאי דס"ד
השתא דמשחשיכה לא קנסיה אין לנו לעשותה פכרמלית בשביל מבע"י פנין דלא שנייה
למיקנסין מבע"י לחוד וכרמלית לא הוי אלא משום קנס ואף להך גי' מי אסרוה הא
קאמר הקא מבע"י קנסיה משמע דלאו משום אסור ליהוי פכרמלית ורש"י אינו מפרש
שהוא חוכא ואיטלולא כפי' התוס' שצאמר דבאמת מש"ה הוי חוכא פמו שאכתוב לקמן
לכה כ' רש"י דאסורא דרבנן מיהא הוי היכא דנשד' וילכה יש לומר דקנסיה שפא לעבור
אדרבנן שהחזיק ידו עד שתחשה להניח אף שהוא סבא דחוקה למיקנסין משום אסור
דרבנן הא באמת לא קנסין לי' משום זה פמו שמשני מבע"י לא קנסיה וכ"כ רש"י ותוס'
דאי לאו פכרמלית דמאי לא קנסיה מבע"י אלא דמקשה לישני הכי דקנסיה אף משום
אסור דרבנן כדי לתרץ הכריותות אף לפי הך סבא דהתירו ולדחות שלא נפשט בעיא
דאפיי ודבר בידי ודוק בתוס' בד"ה מי קנסיה וכו' עד ונ"מ בשוגג מבע"י והגל' מהרש"ל
או מבע"י ותפס עליו המהרש"א ע"ש דגם זו גי' נכונה אמנם אין זו תפיסה פנין דגם חד
לחודי' נ"מ למה לי לאשפוחי' נ"מ דוקא בתרנויהו אמנם לענ"ד נראה גי' שלפנינו נכונה
בדווקא דכל חד לחודי' אסור אף אם קנסין לחודי' ולאו פכרמלית דמאי והוא מוכרח
דהא למאי דמשני משחשיכה קנסיהו ולאו פכרמלית דמאי והתם מיירי בשוגג מדאמר
דאתי לידי חיוב חטאת וגם סתם בעיא דאפיי מיירי בשוגג דאל"כ למה הושיט ידו ואי
רצה לעבור במזיד למאן התירו להחזיר והוא דוחק שתוף כדי דיבור עשה תשובה אלא
ודאי בשוגג ואפ"ה קנסיהו משחשיכה רק מבע"י דהוא שוגג ג"כ לא קנסיהו וכן לקמן
משני במזיד קנסו בשוגג לא קנסו והתם מיירי מבע"י כמ"ש התוס' שם ואפ"ה במזיד
קנסו אלא דמבע"י לחודא במזיד קנסו רק בשוגג והוא מבע"י ג"כ לא קנסו ודוק: בגמ'
מדלא משנינן הכי וכו' עד סוף העמוד ועיין היטב בדברי רש"י ותוס' ומהרש"ל
ומהרש"א ומהר"מ ודבריהם מגומגמין מעצמן וגם חוץ לזה נופלים פאן הרבה קושיות
בדברי הגמ' ורש"י ותוס' ורי"ף ורמב"ם ואבארם אחת לאחת פיד ה' הטובה עלי פי
נלע"ד שיש בדברי הגמ' זו ארבע שיטות וכל אחת צריכה פירוש פאשר אבאר בכל
אחת: שיטה אחת כפי מה שהבינו תוס' בדברי הגמ' מה שהקשו בד"ה ואב"א וצריה
ביאור כפי מה שהבינו שקשה מלבד קושיותם חדא למה ל"ל למימר מדלא משנינן ולא
פשט מהכריותות כפי מה שתירץ משחשיכה קנסיהו הל"ל ואמאי הא אתי לידי חיוב
חטאת וגם מה משני לא תפשוט דכאן בשוגג פאן במזיד פמו שמוכח מתירץ זה דכאן
מבע"י מדקנסו משחשיכה פן מוכח מדקנסו במזיד כמ"ש לקמן ודוק ונלע"ד דהתוס' הוי

מְפָרְשִׁים דְּנֵדָא מִהֶבְרֵייתָא לֹא מוּכַח מִיַּד דִּי"ל בְּאַמַּת אֵיפְכָא אוּ שִׁינּוּיָא קַמָּא וּמִיַּרְי
מִבַּע"י אֵלָּא עֵיקַר קְוִשְׁתָּא אֲבַיִי יִשְׁבֵּה שְׁהַחֲלִיטוּ לֹמַר מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ קְנִסוּ אַף דְּאֵתִי לִיַּדִּי
ח"ח וְאִם הִנְצַרְכוּ לֹמַר תִּירוּץ לְדַחוּת בְּעֵינֵי דְאַבְיִי לְמַה לֹּא אָמְרוּ אֵיפְכָא וְאִם אָמְרוּ דְרַף
סְפֵק לְמַה לֹּא אָמְרוּ גַם אֵיפְכָא עַכ"פ אֵלָּא ע"כ שְׁהַחֲלִיט לְהֵם דְלֹא הִתִּירוּ וְאֵהָא מְשַׁנֵּי
דַּב"א וּמְשַׁנֵּי כְּאֵן בְּשׁוּגְג כְּאֵן בְּמִזִּיד וְשׁוּב לֹא תִפְשׁוּט דְאִם הִתִּירוּ י"ל דְּמִיַּרְי שְׁנִיָּהֶם
מִבַּע"י וְאִם לֹא הִתִּירוּ מִיַּרְי מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ וְאֵהָא הִקְשׁוּ שְׁפִיר מַה שְׁהַקְשׁוּ וּק"ל: שִׁטָּה
שְׁנִית צְרִיכִין אֲנִי לְבָאָר לְפִירש"י לְתַרְץ ק' הַתּוֹס' וְגַם לְתַרְץ ק' שְׁפַתְבְּתִי לְרִש"י שֵׁכ'
דְּמִמִּזִּיד לֹא מוּכַח דְּהָכָא סְפֵק א"כ הֵיכִי מוּכַח מִמָּאִי דְאָמַר מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ קְנִסוּהוּ דִּילְמָא ג"כ
מְשׁוּם שְׁהוּא סְפֵק אִם יִשְׁדָּנָה וּלְרִש"י א"א לֹמַר גַּם פִּי הַתּוֹס' אֲמַאי דְקָאָמַר אַב"א לֹא
תִפְשׁוּט חֲדָא דְלֹא הֵוִי שְׁתִּיק רִש"י מִלְפָּנָיו וְגַם לְהַתּוֹס' ע"כ לִיכָּא לְמִימַר סְבַרְתָּ רִש"י
דְּהַתּוֹס' מִסְקִי דְמוּכַח מִהֶבְרֵייתָא וְלְסַבְרָתָּ רִש"י הֵיכָּא מוּכַח דִּילְמָא מְשׁוּם שְׁהוּא סְפֵק אִם
יבֹא לִיַּדִּי ח"ח לְכֹף קְנִסוּהוּ וּמִפְּאֵן סְתִירָה מְפִרְשֵׁת לְפִירוּשׁ מְהַרְש"ל שְׁמִפְרִשׁ דְּתוֹס'
אֵית לְהוּ ג"כ סְבַרְתָּ רִש"י בְּמִזִּיד דַּא"כ הֵיכָּא מוּכַח מִהֶבְרֵייתָא וְדַאִי לֹא נְעַלְמָא מֵאֵתִי דִּי"ל
לְפִי פְשׁוּטוֹ דְגַבֵּי מִזִּיד הוּא סְפֵק דִּיּוֹתֵר יֵשׁ לֹמַר שְׁלֹא יִשְׁדָּנָה שְׁלֹא יבֹא לִיַּדִּי חֵיּוּב סְקִילָה
מִיתַת ב"ד מִשָּׂא"כ לְעֵיל דְּמִיַּרְי בְּשׁוּגְג וְכֵן צְרִיף לְפָרֵשׁ ע"כ לְפִי מְהַרְש"ל וּכ"כ מִהַר"מ
וּמִתּוֹרְץ גַּם מַה שְׁהַקְשִׁיתִי אֲמַנָּם הוּא דוֹחַק גְּדוּל דַּע"פ גַּם בְּשׁוּגְג הוּא סְפֵק וְכֵן הִקְשָׁה
מִהַר"מ וְגַם הָא יבֹא לִיַּדִּי אִיסוּר חֲטָאָת כְּמוֹ בְּמִזִּיד לִיכָּא מִיתַת ב"ד אֵלָּא אִיסוּר סְקִילָה
כֵּן נְמִי בְּשׁוּגְג אֵיפְכָא אִיסוּר חֲטָאָת כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמָּן אֲפֹס נִלְע"ד לְפָרֵשׁ לְפִי שִׁטַּת רִש"י
עַל נְכוּן שְׁלֹא יוֹקְשָׁה שׁוּם קְוִשְׁתָּא וְהוּא דְּנֵדָא מִהֶבְרֵייתָא אַף לְפִי תִירוּצֵם מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ
קְנִסוּהוּ לִיכָּא לְמִיפְשׁוּט דְלֹא הִתִּירוּ דְשָׂאֲנֵי הָכָּא שְׁהוּא סְפֵק וְגַם לְמַה לֹּא מְשַׁנֵּי אֵיפְכָא
לִיכָּא לְאִקְשׁוּי פְּשׁוּטוֹ דִּי"ל דְּהֵם ג"כ הֵוִי מְסוּפְקִים וְתִירוּצוֹ כֵּן אַת"ל דְלֹא הִתִּירוּ וְלֹא
הִנְצַרְכוּ לְפָרֵשׁ דְּמִמִּילָא מְשַׁמַּע כֵּן וְאִטוּ כִּי רֹכְלָא וְכו' וְאֵת"ל הִתִּירוּ תִשְׁנֵי אֵיפְכָא אוּ
תִשְׁנֵי תִירוּץ קַמָּא וְזִיל הָכָּא קְמַדְחֵי לִי אֵלָּא קְוִשְׁתָּהּ הַגַּמ' דְּהָא הִשְׁתָּא עַכ"פ נְפִשְׁט עֵיקַר
הַבְּעֵינֵי שְׁלֹאבֵי דְאִיסוּר לְהַחֲזִירָה מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ בֵּין לְתִירוּץ קַמָּא בֵּין לְתִירוּץ בְּתִירָא אֵלָּא דַּנ"מ
מִבַּע"י וְעֵיקַר בְּעֵינֵיהוּ הִי מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ דְּגִרְסִינּוּ מִי קְנִסוּהוּ וְהוּא ס"ד דְלִיכָּא עוֹד תִּירוּץ כַּמ"ש
הַתּוֹס' וְע"כ צ"ל דְּבָאָמַת ע"כ נְפִשׁוּט עֵיקַר הַבְּעֵינֵי וְע"ז מְקַשָּׁה ה"ל לְשׁוּנֵי אֵיפְכָא כְּדִי
שְׁלֹא נְפִשׁוּט דְּהָא בְּאַמַּת לֹא נְפִשׁוּט בְּעֵינֵי דְרַב בִּיבֵי וְיֵשׁ לֹמַר דְּהִתִּירוּ א"כ אַף בְּעֵינֵי
דְאַבְיִי לֹא נְפִשׁוּט דִּי"ל אֵיפְכָא מִשְׁחַשְׁבֵּיהּ שְׁרִי לְהַחֲזִירָה וּמִמִּילָא לְקַש"מ אַף דְכָאֵן אִינוּ
אֵלָּא סְפֵק לְבּוֹא לִיַּדִּי ח"ח דַּע"פ יֵשׁ לְחַלְקֵהּ הֶבְרֵייתוֹת וְלֹמַר דְּאֵף בְּסְפֵק חֲשָׁשׁוּ מִשָּׂא"כ
מִבַּע"י דְּאֵף סְפֵק לִיכָּא לְכֹף אִיסוּר לְהַחֲזִירָה אֵלָּא ע"כ מְדָלָא מְשַׁנֵּינּוּ הֵכִי וְאִסִּיק דְּנְפִשׁוּט
בְּעֵינֵי דְאַבְיִי ע"כ דְּנְפִשׁוּט לְהֵם דְלֹא הִתִּירוּ אַף בְּנִדְאֵי לְכֹף לֹא תִירוּצוּ אֵיפְכָא לְדַחוּת
בְּעֵינֵי דְאַבְיִי וְאֵהָא מְשַׁנֵּי שְׁפִיר וַאֲב"א לֹא תִפְשׁוּט דְבִלֵּא"ה יֵשׁ עוֹד תִּירוּצִים דְלֹא נְפִשׁוּט
בְּעֵינֵי דְאַבְיִי וַאֲב"א לְמַה לְהֵם לְפָרֵשׁ גַּם אֵיפְכָא כֵּינּוּ דְבִלֵּא"ה לֹא נְפִשְׁטָה בְּעֵינֵי דְאַבְיִי
וְתִירוּצוֹ כֵּן דְרַף אַת"ל וּמִהֶבְרֵייתוֹת לֹא נְפִשׁוּט אַף אִם תִּירוּצוֹ כֵּן דְּהָכָּא הֵוִי סְפֵק מִשָּׂא"כ
הֵתֵם כְּמוֹ שְׁאִסִּיק רִש"י וְדוּק הֵיטֵב כִּי קְצַרְתִּי וְנִכּוֹן הוּא לְעַנ"ד: שִׁטָּה שְׁלִישִׁית לְפִירוּשׁ
הַתּו' כְּמוֹ שְׁתִּירוּצוֹ וְלֹא רְצִיתִי לְהַאֲרִיף בְּפִשְׁטָן שְׁל דְבָרִים כִּי כְּבָר פִּי מִהַר"מ אֲמַנָּם
אַבְאָרְנוּ בְּקוֹנְצָר בְּקִצְתָּ נִפְרָף שְׁחַדְשָׁתִי וְהוּא כִּי לְדַבְרֵי הַתּו' עֵיקַר פְּשִׁיטוֹת מִהֶבְרֵייתָא
דְּחִזִּינּוּ דְּמִשְׁחַשְׁבֵּיהּ אִיסוּר לְהַחֲזִירָה אַע"ג דְּאֵתִי לִיַּדִּי ח"ח וְאִין לְדַחוּת הָא הָכָּא לֹא הֵוִי

רק ספק מש"ה לא חששו כסברת רש"י י"ל דס"ל להתו' דזה הוי ג"כ ודאי דמסתמא לא יתזיק פן כל היום את ידו וכיון שגאסר לו להחזירה יאמר מ"ל זה איסור ומ"ל זה מוטב לו לעשות מחשבתו לשדנתו שם וכ"כ נ"י וכן מצאתי בת"י אלא מהברייטא יש לדחות דילמא מיירי מבע"י ומשחשיכה לא קנסוהו אע"ג דהוי חוכא י"ל דלא תישיבין לזה אלא מדלא משני איפכא ר"ל לשנות שניהם בדרף את"ל או איפכא לחוד לדחות יותר בעיא דאב"י דלא נפשוט דקנסו משחשיכה אלא ע"כ משום דהוי חוכא אלמא דהוי סברא דתישיבין לחוכא והוי לן שלא לאסור אף מבע"י אם תישיבין לביאתו לידי ח"ח וא"כ ע"פ סברת בני המדרש מוכח מהברייטא דאסור להחזירה אלמא לא חששו לח"ח דא"ל דהברייטא דאסור מיירי מבע"י דא"כ הברייטא דשרי במאי מוקמת לה אי משחשיכה הוי חוכא ואי למעלה מי' אלמא כל למטה מי' אסור להחזירה א"כ תפשוט בעיא דאב"י דאסור להחזירה דאיהו מיירי ודאי למטה מי' ואסור אף מבע"י לפ"ז אלמא פכרמלית דמיא אע"ג דאיפכא למידחי וכו' מ"מ תדא מיפשוט וכו' ר"ל ונאם נפשוט בעיא דרב ביבי דהתירו ממילא נפשוט בעיא דאב"י פכרמלית דמיא דהא ע"כ צריף לשנויי פאן למטה מי' וכן אם נפשוט בעיא דאב"י דמבע"י שרי להחזיר וא"כ ע"כ הו' דאסור מיירי משחשיכה ותפשוט דלא התירו ואהא משני דלא תפשוט שניהם דהו' ברייתא דשרי מיירי בשוגג ומבע"י לכוף שרי דלמה לקנסו דנדאי בתדא שיניף לקנסו או מבע"י במזיד או בשוגג משחשיכה אף דאינו פכרמלית משא"כ בשוגג מבע"י ולאו פכרמלית דמיא ודאי אין לקנסו כמ"ש למעלה והו' דאסור מיירי במזיד ולאו פכרמלית דמיא אלא משום קנס דאל"כ הוי אסור אף בשוגג מבע"י ולא נפשוט דאב"י וגם דרב ביבי לא נפשוט די"ל דמיירי מבע"י ולא יכול לבוא לידי ח"ח לכוף קנסו ומשחשיכה לא מיירי הברייטא ונאם תפשוט דלא התירו קנסו אף משחשיכה בין בשוגג בין במזיד ואפ"ה לא נפשוט דאב"י דאיהו בעי אם הוא פכרמלית ונאז אסור אף בשוגג מבע"י כמ"ש התו' למעלה וזה עיקר דחוי דהגמ' ונאם תפשוט דהתירו י"ל משחשיכה לא קנסו או אפ"ה קנסו משום חוכא כמ"ש התו' במסקנא אלמטה מי' ודוק היטב פי הוא נכון: אמנם עדיין צריף ביאור רחב לתרץ לשיטת התו' פמה קושיות תדא מה שנתחבטו בו מהרש"א ומהרש"ל דלמה לא הקשו תו' אזה התירץ גופא דמשניפאן בשוגג פאן במזיד האיו' דחה הפשיטות ממזיד אף אם מיירי מבע"י ע"כ משחשיכה נמי קנסו כמו שהקשו אתרץ קמא דלמטה מי' ומה שתי' מהרש"ל דהתו' אית להו סברת רש"י במזיד ז"א כמ"ש מהרש"א ומכ"ש לפמ"ש דע"כ לית להו הו' סברא דא"כ היכי מוכח מהברייטא לפי תירץ דמשחשיכה קנסו הא הוי ספק בשלמא לרש"י פתבתי לתרץ דמקשה הכי לישני פן דארף בספק חששו משא"כ לפי תו' נאף שגראה מדברי מהרש"ל שיש חילוק בין שוגג למזיד דבמזיד הוי ספק משום דלא ישדיי' שלא יבא לידי מיתות ב"ד וכן פתב מהר"מ פבר דחה מהר"מ בעצמו ונאני דחיתיו לעיל יותר ומה שתיירץ מהרש"א דבאמת קאי קושיותם אף לזה התירוצ' הוא תימה גדולה בעיני דשבקו הו' תירוץ דקאי בי' נאדרבא סיימו אב"א לא תפשוט לא דרב ביבי ולא פירשו האיו' לא נפשוט דהא לפי פשוטו נפשוט דרב ביבי כמו שהקשו והקשו אתירוץ קמא מכ"ש לפי מ"ש מהר"ם דלא ק"מ אתירוץ קמא דלמטה מי' ע"ש פי סברתו נכונה והוצרך לפרש דק' התוס' קאי אלשון רשב"א ולמה לא הקשו פן סתירה מפונרשת אהו דהכא וגם ק' מהרש"א לפי תירץ התוס' דא"כ גבי רדיית הפת נמי נימא דלא התירו משחשיכה

משום מבע"י אף שנתראה בעיני דאין פאן מקום קושניא דהא נדאי הך דהתירו לחוד אין פאן חוכא אף דרדנית פת הוא שבות דזמנין דהתירו שבות לצורף וא"כ הך דלא התירו מבע"י נמי אין פאן חוכא דלמה נתיר שבות בחנם בשלמא הך דלא הוי אלא קנסא שפיר הוי חוכא פינן דלא קנסו היכא דעביד איסור מה"ת לקנס היכא דלא עביד איסור וגם יש לחלק דהתם הטעם פשוט שודאי יבא לידי מיתת ב"ד משא"כ הך שאין הטעם פשוט לכה הוצרכו לאסור אף משחשיקה אמנם אחרי שגבאר כל הצורף בעזה"י בדברי התוס' נראה שיתורץ הפל ויבואר ג"כ מה שהוצרכו לפרש לפי הרשב"א דעיקר מאי דקאמר מדלא משגיגין הוא כדי להוכיח הך דחוכא ואיטלולא מאי הי' מסופק אם הוא סבא ממ"נ אם הוא סבא לומר פן למה לא נימא בלא הוכחה מבני המדרש אם אינו סבא יותר יש לומר דמש"ה לא משגיג איפקא משום דלא התירו לכן נלענ"ד דעיקר חוכא ואיטלולא שפתבו התוס' לאו לאותם הבריות שלא ידעו הטעם דיבוא לידי ח"ח דא"כ היכי ס"ד היא גופא דהתירו לרדותה וכן קי"ל באמת דהתירו הא הוי חוכא משום דעביד איסורא נתיר לו שבות אלא נדאי לא חיישינן לנה שלא ידעו אלא החוכא היינו אפי' לדין והוא ע"פ מ"ש התוס' לעיל אי גרסינן מי קנסוה היינו דעביד פכרמלית משום קנס וזה דאמרינן לאו פכרמלית דמיא רק דקנסוה היינו דנ"מ בשוגג מבע"י ר"ל דאי עביד פכרמלית משום קנס אף בשוגג מבע"י דלא עביד איסורא ולא שייך למיקנס' אפ"ה אסור דלא פליג בפכרמלית משא"כ אי לא הוי פכרמלית רק קנס לחוד בשוגג מבע"י שרי א"כ לעיל דאמר מבע"י קנסו משחשיקה לא קנסו ע"כ קשייתו הוא דלישגי בפכרמלית דמיא דאל"ה למה לקנסו מבע"י אף לגי' שלנו כפי המהרש"א וכפי מה שכתבתי בתוס' לעיל דנקא בשוגג ומבע"י תלי בפכרמלית אבל בחד לחוד' אסור אף משום קנס לחוד אף אי לא הוי פכרמלית הלא כל התירוצים והבעיא עד הנה מיירי בשוגג כמ"ש מהר"מ ושאר מפרשים וכן משמע להדיא א"כ הא דמקשה איפקא מסתבר מבע"י קנסוהו היינו גם בשוגג מבע"י וא"כ למה למיקנס' וצ"ל דהכי מקשה לפי התוס' לישגי דכ"ע פכרמלית דמיא לכה אסור בשוגג ומבע"י ג"כ וזה דמותר משחשיקה משום שיקול לבוא לידי ח"ח אמנם אף אם נאמר בפכרמלית דמי הוא שפיר חוכא ואיטלולא דהא פכרמלית נמי הוי רק משום קנס להך גירסא מי קנסוהו אלא דאסור גם בשוגג מבע"י דלא שייך קנס משום לא פלוג דמשחשיקה ומשחשיקה לא קנסו וא"כ למה נקנס מבע"י בחנם והיינו חוכא אבל במקום דיש לקנסו מבע"י בלא טעם לא פלוג משחשיקה כגון במזיד מבע"י לפי מאי דמשגיג לפי התוס' דעביד איסורא במזיד להחזיקו עד הלילה או הדביק פת בתנור מבע"י במזיד שפיר יש לקנסו ולא התירו אבל משחשיקה התירו ובשוגג התירו פינן דמיירי מבע"י לפי התוס' ולא פכרמלית דמיא לכה לא קנסוהו בחנם וא"כ לק"מ לת' הגמ' פאן בשוגג וכו' לפי התוס' רק לשינויא קמא דלמטה מי' דמיירי בשוגג שפיר הקשו האייך קנסוהו הא אתי לידי ח"ח ואי מיירי מבע"י ג"כ יוקשה למה נקנס' הא הוי בשוגג ומבע"י וצ"ל משום משחשיקה וא"כ ע"כ גם משחשיקה קנסוהו דאל"ה הוי חוכא כמ"ש ואהא תירצו דלפ"ז קנסו שפיר אף משחשיקה להאי תירוצא אבל למסקנא שפיר לא קנסו משחשיקה לכה כ' התוס' דמיירי מבע"י משא"כ לפי המהרש"א יהי' בדברי התוס' סתירה מעצמם דלפי המסקנא מיירי אף משחשיקה ומתחילה כתבו דמיירי מבע"י ודוק היטב פי נלע"ד נכון מאד: ועפ"ז מבואר למה הוצרכו המקשה להוכיח מבני המדרש

הַ סְבָרָא דְחוּכָא דַעֲפַמ"ש דְהוּכְחָה אֵינוֹ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁקִּנְסוּ מִבַּע"י מִשׁוּם מִשְׁחַשְׁיכָה אֲמָנָם לְהַדְּרֵי גִירָסָא דְמִי אֶסְרוּהָ מִשְׁמַע דְּמַדְיָנָא הָוִי פְּרַמְלִית לֹא הָוִי חוּכָא כְּלָל דְּשִׁפּוּר י"ל מִבַּע"י אִף בְּשׁוּגְג אֶסוּר לְהַחְזִירָה מִן הַדִּין בִּינֵן דְּהָוִי פְּרַמְלִית וּמִשְׁחַשְׁיכָה שְׂרִי אִף דְּהָוִי פְּרַמְלִית כְּמוֹ שֶׁהִתִּירוּ רַדְיָת פֶּת לְהַדְּרֵי סְבָרָא וְדְמִי מִמֶּשׁ לְהֵתֵם וְלִיכָא חוּכָא אֶלָּא שְׂאִין תּוֹפְסִין גִּירָסָא דְמִי קִנְסוּהָ וְכֵן תּוֹפְסֵי הַגַּמ' לֹא מִבַּע"י קִנְסוּ אֶלָּא דְמַבְרִייתָא לֹא מְצִי לְהוּכִיחַ בְּלֹא בְּנֵי הַמְּדַרְשׁ דְּה"א דְבִאֲמַת מַדְיָנָא הָוִי פְּרַמְלִית וְיִכּוֹל בְּאֲמַת לְשַׁנּוֹת אִיפְכָא מִבַּע"י אֶסוּר וּמִשְׁחַשְׁיכָה שְׂרִי אֶלָּא מִבְּנֵי הַמְּדַרְשׁ מְדַלָּא מְשַׁנֵּי אִיפְכָא ש"מ דְּאִין סְבָרָא שְׂיֵהֵן פְּרַמְלִית בְּלֹא קִנְסֵי כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל בְּמַסְקָנָא וּמִטַּעַם שְׁכַתְבִּיתִי לְכַד לֹא מְשַׁנֵּי אִיפְכָא מוּכַח שְׁפִיר מַבְרִייתָא וְדוּק.

שִׁטָּה רְבִיעִית שִׁטַּת הַרְמַב"ם וְנִלְע"ד שֶׁהוּא הַמְּחַנּוּר שֶׁכְּכֵן לְפִי מַה שֶׁאֲבָאָר בַּעֲזַה"י לְדַעֲתוֹ הֵנָּה הָרִי"ף לֹא הִבִּיא מְסַקְנַת הַגַּמ' רַק דְּגַרְם אִידי וְאִידי בְּשׁוּגְג וְכֵאֵן לְאוֹתָהּ חֲצַר וְכֵאֵן לְחֲצַר אַחֲרַת וְהַרְמַב"ם פּוֹסֵק פֶּן לְהִדְיָא פִּי"ג מַה' שֶׁבֶת דְּבְשׁוּגְג מוֹתֵר לְהַחְזִירָה לְאוֹתָהּ חֲצַר וְלֹא לְחֲצַר אַחֲרַת אֶבֶל בְּמַזִּיד אֶסוּר אִף לְאוֹתָהּ חֲצַר וְהֵינּוּ מִשׁוּם דְּגַרְסִינּוּ כַּגִּי' הָרִי"ף וְאִף לְגִירָסָתָם מִשְׁמַע דְּמִיירִי בְּשׁוּגְג דְּנִקְט סְתָמָא מִשְׁמַע כְּמוֹ כָּל הַתִּירוּצִים הַקּוֹדֵם אֲמָנָם צָרִיף בִּיאוּר הָאִיף לֹא הִתִּירוּ בְּמַזִּיד הָא אֲתִי לִידי אִיסוּר סְקִילָה וְא"כ תּוֹפְשׁוּט דְּרַב בִּיבִי וּבְפֶרֶט לְדִידוֹן פְּסָקִינוּן בְּדַרְב בִּיבִי דְהִתִּירוּ כְּמַסְקָנָא לְקַמֵּן וְצ"ל דַּס"ל חִילוּק רַש"י דְּהִכָּא הָוִי סְפַק מִשְׁא"כ בְּרַדְיָת הַפֶּת וְהוּא דְּחֹק מְלַבֵּד שֶׁקִּשָּׁה עָלָיו עוֹד דַּא"כ לְמַה לֹא קִנְסוּ בְּשׁוּגְג וְאִי מִשׁוּם שֶׁלֹּא עֲבִיד אִיסוּר בְּמַזִּיד א"כ אִף לְחֲצַר אַחֲרַת לְמַה נִּקְנְסִין אִף דְּאֲתַעְבִּיד מִחֲשַׁבְתִּי מַה לָּנו לְנֵה שְׂיִתְעַבִּיד מִחֲשַׁבְתִּי וּבִאֲמַת דְּבַרִי הַגַּמ' צָרִיכִין בִּיאוּר וְלֹא דִי בְּזַה אֶלָּא שְׁאִף מִתְמִי' א"ע וְאָמַר לְכִי תִיכּוֹל כּוֹרָא דְּמִילְחָא וְשׁוֹרְשׁ טַעַם הַחִילוּק אִין אָנוּ יוֹדְעִים וְגַם יֵשׁ לְדַקְדָּק בַּגַּמ' דְּלֹא אָמַר אֵלוּ הַתִּירוּצִים תִּיכְרָף אַבְרָהָמָה טָרַם בּוֹאוּ לְדַרְב בִּיבִי וְגַם מְעִיקְרָא מִשְׁמַע שְׁאִף בְּשׁוּגְג יֵשׁ לְקִנְסוּ שֶׁהוּא עֵיקַר בְּעֵיָא דַּאֲבִי מִי קִנְסוּהוּ וְכֵן כָּל הַתִּירוּצִים וּמִיירִי בְּשׁוּגְג כַּמ"ש כָּל הַמְּפָרְשִׁים וְכֵן הַרְמַב"ם וּלְבַסּוֹף מְסִיק דְּאִין לְקִנְסֵי כְּלָל בְּשׁוּגְג וְעוֹד יֵשׁ כְּפֹה דוֹחֵקִים וְגִימְגוּמִים לְפִירַש"י וְתו': אֲמָנָם דְּבַרִי הַרְמַב"ם בְּעַמּוּד שַׁח"ז הֵמָּה תְּמוּהִים וְיִתְנַרְץ חֲדָא בְּאִידָהּ וְעֵינּוּ בְּעַמּוּד שַׁח"ז דְּמְסִיק דְּבְעֵיָא דְּרַב בִּיבִי בְּמַזִּיד דוֹקָא וְגַם אֲסִיק לְחַד גִּירָסָא שְׁנַפְשָׁטָה דְּהִתִּירוּ וְאִין לְהַקְשׁוֹת הִיכִי קְאָמַר לְעֵיל הָא לֹא קִשְׁיָא וְתַפְשׁוּט דְּלֹא הִתִּירוּ הָא אֲסִיק דְּהִתִּירוּ דִּי"ל לְהַדְּרֵי סְבָרָא בְּנֵי הַמְּדַרְשׁ לֹא ס"ל הַדְּרֵי פְּשִׁיטוֹת וּבִאֲמַת הָוִי הִלְכָה כְּבִנֵי הַמְּדַרְשׁ וְלֹא כְּרַב אַחָא בְּרִי' דְּרַבָּא אֶלָּא מִשׁוּם דְּאֲסִיק דַּאֲב"א לֹא תַפְשׁוּט לֹא שְׁבָקִינוּן פְּשִׁיטוֹתָא דְּרַב אַחָא מִשׁוּם סְפִיקָא דְּבִנֵי הַמְּדַרְשׁ וְאִף דְּתוֹס' רוּצִים לְמַחֲנֹק לֹא תַפְשׁוּט הָא הָדְרִי בַּהוּ.

וּלְכַד פְּסָקוֹ הָרִי"ף וְהַרְמַב"ם כְּרַב אַחָא דְּהִתִּירוּ אֲמָנָם מַה שֶׁמִּשְׁמַע לְכַאוּרָה בְּמַסְקָנָא דְּדוֹקָא בְּמַזִּיד מִבְּעַי' לִי וּפְשִׁיט לִי אֶבֶל בְּשׁוּגְג וְאִידְכֵר וְדַאי לֹא הִתִּירוּ לְפ"ז יוֹקְשָׁה טוּבָא מֵאִי שֶׁמִּקְשָׁה לְעֵיל תַפְשׁוּט דְּרַב בִּיבִי הָא לְעֵיל מִיירִי בְּשׁוּגְג וְאִידְכֵר כַּמ"ש כָּל הַמְּפָרְשִׁים וְרַש"י כ' לְהִדְיָא בַּד"ה מִבַּע"י קִנְסוּ וְצ"ל וְנִמְצָא מִתְחַיִּיב חֲטָאת אִם שׁוּגְג הוּא וְכּוֹלָה סוּגְיָא נִקְט ח"ח וְכֵן אֲבִי מִשְׁמַע וְדַאי דְּמִיירִי בְּשׁוּגְג וְא"כ מֵאִי מִקְשָׁה וְאִף אִם תִּרְצָה לְדַחֲוֹק דְּמִיירִי בְּמַזִּיד מֵאִי מִקְשָׁה לִישְׁנֵי דְּמִיירִי בְּשׁוּגְג וְזֵהוּ סְבָרָא זָרָה שְׁנַאֲמַר דְּשֵׁם קָאִי לְפִי ה"א וְלֹא כְּמַסְקָנָא וִיחָא לְמַסְקָנָא כָּל הַסּוּגְיָא לִיתָא אֲמָנָם פֶּד מְעֵינָתָא לְק"מ דְּהַגְמ' לֹא קְאָמַר אֶלָּא לִישְׁנָא דְּרַב בִּיבִי ע"כ מִיירִי בְּמַזִּיד אֶבֶל וְדַאי לְעַנְיָן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁבְּעֵי בְּמַזִּיד

כּן יֵשׁ לְבַעַי' בְּשׁוּגְגַּ וְדִינָם שְׁנֵה דַמ"ל אִיסוּר סְקִילָה אוּ אִיסוּר חֲטָאת וְאֵף בְּשׁוּגְגַּ וְאִידְכֵר
הוּא אִיסוּר סְקִילָה פִּינּוּן שְׁאִינּוּ חֲזִיב סְקִילָה שְׁיִיךְ לֹמֵר אִיסוּר וּכ"כ הַתּוֹס' שָׁם בַּד"ה אֵלָא
דְּאִידְכֵר דְּהוּי מְצִי לְשִׁנּוּי הֵכִי אֵלָא דְנִיחָא לִי לְהַגְמ' פִּינּוּן דְנִחִית לְהַגְי' יוֹתֵר טוֹב לְאוּקְמָא
בְּמִזִּיד וְלֹא בְּאִידְכֵר וְגַם מִשׁוּם רַב אֶחָא אֲבָל דִּינָם שְׁנֵה וְהוּן דְּבָרֵי הַמ"מ שְׁכ' עַל הַרְמַב"ם
בַּפ' ט' עַל מ"ש הַרְמַב"ם שְׁכַח וְהַדְּבִיק פֶּת מְוֹתֵר לְרִדּוּתָהּ וּכ' עֲלִיו אַע"ג דְּבַגְמ' אִסִּיק
דְּרַב בִּיבִי בְּמִזִּיד אִיירִי מִשְׁמַע בַּגַּמ' דַּה"ה בְּשׁוּגְגַּ פִּינּוּן לַמ"ש וְדַאי וְהַלַּח"מ פֶּתַב עֲלִיו
וְאִינִי יוֹדַע אִיזָה מְקוּם מִשְׁמַע בַּגַּמ' וְאֶשְׁתּוּמָם עַל הַמְרָאָה אִיךְ נַעֲלַם מִמֶּנּוּ סוּגְיָא זֹו
הַסְמוּכָה וְלִיף מִשְׁם אֲמַנָּם אִי קִשְׂיָא לִי הָא קִשְׂיָא טוֹבָא מַה שְׁכ' דְּוָקָא שְׁכַח וְהַדְּבִיק וְלֹא
פֶּתַב מִזִּיד דַּג"כ הַתִּירוּ עַכ"פ פֶּמְסַקְנַת הַגַּמ' וְהַמ"מ תִּירֵץ זֶה בְּדְבָרֵיו וְכַתְּבֵי וְנִקְטַ שׁוּגְגַּ
וּכ"ש מִזִּיד וְלֹא יַדְעָתִי מַה כ"ש אִי מִשׁוּם שְׁיָבֵא לִידֵי אִיסוּר חֲמוּר הָא פֶּשֶׁט סְבָרָא לְהַפְּדָה
הָא עֲבִיד אִיסוּר חֲמוּר בְּמִזִּיד לְמַה נְחוּס עֲלִיו וְגַם אִיךְ לֹא יִכְתּוּב עִיקַר הַדִּין הַנֶּאֱמָר בַּגַּמ'
וְיִסְמֹךְ עַל כ"ש וְגַם הָא חֲזִינָן בַּפִּי"ג גְּבִי הוֹשִׁיט יָדוּ מְלִיאָה פִּירוּת שְׁהַתִּיר בְּשׁוּגְגַּ וְלֹא
בְּמִזִּיד וְהַגְמ' מְדַמָּה אוֹתָן לְפִי פֶּשׁוּטוֹ וְאִם הוּא מְחַלֵּק בִּינֵיהֶם פְּחִילוּק רַש"י לֹא הוּי שְׁתִּיק
מִינֵי וְעַכ"פ הִי לֹו לְכַתּוּב סְתָמָא הַדְּבִיק פַּח בַּתְּנוּרָא וְלֹא לְכַתּוּב דְּוָקָא שְׁכַח לְכֹן נִלְע"ד
דְּהַרְמַב"ם מְפָרֵשׁ הַסּוּגְיָא כַּפְּשׁוּטִי וְלֹא נִצְטַרְךְ לְשׁוּם דּוּחַק דְּרַש"י אוּ תוּס' דְּוָדַאי דִּין
דְּאַבְיִי וְדַרְבִּי בִּיבִי הֵמָּה שְׁוִין לְגַמְרֵי כְּמוֹ שְׁמַדְמָה אוֹתָן פְּשׁוּטִי דַּגַּמ' וּמַעֲיָקְרָא בְּעֵי אַבְיִי
בִּין בְּשׁוּגְגַּ בִּין בְּמִזִּיד אוּ בְּשׁוּגְגַּ מִיירִי עַכ"פ דִּינָם שְׁנֵה וְתִירֵץ מִשְׁחַשְׁיָכָה קְנָסוּ ס"ד מִיירִי
ג"כ בַּתְּרוּנֵיהוּ וְגַם בְּשׁוּגְגַּ יֵשׁ לְקְנָסוּ טָרַם יַדַע מַהֵךְ דְּרַב בִּיבִי וּמַקְשָׁה תַּפְּשׁוּט דְּרַב בִּיבִי
ע"פ בְּנֵי הַמְדַרְשׁ דְּשִׁנֵי הַבְּרִייתָא מִשְׁחַשְׁיָכָה קְנָסוּ וְע"ז קְאָמֵר הָא לֹא קִשְׂיָא וְתַפְּשׁוּט
וּבְאַמַּת דְּלֹא כְּרַב אֶחָא אֵלָא דְּסְבָרֵי דְּלֹא הַתִּירוּ וְרַב אֶחָא בְּאַמַּת מְשַׁנֵּי אִיפְכָא אוּ בְּאַמַּת
נְסִתוּר רַב אֶחָא וְאֶהָא שְׁנֵי אַב"א לְעוֹלָם לֹא תַּפְּשׁוּט לְגַמְרֵי דְּרַב בִּיבִי אֵלָא דִּישׁ חִילוּק
בִּין שׁוּגְגַּ לְמִזִּיד דְּבְשׁוּגְגַּ לֹא קְנָסוּ מִשׁוּם דְּרַב בִּיבִי שְׁלֹא יָבוֹא לִידֵי אִיסוּר חֲטָאת אוּ אִיסוּר
סְקִילָה פִּינּוּן דְּלַבְסוּף הוּי מִזִּיד וְאִיְהוּ לֹא עֲבִיד אִיסוּרָא בְּמִזִּיד לְכַף חֲסוּ עֲלִיו שְׁלֹא יָבֵא
לִידֵי אִיסוּר חֲטָאת וְסְקִילָה אֲבָל בְּמִזִּיד קְנָסוּהוּ הֵכִא וְגַם בְּדַרְבִּי בִּיבִי דְּדִינָם שְׁנֵה וְלֹא
מִשְׁגַּחֲחִינּוּ בְּמֵאִי שְׁיָבוֹא לִידֵי אִיסוּר סְקִילָה פִּינּוּן דְּעֲבִיד אִיסוּר בְּמִזִּיד וּפְשַׁע וּכ"ש שְׁלֹא
הַתִּירוּ לֹו שְׁבוּת דְּרַדִּיית פֶּת פִּינּוּן דְּהֵכִא אַפִּי קְנָסוּהוּ בְּלֹא שְׁבוּת וּבְהֵכִי מְשַׁנֵּי הַבְּרִייתוֹת
וּא"כ גַּם מְבַנֵּי הַמְדַרְשׁ לֹא מוֹכַח דִּי"ל דְּאִינְהוּ דְּשִׁנֵי מִשְׁחַשְׁיָכָה קְנָסוּ מִיירִי בְּמִזִּיד וְלֹא
תַּפְּשׁוּט בְּשׁוּגְגַּ דְּלֹא הַתִּירוּ אֵלָא י"ל דְּהַתִּירוּ וְרַב אֶחָא י"ל ג"כ דְּמִיירִי בְּשׁוּגְגַּ וְקָרִי לִי
אִיסוּר סְקִילָה פִּינּוּן בְּשַׁעָה שְׁתַּאפָּה יְהִי מִזִּיד אוּ אִם תֵּאמֵר דְּרַב אֶחָא אִיירִי אַף בְּמִזִּיד לֹא
ס"ל כְּבַנֵּי הַמְדַרְשׁ בְּזָה וְהָא דְּאִסִּיק הַגַּמ' לְעוֹלָם בְּמִזִּיד הִינּוּ בְּעֵיָא דְּרַב בִּיבִי מִיירִי אַף
בְּמִזִּיד אֲבָל בְּאַמַּת בְּמִזִּיד כְּכַר אִיפְשׁוּט לְעֵיל דְּלֹא הַתִּירוּ וְאֶהָא אִסִּיק שְׁפִיר דְּאֵף בְּשׁוּגְגַּ
יֵשׁ לְחַלֵּק בִּין אוֹתָהּ חֲצָר לְחֲצָר אַחֲרָת וְהוּא חִילוּק נְכוּן כְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע בַּגַּמ' וְהִינּוּ פִּינּוּן
דְּמִדְנָא יֵשׁ לְקְנָסוּ אַף לְאוֹתָהּ חֲצָר אֵלָא כְּדִי שְׁלֹא יָבֵא לִידֵי א"ח הַתִּירוּ כְּמוֹ דְּרַב בִּיבִי
א"כ לֹא הַתִּירוּ אֵלָא לְבַטֵּל מַעֲשֵׂיו כְּמוֹ שָׁם שְׁלֹא יֵאפָּה תַתִּיר לֹו אַף לְגַמְרוּ מַעֲשֵׂיו וְלַעֲשׂוֹת
מִחֲשַׁבְתּוֹ דְּלָמָּה לֹא נִקְנָסוּ הָא בְּזָה לֹא יָבֵא לִידֵי א"ח פִּינּוּן שְׁיָכוּל לְהַחֲזִיר לְאוֹתוֹ חֲצָר
וּא"כ א"ש פֶּסְקֵי הַרְמַב"ם דְּבְמִזִּיד לֹא הַתִּירוּ בִּין בְּדַאבְיִי בִּין בְּדַרְבִּי בִּיבִי וְלֹא הִנְצַרְךְ
לְכַתְּבוּ בְּהַדְּבִיק דְּבְמִזִּיד אִיסוּר חֲדָא דְּכַתְּבֵי דְּוָקָא שְׁכַח וְגַם סְמַךְ אִדְנָא דְּהוֹשִׁיט יָדוּ שְׁכ'
בְּהֵדְנָא דְּבְמִזִּיד אִיסוּר וְהִינּוּ מִשׁוּם דַּע"כ"פ בְּמִזִּיד נִפְשׁוּט מְבַנֵּי הַמְדַרְשׁ אַף דְּאִיפְכָא שְׁיָנּוּיָא

אחרינא נזו אפֿשר טעם הרי"ף שכ' אידי נאידי בֿשוֹגג וְלא נצֿטרֿף לומר שהי' לו גֿירסא
אחֿרת ובֿשוֹגג הוֹתר בֿשְׁנִיָהֶם אֵלָא בֿפִּירוֹת יֵשׁ חִילוּק בֿיַן אוֹתָהּ חֶצֶר מִשָּׁא"כ בֿפֶּת לְכָף
פֶּתַח הַרְמָב"ם דִּין שׁוֹגג בֿשְׁנִיָהֶם וּמִהֶכָּא אִיפֿשֿט לָן דְּבִשׁוֹגג הִתִּירוּ מִן דִּהִתִּירוּ לוֹ לְאוֹתָהּ
חֶצֶר וְגַם מִן רַב אֶחָא דְּבִשׁוֹגג לֹא נִסְתֵּר פֿשִׁיטוֹתוֹ וְדוּק הֵיטֵב פֿי הוּא נִכּוּן: דָּף ד ע"א
בְּגִמְרָא וְהָא בְּעֵינֵי עֶקֶרָה וְהִנָּחָה מְעַל גְּבִי מְקוּם ד' לְכָאוּרָה אֵין מְקוּם לְקוֹשְׁיָא וְתִירוּץ
זֶה מִמ"נ פִּינּוֹן דְּמִקְשָׁה מְסֻבָּרָא כִּמ"ש רִש"י וְתוֹס' אִם הוּא סְבָרָא מְוֹכֶרֶת מֵאֵי מִשְׁנֵי ר"ע
הוּא וְכֹן שָׁאֵר תִּירוּצִים אר"ע וּשְׁאָרָא יִקְשָׁה ג"כ מִפֶּתַח זֶה סְבָרָא שִׁכ' רִש"י וְתוֹס' וְאִם
הוּא בִּלְתֵּי מְוֹכֶרֶת מֵאֵי מִקְשָׁה אִמְשִׁנָּה לִימָא דְתַנָּא אֵינוֹ סוֹבֵר זֶה הַסְבָּרָא וְגַם ע"כ הַסְבָּרָא
אֵינוֹ מְוֹכֶרֶת דֶּהָא חֲזוּנֵי דְרַב חֲסֵדָא לְקַמְן בְּדָף ח' סְבֵר דְלֹא בְּעֵינֵי מְקוּם ד' לְחַד לִישְׁנָא
אַף בַּר"ה וְלְחַד לִישְׁנָא לְרִש"י עכ"פ בַּר"ה"י לֹא בְּעֵי וְא"כ מֵאֵי מִקְשָׁה וְנִלְע"ד לְבָאֵרוֹ בַּג'
אוֹפְנִים.

אוּ שְׁהַסְבָּרָא פֿשוּטָה דְּבְעֵינֵי מְקוּם ד' לְכָף כֹּל זְמַן שְׁלֵא מִשְׁכַּח שָׁם תַּנָּא דְסֵבֵר לֹא בְּעֵינֵי
קִשָּׁה לומר דְּמִשְׁנָה אֵין סוֹבֵר כֹּן וְבְעֵי לְאוּקְמָא הַמִּשְׁנָה בְּאִיזָה אִנְפֹן מְלוֹמֵר נֶגֶד הַסְבָּרָא
כְּמוֹ בְּאַמְתַּת מִשְׁנֵי בְּטֶרְסֶקֶל אוּ שְׁשִׁילְשֵׁל יְדוֹ לְמִטָּה מַג' לְכָף בְּעֵי בְּמֵאֵי אוּקְמַתַּת הַמִּשְׁנָה:
אוּ דֶּהָךְ וְהָא בְּעֵינֵי לֹא הוּא מִקְשָׁה אַחֵר אֵלָא הַפֶּל הוּא מְדַבְּרֵי רַבָּה דֶּהוּא סוֹבֵר דְלִרְבִּנּוּ
בְּעֵינֵי מְקוּם ד' לְכָף קְאָמֵר וְהָא בְּעֵינֵי אֵלָא ר"ע הִיא וְכִסְוִיָּא זֹו פֶּתַחוֹ הַתוֹס' רִישׁ אֵלוֹ
מְצִיאוֹת בַּב"מ וְגַם בְּשָׁאֵר מְקוּמוֹת.

אוּ הַיּוֹתֵר נ"ל דֶּהֱכִי פְרִיף דְקִי"ל בְּאַמְתַּת לְדִינָא דְבְעֵינֵי מְקוּם ד' וְאִם נֹאמֵר דְסֵתֵם מִשְׁנָה
סְבָרָה דְלֹא בְּעֵינֵי וְלִיכָּא שׁוּם חוֹלֵק א"כ הִלְכָּה כְּמִשְׁנָה וְיִקְשָׁה אֵהִילְכֶתָּא דִּינּוֹ וְעַמ"ש
לְקַמְן בְּדֶרֶב חֲסֵדָא שְׁתַּרְצָתִי בְּאִנְפֹן זֶה דְבַרֵי רִש"י וְהִמָּה מְוֹכֶרֶת שָׁם וְק"ל: וּבְכָל אֶחָד
מֵאוֹפְנֵים הָאֵלָה מְתוֹרֵץ קו' הַתוֹס' אֲגַמְרָא בַד"ה דְאַמְרִינּוּ קְלוּטָה ע"ש וְהוּא תְּמוּזָה וְתִירוּץ
הַתוֹס' הִרְאִשׁוֹן דְּחוּק דְדִילְמָא פֿשִׁיטָא לִי דְלֹא אֲמַרִינּוּ הֵכִי וְלָמָּה לִי לְמִימֵר דֶּהֱדַר פֿשִׁיט
הַפֶּל וְלִפְמ"ש יְתוֹרֵץ הֵיטֵב דִּלְתִּי הִרְאִשׁוֹן שְׁפִיר מִקְשָׁה פִּינּוֹן דְרַבָּה מִשְׁנֵי אִיזָה הַקְּוִשְׁיָא
וְדֹאֵי ס"ל כְּסֻבְרַת הַקְּוִשְׁיָא הַנִּזְכָּר וְא"כ מֵאֵי מְסוּפֶק דְדִילְמָא לְמִטָּה מִי כ"ע ס"ל קְלוּטָה
כְּמִי שְׁהוֹנָחָה הָא כֹּל זְמַן דְלֹא אִשְׁפָּחוּן תַּנָּא בְּפִירוּשׁ בְּעֵינֵי מְקוּם ד' וְשָׁם לֹא אִשְׁפָּחוּן פִּינּוֹן
דְּפִלְגִי בְלִמְעָלָה מִי'.

וְאַצ"ל לְפִי הַשְּׁנֵי שְׁפֶתְבֵּתִי דְרַבָּה קְאָמֵר הַקְּוִשְׁיָא וּמֵאֵי מִקְשָׁה דִילְמָא כ"ע סְבֵר הֵכִי וְלְפִי
הַשְּׁלִישִׁי ג"כ מְתוֹרֵץ הֵיטֵב דִּלְפ"ז מֵאֵי מִיבְעֵי לִי וְהִכִּי קִס"ד לומר דכ"ע ס"ל קְלוּטָה
וְלֹא בְּעֵינֵי ד' א"כ הִילְכֶתָּא דְקִי"ל בְּעֵינֵי מְקוּם ד' כְּמֵאן וְדוּק פֿי קִצְרֵתִי: בְּתוֹס' בַּד"ה
אַבְל לְמַעְלָה מִי ד"ה פֿטוּר יֵשׁ לְהוֹכִיחַ קִצְתַּת וְכו' לְכָאוּרָה הִי נ"ל דִּדִּין דְמוֹשִׁיט לְמִטָּה
מִי תְלִי גְמִי בְּזֶה דָּאֵם ס"ל דִּילְפִינּוּ זוֹרֵק מְמוֹשִׁיט אַף דְלֹא הָוִי בְּמִשְׁפָּן כִּמ"ש הַתוֹס' לְקַמְן
מִכ"ש דִּילְפִינּוּ לְמִטָּה מִי מְלִמְעָל מִי וְעִיקֵר סְפִיקָא דֶּהֱתוֹס' הוּא לְמֵאן דְלֹא יִלְיָף זוֹרֵק
מְמוֹשִׁיט אֲמַנְם לֹא יִתְכֹן כֹּל דְבַרֵי הַתוֹס' לִפ"ז וְדוּק וְצ"ל דְאַפִּי לְמֵאן דִּילְיָף זוֹרֵק מְמוֹשִׁיט
אַפ"ה י"ל פֿטוּר לְמִטָּה מִי דְזוֹרֵק לְמַעְלָה מִי דְמִי טְפִי וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אַבְל לְמִטָּה מִי
ד"ה חֲזִיב דְאַמְרִינּוּ קְלוּטָה וְכו' כְּשִׁחְפָּץ בְּיָדוֹ שֶׁל עֲנִי וְכו' לֹא שְׁיִיף קְלוּטָה וְכו' ר"ל דְלֹא
שְׁיִיף קְלוּטָה אֵלָא בְּאוֹר וְכְמִי שְׁהוֹנָחָה שָׁם אוּ עַל הָאֶרֶץ אַבְל כְּשִׁהוּא מְוֹנָח עַל יְדוֹ אוּ
עַל גּוֹפוֹ לֹא הָוִי כְּמוֹ שְׁהוֹנָחָה תַּדְעָה דֶּהָא ר"ע לֹא ס"ל מְהִלְךָ כְּעוֹמֵד דְמִי וּפְטוּר בְּהִטְעִינוּ

חבירו פֿשלא עמד לפוש אָמנָם יש להקשות דמנ"ל להתוס' דילמא שיניך קלוטה וְהא דפטור פני משום דבְּתַר גופו גריר וְלֹא הוֹנָחָה בְּרַה"י וְכֵן לְהִיפּוּף כּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל בְּרַבִּי וְזֵהוּ אֵין סְבָרָא שְׂפִירָשׁ תּוֹס' פֿאַן לְפִירָשׁ"י דְלְעֵיל בְּרַבִּי דְטַעַמָא מְשׁוּם שְׂלֹא הוֹנָחָה ע"ג קַרְקַע שְׂפִיר יש לחייב א"א קלוטה פְּמִי שְׁהוֹנָחָה וְגַם יש לתמוה דא"כ אף פְּשֵׁהֲנִיח בִּיד בע"ה או עֲנִי לְמָה חַיִּיב הָא לֹא הוֵי קלוטה פְּשֵׁהוּא בִּיד וצ"ל דְשֵׁם אֵין צָרִיךְ קלוטה פִּינּוֹן שְׂמֹנָח אֲלֵא שְׂלֹא הוֵי מְקוּם ד' וּלְר"ע דְאֵית לִי קלוטה ע"כ לֹא בְּעֵי מְקוּם ד' דְאֵף פְּשֵׁמֹנָח בְּאֹוִיר לִיפֵא מְקוּם ד' וּא"כ מנ"ל דְמִתְנִי סְבָר קלוטה פְּמִי שְׁהוֹנָחָה דִּילְמָא בְּזֵה סְבָר כּר"ע דְלֹא בְּעֵי מְקוּם ד' אֲבָל בְּקלוטה לֹא סְבָר פְּנוֹתֵי וּמֵאֵי מְקוּשִׁים וצ"ל דְהַתּוֹ מְפָרְשִׁים דר"ע ג"כ בְּעֵי מְקוּם ד' אֲלֵא דְסְבָר קלוטה פְּמִי שְׁהוֹנָחָה ע"ג קַרְקַע דְהוֵי מְקוּם ד' וּא"כ ע"כ גַּם בְּמִשְׁנֵה פְּשֵׁהֲנִיח בִּיד בעה"ב או עֲנִי נְמִי הוֵי טַעַמָא דְהוֵי פְּמִי שְׁהוֹנָחָה ע"ג קַרְקַע וּא"כ קֶשֶׁה גַּם פְּשֵׁהֲנִיח בעה"ב בִּידוֹ שֶׁל עֲנִי לִיחַיִּיב הָעֲנִי מְשׁוּם קלוטה דְלֹא שְׂיִיךְ לְמִימַר בְּתַר גּוּפּוֹ גְרִיר פִּינּוֹן דְהוֵי פְּמִי שְׁהוֹנָחָה ע"ג דְלֹא שְׂיִיךְ קלוטה פִּינּוֹן שְׁהָעֲנִי לֹא נַח עֲמוֹ וְחַפֵּץ מְוַנָּח בְּתוֹכּוֹ אַע"ג דְלְעֵיל אֲמַר טַעַמָא מְשׁוּם דְבְּתַר גּוּפּוֹ גְרִיר הֵינּוּ לְמַסְקָנָא דִּידוֹ שֶׁל אֲדָם חֲשׂוּבָה כּד' אַפ"ה פְּטוּר צ"ל מְשׁוּם דְבְּתַר גּוּפּוֹ גְרִיר אֲבָל לְפִי דס"ד הַשְׁתָּא הוֵי טַעַמָא מְשׁוּם דְלֹא שְׂיִיךְ קלוטה פְּנ"ל אָמְנָם הוּא דְחַסֵּק דמ"ש בִּיד בע"ה יְהֵא שְׂיִיךְ קלוטה פְּשֵׁהֲנִיח בְּתוֹכּוֹ וּבִיד הָעֲנִי לֹא וְכֵן לְהִיפּוּף אֵף דִּישׁ לְחַלֵּק כּמ"ש הוּא דְחַסֵּק קֶצֶת וְגַם הַלְשׁוֹן מִינְתֵּר מ"ש דְהָא פְּשִׁנוֹתָן בעה"ב וכו' דְהָא עֲלֵה קֵאֵי וְכֹתְבוּ פְּשֵׁהֲחַפֵּץ בִּידוֹ לֹא שְׂיִיךְ קלוטה וְהַל"ל מִש"ה לֹא מְחַיִּיב וְגַם הָךְ וְתִימָה לֹא שְׂיִיךְ קֶשֶׁר עִם הַקּוּדָם וּנְלַעַנ"ד לְתַרְץ הַפֶּל לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְיִתְנַרֵץ גַּם הַב' קְוִשְׁיוֹת הֶרְאֵשׁוֹנוֹת שְׁפַתְבְּתִי וְהוּא שְׂישׁ לּוֹמַר שְׂנֵי פִירוּשִׁים עַל קלוטה או דְהוֵי פְּמוֹ שְׂמֹנָח בְּאֹוִיר ור"ע לֹא בְּעֵי מְקוּם ד' וְלִהְיֵי חַיִּיב אֵף שְׂמֹנָח בְּאֹוִיר או דִּיל"ל דְהוֵי פְּמֹנָח ע"ג קַרְקַע וּלְכַף לֹא מְצִי תּוֹס' לְהַקְשׁוֹת מְבַרְיִיתָא דִּיל"ל דְגַם ר"ע בְּעֵי מְקוּם ד' וְכַפְלִי הַשְׁנֵי שְׁפַתְבְּתִי וּלְק"מ מְבַרְיִיתָא וּנ"מ מֵאֵי דְבְּעֵי מְקוּם ד' בְּבַרְיִיתָא לְהִיכָא דְהֵנִיח ע"ג זִיז פֶּל שְׁהוּא דְלֹא שְׂיִיךְ קלוטה אֲפֶשֶׁר או שְׂאָר נ"מ וְאֵין לְהַאֲרִיךְ לְכַף הַכְרִיחוֹ תו' מַעְיָקָרָא פְּשֵׁהֲחַפֵּץ בִּידוֹ שֶׁל עֲנִי ר"ל אֵף שְׁהֵנִיח בִּיד עֲנִי לֹא שְׂיִיךְ קלוטה או לְהִפּוּף דא"א אֵף בִּידוֹ שְׂיִיךְ קלוטה א"כ גַּם פְּשִׁנוֹתָן בעה"ב לְתוֹף יְדוֹ לִיחַיִּיב הָעֲנִי דמ"ש דְהָא חֲזִינוּ פְּשִׁנוֹתָן וכו' לֹא מִיחַיִּיב א"כ מ"ט חַיִּיב פְּשֵׁהֲנִיח בִּיד בעה"ב או עֲנִי ע"כ צ"ל דְטַעַמָא דר"ע דְלֹא בְּעֵי מְקוּם ד' דְהוֵי פְּמֹנָח בְּאֹוִיר וְטַעַמָא דְמִתְנִיתִין ע"כ לֹא מְשׁוּם קלוטה דְלֹא שְׂיִיךְ קלוטה אֲלֵא מְשׁוּם דְבָהָא סְבָר כּר"ע דְלֹא בְּעֵי מְקוּם ד' א"כ מְקוּשִׁים שְׂפִיר וְתִימָה אַחַר הַנְּחָה זֹו דְמֵאֵן דְסְבָר קלוטה ע"כ לֹא בְּעֵי מְקוּם ד' א"כ א"א כ"ע סְבָרִי קלוטה בְּרִייתָא מְנִי וְדוּק הֵיטֵב פִּי הוּא נְכוּן לְדַעַתִּי בְּפִי הַתּוֹס'.

ע"ב בגמ' בְּבַעְיָא דְרַבָּה לְמַטָּה מִי פְּלִיגִי וכו' אֲבָל לְמַעְלָה מִי וכו' או דְלִמָּא לְמַעְלָה מִי וכו' אֲבָל לְמַטָּה מִי וכו' הִיא תְּמוּהָ מנ"ל הָךְ ד"ה בֵּין בְּרִישָׁא בֵּין בְּסִיפָא וּל"ל שְׁפַת יִתֵּר הַל"ל בְּקִיצוֹר לְמַטָּה מִי פְּלִיגִי וכו' או לְמַעְלָה מִי פְּלִיגִי אֵי יְלַפִּינוּ זוֹרֵק מְמוּשִׁיט וְתוֹ לֹא וּבִיּוֹתֵר בְּסִיפָא הוּא חֲמוּהָ מנ"ל לְמִימַר סְבָרָא חֲדָשָׁה דכ"ע סְבָרִי קלוטה פִּינּוֹן שְׂלֹא נְדַכֵּר בְּהוּ בְּשִׁלְמָא בְּרִישָׁא לֹא הוֵי רַק מוֹתֵר אֲבָל אֵין קֶשֶׁה פִּינּוֹן דְלֹא אֲשַׁכְּחֵן לְהוּ מְסַתְמָא לֹא יְלַפִּינוּ זוֹרֵיק מְמוּשִׁיט פְּסַתָּם מְשֻׁנָּה כּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל אָמְנָם בְּסִיפָא הוּא קִיצוֹר וּסְתִירָה אֲתַמָּהָ וּנְלַעַנ"ד דע"כ הוֹצֵרָךְ לְזֵה וְיִתְפָּרֵשׁ מְקוּם סְפִיקָתוֹ מֵאֵין הוֹצֵא וְגַם לֹא קֶאֱמַר

דילמא בשניהם פליגי ויותר יתפרש המשנה דסתמאקאמר וגם יתפרש מאי דפשיט לי
לבתר והיינו משום דבמשנה ריש הזורק בתר הוה פלוגתא דר"ע ורבנן קתני פיצד ב'
גזונטראות וכו' וע"ש בתוס' שהקשו א"א למטה מי' פליגי מאי שנייה פיצד ר"ל דהא
גזונטראות המה למעלה מי' דוקא כמ"ש רש"י דבהא לא מייירי ול"נ לתרץ אחר שגזונטרק
עוד אף אי פליגי למעלה מי' למה לי למימר ב' גזונטראות ומאי מפרש בהוה פיצד אי
לאשמעין דבמושיט ובדיוטא אחת מודו רבנן הל"ל בקיצר בד"א בזורק אבל במושיט
בדיוטא אחת ד"ה חייב לכן נ"ל דזהו בעיא דרבה לפרש הוה פיצד מי אמרינו למעלה מי'
פליגי וקתני הוה פיצד לפרש זה ר"ל פיצד פטרי רבנן דוקא בב' גזונטראות דהיינו למעלה
מי' דוקא ובזורק אבל במושיט או בזורק למטה מי' ד"ה חייב והיינו ע"כ משום דס"ל
קלוטה או דילמא למטה מי' פליגי אבל למעלה מי' ד"ה פטור ואתי הוה פיצד אף לר"ע
וה"ק פיצד פליגי דוקא למטה מי' אבל בב' גזונטראות שהם למעלה מי' אף ר"ע מודה
דפטור בזורק דלא ילפינו וזה הוא דקתני פיצד לאשמעין זה לד"ה והא דמפרש רש"י
דכיצד רבנן קתני להו היינו דלרבנן נדאי אתי ולר"ע יש אבעיא אי אתי ובא רש"י שם
לתרץ דלא יפשיט רבה מזה דלמטה מי' פליגי מדקתני פיצד דלמעלה מי' פטור וע"ז
מתרץ די"ל רבנן קתני לה ודוק היטב פי הוא נכון אף שכ' התוס' שם דבירושלמי יש
מ"ד למטה מי' פליגי לא תני פיצד ע"כ הגמ' דילן לא ס"ל הכי דהא איפשטא דלמטה מי'
פליגי ואפ"ה תני פיצד ועפ"ז י"ל דמש"ה איפשטא ליה כדי דניתי הוה פיצד לכ"ע וגם
דלא לימא כ"ע סברי קלוטה ולא בעו מקום ד' נאנן קי"ל לדינא דבעינן מקום ד' כמ"ש
לעיל ואכתוב לקמן בפ"ה הגמ' דרב חסדא וכ"פ הרמב"ם ודוק: בגמ' ודילמא הנחה הוא
דלא בעי הא עקירה בעי ופירש"י מדלא קתני מחייב שמים והוא תמוה מאד דהא גמ'
קאמר דילמא דרף שפא ולפירש"י הוא מוכרח וגם למה לרש"י לזה נדאי לפי פשוטו
י"ל דהוקשה לרש"י מנ"ל להקשות בדילמא מתני מני אדרבא כדי לתרץ המשנה יש לנו
לומר שאין סברא לחלק וע"ז פתב רש"י הוכחה וא"כ שפיר מקשה והא דקאמר בגמ'
דילמא היינו דעיקר הוכחה הוא ע"י דילמא והוא משום דהוכחה יש לסתור דמש"ה לא
קתני מחייב שמים דדרף התנא לקצר במוכן ולא הוצרך לשנות שמים דמה"ת לחלק בין
עקירה להנחה ע"ז מקשה דילמא הנחה וכו' ר"ל דבאמת יש להסתפק ולומר פן מטעם
שכ' התו' שיש לחלק וא"כ פיון דיש דילמא ממילא הוי לי' לשנות מחייב שמים שלא
לטעות פן וא"כ הוא מוכרח לומר פן ע"י הדילמא וקשה מתניתן מני ודוק ועיין
בחי'דושינו פ' הזורק דף צז ע"ב: אמנם עדיין לא פלטינו משום קושית התוס' החזקים
אפירש"י ע"ש בתו' בד"ה ודילמא הנחה וחוב עלינו לתרץ לפירש"י ונלע"ד לתרץ
ויתפרש ג"כ הלשון דילמא ע"פ הוכחת רש"י בדרף יותר נאות והוא שמוכח בהדיא
לקמן דף צז ע"ב מקום המיראות דר' ור' יהודא המובא פאן שבלא הוכחה א"ל שפחייב
סתם היינו שמים אם לא שיש הוכחה דבמסקנא דאמר שם א"ר יהודא תני מחייב שמים
אמר מחמת הוכחה עד לבסוף שפותר ההוכחה אסיק דגם ר' יהודא אינו מחייב אלא אחת
והיינו נדאי שסתם חייב לא משמע אלא אחת או מדלא קתני חייב שמים או דמסתמא
אין לומר שמתחייב אתולדה במקום אב דסתם משנה דכלל גדול תני דלא חייב אתוב"א
אבל היכא דיש הוכחה י"ל דתנא דלא תני חייב שמים סמוך אהוכחה שגדע ממילא לכו
קיצר ולפ"ז יוקשה ארבה פאן האיו רצה לומר דר"ע מחייב שמים מדמתרץ אעקירה

והנחה דהא המקשה הקשה משניהם ואף אם נאמר דטעמא משום דלא מחייב אתוב"א מ"מ לא משמע עקירה דלא בעי מקום ד' פיון דלא מחייב עלי' וכן התם והכא דבעי למימר ארבי מחייב ב' ג"כ קשה פיון דליכא הוכחה וצ"ל דכאן ג"כ יש הוכחה מדנקט מרה"י לרה"י דרף ר"ה וכן לרבי איפכא ואי לא מחייב אלא חדא למה ליה למינקט ב' מלאכות הלא לא בא להשמיענו אלא דקליטה פמי שהונחה ליתני זרק מרה"י לר"ה ולא הונח פגון שקליטה פלב ואינך דתנו לקמן אלא ע"כ דבא להשמיענו דחייב ב' ולא בעי לא הנחה ולא עקירה וא"ל דאדרבא בא להשמיענו דאין חייב אלא אחת ולא מחייב אתולדה במקום אב דזה לא הוצרך להשמיענו דסתם מתניתן פן וע"ז מקשה דילמא הנחה לא בעי וכו' ר"ל דילמא משום זה נקט שתי מלאכות להשמיענו דעקירה בעי דאי לא הוי נקט אלא חדא ה"א פשם שהנחה לא בעי פך עקירה לא בעי לכה נקט שתי מלאכות לאשמיענו דאפ"ה לא מחייב אלא חדא דעקירה בעי והשמיענו זה מדלא נקט מחייב שתיים כמ"ש רש"י לאשמיענו דעקירה בעי דאי משום דלא מחייב אתוב"א ליתני חדא מלאכה אלא ע"כ להשמיענו דעקירה בעי ונקט סתם חייב דמשמע חדא בלא הוכחה לכה מייתי מר' דאמר רב יהודא בפירוש עלי' דמחייב שתיים משום הך הוכחה דנקט שתי מלאכות וע"כ קים לי' דמש"ה נקט ב' מלאכות לאשמיענו דחייב ב' ולא להשמיענו דעקירה בעי ודוק: בתוס' בד"ה אלא אמר רב יוסף וכו' עד ול"ג התם ונח וכו' ע"ש לכאורה הוא תימה גדולה חדא דאינו שייך לכאן דאף לפי פשוטו צ"ל פן כמ"ש התוס' שם בעירובין דף צ"ט ע"ש ועוד דהכא החליטו פן ושם כ' די"ל דגרסינן שפיר דאף דכוננתו דוקא לכה נקרא שפיר ונח ע"ש ונלע"ד דחדא מתרצא בתורתה דלפי סוגיא דרב יוסף דהשתא ע"פ תי' התוס' א"א לגרוס פלל ונח כפי' השני דלפי תירוץ דמשנתנו לא הוי שפיר מחשבה דלשני' א"א כ' יוקשה מאי משני' ר' היא מדמחייב בזיו פל שהוא ש"מ דלא בעי מקום ד' דילמא התם מיירי דבעי דוקא שיהא מונח ע"ג הזיו לכה משני' לי' מקום ורבינו לא ס"ל ממ"מ וצ"ל דליכא למימר הכי דהא תנו בד"ר זרק ונח ע"ג זיו מדתני ונח משמע דלא הוי דווקא מחשבתו וא"א דגרסינן התם ונח הדרא קושיא לזכותא אלא ע"כ דל"ג ונח ודוק: בא"ד אבל בפאר דברים לא משני' וכו' הוא למותר ואין לו שייכות לכאן ונ"ל שהתוס' כתבו זה לומר שאדרבא הוא קצת ראי' דבמשנה לא הוי אחשבי' דהא להך ה"א ודאי נראה דסבר פרבה ורב יוסף דמהניא מחשבה אפ"ה קאמר ידו של אדם חשובה משמע אבלשאר דברים לא וכן לפי המסקנא משמע דוקא ידו ואין סברא לומר דפליג ארבה ורב יוסף דמשמע שם שאין חולק ע"ז אלא דלא אמרינן ממ"מ כ"א היכא דלא ניחא לי' בע"א וק"ל: בגמרא אילימא הא ר' דתניא זרק ונח ע"ג זיו כ"ש וכו' ע"ש קושניית התוס' הוא תמוה מאד דילמא הנחה וכו' ע"ש ונעל"ד דלשיטת רש"י לק"מ ונ"ל ג"כ שנה טעם רש"י שהכריח לפרש בקושניית ודילמא לעיל שעיקר קושנייתו מפח הוכחה מדלא קתני מחייב ב' וא"כ בד"ר דליכא הוכחה ממילא אין לנו לחלק רק בד"ר שבסמוך שג"כ יש זו הוכחה הוצרך להביא דרב יהודא אמר שמואל והתו' שהקשו זה הקושיא אזלי לשיטתיהו שהקשה פן מסברא והוצרכו לדחוק ע"ש וא"כ לפ"ז שיטת רש"י נכונה וק"ל: בתוס' בד"ה זרק ונח ע"ג זיו כ"ש וא"ת וע"ש עד גמירא ועיין במהרש"ל ומהר"מ ומהרש"א שביארו היטב דברי התוס' לכן לא רצייתי להאריך רק באתי לכתוב מה שהניחו מלבאר והוא הכרח לפשט

דְּבָרֵיהֶם וְגַם לְתַרְץ מֵה שֶׁהִקְשׁוּ הֵם וּמֵה שֶׁיֵּשׁ עוֹד לֵהֲקִי לַעֲנִי דְּוָהוּ דְּתוֹ הַתְּחִילוֹ
לְהִקְשׁוֹת אַרְבַּ יוֹסֵף גּוֹפָא שַׁע"ז הֲקִי בְּאֵ לְתַרְץ וְלֹא תַרְץ וְתִרְצוּ דְּבִאֲמַת גַּם ק' הֲגַמ' אַרְב
יוֹסֵף דְּהֶאֱיָה הִי סוֹבֵר זֶה ר' וְהַנְּצָרָה לְשִׁנּוֹת דְּרַב יוֹסֵף הִי דְּעַתּוֹ אַרְבֵּי דְּאִידָהּ פְּרִיָּתָא
וְרַב יוֹסֵף אֵינוֹ סוֹבֵר כְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְּרַבֵּי מִיָּרִי בְּרַה"י מְקוֹנְרָה דְּנֹקָא וּלְכַף לַק"מ אַרְב
יוֹסֵף אֱלָא דִּגְמ' מִקְשָׁה לְדִידֵן דְּקִי"ל כְּרַב וּשְׁמוּאֵל אוֹ לְרַב וּשְׁמוּאֵל גּוֹפִיָּהוּ הִיכִי מְתוֹקְמָא
מִתְנִיתֵן וְהָא דְּפִרְיָה גַּמ' מֵאַבְיֵי וְלֹא פִרְיָה דִּילְמָא הֲנַחָה הוּא דְּלֹא בְּעֵי אֵין זֶה קוֹשְׁיָא פִּינּוּ
דְּבִלֹא"ה פִּרְיָה שְׁפִיר וְדַחֵי לִי שְׂרַב יוֹסֵף לֹא הִי דְּעַתּוֹ אֶהָהּ דְּרַבֵּי וַע"ז מִקְשִׁי תוֹ הָא
ע"כ רַב יוֹסֵף לֹא הִיָּה דְּעַתּוֹ אַר' דְּזַרְק מַר"ה לַר"ה וְרַה"י בְּאַמְצַע וַע"כ מְתַרְצִים דְּבִאֲמַת
רַב יוֹסֵף הִי דְּעַתּוֹ אַר' קָמָא דְּנַח ע"ג זִיז וְלֹא ס"ל פְּאַבְיֵי וְלֹא ק"מ דִּילְמָא הֲנַחָה וְכו'
כַּמ"ש הַתּוֹס' רַב הֲגַמ' מִקְשָׁה לְדִידֵן דְּקִי"ל פְּאֹוֹקִימְתָא דְּאַבְיֵי קֶשָׁה וּמְשַׁנֵּי ע"ז דְּאַבְיֵי וְאַנּוּ
ס"ל דְּרַב יְהוּדָא אָמַר שְׁמוּאֵל מִיתְּנָא אַר' לֹא כְּרַב יוֹסֵף דְּשִׁנְאָו אַר' יְהוּדָא וַע"ז מִקְשָׁה
הָא ג"כ ס"ל כְּרַב וּשְׁמוּאֵל ר"ל דַּא"ל דְּרַב וּשְׁמוּאֵל לֹא ס"ל פְּאַבְיֵי דְּהָא אָנּוּ ס"ל פְּאַבְיֵי
וּכְרַב וּשְׁמוּאֵל וַע"ז פְּתַבּוּ הַתּוֹס' וּמִיָּהוּ הֲגַמ' לֹא ס"ל הָהּ סְבָרָא דְּרַב יוֹסֵף וְכו' נ"ל דְּהָהּ
וּמִיָּהוּ יֵשׁ לוֹ שְׁיִיכוּת לְהַקְוֹדִם דְּלִפִּי תַרְץ הַתּוֹס' הִיָּה לֹא הִיּוּ צְרִיכִין לְתַרְץ דְּבִלֹא"ה פִּרְיָה
שְׁפִיר פִּינּוּ דְּלִק"מ וְדִילְמָא וְכו' ע"ז פְּתַבּוּ וּמִיָּהוּ ר"ל דְּהֲגַמ' לֹא ס"ל כְּרַב יוֹסֵף אֱלָא הִקְשׁוּ
דִּי"ל אַף בְּכָל שְׁהוּא מְטַעַם שְׁפְתַבּוּ הַתּוֹס' לְעֵיל דִּילְמָא הֲנַחָה הוּא דְּלֹא בְּעֵי וַא"כ הוּאִיל
וְהִקְשׁוּ מִכַּח זֶה אַר' זִירָא הִי יְכוֹל לְהִקְשׁוֹת אַרְבַּ יוֹסֵף לְדִידֵן דְּלִיתָא לְאוֹקִימְתִּי מִכַּח
דִּילְמָא וְכו' הִיכִי מוֹקִי מִתְנִיתֵן אֱלָא דְּבִלֹא"ה פִּרְיָה שְׁפִיר לְדִידֵן מֵאַבְיֵי וְדוֹק: וּמ"ש
מֵהַר"מ שְׁאִינוּ מוֹכַח דְּאַחֲרִים דְּמִיָּתִי ר' זִירָא סְבָרֵי דְּבְּעִינּוּ הֲנַחָה וְהָא דְּנִקְטִי קִיבֵל מְשׁוּם
עֶקֶר מִמְקוֹמוֹ לֹא יִדְעָנָא מֵאֵי קוֹשְׁיָא לִי הָא מְזָה גּוֹפָא מוֹכַח דְּבְּעִינּוּ הֲנַחָה כ"ש דַּאֲל"ה
אֱלָא אִפִּי קְלִיטָה גְּמִי כְּמִי שְׁהוֹנְחָה א"כ אֲמַאי פְּטוֹר כְּשֶׁעֶקֶר מִמְקוֹמוֹ וְקִבֵּל הָא תְּכַף
כְּשֶׁהֲגִיעַ לְאוֹרֵי ר"ה חֲזִיב הַזּוֹרֵק מְשׁוּם קְלִיטָה אֱלָא וְדַאי בְּעִינּוּ הֲנַחָה כ"ש וְשֵׁם לֹא נַח
וְדוֹק: וּמ"ש הַמְּהַרְשֵׁ"א אֲמַאי לֹא הִקְשׁוּ אַר' זִירָא דִּילְמָא הֲנַחָה וְכו' לֹא יִדְעָנָא מֵאֵי קוֹשְׁיָא
לִי אֵי לִפִּי תִירוּצִים הֲרַאשׁוֹן מִתְרַצָּא גַּם אַר' זִירָא דְּגַם הוּא סְבַר דְּבִהֲנַחָה כ"ש לֹא שְׁיָיָה
לְחַלֵּק וְגַם לְתִירוּצִים הַשְּׁנִי י"ל דַּר' זִירָא הִי ס"ד פֶּן נְאִי אֶקְוֹשְׁיָתֶם מֵה שֶׁהִקְשׁוּ אַרְבַּ יוֹסֵף
מִכַּח דִּיוֹק וּפְיִלְפוּל וְלֹא הִקְשׁוּ בְּפִשְׁטוּת אַר' זִירָא כְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע מְלִשׁוֹנוֹ אֵין זֶה קוֹשְׁיָא
חֲדָא שְׁמִדְרָה תְּמִיד לְהִקְשׁוֹת אַרְאשׁוֹן וְגַם הִיא גּוֹפָא אֵינוֹ קוֹשְׁיָא חֲדָא דַּר' זִירָא אֶפְשָׁר לֹא
יִדַע מִקְוֹשְׁיָא זֶה רַב מִתִּירוּצָא דְּרַב יוֹסֵף וְקוֹשְׁיָא וְגַם גּוֹף ק' הַתּוֹ לֹא קָאֵי אֶתְרַצֵּן שְׁבִיקְשׁ
לְתַרְץ כֵּן אֱלָא אִמְקָשָׁה תַּדַע שְׁמִתְרַצֵּן בִּלֹא"ה פִּרְיָה שְׁפִיר וְאַר' זִירָא מִקְשָׁה בְּאַמַּת הֲגַמ'
כֵּן י"ל שֶׁהִכִּי מִקְשָׁה הִיכִי ס"ד לְתַרְץ כֵּן וְק"ל: וּמ"ש מְהַרְשֵׁ"א מֵאִידָהּ דַּר' כְּבַר תִּי
מֵהַר"מ בְּלִשׁוֹנוֹ וְכ"כ בְּעִצְמוֹ אֲמַנָּם אֵי קוֹשְׁיָא לִי הָא קוֹשְׁיָא הֶאֱיָה כ' הַתּוֹס' מְעַקְרָא בִּלֹא"ה
פִּרְיָה שְׁפִיר הָא לֹא הִי קוֹשְׁיָא פְּלֵל אַרְבַּ יוֹסֵף דִּי"ל דְּלֹא סְבַר פְּאַבְיֵי וְגַם לֹא כְּרַב חֲסִדָא
דְּאוֹקִי אַבְיֵי לְתַרְצוֹ לְקַמֵּן נְאִי מִקְשָׁה לְאַבְיֵי הִיכִי מוֹקִי מִתְנִיתֵן א"כ אֵינוֹ מְתוֹרְץ לְהִקְשָׁה
אַרְבַּ יוֹסֵף גּוֹפָא וְדִילְמָא הֲנַחָה וְכו' וְגַם ע"כ הַתּוֹס' ר"ל עֶכְשָׁיו דְּקָאֵי הֲקוֹשְׁיָא אַרְבַּ יוֹסֵף
גּוֹפָא דַּאֲל"ה לֹא מִקְשִׁים פְּלוּם וַא"ת וְדוֹק נְאִי לֹא רְצָה לֹאמַר שְׁיָהֵי פְּלוּגְתָא א"כ מֵאֵי
פּוֹעֵל שְׂרַב יוֹסֵף הִי דְּעַתּוֹ אֵאִידָהּ דַּר' כְּמוֹ שְׁרַט לְפָרֵשׁ עֶכְשָׁיו כַּמ"ש מֵהַר"מ עֲדִינּוּ פְּלִיג
אַרְבַּ וּשְׁמוּאֵל וְאַם תְּפָרֵשׁ שְׁאוֹקִימְתִּי דְּאַבְיֵי הוּא מְוַכְרַח א"כ מֵאֵי מְתַרְצִים דְּרַב יוֹסֵף סְבַר
דְּנֹקָא בְּקְלִיטָה וְכו' וְהִלֵּא עֲדִינּוּ אֵינוֹ מְתוֹקְמָא מְשׁוּם דְּאַבְיֵי אֱלָא ע"כ לֹא ס"ל דְּאַבְיֵי וַא"כ

האיה שנין התירץ בלא"ה פריה שפיר ונלע"ד דנדאי מעיקרא י"ל דאוקמתא דאביי הוא מוכרח מדנקט זיו כל שהוא ולא נקט קלטה פלב ואינה דהוי רבוותא טפי אלא ע"כ משום דמיירי פדאביי וסתם זיו הוא פן שיוצא מרה"י לר"ה כמ"ש מהרש"ל לכה פריה שפיר ארב יוסף גופא אבל לפי מ"ש התוס' בתירוץ וי"ל דס"ל לר' דבעינן הנחה ע"ג כל שהוא אבל קלוטה באויר לא תיב הוצרה למינקט זיו א"כ י"ל דלא סבר גם פדאביי אלא דנקט זיו לאשמועינן זה ודוק אע"ג שפכתתי דגם עכשיו מוכרח לומר תירץ הראשון בלא"ה פריה שפיר היינו לאו ארב יוסף רק לדין הי' יכול להקשות ודילמא הנחה וכו' ע"ז פריה שפיר לדין דקי"ל פאביי ודוק: בגמרא הקא באילו העומד ופירש"י שדי נופו בתר עיקרו דליהוי מקום ד' והתוס' פאן בד"ה באילו מפרשים לענין רשות ועיין מ"ש מהרש"ל בפ' דברי רש"י שהמה נכונים שאין סברא למישדדי' לענין רשות דליהוי רה"י בר"ה וכן אביי אמר לעיל פשיטא לי גזו של אדם ע"ש דלא שדינן לענין רשות אלא שהתוס' לא רצו לפרש פן דא"כ תרנוייהו סברי דבעינן מקום ד' לא מתירץ פלוס ארב חסדא דכ"ש דקשה טפי דרב חסדא לא כר' ולא כרבנן לכה מפרשים דפליגי אי שדינן לענין רשות וא"כ י"ל דכיין דלא מיירי מזה כמ"ש התוס' שם"ל אף רבנן סברי דלא בעינן מקום ד' והקא מיירי שאין בעיקרו ד' כמ"ש התוס' פאן וא"כ תרנוייהו מצי סברי כרב חסדא והא דמקשה הקא מאביי ארב יוסף אע"ג דאף לאביי י"ל דלא בעי מקום ד' היינו דלאביי אינו מוכח דלא בעי ר' מקום ד' די"ל דמיירי שהי' בעיקרו ד' אלא דלרב חסדא כ' התוס' די"ל שאין בעיקרו ד' כי היכא דלא תקשי אבל ארב יוסף פריה שפיר ועיין מה שפכתתי שם לתירץ פירש"י על נכון דפליגי בשדי נופו וכו' לענין מקום ד' ואתיא פאן הקושטיא בפשיטות טפי ארב יוסף מלפ' התוס' ודוק: בתוס' בד"ה הקא באילו העומד וכו' עד ולרשב"א נראה דבר"ה נמי משפחת וכו' עד משום דרב חסדא לא בעי מקום ד' אף בר"ה פאן נתחבטו כל המפרשים לפרש זה דהא אפ"ה שפיר פטרי פיין דלא הוי ר"ה בלמעלה מג' ולענ"ד נראה שאין פאן קושטיא מג' פנים.

הפן אחד דעיקר פילפול התוס' על הדחק שנדחק אביי לאוקמא בשתי רשויות וגם להוציא מסברתו של המקשה ומפשטי' דמשמע דעיקר פלוגתא מחמת שהוא כל שהוא דר' מחייב אפ"ה ורבנן פטרי משום שהוא רק כל שהוא ולדידך' לפי התוס' פליגי אי הוי רשות יחיד לא שנייה פלל הלשון כ"ש והוצרכו התוס' בסוף לדחוק ולתירץ וע"ז נתחבטו מי הכניס את אביי לדוחקים הללו זה עיקר יסוד ובנין פילפול כל דיבור זה בתוס' וע"ז התחילו הקא בשמעתין לא הי' צריה לדחוק דאדרבא המ"ל ברשות אחת ופליגי משום כ"ש אלא משום דרב חסדא לא הי' יכול לתירץ פן וע"ז הקשו דאף לרב חסדא הי' יכול לפרש ברשות אחת ופליגי בכ"ש והיינו בר"ה דשם מודה רב חסדא דבעי מקום ד' ופליגי א"א שדי נופו בתר עיקרו ופטרי רבנן משום דהוי כל שהוא ור' מחייב אפ"ה כפשוטו וגם מיירי ברשות אחת ולא לאוקמא בפלוגתא חיצונה דפליגי אי הוי רשות וע"ז תירצו דהוצרה לדחוק דלא משפחת ולרשב"א אף דמשפחת פיין דלא מצי פליגי בכ"ש רק ברשות דהא אף בר"ה לא בעי ד' וא"כ למה לי לאביי לאוקמא בשתי רשויות בר"ה דלא משפחת כפשוטו רק בגבוה ט' דוקא או פחות מג' יותר טוב לאוקמא ברה"י וב' רשויות כפשוטו בשלמא אי הוי מודה בר"ה דבעי מקום ד' שפיר הי' טוב יותר לאוקמא בר"ה אף כמ"ש הרשב"א דאתיא שפיר פלוגתיהו בכל שהוא דלר' א"א שדי נופו הוי

מקום ד' וגם ר"ה וּלְרַבֵּנּוּ פְּטָרֵי מִב' טַעֲמֵי דְלָא הָוֵי ר"ה וְגַם הָוֵי כָּל שֶׁהוּא פִּינּוּ דְלָא שְׂדֵי נב"ע וּנ"מ אַף אֵי מְכַתְּפִין גַּם עַל הַנּוֹף אַפ"ה פְּטוּר פִּינּוּ דְהָוֵי כ"ש אֲבָל פִּינּוּ דְגַם בְּר"ה לֹא בְּעֵי ד' וְלֹא יִפְלְגוּ רַק בְּרִשּׁוֹת וְעֵדֵינּוּ יִצְאָת מִפְּשֻׁטֵי וְצָרִיף לְדַחֲוֹק בְּכ"ש לְמָה לִי לְאוּקְמִי ע"י אֲשִׁכּוּחֵי טוֹב לֹו לְאוּקְמָא בְּרַה"י שֶׁהוּא מִיְלֻתָּא דְפְּסִיקָא בְּלֹא אֲשִׁכּוּחֵי וְא"צ לְהַאַרְיָה כֵּן נ"ל בְּרוּר ע"פ עֲנֻמָּק פְּשׁוּטֵן שֶׁל דְּבָרִים: הַפֵּן הַשְּׂנִי לֹא יִדְעָתִי מֵאִין יִצְאָ לְהֵם דָּאֵם לֹא נִשְׁדָּה הַנְּב"ע שְׂאִינוּ ר"ה אֲדַרְבָּא מִשְׁמַע לִי מִדְּבָרֵי הַתּוֹ בְּסַמוּף דָּאֵי גְדֵיִים בּוֹקְעִין תַּחְתּוֹי אַף לְרִיב"י הָוֵי ר"ה וְעַמ"ש בְּעַמּוּד שְׂאֵח"ז דָּאֵף לְרִיב"י מוֹדָה בְּלִמְטָה מִי וְהוּא מְפָרֵשׁ בְּגַמ' וּבְאִין בּוֹקְעִין הָוֵי לְרַבֵּנּוּ דְרִיב"י ר"ה וּמ"ש בְּסַמוּף אֵי לְמַעְלָה מְג' וְכו' דְכַרְמְלִית הִיא אִם רָחֵב ד' וְכו' הִינּוּ לִר' דְּשַׁנְב"ע וּמ"ש אִם הוּא רָחֵב ד' קָאֵי וְדָאֵי אֲעִיקָר וְלֹא אַנּוּף רַק אִם הַנּוֹף אִפִּי כ"ש וְגְדֵיִים בּוֹקְעִין תַּחְתּוֹי פִּינּוּ דְעִיקָר רָחֵב ד' וְשַׁנְב"ע הָוֵי גַּם הַנּוֹף פְּרָמְלִית אוּ מ"פ וְהָא שְׁכַתְּבוּ לְרִשְׁבָּ"א וְלְרַבֵּנּוּ לֹא הָוֵי כְר"ה הִינּוּ לְחִיִּיב פִּינּוּ שְׂאִינוּ רָחֵב ד' וְכֵן מִשְׁמַע יוֹתֵר דְּהָא תּוֹס' רוּצִים לְפָרֵשׁ שִׁיפְלִגוּ בְּמִקּוּם ד' כְּמוֹ שֶׁהִתְחִילוּ זֹאת הַקְּנָשְׂיָא שְׁכ' אֲבָל קָשָׁה אַמְאֵי לֹא מְשַׁנֵּי בְּעוֹמֵד בְּר"ה וְכו' עַד וְלְרַבֵּנּוּ לֹא הָוֵי מְקוּם ד' וְהַרְשָׁב"א קָאֵי לְחֻזַּק זֶה הַקְּנָשְׂיָא וְכֵן מ"ש בְּסוּף הַדִּיבּוּר לְפִירָש"י וְלְמַעְלָה מְג' לֹא הָוֵי ר"ה י"ל דְּג"כ קָאֵי לִר' וְתוֹס' אֲזִילִי לְשִׁיטְתֵינְהוּ דְשְׂדֵינּוּ אַף לְעַנְיָן רִשּׁוֹת וְאֲדַרְבָּא נ"ל בְּרוּר מוּכַח דְּהָוֵי ר"ה לְרַבֵּנּוּ עַכ"פ דַּל"כ אֵיף נוּכַל לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי רִשְׁ"י דְּהָוֵי בְּר"ה מְקוּם ד' הָא לֹא הָוֵי ר"ה פְּלֵל כְּמ"ש הַתּוֹס' אֲלֵא וְדָאֵי כְּמ"ש אֲלֵא שְׁהַתּוֹס' הַקְּשׁוּ לִר' לֹא הָוֵי ר"ה דְּשַׁנְב"ע וְרִשְׁ"י אֲזִילִי לְשִׁיטְתֵי דְלַעֲנִין רִשּׁוֹת לֹא שְׂדֵינּוּ בְּתֵר עִיקָר וְאִין לְפָרֵשׁ כְּמ"ש הַתּוֹס' בְּצַד הַנּוֹף דְּהָא קְתַנִּי עַל גְּבִי זִיז כ"ש מִשְׁמַע עַל גְּבִיו וְכֵן הוּא שְׁלִילוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' שְׁכ' א"א לְהַעֲמִידָה וְסִימּוֹ אִם לֹא נַעֲמִיד בְּצַד הַנּוֹף אֲלֵא וְדָאֵי דְז"א דְקַתְנֵי ע"ג כֵּן נ"ל בְּרוּר וְדוּק.

ועַמ"ש בְּסַמוּף דְּסִבְרָא זֹאת מְוַכַּחַת בְּגַמ' אַף לְרִיב"י בְּלִמְטָה מִי הָוֵי ר"ה גְּבִי טְרַסְקָל וְא"כ לְק"מ וְדוּק: הַפֵּן הַשְּׁלִישִׁי י"ל דְּלָנָה סִימּוֹ עַכְשָׁיו וְלִמְאֵי דְמוּקֵי אַבְיֵי וְכו' אֲמַר רִשְׁבָּ"א דָּאִין לֹו שְׁיִיכּוֹת וְקָשָׁר לְהַקּוּדֵם לְכֵן נ"ל שֶׁהוּא תִּירָץ אַחַר פִּינּוּ דְרַב חֲסֵדָא אַף בְּר"ה לֹא בְּעֵי מְקוּם ד' בְּשִׁלְמָא לְמֵאֵי דְמוּקֵי אַבְיֵי בְּרַה"י שְׁפִיר אֲמַר רִשְׁבָּ"א דְנִקְטַת כָּל שֶׁהוּא וְכו' מִשְׂא"כ אֵי הָוֵי מוּקֵים בְּר"ה הָוֵי קָשָׁה לְמָה נִקְטַת כָּל שֶׁהוּא פִּינּוּ דְלֹא פְּלִיגֵי בְּד' וְשֵׁם לֹא שְׁיִיף תִּירָץ זֶה דְּהָא בְּר"ה ע"כ הוּא לְמַטָּה מִי דְלַמְעַלָּה מִי לֹא הָוֵי ר"ה וְלֹא שְׁיִיף פְּלֵל שַׁנְב"ע לְמִיָּהוּי ר"ה לְמַעְלָה מִי אֲבָל לְמֵאֵי דְמְשַׁנֵּי אַבְיֵי א"כ אַף לְמַעְלָה מִי פְּלִיגֵי אֵי הָוֵי רַה"י שְׁפִיר ה"א דְמִש"ה הָוֵי רַה"י מְשׁוּם רִיב"י לְכָף תְּנִי כ"ש וְדו"ק: דָּף ה' ע"א בְּתוֹס' בְּד"ה לֹא מְחִיִּיב ר' אֲלֵא בְּרַה"י מְקוּרָה נִרְאָה לְרִשְׁבָּ"א וְכו' עַד לֹא סִבְרָה דְרַב וְשְׁמוּאֵל וְהָא דְלֹא נִקְטַת מְרַה"י לְרַה"י דְרַב ר"ה נ"ל דְּהַסְגִּיא דְהַתָּם סִבְרָה כְּסוּגִיא דְלַקְמָן אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא דִּישׁ חִילּוּק בֵּין רַה"י לְר"ה לְעַנְיָן הַנַּחֲת ד' לְכָף דְּוִקָא בְּרַה"י לֹא בְּעֵי ר' הַנַּחֲזָה אֲבָל בְּר"ה בְּעֵי אֲבָל סוּגִיא דְהִכָּא סִבְרָה דָּאֵף בְּרַה"י בְּעֵינּוּ מְקוּם ד' כְּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל וְאַף רַב וְשְׁמוּאֵל סוּבְרִים כֵּן לְכָף מוּכַח דְלֹא חִיִּיב אֲלֵא בְּמִקּוּרָה וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה אַמְאֵי חִיִּיב וְאַפִּי מְשׁוּם מוֹשִׁיט וְכו' עַד שִׁיבְלָנוּ שְׁנֵי מִידוֹ ר"ל וְא"כ קָשָׁה עַל בְּבָא דְנִטְלָה מִתּוֹף יְדוֹ שֶׁל עֲנִי וְהַכְּנִיס אַמְאֵי חִיִּיב הָא לֹא הָוֵי ע"י שְׁנֵי אֲבָל אֵהָא דְנִקְטַת הַגַּמ' לְק"מ דְּהָוֵי ע"י שְׁנֵי אֲלֵא דְגַמ' לֹא מִיָּרִי מִדְּיוֹטָא אַחַת וְק"ל: בְּתוֹס' בְּד"ה כָּאֵן לְמַטָּה מִי וְכו' עַד כְּמוֹ שְׁפִירָש"י לְקַמְן גְּבִי הִיָּתָה קוּפְתוֹ מוֹנַחַת וְקָשָׁה לִר"י מָה עָלָה עַל דְעַתּוֹ

שֶׁל הַמְקַשֵּׁן הַדָּ וְקִשָּׁה אֵין לוֹ קִשָּׁר אֶל הַקּוֹדֵם וְגַם לְשׁוֹן וְקִשָּׁה מִשְׁמַע שְׂיֵשׁ תִּירֵץ שְׁלֹא הַנִּיחוּ בְּקוֹשֵׁי וצ"ע או תימה ונ"ל ששיללות לשונם הוא שבוזה י"ל הוא מתורץ ג"כ מה שקשה לר"י וקודם נבאר דברי התוס' מה שפיתבו דאין פרמלית בכלים דלכאורה משמע מדברי רש"י שלא החרמירו חכמים לגזור דין פרמלית לאסור אבל נשאר על דין תורה והוי עכ"פ מקום פטור כמו מן התורה דאי הוי דאורייתא רה"י או ר"ה לא הוי נתנו חכמים דין פרמלית ע"כ מדאורייתא הוי מ"פ ע"כ צ"ל ס"ל להתוס' דמשום זה אין פרמלית בכלים דמן התורה אין הפלי חולק רשות רק הוא כמו הרשות שבתוכו כמו שפצינו ידו של אדם היכא שעומד עם הגוף ברה"י או בר"ה הוי הוא עם ידו הפל פרשות שבתוכו ולא אמרינו דליהוי רשות לעצמה פרמלית ברחב ד' או מ"פ באין רחב ד' דאין חולק רשות אלא תל ועמוד שהיא דבר קבוע משא"כ דבר המיטלטל פגון בע"ח וכלים אין חולקין את רשות והוי פרשות שבתוכם אע"ג דמרש"י לקמן גבי קנפתו מונחת אין משמע פן שפתיב לא גזר רבנן וכו' לעיל מקנפה בפנורת משמע דלא גזרו ב' רבנן לחומרא אבל מד"ת הוי מ"פ מ"מ בבע"ח פגון אדם אף רש"י מודה בנדאי ותוס' ס"ל פן אף בכלים ומזה ג"כ קצת סיוע לסברא שפתיבתי לעיל לתרץ שיטת רש"י וגם הרשב"א דנוף הפתוח מתחתיו ואין בו ד' ועיקרו הוא ר"ה או עיקר הוא ברה"י ונופו נוטה לר"ה הוי גם הנוף ר"ה שאין בו קביעות לבטל רשות פניו שאינו מן הקרקע אף לריב"י כמו שאבאר בסמוך זהו נדאי מוכרח בדברי התוס' ובגמרא דמשום זה חייב הכא בטריסקל שהיא למטה מי' ובוזה מתורץ היטב קושית ר"י דהמקשן אף שיזע שריב"י ע"כ מייירי למעלה מי' והכא ע"כ הוא למטה מי' אפ"ה שפיר הקשה דכל היכא שפגובה י' הוי רה"י ה"נ למטה מי' הוי פרמלית ומדאורייתא מ"פ אלא דלרבנן של ריב"י שפיר י"ל בפתיח מתחתיו אינו חולק כלל רשות כמו דלא הוי רה"י למעלה מי' ה"נ למטה מי' לא הוי פרמלית ולא מ"פ אלא לריב"י קשה ומשני התם למעלה מי' ר"ל למעלה מי' אף טריסקל שהיא כלי ופתיח מתחתיו יש לו פת לבטל רשות שבתוכו פניו דהוא רשות דאורייתא הכא למטה מי' ר"ל שאפ"י בעמוד ותל לא הוי מדאורייתא רשות בפ"ע רק מ"פ אין פת בכלים לבטל רשות והוי פרשות שבתוכו ואף לפירש"י דמשמע אף בכלים הוי מ"פ כמ"ש עכ"פ הכא בפתיח מתחתיו דלרבנן דריב"י אף בגובה עשרה הוי רה"י אלא לריב"י פליג ארבנן ה"מ בלמעלה מי' אבל למטה מי' אף ריב"י מודה לרבנן והוי כמו רשות שבתוכו וא"כ מוכח היטב הסברא שפתיבתי לעיל פנוף בגמ' מפורש ודוק היטב: בתוס' בד"ה פגון ששילשל ידו למטה מג' וקסבר ר' אבהו אגד יד וכו' ר"ל דאמרינו ידו בתר גופו גריר אף שהיא למטה מג' דאל"ה הא אמרינו לעיל דעיקר טעמא דפטור בידו והטעינו על פתחו חייב משום דעקירת גופו פעקירת חפץ וא"כ גם בידו דהניח בע"ה לתוכו ליחייב אלא משום דבתר גופו גריר וא"כ לר' אבהו מוכח אף שיזדו למטה מג' אמרינו בתר גופו גריר וא"כ הוא ראי' לסתור פירש"י שכתב לעיל דמש"ה פטור בידו שאינו מונח ע"ג קרקע והכא למטה מג' הוי פמונח ע"ג קרקע ואפ"ה פטור ע"ש בדרף ג' ע"א ודוק.

אמנם אין סתירה לפירש"י פניו דאינו במסקנא וגם מר' אבהו גופא אינו מוכרח כמ"ש לעיל ודוק: בתוס' בד"ה ה"מ היכא דאחשבני לידני' וא"ת וכו' ועי' במהר"מ מה שהקשה על ק' התוס' ול"נ בנדאי גם ר"י לעיל לא אמר טעם על המשנה דעיקר טעם הוא כמ"ש

הנ"י משום שעושה כל מלאכתו בו ונוטל ומניח בו חפצים גדילים חשוכה כד' אלא ר"י
אמר פן מימרא ודין בפ"ע דאל"ה לא הוי מתחילים התוס' להקשות דהנצרה לומר תירץ
על המשנה אלא ודאי כמ"ש שהוא מימרא ודין בפ"ע דידו של אדם חשוכה לחיוב עליו
כד' על ד' וא"כ שפיר מקשים התוס' דמהכא נמי שמעינן זה הדין מדנקט דוקא לתוך ידו
של חבירו וא"ת שמשם טפי משמע הטעם לא הוי למימר משום זה דין בפ"ע אלא
הל"ל ונחה לתוך ידו חייב משום דידו של אדם חשוכה כד' ובזה נסתלק ג"כ מה שרצייתי
אני לתירץ ק' התוס' דמהכא ה"א אפי' נחה בתוך ידו של חבירו שהגוף ברשות אחר וידו
ברשות אחר ג"כ חייב ובזה משמע ממתני' וממימרא דר' לעיל בין לפירש"י בין לפי
תוס' דבכה"ג לא הוי הנחה ולא עקירה ע"ש בדרך ג' קמ"ל טעמא דמתניתין דידו של אדם
חשוכה משמע דוקא דמתניתין שידו ונופו הוא ברשות אחת אבל ברשות אחר
אדרבא משמע ממשנה שאינו חייב אלא פיון שהוא מימרא בפ"ע לא שייך זה התירץ
דגם משם לא משמע והא דקאמר ה"מ היכא דאחשבין היינו דה"א דמייירי פן דוקא
דמתניתין וכן משמע מפירש"י שפירש פי מתניתין משמע דלא קאי אמשנה וכן משמע
מדנקט מעיקרא תירוץ דרבא ומייתי ראי' מר"י דאי ג"כ ר"י אמרה לתירץ המשנה ה"ל
לאתווי מעיקרא ר"י ודוק: אמנם נלע"ד לפי השני שכתבו התוס' בעירובין דף צ"ט ע"א
גבי רבה ורב יוסף דאף נח משמע נמי בכוננה אלא דהכא דייק מיתורא דמייירי אף בלא
אחשבין א"כ לק"מ ק' התוס' דאי הוי נקט הו' לחודא לא הוי מיותר וה"א נמי דמייירי
היכא דאחשבין וא"כ בצריכותא דהגמ' מתירץ תרנויהו וזה יותר נכון דלת' התוס' הוי
לי' להגמ' למיעבד שני הצריכות ולמ"ש ניקח רק שהתוס' מקשים לפי ראשון דהתם
דלא גרסינן שם ונח ע"ש ודוק: נלע"ד דלאו דוקא בידו חשוכה כד' ה"ה פתיפו ובתוך
חיקו בכ"מ שדך הוצאה בכך חשוכה כד' מטעם שכ' הנ"י ביד מפני שדך להניח
ולטלטל בה חפצים גדולים ה"ה באינך דאל"ה היכי משפחת הא דפשיט לעיל הטעינו
חבירו חייב דעקירת גופו כעקירת חפץ ממקומו הא לא עקר וכן בהנחת גופו וא"ל דהתם
פיון דאמרינו דהוי כעקירת חפץ ממקומו במה שעוקר גופו מן הארץ וכן בהנחה א"כ
כמו שמונח החפץ בארץ דמי ועוקרו מן הארץ א"כ לא מקשה הכא מידי בידו ולמה לי'
למימר דחשוכה כד' הא משמע לעיל בתוס' ורש"י וגמ' דהיכא דגופו וידו ברשות אחת
הוי הטעינו על ידו כמו על גופו וא"ל דהתם דוקא ר' אמרו בהטעינו ור' לא בעי ד' ברה"י
לחד מ"ד לרב יוסף דהכא ולרב חסדא דלקמן דהא ר"י נמי אמר לקמן הי' טעון חייב
בעמד לפוש ור"י סבר הכא דבעינן ד' וא"ל דמייירי בטריסקל כקו' הגמרא דהכא אלא
ודאי פדכתבנא פנ"ל ברור ודוק: ע"ב בגמ' בשלמא ב"ע סבר מהלך פעומד דמי אלא
רבנן נהי נמי וכו' ועי' בתוס' ד"ה בשלמא שכ' קשה לר"י וכו' עד ותי' ר"י דה"ק וכו' יש
לדקדק בגמ' למה לי הבשלמא ולקבנ' בדוחק שכ' התוס' ליקשה סתמא לרבנן היכא
אשכחן וגם לרבנן הוא מיותר הלשון נהי נמי וכו' ליקשה סתמא ונלע"ד דודאי אשכחן
במשפן הוצאה דרך מ"פ דהא עיקר הוצאה הם הורידו קרשים מעגלה לקרקע ועגלה
הוי גבוה י' ויותר וא"כ הורידו דרך למעלה מי' בר"ה דהוי מ"פ וא"כ לא מקשה מידי
אע"ג דהתם מושיט רק החפץ והכא גם גופו מהלך במ"פ מאי חילוק פיון שגם הכא לא
עביד הנחה במ"פ כמו התם לכן מקשה בשלמא ב"ע סבר מהלך פעומד דמי ר"ל אע"ג
דבזורק ומושיט מודה ודאי דשם לא שייך פעומד אבל מהלך הוי הנחה מפש"א ע"ג דכ'

התו' שלא ידע דמודה ב"ע בזורק היינו שלא ידע הברייתא וכמו שאפרש בסמוך אבל ודאי ידע דלהאי טעמא מודה בזורק דהאי טעמא לא שייך בזורק א"כ חזינו ודאי דיש לחלק בין מהלך לזורק א"כ קשה לרבנן נהי נמי דסברי מהלך לאו פעומד דליפטור מטעם דעביד הנחה במ"פ עכ"פ לא הני בזורק ומושיט דהתם לא הלה פלל גופו במ"פ והני מוציא להדיא מרה"י לר"ה משא"כ במהלך שעכ"פ הלה גופו במ"פ היכי אשפחן כה"ג ר"ל במהלך גופו במ"פ על הארץ שיהא חייב דלמא לא חייב אלא במוציא להדיא מרה"י לר"ה שלא הלה אפי' במ"פ וא"כ אין ראי' מהושטת הקרשים לכה הוצרה הגמ' להביא פל ראיות ממהלך גופו במ"פ פגון מעביר ואינה נהא שכ' התוס' בעמוד שאח"ז בד"ה התם פל היכא דמנח וכו' עד מ"מ תחתיו במקום שמהלך וכו' היינו נמי מפח סברת הגמ' שיש לחלק בין מהלך ותו' כ"כ לתרץ אף ממוציא ומעביר דרף עליו שג"כ מהלך וממושיט בלא"ה מתורץ שאינו מהלך פלל ונתו' שולל שניהם בתירוץ אחד דהתם תחתיו במקום שהוא מהלך דוקא הני מ"פ אבל כ"כ דלא הני מחלקינו בין מהלך לזורק לא שייך לפלוגי בין תחתיו מ"פ למקום חייב פינון שאינו מוציא להדיא לכה הוצרה להקשות דוקא מפח בשלמא לב"ע לחלק בין מהלך לזורק נדוק: ועפ"ז מתפרשין היטב דברי התוס' בד"ה בשלמא לב"ע הנ"ל שלכאורה אין להולמן דמאי מקשים לימא בשלמא שאינו אליבא דאמת דהא ידע באמת שע"כ משפחת לרבנן כה"ג ואי רצו להקשות למה לי לפרש עכשיו אליבא דאמת פינון דעכשיו א"צ לזה מאי מתרצים דה"ק עדיין קשה מאי צריך לזה ועפ"מ"ש יתבאר היטב ע"פ מ"ש התוס' בעמוד שלאח"ז בד"ה המושיט והזורק חייב ונ"ל וא"ת פינון דלא יליף דרף סטיו מדרף צידי לענן מעביר ר"ל דאי יליף לא הני ס"ל מהלך פעומד פינון דהני במשפן אלא ע"כ סטיו יותר הני רשות בפ"ע מצידו ר"ה א"כ אף זורק ומושיט לא יליף ותירצו דבאמת ניליף סטיו מצידו ר"ה אלא במהלך אף בצידו ר"ה פטור אף דהני במשפן פטור פינון דאית לי' מסברא מוכרחת דמהלך הני פעומד ומניח ממש הני כמוציא מרה"י למ"פ דפטור אף דהני במשפן זו תורף דבריהם לשם בשינוי לשון לתוספת ביאור וא"כ י"ל שזהו הקושץ ותירץ ג"כ פאן שבקושץיהם היו סוכרים כמו שסברו שם דלב"ע לא משפחת במשפן דלא יליף מצידו בפרט לפי דס"ד עכשיו דלא ידע מברייתא דמודה בזורק והתם לא הכריחו אף בתיורץ דיליף מצידו אלא מפח דמודה ב"ע בזורק ועכשיו דלא ידע מברייתא ע"כ ודאי טעמא דלא יליף סטיו מצידו והקשו שפיר למה לו למימר משום מהלך פעומד הל"ל משום דלא אשפחן דהני עכשיו אף לפי האמת משום דלא אשפחן ותירצו שפיר דאף עכשיו ידע מזה דאף דיליף ואשפחן אליבא דאמת במשפן פטור לב"ע משום דמהלך פעומד דמי כמו שתירצו לקמן והוצרה לומר זה לחזק הקושץ לרבנן היכי אשפחן כה"ג ר"ל במהלך וכמ"ש דבמוציא אשפחן בעגלות נדוק היטב: בא"ד ובירושלמי פריה לפמ"ש מקושץ להקודם שתירצו דאף דהני במשפן פטור משום מהלך פעומד והני כמניח ממש וא"כ אף בצידו ר"ה פטור במהלך והוא סברא רחוקה ויותר הל"ל דס"ל בסטיו מהלך פעומד משום דלא אשפחן ובצידו חייב כמו ה"א בתוס' דלא יליף מצידו ולא יוקשה ממעביר ד"א בר"ה לכה כ' ובירושלמי פריה באמת פן אלמא דהני פעומד ממש נדוק: בא"ד והש"ס דידן לא חשיב פירכא היינו מדהביא ראי' ממעביר ד"א וכן ממוציא דרף צידי דילמא אף התם לא חייב אלא בקופץ אלא ודאי שלא הי' סברא בעיני הש"ס דמירי

דוקא בכה"ג והוא ג"כ מקנשר אל הקודם דאל"ה ה"א דילמא הגמ' לא מייתי זה אלא לרבנן ולדידהו לית להו הך סברא דקופין אבל לב"ע שפיר י"ל דאית לי הך דקופין אבל פיון שכ' דלהכי קאמר מהלך פעומד לב"ע דפטור אף דאשפחן א"כ הנה מידי דהוי דקאמר הגמ' קאי אף לב"ע שפיר מוכח דלית להו הך סברא דקופין ודוק: בא"ד וכן קלוטה לר"ע וכו' הקשה מהרש"א אמאי לא מספקא להו לר"ע אם הניח בתוך ד"א כמו לב"ע ונ"ל שאינו קושיא דנדאי גם לב"ע לא מספקא להו אם הניח ממש בתוך ד"א דבעינו שיעביר ד"א והכא לא העביר רק ב' אמות וכן בזרק לר"ע ונדאי דלא הוי הילקתא אלא דלא אמרינן קלוטה פמי שהנחה בזרק ד"א אבל לא לחייב בהנחה אלא דמספקא אי הוי פן אף חוץ לד"א פיון דלא אמרינן קלוטה פמי שהנחה בזרק ד"א או דילמא דוקא תוך ד"א לא אמרינן קלוטה פמי שהנחה וחוץ לד"א אמרינן ובב"ע הכי מספקא להו דהא חזינו אף לרבנן פעומד לפוש אי הוי הנחה פמו שבעי לעיל רב מר' אי עקירת גופו הוי פעקירת חפץ וכן בהנחה בעמד לפוש מספקא לי אי הנחת גופו הוי פהנחת חפץ כמ"ש התוס' שם וא"כ י"ל דהילכתא הוא במעביר ד"א דמהלך ועומד לא הוי פהנחת חפץ ובאמת אף שם מהלך פעומד פמו בהוצאה אלא דלא הוי הנחה אף פעומד אע"ג דפשיט לעיל מברייתא דהוי הנחה הא נמי ס"ל בעלמא מהלך פעומד דמי והוי הנחה ובד"א הוי הילקתא דלא הוי הנחה במהלך ה"ה פעומד דמה"ת לחלק פיון דס"ל מהלך פעומד או דילמא דהוי הילקתא דלא אמרינן מהלך פעומד אבל פעומד פטור ודוק ונ"ל שזהו פנונת מהרש"א בנ"ש לישב שכ' וכן משמע מלשונו עי' בחדושינו פ' הזורק דף צ"ז ע"ב בא"ד נראה לרשב"א וכו' אין לו קשר עם הקודם ולפי פשוט הי' נ"ל שהקשה להם מאי מספקא לריב"א לפשוט מרבה דאמר לעיל מפרש תוך ד"א עמד לפוש פטור וחוץ לד"א חייב ומה"ת לנו לומר דאתי' דלא כב"ע יותר יש לנו לומר דאתי' כב"ע ואדרבא מרי"ף משמע שפסק כב"ע כמ"ש הנ"י והרא"ש לכו' נראה לרשב"א אדר"י לעיל לא ס"ל כב"ע ולעיל מייתי ראי' מרבה אר' יוחנן משמע דכחדא ס"ל וא"כ אין ראי' משם וק"ל.

אמנם לאחר שראיתי דברי הנ"י והרא"ש למדתי פ"י אחר בדברי התו' שהוא אדרבא סתירה לספק ריב"א והיינו דריב"א ודאי ס"ל פרי"ף דהילכתא כב"ע דאל"ה למאי נ"מ מספקא לי כמ"ש הם מדברי הרי"ף וטעם שפסק כב"ע ולא פרבנן ע"כ משום דר' יוחנן בסוף שפעתי מפרש דבריו דמודה בזורק ש"מ דס"ל דהכי הילקתא כמ"ש הם לטעם הרי"ף וע"ז כ' התוס' סתירה כמ"ש הם על הרי"ף דהא ר' יוחנן עצמו ודאי לית לי כב"ע וא"כ ע"כ לאו משום דס"ל פנותי' מפרשו וא"כ ודאי הלכה פרבנן וליכא לן שום נפקא מינה בספיקא דריב"א וק"ל: בא"ד וכן מוכח בהד"א בריש א"נ לכאורה א"צ הוכחה לזה שהוא מוכרח ודוחק לחלק בין לקולא ולחומרא אמנם לפמ"ש לעיל א"ש ד"ל דילמא ריב"א ס"ל פה"א בתוס' לעיל ובסמוך בד"ה המושיט דמש"ה ס"ל מהלך פעומד דלא גליף מצידוי ר"ה אבל לעולם לא הוי פעומד ממש ובצידוי ר"ה חייב וא"כ לא מוכח מר"י דלא סבר כב"ע לכו' פתבו דמוכח פן בריש א"נ אלמא דכן הוא כמ"ש קודם דאפי' אשפחן במשפך פטור ואף בצידוי ר"ה דפעומד ממש דמי בכ"מ ודוק: דף ו ע"א בתוס' בד"ה ה"מ היכא דאיכא חיפופי ותימא וכו' עד א"נ ההיא סוגיא פרב פפא וכו' שני התירוצים האלו תמוהים מאד לתגרץ הראשון קשה למה לי למימר דה"א טעות בדברבנן

אמאי לא משני דליכא לאפלוגי בצדי ר"ה דהא ראב"י מודה שם פיון דסתם צידי אית
לי חיפופי וכן לתירץ השני קשה הא רב פפא ע"כ לא ס"ל פן לאמת דאל"כ קשה לרב
פפא ולסוגיא דהתם מ"ט דרבנן היכא אשכחן כה"ג ורב פפא לא תסיק אדעתיה ואקשה
באמת וע"כ הנצרך לסבור גם הוא התירץ וע"כ צ"ל בדוחק דודאי המקשה דהתם לא
אסיק אדעתיה לחלק ולתירץ הראשון שבתוס' התרצן באמת אף דאסיק אדעתיה לחלק
עכ"פ גם צידי ר"ה יש בלא חיפופי אלא דהוי מקום לטעות והי' יכול לומר באמת דהוי
יכול לטעות בדראב"י דאף בגיש חיפופי פליג וטוב לו יותר לומר טעות בדרבנן ולתירץ
השני שבתוס' דאף התירץ דהתם אינה לפי האמת אלא דאף התרצן עדיין לא אסיק
אדעתיה דראב"י מודה דלא ידע מן קושיא דהכא כמו רב פפא דהכא דלא אסיק אדעתיה
לומר פן דראב"י מודה בחיפופי וקאי הסוגיא דהתם לפי ה"א דהכא וע"פ מסקנא דהכא
בלא"ה לק"מ שם דלא יכול למתני' פלוגתיהו בצדי ר"ה דשם ראב"י מודה ודוחק וצ"ע:
ועפ"ז העולה מסוגיא זו לפמ"ש יש לתרץ דברי הרי"ף על נכון להצילו מקושית הנ"י
והרא"ש ע"ש ויתורץ גם דברי ר"י שהוציא הרי"ף דהלכה כב"ע מדאמר ומודה ב"ע
בזורק ובאמת קושיתם חזקה דר' יוחנן בעצמו אמר לעיל המפנה חפציו ע"כ ל"ל כב"ע
כמ"ש התו' ג"כ לעיל וקושיתם זו תפול על ר' יוחנן בעצמו שיהא סותר דברי עצמו
אמנם לפמ"ש י"ל דר' יוחנן פסק כב"ע לא מטעם שאמר הגמ' על ב"ע דס"ל מהלך
פעומד דמי דהגמ' הנצרך לומר פן לפי סוגיא דהכא דאף ראב"י מודה בחיפופי אמנם
קי"ל פסוגיא דהתם דמשמע להדיא דראב"י פליג אף בחיפופי וקי"ל הלכה כראב"י
דמשנתו קב ונקי וא"כ אף דמהלך לאו פעומד דמי פטור מטעם דלא אשכחן כה"ג לכה
קאמר ר"י מודה ב"ע בזורק דבהוציא הילקתא פנותיה דפטור אכל בזורק מודה דשם
אשכחן שפיר בעגלות שהי' מושיט מעגלה לר"ה דרף למעלה מי' אע"ג ששם הי' תחתיו
מקום חיוב זה החילוק לא שייך אלא במהלך פיון שגופו מהלך במ"פ משא"כ בזורק
ולכה שייך הך דר' יוחנן הכא לאחר הסוגיא דראב"י ולכה אמר ר' יוחנן המפנה חפציו
פטור פיון דמהלך לאו פעומד דמי וא"כ אתיא שפיר דברי ר' יוחנן וגם דברי הרי"ף
דפסק פנותיה וכן גלענ"ד לפסוק לדינא ודוק: ועפ"ז מתורצין היטב דברי ריב"א לעיל
דמסקא לי לעיל בב"ע דס"ל דהילכתא פנותיה כמ"ש לעיל ולא יוקשה מה שהתו'
מקשין עליו כמ"ש לעיל משום דריב"א אזיל לשיטתיה שמקשה הך קושיא בעירובין דף
צ"ד ותירץ פתירץ השני דהכא והוא הנכון דסוגיא דהתם ס"ל כרב פפא דהכא דלא
מחלק דהינו דסוגיא דהתם ורב פפא ס"ל באמת שאין לחלק וראב"י ס"ל אף בחיפופי
הוי ר"ה וע"כ רבנן דהכא ס"ל כרבנן דהתם וא"כ לראב"י דהילכתא פנותיה ס"ל כב"ע
דפטור ולא משום מהלך פעומד אלא משום דלא אשכחן כה"ג לכן פסק פן ר"י וריב"א
והרי"ף ודוק: ע"ב בגמ' ואמאי קרי לי גמורה מ"ד פי פליגי וכו' ועיין בפירש"י ובתוס'
ובאמת שלפי פשוטו הברייתא הוא תמוה כמ"ש התוס' ורש"י הנצרך לפרש פן ע"פ הגמ'
וגם על הגמ' לק"מ שהנצרך לפרש פן שיהא הברייתא כרבנן ואליבא דאמת ועוד יש לי
מקום תימה לפירש"י הוי לי למעט ג' מחיצות שפאן נגמרה כל ד' מחיצות לאפוקי היכא
שלא נגמרו כל הד' מחיצות רק הם ג' והי' מתנישב יותר מלמעט ב' מחיצות מנגמרה כל
הד' וגם פשטי' דלשון גמורה הי' מתנישב יותר דשם בג' מחיצות היא באמת רה"י לזרוק
רק לא הוי גמורה לטלטל הגם שנוודאי זה לק"מ על הגמ' דלפרש הכא את הברייתא

דלזה א"צ מיעוט דפשיטא דבעינן תיקון ברכיעית לטלטל אלא דכאן איכא פלוגתא דר"י
הוצרך לאשמועינן לאפוקי מר"י אמןם הברייתא אינו מתניישב למעט מנגמר ד' מחיצות
ב' מחיצות ונלע"ד לתרץ חזקא באידך דה"ק מ"ד ה"מ לטלטל וכו' קמ"ל גמורה למעט
היכא דלא נגמר מנין מחיצות פגון אף בג' מחיצות דלא הוי גמורה לטלטל וא"כ המיעוט
דזו היא דממעט ב' מחיצות ע"כ אף לזרוק דלטלטל פבר מימעט מן גמורה אף ג' מחיצות
ודוק היטב פי נ"ל נכון ומתפרש הלשון גמורה היטב ע"פ פירש"י: בגמ' מר"ה ואמאי
קרי לה גמורה איידי וכו' ופירש"י הכא ליכא למימר וכו' ע"ש לכאורה הוא מתפרש
דלימא דה"א לזרוק הוא דלא הוי ר"ה ואינו סייב הזורק דתוכו מרה"י וכן מר"ה סייב
אבל לטלטל הוי ר"ה ואסור קמ"ל גמורה דמותר אף לטלטל ואזה מתרץ רש"י דעדיין
ינקשה למה לי גמורה דע"כ אין יכולין לטעות דאסור לטלטל דעיקר עשייתם לטלטל
אבל הוא תמוה וכי משום דתני המשנה א"צ לא הוי צריף הברייתא לאשמועינן הא
המשנה נשנית לאח"כ וגם ה"א דהלכה כר"י וצריף לסלקון משום טילטול והמיעוט הזו
היא אשמועינן דגם ר"י מודה בלזרוק דהוי רה"י פה היינו יכולין לטעות קמ"ל פרבנן
דא"צ ושרי לטלטל וגם יותר תמוה האיף הי' יכול לומר פן כמו לעיל דהא לשון גמורה
משמע להיפך כמ"ש התוס' אלא דשם מתרץ רש"י דנגמר מנין מחיצות וזה לא שייך
בר"ה נגמר מנין מחיצות וא"כ מאי מקשה רש"י דנימא הכא כמו לעיל לכן נלע"ד דדברי
רש"י מתפרשין להיפך ולא ק"מ דהכי מקשה לימא מ"ד דלעיל ר"ל לחלק בין לזרוק
בין לטלטל ולימא באמת איפכא דמ"ד אפי' לטלטל לא הוי ר"ה ושרי אפי' לטלטל קמ"ל
דזו היא ר"ה גמורה אפי' לזרוק סייב מרה"י אבל שם אינו ר"ה גמורה והזורק מרה"י
פטור אבל לטלטל הוא באמת ר"ה דאסור לטלטל וע"ז מתרץ רש"י שפיר דא"כ הוי
האמת דאסור לטלטל והוי דלא פרבנן דאמרי אין צריף לסלקן ע"כ דשרי אף לטלטל
דעיקר עשייתם לטלטל וצריף מצריף לסלקן אלא דלא פרבנן והגמ' רוצה לפרש
הברייתא פרבנן לכה הוצרך לומר איידי ודוק ונ"ל נכון וברור: ועפ"ז נ"ל לפרש דברי
התוס' בד"ה ואמאי קרי לי גמורה אומר ר"י וכו' עד ורש"י ישבה בדוחק לפי הגמ' דהוא
תמוה מאי הועילו בזה שהודיעו לנו פן ולא תירצו ולפמ"ש הוא נכון שהוקשה להם פן
אמאי לא אמר ג"כ בסיפא גבי ר"ה כמו פאן דקמ"ל דשם לא הוי פלל ר"ה ואף לטלטל
שרי פרבנן כמו שאמר פאן דקמ"ל דלא הוי רה"י פלל אף לזרוק לכה כ' אומר ר"י
דאדרבא משמע להיפך אלא רש"י ישבה בדוחק ושם לא שייך ישוב זה והי' צריף לומר
להיפך כמ"ש והוי אתיא דלא פרבנן לכה הוצרך לומר איידי ודוק: בתוס' בד"ה יתר על
פן אמר ר"י וכו' עד היינו מדרבנן אבל דאורייתא אפי' ברנחב י"ו אמה וכו' התוס' קצרו
פאן דעדיין אינו מתורץ דה"ק ונושא ונותן באמצע משמע אפי' מדרבנן שרי אלא סמכו
אשם שפכתו דהכא מיירי אף שאינו אלא י"ג אמה הוי ר"ה פגון מב' צדדין הוי ר"ה
ורבים בוקעין בו הוי גם פאן ר"ה אלא דלפ"ז הי' לו להתיר אף בי"ו אמה פיון דגם בי"ג
אמה הוי ר"ה גמור ואפ"ה שרי ה"ה בי"ו אמה דמ"ש ע"ז כ' מדרבנן הוא אבל מן התורה
אין חילוק ודוק וע"ש בעירובין בתוס': בגמ' וליחשוב גמי מדבר וכו' משמע לפי פשוטו
דבזמן הזה הוי מדבר פרמלית והרמב"ם פסק שמדברות ויערים בזמן הזה הוי ר"ה ועיין
במפרשיו שתירצו לדבריו ואמת דפשיט' דגמ' נלע"ד משמע כדבריו מדנקט גבי פרמלית
ים ובקעה משמע דוקא הנה שאינו חילוף לרבים דבקעה בימות הגשמים אין פלל חילוף

ואף בימות הסמה אין דרף להלן אכל אינה מקומות פתוחים והילוף בהם מצוי פגון מדברות ויערים הוי ר"ה אמנם דברי הגמ' ותינרץ שפאן הוא קשה לדבריו ועמ"ש מפרשיו דמפרש להיפך והוא דוחק גדול וגם מנ"ל להפך דברים הפשוטין ונלע"ד שהרמב"ם מפרש דרף אחר והוא מוכרח בגמ' דלפי פשוטו א"א להולמן לדברי הגמ' דמאי זה דמשני פאן וכו' עדיין יוקשה ולחשוב נמי מדבר בזמן שהיו ישראל שרוין כמו שחשבו הברייתא דנ"מ לדינא כמ"ש התוס' ודוק וגם למה לא חשב מדבר בפרמלית בזמן הזה וגם עיקר קושיות הגמ' לא אפשר להולמו בפשוטו דמקשה ולחשוב נמי מדבר אטו תנא כולהו רשויות שבכל מין ליחשוב וליזול עם כל הפרטים הגע בעצמה וכי לא יש יותר רה"י או ר"ה או פרמלית ומ"פ הלא כל מכילתין דשבת ועירובין מלאים מרשויות דוק ותשפח בכל אחד פהנה וכהנה אלא נדאי דהתנא לא חשיב רק עיקר שבכל אחד ואידך פירושא זיל גמור הדומה להם הוי פנה ובכמה יש פלוגתא למאי הוא דומה תדע מדאיצטריף לעיל זו היא למעוטי ולא מימעוט מדלא קתני לכן נ"ל לפרש דברי הגמ' על נכון ויתנרץ גם דברי הרמב"ם ממילא והוא דהגמ' לא מקשה אלא אמדבר דהוא עיקר ר"ה דכולן ילפינן מדגלי מדבר ואת"ל דהוא הוי בכלל פלטיא ע"ז אמר דז"א דהא תנאי פלטיא והמדבר אלמא דמדבר לא הוי בכלל פלטיא ע"ז משני פאן בזמן שישאל שרוין ר"ל מה שהקשיתי מיני דאז הוי בכלל פלטיא וא"צ לחשוב פאן וכאן דהברייתא חשבו מיירי בזמן הזה דלא הוי בכלל פלטיא והברייתא דכאן לא חשב פולם וגם זה א"צ לחשוב פינן דאינו עיקר ר"ה וגם הוא מוכח ממילא מדתני בכרמלית רק ים ובקעה דאינו הילוף פלל משמע אכל מדברות ויערים דהוי מקום הילוף הוי ר"ה וא"צ למתני משא"כ ברייתא דהתם ואל יקשה בעיניך מה שאני מפרש פאן בזמן שישאל שרוין על מה שאינו חושב ולא שייך לומר פאן דאדרבא לפי פשוטו קשה יותר דאמר פאן בזמן שאין ישראל שרוין ולא חושבו פלל ולפי מ"ש הוא חושבו בכלל פלטיא יותר שייך לומר פאן דהוי בכלל פלטיא בזמן וכו' ודוק היטב פי נ"ל נכון ומתנרץ ממילא דעת הרמב"ם.

בתוס' בד"ה יתר על פן בסופו דה"א דטעמא דר"י דלחי משום מחיצה וכו' ועיין במהרש"א שכ' ובפ' כל גגות מוכיח מפאן דאית לי לר"י ב' מחיצות דאורייתא וכו' ע"ש נ"ל דלק"מ דאע"ג שכ' התוס' שהיינו יכולין לטעות פן לכה מייתי משם שלא נטעה אכל לומר פן באמת דלחי תהני במקום מחיצה דאורייתא אין זו סברא דאפי' מ"ד הכי בעירובין לחי משום מחיצה היינו מדרבנן במקום שיש ג' מחיצות בלא"ה אלא דהיינו טועין דאף מדאורייתא הוי מחיצה וכן פתבו תוס' בכמה מקומות זה הסוגיא ואפשר זהו פוננת מהרש"א וק"ל: בתוס' בד"ה ואמאי קרי גמורה וכו' עד ורש"י ישבה בדוחק לפי הגמרא ע"ש במהרש"א שהג' לפי הגמרא ולא ידעתי למה שאף הגירסא שלפנינו יותר נכונה ור"ל דעל רש"י לק"מ שהוצרך ליישב בדוחק לפרש פן ולא איפכא לפי הגירסא שבגמ' אלא שעל הגמ' גופא קשה קצת דהל"ל איפכא וצ"ל דהכי קים להו להגמ' דלרבנן אף לזרוק לא הוי רה"י ורופצה לפרש הברייתא אליבא דהילכתא וק"ל ועמ"ש לעיל לפרש מאי בעי התוס' בזה והוא נכון: בד"ה פאן בזמן שישאל שרוין משמע קצת וכו' ר"ל דאל"ה למה הוצרך ברייתא לשנות דין שהוא מה דהוי הוי אלא אתי לאשמוענן דבעינו דומיא דמדבר אמנם אינה הוכחה גמורה די"ל דאה"נ אלא דאתי לאשמוענן דבעינו שלא יהא מקורה וגם שיהא רחב י"ו אמה דילפינן כל זה מד"מ וק"ל: בד"ה הא

קמ"ל פרב וכו' עד דהא דמשני במזיד איצטרבא לי' לא משני מידי וכו' נ"ל לפרש
הכידא"ל דבאמת פי משני קמ"ל פרב הדר ב' משנינויא דלעיל דתני משום מזיד ובאמת
קאי התירץ אף אשוגג לזה פתבו דע"כ ז"א דהא פי משני וכו' מאי זה תירץ מאי אןלמין
דמזיד משוגג אלא ע"כ שהיא תירץ אחר וגם התירץ הראשון פנונתו לזה דנקט שוגג
משום מזיד ומזיד איצטרבא משום דרב וא"כ שפיר מוכח דלא קאי אחטאת וק"ל: בגמ'
אלא אימא אינו חייב על אחת לפי פשוטו הוא תמוה חדא שהיא מגי' ועוד אם רוצה
להגי' נימא חייב על כל אחת מנ"ל להמציא דין חדש ונ"ל דהסיגנון אלא אימא דס"ל
אינו חייב על אחת ואז שפיר מצי למיתני אינו חייב אלא אחת ע"פ מה ששמעתי פד
הוינא טליא מפי רבי מובהק הגאון המפורסם מוהר"ר יצחק סג"ל זצלה"ה שאמר משמין
דא"ז הגאון המפורסם בדורו מוהר"ר רבינו ר' יוסף זצלה"ה על מה שהקשה דוקא מא"ר
יוחנן ולא ממשנה גופא והיינו ע"פ מה שהקשה לקמן בפ' כלל גדול גבי פלוגתא דר"י
ור"ל בשגג בכרת והיז בלאו דלר"י חייב ולר"ל פטור ומקשה מהא משנה על ר"ל דידע
לשבת במאי ומשני דידע בתחומין ואלויבא דר"ע נמצא דאליבא רבנן לא מחייב על כל
אחת אם לא שחיסר מלאכה אחת שלא עשאו ואז ידע לשבת באותו מלאכה אבל איסי
אמר מהכי מ' חסר אחת ר"ל שעשה פולן לקח אינו חייב אלא אחת והוצרף מניינא כמה
יעשה שיהא חייב רק אחת והוא לא סבר כר"ע אבל לר"י אף לרבנן אם עשה פולן חייב
על כל אחת דמשפחת דידע לי' בלאו מקשה שפיר ודוק ודפח"ח.

אמנם אומר אני דממ"נ אם קושיתו שלא יפולג אמשנה גם בזה אין סברא שיפולג פיון
דמשנה סבר כר"ע ואם מדברי עצמו כמ"ש התוס' פשיטא לא יפול וגם מה"ת אין לנו
לומר שאיסי פליג אר' יוחנן ור"י סובר פמשנה כמו שאמר בר"ע לכן נ"ל דהא דאמר
איסי אינו חייב על אחת היינו שיש באמת מ' מלאכות ואשפחן כמה מלאכות להשלים
פגון שובט או אינף דאמר בפ' כלל גדול ע"ש ומדוקדק טפי מה שאמר מ' חסר אחת ולא
אמר ל"ט אלא שיש מ' רק חסר אחת שאינו חייב ואפשר גם במשנה יש לומר שפרמז
זה אלא שלא חישב רק ל"ט משום חטאת וא"כ לאיסי לק"מ דידע לשבת במאי די"ל
דידע בהף מלאכה שאינו חייב חטאת אבל לאו ודאי יש ולהתוס' אפי' סקילה חייב והתנא
ידע על איזה שאינו חייב אבל איסי י"ל דמ' מלאכות חסר אחת כו' אם עשה פולן היינו
פל המ' אינו חייב אלא אחת וא"כ שפיר אמר אימא אינו חייב על אחת ר"ל הא דאמר
מ' חסר אחת היינו שיש מ' רק שאינו חייב על אחת וא"כ אמר שפיר אינו חייב אלא
אחת ולא פליג אמשנה ומניינא הוצרף לומר שאם עשה פולן דוקא אינו חייב אלא אחת
והוצרף למיתני כמה יעשה כנ"ל כמו שפי' הגאון הנ"ל ודוק היטב.

דף ז ע"א בגמ' אטו פולהו לאו פרמלית וכו' עד אע"ג דזימנין וכו' נלע"ד דנדאי איכא
טובא פרמלית אלא דלזה א"צ למיתני שפת יתר כמו שא"צ לחשבוב אלא דנדאי אתי
לרבות בתיבה זו מה שיש בו צד רבותא דהוי ס"ד דלא הוי פרמלית לקח הוצרף לומר
אע"ג דזימנין וכו' וכן מדוקדק תיבת לא נצרכה וק"ל.

בגמ' אילימא דאי איכא מחיצה י' וכו' והאמר רב גידל וכו' ועיין בפירש"י ועיין בתוס'
מה שהקשו עליו ופירשו פירש אחר ע"ז ולענ"ד דדברי רש"י נכונים ומוכרחים דלפי'
התוס' לא א"ש ויתורץ ג"כ מה שקשה לי עוד קושיא תמוהה דלישני דהא דקאמר עד י'

הינינו ממטה למעלה דהיינו אם הוא רחב ד' או ביש מחיצות או בעמוד אם הוא פחות מי מג' עד י' הוי פרמלית הא י' הוי רה"י והכי קי"ל באמת להלכה ולא הוי קשה פלום וגם יל"ד דלמה לי לגמ' למימר ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ועיין בפירש"י מה שמפרש והפל הוא מנופר וגם אינו שייך להתיירץ וגם יל"ד וכי לא ידע המקשן שי"ל שתופס איסור פרמלית עד י' טפחים ולא יותר כמו שמשגי שזו פשוט טפי ממה שר"ל דאי איפא מחיצה י' שאינו במשמע וגם לא א"ש לשון ותופסת ולשון עד וצריף לדחוק ממעלה למטה לכן נלע"ד דעיקר סמיכות הקושיא הוא דנדאי רב וששת קאי ארב דימי דמטעם זה שאמר רב דימי שאין פרמלית פחותה מד' שיש לו קולי רה"י מטעם זה אינו תופסת אלא עד י' והקשה לו דאדרבא זה הוא שלא כרה"י דרה"י עולה עד לרקיע ולכך מקשה מאי ותופסת עד רה"י י' ולא הוי מצי לשנוי פתיירץ הגמ' דזה לא הוי מטעם רה"י והכי נפיק זה מדרב דימי ולפ"ז ממילא מתורץ דלא הוי מצי לשנוי כמ"ש דעד י' ממטה למעלה הוי דוקא פרמלית ברוחב ד' דזה פשיטא לא הוי כרה"י דשם הוא להקפא דדוקא מי ולמעלה הוי רה"י וא"כ גם לפי התוס' לא א"ש דג"כ לא הוי פלל דומיא דרה"י דשם לא קפדינו פלל אאורי אלא אמחיצות דאפי' תל ועמוד הוי רה"י ולכך הוצרכו לדחוק ולפרש דאי איפא מחיצות י' ר"ל דאי איפא מחיצה לא הוי פרמלית אלא באיפא מחיצה י' ונפיר קאמר רב וששת פן מדרב דימי דהיכא דאיפא מחיצות בכרמלית לא הוי פרמלית אלא במחיצה י' דומיא דרה"י אע"ג דגם בקעה וים הוי פרמלית שם לא שייך לדמותו לרה"י אלא היכי דשייך לדמותו פגון בכרמלית דקרפף שלא הוקף לדירה דאע"ג מדאורייתא הוי רה"י מדרבנן הוי פרמלית שם מדמינן לי דהיכא דאיפא מחיצה וליפא י' לא הוי פרמלית ומדוקדק הלשון דאי איפא מחיצה ר"ל פרמלית של מחיצה בעינן י' וע"ז מקשה שפיר מרב גידל וע"ז משני שפיר דבאמת קאי אאורי שתופס עד י' בר"ה ומאי שקשה לה היכי מפיק מרב דימי י"ל דה"ק ואקילו בי מקולי רה"י וקולי רה"י ר"ל דהכי נפיק מרב דימי פי היכי דאמר רב דימי דאין תופסת אלא בד' מטעם דאקילו בי מקולי רה"י ה"נ אין תופסת אלא עד י' דאקילו בי מקולי רה"י והוא עיקר התיורץ ודוק היטב: ברש"י בד"ה דעד י' הוי פרמלית וכו' עד בדבר מסונים ליפא לאוקמי וכו' נדאי משפחת לי אף בדבר מסונים פגון יד אדם או בע"ח או נוף הנוטה דכל אלו אין מבטלין רשות שהם שם למינהו רשות לעצמה וכן פלים לפי התוס' לעיל וכן נוף משמע להדיא לפירש"י לעיל דשדינן בתר עיקרו למינהו מקום ד' והוי ר"ה אע"ג דתוס' כתבו לפירש"י דמיירי בדבילה שמינה אינו נראה פן מפירש"י וכ"כ מהרש"ל ודוק אלא דכל אלו הוי כמו אורי ודוק: בתוס' בד"ה נטח בפני ועמ"ש מהרש"א להקשות אפירש"י מ"ש שרש"י ס"ל כפי ריב"א אינו מוכרח ואפי' לפי שיטתו לק"מ דרש"י גופא נדאי לא ס"ל לעיל כפי התוס' דמיירי בדבילה שמינה דלשון ע"ג נופו לא משמע פן וכן הוא שלילות לשון תוס' לעיל רק להקשות ארש"י אמן רש"י ס"ל דהוי ר"ה גמור ע"ג ולא שדינן פלל לעיקרו רק לענין ד' ונוף לא מבטל רשות פנין דפתוח תחתיו ועיקרו הוא ברה"י לא מיקרי דבר מסונים כמו יד אדם שהניח בע"ה עליו חייב ולא מיקרי דבר מסונים לבטל רשות ולהיות רשות בפ"ע אלא עמוד ומל שהוא עיקרו בר"ה ודוק: ע"ב בד"ה ואם חקק בו ד' על ד' וכו' ומירץ דשאני התם דבעי שיהא מחיצות סמוכות לסכך ר"ל וסכך פחות מי' לא מיקרי פלל סכך כמו שיליף התם מוסכות על הארון או מן סוככים בכנפיהם אבל

מחיצות ודאי מיקרי אף שרחוק ג' לכה הלא הוי מחיצות ודוק אמנם מ"ש התוס' בסוף לחלק בין הלא לדופן עקומה אבל הלא דלשוני' מחיצה בפחות מג' מצטרף דלנהוי סמוך לסכה לא ידעתי פירושו לכאורה דממ"נ אי פל היכא דרחוקות מסכה שפיר הוי מחיצה כמו הלא א"כ מאי משני לשוני' מחיצה הא הוי מחיצה ונימא דופן עקומה שיהא סמוך לסכה כמו כל דופן עקומה דלהכי צ"ל דופן עקומה שיהא מחיצות סמוך לסכה ואי תימא דכל היכא דלא הוי סמוך לסכה לא מיקרי מחיצה פלל אע"ג דהכא הוי מחיצה שאני התיב דילפינו מחיצה מבספת כל היכא דלא הוי סמוך לא הוי מחיצה פלל לכה אמר דלשוני' מחיצה בעינו פחות מג' א"כ גם בדופן עקומה היכי אמרינו הא לא הוי פלל מחיצה באינו סמוך וצ"ל דאפי' סמוך לסכה פסול מיקרי לענין זה סמוך לסכה דלנהוי שם מחיצה עלי' פינו דלא ילפינו רק מן בספת וגם פסול מיקרי סכה אלא דלא פשר לסוכה לסכה דילפינו מן באספה אבל לענין זה מהני לכה אמרינו שפיר ד"ע אבל פחות מי' לא מיקרי פלל סכה פדילפינו מן סוכים בכנפיהם וא"כ לא מיקרי בספת ולא הוי פלל מחיצה ודוק היטב: בגמרא והלכה ונח בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנו ועיין בתוס' מה שהרבו להקשות על פירש"י ופירשו פי' אחר והצרכו לדחוק ולענ"ד דברי רש"י נכונים וברורין דהכא היינו ממש דוגמא דהתם דהתם בעינו שיהא חלל הפתח גבוה י' וגם רחבה ד' החלל ולא אמרינו חוקקין להשלים אלא א"כ הוא גבוה י' במקום אחד וגם שיהא רחבה ד' במקום אחד למטה עכ"פ עד ג' טפחים וה"נ ברה"י לא בעינו פלל חלל רק שיהא חומה גבוה י' ורחבה ד' ממש עד למעלה והכא הרי פל החומה רחבה ד' וגבוה י' רק למעלה במקום החור אינו רחבה ד' אמרינו חוקקין להשלים שיהא גם למעלה רחבה ד' כמו שם ודוק ואף את"ל שאינו סכרא מוכרחת שיהא ממש דומה וא"כ יוקשה מ"ל להקשות ולהוכיח דילמא בכה"ג לא אמרינו חוקקין לר"מ ז"א שהרי לא מסברא דנפשי' מקשה רק מפח שרב אמר פן וגם איהו לאו מן סברא דנפשי' אמר פן שיהא ברייתא ערוכה שם בפ' הזרק דר"מ מחייב בכה"ג וא"כ שפיר מקשה ואגמ' גופא ג"כ לק"מ כמ"ש ודוק גם מה שהקשו תוס' ארש"י דליפרוך מגופי' דאי בחור דלית בי' ד' ע"כ ר"מ היא דאל"ה למטה מי' אמאי חייב הא לא הוי הנחה ע"ג מקום ד' אלא ע"כ ר"מ היא ולמה לי לפרש משום דסתם משנה ר"מ היא ומישב בדוחק ולענ"ד נראה דעת רש"י דלמ"ד חורי ר"ה כר"ה דמי דאליביה קיימינו לא בעינו שיהא מקום ד' דאדרבא פינו שהוא חור כל שהוא בטל לגבי פותל דמש"ה הוי ר"ה וכינון שיש בפני הפותל ד' הוי שפיר הנחה על גבי מקום חשוב שהוא ד' כמו בדבילה שמינה כמ"ש התוס' לעיל הגע בעצמך אם זרק ע"ג עמוד שהוא רחב ד' ונח בגומא כל שהוא שהוא בעמוד נימא דאינו חייב שאין הנחה ע"ג מקום ד' אין זה אלא תמה פן נ"ל דעת רש"י ברור וצלול ודוק: ואדרבה עפ"ז פירש התוס' הוא דחוק מאד דל"ל פלל מר"מ וכן למעלה מי' פינו שפבר הקשה מלמעלה מי' הל"ל וכ"ת בחור דלית בי' ד' א"כ למטה מי' אמאי חייב ולא המ"ל פלל וכ"ת ר"מ הוא דאית ליה חוקקין פינו לר"מ הוי כמו רחב ד' וכבר הקשה מרחב ד' וגם זה וכ"ת גופי' הוא תמה פינו לפי התוס' לא הוי אלא משום הנחה א"כ אמאי חייב במשנה והיכי ס"ד לומר פן ודוק: גם מה שנגראה מדברי התוס' שפירש"י הוא דחוק שיקשה מפח סתם משנה ר"מ והיינו משום דהרי מצינו מקומות רבים דאתיא משניות דלא כר"מ אמנם אינו דוחק פלל דכאן אינו קושיא פלל דקא מתרץ היטב אר' יוחנן

דמש"ה מְתַרְץ בְּדַבְרֵיהָ שְׁמִינָה כְּדִי שִׁיחָא יָכוֹל לִהְיוֹת כְּסֵתָם מְשֻׁנָּה שֶׁהוּא ר"מ מִן הַסֵּתָם הַיָּכָא דְלֹא ק"מ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְהִלְכָה וְנִחָה בְּחוֹר וְכו' עַד וְכֵן מִשְׁמַע בִּירוּשְׁלָמִי שֶׁכ' עַל דַּעְתִּי דַר"מ וְכו' וְכ' הַמְהַרְשֵׁ"א שְׁאִינוּ רוֹאֵה שׁוּם מִשְׁמַעוֹת מִירוּשְׁלָמִי וְלַעֲנֵ"ד שְׁמִשְׁמַע וּמִשְׁמַע לְפִי פְּשׁוּטוֹ ר"ל שְׁמִדְוִיק מְלִשׁוֹן גַּמּוּם מִשְׁמַע שְׁפָלוּ גַמּוּם וְהִלֵּא לֹא צָרִיכִין אֲלָא לְהַשְׁלִים עַד מְקוֹם ד' אֲלָא דְמִיָּרִי שֶׁחֹר הוּא מְפֹלֵשׁ מִצַּד לְצַד וּבְצַד הַא' הוּא מְקוֹם ד' רַק בְּצַד הַשְּׁנִי לֹא הָיָה מְקוֹם ד' רַק רוֹאִין כְּגַמּוּם כְּלוּ מִצַּד לְצַד בְּרוּחַב ד' וְק"ל: וְיִוְתֵר נִרְאָה שְׁמוּכָח מְדַקְאָמֵר בֵּין יֵשׁ שָׁם ד' וְכו' רוֹאִין כְּגַמּוּם ל"ל כְּגַמּוּם כְּיֵשׁ בּוֹ ד' וְהִל"ל עַל דַּעְתִּי דַר"מ אַע"פ שְׁאִין בּוֹ ד' רוֹאִין כְּגַמּוּם וְיִוְתֵר קָשָׁה דְמִסְיִים בִּירוּשְׁלָמִי עַל דַּעְתִּי דְרַבְּנָן אִם יֵשׁ בּוֹ ד' רוֹאִין כְּגַמּוּם וְהוּא תְּמוּהָ אֲלָא ע"כ דְסֵתָם חוֹרִין הֵם כַּמ"ש הַתוֹס' מִבְּפָנִים לְחוּץ וְכו' רַק דְהִירוּשְׁלָמִי פְּלִיג אַגַּמ' דִּיל וְס"ל דְכִינֵשׁ בְּרַגְלֵי ד' וְגִבּוּהָ י' אַף רַבְּנָן מוֹדוּ דְאִמְרִינָן חוֹקְקִין לְהַשְׁלִים כְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע פְּשֻׁטִי דְבְּרִיָּיתָא דְשָׁם דְקָתְנִי וְשׁוּין שְׁאִם יֵשׁ וְכו' ע"ש בְּעִירוּבִין וּבְיוֹמָא וַא"כ א"ש דְבִין יֵשׁ לְצַד רַה"י ד' וּבִין דְאִף לְצַד רַה"י אִין בּוֹ ד' רוֹאִין כְּגַמּוּם לְצַד ר"ה שִׁיחָא מְקוֹם ד' וְרַבְּנָן אִין רוֹאִין כְּגַמּוּם אֲלָא אִם יֵשׁ מְקוֹם ד' לְצַד רַה"י אֲלָמָא מוּכַח דְסֵתָם חוֹרִין הֵן כְּפִי וְאִמְרִינָן חוֹקְקִין לְעֵנֵן הַנְּחָה ע"ג מְקוֹם ד' וְדוּק: אֲמַנָּם כִּד עֵינֵינִי בִירוּשְׁלָמִי רְאִיתִי שֶׁא"צ לְכָל זֶה שְׁשָׁם מִשְׁמַע וּמוּכַח דְקָאִי עַל כָּל הַמְשֻׁנָּה דְאִף לְמַטָּה מִי שֶׁהוּא כְּזוֹרֵק בְּאַרְץ פְּלִיגִי דְלַרְבָּנָן אִם לִית בִּי ד' פְּטוּר וְהִינְנוּ מִשׁוּם מְקוֹם ד' דַּה"ג הֵתָם מִתְנִיתָן דְלִית בִּי חוֹר דְאִי אִית בִּי חוֹר מִחֲלוּקָתָא ר"י וְנַחְמִים עַל דַּעְתִּי דַר"י וְכו' עַל דַּעְתִּיהָ דְרַבְּנָן וְכו' מִשְׁמַע דַּה"ק דְכַר"מ לֹא אֲתִיָּא דַּה"כ אַף לְמַעְלָה מִי חֲזִיב בֵּין דְאִית בֵּיהּ דְבִין דְלִית בִּי ד' וְכַרְבָּנָן לֹא אֲתִיָּא דְאִין בּוֹ ד' גַּם לְמַטָּה מִי פְּטוּר דְאִין רוֹאִין וּבְאִית בִּי ד' גַּם לְמַעְלָה מִי חֲזִיב אֲלָא ע"כ בְּלִית בֵּיהּ חוֹר כֵּן נִלְעַנֵ"ד בִּירוּשׁוֹ וְהוּא מוּכַח שָׁם וְדוּק: דָּף ח ע"א בְּרַש"י בַּד"ה וְנוֹפוֹ נוֹטָה לַר"ה וְכו' עַד וְרַב חֲסֵדָא דְלֹא כַר' וְדִלָּא כְּרַבְּנָן הוּא תְּמוּהָ וְלִכְאוּרָה הִי נ"ל לְפָרֵשׁ כַּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א ע"ש אֲמַנָּם הוּא דְחוּק מְאֹד דְאִכְתִּי תִיקְשָׁה רַב חֲסֵדָא כְּמֵאן וְגַם מ"ש שֶׁהוּקְשָׁה לְמַהַרְשֵׁ"ל מִנ"ל דְרַב חֲסֵדָא דְלֹא כְּוֹנֵתִיהּ הָא אִינְהוּ לֹא מִיָּרִי בְרַה"י וְגַם מְהַרְשֵׁ"א דְחַק לְתַרְץ זֶה וְאִינוּ מוּכַרְח וְדוּק וְגַם צָרִיכִין לְפָרֵשׁ הַחִילּוּק בֵּין ב' הַלְשׁוֹנוֹת וְעֵינֵן מִה שְׁדַחְקוּ מְהַרְשֵׁ"ל וּמְהַרְשֵׁ"א וְלֹא יַדְעָתִי לְמָה כִּי דְבָרֵינוּ פְּשׁוּטִין כְּמָה שְׁנִבְאָר וְגַם מִה שְׁפִי רַש"י לְעִיל בְּדַאבְיִי דְמִשְׁמַע דְאֲתִיָּא רַק כְּחַד לִישָׁנָא דְהִכָּא כַּמ"ש מְהַרְשֵׁ"ל וּמְהַרְשֵׁ"א וְשָׁם מְסֻתִים סֻתִים לִי וְגַם בַּגְמ' שָׁם מִשְׁמַע לְכְאוּרָה כְּלִשׁוֹן רַאשׁוֹן כַּמ"ש מְהַרְשֵׁ"א דְהָא שָׁם בְּעִי לְמִימַר דְאִף בְּרַה"י בְּעִי מְקוֹם ד' וְנִלְעַ"ד לְפָרֵשׁ דְלִלְשׁוֹן רַאשׁוֹן יְהֵא מַה שְׁאָמַר הַגַּמ' לִימָא רַב חֲסֵדָא דְאָמַר כַר' אִינְהוּ קוֹשְׁיָא אַרְבַּ חֲסֵדָא דְאִי מַה שְׁפוּסָק כַר' וְלֹא כְּרַבְּנָן כְּמָה פְּעָמִים מְצִינוּ שְׁפוּסָק אֲמוּרָא הִלְכָה כְּיַחֲזִיד בְּפִרְט כַר' מְצִינוּ כ"פ שְׁפוּסָק כְּוֹנֵתִי אִפִּי מְחַבְּרִיו אֲלָא שֶׁה"ק לִימָא רַב חֲסֵדָא דְאָמַר כַר' וַא"כ כִּינֵן שְׁיֵשׁ לוֹ סְמָךְ גְּדוֹל לְפִסְוֹק כֵּן גַּם אֲנִי נְפִסְוֹק כְּרַב חֲסֵדָא כִּינֵן שְׁפוּסָק כַר' אִפִּי מְחַבְּרִיו וּמְצִינוּ כֵּן כְּמָה פְּעָמִים בְּש"ס וַא"כ אֲנִי דְס"ל דְבְּעֵינֵן מְקוֹם ד' יְהֵא דְלֹא כְּהִלְכָתָא וְלֹא נְפִסְוֹק וּבְדַרְךָ הַזֶּה יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְמִקְשָׁה וְהָא בְּעֵינֵן עֲקִירָה וְהַנְּחָה ג"כ ר"ל וַא"כ נְפִסְוֹק כְּמִשְׁנָה עַל דְרָךְ שְׁפִירִשְׁתִּי לְעִיל וּמִשְׁנֵי שְׁפִיר דִּי"ל שֶׁהוּא דְלֹא כַר' וְלֹא כְּרַבְּנָן לְכַף אִין אֲנִי פּוֹסְקִין כֵּן אַף דְרַב חֲסֵדָא סוֹבֵר דְפְּלִיגִי בְּהִכִּי וְכַר' אֲנִי קִי"ל כְּאֲבִי וְכֵן מְשַׁנֵּי לְעִיל כְּדְבְּעֵינֵן לְמִימַר לְקַמֵּן כְּדַאבְיִי וְלִלְשׁוֹן שְׁנֵי יְהֵא הַקּוֹשְׁיָא עַל רַב חֲסֵדָא לְמָה שְׁבִיק ר' וְעֵבִיד כְּרַבְּנָן וּמִשְׁנֵי בְרַה"י אִינְהוּ

מִזֹּדוּ וּבְאֵמֶת לְהֵךְ לִישָׁנָא בְרַה־יִי שְׁפִיר יֵשׁ לְפִסְוִק פְּרַב חֶסֶדָא וְכֹן הִבִּיא הַגַּמְ' מַחְלֻקָת
הַפּוֹסְקִים בְּזָה מִיְהוּ לְלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן לִית לִי הֵךְ סְבָרָא לְחֻלְק בֵּין רַה־יִי לַר־הֵ כִּינּוּ שְׁאִינוּ
מְקוֹרָה וְגַם כִּינּוּ דְלֵא מְצִינוּ שְׁיֵהָא תַנָּא סוּבְר פִּן בְרַה־יִי דְלֵא בְעֵינּוּ מְקוֹם ד' הֶדְרֹן לְכַלְלֹן
דְבַעֲיֵנוּ מְקוֹם ד' בֵּין בְרַה־יִי בֵּין בְרַה־הֵ כְּמוֹ שְׁאָמַר לְעֵיל בַּגַּמְ' וְהָא בְעֵינּוּ וְכוּ' וּמְקַשָּׁה אַף
מְרַה־יִי כַּמ־שׁ הַתּוֹס־ לְעֵיל וּלְכַף לְעֵיל מַה שְׁפִיר־שׁ"י בְּדַאבְיִי א"ש אַף לְלִשׁוֹן שְׁנֵי דְכִינּוּ
דְאָף בְרַה־יִי בְעֵי שֵׁם לְאִשְׁכּוּחֵי תַנָּא שְׁיֵהָא סוּבְר פִּן מְשׁוּם פְּלָלֵן דְהָא בְעֵינּוּ וַאֲ"כ אַף
דְאִיגְהוּ מִיְיָרֵי בְרַה־הֵ לֹא אִשְׁפָּחוּן שְׁיֵהָא סוּבְרִים בְרַה־יִי דְלֵא בְעֵי מְקוֹם ד' מְשִׂא"כ פֶּאן
שְׂבָא לְתַרְצֵן שְׂלֵא תְקַשָּׁה אַרְבַּ חֶסֶדָא שְׁפִיר קְאָמַר דְיֵשׁ לְחֻלְק אֶמְנֵם הָאֲרַכְתִּי קֶצֶת בְּפִשְׁטֹן
שְׁל דְבָרִים כִּי נ"ל שְׁאִין צְרִיכִין לְשׁוּם דְחֻסָּק שְׁדַחְקוּ מְהַרְש־ל וּמְהַרְש־א גַּם מַה שְׁמִפְרָשׁ
הַמְהַרְש־א שְׁמַקְשָׁה דְלִימָא רַב חֶסֶדָא הֶלְכָה כַּר' נ"ל שְׁאִינוּ דְרַב חֶסֶדָא אֲתִי לְאִשְׁמוּעֵינוּ
אִפִּי גְבוּהָ ק' אִמָּה שְׂרַה־יִי עוֹלָה עַד לְרַקִּיעַ וּק"ל וְהַתּוֹס־ בַּד"ה הֶכָּא בְּאִילָן אֲזִלִּי
לְשִׁיטְתִּיגְהוּ שְׁכ' לְעֵיל וּק"ל: בְּגַמְרָא אָמַר אַבְיִי זְרַק פְּנוּרַת וְכוּ' יֵשׁ פֶּאן מְקוֹם תִּימָא דְהָא
עֵיקַר מְלִתָּא דְאֲבִי לְאִשְׁמְעֵינוּ בְּזוּרְק רְשׁוּת שְׁהוּא פְטוּר מִטַּעַם רַש־יִי אוֹ תוֹס' לִישְׁמְעֵינוּ
בְּפִשְׁטוּ זְרַק עַמּוּד אוֹ פְּלִי מְרַנְבַּע וְאִי מְשׁוּם פְּלוּגְתָּא דְקְרוּמִית שְׁל קְנָה הוּא דְחֻסָּק וְגַם
לִישְׁמְעֵינוּ בְּמְרַנְבַּע שְׁל קְנִים וְאִי לְאִשְׁמְעֵינוּ כְּמָה בְעֵינּוּ בְעַגּוּל זֶה הוּא דִּין בַּפ"ע מְאִי
שְׁיֵיךְ לְזָה וּנ"ל דְלֵא מְשַׁפְּחַת הָאִי דִּינָא אֶלָּא בְעַגּוּל ע"פ מ"ש הַג"א פֶּאן וְגַם תוֹס' כ' פִּן
בְעִירוּבִין דְלֵא הָנִי רַה־יִי בְּגְבוּהָ י' וּרְחֻבָּה ד' מְרַנְבַּע אֶלָּא שְׁעוּמַד בְּרִיבּוּעוֹ שְׁל עוֹלָם וַאֲ"כ
פֶּאן בְּזוּרְק מְאִי פְּסָקָא בְּזוּרְק מְרַנְבַּע שְׁיִפְּוֹל מְשִׂא בְּרִיבּוּעוֹ שְׁל עוֹלָם וְהוּא מִן הַנְּמַנְעַ
וְעַכ"פ לֹא יְכוּל לְמִימַר זְרַק עַמּוּד פְטוּר מְשִׂא"כ בְּעַגּוּל שְׁיִכּוּל לְהוֹצִיא מְרַנְבַּע מְמַנּוּ לְאִיזָה
צַד שְׁיִפְּוֹל הוּא שְׁנָה לְהוֹצִיא מְמַנּוּ רִיבּוּעוֹ שְׁל עוֹלָם וְהָנִי תְמִיד רַה־יִי אַף בְּזוּרְק וּנ"ל שְׁלַכְךָ
הִבִּיאוּ הַג"א לְכָאן וְהוֹצִיא מְכָאן זֶה הַדִּין וְדוּק הֵיטֵב כִּי נ"ל נְכוּן מְאֹד: בְּרַש־יִי בַּד"ה
רְחֻבָּה ו' פְטוּר וְכוּ' עַד וַאֲ"ת בְּדִלָּא גְבוּהָ י' נְמִי רְשׁוּת לְעַצְמָה וְכוּ' לְכַאֲרָה הוּא תְמוּהָ הָא
כ' רַש־יִי בְעַצְמוֹ לְקַמְן בְּסַמוּךְ גְּבִי הֵיטָה קוֹפְתוֹ מוֹנַחַת דְבְּכָלִים לֹא הָנִי פְרַמְלִית וְדוּחֻק
לוֹמַר דְכּוֹנְרַת לֹא הָנִי פְּלִי לְעַנְיָן זֶה כְּמוֹ קוֹפָה וְצ"ל דְרַש־יִי מְפָרֵשׁ דְאָף בְּכָלִי הוּא
מְדַאֲוֵרִיטָא מְקוֹם פְטוּר כְּמוֹ עַמּוּד שְׁאִינוּ גְבוּהָ י' וְהוּא רְחֻב ד' הַעוּמַד בְּרַה־הֵ דְהָנִי
מְדַאֲוֵרִיטָא מ"פ דַּאֲל"ה לֹא הָנִי נוֹתְנִין חֻסְמִים דִּין פְרַמְלִית שְׁאֵם הוֹצִיא מְמַנּוּ אוֹ עֲלִי
פְטוּר אֶלָּא וְדַאִי מִן הַתּוֹרָה הָנִי מ"פ כְּמוֹ פֶּל פְרַמְלִית וְה"ה בְּכָלִים הוּא מ"פ אֶלָּא דְבְּכָלִים
לֹא גְזוּר רַבְּנָן לְהַחְמִיר שְׁיֵהָא פְרַמְלִית וְהָנִי מ"פ אַף מְדַרְבְּנָן וַאֲ"כ שְׁפִיר מְקַשָּׁה הֶכָּא כִּינּוּ
דְכָאן הָנִי לְקוּלָּא שְׁפִיר נְטִיל עֲלִי דִין פְרַמְלִית שְׁיִפְטוֹר וְע"ז פְּתַב שְׁפִיר דְאָף א"ת שְׁנַתְּנוּ
דִין פְרַמְלִית אִין בָּם פַּח לְהַקְל מַד"ת שְׁיֵהָא פְטוּר בְּשַׁבִּיל זֶה וּמ"פ לֹא הָנִי פְלָל רְשׁוּת
שְׁנַאֲמַר שְׁיֵהָא פְטוּר מְשׁוּם זֶה דַּמ"פ הוּא בְטֵל לְכָל דַּאֲלַת"ה בְּכָל מַה שְׁזוּרְק יֵהָא פְטוּר
אִם הוּא גְבוּהָ ג' וְדוּק: וְנִלְע"ד שְׁרַש־יִי הַכְרִיחַ בְּזָה הַקּוּשְׁיָא וְתִירְצֵן פִּירוּשׁוֹ שְׁפְטוּר מְשׁוּם
זוּרְק רְשׁוּת וְלֹא נֹאמַר כְּפִירֵשׁ הַתּוֹס־ שְׁפְטוּר מְשׁוּם שְׁזוּרְק מְרַה־יִי לְרַה־יִי וְע"ז פְּתַב זֶה
הַקּוּשְׁיָא וְתִירְצֵן וְאִם נֹאמַר כַּפִּי הַתּוֹס־ הֶדְרָא קוּשְׁיָא לְזוּכְתָּא לִיפְטוֹר מְשׁוּם זוּרְק מְרַה־יִי
לְמְקוֹם פְטוּר דְהָא מ"פ הָנִי מְדַאֲוֵרִיטָא כַּמ־שׁ וְכֹן מוּכַח בְּהֶדְיָא בְּרַש־יִי פֶּאן וּלְקַמְן בְּסַמוּךְ
גְּבִי קוֹפְתוֹ וְדוּק וּבְאֵמֶת זֹו קוּשְׁיָא גְדוּלָּה עַל פִּי הַתּוֹס־ אֶלָּא שְׁנ"ל דְהַתּוֹס־ אֲזִלִּי
לְשִׁיטְתִּיגְהוּ דְלְעֵיל דָּף ה' ע"א בַּד"ה כָּאן לְמַטָּה מִי דְמְשַׁמַּע שֵׁם לְהֶדְיָא דְאָף מְדַאֲוֵרִיטָא
לֹא חֲשִׁיב כְּלִי לְבַטֵּל מְרְשׁוּת שְׁהוּא שֵׁם וְלְהִיּוֹת מ"פ דַּאֲל"ה לֹא הָנִי מְתַרְצִין שֵׁם מִיּוֹדִי

ועמ"ש שם וְלִכְּוֹן הַשְּׁמִיטוֹ שֵׁם לֹא גָזַר רַבְּנָן שֶׁכ' רַש"י פֶּאֶן וּלְקַף א"ש פִּירוּשׁ דְּהַכָּא וְדוּק: וּמְהַרְש"א פֶּתַח לְהִיפּוֹף שְׁמֵזָה הַכְּרִיחַ תּו' פִּירוּשׁ ע"ש וְלֹא יִדְעָתִי לְהוֹלְמוֹ דְּאֲדַרְבָּא לְפִי הַתּוֹס' הוּא פְטוּר שְׁזוֹרֵק לַמ"פ וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה מְכַתְּפִין עֵלְוִל וְכו' עַד בֵּין רֻחַב וּבֵין קֶצֶר ר"ל אַע"פ שְׁאִינוּ רֻחַב ד' וְכֵן פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם וְטַעְמָא פֶּתַח הַנ"י פִּינּוּן שְׂרָבִים מְשַׁתְּמָשִׁין בּוֹ כִּף הוּא חָשׁוּב אֲמַנָּם צָרִיף טַעְמָא מֵאִין יֵצֵא לְהֵם זֶה בַּגְמ' וּבִיּוֹתֵר עַל רַש"י צָרִיף לְפָרֵשׁ מֵאִי בְּעֵי בְּזָה שֶׁהוּא פְרָשׁוֹנְלֵא פֶּסֶקוֹ וְנ"ל אֲרִיכוֹת לְשׁוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָא הִקְשָׁה לֹו שֶׁהַל"ל הָיִי ר"ה וְתוֹ לֹא לָמָּה אָמַר וְזָרַק וְנָח וְכו' וּבִיּוֹתֵר דַּה"ל לְאַשְׁמוּעֵינּוּ רַבּוּתָא טְפִי דְאַפִּי לְקוֹלָא הָיִי ר"ה וּמִוֹתֵר לְטַלְטֵל מִמֵּנּוּ לַר"ה וְכֵן לְהִיפּוֹף כְּמוֹ בְּגוּמָא לְקַמֵּן אֲלֵא ע"כ דְּקַמ"ל בְּנַח דְּהָיִי הַנְּחָה אַף בְּפַחוֹת מַד' וְגַם לֹא הִי יָכוֹל לְהַשְׁמִיעֵנוּ לְקוֹלָא דְכִינוּ דְאִין רֻחַב ד' בְּלֵא"ה מִוֹתֵר לְטַלְטֵל וְהָיִי עֵיקָר רַבּוּתָא לְחִיּוּב מִשְׁא"כ בְּגוּמָא לְקַמֵּן לְפִי מֵאִי דְבְּעֵי לְמִימַר מֵיַרְי בְּרֻחַב ד' וְהוּא פַּחוֹת מִי' וְהָיִי רַבּוּתָא לְקוֹלָא דְמֵזָה עֵיקָר הוֹכַחְתּוּ וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה רֻחַבָּה שֶׁשָּׂה פְטוּר שֶׁהַפְּנוּרָת עֲצָמָה וְכו' עַד וְהָא דְפְּשִׁיטָא לִי לַר"י וְכו' ר"ל דְּבִלָּא זֶה הַתִּירָץ וְדָאִי רָצוּ לְפָרֵשׁ דְּמִש"ה פְּשִׁיטָא לִי דִּיּוֹתֵר מִסְּתַבֵּר שְׁאִינוּ חֲזִיב אִם אִינוּ מְחִיצָה י' מְעֵיקְרָא דְבְּעֵינּוּ שְׁיִזְרוֹק לְתוֹף רַה"י וְהֵינּוּ שְׁיָהָא שֵׁם קוֹדֵם רַה"י מִשְׁא"כ אִם הִי מְעֵיקְרָא רַה"י אַע"ג דְּלִבְתֵּר הַנְּחָה נִסְתַּלַּק י"ל דְּחֲזִיב דְּהָא זָרַק לַרַה"י מַה בְּכֹף שְׁאִינוּ לְאַחַר כֵּן רַה"י אֲלֵא דְלַפ"ז הַקְּשׁוֹ קוֹשְׁיֵינָם אַאֲבִי פִינּוּן דְּאִית לִיהָ אִפִּי הִיכָא שֶׁהִי רַה"י קוֹדֵם וְנִסְתַּלַּק הוּא פְטוּר אֲלֵמָּא פִינּוּן דְּלֵא הָיִי רַה"י בְּתֵר הַנְּחָה לֹא מִיַּקְרִי זוֹרֵק לַרַה"י מַכ"ש הִיכָא דְּלֵא הָיִי מְעֵיקְרָא רַה"י דְּלֵא מִיַּקְרִי זוֹרֵק לַרַה"י לְפִי מ"ש וְא"כ הִכָּא לְחֲזִיב פִינּוּן דְּלֵא מִיַּקְרִי זוֹרֵק לַרַה"י לְפִי מ"ש וְא"כ הִכָּא לְחֲזִיב פִינּוּן דְּלֵא מִיַּקְרִי זוֹרֵק לַרַה"י וְאֵהָא הַנְּחָה לְתַרְץ דְּהֵתָם לֹא הָיִי טַעְמָא עֵיקָר מִשׁוּם דְּבְּעֵינּוּ מְעֵיקְרָא אוֹ סוּף דְּלֵא תִּלִּי בְּהִכָּא דְּתַמִּיד מִיַּקְרִי זוֹרֵק לַרַה"י אֲלֵא דְבְּעֵינּוּ שְׁלֵא יֵהָא אֲתֵיָא בְּהַדִּי וְכֵל הִיכָא דְּאֲתֵי בְּהַדִּי הֵן חִיּוּב אוֹ פְטוּר לֹא מִיַּקְרִי לֹא עֵיקְרָה וְלֹא הַנְּחָה לְכֹף הִכָּא נְמִי פְטוּר דְּעֵשִׂי דְּהִכָּא הָיִי כְּמוֹ סִילּוּק דְּהֵתָם פִינּוּן דְּהַנְּחָה וְהַפְּטוּר אֲתֵי בְּהַדִּי לֹא הָיִי הַנְּחָה כְּמוֹ סִילּוּק דְּהֵתָם וְא"כ יוֹקְשָׁה שְׁפִיר לַפ"ז לָמָּה פְּשִׁיטָא לֹו יוֹתֵר בְּעֵשִׂי דְּלֵא חֲזִיב מִבְּסִילּוּק פִינּוּן דְּאֲתֵי בְּתַרְוּוּיָהּ בְּהַדִּי זֶהוּ תוֹרָף פֶּשֶׁט דְּבַרְיָהּם בְּרוּר בְּלִי פִיקְפוּק וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה ז' וּמְחַצָּה פְטוּר וְכו' עַד אֲבָל אִינוּ רֻחַב ד' וְכו' לְכַאוּרָה הוּא קוֹשִׁיא חֲזָקָה אַרְש"י דְּרַש"י כ"כ בְּעֲצָמוֹ בַּדָּף שְׁלֵא ח"ז בְּשִׁמְעָתָא דְּאַסְקוֹנָפָה בַּד"ה בְּאַסְקוֹנָפָת בֵּית ז"ל דַּה"ל מ' דְּאַמְרִינּוּ גוּד וְלָבוּד וְד"ע בְּמַקוֹם ד' אֲכֹן נ"ל דְּלֵק"מ דְּהִכָּא פִי' רַש"י אֵאִינָה רֻחַבָּה שֶׁשָּׂה קָאִי אֲבָל בְּאַמְת רֻחַבָּה ד' עֲגוּלוֹת וְהָיִי שְׁפִיר חָלָל ד' לְעַנְּנֵן לָבוּד דַּרְה"י לֹא הָיִי אֲלֵא בְּמַרְוּבַע דְּלָקֵל שְׁבִיתָת שְׁבַת בְּעֵינּוּ מְרֻבָּע כְּדַרְשִׁינּוּ בְּעִירוּבֵין דָּף נ"א כְּזָה יֵהוּ כֹל שׁוֹבְתֵי שְׁבַת אֲבָל בְּכָל דְּוֹכְתֵי לֹא בְּעֵינּוּ מְרֻבָּע וְלָבוּד גְּמִירָא אֲכָל דְּוֹכְתֵי א"כ וְדָאִי אַף בְּעֲגוּלוֹת אֲמַרִינּוּ לָבוּד וְא"כ פִּירַש"י יוֹתֵר נִכּוֹן דְּלַפְּל' הַתּו' הוּא דְּחוּק מְאֹד מַה שְׁחֲזִיב בּוֹ וּמִשְׁהוּ וְדוּק: ע"ב לִימָא תִּיּוֹבְתָא דְּרַבָּא וְכו' עַד הֵתָם לֹא נָח הִכָּא נָח וְעֵינּוּ בְּרַש"י מַה שְׁפִי בְּדָרְף עֲלָיו וּבַתּוֹס' מַה שֶׁהַקְּשָׁה עַל פִּירַש"י מַהֲדָּ דְּעִירוּבֵין וּבְאַמְת הוּא תְּמוּהָ מְאֹד עַל רַש"י אַף שְׂרַש"י דְּחַק שֵׁם לְתַרְץ דְּמִשְׁמַע אַף שְׁעַמַּד לְמַעְלָה מִי' הוּא דוֹחַק גְּדוּל וּבִיּוֹתֵר קֶשָׁה עַל הֶרְמֵב"ם שְׁפֶסֶק כְּרָבָא וּפִירַש"י ג"כ כְּרַש"י וְשֵׁם בְּהוֹצִיא חוּץ לַד"א לֹא פֶּתַח שְׁעַמַּד לְמַעְלָה מִי' וּבִיּוֹתֵר תִּיּוֹמָה גְּדוּלָה עַל הֶרְמֵב"ם שְׁפֶסֶק כְּרָבָא וְשֵׁם פֶּסֶק אִם הוֹצִיא חוּץ לַד"א הוּא פְטוּר וּבַגְמ' שֵׁם לְשִׁמְתֵי הַלְּשׁוֹנוֹת מוֹכַח לְהִדְיָא שְׁדָמוּ לְהַדִּי וּמִתּוֹף זֶה רָצָה הַמ"מ לְהַגִּי' חֲזִיב בְּמַקוֹם פְטוּר אֲמַנָּם פֶּתַח בְּעֲצָמוֹ

שמוכח מלשוננו שהוא פוטר מדכתב מפני שהוא ברשות אחר ע"ש והניח בצ"ע וגם גוף הטעם אין לו פירוש גם תמוה מאד שלפי פשוטו שמתרץ הקא נח היינו שמייירי שעשה הנחה אצלו והרמב"ם פוסק להך ברייתא שאם נטל ונתן להדיא פטור משמע אע"ג שלא הניח וגם בלא"ה הוא תימה למה יפטר בלא הניח במ"פ הלא פוסק הרמב"ם להדיא פרבנן דב"ע וגם לשון הברייתא קצת משמע פן בלא הניח וגם המתרץ לפי פשוטו הל"ל הב"ע בדנח ונלע"ד לתרץ הכל ע"פ מ"ש התוס' לעיל בהך דבעי רב מרבי הטעינו חבירו וכו' דגם בהטעינו על ידו פשידו והוא ברשות אחת עם גופו הוי הנחת גופו עם ידו כהנחת לכן פתבו התוס' וכן פסק הרמב"ם להדיא דבמשנה פשנטל מתוך יד בע"ה והוציא אע"ג שלא הניח ע"ג קרקע חייב דמיד פשהביא ידו עם החפץ לרשות שהוא שם הוי כמנח פיון שגופו נח ברשות זה הוי כהנחת חפץ אבל פשידו הוא ברשות אחר שאינו גופו לא הוי הנחה דלענין זה פתר גופו גריר דלא ליהוי הנחה ברשות שהיך שם ולענין זה לא אמרינן פתר גופו גריר דליהוי כמנח ברשות שהגוף שם פיון שהוא היך ברשות אחר ואמר שם אביי מה שתעשה וכו' משמע שם להדיא דמש"ה פשהיך היא ברשות אחר הוי מ"פ מקום פטור כגון אם הניח אחר על ידו זה הוא פטור אלא דלגבילי דידיה לא הוי כמ"פ דאם הוציא יד מבע"ה דליפטור פיון דלא נח על ידו רק נטלו מיד בע"ה לחוץ ודוק שם שגם לדברי רש"י וכל מה שכתבתי הוא מוכרח שם וכ"פ הרמב"ם בכל ענין בו ובזה א"ש דין הברייתא שפסק הרמב"ם דאם נטל ונתן פטור אפילו לא עביד הנחה דמיד שהגיע ידו למקום פטור שגופו עומד שם הוי כמנח כמו במשנה אע"ג דיידו לא נח פיון שגופו נח שם הוי הנחת גופו כהנחת חפץ וע"ז מקשה הגמ' ארבא שפחייב בהעבירו דרף למעלה מי' כפי רש"י ורמב"ם דס"ד דמייירי ג"כ שהוא עומד במקום אחד בר"ה והעביר רק החפץ ד' אמות דרף למעלה מי' וא"כ ה"נ נימא פשהגיע ביידו נגד גופו הוי כמנח במקום פטור למעלה מי' כמו בברייתא אע"ג דגופו עומד בר"ה ואז לא הוי כמנח פשידו ברשות אחר כמ"ש היינו פשידו ברשות החיוב אינו כמנח לחייב עליו דלענין זה פתר גופו גריר והוי רק מ"פ משום הכי לא הוי כמנח לחייב אבל הקא שידו במ"פ ג"כ ודאי הוי כמנח במ"פ פיון דעקר במקום חיוב בר"ה ועבר נגד גופו במ"פ והניח במקום חיוב נמי ליפטור כמו בברייתא ומשני התם לא נח ר"ל דמעביר לא נח דהיינו שרבא מייירי שהלך עם החפץ לכה לא הוי כמנח דהא גם גופו לא נח דנימא בי' הנחת גופו כהנחת חפץ אבל הקא בברייתא נח גופו במ"פ לכה הוי כהנחת חפץ ופטור אבל באמת אם הי' עומד במקום א' והעביר דרף עליו למעלה מי' הוא פטור ולפ"ז מתורץ ג"כ הגמ' דעירובין דהגמרא נמי הי' סובר כמו מקשה דהקא דרבא מייירי אפילו עמד במקום אחד אפ"ה חייב ושפיר הקשה או סייע מהתם דהתם נמי ממש דומה לדין זה כפי פירוש"י והרמב"ם דהתם נמי פיון שידו ברשות אחר וגופו ברשות אחר הוי ידו מקום פטור וכמ"ש למעלה א"כ עקר במקום חיוב והעביר ביידו שהוא מ"פ והניח במקום חיוב ומש"ה פטרהתם לחד לישנא משום בעת שהגיע נגד גופו הוי כמנח במ"פ משא"כ אם עמד גופו ג"כ בר"ה דיידו הוי ג"כ ר"ה לא הוי כמנח נגד גופו משא"כ במ"פ פשעקר מר"ה והגיע נגד גופו במ"פ מש"ה פטור כמו במשנה שפער מרה"י והגיע נגד גופו לר"ה הוי כמנח וכמו הקא בברייתא והוי תיובתא דרבא לפי מאי דס"ד דרבא מייירי ג"כ בעומד וסייעתא לחד לישנא ולא משני התם דרבא מייירי בלא נח להך לישנא דפטור שם כמו

דמשני הקא דא"צ שם לזה דאפי' לפי מאי דס"ד דרבא מייירי בעמד לא הוי תיובתא ולא סיוע כמו שאמר שם אבל לפי דהוצרף לשנות הקא דרבא מייירי בלא נח אבל בנח פטור ע"כ גם שם פטור וכמ"ש הרמב"ם וא"ש כל פסקי הרמב"ם ברורים ונכוחים בלי טעות וגמגום ודוק היטב ועי' בעירובין דף כ' ע"א בתוס' פתבו סברות אלו ג"כ ועי' במהרש"א מ"ש לפי התוס' ויובנו דבריו ג"כ ע"פ קצת סברות שכתבתי ודוק: דף ט ע"א בשמעטא דאסקופה דברי רש"י תמוהין מאד שפותר ד"ע ג"פ בריש שמעטא כ' ולחיו לפנים מן האסקופה והדר כתב ולחי סתמא על האסקופה והדר כתב ועובי החומה הוא לחי ועמ"ש המהרש"א לתרץ שתי הסתירות שלבסוף דמעיקרא שיש בו ד' ע"כ צריף לחי דיש בו ד' אינו מיקרי לחי פינן דיש בו שיעור מבוי משא"כ לבסוף דאין בו ד' שפיר מיקרי לחי עובי החומה והיינו ע"פ מה דאמרינן בעירובין ה' ע"א לחי הבולט מדופןו של מבוי עד ד"א נידון משום לחי וכו' ע"ש וקמתי משתומם מאד שלדעתתי הוא טעות גמור שלשם מייירי בד' אמות ונקא ע"ש דאפי' למ"ד שיעור מבוי הוא ד' טפחים לאפוקי מתורת לחי בעינן ד' אמות והקא ע"כ מייירי בד' טפחים דהא טעמא דמחלק בין אית בי' ד' ללית בי' ד' הוא משום דהוי מקום פטור פדאייתא שם בעירובין דף ט' בהדיא וכן פאן ס"ד לחלק משום דאינו מקום חשוב למיקוהי רשות לעצמה כמ"ש רש"י וקשה בעיני לומר שטעה המהרש"א ח"ו בזה וצ"ע ליישב דבריו: אמנם נלע"ד לתרץ דברי רש"י בטוב טעם והכרח וליישב שיטת הגמ' פולו ע"פ פירוש"י לתרץ כל הקושיות והדיקדוקים הנפלים בו ואין להאריך בקושיות ויתורץ גם ק' התוס' בד"ה אע"ג שהקשו מלעולם וגם בד"ה תוף הפתח בסופו שהקשו בסוף דכי קאמר וכ"ת בלית בי' ד' ה"מ למיכרף א"ה אפי' נעול נמי והניחו בקושיא וגם לתרץ מה שקשה לכאורה דמשמע מדברי רש"י שמפלפל הקא אי מותר בין לחיין אי אסור ונדבר זה פליגי בי' אביי ורבא והיכי נחית הקא לפלוגתא ואתיא סוגיא לכאורה פאביי וינקשה ארבא ודוק לכן נלע"ד לפרש הפל דוודאי פשטי' דלישנא דברייתא משמע דמייירי בבית מדנקט פתח פתוח או נעול וסתם מבוי אין לה פתח וגם סתם פתח ע"כ יש לה פצימין עובי החומה וסתם מבוי אין לה פצימין כמו שפירש"י ריש עירובין שאין לה רק ג' מחיצות פשוטין אלא דס"ד דמקשה להוכיח דע"כ הקא לא מייירי בבית דסתם בית אסקופתו מקורה וא"כ אף פתח נעול פלפנים דא' פי תקרה יורד וסתם דסתם בית אסקופתו מקורה ורחב ד' כמו שפירש"י לקמן וגם ע"כ לא מייירי במבוי שהכשרו בקורה דאז נדאי מותר להשתמש תחת הקורה כמו שאמר בעירובין מסתברא מילתא דר"י תחת הקורה וקורה נדאי מונח על אסקופה ולא לפנים מן האסקופה א"כ גם פתח נעול פלפנים אלא הוי מוכח דמייירי שהכשירו בלחי וע"כ מייירי דלחיו לפנים מן האסקופה והיינו היתר לחי שלו לפנים מן האסקופה היינו א"א מותר נגד הלחי ע"כ מייירי דכולו לפנים וא"א חודו הפנימי מתיר היינו דחודו הפנימי לפנים מן אסקופה דאל"ה פתח נטיל נמי פלפנים אלא ע"כ שלחי המתיר הוא לפנים ומש"ה פתח פתוח פלפנים היינו שאותו חלק שעל אסקופה בטל לפנים למבוי משא"כ פתח נעול והיינו דמקשה אע"ג דלית ליה לחי שמוכח פן אפ"ה בטל לפנים והאמר רב יהודא וכו' ופירש"י שפיר דמייירי נגד הלחי דשם מייירי בסתם מבוי שהכשירו בלחי ול"ל פצימין ועיקר רבותא דר"י דאסור נגד הלחי דחודו הפנימי ותקשה דאפ"ה נימא דבטל לפנים אלא ע"כ דלא אמרינן הכי ע"ז אמר וכ"ת דלית בי' ד' ר"ל דרב יהודא

מש"ה לא אמר דבטל משום דאית בי' ד' דהוי מקום חשוב והכא מיירי דלית בי' ד' מש"ה
בטל לפנים משא"כ בפתח נעול אינו בטל לפנים לכה אסור וקא דלא שרי משום מקום
פטור אף בנעול פינון דלית בי' ד' לאבני לא הוי מ"פ פינון דליפא אסקופה ג' וירבא ע"כ
מיירי בפתוח לכרמלית ע"ש בעירובין ולחי לא מתיר נגדו אף לרבא לכה נעול אסור
משא"כ בפתוח אף דלחי לא מתיר דהתירו לפנים בטל הוא לפנים לכה מקשה מרב
יהודא אלא דכאן הוקשה לרש"י דילמא מיירי דלחי עומד בחוץ לכה פתח פתוח פלפנים
דהלחי מתיר משא"כ בפתח נעול דאין הלחי מתיר פינון שאינו רחב ד' ושיעור משך מבו
הוי ד' טפחים עכ"פ ור' יהודא בסתם מבו שילחי עומד על אסקופה ואין לו פצימין רק
מיקרי תוך הפתח שפנגד הלחי כמו שפירש"י לעיל בסמוך לכה אסור תוך הפתח דכאן
אנדא לי הוכחה דלעיל שמוכח המקשה דלחי לפנים לכה הנצרך רש"י לפרש דכאן
באמת לא מקשה מפח הוכחה דלעיל אלא דסובר המקשה פינון דהכא מיירי שיש לו
פצימין פינון דנקט פתח אין דרך להעמיד לחי פלל דאין לה לחי גדול מענבי החומה וא"כ
ע"כ אם לא נאמר דבטל לפנים אפה לומר משום דחודו החיצון מתיר מש"ה הוא
פלפנים אבל בנעול אין חודו החיצון מתיר פינון דליפא ד' שיעור מבו ע"כ לחיו לפנים
דאל"ה אף נעול פלפנים אבל הכא י"ל דחודו החיצון מתיר וקשה מאידך דרב יהודא
דע"כ סובר דחודו הפנימי מתיר וגם אינו בטול לפנים לאבני אף בפתוח לר"ה וירבא
בפתוח לכרמלית ולדידן ע"כ גם הכא בפתוח לכרמלית וע"ז משני לעולם באסקופת
בית ר"ל לעולם כדס"ד מעיקרא בלא הוכחת המקשה כפשטי' דמיירי באסקופת בית
ודוק היטב פי הוא נכון ע"פ עומק פשוטו וליפא שום קושיא פלל וכלל: בתוס' בד"ה
תוך הפתח וכו' עד בדליפא אסקופה ד' וכו' נ"ל להגי' ג' במקום ד' או למחוק תיבת או
וה"ק דהא דאסור אף בדליפא ד' היינו בדליפא אסקופה פלל ר"ל פחות מג' הוי פאין לו
פלל וע"ש בעירובין דבד' מודה רבא ודוק: בא"ד וכי קאמר וכו' וכו' ועי' במהרש"א
ולענ"ד נראה דתוס' לא רצו לפרש כפירש"י דוכ"ת היינו משום דחודו החיצון מתיר
חדא דזה לא אשכחן דאף רבא דשרי בין לחיים לא שרי אלא באין בו ד' מטעם דבטל
כשאר מ"פ ע"ש בעירובין דמביא רבא ראי' מההיא דלעיל מקום שאין בו ד' וא"כ ע"כ
מודה דחודו החיצון אינו מתיר וגם פינון דאמר דלית בי' ד' משמע אבל בד' אסור ואם
חודו החיצון מתיר גם בד' יהא שרי דהתוס' לא ס"ל שיטת רש"י דבאית בי' ד' לחיו
לפנים מן אסקופה מיירי כמ"ש התוס' לעיל דמיירי גם בבית ולהכי נעול פלחון דאינו
מתיר רק חודו הפנימי שיש לו תיקון מד' רוחות ובפתוח הוא בטל וא"כ ע"כ גם הכא
סובר לתרץ מטעם דבטל והוי מ"פ ונשפיר פתבו דהוי מצי למיפרך נעול נמי ולא קשה
ק' המהרש"א ודוק בד"ה גזירה משום תל בר"ה אומר ר"י וכו' עד דמינכר מחיצתה וכו'
ר"ל דמינכר מחיצת הבית וא"כ אף שישלטל מביית לעלי' לא גזרינן שיבוא לטלטל מר"ה
לעלי' דמינכר מחיצת הבית וינדע שיש חילוק בינו לר"ה אבל מחצר לגג לא מינכר
מחיצת החצר ויאמר שהוא אחד כמו ר"ה ויבוא לטלטל מר"ה לגג לכה אסור ר"מ
בעירובין והביאו ראי' לזה שלא תימא דר"מ מילתא דפסיקא קאמר אף במקום דלא
שייך הגזירה שפיר משום לא פליג ולכה הביאו ראי' ממכתשת וכו' ועפ"ז נ"ל לפרש
המשך ואור"י דאע"ג דלא שייך למעלה גם הוא קצת סתירה דא"כ למה פתבו הנך דינים
פינון דאין הלכה פמותו אלא דהיינו יכולין לפרש דמש"ה פסקינן כר"ש דשרי מן גג

לחצור דשם ג"כ לא שייך הגזירה אלא דר"מ אסר משום לא פלוג ובהכי לא פסקינו
פמותו אבל בעיקר הגזירה דעמוד ברה"י פסקינו פנותי משום כר"מ בגזירותיו העיקר
לכה הקדמו דבמקום דלא שייך הגזירה אף ר"מ מודה וא"כ ע"כ בגג לחצור שייך עיקר
הגזירה כמו עמוד לכה אור"י דאין הלכה פמותו בכל משום דר"ש ודוק: ע"ב בתוס'
בד"ה ואם התחילו אפי' התחיל באיסור וכו' נ"ל דבעי התוס' בזה וגם יתפרש מ"ש התוס'
וכן משמע גבי לימא תיקוני תיובתא דריב"ל וכ"כ לקמן ד"ה לימא דמשמע לי' אפי'
התחיל באיסור דהיא גופא קשיא מנ"ל להקשות דילמא מייירי בהתחיל בהיתר ונקא
אלא נ"ל דקשה למה לי למימר כלל הך בבא דאם התחילו הא מרישא מוכח דקאמר לא
ישב וכו' וכן לא יפנס משמע ונקא התחלה אסור לישב לכתחילה או ליפנס למרחץ ולא
שיפסיק באמצע דאל"ה הל"ל לא יסתפר לא ירחץ וא"כ ל"ל הך בבא אלא להורות אפי'
התחיל באיסור דהיינו אם ישב או נכנס ודוק: בד"ה הא לן והא להו וכו' עד וי"ל דקים
לי' וכו' והוא דחיק מאד ונלע"ד לתרץ בטוב טעם קושיותם והיינו דנדאי אמאי שהי'
בא"י ואומר לתלמידיו מבבל לא קשה להגמ' דזה דרפן ללכת לא"י ללמוד דהא חזינו
דלא מקשה התם אלא ארב חסדא וכאן לק"מ ארב מה שאמר להו דכאן קאי אמשנה והי'
מפניך אותה והמשנה סידר רבי שהי' מא"י לכה מפרש רב שפוננת ר' מ"ש ואם התחילו
היינו נדאי משיטול ידיו ור' חנינא אפטר לא קאי אמשנה רק אמר דין התחלה לבני בבבל
אבל שם דלא קאי רק לפסוק דין פריה שפיר ארב חסדא ונקא אינהו אכלי ודוק: בגמ'
הני חברין בבבלי וכו' עד לא מטרחינו לי' עי' במהרש"א מה שמסיק דטעמא לא הוי
טירחא אלא משום אם התחילו אין מפסיקין ולא נראה דמשמע דהכא פיון דאיכא חשש
ביטול משום שיכרות אף אם התחיל מפסיק אפי' למ"ד רשות אין לבטלה בחנם אלא
משום טירחא כמ"ש התוס' וכן משמע בגמ' דאל"ה למה לי למינקט ונקא חברין בבבלי
הל"ל משיטול ידיו לבני א"י וגם הל"ל בקיצור למ"ד רשות בכללן אם התחילו אין
מפסיקין אלא נדאי ונקא לדידהו מפי שרא המייני' דאיכא טירחא כמ"ש וגם מ"ש
המהרש"א דלמ"ד רשות א"צ להתפלל אינו נראה דהתוס' לא פתבו לבטל משום טירחא
אלא חשש ביטול משום שיכרות ולא לבטל משום טירחא קלה בנדאי וכ"כ רש"י ואח"כ
תפלל וגם לדברי המהרש"א דטעמא משום התחילו אין מפסיקין לא הוי מקשה רב אשי
טריחותא למיסר המייני' כמה שאכתוב בסמוך ודוק ועיקר קושיותו לא ידענא מאי קשי'
לי' וכי פסקא לעיל שתמיד הולכין לישן תכף אחר סעודה וא"כ דרפן לחגור אחר
הסעודה דהא דרפן של בני בבבל לחגור את עצמם בחזקת כל היום כדמשמע פשטי' דגמ'
ודוק: דף י ע"א מתקיף לה רב אשי טריחותא למיסר המייני' הא שמקשה עכשיו דאל"ה
ה"א דטעמא משום התחילו אין מפסיקין ואז אף דלא הוי טירחא אין מפסיקין תדע שלא
הקשה רב אשי אר' חנינא אבל עכשיו דמסיק דאיכא חשש ביטול וא"כ משום התחלה
לא הוי מתירין אף למ"ד רשות דאין לבטלה בחנם אלא נדאי משום טירחא כמו שכתבו
התוס' מקשה שפיר ודוק: בתוס' בד"ה משום שפאמר הכון ולא חש וכו' מפאן שצריף
וכו' ובמחזור ויטרי וכו' אין פירוש והמשך לדבריהם מעיקרא שכ' לא חש לשנוי ולא
פירשו למה וגם מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר וגם מפאן שצריף הלא הוא מפורש
בגמ' וגם מ"ש במחזור ויטרי נראה לכאורה שחולק על מ"ש לעיל ונהם פתבו בלא חולק
וגם קשה הלא מפורש בגמ' משום הכון דלא פמחזור ויטרי ונ"ל שנה במחזור ויטרי

הוא פִּירוּשׁ אֲלֵעִיל וְגַם אֲגַמ' שְׁמִקְשָׁה וְלִיקוּ הֵכִי וְלִיצְלִי וְכִי לֹא יָדַע טַעַם עַד עַכְשָׁיו
נִלְפַע"ד לְתַרְץ ע"פ שֵׁיטַת הַמְהַרְשֵׁ"א שֶׁהִבְאֵתִי לְעִיל שֶׁהִקְשָׁה מֵאֵי טִירְחָא בְּמִסַּר הַמְיַנְיָן'
הֲלֵא אַף לְאַחַר סְעוּדָה יִצְטַרְף זֶה הַטִּירְחָא וְתִירְץ דְעֵיקָר טַעַם מְשׁוּם הַתְחִילוּ אֵין מְפָסִיקִין
אַף שֶׁכ' לְעִיל שְׂאִינוּ מְוַכְרַח שֵׁיטְתוֹ נ"ל לְפָרֵשׁ כָּאֵן דְּבָרֵי הַתּוֹס' וְהַגְמ' ע"פ שֵׁיטְתוֹ וִיהֵא
סִיגְנוֹן שָׂרֵב אֲשֵׁי הַקְשָׁה מִמ"נ חֵד קוֹנְשֵׁיָא וְהוּא שָׂרֵב אֲשֵׁי רָצָה לְפָרֵשׁ הַטַּעַם שְׂצָרִיף
לְחַגוֹר בִּשְׁעַת תְּפִילָה כְּמַחְזוֹר וִיטְרִי וְזֶה הוּא פְּלוּגְתָא בְּבִרְכוֹת אִם לְבוּ רוּאָה אֶת הָעֶרְנָה
אָסוּר אוֹ מוֹתֵר לְכַף מִקְשָׁה מִמ"נ אִם סָבַר אָסוּר קְשָׁה טְרִיחוּתָא לְמִסַּר הַמְיַנְיָן ר"ל
דְּצָרִיף לְמִסַּר אַח"כ כִּק' הַמְהַרְשֵׁ"א וְא"ת מְשׁוּם הַתְחִלָּה קְשָׁה הָא ע"כ צָרִיף לְהַתִּיר
חַגוֹרוֹ אַחַר הַנְּטִילָה וְהַמוֹצֵיא דְהָאֵיף יִבְרַךְ עֲנַט"י וְהַמוֹצֵיא בְּלֹא חַגוֹרָה הָא לְבוּ רוּאָה אֶת
הָעֶרְנָה אֲלֵא ע"כ אַחַר הַמוֹצֵיא מַתִּיר חַגוֹרָה וְא"כ הִנֵּה הַתְחִלָּה תִּיכְף מְשִׁיטוּל אֶת יָדָיו
וְלָמָּה אָמַר מִכִּי שָׂרֵא וְכו' נֵאִי מְשׁוּם טִירְחָא קְשָׁה טְרִיחוּתָא וְכו' כִּק' הַמְהַרְשֵׁ"א נֵאִי סָבַר
לְבוּ רוּאָה אֶת הָעֶרְנָה מוֹתֵר וְשִׁפִּיר י"ל כְּתִירְץ הַמְהַרְשֵׁ"א מְשׁוּם הַתְחִלָּה דְהֵנִי קוֹנְדָם
שְׁיִטְוֹל יָדָיו וְלִק"מ טְרִיחוּתָא וְכו' א"כ ק' לִיקוּ הֵכִי וְלִיצְלִי כִּינּוּ דְלְבוּ רוּאָה אֶת הָעֶרְנָה
מוֹתֵר וּמְשַׁנֵּי לְעוֹלָם לְבוּ רוּאָה עֶרְנָה מוֹתֵר וְלִק"מ טְרִיחוּתָא נֵאִי מְשׁוּם דְלִיקוּ הֵכִי וְלִיצְלִי
לִק"מ מְשׁוּם הַכּוֹן וְכו' וְזֶה דְנוֹקָא בְּתַפְלָה מִשָּׂא"כ בְּבִרְכַּת נְטִילָה וְהַמוֹצֵיא וְא"כ הִי' מַתִּירִין
חַגוֹרָה קוֹנְדָם נְטִילָה וְהֵנִי מְשׁוּם הַתְחִלָּה לְכַף כְּתִבוּ הַתּוֹס' דְלֹא חָשׁ לְשִׁנּוּי קוֹנְשֵׁיָא קְמִיָּתָא
מְשׁוּם דְלֹא מִקְשָׁה אֲלֵא מִמ"נ וְכו' מְכָאן שְׂצָרִיף לְאַזּוֹר חֲלָצִיו בִּשְׁעַת תְּפִילָה ר"ל אַף שְׂאִין
לְבוּ רוּאָה עֶרְנָה וְדוֹקָא בִּשְׁעַת תְּפִילָה וּמ"ש רש"י לְעִיל שְׁהֵם מַתִּירִין קוֹנְדָם נְטִילָה וְכו'
מוֹכַח בְּגַמ' הֵינּוּ ע"פ מְסַקְנָא דְהָכָא וְדוֹק כִּי הוּא נְכוּן: בְּגַמ' אָמַר רַב אֲשֵׁי חֲזִינָא לְרַב
כְּהָנָא כִּי אֵיכָּא וְכו' עַד כְּעַבְדָּא קַמִּי מַרִּי וְכו' עַד לְבִישׁ וּמְפָסִי וּמְצַלִּי וְכו' מְכָאן נִרְאָה
מְפִנְרֵשׁ שְׂפָמוֹ שְׂצָרִיף לְאַזּוֹר חֲלָצִיו בִּשְׁעַת תְּפִילָה ה"נ צָרִיף לְלַבְנוֹשׁ מְלַבּוֹשִׁים מִיּוֹחֲדִים
נֵאִים לְתַפְלָה מְשׁוּם הַכּוֹן וּמְכָאן צְנוּחָתִי כְּכַרוּכֵיא בְּקַהֲל עֲדָתִי עַל מְנַהֵג הָרַע הַנְּהוּג בְּכַנִּי
בַּה"מ שְׁמֵתִפְלִלִים בְּבִגְדִים הַהוֹלְכִים בָּהֶם כָּל הַיּוֹם וְע"ז אָמְרוּ בְּגִדִים שְׁבִיטָל בָּהֶן וְכו'
וְאַמְרָתִי ע"פ גַּמ' זֶה שְׁנָה כְּנוֹנַת הַפְּסוּק שְׁתִּים רְעוּת עֲשֵׂה עִמִּי אֲנִתִי עֲזָבוּ וְכו' עַד הָעֶבֶד
יִשְׂרָאֵל וְכו' מִדּוּעַ הִי' לְבוּ וְכו' וְהוּא שְׁעוּד רְעָה גְדוּלָה מְצוּיָ' בָּהֶם שְׁהֵם מְפָסִיקִין מִד"ת
לְדַבְרִים בְּטִילִים וְאַמְרָתִי שְׁעַל כָּל אֶחָד הִי' תִּירוּץ רַק שְׁתִּים רְעוּת עֲשׂוּ שְׁהוּא מִמ"נ קְשָׁה
וְהוּא שְׁבִיטוּל מִד"ת הִיא בְּיִטוּל עֲשֵׂה וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלִילָה וְאַמְרִינּוּ בְּגַמ' שְׂאִין עוֹנֵשִׁין
אֲעֲשֵׂה אִם לֹא בְּעִידָן רִיתְחָא וְגַם עַל מַה שְׂאִין לֹבֵשִׁין לְתַפְלָה י"ל דְהָאֵידְנָא הֵנִי צְעָרָא
בְּעֵלְמָא וְאַמְרִינּוּ שְׂדֵי גְלִימִי' כְּעַבְדָּא קַמִּי מַרִּי וְע"ז אָמַר שְׁתִּים רְעוּת עֲשׂוּ עִמִּי שְׁסוּתֵרִין
זַ"ז אוֹתִי עֲזָבוּ ר"ל הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָא מְקוֹר מֵיָם חַיִּים לְחֻצוֹב בּוֹרוֹת נְשַׁבְרִים הֵינּוּ דְבָרִים
בְּטִילִים וְא"ת שְׂאִין עוֹנֵשִׁין אֲעֲשֵׂה א"כ צָרִיף אֶתָּה לֹאמַר שְׁלִיכָא רִיתְחָא וְצְעָרָא וְהֵנִי
שְׁלָמָא בְּעֵלְמָא וְא"כ קְשָׁה הָעֶבֶד יִשְׂרָאֵל וְכו' ר"ל לָמָּה אַתֶּם מְתַפְלְלִין כְּעַבְדָּא קַמִּי מַרִּי
בְּלֹא לְבוֹשִׁין וְקְשָׁה מִמ"נ וְק"ל וְכִבְרָ פְתַבְתִּי בְּחִידוּשֵׁי בְּרִכוֹת ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה
וּמְתַרְגְּמִינּוּ וְכו' עַד וִי"ל דְהֵתֵם וְכו' נ"ל שְׁנִרְשׁ דְבַרְיָהֶם דְהֵתֵם ע"כ הַתַּרְגוּם אֵינוּ מְפָרֵשׁ
פִּירוּשׁ מֵלֵת שְׁלוֹם אֲלֵא נִתֵן טַעַם לָמָּה קָרָאוּ לוֹ בְּשֵׁם שְׁלוֹם דְאֵי מְפָרֵשׁ הַמְלָה הַל"ל ה'
שְׁלוֹמוֹ מִשָּׂא"כ תִּיבַת נְאֻמָן שְׁגַם בְּפוּעֵל הוּא נְאֻמָן י"ל שְׁמִפְרֵשׁ הַמְלָה דוֹק: בַּד"ה נִתְגַּלְגַּל
הַדְּבָר וְכו' עַד שְׁהֵרִי ד' מֵאוֹת שְׁנָה וְכו' ר"ל הַד' מֵאוֹת וְשְׁלֵשִׁים הַנְּאָמַר בְּמִקְרָא וְיֵהִי מְקִץ
שְׁלֵשִׁים שְׁנָה וְד' מֵאוֹת שְׁנָה וְקִיָּצָרוּ דְבַרְיָהֶם וְק"ל: בַּד"ה וְשָׁל סְדוּם נ"ב שְׁנָה וְכו' עַד

שנאמר ויהי מקץ שלשים שנה וכו' ר"ל דע"כ ד' מאות הנאמר במקום אחר הוא משנולד יצחק וה"ק קרא פי גר יהי זרעה וכו' וגם ועבדום וענו אותם הפל יהי לד' מאות שנה וא"כ הא דקאמר ויהי מקץ שלשים שנה ות' שנה היינו ע"כ משנגזרה הגזירה דהא ע"כ קודם שנולד יצחק לא נתקיים גר יהי זרעה דלא הי' לו זרע אלא ע"כ הגזירה לא הי' רק ת' שנה רק ת"ל שנה הי' משנגזרה בין הבתרים עד שיצאו ומשנולד יצחק הי' אברהם בן מאה שנה א"כ ע"כ הי' בן ע' שנה משנגזרה בין הבתרים דהא מוכח מקרא דויהי מקץ שלשים שנה שהי' ל' שנה קודם שנולד יצחק וק"ל: בא"ד וצ"ל שהיתה בשלנה ב' שנים בתחילה שמעתי בימי חורפי מן מוה' הגאון מ' יצחק סג"ל זצ"ל אב"ד דק"ק דוקלא שהתוס' בקשו בכל זה לתרץ קושיא בגמ' דקאמר ושלותה כ"ו שנים ופירש"י האמורה ב' גאון ושבעת לחם וכו' ומפניו באיוב שמשום זה חטאו וא"כ למה הי' עונותי מצערין בשביל שנבנית שנה אחת מאחר הא עיקר עונות היו בכ"ו שנים שפסוף לקו הוכיחו תוס' שהיתה בשלנה ב' שנים בתחילה ואז הי' עונותי מצערין שפיר ובדיק לו בזה ודפח"ח.

אמנם נלע"ד ע"פ סברתו לתרץ דברי הגמ' ותוס' להיקף דקשה חדא מאי בעי הגמ' בזה דשלותה כ"ו שנה מאי שיקף לכאן וגם מה שפירש"י האמורה ב' מאי בעי לתרץ בזה וגם מדברי התוס' משמע להדיא שסדר עולם פליג אגמ' שלנו שכתבו משמע שהי' אברהם בן ע"ג שנה והיינו נדאי מדאמר שלותה כ"ו שנה משמע בבת אחת וגם בתוס' ברכות דף ז' ע"ב משמע שהגמ' שלנו פליג שכתבו שם ג"כ שהי' בן ע"ג שנה כשהרג את המלכים והיינו כפי הגמ' שלנו שמשמע פן ומוכרח כמו שנבאר ולא שהי' בשלנה ב' שנים בתחילה והיינו שקשה להגמ' אהא דאמר רבא בר מחסיה לעולם ישב אדם בעיר שישבתה קרובה ומייתי ראי' מסדום על כל עולם הא חזינו דסדום היו רעים וחטאים יותר על כל עולם וא"כ מאי פסקא להביא ראי' על כל עולם אתמהא לקו מתרץ הגמ' ושלותה כ"ו ופירש"י האמורה ב' וכו' ר"ל שמשום זה חטאו יותר מכל העולם כמו שנאמר שם זה לא הי' רק כ"ו בסופם וא"כ למה נאמר והיא מצער הא בתחילה לא היתה חטאה יותר משאר עזירות אלא ע"כ שזה פסקא על כל עולם שישבתה קרובה עונותי מצער וע"ז כת' התוס' שפיר משמע שהי' בן ע"ג שנה דע"כ הגמ' שלנו אינו סוברת שהיתה בשלנה ב' שנים בתחילה דא"כ עדיין אינה מוכח אבל סדר עולם פליג ולדידן צ"ל שהיתה בשלנה ב' שנים בתחילה ודוק: ברש"י בד"ה צריך להודיעו מתן פלוני וכו' וכן אם נתנה וכו' ומתנויהו מוכח משפת מדהודיעם קודם ש"מ שצריך להודיעו קודם אף מה שידע אח"כ מי נתנה דהיינו גוף השבת וגם מדהודיעם מתן שפירש"י מ בדבר שלא ידע לעולם צריך להודיעו והא דאמר רשב"ג הנותן פת לתינוק היינו פי' השני וזה מוכח מדאמר בבית גנזי היינו מתן שפירש"י גנזיו ופירוש ראשון מוכח מדאמר אני מבקש ליתנו משמע שהודיעו קודם וצ"ל במילתא דעבידא לגלויי מתנויהו א"צ ודוק: דף יא ע"א תחת חבר פירש"י אומה מבני פרסיים והוא הנכון ולא ק' כל הקושיות שפתו' והוא כמו התירץ של ר' יעקב מקורביל ולפני התוס' הי' גי' אחרת או שפירשונו למה שפירש"י בפ"ב דגיטין וק"ל וגם שם לא קשה שי"ל שרש"י סובר שבת אחת באו והא דבעי יש ליישב שר"י לא ידע מהם קודם שר"י הי' בא"י ולא ידע מהם עד אז שאמרו לו או שהגידו לו מרשעתן וק"ל: בתוס' בד"ה כגון רשב"י ונבכריו וכו' עד מצלי היינו

ק"ש והוא דוחק ונ"ל דה"ק דכ"ינן דהפסיקו לק"ש ודאי הי' צריכין להתפלל אחריו תיכף לסמוך גאולה לתפלה וכן בערבית דהמ' לא קאמר אלא שא"צ להפסיק לתפלה אבל להתחיל ללמוד לבטל תפילה ודאי לא נהכא פבר הי' הלימוד מופסק מק"ש אלא דקונשית התוס' ממה דאמר סתם מצלי היינו אף מנחה דליכא ק"ש וכן במשנה דקאמר אין מפסיקין לתפלה היינו ודאי תפלת מנחה או אם עבר והתחיל ללמוד אחר ק"ש וע"ז תירצו דהיינו ק"ש ר"ל תפלת שחרית וערבית שהפסיקו לק"ש ואז היו מתפללין ג"כ וק"ל: בתוס' בד"ה שפא ישפח ויצא וכו' עיין במהר"ם שדחק לפרש מה שלא פירשו תוס' בפשוטו שפא ישפח שהוא שבת ולדעתו לק"ש דאם תיישנין שישפח מתחלת פניסת שבת קודם שיפנס שהוא שבת דאל"ה לא הוי צריף ליגזור קודם חשיכה דהא קודם שיחשף צריף מדינא להצניעו שלא יצא בשבת אלא ע"כ שישפח אז שהוא שבת א"כ מה הועילו בתקנתו שגזרו לא יצא סמוך לחשיכה פיון שאינו זוכר שיהא שבת שיצניעו סמוך לחשיכה אלא ע"כ שעכשיו יזכור שהוא שבת אלא שישפח להצניעה בתחלת שבת ובאמצע ישפח שהוא שבת לכך גזרו שתיכף קודם חשיכה צריף להצניעו ודוק: בתוס' בד"ה לא יעמוד אדם בר"ה וישתה ברה"י וכו' עד וא"ת השתא נמי וכו' נ"ל לקשר עם הקודם דבלא"ה היינו יכולין לומר דבאמת מש"ה לא ישתה והא דאם הכניס ראשו ורובו שרי היינו צריכין לדחוק דמייירי שמכניס כל בטנו מקום הנחתו והא דקאמר לא יעמוד משמע שהוא רק איסור חדא דגם במשתין אמר הכי ושם הוא חייב חטאת אלא שפאן א"א לומר כף דלא שייך פלוגתא דרבא אמר היא גופא גזירה אלא די"ל כפירש"י בעירובין וכמו שפירשו התוס' בעירובין דף כ' פנונתו דכ"ינן שפחו בפיו שהוא מקום פטור פיון שהוא ברשות אחר כמ"ש לעיל תו לא מחייב אהנחה שנית ומש"ה הוא אסור דגם במ"פ אסור לאחד להחליף אלא דלפ"ז קשה למה לי בגמ' לשנוי בחפצים הצריכין לו הא ה"א הוא איסור אחר דמודו בי רבנן אלא ודאי דהגמ' הי' סבור שאין פאן הוצאה והגמ' גופא הוכיח מן ראשו ורובו דמשמע רובו ממש ולא כל בטנו וע"ז הקשו היא גופא קשיא למה לא יהא הוצאה ולא סגיא בפירש"י דלשם כמ"ש דאפתי הוא אסור ואמאי ראשו ורובו שרי ותירצו בע"א וכתבו ורש"י פי' בעירובין בע"א ובפ"ב דעירובין פירשתי ר"ל לשם פירשו פנונת רש"י כמ"ש ע"ש דף כ' ועיין במהר"ם שהקשה דרש"י פירש ג"כ בעירובין כמ"ש התוס' ה"א אף שיש לכונן פן פירש"י דלשם אכן נראה שאין זה פנונתו רק פי' התוס' הכריחו ברש"י שהקשה רש"י לחייב אהנחה דשתי' והיינו בבטנו ותירצו שהי' הנחה בפיו ולא יותר ולא מיתרצא עיקר הקושיא דלחייב אהוצאה מפיו לבטנו והתוס' ה"א פירשו שאין לחוש ושם בעירובין האריכו יותר בטעם והוכחת זה שאין לחוש אהנחה שני' אמנם ברש"י יהא עיקר חסר אבל לפי' התוס' פנונתו א"ש שהי' הנחה במ"פ ואי מיתרצא פירש"י נ"ל שהפי מיתרצא די"ל דרש"י מעיקרא לא הקשה אהנחת בטנו דבעינן בהוצאה דבר חשוב ומפה ואילך לא הוי דבר חשוב וגם הוא נתבטל אלא מעיקרא הקשה אפה וכן משתין ורק לא חייב משום בטן ודוק: בא"ד ונראה וכו' תמוה לכאורה דלא שייך פאן אכן נראה דבאו לתרץ ע"פ פירושם דלא הוי פאן איסור הוצאה אף על ע"י מ"פ כפירש"י אלא כמ"ש דאין איסור הוצאה רק משום גזירה שפא יביא אצלו אמאי לא פליגי בטילטול גופא אליבא דר"מ דאסור לעמוד ברה"י ולטלטל ברה"ה או איפכא ליפלגו בכרמלית וביותר תמוה לרבא דסבר ה"א לא גזרינן בכרמלית

ושם אית לי דאף בגינה גזר ר"מ בשלמא א"א דכאן הוא איסור הוצאה דרף מ"פ כמו שפירש"י הוא פלוגתא אחרת ואין לדמות בזה מילתא למילתא אבל לפי התוס' קשה לכה פתבו דהכא אין הלכה כר"מ לכה פליגי בשתי דוקא שהוא בחפצים הצריכים לו אליפא דהילכתא ודוק ורבא אית לי דרבנן לא גזרו גזירה לגזירה אף דר"מ גזר ודוק: ע"ב בגמ' לא דנקוט לי ביד' וכו' עד ע"א שאחריו הא ר"י הא ר"ש ועיין ברמב"ם שפסק כר"מ דאנמן דרף אומנתו פטור ותמה המ"מ דהא קי"ל ר"מ ור"י הלכה כר"י ותירץ הוא בטוב טעם דסתמא דגמ' מקשה מה לאו דתחובה בבגדו וגם משגי פן משמע דס"ל להלכה שהוא פטור ולא קאמר אלא הא מני ר"י משמע ולא המשנה אמנם אגמ' גופא קשיא למה לא תפס להלכה כר"י והי' נ"ל משום דלמאי דמסיק הא ר"י הא ר"ש א"כ לר"ש פטור אפי' בזה שהוא אורח' מכ"ש באנמן דרף אומנתו שפטור כדמשמע שם ואנן קי"ל כר"ש בכמה מקומות אמנם לפ"ז לא יתורץ דהוא פסק פאן פ' י"ט מה' שבת כר"י גבי זב שהוא חייב וכן בפ"א מה' שבת פוסק כר"י במלאכה שא"צ לגופא ואמאי פסק באנמן כר"מ לכן נלע"ד דטעם הגמ' ורמב"ם משום דר"י הוי יחיד בזה דהא לר"ש ג"כ פטור באנמן מכ"ש ונהלכה כר"י רק לגבי ר"מ ולא לגבי ר"מ ור"ש ומהאי טעמא פסק בזה כר"מ דהוי ר"ש יחיד נגד ר"מ ור"י דמשמע בגמ' דר"מ מודה בזה לר"י ופשיט לי להגמ' פן ומזה הטעם מתורץ מה שפסק הרמב"ם בכל מלאכה שא"צ לגופא כר"י ולא כר"ש ודוק: דף יב ע"א בגמ' תנא דבי ר"י יוצא אדם בתפילין ע"ש וכו' לפי"ז הי' נ"ל לתרץ ג"כ קושית מהר"מ לעיל בתוס' במשנה שלא כתבו דגזרינן שמה ישפח שבת דא"כ אמאי יוצא בתפילין אע"ג דדכיר לתפילין אפתי ישפח שבת אלא נדאי דלא חיישינן שישפח שבת אלא שישפח להצניעו והכא פינן דדכיר לא ישפח להצניעו ודוק: אמנם קשיא לי טובא לרבא דלא גזר גזירה לגזירה וצ"ל במחט דמשנה מיירי בידו לר"מ דדרף אומנתו פטור א"כ ל"ל בתפילין דמזדכר דכיר תיפוק לי דהוי גזלג"ז דהא נדאי מיירי בתפילין בראשו דא"ה רק בידו לא שייך שלא יסיח דעתו ובתפילין נדאי פטור בשבת פשהו בראשו דהא אף לכתחילה מותר במוציא תפילין והייתי סבור לתרץ דבאמת תנא דבי ר"י סבר דגזרינן גזלג"ז דהא חזינן אף ר"מ גזר לרבא גופא בעירוובין גבי מפתח"ש דף צ"ז אלא דרבא לא סבר פנות' או אפשר דתנא דבי ר"י סבר אף המוציא תפילין בראשו בשבת חייב חטאת דגם בזה יש פלוגתא אכן בכל אלה מלבד שהוא דוחק וקשה להרמב"ם שפסק במחט שאינו אסור רק בידו פרבא אליפא דר"מ ובתפילין בראשו בשבת פסק בהדיא שפטור ומותר בעת הדחק ואפ"ה כתב טעמא דתנא דבי ר"י לכן נ"ל לתרץ ויתורץ גם סמיכות תני חננ' לכאן וידוק דהכי קאמר עם חשיכה ובמשנה קאמר סמוך לחשיכה אלא ע"כ דסמוך לחשיכה דהיינו חצי שעה קודם לא גזרינן אלא היכי דכול לבוא בשבת לידי חיוב חטאת אבל עם חשיכה היינו תכף יחשיף הלילה כדמשמע סוף פ' כמה מדליקין ואז קרוב לנדאי שיצא בהן גם בשבת ואסור אף אם הוא בשבת רק איסור דרבנן דלא הוי גזלג"ז רק בתפילין שרי מדכיר דכיר וכן הרמב"ם דקדק לכתוב במחט סמוך לחשיכה ובתפילין עם חשיכה לכה שייך חננ' לכאן דאל"ה לא הוי צריך למשמש פינן שאינו יודע ממנו אף אם יהי' אינה דבר אינו חייב בשבת ולא גזרינן קודם שבת אטו שבת כמ"ש התוס' במשנה אבל עכשיו מתנא דבי ר"י מוכח דעם חשיכה גזרינן אף בכה"ג לכה דייק חננ' דחייב למשמש עם חשיכה וע"ז

קאָמער הייליכקייט רבתי לשבת מה שלא מוכח ממשינה ודוק ולפ"ז אַזאָדא ל"י לתרץ מזה ק' מהר"מ שפכתתי: בתוס' בד"ה מי אלימא ממתניתן וכו' עד משמע טפי דקאי לאור הגר וכו' עיין במהר"ם פירושו ועוד נ"ל דבשלקמא במשינה קתני עוד דברים שהן הרחקה אידי דלא יצא קתני נמי לא יפלה אע"פ שהוא ביום ג"כ והוא באמת בקא בפ"ע כמו אינך אבל בברייתא א"א דקאי אכל השבת מאי שייכי גבי הדדי וק"ל או י"ל דהא דייקינו לקמן מלשון לא יקרא דב' שפיר דמי וא"כ קשה היכי קתני הכי אין קורין דמשמע לשון רבים וצ"ל כמו שמשני לקמן דמירי בתרי ענינא ואפשר היא זהו הברייתא עצמה וא"כ היכי שנייה למיתנה גבי הדדי אין פולין ג"כ לאשמועין דאפי' ב' אסור פין דלא מירי לאור הגר מה"ת לפלוגי ואהא משני מי אלימא ממתניתן ר"ל דבמשינה ג"כ קשה להיפך אי קאי ביום למה תני לשון יחיד הא נדאי אף בב' אסור אלא ע"כ תני אגב ה"נ תני לשון רבים אגב סיפא ודוק.:

ע"ב בגמ' תני תדא שמש בודק פוסות וקערות וכו' עד פרי' ס"ל צרי' ביאור בגמ' מאין יצא לו הבעי' דשמש שאינו קבוע בדמשחא דלכאורה משמע מדאמר הא וזה בשמש קבוע משמע באינו קבוע שרי וגם מאין יצא להם לומר הלכה ואין מורין פן ונלע"ד דלכאורה משמע באמת דשמש שאינו קבוע שרי בדמשחא וכמ"ש אלא דיש הוכחה קצת להיפך דבאינו קבוע ג"כ אסור מדמוקי ברייתא המתיר בדנפטא ולא בשמש שאינו קבוע אלא במשחא אסור אף באינו קבוע ולא מפליג אלא בין משחא לנפטא והא דאמר הא וזה בשמש קבוע היינו לומר דאף בשמש קבוע מירי ברייתא המתרת ואפ"ה מותר בדנפטא לאפוקי מתירץ קמא או י"ל לפשר שני הוכחות דלהכי אמר הא וזה בשמש קבוע הא בשמש שאינו קבוע מותר אף בדמשחא והא דלא מוקי ברייתא המתרת באינו קבוע ובדמשחא משום שאינו מורין פן ולא הוי אמר בודק ובזה פליג רב אסי ורב ירמ' בר אבא דתרוניהו ס"ל מדאמר הא וזה בשמש קבוע אבל אינו קבוע שרי ולא משמע להו דלרבנותא דנפטא אמר פן אלא חד ס"ל דמורין פן והא דלא מוקי ברייתא המתרת פן היינו דקמ"ל דאף בקבוע מתוקם בנפטא ואידך ס"ל משום דאין מורין פן לא מוקי לאידך ברייתא בדמשחא ודוק: ועיין בתוס' שכ' ללישנא בתרא קמבעי' ר"ל דקשה להו מאין הוחלט למיפסק פלישנא בתרא לאבעי' פן לכך כתבו דלא מיבעי' רק ללישנא בתרא אמנם ממעשה דרב ירמ' ורב אסי משמע דהלכה פלישנא בתרא ודוק: ועמ"ש לגי' ר"ת הפל בהיפוך ויתפרש ג"כ בהיפוך כמ"ש לגי' רש"י וכן הרי"ף גורס כמו ר"ת דאינו קבוע חמיר וכן הרמב"ם בפ"ה מה' שבת כ"כ אלא מטעם אחר יותר מסתבר דהיינו שאינו קבוע אינו מכיר אותם כ"כ וצרי' עיון טפי אלא שפסק הרמב"ם תמוה מאד שפוסק דשמש שאינו קבוע אסור בין במשחא בין בנפטא והיינו נדאי פלישנא קמא לגי' הרי"ף ור"ת נהדר פוסק דשמש קבוע בנפטא מותר ובמשחא הלכה ואין מורין פן ודלא כמאן וכ' עליו הראב"ד שפסקו מכולל ודחק המ"מ והכ"מ שהי' לו גי' אחר מעורב משתי הגירסאות וגם פירושם דחוק מאד ואינו עולה לפי סוגית וגם משמע בגמ' שהלכה פלישנא בתרא וגם באמת הוא תמוה בגמ' מ"ט פסק פלישנא בתרא מדפליגי אליבין' וגם המעשה אליבין' ונלע"ד לתרץ הכל ויתורץ ממילא הרמב"ם וגירסתו הוא כגי' הרי"ף רבו ור"ת שהרא"ש כ' בביצה דכל היכא דאיכא תרי לישני בש"ס בדרבנן הלא אחר לשון המיקל אכן אם בכל לשון אחד איכא קולא מצד אחד וחומרא מצד אחר ובלשון

אחר להיפך א"א למיעבד פקולא דתרנניהו דהוי תרי קולא דסתר אהדדי צריכין למיעבד פחומרא דתרנניהו ובזה יש לפרש דהכי קמיבעי לי דהא חזינו ללישנא קמא הוי קולא בשמש קבוע שמונתר אף במשחא שאינו מחלק כלל וחומורא בשמש שאינו קבוע שאסור אף בנפט וללישנא בתרא הוי קולא באינו קבוע בנפט שרי וקומבעי ללישנא בתרא אי שרי בקבוע אף במשחא כמו ללשון קמא פדמשמע פשטי' וא"כ הוי לשון בתרא רק קולא באינו קבוע ולא חומרא ועבדינו פלישנא בתרא שהיא בדרבנו הלי אחר המיקל או דילמא דאסור ללישנא בתרא אף בקבוע במשחא ולא מחלק אלא בין משחא לנפט ונקט אינו קבוע לרבנותא דנפט וא"כ צריף למיפסק פחומרא דתרנניהו ובהא פליגי כמ"ש חז סבר הלכה ללישנא בתרא דמותר מטעם שפכתתי לעיל ומורין פן ר"ל דלפ"ז מורין פלישנא בתרא ומ"ס הלכה ואין מורין פן וא"כ הוי גם ללישנא בתרא חומרא מלישנא קמא וצ"ל פחומרא דתרנניהו וכינון דפסקינו הלכה ואין מורין פן א"כ בקבוע בדמשחא הוי חומרא דלישנא קמא שרי ודאי לגמרי דהא מוקי הברייתא בהכי וללישנא בתרא אין מורין א"כ הלכה פחומרא דתרנניהו ולכך פסק הרמב"ם פחומרת שניהם ודוק ותמצא לפ"ז דבריו נכוחים מאד: בגמ' באמת אמרו וכו' והאמרת רישא רואה מאי לאו לקרות וכו' עד שאני תינוקת וכו' ועיין בתוס' בד"ה מיתבי ועמ"ש המהרש"א לתרץ דברי רש"י במשנה שכ' התינוקת קורין למחר ותרצו אינו עולה יפה חדאדגם לתרץ ראשון הוי לי לפרש שקורין ראשי פרשיות עכשיו וגם ללשון ראשון פי' רש"י בהדיא שקורין לאור הניר ודוחק גדול לומר שלשון ראשון לתרץ שני ולשון שני לתרץ ראשון דמאי פסקא וא"כ צריכין אנו לתרץ קושיתו וגם בלא"ה דברי רש"י והגמ' צריכין ביאור רחב מהרבה קושיות הנופלים פה לכן צריף אני להאריך קצת חדא דשני הלשונות ברש"י במשנה אין עולין לפי שיטת הגמ' לא למסקנא ולא לה"א דלשון ראשון פירש"י שרק רואה מהיכן מתחיל הפרשה לקרות למחר ובגמ' משמע שקורא ראשי הפרשיות כדי שיהא שגור בפיו טעמים ונקודות בע"פ כמו שפירש"י בגמ' מפניך והוא מוכרח דלפירש"י במשנה הוי לי רואה ולא קורא והגמ' קרא לי קורא בתינוקת מסדרין וקורין ולה"א ס"ד דקורא הפל ומכ"ש הלשון השני אינו עולה כלל לשום שיטה וגם בגמ' דקאמר מאי לאו לקרות מה"ת לומר דרואה היינו לקרות וגם רבה בר שמואל מאי קמ"ל פינון שפי' המשנה והברייתא כף לפי המסקנא וגם למה לא משני לא לראות וגם המיתבי אין לו פירוש דאדרבא אמשנה קודם שמשני ראשי פרשיות קשה טפי דקתני לא יקרא לאור הניר וכן הוא לא יקרא והכי קתני קורין פינון דלא ידע חילוק בין תינוקת וגם הוא גופא תימה וכי לא ידע לחלק בין תינוקות לגדול הא קתני בברייתא בהדיא תינוקות קורין משמע אבל לא אחר וגם קושית התוס' וגם קושית המהרש"א לכן נלע"ד לכאור הפל בדרף נאות והוא דלשון ראשון פי' רש"י לפי המסקנא כמו שנבאר אמנם לפי ה"א של מקשן בגמ' הוצרף רש"י לפרש פדרכו בכל הש"ס לכך מפרש דהמקשן הוי ס"ד שבאמת אין חילוק בין תינוקת לגדול אלא שרואה היכן תינוקת קורין למחר דאי רואה היכן הוא יקרא למחר להקורין א"כ תינוקת מאי בעי הכא ואי רואה מהיכן תינוקת קורין עכשיו שיקרא הוא להקוראים למחר הא לפי מאי דס"ד אסור לתינוקת לקרות לאור הניר אלא ע"כ כמו שפירש"י ללשון השני וע"ז מקשה מאי לאו לקרות שהוא קורא כל הפרשה שידע האיר לקרות למחר דאל"ה אלא רק רואה מאי שירף באמת אמרו משמע

שָׁבָא לְהַתִּיר מִמָּה שְׁאֶסֶר כָּבֵד וְהָרִי לֹא אָמַר אֲלָא לֹא יִקְרָא מַה"ת שְׂיֵהָא אָסוּר לְרֵאוּת שְׁהוֹצֵרָה לְיוֹמֵר בְּאַמְתָּ וְכוּ' לְהַתִּיר בְּחֻזַּן וְתִינּוּקָת אֲלָא ע"כ ס"ד שְׁהַתִּירוּ לְחֻזַּן לְקֵרוֹת לְצוּרָה תִּינּוּקָת לְמַחֵר וּא"כ הֵיכִי קָאָמַר אֲבָל הוּא לֹא יִקְרָא וּמִשְׁנֵי לְסֻדָּר רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת ר"ל שְׁהַתִּירוּ לוֹ אַף לְקֵרוֹת רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת כְּדִי שְׂיִוְכַל לְהַקְרוֹת לְקֵרוֹאִים כַּדְפִירֵשׁ"י ע"ש וּא"כ קָשָׁה תִּינּוּקָת מֵאִי בְּעֵי הָכָא וְע"כ צ"ל דְּאָף לְתִינּוּקָת הַתִּירוּ רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת וּא"כ ע"כ דְּאָף תִּינּוּקָת אָסוּרִין לְקֵרוֹת כָּל הַפְרָשָׁה רַק רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת וְה"ק לְחֻזַּן וְלְתִינּוּקָת הַתִּירוּ רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת וְה"ק הַסֻּזַּן רוֹאֵה הֵיכֵן תִּינּוּקָת שֶׁל בֵּית רַבִּין קוֹרִין רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת וְקוֹרָא עִמָּהֶם דֹּא"ל דְּהַתִּינּוּקָת קוֹרִין כָּל הַפְרָשָׁה וְהוּא קוֹרָא עִמָּהֶם רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת פִּינּוּ דְלֹא הַתִּירוּ כָּלֵל בְּשִׁבִיל תִּינּוּקָת מַה"ת לְהַתִּיר לְתִינּוּקָת וְגַם מֵאִי שְׂיִיָּהּ חֻזַּן וְתִינּוּקָת גְּבִי הַדְּדִי דְמִשְׁמַע הַיִּתֵּר אֶחָד לָהֶם וְאֵהָא מִקְשָׁה שְׁפִיר וְכוּלָּהּ פְרָשָׁה לֹא ר"ל אַף תִּינּוּקָת דְּבַל"ז ה"א לְתִינּוּקָת שֶׁל בֵּית רַבִּין הַתִּירוּ וְאָף לְחֻזַּן הַתִּירוּ עֲבוּרָם כְּמוֹ שֶׁס"ד דְּמִקְשָׁה אֲבָל עֲכָשְׁיוֹ דְּמוּכָח דְּגַם לְתִינּוּקָת מִקְשָׁה שְׁפִיר וּמִשְׁנֵי כַּמ"ש דְּגַם הָכָא הֵינּוּ רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת וּאֲב"א קָאִי אֲכִילָה מִלְתָּא דְּבִאָמַת רוֹאֵה הֵינּוּ רוֹאֵה מִמֶּשׁ וְקַמ"ל בְּאַמְתָּ אָמְרוּ דְּהַתִּינּוּקָת רֵשָׁאִין לְקֵרוֹת כְּוָלָה וְדוּקָא אֲצֵל הַסֻּזַּן שְׁהוּא רַבִּים וְהוּא רוֹאֵה מֵהֵיכֵן מִתְחִילִין כְּדִי לִידַע לְמַחֵר וְלֹא מוּכָח כָּלֵל אַף רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת לְהַתִּיר לְחֻזַּן מֵהַמְשָׁנָה וְיִתְפָּרֵשׁ הַמְשָׁנָה כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י לְלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן אֲלָא דְרַבָּה בַּר שְׁמוּאֵל קַמ"ל דְּאָף רֵאשֵׁי פְרָשִׁיּוֹת מְוִתֵּר וְדוּקָא פִּי הוּא נְכוּן לְעַנ"ד וּמִתְוַרְיָן הַפִּל: דָּף יג בַּגְמ' תְּנִיָּא אַרְשָׁב"א בָּא וְרֵאֵה עַד הֵיכֵן פְּרָצָה טְהֵרָה וְכוּ' עֵינֵין מְהַרְש"ל מַה שְׁקָשָׁה לְפִי רֵש"י בְּמִשְׁנָה וְעֵינֵין מְהַרְש"א וְלַעַנ"ד דְּגַם דְּבַרֵי מְהַרְש"א לֹא יִתְכַנּוּ דְּהֵיכָא שְׂיִיָּהּ כ"ש פִּינּוּ שְׁלֹא הוֹצֵרְכוּ לְגִזְזוּר וְאִינוּ בְּכָלֵל וְנ"ל דְּאֶדְרַבָּא מִדְּבַרֵי רֵשָׁב"א מוּכָח שְׁגַם בְּיָמֵינוּ הָיוּ אוֹכְלִין בְּטְהֵרָה אֲלָא שְׁלֹא הִי נִזְהָרִין כ"כ לְכַף הַקְשָׁה לוֹ שְׁלֹא גִזְזוּר שְׁלֹא יֵאָכֵל טְהוֹר עִם הַטְּמֵאָה אַף דְּבַרֵי טְהוֹרִין שְׁמָא תֵּאָכְלִינוּ דְּבַרֵי טְמֵאִים לְכַף קָאָמַר חִידוּשׁ שַׁכ"כ פְּרָצָה טְהֵרָה בְּיִשְׂרָאֵל אוֹ בְּיָמֵים קַדְמוֹנִים בְּעַת שְׁגִזְזוּרֵינוּ בִּי"ח דְּבַר כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן שְׁלֹא הוֹצֵרְכוּ לְגִזְזוּר שְׁאָף מְעַצְמָן הִי נִזְהָרִין שְׁלֹא הָיוּ אוֹכְלִין אַף דְּבַר שְׁאִינוּ נְטֵמָא כְּגוֹן בְּכָלֵי בַפ"ע אוֹ בְּשָׂאָר אֲנָפִין שְׁאִינוּ נְטֵמָא אֲפ"ה לֹא הִי אוֹכְלִין עִם הַטְּמֵאָה מִשׁוּם הֶרְחַק דָּאִי כְּפִשׁוּטוֹ שְׁהִי נְטֵמָא אִין זֶה מִיְקָרִי פְרָצָה וְהִזְבַּ עִם הַזְּבָה הָיוּ אוֹכְלִין וְלֹא הִי מְרַחֲקִין מִשׁוּם הֶרְגֵּל עֲבִירַת בִּיאָה מְעַצְמָן עַד שְׁהוֹצֵרְכוּ לְגִזְזוּר וְהוּא חִידוּשׁ גָּדוֹל שְׁהַטְהֵרָה פְרָצָה בָּהֶם יוֹתֵר מִבִּיאַת זָבָה וְכֵן גְּבִי ע"ה לֹא הוֹצֵרְכוּ לְגִזְזוּר בְּטְהוֹר שְׁמֵעַצְמָן הָיוּ מְרַחֲקִין א"כ שְׁרֵשָׁב"א הִרָאָה זֶה הַחִידוּשׁ שְׁפִרָצָה טְהֵרָה כ"כ בְּיָמֵים הָאֵלּוּ מִשְׁמַע שְׁבִיָּמֵינוּ וּבִימֵי הַמְשָׁנָה שְׁרֵשָׁב"א תְּנִיָּא הִי וְהוֹצֵרְכוּ בְּמִשְׁנָה כ"כ פ' לֹא פְרָצָה כ"כ אַף שְׁהִיוּ אוֹכְלִין בְּטְהֵרָה וְהוֹקְשָׁה לְרֵש"י שְׁבִיָּמֵי הַמְשָׁנָה הָיוּ לָהֶם לְגִזְזוּר בְּטְהוֹר עִם הַטְּמֵאָה מִשׁוּם דְּבַרֵי טְמֵאִים וּמִשׁוּם הֶרְגֵּל עֲבִירָה וְע"ז תִּיְרָץ רֵש"י שְׁלֹא הוֹצֵרְכוּ לְגִזְזוּר פִּינּוּ שְׁכָבֵר גִּזְזוּר עַל הַזְּבָה וְאָמְרִי כ"ש טְהוֹר עִם הַטְּמֵאָה בְּזִמְן הַמְשָׁנָה דְּהוּי תְּרֵי טְעָמָא כֵּן נ"ל בְּרוּר וְאֶפְשָׁר זֶה כְּוָנַת הַפְּהַרְש"א וּמְהַרְש"ל וְדוּקָא: בְּתוֹס' בַּד"ה מָה אֲשֶׁת רַעְהוּ וְכוּ' עַד וְאִין נִרְאָה דְּמִשְׁמַע וְכוּ' לֹא יִדְעָתִי מַה קָשָׁה לְהוֹ אֶדְרַבָּא פִירֵשׁ"י מְסַתְּבַר יוֹתֵר וְלֹא יוֹקְשָׁה הַתִּימָא שַׁכ" הַתוֹ לְפִירוּשָׁם דַּה"ק מָה א"א אָסוּר בְּכַבְּדָם דְּהָא אֲפִי? יַחֲוֹד לְחוּד בְּלֹא מְטָה אַחַת אָסוּר בָּהּ מִן הַתּוֹרָה מַכ"ש בְּמְטָה אַחַת אֲלָא לְיַחֲוֹד לְחוּד בְּלֹא מְטָה אַחַת לֹא נוֹכַל לְאֶקוּשֵׁי מִשׁוּם סוּגָה בְּשׁוֹשְׁבֵינִים וְשְׂדִינִין אֶת הַיְקָשׁ עַל מְסַתְּבַר הֵיכָא שְׁהוּא גַם בְּמְטָה אַחַת וְיַחֲוֹד וְהַיִּתֵּר דְּסוּגָה בְּשׁוֹשְׁבֵינִים אֲמַסְתְּבַר

איחוד לחוד ואפשר דתוס' כתבו זה התימא לתרץ דברי רש"י ודוק: ועוד י"ל דגם רש"י פוננתו בהוא בבגדו וכו' היכא דליכא יחוד אלא מדחזינן דהחמירה תורה לאסור אפי' יחוד משום גדר ביאה מכ"ש שנתמיר מדרבנן לאסור בבגד אפי' בלא יחוד משום גדר ביאה ודוק: בד"ה ופליגא דר' פדת וכו' עד לא יספור ר' פדת דאפי' באשת רעהו וכו' והוא תמוה שפותרין ד"ע ועיין במהרש"ל מה שפי' וכו' המהרש"א עליו שפירושו רחוק ועמ"ש הוא ול"נ שפי' המהרש"א א"א להקלמו דהא פירש"י כבר דחו לעיל וגם היכי שייך להקשותלפ"ז וכי ל"ל דאשת רעהו אסור אטו משום דר' פדת לא גזור גזירה לגזירה מדרבנן לא נאסר יחוד דאורייתא לאפוקי בגדה דיחוד מותר לא שייך לגזור גזלג"ז משא"כ לרב יוסף דאית לי קירוב בשך אסור מן התורה בכל עריות אף בגדה שייך למילף עכ"פ מא"א לאסור בבגד מדרבנן משום גזירה אבל פי' מהרש"ל הוא סבא טובה לענ"ד וגם לפי המהרש"א מה תלוי זה בפ"י ר"ת שכתבו פאן משא"כ לפי המהרש"ל אמנם פתב המהרש"א שדבריו ברורים למבין ודאי לא עמדתי על סוף דעתו להבינו אמנם לענ"ד ברור דברי התוס' על נכון דגם תחלה לא הקשו מסבא שאין זה קושיא אלא דבגמ' משמע דבא"א לא פליגי אלא בזה שפשט רב יוסף מדקאמר בפשיטות מה א"א וגם לא בעי מעיקרא אלא בגדה ונהינן ודאי מטעם שכ' התוס' לעיל ולפירש"י אף בא"א הי' לו להתיר דגם שם שייך האי טעמא דגזלג"ז ואי אסר שם אלקא דגזרינן דילמא אף בגדה אסר מהיקשא פיון דהאי סבא לאו דוקא ומנ"ל דפליגי לכה פי' ר"ת דתלי בדעות ושינוי ולכה בגדה ודאי שרי אבל בא"א לא מיקרי שינוי דעיקר שינוי כמ"ש רש"י דרגיל תמיד עם אשתו בקירוב בשך משא"כ בא"א תדע מדמביא רש"י ראי' מיחוד דילמא הכא שאני דאיכא שינוי משא"כ ביחוד דליכא שינוי כמו לא יאכל וכו' וגם תוס' כתבו משום דיצרו תוקפו דילמא מהני שינוי וגם בגמ' הנצרה להיקוש ולא מביא ראי' מא"א כמו שמביא ראי' מבשר בחלב אלא ודאי דגם בא"א לא מיקרי שינוי ויהא שלילות דברי התוס' אבל הוא בבגדה וכו' דאיכא דיעות ושינוי ר"ל ודאי שרי וקיצרו במובן וכו' ולא יספור ר' פדת דאפי' א"א שרי דשם ודאי אסור דליכא שינוי ותי' לא שייך למטה ויותר מסתבר שטעות נפל בספרים שהי' כתוב שני פעמים תי' לא והי' כתוב דאיכא דיעות ושינוי לא ולא יספור ר' פדת וכו' ונשמט פעם א' לא וגם לדידהו צריך להגי' תי' יספור וצ"ל וסבר ודוק: ולתרץ דברי רש"י מק' דלא יאכל עם הזב נ"ל דגם פוננת רש"י פן שאין לגזור אלא בקירוב בשך דליכא שינוי אבל בבגד דאיכא שינוי ולא שייך לאסור אלא משום גזירה דקירוב בשך הוי גזלג"ז בשלמא ר' יוסף י"ל דקירוב בשך הוי דאורייתא ולא הוי בבגד אף דאיכא שינוי אלא חדא גזירה משא"כ לר' פדת אבל היכא דליכא שינוי בבגדים כגון לא יאכל או בא"א שפיר גזרינן אף לר' פדת אטו גילוי ערוה פיון דליכא שינוי לא הוי אלא חדא גזירה ודוק ונ"ל שאף ר"ת מפרש פן לתרץ דברי רש"י: בא"ד וזוהק הוא עיין במהרש"א מה שהקשה והניח בקושיא ולפמ"ש לעיל בפ"י דבריהם לק"מ דליכא שום פירוש להתיר בא"א בבגד וכן משמע פאן מפורש בדברי התוס' שכתבו ואפ"ה אסרינן משמע דליכא מאן דפליג וראי' למ"ש ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה בימי ליבונה ע"ש עד ומהכא דקאמר אבל עמי וכו' דבריהם צריך ביאור ועי' במהרש"א שביאר בטוב טעם על נכון אלא שאין זה סוגיא שיהא עיקר בגין תוס' שעליהם סובבים פל הראיות חסר מן הספר שהוא דבר חדש על

מה שנוהגים לאכול עמה בימי ליבונה ואין מזה רמז כלל בתוס' גם מהר"מ פי' קרוב לדבריו ויותר קרוב בדברי התוס' שה"ק ומקא דקאמר אכל עמי וכו' אין ראי' שלא לחלק בין ימי נדות לליבון דהא חזינו שפנענש וכו' ע"ש אבל עדיין לא יהיו דברי התוס' על סדר שכ' אחר ורש"י נהג איסור ומקא דקאמר אכל עמי וגם מה זה ראי' שמא בזה אין לחלק ובשאר דברים יש לחלק לכן נלע"ד לפרש דבריהם שכ' ורש"י הי' נוהג איסור וכו' אע"ג דאמרינן שמואל מחלפא לי' משום דרש"י אזיל לשיטתן' שפי' שהי' בימי ליבונה אע"ג דרש"י פי' פאן שאין לחלק מהה' דרשה גופא שכ' התוס' היינו שרש"י פי' פאן בימי ליבונה היינו דנבה שהוא מדאורייתא גם הליבון אבל שם מייירי עכשיו שישושבת ז' נקיים על טיפת דם פחדל ואפשר גם רש"י סובר שהיו טובלין ב' טבילות לקה מחלק אלא דכאן לא מהני ב' טבילות משום דנבה דאורייתא לא מהני טבילה קודם נקיים והוצרך רש"י לפרש פן דקאמר לא נשא פנים לתורה שצאמר וכו' משמע דעבר אדאורייתא אבל בימי ליבון דעלמא על טיפת פחדל יש חילוק אם טובלת ב' טבילות לקה שמואל מחלפא לי' אבל בימי נדות ממש אסור לקה נהג רש"י איסור בימי נדות ממש ולא בימי ליבון ותוס' סותרים ראיתו וסוברים שאין לחלק כלל אף האידנא וא"כ פינו דחזינא דשמואל מחלפא לי' אף בימי נדות שרי להושיט והוא קיל מלא יאכל הגזב וע"ז פתב ומקא דקאמר ר"ל אין ראי' לדברי רש"י דליכא למימר דאכל עמה על שולחן אחד או בקערה אחת ועבר על לא יאכל דהא אמר שלא נשא פנים לתורה משמע שהוא דאורייתא כמו קירוב בשר דמיייתי לכאן להורות שלא תקרב קאי נמי אקירוב בשר דלא כר' פדת וגם אמר שהרי אמרה תורה אלא ודאי דהה' אכל עמי היינו שהושיטו זה לזה תדע דקאמר נמי ושתה עמי וזה לא מצינו לאסור על שולחן אחד ואי משויירי פוסה אין זה במשמע וגם הוא חומרת אחרונים אלא ודאי כדפי' שהושיטו זה לזה והוא חמור מלא יאכל דמתניתין ואסור מדאורייתא מלא תקרב ע"ז פתבו יכול להיות שלא הקפיד וכו' ודוק ברש"י ד"ה האוכל אנוכל ראשון עד ומצאתי בספר ערוף משונה טומאה זו ב"ל המשך דברי רש"י שפא לאפוקי מפ' התוס' בעמוד שלאח"ז בד"ה זימנין דטומאת גוי' היא גזירה אחרת ורק לאכילת תרומה וטומאה זו אף למגע ובכביצה ע"ש וע"ז פתב רש"י שהיא גזירה חדא א"כ חד שיעור הוא ומביא ראי' מדאמר התם דלאו דאורייתא ולא מצינו בשום מקום גזירה אחרת וגם מ"ט נגזר דליכא טעם אלא מאי דאמר הכא מדפריה מ"ט גזרו וגם טעם תוס' הוא טעם בדוי מלב שלא מצינוהו והוא דחוק ומדאורייתא ליכא למימר דממעטין במסכת נדה שמביא רש"י וגם התם אמר הנח לטומאת גוי' אלמא דלאו דאורייתא א"כ ע"כ הוא חדא אלא שלא תקשה א"כ פינו דאף טומאת גוי' הוא לפסול במגע אמאי קרי לי' פסול גוי' ולא טומאת אדם כמו כל שאר טומאות שהם מדרבנן ולפי' התוס' ניחא שהוא רק לאכול ולא לטמא משא"כ לפירש"י ע"ז פירש"י ומצאתי בספר ערוף וכו' לקה קרי לי' רק פסול גוי' ולא טומאת אדם שאינו טומאה ממש ובזה ממילא מתורץ ק' התוס' שכ' תדע מדבעי למימר דהא עיקר הוכחת רש"י הוא לפי המסקנא דהוא לאו דאורייתא אבל לפי ה"א שהוא דאורייתא ה"א באמת שהוא לאו ה' דהכא ודוק: בתוס' בד"ה אנוכל ראשון וכו' עד טמוי נמי מטמא וא"ל היכי נוכל לומר פן מסברא פינו דנפק מאנוכל שני נימא דיו ז"א דה"א שפיר דיו כמו באנוכל שני נעשה האוכל פמאכל אף אנוכל ראשון פן ובזה מתורץ היטב ק' המהרש"א בדביבור

שלאח"ז דלפ"ד למה לי להגמ' למימר משקה לא שכיח אמאי לא אמר דמשקין פיון דחמירי ה"א דמטמי דשם שניף שפיר דיו ולא נוכל לטעות פן ודוק וגם בלא"ה לק"מ ק' המהרש"א דאי הוי אמר הכי הוי נשאר קושיא ליתני רק אןכל שני ולא ליתני אןכל ראשון וליכא למימר דה"א דאןכל ראשון מטמא דהא חזינן אפי' משקין דחמירי לא מטמא אף בראשון דסתמא קתני משקין טמאין וגם כל משקין הוי ראשון אכל עכשיו לפי סברת הגמ' יש לומר דה"א דוקא משקין דלא שכיחי לא מטמי בראשון משא"כ באןכל דשכיח מטמא דגזרו טפי ודוק וא"ל ליתני סתמא אןכלין טמאין דה"א דמסתבר דקאי אראשון משא"כ במשקין דהוי דומיא דאןכלין ובזה מתורץ ג"כ קצת קושיא שכתבתי דלא ליתני אןכל ראשון דה"א משקין דומיא דאןכלין דהוי שני אכל ראשון דאורייתא מטמא ודוק: וכן נלע"ד דתירץ ראשון אינו דסברא דשכיח לא מהני אלא לומר דמילתא דלא שכיח לא גזרו רק בשכיח אכל פיון דגזרו לומר דשכיח אפי' מטמא אין סברא ותדע זה דאל"כ ק' למה להו להתוס' לעשות צריכא להיפך דמשקין חמירי למה לא די להם בצריכות הגמ' דמשקין לא שכיחי ואי הוי תני משקין ה"א אןכלין דשכיחי אפי' מטמא אלא נדאי אין זה סברא וא"כ הדרא קושית המהרש"א ע"פ תי' השני שכתבתי למה לא אמר גמ' צריכות התוס' להיפך אמנם זה הסברא ממש תפול על ק' המהרש"א לתרצו דסברת התוס' ג"כ שכ' דמשקין דחמירי היינו שעלולין לקבל טומאה ג"כ לא שניף אלא לומר שבמשקין גזרו משום שעלולין ולא באןכלין כמו שמצינו כמה דברים שגזרו במשקין ולא באןכל מהאי טעמא אכל אי הוי תני אןכלין שגזרו בהו שנגמר הואיל ומשקין עלולין לקבל טומאה גזרו בהו אפי' טומאה אין זה סברא דהיינו כמו סברת שכיח שבגמ' דסברת עלולין נמי דשכיח בהו טומאה טפי דאןכלין זימנין דלא הונקשו וא"כ לק"מ ק' המהרש"א כל זה פתבתי לפי פשוטו ולפי שהבין המהרש"א דמ"ש משקין דחמירי היינו מאןכלין ומשום טעמא דעלולין אמנם נלע"ד שאין זה סברא דמאי שניף זה הסברא לענין להתמיר באדם זה לא מצינו וגם לא שניף לשון חומרא בזה אלא נלע"ד פשט דברי התוס' דאי הוי תני משקין ובהו לא שניף ראשון ושני רק משקין טמאין מטעם שכ' התוס' וא"כ לא הוי ידענא אןכל שני דה"א שאני משקין דחמירי ר"ל שתמיד הם ראשונים משא"כ אןכל שני לא הוי ידענא משום דקיל ואי דליתני משקין ואןכל שני ולא אןכל ראשון כפר כ' התוס' דה"א דאןכל ראשון נמי מטמא וכמ"ש לעיל ובזה שניף טפי הו צריכותא בטר שכתבו לעיל מיני' ולא שניף כלל ק' המהרש"א דכיון שתני אןכל ראשון ושני אין שום חומרא במשקין יותר מהם ודוק היטב: דף יד ב"רש"י בד"ה שלישי שני לקודש וכו' עד דילמא ראשון וכו' עמ"ש מהרש"א ולק"מ דאדרבא רש"י מתרץ למה הוי רק שני פיון דלא הוי שמירה כלל ע"ז מתרץ דאין לחוש טפי מראשון דהיינו שנגע בשרץ ואפ"ה לא הוי רק שני לר"י ודוק: ב"רש"י בד"ה ופסיל להו והתורה הזהירה וכו' והוא תימה גדולה שלא פתב שישתה תרומה טמאה שבמיתה ואף שמשמע קצת פן בגמ' מדקאמר ופסיל להו אינו מןכרח וגם לפ"ז יוקשה על הגמ' גופא לכן נלע"ד שהוקשה לרש"י לפ"ז למה הוצרכו לגזור שיהא שני ויהא פוסל תרומה במגעו לא נגזר אלא שיהא שלישי ויהא אסור לאכול תרומה ושוב לא יהא זה מכשול שיאכל תרומה פדאיתא בחולין דאף אם הוא שלישי אסור לאכול תרומה לזה הוצרכו רש"י לפרש דחייש אף אם לא יאכלם אלא יקרבים לפיו במגע ויזפור ולא יאכלם

דלשכחת גזירה לא תישינו לגמרי דא"כ מאי הועילו בתקנתם ישכח הכל אלא ודאי לא תישינו לזה עכ"פ פנין שיהא מותר ליגע זה קרוב שיבוא ליגע באוכלין שפפיו קודם שיזפור מהגזירה ופסיל להו עכ"פ זה נ"ל ברור וכן משמע לשון רש"י בסוף וגם קודם לזה ועיין במ"ש בסמוך שהתוס' בחולין מתרצין בע"א זה הקושיא ודוק: בתוס' בד"ה ר' יהושע אומר וכו' עד ושדי משקין דתרומה וכו' ועיין בתוס' בחולין בהאי ענינא הקשו ג"כ תו' זה הקושיא מגמ' דהכא וכתבי דילמא אכיל אוכלין טמאין ושדי משקין דמעשר לתוף פיו והוא תימה גדולה לכאורה ע"ש מעשר מאי בעי הפח ונלע"ד שלתו' הקושה ג"כ הקושיא שפכתתי בסמוך לפירש"י דלמה הוצרכו לתקן שיהא שני אף אם יהא שלישי לא יבא שוב לאכול תרומה פדאיתא בהדיא בגמ' דחולין אף אם לא יפסל במגע והתוס' מצינו בפירוש שפכתתי לדעת רש"י שמשום חשש מגע בפיו תקנו כן שאינו במשמע וגם הוא דחוק והי' נראה לתרץ דמש"ה תקנו שיהא שני משום דמצינו שני עושה שני וא"כ לא היו מקשין פלום דמש"ה הוצרכו לזה דשני עושה שני לכך הוצרכו לפרש דבלא"ה הוצרכו לתקן שיהא שני משום חששא דמשקה מעשר דאכל שני יעשה אותו ראשון וישתהו בטומאה והגמ' דנקט תרומה משום עיקר גזירה שיטמא אדם משום תרומה אבל הא דנעשה שני ולא שלישי משום מעשר וכן קיצרו משום דכאן ליתא זה מפני ששלישי אסור לאכול תרומה לא הוצרכו להאריך ולשנות ודוק: בגמרא הא לא שכיחא כדפירש"י וא"ל הא עדיין יש לחוש שפא יאכל תרומה וישתה משקין טמאין ופסיל לתרומה דע"ז לא הועילו אף אם תקנו דמשקין טמאין פוסל את האדם הא אכל התרומה קודם וק"ל: בגמרא א"ל רבא מנ"מ הא טבלי בהנהו וכו' וא"ל דנ"מ דזימנין לא יתנו מים שאובין ויבואו לשרוף תרומה וקדשים דזה אין סברא דמשום חשש זה לא היו מתקנין לשרוף ודאי תרומה וקדשים אם יבא ראשו ורובו במ"ש ודוק: בתוס' בד"ה תנא אף בידים הבאות וכו' עד דמצינו למימר ה"מ לקדש אע"ג דכל הפוסל את התרומה מטמא את הידים עכ"פ לקדש לק"מ דנקט התם כתבי הקדש משום פלוגתא דש"ה וקהלת והתו' לא הקשו בסמוך אלא אהכא דנקט משום דר' פרנא וע"ז הקשושפיר הא כל פסולי תרומה דלא שייך דר"פ נמי מטמא את הידים וא"כ ע"כ הוא מטעם פשוט שפנין שפוסל את התרומה מטמא ג"כ הידים כמו כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה וא"כ ל"ל למימר משום דר"פ אבל אמשנה דכל כתבי הקודש אף לפי ה"א דמייירי בקודש לק"מ מכ"ש לפי האמת דהך דכל כתבי הקודש מייירי ודאי אף לענין תרומה פנין דנקט סתמא מטמא וגם בס"ת שייך דר"פ לתרומה והתנא פולל כל כתבי הקודש בבת אחת משמע דחד דינא אית להו והיינו ע"כ דבכולהו שייך דר"פ כמ"ש התוס' בסמוך בד"ה האוחז והיינו מטעם שפכתתי וזה דכל הפוסל את התרומה מייירי אף באמת ונוקא לקודש כמו שהוכיחו תוס' דומיא דיד מטמא חבירתה וכן משמע לשון התוס' דבכה"ק פתבו מצינו למימר ובכל הפוסל את התרומה פתבו דהיינו דוקא וכו' ועיין במהרש"א שלא ביאר כן ומתוך זה הקושה פמה קושיות ולע"ד נראה שמה שפכתתי הוא ברור ומוכרח וממילא לק"מ כל קושיותיו אף מה שהקשה היכי מ"ל דהאי דכל כה"ק היינו לקודש הא שלמה גזר לקודש וא"כ הא למה לי כמו שפריי' הגמ' בתרומה ולפמ"ש לק"מ ע"פ מ"ש התוס' לקמן ריש עמוד שלאח"ז בד"ה פנין דהך גזור וכו' עד דמילתא דלא שכיח ר"ל ובנה לא שייך לתקן משום דר"פ דלא הועילו פלום דהא רוב ידים הם קודם

נטילה אפתי יגעו בספר ולא הועילו אלא דלאחר נטילה לא יגע ומשום זה דלא שכיח
לא תקנו אבל הכא בכה"ק שמשמא את הידים לקודש ודאי לא הוי משום דר"פ דהא
אוכלי קודש לא הוי בבה"מ או בירושלים ומה יועלו דר"פ בכל ישראל וגם הא כל הפוסל
את התרומה משמא ידים לקודש אלא ודאי משום מעלה דקודש תקנו פן והוי כה"ק בכלל
דגם הוא פוסל את התרומה וא"כ אף דשלמה גזר אסתם ידים ודאי הועילו דכל הפוסל
את התרומה משמא את הידים לאחר נטילה לקודש משום מעלה דקודש וגם שכיח טובא
דכל הפוסל ליגע אותם בידיהם לאחר נטילה ודוק פי הוא ברור ותדע דהא כל הפוסל וכו'
מיתנא אף לפי המסקנא לקודש והיינו ודאי לאחר נטילה ולא משום דר"פ אף בכה"ק
ודוק: בתוס' בד"ה אף הידים הבאות וכו' עד וא"כ הוי טפי מי"ח דבר וכו' ר"ל אף אחר
דגזרו על הידים מכל מקום נ"מ מהו גזירה לאחר נטילה תדע דאל"ה למה הביא גמ' הו'
תנא פיון דלא נ"מ אלא ע"כ כמ"ש אלא דלכתחילה ודאי לא גזרו משום זה כמ"ש התוס'
לקמן בד"ה פיון דהו' גזור בעמוד שלאח"ז וכן לקמן בהו' דיבור סייעו ומיהו השתא
דגזור וכו' עד שלא חלקו כ"כ לכונה זאת לתרץ מה שהגמ' מביאו פיון דהשתא לא נ"מ
וא"כ מקשו הכא שפיר דהוי טפי מי"ח דבר וק"ל: אמנם לילא דברי התוס' הייתי יכול
לתרץ כל הק' שהקשו תוס' ב' קושיות בד"ה תנא אף וק' א' בד"ה אף וקצת קושיא בד"ה
האוחז וק' א' בד"ה פיון ובקצת דחקו לתרץ וא' נשארה בקושיא ויתורצו פולם בחדא
מחתי דהיינו שנאמר דהו' כל הפוסל את התרומה משמא את הידים היינו אף לתרומה
כמ"ש התוס' בקושיא ואף שפיתבו דומיא זה אינו הוכחה כ"כ שלא כ"כ אלא לתרץ
הקושיא ומשמע דמתחלה לא פירשו ואם יתורץ הקושיא ממילא הדרו לסברתו ונאמר
שזה נגזר בבת אחת בעת שגזרו על סתם ידים גזרו אף על אלו והוא קצת כ"ש אם סתם
ידים טמאין מכ"ש אם נגעו בדרך דטומאה לאחר נטילה אי משום מעלת תרומה אי
משום חומרת ידים ולפ"ז לא ינקשו כל הקוש' שתכר מה שהקשו מהו דכל כה"ק ומהו
דכל הפוסל את התרומה לק"מ שכל אלו בכלל טומאת הידים וכה"ק בכלל שאר פוסלי
תרומה והו' תנא גזור קודם ידים לכהו' הנצרך משום דר"פ וע"כ הוא פן מדנקט ספר
דוקא ולא שאר כה"ק ולא שאר פסולי תרומה וממילא לק"מ דהוי טפי מי"ח דבר דכיון
שגזרו על הידים גם פסולי תרומה וכל פתבי הקודש בכלל והגמ' מקשה שפיר דכיון
דגזרו על הידים גם כה"ק ופסולי תרומה בכלל הא למה לי ול"ק ק' התוס' בד"ה פיון
ואין להקשות למה הביא הגמ' הו' תנא די"ל דאשמענו דר"פ וגם לפרש הברייתא ודוק
פי נ"ל ברור ונכון: ע"ב בתוס' בד"ה אלא במשקין הבאין מחמת שרץ אור"י ונ"ל להביא
עוד ראי' מוכרחת דקאמר במסקנת י"ח דבר אונקליו וכלים שנשמאו במשקין חדא חשיב
להו' ואי דינם חלוק וכל אחד הוא משקה אחר דוקא היכי שייך למיחשב לחדא אכן
הרמב"ם פוסק דדוקא משקין הבאין מחמת שרץ מטמא פלים לא משקין הבאין מחמת
ידים וינקשה עליו קושית התוס' וגם הקושיא שפיתבתי ועיין בסוף שיטה שפיתבתי על
נכון: דף טו ע"ב בגמ' והאמר אילפא ידים וכו' אע"ג דבבבליהו י"ח דבר לא מציינו ב'
גזירות הא פתב רש"י לקמן בסוף עמוד שלאח"ז בד"ה עבדי רבנן היפרא ונ"ל דלא
שרפי תרומה משום טומאה דרבנן וכו' משמע ודאי דה"ה י"ח דבר חוץ ידים ואף לתוס'
דשורפין אכלי זכוית אפשר משום דדמי טפי לכלי חרס החמירו משאר טומאות דרבנן
ואף בששה ספיקות דלא מציינו שגזרו קודם לתלות משום דבלא"ה היו תולין בכללן

מדקראו ספק משמע שהי' ספק בלא"ה וכן ארץ עמים הי' ודאי ספק קודם ודוק: בגמ'
ואאורי' ולא פלוס וכו' עד אאורי' לתלות הקשה מהרש"א למה לי למימר פלל אור
ע"ש ונ"ל לתרץ ויתרץ ג"כ ק' התוס' בד"ה ואאורי' לתלות שכ' וכן משמע מדקאמר
וכו' ולא ינה תרוצי שכ' ישאר זה הקוש' לימא דמעיקרא גזרו אתרונ'יהו לתלות ונ"ל
משום דהוקשה ממ"נ אי לתלות מיקרי ג"כ טומאה אמאי קאמר ברבנן דפ' שנה גזרו
טומאה על ארץ עמים הא גם מעיקרא הי' בהם טומאה והל"ל גזרו שריפה כמו בו'
ספיקות ואי הו' דתולין לא מיקרי טומאה היכי שייך ביוסי ויוסי גזרו טומאה לכך משני
מאור ו לכך שייך למימר גזרו טומאה משום אור שהי' טהור מעיקרא ומתורץ ממילא
קוש' התוס' אלא דלהך תירוץ שכ' התוס' וכ' זה הוכחה משמע דלא ס"ל זה הסברא
וע"כ מאי שגזרו שריפה מיקרי ג"כ טומאה א"כ תפול קוש' מהרש"א ע"כ צ"ל
פתירוץ שקום להו' להגמ' דתולין אאור אמנם דחק א"ע מאד מאין קום להו' וא"ל
מדקאמר סתמא ארץ עמים ולא קאמר עפר ארץ עמים ז"א דהאגם יוסי ויוסי נקטי סתמא
ארץ עמים אלא נלע"ד דמוכח מהמשנה דקאמר על ו' ספיקות ונקט עפר ארץ עמים ולא
נקט סתמא ארץ עמים דמה"ת לומר גם אור הא קאמר ששה ספיקות משמע שמקודם
היו בחזקת ספק ואור ליכא ספק וגם מה"ת לטעות הא חזינו ביוסי ויוסי דנקט סתמא
ולא קאי אאור אלא ודאי דגם אאור גזרו קודם לתלות כשאר ספק והוצרך לומר
שעכשיו תקנו על ספק עפר לשורף ולא על ספק אור משא"כ ביוסי ויוסי לא הוצרכו
לומר עפר דמה"ת לטעות ודוק: ואפשר דמהרש"א ידע מזה אלא אזיל לשיטתיה שחולק
על מהרש"ל שכ' שהמקשה ידע מהמשנה דו' ספיקות לכך ע"כ לאו לזה הוכחה פינון
אמנם אכתוב בסמוך שדעת מהרש"ל נכון לענ"ד ודוק: בתוס' בד"ה אתי אינהו וקשה
דמפלי זכוכית וכו' עיין מהרש"א מה שרצה לתרץ ולא ידענא דהיכי שייך למיקרי שם
טומאה על מה שאינו פוסל רק קדשים א"כ לא הוי רק שלישי ובאמת בידיים וכן בכל
פסולי תרומה לא מצינו שם טמא אף דהוי שני מכ"ש זה וגם מדנקט סתם טומאה לא
שייך זה משא"כ בידיים דלא נקט רק נטילת ידיים וגם בברייתא נקט בפירוש אלו פוסלין
את התרומה משא"כ הכא וגם הא הכא גזרו משום ספק מת ומאי שייך לחלק משא"כ
בידיים דהוי משום מיאוס כמ"ש רש"י לעיל ודוק: בא"ד א"ש דכלי זכוכית נמי בשינויא
קמא תירץ ר"ל משא"כ ארץ עמים דע"כ שורפין ממשנה דו' ספיקות לכך מקשה מאילפא
כמ"ש מהרש"ל ומ"ש מהרש"א עליו לא ידענא מאי קשה לי' אף די'ע ממשנה מפורשת
לא ידע מעולא דבאושא התקינו וכינון דלא מחלק אלא שלא קיבלו ע"כ הו' דשורפין
גזרו תכף ומקשה מאילפא וכינון דנחית לחלק בין תולין לשורפין ובין גושא לאור מטעם
שכתבתי בסמוך תו' לא צריך למימר דלא קיבלו אף לבתר די'ע מדעולא ודוק: בתוס'
בד"ה על ספק בית הפרס ובד"ה ועל בגדי ע"ה ובד"ה ועל ספק מי רגלי אדם וכו' ע"ש
ונלע"ד לבאר בקיצור שיטת רש"י ושיטת תוס' ולא יוקשה פלל ארש"י והוא דרש"י
העמיד יסוד דמשמע מדקתני על ששה ספיקות שורפין ולא קתני על ו' דברים או ו'
ספיקות טמאין ושורפין וגם מדקאמר אילפא ידים דוקא תחילת גזירתן לשריפה משמע
אבל הנה לא כמו שמדייק גמ' על ארץ עמים שהיא חד מינייהו ה"נ אפוליהו ובאינה לא
מצינו שגזרו מעיקרא לתלות אלא ודאי מפל הלין טעמי משמע לרש"י דהנה ששה
מעיקרא ג"כ איכא לספוקי בהו' ומדינא תולין חוץ מארץ עמים שגזרו מעיקרא לתלות

ועיקר תקנת אושא הי' דהנה' ו' דלית בהו מדינא אלא ספק דלישרוף עליוהו אבל נדאי
שדה שפחריש בה קבר וכן רוק של ע"ה וכן בגדי ע"ה שאין בו חשש אשתו נדה רק
משום טומאתו שהיא מדרבנן לרש"י אין שורפין עליהן תרומה וכן משמע הלשון רש"י
שבסוף עמוד שלאח"ז שכ' בר מן ו' ספיקות משמע נדאי כמו שפירוש היא הו' ספיקות
ומה שהקשו תוס' על רש"י א"כ לתקמים אמאי ספק מגע ברה"י תולין וכו' נ"ל לתרץ
דלק"מ ארש"י דהא ע"כ גם תוס' ס"ל דהא דמדאורייתא ספק טומאה ברה"י טמא אין
שורפין מדאורייתא כמ"ש המהרש"א דאל"כ ליקשו מהו גופא מה הוצרכו לתקן וא"כ
ע"כ נמי וכ"ש מה דתנן בפ"ו דטהרות כל ספיקות ברה"י טמא היינו לתלות וא"כ יש
לומר דדוקא בספק אחד דמדאורייתא תולין גזרו לשרוף ולא על ספק ספיקא אף
דמדאורייתא תולין לא גזרו לשרוף אלא דתוס' הקשו שאין נראה להם סבא לחלק פיון
דמדאורייתא שוין אבל אין מוכרח וגם אע"ג דלפירוש"י גבי מי רגלי אדם גזרו אע"ג
דהוי ס"ס אין לדמות גזירת חכמים זה לזה כמ"ש התוס' בעצמם פמה פעמים דבמקום
שנראה להם גזרו טפי אף בכמה גזירות לגזירות וכמה ספיקות ובמקום אחר לא ובזה
מתרצת ג"כ ק' התוס' ארש"י בד"ה ועל ספק מי רגלי אדם זו שיטת רש"י אמנם תו'
נראה להם מחמת זה הקושיא ואפשר ג"כ מחמת לשון התקינו שעיקר ספיקו ג"כ מדרבנן
מקודם לתלות לכה פתבו בבית הפרס וברוק ובבגדי ע"ה דלא פירש"י רק שיהא מדרבנן
ובספק פלים לא פתבו פלום אפשר דסמכו ארוק או אפשר דשם נדאי טהור מדאורייתא
דמוקמינו אחזקה או בר"ה אבל באינה פירשו שהיא עיקר מדרבנן ואין להאריך יותר
ודוק כי נלע"ד נכון: בתוס' בד"ה וחקמים מטהרין בסופו בעמוד שאח"ז דא"כ מנ"ל
דר"מ אזיל בטר מעמיד וכו' ע"ש ועיין במהרש"א מה שהקשה קושיא חמורה ומירוצו
הוא דחזק גדול אמנם נלע"ד דלק"מ ע"פ מ"ש התוס' לקמן בד"ה אלא פיון דכי נשתברו
יש להן תקנה וכו' ע"ש שהכריחו מסברתם דגם במסקנא יש להן עיקר דין פלי חרס
בכל החומרות רק שנתנו להם מחמת זה גם חומרת פלי מתכות וא"כ גם למסקנא ק' זה
הקושיא לא יהא להם טהרה במקנה וצ"ל זה התירוץ ר"מ היא וא"כ י"ל שזה התרצו
ידע מהמסקנא ואף אם נאמר שלא ידע עדיין מהמסקנת תירוץי הגמ' מהמשנה ידע
שפטמא מגבן וא"כ פיון דיש לו חומרת כ"מ לא מציינו למימר דמש"ה חכמים מטהרין
דכ"ח פיון שטיהר שוב אין לו טומאה דהא יש לו חומרת כ"מ עד שרצו לומר שיתחזר
לטומאה ישנה אלא פיון שהוא בכ"מ דרבנן וניקב וסתמו נדאי טמא מדאורייתא וטמא
גם בכ"ז אלא ע"כ חכמים מטהרין מדאורייתא והוי דינו כשאר כ"ז ואין שורפין תרומה
ור"מ מטמא מדאורייתא פדין כ"מ דאזיל בטר מעמיד והא דכ' תוס' וא"ל דחקמים
מטהרין וכו' אע"ג דל"ל הכי למסקנא כמ"ש היינו שתתרה לומר דלא פסברת התוס'
לקמן פדי שיהא שייך שפיר לשון מטהרין שהיא דחזק ונאמר דלמסקנא יש להם כל דין
כ"מ לכה יש להם טהרה במקנה וזה הקושיא ומירץ אזיל לפי ה"א דאין להם רק דין
כ"ח ואז שייך שפיר מטהרין לגמרי ור"מ מטמא לגמרי מדאורייתא ע"ז כ' דע"כ ז"א
וקאי התירץ במסקנא כמ"ש התוס' מסברא ומזה הסברא הכריח ג"כ הגמ' לפרש פן ודוק
היטב פי נ"ל ברור ואמיתי: אמנם אי קשיא הא קשיא לי טובא למסקנת התוס' דהכא
דלכ"ע הוי סתמה מעלייתא וטמא מדין כ"ז רק פליגי אי טמא דאורייתא בין לפירוש
מהר"מ ומהרש"א בין למ"ש אני היכי מפרשים משנה שלימה בסוף מסכת פלים כ"ז

שְׁנֵי־קַב וּסְתָמוּ בֵּין בְּבַעַץ בֵּין בְּזִפְת טְהוֹר ר' יוֹסִי אוֹמֵר בְּבַעַץ טָמֵא בְּזִפְת טְהוֹר ע"כ יִקְשֶׁה טוֹבָא אֲמַאי טְהוֹר הָא הֵוִי סְתִימָה מְעַלְיִיתָא וּמְחַמַּת כ"ח שְׁטִיחָהּ שׁוֹב אֵין לוֹ טַוּמְאָה א"ל כּמ"ש הַתּוֹסֵ' בֵּין לְפִירוּשָׁם בֵּין לִמ"ש אָנִי וְשָׁם א"ל דְּפִלְגִי מִדְּאוּרֵי־יִתָּא אֲבָל מִדְּרַבְּנָן טָמֵא כְּדִין שְׁאָר כ"ז מְלַבֵּד שֶׁהוּא דוֹחֵק גְּדוֹל שְׁאֵין דַּעַת סוֹבְלָתוֹ דְּשָׁם סוֹבֵב כָּל הַפְּרָק בְּרִישָׁא וְסִיפָא דְהָד מְשֻׁנָּה אֵינָה כ"ז טָמֵא וְאֵינָה טְהוֹר וְהִיכִי שְׁנִיחָה זֶה בְּאַמְצַע בְּלִשׁוֹן טְהוֹר אָמְנָם מְלַבֵּד זֶה א"א לֹא מֵרָב פֶּן דְּלָמָּה לִי לִת"ק לְמִתְנֵי בֵּין בְּזִפְת מֵה"ת לֹא מֵרָב דְּבְזִפְת יִהְיֶה לוֹ דִּין כ"מ וְאֶפְי' לְפִירֵשׁ רַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל ג"כ א"א לְפָרֵשׁ שָׁם דְּלר"י אֵי חֲשִׁיב לִי סְתִימָה אֲמַאי בְּזִפְת טְהוֹר הָא בְּזִפְת הֵוִי סְתִימָה טְפִי כְּדִמְשַׁמַּע כָּאן בְּחִצְיָהּ וְכֵן מְשַׁמַּע בְּדַבְּרֵי הַר"ע שָׁם אֵי לֹא הֵוִי סְתִימָה אֲמַאי בְּבַעַץ טָמֵא וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה אֲמַאי הִבִּיא הַגַּמ' מֵר"מ שְׁאֵין רֵאִי מְוַכְרַחַת דְּאֲזִיל בְּתֵר מְעַמִּיד אֲמַאי לֹא הִבִּיא הַגַּמ' ר' יוֹסִי הִיא שֶׁהוּא מְוַכְרַח דְּאֲזִיל בְּתֵר מְעַמִּיד כִּינּוֹן דְּבְזִפְת טְהוֹר אֲמַאי בְּבַעַץ טָמֵא ע"כ דְּאֲזִיל בְּתֵר מְעַמִּיד כּמ"ש הַר"ע שָׁם דְּהֵוִי כ"מ וְלוֹלֵא דְּבָרֵי הַתּוֹסֵ' הֵיִיתִי אוֹמֵר דְּזוֹ עֲמוּד קֵינִים דְּכ"ח וְכֵן כ"ז שְׁטִיחָהּ שׁוֹב אֵין לוֹ טַוּמְאָה וּבֵין חֲכָמִים דְּהִכָּא וּבֵין דְּלִשָׁם מִש"ה מְטַהְרִין לְגַמְרֵי וְר' יוֹסִי מִש"ה בְּזִפְת מְטַהֵר אֲבָל בְּבַעַץ טָמֵא מְשׁוּם דְּאֲזִיל בְּתֵר מְעַמִּיד כְּמוֹ ר"מ דְּהִכָּא וְר"מ ג"כ אֵית לִי כ"ח שְׁטִיחָהּ גַּבֵּי נִיָּקָב וּסְתָמוּ תַדַּע דְּרַבְּנָן שָׁם מְטַהֵר מְסַתְּמָא לֹא פְּלִיג ר"מ אֲזִפְת דְּמְשַׁמַּע שָׁם שֶׁהוּא אֲלִיבָא דְּכ"ע וְלֹא פְּלִיג שָׁם בְּתוֹסְפָתָא אֲלֵא מְשׁוּם שֶׁהוּא כְּמוֹ כ"ח חֲדָשָׁה שְׁלִימָה מִשָּׂא"כ בְּנִקְב וּסְתָמוּ שְׁעֵדִינָן הוּא הַנִּקְב נִיָּכָר אֲלֵא וְדֵאִי מְשׁוּם דְּאֲזִיל בְּתֵר מְעַמִּיד מְטַמֵּא לֵהּ וְהוּא מְוַכְרַח מִינַי' וּבִי דֵאל"כ אֲלֵא דְּפִלְגִי כּמ"ש הַתּוֹסֵ' בְּקוֹשְׁיֵתָם לָמָּה נִקְט אֲבָר דוֹנָקָא הַל"ל וּסְתָמוּ סְתָם לְכֹה מִיִּיתִי שְׁפִיר מֵר"מ כִּינּוֹן דְּמְוַכְרַח כְּמוֹ לר"י נִקְט טְפִי ר"מ דְּסְתָם מְשֻׁנָּה דְּמִקְוֹאוֹת לִיהֵוִי כְּוֹנֵתִי וּמְתוֹרֵץ הַכֹּל הֵיטֵב וְדוּק אָמְנָם לְפִי הַתּוֹסֵ' צ"ע טוֹבָא וְדוּק וְנִלְע"ד בְּרוּר וְצָלוּל שְׁרֵשׁ"י מְפָרֵשׁ הַכֹּל כּמ"ש בֵּין לְחֲכָמִים בֵּין לר"מ דוּק הֵיטֵב בְּדַבְּרֵי בְּדַבְּרֵי בְּקִיצוּר מְתַק לִישׁוֹנוֹ וְהוּא הַנְּכוּן: דָּף טז ע"א בְּרֵשׁ"י בְּד"ה לְטוּמְאָתוֹן יְשִׁינָה וְכו' עַד לְהִטְעִינָן טְבִילָה אַף אִם נֶאֱמַר דְּלֵא מְהֵי טְבִילָה לְכ"ז אַף לְפִי הַמְּסַקְנָא כּמ"ש לְעֵיל לִק"מ דְּהִכָּא בְּטוּמְאָה יְשִׁינָה אַף אִם נֶאֱמַר דְּטָמֵא וְדֵאִי מְהֵי טְבִילָה דְּבַכ"ח טְהוֹר לְגַמְרֵי וְדוּק: בְּתוֹסֵ' בְּד"ה אֲלֵא מְעַתָּה וְכו' עַד וְכִי מְשַׁנֵּי וְכו' עֵינָן מְהַרְשָׁ"א שְׁכ' דְּלִתְיָרֵץ רֵאשׁוֹן לֹא מְטַמֵּא מְאוּיר מְשׁוּם דְּדָמִי לְכ"מ וְאֵין נִרְאָה דְּהָא כְּתָבוּ הַתּוֹסֵ' בְּד"ה אֲלֵא כִּינּוֹן דְּאֶפ"ה יֵשׁ לוֹ דִּין כ"ח רַק גַּם חֲנוּמְרוֹת כ"מ וְכֵן מְשַׁמַּע בְּתוֹסֵ' בְּד"ה עֲבָדֵי רַבְּנָן הִיָּכְרָא מְשַׁמַּע בְּהִדְיָא לְמִסְקַנְתָּם דְּמְטַמֵּא מְאוּיר וְאֶף לִתִּי רֵאשׁוֹן מְשַׁמַּע כֵּן ע"ש וְדוּק אַף דֵיִשׁ לְדַחֲוֹת דְּשָׁם כְּתָבוּ לְפִי הַסְּבָרָא אֵי דָמִי לְכ"ח הָאָמַת יוֹרָה דְּרַכּוֹ וְכֵן מְשַׁמַּע לְעֵיל בְּתוֹסֵ' בְּד"ה אֲתוּ אֵינָהוּ וְאֶף א"ת דְּלִתְיָ רֵאשׁוֹן אֵינּוּ מְטַמֵּא מְאוּיר הֵיִנּוּ וְדֵאִי מְטַעַם הִיָּכְרָא לְכֵן נ"ל וְדֵאִי דְּגַם לִתִּי רֵאשׁוֹן צ"ל כֵּן וְהָא דְּלֵא הִקְשׁוּ לִתִּי רֵאשׁוֹן שְׁאֵינּוּ קוֹשְׁיָא מְכַרַּחַת דִּי"ל דְּאֵינּוּ מְטַמֵּא ג"כ מְשׁוּם הִיָּכְרָא וְעֲבָדֵי ב' הִיָּכְרוֹת אוֹ דְּדָמִי מְשַׁמַּע לְכ"מ כּמ"ש הַמְּהַרְשָׁ"א אֲבָל לִתִּי הַשְּׁנֵי קוֹשְׁיָא מְוַכְרַחַת אֲבָל הָאָמַת גַּם לִתִּי רֵאשׁוֹן מְטַמֵּא וְצ"ל כֵּן וְדוּק: בְּתוֹסֵ' בְּד"ה ה"ג רֵשׁ"י מִיְטַמְּאֵין וּמְטַמְּאֵין מְאוּירֵיהֶן וְכו' עַד אֲבָל בְּמָה שְׁמְטַמֵּא אַחֲרֵים מְאֻחֲרֵיהֶן אֵין זֶה חִידוּשׁ הַקְּשָׁה הַמְּהַרְשָׁ"א הָא הֵוִי חִידוּשׁ שְׁמְטַמֵּא מְאוּיר אַחֲוֵרֵי אַע"ג שְׁלֵא נִגַּע מִשָּׂא"כ בְּכָל הַכֹּלִים וּמִתּוֹךְ כֹּה ר"ל שְׁאֵינּוּ אַף מְטַמֵּא מְאוּיר אַחֲוֵרֵי וְדַחֵק א"ע מְאֹד לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַתּוֹסֵ' דְּלִקְמָן וְאֵין בְּמְשַׁמַּע גַּם מִתּוֹךְ פִּירֵשׁ ר"י מְשַׁמַּע לְהִדְיָא שְׁאֵינּוּ אַחֲוֵרֵי וְנִגְיַעְתּוּ שׁוֹנָה וְמָה שְׁקָשָׁה לוֹ

נלע"ד שאינו קושיא אחר שדקדק לשון התוס' שכתבו דגבי אור יש חידוש משניהם למה הוצרכו לכתוב משניהם הל"ל יש חידוש במה שמטמא וגם כתבו לשון חידוש ולא כתבו לשון רבותא פלשונם בכל הש"ס וכן בזה התוס' לקמן בסופו ונלע"ד שפאו לתרץ קושיא אלימתא דעדיין יוקשה למה לי למיתני מטמא מאור פיו דכבר תני דמיתמא מאור ממילא גזע שמטמא מק"ו דמרבנה מדת לטמא ממדת ליטמא דבת"כ דריש לי בק"ו מתמת זה לכך כ' דיש חידוש משניהם ר"ל אף מה שמיתמא מאור הוא חידוש ומחידוש לא ילפינו וה"א דאפ"ה לענין לטמא לא הוי אור פמגע אבל לענין אחוריו תו לא הוי חידוש דהוי אורו פמגע פיו דכבר תני בכ"ח הוי תוכו אור פמגע ואשמענין דהוי אחוריו פתוכו ממילא ילפינו מטמא ממיתמא דהא מה שמיתמא מאור אחוריו אע"פ שלא נגע תו לא הוי חידוש דהא מצינו פן דכ"ח גופו בתוכו ובכ"מ אמרינו היכי דמצינו בעלמא פן לא הוי חידוש מכ"ש הקא דמצינו בכ"מ גופא ובמגע אף בעלמא מטמא מאחוריו שפיר ילפינו מטמא ממיתמא ודוק: וגם לפי פשוטו לק"מ פיו דכבר שמענין דמטמא מאחוריו קאי מיתמאין ומטמאין מאוריהן דקתני ברישא בין מתוכו בין מאחוריו דהא נקט סתמא מאוריהן משמע בכ"מ שמטמא במגע מטמא מאורו וק"ל: בא"ד א"נ אינו מיתמא מאחוריו היינו מדאורייתא וכו' הקשה המהרש"א אאמאי לא תני רבותא טפי דמטמא אחרים מגבן וכו' ונעל"ד דלק"מ דנדאי מה שמטמא אחרים מגבן היינו מדרבנן ומר אית לי גזירה דאידיך תדע מדלא מקשה אב"י מ"ט לא אמר פרבא אלא דאמר נמי הך גזירה ואהא מקשה מאי בינייהו ר"ל אב"י אמר קודם טעמא דידיה ולמה אמר רבא עוד גזירה ומשני פדי אף רצפינהו חזרין לטומאתן דמתניתין סתמא קאמר ותמיד אב"י קודם לרבא לכך לא אמר איפכא אמנם לא"ד שכ' רש"י צ"ל כתי' המהרש"א ודוק ועיין בתוספת י"ט בכלים מ"ג שכ' שם וממילא מיתרצא קושית המהרש"א ברש"י הניחא למה"ד לא ידענא היכא ועיין בתוס' שהיא משנה שלמה ונ"ל משום דלשון למה"ד לא שייך אתנאים וצ"ל דאינה אמוראים פליגי ביה לכך כתב לא ידענא היכא וק"ל: בתוס' בד"ה הניחא וכו' עד וטעמא ר"ל דליכא למימר דלא סבר הך טעמא אלא משום גזר מי חטאת כמ"ש הר"ע ברטנורה במשנה דמ"ט לא יספור הך גזירות פיו דהוא סברא לכך כתבו דאף להך טעמי סבר רשב"ג דלא שייך למיגזר אלא בטומאת מת דשכיח לשבר ולתקנם אבל באינה הוי מילתא דלא שכיחי דמוטב לו לטבול ומילתא דלא שכיחי לא גזרו בהו רבנן וק"ל: בגמ' אמר רב משרשיא דבי רב אמרי וכו' מיתי לה הך דאל"ה לא שייך לומר דטעמא דב"ש משום גזירה דאין שייך לגזור שוכח אטו מניח וגם מ"ל לומר פן דילמא נדאי טעמא דב"ש דלא בעינו פנונה וא"כ מדינא פוסל ולא שייך למנותו בי"ח דבר דהוי משום גזירה לכך מיתי דרב משרשיא אלמא דגם לב"ש בעינו פנונה דהא פשהניחון בשעת פיזור עבים טהורה וא"כ סברא דאף פשהניחון בשעת קישור עבים ונתפזרו טהורין מדינא דתו לא הוי פנונה אלא נדאי דגזרו אטו לא נתפזרו וזה שייך לגזור פיו דהניחון בשעת קישור עבים וטעמא דרב משרשיא דאי סברי ב"ש לא בעינו פנונה למה מודים בהניחון בחצר ודוק: דף יז ע"א בתוס' בד"ה ששמע השומע וטעה וכו'

ועיין גם בדיבור שלאח"ז שנמשך דבריהם מזה שפירשו פאן שטמא טומאת ז' מדינא וא"כ למה הוצרכו לגזור לכך פירשו בדיבור שני ע"ש ועיין מהרש"א ואני בעניי אהנה דעתי שדברי רש"י נכונים ומוכרחים דלפירוש התוס' לא שינה לשון ר"ע שאמר אני אמתן והיינו ודאי לפירוש"י נכון דה"ק דר' טרפון ודאי קים ליה שלא גזרו חכמים בשום מקום אלא ממעשה דהך איפר שטמא והו גישגית הך משנה לכך אמר דטעה שאיפר טמא מד"ת מחמת מגע הפלי ובאמת ודאי לא טמא והו אלא טומאת ערב מדלא חזינו שגזרו בשום מקום אחר וגם שם לא טמא והו אלא לאיפר ולא לשאר כלים אשר האהיל במרדע ש"מ דלא גזרו כלל ואמר ר"ע שהוא אמת שלא גזרו אלא בהך דאיפר ואפ"ה שפיר שנה שגזרו בו הקיפו אטו עביו לטמאו טומאת ז' ולא טעה השומע אבל לפי תוס' צריך לומר בהך דר"ע שגזרו במקום אחר ולא בהך דאיפר דשם טמא מדינא טומאת ז' וכיון שגזרו במקום אחר ופליג אר' טרפון בעיקר מעשה מאי תיקון וגם כיון דגזרו במקום אחר מ"ל לחלק ולומר דפליגי במהות המעשה דר"ט סבר שלא הי' סודר מפסיק ור"ע סבר שהי' מפסיק אין סברא שיחלקו במציאות וגם אין במשמע לשון התוס' ומה שהקשו תוס' ארש"י למה טעה י"ל שזה הדין דעל עצמן בכל שהו אינו פשוט כ"כ וגם מה שהקשו הא טמא מדאורייתא ודאי י"ל כמ"ש המהרש"א אלא נלע"ד יותר פשוט שגזרו הי' ג' או ד' סודרים דאטו בגברא ערטילאי עסקינו אלא מ"ש רש"י שטמא משום מגע היינו שגזרו נגע בו אח"כ בעת נושאו בתר שהאהיל שפן דרף ליגע או בעת שסילקו מן פתיפו ודאי נגע בו וא"ש הפל כן נ"ל ברור ודוק: גם מ"ש התוס' דאפי' חבורין ע"י אהל טמא ז' כדמוכח בריש אהלות וכווננו ודאי למ"ש ר"ע שפוד שתחוב באהל אין שום משמעות שם כפי שפירש שם הר"ע ודוק אמנם מצאתי סוף פ' ט"ז דאהלות משמע מפניך דדברי התוס' ואפשר שטעות נפל בספרים ותוס' כווננו לזה והוא לפמ"ש הך משנה דר"ט בתוס' בד"ה גזרנו טומאה וכו' עד גמירא וצ"ל דאף טעמא דשמא יבצרנו בקנפות טמאות לא שינה כיון דלא הוי משקה כלל דכלי טמא לא מהני אלא היכא דהוי משקה רק דאזיל לאיבוד אבל לא במנהל דלא הוי משקה דאל"ה קשיא למ"ד כלי טמא חושב משקה מ"ט לא גזר במסיקה ודוק: ובגמרא דאמר אם תקניטני גזרני אף על המסיקה אע"ג דלא שינה טעמא נ"ל לפרש דאף ב"ה דקאמר לי' מפני מה בוצרין וכו' ידע מהך טעמא לחלק כמ"ש התוס' אלא הקשה לו שאין לגזור כן דהוי חוכא ואיטלויל ואי לא הא לא קיימא הא כמ"ש לעיל גבי טהור שנפלו על ראשו ורובו מים שאובין אלא ב"ש סבירא להו דהכא הטעם פשוט לחלק דכ"ע ידעי שנה הוי משקה וזה לא הוי משקה ואמר לי' אם תקניטני ותנצחני בזה גזרני אף על המסיקה משום אי לא הא לא קיימא הא כמ"ש ב"ש לעיל אבל לא שלא לגזור בבצירה משום זה וק"ל.

בתוס' בד"ה הניחא למ"ד וכו' לפמ"ש לתרץ לעיל דברי רש"י גבי לא לכל הטמאות אמרו גם הכא מתנרץ דה"נ הוקשה לרש"י לשון מ"ד דמשמע אמורא אמנם נלע"ד דהכא בלא"ה לק"מ דאינו שינה לזה דהתם המים ודאי טמאים דמשקין מקבלין טומאה ודאי אף שלא לרצון ומי גשמים ודאי הוי משקה אלא דפליגי אי משקין טמאין מכשירין אבל הכא כיון דאזיל לאיבוד לא חשיב משקה וצריך אהה לומר דכלי טמא חושבו למשקה זה לא מצינו ודוק.

ומ"ש רש"י בד"ה מ"מ בוצרין בטהרה בכלים טהורים ע"כ שאר פלים דהיינו הספין ודומיו ולא הקנפה דהקנפה צריף להיות טהור אף לב"ה ל"מ"ד כ"ט ח"מ ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה דילמא משהי לי גבי וכו' עד וי"ל עיין במהר"מ ומהרש"ל שכ' דגם התוס' מודים דדברי רש"י עולין פהוגן לפי המסקנא דהתם אלא שרוצין לפרש ה"א דלשם אבל הוא דחוק ואין במשמע לשון התוס' כמ"ש מהר"מ גופא והניח בקושיא והי' נ"ל בהשקפה ראשונה לפרש דברי התוס' שקשה אף למסקנא דהתם פנין דעכ"פ יהא לו רינח שיהיו טהורין מלטמא אפ"ה ישקא אותם ורש"י רוצה לפרש שלא יהא לו שום רינח מדאסיק שיהא בשמה הראשון והיינו שיהיו גם טמאין פדמפרשין בהדיא בדברי רש"י וכן נראה לפי גירסתינו ברש"י אלא שלפי ה"א שמותר לזרים קשה יותר ואי משום טהרה הוי רינח פורתא גם במותר לזרים יש לחלק משום הך חילוק כמ"ש התוס' וכן משמע לשון בתוס' פסחים דעיקר קושיא משום טהרה וכן פאן כ' לשון בהדיא אמרינו וזה דמותר לזרים לא שייך לשון בהדיא אלא כ' בתר הכי פדמפרש התם אלא ודאי עיקר קושיא מטירו לטמא וכן נוטה דעת מהרש"א ודעת רש"י נראה לפרש דנדאי משום הך מיעוט רינח לא ישקא אבל משום היתר אכילה ישקא לפי המסקנא ולפי ה"א מודה רש"י לחילוק התוס' כמ"ש מהרש"ל ומהר"מ ודוק: אמנם פד עיינינו בי' נ"ל דדברי התוס' עולין יפה להקשות על רש"י קושיתם ממש אף לפי המסקנא ע"פ דאיתא התם דמקשה על הך דאסורין לזרים ולפניהם שרי תנינא גידולי תרומה תרומה ומשום זה הוצרך לאסיק דאף לכהן אסור ואי כפירש"י אף לפי המסקנא קשה תנינא דהא הכא מפרש גידולי תרומה תרומה משום גזירה ומשום גזירה זו ע"כ אף לכהן אסור כדפירש"י הכא אהך משנה גופא לפי המסקנא וא"כ הדרא קושיא לדוכתא תנינא לכהן פתבו התוס' דלא כפירש"י אלא אף לפי המסקנא הך גזירה דגידולי תרומה תרומה לא הוי אלא לאסור לזרים אבל לפניהם לא שמעינו לאסור דלהו לא שייך הך גזירה דמשום רינח פורתא לא משהי לי כמ"ש התוס' לכהן קמ"ל שם דאסורין לאכול אף לפניהם ומשום מעלה פדאסיק התם ולא משום הך גזירה ודוק פנ"ל ברור בדברי התוס' ומקום הניחו לי גאוני עולם: אמנם לתרץ דברי רש"י מק' התוס' נ"ל ויתורץ גם קושיא חזקה אחרת ארש"י דשם שפתב לפי ה"א דמש"ה גידולי תרומה תרומה משום שלא להפסיד הפהנים ובגמ' דחי הכא הך טעם וצ"ל דבאמת לא ס"ל לרש"י סברת התוס' אלא ודאי דמשום הך רינח אכילה ודאי משהי לי אף דמשום טהרה ע"כ לא משהי לי וא"כ קשה לרש"י אה"א דלשם שמותר לפניהם קשה אמאי גדולי תרומה דלא שייך טעם פמסקנא דהכא דהא אפתי משהי לי וכק' התוס' לכהן מפרש שם דלפי ה"א דלשם הי' ס"ד לפרש כמו ה"א דהכא דטעם הוא משום גזירה תרומה טהורה בינד ישראל ואי משום ק' דרבא י"ל לפי ה"א לא סבר רבה פשמואל דחטה אחת פוטרת ולק"מ אבל מסקנת הגמ' דלשם פמו מסקנת הגמ' דהכא וא"כ ממילא לא קשה גם מה שהקשיתי עדיין תנינא דה"א דלא פשמואל ומותר לפניהם וגזירה משום ישראל דאטו משום דאמרו שמואל לא ישמיענו המשנה ודוק.

בגמ' אונקלין וכלים שנטמאו במשקין בחזא חשיב להו יש פאן מקום עיון דלר"מ קשה תשסרי הניין ומשני דחשיב בחזא וא"כ לר' יוסי שייבסרי הניין וצ"ל לר"י חשיב בתרתי ואין זה סברא דליפלוג בזה וגם במאי פליגי וגם דברי רש"י תמוהין שלא פתב פלשון הגמ' רק פתב חזא במקום בחזא ומאי פירש בזה ונלע"ד פאשר תרצתי בימי חורפי

והוא לתרץ ג"כ דברי הרמב"ם שהתוס' הוכיחו לעיל בריש שיטה דאף משקין הבאין מחמת ידים מטמאין פלים לתרומה מן משנה מפונרשת בברכות והרמב"ם פוסק שאין מטמאין פלים רק משקין הבאין מחמת שרץ אבל משקין הבאין מן ידים אין מטמאין רק אוכלין ונוקשה עליו משנה מפונרשת הנ"ל ונ"ל לתרץ ע"פ שיטת להוכיח פרמב"ם דאין מטמאין פלים דהא נדאי אי מטמאין פלים לתרומה מטמאין גם אדם לתרומה דאדם וכלים בכ"מ דין אחד להם וגם עיקר גזירה הוא משום משקין דזב וזבה והם מטמאין גם אדם וא"כ קשה היכי משפחת נט"י לתרומה הא מים ראשונה מטהרין רק את הידים והמה טמאין מחמת ידים והשניים מטהרין את המים וא"כ הא משקין ראשונים פבר טמאו את האדם וצ"ל טבילה לתרומה וא"א תחלת תקנה הי' פן ע"כ תקנה היתה שמשקין הבאין מחמת ידים אין מטמאין את הידים אלא שיטת דמפשחת נט"י לתרומה בנטל מרביעית בפעם ראשון ואז א"צ מים שניים שהמה טהורין פדאי במס' ידים ולעולם שמשקין הבאים מחמת ידים מטמאין אדם אמנם לר' יוסי דסבר דאף בנטל מרביעית מטמאין תרומה ופליג אר"מ בהא פדאיתא בריש פ"ב דמס' ידים ע"ש ע"כ משקין הבאין מחמת ידים אין מטמאין אדם וכלים רק משקין הבאין מחמת שרץ אבל אוכלין נדאי מטמאין וא"כ לא קשה לר' יוסי שבסרי הניין דלר' יוסי נדאי לא שינוי למיחשב אוכלין וכלים שנטמאו במשקין לחדא דאוכלין מטמאין ממשקין אחרים וכלים ממשקין אחרים והוי נדאי שתי גזירות והוי י"ח אבל לר"מ נדאי משקין מן ידים ג"כ מטמאין פלים וכהוכחת התו' א"כ הוא חדא גזירה שמשקין הבאין מחמת ידים ליטמאו אוכלין וכלים לתרומה משני שפיר דהוי ג"כ רק י"ח וזה מתרץ רש"י ליתן טעם אמאי חשיב להו פחדא לר"מ לכה פתב דאוכלין וכלים שנטמאו במשקין חדא וכו' ר"ל לדידן נטמאו במשקין אחד לכה פחדא חשיב וכו' מתורץ היטב הרמב"ם ולא נוקשה עליו ק' התוס' ממשנה דברכות דמשנה דהתם גישנית אליבא דר"מ פדמשמע התם ממאור ובשמים ע"ש ולדידן באמת מטמאין פלים והרמב"ם פוסק כר' יוסי דהלקתא פנותי' ולדידן מוכח דאין מטמאין פלים כמ"ש דאזיל לשיטתן' וגם מהכא גופא דמני להו בתרתי משום דאזיל לשיטתן' לכה פוסק דאין מטמאין פלים ודוק פי הוא נכון: וכן המהרש"א מפרש פן דברי רש"י דחדא קאי למעלה אלא שלפי פשוטו הוא למותר ולפמ"ש הוא נכון וא"צ להגהת מהרש"ל.

בתוס' בד"ה הניחא מיהו קשה דלא מני רש"י וי"ל פיון דלא מצינו שפליגי בה ב"ש וב"ה ובאין פולין ואין קורין אע"ג דלא מצינו דפליגי פיון דגמ' מני להו ע"כ קים להו דפליגי וק"ל: בא"ד ולפ"ז וכו' והקשה מהרש"א דלפ"ז מאי מקשה תוס' גבי ידים הבאות מחמת ספר וכו' ע"ש ול"נ דא"כ הל"ל ואידך מאי היא פדאמר בכולהו דמיייתי וק"ל: בתוס' בד"ה אין נותנין עורות לעבדן מפאן הי' נראה לר"ת להתייר וכו' ר"ל לאפוקי שלא נאמר דהא דאמר מקבלי קיבולת בתוף התחום אסור דקאי אשבת דהא הכא לא מפליג משמע אפי' בתוף התחום שרי לב"ה דהלקתא פנותי' וק"ל: בא"ד ואינה ראי' וכו' ר"ל משום דהו ראי' לא מינדחי במ"ש ר"י לקמן דגם רסניים איפא פירסום טפי לכה פתבו דיחוי אחר ובאינה סמכו תוס' אדברי ר"י וק"ל: בא"ד קי"ל פרש"ג דסתם מתנייתן פנותי' ר"ל סתם מתנייתן דהכא ולהכי לא פתבו לקמן לדחות ראי' דע"ז פיון דלא מוכח

מסתם מתניתן דהכא ממילא י"ל דהלכה כרשב"א כמו שסיימו בשפת הלכה פרש"א דאין הלכה כרשב"ג אלא במשנתנו וק"ל.

דף יח בתוס' בד"ה אבל דיו דלאו בר גיבול הוא וכו' עד ומפאן קשה על המפרש וכו' התוס' מכסהו ואני מגלה זה המפרש הוא רש"י לשם ונהרי"ף פ"א ג"כ פן וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מה' שבת דכל מידי דלאו בר גיבול אפי' גיבול אינו חייב חטאת ובלא גיבול שרי לכתחילה ולכאורה תימה גדולה עליהם אמנם לפי מ"ש הרב המגיד על דברי הרמב"ם דבריהם נכונים ומוכרחים ואבאר לה פ"א הסוגיא פאן לפי דבריו דאדרבא הסוגיא מתפרשת טפי לשיטתו ולא יוקשה גם מ"ש הלח"מ על דברי ה"ה דהרמב"ם פוסק שורין דיו מבע"י משמע אבל בשבת אסור ע"ש והוא דלפי פשט הסוגיא קשה מאי מקשה דילמא מיירי אין שורין דיו ע"י גיבול וגם אין סברא לומר דלר' יוסי בר"י אף במידי דלאו בר גיבול יתא תלוי החיוב בגיבול לרב יוסף פ"נ דאינו בר גיבול גיבול מאי מועיל וגם מי הכניסו לדוחקים לפרש מאי אפר עפר ומידי גבי הדדי תניא ובפרט לפי המ"מ אליבא דהרמב"ם דהו סוגיא אינדיחי כמו מסקנת סוגיא דדף קנ"ו גבי מורסן ואב"י דהכא אזיל לשיטתו דהתם למה דחק פאן וגם זהו דחק שיהא מסקנתו פאן דלא כמסקנא ויהא כל הסוגיא נדחה וגם למה דחק א"ע פאן ליפנס לדוחקים וגם תי' התוס' הוא דחוק מאד פ"נ דהגמ' אמר שם בהדיא דלאו בר גיבול הוא לכו אפרש כל הסוגיא דמקשה מאן תנא וכו' דאף אם נאמר דמיירי ע"י גיבול הא פ"נ דלאו בר גיבול הוא אין גיבולו מועיל רק בשבת אסור כמ"ש המ"מ אבל ב"ש מ"ט גזרי הא כל מידי דאי עביד בשבת לא ח"ח לא גזרי ב"ש מבע"י וזו שפירש"י דהא מתניתן ליכא גיבול ר"ל דלא משפכת בי' גיבול ובזה מתפרש הדחי' היטב ומייתי לא ס"ד דתניא וע"כ הא דאמר ריב"י אינו חייב עד שיגבול ר"ל וכ"ן דלא שייך גיבול הוא פטור כמ"ש המ"מ והוא דחוק מאד אף לפי המסקנא דמייתי התם דבמידי דלאו בר גיבול נמי פליג ריב"י כדאשכחן במורסן הל"ל ריב"י פוטר כמו במורסן דהתם לכו אמר מאי אפר עפר אף לפי המסקנא והא דלא אסיק הכא המסקנא משום דהכא אין צריף איך שיהי' לק"מ אמשנה אבל שם מוכרח דקאמר גותנין מים למורסן ולפי סברת אב"י יוקשה שם מאן תנא ואב"י באמת אקשה לכו מפרש שם המסקנא אבל גם מסקנא דהכא מוכרח אף לפי המסקנא דהתם כמ"ש ולא פליגי ולא נדחה מסקנא דהכא פלל ובזה מתורצין על הקושיות ודיקדוקים שכתב הלח"מ דגם דברי הרמב"ם נכונים בשורין דיו דמיירי ע"י גיבול ובשבת עכ"פ אסור אף לדברי ריב"י כמ"ש המ"מ ומתניתן דהכא ר' דאל"ה לא הוי גזרי ב"ש מבע"י אף דאסור בשבת ופוסק הרמב"ם פסתם משנה דהתם וא"ש גם דברי רש"י ונהרי"ף בביצה ודוק: ברש"י בד"ה לא קא עביד מעשה וכו' עד ולב"ש היינו מעשה דילה עיין מהרש"א שהקשה למה לא פירש"י משום גזירה גם לפי פשוטו י"ל דלר' יוסף דלא ניתא לו לומר שהוא מדרבנן משום שמיצת קול גם לב"ש לא ניתא לי' למימר פן פ"נ דאשכחן ברייתא דאסרי שבימת פלים י"ל דפליגי בזה היכא דלא עביד מעשה אי הוי שבימת פלים דלפי פשוטו הכי מקשה למה לכו למימר טעם מדרבנן פ"נ די"ל שהיא מדאורייתא למה לנו לבדות טעם מלבינו ה"נ לב"ש לרב יוסף וגם הוא מוכח מגמ' דלבתר דאתינן להו ברייתא יש לנו לומר דטעמא דב"ש מש"ה מדקאמר בגמ' לרב אושעיא לב"ש בין דקא עביד מעשה ובין דלא קעביד מעשה אסור והיינו ע"כ מדאסרי במשנה כמו שפירש"י וקשה דילמא במשנה

טעמא משום גזירה אע"ג די"ל דע"כ ליכא למימר הכי דא"כ מוגמר וגפרית מ"ט שרי קשה למקשה דלא ידע מזה מנ"ל וגם דילמא ברייתא ב"ה היא ומשום השמעת קול ותיבין התוס' דקאי אליבא דרב יוסף דחוק וגם מנ"ל לרב אושעיא למימר פלל ב"ש היכי אשפחן דפליגי ב"ש וב"ה בשביתת פלים אלא ודאי מהכא מוכיח הגמ' מדאמר רב אושעיא ב"ש היא ש"מ לבתר דאשפחן ברייתא דאית לה שביתת פלים אין לנו לבדות טעם מלבנו וי"ל דטעם ב"ש משום ש"כ וברייתא ב"ש היא מכ"ש לרב יוסף דפריה פן לרבה בנודאי י"ל פן גם לב"ש ודוק: אמנם פד מעינת בי' נ"ל דרש"י הוקשה לו ק' התוס' בד"ה ולימא דמאי מקשה רב יוסף אליבא דרב אושעיא וגם תרי והשתא המה סותרין זא"ז לכה ה' מפרש דרב יוסף ודאי ס"ל באמת דהו ברייתא היא אליבא דב"ה ובעביד מעשה וא"כ שפיר מקשה וכן א"ש דמקשה מוגמר וגפרית מ"ט שרי ופירש"י וה"ה לכל הנה דמתניתן ר"ל שלא תאמר דמיירי במנחי אארעא פיון שהיא אליבא דב"ה ושרי במשנה אף בכלי והגמ' מוכח דאל"ה לא הוי מקשה כמ"ש התוס' ובתר הכי קאמר והשתא דאמר ר"א ר"ל ולדידן ע"כ טעמא דמשנה משום ש"כ דאל"ה מנ"ל דב"ש היא היכי אשפחן דפליגי בהא אלא ע"כ שלא ר"ל טעם מלבנו פיון דאשפחן ברייתא מדאורייתא וא"כ ע"כ גם ברייתא ס"ל דאתי כב"ש דאי כב"ה מנ"ל לומר ולא ב"ה דילמא בעביד מעשה מודה וטעמא דב"ה ג"כ דאורייתא כמו שסובר לב"ש אלא ודאי דס"ל דאין חילוק בין עביד מעשה ללא עביד מעשה וברייתא ב"ש היא לכה מקשה שפיר מוגמר וגפרית וא"כ ע"כ רב יוסף ורב אושעיא ס"ל דלבתר דאשפחן ברייתא יש לנו לומר דפליגי בזה אלא דרב יוסף ס"ל בעביד מעשה מודה ב"ה ולרב אושעיא אין חילוק ולק"מ ק' מהרש"א ודוק: בתוס' בד"ה ולימא מר וא"ת כ' מהר"מ דס"ל להתוס' וכו' ע"ש ולא ידענא מאי קאמר דהא התוס' הכריחו זאת הקושא מדמקשה לקמן מוגמר וגפרית וכו' והיינו לרב יוסף כמ"ש התוס' לקמן ואף לפירוש ר"ת גם רב יוסף סובר פן ואף שאינו מוכח לר"ת וי"ל דרב יוסף לא סבר פן יוקשה לרב אושעיא זאת הקושא אמאי לא מוקי כב"ה ומשום השמעת קול ודוק ואפשר פנונתו דיש לדחות כמ"ש לשיטת רש"י אמנם התוס' מייאנו בכל זה כמ"ש בזה הדיבור ובדיבור שלאח"ז ודוק בא"ד ונראה דרבה סבר וכו' פירשו בזה שלא תיקשי א"כ מ"ט דרבה דא"ל דרבה אינו סובר פן דדוחק לומר דפליגי בסברא בשלמא לפי פשוטו י"ל דרבה ברייתא לא שמיע לי' או כמ"ש בסמוך דמוקי לה כב"ש אבל השתא שכתבו דיותר מסתבר לאוקמא כב"ש משנאמר דטעמא משום השמעת קול ולב"ש אע"ג דלא שמיע לי' ברייתא מוכח מן המשנה דאסור וא"כ למה מוקי משום השמעת קול ניימא כב"ש ותיבין דרבה ס"ל דטעם המשנה משום גזירה וא"כ ע"כ לא אתי ברייתא כב"ש דא"כ מוגמר וגפרית מ"ט שרי ושמא תאמר מה"ת לומר פנוא"כ ע"כ לומר דפליגי בסברא ע"ז הביאו ראיות לסברא זו ודוק: בא"ד וא"ת לרבה הו ברייתא וכו' ר"ל דלפי פשוטו י"ל דרבה לא שמיע לי' הו ברייתא ובתר שהביאה רב יוסף הדר בי' באמת אבל פיון שכתבו דסוגיא דבסמוך ע"כ אית לי' דרבה וא"כ ע"כ גם לפי האמת סובר רבה מקשין שפיר וק"ל: בא"ד וי"ל ב"ש היא והיכי דעביד מעשה צ"ע פיון דבמשנה פליגי משום גזירה מנ"ל לומר ב"ש היא היכי אשפחן דפליגי בזה וכן קשה לרב אושעיא למסקנת התוס' בדיבור שלאח"ז וצריך לדחוק דקים לי' לרב אושעיא מרבי' הכי וכן לרבה וצ"ע: בא"ד ומצודות

דמתניתין בלחי וקוקרי לא ידענא אמאי וצ"ל פיון דאינה מדרבנן מסתמא גם מצודות
מדרבנן ולא מדאורייתא ודוחק ולולא דמסתפינא נראה לדעת ר' רור להג' בדברי התוס'
ומצודות דמתניתין לאו בלחי וקוקרי ויתורץ גם קושיא ראשונה דלהכי כ' התו' פן שלא
תקשה מנ"ל לומר ב"ש היא כמ"ש בסמוך לק"כ' ומצודות דמתניתין לאו בלחי וקוקרי
רק בעביד מעשה ופליגי בתרנוניהו מדאורייתא ומדרבנן ונקט מצודות לרבותא לב"ה
ואינה לב"ש ודוק: ע"ב בגמ' גיגית נר וקדרה ונפוד ר"ל בשלמא לרבה ולרב יוסף לפי
ה"א דטעמא דב"ש משום גזירה הכא לא גזרו דא"א לעמוד בהו לא גזרו אבל אי
מדאורייתא לא שייך לחלק וק"ל: בתוס' בד"ה גזירה שפא יחסה וא"ת מעיקרא וכו'
ע"ן מהרש"א שהקשה אמאי שפכי מפת לתוך התנור וכו' ע"ש ולענ"ד שאין קושית
התוס' אמאי שביק מתניתין ונקט ברייתא שזה אינו קושיא כ"כ וגם לשון תקשי לי שכ'
התוס' לא משמע פן אלא קושית התו' פיון דלא ידע האי טעמא מאי קאמר לימא ב"ש
היא דאינו קושיא כ"כ דילמא באמת ב"ש תיקשי לי מתניתין ר"ל דהיא קושיא דאף
כב"ש לא אתיא דהא סתמא קאמר אין נותנין משמע אף דגחלים מנחי אארעא ושם שרי
אף לב"ש כמו מוגמר ונפרית אבל מפת קאמר בהדיא לתוך התנור לק"מ לב"ש ודוק:
בתוס' בד"ה בורה עקורה וטוחה ואין לחוש שפא יגלה ויגיס וכו' ר"ל לרב ירמ'ן
מדיפתי דאסור ברחא ושריק קשה וגם נ"ל לכאורה דהכא מקשה אליבא דר"י דאל"כ
לוקמה רק בטוחה שגם התנור שפחת הורה טוחה וק"ל: בגמ' שרי לאנוחא ע"ש בתנורא
נ"ל דר"ל דוקא בתנור אבל ע"ג פירה אסור כמ"ש התוס' דף ל"ח ע"א בד"ה שכת
קדירה וכו' ע"ש דלענ"ן זה בחייתא תנור קיל מפירה אמנם מדברי התוס' שם ע"ב בד"ה
תנור שהסיקוהו נראה דלא גרסי הכא בגמ' בתנורא שהוצרכו להוכיח דהכא מייירי בתנור
מדקאי אעססיות לעיל דמייירי בתנור ע"ש: בתוס' בד"ה בשיל ולא בשיל צ"ל דלא הוי
כמב"ד וכו' ר"ל דהכא ע"כ פחנניא ס"ל דאל"ה אמאי שרי בבשיל הא אסיק לקמן בפ'
פירה אליבא דרבנן דחנניא דמצטמק ויפה לו אסור ולענ"ן שאינו חיייתא תנור גרע מפירה
כדמשמע במשנה לקמן ועכ"פ לא עדיף מפירה אלא ודאי אתי פחנניא דקי"ל פנותי' וכן
משמע בתוס' שם דף ל"ח ע"ב בד"ה תנור הנ"ל דהכא אליבא דחנניא ואם פן ע"כ צ"ל
דלא בשיל כמב"ד דלענ"ן זה תנור וכירה שוין דמ"ש וק"ל: בתוס' בד"ה האי בישרא
דגדיא ושריק מפרש בה"ג נ"ל שתירצו בזה דהא ודאי דהכא מייירי עכ"פ בבשיל ולא
בשיל דאי בבשיל ודאי שרי אף בצלי כמו שפפורש במשנה כדי שיצולו מבע"י ואמרין
לקמן כמב"ד אף דמייירי בבישרא אגומרי וגם לא הוי מקשה מידי וא"כ מאי מתרץ התם
דברחא ולא שריק אפתי קשה מאי קאמר אלא כדי שיצולו מבע"י הא גם בחייתא לגמרי
שרי אלא ודאי דהכא מייירי בצלי ולא מחלק בין חיייתא לבשיל וכן לעיל דאמר סתמא
חיייתא שרי ולא מפליג משום דמייירי בבישול ונלע"ד דג"כ הא דקאמר לעיל בשיל ולא
בשיל אסור נמי אין חילוק בין גדיא ושריק לברחא ולא שריק דלענ"ן זה בישול גרע לא
מבע"י לרב ירמ'ן דלא שרי אלא דקשי' לי זיקא י"ל דזה לא שייך בבישול אלא אפי'
לרב אשי י"ל דדוקא בצלי אין דרוך לגלות אף היכא דלא קשי זיקא משא"כ בבישול ויש
לי הרבה ראיות ע"ז חזא דסתמא קאמר לעיל בשיל ולא בשיל אסור ולא מפליג כמו
שכ' התוס' בקדירה חיייתא וגם לא מציינו לקמן בפ' פירה שפפליג בין לחנניא בין לרבנן
בזה ואדרבא קאמר במשנה דתנור גרע ואם איתא הא תנור קיל פגון בגדיא ולרב אשי

אף בברכתא וְלֹא שָׁרִיק אֱלֹא וְדַאי פְּדַכְתִּיבְנָא דְשָׁם מִיַּיְרִי בְּבִישׁוּל וְלִיפֹא זֶה הַקְּוֹלָא
וּבְחִיזָא גְרַע בְּצָלִי וְזֶה הַטַּעַם שֶׁפֶתַב הַתּוֹסְפוֹת לְחַלֵּק בְּחִיזָא בֵּין צָלִי לְבִישׁוּל לְחוּמְרָא
בְּצָלִי ה"נ שְׁיִיף זֶה הַטַּעַם לְקוֹלָא בְּשָׁרִיק אוֹ סְתוּם לְרַב אֲשֵׁי דְבְּצָלִי מְשׁוּם זֶה אֵין דְּרָף
לְפִתּוֹן הַתַּנּוּר שְׁבֵלֵא"ה יִצְלָה מִשָּׂא"כ בְּבִישׁוּל מִשָּׂא"כ בְּחִיזָא דְמִיַּיְרִי בְּפִתּוֹת לְרַב אֲשֵׁי
מִשָּׂא"ה גְרַע מְבִישׁוּל וְדוּק וּמִמ"ש בְּסִמוּף גַּם כֵּן רֵא"ל גְּדוּלָה לְזֶה: בְּגִמְרָא וּלְרַב אֲשֵׁי דְשָׁרִי
וְהַתַּנּוּיָא אֵין צוֹלִין בְּשָׁר וְכו' כָּאן קִשָּׁה ק' הַמְהַרְשֵׁ"א אֲמַאי לֹא מְקַשָּׁה הַגַּמ' מִפֶּת בְּתַנּוּר
הַקּוֹדֵם וּבִיּוֹתֵר תִּימָה עַל הַמְהַרְשֵׁ"א שֶׁהַקִּשָּׁה עַל תּוֹס' לְעֵיל וְלֹא הַקִּשָּׁה עַל הַגַּמ' וְכָאן לֹא
שְׁיִיף הַתִּירוּץ שֶׁפֶתַבְתִּי לְעֵיל אֲמַנָּם לְפִי מ"ש בְּסִמוּף דְבְּבִישׁוּל מוֹדָה רַב אֲשֵׁי דְאָסוּר
לְק"מ דִּישׁ לְדַחֹת דְאָפִי הָיִי כְּמוֹ בִישׁוּל אֲף שֶׁהוּא דוֹחֵק וְגַם לֹא שְׁיִיף מַה שְׁכ' הַתּוֹס'
הַטַּעַם לְחַלֵּק עַכ"פ יוֹתֵר נְכוֹן לְהַקְשׁוֹת מֵאֵין צוֹלִין דְמַקְשָׁה צָלִי אֲצָלִי וְהַתּוֹס' שֶׁהַקְשׁוֹ
ג"כ הִי' דוֹחֵק בְּעֵינֵיהֶם מִטַּעַם שֶׁפֶתַבְתִּי וְתִירְצוּ יוֹתֵר נְכוֹן וְגַם עֵיקַר סְמִכוֹ אֲמַשְׁלֵשְׁלִין
וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה הֵתֵם בְּשָׂרָא אֲגוּמְרִי וְכו' עַד וְנִרְאָה דְאֵין הִלְכָה פְּרַב אֲשֵׁי וְכו' אֲמַנָּם
הַנ"י מְבִיא בְּשֵׁם הַרְזו"ה וְשָׂאָר פּוֹסְקִים לְקוֹלָא פְּרַב אֲשֵׁי וְיִקְשָׁה עָלָיו קוֹשְׁיוֹת הַתּוֹס'
וּנ"ל לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם הַסּוּגְיָא דְלַקְמָן וּלְעֵיל וִיתוּרֵץ ג"כ ק' הַמְהַרְשֵׁ"א הַנְּשָׂאָר קִיָּים
לְפִי הַתּוֹס' וְע"כ צ"ל לְפִירוּשָׁם כְּתִי הַמְהַרְשֵׁ"א וְדוֹחֵק דַּעַכ"פ מֵאֵי מְקַשָּׁה לִימָא דְמִיַּיְרִי
בְּפִתּוֹת וְגַם הַמְתַּרֵץ יוֹתֵר הִי' לוֹ לְתַרְץ בְּפִתּוֹת אֲלִיבָא דַּע"כ וּנ"ל לְפִרְשׁ דְּנִדְאֵי הַמְקַשָּׁה
יְדַע מְזָה דִי"ל דְמִיַּיְרִי בְּפִתּוֹת אֱלֹא שֶׁהַקִּשָּׁה כִּינּוּ דְאָמַר מֶר גְּדִיָא בֵּין שָׁרִיק בֵּין לֹא שָׁרִיק
שָׁרִי מ"ט כִּינּוּ דְקַשְׂיָא לִיהַ זִיקָא וְא"כ דְהַרְיוּת קִשָּׁה לִי לְמָה לְהוּ לְצִלוֹתוֹ בְּפִתּוֹת מֵאֵי
שֶׁקִּשָּׁה לוֹ הָרוּחַ וּבְפֶרֶט בְּקִדְשִׁים דְהָיִי מְפָסִיד קִדְשִׁים וְגַם בְּחוֹלִין לְמָה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּדִרְף
שְׂאִינּוּ טוֹב וְגַם הוּא אִיסוּר וְצָרִיף לְהִתַּר ב"ח זְרִיזִין הֵן יוֹתֵר טוֹב לְצִלוֹתוֹ בְּסְתוּם וְהוּא
מִוֹתֵר אֲלִיבָא דַּע"כ וּמְשַׁנֵּי כִינּוּ דְלֹא מִיַּנְתַּח לֹא קִשָּׁה לוֹ זִיקָא לְכָף דְרָפֵן לְצִלוֹתוֹ בְּפִתּוֹת
וְאָסוּר אֲף אֲלִיבָא דְרַב אֲשֵׁי לְכָף הַנְּצָרָף לְטַעֲמָא דַּב"ח זְרִיזִין הֵן וְגַם לְעֵיל בְּאוּנִין יֵשׁ
לְפִרְשׁ כֵּן דְמַקְשָׁה אוּנִין נְמִי לִיגְזוֹר ר"ל וְהִיכִי קִתְנֵי סְתָם בְּאוּנִין שָׁרִי ב"ה הָא בְּפִתּוֹת
עַכ"פ אָסוּר אֲף לְרַב אֲשֵׁי וּמְשַׁנֵּי כִינּוּ דְקַשְׂיָא לִי זִיקָא לֹא מְגַלִּי לִי ר"ל אֵין דְרָכּוֹ לְהִתְנֹ
לְתַנּוּר פִּתּוֹת כִּינּוּ שֶׁקִּשָּׁה לוֹ לְכָף שָׁרִי וְדוּק וְעַפ"ז כִּינּוּ שֶׁכָּשֶׁל עוֹזֵר וְנָפֵל עֲזוּר וְהִדְרֹן
לְכַלְלֵן דְהִלְכָה פְּרַב אֲשֵׁי לְפִסְנוֹק כֵּן לְעַנ"ד וּנ"ל דְכֵן נוֹהֲגִין: דָּף יט ע"א בְּרַש"י א"א"כ
קִצֵּץ וּב"ש לֹא מוֹדוֹ בְּקִצֵּץ נ"ל שֶׁתִּירוּץ בְּזֶה לְפִרְשׁ הַבְּרִייתָא דְלְעֵיל דְקִתְנֵי סְתָמָא אֵין
מְשַׁלְחִין מְשַׁמַּע דְלִיבָא שׁוּם הִתַּר וּלְפִירַש"י נִיחָא דְלְעֵיל אֲתִיָא כַּב"ש וּבְלִיבָא בִי דוֹאָר
לִיבָא שׁוּם הִתַּר וּק"ל: בְּגִמְרָא וְהֵלֵא קִצֵּץ הַקִּשָּׁה הַמְהַרְשֵׁ"א דִּילְמָא אֲתִיָא כְּת"ק דַּר"ע
גַּלְע"ד דְבַעֲי לְאוּקְמָא בְּרִייתָא אֲלִיבָא דְהִילְכְתָא דְנִדְאֵי הִלְכָה כַּר"ע דְסְתָם מְתַנִּיתָן ע"כ
כְּנוּתִיָה דַּא"ל"ה הִיבָא מְשַׁפְּחַת הִתַּרָא דְכֻלִּים לְכוּבֵס וְעוֹרוֹת לְעַבְדָּן אֲף דְמִיַּיְרִי בְּקִצֵּץ
אֱלֹא ע"כ כַּר"ע וּנ"ל דְתוֹס' בָּעוּ לְתַרְץ זֶה בַּד"ה אֱלֹא א"כ קִצֵּץ וַא"ש הַמְשָׁף הִלְשׁוֹן
שְׁלֵהֶם שְׁכ' וּמְתַנֵּי וְכו' וַא"כ מוֹכַח כַּר"ע לְכָף הָא דְפָרִיף לַב"ה פָּרִיף ר"ל עַכְשָׁיו פָּרִיף
שְׁפִיר וְלֹא יְפוּל ק' מְהַרְשֵׁ"א וּק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה נוֹתְנִין מְזוֹנוֹת לְנִכְרִי בְּחִצָּר וְכו' עַד וִי"ל
כִּינּוּ דְמְפָרְנְסִין וְכו' חֲשִׁיב מְזוֹנָתָן עָלֵיהּ וְהָכָא ה"פ מ"ד הֵאֵי לֹא רְמִיָא עָלֵי קַמ"ל דְמַקְרִי
רְמִיָא עָלֵיהּ לְעַנְנָן זֶה וּק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה ר' יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר יְגַמְרוּ וְכו' וּק' לְר"י הִיכִי
מוֹכַח דְסַבֵּר ר' יִשְׁמַעְאֵל וְכו' וְעוֹד תִּימָה דַּר"ע וְכו' ע"ש שְׁנֵי קוֹשְׁיוֹת הַתּוֹס' אֵלוֹ תְמוּהִין
מֵאֵד עַל רַש"י לְכַאוּרָה שְׁלֵא פִירַשׁ פְּתִירוּצֵי הַתּוֹס' אֲמַנָּם כַּד מְעִינָתָּ בְּהוּ נִרְאָה דְלַק"מ

וּדְרָבָא נִרְאָה פִּירֵשׁ"י לַעֲנִ"ד יוֹתֵר נִבּוֹן בְּפִשְׁט הַגַּמ' דְּזִהוּ וְדָאֵי דְהַתּוֹס' מְפָרְשִׁים דְּהַגְמ' דְּפִרְיָהּ מֵאֵן תַּנָּא דְכָל מִיּוֹדֵי דְאֵתִי מִמִּילָא ש"ד הֵינּוּ לּוֹמֵר דְּכָל מִיּוֹדֵי שְׂפָרָה נִתְרַסַּק וּבְלָאוּ טְעִינָה נְפִיק ג"כ מִשְׁקָה אִם סוּחַט אוֹתָן בְּיַדִּים אֵינוּ חֵיִיב חֲטָאת וְקָאֵי אֶלְעִיל דְּמִשְׁנֵי הֵנָּה דָּאֵי עֶבֶיד וְכוּ' אֲמַנְם פִּשְׁט הַלְשׁוֹן שְׂפִיר דְּמִי אֵינוּ מִשְׁמַע פֶּן דְּהָא וְדָאֵי אֲסוּר מְדַרְבְּנָן וְגַם לְשׁוֹן מִמִּילָא דְחֻוּק וְגַם תִּי' הַתּוֹס' דְּחֻוּק דְּהָא גּוּפָא קָשָׁה מִנֵּ"ל לְפָרֵשׁ פֶּן וְצ"ל דַּאֲל"ה מ"ט דר"ע וְהוּא דְחֻוּק וְגַם בְּלְשׁוֹן יִגְמֹר וְכֵן מִן דִּין רִש"י וְדָאֵי לֹא מְפָרֵשׁ פֶּן דְּהִיכִי שְׂנִיָּה דְּבָרֵי רִש"י וּבְלִבְד שְׂנִיתְחִיל מִבַּע"י דַּאֲל"ל דְּהֵינּוּ ש"ד מִבַּע"י דְּלֹא גְזָרִינָן מִשׁוּם שְׂאֵם יִסְחוּט אֵינוּ ח"ח הִיכִי שְׂנִיָּה לּוֹמֵר דְּלְפָרוּךְ סֵתֵם גַּמ' אֲלִיבָא דַּב"ש דְּהָא לַב"ה אַף אִם ח"ח ש"ד מְפָל אֵלוּ רְאִיּוֹת נִלְע"ד בְּרוּר שְׂרַש"י מְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַגַּמ' דְּפִרְיָהּ אֲלִיבָא דַּב"ה וְהֵינּוּ אַף דַּב"ה לֹא גְזָרוּ מִבַּע"י אֲטוּ מִשְׁחַשְׁבֵּיכָה אֲפִי' בְּמָקוֹם דְּעֶבֶיד לִי בְּשַׁבַּת חֵיִיב חֲטָאת מַכ"ש הֵכָא דָּאֵי עֶבֶיד לִי בְּשַׁבַּת לֹא ח"ח הֵינּוּ דְּלֹא גְזָרוּ מִבַּע"י אֲטוּ מִשְׁחַשְׁבֵּיכָה אֲבָל הֵכָא שְׂמִשְׁקָה זָב בְּשַׁבַּת אֵיפָא לְמִיגְזֹר בְּשַׁבַּת גּוּפָא אֵי שְׂרִית לִי לַעֲשׂוֹת מִבַּע"י שְׂיָהָא הַמִּשְׁקָה זָב מִמִּילָא בְּשַׁבַּת שְׂמָא יִסְחוּט בְּיַדִּים בְּשַׁבַּת דְּהָא חֲזִינָן אַף הִיכָא שְׂיָצְאוּ הַמִּשְׁקִין מִזִּיתִים וְעַנְבִּים מְרוֹסְקִין מַעֲצָמֵן בְּשַׁבַּת בְּלִי שׁוּם טְעִינָה אֲסוּר לְשַׁתּוֹתֵן בְּשַׁבַּת וְהֵינּוּ וְדָאֵי שְׂרִית לִי לְשַׁתּוֹתֵן א"כ יֵהָא צְרִיָּה לְהַמִּשְׁקִין בְּשַׁבַּת יְבוֹא לְסַחוּט בְּיַדִּים בְּשַׁבַּת וְמָה הֵתֵם שְׂהַשְׁתִּי' אֵינוּ אֲלֹא גִילּוּי דַּעַת שְׂחַפְּזֵן בְּהֵן גְּזָרִינָן מַכ"ש הֵכָא שְׂעוּשָׁה מַעֲשָׂה מִבַּע"י שְׂיָהָא הַמִּשְׁקָה זָב מִמִּילָא בְּשַׁבַּת וְדָאֵי נִיחָא לִי דְּנִיגְזֹר שְׂמָא יִסְחוּט וְכָל מִי שְׂעִינְיוּ פְתוּחוֹת מַעֲט יְבִין וְיִשְׁפִּיל שְׂפָאן יֵשׁ מְקוֹם יוֹתֵר לְגִזֹּר מֵהֵתֵם וְאֵע"ג דָּאֵי אִם יִסְחוּט אֵינוּ ח"ח פִּינּוּן שְׂהֵם מְרוֹסְקִין צ"ל דְּכָאן גְּזָרוּ גִזְלָג"ז דְּמַצִּינּוּ כ"פ שְׂגָזְרוּ אוּ גְזָרִינָן שְׂמָא יִסְחוּט אַחֲרִים דְּאֵהֵנָּה בַּלֵּא"ה שְׂמָא יִסְחוּט לֹא שְׂנִיָּה וּבְאַחֲרִים שְׂפִיר גְזָרִינָן שְׂמָא יִסְחוּט אוֹתֵם שְׂאִינָם מְרוֹסְקִין וְע"כ צְרִיָּה אֵתָהּ לּוֹמֵר פֶּן לְרַבְּנָן דְּאֶסְרֵי לְשַׁתּוֹת בְּיוֹצְאִין מַעֲצָמֵן מְרוֹסְקִין וְא"כ ה"נ וְזוּ בְּאֵמַת טַעְמָא דַּר"ע דְּאָמַר לֹא יִגְמֹר אַף לַב"ה וְזוּ מְדוּקְדָק בְּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה וְשׁוּיָן אֵלוּ וְאֵלוּ שְׂהוּא לְמוֹתֵר הַל"ל וּמוֹדִים ב"ש לַב"ה הָא לַב"ה לֹא הֵנּוּ רְבוּתָא אֲלֹא הֵנּוּ רְבוּתָא לַב"ה ג"כ דְּלֹא גְזָרִינָן בְּשַׁבַּת אֵתִי מִמִּילָא שְׂמָא יִסְחוּט וִיחָא אֲסוּר לְטַעוֹן מִבַּע"י שְׂיָבוֹא מִמִּילָא בְּשַׁבַּת וְאֵהָא פְרִיָּהּ מֵאֵן תַּנָּא דְכָל מִיּוֹדֵי דְאֵתִי מִמִּילָא ש"ד לַב"ה וְכ"ש לַב"ש וְלֹא קָאֵי אֲמָאֵי דְאָמַר לַעֲלִיל אֲלֵא קָאֵי אֲמִשְׁנָה מֵאֵן תַּנָּא דַּש"ד וְלֹא גְזָרִינָן אֵתִי מִמִּילָא ש"ד וְאֵף א"ת שְׂהוּא דְחוּק מִנֵּ"ל לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא בְּשַׁתִּי' גְזָרִינָן וּבְאֵתִי מִמִּילָא בַּלֵּא שַׁתִּי' לֹא שְׂנִיָּה לְגִזֹּר אַף שְׂהוּא נִגְדַּד הַסְּבָרָא כַּמ"ש לְרוֹנוּחָא דְּמִילְתָא נְאָמַר הֵלֵא פְתַבוּ תּוֹס' פְּמָה פְּעָמִים בְּש"ס וְהוּא מְוַכְרַח בְּכַמְּהָ דְּוִכְתִּי בְּכָל מְקוֹם שְׂאוּמֵר מֵאֵן תַּנָּא אוּ דְכּוֹנוּתִי' וְאוּמֵר פְּלוּנִי הוּא לֹא הֵינּוּ מְקָשָׁן וְתַרְצָן רַק זֶה הָאֲמוּרָא שְׂיַדַּע מֵהַתִּירָן וְיַדַּע שְׂיַשׁ תַּנָּא נִגְדַּד זֶה אָמַר מֵאֵן תַּנָּא פְּלוּנִי הִיא וְה"נ יַדַּע שַׁר"ע אָמַר לֹא יִגְמֹר וְהֵינּוּ דְּגְזָרִינָן אֵתִי מִמִּילָא אֲטוּ סַחֲיָטָה אָמַר מֵאֵן תַּנָּא ר"י הִיא וְרִיב"ח אָמַר ר"א הִיא דְּאֵף בְּשַׁתִּי' לֹא גְזָר וְה"ה הֵכָא וְשְׂנִיָּה לְשׁוֹן ש"ד וְלְשׁוֹן רִש"י וּבְלִבְד שְׂנִיתְחִיל מִבַּע"י הַפֶּל מְדוּקְדָק הֵיטֵב וְלִק"מ וְדוּק הֵאָרְכְתִי קֶצֶת פִּי נִכוּן הוּא לְדַעַתִּי לְפִירֵשׁ"י לְתַרְצָן ק' הַתּוֹס' הַתּוֹרוֹת וּפְרִירוּשׁוֹ הוּא מְחַנּוֹר יוֹתֵר לַפ"ז: ע"ב בַּגַּמ' שְׂמֹן שֶׁל בְּדָדִין וְכוּ' מֵהַ שְׂהַקְשָׁה תּוֹס' עַל פִּירֵשׁ"י מְלִבְד שְׂאִין קוֹשְׁיָא כ"כ שְׂרַש"י מְתַרְצוּ נ"ל שְׂרַש"י נְאִיד מִפִּי הַתּוֹס' שְׂלִפִי מ"ש בְּפִירֵשׁ"י גַּם בְּמִשְׁנָה מִשְׁמַע שְׂטוּעֵנִין אֲפִי' לְאַכּוֹל פִּינּוּ דְּלֹא גְזָרִינָן שְׂמָא יִסְחוּט וְסַבְרַת הַתּוֹס' שְׂהוּי נוֹלַד אֵינוּ מְוַכְרַח וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה שְׂמֹן שֶׁל בְּדָדִין וְכוּ' עַד וְכֵן הַשׁוּם

והבן־סר ר"ל לתי' קמא שְלַעֲיִל שְפִירוּשׁוֹ יגמור ויאכל וְהִינּוּ בְּלֹא טְעִינָה אוּ בְטְעִינָה קֵלָה
שְאֵפְשֵׁר לְאֹכְלֵן ב"ה וק"ל: בְּתוֹס' בד"ה הִגִּי פֶרְכִי דְזוּזֵי וכו' עַד לְפִי הַמְסַקְנָא מ"מ א
חִמּוּר עֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א מַה שְׁהַקְשָׁה ותי' ונלע"ד דְאֵשְׁתַּמֵּיטְתִי תוּס' ב"פ פִּירָה דָף מ"ד
שְפַתְבוּ אר' מְאִיר גּוּפָא דְמַמָּה שְאֹסֶר נֵר שְהַדְלִיקוּ בּוּ בְאוֹתוֹ שְבַת אֵין רֵאִי דְאֹסֶר
מ"מ א דִי"ל מְשׁוּם דְהוּא תִרְתִּי מ"מ וּמ"מ א ע"ש וְגַם שָׁם הִנְצְרְכוּ לְהִבִּיא רֵאִי מַהֲהוּא
דְחֻלִּין וק"ל: בְּתוֹס' בד"ה וְחַד מְצִיל וכו' עַד וְאֵין נִרְאָה לר"ת וכו' עַד וְשָׁרִי ל"כ"ע וכו'
וע"ש בַּגְמ' ופִירֵשׁ"י וְתִרְאָה שְׁלֹא קִשָּׁה מִיָּדִי דְאֵמְאִי דְבְעֵי שָׁם וּפְשִׁיט דְכָבֵא לְהַצִּיל דְמִי
פִירֵשׁ"י שְׁהַנִּיחַ אוֹכְלִין בְּלֹא פְלִים לְכֻלִּי אֶחָד אֶלָּא שְׁטַרַח לְאֹסְפֵן אֶת הָאוֹכְלִין מְעַט מְעַט
אֶבֶל כְּשֶׁהִנִּיחַ כְּמָה פְלִים בְּחַד פְּלִי הִינּוּ פְלִיגְתִּיִּהוּ דְלִרְב"ז דְאֹקִי גַם מְשֻׁנָּה דְהֵתֵם בְּבֹא
לְקַפֵּל אֶלָּא שְׁהוּא לְאוֹתָהּ חֲצָר ע"כ מ"ש רש"י שָׁם שְׁמַנִּיחַ הִרְבָּה סִלִּים הִינּוּ שְׁמַנִּיחֵן
לְתוֹף סֵל אֶחָד דְאִי מוֹצִיאֵן בְּהִרְבָּה סִלִּים לֹא שְׁיִיף לְפִרְשׁ הַמְשֻׁנָּה כִּן דְמְשֻׁנָּה סֵל קְאָמֵר
וְגַם לֹא מִיקְרִי קִיפּוּל אֶלָּא הִל"ל כָּאֵן בְּהִרְבָּה פְלִים אֶלָּא וְדֵאִי שְׁמַקְפְּלִין לְתוֹף פְּלִי אֶחָד
דְזָה מִיקְרִי קִיפּוּל כַּמ"ש רש"י כָּאֵן וְנִמְצָא לְרַב הוּנָא אֹסוּר אַף לְאוֹתָהּ חֲצָר ע"י קִיפּוּל
יֹוֹתֵר מִן ג' סְעוּדוֹת וְלִרְב"ז שְׁרִי וְלֹא קִשָּׁה מִיָּדִי אֶלָּא שְׁהַתוֹס' צ"ל מְפָרְשִׁין כַּמ"ש כָּאֵן
דְזָה הוּא בְעִי וְקִיפּוּל שֶׁל רב"ז וְרַב הוּנָא הִינּוּ כָּל פְּלִי ב"פ ע"ע וְאֵינּוּ מְוַכְרַח וְעַכ"פ
אִפִּירֵשׁ"י לְק"מ וְנִכּוֹן יֹוֹתֵר וְדוּק: בְּרֵשׁ"י בד"ה בֵּית הַמוֹקֵד וכו' עַד דְכָתִיב בְּיוֹם הַהוּא
קִדַּשׁ הַמִּלֶּךָ וכו' עֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"ל וּמַהֲר"מ מַה שְׁתַּמָּהוּ ע"ז וּל"נ דְרֵשׁ"י כָּאֵן שְׁהוּא שְׁלֹא
בְמַקּוּמוֹ דְלָאוּ עֵיקָר זְבָחִים וְנִקְטַט דְרֵשׁ"א פְּשׁוּטָה דְמִדְקִדְשׁוֹ לְהַקְטִיר עֲלֵי מַכ"ש לְעַמּוּד
לְשִׁרְתַּת עֲלֵי וק"ל: דָּף כ ע"א בְּרֵשׁ"י בד"ה מְדוּבָקִים בְּתַנּוּר וְחוּמְרָא הוּא וכו' וְעֵינֵן בְּתו'
מַה שְׁפִירֵשׁוֹ לְשִׁיטַת רש"י וְעַפ"ז הַקְשׁוֹ מִירוּשְׁלֵמִי וּל"נ דְקִשָּׁה עוֹד לְפִי פִירוּשָׁם בְּשִׁיטַת
רש"י וְכִן לְשִׁיטַת רִיב"א דְפִי בְּהַפָּה כַּמ"ש הַמְפָּרְשִׁים אֵמְאִי לֹא בְעֵי אַרְבָּנָן וְצָרִיף לְדַחֲנוּק
מְשׁוּם דְלִרְבָּנָן לֹא הָיִי מִיבְעָי לִן דְמַסְתַּבֵּר לוֹמֵר כְּפִשׁוּטוֹ כָּל פְּנֵי אֶלָּא מְשׁוּם א"א לר"א
תַּחְתּוֹן הַמְדוּבָק בְּתַנּוּר וְהוּא חוּמְרָא ע"כ מר"א נִשְׁמַע לְרַבָּנָן דְלִהְיֵה בָּאוּ וְהוּא דְחֻסַּק לְכִן
נ"ל דְרֵשׁ"י לֹא עָלָה עַל דְעַתּוֹ לְפִרְשׁ כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁוֹ הַתו' כְּוֹנְתוֹ וְאֵז הָא שִׁיטַת רש"י יֹוֹתֵר
נְאוֹת מְשִׁיטַת רִיב"א שְׁלֹא יוֹקְשָׁה עָלָיו מַה שְׁהַקְשִׁיתִי וְגַם הִירוּשְׁלֵמִי לֹא קִשָּׁה עָלָיו וְהוּא
דְלִרְבָּנָן לֹא מִיבְעָי לִן דְוַדָּאִי בְעֵינֵן כָּל פְּנֵי סְבִיב אֶפְּיֵלוּ מִהַצְּדָדִין דְמַסְתַּמָּא קְאָמְרִי פְנֵי
אֶלָּא לר"א דְאָמֵר הַתַּחְתּוֹן מְשַׁמַּע לָאו כָּל פְּנֵי אֶלָּא הַתַּחְתּוֹן הָא לֹא קִימְבְעָי לִי דְוַדָּאִי
מִיְקַל אֶלָּא מִיבְעָי לִי אִי מִיְקַל קוֹלָא גְדוּלָה דְאֶפְּי' בְּפָנִים לְגַבֵּי הָאוּר סְגִי אוּ לֹא מִיְקַל
כ"כ אֶלָּא בְעֵינֵן פְּנִים דְגַבֵּי תַנּוּר וְלְגַבֵּי אוּר לְחוּד לֹא סְגִי וְאֶפְּי' מִיְקַל מְרַבָּנָן דְהֵם בְּעוּ
כָּל פְּנֵי אֶפְּי' מִהַצְּדָדִין שְׁהַמָּה מְאֲחֵרִין לְקֶרוּם שְׁאֵינּוּ שׁוֹלֵט שָׁם חוּם הַתַּנּוּר וְלֹא שֶׁל אוּר
וְגַם אִי הַתַּנּוּר גְּרוּף בְּעֵינֵן ג"כ כָּל פְּנֵי וְלר"א ג"כ סְגִי בְלִגְבֵי הַתַּנּוּר אֶלָּא שְׁהוּא חוּמְרָא
בְּיַשׁ אוּר כְּנ"ל נְכוּן וְכַרוּר בְּפִירֵשׁ"י וּמ"ש וְחוּמְרָא הִיא ר"ל בְּדַבְרֵי ר"א הוּא חוּמְרָא
יֹוֹתֵר מִמָּה שְׁנִצְאָמֵר לְגַבֵּי אוּר וְלֹא לְגַבֵּי רַבָּנָן הוּא חוּמְרָא דְהָא לֹא הִנְזַכְרוּ רַבָּנָן בְּדַבְרֵי
רש"י כָּלֵל וְדוּק: וְלוּלֵא דְמַסְתַּפִּינָא הֵייתִי אוֹמֵר אַף לְשִׁיטַת הַתו' בְּדַבְרֵי רש"י לְק"מ
מִירוּשְׁלֵמִי וְהוּא אַחֲרֵי שְׁנִדְקִדְקָה דְבַמְשֻׁנָּה קָרִי לִי תַחְתּוֹן וְהִכָּא קָרִי לִי פְּנִים וְגַם
בִירוּשְׁלֵמִי דְמִייתִי הַתוֹס' ע"כ פְּנִים הִינּוּ לְגַבֵּי אוּר כַּמ"ש הַמְהַרָּשׁ"א וְא"כ תִּיבַת בְּתַנּוּר
אֵין לוֹ פִירוּשׁ וְגַם בְּרֵשׁ"י שְׁפַתְבוּ וְחוּמְרָא הִיא הוּא לְמוֹתֵר וּמְאִי בְעֵי בְזָה לְכִן יֵשׁ לוֹמֵר
דְהַגְמ' מִייתִי הֵף בְּרִייתָא גּוּפָא שְׁמַבִּיא תוּס' בְּשֵׁם הִירוּשְׁלֵמִי אֶלָּא שְׁמַפְרֵשׁ יֹוֹתֵר כְּדָרָף

הגמ' וקאמר דתנא ר"א אומר גבי לחם הפנים כדי שיקרמו פנים המדובקין בתנור והיגנו מדאמר בתנור וע"ז פתב רש"י ונשם הוא חומרא שהחמיר כמ"ש התוס' מדאמר מודה וכו' עד שיקרמו וכו' ש"מ בשבת היגנו לגבי אור וקיל דוק: ברש"י בד"ה תני ר' חניא וכו' עד ואני מצאתי בת"כ לגבי מנורה עינין במהר"מ שכ' דרש"י השאיר בקושיא וא"צ וגם א"א לומר פן דא"כ מאי מצאנה הא רמי בר חמא ג"כ תני לה בהדיא לענין מנורה ואי איתא בהדיא הו' לישנא דהכא במאי שמצא רש"י א"כ לא קשה אלא נ"ל דבאמת לא קשה רק רש"י חולק אר"י הלוי אלא שמצא בהדיא הו' לישנא דהכא גבי מנורה שתהא שלהבת וכו' ומיתי ראי' מיגן' לענין מדורה כמ"ש רש"י לעיל ולא פליג אלא אמ"ש שהיגנו הו' דבמה מדליקין ואינו פן והא דלא מיתי לה רמי בר חמא משום דכאן לא הונפחה לענין פתילות ושמנים לכך מיתי ברייתא דפתילות ושמנים ומפרש לה כמו שדרש הו' ברייתא ולק"מ וק"ל: בתוס' בד"ה למישרי וכו' עד בסופו דכתיב בענינא דמועדות וכס דהתם דלא דרשינן צ"ל דאידי דכתיב הכא פס כתיב נמי התם או פיון דדרשינן דלא בעינו קידוש ב"ד כתיב פס ר"ל מושבת שלכם ולא של ב"ד וק"ל: ע"ב בגמ' איתמר נמי אמר רב פהנא וכו' נ"ל דלפי פירש"י וגירסתו לא גרסינן איתמר נמי אלא איתמר וק"ל: סליק פרק ראשון.

בעזרת לראשונים ראשון. ואחרון לאחרוני.

בדרה אמת יגחני. להשלים פק פק שני: פק שני ברש"י בד"ה והיו החסון הוא תמוה דלא מיתי אלא לשון הגמ' וכן בד"ה פיתנא דדייק שלאחריו פירש געורת מן הדק וה"ק קרא וכו' הוא תמוה מאי שינה עקשיו וגם ק' העולם דילמא חוסן לחוד וחסון לחוד ומירוצם שליקתוב והי' חסון לחוסן הוא דחוק הא גם געורת מיקרי ומאי קושיא וגם שאר דיקדוקים נופלים פה כמו שאבאר לכן נ"ל דרש"י מפרש הסוגיא פ"א אחר דלא כמו שפירשים לפי פשוטו דבפי' געורת אין חילוק רק בפירש המשנה דחוסן פליגי והוקשה לרש"י ק' העולם וגם ק' הא געורת של פשתן הוא פירושו בכל הש"ס מן הדק כמו קסמים קטנים הנופלים מהפשתן שפמדייק אותם וזה ודאי אינו ראוי לפתילה אלא ודאי שפחולקים רק במלת געורת שגם רב יוסף הי' מפרש המשנה פאביי אלא שהי' קורא לו געורת או אפטר שהוא חולק גם כפי' המשנה שהי' מפרשו פשתן דלא דייק שפיר שיש בו גם הגעורת להכי קורא לו געורת וזה ראוי לפתילה ומפשוטי דקרא אחסון לא ק"מ דילמא חסון לחוד וחוסן לחוד אלא דמקשה דע"כ חוסן לאו מיקרי געורת ולמה אתה קורא אותו געורת והוכחתו מדכתיב והי' החסון לגעורת ובערו שניהם יחדיו וא"א דגעורת היגנו פשתן דלא מגופץ או דלא דייקמה זה ממשילו לגעורת הא פשתן מגופץ יותר קל להבעיר וא"א לומר שמשילו בענין חלישות פח הא אדרבא פשתן שאינו מגופץ הוא חזק יותר מגופץ ואמאי משיל לגעורת וזו מדוקדק בגמ' מפלל דחסון לאו געורת שהוא למותר וגם הל"ל להיפך מפלל דגעורת לאו חסון אלא ע"כ דעיקר קשיא אמאי שקוראו געורת וזה בא רש"י לפרש מדכתיב והי' וכו' אלמא ר"ל דמוכח דלא מיקרי געורת כמ"ש אלא אמר אביי דלא מיקרי רק חסון וחוסן הפל אחד והוא פיתנא וכו' וגעורת פירש"י הוא מן הדק פיון שפליג רק אנעורת הוצרך רש"י לפרש מה הוא לאביי והוקשה לרש"י דעדיין קשה מאי קאמר קרא הא חסון שהיא פיתנא יותר קל להבעיר מגעורת שהוא מן הדק וע"ז פירש שמשילו לענין חלישות שפיתנא דייק ולא

גפיץ הוא החוק שבפשתן יהי לנעורת שהוא החלש יותר שבפשתן ודוק: ברש"י בד"ה מטכסא לבוש העשוי מאותו פלך נ"ל לכאורה לפי פשוטו דהיינו גונשקרא ורבין ואב"י לא פליגי ארב יצחק בר זעירא וקא דקאמר אנו שירא פרנדא קרינו לי' אע"ג דעכ"פ משמע בפ"ב דסוטה שמביא התוס' שהוא משי היותר טובה צ"ל דגם הפסולת נקרא פרנדא והא דמקשה מן השיראים אע"ג דשיראים היינו עיקר משי כמו שפירש"י וזה הוא פסולת צ"ל דס"ד פיון שהוא ממין המשי העיקרית נכלל הכלל בשיראין לאפוקי סריקון שהוא מין משי אחר וזה פיון רש"י בפירושו וק' או אפטר לדהוק אף פ"ה התוס' ברש"י שהי' משי טובה כמו שפיר"י ורבין פליגי ארב יצחק בר זעירא אלא שלשון מאותו פלך הוא דחוק אמנם תיובתא דרבין מתנישב יותר: בתוס' בד"ה אנו שירא פרנדא קרינו לי' פר"ח וכו' והוא תימה היכי שייך תיובתא דרבין הל"ל תיובתא דאב"י וגם אב"א לא שייך ומתוך זה מחק המהרש"א תיבת רבין והוא קשה למחוק הספרים ונלע"ד דלא קשה מידי ואדרבא מתנישב יותר מאי דקאמר תיובתא ונהדר קאמר אב"א והוצרך מהרש"ל להג' עוד תירץ ולמחוק תיובתא וגם מהרש"א דחק לפרש ולפר"ח א"ש הפל והוא שנודאי לפר"ח ג"כ צריך לפרש דמטכסא הי' של משי או משי פשוט ופליגי ארב יצחק בר זעירא או גונשקרא ולא פליגי ואב"י פליגי ארבין ואמר שכלה היינו שירא פרנדא שהוא טוב יותר אבל זה מטכסא שהוא משי פשוט לא מיקרי פלך ואהא שפיר מקשה ארבין שקורא למשי פשוט פלך הא תנו השיראים דהיינו משי וכלה ואהא קאמר תיובתא דרבין ואסיק בתיובתא והוקשה להגמ' אמאי דנוקא רבין איתותב הא אב"י גמי איתותב דהוא ג"כ קאמר שהוא משי טובה היינו פלך והכי קתני שהוא פלך מין אחר ולא שיראים דלפי פשוטו כל מין משי הוא בכלל שיראים כמו שכתבתי לפירש"י והוא מוכרח וע"ז קאמר לאב"י אינו גונשקרא כ"כ לאסיק בתיובתא דאב"א שירא לחוד וכו' אבל לרבין נדאי קשיא וק"ל: בתוס' בד"ה ותנא דידן וכו' עד וי"ל דהוסיפו היינו טעמא וכו' והקשה המהרש"א אפתי מנ"מ ובאמת הוא תימה ונלע"ד דנ"מ טובא דלתנא דמתניתין לא שייך בהו פלל איסור שמא יטה אלא שאינו ראוי וא"כ אם פרו ע"ג דבר שמדליקין בה שרי להדליק דלא שייך למיגזר שמא ידליק בעיני' שאף אם ידליק לא יבוא לידי איסור דאורייתא דלא שייך בהו שמא יטה פיון שאם הי' דולק הי' נמשך ואם אינו דולק מאי מועיל הטי' ונהדר הוסיפו עליהם שאינו נמשך ושייך בהו שמא יטה ואסור אף ע"י תערוכת וגם לתנא דמתניתין פיון דלא איצטרך למיתני ש"מ שהוא פשוט שאין מדליקין בעיני' שאינו ראוי לא שייך למיגזר והוסיפו למיגזר ודוק: ועפ"ז מדוקדק היטב דברי רש"י בעמוד שלאח"ז בד"ה והמנייהם וכו' עד ותנא לעיל לענין שבת הוסיפו עליהם והוא תימה הא אסיק הכא דאף מעיקרא הי' אסור אלא ששם הי' תערוכת דהא גם פשתן הי' שם וע"כ ק' הגמ' שגם ע"י תערוכת אסור משום גזירה וזה הי' שרי לתנא דמתניתין לכה הוצרך להביא הך דהוסיפו ואפ"ל לפי תוס' שפירשו שהי' מעט פשתן אפ"ה שרי לתנא דמתניתין פיון שאסור משום שאינו ראוי וע"י אותו מעט ע"כ הי' ראוי שהרי היו מדליקין בהן ודוק: בתוס' בד"ה עד כמו פסול פתילות בני נרבונא וכו' עד גמי שרי ר"ל אף לפירושם גמי מוכח דשרי אבל האמת אינו כן דהא לפי סברת התוס' אף לפי האמת אסור להניחה בגר של שמן פיון דלשמן לא חזיא אכתי שייך למיגזר משום פסול שמנים אלא לפתילות היינו לפתילה לחוד כמו שאנו עושין וכמו שפירש"י ואז קמ"ל דשרי אבל

להניחה בשמן אסור והוא להיפך מסברתם כן נ"ל ברור לדינא ולפירושו ודוק: לפתילות היינו לעשות פעין פתילה לחוד בלא שמן כמו שאנו עושין כמו שפירש"י ובזה לא שינוי למיגזר דילמא אתי לאדלוקי בעיני' בשענה או בשאר שמנים פסולים דהא אין מדליק פעין שמן אלא פעין פתילה ולא שינוי למיגזר פתילה אטו שמן וכעין פתילה שרי בכל דהא אף בחלב מותר פעין פתילה כמו שאנו עושין אבל להניחה בנר עם שמן ודאי שינוי לגזור ואסור והוא להפך מסברתם והא דכ' התוס' נמי שרי היינו לפי סברתם אבל באמת נהפוך הוא כן נ"ל ברור לדינא ע"פ הלכה ודוק: דף כא ע"א ברש"י בד"ה שאין נמשכין ואתי להטות וכן התוס' פי' כן בכמה מקומות והא דלא פירשו טעם המשנה כפשוטו לפי שאין נמשך ויכבה ונר שבת דאורייתא פדאמרן גבי עטרן דף פה ע"ב ונ"ל דנ"מ דמהאי טעמא לא הוי אסור אי מדליק עוד גרות אחרות בשמנים פשירים דאף אם מכבה זה לא ישב בלא נר בשלמא גבי עטרן החפש שמא יצא מהבית ואז ישב בלא נר משא"כ הכא אבל לטעם שמא יטה אסור אף שיש גרות אחרות שמא ישתמש אצל נר זה ויטה וא"ת היא גופא מנא להו דילמא הטעם שמא יכבה ובאיכא גרות אחרות שרי י"ל דמתניתין סתמא קאמר אין מדליקין וגם מוכח כן לקמן דגם בנ"ח אסור בשבת למ"ד מותר להשתמש לאורה ובנ"ח צריף נר אחר בבית אע"ג דיש לדחות דלמ"ד מותר להשתמש באמת א"צ נר אחר כמו שאכתוב בסמוך מ"מ הדין דין אמת וברור בטעמו ודוק ועמ"ש בסמוך לדברי רש"י תירוץ אחר אמנם להתו' לקמן ודאי צ"ל כמ"ש ודוק: ברש"י בד"ה היו מקיעין וכו' עד ותניא לעיל עמ"ש בעמוד הקודם פירושו: ברש"י בד"ה זקוק לה דילמא פשע וכו' והוא למותר אלא אף אם לא יפשע אלא לא ידע שיכבה ג"כ איכא איסורא שצריף תחילה להדליק שלא יכבה וגם בדיבור שאח"כ' הילכך בשבת אסור יוקשה ק' התו' הא בשבת ג"כ אסור מטעם חול ותירץ התוס' לא שינוי דבא לומר עוד טעם בשבת פנין שכתב הילכך משמע בלא"ה שרי לכן נ"ל ברור שג"כ על קושיא הנ"ל שכתבתי בסמוך יתורץ באופן אחר יתורץ רש"י גם קושית התוס' והוא שמה שהקשיתי בסמוך אמאי פירש"י בשבת שמא יטה ולמה לא פירש כפשוטו שמא יכבה ונר שבת חובה ונדאי משום זה לא אסרו דאף בשמנים פסולים אינו מצוי לכבות אלא שאינו דולק יפה ואף אם פעם יכבה ליכא איסורא פנין שפרוב פועמים אינו נכבה והדליק דבר שידליק פשיעור אלא שבשבת חיישינן שיבוא לידי אסור שיטה ובחגונה לא שינוי זה וע"כ פירוש שיבוא לידי אסור שיפשע אבל אם לא יפשע ליכא איסורא וילכך מדוקדק בגמ' שאמר פבחה זקוק לה ולא קאמר צריף להיות דולק פשיעור אלא דעיקר אסור שיפשע ובאמת זקוק אבל משום הדלקה פשיעור אין אסור כמ"ש ורא' גדולה שאמר בסמוך לעולם פבחה אין זקוק לה והא דאמר עד שתכלה רגל מן השוק היינו לשיעורא ומותר להדליק בשמנים פסולים כמ"ש שם ופירש"י לשיעור שצריף ליתן שמן לכתחילה שידליק פשיעור זה וקשה טובא הא בשמנים פסולים אין נותן לכתחילה שידליק פשיעור פנין שיכבה וגם אמאי אין זקוק לה אלא שגם בפסולים הוא יוצא ולא חיישינן לכיבוי כמ"ש אלא לפשיעה וא"כ לק"מ ק' התוס' לפירש"י דהא בשבת ודאי פבחה אין זקוק לה ומשום שלא ידליק פשיעור אין אסור כמ"ש לכך צריף ליתן טעם אחר ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה ומותר להשתמש לאורה וכו' עד ומיהו רב דאמר מדליקין וכו' עד דבסתמא לא הייתי אומר וכו' עיין במהרש"א מה שהקשה תרי מילתי דתמיהא ועל קושיא ראשונה

תִּירָץ בְּטוֹב טַעַם מֵה שֶׁקֵּשָׁה שְׁגַם בְּרַב הוֹנָא הֵיִינוּ טוֹעֵן שְׁמִינְרֵי בְּשִׁבְתָּ ע"ש אָמְנָם מֵה שֶׁקֵּשָׁה תו דְּדַבְרֵי הַתּוֹס' סוּתְרִין זא"ז דְּכִיּוֹן שִׁפְתָּבו דְּמִסְתַּמָּא מְוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה א"כ לְמָה הִנְצִירָךְ רַב הוֹנָא לֹאמַר בֵּין בְּשִׁבְתָּ תִירָץ בְּדוּחַק שְׂאִין לְשׁוֹן הַתּוֹס' מְרֵאִין כּוֹן וְגַם לְפִי דְבָרֵי שְׂאִין שׁוּם סְבָרָא חִיצוֹנָה רַק יֵשׁ לֹאמַר לְהִכִּי וּלְהִכִּי לְמָה פְתַבָּה הַתּוֹס' לְהִי מִסְתַּמָּא מֵאֵי בָּעוּ בְּזָה דְבִלֵּא"ה אִין לְהִכְרִיחַ לְשׁוּם צַד מְסָבְרָא וְלְכֹאוּרָה הִי נ"ל עַל קוֹנְשִׂיאָ רֵאשׁוֹנָה דְלִק"מ דְּלְהִכִּי כ' הַתּו' הִי מִסְתַּמָּא דְלָרַב וְדֵאֵי הֵיִינוּ טוֹעִין שְׁבִשְׁבַת אָסוּר מְשׁוּם דְּבִסְתַּמָּא מְוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה אָבֵל לְרַב הוֹנָא מֵה"ת לְטַעוֹת דְּבַחוּל מְוֹתֵר דְּכַבְתָּה אִין זְקוּק לְהֵ אִין זֶה סְבָרָא מִסְתַּמָּא דְּאִדְרָבָא מִסְתַּמָּא מְחֻיָּב לְהִדְלִיק כְּשִׁיעוּר כְּמוֹ שֶׁמִּקְשָׁה לְקַמֵּן אֲלַמָּא דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה הִיא כְּפֹ אָמְנָם לִפ"ז יִגְדַל הַתִּימָה מִקוֹנְשִׂיאָ שְׁנִי' כִּיּוֹן דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה דְּמְוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה לְמָה לִי לִר"ה לְמִימַר בֵּין בְּשִׁבְתָּ אָכֵן נ"ל שֶׁלִּילוֹת דְּבָרֵי הַתּו' אֵינָם מְתַפְרָשִׁין כָּלֵל כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ הַפְּהַרְשׁ"א שִׁר"ה הִנְצִירָךְ לֹאמַר בְּשִׁבְתָּ לְהוֹרוֹת דִּין שְׁמוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה דְּהֵא בִלֵּא"ה יִקְשָׁה הַל"ל בַּחוּל לְחוּד וְאָז מְמִילָא אָסוּר בְּשִׁבְתָּ אִף אֵי אָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה וְאֵי לְהוֹרוֹת דִּין זֶה שְׁמוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה מֵאֵי שְׂיִיף לְכֹאֵן אִף נִלְע"ד שֶׁכּוֹנֵנַת הַתּוֹס' דְּמָה שֶׁהוּא מְחַד טַעַם שְׂיִיף לֹאמַר סְתַמָּא אָבֵל מֵה שֶׁבְּכָל אֶחָד יֵשׁ טַעַם בִּפ"ע אִף שְׂאִין מְקוּם לְטַעוֹת לֹא שְׂיִיף לְכָלֵל בְּדִין אֶחָד וְא"כ אִף דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה דְּמְוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה עַכ"פ כִּיּוֹן שֶׁמְשׁוּם זֶה הוּא אָסוּר מְלַבֵּד הַטַּעַם שֶׁבַחוּל הִנְצִירָךְ לֹאמַר בֵּין בַּחוּל בֵּין בְּשִׁבְתָּ דֵאל"ה הֵיִינוּ מוֹכִיחִין שְׂאִין אָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה נִגְדַּד הַסְבָּרָא דֵאל"ה הֵאִיף כּוֹלֵל אוֹתָם וְע"ז קֵשָׁה אִם נֹאמַר דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה שְׂאִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה וְיֹתֵר שְׂיִיף לְשׁוֹן ר"ה אָמְנָם יִקְשָׁה אַרְבַּ דֵאל"כ חַד טַעַמָּא הוּא לְהִתֵּר שֶׁכַּבְתָּה אִין זְקוּק לְהֵ מ"ט הִנְצִירָךְ רַב לֹאמַר בֵּין בֵּין וְע"ז פִּירְשׁוּ דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה שְׁמוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ וְא"כ מְסָבְרָא אָסוּר בְּשִׁבְתָּ וְהוּי תְרֵי טַעַמֵי חַד כַּבְתָּה אִין זְקוּק לְהֵ וְחֵדָא שְׂאִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְכַף אָמַר בֵּין בֵּין דֵאֵי הוּי כּוֹלֵל אוֹתָם הֵיִינוּ מוֹכַח כְּמוֹ סְבָרָא חִיצוֹנָה וְא"כ הוּי תְרֵי טַעַמֵי וְדוּק כִּי נ"ל נְכוּן: בְּגַמ' טַעַמָּא דְב"ש כְּנִגְדַּד הַנְּכַנְסִין וְטַעַמָּא דְב"ה כְּנִגְדַּד יוֹצְאִין וּפִירְשׁ"י וְאִף יוֹם הָעוֹמֵד בּוֹ נְמָנָה עִם הַיּוֹצְאִין וְהוּא תְמוּהָ לְמָה לְמַר נְמָנָה עִם הַנְּכַנְסִין וְלְמַר עִם הַיּוֹצְאִין וְצ"ל דִּיּוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ בִלֵּא"ה צָרִיף מְדִינָא לְהִדְלִיק גַּר אֶחָד כְּנִגְדַּד הַנְּס הַנְּעֻשָׂה בּוֹ אֲלֵא מֵה שֶׁבָּא לְהַדֵּר כְּנִגְדַּד שְׂאֵר יָמִים בְּזָה פְּלִיגֵי כְּמָה שְׁמוֹסִיף עַל גַּר אֶחָד וְא"כ אִדְרָבָא אֵינּוּ נְמָנָה זֶה הַיּוֹם לֹא עִם הַנְּכַנְסִין וְלֹא עִם הַיּוֹצְאִין שֶׁא"צ וְרָשׁ"י פִי' נְמָנָה הֵיִינוּ שְׁמַחְוִיָּב לְהִדְלִיק נִגְדוּ מְדִינָא וְדוּק: אָמְנָם כִּד דֵיִיקָתָּ בְּגַמ' שְׂאִין טַעַם לְדַבְרֵיהֶם לְמָה לְזָה עוֹשָׂה כְּנִגְדַּד נְכַנְסִין וְלְזָה כְּנִגְדַּד יוֹצְאִין נ"ל לִיתָן טַעַם וּמְמִילָא לֹא יִקְשָׁה מֵה שֶׁהַקְּשִׁיתִי בְיוֹם הָעוֹמֵד וְהוּא מ"ש הַפּוֹסְקִים לְמָה יוֹם רֵאשׁוֹן הוּא חֲנֻכָּה הֵא לֹא הִי בּוֹ גַם שְׁהִי לְהִדְלִיק יוֹם אֶחָד וְתִירָצוּ בְּכַמָּה אוֹפְנִים וְעִיקַר שְׁהִי גַם בְּיוֹם רֵאשׁוֹן גַּם וְנ"ל בְּזָה פְּלִיגֵי ב"ש סְבַר שֶׁנְּעֻשָׂה גַם תְּכַף בְּכַף דְּהֵיִינוּ שְׁהִי בּוֹ רַק עַל יוֹם אֶחָד וְנִתְרַבָּה הַשְּׂמֹן וְנִעֲשָׂה עַל שְׁמוֹנָה יָמִים אִם כֵּן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן הִי הַנְּס עַל כָּל ח' יָמִים וּבְשִׁנֵּי עַל ז' יָמִים לְכַף לְעִשׂוֹת הִיכְרַר לְגַם כְּמוֹ שְׁהִי אֲזַ פּוֹחַת וְהוּלָף ג"כ וְב"ה ס"ל שֶׁלֵּא הִי הַנְּס כְּפֹ בְּדִרָךְ זֶה אֲלֵא אוֹ שֶׁנְּעֻשָׂה בְּמִנְוֵרָה דְּהֵיִינוּ שֶׁחִילַק אֶת הַשְּׂמֹן לְשִׁמְנָה יָמִים וְנִעֲשָׂה גַם וְדִלַק כָּל הַלִּילָה אוֹ שֶׁבְּכָל לִילָה נִשְׂאָר הַפֶּה מְלֵא אוֹ שֶׁנִּשְׂאָר מְעַט כְּמ"ש הַפּוֹסְקִים וְט"ז וְא"כ בְּכָל לִילָה נִעֲשָׂה וּבִתּוֹסְפֵת הַיָּמִים גַּתּוֹסְפֵת הַנְּס כְּמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים וּפִירְשׁוּ שְׂאִין דּוֹמָה גַם הַנְּעֻשָׂה עַל יוֹם א' לְגַם שֶׁנְּעֻשָׂה שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים וְכֵן תְּמִיד יוֹתֵר וְא"כ צָרִיף לְעִשׂוֹת הִיכְרַר

לתוספת הנס ולהראות כמה נתוסף לקד מוסיף והולך ומתוּרַץ גם קוֹשֵׁיא ראשונה שפִתְבִּיתִי וְדוּק: בגמ' מצנה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ועיין ברש"י שפי' דהיינו הפתוח לקצר וכן מראה פשט הלשון דפתח ביתו דאל"כ הל"ל פתח חצרו והתוס' דחקו א"ע לפלוג ארש"י מחמת הראיות שפיתבו אמנם רש"י בעצמו סתר כל הראיות במקומן דגבי חצר שיש לה ב' פתחים פירש רש"י שיש לבית ב' פתחים לקצר וגבי עולה לב' בני אדם פירש"י למהדרין אלא שגראה להתוס' דחוק לפרש דגבי חצר שיש לה תיבת לה משמע להחצר וגם לישנא עולה משמע לדינא אמנם פשט הלשון פאן משמע פרש"י וגם גראה לי ראי' גדולה לדברי רש"י מדברי התוס' עצמן שפיתבו בדיבור שלפני זה ומהדרין מן המהדרין גראה לר"י וכו' עד שסיברו שפך יש בני אדם בבית ר"ל בני אדם דעלמא יסברו פן ולא ס"ל להתוס' לסברא שידליק כל א' בפ"ע א"כ גם לנר איש וביתו ליפא היפרא למוסיף והולך או פוחת שסיברו כף בתים יש בחצר ולהדליק כל א' במקום בפ"ע לא ס"ל להתוס' וגם מעולה לב' בני אדם לא משמע פן ולפירש"י לק"מ והוא באמת קושיא גדולה על פי' התוס' וצריף לדחוק לפירושים דבשלמא כמה ב"א יש בבית לא ידעו אבל כמה בתים ידעו שיכולין למנות מבחוץ והוא דחוק שכל מי שחליף ואזיל ימנו הבתים למה לו זה לכן גראה בעיני פירש"י יותר נכון ודוק: בגמ' אמר רבא צריף גר אחרת גראה ודאי דסבר כרב לעיל דאסור להשתמש לאורה אלא דשם מיירי בר"ה לא צריף גר אחרת דאיכא היכר אף שאינו דולק גר אחר אלא שלא ישתמש לאורה וכאן בבית אף אם לא ירצה להשתמש צריף גר אחר דאל"כ יהא היכר שבלא"ה אין צריף לישב בבית אחר אלא שאינו מוכרח שיש לומר דאף ר"ה ור"ח לעיל מודים דבבית צריף גר אחר אלא דסברי אם יש גר אחר בבית או בר"ה אף דליכא גר אחר מותר להשתמש גם לאור זה דכבר איכא היכר אמנם אי קשיא הא קשיא דכאן ולעיל פירש"י שיהא היכר ולקמן אסיק רב יוסף דאבוהון דכולהו דם ומשום ביזוי מצנה לכן נ"ל שאינו קרב זא"ז דשם מיירי אף שדולק גר אחר או לא דולק אלא שעושה דבר שצריף עיון כמ"ש כל הפוסקים והוא מקרב אצל הגר שזה הוא ביזוי מצנה אבל הכא מיירי להשתמש לאורה מרחוק דלא הוי ב"מ בזה פליגי וע"כ הוא טעמא משום היכר כמו שפירש"י ותדע דמיירי בלא עיון דהא לעיל אף בשבת פליגי אי מותר להשתמש ובשבת בלא"ה אסור להשתמש לאור הגר בדבר שצריף עיון דומיא דמעוֹת ולכן ג"כ לקמן לא הי' יכול לפרש טעמא משום היכר דמיירי שדולק גר אחר בבית להשתמש לאורה בכל הבית אלא שמקרב אצל גר זה ובזה לא אזיל ההיכר לכוף קאמר משום ביזוי מצנה ובזה א"ש פסק הפוסקים הרא"ש ושאר הפוסקים שלהשתמש אצל גר חנוכה בדבר שאינו ביזוי שרי דהיינו שאינו מקרב אצל הגר ויש גר אחר בבית דאז ליכא שום טעם לאסור כמו שמוכח מרש"י עפמ"ש ודוק: דף כב ע"א בגמ' ואמר רב פהנא דרש רב נתן וכו' עיין בקונטרס הדרשות שפִתְבִּיתִי דרף דרוש לחבר זה לכאן ואמנם אין דעתי פה נושא מכיוון זה שאינו קרוב לפשוטו: בגמרא בעו מיני' מריב"ל מהו להסתפק וכו' עד תלי תניא בדלא תניא וכו' עד אבוהון דכולהו דם לפרש דעת הבעו מיני' וגם ריב"ל איף לא ידעו ברייתא מפורש וגם רב יוסף לא הקשה אלא תלי תניא וכו' ולא תמה פשוטו שהוא ברייתא וגם רב ושמואל דפליגי בלהרצות מעות אמאי לא ילפי חנוכה מסוכה דהיינו לא תניא מתניא וכן רב יוסף גופא לעיל למה ילפה מדם ולא מסוכה נ"ל שעיקר בעייתם להסתפק מנוי סוכה בסופוק

שאינו מבטל מצותה דומתה דלהרצות מעות כגון להריח ודומיהן וכ"כ תוס' חילוק זה בד"ה אבנהון וזה לא מוכח מהברייתא די"ל דמייירי ליטלם לכה הוצרה ריב"ל לפשוט מלהרצות מעות שאינו מבטל ג"כ וכן רב ושמואל לא יכלו למיפשט מסופה ורב יוסף גופא לא תמה אלא שפושט מתנופה ושם לא תניא פלל לאיסור אף בביתול מצוה והרצאת מעות הוא פלוגתא דרב ושמואל וסופה עכ"פ תניא לאיסור ויותר מסתבר דברייתא סתמא קתני משמע אף הנאה שאינו ב"מ ואי אינו מוכרח מתנופה פשיטא לא מוכרח דהיא גופא מנ"ל לכה קאמר אלא אומר רב יוסף ר"ל אי בעית למיפשט הבעיניא בהכרח לאסור הנאה שאינו ביתול מצוה וגם לפשוט הרצאת מעות בנ"ח הכל תפשוט מדם וע"כ ברייתא מייירי אף באינו ביתול מצוה ודוק ולפרש במאי פליגי ריב"ל ור"י ולתרוץ ריב"ל מק' רב יוסף נ"ל דריב"ל סבר פרב אדא בר אהבה לקמן דאמר להאי מרבנן לא תציתו ליה דטעמא דרב משום ב"מ ר"ל דלא ס"ל ב"מ פלל אלא טעמא משום אפחוישי מצוה ר"ל וכיון שהוקצה למצותו אסור וה"נ בסופה טעמא משום מוקצה וא"כ י"ל היכא שאינו מכחישו לא מיתסר משום מוקצה אלא פיון דאסר רב אפי' הרצאת מעות משום מוקצה אלמא שנייה מוקצה אפי' בכה"ג א"כ ודאי בסופה מייירי ג"כ אף בכה"ג בברייתא וג"כ שנייה שפיר דברי שמואל וכי נר קדושה יש בו ר"ל דבכה"ג לא שנייה לאסור משום מוקצה ואזיל לטעמא דסבר מדליקין מנר לנר ודוק ורב יוסף סבר פההיא מרבנן ועיין מ"ש לקמן בתוס' בד"ה סופה.

ועפ"ז נ"ל לפרש מה שמביא הגמ' ואם התנה וכו' וגם רש"י במס' ביצה אוקימנא וכו' שהוא למותר אלא נ"ל דהגמ' רצה להוכיח דהברייתא אסרה אף בהנאה שאינו ב"מ מדקאמר הפל לפי תנאו ולא קאמר סתמא ואם התנא מותר אלא ודאי שאם התנה רק ליהנות אינו מותר רק ליהנות ואם התנה לבטל לגמרי ג"כ שרי וכן הוא הפשוט לפי האמת אמנם לפ"ז יוקשה אריב"ל וארב יוסף כמ"ש פיון שמוכח מהברייתא פן אמאי לא פשטי פן לכה פירש"י במסכת ביצה וכו' וא"כ יש לדחות ולפרש דה"ק אם התנה אינו בודל בה"ש שרי ואם לאו אסור ושנייה הפל לפי תנאו אלא שיותר מסתבר לפרש כמ"ש לכה מביאו הגמ' וכן האמת ודוק: בתוס' בד"ה אסור להסתפק עד גמירא בכאן גלאו פל מפרשים ראשונים מהרש"ל ומהר"מ ומהרש"א לפרש ע"פ גירסתינו פירוש מרנוח דוק בדבריהם ואין רצוני להאריך בזה אף אציגה לפניה שנלע"ד שת"ל מצאה ידי לפרש דבריהם בלי פיקפוק ומה לי להאריך בקושיות המעניין בגמ' פ' לולב וערבה ופה יראה גונדל תמיהת מכמה דברים אמנם נלע"ד דלק"מ והוא שהתוס' אינו מפרשים בקמה שאמר הגמ' שם בטעם החילוק שבין סופה לאתרוג סופה אי מתרמי וכו' חזיא לבין השמשות וכו' עד אתרוג לביה"ש לא חזיא כפירש"י שם משניצא בו שחרית תו לא צריך דע"ז קשה הא ג"כ חזיא דאי לא יצא בו עד ביה"ש וא"ת משום שהוא ספק ולא שכיח גבי סופה נמי אמרינן דילמא מתרמי סעודתא וכו' שהוא ג"כ ספק דלא שכיח וגם אסור לאכול עד שתחשוף אפ"ה אמרינן דהוי מוקצה מחמת עצמו ביה"ש מכ"ש לגביאתרוג דאם לא יצא בו שחרית מחויב ליטול ביה"ש וא"כ מאי חילוק בין סופה לאתרוג ונ"ל דזה הוא החילוק דסופה פל שבעה מדאורייתא וא"כ אי מתרמי ליה סעודה ביה"ש צריך לאכול שם שהוא ספק דאורייתא משא"כ אתרוג דכל שבעה אינו רק זכר למקדש וא"כ ביה"ש אף דלא נטל פל היום אינו מחויב ליטול ביה"ש שהוא ספק דרבנן בעלמא ולהכי

קאָמער גמ' סוף סוף לביה"ש וְאַתְרוּג לֹא חֲזָנָא לביה"ש וְאַחַר שְׁחַדְשִׁיתִי זֶה מְצֵאתִי זֶה
הַקְּשָׁיָא וְזֶה הַפִּירוּשׁ מִמֶּשׁ בְּנִי מִסְכַּת סוּפָה וְנִהְיִיתִי מְאֹד נוֹדָאִי פֶּן פִּירְשׁוּ הַתּוֹסֹס פֶּאן
וְאִ"כ זֶה הָיָא בְּאִי אַבְל בַּח"ל דְּעֵבְדִּינּוּ תְּרֵי יוֹמֵי אִ"כ בִּיה"ש דו' וַח' מְחַנְיָב לִטְוֹל אִם לֹא
נִטְל פֶּל הַיּוֹם מְשׁוּם דְּהוּי סְפִיקָא לְחַוְמָרָא דְּאָז אַף בְּדַרְבְּנָן אֲזַלִּינּוּ לְחַוְמָרָא חֲדָא
שְׂמָא הוּא עֲדִינּוּ יוֹם וְאִתְ"ל שְׂהוּא לִילָה שְׂמָא גַם לְמַחֲרָה הוּא ז' וְאִ"כ מְחַנְיָב לִטְוֹל בִּיה"ש
וְהוּי בִּיה"ש דו' וַח' מְוִקְצָה מְחַמַּת עֲצָמוּ לְכַף אִיְתַקְצָאִי לְכֹלֵי יוֹמָא דַּח' מִשָּׂא"כ בִּיה"ש
דַּח' וְט' דְּלֹא מְוִקְצָה אֲלֵא מְחַמַּת יוֹם שְׂעֵבֵר לֹא אֲמַרִּינּוּ אִיְתַקְצָאִי לְכֹל יוֹמָא דַּח' דְּהוּי
מִמ"נ כַּמ"ש תּוֹס' בְּבִיזָה ע"ש דְּאִי הוּי יוֹם לֹא שְׂיִיף לֹא מְוִקְצָאִי לְכֹלֵי יוֹמָא שְׂלֵאֲחַרְיֵו
וְאִי הוּי לִילָה אַף הִיא הִיא מְוִתֶּרֶת וְאִ"כ שְׂפִיר קֹאמֶר גַּמ' בְּאַתְרוּג בַּח"ל דְּעֵבְדִּינּוּ תְּרֵי יוֹמֵי
ח' סְפִיקָא ז' אֲסוּר בּו' סְפִיקָא ח' מְוִתֶּר וּמִזֶּה הַטַּעַם גּוֹפָא אֲתְרוּג אִינוּ נִטְל בַּח' סְפִיקָא ז' וּבְסוּפָה
יְתִבִּינּוּ מְשׁוּם דְּסוּפָה הוּי סְפִיקָא דְּאִוְרִיזָתָא מִשָּׂא"כ בְּאַתְרוּג זֶה הִיא שְׂיִטַּת הַתּוֹסֹס פֶּאן לְכַף
פְּתִבוּ מְפִרְשׁ בַּפ' לְוֹלָב וְעֵרְבָה מְשׁוּם הַף חִלּוּק גּוֹפָא שְׂאֲמַר שָׁם בְּאִי בַח' שְׂיִיף בַּח"ל
בַּט' בְּלִי גִימְגוּם פֶּנ"ל בְּרוּר וְלֹא צְרִיף לְהַגְהֵת מְהַרְש"ל וְלֹא לְדוּחַק שְׂאֲרֵי מְפִרְשִׁים וְאֵל
יְדִמָּה בְּעִינֵיף שְׂזָהוּ סְבֵרַת הַמְהַרְש"א שְׂהַרִי הוּא פְּתִב לְשִׂיטַת רַש"י דְּשָׁם וְגַם אִין דְּבָרֵי
מְרַאִין פֶּלֶל פֶּן אֲלֵא רְצָה לְפִרְשׁ דְּבְאַתְרוּג אַף דְּבִיה"ש מְוִקְצָה מְחַמַּת יוֹם שְׂעֵבֵר שְׂפִיר
אֲמַרִּינּוּ אִיְתַקְצָאִי לְכֹלֵי יוֹמָא פִּינּוּ שְׂיִשׁ עוֹד חוּמְרָא דְּגַם ח' הוּא סְפִיקָא ז' וְהוּא דוּחַק גְּדוּל
וְדוּק הֵיטֵב פִּי נ"ל נְכוּן מְאֹד וּמְקוּם הַנִּיחוּ לִי אֲבוֹת הָעוֹלָם ת"ל וְאֵל יִקְשֶׁה לָּהּ שְׂתוֹס' שָׁם
מְפִרְשִׁים לֹא כֵן שְׂשָׁם פִּירְשׁוּ לְפִי שְׂיִטַּת רַש"י וְאִין זֶה קוֹשְׁיָא פֶּן דְּרַף הַתּוֹסֹס: בְּתוֹסֹס'
בַּד"ה סוּפָה תְּנִיָא וְכו' עַד וְקוֹשֶׁה לְר"י וְכו' לְפַמ"ש לְעִיל דְּבָהָא פְּלִיג רַב יוֹסֵף אֲשֶׁמוּאֵל
וְרִיב"ל וְאֲפִשֶׁר גַּם אַרְבַּ לְק"מ דְּהֵתֵם ר"י בְּשִׂיטַת רִיב"ל וְרַב וְשֶׁמוּאֵל אֲמַרָה דְּטַעֲמָא
מְשׁוּם מְוִקְצָה וְלֹא מְשׁוּם ב"מ וְק"ל וְסוּגִיָא דְּהֵתֵם דְּמִקְשָׁה נְמִי סְבָרָה פְּנוּתִיָּהוּ דְּכָאן
מְשֻׁמַּע בְּמִסְקְנָא לְכַאוּרָה דְּרַב אֲדָא בְּרַ אֲהֵבָה אֲמַר לֹא תְּצִיתוּ יָהּ וְק"ל: וְעַפ"ז תְּרַצְתִּי
ג"כ דְּבָרֵי רַש"י שְׂמַבִּיא בְּבִיזָה אִוְרִיזָתָא בְּאִוְרִיזָתָא אִינִי בּוּדְל וְכו' שְׂהוּא לְמוֹתֵר וְעַמ"ש
לְעִיל לְתַרְזֵן אֲמַנָם לַפ"ז יֵשׁ לְתַרְזֵן ג"כ שְׂהוּקוּשָׁה לְרַש"י בְּשֶׁלְמָא לְדִידְהוּ דְּטַעֲמָא מְשׁוּם
מְוִקְצָה שְׂפִיר מְהִי תְּנָאִי אֲלֵא לְרַב יוֹסֵף דְּטַעֲמָא מְשׁוּם ב"מ מְאִי מְהִי תְּנָאִי סוּף סוּף
מְבַזָּה מְצוּנָה בְּשֶׁלְמָא לְדִידְהוּ פִּינּוּ דְּאֲתִנִּי הוּי דְּעַתִּיָּה עֲלִי וְלֹא אֲקַצְיָ מְדַעַתִּיָּה מִשָּׂא"כ לְרַב
יוֹסֵף לְכַף פְּתִב בְּאִוְרִיזָתָא אִינִי בּוּדְל וְכו' וְלֹא חָלָה קְוִנְשָׁה עֲלֵיָּהוּ ר"ל דְּאָז לֹא הוּי מְצוּנָה
פֶּלֶל וְלֹא הוּי ב"מ וְק"ל: בַּא"ד וְקוֹשֶׁה לְר"י פִּינּוּ דְּנוּי סוּפָה אֲסוּר מְשׁוּם ב"מ וְכו' הוּא
תִּימָה גְּדוּלָה הִיא אִי הוּי מְשׁוּם מְוִקְצָה ג"כ קוֹשֶׁה כַּמ"ש מִהַר"מ וְכוּן קוֹשְׁיָא שְׂנִי מַפ' פִּירָה
פְּשִׁיטָא לֹא שְׂיִיף לְכָאן וְנִלְע"ד דְּבִלָּא סוּגִיָא דְּהֵתֵם ה"א דְּהֵא דְּאֲמַרִּינּוּ בְּכ"מ הַקְּצָה
לְמַצְנוֹתוֹ הֵינּוּ מְדַאוּרִיזָתָא וְגַם נוּי סוּפָה אֲסוּרִין מְדַאוּרִיזָתָא דְּגַם הַפָּה בְּכֹלל קְרָא דְּסַג
הַסּוּפּוֹת לֵה' אֲלֵא פִּינּוּ דְּאֲמַר הַקָּא דְּנוּי אֲסוּרִין מְשׁוּם ב"מ וְגַלִּיף לֵהוּ מְדָם אֲלֵמָא דְּלֹא הוּי
בְּכֹלל קְרָא אִ"כ ע"כ גַּם הֵא דְּאֲמַר בַּפ' פִּירָה דְּטַעֲמָא מְשׁוּם הַקְּצָה לְמַצְנוֹתוֹ נְמִי הוּא
מְדַרְבְּנָן אֲלֵא דְּצָרִיכִי תְּרַנּוּיָּהוּ לְאַסּוּר מְדַרְבְּנָן דְּאִי מְדַאוּרִיזָתָא גַם בַּח"מ אֲסוּר וְלָמָּה
לִי טַעֲמָא מְשׁוּם ב"מ אֲלֵא וְדָאִי שְׂהוּא רַק מְדַרְבְּנָן מְקוֹשִׁים שְׂפִיר וְאִ"ש שְׂתִלוּ הֵאִי קוֹשְׁיָא
בְּהַתִּירוּץ שְׂפְתִבוּ קוֹדֵם וְדוּק.

וְעַפ"ז מְתוּרְץ נְמִי מְאִי שְׂמַקְשִׁים פֶּאן מַפ' פִּירָה דַּא"ה לֹא קוֹשֶׁה פֶּלֶל כַּמ"ש דְּהַקְּצָה
לְמַצְנוֹתוֹ דְּהֵתֵם נְמִי ה"א שְׂהוּא מְדַאוּרִיזָתָא וְהֵא דְּקַמִּיָּיתִי מִינִי לְעַנְיָן שְׂמֹן שְׂבִיבֵר הֵינּוּ

משום דילפינו מיני' פל דבר מצנה אכל פינו דמוכח הכא דנוי סופה הוא מדרבנו ושם קאמר בנוי דהוקצה למצנתו היינו נמי מדרבנו ושם מייתי לר"ש מן עצי סופה לנוי סופה לענין הוקצה למצנתו אלמא דגם בעצי סופה הוא רק משום מוקצה מדרבנו וק"ל ובזה מתורץ נמי מ"ש אח"כ בא"ד והמקשה לא ידע שיש חילוק נדחק מהר"מ לפרש דהא נדאי ידע קרא ולפמ"ש ניקא דהוי ס"ד שיהפל מדאורייתא וק"ל בא"ד אכל השתא דאמרינו וכו' עד ואפי' נפלו ואפי' בח"ה כ' מהרש"א דר"ל לצדדין נפלו ביי"ט ובח"ה בלא נפלו ואין נראה פלל דא"כ מאי בעו בזה פשיטא וגם הוא מוכח דלא פנותי' כמו שאבאר מגמ' וברייתא אלא נדאי דה"ק דאפי' נפל בח"ה ג"כ אסור פינו שהוצרכו לאסור אף בח"ה בלא נפל שוב לא פלוג ואסור אפי' נפלו דומיא די"ט דלא פלוג וגם לכתחילה אקצי' אפי' יפול בח"ה דסתמא אקצי' לשבעה בשונה והוא מוכח מהברייתא דסתמא קתני אסור להסתפק עד מוצאי י"ט משמע פולן שוין אפי' נפלו וכ"כ לתרץ שלא יוקשה א"כ מאי פריה הגמ' בפ' פירה אר' יוחנן מהו ברייתא דלית לי' הוקצה למצנתו דילמא הכא טעמא משום ב"מ ובאמת בנפל מותר וצ"ל דמשמע לי' ברייתא סתמא קתני אפי' נפל וקשה הא ע"כ הברייתא לא מיירי בנפל דא"כ למה אסור בח"ה אפי' נפל לכה' כ' והשתא אסור אפי' נפל ואפי' בח"ה וילעולם ברייתא מיירי אפי' נפל ומקשה שם שפיר ודוק: בא"ד דלא שייך מוקצה אלא בשבת ויו"ט לכאורה הוא תימה דהא נדאי משום דהוקצה למצנתו נדאי אסור אף בחול דהא אפי' הנותר מנ"ח אסור להשתמש רק עושה לו מדורה בפ"ע וכן בסופה בח"ה אסור מדאורייתא להשתמש ובקצת ספרים פתיב בנפל בשבת והוא נכון אמנם א"א להעמיד תירוץ התוס' לפ"ז וצ"ל דהתוס' לא פתבו פן אלא להשתמש בהן מה שאינו מבטל המצנה דומיא דהרצאת מעות לנ"ח או לטלטל או להריח אבל לחסרו לצרוך עצמו נדאי שייך אף בחול וזה הוא דאמר שמואל וכי נר קדושה יש בו דלא ס"ל ב"מ רק משום מוקצה אסור נ"ח וזה לא אסור אלא פשטמסרואכל ליהנות כה' למה יאסור וטעמא דרב י"ל או דס"ל דגם בזה שייך מוקצה אף בחול ותו' כ"כ אליבא דשמואל או ס"ל כרב יוסף דאסור משום ב"מ ונ"ל דבזה פליגי ההיא מרבנו ורב אדא בר אבהו דראב"א דאמר משום א"מ היינו נדאי משום מוקצה למצנתו ודוק: בגמ' רב אמר אין מדליקין מנר לגר וכו' אפשר דאזלי לשיטתיהו דלעיל דשמואל ל"ל ב"מ פדלעיל וגם מוקצה לענין שאין מחסרו וה"נ אע"פ ששואב שמנו פינון שהוא לגר אחר לא מיתסר נרב אזיל לשיטתיה ומיתסר או משום ב"מ או משום א"מ משום מוקצה ודוק: בגמרא לא תציתו לי' טעמא דרב וכו' מאי בינייהו וכו' נ"ל דמש"ה אמר לא תציתו ליה משום דרב אמר אין מדליקין מנר לגר משמע משרגא לשרגא אע"ג דמשמע לכאורה דהלכה כשמואל מרבא מ"מ אמר לא תציתו דגם אליבא דשמואל דלפ"ז בקינסא אף לשמואל נמי אסור או משום ב"מ או משום אפחוישי מצנה לקינסא מודה שמואל דאסור משום מוקצה ולא פליג אלא מנר לגר דשואב מן מצנה למצנה ס"ל לא מיקרי א"מ וכלע"ד ברור דהא שמואל מתיר לעיל הרצאת מעות בנ"ח אלמא לית לי' ביהוי מצנה פלל אלא נדאי אי אמרינו ע"י קינסא מודה פדאמר לקמן טעמא נדאי דמודה באפחוישי כזה ודוק: ע"ב בגמ' העדות יערוך וכו' היינו דנרש מלת העדות שבכאן הוא מותר אלא דקאי למטה דייערוך משום עדות דוכי לאור הוא צריך וכו' ברש"י בד"ה ובה' הי' מסיים וס"ל דמזרח ומערב מונחים וכו' עד ונראה בעיני דאמור רבנו קביעותא בנר שני

וכו' נלע"ד הַמְשֵׁף לְשׁוֹן רַש"י וְאַרְיֵכוֹתוֹ וְגַם מ"ש ס"ל דְּמִזְרַח וּמַעֲרֵב מְנוּחִים דְּרַב דְּקָאָמַר מִמְּנָה הִיא מְדַלֵּיק וּבָהּ הִיא מְסִיִּים הֵינּוּ דס"ל דְּמִסְתַּמָּא הֵנִס נַעֲשֵׂה לְאַיְנָה צוֹרֵף דְּלֹא מְצִינוּ שְׂיֵהָא גַם בְּלֹא תוֹעֵלַת וְגַם אִמְאֵי דְנוֹקָא בְּנֵר מַעֲרָבִי אֵלֶּא מְשׁוּם דְּמַצְנָה לְקַבְּנָע גַּר אֶחָד לְהַדְלִיק מִמְּנָה תְּמִיד וּמִסְתַּמָּא הוּא גַּר מַעֲרָבִי כַּמ"ש מִקְלֵתָא בְּטַעְמָא מְקָרָא וּמִסְבָּרָא וְלִישְׁנָא דְתְּמִיד מְשַׁמַּע שְׁנָה הַנֵּר יֵהָא דוֹלֵק תְּמִיד וְגַם שְׁלֹא יְדַלֵּק מְשׁוּם מְקוֹם אַחַר לְכַף נַעֲשֵׂה גַם לְקַיִים זֶה הַקָּרָא וְא"כ ע"כ ס"ל לְרַב דְּמִזְרַח וּמַעֲרֵב הִיא מְנוּחִים אֶבֶל לְמ"ד צָפוֹן וְדָרוֹם הִיא מְנוּחִים לְמָה הִיא מְדַלֵּיק מִמַּעֲרָבִי וְלָמָּה נַעֲשֵׂה גַם בְּזֶה אֵלֶּא ע"כ ס"ל שְׁלֹא הַדְלִיק מִמְּנָה וְנַעֲשֵׂה גַם לַעֲדוּת בְּעֵלְמָא בְּלֹא תוֹעֵלַת וְדוּק: בְּגַמ' ת"ש אָמַר רַבָּא הִיא תְּפוּשׁ וְכו' עַד ת"ש הַדְלִיקָה בְּפָנִים וְכו' עַד הָתָם נְמִי הָרוּאָה וְכו' הַקְּשָׁה הַב"ח וּמְבִיאֵוּ הַמ"א בְּסִי' תַרְע"ה אֲטוּר וּש"ע שְׁכ' בְּשִׁנְיָהֶם הִטְעַם מְשׁוּם הָרוּאָה אוֹמֵר לְצַרְפוֹ הָא פִּינּוֹן דְּקִי"ל הַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה מְשַׁמַּע בְּגַמ' דְּמִדִּינָא אֲסוּר מְשׁוּם דְּהַדְלִיקָה בְּמִקְוָמוֹ בְּעֵינּוֹ וּנ"ל שְׁנָה הַקְּשָׁיָא יל"ד גַּם בְּגַמ' דְּאָמַר הָתָם נְמִי הָרוּאָה אוֹמֵר תִּיבַת נְמִי אֵין לוֹ פִּירוּשׁ דְּהָא מַמ"נ בְּחֵד לֹא בְּעֵינּוֹ הָאִי טַעְמָא וּנ"ל לְתַרְזַן דְּהִנָּה מֵאִי דְּאָמַר בְּגַמ' דְּלָמ"ד הַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמוֹ בְּעֵינּוֹ הָאִי טַעְמָא וּנ"ל אֲדַרְבָּא מוּכַח לְדִידִיָּה דְּלֹא בְּעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמָה דְּהָא קֵאִי הַשְׁתָּא אֲלַעִיל א"א הַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה מְדַלִּיקִין מְנַר לְנֵר וְאִי בְּעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמוֹ הִיכִי מְשַׁפְּחַת לְהַדְלִיק מְנַר לְנֵר לְפַמ"ש תּוֹס' דְּלַעִיל בְּדַף הַקְּוֹדֵם בַּד"ה מְצָנָה לְהַנִּיחַ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ וְלִשְׁיִטַּת רַש"י דְּמְדַלִּיק עַל פֶּתַח הַבֵּית א"כ וְלָזֶה מִיָּמִין וְלָזֶה מִשְּׂמָאל וְכָאֵן לֹא שְׂיֵיף לוֹמֵר לְמַהֲדָרִין כַּמ"ש לְשִׁטַּת רַש"י בְּהַף דְּנֵר שְׂיֵשׁ לוֹ ב' פִּיּוֹת דְּהַף גְּרוּת דְּמַהֲדָרִין לֹא שְׂיֵיף בְּהוּ לְהַחֲמִיר כְּפֹלֵי הָאִי פִּינּוֹן שְׂאִינוּ עֵיקַר מְצָנָה וְגַם זֶה גַּר הַנּוֹסֵף וְדֹאִי אֲסוּר לְהַדְלִיק מִעֵיקַר הַנֵּר וְגַם פְּשֻׁטִי' מְשַׁמַּע דְּקֵאִי אַעֲיָקַר הַנֵּר כַּמ"ש כָּל זֶה הַמ"א אֵלֶּא ע"כ לְהַבִּיא הַנֵּר לְכָאֵן וְלְהַדְלִיק דְּזֶה הַנֵּר אֲסוּר לְהַזִּיזוֹ וְדֹאִי כַּמ"ש הַש"ע וְא"כ מוּכַח דְּלֹא בְּעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמוֹ וְקֵשָׁה אַגַּמ' דְּקָאָמַר אַא"ב הַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה וְכו' וְצ"ל דַּה"ק מְדַהֲנֵשָׁה לוֹ אַרְבָּא ע"כ צ"ל דַּס"ל הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמָה בְּעֵינּוֹ וּבְאַמַּת אֵין מְדַלִּיקִין מְנַר לְנֵר לְכַף מְשַׁנֵּי הָתָם נְמִי דְּלַעוֹלָם שְׂיִטְתְּנוּ קִיָּמַת דְּהַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה וּמְדַלִּיקִין מְנַר לְנֵר וְא"כ לֹא בְּעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמָה וְטַעְמָא דְּרַבָּא נְמִי מְשׁוּם הָרוּאָה וְכו' וְא"ש תִּיבַת נְמִי וּמְתוֹרֵץ הַטוּר וּש"ע וּמְדַנְדְּק הֵיטֵב לְשׁוֹן הַש"ע שְׁכ' וּמ"מ אֲסוּר לְהַדְלִיק בְּפָנִים וְכו' תִּי מ"מ הוּא תְּמוּהָ וְלַמ"ש א"ש פִּינּוֹן שְׁפָסַק הַע"מ וּמְדַלִּיקִין מְנַר לְנֵר ע"כ לֹא בְּעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמָה לְכַף פֶּתַח וּמ"מ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְכִי לְאוּרָה הוּא צָרִיף וְכו' עַד וּמִיָּהוּ בְּשִׁלְהִי כָּל הַקְּרָבּוֹת מְשַׁמַּע דְּאַשְׁכִּינָה קֵאִי וְכו' נִרְאָה דַּר"ל דְּתִיבַת הוּא קֵאִי אֲשַׁכִּינָה וְה"ק וְכִי הַשְׁכִּינָה צָרִיף לְאוּר הַמְּנוּרָה כְּדִי לְהֵאִיר לְמַשְׁמֵשִׁין לְפָנָיו וְהֵלֵא כָּל מ' שְׁנָה וְכו' וּבְנוֹדֵאִי יְכוּל לְהֵאִיר בְּלֹא הַמְּנוּרָה אֶף בְּבַה"מ וּמַכ"ש אוֹתָן מ' שְׁנָה בְּמִדְּבָר שְׁכָבֵר הִיא אוֹר מְהַשְׁכִּינָה וּבְזֶה לְק"מ מַה שְׁהַקְּשׁוּ תּוֹס' וּק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה וּבָהּ הִיא מְסִיִּים וְכו' עַד וְקֵשָׁה לְרִיב"א וְכו' וְנִלְע"ד שֶׁלֵּק"מ שְׁהָרִי רַש"י קָרָא קְנָסִיב לְהַעֲלוֹת גַּר תְּמִיד שֶׁהִיא מִתְחִיל מְצוֹת הַדְלִיקָה דְּהֵינּוּ הַעֲלָאָה מְנַר אֶחָד וְאַח"כ מְדַלִּיק מְמַנּוֹ וּק"ל: בַּד"ה וְהָא הֵכָא פִּינּוֹן דְּקַבְּיַעִי גְּרוּת וְכו' עַד וְאִיכָּא מ"ד הָתָם וְכו' לְכַאוּרָה יֵשׁ כָּאֵן תִּימָה דְּמֵאִי אֲסִיק בְּקֵשָׁיָא דְּיִלְמָא ס"ל כְּהַף מ"ד וּנ"ל דְּלֵק"מ דְּבְּמְנוּרָה וְדֹאִי הַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה וּבְעֵינּוֹ הַדְלִיקָה בְּמִקְוָמָה בְּשַׁבְעַת הַגְּרוּת פְּדַכְתִּיבִי קְרָאִי בְּהַדְּיָא אַע"ג שְׁכַתְּבִתִּי לַעִיל וְהוּא מְנוּכָרָה בְּדַעַת הַש"ע אַע"ג דְּהַדְלִיקָה עוֹשֶׂה מְצָנָה הֵינּוּ בַּנ"ח שֶׁהוּא רַק לְהִיכָר וּבַכ"מ שְׁמַדְלִיק אִיכָּא

היָפָר וְעַל פֶּתַח בֵּיתוֹ הוּא רַק לְכַתְחִילָה דְהַאֲדָנָא מְנִיחוּ עַל שְׁוֹלְחָנוּ מִשָּׂא"כ בַּמְנוּרָה דְהַדְלָקָה עֵיקָר מְצוּה דְאוֹרְיִיתָא שְׂיֵהָא בַּמְקוֹמוֹ וְהַגְמָ' דְנִקְט דְקַבִּיעֵי גְרוֹת הֵינּוּ שְׁהַקְוִשְׂיָא יוֹתֵר חֲזָקָה וְעַל זֶה כ' הַתּוֹס' דְהָךְ קוֹשְׂיָא חֲזָקָה אֵינּוּ אֶלָּא לְהָךְ מ"ד אֶבֶל גַּם לְאִידָךְ קוֹשְׂיָא פִּינּוּ דְכַעֲיָנוּ בַּמְקוֹמוֹ וְגַם זֶה הֵנָּה שְׁהַדְלִיק וְדַאי אָסוּר לְהַזִּיזוּ רַק שְׂיַדְלִיק בַּמְקוֹמוֹ מְעַרְב וְעַד בְּקָר פְּדֻכְתִּיבֵי קְרָאֵי וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה מֵאֵי הָוֵי עֲלֵה וְכוּ' עַד וּמְצָאֵתִי בְּשֵׁם רִיב"ם וְכוּ' עַד אֶבֶל בְּקִינְסָא אִפִּי שְׁמוּאֵל מוֹדָה דְאָסוּר עֵינִין בְּמַהֲרָשׁ"א שְׁהַקְשָׁה לְמָה מוֹדָה שְׁמוּאֵל פִּינּוּ דְלִית לִי ב"מ דְהָא מַתִּיר מְנַר לְנֵר דַּג"כ הָוֵי ב"מ לִפְמ"ש עַכְשָׁיו וְדוּחַק לְחַלֵּק בֵּין בִּיזוּי קָטָן לְגָדוֹל דַּמְנ"ל לְחַלֵּק וְגַם הַתּוֹס' פְּתָבוּ לְעִיל דְהָוֵי ב"מ כְּמוֹ בְּקִינְסָא וְכוּ' מְסַתְבַּר פִּינּוּ דְלֵא הָוֵי מְצוּה הָוֵי מְמַשׁ כְּמוֹ קִינְסָא ע"ש בְּמַהֲרָשׁ"א וְנִלְע"ד לְתַרְזַן בְּטוֹב טַעַם אַחַר שְׁנִדְקָדֵק ג"כ בַּמ"ש הַתּוֹס' דִּילְמָא לֵא קי"ל כְּמוֹ שְׁאָמַר לְמַעְלָה קוֹשְׂיָא א"כ הִדְרָא קוֹשְׂיָא לְדוּכְתִּי מֵאֵי בִינְיָהּ וְלִמֵּאֵי נ"מ אָמַר רַב אֲדָא בַר אֶהֱבָה לֵא תְצִיתוּ לִי וְאִם נֹאֲמַר דְגַם כְּרַאב"א לֵא ס"ל חֲדָא לְשׁוֹן הַתּוֹס' לֵא מְשַׁמַּע כֵּן שְׁלֵא פְתָבוּ אֶלָּא כַּמ"ש לְמַעְלָה וְגַם לְמָה לֵא נִפְשׁוּט מִרַאב"א דְהַדְלָקָה עוֹשָׂה מְצוּה כְּמוֹ שְׁרוּצָה לְפִשׁוּט מְרַבָּא אַף דְלֵא קי"ל כְּנוּתִי בַּא"מ מֵאֵי עֵנִין זֶה לְזֶה אֶלָּא נ"ל דְלֵא קי"ל רַק פְּהֵאֵי תִירוּצָא רַק א"ב לְהַפָּךְ דְּדוּדָי הָךְ סְבָרָא דְאִיכָּא א"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא הוּא סְבָרָא בְּלִיתִי מְוַכְרַחַת פִּינּוּ שְׁשׂוֹאֵב הַשְּׁמֶן לְנֵר אַחַר אֶלָּא אִפִּי"ה קָאֲמַר לֵה לְתַרְזַן הַקְוִשְׂיָא וְיֵשׁ לּוֹמַר גַּם לְהִיפָּךְ דְּמְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא לֵא הָוֵי א"מ מִשָּׂא"כ ע"י קִינְסָא וְדַאי אָסוּר מְשׁוּם אֶכְחוּשֵׁי מְצוּה פִּינּוּ שְׁמַחְסָרוֹ לְתוּף הַקִּינְסָא וְהַשְּׁמֶן הַקּוֹצָה לְמְצוּה וְדַאי אָסוּר לְחַסְרוֹ שְׁמַבְטֵל הַמְצוּה מֵאוּתוֹ מְעַט שְׁמַחְסָר וְשִׁפִּיר יְלִפִּינּוּ מְעַצֵּי סוּפָה כְּמוֹ כֵּל הַקּוֹצָה לְמַצּוֹתוֹ וְכַמ"ש לְמַעְלָה וְהַגְמָ' לֵא קָאֲמַר כֵּן אֶלָּא לְתַרְזַן לְהָךְ סְבָרָא א"א הַע"מ וְע"כ לִיכָּא ב"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא וְצ"ל דְלִמְ"ד א"מ אָסוּר אֶבֶל א"א הַנְּחָה ע"מ יֵשׁ לּוֹמַר א"ב לְהַפָּךְ לְמ"ד מְשׁוּם ב"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא אָסוּר וְלִמְ"ד מְשׁוּם א"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא מוֹתֵר וְלֵא אָסוּר רַק ע"י קִינְסָא כַּמ"ש וְא"כ מְמִילָא לְק"מ אַף דְשְׁמוּאֵל ל"ל מְשׁוּם ב"מ א"מ אֵית לִי לְכָךְ ע"י קִינְסָא מוֹדָה שְׁמוּאֵל מְשׁוּם א"מ וְתוּדַע דְהָךְ א"מ שְׁמַחְסָרוֹ לְדָבָר חוּל אֵית לֵיהּ לְשְׁמוּאֵל דְלֵא פְּלִיג אֶלָּא אַהֲרָצָאֵת מְעוֹת מְשׁוּם דְכִי נֵר קְדוּשָׁה אֵית בֵּיהּ מְשַׁמַּע בְּמַחְסָרוֹ וְדַאי אָסוּר וְדוּק: אָמְנָם דְּבַרֵי הַתּוֹס' בְּלֵא"ה צְרִיכִין בִּיאוּר מְכַמֵּה דִיקְדוּקִים וְנ"ל לְבַאֲרָם בְּשִׁתֵּי פְּנִים וּמְמִילָא אֵין מְקוֹם לְקוֹשְׂיַת הַמְהַרְשֵׁ"א וְהוּא שְׁנִדְקָדֵק חֲדָא הָא גַּם לְתַרְזַן רֵאשׁוֹן א"א הַנְּחָה ע"מ לֵא קי"ל כְּמוֹ שְׁאָמַר לְמַעְלָה לְמָה כ"כ בְּפִי הַשְּׁנִי וְלֵא בְּרֵאשׁוֹן וְגַם אִטוּ מִי לֵא יָדְעוּ הַתּוֹס' מְעִיקְרָא שֶׁהֵנָּה מְשַׁלְיָבָא דְרַב בְּמַנְר לְנֵר נ"מ גַּם אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל הֵלֵא הִיא גַּמ' מְפִנְרֶשֶׁת לְעִיל בְּתִיבְתָא דְמַעְשָׁר שְׁנֵי וְא"כ לְמָה מְתַחֲלִילָה נְכֻסוֹ לְדוּחַק גָּדוֹל שְׂאִינוּ תּוֹפֵשׁ דְּבַרֵי רַבָּה עֵיקָר פִּינּוּ דְגַם אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל אוּכָא הָךְ נ"מ גּוּפָא בְּקִינְסָא יֵשׁ לְפָרְשׁוֹ אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל וְגַם בְּשֵׁם רִיב"ם לְמָה הַנְּחָרָךְ לְהַאֲרִיךְ בְּהָךְ סְבָרָא גּוּפָא לְכַפּוֹל אֶת הַדְּבָרִים וְהִל"ל דְּמַבְעֵי אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל בְּקִינְסָא כַּמ"ש לְעִיל אֲלִיבָא דְרַב וּבְפִרְט הָךְ סְבָרָא דְהַנְּחָה ע"מ אִיכָּא בִּיזוּי וְלֵא בְּהַדְלָקָה ע"מ כְּפָלוּ הַדְּבָרִים וְגַם אִיכָּא שְׁנֵי בְּלִשׁוֹן דְלְעִיל פְּתָבוּ אִיכָּא ב"מ כְּמוֹ בְּקִינְסָא וְלֵא פְתָבוּ וְלֵא דְמִי לְמְנוּרָה וְהִכָּא פְתָבוּ וְלֵא דְמִי לְמְנוּרָה וְלֵא פְתָבוּ כְּמוֹ בְּקִינְסָא לְכֵן נ"ל בְּרוּר שְׁמַעֲיָקְרָא פִּירְשׁוּ הַתּוֹס' דְּבַרֵי הַגַּמ' כְּפִשׁוּטָן דַּא"א הַנְּחָה ע"מ לִיכָּא מְצוּה כֵּלָל בְּהַדְלָקָה וְהָוֵי מְמַשׁ כְּמוֹ קִינְסָא וְא"כ צְרִיף הַתּוֹס' לְפָרֵשׁ דְלֵא קי"ל כְּרַבָּה דְלְשְׁמוּאֵל לִיכָּא לְמַבְעֵי דַא"א הַנְּחָה ע"מ וְאִפִּי"ה שְׁרִי שְׁמוּאֵל מְנַר לְנֵר אַף

ע"י קינּסא שרי כק' המהרש"א וגם לא הוצרכו לפרש שלא קי"ל כמ"ש למעלה דשפיר קי"ל דהא לא קאמר אלא משרגא לשרגא מדליק היינו מן שרגא דמצנה כגון דגר של שבת ובה"כ ושל חולה דהא הך פלוגתא וסוגיא אלא בכולהו גרות דמצנה משא"כ בחנופה לא משפחת משרגא לשרגא דכיון דליפא מצנה בהדלקה והיינו טעמא דעיקר היקר הוא בהנחה וא"כ הוי תמיד קינּסא ואח"כ כ' בשם ריב"ם דאפשר דכולה בעיא אלא בהנחה ע"מ והיינו שהיא מפרש דהנחה ע"מ היינו דגם הנחה או אפשר עיקר מצנה הוא הנחה אבל עכ"פ גם הדלקה היא מצנה א"כ לא הוי ביזוי כמו קינּסא אלא שיש לומר דאפ"ה אסור משום ב"מ והיינו משום דאי לא הוי אשפחון במנורה הוי תמיד אסור ואפשר דגם הא דאמר לעיל משרגא לשרגא מדליק היינו ג"כ ממנורה וא"כ י"ל דלא דמי דהתם בהדלקה פבר קיים המצנה לכך שרי משא"כ הך אף שעושה מצנה פיון דבזה עדיין לא קיים המצנה אסור לרב וזה מדוקדק בלשון התוס' שכתבו פ"י דהנחה ע"מ וכו' וא"כ אף דשמואל שרי בהאי היינו דסבר פיון דאיפא מצנה שפיר יליף ממנורה משא"כ בקינּסא מודה דאסור משום ב"מ וא"כ שפיר כ' דלא קי"ל כמו שאמר למעלה דהא לפ"ז אף בשרגא דמצנה לא מדליק ומתורץ ומדוקדק הפל היטב ודוק היטב פי קצרותי.

אמנם כד עיינינא בי' טפי לירד לעומקה צריף ביאור יותר רחב להבין פל הדברים על בוררין ויתורץ גם פל הדקדוקים שכתבתי וק' המהרש"א ממילא דהיינו שצריכין אנו להבין מה זה שכתבו התוס' שאינו תופש דברי רבה עיקר ומשמע שסובר דלא פרבה רק דהלכה פרב כמ"ש המהרש"א וכן מוכח למה דחה דברי רבה בלא טעם וגם הלשון אינו תופש עיקר אינו משמע פן שדוחהו לחלוטין וגם דברי רבה גופא צריף טעם למה פסק פאן שלא פרב וגם דברי רב אדא בר אהבה שאמר לא תציתו לי צריף טעם וגם מה שדוחה פאן גם דבריו בקש צריף הבנה וגם שינוי הלשון שבשני התירוצים ואריכותם כפמ"ש לעיל וגם שאר הדקדוקים שכתבתי לעיל יתורץ הפל ויתורץ גם לעיל סמיכות רב אדא להא דרבה והוא שנאמר ודאי טעם דרבה שפוסק פאן דלא פרב הוא מחמת קושיא דמנורה והיינו שסובר דרב אסור אף משרגא לשרגא כמו שמשמע פשט דבריו אין מדליקין מנר לגר וע"כ טעמא משום אפחוישי מצנה וא"כ קשיא ממנורה לכך פוסק דלא פנותי ורב גופא אפשר דפליג אברייתא או אפשר דס"ל הנחה עושה מצנה וטעמא משום ב"מ ולק"מ ממנורה ורבה ס"ל הדלקה עושה מצנה כמו שפושט לקמן או אף לפי ה"א דמסופק אם הנחה עושה מצנה יש לומר דלא ס"ל לרבה לחלק בהכי שיהא ב"מ משרגא לשרגא פיון דעכ"פ עושה מצנה בהדלקתו כמו מנורה ולכך פוסק דלא פרב ושני סברות האלו תלויים בשני התירוצים שכתבו תוס' פאן כמו שנבאר ולזה קאמר יתיב ההוא מרבנן ואמר טעמא דרב וכו' היינו שביקש לחלוק ארבה ולומר דטעמא דרב משום ב"מ פדי שלא יקשה עליו ממנורה ויהא הילקתא פנותיה וס"ל דרב מייירי בקינּסא או הנחה ע"מ ומייירי אף בגר לגר ולזה קאמר לא תציתו לי והיינו דסובר פרבה דרב אסור אף מנר לגר כמ"ש וסובר דהדלקה ע"מ או אף אם הנחה ע"מ ליפא ב"מ כמ"ש וא"כ ע"כ טעמא דרב משום א"מ ובקאמת אתוסף ממנורה וע"ז קאמר א"ב משרגא לשרגא לתרץ דברי רב אדא דמש"ה קאמר לא תציתו לי דס"ל דלמ"ד משום ב"מ מותר להדליק משרגא לשרגא וס"ל דרב קאמר אין מדליקין מנר לגר משמע אף

משַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא אָסוּר וּבְאַמַּת אֵין הִלְכָה כְּמוֹתוֹ וּבְזוֹה מִתְפָּרְשִׁין הֵכָא דְבַרֵי הַתּוֹס' בְּטוֹב טַעַם לְתִירָץ הָרֵאשׁוֹן תְּפִשׁוּ הַסְּבָרָא כְּפִשְׁט הַגַּמ' דְּהֵכָא לְמ"ד הִנְחָה ע"מ אֵיפֵא ב"מ מִנְר לְגַר כְּמוֹ בְּקִינְסָא מְמַשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּפִירוּשׁ בְּתִירוּץ זֶה וַא"כ ע"כ הָא דְרַבְּה פְּסוּק דְלֵא כְּרַב הֵינְנוּ מְשׁוּם דַּס"ל הַדְּלָקָה ע"מ וְלָזוּה כ' שְׂאִינוּ תּוֹפֵשׁ דְבַרֵי רַבְּה עֵיקָר ר"ל שְׂמֻסְנֵפֶק אֵי הֵם עֵיקָר דַּלְפ"ז א"א הִנְחָה ע"מ מְתוּרָץ הֵיטֵב דְבַרֵי רַב א"כ לְמָה נִנְיֵת דְבַרֵי רַב דְּהִילְכְתָּא פְּנוּתִיה בְּאִיסוּרֵי וְנִתְפָּןֵשׁ דְבַרֵי רַבְּה מוּטֵב לָנוּ לִזְמַר דְּהִנְחָה ע"מ וּכְרַב אוֹ הַדְּלָקָה ע"מ וְשָׂרֵי כְּמוֹ בְּמִנּוּרָה ר"ל וְקִי"ל כְּרַבְּה אוֹ אֶפְשָׁר דְרַב מִיְיָרֵי בְּקִינְסָא וּכְרַב וְהַפֵּל עוֹלָה לְסִיגְנוֹן אֶחָד דְרַבְּה לֹא פִסֵּק דְלֵא כְּרַב אֲלֵא מִנְר לְגַר וְקִי"ל גַּם כְּרַבְּה וּלְכַד לֹא כְּתַבוּ הַתּוֹס' לְתִי הָרֵאשׁוֹן דְלֵא קִי"ל כַּמ"ש לְמַעְלָה דְשָׁפִיר אָמַר לְמַעְלָה לְרַב אֲדָא דַּס"ל כְּרַבְּה וּמַש"ה אָמַר לֹא תַצִּיתוּ לִי דַּס"ל לְמ"ד מְשׁוּם ב"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא מְדֻלִּיק וּמַש"ה לֹא פִסֵּק כְּרַב וְהִתִּירָץ הַשְּׁנִי שֶׁכ' הַתּוֹס' הֵינְנוּ דְּנֻדְאֵי רַב לֹא אֵיתוּמַת כְּלָל דַּא"א הִנְחָה ע"מ לֹא קָשָׁה מְמִנּוּרָה אֶף דְלֵא הָוֵי כְּמוֹ קִינְסָא עַכ"פ לֹא דְמֵי לְמִנּוּרָה מַש"ה אָסוּר רַב וּמַש"ה רַבְּה פִּסֵּק דְלֵא כְּרַב דְּאִין סְבָרָא בְּעֵינָיו לְחַלֵּק בֵּין זֶה לְמִנּוּרָה כִּינּוּן דְלֵא הָוֵי כְּמוֹ קִינְסָא מְמַשׁ אֵין זֶה ב"מ אֲבָל בְּקִינְסָא מוֹדָה שְׂמוּאֵל וְאַף אִם אֵינוּ מוֹדָה רַבְּה לֹא פִסֵּק בְּזוֹה דְלֵא כְּרַב אֲלֵא לַפ"ז לְמָה לָן לְמִימַר דְּפִלִּיג שְׂמוּאֵל וַא"כ לֹא קִי"ל כַּמ"ש לְמַעְלָה דְגַם רַב אֲדָא לָאוּ מַש"ה אָמַר דְּנֻדְאֵי לְרַב אֶף מְשׁוּם ב"מ מְשַׁרְגָּא לְשַׁרְגָּא לֹא מְדֻלִּיק אֲלֵא שְׂאִין סְבָרָא בְּעֵינָיו לְפִסְנֵק כֵּן אוֹ הַדְּלָקָה ע"מ וְע"כ רַב מִיְיָרֵי בְּקִינְסָא דְרַב לֹא אֵתוּמַת וַא"כ רַבְּה שְׂפִוּסֵק דְלֵא כְּרַב ע"כ לֹא ס"ל ב"מ כְּלָל וְאַף בְּקִינְסָא שְׂרִי וְדוּק הֵיטֵב כִּי נ"ל נְכוּן: דָּף כַּג ע"א בַּגְמ' מֵאֵי מְמַעִיט פִּירֵשׁ"י הַמְדֻלִּיק וְהֵינְנוּ מְשׁוּם דַּע"כ מֵאֵי דְפָרִיף וְנִימְעוּט גַּם הֵינְנוּ שְׂיַמְעֵט גַּם גַּם דְּכִינּוּן שְׂלֵא יָדַע שְׂאֵיכָא גַּם מַה"ת לְכַרְף זְמַן וַא"כ אַרְוָאָה לֹא שְׂיַיָּף לְשׁוֹן וְנִימְעוּט כִּינּוּן שְׂלֵא יְכַרְף כְּלָל וְגַם אֵין סְבָרָא שְׂלֵא יְכַרְף כְּלָל אַקִּיּוּם מְצוּה אֲלֵא קֵאֵי אִמְדֻלִּיק וְק"ל: בְּרִשׁ"י בַּד"ה חֲצַר שְׂיַשׁ לָהּ ב' פְּתַחִים וְכו' עַד שֶׁהַבֵּית חֲלוּק וְכו' אַע"ג בַּגְמ' לֹא מְסִיק כֵּן הֵינְנוּ לְמַסְקָנָא נְרִשׁ"י רוּצָה לְפָרֵשׁ לְפִי ה"א דְמַקְשָׁה חֲשָׁדָא דְמֵאֵן ע"כ לֹא פִירֵשׁ כֵּן שְׂיַאמְרוּ שְׂגַם בְּאַחֲרֵת לֹא הַדְּלִיק דַּא"כ מֵאֵי מַקְשָׁה אִפִּי בְּרוּחַ אַחַת נְמִי לִיבְעֵי אֲלֵא שְׂיַסְבְּרוּ שֶׁהַבֵּית חֲלוּק וְשָׁפִיר מַקְשָׁה וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה כָּל הַשְּׂרָפִים יָפִים לְדִיו וְכו' ע"ש מַה שֶׁהַקְּשׁוּ אַרְשׁ"י וְל"נ שְׂרִשׁ"י מְפָרֵשׁ דִּיו הֵינְנוּ מִי עֲפָצִים מְעוֹרַב עִם גְּנוּמָא וְקוּמוּס הֵינְנוּ גְּנוּמָא לְחוּד וּמִי עֲפָצִים הֵינְנוּ ג"כ לְחוּד וְזֶה הַדִּיו יָכוּל גַּם לְהַתִּיבֵשׁ וְלִק"מ כָּל ק' הַתּוֹס' וַא"כ שְׁפִיר אָנוּ עוֹשִׂין שְׂכוּתְבִין ס"ת בְּדִיו זֶה וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה הַדֵּר פִּשְׁטָה וְכו' עַד וְעוֹד נִרְאָה לְרִשְׁבָּ"א דְעַל כֵּן הַקְּדִימוּ נ"ל דְטַעַם זֶה הוּא רַק לְטַעַם הַרְשָׁב"א שֶׁכ' לְעֵיל בְּהַפְטָרָה אֲבָל לְטַעַם הַשְּׁנִי שֶׁכ' לְעֵיל שְׂיַשׁ לוֹ לְהַפְטִיר מְעִין שְׁקָרָא לֹא שְׂיַיָּף זֶה הַטַּעַם וְצ"ל טַעַם הָרֵאשׁוֹן שְׂבַכְאֵן אֲלֵא דְהַרְשָׁב"א אֲזִיל לְשִׁטְתֵּי אֲלֵא שְׁקָשָׁה קִצַּת דְּהָא טַעַם זֶה לְחוּד אֵינוּ מְסִפִּיק דְאַפְתִּי קָשָׁה לְמָה הַקְּדִימוּ שְׁל ר"ח כְּדֵי שְׂיַפְטִיר בְּחִנּוּפָה מְשׁוּם פִּירְסוּמֵי נִיָּסָא יְקְדִימוּ בְּשָׁל חִנּוּפָה מְשׁוּם פ"נ וְצ"ל אֶחָד מְטַעְמֵים הַסְּמוּף א"כ מֵאֵי וְעוֹד וְצ"ל דְלִתִּירָץ זֶה אֵין צ"ל דְלַעֲנִין הַקְּדָמָה תְּדִיר קוּדְם אֲלֵא גַם לְעַנְן הַקְּדָמָה פ"נ עֲדִיף אֲלֵא וְדַאֵי פ"נ דְדַחֲנִי עֲדִיף מִפ"נ דְּהַקְּדָמָה וְאִם יְקְדִימוּ חִנּוּפָה מְשׁוּם פ"נ יְהָא נְדַחָה פ"נ דְּהַפְטָרָה א"כ מוּטֵב לְקַיָּים זֶה פ"נ דְּהַפְטָרָה וְדוּק: בְּגַמְרָא וְלֹא בְּשָׁמֹן שְׂרִיפָה וְכו' וְעֵינֵן בְּתוֹס' בְּעַמּוּד שְׂלַח"ז שֶׁהַקְּשׁוּ בַּד"ה אֵיבְעֵי לְהוֹ דְמֵאֵי שְׂיַיָּף זֶה שְׁמֹן שְׂרִיפָה לְכָאן דְּהָוֵי לִי לְאַסּוּקֵי הַלְכוּת חִנּוּפָה וְעֵינֵן בְּקוּנְטֵרַס הַדְּרָשׁוֹת שְׂלֵי שְׂפַתְבְּתֵי דְרָף

אימרה נאי לתבר הך פסיקתא לכאן אמנם פה לא נרדתי לכיוון הזה הינצא מידי פשוטו:
בתוס' בד"ה גזירה י"ט אטו שבת וא"ת בכל שמנים וכו' עד הקשה הר' אליעזר דהקא
מפרש וכו' עד אף קשה מאי פריה וכו' שלש אלה קושיות חמורות והתו' מתרצים בדוחק
וגם דעת רש"י נדאי אינו לתרץ פן שכ' בד"ה בע"ש ולקמן ילפינו מקראי משמע שהוא
דבר פשוט וכ"כ לקמן שתרומה לא יצא מן הפלל קדשים וא"כ הדרא הקושיות לדוכתא
וגם לשון רש"י דליכא למיחש להטיי' הוא מיותר שהוא פשיטא כיון דאפי' לכתחילה
מדליק לכו נ"ל לתרץ כל קושיות התוס' בדרך נאות ופשוט והוא דנדאי פולהו ידעי מזה
דאסור להדליק שמן שריפה בי"ט גופא משום אין שורפין קדשים בי"ט אלא דמקשה
אביי אלא מעתה ר"ל כיון דאמרת בש"ש הנישנה פאן היינו פשוט שאין מדליקין בע"ש
על שבת א"כ סתמא הא דתנו אין מדליקין בש"ש בי"ט היינו דומיא דשבת שאין מדליקין
אף מבע"י על י"ט דהא תו' פתבו שאף הטעם צ"ל דומה דאל"ה מאי שנייה לכאן ולדידי
אף שאין הטעם דומה עכ"פ פירוש מילת אין מדליקין צ"ל אף דומיא דרישא דהיינו
מבע"י אין מדליקין ושם לא שנייה האי טעמא דאין שורפין קדשים בי"ט כיון שמדליק
מבע"י ואהא שפיר פירש"י כיון דליכא למיחש להטיי' שהוקשה לו דילמא גם בי"ט
שנייה האי גזירה שמא יטה ויהא עובר ושורף קדשים בי"ט לזה פתב דליכא למיחש
להטיי' והיינו כיון שאין שורף ממש נדאי אין אסור משום שריפת קדשים דגזירת הפתוב
הוא שלא לבער מן העולם דזה לא שנייה אלא בהטיי' משום מלאכה וגם שריפת קדשים
גופא פתרומה הוא מדרבנן ורש"י גופא דחק א"ע לתרצו עכ"פ בהטיי' אינו שנייה למיגזר
ואהא משני שפיר גזירה י"ט אטו שבת דבכולהו לא שנייה למיגזר דהא כ"ע ידעי דהדלקה
מוותר בי"ט גופא ולא בשבת ואינו דומה זה לזה אבל בש"ש כיון דבי"ט גופא אסור ולא
שרי אלא מבע"י דומיא דשבת יאמרו שגם בשבת מותר מבע"י ורב חסדא משני דבאמת
מבע"י מותר וסיפא לא הוי דומיא דרישא דלא מיירי כלל בי"ט אלא בדין שבת והוא
פירוש לרישא והוא מדוקדק היטב בלשון רש"י פנ"ל לתרץ הפל ודוק: דאסור שריפת
קדשים הוא שלא לבער מן העולם אפי' ע"י איזה ביעור אחר ולא משום מלאכה ולא
מצינו אסור זה בהטיי' אלא דחייב משום מבעיר ולא משום ש"ק כיון דבלא"ה מתבער
ודוק: ובזה מתורץ ומדוקדק היטב שהקשו אאביי גופא דידן' אדידן' ולפמ"ש אדרבא
אביי אזיל לשיטתן' דלתירץ רב אשי האסור שריפת קדשים הוא משום מלאכה דאין
עשה דוחה ל"ת ועשה שפיר י"ל דגם הטיי' אסור משום מבעיר דהוי מלאכה ולא ק"מ
בי"ט לישתרי אבל אביי דיליף מקרא לא תלי במלאכה אלא אפי' ליתן לכלבו אסור
משום גזירת הפתוב ולא שנייה שמא יטה פריה שפיר ודוק: בא"ד ונראה לפרש דאביי
נרבא לא קיימי וכו' עד ולית להו הך גזירה אלא קיימי לפרושי וכו' עי' במהרש"א שפתב
דדברי המהרש"ל אינו מבונרין והוא מפרש דל"ל הך גזירה דתרומה אטו קדשים
ולענ"ד נראה במחילה מכבודו שדבריו אינו מבונרין מכמה טעמי חזא האיה לא כ'
התוס' מאי גזירה כיון דעדיין לא פתבו פאן מזה גזירה פלוס ועוד דשם גופא לא החליטו
דתרומה אסור משום גזירה דלת' ריב"א בצף שלאח"ז בד"ה לפי שאין שורפין אסור
מדינא וצ"ל דאינהו ל"ל הך סברא ועוד מאי שנייה לשון האי גזירה וביותר קשה לפירושו
דהוי להו למכתב הך ול"ל האי גזירה אחר תיבת אלא לכו נ"ל דברי מהרש"ל מבונרין
ונכונים וכן למדתי אני לתלמידי בפשט דבריהם קודם שראיתי דבריו אלא שמהרש"ל

קינצר מאד וצריף אני לבאר דהמשך דברייהם הוא דאבני נרבא לאו דקנימי לפרושי אשמן שריפה לפי שאין שורפין וכו' והיינו צריכין לומר דלית להו הך גזירה דהכא י"ט אטו שבת הא ליתא אלא אית להו טעמא דאין מדליקין בש"ש בי"ט משום גזירה דהכא דאבני קיבלה מרבה אלא קנימי לפרושי אקדשים גופא מנ"ל שאין שורפין בי"ט וזה פוננת מהרש"ל בבירור ודוק: בא"ד בסופו אותן שאינן במלאכה אחת לכאורה נראה שפיתבו זה לומר דלא מתורץ קושיא ראשונה בהך שמה ועפ"ז נמשך ק' המהרש"א חזקה בדבור שאח"ז שכתבו גזרינו חלה אטו שמן דהדר הני גזלג"ז ולענ"ד נראה לומר שכ' זה משום דבמלאכה וגזירה אחת ממש ונדאי ילפינו חד גזירה מחברין דחזינן ראיות אבני דף י"א ע"ב אלא דשם הוא איסור אהד וגזירה אחת ממש משא"כ הך אינו במלאכה אחת וכן לעיל אינו גזירה אחת די"ל י"ט אטו שבת גזרינו טפי אף שהוא מלאכה אחת וא"כ מתורץ גם קושיא ראשונה וק' המהרש"א מתורץ ממילא ודוק: דף פד ע"א בתוס' בד"ה גזירה יו"ט אטו שבת וק' לרשב"א וכו' קושיתם חמורה מאד ותי' דחוק ונלע"ד לתרץ היטב ע"ש בגמ' דביצה אמשנה זו וי"ל דרבה סבר פאמימר משמיל דרבא דמודה ר"ש כבע"ח שמתו שאסורין ובהמה שמתה מייבין בחולין וא"כ י"ל להיפך דחלה דומיא דבהמה שמתה שג"כ ראוי להסיקו תחת תבשילו אלא שאסור משום נולד פיון שנטמאת בי"ט ומאתמול לאו להכי קנימי כמו בהמה ודוק כי נ"ל נכון מאד: בד"ה תענית ומעמדות וכו' עד וק' לר"י א"כ וכו' עד ולעיל ר"ל דאת"ל דהא דאמרין לנה היינו שלנה קודם תפילת ערבית פגון שקיבל עליו להתענות פמה תענית רצופין וכן מתוקמא בלא"ה להרבה פוסקים דס"ל דאם קיבל עליו למחר אינו לנה ע"ש ולכך פתבו ולעיל דאמר מהאי טעמא לזוהר מר קשה ונתו' השאירו בקושיא אמנם נ"ל לתרץ דהא דאמר לזוהר מר היינו אם לא הזכיר תפילת תענית פיון דאין מחזירין ואפשר אף לכתחילה אינו חיוב אלא שרשאי להזכיר כמו בחנוכה והכא מסתבר יותר לומר פן דהא ודאי סברת הגאונים טובה היא אלא דס"ל להברייתא דרשאי להזכיר דסמיכנו ארובה אבל אם ירצה שלא להזכיר רשאי ואפשר דהא דסיימו שאין אנו רגילין לא שעשו תקנה חדשה נגד הברייתא שזה אין סברא דהאיך מתרץ הברייתא זה החשש אלא דסמיכנו ארובה וא"כ קשה עלליהו אלא שמפרשין פן הברייתא כמ"ש שאינו חיוב אלא שרשאי מה"ס וק"ל: ע"ב בתוס' בד"ה ולית הילכתא וכו' עד ואומר ר"י דלא הי' לו ליפנות רב גידול וכו' ע"ש ולענ"ד נראה דלק"מ ע"פ מ"ש התוס' בעצמם בעמוד הקודם בד"ה אלא להא דמיא שהכריחו דחדא מפלל חבירתה איתמר וא"כ רב לא אמר אלא בי"ט ור"ח נפיק מכ"ש וכיון שנפל עוזר וכשול עזור ומנ"ל לחלק מעצמינו והגמ' מחלק לעיל היינו שלא ליפלוג אר"י אבל להיפך מה"ת לחלק ואידחי פוליהו וק"ל: בתוס' בד"ה איפא בינייהו דרב ברונא וכו' עד וטעמא דת"ק נמי איפא למימר וכו' ועיין במהר"מ ומהרש"א שהגיהו ועי"ל ולענ"ד נראה דא"צ להגי' דשני הסברות צריכין דנדאי א"א דהכא נמי שייך בתרא לטפוי לא מהני שום סברא לנגדו דהוא פללא דוקא וסברא דדומיא דאינך הוא אינו סברא הקרחי דכמה פעמים מצינו הא כדאיתא והא כדאיתא וגם הך סברא דבג' תנאים לא אמרינו לטפוי לגמרי אתי היינו שאין מוכרח אבל ודאי מסתבר לומר דלטפוי לגמרי אתי אשניהם פיון שהוא שנוי לבסוף משניהם למה לנו לדחוק ולחלק אלא משום דיש סברא דדומיא נגדו וגם יש סברא לטפוי לגמרי אכל תנאי אתי לכך לא מסיימי ודוק:

במשנה וחקמים מתירין וכו' הלשון דחוק מאד דמי אוסר באלו ואי משום ר"ט עדיין לא
נשנה שיאמר עליו וחקמים מתירין ואי משום ר"י לא שינה בכל השמנים אלא וחקמים
מתירין ולולא דמסתפינא הייתי אומר שפטעות הוא הסדר או שיש לשנות חקמים קודם
ר"י ובלא וי"ו רק חקמים מתירין בכל הש"ס ועליהם פליג ר"י ור"ט או ר"ט בטר ר"י
וחקמים אח"כ ושפיר קאי פלוגתא דחקמים אר"י ור"ט ונ"ל דמשום זה פתב רש"י בד"ה
שמן שנומשמין מסקנא דמילתא וכו' היינו שלא תאמר משום זה דחקמים מתירין קאי נמי
אלעיל דמתירין אף בשמן קיק ושמן שריפה ובאמת אין בזה פלוגתא לכה פתב דז"א
אלא שהוא פ"ל לכל השמנים ודוק: ברש"י מנה"מ לייתי עשה דבאש ישרפו וכו' אע"ג
דיכול לקיים שניהם לשרוף למחר הך פריה אקדשים שנספלו בי"ט כמו שמייתי מפסח
ויש לומר חביבה מצוה בשעתא פדאמרינו בפסחים מקרא דשרי להקטיר עולת שבת
בשבת ביום ע"ש וק"ל: בגמ' שאין ת"ל עד בקר ומה ת"ל וכו' הוא מיותר נ"ל שפא
לתרץ ק' התוס' בפסחים דקאמר לראב"ע מעד בקר נפקא למעט לילה אחר ע"ש בסוף
מסכת והקשו תוס' הא דרשינו מינן' ליתן בקר שני לשריפתו וי"ל לענ"ד שגם עד בקר
הראשון מותר פינו דכתיבואכלו אתו בלילה הנה ממילא ידעינן דשיעור נותר הוא עד
בקר אלא דראשון אתי למעוטי לילה אחר ועד בקר בתרא אתי ליתן בקר שני לשריפתו
וזו אמרו לתרץ זה שלא תאמר הא בעינן למעוטי לילה אחר לקה אמר שאין ת"ל עד
בקר ר"ל שאין צריך פלל וא"כ כבר מוכח מהראשון למעט לילה אחר ומה ת"ל עד בקר
ר"ל השני ליתן בקר שני לשריפתו וק"ל: ברש"י בד"ה עולת חול וכו' עד ומכ"ש קדשים
פסולין וכו' אע"ג דהתם הי' יכול להקריב מבע"י משא"כ הך דמיירי שנספלו היום וגם
מאי כ"ש פינו דהוי ג"כ עשה ונ"ל משום דהתם שוב אין יכול להקטיר למחר משא"כ
הך וסברא דלמחר נדאי יותר מסתבר משהי' יכול אתמול פינו שפבר לא הקריב וזהו
מכ"ש ודוק: ברש"י בד"ה לבדו וכו' עד דאי לא מייעטי קרא אתי בק"ו וכו' והוא תמוה
דהא כבר פתב לעיל דבלא"ה צריך קרא דלא נימא אתי עשה ודחי ל"ת כמ"ש התוס'
אמנם לפמ"ש לעיל דטעמא דדחי אע"ג דאפשר לעשות למחר היינו משום דמיירי
בשריפת קדשים שנספלו בי"ט שיעקר זמן היום וחביבה מצוה בשעתה כמו שכתב גבי
פסח א"כ לק"מ דהך לא הוי זמנה היום וגם אפשר לקיים שתייהן לימול למחר נדאי לא
דחי לכה צריך ק"ו ודוק ויותר נראה דנדאי פוליהו אית להו קראי דאחדדי אלא מר אמר
חדא ומכ"ש אהך דחזקת' נדאי לא פליגי שהוא ברייתא דתני דבי חזקת' והא שצריך פולם
נבאר בסמוך וא"כ כבר מוכח מהתם מעד בקר ששריפת קדשים לא דחי וה"ה מילה
שלא בזמנה לכה צריך לומר דאתנא בק"ו ודוק: והיות שמימרא זו איתא בכמה דוכתי
בש"ס וכן היא הראשונה אמרתי לכתוב פאן אף ששינה יותר למס' פסחים ושם חדשתי
מ"מ זה יצא ראשון ומפאן יראה הרואה לכולם והוא דיל"ד חדא איה פליגי פוליהו אתני
דבי חזקת' שהוא ברייתא ואינהו אמוראי ומאי קשה להו שוב אשריפת קדשים פינו שיש
בו לימוד מפנורש ואם לא פליגי מאי צריכין להביא לימוד אחר נדאי קראי פוליהו צריכי
דעולת חול להקטיר נדאי לא שמעינן מפסולי קדשים שאסור לשרוף וכן מילה שלא
בזמנה ה"א דדחי מפח ק"ו כמ"ש אלא דקשה חדא למה להו שוב להביא לימוד וגם ל"ל
עד בקר פינו דמוכח מן הלימוד שהביא כל אחד משלשה ונ"ל לתרץ שכל אלו השלשה
אביי ורבא ורב אשי באים לפרש הברייתא של חזקת' ומתורץ ממילא מה שמדקדקין

העולם בפסח'י בהפך מימרא שמקשה הגמ' אסיפא חל ט"ז להיות בשבת ולא ארישא דקתני ישרפו בט"ז ונקדם מאי שמקשה הגמ' שם אלא ילין חלב חגי עד בקר הא פל הלילה ילין הא הוי עולת חול בי"ט ומשני דקרא מיירי שחל ע"פ בשבת דהוי חלבי שבת דקריבין בי"ט וא"כ גם פאן קשה לכל התירוצים מנ"ל היכא דע"פ חל בשבת דאסור לשרוף העצמות והנותר בי"ט דהא פולהו לימודים טעמא משום עולת חול כמ"ש רש"י גם בתי רבא פאן ובפ' ר"א דמילה מפורש יותר ברש"י דעיקר לימוד משום דהוי כמו עולת חול וכן לרב אשי קשה פנין דעולת שבת דחי י"ט י"ל דילמא גם פסולי דידה מכ"ש עצמות שדרף הכשרו הוא ג"כ דחי וכן מחזקי' קשה דילמא קרא מיירי ברוב שנים שחל בחל ומנ"ל פשחל בשבת וצ"ל דכולהו ס"ל הו' ברייתא אלא שבאין לתרץ זה לכך מפרשין דבחל בחול כבר מוכח ממקום אחר כמו שאמר פל אהד וא"כ ל"ל עד בקר אלא ע"כ קרא אתי לחל בשבת כמו שמשני אקרא דלא ילין ובזה מתורץ התם שמקשה אסיפא דוקא די"ל דגם המקשה ידע מברייתא אלא שהוקשה לו בשבת מנ"ל ארישא לא הי' יכול להקשות די"ל דילמא באמת היכא דחל ע"פ בשבת דחי שריפתו י"ט ומתנייתו מיירי בחול וקתני סתמא ברוב שנים אבל מדתני סיפא חל ששה עשר בשבת וכו' ולא קתני חל י"ד בשבת שורפין בט"ו ש"מ דלא דחי מקשה שפיר מ"ט ואהא מייתי מדתני רבי חזקי' ואינהו מפרשי הברייתא דמוכח דמיירי בשבת ג"כ ודוק: ברש"י בד"ה לבדו למעוטי מילה וכו' עד דהכי תניא התם ומה צרעת וכו' ועיין בתוס' שקושיתם תמוה על רש"י וע"ש בגמ' דהכי אית לי' לרבא התם דמהכי מוכח שם רבא דמילה שלא בזמנה ג"כ דוחה צרעת דעיקר לימוד בשור קאי אשלא בזמנה דבזמנה לא צריף קרא דמה שבת חמורה דוחה צרעת לא כ"ש והא דצרעת דוחה עבודה ועבודה דוחה שבת לאו משום דצרעת חמורה אלא גבירא לא חזי ויותר תמוה ארש"י דמהו ברייתא גופא שהביא רש"י מוכח להיפך לפי מה שמפרש רבא גופא התם כמו שמביא רש"י דרצה להוכיח מהו ק"ו שדוחה שבת והדר קאמר או אינו וכו' מפרש רבא ממאי דצרעת חמורה אדרבא שבת חמורה והא דדוחה עבודה משום דגבירא לא חזי ת"ל ביום אפילו בשבת אלמא מדצריף קרא ש"מ דהכי מסקנא ונלע"ד לתרץ דברי רש"י דע"כ צריף טעם ארבא גופא מנ"ל דהו' סברא עדיפא דגל"ח דילמא הו' סברא דצרעת חמור עדיפא דהא הגמ' שם מסנפק וכ"כ התוס' שם די"ל סברא לכאן ולכאן וצ"ל דמהכא גופא מוכח מדאיצטרף ביום דמילה דוחה שבת ש"מ דצרעת אינו חמורה רק גל"ח דאל"ה ל"ל קרא נילוף בק"ו וא"כ קשה ל"ל בשור שדוחה צרעת פנין דמוכח מקרא דשבת חמורה נילוף בק"ו משבת אלא ע"כ מוכיח רבא דבשור קאי אשלא בזמנה ועדיין קשה עליו דילמא להיפך נוכיח מדאיצטרף בשור שדוחה צרעת ולא ילפינו מק"ו ע"כ דצרעת חמורה וביום קאי אשלא בזמנה וצ"ל דרבא אזיל לשיטתו דאית לי' לימוד לבדו לשלא בזמנה דלא דחי י"ט מכ"ש שבת וע"כ ביום קאי אבזמנה והו' מוכח הו' סברא ובשור קאי אשלא בזמנה אבל אי לא הוי פתיב לבדו ה"א מוכח מבשור דהו' ק"ו עדיף דצרעת חמורה והוי אתי בק"ו א"כ שפיר קאמר דאתיא בק"ו אי לאו לבדו ודוק היטב וע"ש שבה גם שם מתורצין פמה קושיות ואין להאריך פאן: בתוס' בד"ה לפי שאין שורפין וא"ת וכו' ורש"י הקשה ג"כ זה ארב אשי היינו משום דלאינהו לק"מ פנין דגם בקדשים יש לעשה לדחות הל"ת והוי כמו אןכל נפש דשרי ואפ"ה גזירת הפתוב דאסור ה"ה בתרומה משא"כ לרב אשי קשה היטב אלא

שְׁתִּירֵץ רַשִׁי אֵינוֹ שֶׁכֵּי גַם זֶה לֹא יֵצֵא מִן הַפֶּלֶל וְלֹא כִּי טַעֲמָא וְצִ"ל פְּתִירֵץ הַתּוֹ מְשׁוּם
גְּזִירָה אוֹ י"ל דְּרַשִׁי אֲזִיל לְשִׁיטְתֵּי שֶׁכֵּי בַּמַּס' בִּיצָה דְּאֲמַרִּינָן מִתּוֹךְ אַף שְׂאִינוֹ צִוְרָה פֶּלֶל
וְאִ"כ גַּם קְדָשִׁים דְּמִי לְתַרוּמָה אֲלֵא שֶׁאִ"כ הִיא גּוֹפֵא קֶשֶׁה לְרַב אֲשֵׁי לָמָּה לֹא אֲמַרִּינָן
מִתּוֹךְ גַּם בְּקְדָשִׁים אֲמַנְם עֵינֵן בְּקוּנְטָרֵס הַדְּרָשׁוֹת שְׁתִּירֵץ דְּבָרֵי רַשִׁי וְגַם ק' הַתּוֹס' בְּטוֹב
טַעַם הַשִּׁינָה לְחַג הַשְּׁבוּעוֹת ע"ש וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה בְּקָר שְׁנֵי וְכוּ' עַד בְּרִישׁ פְּסָחִים בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וְכוּ' וְאִ"ל אִ"כ ל"ל הֵתֵם מִיוֹם פִּינֵן דְּמוּכַח מִפְּאֵן דְּאִין שְׁרִיפְתָּ קְדָשִׁים בְּלִילָה
ז"א דַּל"ה ה"א דְּגִזְרַת הַפְּתוּב הוּא פֶּאֵן וְלֹא הָיִ יִדְעִינָן אַף זֶה דְּאִין שׁוֹרְפִין בִּי"ט וְכִמוֹ
שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' פֶּאֵן וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה וְלֹא עוֹלֵת חוֹל בְּשַׁבַּת וְכוּ' תִּימָא וְכוּ' עֵינֵן
בְּקוּנְטָרֵס הַדְּרָשׁוֹת שְׁלִי לְחַג הַפֶּסַח מֵהַ שְׁתִּירֵץ קוֹנְשֵׁי זֹאת בַּמַּס' פְּסָחִי שְׁהַקְשׁוּ ג"כ
קוֹנְשֵׁי זֹאת וְגַם הַקְּוֹנְשֵׁי שְׁנֵיהֶם שָׁם: בַּא"ד וְר' יִשְׁמַעֲלֵל פְּלִיג וְכוּ' הוּא לְמוֹתֵר וְנ"ל שְׁפִאוֹ
ג"כ לְתַרְץ שְׁלֵא יִקְשֶׁה לְאַבְיִי הַדְּבָרִימָא דְּחִזְקִי לְכַד כ' וְר"י פְּלִיג וִי"ל דְּבָרִימָא אֲתִימָא
פְּנוּתֵי וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה וְלֹא מִילָה שְׁלֵא בְּזַמְנָה וְכוּ' עַד וְהַר"י פּוֹרֵת לֹא גָרִיס וְכוּ' וְהוּא
תְּמוּהַ דְּשִׁבִּיק זֶה הַקְּוֹנְשֵׁי וְנִקְטָה קוֹנְשֵׁי אַחֲרַת מָה חֶסֶר לוֹ בְּזֵה וְלֹא אָמַר דְּלֹא גָרִיס בְּק"ו
וְאִי רָצָה לְהַקְשׁוֹת עוֹד הַל"ל וְע"ק וְנִדְאִי לְפִי פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים י"ל שְׁלִילוֹת כֹּל דְּבָרֵי
הַתּוֹס' הַנִּרְאִים לְכַאוּרָה מְעוֹרְבִין שֶׁכֵּי אַח"כ וְק' לְר"י שְׂאִינוֹ שִׁינָה לְכַאֵן וְהַל"ל וְע"ק וְגַם
תִּירֵץ ר"י נִקְטָה עַל קוֹנְשֵׁי רֵאשׁוֹנָה לְכּוֹלֵם וְתִירֵץ הַשְּׁנֵי לֹא תִּלִּי בְּרֵאשׁוֹן לְכּוֹן נ"ל לְפָרֵשׁ
לְפּוֹם פְּשָׁטָן שְׁיַדְעַה הַר"י פּוֹרֵת שִׁי"ל ק"ו אַחֲרַת וְלֹא הַקְשׁוֹ מְעִיקְרָא אֲלֵא עַל פִּי הַקּוּנְטָרֵס
שְׁמִפְרֵשׁ זֶה הַק"ו וְרָצוּ לֹמַר וְע"כ צ"ל ק"ו אַחֲרַת וְע"ז אָמַר הַר"י פּוֹרֵת שֶׁאִ"צ לְפָרֵשׁ
ק"ו אַחֲרַת שְׁבַלֵּא הִיא טַעוֹת מִחֲמַת עֲשֶׂה וְל"ת וְע"ז הַשִּׁיב לוֹ ר"י שְׁוֹדָאִי אָנוּ צְרִיכִין
לְפָרֵשׁ ק"ו אַחֲרַת שְׁזֹאת הַסְּבָרָא דְּעֲשֶׂה וְל"ת ק' מְבִיצָה וְע"כ צ"ל אִיזָה תִּירֵץ וְאִ"כ שְׁפִיר
נִתְקַיֵּים הַגִּי' וְצ"ל ק"ו אַחֲרַת לְכַד תִּי' ר"י הַפֶּלֶל גַּם פִּי' הַק"ו מְעִיקְרָא וְק"ל: אֲמַנְם בְּדָרְךָ
לִימּוּד הַיְשִׁיבָה תִּירֵץ עַל נְכוֹן הַקְּוֹנְשֵׁי רֵאשׁוֹנָה שְׁפַתְבְּתִי וְהוּא הַסִּיגְנוֹן שְׁמִשׁוּם קוֹנְשֵׁי
רֵאשׁוֹנָה שְׁלֵת תּוֹס' א"א לְמַחֲוֹק הַגִּירָסָא שְׁלֵת ק"ו וְאִ"צ לְמַחֲוֹק דְּאֲדַרְבָּא אִי לִיפָא פִּי' אַחֲרַת
עַל ק"ו הוּא נְכוֹן וְלִק"מ גַּם עַל רַשִׁי וְהוּא שְׁתּוֹ שָׁם בַּפ' ר"א דְּמִילָה הַקְשׁוֹ רְבָא אֲדַרְבָּא
שְׁהַבְרִימָא הִיא מְפָרֵשׁ רְבָא וְאַסִּיק אוֹ אֵינוֹ וְכוּ' דְּלֹאוּ צְרַעַת חֲמִירָה אֲלֵא שַׁבַּת חֲמוּר וְהִיא
דְּדַחֲי עֲבוּדָה מְשׁוּם גַּל"ח וְכוֹן בְּסוּף שְׁמַעְתָּא אֲסִיק רְבָא הִכִּי לְרַב סְפָרָא שָׁם וּבְבָרִימָא
שְׁנֵי מְפָרֵשׁ רְבָא וְאַסִּיק אוֹ אֵינוֹ אֲלֵא צְרַעַת חֲמוּרָה ת"ל בְּשֵׁר ע"ש וְתִירֵצוּ דַּע"כ
בְּבָרִימָא שְׁנֵי גְרָסִינָן רְבָה שְׁמִפְרֵשָׁה הִכִּי וְרְבָא מַפ' בַּע"א ע"ש וְאִ"כ ע"כ צ"ל מֵהַ שְׁלֵא
תִּירֵצוּ ג"כ פֶּאֵן שְׁגָרְסִינָן הִכָּא רְבָה מְשׁוּם דְּהִכָּא הוּא בְּתַר אַבְיִי וְע"כ הוּא רְבָא אֲמַנְם כַּד
דְּיִיקְתָּ לְק"מ דְּהִיא וְדָאִי מַש"ה גְרָסִי תוֹ בְּבָרִימָא שְׁנֵי רְבָה וְלֹא גְרָסִי כֹן בְּבָרִימָא
רֵאשׁוֹנָה וְלֹא הָיִי ק' אַף פֶּאֵן וְצ"ל מְשׁוּם דַּא"כ הֵינְנוּ צְרִיכִין לְהַגִּי' אַף בְּסוּף שְׁמַעְתָּא
דְּהֵתֵם דְּאָמַר רְבָא לְרַב סְפָרָא ג"כ רְבָה וְסָמִי חֲדָא מְקַמִּי תִּירֵץ וְאִם נֶאֱמַר לְמַחֲוֹק פֶּאֵן
הַק"ו מִחֲמַת זֶה אִ"כ הִדְרָ הָיִי לִי תִּירֵץ וְתִירֵץ יוֹתֵר טוֹב לְהַגִּי' הֵתֵם ב"פ רְבָה שְׁהוּא
טַעוֹת דְּשִׁכִּיחַ בֵּין רְבָה לְרְבָא מְשֻׁנְמַחֲוֹק גִּירָסָא שְׁלִימָה דְּאֲתִימָא בְּק"ו וְנִגְי' ג"כ ב"פ וְאִ"כ
אִם גְרָסִינָן שָׁם רְבָה לְק"מ וְאִ"צ לְמַחֲוֹק מְשׁוּם זֶה הַגִּירָסָא אֲלֵא שְׁהַתּוֹ הַקְשׁוֹ שְׁפִיר
שְׁכַבְרָ יִדְעוּ שִׁי"ל פִּי' אַחֲרַת אַק"ו כַּמ"ש ר"י לְקַמְן וְהוּא סְתֵם תּוֹ וְלֹא הַקְשׁוֹ אֲלֵא אַפִּי
הַקּוּנְטָרֵס שְׁמַפ' זֶה הַק"ו שְׁפִיר הַקְשׁוֹ וְאִ"ש טְפִי כֹל שְׁלִילוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹ כַּמ"ש לְעִיל
בְּסוּף וְדוּק הֵיטֵב: וְעַפ"ז הִי נִרְאֶה לְתַרְץ דְּבָרֵי רַשִׁי מִק' הַתּוֹס' דִּי"ל דַּס"ל לְרַשִׁי פִּי'

ר"י בק"ו לדונחק לומר ק"ו שאינו נזכר בשום מקום וגם שם לא אמרו הגמ' והכא קאמר סתמא נדאי סמוך אשם אמןם לפמ"ש לעיל בסמוך לתרץ דברי רש"י מק' התוס' זאת א"ש טפי פ"י רש"י מפי' התו' ומתנרץ גם מה שהקשו תוס' שם רבא אדרבא מה שהבאתי פאן וא"צ להג"י גם שם פמו שהגיהו התוס' והוא עפמ"ש שרבא הוציא לעצמו זאת הסברא דצרעת אינה חמורה משבת רק גל"ח פמו שאמר שם לרב סברא מהברייתא ומקרא שהוצרך לכתוב ביום אפי' בשבת ולא ילפינן ק"ו מצרעת אלא ע"כ דשבת חמור ובשר אתי לשלא בזמנה ואיפכא ל"ל דרבא אזיל לשיטתו מלבדו וכמ"ש לעיל א"כ לק"מ מברייתא שני' אף אם גרסינן רבא בפ"י ברייתא דהא הברייתא קאמרה אם לא נכתוב בשר או אם לא נדרוש אותו ובעיני למילף מסברא מק"ו דמילה דוחה צרעת א"כ אפתי ל"ל הוכחה דגל"ח שפיר קאמר או אינו דמילה אינו דוחה צרעת וצרעת חמורה טפי משבת דחזינן דדוחה עבודה ועבודה דוחה שבת מנ"ל לתלות בגברא פנין דלק"מ ועכשיו א"ל ל"ל ביום נילוף ק"ו מצרעת דהא ס"ד השתא דמילה אינו דוחה צרעת לכך קאמר ת"ל בשר שדוחה צרעת וכיון שפתיב בשר ע"ז ע"כ הדרין לסברא קמייתא דשבת חמור וגל"ח דאל"ה ל"ל ביום וא"כ ע"כ בשר לשלא בזמנה הוא דאתי וכמ"ש וא"ל מנ"ל לרבא דקאי אלא בזמנה דילמא לעולם לבזמנה וא"ל לא ליכתוב בשר ונילוף מק"ו משבת הא אי לא הוי פתיב בשר לא הוי ידעינן דשבת חמור ז"א והוא טעות גדול דהיכי שייך לומר דהתורה הי' מסופק בסברא חיצונה אינה חמור אי שייך לומר גל"ח נדאי סברא אחת היא אמת מחמת עצמה אלא שאנו מסופקין בסברא וחזינן שני לימודים מתנגדים ולפל אינה סברא קשה דא"א שבת חמור ק' ל"ל בשר ואי צרעת חמור ק' ל"ל ביום ואבשר איפא לשנוי דקאי אשלא בזמנה משא"כ אביום שפיר מוכח לנו זאת הסברא היא אמת דשבת חמור וגל"ח כמ"ש רבא ודוק היטב פי נ"ל נכון בדברי רש"י ומתנרץ היטב פאן ושם וא"צ לדונחק והגהת התו' ויבזה מתנרצין שם עוד כמה קושיות ועיין בחידושינו שנקתוב שם א"ה: דף פה ע"א בגמ' ב"ט הוא דאסור וכו' עד אמר רב נחמן אמר רבה בר אבובא אמר קרא וכו' קמתי משתומם מכמה תמיהות גדולות הנופלת פה חדא מה צריך למינדק ממתינתן דבחול שרי לאתהנוי מינ' וכי לא ידע משנה שלימה בסוף תרומות דמדליקין שמן שריפה ע"ג פהו וגם אמאי לא מדקדק תכף אמשנה מאי תלוי בזה הטעמים וגם ק' התוס' תמוה מה"ת לאסור ותירוץ דחוק דקאמר סתמא משמע שהוא פשוט לאסור ומזה לא הוי שתק ויותר תימה גדולה התירץ של רב פנין דמקשה מנ"ל דשרי בהנאה ואיהו לא משני מידי אזה רק התורה אמרה תינהני מינ' ולא משני מנ"ל מן התורה ומאי משני אקושיא עד דמקשה היכן אמרה התורה והיא בעצמה קושיא ראשונה ומאי זה תירץ וקושיאשני' הל"ל תכף אקושיא מ"ט אמר קרא נאני נתתי וכו' וגם אם הי' פשוט זה הלימוד לרב מאי צריך לשנות פלל וגם תמוה פשם שמצונה לשרוף וכו' אינו ענין לכאן לא לקושיא ולא לתירץ וגם הלשון והתורה אמרה אינו מוכן וגם בשעת ביעורה הוא למותר הל"ל קרא אשכחן דשרי בהנאה וגם זה למותר דהל"ל לימוד תכף ותו לא מידי והי' נ"ל לפי פשוטו דנדאי בל"ז לא הי' יכול להקשות דמה"ת לאסור או דינדע מלימוד המקשה ראשון אלא דמקשה לפי מאי שתיירצו התו' לעיל בד"ה לפי שאין שורפין דכיון דעיקר הדלקה לשם מצנה ולא לצורך עצמו גרע מחולין ע"ש וכן לתי' השני דגזרינן אטו קדשים מוכח מאלו התירוץ דעיקר דין ביעור שמן טמא

בהדלקת הנר ולא באופן אחר דאי הוי רשאי לבער באיזה אופן אחר דהיינו בסיכת אדם או פלים או בשאר אופן או להשהותו והוא מדליקו משום שצריך לנר ליהנות לאורו א"כ הוי ג"כ עיקר לצורך עצמו ולא הוי נמי דומיא דקדשים שהוא עיקר מצותו בשריפה ולא הוי אסור בתרומה וא"כ מקשה הכי ב"ט אסור ש"מ בחול שפיר דמי ר"ל דעיקר מצותו בהדלקה וש"ד היינו שצריך לעשות פן וזהו עיקר מצותו מ"ט ר"ל למה לא יהא רשאי לעשות בו כל מה שלבו חפץ ומשני אהא כשם וכו' וכך נדאי לא ישלפו דאמרה תורה בשעת ביעורה תיקנה ממנה ר"ל כיון דעיקר מצותו בשריפה ע"כ הא דשרי תורה בהנאה היינו בשעת שריפה וזה א"א בשמן אלא בהדלקה לכה זהו עיקר מצותו ולכה אסור ב"ט דדמי לשריפת קדשים וא"כ מקשה קושיא אחרת היכן אמרה תורה ר"ל כיון דאמרת כשם שמצנה וכו' נימא דאסור בהנאה משום זה ודוק: אלא שרש"י פי' בד"ה ש"ד לאיתנהווי מיני משמע דעיקר קושיא מנ"ל דשרי בהנאה א"א לפרש פן לפ"ד ונשאר פל הקושיות וצ"ל לרש"י דהכא מקשה ב"ט הוא דאסור וכו' עכ"מ ש רש"י בדיבור הקודם דכיון דקדשים אסורין גם זה לא יצא מן הפלל ועכ"ל מדרבנן דגורנין או מדאוריין דמיקרי קדשים וע"ז מקשה שפיר כיון דב"ט אסור משום קדשים אף בחול לאסור בהנאה משום זה דקדשים נדאי אף בחול אסור להדליק ולמה גורנין ב"ט ולא בחול ואהא משני שפיר כשם וכו' ר"ל בשלמא לענין מצות שריפה שפיר שייך לדמותו לקדשים משום דעיקר מצות שריפה מקדשים נפיק וכשם שמצות שריפת קדשים אינו דוחה י"ט כה שריפת תרומה אבל לענין הנאה נדאי לא שייך לדמותו דהכל יודעין דקדשים אסור בהנאה משא"כ בתרומה אמרה תורה ודוק.

אמנם לפי פי' התוס' שמקשה מדאורייתא משום דדמי לבכורים ע"ש אזיל גם זה ונשאר הקושית שפתיבתי ונלע"ד בטוב טעם דאדרבה לפי פי' התוס' מתפרש דנדאי המקשה והמתיר הראשון לא ידעו מהלימוד דשרי בהנאה ואפ"ה אינו מקשה רק פאן והוא ע"פ מ"ש התוס' מערלה דאסור בהנאה ואפ"ה הדלקה שרי מן התורה ומירצו דשמן ובשר חשיב טפי בעין ומקשים העולם ונהביאו מהר"מ ומת"ש"א דלמא הכא שאני דגלי קרא ול"נ דאדרבא זהו קושית התוס' ומירוצם דאל"ה מנא לן לחלק מלבינו לאסור בשמן ובשר טפי בלא לימוד אלא שהתוס' הקשו כיון דכאן גלי קרא נילוף מהכא גם גבי ערלה לאסור ולא שייך למיפרך איזה פירכא דהוא רק גילוי מילתא דמיקרי הנאה ואהא תירצו שפיר דלא מצי למילף מהכא מידי דשמן הוי טפי בעין אבל נדאי אי לא הוי לימוד לא הוי אסורין גם בשמן דמה"ת ולפ"ז יש לפרש דלא הי' יכול להקשות דתרומת גם אמתניתין דה"א אע"ג דאסור בהנאה מטעם שכ' התוס' דמיקרי בכורים וכו' אפ"ה שרי בהדלקה דלא מיקרי הנאה כמו בערלה אבל עכשיו מקשה ממ"נ דלתירוץ רב אשי הקשה רש"י כיון דשרי בהנאה לא הוי עשה ול"ת ומירץ כיון דבקדשים אסור גם בתרומה אסור ואי אמרת דלא מיקרי הנאה גם בקדשים לישרי וא"כ אמאי אסור ב"ט פלל לכה מקשה עכשיו דוקא ולרב אשי ממ"נ אי מיקרי הנאה גם בחול ליתסר מטעם שכ' התוס' ואי לא מיקרי הנאה גם ב"ט לישרי ומדוקדק מאד לישון הגמ' ב"ט אסור ובחול שרי מ"ט ר"ל מ"ט פאן אסור וכאן שרי ולכה לא הי' יכול לומר בקיצור המתירן אמר קרא נתתי לה דעדיין וקשה למה יאסר ב"ט דלמה נימא שיהא הנאה בלא לימוד לכה משני בדיקדוק כשם שמצנה לשלוח וכו' ואפ"ה אמרה תורה שמוטר בהנאה אי

אמרנו דלא מיקרי הנאה בשעת שריפה היכא משפחת בה הנאה שהוצרכה התורה לומר
היתר בשעת ביעור ע"כ כיון דמצינן בה שריפה ע"כ היתר הנאה הוא בשעת ביעור אלא
נדאי דמיקרי הנאה בשמן ובשר לכך בי"ט אסור ואמר תירץ אחד על שניהם דמחד
לימוד מוכח שניהם דבי"ט אסור דכיון דמיקרי הנאה ואסור בקדשים ממילא אין שורפין
קדשים דהוי עשה ול"ת וגם תרומה אסור כמ"ש רש"י ותו' ובחול שרי ג"כ מהאי קרא
ודוק היטב פי נלע"ד הוא נכון מאד ומדוקדק בלשון הגמרא ומתורצין כל הקושיות והוא
המחנור.

ברש"י בד"ה מחפ"ז מיתה בידי שמים לזר האוכלה או פהו טמא נ"ל דה"ק דבתרומה
איכא מיתה בין לזר בין לכהן טמא משא"כ בקדשים דליכא מיתה בזר לרבנן דהזיד
במעילה לרבנן באזהרה ואפי' לר' איכא קדשים דמותרין לזר אלא בכהן טמא לחוד
איכא פרת אבל מכהן טמא נדאי ליכא חומרא דהא פרת חמור ממיתה ויש גם מיתה
בכלל וק"ל: בתוס' בד"ה הא בחול ש"ד מ"ט וכו' עד ומיהו קדש א"ש בק"ו שייך הקא
דכיון דליכא ק"ו בתרומה וסמיה אהיקוש וצ"ל הא דנקט ק"ו משום קדשים וא"א
בקדשים נמי ליכא ק"ו משום הך פירכא גופא וצ"ל ג"כ דסמיה אהיקושא כמ"ש התוס'
לעיל דקדשים איתקש למעשר מפ' כ"ש א"כ למה נקט לישנא דק"ו פלל וק"ל בא"ד
דכלהו איתנהו בקדש וצ"ע לפ"ז אמאי לא נקט להו הכא בחומרות דקדש דפנ"ק עכ"ס
רק חזא דאסור לאונן ולא אינך וא"ל דחשיב מה שחמור ג"כ ממעשר דהא חשיב אסור
לאונן בשלמא לרש"י לק"מ דלא חשיב הפל כמו שאכתוב בסמוך אבל לתוס' לקמן
שרוצים לומר שחשיב הפל קשה וצ"ע ויש ליישב בדוחק דאע"ג דכ' התוס' דכולהו
איתנהו בקדש היינו דלא שייך למיפרך ולומר דליתנהו בקדש אבל גם לא שייך למימר
בהו החומרות דהבאת מקום עיקר משום הקרבה משא"כ במעשר ביעור נמי לא שייך
בקדשים רק מאוכלן בטומאת עצמן לוקה קשה כ' התוס' ביבמות דאם בתרומה אסור
לבער בטומאה כמו במעשר גם לענין זה הוי ילפינן ממעשר ללקות בטומאת עצמו וק"ל:
בתוס' בד"ה פיגול היינו חושב לאכלו חוץ למקומו וכו' ר"ל דלפירש"י קשה אמאי לא
חשיב חוץ למקומו ממש דפסול ומחשבת חוץ למקומו אמנם נ"ל דלפירש"י אדרבא
ניחא טפי דאטו פרוכלא ליחשב וליזול ולא חשיב אלא שיהא טפי חומרות מתרומה
ושנייר טובא וא"כ לא יוקשה קוש' התוס' בדיבור הקודם וגם מה שהקשיתי לעיל אמנם
תוס' אזלי לשיטתיהו דלא שנייר כלום לכך מקשין בדיבור הקודם דל"ל דשנייר דמאי
שנייר דהאי שנייר אבל לרש"י לק"מ דשנייר טובא וק"ל בד"ה פרת שאינו מגיע לס' וכו'
עד אמר לי' אבני וכו' לכאורה הוא למותר אבל באמת זהו עיקר הקוש'א דנדאי גם רש"י
מודה שמת בקוצר ימים ג"כ בכרת אלא דעיקר הוכחה למה לא אמר לי' אבני מפרת
דבני מי נפק אבל אין זה קוש'א מוכרחת לרש"י כמ"ש התוס' בעצמם וק"ל: ע"ב בגמ'
ואני אומר מצנה מאי מצנה דאמר רב יהודא אמר רב לכאורה אינו מובן מאי קוש'א
ומאי תירץ ומאי הוכחה ונ"ל דה"ק ואני אומר מצנה לאו לאיפלוגי אדרב קאתי אלא
ה"ק ואני אומר רשות דאמר רב לאו שהיא רשות ממש אלא שגם היא מצנה רק לגבי
הדלקת נר שהיא חיוב יותר קרי לי' רשות וכן הדלקת נר נמי היא מצנה כמ"ש התוס'
אלא לגבי רחיצה שהיא ג"כ מצנה ואינו כ"כ מצנה קרי לי' חובה וע"ז קאמר מאי מצנה
ר"ל מנא לך דהכי קאמר רב דילמא רשות ממש קאמר וע"ז מוכיח דע"כ רב גופא ס"ל

שהוא מצנה דהא איהו גופא הי' משבח את ר' יהודא בר' אלעי בזה ואם הוא רשות ממש
מאי שבת אלא שהוא מצנה וכמ"ש וק"ל: בתוס' בד"ה חובה וכו' עד אין נראה דהא גבי
פיסוי הדם וכו' והא דפשיטין לעיל גבי חנוכה מדברכינן להדליק ש"מ הדלקה עושה
מצנה ומשמע לעיל מינ' דאי הדלקה עושה מצנה מכבה ומדליקה התם אינו מסופק אלא
אי הדלקה עושה מצנה או הנחה ומוכח מדברכינן להדליק ולא להניח ש"מ דהדלקה
היא המצנה אבל שלא לברך פלל ליפא ה"א תדע דהא אפילו אי הנחה עושה מצנה צריך
ג"כ לכבות כמו דאיתא התם והא דר"ל דהכא אין צריך לכבות ושם ודאי צריך לכבות
היינו משום דהכא עיקר מצנה משום עונג שבת שלא לישב בחשך והיכא דאיפא אור
בלא"ה ליפא מצנה אבל מצנה דהתם הוא משום היכר לגס ודוק: בד"ה סדין בציצית וכו'
והא דלא קאמר אוסרין וכו' ר"ל פיון דפירש"י דטעמא דב"ש לאו משום גזירה אלא
דלא דרשי סמוכי ודאי דלא פטרי אלא מתכלת דהוי פלאים אבל מלבן מה"ת ליפטר
דהא משנה שלימה שנינו התכלת אינה מעכב את הלכון בשלמא אי הוי טעמייהו משום
גזירה י"ל דפטרו אף ממינו ושם לא שייך לשון איסור דמאי איסור יש בלכון לכה נקטי
פוטריין אבל פיון שרש"י פתב דטעמא משום דלא דרשי סמוכין א"כ ודאי חייב במינו
שפיר הקשה אמאי לא נקטי אוסרין לכה הנצרה לתרץ משום פלי קופסא דשם לא שייך
איסור ודוק: בא"ד ובסיפא דהך ברייתא וכו' הביאו זה לפי פשוטו פאו להורות דהלכה
פתלמידיו של ר' יהודה ולא כר' יהודה מדאמר פל המטיל וכו' וגם פריה ומתרץ אליבין
ש"מ דהלכה פן נכתבו פן להקדמה על מה שרוצים לפלפל בתשובת רש"י ולכאורה
הלכה כר' יהודא דאין הלכה פתלמיד במקום הרב וא"כ הוי התשובה שלא אליפא
דהילכתא ומה לנו לפלפל אבל פיון שמוכח שהלכה פן והתשובה עיקרה פדין אלא
שמפלפלין אם פטור גם ממנו או לאו וק"ל: אמנם י"ל ג"כ שהוא ראי' לפירש"י שמכאן
הוציא פירושו מדנקט פל המטיל תכלת ולא נקט ציצית ש"מ דבמינו חייב וגם נקט למה
אסרוהו פיון דהלכה כב"ה ואהא משני שמא יקרע וכו' מ"ש לב"ש א"צ לזה משום דלא
דרשי סמוכים ומזה ראי' לפירש"י דטעמא דב"ש משום דלא דרשי סמוכים דאל"כ למה
מקשה אהא דאמר פל המטיל וכו' ולא מקשה תכף מ"ט דב"ש ודוק ואהא פתבו ופירש"י
בתשובה וכו' ר"ל משום דאזיל לשיטתיה דטעמא דב"ש משום סמוכים ודאי ב"ש לא
פטרי אלא ממנו ודאי יש לומר דגם לב"ה דמדאורייתא חייב אלא מדרבנן פטור גמי לא
פטרי אלא ממנו חזא דאין סברא לומר דב"ה ס"ל לפטור טפי מב"ש דליהוי פלוגתא
הפוכה שלא מצינו רק משמע דמדרבנן ב"ה מודה לב"ש וגם מסיפא דהך שהביאו התוס'
משמע קצת פן דנקט פל המטיל תכלת משמע דעיקר פטור הוא מתכלת ואהא מסיק
בטעם משום גזירה משמע דלא גזרי אף רבנן אלא בתכלת וגם מוכח הך סברא כמו
שנכתוב בסמוך ודוק: בא"ד והי' סבור שעושין כב"ש וכו' לכאורה הוא תמוה דמאי
חידשו בזה הלא הוא מפורש בגמ' וגם מאי שייך לכאן אי חייב במינו ואי הי' להם במינו
או לא ונ"ל ברור דתוס' פתבו ראי' לזה ר"ל שלא יהי' דוחק בעיניה לומר שהיה להם
קצת ציצית מדנקט בר"י בסדין המצוניצין משמע שלהם לא הי' פלל ציצית ואהא כ'
ראי' שמוכח פן דהא הוא הי' סבור שעושין כב"ש ולב"ש ודאי חייב במינו כמ"ש לעיל
ואי לא הי' להם פלל האיהי' הי' ס"ד פן אלא ע"כ שהי' להם במינו ואינהו סבור אפי'
לב"ה אסור מדרבנן א"כ מוכח דאפי' מדרבנן חייב במינו וזהו ראי' גדולה לתשובת

רש"י וזהו נדאי לשון רש"י בתשובה כל זה ודוחק לומר שלא ראה כלל מה יש להם ודוק: בא"ד ופטרתי אפ"י ממינו וכו' ר"ל משום דאי מחייבת ליה במינו אתי למיעבד נמי תכלת אע"ג דהוי גזירה לגזירה כמה פעמים מצינו שגזרו ג"ז לג"ז או י"ל משום דלא שינה לפטר לתצאין מדרבנן פ"נ דמן התורה חייב בכל ולכך נקט לשון פוטרין ולא אוסרין דבמינו ליכא איסור ורשאי נדאי לעשות אלא דאינו חייב דאינו שינה לאסור במינו אלא דלא הוי שם ציצית ולכך נקט בסיפא דבריינתא תכלת משום דאוסר אינו אלא מן המתמיהין ובמינו ליכא תמיהא פ"נ שרשאי ולכך נקט נמי לשון אסרוה שם משום דשם מייירי בתכלת והכא נקט לשון פוטרין להורות דפטור אף ממינו והא שכ' שרב קטינא ותלמידי דר"י לא הי' להם כלל ציצית אע"ג דבמינו רשאי פ"נ שפטור ולא הוי מצוה כלל דרשאין לעקר בשב ואל תעשה וליכא מצוה כלל למה להם לעשותם פ"נ נ"ל בדברי התוס' ברור ודוק: אמנם צ"ע רב לפרש הך סוגיא דהכא לדבריהם מאי שינה לומר ואינהו סברי גזירה משום פסות לילה היינו ונדאי כב"ש מאי ואינהו סברי הא איהו נמי סבר הכא לב"ש אלא שהיו מחולקין שר' יהודה הי' סבר דהלכה כב"ה כמו שאמר הל"ל ואינהו סברי הלכה כב"ש בהא מאי שינה לומר טעם דאף הוא סבר האי טעם וב"ה פליג בהאי טעם ואינו תירץ על מה שהקשה להם.

וע"כ צ"ל דהא נדאי טעמא שפוסק הגמ' כב"ש כדמשמע הכא ובסיפא דבריינתא אע"ג דבכל הש"ס הלכה כב"ה היינו נדאי משום דמסתבר טעמייהו שיש לגזור פ"נ אכל נדאי אי הוי פליגא מן התורה נדאי הי' הלכה כב"ה כבכל הש"ס ומכ"ש הכא דהא קי"ל דרשינן הכא סמוכים כמ"ש התוס' וא"כ י"ל דבהא פליגי דר"י סבר דפליגי מדאורייתא אי דרשינן סמוכים לכך אמר ונהלכה כב"ה ונאחא שפיר קאמרי ואינהו סברי דטעמייהו דב"ש גזירה משום פסות לילה לכך הלכה כב"ש דמסתבר טעמייהו אלא שקשה דא"כ ישארו קושיות התו' לר"י היכא סובר דב"ש דלא דרשי סמוכים חזא אמאי נקט פוטרין ואי משום פלי קופסא ק' כמ"ש התוס' וגם אהא דלא דרשי סמוכים לר"י ק' כל מה שהקשו וצ"ל דהתו' לא הקשו אלא א"א דכ"ע סברי פ"נ אליבא דב"ש אכל פ"נ דר"י לחוד סובר פ"נ אליבא דב"ש ואינהו לא סברי פ"נ אף לב"ש וקי"ל כתלמידיה ובאמת אף בחובת טלית אף דר"י סבר פ"נ לא קשה והוא דוחק וגם הוא דוחק גדול שר"י ותלמידיה יחלוקו בפ"י הבריינתא ר"י מפרש כפירש"י ואינהו מפרשי כפי' התוס' וע"כ צ"ל פ"נ לפי התו' כמו שאני מבאר בהכרח מוכרחת וגם עדיין קשה לפירושם היכי טעה ר"י לומר שעושיין כב"ש מדאורייתא א"כ אמאי לא הי' להם ציצית במינו דהוא חייב דאורייתא לב"ש לדידן' והיא קושיא גדולה וע"כ צ"ל לפירושם הך דוחק שכ' לעיל שהיו מחבין לגמרי פנפי פסותם ולא ראה כלל והי' סבר שיש להם במינו והוא דוחק גדול וצ"ע רב ליישב פירושם יותר מרנוח לכן נלע"ד שיפה פסקו הרי"ף והרשב"ם כפירש"י שפמינו חייבת דלפירש"י לא קשה כל הני קושיות שפכתתי ואתיא דברי הגמ' ולשונו בפ"י ר"נחא ולק"מ כל הקושיות שהקשו התוס' דכמו להתוס' גופא מפרש לר"י אליבא דב"ש פ"נ אנו נפרש לכ"ע אליבא דב"ש דב"ש רק סברי שהוא חובת טלית לכך נקטי לשון פוטרין וב"ש לא דרשי סמוכים דאנן קי"ל כב"ה דוק ותשכח שלא קשה כל הקושיות זולת מה שהקשו שרב עמרם גאון פוסק בהא כב"ש גם זה אינו קושיא פ"נ שהדין כב"ש דהא ב"ה מזדו לב"ש דמדרבנן אסור שפיר פוסק פ"נ דאין נ"מ לדינא אם הוא מדאורייתא או

מְדַרְבְּנָן וְהָא דְנִקְט ב"ש הֵינּוּ מְשׁוּם דַּבְב"ה אֵינוּ מְפֹנְרֵשׁ אִם פּוֹטֵר מְדַרְבְּנָן וְגַם אֲדַרְבָּא מִש"ה פּוֹסֵק כַּב"ש שְׁלֵא גִטְעָה לּוֹמֵר דְרַבְּנָן פְּטָרֵי אַף מִמֵּינוּ וְכַפְּלֵי הַתּוֹסֵ' לְכַף פֶּסֶק כַּב"ש דְּאִיהוּ וְדַאי מְחַיֵּיב בְּמֵינוּ לְפִירֵשׁ"י וּב"ה רַק מוֹדוּ לָהֶם מְדַרְבְּנָן וְחַיֵּיב אַף לְדִידְהוּ בְּמֵינוּ כַּב"ש וְדוּק הֵיטֵב כִּי נ"ל בְּרוּר וְנִכּוֹן כְּפִירֵשׁ"י וְהָרִי"ף וְהַרְמַב"ם שְׁהִבְיָאן הַנ"י פֶּה וְנִלְע"ד לְהִלְכָה וְלִמְעֻשָׁה שְׁרָשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת טְלִית פִּשְׁתָּן וְצִיצִית מִמֵּינוּ וְדוּק: מ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א בַּק' הַתּוֹסֵ' מֵהֶךָ דְרַב עֲמֶרֶם פּוֹסֵק כַּב"ש כְּפִנּוּנָה חִיצוֹנִית שְׂאִין פֶּאן רָמַז מִמֵּנוּ לֹא יִדְעָנָא לְמָה הָלֵא גַם לְפִי פִּשׁוּטוֹ א"ש שְׁהִקְשׁוּ דְלִפִּירֵשׁ"י דַּלְב"ש אָסוּר מְדַאֲרֵינִי תֵּא מוֹכַח מִפֶּאן וּמִסִּיפָא דְבְרֵינִי תֵּא דְהִלְכָה כַּב"ה וְגַם יוֹתֵר פִּשׁוּט קְוִשְׁתָּם מִנ"ל לְפִסּוּק כַּב"ש דְלִפְנֵי הַתּוֹסֵ' מוֹכַח מֵהִכָּא וּמִשָּׁם מִשָּׂא"כ לְפִירֵשׁ"י וּק"ל: דָּף כו בְּתוֹסֵ' בַּד"ה וְלִימָא תִּימָא וְכו' וְנ"ל דִּי"ל שְׁנַפְט לְבָן עָף בְּיוֹתֵר וְאָסוּר אַף בְּחוּל אֲבָל זֶה אֵינוּ עָף כ"כ רַק בְּשִׁבְתָּ מְשׁוּם חוּמְרָא דְחִילּוּל שְׁבִת וְשִׁפִּיר הוֹצִיא הַמ"א מֵהִכָּא שְׁאָסוּר לְסִתְּנָם פִּי הַתַּנּוּר בְּעֵץ בְּשִׁבְתָּ דְלִכְאוּרָה אֵינוּ רֵאִי דְשָׁם אֵינוּ רֹבַח שְׁיִדְלִיק הָעֵץ וּמִנ"ל לְדַמּוּת אֲבָל מֵהִכָּא מוֹכַח דְצָרֵי מְדַשְׁרֵי בְּחוּל ג"כ אֵינוּ מְצוּי שְׁיִהָא עָף אֲלֵא מְשׁוּם חוּמְרָא דְשִׁבְתָּ אָסוּר ג"כ בְּעֵץ שְׁהוּא סוּתָם הוּא מִיעוּטָא דְשִׁכִּיחַ וְחִיּוּשֵׁינָן עַכ"פ בְּשִׁבְתָּ לְאָסוּר וְדוּק: בַּד"ה חֲדָא וְעוֹד קָאֵמֵר וּק' לַר"י וְכו' לְכְאוּרָה אֵינוּ מְקוּם לְכָאן דְלַעֲלֵל הָוֵי לְהוּ לְאִקְשׁוּי אַרְבָּא וְצ"ל דְה"א דְלָאו דְנִקָּא דְזֶה הַטַּעַם לְחוּד אֲלֵא שְׁאָמֵר עוֹד טַעַם אֲבָל הִכָּא דְמִדְקָדֵק וּמִשְׁנֵי הַקְּשָׁה שְׁפִיר וּק"ל: בַּד"ה וְלֹא מְסִימֵי וְלֹא שְׁיִיף הִכָּא וְכו' הֵינּוּ מְשׁוּם דְגַם פֶּאן הוּא כְּמָה תַּנְּאֵי וְאֵינוּ בְּרוּר שְׁהוּא לְטַפּוּי אִם יֵשׁ אֵיזָה סְבָרָא כְּנִגְדוֹ כַּמ"ש אֲנִי לַעֲלֵל בְּדָף הַקּוּדָם וְדוּק: בְּגִמְרָא תַּנְּאֵי אַרְשָׁב"א וְכו' עַד גְּמִירָא בְּהֶךָ שְׁמַעְתָּתָא כְּבָר אֲמַרְתִּי חִילּוּק אַרְנָף בַּק"ק סְטָרִיזוּב רַק לֹא כְּתַבְתִּיו כְּלוּל אֶפְסֵי קִצְהוּ תַרְאָה בְּקוּנְטֵרֵס הַדְרָשׁוֹת שְׁלֵי אַף ב' וּג' דִּיבּוּרֵי הַנְּלִי הֵרֵאשׁוּנִים וְהַמּוֹתֵר לֹא כְּתַבְתִּיו מִחֲמַת טִירְדַת תְּלִמִידִים וְצָרְכֵי קַהֲלוֹת הַמּוֹטְלָת עָלֵי תְּמִיד לְכֹן עֲתָה בְּלִמְדֵי בּוֹ לֹא עֵינִינִי שׁוּב בְּמָה שְׁפָכֵר כְּתוּב אֵלֵי אַף בְּמָה שְׁלֵא כְּתַבְתִּי וְהָעֲלִיתִי בְּמִצְוֹתַי לְפָרֵשׁ לְפִי דְרָף לִימּוּד הַשְׁיִעוּר אֲכַתּוּב פֶּה בַּעֲזָה"י: ע"ב בַּגְמ' דַּכ"ע מִיָּהֵת גַּע"ג מְטַמָּא בְּנִגְעִים פִּירֵשׁ"י בֵּין לְאַבְיֵי בֵּין לְרַבָּא אֲלִיבָא דְהֵנִי תַנְּאֵי הוּא לְמוֹתֵר וְנ"ל שְׁרָשׁ"י מְפָרֵשׁ לְתַרְץ מֵאֵי שְׁיִיף זֶה הַקְּוִשְׁיָא לְכָאן לְאַבְיֵי וְרַבָּא אֲלֵא מְשׁוּם דַּבְל"ז הֵינּוּ יְכוּלִין לּוֹמֵר עַכ"פ לְתַנְּאֵי דְבֵי ר"י דַּגַּע"ג אֵינוּ מְטַמָּא בְּנִגְעִים וְקָאֵי אַף כָּל אֲשַׁלְע"ש אֲלֵא לְאַבְיֵי ל"ל הִכֵי דְהָא אָמֵר שְׁאָמְרוּ דְבָר אֲחָד וְלְרַבָּא ג"כ ל"ל הִכֵי דַא"כ אֲמָאֵי לֹא אָמֵר גַּע"ג בְּצו"פ אִיבָא בִּינֵינֵיהוּ וְהָא דְאָמֵר בְּנִגְעִים מְשׁוּם דְּבִשְׁאָר טְוִמְאוֹת י"ל לְרַבָּא דְאִית לִי אִוּ בְּגַד קָאֵי לְשַׁע"ש בַּש"ב אֲבָל גַּע"ג בְּצו"פ טְהוּר כְּמוֹ שְׁנִבְבָּאָר לְקַמְן לְשִׁיטַת רַש"י דְלֹא כְּהַתּוּ' אַף לְאַבְיֵי טְמָא וְהוּא מְקַשָּׁה לַכ"ע וְדוּק: אִוּ י"ל דְּמִקְשָׁה דְנִקָּא הַשְׁתָּא אֲמָאֵי לַכ"ע טְמָא ר"ל בֵּין לְאַבְיֵי בֵּין לְרַבָּא ר"ל לְאַבְיֵי הָוֵי נִיחָא אֲבָל לְרַבָּא קִשָּׁה וְהִכָּא מוֹכַח דַּלְכ"ע טְמָא וְהֵינּוּ וְדַאי דִּידְעַע מֵהִבְרֵינִי תֵּא דְמַרְבָּה מוֹהֲבֵגַד אֲלֵא דְסַמִּיף אִוּאִימָא לְרַבּוֹת שַׁע"ש בַּש"ב וְהֵינּוּ יְכוּלִין לּוֹמֵר דִּיוֹתֵר מְסַתְּבֵר לְרַבּוֹת גַּע"ג בְּצו"פ אֲבָל לְרַבָּא אֲלִיבָא דְרַשָׁב"א אִית לִי בְּשָׂאָר טְוִמְאוֹת שַׁע"ש בַּש"ב טְמָא וְגַע"ג אַף בְּצו"פ טְהוּר כְּמוֹ שְׁנִבְבָּאָר חֲזִינָן דְזֶה מְסַתְּבֵר יוֹתֵר א"כ קִשָּׁה גַם בְּנִגְעִים נִימָא הִכָּא וְזֶהוּ מְדוּקָדֵק בְּלִשׁוֹן רַש"י שַׁכ' בֵּין לְאַבְיֵי וְכו' ר"ל לְרַבָּא אֲלִיבָא דְרַשָׁב"א קִשָּׁה וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה הוֹאִיל וְנִבְבָּאָר וְכו' עַד בְּמַת וְכָל בְּגַד וְכו' וְכֵן בַּש"ב וְכו' נ"ל הָא דְהִבִּיא רַש"י לְשׁוֹן פְּסוּקִים וְלֹא הִבִּיא בְּקִצְוֹר דְכְּתִיב בְּשָׂרְץ וּבְמַת וּבַש"ב בְּגַד נ"ל חֲדָא דְבָא לְפָרֵשׁ דְּמִיָּתִי לְקַמְן לְרַבּוֹת מֵאוּ בְּגַד בֵּין לְאַבְיֵי

בין לרְבָא מנ"ל גבי מת וש"ז דלאבני לא אמרינו גלי ואף לרְבָא דאית לי גלי רחמנא
היינו לגע"ג בצו"פ אַבְל או בְּגַד אַתִּי לשע"ש מנ"ל למילף מת משרצ'י דילמא מנגעים
שיהא טהור ודאי לא שינה גלי לכה נקט רש"י לישנא דקרא דכתיב בכל אחד פל לרבות
והגמ' קרא מונייהו נקט וק"ל: אָמְנָם מ"ש רש"י ובציצית על פנפי בגדיהם הוא תמוה
דקא אבני ורְבָא לית להו דקאי על ציצית רק על טומאה וכו' מה שהביא רש"י עור בכל
אחד הוא רק למותר לכן נלע"ד שְבָא רש"י לפרש קא דקאמר נאמרו וכו' והיינו ללמוד
סתום מן המפורש מה"ת לומר פלל שהוא סתום אדרבא נאמר שמיירי בכל מיני בְּגַד
לכה הביא רש"י עור דכתיב בכל א' ואם הי' פוננת הקרא לכלול במלת בְּגַד למה לי
למיקתב עור מ"ש אלא ע"כ שאינו פולל במלת בְּגַד אלא דברים מיוחדים ואיני יודע
איזהו וילמוד מן המפורש אַבְל קשה לרְבָא דרבי אף שאר מינים מאו וכל א"כ למה לי
עור וצ"ל אף דרבינו שאר בגדים היינו חוץ מעור וע"כ דעור לא מיקרי פלל בְּגַד לכ"ע
לכה צריף למיקתב עור אַבְל היא גופא קשה לא ליקתוב פלל עור ויהא ג"כ בכלל בְּגַד
דמה"ת למעט לכה כ' רש"י דיש נ"מ משום דבציצית כתיב על פנפי בגדיהם ושם לא
כתיב עור ואי הוי עור בכלל בְּגַד הי' אף עור חייב בציצית אַבְל השתא דכתיב עור
בכולהו ולא הוי בכלל בְּגַד ממילא פטור מציצית אף אי לא הוי כתיב ריבוי וכן לאבני
ודאי נפק מעור למעט גם שאר בגדים כמ"ש דמוטב יותר לדרוש לגופא כמ"ש התוס'
ביבמות ובכמה דוכתי אף לבתר דכתיב לרְבָא הרבוי ע"כ עור דכתיב משום ציצית ומזה
נפיק לן טעם טוב למאי דקי"ל דעור פטור מציצית ודאי פדמניא היא של עור וכנפי' של
בְּגַד פטורה וכן הוא בש"ע ובשאר בגדים איפא פלוגתא אי חייבין מדאורייתא או מדרבנן
ולרְבָא הוי מדאורייתא עכ"פ חייבין ולא אשפחן שום טעם לפטור עור ובמ"ש הוא
מוכרח ואפשר נמי דרְבָא נמי אזיל לשיטתן' דהכא לכה אית לי דשאר בגדים חייבין
בציצית מן התורה דאל"ה ל"ל עור בכולהו פינן דאית לי הכא דמרבא שאר בגדים דזיק
היטב: בְּגַמְרָא טעמא דכתבי' רחמנא וכו' הוא תמוה שהוא למותר וכן מאי דפריף ואימא
לרבות שע"ש ופירש"י וגע"ג בצו"פ אַתִּי בק"ו והוא מוכרח מהגמ' דאל"ה לא פריף
ואימא פי אימעוט מגע"ג פינן דגם בצו"פ אינו טמא אָמְנָם הוא תמוה דהשתא הוא אסיק
דלא אַתִּי בק"ו ופריף תכף להיפך כמ"ש התו' ופי' התוס' הוא דחוק וגם צריכין אנו
לבאר פשט רש"י ונלע"ד לפרשו בג' פנים לפי פשוטן של דברים נ"ל משום דהו סברא
דגע"ג פינן דלא חזי לעשירים לא אַתִּי בק"ו אינה סברא מוכרחת כמ"ש התו' די"ל דגע"ג
עדיף ג"כ משו"ע על אלה פינן דלא חזי השתא אף לעניים אלא שהגמ' אומר פן סברא
לתרץ הקושיא וקשה מנ"ל זה הסברא וע"ז אמר טעמא דכתבי' קרא ר"ל פינן דחזינו
דכתב קרא ועל מאי תרמי' ע"כ לגע"ג ומוכח הו סברא דלא אַתִּי בק"ו וע"ז פריף שפיר
ואימא לרבות שע"ש בשאר בגדים אַבְל זה אַתִּי בק"ו שפיר ומנ"ל דלא אַתִּי בק"ו וק"ל:
ויותר נלע"ד דהא דאמר פינן דלעניים הוא דחזי לעשירים לא חזינו לא אַתִּי בק"ו ר"ל
לא אַתִּי בק"ו לטמא אף לעשירים אַבְל ודאי לעניים פינן דחזי להו שפיר אַתִּי בק"ו
ומצינו פן בגדי עניים לעניים וע"ז שפיר קאמר טעמ' דכתבי' קרא ר"ל אע"ג דלא חזי
לעשירי' פינן דכתבי' קרא ע"כ ילפינן דבנגעים מטמא אף לעשירים דאל"ה ל"ל קרא
דלעניים ודאי אַתִּי בק"ו וע"ז מקשה שפיר ואימא פי אימעוט מגע"ג היינו לעניים וכן
מ"ש רש"י אַבְל גע"ג אַתִּי בק"ו היינו לעניים ובעשירים באמת לא מטמא לפי המקשה

ומסתבר פן ודוק: אָמְנָם פֶּד עֵינֵינוּ בִּי מְצָאנוּ טַעְמָא אַחֲרֵינוּא לְפָרֵשׁ הֵיטֵב וְהוּא שַׁע"ז
הַתִּירוּץ שְׁמֵתְרֵץ דַּגַּע"ג לֹא אֶתִי בַק"ו יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת טוֹבָא וּמִשְׁנֵי בְּזָה טַעְמָא וְהוּא דְזָה
וְדַאי דְזָה דְאָמַר דַּגַּע"ג לֹא אֶתִי בַק"ו מִשׁוֹ"ע אֵינָה סְבָרָא מְוכַרְחַת כַּמ"ש לְעֵיל דִּי"ל
לְהִיפּוֹף גַּע"ג עֲדִיף מִשׁוֹ"ע דְחִזִּי עַכ"פ לְעֵנֵיִים וְשׁוֹ"ע לֹא חִזִּי הַשְׁתָּא לְמִיּוֹדִי אֲלֵא שְׁהַגְמָרָא
מִשְׁנֵי פֶן מְסַבְרָא דִּי"ל דְשׁוֹ"ע עֲדִיף וְאִם נִמְצָא רֵאִי דַּגַּע"ג עֲדִיף וְדַאי הַתִּירוּץ אֵינּוּ וְהוּא
ע"פ דְמַסִּיק בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז דְלֵאבְּנֵי קֵאִי אוֹ בְּגַד אַגַּע"ג דְמַטְמָא בְּשַׁרְצִים בְּצוֹ"פ וְע"כ
שׁוֹ"ע אֵינּוּ מְטַמָּא בְּשַׁרְצִים כַּמ"ש הַתּוֹ' וַא"כ חִזִּינוּ דַּגַּע"ג עֲדִיף מִשׁוֹ"ע וְהוּי שְׁפִיר ק"ו
וְק' ל"ל וְהַבְּגָד וְאֵהָא מְתַרֵץ טַעְמָא דְכְתִבִּי קָרָא וְכוּ' ר"ל הַשְׁתָּא דְכְתִיב וְהַבְּגָד אֲזִי דְרָשִׁינוּ
גַּם אוֹ בְּגַד לַגַּע"ג בְּשַׁרְצִים בְּצוֹ"פ פְּמוֹ בְּנִגְעִים וּבְאַמַּת גַּע"ג עֲדִיף מִשׁוֹ"ע אֲבָל אֵי לֹא
פְתִיב לֹא אֶתִי בַק"ו ר"ל דְלֹא הוּי דְרָשִׁינוּ גַּם אוֹ בְּגַד לַגַּע"ג בְּצוֹ"פ רַק לְשַׁע"ש בְּשַׁאֲר
בְּגָדִים פְּמוֹ לְרַבָּא וְה"א דְשׁוֹ"ע עֲדִיף וְאֵהָא מְקַשָּׁה אֵימָא לְרַבּוֹת שַׁע"ש בְּשַׁאֲר בְּגָדִים אַף
בְּנִגְעִים וּמְמִילָא לֹא צָרִיף תּוֹ אוֹ בְּגַד לְשַׁאֲר בְּגָדִים בְּשַׁרְצִים דַּמְה"ת לְטַהַר הָא עֵינָר
מִיַּעוּט מְנַגְעִים וְע"כ קֵאִי אוֹ בְּגַד לַגַּע"ג וְשְׁפִיר אֶתִי גַע"ג בְּנִגְעִים בַּק"ו מִשׁוֹ"ע וְדוּק:
בְּתוּס' בַּד"ה הַשְׁתָּא שׁוֹ"ע וְכוּ' עַד וְרַשְׁבַּ"א אוֹמַר וְכוּ' וַא"ל א"כ מִנ"ל לִילּוּף בַּק"ו פִּינוּ
דְשׁוֹ"ע עֲדִיף ז"א דְזָה וְדַאי גַּם שַׁע"ש חִזִּי לְאַצְטְרוּפִי לְבְּגָד שְׁלָם דְזָה מִשׁוּם זֶה חִזִּי אַף
לְעִשְׂרִים אֲלֵא דְה"א דְלֹא מְהַיֵּי הֵךְ דְחִזִּי לְאַצְטְרוּפִי וְלֹא יִטְמָא אֲלֵא בְּגַד כְּמוֹת שְׁהִיא
אֲבָל פִּינוּ דְשׁוֹ"ע טַמָּא אַף שְׁהוּא הִרְבָּה עַכ"פ עֲדִינוּ אֵינּוּ חִזִּי כָּלֵל ע"כ מִשׁוּם דְחִזִּי לְעִשְׂוֹת
מְמַנּוּ בְּגַד מְמִילָא וְדַאי אַף שׁוֹ"ע פְּדִי לְאַרְגָּא גַע"ג נְמִי טַמָּא דַּג"כ חִזִּי לְעִשְׂוֹת מְמַנּוּ בְּגַד
אַף לְעִשְׂרִים ע"י צִירוּף מְמִילָא אַרוּג שַׁע"ש דְחִזִּי נְמִי לְעִשְׂרִים וְהוּא פְּכָר אַרְיָ אֶתִי
בַּק"ו וְדוּק: בַּד"ה אֶתִי בַק"ו מְפָרֵשׁ הֵרַב פּוֹרְת וְכוּ' עֵינֵי בְּמַהֲרָשׁ"ל שְׁהֵי' פְּמוֹ הַגִּירְסָא
שְׁלִפְנוּ שְׁהוּא דִּיבּוּר בַּפ"ע וְעֵינֵי בְּמַהֲרָשׁ"א שְׁהֵשִׁיג עָלָיו וְדַבְּרִיו תְּמוּהִין דְהֵאִיף י"ל
שְׁבָא לְתַרֵץ הַקְּוִשָּׂא דְלְעֵיל דְמֵאִי שְׁיָיָה לּוֹמַר שְׁהַק"ו הוּא לְרוּחָא דְמִילְתָא פִּינוּ שְׁהַק"ו
לִיתָא כָּלֵל בְּלֹא הַסְבָּרָא וְלְרוּחָא דְמִילְתָא שְׁיָיָה לּוֹמַר אַף אַת"ל שְׁאִין הַסְבָּרָא פֶן יֵשׁ ק"ו
מִשָּׂא"כ פֶּאן לְכֹן וְדַאי לְפִי פְשׁוּטוֹ גִּירְסַת הַמְהַרָּשׁ"ל נְכוּנָה וְכֹן הוּא לְפִינוּ: אָמְנָם אַף לְפִי
גִּירְסָא זֹו צָרִיף לְפָנִים לְפָרְשׁוֹ מֵאִי בְּעֵי בְּזָה לְכַנּוּס בְּדוּחִקִּים וְאִי מִשׁוּם הוֹכַחָה הוּי לְהוּ
לְהַקְשׁוֹת פֶן וּלְתַרֵץ גַּם הַלְשׁוֹן מִשְׁמַע דְעֵינָר הוּא לְפָרֵשׁ וְהֵךְ וְכֹן מִשְׁמַע הוּא רַק סִיּוּעַ
וְגַם הַלְשׁוֹן מְפָרֵשׁ הֵרַב פּוֹרְת מִשְׁמַע שְׁבָא לְפָרֵשׁ אֵינָה דְבָר וְגַם קִשָּׁה טוֹבָא הֲלֵא כ' הַתּוּס'
לְעֵיל דְבְּבְּגָד שְׁיָיָה לְחַלֵּק בְּשִׁיעוּרֵין דִּי"ל דְבְּגָד שְׁלָם דְּוָקָא וְכֹן הוּא הַסְבָּרָא בְּאַמַּת וַא"כ
לְמָה ר"ל מֵה לִי וְכוּ' וְגַם פֶּאן נְקִטוֹ ד' אוֹ ה' אִמּוֹת וּלְהֵלֵן נְקִטוֹ בְּגַד שְׁלָם וְכֹן בְּוִישׁ לִישָׁב
נְקִטוֹ נְמִי בְּגַד שְׁלָם וְגַם מֵה תִּירוּצוֹ פִּינוּ דְגַלִּי א"כ גַּם בַּגַּע"ג נִימָא פֶן דְמָה לִי אִם אֶתִי
בַּק"ו וּמֵה לִי מִפְּחַ הַרִיבּוּי אִם נֹאמַר דְשָׁם פִּינוּ דְאֶתִי מְרִיבּוּיָא לֹא גַלִּי שְׁהוּא בְּכָלֵל בְּגַד
גַּם בַּק"ו י"ל פֶן שְׁאֵינוּ בְּכָלֵל בְּגַד רַק הוּא בְּכָלֵל שׁוֹ"ע דְמִנְיָ' נְפִיק וְגַם הַלְשׁוֹן יֵשׁ לִישָׁב
הוּא דְחוּק דְהַל"ל וְיֵשׁ לְדַחּוֹת דְבְּזָה נְדַחָה סְבָרְתוֹ לְגַמְרֵי וּנ"ל שְׁבָא לְפָרֵשׁ דְבָר הַתְּמוּהָ
בַּגַּמ' דְקָאמַר אֲלֵא שַׁע"ש דְחִזִּי וְכוּ' וּמֵאִי אֲלֵא הֲלֵא בָא לְפָרֵשׁ דְבְּרִיו הֲרֵאשׁוּנִים וְגַם לְשׁוֹן
אֵי הֲכִי תְמוּהָ דְמֵאִי סְבָרָא נְתַחֲדַשׁ פִּינוּ דְלֹא יַדַּע חִילּוּק בֵּין גַּע"ג לְשַׁע"ש קִשָּׁה מ"ש דְלְזָה
צָרִיף רִיבּוּי וְלְזָה לֹא וְגַם קוֹשְׁתּוֹ תְמוּהָ הָא פִּינוּ שְׁהַתְחִיל לְהַקְשׁוֹת וְאֵימָא לְרַבּוֹת שַׁע"ש
וְדַאי ר"ל מִשׁוּם דְחִשְׁבִּיב טְפִי פְכָר יַדַּע מְזָה וּמֵאִי מְקַשָּׁה לְכֹן מְפָרֵשׁ הֵרַב פּוֹרְת לְתַרֵץ
הַכֵּל וְהוּא שְׁבָזָה סְבָרַת הַתּוּס' לְעֵיל מְחֻלְקִים הַמְקַשָּׁה וְהַמְתַרֵץ אִם נֹאמַר שׁוֹ"ע עֲדִיף

מאריג מעט או משום דחזי לאצטרופי או שאינו מטמא אלא שו"ע על בגד שלם או נאמר דאריג מעט עדיף שחזי עכ"פ כמו שהוא לענינים משא"כ שו"ע אפי' על אלה אמה אינו חזי השתא פלל וכיון שמתרין לו דאתי בק"ו ע"כ תירין לו סברא דאריג אפי' מעט פיון דחזי השתא עדיף א"כ א"ה אפי' גע"ג נמי אף דאינו חשוב כ"כ שאינו חזי אלא לענינים עכ"פ לסברתה הוא ג"כ עדיף משו"ע שאינו חזי פלל לחד תירוץא של תו' הוא עדיף אפי' מאלה ומכ"ש לאידה תירוץא ואל"ה אף שע"ש לא אתי וכק' התוס' וא"כ צריכין אנו לפרש התירוץ וליזה מפרש הרב פורת דהק"ו הוא להרנוקה דמילתא וכו' דמה לי ד' או ה' אמות וכו' ולפ"ז קשה למה נקט פלל הק"ו וגם מה הקשה פלל ואימא לרבנות שע"ש וע"ז קאמר הרב פורת גופא ויש לנישב דהוצרך הק"ו אף לד' או ה' אמות גופא שיטמא דבגד סובל שני פירושים או בגד שלם ר"ל מתופר פבר ללפניו או אמות כ"כ שיהא ראוי לעשות בגד ואי לאו ק"ו היינו מפרשין דוקא בגד מוכן ללפניו אבל פיון דשו"ע טמא אף שהוא הרבה עכ"פ הוא טני לאריג מכ"ש אריג גופא גלי לן ודאי דהך בגד פירושו אריג על בגד וכיון דנפקא לן דהך בגד אינו דוקא בגד שלם ואף ד' או ה' אמות טמא ממילא ידעין דגם שע"ש טמא דשוב י"ל מה לי שע"ש מה לי ד' או ה' אמות דדוקא בבגד שלחלק ולא בזה כמ"ש התוס' ודקדקו בלשונם והא דנקט ק"ו על שע"ש הוא להרנוקה דמילתא ושפיר שייך התירין ומדוקדק בלשון אלא ר"ל לבתר דמקשה א"ה וכו' כמ"ש קאמר אלא וכו' ר"ל דהדר בי' מסברא קמיינתא אלא דלעולם שו"ע עדיף אף משע"ש די"ל דשו"ע אינו מטמא אלא הרבה או דעדיף דחזי לאצטרופי ואם תקשה אימא לרבנות שע"ש ז"א דשע"ש דחזי בין לענינים בין לעשירים והוי כמו ד' או ה' אמות שפיר אתי בק"ו ר"ל בהך ק"ו דנפקא ד' או ה' אמות נפיק גם שע"ש דמה לי וכו' משא"כ גע"ג לא שייך פן צריף ריבוי ודוק היטב פי הוא נכון מאד לדעתתי ועפ"ז שפיר מתקנים גי' המהרש"א ולא מטעמי דעדיין צריכין לתירוץ של התוס' לעיל לפרש תיקוף תי' הראשון לפי ה"א אלא שהרב פורת בא לפרש תי' אלא וכו' שהוא המסקנא וא"ש א"צ למחוק הגירסא ושייך לשון מפרש וכו' דלפ"ז מפרש גם התי' השני משא"כ לפי המהרש"א צריף למחוק ולהגי' והרב פורת מפרש וגם הוא תמוה כמ"ש ולפמ"ש הוא נכון ודוק: בא"ד דילמא איצטרוף לבגד שלם וכו' עיין במהרש"א שהקשה קושיא חזקה ותורף דבריו דלפ"י תוס' לית להו דצו"פ הוי פרט אחר פלל כמ"ש לקמן בד"ה ואימא לרבנות דליכא מיעוט דאל"ה לא הוי מקשה דאי מן ריבוי דוהבגד הא בעינן לגע"ג דאינם מפרשין פרש"י דגע"ג אתי בק"ו כמו שהקשו וא"כ אם לא נאמר פהרב פורת לא מיעוט פלל בגד שלם דליכא מיעוט ואם נאמר לאביי משמע אף בגד שלם טהור היא גופא קשיא מנ"ל ודוק בדבריו פי זה הוא תורף קושיתו ונלע"ד לתרין ע"פ מ"ש התוס' בד"ה ואימא פי אימיעוט בדחזי הוכחת הרב ונ"ל ומיהו שפמא המקשה סבר וכו' עד וריבוי אהך לכולם ע"ש וקשה טובא א"כ לבתר דכתיב מיעוט לגע"ג תו ליכא למימר ריבוי א' לכולהו מה"ת לרבנות שע"ש בשאר בגדים הא ליכא ק"ו ולא ריבוי וכאן שוב ל"ל כפי מהרש"א דריבוי דוהבגד קאי נמי אשאר בגדים דהא חד ריבוי ל"ל דקאי בצו"פ לגע"ג ובשאר בגדים לשע"ש כמ"ש התוס' ותירוץו הוא על שלא הוכיחו התוס' משם אבל לבתר דדחו דאין לחלק נשאר הקושיא וגם בלא"ה סברתו דחוקה מאד מנ"ל לרבנות מחד ריבוי שני דברים: אמןם לק"מ דאם לא נאמר פסברת הרב פורת ע"כ קאי ב' מיעוטי חד לגע"ג

וחד לבגד שלם וקא דנקט שע"ש היינו משום דבצו"פ הוי שע"ש כמו בגד שלם מק"ו
נקט שע"ש אבל אין זו הוכחה להרב פורת פיון דאעיקר קרא לק"מ ומלשון יש לדחות
כמ"ש והם לא נקטי הוכחה אלא אעיקר קרא ל"ל או אעיקר דין אבל מלשון אין להוכיח
די"ל דנקט שע"ש משום צו"פ וגם פיון דמקמט בגד שלם ממילא אימעות שע"ש שפיר
נקט שע"ש אבל עיקר קרא בעינו לבגד שלם וא"כ ממילא מתורץ ק' המהרש"א פאן
ואין צריף לדונק המהרש"א ומהרש"ל וא"כ גם לעיל לק"מ פיון דזולת סברת הרב
פורת ע"כ התרי מיעוטי קאי חד לגע"ג וחד לבגד שלם ושע"ש שפיר מקשים דילמא
איצטריף לבגד שלם בשאר טומאות דלא גילוף מנגע' ומתורץ גם מה שאבני מטהר גם
בבגד שלם בשאר טומאות ובנגעים לכ"ע ודוק: אמנם פד דייקינו בתוס' בד"ה ואימא
לרבות אין פאן מקום לק' המהרש"א וא"צ לכל זה דהנה בלא"ה קשה מנ"ל לרבות הא
ודאי סברת רש"י נכון דפרט אחר פלל מימעות הפל ותוס' לא כ' שום סברא לדחוק הך
סברא דהריבוי אינו מיותר לסברת התוספות והמהרש"א שכ' דל"ל להתוס' הך סברא
אין טעם וגם הלשון גמ' מוכח פריש"י דודאי המקשה הראשון ידע מהך דכתיב צו"פ
והמתורץ הראשון והמקשה השני לא טעי בזה שלא ידע מקרא דכתיב וגם אי לא ידע
מאי שייך לרבות שע"ש בש"ב מה"ת לחלק אלא ודאי ידע רק שהקשה דילמא קאי אגע"ג
ושע"ש מרבינו וא"כ מאי משני צו"פ פתיב ע"כ כפירש"י דהוי פרט אחר פלל וא"כ מאי
מקשה תו ואימא פי אימעות וגם מ"ש התוס' והמתורץ לא הבין ק' והי' סבר שהמקשה
לא ידע דצו"פ פתיב דבריו אלו מרפסן איגרא וא"א להולמו כפשוטו שהבין שלא ידע
מקרא מפורש וגם מאי שייך לרבות כמ"ש אמנם נלע"ד שגם התוס' מפרשין המתורץ
כפירש"י שהוא פרט אחר פלל ואין בפלל אלא מה שבפרט אלא שהקשה מנ"ל דהפרט
קאי אעיקר הפלל דבגד דילמא לא קאי אלא אפלל דריבוי דנהבגד שמרבה גע"ג וכולל
ג"כ גע"ג בכל מיניו ע"ז קאי הפרט דצו"פ וע"ז כ' שמתורץ הבין שהמקשה לא ידע מזאת
הסברא דכתיב צו"פ דהוי פרט אחר פלל וחזור ומפרש שודאי ידע אלא דילמא קאי
אריבוי אבל לבתר דמשני ב' מיעוטי פתיבי ע"כ חד אפלל דריבוי וחד אפלל דבגד
וממילא אימעות גם בגד שלם דגם תוס' אית להו דאין בפלל אלא מה שבפרט וכמ"ש
רש"י ודוק: בד"ה תרי מיעוטי פתיבי וא"ת וכו' עד לרבות שע"ש בשאר בגדים וכו'
ועיין במהרש"א שהקשה לפי הרב פורת ודבריו תמוהים דאף לשיטתם לא יתיישב דהא
ע"כ לשיטתם פיון דגלי פאן ע"י ק"ו שוב הוי אף בכ"מ שע"ש בכלל בגד כמו שהוכיחו
לעיל בויש לישב ואם פן קושיתו נשאר חזקה אמנם נלע"ד לתרץ אחר שנקדים עוד
קושיא חזקה במ"ש בא"ד דאי לרבות מנהבגד וחד מיעוטא הוי ידעינו וכו' והוא תימה
גדולה דילמא לרבות גם גע"ג בשאר בגדים כמו אם נאמר בלא ריבוי דזהבגד לרבות
שע"ש ה"נ אחר שפתיב ריבוי לרבות גע"ג ואם נאמר א"כ ל"ל המיעוטים גם בלא ריבוי
דזהבגד אם נאמר לרבות שע"ש קשה פן כמ"ש המהרש"א וא"כ מה מועיל הריבוי ולא
תירצו פלום והוא קושיא גדולה ואפשר גם זה הקושיא נכלל בק' המהרש"א ונלע"ד
לתרץ הפל והוא שנ"ל ברור היכא דמיעוט אחר מיעוט לרבות היינו שמיעוט הראשון
נשאר למעט ומיעוט השני מרבה ואם לכולם דאמרינו בקרקעות תשעה וכהן שמיעוט
הראשון ממעט ישראל ונשאר פן וכדי שלא נמעט גם יותר אתי אינך לרבותי ישראלים
ואף אם תמצא במקום אחד שב' מיעוטים אין ממעט פלל רק מרבה ע"כ הוא במקום

שליפא למעט ולרבות וע"כ הוא מרבה דבר חדש שלא היינו יודעין בלא שום מיעוט דאל"ה ל"ל שום מיעוט משא"כ היכא דאיפא למעט ולרבות הוצרה שני המיעוטים מיעוט הראשון נשאר למעט ונשאר למעט יותר הוצרה המיעוט השני לרבות כמ"ש ראי' משרקעות הקדש זה ברור ומוכרח שלא ימלט בכל מקומות מאחד משני פנים האלו עכ"פ וכן הראשון מסתבר יותר דמה"ת לעקור מיעוט הראשון ועפ"ז מתפרש היטב תירץ התוס' והוא דאי לא הוי פתיב הריבוי דוהבגד ודאי הוי ידעינן מהשני מיעוטים דגע"ג בצו"פ טמא דאל"ה ל"ל ב' מיעוטים ויסקושייתם דאף אם נאמר דאתי לרבות ע"כ מיעוט הראשון למעט ומאי נמעט אם לא גע"ג בש"ב ול"ל דאתי רק לרבות א"כ ל"ל שניהם ודבר חדש ליפא לרבות אלא שהיינו טועין לומר דמיעוט הראשון אתי למעט גע"ג ומיעוט השני אתי לרבות שע"ש בש"ב ומ"ש וגע"ג בצו"פ ה"א דטהור שגלילות דבריהן הוא לפרש שלא יוקשה לה אם לרבות שע"ש בש"ב ל"ל שום מיעוט או יכתוב רק אחד ע"ז כ' דלק"מ פיון דהשתא ליפא ריבוי דוהבגד וגע"ג בצו"פ ה"א דטהור אי לא הוי שום מיעוט לקה' כ' המיעוטי' ואי הוי פתיב מיעוט אחד ג"כ ה"א דגע"ג בצו"פ טהור ומיעוט אתי למעט ש"ב לגמרי לקה' פתיב ב' מיעוטים ע"כ א' אתי למעט גע"ג בש"ב וע"כ בצו"פ טמא והשני ה"א לעולם דאתי לרבות אבל השתא דכתיב ריבוי דוהבגד ע"כ ל"ל דהשני אתי לרבות שע"ש בש"ב דא"כ ל"ל השני מה"ת למעט יותר כמ"ש התוס' ולרבות גע"ג בצו"פ פבר ידעינן מוהבגד ואם לרבות גם גע"ג בש"ב לא ליכתוב שום מיעוט רק ריבוי דוהבגד וממילא אין חילוק אלא ע"כ דשניהן למעט הוא ודוק היטב כי הוא נכון מאד לקל השיטות בין להרב פורת בין לויש לישיב שכ' התוס' לעיל ודוק: דף כז ע"א ברש"י בד"ה דתניא ל"ג וכו' ועיין בתוס' שמקימין הגי' והוא לכאורה תמוה ארש"י דהא גמ' מפורשת דגם לאביי איפא תנא דסבר הכי ולמה מחק ברחם אמנם נלע"ד דהדין עמו דע"כ צריף למחוק דנדאי לפי' התוס' צ"ל דהיינו הברייתא של תנא דבי ר"י שפיייתי בסמוך כמ"ש התוס' מפורש והוא מוכרח פמו שנבאר בסמוך בדברי התוס' ושם סתמא קאמר ולא שע"ש וצ"ל משום דרבא אזיל לטעמי' דמפרשו לקמן להך תנא דבי ר"י דלא מרבה אלא שע"ש נקט לי' בלשון ברייתא פיון שבלא"ה שינה לשונה כף צ"ל לפי' התוס' אבל לפ"ז א"א לומר פן דהא פד מטי להך ברייתא ומפרשו פן פבר הדר בי' מהך דהקא דבשע"ש איפא בינייהו פדאמר בגמ' לקמן דהא לסברא זו לא מפיק חד תנא דבי ר"י מאידך וס"ל גם לתנא קמא דבי ר"י דשע"ש טמא והקא הלא מקשה לרבא דאמר שע"ש א"ב ואז או שלא ידע מאידך תנא דבי ר"י או שידע והוי ס"ד שמרבה הפל מדנקט סתמא ות"ק ממעט הפל לקה' שע"ש א"ב בינו בין רשב"א וא"כ האידך נקט השתא בהך ברייתא שע"ש אלא ע"כ ל"ג דתניא ויותר מסתבר שלא ידע עדיין פלל מהך ברייתא ומסברא דרש פן עד שהביאה אביי ואז הדר בי' מהך דהקא ודוק היטב: ובאמת הוא קושיא אלימתא על פי' התוס' אם לא שנאמר שתוס' לא גרסי שע"ש פדמשמע מלשונם שכ' אלא שקוצרה ולגי' זו האריכה וא"כ שפיר י"ל שידע ממנה וה"נ מפרשה השתא אף בגע"ג אלא שהביאה דרשב"א דרש לה לגע"ג אבל לגי' רש"י ודאי הדין עמו ודוק: בתוס' בד"ה נפקא מאו בגד דתניא וכו' עד דלרבא דאמר וכו' עד וה"נ עיין במהרש"ל שכ' שהוא גיליון וגם המהרש"א הסכים עמו וגם במהר"מ מחקו שאינו שניף לכאן פלל ואני בעניי קמתי משתומם על שלשה אבות העולם שלדעתי הוא תורף ועיקר

פירושים והגע בעצמך לטעמייהו גם מ"ש לאבני דאתי אפי' לשע"ש הוא מןותר וט"ס שלא באו אלא לגמור פירושים לתרץ ק' רש"י דאי מתניתא היא היכי פליג אבני דקאי אגע"ג בצו"פ וע"ז תירצו דהא אבני מודה דלאידך תנא קאי אש"ב ולא קאמר פן אלא להך תנא ולרשב"א וא"כ לא קשה ממתניתא פינון שהיא לאידך תנא דקאי אש"ב ומאי שניך לכאן אם קאיאגע"ג או אשע"ש ולא עוד אלא שהוצרכו להביא ראיה לזה מהא דפירשו לעיל ר"ל בד"ה רשב"א ותדבר"י אמרו ד"א ע"ש שהכריחו פן אמנם מאי שניך לכאן אמנם פד דייקנא בי' הוא איקרי פי' דהנה לפי תירוץ התוס' קשה למה הוצרכו לדחוק שהיא הך ברייתא וקוצרה וע"כ ר"ל שגם הוסיף בה שע"ש דלא תני בה פלל והוא דחוק גדול נימא בפשוטו שהיא ברייתא ממש פכתבה וכלשונה ולאבני לא תקשה ק' רש"י האיה פליג עלה שיאמר דאתיא פאיך תנא דבי ר"י וע"ז כ' דל"ל פן דלאבני אתי לרבות לאידך תנא אף גע"ג והקא קתני שע"ש אלא ודאי היא הך ברייתא דלא קתני בה שע"ש ואבני באמת ס"ל דקאי אף על גע"ג והוצרכו להביא פן מהא דפירשו לעיל דסבר אבני דשאר בגדים או אין בהן טומאה פלל וכו' ע"ש אלא ששם כ' פן לתירץ קושיא בלא הוכחה וכאן הוא עיקר מקומו הוכיחו פן דלרבא דסבר דיש לחלק ולומר דלא מרבה אלא שע"ש לא מפיק וכו' ואם הי' גם אבני סובר פן לא הי' אומר דמפיק אלא ע"כ שאין סובר לחלק בש"ב בין שע"ש לגע"ג וכמ"ש לעיל וא"כ הך ברייתא יוקשה לאבני אמאן תרמי' אלא ע"כ היא הך ברייתא גופא דאידך תנא אלא שקוצרה רבא ופירשה בשע"ש ואבני מפרשה בגע"ג דזוק היטב פי' נ"ל ברור: ומכ"ש לכמ"ש לעיל בתוס' הנ"ל שגם שם הוא עיקר קושיותם פן דמאי דוחק' דאבני וכו' יאמר שפל השלשה אמרו דבר אחד וע"ז תירצו דסבר אבני דאין לחלק בש"ב אלא או יהיו טמאים פמו צו"פ או יהיו טהורים לגמרי והיינו ממש כמ"ש פאן יהיו דבריהם דהקא בשלילה אחת כדפי' לעיל דלרבא דאמר דהך הוכחה פי' לעיל והביאו פאן בקוצר לחזק בו תורף פירושים ודוק: אמנם ודאי מבואר לפ"ז שהתוס' ג"כ היו גורסים שע"ש בדברי רבא וא"כ התירץ שכתבתי על רש"י ג"כ יושאר על התוס' בקושיא ואפשר שמש"ה מחקו זה ולא פירשו כמ"ש משום שלא היו גורסים להתו' שע"ש מחמת שכתבתי ודוק: בגמרא ורבא אי ס"ד נגעים חמירי וכו' והוא תמוה דהא ודאי חמירי וביותר תמוה פירש"י שכתב וע"כ גע"ג בשרצים מנגעים יליף והיכי יליף פינון דאיכא פירכא וכן פי' התוס' מלבד שהלשון דחוק מאד ק' לפי האמת מנ"ל גע"ג בשרצים לכן נ"ל לפרש לשון הגמרא ע"פ מ"ש התוס' בסמוך דלרבא שפיר ילפינו גע"ג חזא מאידך משום שהיא גילוי מילתא בעלמא דגע"ג קרוי בגד וכן משמע הלשון בגמ' רק הך דמקשה ורבא ע"כ צ"ל דהכי מקשה מנא לי' שהיא גילוי מילתא שהיא בכלל בגד דילמא לא הוי בכלל בגד אלא היא חומרא שהחמיר רחמנא בנגעים אף שאינו בגד טמא וא"כ לא מצי יליף שרצים ואיצטרך או בגד לגע"ג וכסברת אבני וע"ז משני דרבא מוכח סברתו דהוי גילוי מילתא דקרוי בגד דאי ס"ד בזה שגע"ג טמא הוא נגעים חמירי לכתוב רחמנא וכו' וזה הוא ודאי פנונת רש"י שכ' וע"כ שרצים מנגעים יליף ר"ל דהוי רק גילוי מילתא וא"ל דילמא באמת לא הוי גילוי מילתא ואו בגד קאי אשע"ש בשרצים וגע"ג טהור בשרצים לק"מ דלא מיסתבר שיהא הפוך לגמרי בנגעים גע"ג בצו"פ טמא ושע"ש בש"ב טהור ובשרצים הך להקפך וע"כ אי הוי חומרא קאי או בגד לגע"ג וא"כ לכתוב בשרצים וכו' וע"ז שני

אב"י וע"כ צ"ל לפי האמת אע"ג דליכא הוכחה ס"ל לרבא מסברא דהוי גילוי מילתא כמ"ש התוס' בסמוך אלא שמעיקרא רצה הגמ' לפרש דרבא מוכיח זה הסברא או י"ל דרבא ס"ל דכעדשה לא הוי פירקא פיון דאי מרדד ל"י הוי טפי מגריס כמ"ש התוס' ואב"י ס"ל פיון דכמות שהיא הוא פחות הוי שפיר פירקא ובזה מתורץ ק' התוס' בסמוך די"ל דסוגיא דפסחים אתיא פרבא ודוק: וא"ל לאב"י דלית ל"י הו סברא דהוי גילוי מילתא בעלמא אם לא נימא פסברת הרב פורת מנ"ל שע"ש בצו"פ דמטמא בשרצים דתו ל"ל כמ"ש התוס' לעיל דיש ליישב פיון דגלי וכו' הא אב"י ל"ל הו סברא דגלי יש לחלק דשע"ש פיון דליכא ריבוי בנגעים אלא אתי בק"ו ע"כ הוא בכלל בגד משא"כ גע"ג דכתיב ריבוי י"ל דאדרבא מדכתיב ריבוי אינו בכלל בגד רק טמא מריבוי ועיין בקונטרס הדרשות וחי' ותיקום שלי ותמצא מרגוע באלו הסברות ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה ס"ד פי דוקיא דרבא ל"ג וכו' עד ונראה אע"ג וכו' הו ונראה אינו מקושר להקודם וגם אינו שייך כלל לכאן בשמעתין ונ"ל לפרש דזולת שיטת התו לעיל בד"ה נפקא לי' מאו בגד שכ' דהו דאמר אב"י איכא למיפרך וכו' ולית לי' גלי וכו' היינו להו תנא דבי ר"י אכל לאידך תנא אית ליה ג"כ גלי וכו' לרבא אליבא דהו תנא אית לי' ג"כ הפירקא ולא אמרינו גלי וזהו דחוק גדול דמשמע בזה הסברא פליגי אב"י ורבא ולשיטתם פליגי הנה תנאי בזה הסברא רק הם פליגי כמאן סבר רשב"א ומאי קאמר ואב"י ורבא אין זה אלא תמה וגם דחוק גדול לשיטתם מאי דקאמר הא רב פפא אמרה והו תירץ אחר לגמרי מאי שייך אמרה וגם אם נגי' בדברי רבא מה צריך לשום תירץ ונגי' תירץ אחר לאתוי ציצית או נגי' גם למעלה אין זה אלא תמה וגם הכא צריכין למחוק פי דוקיא דרבא וגם יל"ד מאי שאמר אב"י לבסוף רשב"א וסומכוס אמרו דבר אחד ולא תכף כ"ז הם סברות מרפסו איגרא וגם רב נחמן בר יצחק לא שייך הכא אמנם זולת שיטתם יש לנו לפרש שיטה השונה בכל דנדאי לפום סברא דלעיל פליגי אב"י ורבא ממש בזה הסברא א"א אמרינו גלי לילף שרצים מנגעים לגע"ג או לא דאב"י אית לי' דלא אמרינו גלי לכה להו תנא אתי או בגד לטמאות גע"ג בצו"פ בשרצים וש"ב טהורים לגמרי מאי פל ואידך תנא ס"ל דיותר מסתבר לאוקמא או בגד לשע"ש וגע"ג באמת טהור בשרצים ולית לי' כלל אף פל לכה קאמר אב"י דמפיק הו תנא מאידך ורבא אית לי' גלי לכה קאמר לרשב"א או בגד קאי לשע"ש בש"ב אף דיותר מסתבר גע"ג משום דגע"ג לא צריך קרא ולתנא דבי ר"י לא דריש קרא דאו בגד או דהוי ס"ד דל"ל גלי ולא מקשה על זה דבאמת הדר והיינו לבתר דאשכח הו ברייתא דתנא דבי ר"י מרבה ש"ב מאו בגד ומשמע נדאי דמרבה להו לגמרי כמו צו"פ פיון דסתמא קאמר תדע להו דרבא אית לי' פיון דנקט סתמא אין לחלק בין גע"ג לשע"ש דמש"ה קאמר מעיקרא דתנא דבי ר"י ורשב"א פליגי משום דרשב"א קאמר בהדיא גע"ג ותנא דבי ר"י קאמר סתמא לא רצה קאמר שלא יחלקו ותנא דבי ר"י נמי מגע"ג הוא דממעט אלא ודאי משום דתנא דבי ר"י סתמא קאמר אין לחלק וה"נ סתמא קאמר משמע דמרבה לכל דיני צו"פ גבי שרצים ואם נאמר דאית לי' גלי וגע"ג בצו"פ טמא אף בשרצים ומרבה לש"ב אף לגע"ג א"כ יחלקו שניהם ארשב"א דאמר בהדיא אין בו משום גע"ג משמע דש"ב עכ"פ בגע"ג טהורים לכל לכה הדר בי לגבי אב"י ואית לי' דלא אמרינו גלי ואו בגד דרשינו לש"ב וא"כ גע"ג טהורין בשרצים אף בצו"פ ושע"ש טמא אף בש"ב בשרצים מאו בגד וא"כ פולהו תלתא תנאי

לא פליגי ותנא קמא דבי ר"י דאמר אף כל לא קאי כלל אטוןמאה אלא אפלאים או אציצית
כדמפרש ואזיל אבל לטוןמאה מרבה מאו בגד ממש כמו צו"פ וה"ק כי לית לי לתנא דבי
ר"י בש"ב גע"ג ר"ל משום דל"ל לימוד לטמאות גע"ג פיון דמפיק או בגד לש"ב והא
דנקט בש"ב אע"ג דגם בצו"פ טהור בשרצים משום נגעים נקט ש"ב וכדי שייספור
פרש"א דמש"ה אין מספכין בגע"ג בפשתן משום דטמא בנגעים ואהא שייך שפיר רב
פפא אמרה פיון דאית לי אף כל לאתוי פלאים ע"כ אית לי ממש תירוץ דרבא כמ"ש
וכיון דאמר בדותא היא יוקשה ארבא אף כל לאתוי מאי אהא קאמר רב נחמן בר יצחק
לפרושי דאתי לאתוי ציצית ואין להקשות הא רבא אית לי דכל בגדים חייבים דדרוש
הפנף מין פנף ע"כ צ"ל דזה אמר מקמי דהדר אבל לבתר דהדר פאן אית לי דאף כל
לאתוי ציצית והפנף מין פנף דריש באמת לצו"פ כמו דאמר ביבמות לתנא דבי ר"י כי
דוקיא דרבא כמו כן סובר רבא באמת והתם קאמר לסברא קמא וא"כ הכא לבתר דהדר
שפיר קאמר אזה כי דוקיא דרבא דלפי האמת הוי זה דוקיא ודוקיא דהתם הוי האמת
והוי מתורץ ג"כ מאי דאמר אביי רש"א וסומכס אמרו דבר אחד דמעיקרא דאית ליה
דרש"א מטמא גע"ג בצו"פ אף בשרצים לא מוכח מידי דסבר פסומכוס די"ל מש"ה
אין מספכין משום דטמא אף בשרצים אבל אונו דאינו טמא רק בנגעים י"ל שפיר
דמספכין והא דלא אמר בגד פשתן ודאי אינו הכרח כלל די"ל דקאי אגע"ג דנקט מעיקרא
אבל לבתר דשמע אביי מרנב"י דקאי אציצית הדר בי דודאי למה לנו לעשות פלוגתא
יותר יש לנו להשוות דקאי אציצית וכולהו תלתא תנאי לא פליגי וכמ"ש וא"ת פיון דאף
לרש"א אית לי כמו הנה תרתי תנאי דבי ר"י דגע"ג אינו טמא כלל בשאר טוןמאות אף
בצו"פ ע"כ הא דאין מספכין היינו משום דטמא בנגעים ממילא אף באונו אין מספכין
דג"כ טמא בנגעים ולכך קאמר השתא דרש"א וסומכס אמרו דבר אחד זהו ה"ל מחנור
בשיטה וא"כ לפ"ז ודאי הלכה כרנב"י דאף רבא בטר דהדר אית לי הכי וגם אביי סובר
הכי לפמ"ש וא"ש לישנא דהדר בי והיינו לגבי אביי וכן נ"ל באמת לפסק הלכה לענ"ד
אבל תו' נאדו מזה השיטה לעיל בד"ה דתנאי או בגד לכן מחקו גם פאן הגירסא כי דוקיא
דרבא דלדידהו אית לי לרבא באמת הכי לכה כ' ע"ז ונראה דאין הלכה כרנב"י משום
דרבא פליג וגם אביי פליג לשיטתם ודוק: בתוס' בד"ה פל היוצא מן העץ אין מדליקין
לעיל פי' בקו' וכו' וצ"ל שלא הי' לפני התו' הגירסא ברש"י פאן קנבוס וכו' וע"ש בתוס'
אמנם נלע"ד דברי רש"י מוכרחין לעיל דאי לא קאי אקנבוס וצ"ג מאי היוצא מן העץ
דקאי רש"א למעט דאינו מטמא גע"ג והיינו ודאי בגד ולא מצינו בגד מן יוצא מן העץ
אלא הנה ואף את"ל פאן לענן פתילה משפחת בעמרינתא כדמשני לעיל אבל אין דרך
לעשות בגד מפנו ואף את"ל דעושין גם מהם בגד קשה הא ודאי גם קנבוס וצ"ג אין
מטמא משום גע"ג לרש"א דהא מנגעים יליף א"כ היכי שביק עיקר בגד ונקט יוצא מן
העץ אלא ודאי קאי אקנבוס וצ"ג ואע"ג דאיכא נמי נוצה של עזים ומשי דאין מטמא
משום גע"ג נקט יוצא מן העץ לאפוקי צמר ועור דמטמא וביאמת בהו איכא כלל אחר כל
היוצא מב"ח אינו מטמא אלא צמר ועור אבל אי לא מייירי מקנבוס וצ"ג לא פניל שום
בגד ובאמת אינם מטמאין הוא תימה ולפ"ז י"ל דגם לפני התו' הי' גי' ברש"י פאן ג"כ
כמו לפנינו אלא שג"כ הבינו שהוכחת רש"י מלעיל לכה כ' לעיל פי' ר"ל מכת לעיל פי'
כן אלא שאעפ"כ נאדו מזה מפת קושיותם אמנם נ"ל דברי רש"י מוכרחין כמ"ש ומה

שֶׁהִקְשׁוּ מִמַּעֲשֵׂה בְּכָל בְּכָל יוֹם אֵינוֹ קוֹשֵׁי דְבָאֲמַת לְאוּ מְנַהֵג וְתִיקוֹן הוּא וּמ"ש שֶׁהוּא טוֹב לְפַתִּילָה ג"כ אֵינוֹ קוֹשֵׁי שְׂדַעְתָּם הִי רַחֲבָה מְדַעְתֵּינוּ שְׂאִינוֹ גַּמְשֵׁף אַחַר הַפְּתִילָה כְּמוֹ פִּשְׁתָּן אוֹ שֶׁהָאוֹר אֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹכוֹ וּמ"ש שֶׁהוּי זָרַע לֵק"מ דְּהָא הֵם בְּעֶצְמָם פְּתוּבוּ דְגַם פִּשְׁתָּן הוּי זָרַע לְדִינָא וְאַפ"ה קָרְאוּ הַפְּתוּב עֵץ וְלֹאִיזָה נ"מ שִׁינָה הַפְּתוּב ע"כ צ"ל דְּבִלְשׁוֹן קָרָא נִקְרָא עֵץ שְׂגָדֵל כְּמוֹ עֵץ וְגַם בְּלִשׁוֹן תַּנָּא נִקְרָא כֵּן וְא"כ גַּם קַנְבוּס וּצ"ג הַגְּדִילִין כֵּן נִקְרָאִים עֵץ ג"כ בְּלִשׁוֹן הַתַּנָּא וְאַפְשֵׁר דְּגַם הַתו' לֹא פְּלִיגֵי אֲלֵא פֶּאן וְלֹא לְעִיל וְאִם נֹאמַר דְּגַם רַש"י לֹא גָרַס כֵּן לֹא פְּלִיגֵי פְּלֵל וְלִשׁוֹן מְשַׁנָּה לְחוּד וְלִשׁוֹן בְּרִייתָא לְחוּד וְדוּק: דָּף פַּח ע"א בְּרַש"י בַּד"ה מִמְשַׁכְּן דְּלֹא הוּי בִּי וְכו' ר"ל דְּלֹא הוּי שֵׁם מֵה שְׂנִקְרָא אֶהֱל אֲלֵא פִּשְׁתָּן כַּמ"ש בַּגַּמ' מֵה לְהֵלֵן שֶׁל פִּשְׁתָּן קְרוּי אֶהֱל וְנ"ל שֶׁבֵּא לְפָרֵשׁ כֵּן לְתַרְזֵן ק' הַתּוֹס' מ"ש בַּתו' בַּד"ה וַיִּפְרוֹשׂ אֶת הָאֶהֱל תִּימָא לַר"י מַנ"ל וְכו' עַד וְשָׂמָא אֶהֱאֵי קָא סְמִיךְ וְאִין לוֹ פִּירוּשׁ לְכַאוּרָה וְנ"ל דַּה"ק דְּהָא דְּנִקְט וַיִּפְרוֹשׂ אֶת הָאֶהֱל לְאוּ מֵהֲכָא יְלִיף דְּפִשְׁתָּן אִיִּקְרִי אֶהֱל דְּהָא אֶהֱל וְדָאֵי קָאֵי עַל יְרִיעוֹת עֲזִים כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּפָרֵשׁ אוֹתָם עַל הַמְשַׁכְּן דְּהֵינּוּ יְרִיעוֹת שֶׁשׁ מְשַׁזָּר וְהָא דְּלֹא נִקְט קָרָא בְּסִדֵּר הַקְּמָתוֹן הֵינּוּ כֵּינּוּ דְּכַתִּיב וַיִּפְרוֹשׂ אֶת הָאֶהֱל עַל הַמְשַׁכְּן מִמִּילָא פָּרֵשׁ תַּחֲזִילָה אֶת הַמְשַׁכְּן אֲלֵא נִקְט הָאֵי קָרָא דְּכַתִּיב בִּי אֶהֱל גַּבִּי מְשַׁכְּן וַיִּלְפִּינּוּ מִמִּילָא מְכַל הַמְשַׁכְּן מֵה שְׂמַצִּינוּ שְׂנִקְרָא אֶהֱל וְשֵׁם מְצִינוּ גַּם פִּשְׁתָּן שְׂנִקְרָא אֶהֱל כֵּינּוּ דְּנִקְרָא מְשַׁכְּן בְּהָאֵי קָרָא גּוּפָא וְכוּן שְׂאָר קָרָאֵי מֵה שְׂמַבִּיא הַתּוֹס' וְכוּן בַּגַּמ' לְקַמֵּן וּמְשַׁכְּן מְצִינוּ שְׂנִקְרָא אֶהֱל כַּמ"ש רַש"י וְתוֹס' דְּכַתִּיב מְשַׁכְּן אֶהֱל מוֹעֵד וְהַדְרִי תו' מִתִּירֵץ הָרֵאשׁוֹן וְהַכִּי מְסַקְנָתָם וְכַמ"ש וְכוּן פְּנוּנַת רַש"י בַּמ"ש פֶּאן וְכו"כ לְהַדְיָא בַּד"ה מְשַׁכְּן קְרוּי מְשַׁכְּן וּבַד"ה מֵה תַּחֲתוֹן וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה וְחוּטוֹן כְּפוּל שֶׁשׁ וְכו' עַד וְאֵי קוֹשֵׁי וְכו' לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּזָה דְּאֵינוֹ עֲנֵנּוּ לְכַאן וְלְעִיל הַל"ל כֵּן וְנ"ל דְּבָאֲמַת נוֹכַל לְפָרֵשׁ דְּאֶהֱל אֶהֱל רִיבָה קָאֵי גַּם עַל הַפְּלִים שְׂתַחֲתִיו שְׂיִטְמָאוּ בְּכָל אֶהֱל וְלֹא קָאֵי אַג"ש אֲלֵא עַל אֶהֱל עֲצָמוּ אֲלֵא הַכִּי מְקַשָּׁה רַש"י עַל הַמְקַשֵּׁן דְּלֹא יָדַע מֵאֶהֱל אֶהֱל רִיבָה לְמָה לֹא הִקְשָׁה יוֹתֵר חֲמוּרְדָא"כ אַף הַפְּלִים שְׂתַחֲתָא אֶהֱל אַחַר לֹא יִטְמָא וְע"ז תִּירֵץ שְׂלֵא הִי יְכוּל לְהַקְשׁוֹת כֵּן דַּהִי לְשִׁנּוּי כְּדָאֵי בְּסַפְרֵי וְא"ת א"כ לְמָה נִקְט הַסַּפְרֵי זֶה הַק"ו הָא לְפִי הַאֲמַת לֹא צָרִיךְ לְק"ו דִּישׁ רִיבָה וִי"ל דָּאֵי לֹא הַק"ו ה"א דְּרִיבָה קָאֵי רַק אֲכַלִּים שְׂתַחֲתִיו וְלֹא עַל אֶהֱל עֲצָמוּ הַמְחַוְּבָר אַע"ג דְּרִיבָה הַפַּל הַכִּי מְסַתְבֵּר שְׂיִהָא הַרִיבּוּי עַל כָּל הָאֶהֱל לְעַנְנֵן פְּלִים שְׂתַחֲתִיו בְּמִילּוּאוֹ וְגַם הַג"ש יֵהִי עַל הָאֶהֱל עֲצָמוּ בְּמִילּוּאוֹ וְלֹא נֹאמַר שְׂזָה לְמַחֲצָה וְזֶה לְמַחֲצָה וְא"כ הוּי קֶשֶׁה אֵי מֵה לְהֵלֵן שְׂזוּרִין וְכו' לְכַף נִקְט הַק"ו וְלֹא צָרִיךְ רִיבּוּי אֲכַלִּים שְׂתַחֲתִיו ע"כ קָאֵי גַּם אֶהֱל וּלְפ"ז גַּם דְּבַרֵי רַש"י יוֹתֵר מְסַתְבֵּר לְפָרֵשׁ כֵּן שֶׁהִקְשָׁה כֵּן אַתִּירֵץ שְׂמַשְׁנֵי אֶהֱל אֶהֱל רִיבָה ע"ז כ' וְאֵי קוֹשֵׁי וְכו' ר"ל וְנֹאמַר דְּהַרִיבָה קָאֵי ע"ז וְאַפְתִּי תַקְשָׁה דְּנִיבְעֵי דְּנִקְא שְׂזוּרִין וְע"ז תִּירֵץ שֶׁא"צ רִיבּוּי ע"ז דַּמְק"ו מִיִּיתִי לַה וְדוּק: מֵה שֶׁהִקְשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א בְּתוֹס' דְּמִיִּיתִי וְאֶת הַמְשַׁכְּן תַּעֲשֶׂה וְכו' וְלֹא מִיִּיתִי וְנִשְׂאוּ אֶת יְרִיעוֹת הַמְשַׁכְּן נ"ל מְשׁוּם דְּהֵינּוּ יְכוּלִין לְפָרֵשׁ יְרִיעוֹת שֶׁל מְשַׁכְּן וְלֹא הֵם נִקְרָא מְשַׁכְּן אֲבָל קָרָא דְּהַמְשַׁכְּן תַּעֲשֶׂה מוֹכַח שֶׁפִּיר וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אֵי מֵה לְהֵלֵן קְרָשִׁים פִּי' בַּקוּ וְכו' וְהַקְשָׁה רִיב"א וְכו' ע"ש וְנִלְע"ד דְּלֵק"מ דְּהָא הַשְׂתָּא ס"ד דְּמְשַׁכְּן קָאֵי אֲקַרְשִׁים וְהַיְרִיעוֹת וְכַמוֹ שְׂאֵם עֲשֶׂה אֶהֱל מְשַׁכְּן לְבַד טְמָא כֵּינּוּן שֶׁהִי בְּמְשַׁכְּן וְקְרוּי אֶהֱל ה"נ אִם עֲשֶׂה אֶהֱל מֵעֵץ לְבַד יֵהֵא טְמָא וְק"ל: בְּגַמְרָא וְאִיכָא לְמִיפְרָף מֵה לְשַׁרְצִים שְׂכֵן מְטַמְאִין בְּכַעֲדֻשָּׁה הַמ"ל מֵה לְשַׁרְצִים שְׂכֵן כָּל הַבְּגָדִים טְמָא בְּהוֹן וְא"ל דְּאֲתִי לְמִימַר אֲלִיבָא דַּכ"ע

דהיננו אף לאבני אליבא דרשב"א ותנא דבי ר"י לעיל דאף בשרצים אין טמא אלא צו"פ (א"כ היכי אמר לקמן אתנא בק"ו מנוצה של עזים וכו' התו' דא"ל שו"ע יוכיח דמה לשו"ע שכן אינו מטמא בשרצים ר"ל מש"ה אינו מטמא באהל המת הא נוצה של עזים נמי אינו טמא בשרצים לדידנן) אמנם לק"מ דאדרבא י"ל דלאבני לק"מ שני ק' התוס' דלשם כמו שנבאר בעזה"י וא"כ גם הכא לק"מ דבעי למימר אף לאבני אף דרבא קאמר לי' ודוק: בתוס' בד"ה ריבה עור בהמה טמאה וכו' עד ונראה דהא דנקט בהמה גסה וכו' לכאורה אינו שייך לכאן ואינו מקושר מהקודם אמנם ה"פ דלא תיקשי היכי ס"ד דמש"ה הצריף הך ברייתא ריבוי דלא נימא דומיא דצמר למה לא חישוב גם בהמה גסה כמו שם בת"כ אלא ודאי הך ברייתא ל"ל דרשה דצמר וע"ז כ' דגם שם ב"ג לאו דוקא ע"כ וא"כ לא פליגי וי"ל דהיננו הך ברייתא אלא שקיצרה וק"ל.

בתוס' בד"ה מה לשרצים וליבא למיפרך וכו' עד ואומר ר"י משום דג"ש וכו' ועי"ל וכו' עיין במהר"מ שהקשה א"כ מאי מהני ק"ו ותירוצו דחוק ודאי מה שהקשה מפת ועי"ל לק"מ דהג"ש כגד ועור לא פתיב אלא גבי טומאת פלים דמת שתחת אהל אבל ק"ו ודאי יכול למילף טומאת אהל עצמו מטומאת פלים דשרצים אבל תי' הראשון תמוה פיון דג"ש דאהל אהל סתר לג"ש כגד ועור מכ"ש דסתר לק"ו ודחתק לומר דק"ו וג"ש עדיף יותר מג"ש לחוד ונ"ל לפרש אחר שנבין עוד דברי התו' שסיים לכה צריף ריבוי שאין לו פירוש שהוא למותר וגם מאי ריבוי יש כאן הל"ל לכה צריף ק"ו ונ"ל לפרש פנונתם דקאי אלעיל ור"ל דעפ"ז מתורץ גם הק' דתוס' בדביבור הקודם שהקשו למה צריף ריבוי בשרצים לעור בהמה טמאה ודחקו לתרץ ועפ"ז ממילא מתורץ פיון דכאן איכא ג"ש דאהל אהל דסתר לי' נאי לא פתיב ריבוי היינו מקיימין שני הג"ש דאהל אהל אתי לאורוי בטומאת אהל שעור בהמה טמאה שאינו טמא ושרצים הוי ילפינן מג"ש דכגד ועור מהכא דגם בהו עור בהמה טמאה טהור לכה צריף ריבוי בשרצים וא"כ פיון דבלא ריבוי הוי ממעטינן אהל המת ושרצי' מג"ש דאהל אהל וכגד ועור עכשיו דמרה הפתוב מרה גם שניהם פיון דאיכא ק"ו דל"ל דאהל אהל סתר לי' דהא הג"ש הוי קאי לשניהם מחמת כגד ועור גם הריבוי קאי לשניהם והרב פורת דלעיל דלא תירץ פן אפשר ס"ל כמו ועי"ל ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה אתי בק"ו מנוצה של עזים וא"ת וכו' ועוד קשה וכו' עד והקשה הש"ר מקוצי וכו' ולענ"ד נ"ל דלק"מ די"ל דרבא מברניש ס"ל כפבני לעיל אליבא דתנא דבי ר"י ורשב"א דנוצה של עזים אינו טמא פלל בשרצים מאף כל ויליף ק"ו מנגעים ושרצים דמה נוצה של עזים דאינו טמא בנגעים ושרצים טמא באהל המת וכו' אע"ג דנקט נגעים לחוד י"ל דקאי אלעיל דנקט נגעים ושרצים אע"ג דלעיל קאמר רבא נאיהו פליג אפבני לעיל גבי שמעתין דצו"פ הוה רבא איתותב וי"ל דלדידנן באמת עור בהמה טמאה אינו טמא באהל המת כמו שפשט רב יוסף ואדרבא מסתבר פן דאל"כ היכי פשיט ר' יוסף דטהור הוה איכא ק"ו ולפמ"ש א"ש דרב יוסף ס"ל כרבא ולא מוכח מק"ו כמו שהקשו התוס' ורבא מברניש ס"ל כפבני וא"כ לק"מ פל הקושיות דל"ל שו"ע יוכיח דהא אינו טמא בשרצים וגם לק"מ ל"ל קרא גבי שרצים דהא ליכא ק"ו גבי שרצים פיון דנוצה של עזים אינו טמא בהם וממילא לק"מ ק' הש"ר מקוצי אלא שהתו' ביקשו לתרץ אף אם ס"ל כרבא ודוק: אמנם לפמ"ש מתורץ ק' תמורה דבגמ' מקשה אלא הוה דתני רב יוסף למאי הילכתא וכו' התו' לא בעי למימר וכו' וכ"כ רש"י דמאי דהנה הנה ותימה

גדול דא"כ מאי בעי מאי הוי עלה דתחש למאי היקלכתא מאי דהוי הוי ולפמ"ש א"ש דזה הפשיטות הוי רק לאבני וקא דמקשה אלא הא דתני ר"י היינו לאבני האיה מפרש הברייתא אבל על רב יוסף גופא לק"מ די"ל דסבר פרבא תדע דאל"ה מאי משני לתפילין הא רב יוסף אמר לה על תחש דכן אמר לעיל להדיא מאי תיבעי לי' תנינא אלא ודאי ארב יוסף לק"מ רק לאבני האיה מפרש את הברייתא ומשני לתפילין וקא מבועי' שפיר מאי הוי עלה דתחש ונ"מ למיפשט בעינן אליבא דרבא דתו לא מיפשט מברייתא אף לרבא די"ל דקאי רק אתפילין וכן משמע ברש"י להדיא שכ' בד"ה מאי הוי עלה לא איפשט בעינן ולפי פשוטו הא פבר איפשטיט מק"ו אלא ודאי כמ"ש וכ"כ לתרץ הקושיא גדולה שכ' ודוק: ברש"י בד"ה הל"מ וכיון וכו' עד ומתניתן דרב יוסף לאו הל"מ קאמר נלע"ד דרש"י בא לתרץ בזה מה שהקשו בתוס' בד"ה תפילין בהדיא וכו' ור"ל פיון דההו ברייתא קאמר הלשון למלאכת שמים משמע דטעם הוא משום דהוי מלאכת שמים ואי הל"מ לא צריף טעם וכן הקרא מן המותר בפייה אין צריף טעם והל"ל לא הנכשר לתפילין אלא עור בהמה טהורה ודוק: בגמרא בשלמא לענין טומאה בהא פליגי וכו' הוא מותר ונ"ל לפרש דנדאי ידע ראב"א די"ל בשבת פליגי אי מיתר להדליק הואיל ולא הבהבה פרבא וכמו כל פסולי פתילות דמתניתין ולא הוי דחיק נפשי' למיקמא בי"ט דוקא ושלא פהיקלכתא דאיהו גופא סבר פר"ש אלא דקשה לי' דא"כ מאי שייף זה לזה וגם מאי שייף פלוגתא דטומאה לכאן ואת"ל אידי דשבת נקט נמי טומאה דבשלמא אי הוי חד טעמא שייף לומר אידי ולכך נקט בשלמא לענין טומאה פליגי ודאי אי קיפול מועיל וא"כ אי הוי הכא בשבת טעמא אחרני לא הוי שייף למיתני בחד בבא וגם לא שייף לכאן לכך דחיק נפשי' לפרש דהא בהא תליא משום דטמאה היא לכך אין מדליקין בה ודוק: דף כט ע"א בגמרא רבא אמר היינו טעמא וכו' והא דנקט לה הכא דטומאה וגם בחד בבא צ"ל דס"ל דאע"ג דלאו חד טעמא פיון דפליגי בחד מילתא הני תרי פלוגתא נקט להו בהדי הדדי אמנם הוא דחוק גדול דעכ"פ לא הוי למיתני להו בחד בבא וגם הוי לי' למיתני דשבת קודם וביותר לפ"ז יוקשה ארב המנונא לקמן דלא הוי אף בחד מילתא דהא מקולי מטלניות לא שייף בקיפלה דוקא ובפתילה אלא בבגד שהקילו ולא שייף פלל לכאן ונ"ל לתרץ אליבא דרבא דג"כ הוי חד טעמא משום דאין מדליקין בה ועדיין לא חזי לפתילה בלא היבהוב לכך קיפול אינו מועיל ועדיין בגד הוי לענין טומאה משא"כ אי מדליקין בה ע"י קיפול לחוד הוי פתילה ולא בגד לכך קיפול מועיל וראב"א ל"ל זה הסברא ובדרך זה י"ל גם התירץ של רב המנונא כמו שנבאר בסמוך ודוק: ברש"י בד"ה ומקולי מטלניות וכו' עד וקיפול דנקט במתני' וכו' וגם לפי פשוטו משמע דברי רש"י דאיירי ג"כ שתלאו במגוד או אחריו הדלת ותימה גדולה בעיני חז"ל דהיא רמיזא במתניתן זה וגם לא שייף קיפול לכאן וגם לא שייף פלל הפלוגתא דטומאה לפתילה דהתם משום שביזוהו הוא ולא משום פתילה וגם לא שייף פלל זה לזה ולא למכילתן ומה גם למיתני בחד בבא לכן נ"ל לפרש דפתילה הוי דומיא דתלאו במגוד או אה"ד דכיון שעשאו פתילה פבר הסיחו מדעתו מהיות בגד לכך קיפול דאל"ה לא הוי עדיין פתילה ולא הוי כמו תלאו במגוד וטמא ויש לכונן זה בדברי רש"י דה"ק משום היבהוב וכו' ר"ל משום דלענין הדלקה אי הבהבה ודאי שרי ואי לא קיפלה ודאי אסר נקט לה גם לענין טומאה פיון דתלי בזה דהוי פתילה משה טהורה לר"ע ולפ"ז לא הוי צ"ל דאזיל ר"ע לשיטתן אלא

פינון דהאמת פה הוא והני לר"ע טהורה אפי' אי לא הוי מדליקין בי' אלא דסוף סוף פינון דפלוגתניהו משום דתלי בפתילה נקט לה ה"א והא דאמר רבא לקמן ונהדר בי' ר"ע וכו' מדנקט פתילת הפגד וכו' לאו דאיירי דתלאו במגוד אלא דמוכח דפתילה הוי כמו תלאו במגוד ולא מבונה כ"כ כמו אה"ד דאל"ה ליתני של פגד ודוק: אמנם לולא דברי רש"י לקמן שפי' דלענין הדלקה פליגי אי מדליקין בפתילה שאינו מחורכת הייתי אומר דרב המנונא מפרש פלוגתא דהדלקה כראב"א אלא שא"צ לאוקמא בגע"ג מצומצם וגם בקיפול מועיל אלא בקולי מטלניות וכמ"ש ואם הבהבה ודאי טהורה לכ"ע דהוי כמו זרקו באשפה דאין ראוי שוב לבגד ובי"ט שחל להיות ע"ש עסקינן דלר"א פינון דטמאה היא אי מדליק לה הוי עכ"פ כמו זרק באשפה והוי נשבר בי"ט מש"ה אין מדליקין בו ולר"ע הוי נשבר מעי"ט משום קולי מטלניות ודוק: בתוס' בד"ה רבא אמר משמע דרבא סבר וכו' ר"ל דהא עדיין לא שני תירץ דרב המנונא דנאמר שסמך עלי' ואמאי לא מפרש לענין טומאה או הל"ל בטר רב המנונא וק"ל: בא"ד ע"כ נרא' דהכא גרס רבה והתם רבא ול"ל איפכא חדא דמסתמא נקט ש"ס פסדר מעיקרא ראב"א ורבה ורב המנונא ואח"כ רבא שהוא בתרא ולא מעיקרא רבא ואח"כ רבה וגם ליכא למימר דרב המנונא ורבה סמכי ארבא וא"כ היכי מפרשי אינהו טעמא דהדלקה ודוק: בא"ד ונ"ל דבחנם נהגו וכו' נ"ל שהוא מקושר מהקודם ר"ל דא"ת ע"כ גרסינן רבא דאל"כ למה נהגו הנשים להבהב דנגד רבה י"ל דהלכה כראב"א ור"א בר' אושיעא דלדידהו א"צ להבהב אלא ודאי גרסינן רבא לכה נהגו כן דבכ"מ הלכה כרבא שהוא בתרא לכה פתבו דז"א דאף אם גרסינן רבא אעפ"כ בחנם נהגו דהא רבא קאמר כן רק לר"א דשמותי הוא וכו' וא"כ שפיר גרסינן רבה ה"א פינון דבלא"ה הוי חומרא בעלמא וק"ל: בד"ה ולא בסמרטוטין וכו' עד ומיהו בתוספתא גרס וכו' והא דנקט לה ה"א נ"ל דר"ל למה נקט קיפלה הל"ל פתילה שלא הבהבה אין מדליקין וא"ל דנקט לרבותא אע"פ כן אין מדליקין דליתני פח דהיתרא דאע"פ שלא קיפלה ג"כ מדליקין לכה קאמר ולא בסמרטוטין אע"פ שאינה מחורכת לכה נקט קיפלה משום דיוק דדוקא בקיפלה הוא דלא הבהבה אין מדליקין אבל הבהבה מדליקין אבל לא קיפלה אפי' הבהבה אין מדליקין דהוי סמרטוטין וק"ל: בגמ' אימא שפיר דמי צריכא ולהיפך לק"מ פינון דאיכא פלוגתא הוי הך צריכא לר"ש להיפך אלא דק' אתמרים דלר"י שפענין מאגוזים ולר"ש מפלים וצ"ל דה"א סברא דמעיקרא מפסיין והשתא מגליין יותר חמור וה"א דגבי פלים דמעיקרא מגליין והשתא מגליין מודה ר' יהודא דשרי לכה צריכי פולהו ודוק: בתוס' בד"ה והא דרב לאו בפירוש איתמר וכו' מה שהקשה המהרש"א מה שתוס' לא מיתני משמן של בדדין נ"ל משום דשם יש לפירש כפירש"י דג"כ לא הוי נולד ומכרכי דוזי אף דהוי מוקצה אתי נולד בק"ו וק"ל בתוס' בד"ה בין מן המוכן פי' בקונ' וכו' ע"ש עד גמירא ולענ"ד נראה פירש"י יותר נכון ומוכרח דלפי' התוס' ק' חדא הא שני הקושיות דאמאי קרי לה מוכן ושאינו מן המוכן ק' לשלשתם אף שמתרצין דמקשה פינון דלדידך' טמא אמאי קרי לה שאינו מן המוכן גם בל"ז קשה ול"ל לזה הדותק הל"ל אפולהו ואמאי קרו פולם למגוד מוכן ולאה"ד שאינו מן המוכן וגם לא שייך תירוץ פינון דלגבי אשפה מוכן וכן לגבי קופסא לאו מוכן הא לא הזכירו בדבריהם קופסא ואשפה ומאי שייך לשנות הלשון בשבילם שלא הוזכרו כן וגם תירוץם מה שכ' הא דלא אמר דלגבי מגוד לאו מוכן והוי א"ש טפי

דכינן דהזכיר מוכן דהיינו מגוד לגבין הוי אה"ד אין מוכן תירוץ דחוק מאד כמו שגבאר
בסמוך משא"כ לפירש"י לק"מ ומה שהקשו מה לו להזכיר קופסא ואשפה לק"מ די"ל
כל אחד תלי טעמא בהכי ר"א סבר כמו שקופי שקופסא מוכן משום דעדיין דעתין עלי
פן מגוד ואה"ד פיון דס"ל דבהכי לא בטלה מדעתו אשמועינן דהוי כמו קופסא ור"י
אשמועינן דהוי כמו אשפה ושפיר שיניף הקשין והתירץ לכל אחד דוקא וממילא לק"מ
ק' הראשונה דהיינו ק' הגמ' אמאי קרי לה שאינו מן המוכן וכו' ומשני שפיר דר"א פיון
שהזכיר קופסא קרי לשניהם שאין מן המוכן וכן ר"י להיפך ולר"ע לא מקשה מידי
דאיהו קרי שפיר ומ"ש מהכרעה רש"י אזיל לשיטתין דלא ס"ל לפרש פן בעלמא גבי
הכרעה שלישית ותוס' אזלי לשיטתיהו וגם לפי התוס' י"ל פיון דעכ"פ הזכירו שם
מוכן ואין מוכן הוי הכרעה ודוק: בא"ד דלא חשיב פולי האי תלאו במגוד מאה"ד אע"ג
דאה"ד קרי למגוד מוכן צ"ל פיון דהוא טמא לא שיניף לקרותו שאינו מוכן אע"ג דלא
חשיב כ"א הוא נחית תרי דרגי לכך מגוד אע"פ דלא חשיב פיון דטמא ולא נחית רק חד
דרגא מקופסא קרי מוכן וכן להיפך לר"י וק"ל: ע"ב בגמ' ואי אשמועינן של חרס ה"א
בהא קאמר ר' יהודא וכו' אע"ג דזה אשמועינן מקערה דמפסיק ולא מאס אפ"ה שרי ר"י
וא"כ ליתני של חרס וקערה ולא ליתני שפופרת י"ל דה"א שהקערה נמי מיירי בשל
חרס דמאס וק"ל: בגמ' עולא מתרץ לטעמין מטה דומיא דכסא וכו' הא דלא קאמר
בקיזור עולא מתרץ במטה קטנה וכן לרי"ר י"ל משום דהוי קשה היכי נקט סתם מטה
דהוי גדולה וכן היכי נקט סתם כסא לר"י וגם למה נקט שניהם אי לאו משום דאשמועינן
בגדולים ובקטנים לכך מתרץ דנקט מטה דומיא דכסא ואע"ג דנקט סתם לק"מ דהוי
דומיא וגם מטה מיירי בגדולה יותר מפסא אלא דומיא דכסא שאפשר לנשאה בידי
ע"י הדחק ואפ"ה שרי וכן כסא דומיא דמטה ודאי היא קטנה ממנה אלא דומיא שא"א
לינשא בקלות אלא ע"י הדחק וכו' אע"ג שרי אף לר"י ודוק דף ל ע"א שאל שאילתא וכו'
יל"ד הלא משנה שלימה היא וגם הך דרשה שפתח אין ענין לפשיטות שפשט וגם לא
פשט מהמשנה וגם לא מקרא דוחי בהם ולא שימות נ"ל לומר דבאישא היינו רשע לחלל
שבתות ומשום דאמרינן בעלמא טעם דפ"נ דוחה שבת מוטב שיחלל עליו שבת אחת כדי
שישמור שבתות הרבה וגם קרא דוחי בהם יש לפרש מהאי טעמא משא"כ בזה ומשום
דלכאורה יש לפשוט זה ג"כ מהני רומיא דקרא ולומר דהך קרא דמשבח את המתים
היינו בצדיקי' והך קרא דמגנה אותן היינו ברשעים שאף בחייהם קרוים מתים וא"כ
נפשוט שאין לחלל עליו שבת שאף בחייו הוא פאלו פכר מת לכך פתח ומפרש קראי
באופן אחר ולא ברשיעי עסיק והדר פשיט מסברא דקרא דוחי בהם קאי אף על הרשעים
דעכ"פ יש בו גרו של הקב"ה ומטעם שמה ישוב בתשובה ע"ד לא אחפון במות המת
וק"ל: או נ"ל לפרש תיבת לעילא והוא ע"ד שפביא השל"ה בה' ר"ה שמותר להתנדות
ולבכות בשבת על עונותיו ומסופק קצת בזה וכל הפוסקים חולקין וגם אני פתבתי
בחידושי פוסקים לדחות הראי' ואדרבא לפי דעתי מוכח משם שעל עון אסור להתענות
ולבכות רק לתוספת קדושה וי"ל שזה הי' מסופק להם שמצינו בעלמא שעון קרי נורא
כמו נורא בי פלגיא בביתי והוא אש היצר וגם שמדליק אש בנשמתו בפגמו בה וזו שאיל
לעילא מה לבכות וכו' ר"ל מה שמותר לכבות הנורא לעילא שדולק בו ע"י עונותיו והוא
קצת דמי לפ"נ שדוחה שבת מכ"ש לעילא בנשמה כמו שכ' השל"ה לכך הביאו פאן

והוא פשיט ג"כ מוטב שישכבה גרו שעשה הוא מקמיה נר נשמתו כמ"ש ק"ו ועד"ז יש
לפרש גם הפוסקים ואין להאריך: דף לד ע"א בגמ' הא גופא קשיא אמרת עם תשיכה
וכו' לכאורה לא מוכח פלל דאסור לערב ספק תשיכה ונ"ל דאי הוי רשאי לא הי' רשאי
לישאל עם תשיכה משום שפא יפשע והוי להו לתקן שישאל ביה"ש ערבתם כמ"ש
רש"י בטעם עם תשיכה במשנה וק"ל: ברש"י בד"ה ערבתם עירובי תחומין ותצירות
והוא תמוה דהא מסקינן פאן בעירובי תחומין ומכ"ש לפמ"ש מוכח מהגמ' דאסור לשאול
על ע"ח עם תשיכה רק ביה"ש שפא יפשע וא"ל דרש"י מפירש לפי ה"א דמי הכניסו
בדוחק זה ונ"ל לפרש דבאמת אי הוי רשאי לערב הכל ביה"ש לא היינו מתקנין לכתחילה
שישאל עם תשיכה רק ביה"ש אבל פיון דצריף לשאול אע"ת עם תשיכה שואל ג"כ
אע"ח ושואל סתמא ערבתם וגם לא אתי למיפשע פיון שיערבו ע"ת יערבו ג"כ ע"ח ולא
תקנו שישאל ביה"ש אע"ח ובגמ' ה"ק פאן בע"ת שיש לו לערב ע"ת שואלין אשניהם
עם תשיכה פאן בע"ח אם אין לו לערב אלא ע"ח באמת שואל ביה"ש וק"ל בתוס' בד"ה
שניהם קנו עירוב וכו' עיין במהרש"א שהקשה דלמה לא הוכיחו תוס' לעיל מזה דע"ת
אין מערבין ביה"ש לכתחיל' מכ"ש ונ"ל דאין זה הוכחה דה"א ביה"ש לא נכנס פלל
בגדר ספק דהקא תקנו דמותר לערב ביה"ש דאין מדמין ספקות דרבנן וכ"ש הקא די"ל
דאף בשבת אין אסור כ"כ כמ"ש רש"י בע"ח לפי האמת פה ה"א בע"ת אבל אי אמרינן
דהקא מיירי בע"ת וקרי לי הגמ' ספק עירוב שפיר מקשין וק"ל: בגמרא ואמר רבא
מפני מה אמרו אין טומנין וכו' עד ואמר רבא מ"ט אמרו וכו' ועיין ברש"י שתורף
הוכחתו דע"כ הקא איירי בדבר שאינו מוסיף דאלו במוסיף הבל אסור אף מבע"י דהא
תנו אין טומנין בגפת נהדר מוכח דהך במה טומנין איירי מבע"י דמשחשיכה תנו הקא
אין טומנין והוא תימה גדולה שמוכיח מעצמו חדא מאידך ואידך מחדא דילמא הקא
מיירי בדבר המוסיף אבל בשאינו מוסיף מותר אף משחשיכה והתם מיירי משחשיכה
ויש לדחוק פיון דהקא נקט סתמא וטומנין משמע בדבר שסתם הטמנה היא והתם נקט
סתמא במה טומנין משמע בזמן שרגילין להטמין ורגילותהוא ביה"ש פדנקט הקא סתמא
וכן התם ואי פדכתיבנא הוי לי לפרש הקא והתם אלא נדאי סמיה אסתם רגילות שיהו
ע"כ מבע"י ובדבר שאינו מוסיף כמ"ש וסמיה חד משנה אכתבתה וא"צ לפרש וכן מוכח
להדיא לשון רש"י שכ' בשניהם וסתם הטמנה וכו' משמע שאין מוכרח אלא מדנקט סתם
וק"ל: או י"ל משום דהך משנה במה טומנין קאי אהך משנה טומנין את החמין והיינו
מבע"י ע"ז שואל במה טומנין וקאמר דאסור במוסיף הבל וכ"כ כל הפוסקים אלא
שהפסיק בפ' פירה לרש"י הוי ג"כ הטמנה במוסיף הבל ולפי' התוס' כבר תירצו הפוסקים
עיין בר"ן ריש פ' פירה וע"כ הוא פן דאל"ה אהיכא קאי דקתני במה וא"כ לא ק"מ
ומוכרח שפיר שני הוכחות נדוק: אמנם אחר שגעיני ה' ללמוד פ' פירה מצאתי דלק"מ
ואדברא מתורץ בזה הקושיא ק' התוס' דלשם החמורה והוא דשם דף ל"ט ע"ב קאמר
ממעשה דאנשי טבריא בטלה הטמנה בדבר המוסיף הבל אפי' מבע"י והקשו תוס' שם
הלא מתניתן היא אין טומנין בגפת וכו' ולפי מ"ש לק"מ דמתניתן יש לאוקמה משחשיכה
ומתניתן דהקא י"ל דמיירי בדבר המוסיף הבל לכך מאנשי טבריא מוכח שפיר דהוי
מבע"י ואפ"ה אסרוה כמ"ש רש"י שם והכי דייק לישנא דהתם דקאמר אפי' מבע"י ר"ל
שלא תאמר דהמשנה דאין טומנין בגפת מיירי משחשיכה וא"כ שפיר י"ל דאהכי סמיה

גמ' ורש"י דהקא דע"כ מתניתן דאין טומנין מיירי אף מבע"י ממעשה דא"ט וא"כ הקא דקתני אין טומנין משחשיכה וביה"ש טומנין ע"כ מיירי בדבר שאינו מוסיף הבל דבמוסיף אף מבע"י אסור וכיון שאין טומנין אף בדבר שאינו מוסיף הבל משחשיכה ע"כ מתניתן דבמה טומנין איירי רק מבע"י ודוק: ע"ב בגמ' לחומר ב' ימים למאי הילקתא פירש"י בשלמא ספק פולו מן היום וכו' ע"ש אע"ג דנ"מ ודאי דאם עשה בין שני ביה"ש שלא בכולו דאינו מביא חטאת דשמא הראשון מן היום וב' לילה כמ"ש התוס' פאן ורש"י ג"כ בע"ב גפי העושה מלאכה בב' ביה"ש כ"כ מכ"מ לחומר שניהם לא הוי אע"ג דאסור להביא חטאת לא הוי חומרא ולכך לא דייק תכף ארישא ספק מן היום ומן הלילה למאי הילקתא ודוק: אמנם אי קשיא לי הא קשיא הא גם גבי שבת הוי חומר שני ימים לכמ"ש רש"י לקמן בע"ב גפי העושה מלאכה ב' ביה"ש שעשה בהעלם א' י"ל שלא הי' לו ידיעה בין ביה"ש ראשון לשני והיינו ודאי משום דאם הי' לו ידיעה חייב גם אשם תלוי בהדי חטאת דילמא בראשון הוי בו גם מלילה ושני הוי בו גם מיום אבל אי בהעלם אחד לא שייך זה וגם ע"כ מיירי שעשה מלאכה אחת בשניהם פגון בתיבה או אריגה דאי עשה ב' מלאכות פגון שפתיב ביה"ש ראשון וארג בב' ודאי חייב גם אשם תלוי אף בהעלם אחת וא"כ משפחת לה חומר שניהם גם בשבת היכא שעשה מלאכה ב' ביה"ש והי' לו ידיעה בינתיים או שעשה ב' מיני מלאכות בהם דחייב חטאת וגם אשם תלוי ואי לא הוי אלא ספק מן היום או מן הלילה לא הי' חייב אלא חטאת ממ"נ וצ"ע ויש ליישב דלשון חומר שני ימים משמע בביה"ש א' יש לו חומרא דיום ודלילה וכן נמי מדייק שהוא דהא פבר קתני ספק מן היום ומן הלילה ממילא מוכח זה הדין אלא להורות דיש חומר ב' ימים כא' וקאן עכ"פ בראשון הוי יום קולא וכו' ודוק: ברש"י בד"ה זה נכנס וזה יוצא וכו' עד וכל דמקמי הכי יום מעליא הוא ר"ל דפליג אביה"ש דר"י וס"ל דהוי יום וכן אמר בגמ' לקמן דביה"ש דר' יוסי לאחר ביה"ש דר' יהודא ונ"ל שמוכח זה מדאמר זה נכנס וזה יוצא ולא אמר זה יוצא וזה נכנס דהא מעיקרא יוצא היום אלא דקאמר לר' יהודא פשזה נכנס לדידה אז זה יוצא ולא קודם פלל ספק וק"ל: בתוס' בד"ה ור' יוסי אומר לכאורה משמע שאין גורסין וא"א לעמוד עליו אמנם לפי הגי' שלפניו א"ש טפי דבהרף עין א"א להסתפק בו פלל ומכ"ש שאין לומר בו ראיות זיבה אלא ודאי דפליג את"ק שס"ל שיש ביה"ש שיעור מרובה אלא שספק בו מאי דינו ור' יוסי ס"ל שאין להסתפק בדינו אלא שעיקר ספק הוא מעט קודם הכניסה אימתי הוא פהרף עין זה משום דא"א לעמוד עליו ממש ודוק: בתוס' בד"ה ספק לטומאה ולקרפן וכו' עד לכך מפרש ר"ת וכו' לכאורה נראה שפזה מתרץ גם פירש"י ודאי גם רש"י מודה בראה כל ביה"ש דל"ל זה מן היום וזה מן הלילה דהא פירש פן בהדיא בע"ב שלאחר זה גפי העושה מלאכה בב' ביה"ש וז"ל וכגון שעשה כל ביה"ש דליכא לספוקי בהאי בתחלתו ובהאי בסופו ע"כ משמע להדיא דעיקר ספק הוא פאן משום תחילה וסוף ומ"ש רש"י שמא הראשון פולו מן היום וכו' היינו פל שענת ראי' אמנם נ"ל ודאי שחילק גדול ביניהם דהתוס' כ' בשעה אחרת ראה ביה"ש משמע שידעונו ודאי דרא' שני' הי' בשעה מאוחר בביה"ש וכן משמע בכל הספיקות שכ' ולרש"י ע"כ ליכא למימר הכי דהא רש"י כ' ג"כ שמא ראשון מן הלילה ושני מן היום ואי הרא' שני' הוי מאוחר ל"ל הכי וכ' נמי הספק שמא הראשון מן היום וכו' אלא ודאי דרש"י ס"ל פל שראה סתם מסופקין אנחנו שמא

לא הי' השעות מכונן ושָמָא זֶה קוֹדֵם אוּ זֶה כ"א בְּעוֹשֶׂה מְלָאכָה כָּל בֵּיה"ש ל"ל הָכִי אָבֵל בְּרֵאֵי דְהוּי שְׁעָה מוּעָטָת כְּמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ תוֹס' וְדַאי אֵיפֹא לְסַפּוּקֵי וּמכ"ש לר' יוֹסִי דְסוֹבֵר דְעֵיקָר הַסַּפֵּק הוּא מְשוּם דַּא"א לְעַמּוּד עָלְיוֹ לֹא יִדְעִינן אִם זוֹ הָרֵאֵי הִי קוֹדֵם לְהַרְף עֵין זֶה וְזוֹ לְאַחֲרֵי אוּ לְהִיפּוּף וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן בְּרֵש"י בְּסוּף שְׁמַעְתִּין גְּבִי הַעוֹשֶׂה מְלָאכָה וְכו' שֶׁכ' שְׁלִיפֵא לְסַפּוּקֵי בְּהֵאֵי בְּתַחֲלָתוֹ וְכו' אֶלְמָא דְכָאן הוּא סַפֵּק שְׁמָא הֵאֵי בְּתַחֲלָתוֹ וְהֵאֵי בְּסוּפוֹ וְדוּק: בְּגַמְרָא מֵאֵי ג' חֲלָקֵי מִיל וְכו' עַד אֶלְא תְּרֵי תִּילְתֵי מִיל א"ב פִּלְגָא דְדִנְקָא יֵשׁ לִי כָּאן מְקוּם עֵיוֹן רַב דְלָמָּה לִי לְאוּקְמָא לֹא בְּחַד טַעְמָא דְחַד ר"ל חֲלָקֵי רַבְעֵי וְחַד תִּילְתֵי וְגַם הוּא דוֹחֵק שְׂיֵהָא זְמַן שְׁפִנֵי מְזַרְח מְאֻדִּי לֹא יֵהָא אֶלְא חֲלָק י"ב מְמִיל וְחֲלָק תְּשִׁיעִית מִן הַכְּסִיף הָעֲלִיּוֹן לִימָא דְרַבְּהָ קְאָמֵר ג' חֲלָקֵי מִיל הֵינְנוּ שְׁלֵשָׁה חֲנוּמְשֵׁי מִיל וְרַב יוֹסֵף אָמֵר שְׁנֵי חֲנוּמְשֵׁי מִיל וִיְהָא בְּחַד טַעְמָא וְחַד לִישְׁנֵי וְגַם פְּנֵי מְזַרְח מְאֻדִּימִין יֵהָא חֲנוּמְשֵׁי מִיל וְצ"ע וַיֵּשׁ לִישְׁב דְרַבְּהָ דְאָמֵר סְתָמָא ג' חֲלָקֵי מִיל וְלֹאֲאָמֵר אֵיזָה חֲלָקִים וְדַאי כְּפוֹנְתוֹ לְחוּמְרָא כְּכָל שְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים בְּפִרְט דְהִכָּא הוּי דְאוּרֵייתָא וְא"כ כָּל מַה שְׁאָנוּ יְכוֹלִין לוֹמֵר חֲלָק יוֹתֵר גְּדוֹל אֲמַרְיֵנוּ וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן בְּגַמ' דְמַהֲדֵר מְעִיקְרָא פִּלְגָא וְתִילְתֵי וְרַבְעֵי וְא"כ כִּינּוּן שְׂיֵשׁ לָנוּ לוֹמֵר רַבְעֵי וְדַאי כְּפוֹנְתוֹ כֵּן וְלֹא אֲחֻמְשֵׁי דְהוּא פְּחוּת אַע"ג שְׂאֵין חַד לְשׁוֹן עִם רַב יוֹסֵף הָא הוּא קְאָמֵר מְעִיקְרָא וְלֹא קְאֵי אַרְבִּי יוֹסֵף אוּ דְלְשׁוֹן ג' חֲלָקֵי מִשְׁמַע שְׁלֵשָׁה חֲלָקִים כְּמוֹ הַנְּשָׂאֵר מִהֶמֶל מִשָּׂא"כ בְּחֻמְשֵׁי וְהָא שְׂרָצָה לְפָרֵשׁ בְּרַב יוֹסֵף שְׁנֵי רַבְעֵי אַע"ג שִׁ"ל תִּילְתֵי שֶׁהוּא יוֹתֵר גְּדוֹל וְגַם אֵינּוּ שְׁנֵי חֲלָקֵי הַנְּשָׂאֵר הֵינְנוּ מְשוּם דְאֵיְהוּ קְאֵי אַרְבֵּה מְסַתְבֵּר לוֹמֵר כֵּן שְׂאָמֵר רַב שְׁנֵי חֲלָקִים שְׁלוֹ אוּ דְפָרִיף יוֹתֵר שְׁפִיר וְדוּק: דָּף לֵה ע"א בְּרֵש"י בַּד"ה אֶלְא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְכו' עַד ל"ג וְכו' עַד וְאֵי הוּי לָן לְסַפּוּקֵי דְדִילְמָא ר' יוֹסִי קָדִים וְכו' לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ דְהֵיא גּוּפָא קְשִׁיָא לְמָה פְּשִׁטָא לִי דַר' יוֹסִי מְאֻחָר עַד דְפָרִיף פְּשִׁטָא וְצ"ל כַּמ"ש לְעֵיל מְדַקְאָמֵר זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא וְלֹא לְהִיפּוּף וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְיַרְד וְיִטְבּוֹל וְקָשָׁה דְלֹא הוּי לִי וְכו' וְנ"ל לְפִירֵש"י דְעַלְפֵי הוּי שְׁיַעוּר חֲצִי מִיל וְלֹאֲחַר שְׁיַעֲלָה הוּי לִילָה וְאִפ"ה הוּי שְׁפִיר טְבִילָה דְבֵיה"ש מִתְחִיל לְאַחַר טְבִילָה דְהוּא סוּף שְׁקִיעָה כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל וְהוּא מְזַרְח בְּלֹא"ה כַּמ"ש הַתּוֹס' שֶׁם וּבְתוֹף שְׁיַתְפָּסָה וְיַעֲלָה הוּי לִילָה וְא"ש טְפִי לַפ"ז פִּירֵש"י מִפִּי הַתּוֹס' דְשִׁינָה טְפִי הַלְשׁוֹן שְׁיַעוּרוֹ שֶׁל ר' גְּחֻמֵי מִשְׁמַע שְׁיַעוּר בֵּיה"ש וְגַם קוֹשְׁיוֹת הַתּוֹ לֹא יוֹקְשָׁה וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה וְהַתְּנִיָּא שׁוֹפֵר וְכו' עַד וְא"ת וְכִינּוּן וְכו' עַד וּמִיְהוּ מְתוּף פִּי הַקּוֹנְטֵרֵס וְכו' וְנ"ל לְפָרֵשׁ הַמְּשִׁיף דְבָרֵי הַתּוֹס' וְשְׁלִילוּתָם וְגַם מֵאֵי שְׁמַקְשִׁין מִתְחִילָה מִחֲמַת הוֹכְחָה הָא בְּלֹא הוֹכְחָה נְמִי קָשָׁה מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא הָךְ בְּרֵייתָא דְמַטְלִטְלִין מִיְיָרֵי לְצוֹנְרָף גּוּפוֹ וְהָךְ דְאָסֵר מִיְיָרֵי מִחֲמַה לְצַל וְנ"ל דְוַדַּאי לְפִירֵש"י מְתוּרָץ הַכֵּל דְשְׁפִיר מְקָשָׁה דַע"כ הָךְ בְּרֵייתָא דְשׁוֹפֵר מְטַלְטִלִין מִיְיָרֵי מִחֲמַה לְצַל דְאֵי לְצוֹנְרָף גּוּפוֹ וּמְקוּמוֹ אִף חֲצוּצָרַת שְׂרֵי אִף לר' יְהוּדָא דְרֵש"י לֹא ס"ל לְחֲלָק בֵּין כְּלֵי שְׁמַלְאָכְתוֹ לְאִיסוּר אַחַד לְחַבְרֹו וְא"כ לַק"מ אָבֵל תוֹ נְאֻדוּ מְזָה שְׂיֵהָא שׁוֹפֵר מְלֹאכְתוֹ לְהִתֵּר דְהָא עַכ"פ אֵין עֵיקְרוֹ לְזֶה לְגַמַּע בּוֹ מִים וְיוֹתֵר נֵרָא לְהֵם לְחֲלָק בֵּין מְלֹאכְתוֹ לְאִיסוּר הָרְאוּי לְהִתֵּר וּבֵין אֵין רְאוּי וְע"כ הַנְּצָרְכוֹ לְהוֹכִיחַ דְמִיְיָרֵי לְצוֹנְרָף גּוּפוֹ שְׁלֹא תֵאֵמֵר דְמְקָשָׁה מִכַּח הוֹכְחָה דְסִיפָא וְכַמ"ש לְכֵן הוֹכִיחוּ לְהִיפּוּף דְוַדַּאי מִיְיָרֵי לְצוֹנְרָף גּוּפוֹ וְאִפ"ה תִּירְצוּ ר"ל לְעוֹלָם וְדַאי דְשׁוֹפֵר הוּי מְלֹאכְתוֹ לְאִיסוּר אִפ"ה מְקָשָׁה שְׁפִיר וְאֵהָא הַקְשׁוֹ וְא"ת ר"ל אִם שׁוֹפֵר הוּי מְלֹאכְתוֹ לְאִיסוּר וְאִפ"ה מוֹתֵר לְצוֹנְרָף גּוּפוֹ א"כ ק' מְסִיפָא וְזֶה הוּא בְּאֲמַת הוֹכְחַת הַמְקָשֵׁן לְרֵש"י וְתִירְצוּ וִי"ל וְכו' וְסִימּוֹ וּמִיְהוּ וְכו'

ר"ל מתמת הך קנשיות הןצרה רש"י לדחוק דהני מלאכתו להיתר אמןם לפמ"ש הם
ותירצו הקנשיות לא צריה וק"ל: דף לו ע"א בגמ' ומאי שופר נמי תצוצרות עיין ברש"י
ודוק וע"כ ר"ל דאין דרה למיתני זו ואצ"ל זו לכה תני לא זו אף זו הוא דרה למיתני
לכה מהפה דשופר דרישא ר"ל תצוצרות אמןם הרבה יש לדקדק תדא דהא דאישתמי
שמיהו היינו שעמי הארץ קורין פן אבל התנא נדאי קורא לשופר שופר שפן משניות
מליאים במסכת ר"ה שתוקעין בשופר זכר לאילו של יצחק וכן הנה שני ברייתות נדאי
קראי לשופר שופר והינו משום דבאמת לא נתחלה שמשם אלא שעמי הארץ טעו והורגלו
להחליף ואיה ישנה התנא דהו ברייתא הלשון מאמתו וגם מהו ברייתא גופא משמע
דשש תקיעות היו בשופר ממש וכן משמע בהחליל וכן משמע קצת פאן מדמקשה בציבור
נמי חזי ואהא קתני ששם מניח שופרו והיכי שייך טעמא לפי שאין מטלטלין את השופר
וגם לשנות לשונו בחד ברייתא וגם יל"ד היכי שייך הך קושיא ומאי שופר וכו' להך
תירוץא וגם אין זו קושיא מוכרחת להפה הלשון מכולהו הש"ס בשביל זה דהא מצינו
כמה פעמים בש"ס דנקט ג"כ זו ואצ"ל זו כמ"ש התוס' כ"פ לכו נ"ל לפרש דהוקשה
להגמ' למה לי למיתני פאן כלל הך דתצוצרת בשלמא מעיקרא דאמינא דשופר הוא ג"כ
מוקצה י"ל פיון דחד טעמא נקט לה אידי דשופר אע"ג דהני קצת זו ואצ"ל זו לק"מ
כמ"ש וגם לא הני כ"ש כ"כ דתרונייהו תדא מוקצה אבל עכשיו דאסיק לפירש"י דשופר
הני מלאכתו להיתר ואסור משום דר' נחמ' ותצוצרת אסור בלא"ה אף לר"י משום
מוקצה אינו שייך לכאן כלל לטעם אלעיל וגם אידי לא שייך וגם הוא מיותר לר"נ
לגמרי דאף מלאכתו להיתר אסור לכה קאמר ומאי שופר וכו' ר"ל דאי הני נקט שופר
לחוד ה"א דשופר היינו תצוצרת דלא היינו יודעין מסברא לאסור מלאכתו להיתר וה"א
דבאמת היו תוקעין בתצוצרת כדי שלא נאמר סברא רחוקה דמלאכתו להיתר אסור כר"נ
לכה קתני נמי ולא את התצוצרת לאסור אף שופר וכיון דבאמת שניהם אסורין אין אנו
צריכין לשנות הלשון ומ"ש רישא שופר דתני ברישא וכו' היינו אי הני תני לחוד וסיפא
היינו מסיפא מוכח ממ"נ דאף שופר אסור ודוק: ברש"י בד"ה לשופר של ר"ה וכו' ע"ש
שהאר"ה ונ"ל פירוש לפירושו שהקשה לו דהא נדאי לדין השונים גמרא לא אישתמי
כמו שהוכחתי לעיל אלא שע"ה החליפו וטעו והיכי שייך לומר דין לע"ה ואהא תירץ
רש"י בשני פנים דנ"מ לת"ח המורה הוראה וידע הדין שתוקעין בשופר ולא בתצוצרת
אלא שאינו יודע צורת של כל אחד ואם יבא לע"ה ויאמר שיתן לו שופר יתן לו תצוצרת
לכה קאמר שאישתמי שמיהו ואז יהי יודע ליקח זה שע"ה קורא תצוצרת וגם הפן השני
הוא נ"מ אף לת"ח שיודע הדין וצורתן שאם יבא ע"ה לשאול וכו' וק"ל: בתוס' בד"ה
למחט שנמצאת וכו' עד וקמ"ל דמצד א' פשיטה וכו' עיין במהרש"ל ומהרש"א שדדקו
לפרש דלכאורה לרש"י הוא רבותא גדולה דהא בהמסס טריפה אמןם נ"ל מלבד דלרש"י
הוא ג"כ קשה כמו לר"ת אלא אדרבא נ"ל דלרש"י ק' יותר והוא דנדאי גם רש"י ס"ל
אע"ג דלחויץ היינו לצד חויץ אעפ"כ סברא חיצונה הוא בכל הנקבים דבעינן לחויץ דבאמת
הדין פן בכל הנקבים לבד בהמסס שהדופן דק ואין מגין או מטעם שכ' התוס' לקמן וזה
נמי לא ידעינן אלא מפח הך ברייתא דקתני בה"כ מצד א' פשיטה משמע בהמסס טריפה
וא"כ ק' אברייתא נמי למה איצטרף למיתני בה"כ מצד א' פשיטה הא בכל הנקבים הדין
פן והני לי למיתני עיקר רבותא דבהמסס טריפה לכה הוצרכו לתרץ דהוא ג"כ

רבותא: אַמנם נ"ל דאָרְבָא לרש"י קָשָה טְפִי דְהָא וּדְאֵי לרש"י הָא דְמַצֵּד אַחַד פְּשִׁירָה
הֵינּוּ שְׁלֵא נִיקְבַּהּ הַדּוּפּוֹן הַשְּׁנִי פֶלֶל דְאֵי נִיקְבַּהּ גַּם הַשְּׁנִי קֶצֶת וּדְאֵי טְרַיְפָה כְּמוֹ הַמַּסָּס דְלֵא
נִשְׂאָר הַגְּנָה וּכ"כ רש"י פֶּאן בְּהֶדְיָא וּא"כ קָשָה טְפִי מַה"ת לומר דְטְרַיְפָה הָא נִשְׂאָר דּוּפּוֹן
אַחַד שְׁלֵם מִשָּׂא"כ לר"ת וּדְאֵי פְּשִׁירָה אַף שְׁנִיקְבַּהּ הַשְּׁנִי קֶצֶת דְהָא גַּם בְּהַמַּסָּס פְּשִׁירָה
וּא"כ הֵנּוּ רְבוּתָא פֶּדָה כְּמוֹ בְּהַמַּסָּס אֲלֵא שֵׁאפ"ה קָשָה דְגַם בְּהַמַּסָּס מַה"ת לִיטְרַף וְדוּק:
סְלִיק פְּרַק שְׁנִי: בַּס"ד אֲשֶׁר עַד פֶּה עֲזַרְנִי: וְהוּא עוֹד בְּתוֹרָתוֹ יִאֲמָצְנִי וַיִּחַזְקֵנִי וַיְסִיר חֲלָשִׁי:
וּמְמַנִּיעוֹת לְהַפְרִישִׁי: וּבְעֲזָרְתוֹ אֶתְחִיל פְּרַק שְׁלִישִׁי: עִם שְׁלֵשָׁה עֲמוּדֵי עוֹלָם הָרִי"ף
וְהַרְמַב"ם וְהָרָא"ש בְּמַעַט בִּינְתִי לְדַרְשִׁי: פְּרַק שְׁלִישִׁי בְּרִש"י בַד"ה פִּירָה עֲשׂוּנָה פְּעִין
קְדִירָה וְכו' ל"ד אֲלֵא פְּעִין ב' קְדִירוֹת אֲלֵא רִש"י בָּא לְבָאָר צוּרְתוֹ וְהֵינּוּ שֶׁל פֶּל א' מִהֶן
עֲשׂוּנָה פְּעִין קְדִירָה וּק"ל: בַּד"ה קֶשׁ זַנְבוֹת הַשְּׁבִנְלוֹלִים עֵינֵן בְּתוֹס' שְׁמַקְשָׁה עַל רִש"י מַפ'
שׂוֹאֵל וּמַהֲפֶה הַפִּירוּשׁ וְלַעֲנֵד נ"ל דְלִפְנֵי הַתּוֹס' קָשָה יוֹתֵר דְלִפִּירוּשׁ הַתּוֹס' לְמָה קְרָאוּ
פֶּאן גְּבָבָא וְשֵׁם תְּבוֹן גַּם לְפִי הַתּוֹס' לֹא שִׁינָה מְשַׁפַּחַת הָא רֹב בְּמַחְנֹבֵר גַּם לְמָה לֹא
מְשַׁפַּחַת תְּבוֹן בְּמַחְנֹבֵר פְּשַׁעְדֵינֵן לֹא נִקְצַר אוֹתוֹ חֶלֶק הֵנּוּ מְחַנְבֵר וַיִּוֹתֵר תִּיקְמָה לְפִי תוֹס'
אִיךָ מְפָרְשִׁין קְרָא לְקוֹשֵׁשׁ קֶשׁ לְתָבוֹן לְכוּ נ"ל דְפִירִש"י הוּא הַנְּכוֹן שְׁחֶלֶק הַנְּקַצֵר קְרוּי
קֶשׁ וְהוּא לְשׁוֹן לְקִיטָה שְׁנִלְקֻט מִהַשְּׂדֵה גַּם חֶלֶק הַנְּשָׂאָר בְּשַׁדָּה נִקְרָא קֶשׁ לְגַבִּי תְבוֹן אֲלֵא
דְכָאן נִקְרָא גְּבָבָא וְתְבוֹן נִקְרָא קֶשׁ הַנְּחַתָּה לְחַתִּיכוֹת קְטַנּוֹת שְׁנוֹתֵינִן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וְכוּ
פְּשַׁנּוֹתֵינִן לְתוֹךְ טֵיט לְלַבּוֹן לְכַנִּים וּדְאֵי א"א לְתַת קֶשׁ שְׁלֵמִים אֲלֵא וּדְאֵי חוֹתְכִין אוֹתוֹ
וּקְרָא אֲמַר לְתַת תְּבוֹן לְלַבְנִים וְכוּ לְמַאֲכַל בְּהֵמָה פְּתִיב גַּם תְּבוֹן גַּם מְסַפּוֹא אִם כֵּן וּדְאֵי
שְׁנֵי הַנְּחַתָּה קְרוּי תְבוֹן וְאִתִּי קְרָא הֵיטֵב: גַּם דְבָרֵי הַגַּמ' מִתְפָּרְשִׁין הֵיטֵב כְּשֵׁלֵא נִקְצַר
קְרוּי הַפֶּל קֶשׁ פְּדַכְתִּיב לְקוֹשֵׁשׁ קֶשׁ וּכְשֵׁנִקְצַר קְרוּי עֲלִיוֹן וְהַנְּשָׂאָר גְּבָבָא וּקְאָמַר שְׁפִיר
מְשַׁפַּחַת לֵה בְּמַחְנֹבֵר אֲלֵא תְבוֹן שֶׁהוּא הַנְּחַתָּה הָאִיךָ מְשַׁפַּחַת לִי וּק"ל: בַּד"ה עַד שְׁיִגְרוּף
מִשׁוּם דְמוֹסִיף הֶבֶל וְטַעֲמָא וְכו' לְכַאוּרָה הוּא מְפָרֵשׁ לְהַשְׁהוֹת וְהוּא נֶגֶד מְסַקְנַת רִש"י
אַמְנָם אֵין רֵאִי דְפִירוּשׁוֹ נְכוֹן לְכָל מַר פְּדַאִית לִי לְרַבְּנָן בְּשֵׁהִי וְלַחֲנֻנְיָא בְּאַמַּת מוֹתֵר
לְהַשְׁהוֹת עַל מוֹסִיף הֶבֶל בַּע"ש רַק בְּשַׁבַּת אֲסוּר עַל מוֹסִיף הֶבֶל דְּוָקָא וְקֵאִי שְׁפִיר פִּירוּשׁוֹ
עַל חֲזָרָה וּק"ל: וְעֵינֵן בְּתוֹס' וְר"ן וְכָל הַמְּפָרְשִׁים שֶׁהִקְשׁוּ גוֹדָא רַבָּא עַל רִש"י שְׁמַשְׁנָה
שֶׁהִי לְהַטְמִנָה דְלַחֲנֻנְיָא יֵהָא מוֹתֵר ג"כ לְהַטְמִין בְּדָבָר הַמוֹסִיף הֶבֶל בַּע"ש וְכִי פְּלִיג
אַסְתָּמָא דְמַשְׁנִיּוֹת דְבַמָּה טוֹמְנִין גַּם אַכּוּלְהוּ סוּגִיּוֹת דְאֲוֹסֵר בְּפִרְטֵי שְׁרִש"י פּוֹסֵק פְּחֻנְיָא
אַמְנָם אֲנִי בְּעֵנֵי נ"ל שְׁדַעַת רִש"י הוּא יוֹתֵר נְכוֹן פִּי לְדַעַתָּם יוֹקְשָׁה הִיא גּוֹפֵא לְמָה גְּזַרוּ
בְּהַטְמִנָה לֹא בְּשֵׁהִי וְצָרִיךְ לְדַחּוֹק כַּמ"ש בְּסַמוּךְ וְלַדַּעַת רִש"י הוּא חֲדָא פִּי מַה לִּי זֶה אוֹ
זֶה הַפֶּל יֵשׁ לְגִזּוֹר שְׁמָא יַחֲתָה וְאֲדַרְבָּא כְּשֶׁהוּא מְגוֹלָה יוֹתֵר קְרוֹב לְחִזְתוּי מִהַטְמִנָה וּבְאַמַּת
לַחֲנֻנְיָא מוֹתֵר ג"כ לְהַטְמִין מַע"ש בְּמוֹסָף הֶבֶל רַק בְּשַׁבַּת אֵין אִיסוּר אֲלֵא בְּמוֹסָף הֶבֶל
וְלֹא בְּמַעֲמִיד הֶבֶל כְּדִמְשַׁמַּע בְּמַשְׁנָה בְּחֲזָרָה שֶׁהוּא בְּשַׁבַּת צָרִיךְ גְּרִיפָה וְאֲפִשֵׁר לְכַתְחִילָה
אֲסוּר אַף בְּמַעֲמִיד הֶבֶל רַק חֲזָרָה שְׁרִי וּא"כ פֶּל הֵנּוּ מַשְׁנִיּוֹת דְבַמָּה טוֹמְנִין מִיַּרְי בְּשַׁבַּת
אוֹ ג"כ בְּחֲזָרָה בְּשַׁבַּת אוֹ פְּרַבְּנָן מְלַבֵּד שִׁי"ל דְלַרְבְּנָן הֵנּוּ שֶׁהִי כְּמוֹ הַטְמִנָה בְּמוֹסִיף הֶבֶל
וְלַחֲנֻנְיָא שֶׁהִי לֹא הֵנּוּ כְּהַטְמִנָה רַק חֲזָרָה הֵנּוּ כְּהַטְמִנָה וְרִש"י פִּי לְכָל חַד פְּדַאִית לִי אַמְנָם
רֵאשׁוֹן נִרְאֵה יוֹתֵר בְּעֵינֵי וְהוּא נְכוֹן וְדוּק וְעַפ"ז מְתוֹרֵץ הֵיטֵב מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא תוֹרָה
שְׁמַטְמִינֵן בְּתַנּוּר הַנּוֹסֵק בְּלֵא גְרִיפָה וְתִירֵץ הַפּוֹסְקִים שְׁלֵא מִיקְרִי הַטְמִנָה הוּא דְחוּק מְאֹד
גַּם בַּגַּמ' מְשַׁמַּע שְׁתוּכָה אֲסוּר מִשׁוּם הַטְמִנָה אַמְנָם לַפַּמ"ש א"ש דְאֵף הַטְמִנָה שְׁרִי לַחֲנֻנְיָא

ודוק: וְהָא דְמַחְלָק בַּגַּמ' בַּחֲזָרָה לְרַבְּנָן בַּגְּרוּפָה בֵּין תּוֹכָה לְעַל גַּבְהָ אַע"ג דְּגַם עַל גַּבְהָ אָסוּר לְרַש"י כְּמוֹ הַטְּמֵנָה אֲלָא בַּגְּרוּפָה אֵין מוֹסִיף הֶבֶל וְע"כ אַף בַּתּוֹכָה אֵין מוֹסִיף הֶבֶל דַּאל"כ לֹא הָוֵי מְקַשֵּׁי בְּשִׁהָי' מַה לִּי תּוֹכָה מַה לִּי עַל גַּבְהָ הֵינּוּ מִשּׁוּם דַּחֲזָרָה בַּתּוֹכָה בְּשִׁבְתָּ הָוֵי כְּמַטְמִין לְכַתְּחִילָה בְּשִׁבְתָּ דְאָסוּר לְרַבְּנָן כְּמוֹ שְׁנַבְאָר וְדוּק: אַמְנָם אַף לְשִׁיטַת הַתּוֹס' וְהַפּוֹסְקִים א"ש מְנַהֲגִינוּ מַה שְׁטוּמְנִין בְּתַנּוּר שְׂאִינוּ גְרוּף שְׁמוּכַח לְשִׁיטְתֵיהוּ דְּגַם תּוֹכָה לֹא מִיקְרֵי הַטְּמֵנָה כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים כִּינּוּן שְׂאִינוּ נוֹגַע בַּקְּדוּרָה דְּהָא לְשִׁיטְתֵיהוּ קִשָּׁה טְפִי מֵאֵי מְקַשָּׁה בַּגַּמ' בְּשִׁהָי' מַה לִּי תּוֹכָה מ"ל ע"ג הָא פְּתַבּוּ דְּגַם בַּגְּרוּפָה מוֹסִיף הֶבֶל אֲלָא שְׁהִי קִילָא וְלֹא גְזָרוּ אַף בְּמוֹסִיף הֶבֶל כִּינּוּן שְׁגָרוּף מִשְׂא"כ תּוֹכָה דְּהָוֵי מִמֶּשׁ הַטְּמֵנָה לְכַף אָסוּר אֲלָא וְדַאי דְּגַם תּוֹכָה לֹא מִיקְרֵי הַטְּמֵנָה וַא"כ לְדִידָן דַּס"ל פְּחַנְנִיא דְּמִשְׁהִין אַף בְּאֵין גְּרִיף גַּם תּוֹכָה שְׂרִי אַף בְּאֵינוּ גְּרִיף וְכַמ"ש הַתּוֹס' ג"כ מְהֵף דַּחֲרָרָה ע"ג גְּחִלִים וְדוּק: וְהָא דְּבִאֲמַת גְּזָרוּ בְּהַטְּמֵנָה בְּכָל מוֹסִיף הֶבֶל אַף הִיכָא דְּלֹא שְׁיִיף שְׂמָא יַחֲתָה פְּגוּן בְּזָבֵל וְכָל הֵנָּה דְּשִׁנּוּיִם בְּמִשְׁנָה מִשּׁוּם שְׂמָא יְטַמֵּין בְּרַמְזֵן וְשִׁם שְׂמָא יַחֲתָה וְהָוֵי כְּמוֹ חֲדָא גְּזָרָה כְּדַאיִתָּא לְעִיל בְּפִרְקָא שְׁנִי וְלֹא גְזָרוּ כֹּן בְּשִׁהָי' דְּהָא אַף בְּשִׁהָי' בְּאֵינוּ גְּרִיף שְׁיִיף שְׂמָא יַחֲתָה וַא"כ לְגְזוּר בְּכָל מוֹסִיף צ"ל אוֹ מִשּׁוּם הַטְּמֵנָה בְּרַמְזֵן אוֹ בַּתּוֹף הֶרְמֵץ מִמֶּשׁ וְשְׁיִיף טְפִי קְרוּב לְחִתּוּי מִשְׂא"כ שְׁהִי ע"ג הֶרְמֵץ מוֹתֵר אַף לְכַתְּחִילָה דְּהָא שְׂרִי בַּקְטוּמָה וְלֹא גְזָרִינוּ שְׂמָא יַחֲתָה אוֹ מִשּׁוּם דְּהַטְּמֵנָה שְׂכִיחַ טְפִי וְשְׁיִיף בְּהָא לְמִיגְזוּר טְפִי גְזָרָה לְגְזָרָה וְדוּק וְכָל זֶה לְשִׁיטַת הַתּוֹס' וּפּוֹסְקִים מִשְׂא"כ לְרַש"י א"ש טְפִי דְּשׁוּוּ מִיְדוּתֵיהוּ וְדוּק: בַּד"ה אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל וְכו' עַד דְּמִיחְזִי כְּמַבְשֵׁל ר"ל דַּב"ש אֲזוּלִי לְשִׁיטְתֵיהוּ דְּדַבְרַהּ הַמְתַּחֲחִיל מִבַּע"י וְנִגְמַר בְּשִׁבְתָּ אָסוּר אַף דְּלֹא עֲבִיד מִיְדֵי כְּמוֹ בְּצִמְרָה לְיִזְרָה וְאֵינָף מִשְׂא"כ לַב"ה לְכַף לֹא הִנְצִירָה לְפָרֵשׁ לַב"ה אֲלָא כִּינּוּן דְּגְרוּף וְקִטוּם לֹא שְׁיִיף שְׂמָא יַחֲתָה מִשְׂא"כ הָף מִיחְזִי כְּמַבְשֵׁל לֹא שְׁיִיף לַב"ה וַא"כ ע"כ צ"ל דַּחֲמִין לַב"ש דְּשְׂרִי מִיְיָרִי בְּהוֹחֲמוּ פֶל צָרְכָן דַּאל"ה אַף דְּלֹא שְׁיִיף בַּחֲמִין יַחֲתָה כַּמ"ש הַתּוֹס' עַכ"פ מִשּׁוּם שְׁנַבְאָר בְּשִׁבְתָּ וּמַה שְׂפַתְבוּ הַתּוֹס' הוֹכְחָה דְּמִיְיָרִי אַף לֹא הוֹחֲמוּ פֶל צָרְכָן צ"ל דְּהֵינּוּ לַב"ה וְלֹא כַּמ"ש הַתּוֹס' וְדוּק: בְּגַמְרָא אֵיבַעְזִי לְהוּ הָאֵי לֹא יִתְּן לֹא יַחֲזִיר הוּא נ"ל לְפָרֵשׁ מַה שְׁדוּחַק לְפָרֵשׁ כֹּן הֵינּוּ מִשּׁוּם דְּלִשׁוֹן לֹא יִתְּן מִשְׁמַע דְּנִתְיָנָה הוּא אֵיִסוּר וְאֵי בְּשִׁהָי' מַע"ש לֹא שְׁיִיף אֵיִסוּר בְּנִתְיָנָה דְּהָא מִתְּחִילָה נִתְּן לְבִשְׁלַל וְהַל"ל לֹא יִשְׁקָה אֲלָא י"ל טְפִי דְּמִיְיָרִי בְּשִׁבְתָּ דְּהַנְתִּינָה אָסוּר וְלִיכָא לְמִימַר דְּמִיְיָרִי בְּנִתְיָנָה חֲדָשָׁה בְּשִׁבְתָּ כְּפִשְׁטֵי דְּהָא ב"ה דְּמִיְיָרִי טְפִי לֹא שְׂרוּ אֲלָא בַּחֲזָרָה בַּגְּרוּפָה וְלֹא לִיתְּן מַחֲדָשׁ אֲלָא ע"כ דְּמִיְיָרִי בַּחֲזָרָה וְהָא דְּקָאֵמַר סֵתְמָא לֹא יִתְּן הֵינּוּ דְּבִאֵינוּ גְרוּפָה אָסוּר פֶּל נִתְיָנָה הֵן מַחֲדָשׁ הֵן בַּחֲזָרָה עַד שְׁיִגְרוּף אֲזוּ שְׂרִי חֲזָרָה אוֹ לְהַרְמֵב"ם דְּפִסְקָא דְּאֵף מְכִירָה לְכִירָה שְׂרִי לְהַחֲזִיר בַּגְּרוּפָה כְּמוֹ שְׁנַבְאָר א"כ פֶּל נִתְיָנָה בְּשִׁבְתָּ הָוֵי חֲזָרָה כִּינּוּן שַׁע"כ כְּכָר בִּישְׁלָה וְאַף שְׁסִילְקוּ קוּדָם שְׁבַת וְנוֹתָן בְּשִׁבְתָּ מִיקְרֵי חֲזָרָה וַא"כ אַף דַּלְפ"ז לֹא אֲתִי מִתְּנִי' אֲלָא פְּחַנְנִיא וְלֹא כְּרַבְּנָן מוּטָב לוֹמַר כֹּן כְּדֵי שְׁיִהָא לְשׁוֹן לֹא יִתְּן א"ש וּמְדוּנִיק הַלְשׁוֹן בַּגַּמ' הָאֵי לֹא יִתְּן לֹא יַחֲזִיר ר"ל מִשּׁוּם דְּלִשׁוֹן לֹא יִתְּן מִשְׁמַע דְּלֹא יַחֲזִיר וְגַם מְדוּנִיק הָא דְּקָאֵמַר אֲבָל לְשִׁהוּת מִשְׁהִין וְהֵינּוּ וְדַאי מְדַנְקֵט אֵיִסוּר חֲזָרָה מִשְׁמַע הַדְּיוּק דְּמִוֹתֵר לְהַשְׁהוּת דַּאל"כ לִיתְּנֵי רַבּוּתָא טְפִי וְקִשָּׁה בְּמֵאֵי מִשְׁמִיעֵנוּ תַּנָּא הַדְּיוּק כִּינּוּן דְּלֹא תְּנִי בְּהַדְּיָא חֲזָרָה אֲלָא וְדַאי מְדִיוּק לְשׁוֹן לֹא יִתְּן מִשְׁמַע דְּוִקָא הִיכָא דְּנִתְיָנָה הוּא בְּאֵיִסוּר הוּא דְּאָסוּר אֲבָל לְשִׁהוּת דְּלִיכָא נִתְיָנָה שְׂרִי אוֹ דִּילְמָא לְהַשְׁהוּת וְלִשׁוֹן יִתְּן הֵינּוּ הַנְּחָה בְּמִקוּמוֹ וּמְצִינוּ כְּמָה פְּעָמִים לְשׁוֹן זֶה בְּמִקְרָא כְּמוֹ לֹא נִתְּנֵי לְהַרְע

וכן אינה או דקאי אתחילת נתינה מע"ש פדי לשהות מע"ג שיהלשון דחוק טוב לומר פן פדי לאוקמה פרבנו לקה מסופק איזה דחוק טוב יותר פנ"ל לפרש סגנין ומתיישב הלשון ודוק: בגמ' אבל לשהות משהין וכו' עד וכ"ש להחזיר וכו' לכאורה הדיוקים סתרי אהדדי פנין דיש פאן חומרא במאי דאסר באינה גרופה וקולא דשרי בגרופה וא"כ מאי קאמר אבל לשהות משהין דילמא וכ"ש לשהות שרי בגרופה ונקט חזרה דאפ"ה שרי בגרופה ונהדר קאמר וכ"ש להחזיר ולא קאמר אבל להחזיר אסור אף בגרופה שיהא הדיוק כמו לעיל אבל פד מעיינת לק"מ מב' פנים דלסברא הראשונה מוכח דלשהות משהין דא"ל וכ"ש לשהות פנ"ל ליתגי רבותא טפי דאפ"ה לשהות אסור באינו גרופה ולמה נקט לשון נתינה דמשמע חזרה כמ"ש וא"ל דקמ"ל דאפילו חזרה שרי בגרופה חזרה דלשון לא יתן עד וכו' משמע דתנא אסור אתי לאשמועינן ולא היתר דא"כ הל"ל נותנין בגרופה וא"כ ליתגי רבותא בשהי' ולפ"ז מדויק מאד הלשון האי לא יתן וכו' ועוד דזה הרבותא דשרי בחזרה בגרופה לא צריף להשמיענו דהא קתני סיפא בה"א אף מחזירין וא"כ לאשמועינן אסור שהי' אלא נדאי דשרי אבל א"א להשהות תנן ע"כ כ"ש להחזיר דא"ל אבל להחזיר אסור אף בגרופה חזרה דתנא אסור אתי לאשמועינן כמ"ש וא"כ כ"ש להחזיר וגם א"א לומר פן דהא ב"ה שרי להחזיר וא"כ יהא סתמא כב"ש וק"ל: ברש"י בד"ה פליגי נמי וכו' עד חמין ותבשיל לב"ה לכאורה קשה מנ"ל דילמא דוקא חמין שרי ב"ה דקאי אב"ש ואינהו נדאי מייירי בחמין דוקא ואהא קאמרי ב"ה אף מחזירין אבל תבשיל לא וגם מאי בעי רש"י בזה ונ"ל דקשה לי' יתור לשון בגמ' דאמר וכי היכי דפליגי בלשהות וכו' אלא נדאי דאשמועינן דכל מאי דשרי ב"ה לשהות שרי נמי אף להחזיר וגמ' גופא מוכח דאמר אף מחזירין ולא קאמר סתמא מחזירין אלא אף מה שאין נוטלין לב"ש דהיינו תבשיל לא מבעי' דשרי להשהות אלא אף מחזירין וק"ל: בתוס' בד"ה חמין ותבשיל נרא' לר"י וכו' נראה דבעו בזה לתרץ היותר לשון חמין לב"ה אלא פא להורות דאף חמין דומיא דתבשיל שצריף להתבשל עוד חזרה דסתם תבשיל הוי אף כמב"ד פדמשמע בגמ' וגם אף אם נתבשל פל צרכו סתמא ניחא לי' בבישולי' כמ"ש רש"י לב"ש ה"נ חמין מייירי אף בצריף להתחמם עוד דהיינו שלא הוחמו פל צרכו נמי שרי וכן נמי פא לאשמועינן תבשיל דומיא דחמין דסתמא הוחמו פל צרכו כמ"ש ג"כ רש"י הנ"ל ג"כ בעי גריפה ועפ"ז מתורץ יותר מה שהקשו התוס' וא"ת לב"ש עכשיו עיין במהרש"א ומהרש"ל מה שפירשו ולדרכינו ניחא יותר שלפי פשוטו סתם חמין היינו שהוחמו פל צרכו דכיון שנתחממו אין צריף עוד וסתם תבשיל צריף עוד בישול כמ"ש ולק"מ לב"ש וכן משמע מפירש"י אבל פנין שהוכיחו דב"ה מייירי בכל ענין מסתמא גם ב"ש מייירי פן ודוק: בא"ד דילמא אתי פרבנו וכו' עיין מהרש"א שהקשה אמאי לא הוכיחו דא"כ היכי אתי פחונגיא ונכנס בסברות לתרץ וקמתי משתומם אטו מי ס"ד שאין אנו יכולין לפרש דתבשיל מייירי אף כמב"ד שהוצרכו תוס' להוכיח שאנו יכולין לפרש פן מה זה צריף הוכחה למה לא נוכל לפרש פן אלא תוס' מבקשין להוכיח היפך שאין אנו יכולין לפרש אלשון סתם תבשיל שמיירי רק בבישול פל צרכו רק פנין דנקט סתם ע"כ מייירי אף בלא בישול כ"צ דאם הי' ברירה בידינו לפרש פן היינו מוקים אף פרבנו ומייירי בבישול כ"צ אלא נדאי שאין לפרש פן וא"כ אין פאן התחלת קושיא ודוק וכמדומה שהוא גליון מתלמיד טועה לענ"ד: בתוס' בד"ה ובה"א אף מחזירין אפ"ה בשבת וכו' נלע"ד דבעו בזה לפרש למ"ד

להחזיר תנון למה תני שני פעמים הדין דחזרה אף דמפרש בגמ' וקה חזרה דאמרי לך
היא גופא קשיא וכי טעמא דב"ש אתי לאשמועינן ואף אם נאמר דאתי לאשמועינן טעמא
דב"ש ליתני הפלוגתא לחוד בגרופה מאי זה תני בקא בפ"ע וגם י"ל דבעו לפרש תיבת
נוטלין לב"ש הוא מיותר מה"ת יתא אסור ליתול בגרופה לכה מפרשין דרישא מיירי
בחול וסיפא מיירי בשבת ומוכח מנוטלין ורישא דתני לאסור באינו גרופה רבותא קמ"ל
אף בחול אסור והיינו לאחר שבישל ונטלו אסור להחזיר אף בחול דכינון שפכר נטלו
מוכח מילתא דלצורך שבת הוא מחזיר משא"כ אם משהו מתחילת בישול לא מוכח
מילתא אלא שאח"כ הקשו תוס' מאי שיעור יש וכו' וסיפא רבותא קמ"ל דתני היתרא
דמחזירין בגרופה אף בשבת וק"ל: ובזה מדנקדק לשון הגמ' לקמן לדברי האומר מחזירין
שהוא מותר והל"ל בקיצור מחזירין אפי' בשבת דנדאי הלכה כב"ה ועיין בך"ו שפירשו
בטוב טעם לשיטתו דפליג אתוס' ע"ש אמנם לדרכינו מתורץ דה"ק לדברי האומר
מחזירין ל"ל למימר הא פכר תנא לי רישא ואפאם פא להשמיענו ב"ש הל"ל רק ב"ש
אומרים אין מחזירין למה נקט תו דברי האומר מחזירין אלא ע"כ פא לומר מחזירין אפי'
בשבת דזה לא מוכח מרישא דמיירי בחול דדדייקי התוס' לקמן ודוק: בא"ד ולשון נוטלין
נמי משמע וכו' לכאורה הוא תמוה שמייתי ראי' לדבר המפרש בגמ' אבל לדרכינו הוא
מתורץ היטב שלילות לשונם שפאו לפרש דנקט סיפא להורות דאפי' בשבת מחזירין
היא מוכח מסיפא דמיירי בשבת יותר מרישא ונהגמ' גופא מנ"ל ואי מותר מנ"ל לרבות
שבת וגם התנא גופא איך משמיענו זה לכה כ' דלשון משמע פן וכן מרישא שכ' דמיירי
בחול כ' ועוד מדקדק ר"ת ג"כ תמוה פיון דמפרש בגמ' שאמר אפי' בשבת וכו' אלא
שפאו לתרץ הגמ' ותנא גופא מה"ת לומר דרישא מיירי בחול שהנצרה לומר אף בשבת
אדרבא סתם חזרה הוי בשבת וגם התנא האיך משמיענו איסורא דחול לכה פתבו שהוא
מדנקדק מלשון וכל סד רבותא קמ"ל ודוק: ועיין במהרש"א שהקשה הא אמרינן בגמ'
תנא נוטלין משום מחזירין וא"כ היכי דייק התוס' ע"ש ולא ידענא מאי קשי' לי דאדרבא
מזה ראי' דאי בע"ש מאי שייך לשנות פלל לשון שאינו שייך פלל אגב אלא דמיירי
בשבת רק שהוא מותר דאף בשבת מה"ת לאסור נטילה בגרופה וצ"ל משום מחזירין
ויותר נראה דגם לפי דבריו יש לתרץ דה"ק הגמ' תנא נוטלין משום מחזירין שידע
דמחזירין מיירי בשבת כמ"ש אגני דתוס' ג"כ פאו לתרץ תיבת נוטלין רק שידע על ידי
דמיירי בשבת בסיפא לרבותא ודוק: בא"ד ואי לא יתן לא יחזיר וכו' עיין במהרש"א
שהקשה למ"ד להשהות תנון לא מוכח ולענ"ד לק"מ דלמ"ד להשהות לא צריף השני
הוכחות דפשיטי' דלישנא מחזירין מיירי בשבת ובחול לא מיירי פלל ורישא מיירי בשהי'
לכה קתני עד שיגרוף וזה שאסור להחזיר בחול באינו גרופה א"צ הוכחה פיון דשהי'
אסור מכ"ש להחזיר אלא דמ"ד להחזיר ק' ל"ל ב"פ חזרה במשנה וגם מוכח דרישא
מיירי בחול כמ"ש התוס' לכה צריף הוכחה דאף בשבת אסור אבל מ"ד להשהות לא
צריף זה התירץ וגם לא צריף הוכחה לנה ולפ"ז פירשתי ג"כ לשון הגמרא לדברי האומר
מחזירין ר"ל לדברי האומר להחזיר תנון וא"כ ע"כ רישא מיירי בחול קמ"ל אפי' בשבת
ודוק: דף לו ע"א בתוס' בד"ה לעולם אימא לך וכו' הוקשה נדאי לתוס' מה"ת לומר
חסורי מחסרה פיון דלק"מ טוב לומר להשהות ולא להגי' ולפמ"ש לעיל י"ל משום
הלשון לא יתן הוא אומר פן רק פכר פתבתי דנגד זה הוא דחוק לאוקים פניחיד לגבי

רבים וא"כ שני הסברות שקולים ומה"ת לומר חסורי מיחסרא ובזה מתורץ טפי תירץ התוס' דכיון דקי"ל פתנניא שוב אין דחוק לאוקמא פתנניא לכה טוב לדחוק ולהגי' משום הלשון וק"ל: ולולא דברי התוס' הי' נראה דמש"ה מגי' פדי שלא יפלוג משנה זאת על משנה דלעיל דתורה ע"ג גחלים אף דהר"ן מדחה זה ההוכחה דשאני ע"ג גחלי' דלא יתנה שלא ישרוף התוס' בעצמם ס"ל זה הוכחה לקמן אלא די"ל דהיינו הך דהא התוס' שכתבו משום שקי"ל פתנניא היינו משום משנה דלעיל קי"ל הכי כמ"ש רבא לקמן כמ"ש רש"י ותוס' שם ודוק: אמנם לפ"ז קושניא גדולה היא על הרי"ף ורמב"ם דפסקו פרבנו א"כ מאי שינו לומר להחזיר וחסורי מיחסרא כק' התוס' וא"ל כמ"ש משום המשנה דלעיל דהא אינהו סברי דלא מוכח מהמשנה זאת כמ"ש אמנם לפמ"ש הרא"ש דגם הם סוברים דהך משנה דלעיל אתי פתנניא אלא דפסקו דלא פנותי' ע"ש הדרא קושניא לדוכתא אמנם גם תי' התוס' הוא דחוק וכי משום דקי"ל פתנניא לא מצינו לאוקמא מתניתן פרבנו עד שנוצטרו להגי' וגם היא גופא קשיא נוקים פרבנו ונפסוק הכי: אכן ע"פ מה שאכתוב לקמן בע"ב לתרץ דברי רש"י גבי רב שישת דוקא דמתניתין קמ"ל מתורץ ק' התוס' ועיקר בעי' בדרף יותר נאות וממילא מתורץ הרי"ף והרמב"ם מק' התוס' ה"ל ע"ש ודוק: ברש"י בד"ה אא"ב להחזיר תנו וכו' עד ור' חלבו אשריותא דלשהות באינו גרופה קאי והיינו נדאי משום דאי אלהחזיר קאי אכתי קשה פיון דגרופה מה לי תוכה מ"ל ע"ג כדמקשה אלשהות והוא תימה גדולה א"כ מאי משני כמ"ש התוס' וביותר שרש"י פתב בעצמו בד"ה אא"א לשהות תנו וכו' עד פיון דגרופה מבע"י הוא וכו' משמע נדאי אבל בחזרה בשבת שפיר מצי' לפלוגי דא"ל דמבע"י קאי אגרופה פשיטא שאין גורפין בשבת ולמה כ' מבע"י אלא נדאי דקאי אשהי' שהוא מבע"י ק' מ"ל תוכה אבל בשבת לק"מ וא"כ למה כ' פאן דקאי אשריותא דלשהות ונלע"ד לתרצו בארבע פנים לאחת מכון והארבתי קצת שפולן נ"מ לדינא לתרץ בו הרבה דינים בפוסקים וזה יצא ראשונה לכאורה בדרף לימוד ישיבה דהנה רש"י אזיל לשיטתו דגרופה אינו מוסיף הבל שכ' פן במשנה וא"כ נדאי מש"ה פריף בגמ' בשעהי' מ"ל תוכה מ"ל ע"ג פיון דגרופה ומבע"י וא"כ אף אם נימא דתוכה הוי מטמין ממש הא שרי להטמין מבע"י בדבר שאינו מוסיף הבל ומדוקדק מאד בדברי רש"י שכ' פיון דגרופה מבע"י היא וכו' ולכה הוצרך רש"י לפרש דקאי אשריותא דלשהות דהא רישא אף אם נאמר דלהחזיר תנו מייירי מבע"י כמ"ש התוס' לעיל בד"ה ובה"א והיינו מדקתני עד שיגרוף ע"ש עדיין ק' מ"ל תוכה ומ"ל ע"ג לכה כ' רש"י דקאי אשריותא דלשהות באינו גרופה דהוי מוסיף הבל לכה אסור אף מבע"י אבל פי משני אסיפא קאי וסיפא נדאי מייירי בחזרה בשבת כמ"ש התוס' ה"ל מדקתני נוטלין ושפיר מפליג בין תוכה לע"ג אף בגרופה דבשבת אסור להטמין אף באינו מוסיף הבל ותוכה הוי מטמין ממש וק"ל פנ"ל לפרש: אמנם זה ניחא לשיטת התוס' דרישא מייירי בשבת אבל רש"י ע"כ לא ניחא לפרש שום חזרה מבע"י דהוצרך לדחוק בגמ' מחזירין אפי' בשבת היינו ביום הפחית וגם רש"י ס"ל במשנה דשהי' והטמנה חד דינא הוא אף אינו מוסתר לגמרי עפ"ז ואין להאריך ודוק אמנם הדרף השני נ"ל לשיטת רש"י ביותר נאות והוא דרש"י אזיל לשיטתו דשהי' והטמנה חד דינא להו וא"כ לחנניא שמונתר להשהות ע"ג אינה גרופה אע"פ שמוסיף הבל ה"ה דמונתר להטמין מבע"י בדבר המוסיף הבל כמ"ש פל הפוסקים

לשיטת רש"י ומתניתן דבמה טומנין או דמיירי בשבת דגם חנניא מודה דאסור להטמין במוסיף הבל ובאינו מוסיף שרי דשרי פאן להחזיר בשבת בגרופה ואל יהא לדוחק בדברי רש"י דכמו פאן בפירקין מיירי בשבת פן שם דהא זה עיקר הוכחת רש"י דהוי פהטמנה פינון ששנוי בין שני הטמנות עיין בר"ן או שי"ל דפרק ב"מ אתיא לרבנן אמנם ראשון נראה יותר רק י"ל א"כ אף דקאי אשריותא לשהות באינו גרופה אפתי ק' מ"ל תוכה מ"ל ע"ג דהא לחנניא שרי להטמין מבע"י בדבר המוסיף הבל לק"מ שזה מתרץ רש"י בדבריו שכ' דהוי מטמין ממש ברמץ והוא שחנניא לא פליג.

אלא אהא דאסרי רבנן גם ע"ג וכן בכל המוסיף הבל משום גזירה שמה נטמין ברמץ זה לא ס"ל אבל מטמין ממש ברמץ מודה ובזה נבוא אל ענין דודאי א"א להחזיר תנו ואתיא מתניתן פחנניא לא מצי למימר דקאי אלהחזיר דאפתי ק' מ"ל תוכה אף דמיירי בשבת ותוכה הוי מטמין ממש הא לחנניא שרי להטמין בשבת אף בהטמנה ממש דהא שהי' והטמנה חד דינא להו לכה מפ' דקאי אלשהות באין גרופה דבזה מודה חנניא אבל בתר דמשני מי סברת והיינו לעולם להשהות תנו ואתיא כרבנן שפיר קאמר מי סברת ארישא קאי דמיירי בשנה' שהיא מבע"י ואז אף תוכה שרי פינון שהיא גרופה ואינו מוסיף הבל והוא מבע"י אלא אסיפא קאי דמיירי בחזרה בשבת דשרי בגרופה משום דחזרה ע"ג לא מיקרי הטמנה אבל לתוכה דהוי הטמנה ממש אסור לרבנן אף בגרופה דהוי מטמין בשבת ודוק: הפן השלישי ויבואר מה שקשה מאד על מנהגינו שמחזירין לתוף התנור כמ"ש הפוסקים דמנהגינו להקל אף בהעמידו עג"ק ע"ש בש"ע נהי דכ' שדין תנור שולנו פדין פירה עכ"פ תוכה של פירה מיקרי אף דלענין שהי' לק"מ דמוכח פאן דאף תוכה לא מיקרי הטמנה ומותר כמ"ש לעיל אמנם בחזרה אסיק פאן דאסור ואף בעודן בידו ותנורים שולנו עכ"פ לא עדיף מתוכה של פירה שלהם פינון שמסיקין בו: וגם נראה לבאר הרמב"ם שפסק בכ"מ שמוותר להחזיר מותר אף מפירה אל פירה אחרת אף שהבלה מרובה רק מפירה לטמונה אסור וכתבו המפרשים שע"כ הוציא פן מהירושלמי והוא תימה פינון שלא נמצא בגמרא שולנו מנ"ל להקל כ"כ וע"פ דברינו יבואר היטב והוא שיש להקשות פאן לפה מחלק בחזרה בין תוכה לגבה אף דתוכה הוי מטמין פינון דאינו רק מחזיר משמע למקום שנטל משם ובכולה פירקין דבמה טומנין משמע להדיא אף שאין מטמינין בשבת היכא שהי' מוטמין מבע"י ונטל שרי להחזיר אף בהטמנה ממש מכ"ש בתוכה שפתבו כל הפוסקים דלא הוי הטמנה ממש פינון שאין מטמין על הקדירה ואינו נוגע בו וכן מוכח פאן ואף לרש"י דהוי הטמנה עכ"פ שרי להחזיר בפרט פשעודן בידו פדמוקי לקמן בגמ' לכן נ"ל ברור דהא דקאמר אבל תוכה אסור היינו היכא שהשהה ע"ג ומחזיר לתוכה דאז הוי שפיר פהטמנה חדשה ואסרו אע"ג דסתמא קאמר לתוכה אסור הוא קאי על המשנה ובמשנה קאי ארישא דמיירי משהי' על גבה דקתני בותנין עלי' תבשיל דהיינו ע"ג ואהא קאמר לא יתן עד שיגרורן ואהא קאמר ב"ה נוטלין מע"ג ומחזירין ואהא אמר שפיר ר' חלבו ל"ש אלא ע"ג היינו למקום שעמד אבל פאן שנטל מע"ג אם מחזיר לתוכה אסור וממילא מוכח דין הרמב"ם דמכירה לכירה ע"ג אף שהבלה מרובה שרי דאל"כ לימא רבותא דאף ע"ג אסור היכא שלא עמד שם דהא פאן מיירי שלא עמד בתוכה ותוכה נדאי הבלה מרובה ומדלא אסר אלא תוכה ש"מ ע"ג כה"ג שרי וממילא מוכח דמכירה לטמונה אסור מכ"ש דתוכה דלא הוי ממש הטמנה ואסור וממילא

יתורץ מנהגינו שמתזירין לתוכה של תנור דהוי פכירה פיון שעמד שם וק"ל: וכן
מתורץ ממילא דברי רש"י דארישא אף אם מיירי בתורה לא מצי קאי עלי דמאי פסקא
לומר שאסור להחזיר לתוכה הא אם עמד שם מותר להחזיר לתוכה כמו ע"ג דהא לא
מיירי משהי' פלל ונהו נותנין עלי תבשיל היינו מתזירין אלא מן מתזירין ידעינן דעמד
שם וכה"ג אף תוכה שרי לכה משני מי סברת ארישא קאי אסיפא קאי ורישא מיירי
בשהי' ע"ג אע"ג דגם תוכה מותר לשהות קמ"ל רבותא דאף ע"ג אסור באינו גרופה
וסיפא קאי ארישא היכא דנטל מע"ג מותר להחזיר ואהא קאמר שפיר ר' חלבו ל"ש
וכמ"ש ודוק: הפן הרביעי נל"ד דהוצרה רש"י לפרש פן ע"פ יסודו שפסק כחנניא לקמן
ולסלק מעליו קושית הרי"ף וראייתו ע"ש והסיגנון דודאי גם רש"י אית לי סברת התוס'
דבתורה ניחא לי לחלק ולא בשהי' והיינו משום דתורה חמורה יותר ודאי אלא דא"א
להחזיר תנו לא מצי קאי אחורה וא"א להשהות תנו וקרפנו מצי קאי אחורה והוא
שקרי"ף הביא ראי' לפסוק פרפנו ולהשהות תנו מדבעי מאי לסמוך ע"ש בר"ן ואפכתנו
תורף דבריו בקיצור דאי להחזיר תנו א"כ קמבעי' לסמוך בתורה כמ"ש התוס' וא"כ
הכי פשיט במסקנא מברייתא דאתיא פרפנו ושרי סמיכה בשהי' כדקתני סומכין לה ואין
מקימין עלי' היכי פשיט חזרה משהי' ותירץ הר"ן שיטת רש"י ותוס' דפשיט חזרה
לחנניא משהי' לרפנו דמסברא שוין הו והקשה לעצמו דהא חזינו דתורה חמורה דהא
אסקינו דר' חלבו אחורה קאי דאסור לתוכה ובשהי' ודאי שרי כדאקשה מ"ל תוכה מ"ל
גבה ודחק לתרץ ע"ש אבל לשיטת רש"י דהכא מתורץ היטב דודאי חזרה לחנניא אין
חמורה משהי' לרפנו כמ"ש הר"ן והוא פיון דלחנניא שהי' שרי לגמרי אף באינו גרופה
ולפיא איסור פלל אלא בתורה כמו שהי' לרפנו אבל לרפנו עצמן ודאי חזרה חמורה אף
דשרי גם פן בגרופה י"ל דחמורה ודאי לענן תוכה דהא פליגי בתורה נהי דהלכה כב"ה
היינו במאי דמתיר ע"ג אבל לתוכה אסור וא"כ בקושיא דאמר להחזיר תנו והיינו כחנניא
לא הי' יכול לפרש דקאי אחורה דכיון דבשהי' לרפנו לא ניחא לפלוגי ה"ה בתורה
לחנניא וכסברת הר"ן אבל פי מתרץ לעולם לשהות תנו ואתיא פרפנו שפיר קאמר מי
סברת ארישא קאי אשהי' שם אין לחלק אסיפא קאי אחורה לרפנו ושפיר יש לחלק
וא"כ מתורץ היטיב מאי דמיייתי ראי' מסמיכה דשהי' לרפנו אחורת סמיכה לחנניא דשוין
הו כמ"ש הר"ן ומכאן לא קשה מידי לשיטת רש"י כמ"ש והר"ן ששהקשה הוא משום
שדרך בשיטת התוס' דגם למקשה קאי אחורה אלמא דאף חזרה לחנניא חמורה משהי'
לרפנו שלא רצה לחלק והוצרה לדחוק אבל לפי מ"ש בשיטת רש"י לק"מ ופשיט שפיר
ולפ"ז א"ש מאד דברי הרמב"ם שפוסק שסמיכה בתורה אסור משום שפוסק פרפנו
ולדידהו ודאי לא מוכח חזרה משהי' ודוק: בגמרא ת"ש ב' פירות המתאימות וכו' הא
דלא פשיט מדקתני בהדיא אין משהין על שאינו גרופה לק"מ דודאי הו ברייתא הם
רפנו דחנניא ומתניתן אי להחזיר תנו אתיא פחנניא אבל מפלוגתא דב"ש וב"ה פריף
שפיר מתניתן מני דלא אשכחן דפליג חנניא בסדר פלוגתא דב"ש וב"ה רק ר"מ ור"י
ומני מתניתן ועפ"ז מתורץ היטב דברי הגמ' בתירוץ תנא דידן ופליג עלי' בחדא וכו'
ע"ש והוא תמוה לכאורה דלא מתרץ אקושיא דמתניתן מני פיון דפליג גם על ר"י וכו"מ
ודאי לא סבר אף בגרופה וכמאן סבר אבל לפמ"ש א"ש פיון דבסדר פלוגתא דב"ש
וב"ה סבר כר"י תו לא קשה מגרופה וקטומה דסבר פחנניא דפליג בהדיא אפרונוייהו

וסובר דבשׂהי' לא בעינן גרופה וקטומה וק"ל: בגמ' דילמא שאני התם פנין דמינדלא שלית ביה אורא ועיין בט"ז סי' רנ"ג ששקשה על הש"ע בתימה למה הביא הדין דב' פירות פנין דאסקינן דשרי לסמוך מכ"ש היכא דמינדלא נאני אומר לדבריו קשה ג"כ אגמ' דליפשוט מברייתא לאיסור סמיכה מדנקט היתרא בהיכא דמינדלא ולא נקט סמיכה בקרקע דהוא רבותר טפי ש"מ דשם אסור וגם היכי פשיט להיתר פנין דמהכא מוכח איפכא אלא ודאי דלק"מ די"ל גם סברא להקפיד דסתם סמיכה מותר טפי דהוא מגולה מפל צד ושלית ביה אורא מצדדיו ולא מחזיק הבלא דסליק מפירה משא"כ בב' פירות המתאימות דמחזיק הבלא דסליק ביה מאידך פנין דלא שלית ביה אורא מצדדיו ה"א דאסור קמ"ל דאפ"ה שרי ולא תפשוט מינן' לא היתר ולא איסור וזה מדוקדק בלשון הגמ' דאמר דילמא שאני התם תיבת דילמא מיותר הוא אלא ב' לתרץ דלא תיפשוט להקפיד קאמר דילמא זה הסברא אמת ולא תיפשוט להיתר ואם תפשוט לאיסור נאמר דילמא להקפיד פנין שאין סברא זו מוחלטת וממילא לק"מ על הש"ע ודוק: בגמרא מאי הוי עלה וכו' ר"ל אע"ג דדחי התם הכא סומכין בחד מקום וכו' היינו שלא מוכח הך סברא מנוטלין אבל ודאי י"ל דגם בשני מקומות תני אגב וכן צ"ל באמת לפי המסקנא וק"ל: בתוס' בד"ה אא"ב להחזיר תנו וכו' עד וקשה להר"ח וכו' אמנם אין זה ק' לרש"י דבתוכה הוי מטמין ממש ברמץ משא"כ שם י"ל דמייירי במקום מגולה אלא שהתוס' אזלי לשיטתיהו דגם תוכה לא הוי מטמין ממש וק"ל בא"ד ק' לר"י היכי בעי למימר וכו' עד וי"ל דבלא"ה וכו' דברי התוס' צריכין ביאור דהק' צריף פירוש מאי בכף דמתניתן פחונגיא ורב סבר פרבנן וצ"ל דאזלי לשיטתן דמש"ה אמרינן חסורי מחסרא פדי לאוקים מתניתן אליבא דהילכתא אבל פנין דפסק פרבנן איף אפשר לומר להחזיר תנו ולהג'י בחנם אמנם לפ"ז לא מתרצין מידי דאפתי למה נג'י וגם היא גופא קשה כמאן סבר ונראה לפרש דרב סבר פחונגיא במצטמק ורע לו וביפה לו פוסק פרבנן וכזה מצינו כ"פ נראין דברי פלוני בזה ודברי פ' בזה וא"כ מתורץ ג"כ מאי דיכול לסבור להחזיר תנו והא דמג'י חסורי מחסרא פדי לאוקמא ג"כ אליבא דהילכתא משא"כ לשהות והוא אם נאמר להחזיר תנו אבל לשהות משהין אף באינו גרופ מייירי במצטמק ורע לו וכחונגיא אע"ג דמתניתן סתמא קאמר לק"מ דעיקר דין דתנא איסור אתי לאשמועינן דלא יחזיר עד שיגרוף וזה הוא סתמא שפיר דבכל ענין אסור להחזיר דאף מצטמק ורע לו אסור להחזיר באינו גרופה אליבא דכ"ע ונקט מילתא דפסיקא ונהדיק דלשהות שרי אף באינו גרופה היינו ברע לו דוקא ושפיר נקט מילתא דפסיקא עיקר הדין והכי משתמע להחזיר תמיד אסור משא"כ לשהות אינו תמיד אסור רק זימנין שרי כגון רע לו אע"ג דאמרינן ח"מ ונקט לה במשנה אעפ"כ הוי רק דיוק וא"ש אבל א"א לשהות תנו קשה היכי נקט סתם לא ישקא עד שיגרוף הא ברע לו שרי לכף טוב להג'י א"ד לשהות נאמא מתניתן פרבנן ותמיד אסור אף רע לו אף שהוא שלא אליבא דהילכתא פדי שלא נג'י כמו שסופק מעיקרא בעל הבע' לדין כמ"ש התוס' לעיל ה"נ לרב ודוק: ע"ב בגמרא שאני הכא דקטמה א"ה מאי למימרא הוא תמוה מאד כמ"ש התוס' דמעיקרא ס"ד איפכא ותירוצי התוס' דחוקים מאד מכ"ש מ"ש המהרש"א לתרץ ע"פ סיגנון לא ידענא שותא דידי' ואינו סוגיא פלל אכן נלע"ד דרש"י פירשו בקיצור מתק לשונו בטוב טעם והוא כמ"ש בד"ה שאני הכא וגלי דעתן' דלא ניחא לי' בצמוקי' והוא תמוה לכאורה מאי בעי

בְּזֶה לַתַּת טַעַם לְקַטִּימָה דְמַהֲנֵי דְוָקָא פְּאָן וְגַם בְּמִשְׁנָה פֶּתַב לְצַנְנָם מִשְׁמַע דְטַעַם דְּכַתְר
קַטִּימָה אִינוּ מוֹסִיף הֶבֶל וְכֵן מִשְׁמַע בְּדִיבּוּר הַקּוּדָם גְּבִי עַד שְׁיִגְרוּף ע"ש מִשְׁמַע אָבֵל גִּילּוּי
דַּעַת לֹא מְהַנֵּי אִם הוּא מוֹסִיף הֶבֶל וְאִם בָּא לִיתָן טַעַם לְמָה לֹא מְהַנֵּי דְהוֹבְעָרָה לְמִהֲדַר
לְמִילְתָּא קַמִּינְתָּא קָשָׁה לְמָה לֹא נֹאמַר גַּם לְפִי טַעַם הַמִּשְׁנָה דְהוֹבְעָרָה מְמִילָא אִין אוֹסַר
וְגַם הִיא גּוּפָא קָשִׁיא אִם לֹא מְהַנֵּי טַעַם דְּמִשְׁנָה לְהוֹבְעָרָה לְמָה יְהַנֵּי זֶה הַטַּעַם מִנ"ל דְּמַהֲנֵי
גִּילּוּי דַּעַת פִּינּוֹן דְּסוּף סוּף הוּא מְטַמֵּין בְּמוֹסִיף הֶבֶל דְלַרְש"י הוּי כְּמוֹ הַטְּמָנָה וְגַם תִּיבַת
בְּצִימוּקֵי הוּא מִינְתֵּר וְגַם בְּכָל הַסְּפָרִים פְּתִיב בְּרַש"י דְקִיטְמָה בְּיוד אַחַר הַקּוּף לְכֵן נ"ל
דְּוֹדָי הֵכָא דְהוֹבְעָרָה וְדָאי הֶדְרָא לְמִילְתָּא קַמִּינְתָּא לְעַנְיָן אִיסוּר חֲזָרָה אוֹ שְׁהִי בְּאִינוּ
מְבוֹשָׁל כָּל צָרְכּוֹ אֲלֵא דְהֵיִא סוּגֵיָא וְדָאי סְבָרָא מְצַטְמַק וְרַע לוֹ מוֹתֵר לְהַשְׁהוּת אַף בְּאִינוּ
גְּרוּף מְדַמְתְּמָה עַל מְצַטְמַק וְיָפָה לוֹ כַּמ"ש רַש"י וְהֵיִינוּ וְדָאי מְשׁוּם דְהִיכָא דְיָפָה לוֹ אֲתִי
לְחַתּוּי כְּדִי שְׁיִצְטַמַּק מִשָּׂא"כ בְּרַע לוֹ לְמָה יַחֲתֵה וְא"כ פִּינּוֹן דְקַטְמָה וְדָאי לֹא נִיחָא לִי
שְׁיִצְטַמַּק הוּי לְדִידִי מְצַטְמַק וְרַע לוֹ לְכַף שְׁרִי אַע"ג דְהוֹבְעָרָה אָבֵל בְּאִינוּ מְבוֹשָׁל כָּל
צָרְכּוֹ וְדָאי לֹא מְהַנֵּי הַקַּטִּימָה פִּינּוֹן דְהוֹבְעָרָה וּמוֹסִיף הֶבֶל וּמִתְבַּשֵּׁל אֲלֵא דְמַעֲיָקְרָא דְבְּעִי
לְמִימַר ש"מ מְצַטְמַק וְיָפָה לוֹ מוֹתֵר וְהוּי ס"ד דְהֶדְרָא לְמִילְתָּא קַמִּינְתָּא אַף לְזֶה מְשׁוּם
דְהוּי ס"ד דְמִינְרֵי בְּקַטְמָה מַעֲצָמָה דְהֵיִינוּ גְּחֵלִים שְׁעַמְמוּ וְא"כ לֹא גְלִי דַעֲתִי וּמְשַׁנֵּי שְׂאֵנִי
הֵכָא דְקִיטְמָה בְּיוד פְּגִירְסַת רַש"י דְהֵיִינוּ שְׁהוּא קִיטְמָה בְּיָדִים וְלֹא קַטְמָה מְמִילָא וְא"כ
גְלִי דַעֲתִי דְלֹא נִיחָא לִי בְּצִימוּקֵי וְהוּי לְדִידִי רַע לוֹ וּפְרִיף שְׁפִיר א"ה שְׁקִיטְמָה בְּיָדִים
וְהוּי מְשַׁשׁ מְצַטְמַק וְרַע לוֹ מֵאִי לְמִימְרָא דְהָא רַע לוֹ כַּמ"ש רַש"י בְּדִיבּוּר הַקּוּדָם
דְּבַמְצַטְמַק וְרַע לוֹ א"צ לְהַשְׁמִיעֵנוּ וּמְשַׁנֵּי דְאִפ"ה הוּי רְבוּתָא פִּינּוֹן דְהַתְּבַשֵּׁל מִצַּד עֲצָמוֹ
הוּי מְצַטְמַק וְיָפָה לוֹ ה"א דְאִף לְזֶה הֶדְרָא לְמִילְתָּא קַמִּינְתָּא וְדוּק כִּי נ"ל בְּרוּר: בְּתוּס'
בד"ה ש"מ מְצַטְמַק וְיָפָה לוֹ מוֹתֵר וְכו' עַד וּמְשַׁנֵּי שְׂאֵנִי הֵכָא דְקַטְמָה וְכו' עַד וְהָא דְנִקְט
בְּיָשָׁל כ"צ לְאֲשְׁמוּעֵינּוּ דָאי לֹא קַטִּימָה אִפ"ה אִסוּר וְכו' ע"ש לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ דַעֲיָקַר
הַתִּירוּץ חֲסַר מִן הַסְּפָר דְהָא דְמְשַׁנֵּי דְקַטִּימָה מְהַנֵּי הוּא סְבָרָא חִיצוּנָה אַף לְהַמְקָשָׁה אֲלֵא
דְהוּי ס"ד לְהוֹכִיחַ דְלֹא מְהַנֵּי וְהַתְּרָצִין סוּתֵר הוֹכְחָתוּ וְלִיכָּא רְמִז מְזִה הַסְּתִירָה כָּלֵל בְּגַמ'
וְגַם מֵאִי א"ה שְׁיָיָף לֹאמַר פִּינּוֹן שְׁלֵא הוֹנְפֵר הַסְּתִירָה כָּלֵל וְנ"ל דֵּה"ק לְעוֹלָם כְּסָבָרָא
הַחִיצוּנָה דְמַהֲנֵי הַקַּטִּימָה וּמֵאִי דְקָשָׁה לָּהּ לְמָה נִקְט בְּיָשָׁל כ"צ לֹא דְמְצַטְמַק וְיָפָה לוֹ
מוֹתֵר אֲלֵא לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׂאֵנִי הֵכָא דְקַטְמָה ר"ל אַף הֵכָא בְּבִישָׁל כ"צ הוּא שְׁנֵי לְהִיתֵר
מְשׁוּם דְקַטְמָה וְאִל"ה הִי אִסוּר וּפְרִיף שְׁפִיר א"ה דְסְתִירַת הוֹכְחָה וְנִשְׂאָר סְבָרָא הַחִיצוּנָה
מֵאִי לְמִימְרָא וְדוּק: בְּרַש"י בד"ה לְהַחֲזִיר תְּנֵן וְכו' עַד הִילְכָף עָקַר לֹא יַחֲזִיר וְכו' פְּאָן
נְלָאוּ הַמְּפָרְשִׁים לְמִצּוֹא פִּירוּשׁ נִכּוֹן מְרֻנּוּחַ בְּלִי דוֹחַק עֵינָן בְּמַהֲרָש"ל וּמַהֲרָש"א וְאִף אֲנָכִי
לְפּוּם רִיבְּטָא רְצִינִי לְדַחֲוֵק וּלְפָרֵשׁ מְשׁוּם דָא"א אַף לְשִׁהוּת אִסוּר בְּאִינוּ גְּרוּפָה א"כ לֹא
הוּי חִידוּשׁ בְּחֲזָרָה מֵאִי דְאִסוּר בְּאִינוּ גְּרוּפָה דְאִפ"י שְׁהִי אִסוּר אֲלֵא מֵאִי דְשְׁרִי בְּגְרוּפָה
כְּמוֹ שְׁהִי א"כ הִל"ל עָקַר מַחֲזִיר בְּגְרוּפָה כְּמוֹ שְׁשִׁנָּה בְּמַתְנֵי בֵּה"א אַף מַחֲזִירִין אָבֵל פִּינּוֹן
דְשִׁהֲלִי שְׁרִי אַף בְּאִינוּ גְּרוּף וְחֲסוּרֵי מְחַסְרָא הוּי זֶה עֵינָר חִידוּשׁ מֵאִי דְאִסוּר לְהַחֲזִיר
בְּאִינוּ גְּרוּפָה דֵּה"א דְשְׁרִי כְּמוֹ שְׁהִי הִילְכָף נִקְט הַלְשׁוֹן עָקַר לֹא יַחֲזִיר וְדוּק: אָבֵל כָּל זֶה
אִינוּ שְׁנֵה לִי וּבִיּוֹתֵר תִּימָה אַף אִם תְּפָרְשׁוּ בְּאֲחָד מִכָּל הַפִּירוּשִׁים שְׁיָהָא נִיחָא לָּהּ מֵאִי
בְּעִי רַש"י בְּזֶה וּמֵאִי קָשָׁה לוֹ בְּגַמ' וּמֵאִי פִירוּשׁוֹ בְּזֶה כְּדָרְכּוֹ לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַגַּמ' וְגַם בְּכָל
מ"ש רַש"י בְּכָל הַדִּיבּוּר הוּא אַף לְמוֹתֵר אֲמָנָם אַחַר עֵיוֹנֵי ת"ל מְצָאָה יְדֵי לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי

רש"י בפירושו מרנוח והוא מוכרח והוא שקשה לו מאי דקאמר קסבר מתניתן להחזיר
תנו מאי טעם נותן בזה והאיך מוכח זה בר' יוחנן והל"ל העיקר קסבר הלכה פתניתא אם
בא ליתן טעם ופ"י למה פסק פתניתא עדיין אין מתורץ בזה דאדרבא משום דקי"ל הלכה
פתניתא אמרינו להחזיר תנו וחסורי מחסרא דאל"ה הל"ל להשקות תנו שלא נצטרף
להג"י כמ"ש התוס' לעיל אלא ע"כ הא דפסק פתניתא משום מתני' דלעיל דחזרה או
משום אחר או שקיבלו פן מאי מפרש בזה קסבר מתניתן וכו' ואם בא לתרץ שלא יקשה
הא אמר ר"י הלכה פסתם משנה והיכי פוסק שלא פמשנתנו הלא עיקר הבעי' מתחילה
הי' פן ע"כ הוי ידע דהלכה פתניתא כמ"ש התוס' לעיל אלא שהי' מסופק אם נאמר
להשקות תנו ואתי מתניתן דלא פהילכתא וסותר משנה דלעיל פדי שלא נצטרף להג"י
או מוטב להג"י כמ"ש הרא"ש וא"כ אף אם נאמר להשקות תנו שפיר פוסק וגם הלשון
קסבר משמע שפא ליתן טעם ופירושו ולא תירוצ' לקושיא שאינו נרמז בגמ' ואין סוגית
הגמ' פן וגם מנ"ל דסובר פן דלהחזיר תנו דילמא להשקות תנו ואתי פרבנו והוא פוסק
פתניתא מסתמא דלעיל אין זה אלא תמה לכך בא רש"י לפרש דברי הגמ' אלו והוא דנדאי
הא דמותר להשקות באינו גרופה א"צ ליתן טעם פלל פינו דפתניתא אמר פן בפירושו והוא
פוסק פנותי' אלא שפא לפרש וליתן טעם למה אסר להחזיר באין גרופה דאדרבא מדרבנו
אליבא דב"ה חזרה ושהי' דין אחד להם בגרופה מרבנו נשמע גם לחנניא דין אחד להם
להתיר באינו גרופה ואי ממתניתן דבעי גרופה הא פשטי' דמתניתן אתי פרבנו אליבא
דב"ה כ"ז שאין אנו מגיחין וגם בשהי' בעי גרופה לכך בחזרה ג"כ בעינו גרופה אבל
לחנניא מנ"ל אדרבא גם ממתניתן משמע להיפך דשרי לחנניא אף בחזרה אף באינו
גרופה מדרבנו נשמע לחנניא כמ"ש דדין אחד לב"ה בחזרה ושהי' אליבא דרבנו וה"ה
לחנניא וכן משמע הלשון אף מחזירין משמע פמו שהי' ואף אם נאמר מתניתן להחזיר
תנו דבעי גריפה נמי נוכל לומר דילמא מתניתן אתי פרבנו אבל לחנניא שרי בלא גריפה
וא"כ יקשה לה מנ"ל דעקר לא יחזיר לכך קאמר הגמ' בנותן טעם קסבר מתניתן להחזיר
תנו אבל לשהות משהין אף באינו גרופה ופירש"י מנ"ל זה אבל לשהות משהין באינו
גרופה הא לא תנו זה במתניתן היינו משום דאי להחזיר ע"כ חסורי מחסרא זה פדאמר
לעיל דאל"כ תרי בבי ל"ל וא"כ ע"כ מתניתן פתניתא ואפ"ה לא שרי להחזיר אלא
בגרופה ע"כ חנניא מודה בחזרה הילכף עקר לא יחזיר ובא רש"י לפרש דעיקר נתינת
טעם דגמ' אעקר לא יחזיר ודוק הארכתי קצת פי נ"ל ברור בכוננת רש"י ואמינא לענ"ד
שקום הניחו לי אבות העולם: ורבא דאקשה לי' תרנוייהו תנינא אע"ג דחז"ה לא מוכח
י"ל או כמה שרצה הרא"ש לפרש בתחילה דמדסתם תנא לעיל פתניתא נדאי נדע
דמתניתן להחזיר תנו פדי שלא נפלוג סתמא אהדדי דאל"ה בלא הך שפכתתי דה"א
לשהות תנו ונהלכה פמשנה זו או כמ"ש הרא"ש במסקנא דהל"ל הלכה פמשנה דחזרה
בשהי' וכמשנה דהכא בחזרה ע"ש וממילא לק"מ גם לדרכינו: ואדרבא לדרכינו יתורץ
היטיב מאי שמשני דיוקא דמתני' קמ"ל ופירשו התוס' דמתניתן דהכא להחזיר תנו וקשה
האיך משמיענו זה בדבריו הא י"ל להשקות תנו והוא פוסק פמתניתן דהתם ואם נאמר
פדי שלא לפלוג כפר דחה הרא"ש ע"ש וגם א"כ בלא"ה מוכח זה משם דלהחזיר תנו
ולפמ"ש א"ש דמוכח זה מחזרה דעקר לא יחזיר ודוק: ברש"י בד"ה ורב ששת דוקא
דמתני' קמ"ל וכו' עד דלא מיתני בהדיא וכו' והוא תימה גדולה כמ"ש התוס' ולמה לא

פִּירֵשׁ כפִּי הַתּוֹסֵ' שְׁפִשֵׁט הַלְשׁוֹן הוּא פֶּן וְגַם הַגַּמ' אָמַר פֶּן קִסְבַּר מִשְׁמַע דְּזֵה קַמ"ל וְנִלְע"ד
דְּגַם רִש"י פִּי כפִּי הַתּוֹסֵ' אֵלָּא דְּהִקְשָׁה לּוֹ דְּהָא גַּם זֶה שְׁמַעִינָן מִמִּתְנִיתִין דְּלַעִיל דְּלַהֲחִזִּיר
תָּנָן פְּדִי שְׁלֵא נִפְלוֹג וְאִם אֵין זֶה סְבָרָא לָמָּה מְגִיחִין מִשׁוּם דְּקוּ"ל פְּחֻנְיָא וְגַם בְּלֵא"ה
הִקְשָׁה לּוֹ לָמָּה נְגִי' מִשׁוּם דְּקוּ"ל פֶּן אִפ"ה י"ל דְּמִתְנִיתִן אֲתִיָּא פְּרַבְּנָן וְגַם הִיא גּוֹפֵא
קִשְׁיָא כַּמ"ש לַעִיל שְׁפִי הַתּוֹ' דְּחֻק וְתַדְעָ שְׁלֵא הִבִּיאוּ רַאִי מְזֵה דְּהִלְכָּה פְּחֻנְיָא מִמָּה
שְׁאָמַר חֲסוּרֵי מְחֻסְרָא וְגַם יִקְשָׁה אַהֲנָה דְּפִסְקוּ פְּרַבְּנָן כַּמ"ש לַעִיל וְגַם י"ל דְּהִקְשָׁה
לְרִש"י בְּתַחֲלַת הַבְּעֵיָא מַה מְסוּפָּק לְהִגִּי' וּמַנ"ל דְּקוּ"ל פְּחֻנְיָא לְכּוֹ נִרְאָה לְפִרְשׁ לְשִׁיטַּת
רִש"י דְּוַדַּאי הִי סְבָרָא מְוַכַּרְחַת בְּגַמ' לְהִגִּי' הַמְשַׁנָּה שְׁלֵא לְפִלוֹג אַהֲדָדִי אֵלָּא שְׁהִי מְסוּפָּק
דִּילְמָא נְגִי' שְׁם וְהִינּוּ שְׁפַתְבּ רִש"י פִּינּוּ דְלֵא תְּנִי בְּהִדְיָא קְרַמּוּ שְׁרִי שְׁנַצְטְרָה לְמַחֲנֻק וּי"ל
דְּנָגִי ג"כ חֲסוּרֵי מְחֻסְרָא דַּע"ג גְּחֻלִּים אִפִּי' קְרַמּוּ פְּנִי' אֲסוּר וְאִם גְּרַף גְּחֻלִּים עַד שְׁיִקְרַמּוּ
פְּנִי' קַמ"ל רַב שְׁשֵׁת דְּשָׁם אֵין מְגִיחִין וְכֵאֵן לְהַחֲזִיר תָּנָן וּמְגִיחִין וַא"כ גַּם לְרִש"י הוּא
כַּפִּי תוֹס' דִּיוֹקָא דְּמִתְנִיתִן דְּהָכָא אֵלָּא שְׁבָא לְפִרְשׁ דְּלֵא מוּכַח זֶה מִשְׁם דְּהֵ"א דְּנָגִי' שְׁם
דְּאִי הָנִי תְּנִי שְׁם בְּהִדְיָא דְּקְרַמּוּ פְּנִי' שְׁרִי ע"ג גְּחֻלִּים א"א לְהִגִּי' שְׁם אֲבָל פִּינּוּ דְּתְּנִי עַד
שְׁיִקְרַמּוּ פְּנִי' י"ל חֲסוּרֵי מְחֻסְרָא עַד שְׁיִגְרוּף וְיִקְרַמּוּ פְּנִי' וְזֵה הִי הַסְּפֵק בְּתַחֲלַת אִם נְגִי'
שְׁם וְהִלְכָּה פְּרַבְּנָן אוֹ נְגִי' פֶּאֵן וְהִלְכָּה פְּחֻנְיָא וּמִתּוֹרֵץ מִמִּילָא ק' הַתּוֹסֵ' דְּלַעִיל ע"א בְּד"ה
לְעוֹלָם אִימָא לָהּ וּמִתּוֹרֵץ הֵיטֵב הָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם מִהַקְּוִשְׁיָא שְׁפַתְבְּתִי שְׁם וּמַק' הַפּוֹסְקִים
מְרַבָּא דְּהוּא בְּתָרָא דְּאָמַר תְּרַנּוּיָהּוּ תְּנָנְהוּ דְּהָא דְּחִי שְׁפִיר הַגַּמ' בְּזֵה דְּאָמַר וְרַב שְׁשֵׁת
דִּיוֹקָא דְּמִתְנִיתִן קַמ"ל וְלֵא מוּכַח מִשְׁם דְּוִיָּק: דָּף לַח ע"א בְּרִש"י בְּד"ה שְׁכַח קְדִירָה
אֵלִיבָא מֵאֵן דְּאָסַר ר"ל שְׁלֵא תִקְשָׁה אֲפִסְק שְׁפִסְק פְּחֻנְיָא פִּינּוּ דְּסַתָּם גַּמ' סוּבְּרִין פְּרַבְּנָן
דְּאָסַר מְדַבְּעֵי דִיעֵבַד מִשְׁמַע וְדַאי דְּלַכְתַּחֲזִילָה אֲסוּר לְכָהּ פִּירִש"י דְּבִאָּמַת סוּבְּרִין פְּחֻנְיָא
אֵלָּא בְּעוּ אֵלִיבָא דְּרַבְּנָן וְכֵן פִּירִשׁוּ הַתּוֹסֵ' בְּעֵצְמָם לְקַמְן בְּד"ה עֶבֶר וְשָׁהָ ע"ש וְגַם נ"מ
גַּם אֵלִיבָא דְּחֻנְיָא פְּגוֹן בְּחֻזְרָה אוֹ בְּלֵא בִּישְׁל פְּמֵאֲכַל ב"ד אֲבָל הֵם בְּעוּ אֵלִיבָא דְּרַבְּנָן
וְהָא דְּלֵא פִּי כַּפִּי הַתּוֹסֵ' דְּבְּעוּ הִיכָּא דְּלֵא בִּישְׁל כַּמְב"ד וִיחָא לְהִלְכָּה נ"ל חֲדָא מִשׁוּם
דְּלִשׁוֹן שְׁכַח מִשְׁמַע שְׁהִי דַּעְתּוֹ לְסַלְקוּ קוּדָם שְׁבַת אֵלָּא שְׁשַׁכַּח וְאִם אֵינּוּ מְבֹשְׁל כַּמְב"ד
הָא לֵא חֲזִי עֲדִינּוּ וְגַם לִשׁוֹן קְדִירָה מִשְׁמַע שְׁמְבֹשְׁל כַּמְב"ד וְכֵן מוּכַח לְקַמְן דַּאל"ה מֵאִי
מִקְשָׁה לְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף וְאֲסִיק הַקְּשָׁיָא דִּילְמָא הֵם סוּבְּרִים כַּר"מ דְּאֵינּוּ אוֹסֵר רַק בְּלֵא
בִּישְׁל כ"צ וּמִיִּירֵי שְׁלֵא הִי מְבֹשְׁל אִף כַּמְב"ד וְהָכָא מִיִּירֵי רַבָּה וּר"י שְׁמְבֹשְׁל כַּמְב"ד
אֵלָּא וְדַאי דְּגַם הָתָם מִיִּירֵי בְּמְבֹשְׁל כַּמְב"ד מְדַנְקֵט שְׁכַח וְגַם לִשׁוֹן קְדִירָה וְעוֹד דַּא"כ ק'
ק' תוֹס' בְּד"ה בְּשִׁלְמָא לְרַב נַחְמָן ב"י וְתִירוּצָם לֵא יִשְׁר בְּעֵינָיו דְּהָא בִּישְׁלָה שְׁיָיָה שְׁפִיר
פִּינּוּ שְׁלֵא הִי מְבֹשְׁל אֵלָּא כַּמְב"ד כְּמוֹ שְׁפִירִש"י ע"כ הָכָא וּלְפִירִש"י לַק"מ וּבִיּוֹתֵר נ"ל
הוּכַחָה גְּדוּלָה מֵאִי שְׁקִשָׁה לְפִי הַתּוֹסֵ' מֵאִי אֲסִיק גַּמ' בְּקִשְׁיָא עַל רַבָּה וּר"י הָא הָתָם אֵיִירֵי
ר"מ וּר"י שְׁהֵם רַבְּנָן דְּחֻנְיָא שְׁמַחְמִירִין לְכַתְּחִילָה בְּשָׁהֲנִי מַחְמִירִין גַּם דִּיעֵבַד אֲבָל רַבָּה
וּר"י פִּסְקוּ פֶּן אֵלִיבָא דְּחֻנְיָא דְּמִיְקַל לְכַתְּחִילָה י"ל דְּמִיְקַל גַּם בְּדִיעֵבַד אִפִּי' הִיכָּא דְּאָסוּר
לְכַתְּחִילָה אֲבָל לְפִי רִש"י מִתּוֹרֵץ הַפֶּל וְדוּק וְעֵינּוּ מַה שְׁפַתְבּ בְּסַמוּף: בְּגַמְרָא נִפְק וְדִרְשׁ
הַמְּבֹשְׁל בְּשַׁבַּת הָא דְּמִיִּיתִי מְשָׁנָה י"ל דְּפִשֵׁט מִיִּנְיָן מְדַנְקֵט הַמְּבֹשְׁל מִשְׁמַע דְּוִקָא מְבֹשְׁל
מִמֶּשׁ הוּא דִּישׁ חִילּוּק אֲבָל בְּשָׁהֲנִי ל"ש וּק"ל: בְּגַמְרָא רַבָּה וּר"י דְּאָמְרֵי תְּרַנּוּיָהּוּ לְהִתְרָא
וְכוּ' אַע"ג דְּאֵינְהוּ לֵא בְּעוּ אֵלָּא שְׁכַח מִשְׁמַע דְּמִזִּיד פְּשִׁטָא לְהוּ שְׁאָסַר אִיהוּ פְּשִׁיט לְהֵם
שְׁטַעוּ אוֹ י"ל שְׁגַם אֵינְהוּ ס"ל שְׁשׁוּיִן הֵם וּבְעוּ שְׁכַח וְה"ה לְמִזִּיד אֵלָּא דְּלַפ"ז לֵא פְּשִׁיט

לָהֶם מִיַּד פִּינּוֹן גַּם הֵם יָדְעוּ שֶׁל"ש לְכֹן רֵאשׁוֹן עֵינְקָר וּק"ל בְּתוֹס' בַּד"ה שְׂכַח קַדִּירָה וְכו' עַד בְּדָלָא בְּשִׁיל כַּמְב"ד אַע"ג שֶׁכ' בְּמִשְׁנֵה דְסַתָּם תַּבְּשִׁיל הָוֵי אַף בְּיִשְׁל כ"צ הֵינּוּ סַתָּם תַּבְּשִׁיל אֲבָל סַתָּם קַדִּירָה הָוֵי לֹא בְּיִשְׁל כ"צ בְּפָרְט דְקֶאֱמַר וּבִישְׁלָה מִשְׁמַע שְׁלֹא הָוֵי בְּשִׁיל אֲלֵא דַא"כ מִשְׁמַע אַף לֹא בְּשִׁיל כָּלָל כַּמ"ש שְׁאִין חִילּוּק בְּסַתָּם תַּבְּשִׁיל ה"נ בְּסַתָּם קַדִּירָה לְהִפְּוֹ לְכַף כ' אִפִּי בְּקַדִּירָה חֵינְתָא וְכו' ע"ש אֲלֵא שְׁהַפּוֹסְקִים לֹא פָּסְקוּ פֶּן בְּקַדִּירָה חֵינְתָא וְכו' הַב"י דֵּהַתוֹס' גּוֹפֵינְהוּ חִזְרוּ מִזֶּה וְגַם פָּאן לֹא כ"כ ע"פ הָאֱמַת אֲלֵא שִׁי"ל פֶּן ע"ש וַצ"ל דְסַתָּם קַדִּירָה מִשְׁמַע בְּשִׁיל קֶצֶת וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אֲבָל הָאֵי וְכו' תִּימָה וְכו' וְנִלְע"ד לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם ע"פ מַאי שְׁמַקְשָׁה לְעִיל אֶהָא בְּרֵינְתָא לִימָא ב"ש הֵיא וְלֹא ב"ה וּמִשְׁנֵי אִפִּי תִימָא ב"ה שְׁמָא יִחְתֶּה וְכו' ע"ש זֶה הַתִּי הוּא אֲלִיבָא דְאֱמַת דְּפָסְקִינָן כַּרְנַב"י דְּכָל הֵיכָא דְגִזְרִינָן שְׁמָא יִחְתֶּה אַף בְּדִיעְבַּד אָסוּר מְשִׁנֵי הַתָּם פֶּן אֲבָל לְרַבָּה וּר"י א"א לְתַרְץ פֶּן נִשְׁאַרְהַּ הַסְּבָרָה שֶׁל הַמַּקְשָׁה דַּב"ש הֵיא וְתוּ לַק"מ דְּרַבָּה וּר"י מִתִּירִין מִשׁוּם דְּלֹא עֲבִיד מַעֲשֵׂה וְלַב"ש אֲמַרִּינָן שֶׁם אַע"ג דְּלֹא עֲבִיד מַעֲשֵׂה אָסוּר דְּזֶה הָוֵי מַעֲשֵׂה אֲלִיבֵינְהוּ מַאי שְׁמַתְחִיל מִבַּע"י וְנִגְמַר בְּשַׁבַּת כְּמוֹ אֵינְהָ שֶׁם וְדוּק: בְּגַמְרָא מִיִּתְיָבִי שְׂכַח קַדִּירָה וְכו' הָא דֵּהָאֲרִיף לְהַבִּיא כָּל הַבְּרֵינְתָא וְלֹא מִיִּתְיָב רִישָׁא לְחוּד דְּמַקְשָׁה מִיָּנִי וְגַם מַאי דְּלֹא מַקְשָׁה מִהַגְזִירָה לְחוּד שְׁאֲמַר בְּתַחֲזִילָה הָיוּ אוֹמְרִים דְּהָא גַּם פְּשָׁמִינְתִּי הַבְּרֵינְתָא הַנּוֹצֵרָה לְהַבִּיא הַגְזִירָה וְלֹא הָוֵי גַבְרָא אַגְבָּרָא דְּמִסְתַּמָּא לֹא פְּלִיג ר' חֵינְיָ אַרְבַּ רַבּוּ נ"ל דְּלִשְׁיטַת רַש"י לַק"מ דֵּהִי יְכוּל לְתַרְץ דְּשֶׁם מִיָּרִי בְּלֹא בְּשִׁיל כַּמְב"ד דְּהָוֵי כְּמוֹ מְבַשֵּׁל מִמֶּשׁ פִּינּוֹן דְּעֵינְקָר בְּיִשְׁוּלוֹ בְּשַׁבַּת וְאֵינְהוּ מִיָּרִי בְּבִשְׁלִיל כַּמְב"ד אֲבָל פִּינּוֹן דַּר"י אוֹסֵר אִפִּי בְּיִשְׁל כ"צ וּר"מ נְמִי לֹא שָׂרִי אֲלֵא בְּבִשְׁלִיל כ"צ אֲבָל כַּמְב"ד מוֹדָה דְּאָסוּר מַקְשָׁה שְׁפִיר וְזֶה ג"כ רֵא"י גְדוּלָה לְשִׁיטַת רַש"י וְגַם לְשִׁיטַת הַתוֹס' קֶשֶׁה מַאי מַקְשָׁה פִּינּוֹן שְׁהֵם אָסְרוּ אִפִּי כַּמְב"ד וְאַנּוּן לֹא ס"ל פֶּן ה"ה בְּלֹא בְּשִׁיל כַּמְב"ד לֹא קִי"ל פְּהָף בְּרֵינְתָא וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה בְּשַׁלְמָא לְרַנְב"י וְכו' עַד דְּדִילְמָא ר"י לֹא אֵינְרִי וְכו' ר"ל שְׁתוֹס' אֲזִיל לְשִׁיטְתֵינְהוּ שְׁבַעֲיָא לְקַמֵּן בְּעֶבֶר וְשָׁהָה הוּא בְּזֶה וְאִם יִתְרַץ כֶּף נִפְשׁוּט הַבַּעֲיָא פִּינּוֹן דְּהִלְכָה כַּרְנַב"י וּבְאֱמַת אֵינּוּ יְכוּל לְפָשׁוּט פְּדַמְשִׁנֵי וּק"ל: בַּגְמ' אֵיבַעֲי' לְהוּ עֶבֶר וְשָׁהָה מַאי הַתוֹס' דְּחָקוּ מְאֹד כַּמ"ש בְּעֶצְמָם וּמִיָּהוּ לְשׁוֹן עֶבֶר וְכו' וְכֵן כָּל הַפִּירוּשִׁים שְׁבַכְל הַפּוֹסְקִים דְּחוּקִים מְאֹד מִזֶּה וְנִלְע"ד שְׁרַש"י בְּקִיצָר לְשׁוֹנוֹ פִּי בּוֹ הַמְּחַנּוֹר שְׁבַכְל הַפִּירוּשִׁים שֶׁכ' רַש"י בְּמִזִּיד אִם מוֹתֵר בְּאֲכִילָה וְהוּא אַף לְמוֹתֵר לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְגַם בַּגְמ' דְּנִקְט מִי קְנִסוּהוּ הוּא לְמוֹתֵר לְכֹן נ"ל דְּבַעֲיָא בֵּין אֲלִיבָא דַּר"מ בֵּין לַר"י וְהוּא דְּלִשְׁנֵינְהוֹן לְכַתְּחִילָה אָסוּר בֵּין מַצְטַמְק וְיָפָה לוֹ בֵּין מַצְטַמְק וְרַע לוֹ רַק בְּמִזִּיד בְּדִיעְבַּד ס"ל לַר"מ דְּמוֹתֵר בְּשִׁנְיָהֶם אַף בְּמִזִּיד וְלַר"י בְּמַצְטַמְק וְרַע לוֹ וְכֵן בְּשׁוּגַג בְּלֹא בְּיִשְׁל כָּל צָרְכּוֹ מוֹתֵר בְּדִיעְבַּד מִדִּין וְלֹא אָסוּר מִדִּינָא בְּדִיעְבַּד אֲלֵא בְּמִזִּיד וְלֹא בְּיִשְׁל כ"צ וְחִזְינָן דְּלֹאֲחַר גְּזִירָה אַף בְּשׁוּגַג בְּלֹא בְּיִשְׁל כ"ל אָסוּר וְזֶהוּ בַּעֲיָיִן דְּלְעִיל נִפְשׁוּט דְּלֹאֲחַר גְּזִירָה אָסוּר בְּשׁוּגַג עַכְשָׁיו בַּעֲיָיִן בְּמִזִּיד וּבִישְׁל כ"צ לְכָל מַר כְּדֹאִית לִי דְּשָׂרִי מִדִּינָא אִם גְּזָרוּ לֹאֲחַר גְּזִירָה לְאָסוּר ע"ז אָמַר מִי קְנִסוּ ר"ל לֹאֲחַר גְּזִירָה שְׁגָזָרוּ עַל הַשׁוּגַג מַכ"ש לְקַנְסֵי אֵת מִזִּיד דְּעֲבִיד אִסּוּרָא אוֹ לֹא ר"ל דְּבִשְׁוּגַג גְּזָרוּ שְׁפִיר הֵיכָא דְּבְּמִזִּיד מִדִּינָא אָסוּר כְּגוֹן דְּלֹא בְּיִשְׁל כ"צ אֲתִי לְעָרוּמִי אֲבָל בְּמִזִּיד לֹא שְׂכִיחַ שְׁיַעֲבֹר וּפְשִׁיט שְׁפִיר מְדָאֲסַר מַצְטַמְק וְיָפָה לְוִשְׁמִדִּינָא מוֹתֵר ש"מ שְׁגַם בְּזֶה גְּזָרוּ וְאִפְשָׁר לְכַוֵּן גַּם דַּעַת הָרִי"ף לְפִירוּשׁ זֶה אַף שֶׁכ' בְּשְׂכַח הֵינּוּ מִשׁוּם דָּאִם נִאָּמַר בְּמִזִּיד אָסוּר אַף בְּשׁוּגַג אָסוּר בְּדִיעְבַּד דְּלֹאֲחַר גְּזִירָה שׁוּגַג שְׁנָה לְמִזִּיד תַּדַּע דְּרַצָּה

לפשוט אף שווג ומצטמק ויפה לו אסור משום דכ"ש מזיד ולבתר דדחי לא לשפת הבאה משמע דבשפת הבאה נדאי אסור אף דייעבד שאז יהיו מזידין אלא שבשפת ראשונה שהיו שווגין מותר בדיעבד ולא נפשוט שווג אבל מזיד נפשוט לכה פסק הרי"ף בשווג לקולא ולא מזיד דס"ל דמזיד נפשוט לאיסור ולא כפירש"י דאף מזיד לא נפשוט דאסור לכתחילה רק כפי ה"ר"ן וראב"ד בזה דלשפת הבאה אסור בדיעבד וא"כ עולה יפה פסק הרי"ף ורמב"ם אף לגירסתו דגרסינו עבר ונשה וצ"ל להג"ה וא"כ כמ"ש ה"ר"ן להג"ה בגמ' והא דכתב במצטמק ויפה לו אע"ג לפי מה שכתבנו בעי גם במצטמק ורע לו משום שהוא פסק דמצטמק ורע לו אף לכתחילה מותר משא"כ ר"מ ור"י סברי אסור שפיר בעי ודוק: ע"ב בגמ' לדברי האומר מחזירין וכו' ועי' ב"ר"ן מה שפי' בזה לדברי האומר וכו' שהוא מיותר ועמ"ש א"ג לפע"ד ב' פירושים ועוד נ"ל לפירוש ולתרוץ מנהגינו שנוהגין להחזיר אף בהניחו ע"ג קרקע ובגמ' לחד מ"ד אסור והרי"ף ורמב"ם פסקו פן והוא מדבעי בגמ' תלאו במקל וכו' ולכה בדעתו להחזיר פסקו להקל לפי שלא מציינו ראי' לאסור אבל בזה יש ראי' מגמ' מדבעי אליבא' והוא ג"כ יל"ד מנא לי' לרב ששפת זה אמנם י"ל דאי אמרינו להחזיר תנו אמאי קרי לי' בלשון נתינה דקאמר לא יתן אלא נדאי דכל נתינה בשפת הוי חזרה דהא נדאי נתבשל קודם שפת ואף שנתבשל בכירה אחרת הא כתב הרמב"ם דמכירה לכירה ג"כ שרי להחזיר ואף שניטל מבע"י הא כ' ה"ר"ן שגם זו היא בכלל חזרה ומפרש ג"כ אפי' בשפת אפי' שהחזרה היא בשפת והנטילה מבע"י ולפמ"ש הרמב"ם וה"ר"ן הוציאו דינם מפאן וכן דעת רש"י שכ' אפי' ביום נמי מוכח מפאן והיינו נדאי לפמ"ש רש"י מייירי אפי' עמד עג"ק אפי' לא הי' דעתו להחזיר דאל"כ אפתי הוי גילוי דעת שנטל להחזיר ומאי רבותא והוציא ג"כ מזה דאם הי' שום אופן שלא מיקרי חזרה איך קרי לחזרה בלשון נתינה אלא נדאי דכל נתינה בשפת מיקרי חזרה ובה מוחלקין בגמ' דר' תדאי סבר להשהות תנו לא קרי לחזרה בשפת נתינה רק חזרה ולא שרי אלא היכא דמוכחא מילתא דהוי חזרה ולא נתינה חדשה לכה אמר לגרמ' הוא דיעבד דהכי אמר ר' יוחנן אפי' העמידה עג"ק שרי דר' יוחנן אגזיל לשיטתו דס"ל להחזיר תנו ולכה אמר נמי רב ששפת מחזירין אפי' בשפת דאגזיל לשיטתו דאמר פן משום ר' יוחנן לכה אמר לדברי האומר מחזירין ר"ל דס"ל להחזיר תנו מחזירין אפי' בשפת הן כפי ה"ר"ן שכתבתי הן לפירש"י לאפוקי למ"ד להשהות תנו לא וכמ"ש לכה הרי"ף והרמב"ם שפסקו לשהות תנו פסקו עמד עג"ק אסור אבל אין מנהגינו כמ"ד להחזיר תנו כמ"ש פל הפוסקים לכה שרי אפי' נטל מבע"י אפי' העמידו עג"ק ודוק: בגמרא אילימא בשאינו גרופה אלא פירה וכו' הוא תמוה כמ"ש התוס' דנקט אילימא ולא נקט ה"פן השני דילמא מייירי בגרוף ולק"מ ונ"ל דרב יוסף דרצה להתיר סמיכה בתנור היינו אפי' אינו גרוף דבגרוף ליכא ה"א דאסור חזא דאף סמיכה דלעיל בכירה מייירי באינו גרוף וגם אין סברא לאסור דהא תנור הבלו רב מבפנים אבל בחוץ בגרוף מה הבל יש אלא באינו גרוף יש סברא לאסור דתנור תמור יותר מפירה ובגרוף שרי בכירה ע"ג ובתנור אסור ובאינו גרוף אף בכירה אסור ע"ג ובתנור אסור אף סמיכה ורב יוסף רצה להתיר סמיכה באינו גרוף והיינו שמפרש דמשנה מייירי סתמא בכל ענין בין גרוף בין אינו גרוף דסתם קאמר ובכל ענין קאמר דסמיכה שרי רק תוכה וע"ג אסור וע"ז קאמר אביי אילימא באינו גרוף דאי מייירי רק בגרוף ממילא לא מוכח מידי להתיר סמיכה באינו גרוף מדלא

תני רק תוכה וע"ג דהא מייירי בגרוף דנדאי רישא וסיפא בתדא מתתי מתתניהו ואילימא באינו גרוף ואז שפיר הדיוק לרב יוסף להתיר סמיכה באינו גרוף א"כ מוכח מסיפא דאסור וע"ג היינו ג"כ סמיכה ודוק: ורב אדא י"ל לאו דאתי לסיועי לרב יוסף אלא סברא בפני עצמו לאפוקי מאפיי ורב יוסף רק דמייירי בגרוף או י"ל לתרץ לרב יוסף אע"ג דרישא מייירי אף באינו גרוף סיפא מייירי בגרוף ודוק: בגמרא גלגל חייב חטאת נ"ל דמוכח פן מהמשנה דאל"כ למה תני הך בבא דמיקלמא דפשיטא היא וגם הוא כ"ש מתולדת חמה וגם למה נקט הכא בשביל שתגלגל ובסיפא גבי חול תני שתצלה אלא ע"כ דהכא אשמעינן אע"ג דנטלה משגלגלה וה"א פיון דלא נגמר בישולה דאפילו לא נתחממה עד שיזד סולדת בה נתגלגלה לא חייב חטאת קמ"ל פיון דביצה די לה בזה חייב חטאת וגם להכי נקט דוקא ביצה ולא דבר אחר דלענין איסור ודאי כל מילי אסור להתחמם אלא לאשמעינן זה אבל לענין איסור לכתחילה להניח לא שייך רבותא לגלגלה דהא אסור להניח תכף לכה נקט בסיפא שתצלה דשם ודאי אינו חייב דתולדת חמה היא: והא דנקט אין נותנין דמשמע לכתחילה י"ל משום אינה נקט או יותר נראה דמייירי מבע"י וכשאין יכול לצלות מבע"י כמב"ד וגזרינן אטו שבת כמ"ש לעיל אין צולין וכו' וקמ"ל פאן דאם עביד בשבת אפי' גלגל חייב חטאת לכה מבע"י אסור אפי' לגלגל דגזרי' אטו שבת ומהכא נמי מוכח דחייב חטאת דסתם מתני' מייירי מבע"י דומיא דלעיל וכן פוקה מתניתן איירי אף מבע"י וכן לא יפקיענה בסודרין ולא הוי גזירה לגזירה כמ"ש התוס' באנשי טבריא והוי דומיא וכן לא יטמינה בחול לרבה ודאי איירי מבע"י כמ"ש הרא"ש ואף לרב יוסף כ' התוס' דמבע"י מודה דגזרינן שפא יטמין וכן מעשה דאנשי טבריא ודאי מבע"י איירי כמ"ש רש"י ותוס' א"כ מסתמא גם אין נותנין איירי אף מבע"י ואי גם משחשיכה לא חייב חטאת לא הוי גזרינן ודוק: בתוס' בד"ה מעשה וכו' עד ואין איסור פלל בהבאה נ"ל דר"ל דבהבאה לחוד זולת גזירה שגזרו חכמים משום הטמנה במוסרף הבל אין איסור דה"א דבלא"ה אסור משום דבשבת באין מים חדשים ומתחממין ולא דמי לכל הני דשרו ב"ה לעיל במתחיל בע"ש ונגמר בשבת דשם מה שהתחיל בע"ש נגמר בשבת ולא עביד שום מעשה בשבת דעיקר מעשה ההתחלה וכן בהטמנה במוסרף הבל אי לאו גזירה הוי שרי משום דכבר נתבשל קודם שבת וגם הך הוספת הבל התחיל מבע"י משא"כ הך לכה כ' התוס' דאפ"ה אי לאו גזירה אין איסור גם הך בהבאה דכיון דשוב באים ממילא ע"י קביעת סילון באים כל שעה הוי ג"כ התחלה מבע"י ומביאים ראי' מפותקין מים לגינה דבאים ג"כ כל שעה מים חדשים ואפ"ה שרי ב"ה לעיל אבל ודאי לבתר דאסרו חכמים משום גזירה ודאי אף הבאת סילון לכתחילה אסור דאין סברא להתיר לכתחילה ולאסור דיעבד וגם הגמ' מדמי לה להטמנה במוסרף הבל ושם אין טומנין תנו וגם כל הגזירה שייך יותר לכתחילה מפל זה נ"ל כף פ"ה התוס': אמנם דחוק קצת אם לא נאמר דשאני הך דסילון הי' צריף להם אף בחול ולא הי' עיקרו רק לשבת ולא דמי פלל להטמנה ולא שייך פלל לאסור הסילון לכתחילה אלא שאסרו ברחיצה ובשתי' בשבת משום גזירה וכיון שאין נהנין בשבת תו לא שייך למיגזר שפא יערב ויבשל ונשאר הסילון רק לחול וכן משמע הלשון קצת בתוס' וכן במשנה דלא אמר ואסרו חכמים הסילון רק ברחיצה ובשתי' אסרו ודוק: ואם נאמר כף יתחדש לנו תגרץ נכון על ק' התוס' התמורה בדר ש"ח"ז ע"ב בד"ה ממעשה

שְׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבָרְיָא ע"ש שְׁדַחְקוּ לְתַרְזַן וְע"פ דְּבַרְיֵנוּ י"ל תִּרְזַן נְכוּן דְּנֻדְאֵי הַטְּמָנָה בְּמוֹסֵיף הֶבֶל לְצוּרָה שְׁבַת פְּשוּט שְׁאָסוּר מִבַּע"י וְאִי בְּדִיעֵבַד אָסוּר דְּהָא מְסַקִּינָן לְעִיל דְּאִפִּי שְׁהָא אִפִּי בְּשׁוּגְגָא אָסוּר בְּדִיעֵבַד לְאַחַר גְּזִירָה מִכ"ש הַטְּמָנָה שְׁחִמּוּרָה יוֹתֵר לְפִי הַתּוֹסֵף וְאִי לְפִירֵשׁ"י עכ"פ שְׁנָה אֵלָא שְׁבָא לּוֹמַר שְׁאִי שְׁהֵטְמִין לְאַכּוֹל מִבַּע"י וְנִשְׁאָר לְשַׁבַּת כְּגוֹן שְׁהֵטְמִין יוֹרָה גְּדוּלָה לְאַכּוֹל כְּמָה יָמִים מְמַנּוּ וְלֹא הִי דַעְתּוֹ כְּלָל לְצוּרָה שְׁבַת וְאִזּוּ נֻדְאֵי אִין אִיסוּר בְּהַטְּמָנָה וְס"ד שְׁמֹתָר בְּאַכִּילָה אִי בְּשַׁבַּת דְּהָא עֵיקַר טַעַם אִיסוּר אֲכִילָה הוֹאִיל וְעֵבִיד אִיסוּרָא מִשָּׂא"כ הֵכָא וְאִפִּי"ה אָסוּר דְּגְזִירֵינוּ אִם נִתִּיר בְּאַכִּילָה שְׁמָא יִחְתָּה אִי שְׁאִין אָסוּר לְכַתְּחִילָה כְּמוּ מִשְׁמַע מְעֵשָׂה דְּאִנְשֵׁי טְבָרְיָא ע"פ שְׁפַתְבְּנוּ וְדוּק: וְאִפְשָׁר שְׁזַהוּ כְּפִינָת תִּרְזַן הַר"ש מְוֹרְדוֹן בְּתוֹסֵף דְּלִפִּי פְּשוּטוֹ קִשָּׁה שְׁזַה נְמִי פְּשִׁיט לְעִיל אִפִּי בְּשָׁה וְכִמוּ שְׁפַתְבְּנוּ אֵלָא ר"ל אִפִּי רַק בְּדִיעֵבַד בְּאַכִּילָה אָסוּר וְדוּק: אֵלָא שְׁקִשָּׁה מֵאִי שְׁאָמַר רַב נַחְמָן כְּבָר תְּבַרִּינָהוּ אַנְשֵׁי טְבָרְיָא לְסִילּוּנֵיהוּ מִשְׁמַע שְׁאָסוּר וְעֵיקַר עֲשִׂינְתֶּם לְשַׁבַּת וְצ"ל אִי שְׁהִי צְרִיךְ לָהֶם אִי בְּחוּל וְלֹא שְׁיִיךְ לְאַסּוֹר הַסִּילּוֹן מ"מ כִּינּוּ שְׁאָסוּר בְּשַׁבַּת לְמָה לָהֶם כִּי בְּחוּל הִיוּ יְכוּלִין לְעֲשׂוֹת בְּיָדֵיהֶם אוֹ נֹאמַר שְׁיִתְרַזְזוּ בְּזַה מֵאִי שְׁאָמַר עוֹלָא הִלְכָה כְּאִנְשֵׁי טְבָרְיָא וְכִי פְּלִיג עַל חֻמְמִים שְׁאָסְרוּ לָהֶם הִלָּא חֻמְמִים הִקְשׂוּ לַר' יוֹסִי מְזַה וְהוּא פְּלִיג וְעִינּוּ בְּר"ן מֵאִי שְׁדַחְקוּ לְפָרֵשׁ וְלְדְבַרְיֵנוּ יִתְוַרְזַן שְׁאָמַר עוֹלָא הִלְכָה כְּפִינָתְהוּ וְר"ל שְׁאִי חֻמְמִים לֹא אָסְרוּ אֵלָא בְּרַחֲצִינָה וּבִשְׁתִּי אֲבָל בְּעֵיקַר קִבִּיעַת סִילּוֹן מְוֹתֵר לְכַף הִלְכָה כִּן בְּסִילּוֹן אוֹ בְּכִינּוּצָא בְּזַה שְׁמֹתָר לְכַתְּחִילָה מִטַּעַם שְׁפַתְבְּנוּ וְרַב נַחְמָן פְּלִיג וְסוֹבֵר שְׁאִי לְכַתְּחִילָה אָסְרוּ וְנִקְטַר רַחֲצִינָה לְרַבּוּתָא שְׁאָסוּר אִי דִיעֵבַד וּמִבִּיא רֵאִי שְׁתְּבַרִּינָהוּ וְאִפְשָׁר רַב חֲסִידָא סוֹבֵר כְּעוֹלָא אוֹ כְּרַב נַחְמָן וְאִמַר בְּטָלָה הַטְּמָנָה לְכָל חַד כְּדֹאִית לִי לְעוֹלָא דִיעֵבַד וְלְרַב נַחְמָן אִי לְכַתְּחִילָה אֲמַנָּם הוּא ע"ד שְׁפַתְבְּתִי וְדוּק: בֵּא"ד וְאָסְרוּ בְּרַחֲצִינָה גְּזִירָה שְׁמָא יַעֲרְבֵם בְּשַׁבַּת ר"ל בְּיָדֵיהֶם וְגְזִירֵינוּ מִמִּילָא אִטּוּ בְּיָדֵיהֶם וְלַעֲרַבֵם בְּיָדֵיהֶם וְכו' וְהָא דְלֹא כְּתִבוּ כְּפִשׁוּטוֹ דְּכִינּוּן שְׁהוּא מוֹסֵיף הֶבֶל אַע"פ שְׁאִינוּ תוֹלְדַת הָאוּר אָסוּר כְּמוּ מְטְמִין בְּגָפַת וְאִינְדָּה גְּזִירָה שְׁמָא יִטְמִין בְּרַמְזָא וְכַדְמִשְׁמַע בְּגַמ' לְקַמְן דְּקֵא מְסִייעַ מִינֵי לְרַבָּה וְקֵאמַר בְּשַׁלְמָא לְמ"ד שְׁמָא יִטְמִין בְּרַמְזָא הִינּוּ דְדְמִי לְהַטְּמָנָה י"ל דְּמִשְׁמַע לְתוֹסֵף דְּלִפִּי פִירֵשׁ"י לֹא דְמִיָּא כְּלָל לְהַטְּמָנָה וְכַמ"ש לְקַמְן דְּהֵכָא מְעַרְבֵם לְמִים חַדְשִׁים הַבָּאִים בְּשַׁבַּת וְאִינוּ מְטְמִין לְכַף הַנּוֹצְרָכוּ לְפָרֵשׁ אֵלִיבֵי דְפִירֵשׁ"י שְׁבִזָּה דְמִי שְׁיֵשׁ נְמִי לְגִזּוֹר שְׁמָא יַעֲרַב בְּיָדֵיהֶם גַּם תוֹלְדַת הָאוּר כְּמוּ שְׁמָא יִחְתָּה וּבְרַמְזָא.

וְזַה שְׁהִקְשׂוּ שְׁאִם נֹאמַר שְׁהִי נְקֻבִים וְהוּי רַק חַד גְּזִירָה הִיכִי יְלִיף מִינֵי לְאַסּוֹר הַטְּמָנָה שְׁהוּא ב' גְּזִירוֹת שְׁמָא יִטְמִין בְּרַמְזָא וְשְׁמָא יִחְתָּה כְּמוּ שְׁסִימּוֹ שְׁלִפְשׁוּטוֹ הוּא מְיֹתֵר בְּתוֹ אֵלָא כְּפִינָתְהֶם לְמ"ש וְלְכַף בְּאַמַּת אִין נִרְאָה לַר"י אַע"פ שְׁהוּא ג"כ ב' גְּזִירוֹת כִּינּוּן שְׁהֵכָא מְעַרְבֵם מִים חַדְשִׁים בְּשַׁבַּת מִשָּׂא"כ בְּהַטְּמָנָה לְכַף פִּי הֵם שְׁלֹא עֵיֶרֶב אִי שְׁבָאִים בְּשַׁבַּת כִּינּוּן שְׁהוּא רַק מוֹסֵיף הֶבֶל ע"י סִילּוֹן וְלֹא מְעַרְבֵם מִשְׁמַע דְּמִי לְהַטְּמָנָה זַהוּ תוֹרָה דְּבַרְיָהּ אֲמַנָּם אֲזִיל ע"פ שְׁיִטְתֵּיהוּ בְּרִישׁ פְּרָקִין שְׁלֹא גְזִירוֹ אֵלָא דְרַף הַטְּמָנָה מִשְׁמַע אֲמַנָּם לְשִׁיטַת רִישׁ"י בְּרִישׁ פְּרָקִין דְּבְכָל מוֹסֵיף הֶבֶל גְזִירוֹ כְּמוּ בְּהַטְּמָנָה וְהַטְּמָנָה דְנִקְטַט בְּכָל מְקוֹם לֹא דוֹקָא וְכִן מְוַכְרַח לְכָאן ע"פ פִּי הָרֵא"ש שְׁנִבְבָּר לְקַמְן בַּעֲזָה"י א"ש לְפִירֵשׁ"י נְמִי כְּמוּ לְפִי הַתּוֹסֵף וְדוּק: וְהָא דְנִקְטַט בְּמִשְׁנָה כְּחִמִּין שְׁהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת מִשְׁמַע אֲבָל אִם הוּחְמוּ מַע"ש מְוֹתֵר וְכַדְדִּינִק בְּגַמ' לְקַמְן אַע"ג דְּהֵכָא מְדְמִי לְהַטְּמָנָה וּמִבַּע"י נְמִי אָסוּר וּמִכ"ש לְפִי הַתּוֹסֵף קִשָּׁה יוֹתֵר וְדוּק וְי"ל דְּהָא דְאָסוּר אִי בְּדִיעֵבַד בְּהַטְּמָנָה בְּמוֹסֵיף הֶבֶל הִינּוּ אִם לֹא

הי' נתבשל כ"צ מבע"י או לר"י במצטמק ונפה לו כמ"ש לעיל ב'שקה' ומ"ש בדיעבד ודאי אין חילוק אבל בחמין אם הוחמו כ"צ מבע"י דהוי מצטמק ורע לו ודאי שרי בדיעבד אלא דהכא פנין שהוחמו גם בשבת מים חדשים אלא שהוחמו בתולדת חמה וגזרו חכמים משום תולדת אור כמו בהטמנה ברמץ שהוחם בשבת לכה נקט בחמין שהוחמו בשבת ר"ל בתולדת אור שאסור: וכן א"ש מאי שמקשה בגמ' לקמן הא מע"ש מותרין ורמינהו ע"ש קשה הא באמת חמי טבריא שהוחמו מע"ש מותר וברייתא מיירי בחמי אור וכדמסיק בגמ' והכא הוי חמי טבריא וגם לכאורה משמע דהכא אף מע"ש אסור דהא מדמי לה להטמנה מבע"י אמןם לפמ"ש א"ש דמדנקט בחמין בכף הדמיון משמע משום שגזרו אטו חמי אור נקט בחמין שהוחמו באור וכמ"ש ומדנקט בשבת משמע שאם הוחם מע"ש הי' מותר בדיעבד אף בהטמנה ואף בחמי אור מטעם שפכתתי ודאי ומדנקט אף רחיצה ש"מ שאף רחיצה מותר בחמי אור שהוחמו מע"ש אף בהטמנה מכל שכן בלא הטמנה מקשה שפיר מברייתא ודוק היטב: דף לט ברש"י בד"ה פל שפא פל מלוח וכו' ע"ש ושמ' במקומו פירש"י כפי' תוס' דהכא אמןם אינו סותר ומצאתיו בר"ן לא רצייתי להאריה וע"ש בר"ן: ברש"י בד"ה שפא יטמין ברמץ וכו' דברי רש"י תמוהין דגם בכולהו תולדת חמה היא לבשולי גם מאי בעי בנה בקל אריכת לשונו אכן ע"פ מה שנובאר דברי התוס' בנה הדיבור יתבארו גם דברי רש"י: ובתוס' בד"ה שפא יטמין וכו' דברי התוס' צריכין ביאור רחב כמ"ש המהרש"א דא"כ למה נקט סתמא לעיל לא גזרינו תולדת חמה הא לא פליג אלא בסודרין דלא שכיח באור וגם למה לא נגזור בחול אטו נתחמם באור ומכ"ש בחמי טבריא ע"ש: ודאי מה שהקשה המהרש"א אמאי מדמי חמי טבריא לסודרין דבריו תמוהין מאד דהא גמ' משני פן לרב יוסף ונתוס' לא כתבו פן אלא לרבה דלדידן גזר ר' יוסי בחול דמי לרמץ צריף לחלק אבל לרב יוסף אף בדדמי לא גזר ר' יוסי אטו תולדת אור שפיר מביאין ראי' מחמי טבריא אף דדמי לתולדת אור ואי משום שכ' התוס' דמבע"י מודה רב יוסף דגזרינו שפא יטמין ברמץ אלמא דגזר בדדמי הא כתבו התוס' שם בהדיא דבשבת לא גזר אף בדדמי ע"ש בד"ה אלא למ"ד שפא יזיו ע"ש שכת' בהדיא דאטו אי שרינו חמי חמה נחוש אטו חמי אור ע"ש וא"כ שפיר מייתי רבנו מן חמי טבריא ואי סובר המהרש"א שגם מעשה דאנשי טבריא מיקרי מבע"י זה בלא"ה קשה שם אתוס' כמו שהקשה מהר"מ ע"ש ולא שינוי לכאן ובאמת לק"מ כמו שנובאר שם בעזה"י וצ"ע רב דברי מהרש"א: אמןם שלא נשנוהו טועה נ"ל דקושיתו הוא לרבה דאמר הגמ' דמש"ה מייתי שפיר ראי' מאנשי טבריא משום דדמי להטמנה ל"ל משום הטמנה תיפוק לי' דבלא"ה יש לאסור דנגזור אטו חמי האור אף בלא הטמנה פנין דלא דמי להפקעת סודרין אף שאין במשמע דבריו פן לפי פשטן ע"כ צריף לפרש פן ע"ש ודוק היטב: ולכאורה הי' נ"ל שלא קשה שום קושיא דבאמת הא דאמר רבה שפא יטמין ברמץ היינו משום דחול דמי לרמץ וכן הוא משמע דברי התוס' שכ' סודרין לא דמי לרמץ משמע אבל חול דמי ונהינו חול שנתחמם באור דמ"ש ומ"ש שפא יטמין לאו דוקא הטמנה אלא ה"ה ע"ג חול אסור משום ע"ג רמץ והא דנקט יטמין משום המשנה והמשנה גופא י"ל אורחא דמילתא או משום לאסור אף מבע"י נקט הטמנה דמבע"י ודאי שרי ע"ג חול דלא גזרו מבע"י במוסיף הקל אלא דרף הטמנה אפי' לרש"י בריש פירקין היינו ע"ג פירה אבל ע"ג גפת ונבל אפטר דרש"י מודה אבל בשבת ודאי

אסור אף ע"ג מוסיף הַבֵּל דְּהָא לְהַחְזִיר לָא שְׂרִי אֵלָא א"כ גִּרְף מַכ"ש לִיְתֵן בְּתַחֲזִילָה וְכָל
זֶה מְבֹאֵר בְּהֵרָא"ש וְהָא דְאָמַר בַּגְמ' גַּבִּי גַּג לְמַ"ד שְׂמָא יְטַמֵּין לִיכָא לְמִיגְזֹר מִשְׁמַע אַף
בְּשִׁבְתַּת הֵינְנוּ מִשׁוּם דְּגַג לָא דְמִי לְרַמְזָא אֲבָל וּדְאִי הִטְמֵנָה לָאו דְּוָקָא כַּמ"ש הֵרָא"ש וַא"כ
גַּם הָא דְאָמַר הֵינְנוּ דְדְמִי לְהִטְמֵנָה הֵינְנוּ נְמִי ל"ד רַב פִּינֵן דְדְמִי לְתוּלְדַת אֹר מוֹדָה ר'
יוֹסִי כְּמוֹ בְּהִטְמֵנָה וַא"כ אֵין מְקוּם לְק' הַמְהַרְשָׁא שְׁנֵיָהֶם גַּם מ"ש בַּגְמ' לְעֵיל דְר"י לָא
גְזֹר תוּלְדַת חֲמָה מִשְׁמַע כָּל תוּלְדַת חֲמָה י"ל דְּהֵינְנוּ לְרַב יוֹסֵף כ"ז הִי גְרָאָה לְכַאוּרָה וְכֵן
הוּא וּדְאִי דַעַת הֵרָא"ש: אֲמַנְם תוֹס' כְּתַבּוּ לְקַמֵּן בַּד"ה אֵין מְגַלְגְּלִין דַּע"ג חוּל שְׂרִי לְרַבָּה
אַלְמָא לָא גְזֹר חוּל אֲטוּ רַמְזָא וְהִטְמֵנָה דְּוָקָא ק' ק' הַמְהַרְשָׁא פֶּאן וְגַם לְקַמֵּן גַּבִּי ח"ט דְּנָקַט
דְּוָקָא לְרַבָּה דְדְמִי לְהִטְמֵנָה ק' כַּמ"ש לְעֵיל וְגַם זֶה דְּחֻסְק דְּנָקַט לְעֵיל סְתָם תוּלְדַת חֲמָה
דְּוָקָא לְרַב יוֹסֵף הָא הִלְכָה כְּרַבָּה דְּטַעֲמָא דְּנָקַטִי תוֹס' בְּסוּדְרִין זֶה הִטְעַם הוּא לְכָל תוּלְדַת
חֲמָה דְלָא דְמִי לְאוּר דְלָא שְׂכִיחַ בְּאוּר כְּמוֹתוֹ וְנִחְדָא אֲטוּ חֲבִירְתָּהּ לָא גְזֹרִינֵן וְגַם חוּל לָא
דְמִי לְרַמְזָא וְחוּל שְׁהוּחַם בְּאוּר בַּלֵּא"ה לָא שְׂכִיחַ חוּל וְאַבְק דְּרַכִּים לְהַחֵם בְּאוּר אֵלָא סוּדְר
הַנּוֹצְרָכוּ לְתַת טַעַם שְׂאִין דְרָף מִשְׂא"כ אֵלוּ וְכ"ש בְּחֲמִי טְבִירָא בְּקַרְקַע בְּאַמָּה אוּ בְּאַמְבְּטִי
דְחֲמִי אוּר שְׂבַאמְבְּטִי שְׂבַקְרַקַע הָוִי כְּלִי שְׁנִי וְכֵן רֹב תוּלְדַת אוּר וְהָא דְגְזֹרוּ בְּהִטְמֵנָה
בְּחוּל לר' יוֹסִי הֵינְנוּ אַע"ג דְּחוּל לָא דְמִי לְרַמְזָא פִּינֵן דְּשׁוּיִן בְּהִטְמֵנָה וְדְמִי בְּזֵה גְזֹרוּ שְׂפִיר
כְּמוֹ שְׂגְזֹרוּ בְּהִטְמֵנָה בְּגִפְתָּ וּבְזַבְּלִי שַׁג"כ אֵינּוּ תוּלְדַת אוּר וְהֵינְנוּ מִשׁוּם דְּהִטְמֵנָה שְׂכִיחָא
וְזֵה פְּנוּנַת תוֹס' וְגַם רַש"י פְּנוּן לְזֵה לְתַרְזָא אַע"ג דְּוִדְאִי לָא דְמִי וְלָא גְזֹר ר"י מַכ"מ פִּינֵן
שְׁהוּא בִּישׁוּל דְרָף הִטְמֵנָה וְשׁוּיִן בְּזֵה גְזֹר ר"י וְתוּ לְק"מ וְזֵה פְּנוּנַת הַמְהַרְשָׁא גַּם כֵּן
וְדוּק: וְהַמְהַרְשָׁא לְקַמֵּן בְּתוֹס' בַּד"ה וְאֵין מְגַלְגְּלִין רְצָה לְהַשׁוּוֹת דַּעַת הַתוֹס' לְדַעַת
הֵרָא"ש וְלוֹמַר דְּלְרַב יוֹסֵף גַּם לְתוֹס' אֲסוּר ע"ג וְהֵרָא"ש ג"כ כ"כ לְרַב יוֹסֵף וְלָא לְרַבָּה
וְתִמָּה לִי עֲלִיו הָא תוֹס' גְּרָסִי מְפַנֵּי שְׂמִזִּיז וְאֵם מְגַלְגֵּל ע"ג מֵאִי מִזִּיז אִיכָא אֵלָא וּדְאִי גַּם
לר"י שְׂרִי ע"ג אֵלָא שְׂאָסֵר כְּשִׁמְנִיחַ בְּתוֹכוֹ אִפִּי שְׂלָא בְּהִטְמֵנָה כְּגוֹן ע"ג גַּג דְאִית בִּי עֶפֶר
כַּדס"ד דְּמִיירִי שְׂמִנִיחַ בְּתוֹכוֹ וְכ"כ מֵהַר"מ וְאַפְּלִי לְפִירֵשׁ"י לִיכָא לְמִיגְזֹר אֵלָא כְּשִׁמְנִיחַ
בְּתוֹכוֹ שְׂמָא יִצְטָרְף עֶפֶר יוֹתֵר מִשְׂא"כ לְהֵרָא"ש אֲסוּר לְתַרְנוּיָהּ אִפִּי ע"ג מִמֵּשׁ דְּגְזֹרִינֵן
לְרַבָּה אֲטוּ רַמְזָא וְלְרַב יוֹסֵף שְׂמָא יְזִיז אוּ לָא כ"כ אֵלָא לְרַבָּה דְּהָא הֵרִי"ף וְהֵרָא"ש לָא
הִבִּיאוּ אֵלָא דְרַבָּה וְזֵה הִיפָּף מַמ"ש הַמְהַרְשָׁא מִשְׂא"כ לְתוּ שְׂרִי לְרַבָּה ע"ג מִמֵּשׁ שְׁהֵם
מְפָרְשִׁים כַּמ"ש לְרַבָּה לְעֵיל וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה מְפַנֵּי שְׂמִזִּיז וְכו' י"ל לְרַש"י מְק' רֵאשׁוּנָה
לְבַד מ"ש בְּעַצְמָם לְתַרְזָא נְמִי לְק"מ דְּמֵאֵן לִימָא לָן דְר' יוֹסִי סְבַר כַּר"ש בְּמִלְאָכָה שְׂאִינָה
צְרִיכָה לְגוּפָא דִּילְמָא כַּר"י אֲדַרְבַּא הֵרִי"ף וְרַמְבַּ"ם פְּסָקוּ בְּזֵה כַּר"י וְלִק' הַשְּׁנִי נְמִי לְק"מ
לְפַמ"ש לְעֵיל דְלָא שְׂיִיף לְמִיגְזֹר אֵלָא אֵם מְנִיחַ בְּתוֹכָהּ שְׂמָא יְזִיז לְכַסּוֹת וְהַמְקַשֵּׁן סְבַר
דַּע"ג הֵינְנוּ שְׂאִינּוּ מְטַמֵּין בְּתוֹכָהּ אֲבָל מְנִיחַ בְּתוֹךְ עֶפֶר וְתוֹחַב בּו כַּמ"ש מֵהַר"מ לְפִי
הַתוֹס' וְהוּא מְוַכְרַח דְּהַמְקַשֵּׁן סְבַר כֵּן לְפִירוּשָׁם ג"כ וּמְשַׁנֵּי דְלִית בִּי עֶפֶר כָּלֵל אֵלָא מְנִיחַ
ע"ג מִמֵּשׁ תוּ לִיכָא לְמִיגְזֹר וְדוּק: בַּא"ד דְּסִתְּם גַּג לִית בִּי עֶפֶר כ"כ שְׁיִוְכַל לְהִטְמֵין וְכו'
נ"ל דְּלְהִטְמֵין ל"ד אֵלָא לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ נְמִי לִיכָא אֲבָל לְהִטְמֵין גַּם לְדַעַת הַמְקַשָּׁה לִיכָא
דַּא"כ ק' גַּם לְרַבָּה וְכֵן מ"ש בְּסוּמוֹף כְּגוֹן גַּג דְאִית בִּי עֶפֶר הֵינְנוּ לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ דְאֲסוּר
לר"י וְלְרַבָּה שְׂרִי דְלָא גְזֹר אֵלָא דְרָף הִטְמֵנָה וְכַמ"ש לְעֵיל דְחוּל לָא דְמִי לְרַמְזָא וּבְזֵה
מְתַפְרֵשׁ הֵיטֵב פְּנוּנַתָּם בַּד"ה וְאֵין מְגַלְגְּלִין דְלָא כְּהֵרָא"ש וְלָא כְּמוֹ שְׂכַתְבַּת הַמְהַרְשָׁא וְדוּק
הֵיטֵב: בַּא"ד וְעוֹד פַּר"ת בְּסִפְרֵי הַיְשָׁר וְכו' כָּל הַמְפָרְשִׁים דְחֻקוּ מְאֹד לְתַרְזָא דְלְפִירוּשׁוֹ

נשאר בקושי מאי ליגזור ולענ"ד נראה דאדברא לפירושו מתפרש יותר לשון הגמרא
מלכל הפירושים דהנה יל"ד למה לי תיבת ליגזור הא כבר אמר טעמא דר"י משום גזירה
והל"ל ליתסר או מא"ל מכ"ש לפי התוס' הראשון הוא מיותר ונדחוק וגם התיבץ הוא
לשון מותר סתם גג הל"ל בדלית בי' עפר אבל נראה דהמקשן ידע דא"ל דמיירי בגג
דלית בי' עפר אלא פנין דבאית בי' עפר הוא איסור דאורייתא ליגזור אטו גג דאית בי'
עפר אע"ג בעפר תיחוס לא גזרינו דגג אטו גג שניק יותר למיגזר ומשני סתם גג לית בי'
עפר ולא שניק למיגזר פלל דלא שכיח משא"כ לתיבץ הראשון ליכא לפרש פן דמאי
פריק ליגזור פנין דבאית בי' עפר גופא לא מיתסר אלא מדרבנן י"ל דלא גזרינו גזירה
לגזירה לכך הוצרכו התוס' לדחוק אבל לתי' זה הפי' מרנוח יותר ודוק היטב פי' נ"ל
ברור: בד"ה אלא למ"ד שפא יזיו לגזור הוא תמוה מאי שלא הוכיחו פן לעיל מא"ב וגם
פאן לא מוכח פלל ומקש"ל דחק מאד והמקש"א פתב תירץ נכון על מה שלא הוכיחו
מא"ב וכן אמרתי לפי פשוטו אמנם עדיין לא יצא ידי חובת ביאור ק' שנית והוצרך להגי'
ואני אומר ע"פ סברא זו שהתחיל שוב אין צורך להגי' והוא ע"פ מ"ש הר"ן על האי
פירושא שכ' בשם ר' האי מיהו לא מיחנור האי פירושא ע"פ סוגיא דשמעתא ונ"ל
שפוננתו נדאי אהא דפריק מגג וזה נדאי החילוק שבין גג לחול דבגג ליכא עפר תיחוס
שיוכל להטמין רק רגבי עפר הנשאר מהמעזיבה לכך לפי פירושינו פריק שפיר בשלמא
למ"ד שפא יטמין ליכא דאין דרך להטמין ברגבים אבל שפא יזיו קשה ניהוש דאי הוי
ס"ד סתם גג הוי עפר תיחוס לא מקשה ניהוש שפא יזיו דאסיק לפי פירושינו בעפר
תיחוס ליכא יזיו אלא נדאי כמ"ש וגם הסברא נותנת פן ומשני סתם גג לית בי' עפר פלל
דהרגבים הם במעזיבה אבל לפי פירוש ר' האי דפי' בעפר תיחוס ליכא יטמין דלא דמי
לרמץ רק ברגבים הוא דאסור ויזיו איכא והיינו נדאי לחפירה לא חיישינו אלא במה
שפזיז את ע"ת הוא אסור משום מוקצה או חורש כמ"ש התוס' וא"כ פלפי לייא אדברא
גבי גג משום יזיו ליכא פנין שאין שם ע"ת ולחפירה לא חיישינו ובמה שמניח אינו
מטלטל רגבי מעזיבה כמו ע"ת אבל שפא יטמין איכא דהא ע"ת ליכא יטמין דוקא
ברגבים דדמי לרמץ אף דמגלגל ע"ג להרא"ש גם ע"ג גזרינו שפא יגלגל ברמץ ואף
לפי התוס' ע"כ ע"ג לאו דוקא כמ"ש לעיל דאל"ה לא פריק לפירוש רש"י ותוס' אמ"ד
יזיו וא"כ לפי זה קשה שפא יטמין ושפא יזיו לק"מ פך נ"ל פירוש הר"ן מה שפותר פי'
זה וע"כ צריכין אנו לומר שהי' באמת לפני רבינו האי גירסא להפך בשלמא למ"ד שפא
יזיו ליכא אלא למ"ד שפא יטמין ליגזור והר"ן פתב דלפי גירסא שלפנינו לא מיתחנור
האי פירושא וא"כ לעיל לא מצי תוס' לאקשוני אא"ב כמ"ש המקש"א דהיינו מקשים
להיקף כפי ר' האי ובאמת רב יוסף אית לי' דרבה אלא שרבה ל"ל דר"י לכך נטרי תוס'
עד הכא בקושיא דגג ומקשין ממ"נ אם נאמר כפי ר' האי ע"כ הכא הגירסא איפכא למ"ד
שפא יזיו ניהא וא"א דר"י אית לי' דרבה גם לר"י קשה ניהוש שפא יטמין ואם נאמר
לפי פירושינו ע"פ רש"י ותוס' ולק"מ מפאן ק' מלעיל דאמר איכא בינייהו משמע דל"ל
דרבה ודוק: בא"ד וי"ל מבע"י מודה ר"י וכו' ועיין במהר"מ מה שהאריך להק' אקשיא
ואתיבץ ועיקר יסודו דמעשה דא"ט הוי הטמנה מבע"י דהא יליף הגמ' מינן לאסור
הטמנה מבע"י ע"ש וקמתי משתומם על המאור הגדול הנה איך לא ראה המשנה אם
בשבת פתמין שהתחמו בשבת והוא דוקא דהא דייקנין בגמ' פן הא מע"ש שרי ואוקמא

בְּשִׁטְיָה דְשָׂרֵי בְּהוֹחֲמוּ מֵע"ש וְכָאן אָסְרוּ ע"כ מְשׁוּם שְׁהוֹחֲמוּ בְּשַׁבָּת וְאִי מְשׁוּם שְׁהוֹחֲמוּ מֵע"ש בְּמוֹסֵיף הֶבֶל אָסוּר הַל"ל בְּחֻמֵּי שְׁהוֹחֲמוּ מֵע"ש וְגַם לְעֵיל אָמַר אֱלִיבָא דְכ"ע בְּחֻמֵּי שְׁהוֹחֲמוּ מֵע"ש שְׂרֵי אִפִּי הִנִּיחָם ע"ג פִּירָה שְׂאִינוּ גְרוּפָה בְּמִזִּיד מְכ"ש לְפִי מֵאִי שְׂמִשְׁמַע מִתּוֹס' לְעֵיל שְׂאִין אִיסוּר בְּהִבָּאָת סִילוֹן לְמָה נֶאָסֵר אִם הוֹחֲמוּ מֵע"ש פִּינוֹן שְׂלֵא עֲשֵׂה אִיסוּר אֱלֵא וְדָאִי דְהִבָּא לֹא אָסְרוּ אֱלֵא מְשׁוּם שְׁהוֹחֲמוּ בְּשַׁבָּת דְּכָל שְׂעָה בָּאוּ מִיָּם חֲדָשִׁים בְּשַׁבָּת וְנִתְחַמְמוּ אֵע"ג שְׁהוּא מִמִּילָא וּבַח"ט גְּזָרוּ אִטוּ בְּיָדִים וַח"א כְּמ"ש הַתּוֹס' וְהָא דִּילִיף מִיָּנִי' לְאָסוּר הַטְּמֵנָה הִיָּינוּ בְּתַבְשִׁיל אַף שְׁנִתְבַּשְׁל מֵע"ש אִם מוֹסֵיף הֶבֶל בְּשַׁבָּת וְנִתְחַמְמוּ וּמִצְטַטְמֵק וְיָפָה לוֹ מְכ"ש בְּלֹא נִתְבַּשְׁל כ"צ לְכָל מַר כְּדָאִית לִי לְעֵיל גְּבִי פְּלֹגְתָא דַר"מ וַר"י הָנִי כ"כ פְּעוֹלָה כְּמוֹ מִיָּם צוֹנְגִין שְׁהוֹחֲמוּ בְּשַׁבָּת הִבָּא פִינוֹן דְּגַם הִבָּא לֹא עֲשׂוּ שׁוּם מַעֲשֵׂה בְּשַׁבָּת אֱלֵא הַטְּמֵנָה מִבַּע"י וַח"ט וַע"י זֶה הוֹחֲמוּ בְּשַׁבָּת אָסְרוּ ה"ה שְׁם בְּהַטְּמֵנָה מִבַּע"י וַע"י זֶה הוֹחֲמוּ הַתְּבַשִּׁיל בְּשַׁבָּת אָסוּר אַף בְּגִפְתָּה וְזָבֵל דְּוִמְיָא דַח"ט וְדוּק הֵיטֵב כִּי הוּא בְּרוּר וְכֵן מְשַׁמַּע מְפֹרֵשׁ בְּרִש"י ע"ב בַּד"ה מִמַּעֲשֵׂה שֶׁכ' שְׁהַצּוֹנְגִין מִתְחַמְמוּ בְּכַף מְשַׁמַּע שְׁעִיקָר אִיסוּר מְשׁוּם שְׁהוֹחֲמוּ בְּשַׁבָּת וְאִי תִיקָשִׁי הָא תְּבַשִּׁיל פְּכָר נִתְבַּשְׁל לְכַף כ' וַאֲע"ג דְּמִמִּילָא ר"ל בְּשַׁבָּת הָנִי מִמִּילָא דְהָא עִיקָר מַעֲשֵׂה הַטְּמֵנָה הִי בַע"ש וְאִפִּי ה' אָסוּר כְּמוֹ הוֹחֲמוּ בְּיָדִים בְּשַׁבָּת ה"ה בְּתַבְשִׁיל שְׁנִתּוֹסֵף הֶבֶל בְּשַׁבָּת ע"י הַטְּמֵנָה וַאֲכ"כ אִין כְּאֵן מְקוֹם לְהַתְחַלֵּת קְוִשִׁית מִהַר"מ דְּשִׁפִּיר מְקַשָּׁה לַר"י פִינוֹן דְּבַשְׁבָּת לֹא גְזָרִינוּ לְדִידִין אֱלִיבָא דַר' יוֹסִי אִמְאִי גְזָרִינוּ הִבָּא שְׂמָא יְחַמְמוּ בְּיָדִים בְּשַׁבָּת בַּח"א דַּאֲל"ה לֹא הָנִי אָסוּרִין בְּרַחֲצָה מְכ"ש בְּשִׁתִּי' וְכְמ"ש וְדוּק: ע"ב בַּתּוֹס' בַּד"ה מִמַּעֲשֵׂה וְכו' עַמ"ש לְעֵיל בְּמַשְׁנֵה לְתַרְצַן ק' הַתּוֹס' וְגַם לְפָרֵשׁ הַגַּמ' דְּעוֹלָא וְרַב נַחְמָן וְגַם עַמ"ש בְּסוּף פְּרָק שְׁנֵי תִירְצַן נְכוּן ג"כ עַל ק' הַתּוֹס' ע"ש וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה אֱלֵא פְּנִי יָדִיו וְרַגְלָיו וְכו' עַד וּמִיָּהוּ קָשָׁה לְרִשְׁבָּ"א וְכו' עֵינֵי בְּמַהֲרָש"ל וּמַהֲרָש"א שְׁהֶאֱרִיכוּ לְתַרְצַן דַּאֲכ"כ גַּם לְפִי הָאֱמֵת יוֹקָשָׁה וְאִם לֹא קָשָׁה לְפִי הָאֱמֵת גַּם לְפִי הַמְקָשֵׁן לֹא קָשָׁה וּשְׁנִיָּהֶם לְדַבָּר א' נִתְפָּנוּ עֵינֵי בְּהֵם וְדוּק וְתַמְצָא כֵּן שְׁתוֹרְף דְּבָרֵי שְׁנִיָּהֶם לְפִי הַמְקָשָׁה דְּמִיָּרֵי בְּרַחֲצָה ע"כ נ"ל לְהַרְשָׁב"א פִינוֹן דַּע"כ גַּם רַחֲצִית פְּנִי יָדִיו וְרַגְלָיו אָסוּר בְּשַׁבָּת מְכ"ש דְּשִׁתִּי' וְדָאִי הוּא ג"כ בְּכָלֵל מִסְתַּמָּא דְּרַחֲצָה אַף שְׂאִינוּ מְוַכְרַח דִּי"ל דְּלֹא מִיָּרֵי מִיָּנִי' וְשִׁבְקָה פִינוֹן דְּמוּכַח מְשִׁתִּי' סְתַמָּא הוּא כֵּן סֵתֵם רַחֲצָה מְשַׁמַּע כָּל רַחֲצָה שְׁאִסוּרָה וְאִם כֵּן ק' אִימָא סִיפָא אֲבָל לְתַרְצַן דְּלֹא מִיָּרֵי כָּלֵל מִן רַחֲצָה רַק מְשִׁטְיָה י"ל דְּלֹא מִיָּרֵי כָּלֵל מְרַחֲצִית פְּנִי יָדִיו וְרַגְלָיו וְשִׁבְקָה וְסִמִּיף אֶהוּכַחָה מְשִׁתִּי' וְתִמָּה גְדוּלָה לִי עַל מַהֲרָש"א מַה שְׁמַתְרִים עַל מַהֲרָש"ל הֵלֵא הוּא ג"כ פִי כֵּן אֱלֵא שְׁפִי זֶה הוּא דוֹחֵק שְׁיִקָּשָׁה בְּלֹא הוֹכַחָה רְצָה לְפָרֵשׁ מִתְחַלְלָה בְּטוֹב טַעַם שְׁלִפִי הַמְקָשֵׁן מוּכַח דְּמִיָּרֵי גַם מִפִּו"ר דַּאֲל"כ לִיתְנֵי רְבוּתָא טְפִי דַּאֲפִי פִו"ר אָסוּר וַאֲל"ל מְשׁוּם דִּיּוּק נְקִט כָּל גּוּפָא דִּיּוֹתֵר יֵשׁ לוֹ לְאַשְׁמוּעֵינוּ רְבוּתָא בְּגוּפוֹ אֲבָל לְפִי הַתְּרַצָּן דְּמִיָּרֵי מְשִׁטְיָה לֹא מוּכַח דִּי"ל דְּשִׁטְיָה רְבוּתָא טְפִי לְאָסוּר מְרַחֲצִית פִּו"ר דְּזַהוּ רַחֲצָה וְזֶה רַק שְׁטִיפָה הָרִי לֵה שְׁזַה הַדְּרָף נְכוּן מְאֹד אֱלֵא שְׁהַקָּשָׁה עַל עֲצָמוֹ מְנַלֵּן לְהוֹכִיחַ אַף לְפִי דַעַת הַמְקָשֵׁן דַּאֲל"ה לִיתְנֵי רְבוּתָא טְפִי בְּגוּפוֹ הָא א"צ לְמִיתְנֵי רְבוּתָא זֹו כֵּינוּ דְּמוּכַח מִן שְׁתִי' לְכַף נְקִט טְפִי רְבוּתָא לְדִיּוּק דַּאֲפִי' כָּל גּוּפוֹ שְׂרֵי מֵע"ש לְכַף אִסִּיק לְדַחוּק בְּפִירוּשׁוֹ כְּמ"ש הַמַּהֲרָש"א הָרִי לְפָנֵיהּ שְׁבוּנָה וְסוּתֵר וְבוּנָה בְּדַבְרֵים רְאוּיִם לְאוּמָרֵם וְתַמִּי' לִי עַל הַמַּהֲרָש"א וְיוֹתֵר תִּמָּה גְדוּלָה עַל מִהַר"מ שְׁדִיקְבֵר עָלָיו דְּבָרָיו לֹא כְּנִים וְהוּא אִין מְתַרְצַן כָּלֵל דַּלְפ"ד מֵאִי מְקַשָּׁה הַרְשָׁב"א גַּם לְדַעַת הַמְקָשֵׁן אֲמָנָם

סוף דברי מהרש"ל ומהרש"א דחוק כמ"ש וביותר קשה לי מאי ומיהו קשה משמע דקאי אלעיל לכן נ"ל דהסיגנון הוא דהרשב"א חזק קושא ראשונה ע"י קושיתו וממילא לק"מ שלא נשאר אלא ק' התוס' קמייטא על המקשן מאי שאינו מדקדק מסיפא וגם היא אינו חזקה כ"כ כדמשמע לשון ומיהו ומקושר מאד עם הקודם לאפוקי מפירוש שלקחם שנסאר כל הדיקדוקים לבד הקושא עצמה הוא מתורץ בדוחק גדול תדא שיקשה מן סתם בלא הכרח וגם תירוץם שלמסקנא לא קשה כיון דלא מיירי מן רחיצה רק משטיפה הוא דוחק גדול דהא גם שטיפה רחיצה קרי לי' תנא ופיו"ר נמי רחיצה מיקרי למה לא נאמר דגם פיו"ר הוא בכלל כמו להמקשה דמיירי בכל גופו וכן מה שרצה מהרש"ל לפרש דכיון דמיירי בשטיפה לא מוכח מהדיוק בפיו"ר איירי מדלא תנא רבותא די"ל פיו"ר גרע טפי משטיפת כל גופו הוא תימה דהא חזינו בהוחמו בי"ט מותר ברחיצת פיו"ר ולא בשטיפה וכן מאן דאוסר בשטיפה בשבת בהוחמו מע"ש שרי בפיו"ר דליפא מאן דאוסר בשבת ברחיצת פיו"ר בהוחמו מע"ש כדמשמע לקמן דמקשה אלא בשבת רחיצה בחמין ליפא ודוק הארכתי קצת להורת לה שלענ"ד פירושי הוא הנכון: והוא כי הנה יש להקשות במשנה למה לי למיתני פלל רחיצה כיון דאוסר בשתי' מכ"ש רחיצה ודוחק לומר דנקט מיותר כל מילתא משום דיוק דמשמע איסור אתי לאשמועין מכ"ש כאן שהורו אמעשה למה להם להורות מה שאינו שייך לכאן וי"ל בשני פנים א' דתני רחיצה לגופא להורות שאסור אע"ג דהוא מכ"ש כ' התוס' כ"פ בש"ס דאורחא דתנא למיתני לא זו אף זו ולא שייך להקשות למה לי הראשון וכן מצינו באמת הרבה פעמים במשנה או פן הב' נוכל לומר דתנא בשבת רחיצה אגב סיפא די"ט דמותר בשתי' והוצרך למיתני איסור רחיצה תני נמי רישא רחיצה וסברא זו כ' גם מהר"מ.

ונפקותא בין תירץ הא' לב' נ"ל דלתירץ הב' לק"מ ק' הרשב"א די"ל לעולם דמיירי דוקא ברחיצת כל גופו וא"ת למה לא תני רבותא טפי דאפי' פיו"ר אסור כיון שבאמת אסור לק"מ דהא כל עיקר של רחיצה לא הוי תני אלא אגב סיפא ושם אינו אסור אלא כל גופו וכאן סמוך תנא אשתי' דאסור וכמ"ש המפרשים וא"ל א"כ לא ליתני פלל רחיצה דתני אגב סיפא משא"כ אם נאמר דתני לגופא ולא סמיך אשתי' ותני לא זו אף זו מוכח שפיר דמיירי גם מפיו"ר דאל"כ ליתני רבותא טפי כיון דלא סמיך אשתי' ע"כ דאל"כ לא ליתני רחיצה פלל דאין סברא לומר אגב סיפא ומקשה שפיר הרשב"א מהוכחה גדולה לפי סברא זו אמנם ק' מנ"ל להקשות דילמא הך סברא דתני אגב סיפא אמת אכן י"ל דמוכח מהגמ' דסברא זו אינו דאל"כ מאי מקשה מעיקרא הא הוחמו בע"ש שרי ברחיצה דילמא לעולם אסור והא תני בהוחמו בשבת אסור ברחיצה הא בלא"ה עיקרו תני משום סיפא ושם י"ל דשרי בהוחמו בעי"ט לכה נקט גם כן הוחמו בשבת אלא ע"כ מדמקשה הגמ' אין סברא זו נראה בעיניו דלא תני רבותא טפי אגב סיפא אלא כפי הראשון שפכתתי והדרא קושא לדונקתא ק' הרשב"א בהוכחה חזקה מאד אלא שלפי האמת לא קשה די"ל לעולם הך סברא דתני אגב סיפא וא"ל א"כ מאי מקשה הגמ' הא מע"ש שרי דילמא תני אגב סיפא ולעולם בשבת גם בהוחמו מע"ש אסור ומיירי בכל גופו אלא דתני הוחמו בשבת משום סיפא דהוחמו ביו"ט ז"א לפי אמת דהא מוכח מברייטא שהביאו התוס' דאף בי"ט אסור ברחיצת כל גופו אף בהוחמו מעי"ט וא"כ למה נקט הוחמו בשבת וגם הוחמו בי"ט אי מיירי בכל גופו ולעולם הך סברא אמת דתני

אגב וקרוב לומר שְלֹזָה כ' התוס' הפל הי' יכול לדקדק וכו' פְּדֵי לְתַרְץ זֶה דְמַאי מְקַשָּׁה
הגמ' דִּילְמָא תְּנִי אַגְבִּי סִיפָא וּכְמ"ש אֵלָא שַׁע"ז פְּתַבּוּ מִיְהוּ קַשְׁיָה לְרִשְׁבִּי"א דְבִלְא פְּרִיָּתָא
ג"כ הי' יכול להוכיח מגוף המשנה וצ"ל דה"מ למידחי דתנא אגב סיפא וכן הוא באמת
לפי התירץ שפגמ' א"כ נשאר הקושיא הפל ידקדק מסיפא דא"ל מה שהי' יכול לדקדק
מרישא מדקדק דהא אינו יכול לדקדק פלום מרישא אף זה הדקדוק דמייירי מפויורי
די"ל דתני אגב סיפא רק גם זה הדקדוק הוא ג"כ ע"י סיפא ומסיפא לחוד יכול לדקדק
הפל ולמה מדייק פלל מרישא וא"ל פִּינּוּן שֶׁהִתְחַלַּתְתָּ זֶה הַדְּיוּק הוּא מְרִישָׁא אִם לֹא נֹאמַר
אַגְבִּי לְכַף מִיָּתִי מְרִישָׁא וְאִם נֹאמַר אַגְבִּי בְּאַמַּת מוֹכַח מְרִישָׁא זֶה מוֹכַח מִמְשֻׁנָּה בִּלְא פְּרִיָּתָא
ג"כ ולמה הביא הברייתא וקשה ממ"נ או יקשה ממשנה גופא או ידקדק הפל מסיפא
אָמְנָם לְמַסְקָנָא לְק"מ דתנא אגב רק להמקשה גם פן לא קשה אלא קיצור מרישא ודוק:
בגמרא והתניא סמין שהוחמו מע"ש וכו' אע"ג בח"ט מותר עיין לעיל שכתבתי פירושו
על נכון וכן מאי שח"ט מיקרי הוחמו בשבת ובגמ' מדמי לה להטמנה ע"ש ודוק: והא
דלא מיקרי לה ברחיצת אבר אבר י"ל דמקשה אליבא דשמואל דהילכתא פנותי דאסור
ולפמ"ש הר"ן בחמין שהוחמו מע"ש מותר אבר אבר אליבא דכ"ע וכן משמע ברייתא
דלקמן דתני נאצ"ל סמין שהוחמו בי"ט מתורץ ק' התוס' הג"ל דלא מצי למידק הפל
מסיפא דהוי מצי לאוקמא ברחיצת אבר אבר וק"ל: בתוס' בד"ה אלא א"כ ראויין לשתי'
נראה לר"י וכו' לכאורה הוא תמוה דמפרשין ומוכיחין הדיואלבא דב"ש ודאי הלכה
כב"ה וביותר מ"ש נראה לר"י שיכול לחמם משמע שפאו להורות דין אליבא דב"ש
ואין זה אלא תמה אָמְנָם לְק"מ דאם נאמר דב"ש בראוין לשתי' אפי' כשאין מחמם לשתי'
א"כ לדידן דקי"ל כב"ה שרי לחמם אף באין ראויין פלל לשתי' ובאמת אין הדין פן דהא
ב"ה לא שרי אלא מטעם מתוך ובאין ראויין לשתי' ליפא מתוך לכה פתבו ב"ש לא שרי
אלא במחמם ולב"ה לא שרי אלא בראויין ולכה מקשה דמתני' דלא כב"ה דבמתני' הי'
ראוין כמ"ש התוס' וכן מ"ש נראה לר"י היינו דמינה נשמע לב"ה בראויין שרי אף ביותר
מפדי שתי' דה"א דבזה לא שייך מתוך והביאו ראי' דאפי' בשבת דלא שרי ודאי אלא
לשתי' משום סכנה שרי יותר מכ"ש בי"ט לב"ש במחמם לשתי' ומינה לב"ה בראויין
מכ"ש ודוק: בתוס' בד"ה והא מעשה דא"ט בקרקע הוי הקשה הרא"מ וכו' מפאן מפורש
להדיא דמעשה דא"ט מיקרי הוחמו בשבת מהראי' שכתבתי לעיל ותימה על תמיהת
מהר"מ לעיל ודוק: בא"ד ומפרש ה"ר יוסף וכו' תירוצם דחוק מאד והקושיא חמורה
בגמ' ולפי פשוטו י"ל דהגמ' אוכיח מרב איקא בר חנניא דאמר והאי תנא הוא וא"א
בקרקע לד"ה שרי א"צ לומר והאי תנא דאתיא אליבא דכ"ע אלא שגם זה דוחק דגברא
אגברא קא רמי ודוק: אכן נלע"ד שרש"י מתרץ זה הקושיא בטוב טעם בפתק קיצור
לשונו שכ' בד"ה בכלי דהרואה וכו' ובד"ה בקרקע מותר דבטלי להו מתורת חמין ובד"ה
והא מעשה אלמא קיימי במילתייהו והוא פינון דחזינן דר' יהודה גזר ע"ש אטו שבת
מטעם שכ' רש"י בכלי למה לא נגזר בקרקע וצ"ל דבקרקע לא מינכר מילתא פלל שהם
חמין למיגזר להרועה וא"כ גם בח"ט דשרי מדינא אף בשבת דהוי תולדת חמה וממילא
לא שייך למיגזר שמה יחם בחמי אור ובידים פינון דכבר בטל מתורת חמין וכ"ש הוא
מה התם דלא הוי אלא חזא גזירה ע"ש אטו שבת לא גזרינן בקרקע ואף דר"י לא אמר
פן מפורש ס"ל לרב חסדא מסברא ע"כ דאין לגזור בקרקע ע"כ דלא שייך גזירה בקרקע

דְּבַטְל מִתּוֹרַת חֲמִין לְגַמְרֵי דַאל"כ מִנ"ל לְרַב חֲסֵדָא מַכ"ש בַּח"ט אַף בְּשַׁבַּת דְּהוּי גְזִירָה
לְגִזְרָה כַּמ"ש תּוֹס' בְּמִשְׁנֵה שְׁמַא יַעֲרַב בְּיָדַיִם בְּתוֹלְדַת חֲמָה וְתוֹלְדַת חֲמָה אִטּוּ תוֹלְדַת
אוֹר מַכ"ש דְּלֹא שְׁיִיף לְמִיגְזֹר וַא"ל לְר"ש בְּאַמַּת אַף בְּכָלִי לֹא גְזֹר ע"ש אִטּוּ שַׁבַּת אַף
חֲדָא גְזִירָה וּבַח"ט בְּשַׁבַּת גְזֹר גּוֹלְג"ז לֹא דְמִי פְלִל דְר"ש פִּינּוּ פִּינּוּ דְחִזִּינוּ דְמַתִּיר מַע"ש
ע"כ ל"ל הֵךְ גְזִירָה פְלִל לִיגְזֹר ע"ש אִטּוּ שַׁבַּת אָבֵל לְר"י דְאִית לִיהֵ הֵךְ גְזִירָה דַע"ש אִטּוּ
שַׁבַּת וְגַם לֹא חִזִּינוּ דְמַתִּיר בְּקַרְקַע ע"כ ס"ל לְרַב חֲסֵדָא דְבְקַרְקַע לֹא שְׁיִיף לְמִיגְזֹר פְלִל
מִשׁוּם דְּבַטְל לְגַמְרֵי מִתּוֹרַת חֲמִין א"כ מַכ"ש דְּלֹא שְׁיִיף לְמִיגְזֹר גּוֹלְג"ז וְכִינּוּ דְחִזִּינוּ
דְּגִזְרִינוּ אַף בְּקַרְקַע בְּשַׁבַּת גּוֹלְג"ז מַכ"ש דְּגִזְרִינוּ חֲדָא גְזִירָה וּמִנ"ל לְרַב חֲסֵדָא לְמִיִּשְׁרֵי
פִּינּוּ דְחִזִּינוּ דְגַם בְּקַרְקַע בְּמִילְתֵיהוּ קִינִימִי וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אָמַר רַבָּה בַר חֲנָה הִלְכָה
כְּר"י וְכו' עַד וי"ל דְסַתָּם דְהִכָּא גְרִיעַ וְכו' עֵינָן בְּמַהֲרָש"א שְׁהַקְשָׁה מ"ט יֵשׁ חִילּוּק וְלִפִּי
פְּשוּטוֹ אִין מְקוּם לְקוֹשְׁיָתוֹ דְשִׂאנִי סַתָּם בְּתַר הַכְרַעָה בְּמִשְׁנֵה אֲתִי סַתָּם וּמִבְטַל הַהַכְרַעָה
דְּמוֹרֵי שְׁהַדָּר מִהַכְרַעָה מִשָּׂא"כ בְּבִרְיָתָא וְאִי לִיפָּא הַכְרַעָה אַעפ"כ הִלְכָה פְסַתָּם פִּינּוּ
שְׁנַרְאָה בְּעֵינָיו לְסַתָּם וְאִין דְּבַר פְּנִגְדוֹ לְבַטַל אֲמַנָּם אִי קִשְׁיָא הָא קִשְׁיָא הָא אֲדַרְבָּא
אֲמַרִּינוּ בְּגַמ' דְהַכְרַעָה בְּבִרְיָתָא גְרִיעַ מִהַכְרַעָה בְּמִשְׁנֵה הִכָּא דְאִיפָּא סַתָּם נִגְדוֹ כַּמ"ש
הַתּוֹס' לְקַמֵּן וְגַם אֲגוּפָא קִשְׁיָא דְאָמַר ה"מ בְּמַתְנִיתֵן מִשְׁמַע אִפִּי הִכָּא דְאִיפָּא סַתָּם פְּנִגְדוֹ
דְּוִמְיָא דְאָבֵל בְּבִרְיָתָא דְמִיִּרֵי הִכָּא דְאִיפָּא סַתָּם פְּנִגְדוֹ כַּמ"ש הַתּוֹס' מִשְׁמַע בְּמִשְׁנֵה
הִלְכָה פְּמַכְרִיעַ וְתו' פְּתַבּוּ לְהִיפָּהּ מִפְּחַ קוֹשְׁיָא דְפְסַחִים וְגַם שָׁם בְּתִרְיָן גּוּפָא קִשְׁיָה מְאֹד
לִפִּי הַתּוֹס' לְמָה לִי לְמִימַר ה"מ בְּמַתְנִי וְכו' הַל"ל ה"מ הִכָּא דְלִיפָּא סַתָּמָא אָבֵל הִכָּא
דְאִיפָּא סַתָּמָא לֹא לְכֹן נִלְע"ד לְפָרֵשׁ הַפֵּל אַחַר שְׁנַבְאָר דְקִשְׁיָה לְכַאוּרָה מֵאִי מְקַשֵּׁן הַתּוֹס'
אֲדַרְבָּא גַם מִהִכָּא מוֹכַח דְסַתָּמָא עֲדִיפָא דְלַהֲכִי הַנּוֹצְרָף לֹמַר בְּפִירוּשׁ שְׁמִיעַ לִי וְכֹן ר"י
גּוּפָא הַנּוֹצְרָף לֹמַר בְּפִירוּשׁ וְאִי הַכְרַעָה עֲדִיפָא לְל"ל אֶלָּא וְדֹאִי דְסַתָּמָא עֲדִיפָא וְכַמְסַקְנַת
הַגַּמ' וְהִכָּא דְאִתְמַר בְּפִירוּשׁ אִיתְמַר שְׁפָף הִי מְקוּבֵל בְּהָא וַא"ל דְקוֹשְׁיָא הַתּוֹס' אֲמַקְשָׁה
שְׁהַקְשָׁה וְאִי מְפֻלְאָ מֵאִי מִשְׁמַע שְׁזָה הַפְּלִל דְהַכְרַעָה עֲדִיף מְסַתָּם וְהֵתָּם מוֹכַח דְסַתָּם
עֲדִיף מְלַבֵּד שְׁהוּא דוֹחַק לְפָרֵשׁ לִק"מ דִּילְמָא סוּגְיָא דְהֵתָּם לִפִּי הַמְסַקְנָא דְהִכָּא וַצ"ל דַּק'
הַתּוֹס' גַּם לִפִּי הַמְסַקְנָא דְהִכָּא דְלֹא אֲסִיךְ דְסַתָּם עֲדִיף אֶלָּא פִּינּוּ שְׁהַכְרַעָה בְּבִרְיָתָא אָבֵל
הִכָּא שְׁהַכְרַעָה בְּמִשְׁנֵה הַכְרַעָה עֲדִיפָא פְּדֹאֻמַר ה"מ בְּמַתְנִיתֵן וְהֵתָּם מִשְׁמַע דְהִלְכָה פְסַתָּם
וַע"ז תִּירְצוּ דְסַתָּם דְהִכָּא גְרִיעַ טְפִי לְכָף אִם הִי הַהַכְרַעָה טוֹבָה הִי הִלְכָה פְּהַכְרַעָה אָבֵל
הִכָּא דְשְׁנִיָּהֶם שְׁוִין הִלְכָה פְסַתָּם וּלְפ"ז מִתְפָּרֵשׁ סוּגְיָתָא הַגַּמ' הֵיטַב דְמַקְשָׁה אִי מְפֻלְאָ
מֵאִי ר"ל דְגַם מְפֻלְאָ מוֹכַח אַע"ג דְסַתָּם נִגְדוֹ פִּינּוּ דְסַתָּם גְרִיעַ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְדֹאִי הִלְכָה
פְּהַכְרַעָה וּמִשְׁנֵי דְגַם הַכְרַעָה גְרוּעַ דַּה"מ שְׁהַכְרַעָה טוֹבָה בְּמִשְׁנֵה נְאֻז אִם הִי הַסַּתָּם גְרוּעַ
הִי הִלְכָה פְּהַכְרַעָה אָבֵל בְּבִרְיָתָא לֹא ר"ל אִינוּ טוֹב הַהַכְרַעָה וְהוּי גַם הַכְרַעָה גְרוּעַ
וּשְׁנִיָּהֶם שְׁוִין וְהִדְרָא הַפְּלִל הִלְכָה פְסַתָּם פְּמוֹ שָׁם בְּשְׁנִיָּהֶם טוֹבִים שְׁהִלְכָה פְסַתָּם לְכָף
הַנּוֹצְרָף לֹמַר בְּפִירוּשׁ וְדוּק.

דַּף מ' בְּגַמְרָא דִּילְמָא לֹא שְׁמִיעַ לִי וְכו' עַד פְּחוּמְרֵי דְרַב עֲבִיד וְכו' עֵינָן בְּמַהֲרָש"ל
וּמַהֲרָש"א שְׁהַגִּיהוּ וּמְחַקוּ תִּיבַת דִּילְמָא וְגַם הַנּוֹצְרָכוּ לְדוּחַק מְאֹד וְאֲנִי בְּעֵינֵי נ"ל שִׂא"צ
לְהַגִּי לֹא לְשׁוּם דוֹחַק וְהוּא אַחַרִּי שְׁנַבְאָר הָא דְרַב יוֹסֵף שְׂאֵל לְאַבְיִי מִי עֲבִיד לַמ"נ בְּעֵי
לִי ע"כ שְׁיַדַע הִלְכָה לְמַעֲשָׂה וַא"כ מֵאִי מִשְׁנֵי דְרַבָּה לֹא שְׁמִיעָא לִיהֵ וְכַפִּירִש"י סוּף סוּף
לְמַנ"מ בְּעֵי מִינֵיהֶם פִּינּוּ דְבְאַמַּת אִיתּוֹתַב וַא"כ אַף דְרַבָּה עֲבִיד אִין הִלְכָה כֹּן לְמַנ"מ וַצ"ל

דאפ"ה בעי מיניה כדי לידע בכל מקום אחר היכא דלא איתותב אם לנהוג למעשה כרב דאם נאמר שרבה הואיל ולא ידע התיובתא עביד כרב אף דאנו יודעין שאיתותב בכ"מ היכא דלא איתותב יש לנהוג למעשה כרב וא"ל למה דוקא פאן שאל ממנו אין זה קונשיא בכ"מ שהי' שואל הי' קשה זה שקיו עצוקין פאן ושאל ממנו בזה וא"כ שפיר משגי דרב יוסף שאל שהי' סובר בעצמו דילמא לא שמיע לרבה ועביד כן וא"כ ידע בעלמא ואם לא עביד באמת לא ידע פלום לפשוט וע"ז מקשה שפיר דמאי מיבעי' ליה הא אם לא שמיע לי' ודאי עביד דאמר אביי כל מיילי עביד כרב וא"כ לא נ"מ לעלמא פלום דהא עביד כל מיילי כרב ובכאן ודאי לא נ"מ דאף אם לא שמיע ועביד אין הלכה פמותו דהא רב יוסף שמיע לי' דאיתותב ולכך פירש"י לא שמיע לרבה ולא לרב יוסף דא"כ לא הוי מקשה מידי דנ"מ ה"א אע"ג דעביד כל מיילי כרב בעי אם רבה עביד פשמעתין או פלישנא קמא דדילמא אמר כן להלכה ולא למעשה פסוגית הש"ס דבעי כ"פ כן אבל אם רב יוסף ידע מקשה שפיר כמ"ש ואגמ' גופא לק"מ דלישגי דרב יוסף לא שמיע דהמקשה ידע דר"י שמיע וגם בלא"ה צריף רש"י לפרש דקאי ארבה פינן שא"צ למחוק תיבת דילמא וארב יוסף לא שייף דילמא פינן ששאל ודאי לא שמיע והמהרש"א לא מקשה כן אלא לפי מה שהם מוחקים תיבת דילמא אבל לפמ"ש לפרש שא"צ למחוק בלא"ה לק"מ ומשגי שפיר פחומרי עביד וכו' ר"ל שהי' מסופק אם עביד גם פקולי לכך רצה לפשוט מכאן אם לא שמיע ועביד א"צ בכ"מ דלא איתותב עבדינן אף פקולי דרב ודוק: בתוס' בד"ה אלא שחמין וכו' והוא תימה גדולה על רש"י וגם התיירן שכתבו תוס' ושם יש לחלק וכו' אינו לפי גירסתינו ברש"י כמ"ש המהרש"א.

אמנם נ"ל שאדרבא שיטת רש"י הוא הנכון ויתורץ גם דברי הרמב"ם וספר המצות שהביא הטור והיא שאדרבא ר"י אזיל לשיטתיה דלעיל דהא אמר פאן מזיע ויוצא ומשתטף וכו' אלמא בשעת היתר הזיעה הי' גם שטיפה מותר אמנם אחר שגזרו על הזיעה פליגי בזה דלר"ש לא גזרו על שטיפה ולר"י ור"מ גזרו גם על שטיפה תדע דנקט ה"א סתמא משרבו עוברי עבירה התחילו לאסור משמע דקאי על כל מה שאמר למעלה זיעה ושטיפה והיינו משום דר"י אזיל לשיטתיה וכן הוא מפורש להדיא ברמב"ם פ' כ"ב מה' שבת הל"ב ז"ל לפיכך גזרו על הזיעה וגזרו שלא ישתטף בחמין שהחממו מע"ש וכו' ע"ש ועפ"ז מתורץ היטב דברי הרמב"ם שכ' שם בהאי פירקא ז"ל אבל בחמי טבריא מותר להשתטף בהם והקשו מפרשיו הא משמע דגם רחיצה מותר ולדרכינו יתורץ היטב ומוכח פדבריו מהגמ' וגם לדבריו הנ"ל ולדברי רש"י שכ' יהי' ראי' גדולה והוא דאמר בגמ' מתחילה וכו' עד אסרו את החמין וכו' עד אסרו את הזיעה והתירו חמי טבריא והוא תמוה מאי שייף ח"ט לזיעה וגם אמאי לא אמר תכף ואסרו את החמין והתירו ח"ט אמנם לפמ"ש יתורץ הפל והוא דמתחילה דאסרו את החמין היינו ודאי רחיצה דהא זיעה עדיין הי' מותרת ובעת שהי' זיעה מותר הי' גם שטיפה מותר פדקתני לעיל ונשתטפו בבית החיצון לכך לא נקט התירו ח"ט דברחיצה אף ח"ט גזרו וזה ודאי פנונת רש"י לדעתי שכ' אסרו את החמין לגמרי ע"כ והוא תמוה מאי פנונתו בתיבת לגמרי שפ"י ומאי בעי בזה אלא להורות אף ח"ט ולתרוץ זה שפתיבתי ואס"כ דקאמר ואסרו את הזיעה היינו אף שטיפה לר"י והא דנקט את הזיעה משום שדרכן הי' לשטף אחר הזיעה פדקאמר פברייטא ואסרו הפל ונקט העיקר וה"ה לטפל ע"ז קאמר והתירו להן ח"ט מה שאסרו

בזה הגזירה דהיינו שטיפה נקט דבר על אופנו ודוק היטב פי הוא ברור לדעתי וראוי לפסוק פן ובה מתורץ נמי דברי הסמ"ג שיהביא הטור שלא התירו אלא ח"ט בקרקע ופליג הטור עליו והוא תמוה באמת לכאורה מנין לנו זה אבל לפמ"ש הוא נכון דהא לא התירו ח"ט אלא בגזירת שטיפה והוא לר"י אבל לר"ש שלא גזרו כלל על שטיפה לא התירו כלל ח"ט משאר חמין רק על הזיעה גזרו והכא נקט לר"י דהוה משרבו עוברי עבירה ר"י קאמר לה כמ"ש וא"כ לעיל דפליגי ר"י ור"ש היינו לאחר גזירה אם גזרו על השטיפה וכמ"ש לדעת רש"י ורמב"ם והוא מוכרח וא"כ רב חסדא דקאמר לעיל מחלוקת בקרקע אבל בכלי ד"ה אסור ע"כ משום דאף קודם גזירה דשטיפה וזיעה הי' אסור דהא לר"ש לא גזרו כלל על שטיפה והיינו ודאי משום דבכלי הוי כמו רחיצה שהי' אסורה קודם והוה דנשתטפו בבית החיצון היינו בקרקע וע"ז קאמר התירו ח"ט אבל בכלי נשאר באיסורו אף ח"ט ובה מתורץ ג"כ מה שאמר רב חסדא מחלוקת בקרקע הא אנו קי"ל כר"י ומאי נ"מ בזה אבל לפמ"ש נ"מ דבכלי אף ח"ט אסור פסמ"ג ודוק: ומה שהקשה הלח"מ על מ"ש הרמב"ם במי מערה לא ידענא מאי קשיא לי' שהרי הרמב"ם משמע להדיא דמייירי בדבר המותר דהיינו שטיפה בח"ט אפ"ה אסור פשהם במערה משום דמטללא וכן מפורש בהלכות דמי מערה מייירי בח"ט ואפ"ה אסור משום דמטללא ואדרבא לפי הרמב"ם מתורץ טפי מה שנקט דיעבד בח"ט משום רחיצה דאסור אף בח"ט אלא שהרי"ף בהלכות לא כ"כ היינו משום דדוחק לומר דמי מערה מייירי משטיפה וח"ט ברחיצה ואי מערה מייירי מרחיצה בלאו מערה אסור וכמ"ש אף בח"ט לקוה פ"י הרי"ף והרמב"ם אחריו בשיטתו דמייירי משטיפה וכמ"ש הרי"ף דנקט דיעבד משום מי מערה אע"ג דבגמ' משמע דמייירי מרחיצה ממש היינו משום דמוקי לה פ"ש ומסתבר טפי לאוקמה ברחיצה ממש ושייך דיעבד אף בח"ט ולא הוי טעם כלל משום דמטללא והרי"ף ש"כ הוה טעם דמטללא ע"כ משום דאנו קי"ל כר"י וכל שטיפה אסור למה נקט רוחץ וכן הגמ' ע"כ אם בעית לאוקמא אליבא דהילכתא הוה הרוחץ מייירי בשטיפה ובח"ט אסור לכתחילה משום דמטללא ובח"ט שרי אפ"ל לכתחילה ונקט לשון דיעבד משום מי מערה פן צ"ל לדעת הרי"ף שלא יהא נגד הגמ' ואחריו נמשך הרמב"ם תלמידו ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה ובלבד שלא יביא קומקום וכו' עד ונמצא רוחץ בשבת ר"ל אף שאינו רותחין יש איסור בשבת מלבד בחול שהוא איסור אף באינו משום דשטיפה לר"ש שרי ואף לר"י לא אסור אלא כל גופו ואף בכל גופו אינו אסור אלא מדרבנן פנין שהוחמו מע"ש והוי גזירה לגזירה אמנם אינו קושיא חזקה על רש"י שהרי מצינו בזה שגזרו הרבה גזלג"ז ודוק: בא"ד א"נ משום רפואה וכו' דלא מיקחי כרפואה כ"כ נ"ל משום דדבר זה אף בחול אסור משום סכנה א"כ לא שכיח שיעשנה בחול אם לא משום רפואה ואז לא חייש לאיסור דרבנן פנין שעביד לרפואה וא"כ מוכח דעביד לרפואה ולא משום תענוג אבל באלונטית שכיח דעביד אף לתענוג ובה מקושך הוה דדבר זה אף בחול אסור לכאן וק"ל: בגמ' רבה ור"י דאמרי תרנייהו להיתרא שמן וכו' נאמא ר"י למימר שמן וכו' נאמא רשב"ג למימר וכו' הנהו נאמא הוא תמוה שהוא מיותר ולא שייך כלל לפלוגתיהו דרבה ור"י ורנב"י וגם יל"ד איך פליגי אינהו שלא אליבא דהילכתא וגם מימרא דרב יהודא אמר שמואל לא שייך לכאן דהל"ל תכף על

הַבְּרִייתָא וְגַם הַקְּוֹשְׁיָא דַּהּ יְדֵי סוּלְדָתָא אִינוּ שְׂיִינָה לְכָאן דַּהּ ל"ל תְּכַף עַל הַבְּרִייתָא ה"ד
בִּישׁוּל וּנ"ל לְפָרֵשׁ וּלְקַשֵּׁר כֹּל דְּבָרֵי הַגְּמָ' וּמִמִּילָא יְתַנְרֵץ ג"כ מֵאֵי טַעֲמִינְהוּ דְרַבָּה וּר"י
וּרַנְב"י וּבְמֵאֵי פְּלִיגֵי וְהוּא דְּבָא הַגְּמָ' לְפָרֵשׁ דְּבָרֵיהֶם וְגַם בְּמֵאֵי פְּלִיגֵי וּמְפָרֵשׁ רַבָּה וּר"י
דְּאָמְרֵי לְהִיתָרְא מְשׁוּם דְּעַכְשָׁיו הוּא הַסְּדֵר נִכּוֹן ת"ק מִיְקַל טוֹבָא דְאַפִּי' לְבִשְׁל מוֹתֵר
מְשׁוּם דְּשָׁמֵן אֵין בּוֹ מְשׁוּם בִּישׁוּל וְטַעֲמָא כַּמ"ש הַרְמַב"ם דְּכָל דְּבָר שְׂטוּב חַי כְּמוֹ מְבוֹשָׁל
אֵין בּוֹ מְשׁוּם בִּישׁוּל דְּהוּי כְּמוֹ כֹּל שְׂבָא בְּחַמִּין לְפָנֵי הַשֶּׁבֶת דְּשׁוּרִין אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשֶׁבֶת
מְשׁוּם דְּכָבֵר הוּא מְבוֹשָׁל וּבְזָה שֵׁא"צ בִּישׁוּל הוּי כְּמוֹ מְבוֹשָׁל כְּבָר וּנ"ל שְׁהַרְמַב"ם הוֹצִיאֵו
מִכָּאן דַּא"ל ה' לְמָה נֶאֱמַר אֵין בּוֹ מְשׁוּם בִּישׁוּל אֲלָא דְּפְלִיגֵי אֵי שְׁמֵן ג"כ טוֹב חַי כְּמוֹ
מְבוֹשָׁל אוֹ לֹא דַּא"ל דְּפְלִיגֵי בְּהַךְ סְבָרָא דְּרַמְב"ם א"כ לֹא ה"ל לְהַרְמַב"ם לְפִסּוּק פִּינּוֹן
דְּקִי"ל כַּר"י וְנַחְזוֹר לְעִנְיָן שְׁפָן הַסְּדֵר עַל נִכּוֹן ת"ק מִיְקַל טוֹבָא וּר"י מַחְמִיר קֶצֶת יוֹתֵר
וְרַשְׁב"ג מַחְמִיר טְפֵי מִשֵּׂא"כ אִם נֶאֱמַר דַּת"ק מַחְמִיר טְפֵי אִינוּ עַל הַסְּדֵר וּלפ"ז הִלְכָה
כַּר"י דְּהוּי לִי' מְכָרִיעַ וּרַנְב"י י"ל דַּל"ל הַךְ סְבָרָא דְּהַרְמַב"ם וַא"כ ל"ל דַּת"ק שְׂרֵי לְגַמְרֵי
אוֹ אֵית לִי' דְּשָׁמֵן וְדַאי מְבוֹשָׁל טוֹב יוֹתֵר לְכָךְ סְבָר לְאִיסוּרָא וְאֵי מְשׁוּם הַסְּדֵר מְפָרֵשׁ
שְׂגַם זֶה הַסְּדֵר עַל נִכּוֹן דַּת"ק מַחְמִיר טְפֵי וּר"י מִיְקַל טְפֵי וְרַשְׁב"ג מְכָרִיעַ בִּינְיָהֶם דְּלֹאֲחַר
יְדֵי שְׂרֵי כַּר"י וְסַתֵּם הַפְּשֵׁר אֲסוּר כַּת"ק וְאֲפֹשֵׁר שְׂמֵשׁ"ה מְפָרֵשׁ לְאִיסוּרָא שְׂנִיחָא לּוֹ לְפָרֵשׁ
בְּזָה הַסְּדֵר אֲמַנְם הִרְאִישׁוֹן נ"ל עֵינְקֵר דְּפְלִיגֵי בְּסִבְרַת הַרְמַב"ם וַא"כ לַרַנְב"י וְדַאי הִלְכָה
כְּרַשְׁב"ג שְׂהוּא מְכָרִיעַ אַע"ג שְׂאִינוּ מְכָרִיעַ מִמֶּשׁ לְפִי' תוֹס' לְעֵיל מ"מ פִּינּוֹן שְׂלִיכָא צַד
הִלְכָה נִגְדוּ הִלְכָה כְּמִמְוָצֵעַ דְּהוּי רַבִּים כְּפִירֵשׁ"י לְעֵיל וַאֲח"ז שְׂיִינָה דְּבָרֵי רַב יְהוּדָא שְׂפוּסַק
כַּר' יְהוּדָא מְשׁוּם דְּסוּבֵר כְּרַבָּה וּר"י וְלִכּוֹן פִּסְק הַרְמַב"ם פֶּן כַּר"י וְכֵן בְּכָל שְׂאִין בּוֹ בִּישׁוּל
פּוּסַק כְּנוֹתִינְהוּ זוּלַת בְּשָׁמֵן פּוּסַק כַּר"י וְעַכְשָׁיו שְׂיִינָה הַקְּוֹשְׁיָא ה"ד יְדֵי סוּלְדָתָא דְּזוּלַת זֶה
הֵינּוּ מְפָרֵשִׁים כְּפִשׁוּטוֹ דְּבִישׁוּל הוּי שְׂיֵד גְּדוּל נִכְוֵה וּבְזָה מַתְּפָרֵשׁ דְּבָרֵי רַשְׁב"ג בְּטוֹב
טַעֲם שֵׁ"ל מִש"ה הַפְּשִׁירוֹ זֶהוּ בְּשׁוּלוֹ מְשׁוּם דְּגִזְרִינָן שְׂמָא אֲתֵי לְבִשְׁל וְכֵן מוֹכְרַח
לְפִירֵשׁ"י כְּמוֹ שְׂנַבְּאָר וּלְכָךְ בְּסִכָּה יְדָה שְׂמֵן שְׂרֵי דַתּוֹ לִיכָא לְמִיגְזוֹר שְׂמָא תְּבִשְׁל שְׂלֹא
תְּכַוֵּה יְדָה אֲבָל עַכְשָׁיו דְּמְפָרֵשׁ כְּלֹאֲחַר יְדֵי א"ב מְשַׁמַּע דְּהִיתָרָא הוּא מְשַׁמַּע שְׂהוּא כְּלֹאֲחַר
יְדֵי אִיכָא הֵיכְרָא וְת"ק אוֹסֵר אַף בְּזָה וְק' בֵּין לְרַשְׁב"ג ל"ל מְשׁוּם כְּלֹאֲחַר יְדֵי וּבֵין לַת"ק
מ"ט אוֹסֵר הָא א"א לְבִשְׁל עַד שְׂהֵיֵד סוּלְדָתָא בּוֹ לְכָךְ מְקַשָּׁה ה"ד וּמְשַׁנֵּי שְׂפָרִיסוֹ שְׂל תִּינוּק
נִכְוֵה אֲבָל יְדֵי גְדוּל אִינוּ נִכְוֵה וְשְׂפִיר אִיכָא לְמִיגְזוֹר שְׂמָא יְבִשְׁל וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה
הַפְּשִׁירוֹ בְּמִקּוּם הִרְאִי לְבִישׁוּל זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ וְכו' ר"ל שְׂלֹא תִקְשָׁה אִם הַפְּשִׁירוֹ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ
לְמָה שְׂרֵי בַכ"ש וְצ"ל לְדַעַת רַש"י הָא דְּהַפְּשִׁירוֹ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ מְשׁוּם גְּזִירָה וּבְמִקּוּם
שְׂאִינוּ רְאִי לְבִישׁוּל לֹא שְׂיִינָה לְמִיגְזוֹר וְצ"ל לְרַש"י דַּר' יְצַחַק פְּלִיגֵי אַרְבִּי יְהוּדָא דְּפִסִּיק
לְעֵיל שְׂמֵן מוֹתֵר לְהַפְּשִׁיר דַּא"ל דְּרַב יְהוּדָא מִיְיָרֵי בְּמִקּוּם שְׂאִין רְאִי לְבִשְׁל דְּהָא אָמַר
אֲחַד שְׂמֵן וְאֲחַד מֵיִם וְכו' וּבְמֵיִם פִּירֵשׁ"י לְעֵיל דְּאַפִּי' כְּנִגְדָא אֲשֶׁר שְׂרְאִי לְבִשְׁל שְׂרֵי הִיכָא
דְּאִין מְנִיחוֹ כ"כ וְצָרִיף לְחַלְקָא לְדַעַת רַש"י לְמָה בְּשָׁמֵן לִיגְזוֹר וּבְמֵיִם לֹא גְזִירִין צ"ל בְּשָׁמֵן
שְׂכִיחַ טְפֵי שְׂבִיבְשָׁל מִשֵּׂא"כ בְּמֵיִם לֹא שְׂכִיחַ שְׂפִירִיתִיחֻנוּ כִּי הַהַפְּשִׁיר דֵּי לְהֵם לְכֵן נ"ל מְשׁוּם
דוּחְקִים אֵלוֹ גְּרִיסֵי הִרְי"ף וְהִרְא"ש וְהִרְ"ן וְשָׂאָר גְּאוּנֵיִם הַפְּשִׁירוֹ לֹא זֶה בִּישׁוּלוֹ וּלפ"ז
א"ש הַכֹּל דְּבְמִקּוּם הִרְאִי לְבִישׁוּל אֲסוּר לְכ"ע אֲפִי' בְּמֵיִם כַּמ"ש הִרְא"ש וְר"ן דְּגִזְרִינָן
וְלֹא שְׂרֵי אַף בְּמֵיִם אֲלָא בְּמִקּוּם שְׂאִין רְאִי לְבִישׁוּל דְּלֹא שְׂיִינָה גְזִירָה אֲלָא בְּשָׁמֵן לְמֵאן
דְּמַחְמִיר אֲסוּר אַף בַּכַּה"ג דַּס"ל בְּשָׁמֵן הַפְּשִׁירוֹ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ ר"ל דְּשָׁמֵן בְּטַבְּעוֹ דֵּי לּוֹ

בְּהַפְשֵׁר וְהוּי מְדַאֲוֵרֵייתָא כְּבִישׁוּל כְּמוּ בְּגִלְגוּל בִּיצָה וְכַהֲדַחַת קוּלִיָּס וּמְלִיָּס יִשְׁן וּר' שְׂרִי לִי בַכ"ש ש"מ דְּלָא זֶה בִּישׁוּלוֹ וְכֵן נִלְע"ד שְׁהַרְמַב"ם פּוֹסֵק פֶּן שֶׁכ' בְּאַמְבְּטִי לֹא יִנִּיחַ פֶּה שְׁל שְׁמֵן וְהִינּוּ כו' יִצְחָק ב"א וְאִי גַר' פְּרִש"י דִּלְר' יִצְחָק ב"א הִפְשִׁירוּ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ הִיכִי פְּסִיק לְעֵיל מִינְי' כָּרֵב יְהוּדָא אָמַר שְׁמוּאֵל דְּאַחַד שְׁמֵן וְאַחַד מִיָּם לְהַפְשִׁיר מוֹתֵר אֶלָּא וְדַאי ס"ל כְּגִי הָרִי"ף רַבּוֹ דְּהַפְשִׁירוּ לֹא זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ וְהָא דְשָׂרִי לְעֵיל לְהַפְשִׁיר הִינּוּ בְּמִקּוֹם שֶׁא"א לְהַחֵם וְזֶהוּ שֶׁכ' וְלֹא שְׁיָחַם כַּמ"ש הָרִי"ף וְשֶׁאֵר גְּאוּנִים דְּבָרֵי הַגַּמ' לֹא שְׁיָחַם וְתִימָה לִי עַל הָרַב הַמַּגִּיד שְׁפֵתַב שְׁהַרְמַב"ם פּוֹסֵק פְּרִש"י וְהִינּוּ מְדַכְתָּב סְתָמָא לְהַפְשִׁיר מוֹתֵר מִשְׁמַע לִי דְאַפִּי קְרוֹב לְמַדוּרָה שְׂרִי לְהַפְשִׁיר וְהוּא תִימָה דַּא"כ הִיכִי פּוֹסֵק אַח"כ כו' יִצְחָק ב"א וְלְרִש"י ע"כ לְרִיב"א הִפְשִׁירוּ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ וְהוּא שְׁנֵי הַפְּכִים וְאִי מְשׁוּם שֶׁכ' סְתָמָא הֲלֵא גַם בְּבִרְיֵיתָא תְּנִי סְתָם וּמְפָרְשִׁים שְׁלֵא בְּשַׁבִּיל שְׁיָחַם הִינּוּ בְּמִקּוֹם שְׁיָכוּל לְהַחֵם וְכ"כ הַרְמַב"ם וְלֹא שְׁיָחַם לְכַוְנָה זֹאת וּמְסַתְמָא הוּלָף בְּשִׁיטַת רִי"ף רַבּוֹ וְגַם מְמַקְוֵמוֹ הוּא מוֹכְרַע שֶׁלִּפְמ"ש שְׁסוּבֵר פְּרִי"ף מְתוּרָץ תִּימָה גְּדוּלָה בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם שֶׁכ' אַחַד שְׁמֵן וְאַחַד מִיָּם בְּשַׁבִּיל שְׁיִפְשִׁיר שְׂרִי לְהַנִּיחוֹ כְּנֶגֶד הַמְדוּרָה וְתַכְּף אַח"כ פְּתַב אִשָּׁה סָכָה יְדָה שְׁמֵן אוֹ מִיָּם וְאוֹחֲזָה כְּנֶגֶד הַמְדוּרָה בְּשַׁבִּיל שְׁיִפְשִׁיר וְלֹא שְׁיָחַם עַד שְׁפָרְסוֹ שְׁל תִינּוּק נְכֻוּהָ וְהָא תְּמוּהָ פִּינּוֹן שְׁפּוֹסֵק שְׁשָׂרִי לְפִשָׁר אִפִּי בְּפֶה בְּלֹא שְׁיָנוּי לְמָה הַנְּצָרָף לְכַתּוּב דַּע"י שְׁיָנוּי שְׂרִי דְהָא בַּגַּמ' דִּינִיק אַרְשָׁב"ג דְּאָמַר פֶּן דַּס"ל הִפְשִׁירוּ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ וְקַמ"ל דַּע"י שְׁיָנוּי שְׂרִי מִשֶּׁא"כ לר"י דְשָׂרִי הִפְשִׁיר אֲמַנְם לִפְמ"ש וּמְוַכְרַח שְׁהַרְמַב"ם סוּבֵר פְּשִׁיטַת הָרִי"ף וְגְאוּנִים שְׁפִיר פְּתַב אִף לְדִידָן דִּינָא דְרִשָׁב"ג פְּגוֹן בְּקְרוֹב לְמַדוּרָה דְאָסוּר לְהַפְשִׁיר אִף לר"י וְכַלְאֲחַר יָד שְׂרִי דְמַרְשָׁב"ג בְּרַחוּק דְאָסוּר לְהַפְשִׁיר שְׂרִי כְּלֹאֲחַר יָד ה"נ נִשְׁמַע לְדִידָן בְּקְרוֹב וּלְכַף פְּתַב הַרְמַב"ם שְׁלֵא יָחַם עַד שְׁפָרְסוֹ וְכו' אַע"ג דְּכַבֵּר פְּתַבוּ אֶלָּא דְהִתְם מִיָּרִי בְּרַחוּק וְלֹא שְׁיָחַם הִינּוּ מְקוֹם שְׁיָחַם מִשֶּׁא"כ הִכָּא דְמִיָּרִי בְּקְרוֹב צָרִיף שְׁיַעוֹר בְּחִימוֹם וְגַם מְתוּרָץ הֵיטֵב שֶׁכ' דִּין זֶה גַם בְּמִיָּם וְרִשָׁב"ג לֹא אָמַר אֶלָּא שְׁמֵן מְשׁוּם דְרִשָׁב"ג מִיָּרִי בְּמִקּוֹם דְּפִלְגִי בְּהַפְשִׁיר וְאִיהוּ סוּבֵר דְאָסוּר וְהִינּוּ בְּרַחוּק וְזֶה רַק בְּשְׁמֵן אֲבָל הַרְמַב"ם מִיָּרִי בְּקְרוֹב וְשֶׁם גַם מִיָּם אָסוּר לְשִׁיטַת הַגְּאוּנִים הַגְּ"ל לְכַף נִקְט גַם מִיָּם וְדוּק הֵיטֵב כִּי הוּא בְּרוּר וְאִימְתִי בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם לַעֲנִ"ד: בַּגַּמ' ש"מ תִּלְת וְכו' וְהִיכִי עֶבֶיד הִכָּא וְכו' וְתַדַּע וְכו' עֵינִן מְהַרְשָׁ"ל וּמְהַרְשָׁ"א שְׁדַחְקוּ לְפָרֵשׁ לְתַרְץ מֵאִי אֲוִלְמִן' הֵף דַּר"מ מִן הֵף דְהִכָּא וְגַם יל"ד מֵאִי מְקַשָּׁה הֵף וְהִיכִי עֶבֶיד הִכִּי דוּקָא בְּתַר דְאָמַר ש"מ תִּלְת וְשְׁמַעְתִּי אוֹמְרִים דְהַמְקַשָּׁה יְדַע מְזָה דְלֹאֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא שְׁאִנִּי אֶלָּא שְׁמַקְשָׁה עַכְשָׁיו מֵאִי אָמַר ש"מ תִּלְת הָא ש"מ עוֹד דְלֹאֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא שְׂרִי אִף בְּבֵית הַמְרַחֵץ וְהוּי ד' וּמְשַׁנֵּי לְעוֹלָם לְאֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא שְׁאִנִּי וְתַדַּע וְכו' וַא"כ זֶה כְּבָר מוֹכַח מַר"מ וְלֹא הוּי מְפָאֵן אֶלָּא תִלְת וְק"ל: וְלַעֲנִ"ד נִרְאָה לְפָרֵשׁ וּנְבָאֵר קוּדָם דְּבָרֵי הַר"ן שֶׁכ' וְשְׁמַעֲיָנָן מְהָא דַּה' בֵּית הַמְרַחֵץ שְׂרִי לְהוֹרוֹת מְדַאֲמַר טוֹל בַּכ"ש דְהוּא נְמִי הוֹרָאָה דַּכ"ש אִין מְבַשֵּׁל (וְזֶה לֹא הוּי אֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא וְלֹא הֵל"ל אֶלָּא לֹא תַתָּן בְּאַמְבְּטִי) וְאַח"כ הִבִּיא בְּזָה פְּלוּגְתָא בִּירוּשְׁלַמִי וְאַח"כ הִבִּיא בְּשֵׁם הַרְמַב"ן דְּמַגְמִ' דִּילֵן מִשְׁמַע דְאָסוּר אִף הִילְכוֹת בֵּית הַמְרַחֵץ וְצ"ל לְדַבְּרֵי דְהָא דְאָמַר טוֹל בַּכ"ש הוּי נְמִי לְאֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא שְׁלֵא יַתָּן בְּכִלֵי רֵאשׁוֹן ע"ש וְלִפִּי פְּשוּטוֹ תִימָה גְּדוּלָה עַל הַר"ן דְאָם סָבַר הַגַּמ' דַּה' בַּה"מ שְׂרִי מֵאִי מְקַשָּׁה וּמַנ"ל דְאֲפָרוּשִׁי מְאִיסוּרָא וְגַם מַנ"ל לְהַר"ן לְהוֹכִיחַ פֶּן וְשְׁלֵא כְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ן וְנ"ל שֶׁלִּפ"ד מְתַפְרֵשׁ הַגַּמ' הֵיטֵב מְהַקוּשִׁית שֶׁכ' וְהוּא כִּי בְּלֹא ש"מ תִּלְת יָכוּל לְתַרְץ דַּה' בַּה"מ שְׂרִי

וּכְפִי הָאֵמֶת אֵלָּא דְעַכְשָׁיו ק' לָמָּה לֹא אָמַר ש"מ ד' דה' בה"מ שְׂרִי פִּינּוּ דְאִיפֵּא פְּלוּגְתָּא בְּזָה וּמִשְׁנֵי דְזָה אִינוּ מוּכָח דְאִיפֵּא לְמִדְּחֵי לְאַפְרוּשֵׁי מְאִיסוּרָא שְׂרִי וּא"ת מנ"ל לְהַתִּיר לְאַפְרוּשֵׁי מְאִיסוּרָא טְפִי מְזָה אָמַר דְזָה שְׂרִי לְכ"ע תַּדְע מר"מ וְלִיפֵּא פְּלוּגְתָּא בְּזָה דְשָׁם לִיפֵּא לְמִימַר דה' בה"מ דְהָא אָמַר אִין מְדִיחִין מִשְׁמַע הוֹרָאָה לְשַׁבַּת כַּדכ' הָר"ן וְגַם לִיפֵּא פְּלוּגְתָּא אר"מ אֲבָל בְּאֵמֶת טַעְמָא מְשׁוּם ה' בה"מ שְׂרִי מְלִשׁוֹן טָוּל בְּכ"ש מְסַתְּבַר טְפִי דְסוּבְּרָא בְּזָה הַמ"ד דְשְׂרִי כַּמ"ש הָר"ן וְדוּק: דָּף מֵא ע"א מוּלְיָאָר הַגְּרוּף וְכו' וּבְתוֹס' הַרְבֵּה לְהַקְשׁוֹת עַל פִּירֵש"י וּפִירְשׁוּ דְמִיָּרִי ע"י מְזִיגָה ע"ש וְקַמְתִּי מִשְׁתוּמָם עַל הַמְרָאָה שְׁאַנִּי רוּאָה שְׁפִי הַתוֹס' תְּמוּהָ מְאֹד וּפִירֵש"י הוּא נְכוּן דְלִפְי' הַתוֹס' קֶשֶׁה מִמ"נ אִי מוּזַג בְּצוּנָן מְרֻבָּה כְּדִי לְהַפְשִׁיר כְּדִתְנָא לְקַמָּן אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַכּוֹס וְאִי בְּצוּנָן מוּעֵט מְלַבֵּד שְׁאִין דְרָף לְשַׁתֵּי כְּףֵי קֶשֶׁה גַּם בְּמוּלְיָאָר אֲסוּר פִּינּוּ שְׁהַחֲמִין מְרֻבָּה וְיִרְתִּיחַ וְגַם פִּינּוּ שְׁמִיָּרִי בְּחֲמִין שְׁהוּחְמוּ מִבְּע"י כ"צ כְּדִמְשַׁמַּע מְפִירוּשָׁם וּא"כ מַה שְׁיַעוּר נוֹתֵן דְמִשְׁחַשְׁבִּיקָה וְדֵאִי הֵן רוֹתְחִין עֲדִינּוּ פִּינּוּ שְׁהִרְתִּיחוּ מִבְּע"י כְּמוֹ אֵילָפֶס וּקְדִירָה וְגַם עֲדִינּוּ לֹא מִיָּרִי בְּנִתְיַנַּת צוּנָן לְתוֹכוֹ דְהָא תְּנִי בְּתַר הֵכִי גְבִי מִיחָם לֹא יִתֵּן וְכו' מִשְׁמַע דְּעַד הֵכִי לֹא מִיָּרִי בְּנִתְיַנַּת צוּנָן וְגַם מֵאִי שְׁיִיף הָף מְשַׁנָּה הֵכָא וְצָרִיכִין אֲנִי לְדַחֲוֹק דְהַתוֹס' כְּפִי הָר"ן דְּמִיָּרִי שְׁנַתֵּן בְּשַׁבַּת צוּנָן לְתוֹכָם וְאִתְּכ"פ מוּזַג בִּינּוּ מוּעֵט אֲבָל אִין בְּמִשְׁמַע דְּבִרְיָהֶם כְּלָל וְגַם עֲדִינּוּ קֶשֶׁה יוֹתֵר אִיף עֲבִיד אִיסוּר שְׁנַתֵּן לְתוֹכוֹ צוּנָן שְׁיַחֲמוּ וְגַם לִפ"ז לֹא הָיוּ צָרִיכִין לְפָרֵשׁ ע"י מְזִיגָה אֲבָל לְפִירֵש"י הוּא נְכוּן הַכּל דְקָאִי אֲלַעִיל דְקָאֲמַר שְׁחֲמִין שְׁהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת אֲסוּרִין בְּשַׁתֵּי וְהֵכָא מִיָּרִי בְּאִין יְדוּעַ אִם הוּחְמוּ מִבְּע"י אוּ בְּיְדוּעַ שְׁלֵא הוּחְמוּ כ"צ מִבְּע"י תַּדְע דְהָא וְדֵאִי עֲדִינּוּ אִינּוּ חֲמִין כ"צ מְדָרְאוּנָן לְשַׁתֵּי וְגַרְפוּהוּ מִבְּע"י וְעַכְשָׁיו בְּשַׁבַּת שְׁחֲמִין קֶצֶת עַד שְׁרָאוּנָן לְשַׁתֵּי וּבְמוּלְיָאָר וְדֵאִי כְּףֵי הָיוּ קוֹדֵם גְּרִיפָה דְהָא א"א שְׁיַחֲמוּ אַחַר גְּרִיפָה וְהָיוּ רַק שְׁהִי בְּאִינוּ מוֹסִיף הֵבֵל וְשְׂרִי אֲבָל בְּאַנְטִיכִי וְדֵאִי לֹא הָיוּ כְּףֵי חֲמִין מִבְּע"י דְנִרְכּוּ לְהוֹסִיף הֵבֵל וְכִינּוּ דְוְדֵאִי לֹא הוּחְמוּ כ"צ מִבְּע"י וְהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת לְכָף אֲסוּרִין בְּשַׁתֵּי וְלֹא שְׁיִיף כְּלָל לְבַעֲי' וּפְלוּגְתָּא דְעֵבֶר וְשְׁהָא דְשָׁם מִיָּירוּ בְּהוּחְמוּ כ"צ מִבְּע"י וְאִף לְפִי הַתוֹס' דְּבַעֲי' בְּלֹא נְתַבְשַׁל כַּמְב"ד אִינוּ דוּמָה לְחֲמִין שְׁהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת דְהָא כָּאֵן מְפּוֹרֵשׁ בְּמִשְׁנֵי לְאַסוּר מְכ"ש לְפִירֵש"י וְגַם בְּאֵמֶת פְּשִׁיט לְעִיל לְאַסוּר אֲבָל אִינוּ שְׁיִיף לְכָאֵן כְּלָל וּא"כ לֹא קֶשֶׁה כְּלָל כֹּל קוֹשְׁיּוֹת הַתוֹס' דְּאִינוּ שְׁיִיף כְּלָל דִּין שְׁהִי לְכָאֵן: וְאַפְשָׁר דְהַתוֹס' אֲזִילִי לְשִׁטְתֵייהוּ דְגַם בְּלֹא נְתַבְשַׁל כַּמְב"ד בְּעִינּוּ לְעִיל עֵבֶר וְשְׁהָא וְס"ל דְּאִין דוּמִין לְהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת דה"ל צוּנָן לְגַמְרִי מִשְׁא"כ הֵכָא ע"כ הוּחְמוּ קֶצֶת מִבְּע"י מִקְרִי שְׁהִי אֲמַנָּם לְפִירֵש"י וְדֵאִי לְק"מ דְּפִי לְעִיל בְּנְתַבְשַׁל כַּמְב"ד וְהוּא מוּכְרַח כַּמ"ש לְעִיל מִשְׁא"כ כָּאֵן בְּאַנְטִיכִי הָיוּ הוּחְמוּ בְּשַׁבַּת לְכָף אֲסוּרִין בְּשַׁתֵּי כְּמִתְנִיתֵן דְלְעִיל גַּם מ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א מַה שְׁלֵא פְּשִׁט לְעִיל מִמִּשְׁנֵי דח"ט הוּא טַעוּת כַּמ"ש לְעִיל דח"ט מִקְרִי צוּנָן גְּמוּר שְׁהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת וּבְזָה וְדֵאִי אֲסוּר וְהוּא מְפּוֹרֵשׁ לְעִיל בְּתוֹס' בְּד"ה וְהָא מְעַשֶּׂה דא"ט בְּקַרְקַע הָיוּ כַּמ"ש לְעִיל גַּם מַה שְׁתִּירָץ דְבֵא"ט מְשׁוּם הַטְּמָנָה אֲסוּר הוּא תִּימָה גְּדוּלָּה דא"כ הָא דְאָמַר כְּחֲמִין שְׁהוּחְמוּ בְּשַׁבַּת אֲסוּרִין מִיָּרִי ע"י הַטְּמָנָה דְנוֹקָא אִין זָה אֵלָּא תִּימָה אֵלָּא כְּדִתְיַבְנָא וְדוּק: בְּרִש"י בְּד"ה מֵאִי קָאֲמַר מֵאִי פִּינְהוּ נ"ל דְתִיבַת פִּינְהוּ הוּא מִיָּוֶתֶר דהו"ל לִיתֵן כְּדִי שְׁיַחֲמוּ אֲסוּר לְתוֹךְ הַמִּיחָם אִף אִם נֹאמַר שְׁפִינְהוּ מִן הָאוּר הוּא מִיָּוֶתֶר דְּפְשִׁיטָא שְׁאֲסוּר לִיתֵן כְּשֵׁהוּא ע"ג הָאוּר כְּדִמּוּכַח בְּמִלְתָּא דְרַב אֲדָא שְׁמִפְרֵשׁ פִּינְהוּ מִמְּנוּ מִים וְאִפ"ה ע"כ מִיָּרִי שְׁאִין ע"ג הָאוּר וְלֹא צָרִיף לְמִיתְנֵי דְהוּא פְּשִׁיטָא וְלְעִיל לֹא תְּנִי

גרוף אלא גבי שהי' מכ"ש פינה המים לא נ"מ מידי והוצרכו לפרש דתני פינהו לחידוש
דין לרב אדא לאשמעונו דבר שאין מתכוון מתוך וילאבני לדיוק דדבר שאין מתכוון אסור
וע"ז התלי סובב פל הסוגיא פדמשמע כ"פ בתוס' לקמן ודוק: בא"ד מאי לא? תן והדר
אמר אבל נותן וכו' אע"ג דתני בהדיא ברישא פדי שיחמו ובסיפא פדי להפשיר קשה
מאי שיעור הוא בשעת נתינה אימתי הוא להחם ואימתי להפשיר דאטו בכוננה תליא
מילתא בשלמא לעיל פנגד המדורה צריף ליקחם משם אחר הפשיר שלא יניחם עד שיחמו
ונה לא שיהי' הקא וע"ז משני דמים מעוטים הוא פדי שיחמו ומרובים הוא להפשיר והא
דנקט בשביל שיחמו וכדי להפשירן משמע דתלי בכוננה מתרצין שניהם לרב אדא אתי
לאשמעונו דכשמכוון להפשיר אע"ג שמצורף שרי מש"ה בעינו דוקא פדי להפשיר
וברישא דוקא פדי שיחמו אסור לאפוקי אם אינו מכוון שרי וילאבני אשמעונו אע"ג
דמכוון להפשיר לא שרי אלא דוקא פינהו אבל פינה ממנו אסור דדבר שאין מתכוון
אסור ואפשר דלתרץ זה מסייעין ג"כ רב אדא ואבני הדין דצירוף מלבד מאי שמתרצין
תיבת פינהו ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה והלא מצורף וכו' עד דסתם מיחם הגיע לצירוף ר"ל
הגיע לשיעור זה שיכול להיות שיצורף וא"כ איף שרי ליתן שמא יצורף אבל אינו נדאי
מצורף כמ"ש התוס' לקמן דאל"כ הוי פסיק רישין וק"ל: בתוס' בד"ה מידי מיחם וכו' עד
פינו דאיכא למטעי לכאורה הוא תמוה דאף לפי מה שמפרש אבני פינהו מעל האור
ולדיוק דוקא פינהו איכא למיטעי להפך ועיין במהר"מ שתיירץ בדוחק ונ"ל פינו דבא
לאשמעונו קולא הל"ל בהדיא דכל כמה דאיכא לפרש הקא והכי נדאי מפרשינו לחומרא
וק"ל: בתוס' בד"ה מיחם שפינה ממנו וכו' באו התוס' לפרש דלפי הסברא היכא שמצורף
קרוב הדבר שמתבשל סביב הברזל במקום שמצורף אע"פ שאח"כ המים פושרין פדקתני
להפשירן אפ"ה אסור משום מבשל נדאי ולכך באין לפרש שאינו מבשל כלל והא דמוכח
טפי מיומא מהי' דהקא משום הקא י"ל דנקט מצורף וה"ה מבשל ולר"ש שרי בשניהם
שאינו מתכוון אלא להפשיר אלא דשם לא אסיק אדעתיה מר"ש ואפ"ה פריף והלא
מצורף ומבשול נדאי ידע דאסור וק"ל: אמנם פל שלילות דברי התוס' צריף בראור מה
שפנו דבריהם פה שאינו קושיות חזקות כ"כ לא זה דבישול ולא זה שכתבו בסמוך וצ"ל
דלא הוי פסיק רישין וכו' דבאמת לאבני אסור בפניה ממנו אלא דעיקר בגין דל"ל למימר
ור"י היא הא לר"ש נמי אסור דאינו סתירה לגמרי וגם מאוחר ולא העמידו במקום סוד
חזק ממנו לרב אדא דמפרש אף פינה ממנו שרי משום דאינו מתכוון הוי לי לאסור
משום מבשל או משום פסיק רישין ושם הוא חזק פראוי מוצק סתירה לדין הגם שלא
נעלם ממני שגבי פ"ר לא מוכח מרב אדא די"ל שאינו סובר זה דמודה ר"ש בפ"ר אבל
מאבני מוכח שפיר דהא אבני ורבא דאמרי תרנוניהו מודה ר"ש בפ"ר אמנם האי דבישול
קשה וגם האי דפ"ר הוא דחוק דלא מצינו מי שחולק בכל הש"ס תדע דהא מאבני ג"כ
לא מוכח מידי דהא גם בבהרת משני אבני לא נצרכה אלא לר"י מה שמביאין תוס' לקמן
ופריף והא אבני ורבא דאמרי תרנוניהו מודה ר"ש בפ"ר ומשני לבתר דשמעה מרבא
סברה ור"ל דאבני אמר פן קודם שסברה ה"נ דילמא אמר אבני קודם ששמעה אע"כ
משום דמסקנא בכל הש"ס דפ"ר אסור לר"ש והקא מסקנא דסוגיא באבני ופלוגתא דרב
ושמואל דלר' יהודה אסור לר"ש שרי בצירוף א"כ גם לרב אדא מוכח יותר לכן נ"ל
דמפאן מוכח יותר ועיקר הוכחתם שמפאן לא מוכח כלל מרב אדא והוא שתו' רוצים

להוכיח דבמים מרובין ולהפשיר ליפא שום פעם שיהא מבשל או שיהא פ"ר בצירוף וזה לא מוכח פלל מרב אדא שי"ל שמוקי מתניתן בגונא שאין מבשל וגם לא הוי פ"ר פדי שלא תקשי מתניתן אבל אאביי דמוקי מתניתן כר"י שהוא דלא פהילכתא לדידן' משום דמתניתן קשנתי קשה מאד לוקמה פהילכתא כר"ש ובגונא שהוא מבשל ואסור משום מבשל דכיון שמתפנין להפשיר אף בבישול הוי דבר המתפנין כיון שהוא מפשיר ע"י זה או בגונא דהוי פ"ר אלא מוכח ודאי דליכא במים מרובים שום צד גונא בעולם שיהא מבשל או פ"ר צירוף לקה צריה לאוקמא כר"י ודוק: ובהה"ו וצ"ל יש לפרש יותר מבאר בסניגון זה מה שלא הוכיחו פן מרב אדא ויתורץ ג"כ קושיתו של המהרש"א ומתורץ ג"כ מה שנטרי בהה"ו צ"ל עד בטר שכתבו זה מה שאביי מוקים דלא פהילכתא משא"כ בבישול שכל קודם אבל זה יהא מקושש להקודם וגם יוכנו דברי המהרש"א מה שתמוהין מאד לכאורה והוא דהמהרש"א הקשה דילמא הוי פ"ר ואפ"ה פטור משום שא"צ לגופה וכתב ליותר חזיק שמוכח מתוס' לקמן דהוי צירוף מלאכה שא"צ לגופה והוא מכסה מקום מוצאו ואני אגלה שפרמז לתוס' בד"ה אפי' של עץ גמי ע"ש כמה שאבאר אי"ה שם ואני אבאר לה שלא מוכח שם אמנם בזה לא מתורץ דאפ"ה מאי מקשין התוס' שמה הוי מלאכה שא"צ לגופה והמהרש"א תמה על עצמו למה יהא צירוף מלאכה שא"צ לגופה וא"כ לפמ"ש אני שאינו מוכח מלקמן לא הי' ק"מ אמנם תמיהתו תמוה מאד דדילמא מיירי במיחם של חבירו כמו בארעא דחברי' לקמן בפ' הבונה ומביאו תוס' פאן וא"כ נשאר קושיתו קיימת אף לפמ"ש אני דדילמא מיירי בא"צ לגופה ומאי מוכחי תוס' גם מה שתיגרץ המהרש"א דא"כ הוא אסור עכ"פ ג"כ אינו פלום לפ"ז דהא פתבו התוס' בסוף דיבור זה דהיכא דנדאי לא ניחא ליה פגון בשל חבירו מיקרי דבר שאין מתפנין ומותר אע"ג דהוי פ"ר ע"ש שיש ג' חילוקים בנדאי ניחא פגון בארעא דידיה חייב והיכא שאין נהנה בחבירו פגון חותה גחלים להתחמם פטור אבל אסור ובנתפנין לכפות והובערו דנדאי לא ניחא לי' מיקרי דבר שאין מתפנין ושרי לכתחלה ע"ש ודוק וכן בפ' הבונה דף ק"ג פתבו בהדא בשם הערוך דכה"ג שרי לכתחלה ולר"ש ולא יש מי שחולק עליו וא"כ דילמא ה"נ מיירי במיחם דחבריה לקה שרי לכתחילה.

אמנם בזה מקושש מהקודם וא"ש הפל דבאמת מרב אדא וכן לאביי קודם שכתב זה לא מוכח מידי וכמ"ש אמנם בטר דכתבו דאביי מוקי מתניתן דלא פהילכתא משום דמתניתן קשנתי שפיר הוכיחו דע"כ לא הוי פלל בשום פעם פ"ר דאי הוי פ"ר ומשום שא"צ לגופה שרי לה לוקים אביי משנתנו במיחם דידי' ומש"ה אסור בפנינה מפני מים אף לר"ש ויהא אז הלשון דפנינהו שפיר ויהא אליבא דהילכתא ובזה מתפרש היטב תמיהת המהרש"א פנין דע"כ אביי דשרי אליבא דר"ש איירי גם במיחם דידיה שפיר תמוה למה יהא מלאכה שא"צ לגופה וגם תגרץ שפיר שעכ"פ הוא אסור פנין דניחא לי' ודאי במיחם דידי' אמנם הוא אגיל לשיטתו דכתב שמוכח מהתוס' לקמן שהוא מלאכה שא"צ לגופה הוצרך לתרץ שא"כ יהא אסור עכ"פ ונשאר תמיהתו קיימת אמנם לפי מה שנגבאר שם אי"ה שלא מוכח משם פלל נשאר סברתו קיימת דבמיחם דידיה לא הוי פלל מלאכה שא"צ לג' פנין דנדאי ניחא לי' כמ"ש הוא ואין מקום לתמיהתו ושוב אין צריכין לדחוק תירוצו משום אסור דאפי' חייב הוא במיחם דידיה אי הוי פ"ר לר"ש וכיון דאביי שרי לר"ש ע"כ לא הוי פ"ר ונשאר השתא הוכחת התוס' פראי מוצק בלי פקפוק ודוק: וע"פ

דְּבַרְנֵינוּ אֵלֶּה יֵהָא מִתּוֹרַץ קוֹשֵׁיַת הַתּוֹס' אַח"ז אַרְש"י וּמְקַדָּם נְבוֹא לְבָאָר ק' הַתּוֹס' שְׁיֵהָא מְקוֹשֶׁר דְּוָקָא אַחַר שְׁהַנְיָחוּ הַקְדָּמָה וְצ"ל דְּלָא הָוֵי פ"ר כְּתָבוּ וְקָשָׁה וְלֹא קוֹדָם וּנְבָאָר תִּיְכַף בְּסֻמוּף: בַּא"ד קָשָׁה דְּהָכָא מִשְׁמַע וְכו' עַד בְּצִירוּף שְׁהוּא דְרַבְּנָן לֹא ר"ל וְשָׁם קָאֵי אַר' יְהוּדָה דְּאָמַר עֲשֵׁשִׁית שְׁל בְּרַזְל וְכו' וּמִשְׁנֵי אַבְיֵי אֵלִיבָא דַר"י דְּבַר שְׁאִין מִתְּפוּנָן מוֹתֵר וּפְרִיָּה לְאַבְיֵי דַר"י אַדַר"י וְע"כ אֵלִיבָא דַר"י מִשְׁנֵי דְבְּצִירוּף שְׁרִי שְׁאִין מִתְּפוּנָן וְהָכָא אָמַר מְפוֹרֶשׁ אֵלִיבָא דַר"י דְבְּצִירוּף אָסוּר שְׁאִין מִתְּפוּנָן וְאַבְיֵי גוּפָא אָמַר הָכִי הֵתָם וְהָכָא וְהוּא תִימָא גְדוּלָּה עַל פִּירֶש"י וְנ"ל לְתַרְץ הַתִּימָא שְׁרִש"י אֲזִיל לְשִׁיטְתִּי שְׁפַתְבָּ הָכָא בַד"ה וְהֵלֵא מְצַרְף וְכו' עַד מְחֻזְקִין אֶת הַכְּלִי וְזוּ הִיא גְמַר מְלֵאכַת צוֹרְפִין וְכו' וְדַאי ר"ל שְׁהוּא תוֹלְדוֹת מִכָּה בְּפִטְיֶשׁ כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים מִשְׁמוּ בְּמִפְרָשֵׁי הַרְמְב"ם וַא"כ זֶה לֹא שְׁיִיף אֵלָּא כְּאֵן בְּמִיחָם שְׁהוּא כְּלִי אֲבָל שָׁם בְּעֲשֵׁשִׁית שְׁהוּא חֲתִיכוֹת בְּרַזְל וְדַאי לֹא שְׁיִיף זֶה וְהוּי רַק מִדְּרַבְּנָן לְכַף שְׁרִי דְּבַר שְׁאִין מִתְּפוּנָן בְּצִירוּף דְלִשְׁם אַף לַר"י וְחִילוּק זֶה בֵּין כְּלִי לְאִינוּ כְּלִי אֵלִיבָא דַרְש"י מְפוֹרֶשׁ בַּלח"מ פ' כ"ב מֵהַלְכוֹת שְׁבַת ע"ש וְדוּק: אַף בְּזֶה לֹא הִרְנוּחְנוּ אֵלָּא לְתַרְץ ק' קַמְיִיתָא הַחֲמוּרָה אֲמַנָּם עֲדִינָן לֹא פְלִטִינוּ מִשְׁאָר קוֹשֵׁיַת הַתּוֹס' מְגַרִירָה דְאָמַר ר"י אִין מִתְּפוּנָן וְגַם מַה שְׁלֵא מִיִּתִי הַמְקָשָׁן שָׁם מְגַרִירָה וְגַם בְּכָל הַש"ס פְּשוּט לְהַגְמ' דַּלְר"י אִין מִתְּפוּנָן אָסוּר וְלָמָּה הַנְּצַרְף שָׁם לְהַבִּיא רַאִי ע"ז: אֲמַנָּם נִלְע"ד לְתַרְץ בְּדַרְף אַחַר כָּל הַקּוֹשֵׁיַת וְהוּא דִי"ל דְּהַקְשָׁה לַרְש"י אַאבְיֵי דְמִשְׁנֵי אַפִּי תִימָא בְּשִׁהֲגִיעַ לְצִירוּף וְדְבַר שְׁאִין מִתְּפוּנָן מוֹתֵר וְאִם נְפָרֶשׁ כְּפִשׁוּטוֹ דְאַבְיֵי מִשְׁנֵי דַר"י סְבַר כֵּן ק' כָּל הַקּוֹשֵׁיַת הַנְּ"ל שְׁהוּא נְגִיד כָּל הַש"ס וּבִיּוֹתֵר מְגַרִירָה וּפִי הַתּוֹס' דַר"ל שְׁהוּא מוֹתֵר מִן הַתּוֹרָה וְאִין שְׁבוֹת בְּמִקְדָּשׁ הוּא דְחֻזְק דְעֵיקַר חֲסַר וְלִשׁוֹן מוֹתֵר אִין שְׁיִיף וְגַם מֵהַךְ דְכְרִיתוֹת מוֹכַח שְׁהוּא מְדַאוּרְיִיתָא שְׁמַבִּיאִין תּוֹס' בְּסֻמוּף וְתִי הַתּוֹס' דְחַק מְאֹד מְכַל הַלִּין טַעְמֵי נְרָאָה לַרְש"י לְפָרֶשׁ דְאַבְיֵי דְאָמַר אַפִּי תִימָא וְכו' לֹא לְפָרוּשֵׁי לַר"י אָמַר כֵּן אֵלָּא אֵלִיבָא דְנִפְשֵׁי פֶסֶק כֵּן דְלִדִּין אַפִּי בְּשִׁהֲגִיעַ לְצִירוּף שְׁרִי מִשׁוּם אִין מִתְּפוּנָן דְפֶסֶק כַּר"ש וּמוֹדָה לְרַבִּינָא דַר"י מִיִּירֵי בְּשִׁלָּא הֲגִיעַ לְצִירוּף וְאַפְשֶׁר דְבָהָא פְּלִיג דְרַבִּינָא קְאָמַר סְתָמָא מִשְׁמַע שְׁסוּבֵר כֵּן דְכֵן הוּא סוּגְיָא הִיכָא דְבְּתַרְאֵי מְפָרְשִׁין סְתָמָא וְאַהָא פְּלִיג אַבְיֵי לְהַלְכָה וְאַהָא פְּרִיף מְדַמְפָּרֶשׁ אַבְיֵי קְרָא אֵלִיבָא דַר"י וְכִינּוּ דְסוּבֵר דְקְרָא לֹא מִתְּפָרֶשׁ אֵלָּא לַר"י ע"כ דְהַלְכָה כֵּן וְכֵן מְצָאֵתִי בַכ"מ לְהַרְמְב"ם דְמְפָרֶשׁ קוֹשֵׁיַת הַגַּמ' כֵּן מֵהִילְכְתָא וְע"כ מְפָרֶשׁ כַּמ"ש ע"ש וְאַהָא מִשְׁנֵי שְׁפִיר ה"מ בְּדַאוּרְיִיתָא ר"ל בְּאַיִסוּר דְאוּרְיִיתָא פּוֹסֶק אַבְיֵי כַּר"י אֲבָל בְּצִירוּף דְרַבְּנָן פּוֹסֶק כַּר"ש וְכֵן הוּא מְסַקְנָא וְאַמַת אֵלִיבָא דְאַבְיֵי וּמְוַכְרַח בַּלֵּא"ה דְהָא דְאַבְיֵי פֶסֶק כַּר"ש הִינּוּ מִשׁוּם דְסוּבֵר כְּרַבָּה רַבִּי כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל וְרַבָּה בְּהִנֵּי תִלְת פֶּסֶק כְּשִׁמוּאֵל וְחַד מִיִּנְיָי' הוּא הַלְכָה כַּר"ש בְּגַרִירָה וְקָשָׁה לָמָּה אָמַר בְּגַרִירָה הָא גַם בְּכָל הַתּוֹרָה כְּוָלָה וּבְכָל מְלֵאכַת שְׁבַת אִית לִי לַר"ש אִין מִתְּפוּנָן מוֹתֵר הַל"ל הַלְכָה כַּר"ש בְּאִין מְכוּיָן כְּמוֹ שְׁאָמַר לְקַמְן אֲשִׁמוּאֵל בְּדְבַר שְׁאִין מְכוּיָן סְבַר כַּר"ש אֵלָּא וְדַאי לֹא פֶסֶק כַּר"ש אֵלָּא בְּגַרִירָה וְדְכוּוְתִי שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן דְוָקָא פֶסֶק כְּוָוְתִי וְלֹא בְּדַאוּרְיִיתָא וְהָא דְאַנּוּ פֶּסֶקִינוּ בְּכָל מִילֵי כַּר"ש הִינּוּ מִשׁוּם דְאַנּוּ לֹא ס"ל כְּאַבְיֵי אֲבָל לְאַבְיֵי דְאֲזִיל בְּשִׁיטַת רַבָּה רַבִּי לֹא פֶסֶק כַּר"ש אֵלָּא בְּדַרְבְּנָן וְהַשְׁתָּא א"ש הֵתָם וְהָכָא דְהָכָא כִּינּוּ דְמוֹקֵי מִתְּנִי' כַּר"י גוּפָא אַף בְּצִירוּף דְרַבְּנָן אָסוּר וְדוּק: אֲמַנָּם הַתּוֹס' שְׁהַרְבּוּ לְהַקְשׁוֹת אֲשִׁיטַת רַש"י וְנִכְנְסוּ לְתַרְץ הַגַּמ' בְּשִׁיטָה אַחֲרַת וְלְדוּחְקִים גְּדוּלִים שָׁם וּבְכְרִיתוֹת הִינּוּ מִשׁוּם שְׁהַנְיָחוּ הַקְדָּמָה וְצ"ל דְּלָא הָוֵי פ"ר הַקְשׁוֹ שְׁפִיר וְהוּא מִשׁוּם שְׁיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת אַפִּי זֶה שְׁפַתְבְּתִי דְשָׁם מְקָשָׁה

אליבא דהילכתא לאבני דהא מקשינון שם בשפת בפי ר"א דמילה אהא דאמר אבני לא נצרכה אלא לר"י והא אבני ורבא דאמרי תרנויהו מודה ר"ש בפי ר' ומשני לבתר דשמעה מרבא סברה ור"ל והא דאמר לא נצרכה אלא לר"י היינו קודם ששמעה מרבא דמודה ר"ש ונהוי ס"ד דר"ש פליג נמי אפי"ר לכך אמר לא נצרכה אבלי לפי האמת מתוקם קרא אפי"ר לר"ש וא"כ מאי מקשה ביומא דילמא אבני לא פסק כר"י אלא בפי ר' ולא פסיק פלל כר"י אלא כר"ש ואפי"ר דאפי"ר דיומא אמר קודם שמיעה דילמא לא פסק כר"י אלא בפי ר' ולא בשאר דבר שאין מתכוון אלא ודאי דמקשה דר"י גופא אהדדי ולא יכול לתרץ פן דר"י גופא אוסר ודאי אפי"ר בפי ר' פ"ר כדמוכח מכמה דוכתי אבלי אם נאמר דמקשה לאבני הילכתא אהדדי קשה אמנם אם נאמר דגם צירוף הוי פ"ר מקשה ביומא שפיר אפי"ר לשיטת רש"י ולא הי' ק"מ קושית התוס' אמנם אחר שהניחו הקדמה וצ"ל דלא הוי פ"ר אזיל ליה שיטת רש"י וכמ"ש מקשים שפיר פל הקושני ומקושר היטב מהקודם וכל שלילות המשנה פל דברי התוס' היטב דחזא באידיה תליא ודוק היטב פי הוא נכון מאד לענ"ד: אכן לפ"ז הדרא פל הקושיות ארש"י פי האיך יאמר דצירוף הוי פ"ר אמאי שרי לר"ש ודחוק לומר דגם פאן אמר אבני קודם ששמעה מרבא כמ"ש לעיל דאיך יאמר רב אדא ושמואל הפל בטעות אמנם נ"ל דאדרבא שיטת רש"י הוא הנכון יותר וא"צ גם לדחוק התוס' דלעיל דאבני מוקי מתניתן שלא אליבא דהילכתא והוא שגם סבא ראשונה שפתיבתי לרש"י לחלק בין צירוף דכלי דהכא ובין צירוף דעששית הוא ודאי אמיתי אפי"ר לשיטה זו דהא כ' רש"י בהדגא פן פאן כמ"ש לעיל וא"כ לשיטה זו שפתיבתי דאבני פסק רק כר"ש בגרירה שהוא מדרבנן וא"כ צירוף דהכא שהוא דאורייתא מוקי מתניתן פהלקה וכו"ר שפ"י שפ"י ולא קשה מידי ק' התוס' דלעיל מרבה דסבר פ"ר דאדרבא משם מוכח דמוקי פהילכתא וא"כ לפמ"ש לעיל והוא מוכרח בדברי התוס' דמ"ש דלא הוי פ"ר מפ"ח שאבני מוקי מתניתן דלא פהילכתא דאל"ה מציינו למימר דהוי פ"ר ואפי"ר שרי לר"ש די"ל דמיירי במיחם דחברין דלא ניחא לי ושרי לר"ש אפי"ר כמ"ש התוס' בשם הערוף בפי הבונה אלא דמוכחי התוס' דלוקי במיחם דידין וכו"ר שפ"י פהלקה אבלי לפי שיטת רש"י דמוקי כר"י פהלקה ולק"מ מרבה נפל יסוד הבנין וי"ל דצירוף הוי פ"ר ואפי"ר שרי לר"ש דמיירי אפי"ר במיחם דחברין לכך מוקי כר"י וכהילכתא דאסור בדאורייתא וא"כ מקשה ביומא שפיר מבהרת דהוי נמי פ"ר דלא ניחא לי ואפי"ר פסק כר"י וכמ"ש הערוף בהדגא בפי הבונה דגם מבהרת הוי פ"ר דלא ניחא לי ונהוי ממש דומיא דצירוף ודוק היטב פי הוא נכון וברור בשיטת רש"י: בתוס' בד"ה לא שנו אלא להפסיר וכו' עד ור"י מפרש בע"א וכו' עד וה"ה דהמ"ל אליבא דרב וכו' לכאורה הוא תמוה דשבקי פירש"י שלא קשה מידי ומפרשין מה שאצריכין לדחוק מה שמקשה לשמואל ולא לרב הקודם אמנם פד דייקת שפיר אין זה דחוק אדרבא זה מוכרח בגמ' דפריף לשמואל ומתיר לרב ומג' גם בדברי רב לא הוי לי להגי' אלא בשמואל דאפי"ר שיעור לצרף מותר כר"ש ובאמת לא פליג ארב אלא ודאי דגם ארב קשה רק שמקשה יותר חמור אשמואל וא"ל לפ"ז יקשה גם זה ארש"י למה מגי' לרב ז"א דגם לרש"י קשה גם לרב פיון דבאמת סבר כר"י בגרירה למה אמר לצרף אסור דמשמע שמתכוון לצרף אפי"ר באין מתכוון אסור אלא דלא קשה כ"כ כמו לשמואל ודוק: בא"ד ומשמע לי אפי"ר במתכוון ולהכי פריף וכו' המהרש"א הבין דלהכי משמע לי אפי"ר

במתכונן משום דנקט סתמא לכה הקשה דא"כ גם לפי התירוץ שמפרש אפי' שיעור
לצרה נמי קשה דאפי' במתכונן מדנקט סתמא והניח בצ"ע ול"נ דלק"מ דהא דמשמע לי
השתא אפי' מתכונן דהלשון הכי משמע דאמר ל"ש אלא להפשיר וקאי אמתניתן אבל
נותן וכו' ר"ל שנותן המים להפשיר ודאי והיננו משום שלא יבוא לידי צירוף א"כ ודאי
נותן להפשיר אבל לצרה משמע ודאי שנותן המים לתוכו לצרה דהיננו פינה ממנו אסור
ואהא קאמר שמואל אפי' לצרה מותר משמע שנותן המים לצרה פריה שפיר אבל שיעור
לצרה משמע להיפך שאינו נותן לצרה רק שיש בו שיעור כדי לצרה ודוק: בא"ד א"כ
פינהו עם המים פאב"י ומיירי פשיש בו שיעור לצרה וכו' לכאורה הוא תמוה דא"כ קשה
מאי שמקשין תו' לקמן לשמואל שסובר כמו השתא לרב וכאן לרב לא שייך התירוץ
דלשם והמהרש"א הרגיש בזה ומחלק בדוחק ולענ"ד אין פאן מקום קושיא שזהו בעצמו
ק' התוס' שפתבו ה"ה דהוי מצי למיפרה וכו' מאי דנחוקי' לאוקמא מתניתן וכו' ר"ל דק'
לשון פינהו אפי' אי מפרש כרב אדא מכ"ש אם מפרש פאב"י לידוק מהלשון פינהו כר"י
בשלמא לרב אדא גופא ל"ק דמוקים פהילכתא כמ"ש התוס' לעיל משא"כ לרב דסובר
כר"י ודוק: דף מב ע"א בתוס' בד"ה אפילו של עץ נמי וכו' עד ומיהו לפי האמת לאו הא
בהא תליא וכו' לכאורה הוא תמוה דמאי בעו בזה וגם הא חזינו דגמ' משני דלא הוי הכי
ותוס' גופא פתבו דס"ד דמקשה וכו' ונ"ל משום דקשה היכי מצינו למימר פן הא חזינו
גם בשאר איסורין דלר"ש דבר שאין מתכונן מותר כמ"ש לעיל בפ"ב גבי מוכרי פסות
וכו' וכן טובא בש"ס ובשאר איסורין ודאי גם לר"ש חייב ואין צריף לגופא דלא בעינו
מלאכת מחשבת כמ"ש התו' פן בסמוך לכה פתבו דאין לחוש לזה פיון דלפי האמת אינו
פן והמקשה לא אסיק אדעת' והמ"ל התרצן ולטעמיה כמ"ש תוס' בדוכתי טובי בש"ס
דאין לחוש לכיוצא בזה ודוק: ועפ"ז יומשא גם דבריהם בא"ד שכ' ובשלהי פל התדיר
ר"ל הנקשה להם בשלמא פאן שפיר הקשה לפי מאי דס"ד דהא בהא תליא ולא אסיק
אדעת' דר"ש סבר פן אף בשאר איסורין ומקשה פיון דסבר שמואל כר"ש דדבר שאין
מתכונן מותר ע"כ אף באין צריף לגופא סבר פ"ש דפטור דהא בהא תליא והאמר שם
דחייב במשצ"ל אבל שם ל"ל הכי דסבר פיון דשמואל סבר דבר ש"מ מותר גם אצ"ל
פטור אאא אשם ודאי אצ"ל חייב וע"ז כ' והתתא אומר רשב"א וכו' ר"ל דמפרש הקושיא
להפך שסבר פיון דשמואל סבר בשבת אצ"ל חייב ע"כ א"מ אסיר לדעתו דהא בהא
תליא וכיון דסבר בשבת אסור ומכ"ש בשאר איסורין לכה מקשה שפיר אלא שהקשה
הרשב"א דבלאו האי דגחלת יקשה לדעתו אשמואל עצמו היכי אפשר לומר לדעתו דסבר
א"מ מותר בשאר איסורין פיון דס"ד דהא בהא תליא ושם ודאי אצ"ל חייב דטעם מאן
דפטור אצ"ל משום מלאכת מחשבת דלא שייך בשאר איסורין והניחו בקושיא אלא שלא
פתבו וצ"ע או תימה פדרכ"מ נ"ל משום שיש לדחוק פיון דבלא"ה אנו צ"ל שהמקשה
טעה כמ"ש מה"ת לומר שלא ידע ברייתא דמוכרי פסות ואינה בפרט שם ראה שאף
בשאר איסורין מתיר וא"כ איך טעה בזה אלא מוטב לומר שטעה בזה ולא אסק אדעת' ד
דטעמא דפטור משאצ"ל הוי משום מלאכת מחשבת אף שהוא פשוט בש"ס אין לחוש
פיון שהאמת אינו פן וזה אין מפורש בברייתא וא"כ הוי ס"ד דהא בהא תליא גם בשאר
איסורין כמו בשבת ודוק: אמנם אתה רואה בעיניך גודל הדוחקים האלו מחמת תוקף
הקושיא התמורה מעיקרא לכו נראה לענ"ד לתרץ הקושיא מעיקרא ולא נצטרף לכל

הדוחק' ומתנרץ גם דיקדוק היתור לשון בתירוצו בדשא"מ סבר פר"ש שזה פבר אמר הל"ל רק במשאצ"ל סבר כר"י וגם הך דרבינא גבי קוז תמוה דאינו שנייה לכאן רק לשמואל דהתם וגם מאי שנייה הילכף דהיינו ממש הך דשמואל אמנם עיין בר"ן שמביא בשם ה"ג פי' אחר אהך דשמואל ותנרף דבריו דאף בשל מתכת הוי איסור דאורייתא משום צירוף והחילוק שבין מתכת לעץ הוא דבמתכת פרי היזקא שאין ב"א רואין שהוא מלובן שאינו נזכר והוי היזק פרי דרבים הוי כמו פיקוח נפש שדוחה אף א"ד משא"כ בשל עץ נזכר שהוא בוערת ולא הוי פרי היזקא לכה אינו דוחה א"ד ומקשה דאי הוי רק דרבנן יש לדחות אף שאין פרי היזקא זה תנרף דבריו בקיצור ע"ש אלא שמדחה פי' זה שאין סברא לדחות א"ד ע"ש וגם לומר צירוף הוי א"ד מוכח מכאן להפך ע"ש אמנם נ"ל לתרץ הפל גם בעל ה"ג והיינו שכתב פן לפרש סברת המקשה שבזה יהא מחולקים המקשה ותוצין וממילא רנוחא שמעתתא והוא שהמקשה סבר כפי' בה"ג הנ"ל ואז הקשה שפיר צירוף גופא אהדדי ולא אמשאצ"ל והוא דסבר כפי' בה"ג דהחילוק בין מתכת לעץ במתכת פרי היזקא ולא בעץ וכן משמע הלשון בשביל שלא יזוקו משא"כ בשל עץ וא"כ שפיר מקשה אא"ב סבר כר"י וי"ל דצירוף הוי א"ד כפי' בה"ג או דשא"מ הוא דאוריית' הוא דהוי פ"ר ולר"י ודאי הוי פ"ר א"ד או לר"ש הוי דאורייתא א"ש דבמתכת דהוי דאורייתא משום צירוף שרי משום דברי היזקא משא"כ בשל עץ דהוי א"ד ולא פרי היזקא אבל אי סבר כר"ש בצירוף גופא דמותר ע"כ לא הוי פ"ר וסבר פר"ש א"כ גם שם במתכות לא הוי אלא איסור דרבנן משום פיבוי וא"כ ע"כ בשל עץ נמי לא הוי אלא דרבנן דהא איסורייהו שוין דלא מחלק אלא בברי היזקוע"כ סבר אף בהא כר"ש דמשא"צ פטור ושפיר מחלק בין פרי היזקא א"כ קשה של עץ נמי פינו דהוי דרבנן לישרי אף שאין פרי היזקא כמ"ש בה"ג (או י"ל דמקשה ארישא מצירוף גופא פינו דשמואל סבר כר"ש והוי גבי מתכת איסור דרבנן מאי איריא של מתכת דהוי פרי היזקא אפי' של עץ דלא פרי היזקא נמי שרי באיסור דרבנן והוי לי' למינקט היכא דלא פרי היזקא לרבנותא) ומשני אין הפי' כמו שאמרה סובר שהחילוק בין פרי היזקא או לא אלא עיקר החילוק בין מתכת לעץ דשא"מ היינו מתכת דהוי צירוף שא"מ סבר פר"ש לכה שרי משא"כ בעץ דהוי משאצ"ל סבר כר"י ואסור וכמסקנת הר"ן ולא פליגי ודוק: ועפ"ז מתפרש היטב דברי רבינא דלפי ס"ד וכפי' בה"ג גבי קוז אף ד"א שרי דהא שרינון אף אד"א אבל לפי המסקנא דתלי רק באד"א או דרבנן לא שרי ד"א רק פחות ודוק: או להפך דלפי הס"ד כפי' בה"ג י"ל היכא דלא פרי היזקא אף איסור דרבנן אסור וא"כ גם קוז דהוי לא פרי שרואין אותו אסור והא דנקט איסור דאורייתא משום רישא או י"ל דגם עץ הוא דרבנן וכס"ד אבל מהמקשה הך וכן המתנרץ דאף גבי עץ דלא הוי פרי היזק לא אסור אלא משום דהוי דאורייתא אבל בדרבנן שרי א"כ גבי קוז אף דלא פרי היזקא שרי רואין אותו אפ"ה שרי פחות מד"א דהוי דרבנן ודוק: ברש"י ד"ה בכוס משום דלשתיה וכו' ועוד דהוי כ"ש וכו' ר"ל לפי פשוטו דבעינן תרנונייהו אע"ג דמסקינן דספל שרי אע"ג דלית בי' אלא חזא דהוי כ"ש רש"י כ"כ אליבא דס"ד כדרכו תמיד ולפי המסקנא לא בעינן אלא חזא וה"ה לפי המסקנא בלשתיה לחוד סגי אפי' בכ"ר דהא חזינו במתני' דאף לתוף המיחם שרי להפשירן והיינו לשתיה אלא דלפ"ז קשה היכי ס"ד לומר פן דבעינן תרנונייהו וכמ"ש רש"י ג"כ בס"ד דסבר רב יוסף ספל אסור אע"ג דהוי

כ"ש וכו' ור"ל דבְּעֵינָן תְּרַוְוִיָּהּ הֵיכִי שְׂרִי בְּמִיחָם בְּמַתְנֵי וּא"ל מִשׁוּם שֶׁהוּא לְהַפְשִׁירָן
הָא מְשֻׁנָּה לִּי לְכוּס מִשְׁמַע דְּשְׂרִי כְּמוּ כּוּס מִשׁוּם דְּלִשְׁתִּי הָיִי לְהַפְשִׁירָן לְכּוּן הִי נ"ל לְפּוּם
פְּשִׁטָּן דְּהָאִי וְעוֹד הוּא מְחַלְקָא ר"ל בְּאַחַד סְגִי וְרַש"י כְּתִב ב' טְעָמִים לְהִתֵּר מִשׁוּם כָּל חַד
לְחֻדַּי חֻדָּא מִשׁוּם דְּלִשְׁתִּי לְחֻד שְׂרִי אָף בְּכ"ר וְעוֹד טַעַם אָף לְרַחֲצָה וּכ"כ אֲלִיבָא
דְּמִסְקָנָא וּלְפִי ס"ד דְּרַב יוֹסֵף הָיִי סִבְרָא כְּפִי הָרַאשׁוֹן דְּתַלְמֵי רַק בְּלִשְׁתִּי וּרְחִיצָה לְכַף גַּם
סְפָל דְּהָיִי כ"ש אָסוּר בֵּינָן שֶׁהוּא לְרַחֲצָה וּלְפִי הַמִּסְקָנָא כָּל חַד לְחֻדָּא שְׂרִי וּלְכּוּן שְׂרִי
מִיחָם וְסְפָל: אָמְנָם פֶּד עֵינֵינוּן בִּי הוּא לְהִיפּוֹף דְּמוּכָח מִמַּתְנֵיתָן דְּלִשְׁתִּי לְחֻד בְּכ"ר אָסוּר
דְּהָא אָסוּר בְּמִיחָם בְּשִׁבְלִי שְׁיַחֲמוּ אָף דְּהוּא לִשְׁתִּי וְלֹא שְׂרִי אֲלֵא בְּפִירוּשׁ לְהַפְשִׁיר וְהָא
מִיירִי אָף שְׁיַחֲמוּ וְכּוּן גַּבִּי כּוּס גַּם סְתָמָא שְׂרִי בְּמַתְנֵיתָן דְּהָיִי תַרְתִּי קוּלִי כ"ש וְלִשְׁתִּי וְכַדִּי
לְהַפְשִׁירָן דְּקַתְנֵי קָאִי רַק אֲמִיחָם וּנְקַט כּוּס בְּהַדִּי שְׁסַתֵּם כּוּס הָיִי נְמִי לְהַפְשִׁיר וּמוּכָח כָּל
זֶה בְּהַדְיָא בְּתוֹס' בְּד"ה אֲבָל בְּאַמְבָּטִי וּבְד"ה מִי סְבַרְתָּ וְכּוּן מוּכָח בְּגַמ' דְּנֻדָּאִי מַתְנֵיתָן אֲתִי
כְּב"ה וְלֹא כְּב"ש וְא"כ ע"כ דְּבָרֵי רַש"י מְתַפְרָשִׁי דְּבְעֵינָן תְּרַוְוִיָּהּ וְהֵינּוּ לְפִי דְּס"ד בְּרַב
יוֹסֵף וְלְהַמְסָקָנָא לֹא תַלְמֵי אֲלֵא בְּכ"ר אָסוּר בֵּינָן לִשְׁתִּי בֵּינָן לְרַחֲצָה אִם לֹא בְּפִירוּשׁ
לְהַפְשִׁיר וּבְכ"ש בֵּינָן לִשְׁתִּי וּבֵינָן לְרַחֲצָה שְׂרִי כְּמוּ כּוּס וְסְפָל וְדוּק כִּי הוּא בְּרוּר לְדִינָא
לְרַש"י בְּגַמ' וְלִמָּאִי דְּס"ד מְעִיקְרָא דְּסְפָל וְכו' ע"ש עַד אָמַר רַב הוּנָא בְּרִי דְּר"י חֲזִינָא
לִי לְרַבָּא דְּלֹא קִפִּיד אֲמָנָא וְכו' ע"ש וְהוּא תְּמוּהָ פְּוֵלָה סוּגְיָא מֵאִי מְקַשָּׁה וּמְתַרְץ פִּיפּוּל
שֶׁל הֶבֶל וְהָרִי בְּכָל הַפּוֹסְקִים מוֹצִיאִין הֶלְכָה מִסּוּגְיָא דְּש"ס דְּשִׁקִּיל וְטָרִי וְדָאִי הֶלְכָה כּוּן
מְכ"ש כָּאֵן דְּשִׁקִּיל וְטָרִי לְה"א וּבִיּוֹתֵר דְּקוּשְׁיָא לִיתָא שְׁמָא אִין סִבְרָא לְפִי ה"א כְּרַב נַחְמָן
וְגַם בְּאַמְתָּ אִין רוּחְצִין בְּחַמִּין שְׁצָרִיף לְהַפִּיג צִינָתָן וּמְכ"ש שֶׁהוּא לְפִי ה"א שְׁמָא נְמִי
מְש"ה הָאמְתָּ אִין כּוּן וְגַם ק' הַתּוֹס' הוּא תְּמוּהָ מְאֹד בְּד"ה מִי סְבַרְתָּ וְכו' שֶׁהָקִשׁוּ וְא"ת
מֵאִי קַמ"ל וְכו' וְתִירוּצָם דְּחוּק לְמָאִי נ"מ אָמַר כּוּן בֵּינָן שְׁאִין הֶלְכָה כְּב"ה וְגַם ק' מְהִרְשָׁא
וּמְהִר"מ קִשָּׁה מְאֹד וְתִירוּצָם דְּחוּק וְגַם אָמַר ר"ה בְּרִי דְּר"י אִין שְׁיָיִף לְמַעְלָה וְגַם מֵאִי
מְחַדֵּשׁ הָא לְעֵיל נְמִי אֲסִיק הָכִי וּנ"ל לְתַרְץ הַפֶּל אַחַר שְׁנַקְדִים שְׁבַדְבְּרִי רַב יוֹסֵף וְאַבְיִי
י"ל ב' פְּנִים שֶׁהוּא נ"מ גְּדוּלָה אֲלִיבָא דְּדִינָא לְפִי מֵאִי דְּאֲסִיק אֲלִיבָא דְּדִינָא דְּהֶלְכָה כְּר"ש
ב"מ וְקָאִי אֲסִיפָא וְא"כ בְּכוּס תְּרַוְוִיָּהּ שְׂרִי וּבְאַמְבָּטִי תְּרַוְוִיָּהּ אָסוּרִי י"ל הֶפֶן א' לְפִי
פְּשׁוּטוֹ דְּר"י סִבְרָא לְעֵיל דְּסְפָל הָרִי הוּא מְמַשׁ כְּאַמְבָּטִי וְתְרַוְוִיָּהּ אָסוּרִי בִּי וְאָמַר אַבְיִי
דְּאִינוּ כְּאַמְבָּטִי מְמַשׁ לְאַסוּר תְּרַוְוִיָּהּ אֲלֵא צוּנָן לְתוּף חַמִּין הוּא דְּאָסוּר אֲבָל לְהִיפּוֹף שְׂרִי
וְהֶפֶן הִב' י"ל דְּסְבַר ר"י לְעֵיל דְּסְפָל הָרִי הוּא כְּאַמְבָּטִי בְּדִין א' דְּצַל"ח אָסוּר אֲבָל לְהִיפּוֹף
שְׂרִי וְהָרִי הוּא ל"ד מְמַשׁ אוּ י"ל הָרִי הוּא כְּאַמְבָּטִי לְב"ה וְרַשְׁב"מ לֹא פְּלִיג אֲסְפָל רַק
אַמְבָּטִי וְא"כ אָמַר לִי אַבְיִי דְּאִינוּ כְּאַמְבָּטִי וְתְרַוְוִיָּהּ שְׂרִי: אָמְנָם וְדָאִי הֶפֶן הָא יוֹתֵר
נִרְאָה חֻדָּא דְּלִשׁוֹן הָרִי הוּא כְּאַמְבָּטִי מִשְׁמַע מְמַשׁ כְּאַמְבָּטִי וְגַם הִלְשׁוֹן אִינוּ כְּאַמְבָּטִי מִשְׁמַע
שְׁאִינוּ חֲמוּר כ"כ כְּאַמְבָּטִי אֲבָל עַכ"פּ אִינוּ קַל כְּכוּס דַּל"כ הַל"ל הָרִי הוּא כְּכוּס וְגַם
א"כ הָא מוּכָח מִתְּבַרְיָתָא דַּא"ש טְפִי כְּפִי הַמִּסְקָנָא דְּנִקְט בְּד"ה בְּכוּס אֲבָל כְּאַמְבָּטִי כּוּ
וְא"כ קִשָּׁה דִּינְקָם דְּסְפָל אֲהַדְדִי וּלְפַמ"ש לְק"מ דְּסְפָל אִינוּ כְּכוּס וְאִינוּ כְּאַמְבָּטִי א"כ יֵצֵא
לְנוּ הַדִּין בְּמִסְקָנָא דְּסְפָל צַל"ח אָסוּר וְע"ז בָּא הַגַּמ' לְהוֹכִיחַ דְּהַפְשִׁט כְּפֶן הִב' וְא"כ לְפִי
הַמִּסְקָנָא תְּרַוְוִיָּהּ שְׂרִי בְּסְפָל וְהוּא דָּאִי כְּפֶן הָא קִשָּׁה לְמָאִי דְּס"ד מְעִיקְרָא וְכו' וּנְצִטְרָף
לְדַחוּק דְּפִלִּיג אַרְבַּ נַחְמָן וּלְרַשְׁב"מ בְּאַמְתָּ לִיכָא א"כ מוּטָב לְפָרֵשׁ כְּפֶן הִב' וּלְק"מ דַּאֲף
לְפִי ס"ד שְׂרִי חַל"צ וְא"כ לְפִי הַמִּסְקָנָא תְּרַוְוִיָּהּ שְׂרִי וְיִישׁ נ"מ לְדִינָא וְע"ז מְדַחֵי דְּלַעוּלָם

כָּפֶן הָא' וּלְמִסְקָנָא אָסוּר נְמִי צַל"ח וּר"י סָבַר דְרַשְׁב"מ אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּר"ל בָּא לְהוֹכִיחַ זֶה דְרַשְׁב"מ אַרְיֵשָׁא קָאֵי דְסָבַר לְמִימַר אֲלִיבָא דְב"ה דְסָפֵל הָרִי הוּא פְּאִמְבְּטִי וְא"כ יִגְקֻשָׁה אֲלִיבָא דְרַשְׁב"מ דְקִי"ל פְּנוּתֵי רַחֲצָה בְחֻמֵּינ לִיפָא אֲלָא וְדָאֵי דְרַשְׁב"מ אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּבָא לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֶה מִי סְבַרְתָּ וְכו' וְזֶה פְּנוּתַת הַתּוֹס' בְּמ"ש וִי"ל דְר"י אֲלִיבָא דְב"ה אֲתִי לְאַשְׁמוּעֵינוּ ר"ל דְאֲתִי לְאַשְׁמוּעֵינוּ דִּין אֲלִיבָא דְב"ה דְנ"מ גְּדוּל לְרַשְׁב"מ אֲלִיבָא דְדִינָא דְקָאֵי אַרְיֵשָׁא וְא"כ לְק"מ ק' מְהַרְש"א וּמְהַרְ"ם וְקִנְשֵׁיא שְׁהַקְשִׁיתִי וְע"ז אָמַר לוֹ אַבְיֵי דְסָפֵל אֵינוּ פְּאִמְבְּטִי וְלְעוֹלָם אֲסִיפָא קָאֵי כְּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל מִינְי' בְּזֶה הַדִּיבּוּר וּבְזֶה מְקַנְשֵׁר הֵיטְבַהֵךְ וְא"ת לְמ"ש קִנְדָם פְּמוֹ עוֹד רֵאִי לְפִירוּשָׁם הַקְדוּם דְלפ"ז מְתַנְרָץ הוּא תִי בְהֵךְ וִי"ל וְדוֹק הֵיטְב וְא"כ הִדְרָא סְפִיקוֹן לְדִנְכֻתָא דִי"ל כְּפֶן הָרַאשׁוֹן דְיוֹתֵר מְסַתְבַּר כְּנ"ל דְלִפִי הַמִּסְקָנָא ג"כ בְּסָפֵל צַל"ח אָסוּר ע"ז פְּשִׁיט הַגַּמ' אָמַר רַב הוֹנָא בְרִי' דְר"י חֲזִינָא לְרַבָּא דְלֹא קָפִיד וְכו' וְא"כ מְתַפְרֵשׁ כְּפֶן הַשְּׁנִי וְתוֹ לֹא צָרִיךְ לְהֵךְ מִי סְבַרְתָּ וְדוֹק: בְּמִשְׁנֵה הָאֲלָפִס וְהַקְדִּירָה וְכו' הוּא תְמוּהָ לְמָה תִּנּוּ תַרְנוּיָהוּ וְצ"ל מִשׁוּם דְאֲלָפִס חוּמָה רַב מְקַדִּירָה שְׁהוּא מְתַכּוֹת וְגַם הוּא מְרַנְבָּה וְתָנָא חֲדָא לְרַבּוּתָא דְרִישָׁא וְחֲדָא לְרַבּוּתָא דְסִיפָא וְדוֹק: אֲבָל א"ל מִשׁוּם דְס"ד דִּישׁ חִילּוּק בֵּין כ"ח לְכ"מ לְהִיפּוֹף כְּמ"ש הַש"ף דְכ"ח בּוֹלַע אֶף בְּכ"ש וְיֵישׁ סְמָךְ מְהִירוּשְׁלִמִי שְׁמִינִיתִי הַתּוֹס' לְקַמֵּן בְּמִשְׁנֵה וְס"ד אֶף בְּכ"ר לְחַלֵּק ז"א דְשָׁם לְעַנְיָן הַפְּלִי עֲצָמוּ וְלִבְלוֹעַ אֲבָל לְהַחֲזִיק חוּם שְׁבַתּוּכָה מְצִינּוּ לְעֵיל בְּהִדְיָא דְנַחֲשֻׁתָּה מְחַמְמַתָּה לְחַד פִּירוּשׁ וְאֶף לְפִירֵשׁ"י עַכ"פ אֵין סְבָרָא לְחַמֵּם יוֹתֵר וּלְבַשֵּׁל בְּתוּכָה כ"ח מִן כ"מ אֲלָא פְּדַכְתִּיבְנָא וְדוֹק: ע"ב בְּרֵשׁ"י בְּד"ה תְּמַחּוּי וְכו' עַד וּמִשָּׁם מְעַרָה לְקַעְרוֹת וְצ"ל דְקַעְרָה דְנִקְט בְּמִשְׁנֵה לְאוּ הִנֵּךְ קַעְרוֹת דְהוּי פְּלִי ג' וְל"ל לְמִיתְנָא וְאֵין סְבָרָא שְׁיֵאֲסֵר ר"י אֶף בְּכ"ג בְּחוּמָץ וְצִיר וּמְכ"ש לְמִסְקָנָא אַרְיֵשָׁא קָאֵי אֲלָא וְדָאֵי מִשׁוּם דְמֵאֲלָפִס הוּא דְמְעַרִין לְתַמְחּוּי כְּמ"ש רֵשׁ"י אֲבָל מְקַדִּירָה דְרַךְ לְעָרוֹת לְקַעְרָה וְנִקְט סִיפָא הִיפּוּכָא דְרִישָׁא בְּתַרְנוּיָהוּ מִטְעַם שְׁפַתְבְּתִי בְּסֻמוּף וְדוֹק: בְּגַמ' אִיבְעֵיָא לְהוּ ר"י אַרְיֵשָׁא קָאֵי וּלְקוּלָא וְכו' הִנֵּךְ תִּיבּוֹת לְקוּלָא וּלְחוּמָרָא הוּא מִינְתֵר וּלְכַאוּרָה י"ל מִשׁוּם דְיוֹתֵר מְסַתְבַּר דְקָאֵי אַרְיֵשָׁא דָאֵי אֲסִיפָא לְכָל הוּא גּוֹתֵן הוּא מִינְתֵר דְת"ק נְמִי ה"ק וְלֹא פְּלִיג בְּזֶה וְהַל"ל ר"י אִסֵּר בְּיֵישׁ בּוֹ חוּמָץ וְצִיר וְצ"ל אִיזִידִי דְת"ק נְקֻטָּה וְא"כ מוּטָב לֹאמַר דְקָאֵי אַרְיֵשָׁא מְשַׁנְפֵרשׁ בְּדוּחַק לְכָךְ קְאָמַר מִש"ה הוּא מְסוּפֵק דִּישׁ ג"כ סְבָרָא יוֹתֵר לֹאמַר דְאֲסִיפָא קָאֵי דָאֵי אַרְיֵשָׁא קָאֵי הוּי לְקוּלָא וְאֵי אֲסִיפָא קָאֵי הוּי לְחוּמָרָא וְקִי"ל כָּל שְׁעִירוֹי חֲכָמִים לְהַחֲמִיר ר"ל פִּינוּן שִׁי"ל לְכָאן לְכָאן וְתָנָא קָא סוֹתָם מְסַתְמָא פְּנוּתָו לְחוּמָרָא דָאֵי לְקוּלָא הוּי מְפָרֵשׁ וְלֹא סְתִים וְכִינוּן שְׁיֵישׁ סְבָרָא לְכָאן וְסְבָרָא לְכָאן אִיבְעֵי' וְדוֹק: אָמְנָם שִׁיל"ד עוֹד מֵאֵי מִיבְעֵי' אֲלִיבָא דְר"י פִּינוּן שְׁאֵין הֵלְכָה פֶן כְּדִקִי"ל בְּכ"מ דְהַגְמָ' שְׁקִיל וְטָרִי אֲלִיבָא דְמ"ד וְדָאֵי הֵלְכָה פְּמוֹתוֹ וְהֵכָא מוֹכַח תְּכַף בְּסֻמוּף דְהֵלְכָה פְּרַבְּנוּ וְהָכִי קִי"ל וְא"כ לְמָה מִיבְעֵי' וְגַם לְקַשֵּׁר קֶצֶת הַךְ דְסָבַר רַב יוֹסֵף לְהַקּוֹדֵם לְכֵן נ"ל לְפָרֵשׁ דְשׁוּנֵי לְכּוּלָּהּ וְהוּא דְבְתִיבַת לְקוּלָא וּלְחוּמָרָא מְתַרָץ דְהִבְעֵיָא הִיא אֲלִיבָא דְהִילְכְתָא וְהוּא שְׁאֵם נֹאמַר דְאַרְיֵשָׁא קָאֵי פְּלִיג ר"י לְקוּלָא בֵּין בְּרִישָׁא בֵּין בְּסִיפָא וּרְבָנּוּ לְחוּמָרָא בְּתַרְנוּיָהוּ וְהוּא פִּינוּן שְׁמַתִיר גַּם בְּכ"ר וְלֹא אָסֵר אֲלָא בְּחוּמָץ וְצִיר מְמִילָא בְּכ"ש מוֹתֵר אֶף בְּיֵישׁ בּוֹ בְּחוּמָץ וְצִיר וּרְבָנּוּ אָסֵרִי בְּכ"ר אֶף בְּאֵין בּוֹ חוּמָץ וְצִיר י"ל דְבַכְה"ג הָא דְשָׁרִי בְּכ"ש אֲבָל בְּיֵישׁ בּוֹ חוּמָץ וְצִיר מוֹדוּ רְבָנּוּ דְאָסוּר אֶף בְּכ"ש מִשָּׂא"כ אֵי אֲסִיפָא קָאֵי וּלְחוּמָרָא בְּכ"ש מְמִילָא לְרַבְּנוּ שָׁרִי אֶף בְּחוּמָץ וְצִיר וְא"כ פִּינוּן דְפְּשִׁיט דְאַרְיֵשָׁא קָאֵי קָם דִּינָא דְאֶף

לדין דקי"ל פּרַבְנָן אָסור בכ"ש בַּיֵּשׁ בּוֹ חוֹמָץ וְצִיר וְכֵן מְצִינוּ בְּאַמַּת אַף בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין אָסור בְּחוֹמָץ וְצִיר אַף בְּצוּגָן בְּחוֹמָץ וְצִיר מִמִּילָא יֵשׁ לְהוֹרוֹת פֶּן בְּשִׁבַּת בכ"ש דְּהָא הַתּוֹס' מְדַמֵּין לְהִדְדֵי כְּמוֹ שְׁנַבְּאָר וּבְזָה מְקוֹשֶׁר הֵךְ דְּסָבַר רַב יוֹסֵף לְכָאן דִּי"ל דְּמַש"ה פְּשִׁיט אַבְיֵי מַתְנֵי ר' חֲזִיָּא לְלִשׁוֹן רֵאשׁוֹן דְּמַלַּח אַף בכ"ש בְּשִׁלְחָה מְשׁוּם דְּהוּי פְּרוּתַח כְּמוֹ צִיר וְרַב יוֹסֵף סָבַר דְּאִסִּיפָא קָאֵי וְלִלְשׁוֹן שְׁנֵי י"ל דְּמַלַּח לֹא הוּי פְּצִיר מִמֶּשׁ שְׁפָכַר מְלוּחַ מְמַלַּח מְרַנְבָּה וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אֶבֶל נוֹתֵן וְכו' עַד דְּאֶדְרָבָה דוּק מְסִיפָא וְכו' לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ מֵאֵי אֶדְרָבָא דְּהָא לֹא מוּכַח פְּלוּם פִּינּוֹן דְּלִיפָא לְמִשְׁמַע מִיְיָ וְצ"ל מְשׁוּם דַּע"כ דְּלֹא תִּיקְשִׁי רִישָׁא אִסִּיפָא ע"כ צ"ל דְּחֻדָּא לֹא דוּקָא יוֹתֵר מְסַתְּבַר לּוֹמַר דְּרִישָׁא דוּקָא כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּכ"מ מְכ"ש דְּהָכָא י"ל בְּסִיפָא דְּנוֹתֵן לְתוֹךְ הַקְּעָרָה אִפִּי קוֹדֵם שְׁעִירָה לְתוֹכוֹ וְהֵינּוּ לְתוֹךְ הַקְּעָרָה רִיקְנִית אֲלֵא שִׁי"ל אֶדְרָבָא מְסִיפָא דוּק שְׁהוּא לְחוּמְרָא כַּמ"ש לְעֵיל לְכָךְ מְסוֹפְקִים וְדוּק: בַּא"ד וְרַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל מְבִיא רֵאִי וְכו' לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ וְכִי לֹא יָדַע הַגַּמ' דְּלִשְׁמָ דַּע"כ פ' מְבַשֵּׁל כ"ק עַד שֶׁכ' הַתּוֹס' פֶּן לְאַחַר הִירוּשְׁלָמִי וְגַם מַה חִידָשׁ הַר"י פִּינּוֹן שְׁפֵן הוּא בִירוּשְׁלָמִי וְגַם מַה חִידָשׁ הַתּוֹס' בְּסוֹף פִּינּוֹן שְׁהוּא בַּגַּמ' וְלָמָּה הִבִּיאוּ הִירוּשְׁלָמִי לְכֵן נ"ל שְׁלִילוֹת דְּבַרְיָהֶם שְׁהִקְשׁוּ רִישָׁא אִסִּיפָא וּבָאוּ לְתַרְצָם וְכו' ר"ש מְבִיא רֵאִי לְעַנְיָן בִּישׁוּל דְּהוּי כַּמ"ש וְלֹא מְבַשֵּׁל לְעַנְיָן שְׁבַת וְהָא דְּאָמַר הֵתֵם דְּבַלְעַת כ"ק הֵינּוּ כַּמ"ש הֵתֵם אֶדְמִינְקַר לִיָּה תַחְתּוֹן לְעֵלְיוֹן בְּלַע כ"ק אֶבֶל לְעַנְיָן בִּישׁוּל לּוֹמַר שְׁמְבַשֵּׁל עֲלִיוֹן לְתַחְתּוֹן ס"ד דָּאִין זֶה סְבָרָא דְּהָא אֶדְרָבָא הַתַּחְתּוֹן מִיְקַר לְעֵלְיוֹן וְלֹא עֲלִיוֹן מְבַשֵּׁל לְתַחְתּוֹן אֲלֵא קוֹדֵם שְׁמַקְרִירוֹ לְגַמְרֵי בּוֹלַע כ"ק וְע"ז כ' וְלַר"י נִרְאָה ע"פ זֶה הַסְּבָרָא גּוֹפָא דַּר"ש דְּמְבַשֵּׁל לְגַמְרֵי כַּכ"ר (עַכ"פ כ"ק) פִּינּוֹן דְּמַרְבָּה לְמַרְיָקָה וְשִׁטְיָפָה וּבְלִיעָה בְּלֹא בִישׁוּל א"ל מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה אֲלֵא הַגְּעָלָה פְּדָאֲמַרִּינוּ בְּזַבְּחִים וְגַם מַרְבָּה אוֹתוֹ לְתַבְּנָשׁל בּוֹ מִשְׁמַע שְׁהֵינּוּ בִישׁוּל וַא"א אֶדְמִינְקַר לִי לֹא מְבַשֵּׁל לָמָּה צָרִיךְ מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה וְע"ז כ' הַתּוֹס' אֲמַנְם בִירוּשְׁלָמִי דְּחָה זֹאת הַסְּבָרָא כְּמוֹ שְׁמַסִּיק מְכֻלֵי גַחְשֵׁת אִם אִינוּ מְבַשֵּׁל לֹא בְּלַע אֲלֵא ע"כ שְׂאִין חִילוּק וְלְכָךְ מְסַקֵּי פִינּוֹן שְׁמוּכַח מֵהִירוּשְׁלָמִי שְׂאִין חִילוּק מִמִּילָא מְתוּרְצִין ב' הַרְאִיּוֹת דְּתַתְּאָה גְּבַר וְאַפ"ה מְבַשֵּׁל כ"ק אֶדְמִינְקַר לִי כְּמוֹ שְׁהוּא בּוֹלַע כ"ק וְלְכָךְ צָרִיךְ מְרִיקָה וְשִׁטְיָפָה וּמְתוּרְצֵי ג"כ בְּמַתְנֵיתוֹן דְּהָכָא דִּיוּקָא דְּרִישָׁא וְסִיפָא דְּבַרְיָשָׁא נִקְטַת כ"ר דְּמְבַשֵּׁל כּוֹלוֹ וּבְסִיפָא נִקְטַת כ"ש דְּשָׂרֵי לְגַמְרֵי מִשְׂא"כ עִירוּי דְּהוּא דְּבַר מְמוֹצַע דְּמְבַשֵּׁל כ"ק וַא"ש דִּיוּקֵי תַרְנוּנֵיהוּ אֲלֵא דְּקִשָּׁה הָא לְעַנְיָן שְׁבַת אִין נ"מ וְהוּי כְּמוֹ כ"ר וְאַפ"ה קִשָּׁה דִּיוּק דְּרִישָׁא ע"ז כ' הַתּוֹס' וְאִם עִירוֹ רוֹתְחִין וְכו' וְכֵן כ' וְכֻלֵּי שְׁתַּשְׁמִישׁוּ ע"י עִירוּי ר"ל דַּא"כ א"ש גַּם דִּיוּק דְּרִישָׁא פִּינּוֹן דַּנ"מ לְשָׂאָר אִיסוּרֵין לְפִי הִירוּשְׁלָמִי דְּשׁוּיָן בִּישׁוּל וּבְלֹעַ לְכָךְ מְדִיִּיק דוּקָא לְתוֹכָהּ וְכֵן גַּמְשָׁף מְזָה מ"ש בְּדִיבּוּר לֵאחֲז"ז לְכָל קַדְרוֹת וְכו' ר"ל דְּבַלֵּא"ה י"ל דְּטַעַם דָּאִין מְבַשֵּׁל אֶבֶל בּוֹלַע וְדַאי אַף לַר"י בַּכ"ר דְּהָא לֹא פְּלִיג בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין אֲמַנְם פִּינּוֹן שְׁהוּכִיחוּ מֵהִירוּשְׁלָמִי דָּאִין חִילוּק בֵּין בִּישׁוּל לְבִלְוַע ע"כ אַף בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין פְּלִיג בְּתַבְּלִין וְדוּק: הָעוֹלָה מְדַבְּרֵיהֶם אֵלּוּ דָּאִין חִילוּק בֵּין שְׁבַת לְשָׂאָר אִיסוּרֵין בְּזָה דְּהֵינּוּ בֵּין בִּישׁוּל לְבִלְוַע כַּמ"ש פֶּן בְּהֻדְיָא וְכ"כ הַמ"א בַּה' פְּסַח וּבְעֵינֵי הוּא תְּיַמָּה לְמָהֵלֵא מְצִינוּ חִילוּקִים אֵלּוּ בַּגַּמ' וּבְפּוֹסְקִים בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין כְּמוֹ מְלַח דְּאִסִּיק הָכָא דְּשָׂרֵי בְּשִׁבַּת וְכֵן דְּבָרִים הַמְתַּבְּשָׁלִים אַף בַּכ"ש כַּמ"ש הַש"ע בְּהִלְכוֹת שְׁבַת לְמָה הַשְׁמִיטוּהוּ בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין וְצ"ע.

בְּרִשׁ"י בְּמִשְׁנֵה בַד"ה אֵין נוֹתְנִין כְּלֵי תַחַת הַגֵּר לְקַבֵּל וְכוּ' וְקִסְבֵּר אֵין כְּלֵי נִיטוּל וְכוּ' א"נ
קִסְבֵּר אָסוּר לְבַטֵּל כְּלֵי מְהִיכְנוּ וְכוּ' לְכַאוּרָה הֵם אוֹקִימְתָא דַר' יִצְחָק וְדַר' חֲסֵדָא אֲלִיבָא
דְרַב יוֹסֵף וְקִשְׁיָה לְמָה הִשְׁמִיט אוֹקִימְתָא דְרַבָּה אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא הִצְלָה שְׁאֵין מְצוּי' לֹא
הִתִּירוּ וְגַם הוּא מְהוּפָה דְאוֹקִימְתָא דַר' יִצְחָק הוּא לְבִסוּף וְנִקְט לִי תַחֲזִילָה אֲמַנָּם כַּד דְּיִיקְתָּ
שְׁרִשׁ"י אֵין כְּלֵי נִיטֵל הוּא אוֹקִימְתָא דְרַב חֲסֵדָא אֲלִיבָה דְרַבָּה וְגַם אוֹקִימְתָא דַר' יִצְחָק
דְרִשׁ"י אֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהָ בְּגַמ' דְּהִצְלָה שְׁאֵינָה מְצוּי דְלֹא הִתִּירוּ הֵינּוּ לְהִיּוֹת כְּלֵי נִיטֵל לְצוּרָה
דְּבַר שְׁאֵינוּ נִיטֵל וְלִכְּךָ אָסֵר הָכָא בְּשִׁמּוֹן שְׁאֵין מְצוּי וְהוּי מִמֶּשׁ כְּאוֹקִימְתָא דַר' יִצְחָק וְאֵין
חִילּוּק בֵּינֵיהֶם אֲלֵא בְּכוּפָה כְּלֵי עַל הַבִּיצָה וְכִיּוּצָא בּוּ דְהוּי הִצְלָה מְצוּי' וְזֶה אֵין שְׁנִיף
לְמִשְׁנֵתֵינוּ וְא"כ בְּמִשְׁנֵתֵינוּ לִיכָּא אֲלֵא הֵנָּה תְּרֵי אוֹקִימְתוֹת וְנִקְט רִשׁ"י כְּסֹדֵר הַנְּאָמֵר בְּגַמ'
אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא וְדוּק: בַּא"ד דְּהוּי כְּקוּבַע לּוּ מְקוּם וְכוּ' עַד וְדַמִּי לְמִלְאַכָּה עֵינִין בְּתוֹס'
בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז בַּד"ה דְּמִבְטֵל כְּלֵי מְהִיכְנוּ שְׁהִקְשׁוּ דְבְרֵי רִשׁ"י אֲהֲדָדִי שְׁפַתְבּ בְּסוּף
מְכִילְתִּין דְּדַמִּי לְסוּתֵר וְכֵן הִקְשָׁה הֶר"ן וְנ"ל לְתַרְצוּ בְּג' פְּנִים הֶפֶן א' לְפִי פְּשׁוּטוּ גִרְאָה
דְּלִק"מ דְּגַם כָּאֵן לֹא פֶתַב רִשׁ"י דְּהוּי כְּבוּנָה אֲלֵא דְדַמִּי לְמִלְאַכָּה וְס"ל מְלֹאכֶת סוּתֵר וְהָא
שְׁכ' דְּמִיחְזִי כְּקוּבַע לּוּ מְקוּם וְכוּ' מִשׁוּם שְׁזָה סְתִירָתוֹ דְּמַעֲיָקְרָא הִי' יְכוּל לְטַלְטְלוּ בְּמְקוּם
שְׁיִרְצָה וְעַכְשָׁיו מְחַבְּרוּ בְּטִיט שְׁאֵין יְכוּל לְטַלְטְלוּ וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן רִשׁ"י כָּאֵן וְהָא שְׁקִיבָר
שָׁם שְׁסַמָּה אֲכָאֵן וְדוּק: הֶפֶן הַב' אֵף אִם נֹאמֵר שְׁמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן רִשׁ"י כָּאֵן דְּהוּי כְּבוּנָה
ג"כ הַפֶּל א' דְּאָמַת אֵינוּ רַק סוּתֵר דְּהָא מַעֲיָקְרָא הִי' רְאוּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ כָּאֵן וּבְמְקוּם אַחַר
וְעַכְשָׁיו אֵין רְאוּי רַק כָּאֵן אֲלֵא שְׁסוּתֵר אֵינוּ חֲזִיב כִּי אִם ע"מ לְבָנוֹת מִשׁוּם דְּהוּי מְקַלְקֵל
אֵף דְּאָסוּר מ"מ כָּאֵן אֵינוּ סְתִירָה גְמוּרָה רַק מִיחְזִי כְּסוּתֵר וְכֵינּוּן דְּכְסוּתֵר גּוּפָא כַּה"ג פְּטוּר
אֵין לְאָסוּר כְּמוֹ שְׁפִירִשׁ"י בְּמִשְׁנֵה שׁוּבֵר אֶת הַחֲבִיּוֹת ע"ש אֵף דְּמַתְקֵן אֲצֵל שְׁמֵן הוּא
פְּטוּר לַר"ש וְגַם לְחַד מ"ד בְּעֵינֵי ע"מ לְבָנוֹת בְּמְקוּמוֹ לְכַּךְ כ' רִשׁ"י דְּהוּי ע"מ לְבָנוֹת
בְּמְקוּמוֹ שְׁצָרִיף בְּנִיבּוּ כָּאֵן לְקַבֵּל הַשְׁמֵן לְכַךְ סוּתֵרוֹ מְטִילְטוּל מְכָאֵן וְדוּק: הֶפֶן הַג' נִלְע"ד
שְׁזָהוּ פְּנוּנַת הַתּוֹס' לְקַמֵּן שְׁלֹא כְּתָבוּ כְּלָל בְּלִשׁוֹן קוּשְׁיָא אַרְשׁ"י אֲלֵא כ' בַּפ"ב פִּירִשׁ וְכוּ'
וְכָאֵן פִּי' וְכוּ' ע"ש וִי"ל שְׁזָה תִּירָץ וְהוּא שְׁכּוּדָאֵי סְתִירָה לֹא הוּי אֲלֵא שְׁלֹא יוּכַל לְטַלְטְלוּ
עוֹד עַכ"פ כֹּל הַשְּׁבֵת אוֹ זְמַן קְבוּעַ אֲבָל אִם יְכוּל לְטַלְטְלוּ תְּכַף אַח"ז לֹא הוּי סְתִירָה אִם
מַעֲמִידוֹ כָּאֵן לְפִי שְׁעָה אֲבָל בּוּנָה קִי"ל הַבּוּנָה כֹּל שְׁהוּ חֲזִיב אֵף אִם יְכוּל לְסַתְרוּ אַח"ז
וְדָאֵי חֲזִיב וְא"כ לְפִי ס"ד כָּאֵן אֵף בְּטָבֵל וְסֵל לְפָנֵי אֲפְרוּחִים הוּי אִיסוּר בִּיטוּל כְּלֵי מְהִיכְנוּ
י"ל דְּהוּי בּוּנָה אֲבָל לְמַסְקָנָא דְּבַהֲנָהוּ שְׁרִי מִשׁוּם דְּיְכוּל לְטַלְטְלוּ אַח"כ לְכַךְ פִּירִשׁ"י שָׁם
דְּהוּי סוּתֵר וְלֹא בּוּנָה וְדוּק.

בְּמִשְׁנֵה וְאִם נִתְּנוּ מִבַּע"י מוֹתֵר הוּא תְּמוּהָ דְּמָאֵי מוֹתֵר כַּמ"ש הַתּוֹס' וְמ"ש רִשׁ"י לְהַנִּיחָם
שָׁם אֵין פִּירוּשׁ דְּאִיף יִטְלוּ הָא אָסוּר לְטַלְטְלוּ וְגַם מַה"ת לְהַצְטַרְף לִיטְלוּ וְנ"ל לְתַרְץ לְפִי
פְּשׁוּטוֹ וְלִפְרִשׁ דְּבְרֵי רִשׁ"י וְהוּא ע"פ מ"ש הַתּוֹ בַּד"ה שְׁאֵין מְצוּי' דְּלִהְכִי חֲשִׁיב שְׁמֵן
הִצְלָה שְׁאֵין מְצוּי' מִשׁוּם דְּרַגִּילִים לְעוֹלָם לְתַת כְּלֵי תַחֲתִיו מִבַּע"י וְאֵין מְצוּי' לְהַצְטַרְף
לְתַת בְּשֵׁבֶת וְא"כ שְׁפִיר קְאָמֵר דָּאֵם נִתְּנוּ מִבַּע"י אֲלֵא שְׁנִשְׁבֵּר כְּגוֹן בְּגוּלְפִי חֲדַתִּי דְּשְׁכִיחִי
דְּפִקְעִי אוֹ נֶפֶל מִשָּׁם אוֹ נִתְקַלְקַל מְקוּם מוֹשְׁבוֹ דְּזֶה וְדָאֵי מְצוּי' מוֹתֵר לְתַקְנוּ דְּעִיקָר שְׁאֵין
מְצוּי' הֵינּוּ שְׁלֹא לְתַת מִבַּע"י אֲבָל אִם נָתַן מִבַּע"י מִיקְרֵי הִצְלָה מְצוּי' כַּנ"ל וּמוֹתֵר לְתַקְנוּ
אוֹ לְהַנִּיחָם כְּלֵי אַחַר וְזֶה י"ל פְּנוּנַת רִשׁ"י וְדוּק: אֲמַנָּם לְאֵינָה אוֹקִימְתָא אֵינוּ מְתוּרָץ וְגַם
הוּא דְּחוּק קִצָּת לְכֵן נ"ל שְׁהַתּוֹ' כִּינּוּנוֹ לְפִירִשׁ פִּי' אַחַר וִיְהֵא מְקוּשֵׁר כֹּל דְּבַרֵּיהֶם יָפָה שְׁכ'

בד"ה ואם נתנו מבע"י מותר הלשון דחוק ואח"כ פתבו בד"ה ואין נאותן איכא לאוקמא כר"ש וגם מה הלחץ הנה לדחוק לאוקמא כר"ש ואמנם נראה שפתבו פן פדי לתרץ הלשון הנ"ל קודם וגם לקמן בגמ' מהדרי בכל צד פדי לאוקמא מתני' י"ל ג"כ מטעם זה לתרץ חומר הנה ועמ"ש לר"ש הא דאמרינן דאסור בשעה שגור דולק היינו המטפטף והוא משום שהוקצה למצנתו לגר שבת וגם לאיסורו משום מכבה כמ"ש בגמ' שם וצריף ביאור מ"ש השמן הנשאב בגר אחר שפכה שמותר משום שלא הקצה אלא למצנתו כל זמן שדולק ה"נ שמן המטפטף ששוב אינו דולק זה השמן למה נאמר שהקצהו אלא נדאי שפייגרי שלא נתן פלי תחתיו מבע"י וא"כ בה"ש הקצה פל השמן ולא הוי דעתה' עלי' ובזה גם ר"ש מודה היכא שהוקצה למצנתו ביה"ש כמו פנוי סופה וכן בקערה ועששית לקמן אבל אם נתן פלי תחתיו מבע"י והוי דעתה' עלי' ביה"ש נדאי שרי שמן המטפטף אף בשעה שהוא דולק דכמו שהוא יושב ומצפה מתי תכבה פן יושב ומצפה מתי יטפטף וא"כ שפיר קאמר ואם נתנו מבע"י מותר השמן והפל לטלטל וע"ז קאמר ואין נאותן וכו' ר"ל זה שאמרנו אין נותנין דמשמע שהשמן אין נאותן ממנו היינו אם לא נתן מבע"י שהוא לפי שאינו מן המוכן מבע"י אבל אם נתן מבע"י הוי מן המוכן ושרי ורא' מפורשת לזה פנוי סופה דאמרינן אם התנה אינו בודל ביה"ש שרי ואין לה תנאי גדול ממעשה זה שנתן פלי מבע"י ודוק: אם נאמר שאין סביר להתירו בשעה שדולק לפי התו' אף אם נתן פלי מבע"י נאמר לפרש הלשון בסגנון זה בדרה' יותר מרנוח ויתורץ גם ק' התוס' לקמן בד"ה בעודן עליו שהקשו וא"ת לרב יוסף לא אתיא מתניתין כר"ש וכו' ע"ש ומה שתיירצו הוא קצת דחוק וגם נשאר קושיא מטביל שאינו בידו לתמן דהא אסור אמנם נ"ל לתרץ ולומר דהשמן המטפטף הוא גרע מהנשאב בגר לאחר שפכה כמו דאמרינן לקמן בגמ' בכוס וקערה אפי' כבה אסור דאין דעתה' עלי' ה"נ אם לא נתן פלי מבע"י לא הי' דעתה' עילוני' דמי ימר שיטפטף ואף אם יטפטף ילך לאיבוד לכה אסור זה השמן המטפטף פל שבת ולכה אסור ליתן פלי בשבת דהוי ממש מבטל פלי מהיכנו לכל השבת וא"כ שפיר קאמר דאם נתן פלי מבע"י מותר השמן עכ"פ לאחר שפכה וא"כ מותר להעמיד גם פלי אחר פיון שיהא מותר לאחר שפכה לא הוי ביטול פלי מהיכנו וא"כ שריי' שפיר ואין נאותין ממנו היינו בשעה שהוא דולק לסברא זו וכמ"ש התוס' וזה פנונת התוס' לכל ב' פירושים אלו שכתבתי א"כ איכא לאוקמא כר"ש לתרץ מ"ש קודם ודוק: בתוס' בד"ה אין נאותין איכא לאוקמא כר"ש וכו' עד וטילטול דגר עצמו אין לאסור מטעם דהוקצה למצנתו אלא משום דהוי בסיס וכו' ר"ל דא"ל דלעולם קאי אשמן שבגר ממש ולא אמטפטף וא"ת דבלא"ה אסור משום מכבה י"ל דאמרינן הוקצה למצנתו לענין טילטול דזה לא אסור משום מכבה פדאמרינן לקמן דהוי דבר שאין מתכוין לכה אסור משום דהוקצה למצנתו אבל המטפטף י"ל דשרי לר"ש דזה אינו מוקצה למצנתו כמו גר שפכה ע"ז כ' דע"כ זה ליתא מדמקשה לקמן פבטה אין לא פבטה לא מ"ט וכו' והוצרף לאסיק טעם משום דנעשה בסיס ולא אמר משום דהוקצה למצנתו אלא ע"כ דמטילטול לא אקצי' משום דאין ביטול מצנה אלא מאכילה שיש בו ביטול מצנה וע"כ קאי אשמן המטפטף דכיון דאקצי' כולו למצנתו לזמן המצנה גם המטפטף ממנו אסור זה תורף דבריהם: ומשמע לכאורה דהשמן המטפטף לר"ש אף שאסור בהנאה כל זמן שהוא דולק אבל מותר בטילטול פיון שאינו אסור אלא משום מוקצה למצנתו דבמטפטף לא שריי'

בסיס ולפ"ז תיממה גדולה למה אין נותנין פלי בשבת פיון דהשמן שרי בטילטול
והמהרש"א הרגיש בזה לקמן בתוס' בד"ה בעודן עליו ותיירץ דאפ"ה הוי ביטול פלי
ותירוצו תיממה גדולה ומכ"ש לאינה אוקימתא דאין פלי גיטל אלא לדבר הנגיטל אין מקום
לתירוצו פיון דהשמן גיטל יותר תיממה גדולה הלא אמרינן בכולה מכילתין דדבר דלא
חזי פלל גם לר"ש אסור בטילטול פגון מעות ואבנים ושרגא דגפס וכיון דשמן המטפטף
אסור בכל דבר בשעה שהוא דולק למה יהא מותר לטיילטול אף דאין מוקצה למצנתו
לטלטל פיון דלא חזי משום מוקצה למצנתו ממילא אסור בטילטול ודאי לא נעלם ממני
די"ל דעת המהרש"א פיון שיהי' ראוי לאחר שעה שרי בטילטול אף בשעה שהוא דולק
שיהא ראוי לאחר שיכבה ומוכח זה מדהנצרה לומר שהוא בסיס וכאן במטפטף לא שייך
בסיס אמנם אינו במשמע דברי התוס' וגם פיון דעכשיו הוקצר למצנה מפל דבר ממילא
אסור לכן נ"ל ודאי דאסור בטילטול בשעה שהוא דולק פנ"ל ופי' דברי התוס' הוא כמ"ש
לעיל דא"ל דעיקר הוקצה למצנתו היינו מטילטול ולעולם קאי אשמן שבגר ממש ע"ז
כתבו דלא שייך לומר דמטילטול לחודי' אקצינ' שאין בו ביטול מצנה אלא דאקצינ'
מהנאה וקאי אמטפטף וממילא אסור אף בטילטול וכנ"ל והא דהנצרה לומר לקמן משום
בסיס ולא אמר משום פיון דלא חזי משום מכבה ממילא אסור בטילטול ז"א חדא
דקושיתו פיון דחזי לשום תשמיש לא שייך מוקצה לטלטל וכאן חזי לתשמיש להאיר
וגם פאן שייך ודאי דלא הוי מוקצה כמו אבן דהא יהא ראוי לאחר שיכבה ומוקצה
למצנתו לא שייך פיון דבהנאה בלא"ה אסור משום מכבה ומטילטול לחודא לא אקצינ'
למצנה אבל בשמן המטפטף דאמר בי' בהדיא לפירוש התוס' דמוקצה למצנתו בשעה
שהוא דולק מפל הנאה ממילא אסור לטלטל גם פן משום מוקצה דאין מוקצה לחצאין
וגם פל זמן שהוא דולק לא חזי וכנ"ל ודוק ועמ"ש לקמן לשיטת רש"י בדבר יותר נכון:
בגמרא אתיבי' אביי והצלה שאין מצוי' לא התירו והתניא נשברה לו חביות וכו' והוא
תמוה דהא עיקר רבותא דאשמועינן רב חסדא הוא דכופה וכו' והצלה מצוי' התירו כמ"ש
רש"י דלא תימא אין פלי גיטל וכו' משמע דעיקר דין זה פא להשמיענו אבל זה דהצלה
שאין מצוי' לא התירו זה נשמע ממתניתין פדמשמע לשונו של ר"ח אע"פ שאמרו וא"כ
מאי תלי זה בר"ח להקשות ויותר ק' הלשון שמהדר עליו לומר והש"מ לא התירו משמע
שזה מחדש וגם למה לי למיהדר הלשון הש"מ שהוא למותר ומהרש"א ומהר"מ מתרצין
עיקר הקושיא מאי דמקשה על ר"ח ולא על המשנה דהוי ס"ד דטעם משום אין פלי גיטל
לצונר דש"נ והוי ידע לאוקמא בצריף למקומו מלבד שהוא דחוק שתירץ זה אינו פשוט
וגם דחוק מאד מכ"ש במשנה כמ"ש התוס' לקמן נאמר עוד שהוא סברא חיצונה פשוטה
יותר מתירוצים אלו שלא הי' פשוט לו אמנם בר מן דין קשה מאד לפירש"י דהא דהש"מ
לא התירו היינו לטלטל פלי לצונר דש"נ וא"כ עדיין לתרץ בצריף למקומו פיון שידע
מזה וביותר הלשון אינו נכון כמ"ש לכן נלע"ד ברור ומוכרח דסברא חיצונה בלא ר"ח
הוי ודאי טעם המשנה משום דאין פלי גיטל לדש"נ ואסור אף בפיות פלי כמ"ש רש"י
בהדיא על כופה פלי ול"ת אין פלי גיטל וכו' משמע דאתי לאשמועינן לאפוקי מסברא
חיצונה זאת אלא דמסקינן בפ"ב דמכילתין דבמקום הפסד מרובה התירו זה דאכ"נ
כמ"ש התוס' לקמן בדרף שלא ח"ז אלא דלהפסד מועט לא חששו להתיר לכו' שמן וביצה
דהוי הפסד מועט אסור אבל מטביל וכל הגי דמיייתי הוי הפסד מרובה והתירו ולק"מ ע"פ

סְבָרָא חִיצוּנָה זֹאת אָבֵל ר"ח אֲשַׁמְעִינּוּ דְאָף כּוּפָה עֲלֵיו כְּלִי וְע"כ ס"ל ג"כ אִין כְּלִי נִיטְל
לְצוּרְךָ דש"נ בְּלֹא הֶפְסֵד כְּלָל דאל"כ מאי הִתִּירוּ וְאִינְהוּ אִיסוּר הִתִּירוּ כמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן
עַל לְשׁוֹן חֲשָׁשׁוֹ וְגַם לְמָה נִקְט לְשׁוֹן הַצְּלָה הַל"ל לְדַבְּרֵי מְצוֹי מְוַתֵּר אֲלֵא וְדַאי ס"ל שֶׁהוּא
אִיסוּר אֲלֵא דס"ל דְאָף לְהֶפְסֵד מוּעֵט חֲשָׁשׁוֹ וְהִתִּירוּ הָאִיסוּר מִשׁוּם הַצְּלָה וּא"כ בַּהש"מ
אִף בְּהֶפְסֵד מְרֻבָּה אִסוּר וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן הַש"מ ר"ל הֵי דְהוּי לָן לְהִתִּיר מִשׁוּם הַצְּלָה
כִּינּוּן שְׂאִין מְצוּי' לֹא הִתִּירוּ וְזוֹ שְׁמַהֲדֵר אַבְיִי לְדַיִיק מִמְּנֹו אִף בְּהֶפְסֵד מְרֻבָּה א"כ קִשָּׁה
וְהַתְּנִיָּא וְכו' וְאִינְהוּ ק' אִף דְכּוּלְהוּ הֵי בְּהוּ הֶפְסֵד מְרֻבָּה וְלֵק"מ לֹס"ח קִשָּׁה לר"ח פֶּן נ"ל
בְּרוּר וּבְכַרְט לְדַעַת רש"י הוּא מְדַנְיָק וּמְנַכְרַח וְדוּק: בְּרש"י בד"ה נוֹתְנִין כְּלִי מִתְּנִיתָן הִיא
וּמוֹתִיב לִי מִינְי' אִין לֹו פִי' כְּלָל אִם לֹא שְׁנַגִּי' שְׁלֹא גָרַס בַּגְמ' אִיִּתִּבְלִי נוֹתְנִין כְּלִי וְכו' רַק
נוֹתְנִין כְּלִי כְּמוֹ שֶׁהוּא לְפָנֵינוּ לְקַמְן בְּדַרְב יוֹסֵף וּפִירש"י עֲלֵיו שֶׁהוּא קוֹשֵׁיָא וְדוּחַק לְהַגִּיל:
אָמְנָם נ"ל לְפָרֵשׁ ע"פ תִּירָץ מְהֵרָשׁ"א וּמַהֲר"מ וְכֵן ע"פ מ"ש לְתִירָץ שְׁלֹא מְקַשָּׁה אֲמַשְׁנָה
לְכּוּלְהוּ נִשְׂאָר הַק' מְנִיִּצְוֹת דְלֹא מְקַשֵּׁי רִישָׁא לְסִיפָא כמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן דְלֹא שְׁנִיָּךְ
לְאוּקְמָא בְּצַרִיף לְמַקוֹמוֹ וְרִישָׁא בַּא"צ כמ"ש הַתּוֹס' וּמְהֵרָשׁ"א לְקַמְן בַּד"ה וְשְׁנִי לִי בַּצ"ל
וְכו' וְעַמ"ש לְתִירָץ שֶׁם ק' הַתּוֹס' לְפִי הַמְּסַקְנָא וְכֵאֵן לֹא שְׁנִיָּךְ זֶה כמ"ש אֲנִי שֶׁם וְכֵן
לְפַמ"ש אֲנִי מִשׁוּם הֶפְסֵד מְרֻבָּה י"ל בְּנִיִּצְוֹת מְסַתְמָא לֹא הֵי ה"מ מַה שֶׁתַּחֲתִיו כמ"ש
רש"י דְהָא סַתְמָא קְתַנִּי נוֹתְנִין וּא"כ קִשָּׁה לִיקִשָּׁה בַל"ז רִישָׁא אֲסִיפָא וְצַרִיף לְדַחֲוֹק דְבֵּא
לְאוּתִיב לִי לְרֹאוֹת מַה שְׁיִפְרֵשׁ אֲלִיבָא דְטַעַם שְׁלֹו הַמְּשַׁנָּה וּלְפ"ז מְתוּרָץ דְבַרִי רש"י וְכֵּא
ג"כ לְפ' לְמָה הַקִּדִּים לְהַקְשׁוֹת מְבַרִיִּיתָא מִמְּשַׁנְתֵּינוּ וּמְפָרֵשׁ דְקוֹשֵׁיָא קְמִיִּיתָא אֲלִימָא טְפִי
עַל רַב חֲסֵדָא דְבֵּלֵא סְבָרְתוֹ גִּיחָא כמ"ש הֵן לְתִי מְהֵרָשׁ"א הֵן לְפַמ"ש אֲנִי אָבֵל קוֹשֵׁיָא זֹו
מִתְּנִיתָן הִיא ר"ל הַקוֹשֵׁיָא הִיא עַל מִתְּנִיתָן נְמִי רַק מוֹתִיב לִי מִינְי' הַאִיף מְפָרֵשׁ הוּא
אֲלִיבָא טַעַמָא דִּידִין וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הַצְּלָה שְׂאִין מְצוּי' פִי' בְּקוֹנֵי וְכו' עַד וְק' לְרִיב"א
וְכו' עַד וְנ"ל לְפָרֵשׁ וְכו' וְלַעֲנֵי דְנִרְאָה פִירש"י יוֹתֵר נְכוֹן דְלִפְנֵי הַתּוֹס' קִשָּׁה מִנ"ל לְאַבְיִי
לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא דְוִקָא לְצוּרְךָ דש"נ לֹא הִתִּירוּ וְגַם הַלְשׁוֹן הִתִּירוּ וְגַם לְשׁוֹן הַצְּלָה מִשְׁמַע
לְהִתִּיר אִיסוּר כמ"ש הַתּוֹס' בְּעַצְמָן עַל לְשׁוֹן חֲשָׁשׁוֹ לְקַמְן בְּדַרְב שְׁלֹאח"ז בַּד"ה כְּבָר תִּירְגְמָא
וְגַם קִשָּׁה אֲמַאי שְׁתִּיק ר"ח לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֶה הַדִּין וְגַם מַאי אַע"פ שְׂאֲמָרוּ הָא לֹא מוּכַח זֶה
מִמִּתְּנִיתָן דְהָא אֲדַרְבָּא קְתַנִּי וְאִין גִּיאוּתִין מִמְּנֹו וּמַה שֶׁהַקְשׁוֹ עַל פִירש"י נ"ל דְלֵק"מ דִּי"ל
דְהֵינּוּ בְּרִיִּיתָא עֲצָמוֹ שְׁמַבִּיא לְקַמְן עַל רַב יוֹסֵף אֲלֵא שְׁשִׁינָה קִצַּת הַלְשׁוֹן וְכִזָּה מְצִינוּ
הַרְבֵּה פְּעָמִים בַּש"ס שְׁמַקְצָרָה וּמְשַׁנָּה לְשׁוֹנוֹ וְעֵינִן בְּשִׁמְעָתָא דְשִׁלְשׁ עַל שְׁלֹשׁ בְּצוּ"פ
דְשֶׁם מְשַׁנָּה כְּל הַלְשׁוֹן וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' בְּעַצְמָם דְהֵינּוּ הֵף בְּרִיִּיתָא וְדוּק: דַּרְב מַג ע"א בְּתוֹס'
בַּד"ה טְבָל מוּכָן וְכו' עַד וְעוֹד הַקְשָׁה דַּבְּכ' בְּתֵרָא תְּנִיָּא הֵיִתָּה בְּהַמְתוֹ טְעוּנָה טְבָל וְכו' עֵינִן
בְּמַהֲרָשׁ"א מַה שֶׁתִּירָץ עַל שְׁלֹא הַקְשָׁה בְּלֹאוֹ הִיא תִּירוּץ דְטְבָל מוּכָן הִיא בְּרִיִּיתָא לְהֵף
בְּרִיִּיתָא דְהָא מִשׁוּם דְהָא הֵי הֶפְסֵד מְרֻבָּה מִשָּׂא"כ הֵתָם מוּקִי לָהּ בְּכוּלְסָא דְהֵי הֶפְסֵד
מוּעֵט וּמְסַתְמָא ה"ה בְּטְבָל ע"כ וְהוּא הָאֲמַת אָמְנָם קִיִּצוּר כְּדַרְכוֹ בְּמַקוֹם שְׂצַרִיף בִּיאוּר
רַחֲב וְהוּא דְלַפ"ד עֲדִינִן אִין מְתוּרָץ מַאי מְקַשֵּׁין הַתּוֹס' הָא גַם שֶׁם אִין אִיסוּר מִשׁוּם בִּיטוּל
כְּלִי מַהִיכְנוּ דְהָא מוּקִי לָהּ הֵתָם בְּשִׁלְפִי זוּטְרִי וְאַפ"ה אִיסוּר מִשׁוּם אִין כְּלִי נִיטְל לְצוּרְךָ
דש"נ כמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז אוֹ שְׂאָר אִיסוּר תִּיִתִי מְהִי תִיִתִי לֹא קִשָּׁה גַם
מְכָאן אִף דְטְבָל מוּכָן הוּא עַכ"פ עַכְשָׁיו הֵי דש"נ וְאִיסוּר מִשׁוּם דְהֵי הֶפְסֵד מוּעֵט מִשָּׂא"כ
כֵּאֵן דְהָא וְדַאי הֵף סְבָרָא דְטְבָל מוּכָן לֹא מְהַנִּי אֲלֵא לְעַנְיָן בִּיטוּל כְּלִי מַהִיכְנוּ כִּינּוּן שְׁיִכּוּל

להיות ראוי אח"כ לא מבטלו מהיכנו משא"כ לענין שאר איסורים לא מהני כמ"ש התוס' פאן ושם ושאר מפרשי' והוא פשוט וגם א"כ מאי מקשה אב"י ארב יוסף דילמא התם שרי משום הפסד מרובה משא"כ ביצה ושמן הוי כמו כולסא דהוי הפסד מועט דאסור בהך ברייתא אמנם כד דייקת א"ש הפל והוא דרב הווא התם אית לי' איסור ביטול כלי מהיכנו וגם אין כלי נטל לצורך דש"נ כמ"ש התוס' לקמן וע"ש שהוא מוכרח והך קולא גבי הפסד מרובה לא שנייה אלא לענין איסור טילטול כלי לצורך דש"נ ולא לענין ביטול כלי מהיכנו ולכך מוקי לה התם הא דשרי בהפסד מרובה בשליפי זוטרי ולא הוי ביטול כלי מהיכנו ואין אסור אלא משום טילטול כלי לצורך דש"נ ולכך בהמ"ר שרי והך ברייתא דאסור אף דמייירי בשליפי זוטרי מוקי בכולסא דהוי המ"ע ואסור משום לצדש"נ וא"ש נמי הך ברייתא דהכא לר"ה משום דטבל מוכן הוא לגבי בכ"מ ומשום איסור טילטול לצורך דש"נ לא אסור דהוי המ"ר משא"כ לרב יוסף אליבא דר' חסדא דע"כ לית לי' איסור טילטול לצדש"נ פלל דאל"כ למה שרי לי' כופה כלי וא"כ ע"כ הך ברייתא דהתם לא אסור משום טילטול לצורך דש"נ אלא ג"כ משום בכ"מ ושוב לא שנייה לאוקמא בכולסא דבאיסור בכ"מ אין חיוב וע"כ מייירי בשליפי רבירי ומקשים שפיר לרב יוסף אליבא דרב חסדא ודוק: ועפ"מ"ש יצא לנו תירוץ הגון מה שקשה שם טובא ומביאין התוס' לקמן אגב אורחיהו דמאי מקשה שם מהיתה טעונה טבל וכו' ליקמה בשליפי רבירי ולמה דחק לאוקמא בכולסא אלא לפמ"ש י"ל דאדרבה דאליבא דרב הווא לא רצה לאוקמא משום בכ"מ משום דקשה מטבל מוכן הוא לענין בכ"מ ולמה לי לדחוק כמ"ש התוס' דאע"פ שמשתברין לא קאי אטבל שהוא דחוק גדול טוב לאוקמא בכולסא ומשום דש"נ דמתנרץ גם טבל רק הכא לרב יוסף צריכין לדחוק: ומ"ש התוס' לקמן דהוי מצי לאוקמא בשליפי רבירי היינו ולדחוק כמ"ש פאן או לומר דלא ס"ל טבל מוכן הוא ובאמת לא כתבו בלשון קושיא אלא להראות שיש עוד תירץ אלא שזה התירץ יותר נכון בעיניו בכולסא וחדא מתרי או תלת נקט ושוב לא קשה שם ודוק: בא"ד וי"ל דאע"פ שמשתברין לא קאי אטבל וכו' ר"ל ונקט טבל משום רישא דמתיר החבלים שלא יטלן ביז דעכ"פ עכשיו אסור לטלטל כמ"ש התוס' בריש דיבור אבל אם נפסדין מותר להניח דבר תחתיו אליבא דרב יוסף דל"ל אין כלי נטל וכו' ולענין בכ"מ הוי טבל מוכן ואע"פ שמשתברין קאי אעששית וק"ל: בא"ד ועוד הקשה נימא מגו דאתקצאי ביה"ש וכו' עיין במהרש"א שהקשה למה לא נימא דאתאי כר"ש וכו' ע"ש שתירץ בדחוק שפני זה לא הי' תוספות מניחים בקושיא אמנם קמתי משתומם דמאין יצא לו זה דר"ש ל"ל מגו דאתקצאי ביה"ש גבי טבל הא תוס' לא כתבו פן אלא לקמן גבי סל שפצוי ועשוין לירד והוי יושב ומצפה והוכיחו פן מנר שפכה דאמרינו לקמן בהדיא דמייירי בנר זוטא דיושב ומצפה ל"ל מגו דאתקצאי אבל גבי פוס וקערה אדרבא אמרינו לקמן בהדיא דמודה ר"ש דאסור אף אם אירע שפכה משום שאין יושב ומצפה והיינו ודאי משום דכה"ג איתקצאי ביה"ש לכולי יומא אין לר"ש מכ"ש גבי טבל שאינו יושב ומצפה שאינו יכול להתקין מאליו כמו פוס ובגדים אסור ואדרבא דברי התוס' מרא שהקשו לר"ש דהא גם בקושיא ועוד הביאו בהדיא מר"ש אלא שפתיחלה הקשו מסברא ואח"כ הקשו מר"ש בהדיא ודוק: וביותר אשתומם על המראה שכתבו וכן מאי שמקשה בגמ' הנהך תיובתא לר' יצחק הוי מצי לאוקמא כר"ש משמע דפשיטא לי' דלר"ש שרי אף לר' יצחק

לְיִטּוּל כְּלֵי לְדַבֵּר שְׂאִינוּ נִיטָל וְאִינִי יוֹדַע מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקּוֹלָא הַזֹּאת וּבְעֵינַי פְּשוּט שְׂאִינוּ כֹּן דְלָמָּה נַעֲשֶׂה פְּלוּגָתָא חֲדָשָׁה לִר"ש שְׂלֵא מְצִינוּ אֲדַרְבָּא מִשְׁמַע שֶׁר' יִצְחָק אָמַר כֹּן אֲלִיבָא דְכ"ע וְגַם הוּא מְפָרֵשׁ טַעְמָא דְמַתְנִיתָן וְהַתּוֹס' כ' בְּפִשְׁיטוּת לְכוּלְהוּ אוּקְיָמָתָא דְמַתְנִיתָן אַתְיָא כִּר"ש וְאֲפִילוּ לְרַב יוֹסֵף הַנּוֹצֵרְכוּ לְדַחֲוֹק אִף דְלֵא הָוִי בְכ"מ מִמֶּשׁ לִר"ש אֲבָל לְאִינְהּ אִפִּי בְּהַצְלָה שְׂאִינְהּ מְצוּי אִף לְדַבֵּר הַנִּיטָל לְפִי תוֹס' וּלְפִירֵשׁ"י בְּדִש"נ כ' הַתּוֹס' בְּהַדְיָא בְּד"ה וְשִׁנֵּי לִי דְאִף לִר"ש אֲסוּר מְכ"ש לִר"י וְתַמְהָנָא אִם יֵצְאוּ דְבָרִים אֱלוּ מִפֶּה קַדְשׁוֹ וְדוּק: בְּגִמְרָא מוֹתִיב אַרְבַּי יוֹסֵף נוֹתְנִין כְּלֵי תַחַת הַדְלָף וּמִשְׁנֵי בְּדָלְף הֲרָאִי הוּא תְּמוּהָ כְּמוֹ שְׁנִבְבָּא אִף נִבְבָּא דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם שְׁתַּרְצָתִי וּמַתוּף דְבָרָיו יִתְפָּרְשׁוּ דְבָרֵי הַגַּמ' וְהוּא דְהֶרְמֵב"ם פְּכ"ה מֵהַלְכוֹת שְׁבַת אַחֵר שְׁפָסַק כְּרַב יוֹסֵף אֲלִיבָא דְרַב חֲסֵדָא פָּסַק כְּכֹל הָאוּקְיָמָתוֹת אֲלִיבָי' ע"ש גַּם בְּדָלְף אִין נוֹתְנִין אֱלָא בְּדָלְף הֲרָאִי וּמִמִּילָא מְתוּרְץ מֵה שְׁהַקְשָׁה הַטוֹר עָלָיו כְּמ"ש הַכ"מ שֶׁם אֱלָא שְׁתַּמּוּהִין מְאֹד דְבָרָיו וְשִׁסִּיִּים וְאִם אִין רָאוּי אִם נָתַן שׁוּפָף וְשׁוּנָה מִשׁוּם דְהוּי כְּגַרְף שֶׁל רִיעֵי וְהוּא מְפֻנְרֵשׁ כֹּן בַּגַּמ' בִּיעֲזָה פ' מִשְׁיִלִין ע"ש וּלְכַתְחִילָה אִין נוֹתְנִין שְׂאִין עוֹשִׂין גְּרָף שֶׁל רִיעֵי לְכַתְחִילָה וְלֹא מִשׁוּם בְּכ"מ וְהוּא תְּמוּהָ מְאֹד כְּמ"ש הַכ"מ שֶׁם וְהוּא נֶגֶד הַגַּמ' שְׁבַכְאָן מְפֻנְרֵשׁ שְׁמִשְׁמַע דְאִם אִין רָאוּי אֲסוּר מִשׁוּם בְּכ"מ וְגַם דְבָרָיו בְּעֲצָמוֹ אִין פִּירוּשׁ לְטַעַם שֶׁכ' אִין שְׁיִיף כְּלָל לְדִין בִּיטוּל כְּלֵי מֵהִיכְנוּ שְׁפַתָּב שֶׁם וְזֶה הִיא פִּירוּשׁ הֲרָאֵב"ד בְּהַשְׁגָּתוֹ שְׁהַשִּׁיג עָלָיו ע"ש כִּי אִין רְצוֹנוֹ לְהַאֲרִיף וְהַמְבִּין יְבִין אֲמַנָּם נִלְע"ד דְּדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם בְּרוּרִים וְעוֹלִין מִשְׁיִטַת הַגַּמ' דְכָאן מְוַכְרְחִים וְהוּא דְהַגַּמ' תְּמוּהָ מְאֹד דְהַקְשָׁה אַרְבַּי יוֹסֵף שְׂאֲסוּר לְבַכ"מ מְנוֹתְנִין כְּלֵי וְכו' וְכִי לֹא יָדַע מֵהַבְּרִייתָא מְפֻנְרֵשׁ דְשׁוּפָף וְשׁוּנָה וּמֵאִי בִיטוּל כְּלֵי יֵשׁ כָּאן וְגַם קִשָּׁה קוֹשְׁי' הַתּוֹס' דְלָשֶׁם שְׁהַקְשׁוֹ הַמְקַשָּׁה שְׁהַקְשָׁה אַרְבֵּי יִצְחָק מֵהָף מְשֻׁנָּה וּמִשְׁנֵי ג"כ בְּדָלְף הֲרָאִי וְהַקְשׁוֹ לְהַמְקַשָּׁה דְמִיָּרֵי בְּאִינוּ רָאוּי הָאִיף מְפֻנְרֵשׁ הַבְּרִייתָא בְּאִין רָאוּי אִיף שׁוּפָף וְתִיָּרְצוּ מִשׁוּם דְהוּי גְּרָף שֶׁל רִיעֵי וְהוּא מְוַכְרְחַ ע"ש ר"ל אֲבָל לִר"י אִף גְּרָף שֶׁל רִיעֵי אֲסוּר לְטַלְטֵל כְּלֵי לְצוּרְף דִּש"נ דְהָא עֲדִינִין לֹא הָוִי גַּש"ר אֲבָל הֵכָא לְרַב יוֹסֵף קִשָּׁה מִמ"נ אִם יָדַע מִשׁוּם גַּש"ר מֵאִי מְקַשָּׁה לְרַב יוֹסֵף הָא לֹא מְבַטֵּל כְּלֵי מֵהִיכְנוּ כִּינּוּן שְׁמוֹתָר לְשִׁפְוֹף וְאִם לֹא יָדַע אִיף מְפֻנְרֵשׁ הַבְּרִייתָא אִם ס"ד בְּאִין רָאוּי אֲכֹן לְשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם מְתוּרְץ הַכֹּל בְּטוֹב טַעַם וְזֶהוּ ע"פ דְאִיתָא הֵתָם גַּבֵּי בֵי רַחֲמֵי דְאַבְיֵי מֵה שְׂאִין עוֹשִׂין גַּש"ר לְכַתְחִילָה הִיָּנוּ שְׂאִין עוֹשִׂין לְכַתְחִילָה טְצָדְקֵי לְטַלְטֵל גַּש"ר אִף לְעֲשׂוֹת גַּש"ר פְּשוּט לְהַנִּיחַ וְדֹאִי שְׂרִי וְאִם אַח"כ מְאוּס עָלָיו מוֹתָר לְשִׁפְכוֹ ע"ש גַּבֵּי עֵינִיל פּוֹרִיָּף וְכו' שְׁמִשְׁמַע שְׁהִי כְּבָר אֱלָא שְׁיָגְרָם לְשִׁפְכוֹ וְכֹן מְוַכְרְחַ הֵתָם דֹּאֵל"כ קִשָּׁה אִיף אָמַר אִין עוֹשִׂין גַּש"ר לְכַתְחִילָה וּבְמִשְׁנָה קַתְנֵי נוֹתְנִין כְּלֵי תַחַת הַדְלָף וְתַנִּי עֲלָה שׁוּפָף וְשׁוּנָה מִשׁוּם גַּש"ר לְאִינְהּ אֲמוּרָאִי דְפִלְגִי א"ר יִצְחָק הוּא אָמַת כֹּן כְּמ"ש הַתּוֹס' שֶׁם שְׁהַבֵּאתִי וְכֹן מְוַכְרְחַ בַּגַּמ' שְׁמִייתִי עֲלָה הִיא דְגַש"ר ע"ש וְא"כ אִיף נוֹתְנִין לְכַתְחִילָה כְּלֵי תַחַת הַדְלָף לְהַנִּיחַ דִּל"ל דִּר' יִצְחָק הָא אִין עוֹשִׂין גַּש"ר לְכַתְחִילָה אֱלָא וְדֹאִי דְזֶה לֹא מִיקְרֵי עֲשׂוֹת גַּש"ר דְנוֹתָן כְּדִי לְהַנִּיחַ שְׁמָא לֹא יִתְמַלָּא וְלֹא יִמָּאֵס עָלָיו וְאִם נִתְמַלָּא וְנִמָּאֵס נַעֲשֶׂה מִמִּילָא גַּש"ר וְנַעֲשׂוֹת גַּש"ר הִיָּנוּ מְתַחֲחִילָה לְשִׁפְוֹף וּלְטַלְטֵל אֲמַנָּם הֵכָא אַרְבַּי יוֹסֵף מְקַשָּׁה שְׁפִיר מְנוֹתְנִין כְּלֵי מִמ"נ אִם נָתַנוּ כְּדִי לְהַנִּיחַ שֶׁם הָוִי בִיטוּל כְּלֵי מֵהִיכְנוּ אֱלָא ע"כ שְׁפּוּמָף אֵהָא שְׁנִדָּאִי יֵהָא מִיָּאוּס עָלָיו וְיִשְׁפּוּף וְאִם נוֹתָן לְכַתְחִילָה עַל כְּוֹנָה זֶה אִיף עוֹשֶׂה גַּש"ר לְכַתְחִילָה וְא"כ מִמ"נ אֲסוּר לְיָתָן לְכַתְחִילָה וּמִשְׁנֵי בְּרָאוּי וְא"כ מְאֹד עוֹלִין יָפָה דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ע"פ שִׁיטַת הַגַּמ' דְהֵכָא

משום שפסק שם שאסור לבטל כלי מהיכנו לכה בדרך שאין ראוי אסור משום אין עושין גש"ר לכתחילה ולולא זה הי' מותר וכן משום בכ"מ לחוד לא הוי אסור פינו ששופה ושונה י"ל דנותן אדעתא דהכי ודוק היטב פי נ"ל ברור מאד ואמיתי ע"ש ולקמן בדברי הרמב"ם ע"פ שיטת הגמ': ולפמ"ש בדברי הרמב"ם ובשיטת הגמ' דהקא מתוך ג"כ שיטת הגמ' דביצה גבי פי ריחניא דאבני המיפניא גבי האי דדלף שהוא אין לו חיבור לפי פשוטו וגם אין מוכן במאי פליגי רבה ואבני ואמאי שריא רבה הא באמת אין עושין גש"ר וגם יתורץ מאי שמקשין הה"מ והכ"מ על הרמב"ם שלא הביא הך דאבני דמשמע המסקנא שהוא מותר דהא אמר אבני תיתי לי והכ"מ כ' שאפ"ה הלכה כאבני ע"ש ולא כ' טעם אמנם לפמ"ש מתוך הפל דהא ממשנה מוכח דעושין לכתחילה אם נאמר דמייירי אף באין ראוי וכמ"ש התוס' דמש"ה שופה משום גש"ר אפ"ה נותן כלי תחתיו לכתחילה והיינו מטעם שכתבתי וכן בריחניא ג"כ שרי מה"ט דלכתחילה י"ל שהולך לישן שם ואם נמאס אח"כ שופה אלא דלר' יצחק ע"כ מייירי בדרך הראוי וכן לרב יוסף דהקא דאית לי דאסור לבטל כלי מהיכנו ע"כ אסור ליתן לכתחילה ממ"נ וכמ"ש ומתניתן ע"כ מייירי בדרך הראוי אבל באינו ראוי אסור וא"כ רבה אזיל לשיטתיה דס"ל הקא מותר לבטל כלי מהיכנו רק הצלה שאינה מצויה לא התירו ולדידן מייירי מתניתן בדרך שאין ראוי רק בבתי חדתי פדמוקי הקא ובי ריחניא נמי הוי חדתי ע"כ לכה שריא לעיל לפוריא ואבני ס"ל פרב יוסף או כר' יצחק ומתניתן איירי בדרך הראוי לכה ס"ל דאסור ושפיר אמר תיתי לי פינו דלרבה שרי אבל הרמב"ם שפוסק פרב יוסף דאסור לבכ"מ וכמ"ש התוס' פאן ראיות הרבה דקי"ל פן שפיר מוכח דאסור בי ריחניא ומשנה דדלף מייירי בדרך הראוי כמ"ש הרמב"ם ומטעם שכתבתי שלא הביאו ההיתר דבי רחניא רק פל שאין ראוי אסור ודוק: בתוס' בד"ה בעודן עליו וכו' עד דלמ"ד יש מוקצה לחצי שבת מוקי כר"ש וכו' המהרש"א ה"ה דלמ"ד אין מוקצה לח"ש הוי מצי לאוקמי כר"ש וכו' ע"ש וגם פה אין מוכן לי דבריו דמה שייך לאוקמא כר"ש שיהא מותר לטלטלו פינו דאף לר' יהודה מותר דהא הך דכופין ע"כ מייירי דכופין בשבת וא"כ אף לר"י אין מוקצה לאח"כ ומאי שייך לאוקמא כר"ש וק"ל: בא"ד וי"ל דלא דמי וכו' ר"ל אבל התם דהוי בכ"מ ודאי לשעה עד שיקבה אף לר"ש י"ל דאסור אמנם אינו מוכרח והתוס' בעצמם מסופקים בזה לקמן ועמ"ש אגני בתוס' בד"ה ואין נאותין תירץ מספיק על קושיות התוספות: בתוס' בד"ה ושני לי בצ"ל תימא לר"י מ"ש וכו' ותירוצם דחוק מאד כמ"ש התוס' לקמן ומהר"א ומהר"מ ולענ"ד נראה לתרץ ק' התוס' והסיגנון דלמסקנא דלעיל ניצוצת אין בו ממש לק"מ מניצוצית אף לר' יצחק והוא כמ"ש רש"י לעיל בד"ה ניצוצית שלהבת הנוטפת שלא ידלק מה שתחתיה וכו' ע"ש וא"כ פינו שעיקר טילטול בשביל מה שתחתיה הוי לצורך דבר הניטל אף שנוטל לצורך ניצוצת ג"כ שרי פמו שמשני לקמן דאיכא דבש ודוק והא דאקשי לעיל אע"ג שגם שם פירש"י לצורך דבר שאינו ניטל דוקא לא התירו הצלה שאינה מצויה ודאי לפי התוס' שם לק"מ אלא אף לפירש"י לק"מ דכינון דלא ידע דניצוצית אין בו ממש וא"כ פינו שמקבל להדיא הניצוצית שהוא דבר שאינו ניטל אף שהוא גם לצורך דבר ניטל שייך לאסור ולא דמי לדבש דלקמן פינו שאינו מקבל בתוכו אלא ניצוצת וכן משמע להדיא לשון רש"י שם אמנם לבתר דאסיק

שָׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ וְאִין מְקַבֵּל כָּלֵל הַנִּיצוּצוֹת בְּתוֹכּוֹ וְהוּא רַק לְדַבֵּר הַנִּיטָל שְׂלֵא יִדְלַק מֵהַ שְׂתַחֲתִי הָיָה מִמֶּשׁ לְצוּרָה דְבַר הַנִּיטָל וְדוּקָה:.

בגמ' א"ר יצחק כשם שאין נותנין וכו' נראה לפמ"ש דר' יצחק הוא עיקר דמפיק מסברא חיצונה דלעיל דאפי' במקום פסידא לא שרי לטלטל לצורה דש"נ אבל במקום דליפא פסידא י"ל דלכ"ע אסור כנ"ל אלא דלרב הונא לקמן בסוף מכילתין בהפסד מועט אסור כדמשני בכולסא אבל לר' יצחק אף בהפסד מרובה אסור לכה אקשי לי' כל הנה קושיות ומשמע לי' פן מדאמר כשם שאין נותנין וכו' ונשם אסור אף בהפסד מרובה משום בכ"מ לכ"ע כמ"ש התוס' פן בדש"נ ואף שאינו מוכרח כ"כ להקשות י"ל חדא דאל"ה מאי אתי לאשמעינן וגם סמיה אפ' משילין דאית ליה לר' יצחק גבי מכסין פירות מפני הדלף דשם הוי סתמא הפסד מרובה וא"כ ודאי גם כשם דהכא הוי דוקא לכה מקשה ודוק: ע"ב בגמרא מני אי ר"ש וכו' והוא תמוה מעיקרא מאי סבר להקשות מוקצות ניהו פיון דע"כ אתיא כר"ש ונ"ל ע"פ מ"ש התוס' בד"ה דחישב עלניהו ע"ש ואי' בגמ' לקמן דאין מוקצה לר"ש אלא גרוגרת וצמוקים ופירש"י דאית בהו תרתי דדח"י בינדים וגם לא חזי והמקשה ס"ד דגם אותן ב' חלות לא חזי משום דאסור לרדוהן כק' התוס' וא"כ גם בהו אית בהו תרתי הקשה שפיר והא מוקצת ניהו אף לר"ש אבל בתר דתיירץ דחישב עלניהו ע"כ חזי וכתירץ התוס' מיירי ע"ש הקשה שפיר מני ותירץ דאתי כר"י והא שהוצרה לתרץ דחישב עלניהו פיון דג"כ ע"כ משני דחזי ג"כ כתיירץ התוס' ולימא רק דחזי וכו"ש ולא צריך לחישב זה אינו קושיא פיון דבחישוב א"ש אף לר"י רוצה לתרץ אף לר"י רק המקשה דלא ידע דמצי אתי כר"י שפיר הקשה מני וכו' וכלומר למה הוצרה לחישב ולא משני פשוט דמיירי בחזי ע"כ משום דלוקי כר"י הא לא אתיא כר"י וע"ז משני דא"ש אף לר"י ודוק: ברש"י בד"ה זה זוקף מטתו וכו' עד ודוקא נקט חם להם מלמטה ברישא וכו' לכאורה אין פירוש לדבריו דאדרבא אם הי' נקט חם מלמעלה ברישא הי' פשיטא מלמעלה למטה אמנם שלילות דבריו דזה ודאי לק"מ דליתני חם מלמעלה ברישא דהאיך יביאו מחצלות ברישא ויחזיקו אותם על ראשם ואיך יביאו אח"כ מטות ועכשיו מיקרי ג"כ שפיר מלמעלה למטה פיון בשעת הבאת מחצלת עדיין לא הי' המטות זקופות אלא שרש"י בא לתרץ למה ל"ל כלל חם להם מלמטה לימא חם להם למעלה מביאין מטות ומחצלת להניח מחצלת על המטות זקופות בשביל חזי ע"ז מפרש דדוקא חם להם מלמטה ברישא שהביאו המטות לישוב ועדיין לא היו מחיצות בשעת הבאת מחצלות כי אינן זקופות והמטות הובאו לא לשם מחיצות אלא לשם ישיבה ואח"כ כשזוקפין אחר הבאת מחצלת הוי מלמעלה למטה אבל כשיביאו המטות לשם מחיצות והמחצלת לשם אהל הוי עצויות אהל מלמטה למעלה פיון שאי אפשר להביא המטות אח"כ אלא שהתוס' הקשו לימא חם להם מלמטה ומלמעלה בב"א וביאו מטה לישוב ומחצלת לאהל למעלה בב"א ואח"כ יזקפו המטות והוי ג"כ מלמעלה למטה וכו' התוס' דאפ"ה אסור דלא מינכר כ"כ לשם חי ור"ל דהוי ג"כ כמו מטה למעלה פיון שמיביאין בב"א נראה שלשם אהל הובאו וזה פנונת רישא מ"ש ברישא ר"ל ולא בב"א ודוק: בתוס' בד"ה פבר תירגמה וכו' עד ואת אפתי תקשה התיב וכו' ר"ל דמשמע דרב הונא אף בהפסד מרובה אסור הךא ליטול כלי לדש"נ דהא אמר פוקי ואמרו ליה לר"י ולדידיה ודאי אף בהפסד מרובה אסור כמ"ש לעיל ומוכרח מפל הקושיות שהקשה עליו וגם דאל"ה מאי חידוש כולהו

סְבָרֵי הָכִי כַמ"ש לְעֵיל וְגַם לְכַאוֹרָה מוֹכַח מַר"ה ג"כ דָּאָף בְּהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה דְאִין לָהּ הֶפְסֵד מְרוֹנְבָה לְהַתִּיר יוֹתֵר מִמַּת דְּשָׁרִינָן בְּכַפָּר אוֹ תִינוּק מִשָּׂא"כ בְּשָׂאָר אִיסוּרֵין וּעַפ"ז מְתִינְשֵׁב שְׁפִיר הֵיטֵב הַלְשׁוֹן כְּבָר תִּרְגְּמָה ר"ה לְשִׁמְעֵתִיָּה דְאִית לָהּ אָף בְּהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה אֲסוּר מְדָאָר פֶּן בְּמַת וּא"כ קָשָׁה מְאִי מְשַׁנֵּי הֶתֶם בְּשִׁלְיָפִי זוּטְרֵי וְדוּק: בַּא"ד וי"ל בְּצָרִיף לְמִקוּמוֹ ר"ל וְכֵן מְאִי דְמְשַׁנֵּי בְּכוֹלְסָא מְשַׁמַּע אָבֵל בְּהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה שְׁרֵי הֵינְנוּ דְמוּקֵי גַם בְּרִינְתָא דְאֲסָרָה דְצָרִיף לְמִקוּמוֹ וְאֶפְיָלוּ הָכִי אֲסוּר מְשׁוּם טִירְחָא בְּשִׁבְתָּ פִינּוּ דְהוּי הֶפְסֵד מוּעֵט וְכֵן טָבֵל לֹא הוּי הֶפְסֵד כְּלָל דָּאֵע"פ שְׁמִשְׁתַּבְּרִין לֹא קָאִי אֲטָבֵל כַּמ"ש הַתּוֹסְפוֹת לְעֵיל אֲלֵא שְׁקִשָּׁה לְפִי זֶה דְאֲסוּר מְשׁוּם טִירְחָא אֲמַאי נִקֵּט טָבֵל וְעֲשִׂישִׁית אֲפִי דְבָר מוֹכֵן נְמִי וְשָׂמָא לִיטְלוּ בִּיד לֹא הוּי טִירְחָא אוֹ שְׂמָא שְׁרֵי אָף דְהוּי טִירְחָא מִשָּׂא"כ לִיטְוֵל דְבָר אַחֵר לְהַנִּיחַ תַּחְתּוּי וְדוּחֵק: בַּא"ד דַּה"נ הוּי מְצִי לְשִׁנּוּי בְּשִׁלְיָפִי רַבְרָבֵי עַמ"ש בְּעַמּוּד הַקּוּדָם בְּתוֹס' בַּד"ה טָבֵל מוֹכֵן הוּא שְׁפַתְבְּתִי לְתַרְץ הֵיטֵב זֶה הַקּוֹשֵׁיָא וְכַתְבְּתִי שֵׁם לְפָרֵשׁ דְבָרֵי הַתּוֹס' אֵלּוּ קִצַּת בְּדוּחֵק אֶמְנָם בְּעִיּוּנֵי פֶה מְצִאתִי שָׂא"צ לְזֶה דְוַדָּאִי לְפִי מְסַקְנַת תּוֹס' דְהִכָּא דְהֵינְנוּ כְּתִירְץ ר"י תִירוּצֵי נְכוֹן מְאֹד דְהָאִיף יוֹקִים בְּשִׁלְיָפִי רַבְרָבֵי וְהַטַּעַם מְשׁוּם כַּכ"מ קָשָׁה מְטָבֵל שֶׁהוּא מוֹכֵן לְעַנְנָן כַּכ"מ וְצָרִיף לְאוּקְמֵי טָבֵל בְּהֶפְסֵד מוּעֵט וּמְשׁוּם טִירְחָא אוֹ דְלֹא קָאִי אֲטָבֵל מוּטֵב יוֹתֵר לְאוּקְמָא בְּכוֹלְסָא וּמְשׁוּם דַּש"נ וְקָאִי אָף אֲטָבֵל דַּג"כ מֵיִרֵי בְּהֶפְסֵד מוּעֵט דּוּמְיָא דְכוֹלְסָא אָבֵל לְפַמ"ש הַתּוֹס' עַכְשָׁיו דַּלְדַּש"נ אֲסוּר אָף בְּהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה וּע"כ מֵיִרֵי הַכֹּל בְּצָרִיף לְמִקוּמוֹ וּע"כ הָאִיסוּר מְשׁוּם טִירְחָא בְּהֶפְסֵד מוּעֵט וּא"כ בַּלֵּא"ה לְק"מ אֲטָבֵל דְאֲסוּר מְשׁוּם טִירְחָא וְעֵיקָר ק' מְעֲשִׂישִׁית דְהוּי הֶפְסֵד מְרוֹנְבָה וְהוּי לִי לְמִיִּשְׁרֵי טִירְחָא שְׁפִיר כ' דְלוּקֵי בַש"ר וְאֲסוּר מְשׁוּם כַּכ"מ וְדוּק בַּא"ד וּר"י מְתַרְץ וְכו' עַד הֵיכָא דְאִיכָּא הֶפְסֵד מְרוֹנְבָה וְכו' ר"ל דָּאָף רַב הוֹנָא סָבֵר פֶּן וְקָשָׁה הָא רַב הוֹנָא אִית לִי הָכִי אָף בְּמַת וְהוּא וַדָּאִי דְמִי לְהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה דַּא"כ אָף ר"י סָבֵר פֶּן וְזֶה א"א דַּא"כ מְאִי מְקָשָׁה לְעֵיל מְכַמָּה קוֹשְׁיוֹת דְהוּי הֶפְסֵד מְרוֹנְבָה וְצ"ע וַיֵּשׁ לִיִּישׁב דְאֲדַרְבָּא מוֹכַח קִצַּת פֶּן מְרַב הוֹנָא דְמִיִּתִי עוֹשִׁין מְחִיצָה לְמַת בְּשִׁבִּיל חֵי שֶׁהוּא מִיּוֹתֵר וְלֹא זֹו אֲלֵא שְׁמַקְדִּימוּ לְעֵיקָר וְגַם מְאִי שְׁמַקְשָׁה מְאִי הִיא מְאִי קָשָׁה אִם יֵשׁ גַּם חֵי אֲצֵל הַמַּת שְׁרֵי לְעֲשׂוֹת וּמְאִי צָרִיף לְהָא דְאָמַר רַב שְׁמוּאֵל וְתַנָּא שִׁילָא מְרִי אֶמְנָם דְבְּהֶפְסֵד מְרוֹנְבָה שְׁרֵי כַּמ"ש ר"י א"ש הַכֹּל דְלֹא יוֹכֵל לֹאמַר אֵין עוֹשִׁין מְחִיצָה לְמַת דְאִיף לָהּ יוֹתֵר הֶפְסֵד מְרוֹנְבָה מִמַּת וְשְׁרֵי אָבֵל פִּינּוּ דְהַקְדִּים דְעוֹשִׁין בְּשִׁבִּיל חֵי וּא"כ פִּינּוּ דִיכּוֹל לְעֲשׂוֹת בְּהִיתֵר בְּשִׁבִּיל חֵי לְכַף אֲסוּר בְּשִׁבִּיל מַת ע"ז הַקָּשָׁה מְאִי הִיא ר"ל דַּס"ד אִם אֵין שֵׁם חֵי אֲסוּר א"כ הוּי ה"מ ע"ז מְשַׁנֵּי אֶפְיָלוּ אֵין שֵׁם חֵי יְכוֹל לְעֲשׂוֹת תַּקְנָה כְּדָאָמַר ר"ש וְכו' לְכַף אֲסוּר בַּל"ז וּבְזֶה נְמִי מְתוֹרְץ ק' שְׁנִית דְאֲדַרְבָּא הַלְשׁוֹן תִּירְגְּמָה א"ש טְפִי דַר"י ס"ל תְּמִיד אֲסוּר אָף בַּה"מ כְּבָר פִּירְשָׁה רַב הוֹנָא שְׁיֵשׁ חִילּוּק בֵּין ה"מ לְהֶפְסֵד מוּעֵט וְהוּא מְדָאָר עוֹשִׁין תַּחְזִילָה אֲלֵמָא דְוָקָא בַּכַּה"ג אֲסוּר וְכַמ"ש וְדוּק: בַּא"ד וְכֵן מְשַׁמַּע דְקָאָמַר הֶתֶם מְהוּ דְתִימָא וְכו' עַד דְמָה חֲשָׁשׁוּ וְכו' וְהוּא תְמוּהָ אֲמַאי לֹא מוֹכַחֵי מְגוּף הַתִּירְץ דְמְשַׁנֵּי בְּכוֹלְסָא וְאִם הוּי צָרִיף לְמִקוּמוֹ לְמָה אֲסוּר אֲלֵא וַדָּאִי דְלֹא הוּי צ"ל וְאֲסוּר מְשׁוּם לַדַּש"נ וְאֶפ"ה דְוָקָא בְּכוֹלְסָא אֲסוּר וּבַה"מ שְׁרֵי וְאִם יְדַעוּ מְזֶה דִי"ל דְמֵיִרֵי בַצ"ל וְאֶפ"ה אֲסוּר מְשׁוּם טִירְחָא כַּמ"ש לְמַעְלָה א"כ גַּם מְחַשְׁשׁוּ לְק"מ דִּי"ל חֲשָׁשׁוּ לְהַתִּיר טִירְחָא כַּמ"ש הַת"י וְצ"ל דְבָאָמַת יְדַעוּ מְזֶה אֲלֵא דְהַלְשׁוֹן חֲשָׁשׁוּ לֹא מְשַׁמַּע לְהוּ לְפָרֵשׁ אֲלֵא לְהַתִּיר אִיסוּר וְלֹא טִירְחָא וְדוּק: בַּד"ה דַּכ"ע טִילְטוּל מִן הַצַּד שְׁמִי טִילְטוּל וְכו' עַד וְקָשָׁה

לר"י דבריש כל הפלים פסיק רב נחמן וכו' הנה קושיתם זאת צ"ע דהא שם בגמ' רמי רב נחמן ארב נחמן ואמרינו סתמא הדר בי' רב נחמן וא"כ י"ל דמההיא הדר מה שפסק כראב"ת אלא שתוס' אזלי הקא לשיטתיהו דהתם שכ' דמאחרת הדר בי' ע"פ הכרעה מפ' תולין דמייתי בסמוך והיינו ע"פ תירוץם הקא דלא מוכח מפאן מידי אבל לפי ה"א עכשיו דמוכח מפאן דשמ' טילטול נאמר מפח הכרעה דהקא דמההיא הדר ולק"מ ואם פוננתם דא"כ יקשה מפ' תולין ארב נחמן ואהו דהקא א"כ היינו קושיא דבסמוך ואמאי הקשו ב' קושיות וצ"ע ויש ליישב דבאמת סמכו אפ' תולין ונדאי רב נחמן מאחרת הדר וכן"ל אלא שעוד הוסיפו להקשות ארב אדרב גופא ודוק: דף מד ע"א בתוס' בא"ד ומוקי לה רב ה"תם בשוכח וכו' ה' אין לו פ'י בקושיא אם לא שנאמר שהוא כמו אע"ג דמוקי רב ה"תם וכו' והוא דחוק אמנם נראה שפוננתם להקשות רב אדרב פ'י לולי זאת היינו יכולין לומר שרב לא סבר פהו משנה בפרט דתנאי פליגי בזה לכה מייתי דרב גופא מוקי לי' בשוכח משמע דס"ל הכי וכן משמע הלשון שהתחילו בקושיא אמאי אמר רב הקא טמ"צ ולא כ' אמאי אסר לכה סימו ומוקי רב ה"תם להקשות אדידי' ומ"ש אח"כ ואפ'י רבנן דראב"ת שרו וכו' היינו ליותר חיזוק הקושיא אף א"ת שאף אם פ'י המשנה בשוכח לי' לא ס"ל אלא פרבנן אפ"ה קשה דאפ'י רבנן שרו ודוק: בא"ד ופ'י בקו' לקמן דאסור משום טמ"צ וכו' וכו' המהרש"א שאין שם לפנינו ברש"י אמנם ברש"י שהבאתי בד"ה ונוטלין משמע להדיא דאסרי משום שמזיז עפר שעליהם והוי טמ"צ ע"ש ודוק: בא"ד ומתיב מהטומן לפת וכו'.

עיינן במהרש"ל ומהרש"א שדחה דברי מהרש"ל ולענ"ד דברי מהרש"ל נכונים ומכוננים באמת בדברי התוס' כי לשיטת המהרש"א הוא רחוק ואין בו רמז בדבריהם וגם אין בו קושיא שיצטרף תוס' לתרץ דכמה פעמים איפא תיובתא בש"ס שאין לו תירוץ כלל וגם לשון ומתיב וכו' ודסתם לפת וכו' ולהכי חשיב וכו' מראין להדיא בדברי מהרש"ל וכן למדתי ביישיבה והוא דקשה בשלמא לרש"י לא קשה מאי מקשה ואסיק בתיובתא דילמא מיירי ג"כ בדצה ושלפה דרש"י מתרצה שם בפירוש בד"ה וניטלין וכו' ע"ש דכיון דאינו מגולה רק מקצת עליו א"א שלא יטלטל העפר שעל השאר המכוסה והוי כמו פוגלא מן מטה ולמעלה בפ' תולין ולא דמי לספין וסליקוסתא דכולו מגלה לכה מהני דצה ושלפה משא"כ ה"תם אבל לפי התוס' דטילטול מן הצד שרי לשמואל ור"ה ולא אסור אלא משום גנא מאי מקשה ואסיק בתיובתא דילמא גם שם מיירי בדצה ושלפה ע"ז כ' משום דסתם לפת וכו' להכי חשיב לי' תיובתא ר"ל אף על פי שי"ל כה פיון שאין מסתבר לומר פן חשיב לי' תיובתא: והוסיפו לכתוב ור"ה ושמואל הוי ידעי וכו' הוא לחזק פירושם שאדרבא יותר מתפרש לפירושם הגמ' דלפירש"י שאין להם שום תירוץ קשה לומר שר"ה ושמואל לא ידעי המשנה משא"כ לפירושם א"ש ודוק: בגמ' ת"ר מותר השמן וכו' לפי פשוטו משמע דבא לפרש דמתניתין אתיא כר"י ולא כר"ש אמנם לפי התוס' דלעיל במשנה אתיא גמי כר"ש ובא לומר דמתניתין מיירי בשעה שגור דולק ונ"ל דמשום זה גמי דחקי תוס' לעיל לפרש פן מדלא אמר מתניתין דלא פר"ש וק"ל: בתוס' בד"ה שפגור ושבקערה וכו' עד ואומר ר"י דנ"ח עיקרו להנאתו וכו' עד יושב ומצפה וכו' לכאורה נ"ל דב' תירוצים הן א' דנ"ח מקצהו לגמרי פיון שבשעת מצוה אסור בהנאה משא"כ בנ"ש וסופה דבשעת מצוה הוא נהנה אינו מקצהו לגמרי ממנו ותירוץ הב' דנ"ח

משום חביבות הנס אינו יושב ומצפה דרוצה שיידלק פנלו משא"כ בני"ש וסופה והוא דוחק וגם ה"נ נימא משום חביבות מצוה לכן ע"כ צ"ל דה"פ דהתם מקצהו לגמרי דעיקר מקצה לאו להנאותו וש"ת דסוף סוף אינו מקצהו אלא על שעת מצוה ע"ז פתבו משום חביבות הנס הוא מקצהו לגמרי ממנו ושוב אין יושב ומצפה אבל נ"ש עיקר מצותו הוא שיידלק בשפת נישתמש לאורו א"כ אינו מקצהו לגמרי וש"ת דעכ"פ הוא מקצהו משאר הנאות ע"ז כ' פנין שאינו מקצהו לגמרי שוב יושב ומצפה מתי תכבה ותגמור המצוה ונהנה ממנו אף שאר הנאות ולא אמרינן אנב חביבות המצוה אינו יושב ומצפה פנין שאף בשעת המצוה אינו מקצהו לגמרי מהנאותו דהרי עיקרו הוא להנאותו נמצא עיקר חילוק התוס' בין מקצהו מתחילה לגמרי אף מהנאותו לאין מקצהו מהנאותו ודוק: ועפ"ז יצא לי תירוץ נכון על קושיות האחרונים דברי הש"ע אהדדי שבי"ד סי' צ"ט פסק דאיסור דרבנן אם נתערב מותר להוסיף עליו ובא"ח סי' תרע"ז גבי שמן של נ"ח שנתערב פחות מס' פסק שאסור להוסיף עליו ועיין בט"ז ונ"ש ו"מ"א שהשאירו בצ"ע ונהנה רואה בעיניו מדברי התוס' בכאן והוא מוכרח שחמור אף מסופה שאסור מדאורייתא מכ"ש שיהא כמו איסור דאורייתא פיון שמקצה לגמרי אף מהנאותו אף אם נאמר דקללא פניל בי"ד דכל איסור דרבנן אף שהוא אסור בהנאה מותר להוסיף יש כאן חומר ג"כ משום חביבות הנס ואיסור הנאה מקצהו לגמרי שלא ינהה ממנו לכתחילה בשום אופן ואם מוסיף עליו הרי הוא נהנה לכתחילה משא"כ אם נתערב וכאן אין לדחות כמ"ש הש"ך דא"כ מאי מקשה מעצים שנשרו ע"ש דשם ג"כ מקצהו לגמרי אף מהנאותו אף די"ל כאן משום נס זה אינו מוכרח די"ל דאיסור מוקצה אף מהנאותו לחוד ג"כ חמור לכה תירץ שם ביותר נכון ע"ש אלא דהש"ע בי"ד שם המתיר עיקר ראיתו מעצים ע"ש צ"ל דס"ל דעצים אינו מקצהו לגמרי מהנאותו פיון שיהא ראוי לו לאחר י"ט וגם לא שייך חביבות מצוה משא"כ בני"ח אבל מהר"מ בטור ודאי ס"ל פדעת האוסר בי"ד שהרי הביא הקושיא מעצים ודחי משום דמיקלי קלי ודעת המתיר בי"ד הביא ראי' מעצים ע"כ ל"ל סברא דמקלי קלי אלא שהש"ע הכריע ע"פ דעת התוס' כאן והוא מוכרח ודוק: ובר מן דין יש לחלק בין ספק מוקצה לשאר ס"ד כמ"ש בריש ביצה דספק מוקצה הוי כמו ס"ד וגם יש לחלק בין איסור הנאה לאיסור אכילה לחוד אלא שיש לדחות ואין להאריך והבאר היטב בי"ד הקשה על המ"א שתיירץ דהוי דשיל"מ דא"כ אף מתחילה לא יבוטל בס' וזה אפשר לדחות דלא הוי ממש דשיל"מ אלא פועל דשיל"מ לענין זה לחוד אמנם אי קשיא הא קשיא לי טובא עליו מה זה יש לו מתירין דאדרבא בחנופה הבאה יהא פשיטא אסור בהנאה מדינא אם ידליקו כמ"ש התוס' כאן ודוק: ברש"י בד"ה חוץ מן הגר הדולק וכו' עד שפא יכבה הגר והיא תמוה וכן הניח בצ"ע המ"א בסי' רע"ו שבגמ' לקמן דחי זה דהא ס"ל לר"ש דבר שאין מתכוון מותר ומסיק משום דהוי בסיס ע"ש ולומר שפי' פן לפי ס"ד אין שייך לכאן דלא מיירי הקא בזה ולמה לו לפרש פן ולפי פשוטו י"ל דבא לפרש פן משום ראב"ש דאיהו ודאי לא ס"ל דהוי בסיס דא"כ גם בכבה והולך אסור דהוי עדיין בסיס למעט שלהבת תדע דמטעם זה אוסר ר"ש אף בכבה אלא ודאי בהא פליגי ר"ש אזיל לטעמי' דשרי דשא"מ ואוסר משום בסיס לכה אף בכבה אוסר וראב"ש ל"ל משום בסיס ואוסר בדולק משום שפא יכבה דאיהו סובר דשא"מ לכה בכבה מותר דתו ליכא משום מכבה כמ"ש רש"י ואף שפי' פן אליבא דר"ש היינו פדי לפרש דברי

ראב"ש תדע שלא פ"י פן במשנה ולר"ש גופא סמיה אגמ' לקמן אלא שהוצרך לפרש
פאן פן פדי לפרש דברי ראב"ש שאין מפרש אותו בגמ' כמו שסיים רש"י לדידן' תדע
שאין מפרש במשנה פן ודוק: אמנם דוחק קצת וכיותר קשה להרמב"ם בפירוש המשנה
מפרש פן לר"ש לכן נראה אחר העיון שדבריהם נכונים למסקנא ומתורץ בדבריהם כמה
קושיות חדא שדברי הגמ' סותרים זא"ז דכאן בסוף שמעתא אמר דשמן שבנר אסור
לר"ש משום שהקצה למצנתו ולקמן אמר משום בסיס וגם פאן גופא בלא"ה אסור משום
מכבה אלא ע"כ קאי אטיילטול וא"כ ל"ל בסיס וגם ל"ל הוקצה למצנתו תיפוק לי' דהוי
בסיס ומ"ש התוס' דקאי אמטפטף מלבד שהוא דוחק ק' כל הקושיות שפכתתי לעיל
בתוס' בד"ה אין גאותין ע"ש וגם קשה טובא הא לא הוי בסיס כיון שלא הניחו על כל
שבת כמ"ש התוס' כמה פעמים וכאן מייירי ביושב ומצפה דאל"ה אף לאחר שפכה אסור
וגם תימה גדולה בעיני למה מיקרי שלהבת דבר האסור טפי משמן אי משום דלא חזי
למידי הא גם שמן לא חזי דחייב משום מכבה וגם הוקצה ואי לטלטל לא הוקצה גם
השלהבת לא הוקצה וכיותר דברי תוס' שם בד"ה הנה לנר וכו' הנה תמוהין שכ' דשמן
הוי דבר המותר אי לא הוי בסיס לשלהבת הא אסור משום מוקצה ומכבה: לכן נלע"ד
ברור שרש"י ורמב"ם מפרשים שדברי הגמ' פאן שהוקצה למצנתו ושם גבי בסיס הנה
דברים אחרים והוא שודאי עיקר אסור בשמן ונר גם מטיילטול משום הוקצה למצנתו
כמ"ש הגמ' ועל טיילטול אמרו דלהסתפק בלא"ה אסור משום מכבה אלא דסברת התוס'
נכונה למה אקציני' מטיילטול הא אין ביטול מצנה בטיילטול ע"ז מפרש שם הנה וכו' ר"ל
שנעשה בסיס לשלהבת שידלק למצנתו לא יטלטלו ממקומו את השלהבת פן יכבה דאף
דלא יתחייב משום מכבה דהוי דשא"מ עכ"פ ביטול מצנה יתא השלהבת בלא שמן ונר
לא ידלק למצנה לכה אקציני' גם לנר ושמן ופתילה שיהא בסיס לשלהבת ולא יטלטלו
עד שידלק למצנתו וכו' מתורץ הפל וא"צ לכל מה שדחקו התוס' ועולין יפה דברי הגמ'
ורש"י ורמב"ם ודוק היטב: בגמרא אמר אביי ראב"ש סבר לה פאבוה וכו' הוא תמוה
חדא מאי מחדש ועוד מאי לשון פליג הל"ל ועדיפא מדאבנה דהא בההו הוא דמקיל טפי
בזה גופא ונ"ל דבא לומר דבחדא היינו במקצה סבר לה פנותי' להקל ובחדא פליג עלי'
ומחמיר טפי והיינו כמ"ש לעיל דאיהו ע"כ ל"ל טעמא דבסיס וגם טעם דהוקצה למצנתו
ע"כ ל"ל מדמתי' שמן המטפטף וגם בשעה שפכה עדיין הוקצה למצנתו דהא עכ"פ מאיר
מעט בבית וא"כ אמאי אסור לטלטל בשעה שדולק דבהא לא חזינו דפליג להתיר טיילטול
אדרבא מדאמר דין סיפוק השמן פאן אלא ע"כ להורות כ"ש לטיילטול מכ"ש למ"ש לעיל
דאיסור טיילטול נמי משום הוקצה למצנתו וקמ"ל איהו דל"ל הוקצה למצנתו ומותר
בשעה שפכה וע"כ טעמא דאיסור טיילטול בשעה שדולק לדידן' הוא משום שפכה יכבה
א"כ ע"כ ס"ל דשא"מ אסור כמ"ש לעיל וא"כ בההו פליג עלי' לחומרא מדסבר אע"ג
דלא פכה ודוק: בתוס' בד"ה לדברי המתיר וכו' עד ומסיק דאפי' בשל מתכת אסור ר"מ
וה"נ אמרי' וכו' עיין במהרש"א שר"ל דלזה כ' התוס' פן לתרץ מאי דלא משני הגמ'
דלדברי האוסר היינו ר"מ ולא נצטרף להגי' ועי"ז יצא לו קושיא חזקה ע"ש ואני אומר
אפי' לפי שיטתו לק"מ קושיתו דאין זה סברא לומר דלר"י יתא שרי בנר של מתכת
ולר"מ אסור שיהא סברתם הפוכה מאי שלא מצינו רמז מפלוגתא זו בשלמא מאי שר"ל
לר"ש סברא הפוכה בפמוט מצינו לו לר"ש דאמר אכל כוס וכו' דסתמייהו של מתכות

ואינהו לא מצינו דאסרו פלל במתכות אבל רב מאיר לא מצינו שיפליג על ר"י לחומרא ומאי שאמר חוץ משמע בזה מודה לו רק בזה קאמר שפיר דקשה למה לו להג' נימא לדברי האוסר היינו ר"מ ונימא דר"י האוסר במחמת מיאוס לחוד אוסר במחמת איסור לחוד משא"כ ר"מ לא אסר אלא בתרנוניהו ונקא אמנם עיקר שותא דידן מ"ש דבהך ומסיק מתוך זה דע"כ ר"מ לא שרי במתכת מדאמר בחולין וכי הוא שם ברייתא או משנה הא נמי סתם הגמ' והאיך נימא דמש"ה מגי' דברי ר' זירא מאי אן למי' גמ' דלשם מהכא אדרבא משמע ודאי דמש"ה מקשה שם אבל שוחט לא משום דאוסר הכא בנר שהדליקו ומסיק הכא אפי' בשל מתכת דהא קאמר לד"ה אסור וא"כ המהרש"א תלי תניא בדלא תניא וגם הלשון וה"נ לא משמע להוכחה וגם פיון שפבר הוכחו מפאן מאי וה"נ לכן נלע"ד מן קרח דאין זה פנונת התוס' פלל אלא קאי אמ"ש דבשל מתכת בנר שרי ר"מ והא דאסר בנר שהדליקו היינו בשל חרס דקאי אג' ישן של ר"י והוא סברא נכונה ושמה תאמר אף למסקנא סובר ר"מ פן דמה"ת לאסור אף בשל מתכת והא דמסיק דברי הפל אסור היינו בפמוט דאסור אף לר"ש דל"ל ודאי מן קצה מחמת איסור ה"ה לר"מ דחזר מזה לומר שסברתם הפוכות וגם סתם אבל כוס משמע שהוא לכ"ע אבל בנר של מתכת י"ל אף למסקנא שרי לר"מ דהא אף לר"י הוי ס"ד דשרי אלא משום הברייתא ולר"מ לא מצינו לו מה"ת לומר דאוסר ע"ז כתבו מסברתם דלמסקנא פיון דלר"י אסור אף בנר גם לר"מ אסור דמה"ת לעשות פלוגתא חדשה ולשון משמע חוץ מנר שהדליקו משמע בזה לא פליג וגם הלשון נר סתם משמע אף של מתכת בשלמא נר ישן משמע חרס דמתכת לא מיחזי ישן והפל נקרא חדש ובה מתוך דברי ר"י בסתם ודוק משא"כ לר"מ וליהר ראי' כ' לחזק סברתם וה"נ אמרינו בחולין וקשה מנ"ל שם אלא ע"כ ממסקנא דהכא ודוק ומכ"ש שאין מקום לקושא שני של מהרש"א ע"ש אלא בעיקר קושא הראשונה צריך תירץ לפ"ז למה לו להגמ' להג' לימא לדברי האומר היינו ר"מ אמנם י"ל כמ"ש לסברת התוס' פיון דלר"י אסור מסתמא אף לר"מ לזה כ' ומסיק משום הך הוכחה דאל"ה למה לו להג' או י"ל דסתם דברי האוסר היינו ר"י דאסור טפי או כל האוסר כמ"ש לעיל ודוק בלשון התוס' ותמצא פפירוישי דזה קאי אג' דנקא ודוק.

בגמ' אר"י אמר רב מטה שיחדה למעות וכו' ר"ל ודאי משום דס"ל דתכף ע"י יחוד נעשה כלי שמלאכתו לאיסור ועמ"ש בסמוך בפ' התוס' וזה לפי מאי דס"ד אבל במסקנא לא הוי מלאכתו לאיסור כ"א יחדה והניח וכן בכל כלי שמלאכתו לאיסור בעינו הזמנה ומעשה בחול זולת חצוצרת שכתב התוס' לקמן ועפ"ז נ"ל לפירוש דברי רש"י לעיל במשנה בטוב טעם שכתב בד"ה מטלטלין שאינו מאוס וכו' עד שלא דלק בו נר מעולם הך שלא דלק הוא מותר אלא שבא לומר דסתם מטלטלין היינו בין לצורך גופו ומקומו בין מחמה לצל וע"ז כתב שאינו מאוס וכו' ולא הוי מן קצה מחמת מיאוס דליהסר לצורך גופו ומקומו אבל קשה דעכ"פ ליהסר מחמה לצל כמו שאר כלי שמלאכתו לאיסור ע"ז כתב שלא דלק בו נר מעולם וא"כ לא הוי כלי שמלאכתו לאיסור אף ביחודו כמ"ש רש"י הכא דמייירי ביחודו ובנר של מתכת דאמר ר' יהודא שמטלטלין אף הדליקו בו בחול מייירי בלא יחודו כמ"ש רש"י ותוס' לקמן ודוק: בתוס' בד"ה מטה שיחדה למעות נראה דאפילו לצורך גו"מ אסור ר"ל אע"ג דטעמא ודאי משום כלי שמלאכתו לאיסור וא"כ לישרי

לצגו"מ וא"ל דילמא באמת שרי והא דקאמר אסור היינו מחמה לצל דהא עיקרו בא לאשמועינן דע"י יחוד הוי מ"ל ז"א דא"כ קשה מאי מקשה מן מטלטלין נר חדש דילמא שם מיירי לצגו"מ דומיא דאבל לא ישן דאסור אף לצגו"מ משום מוקצה מחמת מיאוס אף אם נאמר דסתם מטלטלין משמע אף מחמה לצל אין בזה כדי להקשות ולהג' דברי רב לקה פתב דאסור דקאמר רב אף לצגו"מ דהוי כחצוצרת ולר"ש ר"ל פיון דחמיר משאר פלי שמלאכתו לאיסור נאמר דאף ר"ש מודה ול"ל למימר לקמן דרב כר"י וע"ז כ' ולר"ש שרי ודוק: וע"כ צא"ל לפי התוס' דגם נר של חרס ושל מתכת הוי כמו מטה ונחצוצרת לענין זה דאל"ה לא הוי עדיין מקשה הגמ' מידי אלא ס"ל להגמ' דשוין הם אלא דמזה יוצא לנו תירץ נכון על קושית רש"י ותוס' לקמן לפי המסקנא דבעינו יחדה והניח מנר של מתכות דילמא דוקא בנר של חרס ס"ל להגמ' דהוי כעין מטה ונחצוצרות דשוב אין עושין ממנה שום תשמיש אבל של מתכת דראוי לתשמיש אחר י"ל דהוי כמו שופר ושאר פלים שמ"ל וצ"ל דס"ל לרש"י ותוס' ודאי דגם נר של מתכת הוי כמו מטה והא שכ' התוס' לקמן שראוי לתשמיש אחר היינו בלא יחדה כמו מטה ודוק או יש לכונן זה בתירץ התוס' לקמן בד"ה ומה נר דלהכי עבידא וכו' אף שהוא רחוק קצת עכ"פ מרנוח יותר לתרץ פן מנאמר דברי התוס' כפושטן שהם דחוקים ע"ש ותמצא שיש לכונן פן ומ"ש ר"י בפרייתא נר של מתכת מותר היינו לצגו"מ ודוק היטב: ע"ב ברש"י בד"ה הניח עלי מעות וכו' עד דהתם בלא יחדו והוא תמוה דא"כ ליתני חוץ מיחדו כמ"ש רש"י בעצמו בנר של חרס כמ"ש התוס' לקה נאדו מפירש"י אמנם נ"ל לפרש דבריו בטוב טעם דנדאי הך דיוק שכ' רש"י לעיל דא"כ ליתני אבל לא יחדו יש לדחות דדילמא הך רבנותא קמ"ל דישן אסור אף בלא יחדו כמו שמשגי כמה זמנין בש"ס כל היכא דפריד לפלוג וליתני בדידן אמנם בנר של חרס מדייק שפיר דא"ל דקמ"ל ישן אסור אף בלא יחדו דהא ישן אין ראוי לתשמיש אחר וממילא הוי יחדו וא"כ הוי מיאוס ויחדו שפיר מדייק ליתני יחדו לחוד נמי אסור אבל בנר של מתכות שפיר כ' דמיירי בלא יחדו וא"ל ליתני חוץ מיחדו דאיהו גופא קמ"ל דהדליקו בו בשבת אסור אף בלא יחדו משום מוקצה מחמת איסור מאי דלא שמעינן זה מיחדו ואל תטעה שזה תירץ תוס' שהוא פרחוק מנרח ממערב שתו' מדחים פירש"י וכו' פי' אחר דחוק ולדידי פירש"י נכון ודוק בתוס' בד"ה יש עלי מעות וכו' עד דבשכח תנן מנער וכו' מ"ש מהרש"א דילמא מיירי בטילטול גמור כמ"ש התוס' לקמן וכו' ע"ש ולק"מ לענ"ד דסתם אסור לטלטלה דקאי אמטה משמע דהמטה אסור לטלטלה בעצמה מחמת המעות משא"כ לקמן דקתני אין גוררין אותה בזמן שישי עלי מעות משמע שפיר לגרור עם המעות וגם הקא מיירי דומיא דרישא וסיפא דקתני אסור לטלטלה דמיירי המטה בעצמה בלא מעות וק"ל וגם סתם אסור משמע אפי' בשכח מותר אפילו עם המעות כמ"ש התוס' לקמן ודוק: בא"ד וי"ל שהניח נכרי לדעת ישראל וכו' עד דהוי כגמרו בידי אדם וכו' עיין במהרש"א שהרבה להקשות ותורף קושיתו דא"כ גם בשה"ל ביה"ש לישתרי ע"ש ולענ"ד דקושיא מעיקרא ליתא אחר שנבין פשט דברי התוס' מה שהקשו וא"ת אמאי לא מוכח מהכא וכו' דע"כ א"ל דמוכח מדקתני והוא שלא הי' ביה"ש ולא נקט אפי' בשבת דז"א דנקט רבנותא אפי' הי' ביה"ש דע"כ למ"ד יש מוקצה לחצי שבת צ"ל פן בכל הש"ס דנקט ביה"ש טפי לרבנותא דאפי' בספק שבת איתקצי ומכ"ש בגוף השבת ומכ"ש הקא דמיירי דהניח עליה בחול קאמר והוא

שְׁסוּלָה מִבַּע"י וְלֹא בִיה"ש עֲצָמָה כַּמ"ש רַש"י וְגַם לַפ"ז לָמָּה הִקְשׁוּ זֹאת אַחַר שְׁהִקְדִּימוּ לְהוֹכִיחַ דִּישׁ עֲלֵיהָ מִיִּירֵי בְּמִנִּיחַ וְגַם א"ל לַפ"ז דְּהוֹכַחְתֶּם הוּא מְדַנְקֵט יֵשׁ עֲלֵי מִשְׁמַע דְּנֻקָּא בְּזִמְנָא שְׁיֵשׁ עֲלֵי וְלֹא אַח"כ מְדַלָּא נְקִט הִי עֲלֵיהָ בְּשִׁבְתָּ ז"א דְּזֵה פְּכָר מוֹכַח מֵהִי עֲלֵי בִיה"ש לַמ"ד יֵשׁ מְוֻקָּצָה לְחֻצֵי שִׁבְתָּ וְגַם אִין זֵה קוֹשִׁיא מְוֻכְרַחַת דְּבִשְׁלָמָא לְקַמְנָ קַתְנֵי בְּהִדְיָא בְּזִמְנָא שְׁיֵשׁ עֲלֵי מְעוֹת תַּדְעָה דְּמִקְשָׁה מִשָּׁם וְלֹא מִהֶכָּא גּוֹפָא וְגַם לְשִׁיטַת הַמְהַרְשֵׁ"א קִשָּׁה לָמָּה הִוָּצְרַחוּ הַתּוֹס' לְהוֹכִיחַ בְּרִישׁ דְּבִרְיָהֶם דְּלֹא מִיִּירֵי בְּשִׁכַח מִפ' נוֹטֵל וְלֹא הוֹכִיחוּ מִהֶכָּא גּוֹפָא דְּאִי בְּשִׁכַח גַּם בִּיה"ש לִישְׁתַּרְי דְּלֹא אִיתְקַצֵי לְשִׁיטַת הַמְהַרְשֵׁ"א דְּמִיִּירֵי בְּחַד גּוֹנוֹי וְגַם יֵשׁ עוֹד לְדַקְדָּק הַרְבֵּה וְאִין לְהַאַרְיָה אַכּוּן נ"ל בְּרוּר שְׁלִילַת פֶּל דְּבִרְיָהֶם דְּנֻדָּאֵי רַב בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׁנֵי חִילּוּקֵי דִּינִים רֵאשׁוֹנָה בְּלֹא יְחֻדָּה דְּאִז אִין הַמְטָה מְוֻקָּצָה מִחֻמַּת עֲצָמוּ אַפ"ה בְּיֵשׁ עֲלֵי מְעוֹת אֲסוּר לְטַלְטְלָה מִחֻמַּת הַמְעוֹת וְזֵה מְוֻכְרַח דְּאִי מִחֻמַּת שְׁהַמְטָה אִיתְקַצֵי מִהַמְעוֹת פְּכָר הַשְׁמִיעֵנוּ בַּהִי עֲלֵי בִיה"ש אֲסוּר מַכ"ש בְּיֵשׁ עֲלֵי אֲלֵא וְנֻדָּאֵי פֶּאן הַשְׁמִיעֵנוּ אַף דְּאִין הַמְטָה מְוֻקָּצָה אֲסוּר מִחֻמַּת הַמְעוֹת וְהַדָּר בָּא לְאַשְׁמוּעֵינוּ דְּאִי לֹא יְחֻדָּה וְאִין עֲלֵי מְעוֹת הִיכָּא שְׁהִי עֲלֵי בִיה"ש אֲסוּר מִחֻמַּת שְׁהַמְטָה אִיתְקַצֵי בִיה"ש וַא"כ הִי נִרְאָה לְכַאוּרָה דִּישׁ עֲלֵיהָ אִיִּירֵי בְּשִׁכַח לֹא דְּוִמְיָא דְּהִי עֲלֵיהָ בִיה"ש דְּהִיא הַרְיֵשׁא הַיְפּוּכּוּ דְּסִיפָּא בְּזֵה דְּהִיכָּא דְּהַמְטָה הַמְטָה פְּכָר הַשְׁמִיעֵנוּ בְּסִיפָּא דְּאֲסוּר אַף בְּלֹא מְעוֹת וְגַם בְּרִישָׁא דְּרִישָׁא בְּיְחֻדָּה וְהַנִּיחַ בְּחוּל אֲלֵא ע"כ דְּהִיא אֲשְׁמוּעֵינוּ אַף שְׁאִין הַמְטָה מְוֻקָּצָה אֲסוּר מִחֻמַּת טִיְלָטוּל מְעוֹת עֲצָמוּ וּבְמִנִּיחַ תְּמִיד מְטָה הַמְטָה אֲלֵא ע"כ נִרְאָה דְּמִיִּירֵי בְּשִׁכַח ע"ז כ' הַתּוֹס' וְהַכְּרִיחוּ דְּז"א וַא"ת אִי בְּמִנִּיחַ א"כ הַמְטָה וְזֵה פְּכָר מוֹכַח מֵהִי עֲלֵיהָ בִיה"ש וּמְרִישָׁא דְּרִישָׁא פְּנ"ל וְלָמָּה לִי פֶּלֶל זֵה הַדִּין ע"ז כ' וּבְמִנִּיחַ בְּשִׁבְתָּ אִיִּירֵי דְּאִז לֹא הַמְטָה וְכו' וְע"ז הַקְשׁוּ שְׁפִיר לוֹכַח מִהֶכָּא דְּאִין מְוֻקָּצָה לַח"ש דְּאִי יֵשׁ מְוֻקָּצָה א"כ גַּם הֶכָּא הַמְטָה וְל"ל זֵה הַבְּבָא הֵא פְּכָר מוֹכַח מִסִּיפָּא מֵהִי עֲלֵי בִיה"ש וְכ"ש בְּשִׁבְתָּ לַמ"ד יֵשׁ מְוֻקָּצָה לַח"ש כַּמ"ש לְעִיל וּלְכַד לֹא כ' הַתּוֹס' שׁוּם הוֹכַחָה שְׁפִכָּר סְמָכוּ עַל מ"ש לְעִיל דְּבַהֲנִיחַ מִבַּע"י וְכו' עַד פְּדָאֵמֵר בְּסִיפָּא דְּמִקְלָתָא וְר"ל ל"ל זֵה הַבְּבָא פֶּן נָמִי בְּמִנִּיחַ בְּשִׁבְתָּ לַמ"ד יֵשׁ מְוֻקָּצָה לַח"ש וַא"ל דְּבָא לְהַשְׁמִיעֵנוּ י"מ לַח"ש זֵה דְּחֻסָּק לֵאמֹר פֶּאן דְּנֻקָּא דִּין זֵה וְלֹא כ"מ דְּנֻקָּט בִּיה"ש וְגַם לָמָּה נִקְטָה בְּבָא אַחְרֵינָא וּבְלִשׁוֹן אַחַר הַל"ל הִי עֲלֵי בִיה"ש אוֹ בְּשִׁבְתָּ אֲסוּר אֲלֵא וְנֻדָּאֵי שְׁנֵה הַיְפּוּכּוּ מִסִּיפָּא דְּהִיא מִיִּירֵי שְׁלֹא אִיתְקַצֵי הַמְטָה וְאֲסוּר מִחֻמַּת הַמְעוֹת וְשָׁם מִיִּירֵי דְּמְטָה אִיתְקַצֵי וַא"כ לַמ"ד י"מ לַח"ש הִיכָּא מִשְׁפַּחַת דְּלֹא אִיתְקַצֵי הַמְטָה וְאֲסוּר לְנַעַר הַמְעוֹת וְאֵהָא תִּירְצוּ שְׁפִיר דְּמִשְׁפַּחַת לִיהַ לְעַנְנֵי נִיעוּר לֹא הִי שְׁכַח וְלְעַנְנֵי מְוֻקָּצָה לֹא הִי מִנִּיחַ וְאֲשְׁמִיעֵנוּ דְּאֲסוּר מִשׁוּם הַמְעוֹת מִשְׁא"כ סִיפָּא מִיִּירֵי בְּמִנִּיחַ לְהַדְיָא הַיְפּוּכּוּ דְּרִישָׁא כַּמ"ש וַא"כ אִין פֶּאן פֶּלֶל מְקוּם לְקוֹשִׁיּוֹת הַמְהַרְשֵׁ"א וְדוּק:.

בגמ' לא יְחֻדָּה לְמְעוֹת וְכו' נ"ל דְּאִין זֵה מִן הַגְּהֵת הַתִּירְחַ אֲלֵא סִימָא דְּמִקְלָתָא דְּרַב שְׁמַעְיָקְרָא לֹא שְׁבִיק לְאַסוּקֵי עַד דְּאַקְשִׁי וְהַגִּי' וְהַדָּר סִימָא סִיפָּא דְּמִקְלָתָא דְּרַב וּק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה מוֹכְנֵי שְׁלָה פִי' בְּקוּוֹטְרַס וְכו' עַד וְאִין נִרְאָה לַר"י וְכו' וּבְאַמַּת צְרִיף לְפָרִישׁ דְּבִרֵי רַש"י פִי רַש"י בְּעֲצָמוּ פִי' פֶּן לְקַמְנָ גַּבִי ג' תִּיבּוֹת ע"ש וְנ"ל לְתַרְחַ כַּמ"ש תּוֹס' בְּעֲצָמָם גַּבִי סְפִינָה לְקַמְנָ פ' ר"ע דָּף פ"ג ע"ב ד"ה גְּלִמְדָה מְשַׁק וְנ"ל דְּסְפִינָה אִינָה מִיְוֹחֶדֶת לְמַדְרַס אַע"פ שְׁפָל שְׁעָה יוֹשְׁבֵינָ בָּהּ ב"א עֵינְרָה עֲשׂוּנִי לְפָרְגָמְטִי וְכו' ע"ש א"כ פֶּן גַּבִי שִׁינָה אַע"ג שְׁפָתָבוּ בְּשָׁם רַש"י וְהִיא עֲשׂוּנִי לְמַרְפֶּכֶת אֲנָשִׁים הִינְנוּ גַם לְמַרְפֶּכֶת אֲבָל

עיקרה לפרגמטי' וגם ברש"י שלפנינו לא פתיב תיבת עשוי' ודוק: בתוס' בד"ה ואין מצלת וכו' עד וק' דמי יביא טומאה על הכלים והוא תימה גדולה על רש"י ולכאורה פירשתי כמ"ש המהרש"א בשם הרע"ב אמנם אחר עיוני ברש"י ראיתי שאין זה פוננת רש"י שכו' בהקדא והמוכני אם היא גבוה מדפני השידה וכו' וגם כ' וגובה המוכני סגין וכו' ותמין' לי על המהרש"א איה אשתמיטתי דברי רש"י אלו אמנם נלע"ד לתרץ לאמיתות דברי פוננת רש"י אחר שנדקדק עוד בדבריו שמביא הך דעירובין באהל זרוק שהוא למותר שלא הי' לו להביא רק המשנה שיכול לחוץ תימי מהי תימי אמנם נ"ל שבה לתרץ בזה קושיא החמורה הזאת והוא שבה דאמר התם דהיינו דוקא למ"ד אהל זרוק שמי' אהל א"ש שיטתו והוא דהנה גם שם י"ל זאת הקושיא למ"ד אהל זרוק לא שמי' אהל והוא טמא מי יבא טומאה עליו דהא אף דף טפח חוצץ והתוס' כ' שם דהוי כמו עוף הפורח הוא דחוק שאינו דומה וגם שם מייברי לענין הכלים המונחים משא"כ ה"א ואף לפי התוס' הכריחו דפלוגתיהו בשידה תיבה המונח וא"כ מי יביא טומאה עליו וגם י"ל דלמה נקט לא שמי' אהל למה צריף פאן אהל הל"ל אינו חוצץ ודאי גבי עיקר פלוגתיהו א"ש דפליגי בארץ עמים ושם גזרו אף על אנורו ואז ודאי אף פשחוצץ מתחת טמא מאנורו רק למ"ד שמי' אהל הוי יושב באהל בפ"ע ולא מיטמא מאנורו אף שפתוח מלמעלה לא גזרו בכה"ג כיון שהוא בתוך אהל בפ"ע ולמ"ד לא שמי' אהל מיטמא מאנורו מדע מדפליגי בשידה תיבה ומגדל ולא פליגי ביושב על דף המיטלטל ונושאין אותו אלא ודאי בכה"ג ודאי טמא מאנורו ואפשר אף שידה מייברי שגם מלמעלה הוא אהל עליו כמו קצת שלנו דומיא דתיבה ומגדל אלא שאינו צמיד פתיל ובכה"ג לא גזרו כן י"ל גבי פלוגתיהו אמנם מאי שמדמה עירוב בבה"ק להתם קשה וצ"ל דנדאי כיון שגזרו על אנור ארץ העמים משום קברות מתים מסתמא גם בית הקברות בא"י אנורו טמא ובעיני דוקא תוף אהל זה מוכח משם לצורך מקומו ואזוא"כ שפיר כ' רש"י אף ה"א מה שמנח מלמעלה מן השידה וא"כ אינו בתוף האהל אף שחוצץ מתחת טמא משום אנורו אמנם אם המוכני מחובר לשידה והוא גבוה מדפני השידה והוי המוכני כמו דפני השידה ומנח בתוף דפני השידה וטהור משא"כ כשהיא נשמטת אין חיבור לה ואינו מנח בתוף אהל וטמא ומוכח רש"י זה מפלוגתא דשם ע"ז הסברא ודוק:: בא"ד ואמר ריב"א דמייברי שפיר וכו' ונ"ל שרש"י נאיד מפירוש זה דאזיל לשיטתיה שסתם שידה עשוי למרפכת אנשים וא"כ עכ"פ אין מוקפת צמיד פתיל והתוס' אזלי לשיטתיהו דלעיל שהוא רק לסחורה וכלים ויכול להיות מוקף צמיד פתיל ועמ"ש לעיל וק"ל בא"ד ואצ"ל דהמוכני יש לה בית קיבול וכו' ר"ל דיש לפרש ג"כ שהמוכני יש לה בית קיבול בפ"ע ומוקף צמיד פתיל בפ"ע ואם אינה נשמטת אז אע"ג שהמוכני ודאי אין מחזיק מ' סאה כיון שהוא חיבור לה והשידה מחזיק מ' סאה גם המוכני אין מקבל טומאה אף שהוא קטנה ומציל ג"כ בצ"פ כמו השידה משא"כ כשהיא נשמטת היא מקבלת טומאה לכה"א אין מצלת אלא שהוא דוחק שיהא למוכני בית קיבול עם צ"פ שאין דרוף בכה"א לכה"א צ"ל דוחק זה אלא שהוא מציל כיון שהוא פשוטי כלי עץ אין מקבל טומאה אף בנשמטת אלא שהחילוק הוא בנשמטת שאין מבטל לה התם ואינו ממעט אם אין סותם כולו וק"ל: בד"ה הא אין עלי מעות שריא וכו' עד ומיהו עיין במהרש"א ומהרש"ל שדחקו להגי' ודוחק להגי' כל הספרים וגם הוא דוחק שהתוס' לקמן החליטו שמוכח ג"כ ממטה דרב

סָבַר כַּרְיִי וְאַחֲכַפּ כ' וּמִיָּהוּ לְסִתּוֹר דְּבַרְיָהֶם הַל"ל א"כ או עי"ל ומכ"ש אם נאמר
שְׂדַבְרֵיהֶם כַּאֲשֶׁר אֵיךְ כ' אַחֲכַפּ דְּלֹא כְּוֹנֵתִי וְגַם מ"ש לַפ"ז לֹא קָשָׁה לְעִיל וְכו' מִשְׁמַע דְּבַבְר
שְׂרֵי אִפִּי יַחֲדוּ וְהַדְּלִיקוּ בְּחוֹל וְזֶה דְּלֹא כְּמִסְקֵנַת הַתּוֹס' לְעִיל בַּד"ה וְיָמָּה גַר וְרַש"ל כְּתַב
בְּאַמַּת שְׁהֶם ב' שִׁיטַת ר"י לְעִיל וְרַשְׁבַּ"א כַּאֲשֶׁר פְּלִיגִי וְדַחוּק מְאֹד וְגַם לֹא הִבִּיאוּ תוֹס' דְּבַרְי
רַשְׁבַּ"א לְעִיל לְכֹן נ"ל לְתַרְזֵן הַפֶּל וּמִקּוֹדֵם נְתַרְזֵן ע"פ הַגְּהַת מְהַרְשֵׁ"א כֹּל יֵתֵר הַקְּנוּשִׁיּוֹת
שְׂכַתְבֵתִי דְּנֻדְאֵי לְפִי הָאֵמַת דְּהוֹכִיחַ הַגַּמ' דְּרַב סָבַר כַּרְיִי וְאַסֵּר מְטָה שְׂיַחֲדָה וְהַנִּיחַ מִשְׁמַע
נֻדְאֵי דַלְר"ש שְׂרֵי מְדַאֲמַר אִיְהוּ דְּאָסֵר וְאֵי אַף לַר"ש אָסֵר מְאִי קַמ"ל הוּא וְגַם מְדַאֲמַר
סִיפָא בַּהִי עָלְיוּ בִּיה"ש כַּרְיִי דְּנֻקָא וְנֻדְאֵי גַם רִישָׁא אֱלִיבָא דַרְיִי דְּנֻקָא וְלֹא לַר"ש כְּמוֹ
שְׂרַצוּ הַתּוֹס' לְהוֹכִיחַ אִיפְכָא וְגַם לְמָה לְנוּ לְדַחוּק דְּנֻדְאֵי מִן הַסְּבָרָא נוֹתְנַת דְּמְטָה לֹא גָרַע
מִחְצוֹצְרַת דְּשְׂרֵי ר"ש כַּמ"ש תוֹס' בַּד"ה הַנ"מ אֱלֹא שְׁהַתּוֹס' כ' שְׁלֹא הִי מְצִי לְהוֹכִיחַ
מְהָבָא דְּרַב סָבַר כַּרְיִי פִּינּוּן שְׂיֵשׁ לְדַחוּת אַף בְּדוּחַק אֲבָל פִּינּוּן שְׂפַכְרַת מוֹכַח מִמְּקוֹם אַחַר
מַה"ת לְנוּ לְדַחוּק וּלְחַלֵּק שְׂמֻטָה גָרַע מִחְצוֹצְרַת וְנָר שֶׁל מִתְּכַת דְּהוּי נְמִי פְּחָצוֹצְרַת כַּמ"ש
הַתּוֹס' לְעִיל עַמ"ש לְעִיל לְכַף אִסְקֵי הַתּוֹס' ג"כ לְעִיל דְּנָר אִיְרֵי בְּלֹא יַחֲדוּ אֲבָל יַחֲדוּ
אָסֵר כְּמוֹ מְטָה דְּכִינּוּן דַּלְר"ש אֵין חִילוּק דְּשְׂרֵי גַם בְּמְטָה גַם לַרְיִי אֵין חִילוּק וְגַם בַּהַנ"מ
שְׂפִיר כ' דְּמִסְתַּבֵּר נְמִי לְהוֹכִיחַ מִמְּטָה דְּלֹא גָרַע מִחְצוֹצְרַת אֱלֹא שְׂכַתְבוּ שְׂאִין הוֹכְחָה
מִכְרַחַת שֶׁהִי יְכוֹל לְדַחוּת בְּדוּחַק אַף שְׂאִין הָאֵמַת כֹּן וְגַם י"ל שְׁהַנְּצָרְכוּ לְהַף וּמִיָּהוּ דְּקָשָׁה
טוֹבָא לְמִאֵי דְּאִסְקֵי שְׂרַצָּה לְהוֹכִיחַ שְׂרַב סוֹבֵר כֹּן בְּמִיָּגוּ דְּאַתְקַצִּי בִּיה"ש כַּרְיִי וְהוּא תִּימָה
גְּדוּלָּה מְאִי צְרִיף לְהוֹכִיחַ זֶה פִּינּוּן דְּאָמַר כַּאֲשֶׁר בְּפִירוּשׁ וְהוּא שְׁלֹא הִי עֲלִי בִּיה"ש אַף בְּלֹא
יַחֲדוּ וְלַר"ש וְנֻדְאֵי שְׂרֵי דְּהָא מִתִּיר בְּנָר שְׂפַכְבָּה אַף שַׁע"כ"פ עֲשׂוּנִי לְכַף לְכֹן כְּתַבוּ וּמִיָּהוּ
וְכו' וְא"כ הֵינּוּ יְכוֹלִין לֹמַר דְּאַף לַר"ש סָבַר רַב כֹּן דְּהַנִּיחַ עֲלִי בִּיה"ש מְעוֹת גָּרַע טְפִי
מְנַר דִּי"ל ג"כ דְּקַפִּיד מְשׁוּם מְעוֹת טְפִי מְנַר וְע"כ צ"ל כֹּן לְפִי דַעַת הַמְּקַשֵּׁן כְּמוֹ שְׂנַבְאָר
לְכַף הַנְּצָרָה לְהוֹכִיחַ מִמְּקוֹם אַחַר דְּאַף גַּבִּי גַר אָסֵר רַב מְשׁוּם בִּיה"ש וְשֵׁם שְׂרֵי ר"ש
לְהַדְיָא וְדִיק זֶה נ"ל בְּרוּר וּמְוַכָּח אַף לְפִי הַגְּהַת מְהַרְשֵׁ"א: וְעַפ"ז נ"ל לְקַיִם גִּירְסַת
הַסְּפָרִים דְּשִׁינִיף כַּאֲשֶׁר שְׂפִיר הִף וּמִיָּהוּ וְהוּא דְּצָרִיכִין אֲנִי לְבָאָר מָה הַקְּשָׁה אַרְבַּ דְּאָסֵר
מְשׁוּם בִּיה"ש מְהַף מְשָׁנָה וְכִי לֹא יַדַע בְּרִייתָא מְהַמְשָׁנָה דַּרְיִי וְר"מ אָסֵרִי בְּנָר שְׂדַלֵּק
בְּשַׁבְּתָא אַף בְּכַבָּה וְר"ש מִתִּיר וְאִם הוּי ס"ד דְּמְשָׁנָה כַּרְיִי קָשָׁה בַּלֹּא"ה וְאִם הוּי ס"ד דְּרַב
כַּרְיִי הָא ר"ש שְׂרֵי בְּנָר וְאִי מְשׁוּם דַּס"ד דְּאַף לַרְיִי שְׂרֵי בְּמוֹכְנֵי פִּינּוּן דְּלֹא יַחֲדוּ לְכַף
פְּרִיף מִמְּטָה דְּרַב דְּאִיְרֵי בְּלֹא יַחֲדוּ הָא בְּנָר מִיְרֵי בְּלֹא יַחֲדוּ כַּמ"ש רַש"י תוֹס' לְעִיל וְגַם
בְּכּוֹלָה ש"ס מִשְׁמַע דַּרְיִי סוֹבֵר מְגוּ דְּאַתְקַצִּי בִּיה"ש אַף בְּלֹא יַחֲדוּ כְּמוֹ גַּבִּי סוֹכָה לְעִיל
וּשְׂאָר מְקוֹמוֹת אֲכֹן בַּל"ז י"ל דְּהוּי ס"ד דְּמְשָׁנָה דְּמוֹכְנֵי אִיְרֵי בְּשַׁכַּח וְשְׂרֵי אַף לַרְיִי וּלְכַף
פְּרִיף מְרַב דַּג"כ בְּשַׁכַּח מִיְרֵי אֲבָל פִּינּוּן שְׁהוֹכִיחוּ הַתּוֹס' דְּמוֹכְנֵי אִיְרֵי בְּמַנִּיחַ וְגַם לְעִיל
מוֹכִיחוּ דְּרַב אִיְרֵי בְּמַנִּיחַ קָשָׁה וְצ"ל דְּהוּי ס"ד דְּרַב סוֹבֵר כַּרְיִי וְאַפ"ה אָסֵר בְּמַעוֹת
בִּיה"ש דְּמַעוֹת גָּרַע טְפִי מִן שְׂאָר מְוַכָּחָה דְּקַפִּיד עֲלִי וְכֹן מוֹכַח מְדַאֲמַר בְּתַרְזֵן הַנ"מ דְּרַב
כַּרְיִי מִשְׁמַע שְׁנָה עֵיקַר הַתִּירְזֵן דְּהוּי ס"ד דְּרַב כַּרְיִי וְע"ז קָשָׁה הִיכִי ס"ד דְּרַב אָמַר זֶה
אֱלִיבָא דַרְיִי הָאֵיף אָסֵר בְּרִישָׁא מְטָה שְׂיַחֲדָה וְהַנִּיחַ עֲלִי מְעוֹת בְּחוֹל דְּהוּי רַק מְלֹאכְתּוֹ
לְאִיסוּר וְזֶה נֻדְאֵי שְׂרֵי לַרְיִי אַף בְּחָצוֹצְרַת וְלֹא שְׂיַיָּף לֹמַר דְּגָרַע דְּקַפִּיד אֲמַעוֹת דְּהָא לֹא
הִי עֲלִי בִּיה"ש וְצ"ל וּמִיָּהוּ מְטָה וְכו' ר"ל אַף בְּיַחֲדוּ וְהַנִּיחַ בְּחוֹל הוּי ס"ד דְּמְקָשָׁה דְּמוֹדָה
ר' שְׂמַעוֹן אֲבָל לְפִי אֵמַת נֻדְאֵי ז"א לְכַף כ' גַּבִּי הַנ"מ שְׂיַכּוֹל לְהוֹכִיחַ לְפִי אֵמַת אַף מְזָה

כמ"ש לעיל ודוק: או י"ל ע"פ סיגנון זה פנין שהוכיחו שאיירי במניח ע"כ צ"ל דס"ד דמקשה דאף לר"י שרי בלא יחדו כמ"ש וא"כ קשה מנר אמטה שיחדו פנין דע"כ אף גבי נר לפי ס"ד דמקשה איירי ביחדו פנין דס"ד בלא יחדו שרי אף בהדליקו עליו בשבת וא"כ נר דאסור בהדליקו בשבת ע"כ ביחדו וא"כ אמאי שרי ר"י בהדליקו עליו בחול הא אסור מטה שיחדו והניח בחול כמו שהקשו לעיל תוס' ורש"י פנין דאזיל תירוץם לפי ס"ד דמקשה ע"ז כ' ומיהו וכו' עד לפ"ז לא קשה וכו' ארש"י ר"ל לפי ס"ד דמקשה לק"מ והוי ס"ד דנר איירי ביחדו ובלא יחדו שרי ותוס' ורש"י לעיל שהקשו והכריחו דאיירי בלא יחדו היינו לפי האמת כמו שפתיבתי ודוק.

דף מה ע"א בתוס' בד"ה אלא שמן שבנר וכו' עד תימא לר"י דמאי נקט שמן שבנר וכו' נ"ל לפי פשוטו להמשיכו מהקודם די"ל דלהכי נקט אלא שמן שבנר שגם הוא למותר והל"ל סתמא דשרי אלא דלא תקשי משמן שבנר בשעה שהוא דולק דמודה ר"ש שאסור הואיל ולא פסק עדיין דיחוי שלו והכא ג"כ לא פסק דיחוי וע"ז הוצרך לתרץ משום ששם הוקצה למצנתו ולאסורו משא"כ הכא אבל עכשיו שכ' התוס' דלא קאמר שמן שבנר ממש אלא מטפטף ומשם לא שניף לומר דלא תיקשי דהא ליכא בשום משנה וברייתא דר"ש אסור שמן המטפטף וליכא שום הוכחה מאיזה מקום שאסור דהא לא תני בשום מקום דשמן בשעה שהוא דולק אסור באכילה דלכח דקאי אמטפטף ולעיל קאמר לענין טילטול וזה הוצרך לומר עד שהוצרך טעם לקמן משום בסיס ולא מוכח דאסור אלא מהכא שפיר הקשו אמאי לא אמר גרוגרת וצמוקין דהוי דומיא דחיתים הנ"ל ואי לאשמעינן דאסור מטפטף לא שניף לכאן ודוק זה הנ"ל בפירוש דברייהם ברור אבל נ"ל לתרץ קושיותם זה ואפשר אף הם רמזו אותו במ"ש תימא ב"א ולדחות אף פירושם לעיל דקאי אמטפטף וכשל עוזר ונפל עזר ממילא כי לענ"ד הוא רחוק לר"ש לאסור שמן המטפטף יותר ממותר שמן שבנר דה"נ יושב ומצפה דשכיח מאד לטפטף כמ"ש התו' בעצמם לעיל וגם שאר ראיות שכ' לעיל ומ"ש אני לעיל לפרש לשיטת רש"י דכאן קאי אטילטול ג"כ דוחק קצת דכאן מייירי לענין אכילה אלא נ"ל לתרץ קושיותם הראשונה בטוב טעם ומתורץ ממילא קושיא והוא שהגמ' בא לתרץ ק' תמורה אמאי דשרי החיתים הא בכוס וקערה מודה ר"ש לעיל דאסור אף לאחר פניבוי אף שפכר פסק דיחוי פנין שלא ידע שיפסק ולא הי' יושב ומצפה מכ"ש הכא גבי חיתים וביצים שעדיין לא פסק הדיחוי שלא הי' יושב ומצפה דליתסר והכא לא שניף לומר שאסור גבי כוס שאסור משום איסור פניבוי או משום הוקצה למצנתו דהא פסק כל זה לאחר פניבוי ואפ"ה אסור ומשני ע"ז אין מוקצה לר"ש דליתסר היכא דדחיני' בידיים בין השמשות אלא שמן שבנר בשעה שהוא דולק ר"ל דאקציני' על שעה שהוא דולק דאקציני' למצנתו ולאסורו ואז אף דאזיל המצוה ואיסור פנין דלא ידע ואקציני' על ב' אלו אסור משום מוקצה אבל הכא לא אדחיני' למצוה ואיסור ואל יתא דוחק לשון בשעה שהוא דולק פנין דאקציני' להדלקה לב' אלו בשעה שהוא דולק אף אם פכה תוף הזמן נשאר עכ"פ המוקצה וכצ"ל לפי תוס' דקאי אמטפטף ועפ"ז מתורצים ב' קושיות התוס' ומתורץ נמי ק' הגמ' שמקשה והוקצה למצנתו לא וכו' מי איכא שום ה"א שיהא מוקצה למצנתו מותר הא לחד פ"י הוא מדאורייתא בסופה אבל פנין דמייירי לאחר שאזיל האיסור אלא שאקצה תחילה למצנתו ולא ידע שליזול שפיר י"ל דשרי רק בנר אסור בכוס משום שאקציני' לשניהם וע"ז

מקשה מסנפה דשם אסור אף שגפול תוף שבעה כמ"ש בגמ' שם בבביצה ודוק פי נ"ל ברור נאמיתי ועמ"ש תוס' בסמוך ועל חוג זה סובב כל הסוגיא ביותר נאות ודוק: בתוס' בד"ה עד מוצאי י"ט האחרון וכו' עד לא אתיא עיין בע"ב בתוס' אמר לי מנרתא שאני שהקשו ג"כ פנה ותיקרו באופן אחר ע"ש ולכאורה סותרים דבריהם אבל פד דייקת דבריהם ממש אחת ניתפרש נמי היטב תירוץם דהכא שהוא מרפס איגרא לפי פשוטו דלא מצינו בכל הש"ס חד בבא שיהא מקצתה פחד תנא ומקצתה פאינדו נאפילו רישא וסיפא מקשה תמיד אזה אם לא במקום שאין בריה אמנם מקודם נפרש דבריהם דלשם שכ' לבסוף ולהכא אין להוכיח מסנפה אגר שהוא למותר אלא משום שכ' דבסנפה הוקצה למצנתו דחמיר שפיר אמרינו הואיל והוקצה ביה"ש וכו' משא"כ בטילטול דגר וינקשה לך דהא ר"ש מתיר אף לאכול מותר השמן שבגר דלענין אכילה הוקצה למצנתו ביה"ש שיש בו ביטול מצנה ע"ז כ' דנדאי ר"ש שרי אף בזה אלא דכאן רצה להוכיח דאף בטילטול גר סבר כר' יהודא דכנלא שמעתתא שם מיירי בטילטול ומשום דסבר ר"י כר' יהודה בסנפה דהוקצה למצנתו ביה"ש אין להוכיח דבטילטול גר סבר כר' יהודא פיון דבזה אמר אמרו הלכה כר"ש: והכא דהקשו אר"ש גופא נשמרו מזה דלא תימא דבהוקצה למצנתו ביה"ש דחמיר טפי מודה ר"ש לכה דייקו להקשות ממותר השמן שבגר שג"כ הוקצה למצנתו נאפ"ה ר"ש מתיר וא"כ היכי מצי הברייתא כר"ש נאהא תיקרו כמ"ש שם והוא לאו דברייתא אתיא כר"ש אלא דתנא דברייתא סבר בסנפה דעלמא כר"ש דשם לא הוקצה למצנתו אלא מחמת איסור וכן בסנפת חג בחג שהוקצה למצנתו ממש מודה ר"ש אף בנפלה פיון שלא ידע אבל בהך דהוקצה למצנתו ביה"ש דידע שלא יוקצה למחר לא סבר תנא דברייתא כר"ש אלא כר' יהודא משום דחמיר טפי וזה שכ' לא אתיא כר"ש ר"ל דלא סברא כר"ש בזה כמו שפתיבתי שם לר' יוחנן ודבריהם אחרים ודוק: ברש"י בד"ה עד מוצאי יו"ט האחרון והכא מוקצה למצנה איפא ר"ל אף בגפול תוף החג ממנו אסורה כדמיייתי בסמוך משוין בסנפת החג דמיירי בגפול אפ"ה אסור דומיא דשאר י"ט דשרי דאיירי בגפול ודאי כמ"ש רש"י בסמוך והוא בגמ' שם בבביצה ומכרח א"כ מוכח דגם בהוקצה ביה"ש ראשון משום מצנה אסור כל ח' אף דאזיל המצנה דהוי רק מוקצה מ"מ ודוק: בא"ד דאי משום סתירת אהל וכו' לכאורה צ"ע דרש"י בעצמו כ' שם דבפירות ושאר נוי ליכא משום סתירה ע"ש גבי אין בודל כל ביה"ש והוא מוכרח דאל"ה לא שייך אין בודל ביה"ש כמו בעצמי סנפה דלא מהני פיון שעכ"פ אסור ביה"ש משום סתירה ע"ש בבביצה בסוף שמעתא וצ"ל דנדאי יש בהו משום סתירה פיון דהוי בסוף מידי דהוי אכל הסמוך לסוף דאסור משום סתירה כמ"ש בבביצה אבל שם מיירי בהתנה לומר אינו בודל כל ביה"ש מהם א"כ גלי דעתך שאינו מבטלו שם לסוף רק לפי שעה שוב לא שייך בהו ג"כ סתירת אהל כמ"ש בגמ' בבביצה באסירייתא אף שסמוך לסוף לית בהו סתירה ופירש"י פיון דלא היתר התבילה גלי דעתך שלא הניחו לשם סוף מכ"ש הכא דהתנה בהדיא משא"כ ברישא דלא התנה ס"ל לרש"י דגם בפירות יש בהו משום סתירת אהל לכה הנצרה לתרץ פאן: ונ"ל דלהכי הנצרה רש"י לסברא זאת ולדחוק ולא קאמר דלית בי' פלל משום סתירה כמ"ש התוס' שם דבזה סברא מתורץ היטב ק' התוס' בד"ה עד מוצאי י"ט האחרון שתירוץם דחוק מאד כמ"ש למעלה ואף לפמ"ש אני לעיל פירושם הוא דחוק קצת אמנם לפי שיטת

רש"י לק"מ דלהכי אסור בי"ט האחרון משום איסור סתירת אהל ולא משום מוקצה
כלל ואיסור י"ט האחרון לא מייריבנפל או אף בנפל פנין שמתחלה הקצהו גם ליי"ט
אחרון ודוק אלא שהתוס' שהקשו אנלי לשיטתיהו דלשם שכתבו דאף בלא התנה לא
שייף בהו סתירה ודוק: ועפ"ז ממושף היטב דברי רש"י לדין די"ט אחרון דמהכא מוכח
דהוי גם בהו סתירה והוצרף לתרץ ודוק: ברש"י בד"ה אלא מן הסמוך לה וכו' עד ומהך
דר' חייא בר' יוסף הוי מצי לאותבי וכו' וא"ל דילמא מיירי דוקא בי"ט דג"כ הוקצה
מחמת איסור סתירת אהל וכיין דהוקצה מחמת תרתי לק"מ וצ"ל פנין דקתני סתמא בְּחַג
משמע כל החג אף חה"מ ודוק וכן משמע בהדיא ברש"י ד"ה ושוין: בא"ד אלא ניחא לי
וכו' עד פי ר' חייא וכו' והוא תמוה דא"כ מאי מקשה מברייתא ראשונה דילמא לאו ר"ש
היא ואי משום דמוכח מברייתא דר' חייא בר' יוסף הא לאו דסמכא וגם בלא"ה תמוה
דהאיך מוכח מפאן דברייתא דלעיל אתיא כר"ש וכי משום דר"ש ג"כ מודה שאסור א"א
לומר דברייתא דלעיל אתיא כר' יהודא הא ר"י ג"כ אוסר ומיהו לולא דברי רש"י דהכא
יש לדחוק בגמ' דמסקנת קושיא הוא מברייתא דרחב"י וכן משמע ברש"י ד"ה ושוין
אבל לדברי רש"י דהכא א"א לומר פן וצ"ע וע"כ צריף לדחוק דמוכח מרישא דהכא
דברייתא דלעיל ר"ש היא דאי ר"י מאי נקט לעיל סיפכה פהילכתה דמשמע דאיירי
בסופת החג בְּחַג הוי לי למינקט גם בשאר י"ט ובזה א"א לומר שהיא משונבשת ור"י
מתיר בשאר י"ט דהא משנה מפנרש בביצה שגם בשאר י"ט אסור ואמאן תרמיין ונקט
הברייתא דר' חייא בר' יוסף משום דמפנרש בהדיא בי ומהמשנה דשם וגם מהברייתא
דלעיל מוכח דגם הסיפא דרחב"י אמת וגם שלעיל אתיא כר"ש ומקשה מתרנוייהו כמ"ש
רש"י בד"ה ושוין ודוק: שייף לשבועות או לסוכות וא"צ להאריכות רק להתורף מסקנת
פה.

בתוס' בד"ה ואם התנה בריש המביא פריף עלה וכו' יען שדברי התוס' פאן המה
מופלאים מאד וגם דברי התוס' בביצה שם בהך ענינא המה תמוהים וגם דברי הגמ' בכאן
מרפסין איגרא פאשר נבאר ומי אפר עינים לו יעצור פח להניח הדברים על תמיהתן
גדולה פאשר כ' המהרש"א ולענ"ד אחרי ירד קצת לעומק הדברים דברי התוס' דהכא
וילשם הם פאחד אחודים ומוכרחים וברורים וגם דברי הגמ' יתפרשו היטב בלי דוחק
והכרחתי לצאת מדרכי פאן ולהאריף קצת: המהרש"א הטיל גודא רבא על התוס' שהמה
ח"ו בדאים שאינו פן שם על זה ע"ש ובר מן דין קשה טובא מאי בעו בזה פאן וגם דברי
הגמרא תמוהין בראשון קושית רש"י דלא מקשה מברייתא דרחב"י ותירוצו תמוה
כמ"ש למעלה וגם מאי זה התחלת קושיא מברייתא עד שאמר וממאי מאי זה קושיא
ותירץ היכן נזכר פאן ר"ש וגם לאחר שהביא הברייתא דרחב"י האיך מוכח דברייתא
דלעיל ר"ש וגם הך ואם התנה שהביא בשניהם אין לו פירוש פאן וטרם נבאר דברי
התוס' דלשם וע"ש בגמ' דף ל' ע"ב מן תני ר' חייא בר' יוסף עד סוף הסוגיא אבל עצי
סופה דחלה קדושה עליוהו איתקצאי לשבעה וע"ש בתוס' בד"ה אמר רב מנשיא וכו'
עד משום דאינו נשאר במסקנא נקט האמת והוא תמוה דאדרבא הוא מוכרח במסקנא
דכיין דמסיק דעצי סופה לא מהני תנאי ע"כ הך ואם התנה דנקט גבי עצי סופה קאי על
סופה דעלמא ומהרש"ל פי בדוחק גדול והמהרש"א פתב שתוס' ס"ל כשיטת הרי"ף
דלמסקנא מהני תנאי אף לסופת החג אף לפי גירסתינו ע"ש אמנם הוא דוחק דמנ"ל

להתו' להחליט פן ע"פ גירסתינו בשלמא לגירסת הרי"ף מוכרח פן אכל לפי גירסתינו אדרבא משמע כפירש"י כמ"ש ה"ן ע"ש ונאמר שאינו דוחק מנ"ל לדחות פירש"י הנראה טפי עד שכ' בהחלט שאינו נשאר במסקנא אמנם נ"ל לבאר שדבריהם מוכרחים ע"פ שיטתם והוא דמקודם מוטל עלינו חובת ביאור קושיותם שאין לו פירוש לפי שיטתם שהקשו דבמוקצה מחמת איסור לא אשכחנא דמהני בי' תנאה מה זה קושיא אם לא אשכחן במקום אחר ואשכחן פאן אם קאי אסופה דעלמא הא גם במוקצה מחמת מצוה לא אשכחן בשום מקום אלא פאן בסיפכה פהילכתה וגם מאי בכה אם לא אשכחן למה לא נדמה מילתא למילתא כמ"ש הרבה פוסקים להתיר תנאה בנר שפכה מהכא וגם תימה גדולה דהא נדאי מוקצה מחמת מצוה חמיר מן מוקצה מחמת איסור פדחזינו הכא לר"ש דל"ל מוקצה מחמת איסור ואית לי' מחמת מצוה וכן בכלה מכליתין דשבת מוכח להדיא דמחמת מצוה חמיר ומה"ת לומר דבמוקצה מחמת מצוה יהנה תנאי ובמחמת איסור לא יהנה תנאי עד שנעשה מזה קושיא אנמי דמתיר תנאי במחמת איסור אין זה אלא תמה והפלא אמנם דבריהם ברורים להקשות בקושיא מוכרחת ובנוים על יסוד עצום והוא הירושלמי שהביא ה"ן פ' פירה שאם התנה על הנר שרי שהקשה במאי אנו קיימין אי כר"מ אפילו התנה אסור ר"ל פיון דאית לי' אפילו נר זוטא שדלק בשבת שיזע שיקבה אסור לאחר שפכה פיון שנאסר ביה"ש אסור כל היום א"כ מאי מהני תנאי דהא ע"כ נאסר ביה"ש בשעה שדלק ונאסר כל היום מיגו דאיתקצי לביה"ש דלא שייך בי' לומר אינו בודל כמ"ש מהר"ש"א פאן ע"ש ואי לר"י ומיירי בנר ישן שלא הדליק עליו והי' יכול לומר אינו בודל ביה"ש הא נר מאוס הוא ואין יכול להתנות על מאוס שלא יהא מוקצה ואי כר"ש בלא התנה נמי מותר ומשני כר' שמעון ובכוס וקערה ונעשית דאסור משום דלא גלי אדעת' שיקבה אבל בהתנה גלי אדעת' שלא הקצהו והני כמו נר זוטא בלא התנה משמע מפני דהתנה לא מהני אלא במקום שמהני גילוי דעת אבל למאן דאוסר מוקצה מחמת איסור אף בנר זוטא אף שיזע שיקבה לא מהני תנאי דכיון דאיתקצי לביה"ש איתקצי לכולי יומא ומכ"ש במוקצה מחמת מצוה למאן דאוסר מחמת ביה"ש אף היכא דזע לא מהני תנאי זולת אם יאמר אינו בודל כל ביה"ש דלא איתקצי כלל וכן לר"ש דמתיר מוקצה הן מחמת מצוה או מחמת איסור אפילו שניהם אם יזע בנדאי דהא מתיר בנר זוטא אלא בספק כגון סופה רעועה אוסר במצוה וכן כוס וקערה מהני שפיר תנאי אלא דבמצוה בעינן אינו בודל ביה"ש גבי סופה כמ"ש מהר"ש"א ג"כ כל זה דאל"ה איתקצי לכולי ז' יומא משום חג שבעת ימים כמ"ש מהר"ש"א אמנם דבריו תמוהים דא"כ מאי פריף הכא מסופה אשבת אלא נראה נדאי משום דאף ברעועה פיון שלא יזע שיפול ואתקצי ביה"ש למצוה איתקצי לכולי ז' יומי וכן בשבת לכולי יומא אבל היכא דזע נדאי א"צ שום תנאי כמו נר וכן במוקצה מחמת איסור או במצוה למאן דאוסר אף ביזע היינו לר' יהודא או לר"מ לא מהני תנאי הארכתי קצת לברר הדין על בריו לשיטת התוס' והוא מהירושלמי הנ"ל אף שה"ן פירשו קצת בדרף אחר לר"מ ועפ"ז פסק להתיר פהרמב"ן בהתנה בשבת בנר אף דקי"ל לאוסר מחמת איסור אמנם לשיטת התוס' שפסקו בשבת לאוסר התנה נדאי ס"ל כמ"ש וכן כתבו תוס' בהדיא פרק פירה דף מ"ד שנר שפכה הני כמו התנה ולמאן דאוסר בו אוסר בהנאה והוא ע"פ שיטה שכתבתי דהתנה היכא דלא יוכל לומר אינו בודל לא הני אלא גילוי דעת למיהני כמו נר

שְׂכָבָה אִמָּנָם אֶף לְשִׁיטַת הָרֶ"ן ע"כ"פ מְוַכַּרְח דְּלֶר"י וּר"מ עֲצָמוּ לָא מְהַנִּי הִתְנָה פִּינּוּן שְׂכָבָה הִירוּשְׁלָמִי פֶּן לֶר"מ וּבְמִוֶּקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר ר"מ אוֹסֵר נְמִי כִר"י וְאֶדְרָבָא ר"מ מִחֲמִיר טְפִי וְלֹא כ' הָרֶ"ן דְּמְהַנִּי הִתְנָה אֶלָּא לְדִידוֹן דְּפִסְקִינּוּן כִר"ש בְּכָל מְוִקְצוֹת שְׂמִקְצָה מִדְּעֵתוֹ אֶלָּא בְּמִוֶּקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר פִּסְקִינּוּן כִר"י וּנ"ל דְּנִקְא הִיכָא דְלֹא הִתְנָה אֲבָל בְּהִתְנָה פִּסְקִינּוּן כִר"ש וְלִדְבָרֵיו ע"כ צ"ל דְּהָא דְאִסְקִינּוּן הִכָּא דְבָעִינּוּ אִינוּ בּוֹדֵל כָּל בֵּיה"ש וּבְנֵר בְּשַׁבַּת א"א לֹמֵר פֶּן הִינּוּ מְשׁוּם חֵג שְׁבַעַת יָמִים כִּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א וְלִדְבָרֵיו יִקְשָׁה מֵאֵי מִקְשָׁה הִכָּא מִסְּנִפָּה אֲשַׁבַּת וּצ"ע וְאֶפְשָׁר לִינְשַׁב וְלֹא רְצִיתִי לְהֶאֱרִיךְ עוֹד אִמָּנָם לְשִׁיטַת הַתּוֹס' וְעַפְמ"ש אֲנִי פִירוּשׁוֹ הוּא הַמְחַנּוֹר וְשִׁפִּיר כ' רַמ"א בְּסִי' רַע"ט שְׁפָן נוֹהֲגִין ע"ש וְעַפְמ"ש פֶּה מִתְנַרְץ הֵיטֵב קְוִשׁוֹת בַּעַל הַמ"א שֶׁם שְׁהִקְשָׁה אֲדַעַת ש"ע מִסְּנִפָּה אֲשַׁבַּת וְתִירֵץ מְשׁוּם דְּבִי"ט קי"ל כִר"י וְהַנִּיחַ בְּקִוְשָׁא דְהָא בְּמִוֶּקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר גַּם בְּשַׁבַּת קי"ל כִר"י וְלַפְמ"ש לִק"מ דְּהָא לֶר"י עֲצָמוּ וְדָאֵי לָא מְהַנִּי תְנָאֵי אֶף לְדַעַת הָרֶ"ן שֶׁהוּא דַעַת הַש"ע שֶׁם אֶלָּא דְבַהֲתָנָה קי"ל כִר"ש פְּמוֹ שְׁאָר מִוִּקְצַת דְּהִכִּי מְשַׁמַּע בִּירוּשְׁלָמִי לְפִירוּשׁוֹ דְּמַש"ה לָא מְהַנִּי תְנָאֵי מְשׁוּם כָּל הַמְיֻחָד לְאִיסוּר אִיסוּר ר"ל וְהוּי עַכ"פ כְּשֶׁאָר מִוִּקְצַת וּבָהָא קי"ל כִר"ש אֲבָל בִּי"ט דְּקי"ל בְּכָל מְוִקְצָה כִר"י וּר"מ וְדָאֵי לָא מְהַנִּי הִתְנָה וּמַכ"ש לְשִׁיטַת מְהַרְשֵׁ"א דְאִיסוּר מְשׁוּם חֵג ז' יָמִים לִק"מ וְדוּק.

הַעוֹלָה מְכָל אֶלָּה דַעַכ"פ לֶר"י וּר"מ עֲצָמוּ כ"ע מוֹדוֹ דְלָא מְהַנִּי תְנָאֵי וּא"כ שְׁפִיר הִקְשׁוּ תוֹס' דְּהָאִיךְ מְשַׁנֵּי דְקָאֵי סִיפָּא אִסְפָּה דְעֵלְמָא וְהִינּוּ לֶר"י הָא ר"י דְאִיסוּר מְוִקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לָא מְהַנִּי בִי תְנָאֵי וּכ"ש בְּמִחֲמַת מְצָנָה לְדִידוֹן פִּינּוּן דְאִיסוּר בְּנֵר שְׂכָבָה שְׂיַדַע וְדָאֵי שְׂיַכְבָּה א"כ מְהַנִּי תְנָאֵי פִינּוּן דְלָא יְכוֹל לֹמֵר אִינִי בּוֹדֵל בֵּיה"ש וְעַל אַח"כ בְּלֹא"ה יַדַע וְאַפ"ה אִיסוּר מְשׁוּם דְאִיִּתְקַצִּי לְבֵיה"ש וּמֵאֵי מְהַנִּי תְנָאֵי עַל אַח"כ וּכְמ"ש הִירוּשְׁלָמִי הַנְּז"ל לֶר"מ וְלֶר"י וּכ' לְשׁוֹן לָא אֲשַׁפְחֵן מְשׁוּם שְׁהִינּוּ יְכוֹלִין לֹמֵר דְגַמ' דִּידוֹן פְּלִיג אִירוּשְׁלָמִי אֶלָּא שְׁהַסְגִּיא הוּא הִיכָּא דְלָא אֲשַׁפְחֵן בְּהִדְיָא דְפְּלִיג ס"ל ג"כ הִכִּי אוֹ לָא אֲשַׁפְחֵן סְכָרָא לְהַתִּיר תְנָאֵי לְמֵאן דְאִיסוּר בְּמִוֶּקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר בֵּיה"ש וְזוּ מִמֶּשׁ קְוִשָׁא שְׁהִקְשׁוּ בְּשַׁבַּת דָּף מ"ד ע"ז הַתִּירֵץ אֶלָּא שְׁשֶׁם תִּירְצוּ בְּעַנְיָן אַחַר לְתַרְץ אֶף לְפִי ה"א דְהִכָּא וְהוּא דְחִוּק וְכָאן כ' תִּירְץ אַחַר יוֹתֵר נְכוּן וְלֹא כִמ"א שְׂכ' בַש"ע עַל רַמ"א שֶׁהוּא שִׁיטַת הַתּוֹס' דְלִשְׁמ תִּירוּצָם דְלִשְׁמ וְזֶה אִינוּ שְׁתוֹס' לָא כ' שֶׁם פֶּן אֶלָּא לְתַרְץ לְפִי ה"א דְהִכָּא וְהִכָּא פְתִיבוּ הַתּוֹס' דְלָא קָאֵי בְּמִסְקָנָא אֶלָּא דְלֹא מְהַנִּי שׁוּם תְנָאֵי לְמֵאן דְאִיסוּר מְוִקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר וְע"ז תִּירְצוּ יָפָה דְלָא קָאֵי הִכָּא בְּמִסְקָנָא וְהוּא מְוַכַּרְח פִּינּוּן שְׁמִתְרֵץ דְתְנָאֵי לָא מְהַנִּי אֶף לֶר"ש אֶלָּא בְּאוֹמֵר אִינוּ בּוֹדֵל כָּל בֵּיה"ש וּבְמִוֶּקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לָא יְכוֹל לֹמֵר פֶּן וְאֶף דְשֶׁם קָאֵי בְּמִחֲמַת: מְצָנָה הָא וְדָאֵי לֶר"י אִיסוּר מִחֲמַת אִיסוּר פְּמוֹ מִחֲמַת מְצָנָה לֶר"ש וְיוֹתֵר חֲמוּר דְהָא לֶר"ש אֶף בְּמִחֲמַת מְצָנָה מְהַנִּי יַדַע פְּמוֹ נֵר וְאַפ"ה לָא מְהַנִּי תְנָאֵי אֶלָּא א"כ אִמֵר אִינוּ בּוֹדֵל בְּמַכ"ש בְּמִחֲמַת אִיסוּר לֶר"י וְשֶׁם אִינוּ יְכוֹל לֹמֵר אִינוּ בּוֹדֵל וּא"ל כִּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א דְשֶׁם הוּא מְשׁוּם חֵג ז' יָמִים דְז"א לְשִׁיטַת הַתּוֹס' וְהוּא מְוַכַּרְח כִּמ"ש דָּא"כ מֵאֵי מִקְשָׁה הִכָּא בְּשַׁבַּת מִסְּנִפָּה אֲשַׁבַּת אֶלָּא וְדָאֵי דְלְפִי הַמְסַקְנָא קָאֵי וְאִם הִתְנָה אֶף אִסְנִפַת מְצָנָה וְלֶר"ש דְלִית לִי מְוִקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר דְהָא מִתִּיר בְּסוֹפָה דְעֵלְמָא וְלֹא אִיסוּר אֶלָּא בְּסוֹפַת הַחֵג אֶף בְּנִפְלָה מִחֲמַת מְצָנָה וְלֹא מִחֲמַת אִיסוּר סְתִירָה א"כ שְׁפִיר מְהַנִּי בְּאוֹמֵר אִינוּ בּוֹדֵל בֵּיה"ש שְׁאִינוּ מְקַצְהוּ לְמְצָנָה וְכִשִׁיטַת הָרֶ"ן וְכִמוֹ שְׁכַתְבַּת הַמְהַרְשֵׁ"א וְדוּק: וּא"כ גַּם דְּבִרְיָהֶם דְהִכָּא בְּשַׁבַּת הֵם מְוַכַּרְחִים וּבְרוּרִים דְכִינּוּן דְאִסְיָק פֶּן ע"כ

בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לְמֵאן דְּאוּסֵר לֹא מְהַנִּי תְּנַאי וּכְמ"ש וּבְגַמְל' שֵׁם בְּבִיזָה אִסִּיק בְּתַחֲלַת הַסּוּגִיָּה דְּבְּרִיאָה אֶף ר"ש מוֹדָה דְּאוּסֵר מְשׁוּם מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר א"כ לֹא מְהַנִּי תְּנַאי אֶף לֹר"ש בְּבְרִיאָה דְּהָא לֹא יָכוֹל לֹמַר אֵינּוּ בּוּדְל וְא"כ שְׁפִיר פְּתִבוּ דְּמִפְּרָשׁ שֵׁם בְּנִפּוּלָה וְרַעוּעָה דְּנֹקָא דְּהָא אִסִּיק בְּאֵינּוּ בּוּדְל וְאִסִּיק לְעֵיל בְּנִפּוּלָה וְרַעוּעָה עַל פְּרָחָה גַם הִכָּא לֹר"ש כֵּן וְדוּק הֵיטֵב: וּמ"ש הַמְּהַרְשֵׁ"א דְּלִר"י וְהִרָא"ש וְהַטוּר לֹא בְּעֵינָן רַעוּעָה בְּהַתְּנָה הֵינְנוּ מְשׁוּם דְּאֲזִיל לְשִׁטְתֵּיהּ דִּס"ל דְּמְהַנִּי הַתְּנָה אֶף בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר כְּמ"ש הַש"ע בְּסִי רַע"ט לְכָה אֶף בְּבְרִיאָה דְּהַנִּי מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר מְהַנִּי הַתְּנָה אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' שְׂכ' בְּהִדְיָא דְּבְּמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לֹא מְהַנִּי הַתְּנָה בְּבִיזָה בְּתוֹס' הַנִּי לְשִׁיטַת הַתּוֹס' שְׂכ' בְּשִׁבְתָּ וְכֵן פְּסִק רַמ"א שֵׁם בְּסִי רַע"ט בְּעֵינָן רַעוּעָה אֶף לֹר"ש דַּל"ה הַנִּי מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר אֶף לְדִידָן' כְּמ"ש בְּגַמ' בְּבִיזָה וְלִר"י וְר"מ לֹא מְהַנִּי שׁוּם תְּנַאי בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר וּמְכ"ש בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת מְצוּנָה דְּחִמִּיר וְנִמְצָא דְּבְּרִי הַתּוֹס' דְּהִכָּא וְשֵׁם בְּבִיזָה הֵמָּה עוֹלִים בְּקִנְיָה אֲחִיד וּבְרוּרִים לְשִׁיטְתָם וּבְזוּהָ יִתְיַשְׁבּ ג"כ מַה שְׂבַעֵי בְּזוּהָ כָּאן וְהוּא לְיִשְׁבּ שִׁיטַת הַגַּמ' מִכָּל הַתְּמִיחוֹת שְׂכ' לְעֵיל וּנְפָרֵשׁ דְּבְּרִי הַגַּמ' ע"פ מ"ש וְהוּא דְּמַעֲיָקְרָא מִיְיָתִי רַאִי דְּמְהַנִּי לֹר"ש מְוֹקְצָה מִחֲמַת מְצוּנָה לְחוּד לְאַסְוֵר מְדַקְתְּנִי סִיפְכָה כְּהִלְכָתָהּ וְכו' עַד וְאִם הַתְּנָה הַכֹּל לְפִי תְּנַאוּ וְא"כ הַבְּרִיָּתָא אֲתִיָּא כְּר"ש כְּמ"ש בְּשֵׁם הִירוּשְׁלָמִי לִר"י וְר"מ לֹא מְהַנִּי שׁוּם תְּנַאי וְא"כ ע"כ אֲתִיָּא כְּר"ש וְאִפ"ה אִיסוּר בְּלֹא הַתְּנָה בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת מְצוּנָה לְחוּד וְע"ז פְּרִיָּה וּמַמַּאי דְּר"ש הִיא דִּילְמָא לִיתָא לְהִירוּשְׁלָמִי וְאֶף לִר"י מְהַנִּי תְּנַאי וְע"ז מִיְיָתִי הַבְּרִיָּתָא דְּרַחֲבֵר"י דְּבְּרִישָׁא לֹא קִתְּנִי בְּסוּפָה דְּעֵלְמָא לִר"י וְאִם הַתְּנָה רַק בְּסוּפַת הַחֵג לֹר"ש אֲלֵמָא לִר"י לֹא מְהַנִּי הַתְּנָה רַק לֹר"ש בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת מְצוּנָה לְחוּד וְא"כ ע"כ בְּרִיָּתָא דְּלְעֵיל ר"ש וְע"ז קִשָּׁה שְׂמָא הֵךְ וְאִם הַתְּנָה קָאִי אֲסוּפָה דְּעֵלְמָא כְּמ"ש בְּתַחֲלִילָה בְּגַמ' אוּ קָאִי עַכ"פ אֲתַרְנוּיָהּ אִר"י וְר"ש ע"ז כ' הַתּוֹס' בְּגַמ' שֵׁם מוֹקִי לָהּ בְּנִפּוּלָה וְגַם רַעוּעָה וְע"ז קָאִי דְּנֹקָא בְּסוּפַת הַחֵג דְּמְהַנִּי תְּנַאי וּמוֹכַח זֶה גַם לְפִי הַמְּסַקְנָא דְּבְּעֵינָן דְּנֹקָא אֵינּוּ בּוּדְל וְא"כ בְּבְרִיאָה דְּלֹא שְׁיָיָהּ אֵינּוּ בּוּדְל דַּעֲכ"פ מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לֹא מְהַנִּי תְּנַאי אֶף לֹר"ש כְּמ"ש וּמְכ"ש לֹר"י דְּאֶף בְּרַעוּעָה הוּא מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לֹא מְהַנִּי תְּנַאי וּכְמ"ש הַתּוֹס' בְּהִדְיָא שֵׁם לְפִי הַמְּסַקְנָא א"כ ע"כ ר"ש הִיא וְלֹא ר"י וְדוּק הֵיטֵב כִּי מְתוּרָץ בְּזוּהָ כָּל הַקְּוִשְׁיּוֹת וְעִיָּקֵר קְוִשְׁיַת הַגַּמ' מִן וְאִם הַתְּנָה וְכַנ"ל: אֲמַנְם זֹאת הַקְּוִשְׁיָא שְׁל רַש"י אֵינּוּ מְתוּרָץ עַדִּין לְמָה לֹא הַקְּוִשָּׁה מְבְּרִיָּתָא דְּרַחֲבֵ"י לְחוּד וְע"פ פִּי הַתּוֹס' יִתְחַזַּק הַקְּוִשְׁיָא כִּינּוּן דְּמִיָּרִי בְּנִפּוּלָה וְרַעוּעָה דְּלִית בִּי מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר רַק מִחֲמַת מְצוּנָה וְאִפ"ה אוּסֵר ר"ש בְּלֹא הַתְּנָה הִי יָכוֹל לְהַקְּשׁוֹת מְזוּהָ לְחוּד דְּלוּלָא דְּבְּרִיָּהֶם הֵינְנוּ יָכוֹל לֹמַר מְשׁוּם דְּכָאן י"ל דְּקָאִי רַק אִי"ט וְלֹא אַח"ה כְּמ"ש לְעֵיל לְדַחֲוֹק לְפִירַש"י אֲבָל לְפִי הַתּוֹס' הַנִּי גַם מִי"ט מוֹכַח לֹר"ש: אֲכֵן נִלְע"ד לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם ע"פ קִצְתָּ סְבָרָא וִיתוּרָץ ג"כ חִיבוּר דְּבְּרִי הַתּוֹס' לְכָאן וְהוּא כִּי הִנֵּה יֵשׁ כָּאן מְקוּם קְוִשְׁיָא חֲמוּרָה דְּכָאן מְשַׁמַּע בְּמַסְקְנָא דְּאִין מְוֹקְצָה לֹר"ש אֲלֵא מִחֲמַת מְצוּנָה לְחוּד מְשַׁמַּע אֲבָל מִחֲמַת אִיסוּר לְחוּד לִית לִי וְכֵן מְשַׁמַּע בְּקוִשְׁיָא שְׁלֹא הַקְּוִשָּׁה אֲלֵא מִן מְצוּנָה לְחוּד וְשֵׁם בְּבִיזָה אָמַר מְפוֹרָשׁ דְּאֶף מִחֲמַת אִיסוּר לְחוּד הִיכָּא שְׁלֹא יָדַע דְּוָמִיָּא דְּמִחֲמַת מְצוּנָה נְמִי אִיסוּר דְּהָא אוּקִי דְּנֹקָא בְּרַעוּעָה אֲבָל בְּבְרִיאָה אֶף בְּסוּפָה דְּעֵלְמָא דְּהַנִּי מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לְחוּד נְמִי אִיסוּר וְכֵן לְקַמְן בְּבִכּוּר וְדַאי לֹא נַעֲלַם מִמְּנִי דְּלְפִי פְּשוּטוֹ י"ל דְּמִחֲמַת מְצוּנָה אֶף בְּסַפְקָא אִם יִפְסַק הַמְּצוּנָה נְמִי אִיסוּר כְּגוֹן בְּסוּפָה רַעוּעָה בְּחָג וּבְסוּפָה

דעלמא דהוי מחמת איסור שרי והוא מוכרח זה דאל"כ איך נפרש שם הגמ' דמשגי ברעוועה וקשה א"כ למה אוסר בסוכת החג אף דהוי מחמת מצוה הא שרי בשמן שפנר דהוי נמי תרנוייהו וא"ל משום גזירת הפתוב חג ז' ימים דא"כ מאי מקשה הכא מסופה אור וגם מחמת זה פתבו התוס' דבנפל ליכא אסורא דאורייתא רק מוקצה מחמת מצוה אלא ע"כ כמ"ש לכה נקט הכא מחמת מצוה לחוד לר"ש דאסר אף בספק דומיא דשמן שפנר דהיינו פוס וקערה כמ"ש לעיל דהיינו בשעה שהוא דולק שפנר שידלק אמנם הוא ספק דשכיח שייכבה והוא מוכרח מהגמ' דכוס וקערה הוי דומיא דסופה רעוועה דשכיח שייכבה משא"כ במחמת איסור דמותר בכה"ג והא דאסור בבכור משום דהוי בי תלתא מי יימר הוי כמו ודאי שלא יהי כמו סופה בריאה ולשיטת התוס' לקמן דאף בחד מי יימר סגי צ"ל דלא שכיח שיפול מום קבוע או חכם אסור להודקק והוי כמו סופה בריאה: או נוכל לומר שנה תליא בפלוגתא דלעיל אם חולק ר"ש אף בבעלי חיים שמתו א"כ ס"ל דמחמת איסור לחוד שרי ובכוס אוסר משום דהוי מחמת מצוה לכה נקט מחמת מצוה לחוד דזה אליבא דכ"ע אסור משא"כ במחמת איסור תליא בפלוגתא וצ"ל לדידן ודאי דבבכור אסור משום תלתא מי יימר ומקצה ודאי והתוס' שלא כ"כ לקמן היינו אליבא מאן דאוסר בב"ח שמתו ואליבין מקשה הגמ' ולפ"ז לק"מ מסופה רעוועה דהגמ' רוצה לפרש הפרייתא אף להך מ"ד דאוסר בב"ח ודוק כ"ז ברור לפי פשוטו ומוכרח אמנם ע"פ דרף סברא נ"ל לתרץ ע"פ מאי דקי"ל ע"פ פסק הרמב"ם דבי"ט מוקצה אסור ובשבת שרי משום י"ט דקיל וכו' כדאי בריש ביצה ה"נ י"ל אליבא דר"ש במוקצה מחמת איסור לחוד דמחמיר גבי י"ט טפי לכה בבכור ובסופה בריאה דעלמא אוסר אבל בשבת לא אסור אלא כעין שמן שפנר שהוא מוקצה מחמת מצוה והא דמקשי לקמן מבכור אשבת היינו לפי המסקנא דהכא דמוקצה מחמת מצוה אף בשבת אסור כמו מחמת איסור בי"ט ומקשה שפיר פיון דשרי שמן שפנר אף דהוי מוקצה מחמת מצוה פיון דאזל המצוה ה"נ בבכור האיסור אזל ועמ"ש לקמן א"כ לא מצי מקשה מסופת החג בחג די"ל די"ט חמיר טפי אף לענין הוקצה למצותו אבל בשבת אף מוקצה מחמת מצוה שרי אבל שם קתני עד מוצאי י"ט האחרון משמע כל שמנה ויש שבת בנתיים והוי לי למישרי בשבת אף דהוי גם י"ט פיון דטעם דשבת חמיר ובזה מתחברין דברי תוס' לכאן שכ' לתרץ זה דלא מקשה מהכא משום דמוקי שם בסופה רעוועה א"כ ע"כ מוכח דיש חילוק בין שבת וי"ט ודוק היטב: דף מה ע"ב בתוס' בד"ה לדבריו דר"ש וכו' ותימא אמאי לא מוכח וכו' עד ומיהו רש"י לא גריס וכו' והוא תמוה איך מתורץ קושיא ראשונה וגם נקטו לשון תימא בא' ונראה בזה הרש"י מתורצין שני הקושיות ע"פ מה שנקתב לקמן בתוס' בד"ה הורה במנורה דתוס' פירשו בעצמם שיש לפרש בדברי רש"י וכו"ש בנר לא ס"ל פיון דחדא הוראה הוי וא"כ לק"מ אלא שהתוס' אזלי לשיטתיהו שדחו זה הפירוש ע"ש אמנם גם בדברי רש"י אין הכרח כמו שנגבאר לקמן בדברי התוס' שהם מספקין בדברי רש"י אכן פיון שרש"י לא גריס בכור תם אלמא רוצה לפרש ר' גם כר"י מסתמא גם פאן פנונתו פן וא"כ בזה מתורצין ב' הקושיות לשיטת רש"י ודוק בתוס' בד"ה דאית בי ביצה וכו' צ"ע דר"י גופא וכו' עד ואפשר דמש"ה וכו' עיין במהרש"א שכ' פירושו והוא הנכון שמקשים על קושיות הגמ' ומתמצים ואפשר וכו' ומ"ש ע"ז וז"ל ק"מ דאין זה מספיק דה"ל לאתוי דר"י גופא דל"ל מוקצה מדאסר משום משקין שזבו

ותירץ בְּדוֹחַק גָּדוֹל וְכֵן מ"ש י"מ וְדַחֵי ג"כ בְּזֶה טְפֵי הָוֵי לִי לְאַקְשׁוּי וְכו' ע"ש קִמְתִּי
מִשְׁתוֹמֵם עַל הַמְרָאָה אִם יֵצֵא דְבָרִים אֵלּוּ מִפִּי הָא ר"י וְכוּלְהוּ אֲמוֹרָאֵי דְהֵתָם דְּמִפְרָשֵׁי
הֶנֶךְ טַעְמֵי מוֹקְמֵי מִתְנִיתָן בְּתַרְנַגְנֻלַת הָעוֹמְדָת לְאַכִּילָה כְּדָאֲמַר רַבָּה מִפְרָשׁ וְכֵן בְּרַב יוֹסֵף
פִּירֵשׁ"י כֵּן וְה"ה בְּדַרְבֵּי יִצְחָק וְעוֹד הָא ר"י גּוֹפֵא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא הִגְמ' מוֹכִיחַ זֶה מִדְרָמֵי
ר' יוֹחָנָן אֶהְדְּדֵי וְשֵׁם רָמִי אֲאוּכְלָא דְאֶפְרַת מֵאֵי דְקִינְיָמָא לְאַכִּילָה כְּדָאֲמַר ר"י אִם לְאַכִּילָה
הֵינְצָא מִהֶן מוֹתֵר וְכֵן אָמַר בְּגַמ' אֶלְמָא כֹּל אוֹכְלִין אוֹכְלָא דְאֶפְרַת וְכו' מִשְׁמַע לְהֶדְיָא
דְּמִינְרֵי בְּעוֹמְדָת לְאַכִּילָה וְאֶדְרַבָּא לְכַאוּרָה מוֹכַח מִשֵׁם לְהִיפּוֹף דְר"י אָסֵר בִּיעָזָה בְּעוֹמְדָת
לְגַדְל בִּיעִים דְּהָא רַבִּינָא בְרִי' דְרַב עֲוֹלָא מְשַׁנֵּי אֶקְוִשְׁוֹת ר"י הֵכָא בְּתַרְנַגְנֻלַת הָעוֹמְדָת
לְגַדְל בִּיעִים אֶלָּא דְאָמַר שֵׁם ר' יְהוּדָא לְטַעְמֵי וְכו' א"כ לֹא מוֹכַח אֵר' יוֹחָנָן וְגַם בְּלֹא"הֵר"י
גּוֹפֵא לֹא מְשַׁנֵּי כֵּן וְא"ל דְּזֶה פְּנוּנַת הַמְהַרְשֵׁ"א דַע"כ ר"י אֵית לִי גַם בְּעוֹמְדָת לְגַדְל בִּיעִים
אִינוּ אָסוּר מִשׁוּם נוֹלֵד דַּא"כ לְמָה לִי לְמִימַר מְוֹחֲלָפַת הַשִּׁיטָה ז"א דְאָף אִם ר"י ל"ל
מְוֹקְצָה אִינוּ מְתוֹרֵץ זֶה דְּהָא שֵׁם אֶלְיָבָא דְר' יְהוּדָא הוּא וְה"ל לְתַרְץ כֵּן כִּמ"ש רַבִּינָא בְרִי'
דְרַב עֲוֹלָא וְגַם לְמָה לֹא מְשַׁנֵּי כְּרַבִּינָא הַקּוֹדֵם אֶלָּא וְדַאי אִין זֶה קוֹשְׁיָא דְכֵן סְנֵגִית הַש"ס
זֶה מְשַׁנֵּי בְּכַף וְזֶה מְשַׁנֵּי כַּף וְא"כ אִין כָּאן מְקוֹם הַתְּחִלַת קוֹשְׁיָא דְוְדַאי כָּאן מִינְרֵי בְּבִיעָה
מִתְרַנְגְנֻלַת הָעוֹמְדָת לְגַדְל בִּיעִים דַּא"ה לֹא הָוֵי מְוֹקְצָה לְשׁוּם מ"ד וְגַם אִין כָּאן מְקוֹם
דִּיחֻוֵי לְהֵישׁ מְפָרְשִׁים אֶלָּא שְׂאִין כָּאן הַתְּחִלָּה לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים לְפָרֵשׁ פִּירוּשׁ אַחֵר דְּמָה זֶה
קוֹשְׁיָא אִף אִם הָאֶפְשֵׁר הוּא וְדַאי דְרַבִּי יוֹחָנָן מִתִּיר שֵׁם בְּטִילְטוּל הֵינְנוּ בְּעוֹמְדָת לְאַכִּילָה
מִשְׁא"כ כָּאן וּפִירוּשׁוֹ בְּרוּר וּמְוֹכָרָח וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה א"ל מְנַרְתָּא שְׂאֵנִי וְכו' עַד וּלְהֵכִי
אִינוּ יְכוּל לְהוֹכִיחַ וְכו' עַמ"ש בְּתוֹס' בְּעַמּוּד הַקּוֹדֵם בַּד"ה עַד מוֹצְאֵי י"ט הָאֶחָרוֹן וְכו' פִּי
לְדַבְרֵיהֶם דְּהָכָא ע"ש וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אָנוּ אִין לָנוּ אֶלָּא בְּנֵר כַּר"ש וְכו' ע"ש עַד וְהָא
דְלָא פְּסִיק ר"י כַּר"מ דְּהָא סְבַר לְגַמְרֵי כְּנוֹתֵי וְכו' לָאוּ מִמֶּשׁ לְגַמְרֵי דְהָא ר"מ אוֹסֵר אִף
הֵכָא דְלָא דְחֵיָא כְּדָאֲמַרִּינוּ בְּחוֹלִין אֶבֶל שׁוֹחֵט לֹא דְמִינְרֵי הוֹכִיחוּ תוֹס' לְעֵיל דְאֵית לִי
לְר"מ מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר לְחוּד ע"ש דָּף מ"ד ע"א בְּתוֹס' בַּד"ה לְדַבְרֵי הַמִּתִּיר וְשֵׁם לֹא
דְחֵיָא בִּידֵים כְּמוֹ בְּנִבְיָלָה וּבְנִבְיָלָה אֵית לִי לְר"י כַּר"ש אֶלָּא פְּנוּנַת הַתוֹס' דְבָאֵלוּ שְׁנֵי
מִמְרוֹת דְּהָכָא דְפוֹסֵק כַּר' יְהוּדָא וְכו' שֵׁם הָוֵי לִי לְמִיפְסֵק כַּר"מ וּבְנִבְיָלָה מוֹכַח מִהֵתָם
וְק"ל: בַּא"ד וְלִמְאֵי דְמִפְרָשׁ טַעְמָא דְמְנוּרָה וְכו' וְדַאי אִף לְפִי הַמְסַקְנָא דְמִפְרָשׁ טַעְמָא
דְּמְנוּרָה מִשׁוּם חוֹלִיוֹת וְחִזְקֵי נְמִי קִשְׁיָה הֵיכִי אֶשְׁכְּחֵן דְר"ש לְפִלּוּג בְּזֶה לְהַתִּיר דְּהָא אִין
שְׁיִיף כְּלָל לְמוֹקְצָה וְכֵן מִשְׁמַע בְּמִסְקַנַת הַתוֹס' שְׁכ' אֶבֶל בְּמְנוּרָה אִף ר"ש אוֹסֵר מִשְׁמַע
וְדַאי אִף לְמִסְקַנָּא בְּגַמ' אֶלָּא שְׁהַתוֹס' נְקֻטֵי הַתִּירָץ רַאשׁוֹן וְה"ה לְשְׁנֵי וְגַם לְרַאשׁוֹן ק' טְפֵי
מַר"ש בְּהֶדְיָא וְק"ל: בַּא"ד וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ וְכו' עַד וְכו"ש בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר כְּדָמוּכַח
וְכו' הוּא תְּמוּהָ דְמֵאֵי בְּעֵי בְּזֶה דְאִין שְׁיִיף כְּלָל לְהַתִּירָץ וְכִי דִינָא אֲתוּ לְאַשְׁמוּעֵינוּ הֵכָא
אֶדְרַבָּא אִם נֶאֱמַר וְלֹא בְּמִחֲמַת אִיסוּר הִי' מִתְפָּרֵשׁ יוֹתֵר אֶלָּא וְדַאי שְׂאֵמַת אִין כֵּן אֶבֶל
מֵאֵי בְּעוּ בְּזֶה בְּפִרְט בְּהוֹכְחָה וְלֹא כ' סְתֵמָא לְתַרְץ אִף בְּמִחֲמַת אִיסוּר וְלְכַאוּרָה הִי' נ"ל
לְפָרֵשׁ שְׁפָתָבוּ כֵּן שְׁלִפֵי תִירוּצֵם עֲדִיין אִין מְתוֹרֵץ ק' רַאשׁוֹנָה שְׁהִקְשׁוּ מְנִבְיָלָה וְצָרִיכִין
אָנוּ לְדוֹחַק רַאשׁוֹן רַק לְשְׁנֵי דוֹחֲקִים הָאֶחָרוֹנִים אִין צָרִיכִין וְיוֹתֵר הִי' לָנוּ לְתַרְץ לְהִיפּוֹף
דְּבְמוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר אֵית לִי כַּר"ש בְּנֵר וְאֵז גַּם מְנִבְיָלָה לֹא יוֹקְשָׁה לְכַף כְּתָבוּ דְזֶה
א"א לְפָרֵשׁ אֶבֶל הוּא דוֹחַק קֶצֶת שַׁע"כ פ' אִינוּ מַעֲיָקֵר הַתִּירָץ אֲמַנָּם כִּד עֵינֵינוּ בִּי הוּא
וְהוֹכְחָה מַעֲיָקֵר הַתִּירָץ וְגוֹפוֹ שַׁא"כ אִין מְקוֹם לְפָרֵשׁ כְּלָל שְׁמֵאֵי שְׁפָסֵק כַּר' יְהוּדָא הֵינְנוּ

בְּמוֹקְצָה מִחֲמַת מֵיאוֹס דַּא"כ מַאי מְקַשָּׁה גּוֹדָא רְבָא בַגְמ' וּמַי אָמַר ר"י הֵכִי וְכו' עַד מוֹכְנֵי שְׁלָה וְכו' וְלֹא מְצָא תִירָץ עַד שֶׁהִנְצִירָהּ לֹמַר פְּדֵי שְׁלָא נִשְׁבֵּר דְּבְרֵי שְׁל ר"י וְהוּא דִּוְחַק גְּדוּל כַּמ"ש הַגְמ' בְּעֶצְמוֹ לְעֵיל וּלְפ"ז לֹא קָשָׁה כְּלוּם פִּינּוֹן דְּבְמִחֲמַת מֵיאוֹס לְחוּד הוּא דְּפוֹסֶק כַּר' יְהוּדָא וְהֵתָם מְוֹקְצָה מִחֲמַת אִיסוּר וְא"כ הִי מוֹכַח פִּירֵש"י וּלְדִידֵינִי מְקַשָּׁה טוֹבָא לְכַה כ' הֵם לְבָאָר תִּירוּצָם דַּאֲפ"ה מְקַשָּׁה שְׁפִיר דְּכִינּוֹן שְׁפוֹסֶק כַּר"י בְּמִחֲמַת מֵיאוֹס מְשַׁמַּע כ"ש מִחֲמַת אִיסוּר וּש"ת מנ"ל לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא לְהִקְפֵּה ע"ז כ' פְּדוּמוֹכַח וְכו' וְדוּק: בַּגְמ' אוּ דִילְמָא הוֹרָה בְּמִנּוּרָה לְאִיסוּרָא וְכַר"ש בְּנֵר לְהִתְרָא לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ דְּקֶאָמַר סֵתָם בְּמִנּוּרָה וְלֹא קֶאָמַר מַאי הוֹרָה וְגַם מַאי שְׁיִיף זֶה לְזֶה דְּקֶאָמַר שְׁנִיחָם בְּשְׁלִילָה אַחַת וְנ"ל לְפָרֵשׁ דַּה"ק הוֹרָה בְּמִנּוּרָה כְּמוֹ שְׁמוֹכַח מִהֲדִיּוּק דַּר"ש בְּנֵר ר"ל מְדַאֲשָׁפְחוֹן ר"ש מִתִּיר בְּנֵר וְלֹא קֶאָמַר אַף מִנּוּרָה אֲלֵא וְדַאי מִנּוּרָה בְּלֹא"ה אִיסוּר מְשׁוּם חִידְקֵי וְכֵן לְעֵיל מוֹכַח הֵךְ סְבָרָא טְפִי דַּאֲמַר ר"י לְפָלוּג אַר"ל בְּמִנּוּרָה אֵין לָנוּ אֲלֵא בְּנֵר כַּר"ש מַאי שְׁיִיף לְזֶה אֲלֵא וְדַאי שְׁהוּא כְּמוֹ הוֹכְחָה לְפָלוּג אַר"ל אַף שְׁאִינּוּ הוֹכְחָה מְוֹכְרַחַת ר"י ס"ל מְסַבְרָא לְאַסוּר בְּמִנּוּרָה וּס"ל זֶה לְדִיּוּק בְּדְבָרֵי ר"ש דַּאֲמַר כָּל הַגְּרוֹת וּבְזֶה מִתְפָּרֵשׁ פְּאֵן הִלְשׁוֹן טְפִי הוֹרָה בְּמִנּוּרָה כַּמ"ד כַּר"ש בְּנֵר דְּוָקָא לְהִתְרָא וְלֹא בְּמִנּוּרָה וְהִינּוּ כַּר"י דַּאִית לִי כֵן לְדִיּוּק וְהִינּוּ בְּמִנּוּרָה לְאִיסוּרָא וְשְׁפִיר מִתְפָּרֵשׁ הִלְשׁוֹן וּבְחִיבּוּר וְהוּא טַעְמֵי בְּצַדוֹ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הוֹרָה בְּמִנּוּרָה לְהִתְרָא וְכו' ע"ש עַד גְּמִירָא לְפִי פְּשׁוּטָן שְׁל דְּבָרִים דְּבָרֵיהֶם סְתוּמִים וְתְּמוּהִים מְאֹד וְלַעֲנִי דַּעֲמַדְתִּי עַל פְּנוֹנַת דְּבָרֵיהֶם וְדַלָּא כַּפִּי הַמְהַרְשֵׁ"א לְכֵן הִוְכַרְחַתִּי לְהַאַרִיף קֶצֶת וְהַמְבִּין יִבִּין שְׁדְּבָרֵי כְּפִינִים וְאִמְרִיתִים בְּפִי הַתוֹס' וְהוּא.

א שְׁתוֹס' הַתְּחִילוּ בְּפִירוּשׁ אַחַר מְפִירֵש"י וְעָשׂוּ אֶת עֶצְמָן כְּלֹא יַדְעוּ מְפִירֵש"י וְאֵין זֶה דְּרַכָּם וְדַרְךָ שׁוּם מְפִירֵשׁ אֲלֵא הֵוִי לְהוּ קוֹנְדָם לְהַבִּיא פִירֵש"י וְלְדַחֲתוֹ וּלְפָרֵשׁ פִּי אַחַר כְּדִרְכָם וְכֵאֵן לֹא עָשׂוּ זֶה אֲלֵא לְבַסּוּף מַאי שַׁג"כ אֵינוּ שְׁיִיף שְׁם כְּלָל.

ב וְגַם בְּאַמַּת קָשָׁה לְמָה דְּחֵו עֲכָשְׁוֹ פִירֵש"י וּפִירֵשׁוּ פִירֵשׁ אַחַר הָא עֲדִינּוּ לֹא הֵוִי מְסַקִּי דַּעֲתִיָּהוּ מְזֶה שְׁאֵין לְתַלוּת שְׁהַרִי הַקְשׁוֹ אַח"כ וְא"ת אֲמַאי וְכו' וְתִירְצוּ וִי"ל מְשׁוּם דַּאֵין לְתַלוּת וְכו' וְאֵי מְשׁוּם וְעוֹד לְחוּד שְׁכ' לְקַמֵּן דַּא"כ הֵוִי לִי לְמִיבְעִי' א"ד וְכו' הָא עֲכָשְׁוֹ גַם לְפִירוּשָׁם אֵין מְתוּרָץ זֶה שְׁהַרִי הַקְשׁוֹ שְׁנֵי וְא"ת בְּזֶה.

ג וְגַם הֵךְ וְא"ת הָא' וְגַם הַב' לֹא תְּלִי כְּלָל בְּפִירוּשָׁם דַּאֲף לְפִירֵש"י קָשָׁה הַקְשׁוּיָא כְּפִשׁוּטוֹ וְגַם קְוִשְׁיָא הַשְּׁנִי' אַף אִם לֹא נִפְרָשׁ רַק כְּפֵן קָשָׁה שְׁם לְמָה לֹא קֶאָמַר תְּרוּנִיָּהוּ לְהִתְרָא כְּמוֹ שְׁהַקְשׁוֹ בְּאַמַּת כֵּן אַכְּאֵן לְפִירֵש"י וְכֵן קָשָׁה שְׁם לְכָל הַפִּירוּשִׁים לְפִי הַגְּיֹרְסָא שְׁלִפְנֵינוּ.

ד וְגַם מַה שְׁפִינּוּ וְרַש"י פִּי אֵין לוֹ פִּירוּשׁ שְׁלֹא שְׁיִיף שְׁם כְּלָל וְלֹא עוֹד אֲלֵא שְׁפַתְבוּ בְּלִשׁוֹן שְׁלִילָה זֶה בְּזֶה וְרַש"י פִּי מְשַׁמַּע דְּקֶאֱי אֲלִמְעַלָּה וְאֵין כֵּן לְפִי פְּשׁוּטוֹ. ה וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה אֲמַאי לֹא הַקְשׁוֹ לְפִירוּשָׁם שְׁם וְכֵאֵן אֲמַאי לֹא קֶאָמַר א"ד חֲדָא הוֹרָאָה הֵוִי כַּמ"ש רַש"י כְּפֵן אֲמַנָּם נ"ל לְפָרֵשׁ הַכָּל בְּטוֹב טַעַם כָּל שְׁלִילוֹת וְהַמְשָׁף דְּבָרֵי הַתוֹס' וְנִקְדִים כִּי הִנֵּה דְּבָרֵי רַש"י סוּבֵל ב' פִּירוּשִׁים א' שִׁי"ל פִּינּוֹן שְׁחֲדָא הוֹרָאָה וְלֹא הוֹרָה אֲלֵא בְּמִנּוּרָה לְהַתִּיר כַּר"ש בְּנֵר י"ל דְּבַנֵּר גּוּפָא לֹא ס"ל כַּר"ש וְהַמְנוּרָה אֵינִרִי שְׁלֹא הַדְּלִיקוּ עָלָיו בְּאוֹתוֹ שְׁבַת רַק דַּס"ד לְאַסוּר מְשׁוּם חִידְקֵי לְכַה הוֹרָה לְהִתְרָא כְּמוֹ שַׁר"ש מִתִּיר בְּנֵר אֲבָל בְּנֵר גּוּפָא אִם הַדְּלִיקוּ עָלָיו בְּאוֹתוֹ שְׁבַת אֲפָשֵׁר לֹמַר דְּלֹא ס"ל רַק כַּר"י כַּמ"ש לְעֵיל בֵּין

לפירש"י בין לפי תוס' אליבא דר"י ואל יתא דחוק לפרש פן דנדאי אף בקולין הא דאמר רב בנפק לא ס"ל ע"כ לאו דמוכח דלא ס"ל שמאין מוכח פנין דלא הורה רק בטרפחת להיתר ולא יותר אלא ע"כ דה"ק פנין שלא הורה רק תדא הוראה בטרפחת כר' בנפק שוב י"ל דכר' בנפק לא ס"ל או דהדרא לכללן כר' מתבירו ולא מתביריו ה"נ אם נאמר שהורה תדא הוראה במנורה י"ל דבגר כר"ש לא ס"ל אלא שאין מוכרח ולקף לא כ' רש"י אלא סתמא דתדא הוראה הוי וממילא הוראה שני' לא מוכח והוי ממש כמ"ש שם שני הספיקות אלא שקיצר פאן ושם מפרש יותר ואפשר נמי לומר שהוא מטעם שכתבתי ששם פנין שלא הורה פר בנפק נדאי לא ס"ל מפלגו הנ"ל וכאן רק י"ל כף וי"ל כף אבל חד ספק הוא כמו שם וא"כ אין התחלה לקושניית התוס' הראשונה וגם לשני' אין קושניא די"ל דלא ס"ל לגמ' לומר פן ששני הוראות היו להיתר שהלשון אינו סובל דשינה בלשון וגם הלשון משמע שחידא הוראה הוי ותלי זה בזה אם לא שנאמר שראשונה הי' לאיסור משתמע הלשון שפיר כמ"ש למעלה בגמ' דלקף הורה בראשון לאיסור משום דלא התיר המתיר אלא בשני ע"ש זה פי' א' בדברי רש"י אלא שדחוק קצת תדא שאין דמיון זה לזה פנין שהמנורה לא הדליקו עליו בשבת והוי רק משום בנן והגר משום מוקצה כמ"ש התוס' לקמן וגם ועוד שכתבו לקמן וגם הוא דחוק בדברי רש"י והגמ' פנין שסתם פאן ולא אמר לא ס"ל אמנם יש לפרש בדברי רש"י פירש שני והוא שאף שחידא הוראה הוי אפ"ה הוי תרנוניהו להיתרא והוא שהורה במנורה שהדליקו עליו באותו שבת להיתרא כמו שר"ש מתיר בגר שהורה שאין חילוק לר"ש בגר בין גר ובין מנורה ולא אסור משום מוקצה והוי הוראה וטעמו עמו והא דלא כ' שהוי שתי הוראות משום דהלשון משתמע שפיר טפי הכי כמ"ש וגם פנין שהורה במנורה להיתר מכ"ש בגר ומאי צריך להורות ולא משמע לי' במנורה שלא הדליקו בשבת דמאי שייך זה לזה אבל במנורה שהדליקו בשבת שפיר מסמיך זה לזה אף לעיל אבל סוף סוף ע"כ תרנוניהו להיתרא ס"ל ולפ"ז משתמע הלשון טפי ברש"י ובגמ' ושפיר תלי זה בזה פנין דאף מנורה הוא מוקצה ג"כ אלא שקשה שני הקושיות של תוס': ובזה נבא לבאר שלילות והמשך דברי התוס' שתוס' מיאנו בפירוש הראשון שכתבתי בגמ' אף אם נאמר שפוננת רש"י פן מטעם שאף אם נאמר בריב"ל פן בלשון הגמ' שאומר כר"ש בגר להיתרא משמע שעכ"פ גם בגר ס"ל להיתרא דאל"כ מאי תלי טעם היתר מנורה בגר בשלמא בריב"ל י"ל הורה במנורה להיתר כר"ש בגר הוא לסימן בעלמא ודוגמא אבל הגמ' הל"ל איפקא הורה במנורה להיתרא כר"ש בגר אלא ע"כ דתלי טעמא מש"ה הורה במנורה להיתרא משום דר"ש הורה בגר להיתר ומאי תלי זה בזה וביותר בדברי רש"י דפי' תדא הוראה הוי משמע במנורה וגר ואם לא ס"ל בגר כר"ש מאי שייך לומר תדא הוראה וגם פדרך וכו' שכ' רש"י לא שייך אם לא ס"ל וגם מדלא סינים הגמ' ורש"י דכר"ש בגר לא ס"ל לקף פירשו כפי' השני הן אם פוננת רש"י פן הן לאו פירשו פן בגמ' והא שכ' וכו' ש בניו וכן פתבו נמי להיתרא היינו אף אם נאמר דתדא הוראה הוי ע"כ בגר נמי ס"ל להיתרא והוי כמו שתי הוראות כמ"ש לקף לא כ' לחלוק על פי' רש"י וכן לא פתבו שפי' הקונטרס פן שהיו מסופקים בדברי רש"י פנ"ל ואח"כ פתבו שלפ"ז יוקשה וא"ת ואמאי לא קאמר נמי וכו' שנמשך מפירוש זה דוקא כדכתבנא וע"ז תירצו שע"כ מדלא קאמר הכי ש"מ שאף בדברי ריב"ל א"א לומר פן שפנין דל"ל כר"ש בגר

ע"כ מייירי במנורה שלא הדליקו בשבת א"כ מאי תלי זה בזה בשלמא אם נאמר דגם כר"ש בנר ס"ל אף דחזקא הוראה הוי שפיר תלי זה בזה פנין שגם מנורה מייירי שהדליקו עליו בשבת והורה שאין חילוק בין מנורה לנר משא"כ אם לא ס"ל כר"ש בנר וע"ז כ' וא"ת שני כמ"ש ונהוצרכו להגי' ואח"כ פתבו ורש"י פירושו וכו' ר"ל ושמא תרצה לומר שרש"י פתב פן לתרץ אלו ב' הקושיות ולא נצטרף להגי' וגם לא נצטרף לתרץ הראשון ונאמר דאפשר י"ל פן בכוננת ריב"ל דכר"ש בנר לא ס"ל וע"ז פתבו דאין נראה לפרש פן עכ"פ בגמ' דאין לתלות וכו' כמ"ש לעיל וביותר בדברי רש"י וכמ"ש ועוד דאפתי הוי לי למבעי' ר"ל דילמא חזקא הוראה הוי ובתנתייהו ס"ל להיתרא אלא ע"כ פוננת רש"י וגם הגמ' כמ"ש הם ודוק היטב פי נ"ל נכון ולא ק' ג"כ קושית המהרש"א שהקשה אמאי שתוס' כ' פן דרף תרץ ואח"כ הקשו מזה וגם כל הקושיות שפתבתי מתורצין בטוב טעם לענ"ד והמהרש"א כ' סברות היפה מזה והמבין יבין: ע"ב בגמ' רמי ליה אביי לרבה תניא מותר השמן שבנר וכו' נ"ל הא דלא מקשה ממתנייתן דאמר ר"ש כל הנרות מטלטלין חוץ מנר הדולק בשבת דמשמע דוקא דולק אבל פכה מותר משום די"ל דוקא מוקצה לטלטל מתיר אבל באכילה גבי בכור אסור לכה מביא מותר השמן דקאי גם לאכילה ר"ש מתיר מדנקט שמן ולא נר עצמו וק"ל: בגמ' ורמינהו ר"ש אומר כל שאין מומו ניכר וכו' לכאורה קשה מאי מקשה משבת אי"ט דילמא י"ט דקיל ואתי לזילזולי בי' לכה אוסר כמ"ש רב נחמן בריש ביצה וכן פסק הרמב"ם להלכה בי"ט כר' יהודה ובשבת כר"ש ודילמא ר"ש גופא אית לי' הך סברא פמו שהוכחתי לעיל במוקצה מחמת איסור לחוד היכא דאין יושב ומצפה משמע לעיל דשרי גבי שבת ובי"ט אוסר עמ"ש לעיל וצריף לדחוק כמ"ש לעיל דס"ל דעכ"פ מוקצה מחמת מצוה ומחמת איסור בשבת דומיא דנר הוי פמו מחמת איסור בי"ט כמ"ש לעיל אמנם הוא דחוק דמ"ל להקשות לכן נ"ל דסמיה אמאי דמצינו גם בי"ט שרי ר"ש מוקצה גבי סוכה דעלמא אף דמוקי לה בנפלה ורעוע לא עדיף מנר דמקשה מיני' והא דמיייתי ממותר השמן שמתיר אף באכילה ושוב אין לחלק בין אכילה לטילטול לר"ש גם בי"ט ולפמ"ש בסמוך לקמן עיקר קושיתו גם משם ודוק: בגמרא הכי השתא התם אדם יושב ומצפה התם אדם יושב ומצפה מי יימר וכו' לכאורה יש פאן מקום קושיא גדולה.

א האיה לא ידע אביי מזה הסברא דאדם יושב ומצפה הא מפורש בברייתא לר"ש לעיל דבכוס וקערה ועששית מודה ר"ש דאסור דאין יושב ומצפה וכמו שמקשה גם בביצה גבי עצים מסוכה דשרי ר"ש אימר דשרי ר"ש גבי נר דאדם יושב ומצפה ומקשה פן בפשיטות משום הך מ"ש דמפורש בברייתא וכן קשה יותר א התוס' והוא מוכרח שכ' בד"ה והתנן ר"ש אומר וכו' עד וי"ל דחזר בו אביי וכו' ע"ש מאי בכה הא עכ"פ איכא חד מי יימר משא"כ הךא ומהרש"א דחזק לפרש דשוב לא הוי מפליג מידי.

ב והוא תמוה דמנ"ל להקשות פנין דמעיקרא הוי סבר לאפלוגי בין ג' מי יימר לב' מנ"ל תו לומר דאפילו ליכא חד מי יימר נמי אסור ר"ש ולהקשות פנין דכבר ידע מהחילוק וגם דברי התוס' בד"ה מי יימר שכ' נראה דכל הגי' תלת מי יימר לאו דוקא והוכיחו פן.

ג מה"ת לומר ד'דוקא גבי כל התלת אסר ר"ש פ'ין דגם ב'חדא מי י'מר מ'תור'ץ הק'וש'א וגם לא מ'צינו ד'שרי א'לא ג'בי נ'ר ד'ליכ'א פ'לל מי י'מר ו'אי מ'שום ד'אמר פ'ל ה'גי ת'לתא היא ג'ופ'א ק'ש'א כמ"ש.

ד וגם מה ש'ס'ימו התוס' ד'אפילו ב'חד אסר נ'מי ק'ש'א ל'מה א'מר ת'לת פ'ין שנ"מ ל'דינ'א ד'אפ'י ב'חד א'סור. ה וגם יל"ד מאי ד'ק'אמר ה'כ'א י'ושב ו'מצ'פ'ה ו'לפ'י פ'שוטו הוא ל'שון ב'תמ'י והוא מ'יותר וגם ר'ש"י לא פ'י ב'תמ'י ל'כן נ"ל ד'אד'ר'ב'א ע'יק'ר ק'וש'יתו מ'סיפ'א ד'כ'וס ו'ק'ע'ר'ה והוא מ'ד'ח'ז'ינ'ן ד'לא א'סר א'לא ב'כ'וס ש'הוא ו'דאי מ'ק'צ'ה מ'ד'ע'תו ד'א'ף א'ם נ'אמר ד'ש'כ'יח ש'יכ'ב'ה הוא ו'דאי לא מ'צ'פ'ה ע"ז ה'ס'פ'ק ש'ה'רי ה'ד'ל'יק'ו ב'כ'לי ג'דול א'ד'ע'ת'א ש'י'ד'לק פ'ל ה'ש'ב'ת ו'א'ק'צ'י'י מ'ד'ע'ת'י' מ'ש'א"כ ה'יכ'א ש'הוא ס'פ'ק והוא מ'צ'פ'ה ע'ל'יו ר"ל ש'רו'צ'ה ג'ם ב'ז'ה ו'לא א'ק'צ'י'י ו'דאי ש'רי ר"ש מ'ד'נ'ק'ט כ'וס ו'לא נ'ק'ט ר'בו'ת'א ט'פ'י ד'א'ף ב'ס'פ'ק מ'ו'ד'ה ר"ש א'ף ד'מ'רי'ש'א מ'וכ'ח ל'ה'י'פ'ד מ'ד'נ'ק'ט נ'ר ש'נ'ד'אי י'כ'ב'ה מ'ש'מ'ע א'ב'ל ב'ס'פ'ק א'ס'ור י"ל ד'רי'ש'א נ'ק'ט מ'ש'ום ר' י'ה'וד'א וגם ר"י א'מ'רו ו'מ'וכ'ר'ח כ'ן ש'לא ת'יק'ש'י ר'י'ש'א א'סיפ'א וגם ר'א'י מ'פ'נ'ר'ש מ'ס'נ'פ'ה ד'שרי ר"ש ב'ש'א'ר י"ט ל'י'ט'ול ע'צ'ים א'ם נ'פ'לה ב'י"ט א'ף ד'מ'וק'י ש'ם ב'ר'ע'ו'ע ע'כ"פ ס'פ'ק ה'וי א'ם י'פ'ול ב'י"ט א'לא מ'ש'ום ס'פ'ק ש'הוא מ'צ'פ'ה ש'רו'צ'ה ל'ה'ש'ת'מ'ש ב'ע'צ'ים ו'לא א'ק'צ'י'י ש'רי ר"ש ו'א"כ ש'פ'יר מ'ק'ש'ה א'ב'י'י מ'ב'כ'ור ד'ה'וי נ'מי ס'פ'ק א'ם י'פ'ול מ'ום מ'כ"ש ל'פ'י א'מ'ת ד'מ'י'ר'י ב'נ'פ'ל ב'ו מ'ום מ'ע'י"ט והוא ו'דאי י'ושב ו'מצ'פ'ה ע"ז ד'ה'א פ'ל ע'צ'מו א'ינו מ'ח'ז'יק'ו א'לא ע'ד ש'י'ס'ת'א'ב ד'ה'א ב'ז'מן ה'ז'ה מ'י'ר'י ו'ה'וי ל'י ג"כ ל'ה'ת'יר ו'ה'א ד'מ'י'ת'י מ'נ'ר כ'ת'ב'ת'י ל'ע'יל ב'ס'מו'ד ע"ש וע"ז ש'ני ר'ב'ה ב'ש'ל'מ'א ה'ת'ם י'ושב ו'מצ'פ'ה ו'א'ף ה'יכ'א ש'הוא ס'פ'ק ש'רי ג"כ ב'מ'צ'פ'ה א'ב'ל ה'כ'א א'מ'ת ש'הוא י'ושב ו'מצ'פ'ה א'ב'ל פ'ין ד'איכ'א ג' מי י'מר ה'וי כ'מו ו'דאי ד'כ'וס כ'מו ש'מ'צינו ב'ס"ס ד'א'ור'י'ת'א א'ז'לינ'ן ג'ם ל'ק'ול'א ו'כ'ן ב'ס"ס ד'ר'ב'נ'ן ל'ה'ח'מ'יר א'ל'מ'א ד'ה'וי כ'נו'ד'אי ה"נ ו'א"כ ו'דאי א'ק'צ'י'י כ'ן י'ש ל'פ'ר'ש ל'פ'י פ'שוטו ו'ה'וי ס"ד ד'ת'וס' ל'פ'ר'ש כ'ן ד'מ'ש"ה ב'ע'י ד'וק'א ג' מ"י א'ב'ל ה'וכ'י'חו ש'ע"כ א'ינו כ'ן ש'ה'רי א'ף ב'נ'פ'ל ב'ו מ'ום ק'בו'ע מ'ע'י"ט א'וס'ר ר"ש ו'צ"ל ד'לאו ד'וק'א ו'ה'א ד'א'ס'ר א'ף ב'חד ס'פ'ק ו'ב'ש'א'ר מ'וק'צ'ה ש'רי ב'חד ס'פ'ק כ'מו ש'ה'וכ'ח'ת'י נ'ר'א'ה ד'ל'כ'ד נ'ק'ט ל'ש'ון מי י'מר ו'לא נ'ק'ט ה'כ'א ס'פ'ק א'לא מ'ש'ום ד'לא ש'כ'יח פ'לל ו'ה'י'נו מי י'מר ו'ה'וי כ'מו ו'דאי ו'א'ס'ור א'ף ב'י'ושב ו'מצ'פ'ה ו'ה'י'נו ד'לא ש'כ'יח ש'י'פ'ול ב'ו מ'ום ק'בו'ע ב'ז'ה ה'י"ט ד'נימ'א ד'מ'א'ת'מ'ול ה'וי ד'ע'ת'י' ע'ל'ה מ'ש'א"כ ב'ס'נ'פ'ה ר'ע'ו'ע ש'כ'יח ש'י'פ'ול ו'א'ף ב'נ'פ'ל ב'ו מ'ום ק'בו'ע מ'ע'י"ט פ'ש'יט'א ל'א ש'כ'יח ש'י'ר'א'ה ה'ח'כ'ם ב'י"ט ד'ה'א א'ס'ור ל'ר'ש ו'לא ש'כ'יח ש'י'ע'ש'ה ה'ח'כ'ם א'יס'ור ו'ה'וי כ'נו'ד'אי ו'א'ק'צ'י'י מ'ד'ע'ת'י' ו'ה'א ד'נ'ק'ט ת'לת מ"י נ'ר'א'ה ד'ה'כ'י פ'ירו'שו ש'ר'ב'ה ה'י' מ'ס'נ'פ'ק א'ם א'ב'י'י ס'וכ'ר ע'ד'י'ן כ'א'ד'א ב'ר א'ופ'מ'י ד'מ'י'ר'י ב'לא נ'פ'ל ב'ו מ'ום א'ו ח'ז'ר ב'ו ו'א'י'ר'י ב'נ'פ'ל ב'ו מ'ום מ'ע'י"ט ל'כ'ד א'מר ל'ו א'ם מ'י'ר'י ב'לא נ'פ'ל מ'ע'י"ט ל'ק"מ ד'מ"י ד'נ'פ'ל ב'ו מ'ום ו'א'ת"ל ר"ל א'ם ת'יק'מ'צ'א ל'פ'ר'ש ש'מ'י'ר'י ב'נ'פ'ל מ'ום ע'וכ'ר מ'ע'י"ט מי י'מר ו'כו' ו'א'ת"ל ר"ל א'ף א'ם ת'פ'ר'ש ד'מ'י'ר'י ב'נ'פ'ל ב'ו מ'ום ק'בו'ע מ'ע'י"ט נ'מי ל'ק"מ ד'מ"י ד'מ'י'נ'ד'ק'ק ל'י ח'כ'ם ש'ה'רי א'ין ר'וא'ין ו'כ'מ"ש ו'ד'וק: ב'ג'מ' מ'ת'י'ב ר'יב"ח מ'פ'יר'ין נ'ד'ר'ים ו'ע'י'ן מ"ש ר'ש"י ג'ם נ'ש'א'ל'ין ו'ע'י'ן מ'ה'ר"מ ש'י'ש ג'ור'ס'ין ג'ם נ'ש'א'ל'ין ו'כ' ש'ה'וא ט'ע'ו'ת ב'ג'מ' ו'ד'ח'ק ל'פ'ר'שו ב'ר'ש"י ו'ל"נ ש'ב'ר'ש"י ה'וא ו'דאי מ'וכ'ר'ח ל'ה'ב'י'א ו'ל'פ"ז י'ש ל'ג'ר'ס'ו ג'ם ב'ג'מ' ד'לו'ל'א ס'יפ'א א'ין מ'ק'ש'ה פ'ל'ום מ'ן מ'פ'יר'ין ד'ה'ג'ה ש'ם ב'ג'מ' ה'וא מ'ס'נ'פ'ק א'ם ה'פ'ר'ה ד'וק'א ל'צ'ו'ר'ד ו'א'סי'ק ד'ת'נ'אי ה'יא ד'ל'מ"ד ה'פ'ר'ת נ'ד'ר'ים פ'ל ה'יו'ם ר'ש'אי ל'ה'פ'ר א'ף ש'לא ל'צ'ו'ר'ד ו'ה'זו ל'צ'ו'ר'ד ש'ב'ת ד'סיפ'א ק'אי ר'ק א'נ'ש'א'ל'ין א'ף ל'מ"ד ה"נ מ'ע'ת

לעת אינו רשאי להפר כ"א לצורך שבת והו' לצורך דנשאלין קאי גם ארישא והנה למ"ד ה"נ כל היום ורשאי להפר אף שלא לצורך אינו מקשה פלום הכא דדילמא באמת אסורה באכילה ואפ"ה רשאי להפר אלא דמקשה להו' מ"ד דדוקא לצורך שבת וה"נ מעל"ע משום דמשמע גם התם דמתניתן סובר פו לפי המסקנא דמסתמא הו' לצורך השבת דסיפא קאי גם ארישא וא"כ ע"כ הוצרך להביא גם הסיפא כדי להקשות מרישא דברי שא לא קתני פלל ביה לצורך שבת אלא מסיפא מקשה גם מרישא ודוק: בתוס' בד"ה מי יימר דמזדקק לה בעל תימא מי דמי וכו' מכאן ראי' מפורש למ"ש לעיל דעיקר קושית אביי מסופא או מסיפא דכוס דגם בספק שרי אלא דמשני מי יימר והוי כנודאי ולכך נקט לשון מי יימר כמ"ש לעיל ומקשין התוס' דשם גבי בעל ליפא הו' סברא והוי ספק ושרי אבל לולא דברי שכי' קשה מאי מקשין התוס' דהא משמע לפי פשוטו דלא שרי ר"ש אלא דומיא דנר שיושב ומצפה שונדאי יכבה משא"כ גבי בעל הוי ספק שפא לא ירצה להפר ולא שייך יושב ומצפה ולמ"ש ניחא ודוק.

ועפ"ז הסברא מבואר מפורש ג"כ היטב דברי הגמ' והתוס' שפדיבור זה ובדיבור שאחריו בד"ה התם אי לא מיזדקק לי חכם וכו' ע"ש ועיין במהרש"א מה שהרבה להקשות ופירושו רחוק ודחוק מה"ת לומר שהוא מסופק אם יאה חכם בעיר דמסתמא יודע מדקתני נשאלין משמע שיש שם חכם וגם לשון מי יימר דמיזדקק משמע שיש שם חכם ומכ"ש לפמ"ש והוא מוכרח דגם בספק שרי ר"ש אין מקום לסברתו אמנם סברת מהר"מ הוא מוכרח בגמ' אלא שהוא דחוק לפ"ד ואינו מתורץ הפל פי קוצר וע"פ סברתינו מתורץ הפל פאשר נבאר והוא דנדאי מה שמקשה המהרש"א לתירץ התוס' דהכא עדיין נשארה הקושיא אמאי שמקשה מנשאלין וכ"כ מהר"מ אין מקום לקושיתו דבחקם שייך טפי סברת התוס' מי יימר דמיזדקק דשפא לא ימצא פתח פראוי וגם לא יתחרט מעיקרו דבשעת הנדר נדאי לא עלתה על דעתו שיתחרט וגם סברת התו' לגבי בעל שייך טפי לגבי חכם דהא אם נדר לנדב איסור אסור להתירו וחי' החכם שפא הי' בו איזה דבר איסור שלחכי נדר ומכ"ש על יום א' דהיינו בשבת שפא לא יתיר כ"כ מהר דהא צריך הוא להתיישב פמו שמצינו בגמ' כ"פ אלא דאפילו גבי בעל כ' התוס' זה הסברא מכ"ש גבי חכם דמאי לו להכניס את עצמו בחשש איסור ושייך טפי מי יימר בפרט על יום א' אמנם מאי דמשני התם אי לא מיזדקק לי חכם סגי לי בג' הדיוטות הוא תמוה לכאורה דלגבי הדיוטות נמי שייך זה וסברת מהר"מ דחוקה אמנם לפמ"ש ניחא והוא פיון דגבי ספק נמי שרי ר"ש ולא אסר יצא גבי מי יימר דבכור שהוא קרוב לנדאי דמה"ת לומר שיעשה איסור וצ"ל כמ"ש התוס' דגבי בעל וחכם נמי קרוב לנדאי שלא יזדקקו אע"פ שאין בו אלא חשש איסור ולא איסור נדאי פמו גבי בכור פיון שהוא תלוי רק באחד פגון בעל או חכם אסור להתיר במקום שיש גדול ממנו א"כ תלי רק בהגדול הוא דחוק לומר שזה האיש יכניס עצמו בחשש איסור וקרוב הוא שלא יעשה לכך מקשה שפיר אבל בהדיוטות שהם מצוין הרבה אם זה לא יעשה יעשו אחרים ומסתמא שכיח שימצא אנשים בשוק שלא יחששו לחשש איסור או לא ידעו מחשש לכך הוא קרוב שימצא נאפילו אינו קרוב לנדאי מידי ספק עכ"פ לא נפיק דשכיח שימצא ובספק שרי ר"ש ואהא מקשים התוס' שפיר האיי קאמר ר"ש סתמא גבי בכור שאסור הא אם הוא במקום שאין מומחה ומתירין הדיוטות גם בבכור ליכא מי יימר דשכיח שימצא הדיוטות והוי

ספק אע"ג די"ל דבנדאי איסור פגון בי"ט לא שייך זה כמ"ש התוס' בסמוך השתא ס"ד דהתוס' דע"כ הגמ' לית ליה הך חילוק מדקא מחלק התם סגי בג' הדיוטות אבל הקא בעינו חכם משמע דאי הוי גם הקא סגי בהדיוטות גם הקא הוי שרי א"כ קשה וע"ז תירצו לפי פשוטו דהקא מייירי במומין שאין מובהקין ולפ"ז הוי קצת דוחק דמשמע במומין מובהקין שרי ר"ש ומתניתן קתני סתמא לכן סתמא פתבו והמ"ל וכו' ר"ל שהי' יכול לתרץ ולחלק בהדיוטות גופא אף אם נאמר דגם פאן מהני הדיוטות ג"כ הוי מ"י דקרוב לנדאי שפולם לא ינדקו שהוא נדאי איסור משא"כ גבי נדרים לכן דייקו התוס' שנדאי לא ינדקו אלא משום דחכם וכו' לכן נקט תירוצו בחכם ושם א"צ לזאת הסברא דבחכם אף בנדר לא ינדק אבל באמת גם במובהקין י"ל דאסר ר"ש משום האי חילוק ודוק היטב כי נלענ"ד נכון: בגמ' רמי לי' אבני לרב יוסף מי אמר ר"ש וכו' אע"ג שהשמן והגר והפתילה נדאי לא חזי למידי שיהי' המסתפק משמן בשעה שהוא דולק חייב משום מכבה וכ"ש הגר והפתילה ובדבר דלא חזי למידי מודה ר"ש דאסור לטלטל משום מוקצה כמו במענות לעיל ושאר דברים צ"ל כמ"ש לעיל פינו דחזו להאיר הוי ג"כ כמו שאר פלי תשמיש אמנם הוא דוחק קצת וגם תמוה הא אמרו בגמ' לעיל דהוקצה למצנתו לחוד מודה ר"ש צ"ל כמ"ש התוס' לעיל כ"פ דמשום הוקצה למצנתו לא אסור אלא להסתפק ממנו שיש בו בטיול מצנה ולא לטלטול וג"כ דוחק דמנ"ל להקשות ועמ"ש אני לעיל לתרץ דברי רש"י לעיל בד"ה חוץ מגר הדולק בדרך מ"ד פירש נכון לכאן ע"ש אמנם בהגיעי פה נ"ל לפירש פי' אחר ויתורץ הפל גם ק' התוס' בד"ה פתה אין וכו' פן דרף הש"ס והוא תמוה מאד לדייק מסיפא ולא להקשות ממפניך ברישא עיקר הדין דקתני חוץ מגר הדולק לכן נ"ל דנדאי מגר הדולק לא מצי להקשות כמ"ש דכיון שאסור משום מסתפק וכו' ממילא הוי מוקצה אף לר"ש וכן הוי הוקצה למצנתו אלא דמקשה מכבחה משמע דוקא היא דכבר פתה אבל פשהא פכה לא ופליג אברי' כמו דאיתא לעיל ושם תו לא אסור משום מכבה כמ"ש לעיל רש"י לראב"ש והוא מוכרח ומסתמא תו לא הוי גם הוקצה למצנתו דמסתמא גם ראב"ש אית לי' הוקצה למצנתו ואפ"ה שרי דהא לחד מ"ד הוי ה"ל דאו' וגם לא מצינו מאן דפליג אהוקצה למצנתו אע"פ שכ' לעיל להיפך אינו מוכרח גם פאן י"ל פן לרווחא דמילתא שלא נצטרף אף לדוחק הב' שכ' תוס' והבאתיו בסמוך וא"כ קשה מ"ט וע"כ משום דילמא בהדי דנקט לי' פתה והוא מדוקדק מאד שהוא יתור לשון והל"ל שפא יכבה אבל מגר פכה שפיר הנצטרף לומר אע"ג שבלא"ה יכבה דילמא תיכף דנקט לי' יכבה ומאי שמכבהו בידיים נדאי חייב וכו' ומשני משום בסיס ושייך שפיר מאי שמשני אף אפתילה פינו דכבה גם הפתילה פשהיא שלימה דהיינו ארופה הוי פלי כמ"ש התוס' רק שפלאכתו לאיסור ושרי לצנרף גופו ודוק היטב פי' נ"ל נכון ונ"ל לכונן זה אף בפ"י התוס' שדבריהם תמוהים מאד שכתבו פן דרף הש"ס מאי זו דרף לא זו הדרף אמנם נדאי שתוס' לית להו הך סברות באמת לתירץ מגר הדולק פי' פתבו לעיל כמה פעמים הסברות שכתבתי לעיל בשמם דהוקצה למצנתו שרי לטלטל וכן כ"ש משום מסתפק דהוי מכבה שרי בטיולטול וא"כ נדאי דלפי האמת קשיא אף מגר הדולק דרישא אלא משום דאיפא למיטעי בסברא זאת שאסור בטיולטול ותאמר שלא קשה לכו' טוב לו לדייק מסיפא לרווחא דמילתא שיהא קושיא חזקה שאין לתרץ אף בטעות וזה הוי שפיר דרף הש"ס דנקט משנה יתירה ודיוק שלא תטעה ודוק: דף מז

בתוס' בד"ה הנח לגר וכו' וכדאמר בסמוך פי הוינו בי רב נחמן וכו' הא דלא מייתי מפלפלה דסמוך שהוא קודם ומשנה משום דשם האבן אינו חשוב ובטיל לגבי פירי משא"כ הכא השלהבת והפתילה דנעשה בסיס דמיירי שהיא שלימה כמ"ש התוס' בסמוך אינם בטילים לגבי שמן לכה מייתו משברי עצים שהם חשובין עכ"פ לגבי קיטמא כמ"ש התוס' לקמן בד"ה אע"ג דאיכא וכו' ואינם בטילים לגבי קיטמא ש"מ טעמא אע"ג דלא בטיל פיון שהוא בסיס לדבר האסור ולדבר המותר שרי וכן בסמוך מייתי דוקא מינוי להורות זה בגמ' דבסיס לשניהם מותר וזה עיקר תירץ כמו שנבאר בסמוך ובה מבוואר דברי התוס' שהקשו וא"ת לכהן שפאו לומר שנודאי זה התירץ של שמן שיניק גם לגבי פתילה ושללא תאמר דהפתילה בלא"ה בטילה שאינו חשוב וא"כ אף לא ה"ה בסיס אסור לטלטל הגר ולמה לי למימר פתילה נעשה בסיס ע"ז כ' וא"ת וכו' עד אבל פתילה שלימה וא"כ אף בפתילה שיניק תירץ זה ולכה לא כתבו תקף גם אפתילה משום שעדיין לא ברור התירץ על הפתילה עד לסוף ובה מקוששין דברי התוס' ועולה שפיר שלילות לשונם וא"צ לפירוש מהר"מ ודוק: ברש"י בד"ה אמר ר' רומנוס וכו' עד דאיכא תורת פלי עלי וכו' כ' לשון תורת פלי משום דנודאי הוי פלי שפלאכתו לאיסור שהוא עשוי לעשן על אש לבונה אלא דעכ"פ עדיף המחמה מהאפר שהמחמה תורת פלי עלי לכן אע"ג שפלאכתו לאיסור שרי לצורך גופו ומקומא משא"כ אפר מוקצה או אבן שאין עליהם תורת פלי אסור אף לצורך גופו או מקומו והכא מיירי שהיו צריכין המחמה לצורך גופו או מקומו ולא לצורך אפר ודוק: ובתוס' בד"ה לי התיר ר' וכו' השתא ס"ד וכו' לכאורה הוא תמוה מאי שכ' ג"כ בדברי רש"י וכן פשטן של דברים ומאי חידשו אמנם כד מעיינת בהו חידשו חידוש גדול ופירוש חדש והוא שמדברי רש"י נראה שפירש שהמקשה והתירץ לפי המסקנא מחולקין במהות האפר דהיינו שהמקשה ס"ד שהי' אפר המוקצה דהיינו שהוסק בשבת והכריחו לזה דאל"ה מאי קמ"ל ואם התיר המחמה קמ"ל מאי באפרה וכן משמע לשון רש"י אלא ע"כ דמיירי שהאפר הי' מוקצה והמחמה היו צריכין לגופו ומקומו ובאפרה היינו עם אפרה כמ"ש רש"י והתירץ משני במסקנא דמיירי באפר מוכן והרבותא אע"ג דאיכא עלי שברי עצים והיינו מחמה עם שברי עצים אגב אפר וכן משמע הפשט לפי פשוטו בגמ' אמנם תוס' מצינו בזה חדא שאין זה הוכחה מוכרחת להוכיח שהאפר הי' מוקצה ודוק ועוד קשה מאד על פי זה היכא משכחת שהאפר יהי' מוקצה ולא המחמה דאי הוסק בשבת א"כ גם המחמה הייתה מוקצה ביה"ש ואתקצו לכולא יומא כמו האפר ואם נתנוה בשבת לתוך המחמה חדא דדונק לומר שנעשה ע"י נכרי אלא שג"כ אינו בסיס אם לא שנאמר לדעת ישראל כמ"ש התוס' לעיל לכה פירשו הם בדרך יותר נאות שהמקשה ותירץ מחולקים בסברא בדרך ש"ס וגם כל הלשון מתפרש יותר בלי שום דונק והוא שהמקשה סבר שכל אפר של מחמה הוא תמיד מוקצה דלא אמרינו בביצה אלא דאפר פירה מוכן הוא דדעתו של אדם על אפר פירה לכסות בו צואה וש"ד אבל אפר מחמה אין דרכו בכה הוי סתמא מוקצה כדאמרינו שם בביצה גבי עפר דבעינו הכנסה לכה ויחד קרו זויות וה"ה אפר מה שאין סתמא דעתו עלי לכה הקשה ק' בהכרח בלי שום הוכחה ודונק והתירץ חידש לו שסברתו אינו אלא גם אפר מחמה וכל אפר דעתו עלי ואינו מוקצה ולכה הוצרך להביא ראיה מהוינו בי רב נחמן גם על זה וכן פירשו בד"ה הוי מטלטלין פנוא דמוכן הוא דחזי

לכסות וכו' ר"ל שזה חידוש התרצון מרב נחמן ומ"ש שהוסק מע"ש לאו זה עיקר התירץ
אלא שכ' טעם ופירוש שפיון שהוסק ע"כ מע"ש שוב אינו מוקצה ודוק: וי"ל שגם רש"י
פוננתו לזה ומ"ש קס"ד וכו' עד שהאפר מוקצה ר"ל כל אפר ולא משום דיוק באפורה
ודוק: ברש"י בד"ה נוטל אדם וכו' עד ור"י פירי יהודא ס"ל והוא תמוה כמ"ש
המהרש"א ומירוצו דחוק וגם הוי לי' לרש"י לפרש לעיל גבי מ"ש שהאפר מוקצה אמנם
לפמ"ש בסמוך לשיטת התוס' מתוך גם פה והוא דלעיל נוכל לפרש אף לר"ש והאפר
מוקצה שהוסק בשבת אף ר"ש מודה דהוי נולד לחד מ"ד או י"ל שצדיין חם ברמז אמנם
פאן הוקשה לרש"י מאי מקשה דילמא מיירי באפר מוכן וצ"ל כמ"ש לשיטת התוס'
דס"ד כל אפר מחתה מוקצה שאין דעתו עליו וקשה מאי מקשה הא הגמ' מספק לעיל
אי רבי סבר פר"ש גבי רועות באפר וגבי הורה במנורה משמע דסבר כר"ש ולר"ש נדאי
סתם אפר מחתה לא הוי מוקצה פיון דחזי לכסות ולא מקצה אינש כל מה דחזי לי' כמו
תמרי דעיסקא ואינך לקף כ' רש"י דהא ר' יוחנן ס"ל כר' יהודא ואי לר' יהודא אסור לא
הוי לר' יוחנן לאמרו בשם ר' חנינא פיון דלא נ"מ לדידן ודוק: בתוס' בד"ה ואמר רבב"ח
וכו' עד והאבן שע"פ הקביות ה"א דמיירי וכו' והא דמקשה מפלפלה אע"ג דגם שם מוקי
שהפלפלה פחותה וכו' ע"ש היינו בתר דמוקי דאית בי' פירי ואי איתא דשרי היכא דאינה
פחותה לוקמה בלית בי' פירי ואינה פחותה וכו' מתוך תור לשון בגמ' טעמא דאית
בה פירי וכו' ודוק: בגמ' קרטין בי רבי מי חשיבי אע"ג דגם אפר מסתמא אינו חשוב
והיכא שהם שוין דבר האסור ודבר המותר משמע בתוס' לעיל בד"ה הנח לנר ששרי
לטלטל וכן משמע ברב נחמן לקמן מפנונא אגב קיטמא היינו למסקנא לקמן דמייתי מרב
נחמן ראי' על זה וכן משמע מגמ' לקמן דזה מוכח מרב נחמן כמ"ש התוס' לקמן מדמקשי
על רב נחמן ע"ש בד"ה אע"ג אבל לפי ס"ד לא שרי אלא דוקא אבן לגבי פירי דפירי
חשוב טפי ואבן לא חשוב כלל ובטל לגבי פירי אבל בשוין אסור וכו' מן דוקא דטפי
היתור לשון טעמא דאית בי' פירי כדי להקשות מקרטין מדמוקי דוקא דאית בי' פירי
ס"ד הא ד"א שאינו חשוב כמו פירי אסור ודוק: אלא שלפ"ז קשה דא"כ לפי המסקנא
ל"ל לרש"י ותוס' לפרש דה"נ מיירי דאיכא עלי' שבירי עצים דילמא מיירי באפר מוקצה
כס"ד ובאיכא עלי' קרטין ולולי דבריהם היינו מפרשין פן באמת בגמ' דמייתי רק ראי'
דשרי בשוין וכן משמע הלשון בגמ' דלפי פירושים הל"ל הב"ע דאיכא עלי' שבירי עצים
וכדבא אמנם לפירוש"י ותוס' קשה וצ"ל כמ"ש דכיון דאית לדרבא דקיטמא שהוסק
מע"ש מוכן הוא בכל מקום שהוא תו לא משפחת גם פאן אפר מוקצה ולא המחמה אלא
שהמקשה סבר דכל אפר מחתה מוקצה הוא וכמ"ש לעיל ודוק: ברש"י בד"ה אגב קיטמא
וכו' הלשון דחוק דעיקר רבותא הוא רק משבירי עצים דלא שינה הלשון אגב קיטמא
ואע"ג וכו' דהא זה העיקר והל"ל הוי מטלטלין פנונא בשבירי עצים אגב קיטמא וגם
לעיל בר' רומניס הוא דחוק מאד דלא קאמר כלל עיקר חידוש דין רק מחתה באפורה
לקף נלע"ד לפרש דעיקר דין הוא דהמחמה הוא פלי שמלאכתו לאיסור ואסורה לטלטל
מחמה לצל רק אגב אפורה אע"ג שאינו חשוב טפי ממחמה נעשה המחמה בסיס לה ושרי
נהדר קאמר אע"ג דאיכא עלי' ש"ע הוא עוד רבותא וא"כ י"ל דר' רומניס לעיל לא
מיירי כלל מש"ע וכן משמע שמפרשין התוס' בד"ה הוי מטלטלין שכ' והיינו מחמה
באפורה ולא כ' כלל ש"ע ויש לכונן שאף רש"י מפרש פן ומ"ש וא"ת מה צד איסור ר"ל

שהוא פשוט להתיר ומ"ש ורבנותא אשמעינו י"ל דלא קאי על ר' רומניס רק על רב נחמן או אף אם קאי על ר' רומניס הוא רבנותא ולא עיקר דין ודוק.

בתוס' בד"ה אע"ג וכו' נראה לר"ת דש"ע תשיבי טפי וכו' ר"ל דתשיב טפי לגבי קיטמא דהוא שנה עמו משא"כ בכלפלה פירי חשוב טפי ואכן בטל לגבי' וזה שרי אף לפי ס"ד וגם לא קשה משברי פתילה ושמן דשם שוין ועיקר רבנותא דרבא דשרי אף בשוין ודוק: בתוס' בד"ה בגלילא שנו וכו' עד משמע שמצוי שם פשתן וכו' ואין זה קושיא על רש"י שאדרבא י"ל שמשתמא היו עוסקין בדבר החשוב וגם רש"י אין מפרש כלל שהי' בו שמן לכה לא פי' כפי' התוס' וק"ל בגמ' מיתבי המחזיר קני מנורה וכו' לכאורה הוא למותר גדול כל אריכות הברייתא אמנם לפמ"ש התוס' לקמן בד"ה רשב"ג ע"ש תנרף דבריהם דר' אבא ורב הונא מייירי ברפוי ורב ושמואל מייירי בתקע ע"ש וא"כ ודאי גם מקני מנורה לק"מ דנדאי ג"כ מייירי בתקע דליכא למ"ד ברפוי חייב חטאת אלא ע"כ דמקשה ג"כ ליגזור לאסור ברפוי וזה אינו קושיא מוכרחת דשמא לא גזרינו לכה מיייתי כל הנה דאפילו היכא דאינו חייב חטאת וע"כ מייירי ברפוי אפ"ה אסור.

עכ"פ משום גזירה ור"א ור"ה מתירין לכתחילה לכה הנצרה להביא תנא דמתיר לכתחילה ובה מתנרץ מאי דלא משני סתמא הב"ע ברפוי דהא אף לפי דאמר פי האי תנא צריף לאוקמא ברפוי ולפמ"ש א"ש דכבר ידע דמייירי ברפוי וגם מתנרץ קצת מאי שתמוה מאד גירסתינו בגמ' לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל אסור מאי שייף לומר אבל אסור פנין שפכר אמר לא יחזיר ולפמ"ש דעוקר קושיא מפאן י"ל שהיא דברי הגמ' המקשה אלמא אבל אסור ודוק: סליק פרק שלישי פרק רביעי דף מח ע"א ברש"י בד"ה מ"ש ממיחם ע"ג מיחם דתניא בברייתא בפירקין דשרי והוא תמוה כמ"ש התוס' דאי ידע מהברייתא מאי מקשה הא קתני שם ולא שיחמו וכו' ונלע"ד לתרץ דברי רש"י בטוב טעם ע"פ מה שהקשו תוס' בד"ה מ"ש הנה"ל עוד קושיא תימא היכי דמי אי יד סולדת בו וכו' והוא קושיא גדולה מאד ותי' התוס' העידו על עצמם שהיא דחוק ותרצתי אני בטוב אף שפצאתי בני' בשם הרנ"ה לכן אפתבנו בקיצור בקצת שינוי לתוספת ביאור דנדאי מייירי להפשיר והא דשרי לעיל היינו בשעה' והכא מייירי שהיה הקומקם מוטמן בדבר שאינו מוסיף הבל ואטמין הכוונא עלי' להפשיר ותדע מדמייתי לה הכא בפירקין דהטמנה וגם מדמקשה עלה ממיחם ע"ג מיחם דאייירי בהטמנה ולכה אסור הכא ע"ג שאינו מוסיף הבל מדבר המוטמן בתוכו פנין שהוא מוסיף מקומקם אסור או אף אם נאמר דלא מיקרי מטמן בדבר המוסיף הבל פנין שאינו אלא להפשיר וגם לא מוסיף מדבר המוטמן אפ"ה אסור דהוי כהטמנה חדשה ואסור בשבת אף בדבר שאינו מוסיף וזהו דלא כנ"י ע"ש וא"כ פנין דלא אסור רק משום מטמין בשבת ולא משום מחמם פנין שאינו אלא להפשיר שפיר מקשה מברייתא דהא קתני דשרי להטמין בשבת מיחם ע"ג מיחם משמע ודאי אף שלא הי' הפיחם שמניח עכשיו מוטמן מבע"י אפ"ה שרי אע"ג דקתני ולא שיחמו היינו משום דהתם אי מחממן אסור דנדאי יד סולדת בו דהא בחמין איירי שם אבל הכא דמייירי לפשר אין לאסור משום מחמם דהא מותר להפשיר כנגד המדורה והוי שלא יחמו דהא התם במדורה נמי קתני ולא בשביל שיחמו אלא שתפיג צינתן אלמא להפשיר לא מיקרי שיחמו ומשני דאפ"ה אסור פנין שמולד הפשר הוי הטמנה חדשה או מוסיף הבל לכה אסור וכמ"ש ודוק היטב פי' נ"ל נכון מאד לתרץ דברי רש"י מב' הקושיות תוס': בתוס'

בד"ה מ"ש ממיקחם ע"ג וכו' עד וְהָא תַּנְיָא בַּפ' כִּיֵּרָה וְכו' הָא דְלָא מֵיִתִּי מִמְשַׁנָּה גּוּפָא דְמִיקָחַם שְׁפִינָהוּ דְקַתְנֵי אֲבָל נּוֹתֵן לְהַפְשִׁירָן הֵיִינוּ מְשׁוּם דְּהֵתָם אֵינוּ מוֹלִיד רַב זֶה הַחֹם שְׁהִי בְּמַעַט מִתְּפִשֵּׁט בְּמַרְנֻבָּה לְחַד מ"ד הֵתָם מִשְׁא"כ הֵכָא דְקָא מוֹלִיד חֹם קִדְשׁ וְק"ל: בד"ה וְכִי מִפְּנֵי שְׁאִין לּוֹ קְרֻפָּה שְׁל תָּבֵן וְכו' עַד אָךְ ק"ק דְּמֵאֵי מְשַׁנֵּי בְּסַמוּךְ וְכו' וְעֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א וְקוֹשְׁיָתוֹ חֲזָקָה מְאֹד וּמֵאֵי שְׁתַּיְרִץ לְכַאוּרָה הוּא דְּחֹק מְאֹד אֲמַנָּם אוֹסִיף לְבַאֲרוּ כְּדִי שְׁלֵא תִדְחֹק וְהוּא דְלַרְבִּינָא דְמוֹקֵי בְּשֵׁל הֶפְתָּק אַע"ג דְּמַתְנֵי סְתָמָא קְאָמַר וְאָף אַם נֹאמַר דְּתַנָּא קִיָּצַר הֵכָא אַעֲבֵי קִשָּׁה מֵאֵי דְנִקְטַ סְתָמָא וְצ"ל דְּסְתָמָא מֵיִירֵי בְּשֵׁל הֶפְתָּק דְּדַרְפֵּן לִיִּיחַד לְסַחֲוֵרָה וְא"כ א"א לְמַסְקָנָא דְמֵיִירֵי בְּאֵינוּ שְׁל הֶפְתָּק הוּי לִי לְפָרֵשׁ אַע"ג דְּרָבָא ג"כ סְתָמָא קְאָמַר בְּלֵא"ה פִּי שֵׁם תּוֹס' דְּקֵאֵי אַמְשַׁנָּה ע"ש וְדוּק: אֲמַנָּם בְּיוֹתַר נִרְאָה לִי דְלַרְבִּינָא בְּאֵינוּ שְׁל הֶפְתָּק שְׁרִי לְטַלְטַל מוֹכִין אָף שְׁלֵא טְמֵן אַם אֵינוּ שְׁל הֶפְתָּק דְּהָא לְרַבִּינָא אָף גִּיזֵי צְמָר בְּאֵינוּ שְׁל הֶפְתָּק הִי מוֹתַר לְטַלְטַל כִּינּוֹן דְּמַשְׁנָה לֹא מֵיִירֵי בִּי מַה"ת לְאֲסוּרָא אֲלֵא מְשׁוּם דְּרָבָא מוֹכַח לְאֲסוּרָא אֲבָל בְּמוֹכִין לֹא אֲשַׁמוּעֵינוּ וְגִיזֵי צְמָר הֵם יוֹתַר חֲשׁוּבִין א"כ י"ל בְּמוֹכִין שְׁרִי וְהוּא מוֹכַח קִצָּת מִדְּנִקְטַ רָבָא גִיזֵי צְמָר וְכֵן הַמְשַׁנָּה גּוּפָא דְנִקְטַ אֵין מְטַלְטְלִין בְּגִיזֵי צְמָר אֲבָל לֹא בְּמוֹכִין מְשַׁמַּע דְּמוֹכִין קוֹל יוֹתַר וְכֵן מְשַׁמַּע בְּרַמְבַּ"ם שְׁלֵא כְּתַב הָאִיסוּר לְטַלְטַל אֲלֵא בְּג"צ מְשַׁמַּע דְּמוֹכִין שְׁרִי בְּאֵינוּ שְׁל הֶפְתָּק וְא"כ אָף לְמַסְקָנָא ע"כ מֵיִירֵי בְּשֵׁל הֶפְתָּק לְרַבִּינָא וּמֵיִינֻשָּׁב שְׁפִיר וְדוּק: ע"ב בְּרַש"י בְּד"ה מַה בֵּין זֶה לְמַגּוּפַת חֲבִיּוֹת דְּתַנְיָא וְכו' וְעֵינֵן בְּתוֹס' מַה שְׁהַקְשׁוּ קוֹשְׁיָא חֲזָקָה אַרְש"י וּפְיִרְשׁוּ פְיִרוּשׁ אַחַר וְלַעֲנֵן דְּפִירַש"י נִכּוֹן דְּלִפְנֵי הַתּוֹס' הַקְשׁוּ בְּעֲצָמָם עֲלֵיהֶם וְתִירוּצֵם דְּחֹק ע"ש וְגַם קוֹשְׁיָא הַמְהַרְשֵׁ"א תַּפּוּל מְאֹד עַל פִּי הַתּוֹס' דְּלִפִּירַש"י נ"ל דְּלִק"מ קוֹשְׁיָתוֹ ע"ש דִּי"ל בְּנִקְבַּ וְנִדְעֵי יָדַע דִּישׁ לְחַלֵּק כְּמוֹ שְׁפִירַש"י דְּבִנְקַב מַגּוּפָה אֵין דְּרָף פְּתַח פְּלֵל בְּזֵה דְּדְרָף לְהַסִּיר הַמַּגּוּפָה אֲבָל בְּגוּף חֲבִיּוֹת דְּרָף לְעֲשׂוֹת נִקְבַּ וְגַם לִפְמ"ש בְּסַמוּךְ וְגַם קִשָּׁה לְפִי הַתּוֹס' אֲדַמְקָשָׁה מְרִישָׁא לִיסִייעֵי מְסִיפָא דְקַתְנֵי וְלֹא יִקְבְּנָה מְצִידָה אֲלֵא וְנִדְעֵי דְלֹא דְמֵי נִקְבַּ לְפְתַח וְמַה שְׁהַקְשׁוּ תּוֹס' נ"ל דְּלִק"מ דְּהָא רַשְׁב"ג סְתָמָא אָמַר מַתִּיז אֶת רֵאשָׁה בְּסִיף מְשַׁמַּע שְׁאֵינוּ מְכֻיִן מֵאֵי יִתִּיז אָף אַם מַתִּיז הַמַּגּוּפָה לְחוּד אוֹ מַתִּיז קִצָּת רֵאשׁ חֲחִבִּיּוֹת עִם מַגּוּפָה שְׁרִי דְרֵאשׁוּ הֵיִינוּ הַמַּגּוּפָה וְהֵתָם מְקָשָׁה מַגּוּף הַחֲחִבִּיּוֹת דְלֹא שְׁיִיף לְהַקְשׁוֹת מְפְתַח הַמַּגּוּפָה לְנִקְבַּ בְּגוּף הַחֲחִבִּיּוֹת וּמְשַׁנֵּי הֵתָם לְעֵין יָפָה קְמַכּוּיִן וְהֵכָא מְקָשָׁה מַהִיכָא דְאֵינוּ מַתִּיז אֲלֵא הַמַּגּוּפָה דְהֵי נְמִי פְתַח וְאִפ"ה שְׁרִי וּמְשַׁנֵּי זֶה חִיבּוּר א"כ בְּכ"מ מְקָשָׁה וּמַתְרִץ דוּמָה לְדוּמָה וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה הַנ"ל עֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א מַה שְׁהַקְשָׁה קוֹשְׁיָא חֲזָקָה דְהָא קַתְנֵי בְּמַשְׁנָה וְלֹא יִקְבְּנָה מְצִידָה וְנ"ל לְתַרְץ ע"פ סְבַרְת הַתּוֹס' בְּתַיְרִץ הַשְּׁנֵי וְהוּא מוֹכְרָח קִצָּתֵדֵאל"כ לְמָה פְרִיף אַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא פְרִיף מְבַרְיִתָא לְעֵיל דְקַתְנֵי נְמִי וְאֵין פּוֹתְחִין אֲלֵא וְנִדְעֵי דְעֵיקַר קוֹשְׁיָא מְחִיב חֲטָאת וְא"כ י"ל דִּידַע מְחִילּוּק חִיבּוּר אֲלֵא שְׁהַקְשָׁה לִיגְזוֹר זֶה אֲטוּ זֶה וּמְשַׁנֵּי זֶה חִיבּוּר וְלֹא שְׁיִיף לְגְזוֹר וּלְפִירַש"י וְנִדְעֵי שְׁיִיף מְאֹד זֶה הַתְּרִץ אֲמַנָּם לְפִי הַתּוֹס' לְכַאוּרָה לֹא שְׁיִיף דְמַנ"ל לְהַקְשׁוֹת דְלִיגְזוֹר ב' גְּזִירוֹת דְאֵינוּ עֲשׂוּי לְהַכְנִיס וְלְהוֹצִיא וְאֵינוּ חִיבּוּר לְק"מ חֲדָא דַס"ד דְּהוּא חֲדָא גְּזִירָה דְלִיגְזוֹר אַע"פ שְׁאֵינוּ פְתַח מְשַׁמַּע אֲטוּ פְתַח מְשַׁמַּע בֵּין דְבִי ח"ח אוֹ י"ל דַס"ד דְלֹא חִילְקוּ בְּמַשְׁנָה אֲלֵא בְּנִקְבַּ שְׁאֵינוּ עֲשׂוּי אֲלֵא לְהוֹצִיא לְכַף בְּמַגּוּפָה לֹא גְזַרוּ אֲבָל בְּדַאוּרִיָּתָא ס"ד דְאֵין חִילּוּק בֵּין מַגּוּפָה לְגוּף הַחֲחִבִּיּוֹת וְא"כ לְגְזוֹר נִקְבַּ מַגּוּפָה אֲטוּ מְסוּרָה אֶת כָּל הַמַּגּוּפָה וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה אֵי חִיבּוּר אִפִּי לְהַזָּא נְמִי וְכו' עַד וְתַיְרִץ ר"י וְכו' ע"ש וְעֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א מַה

שְׁהִקְשָׁה וְשׁוֹתָא דִּידְיָה לָא יִדְעָנָא דְהָא אָפּ אָם הִי מְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַתּוֹס' כְּפִשְׁטָן מ"ש וְהָא דְפָרִיזָה אִי לָאו חִיבּוּר הוּא לָאו דְּוִקָא אֱלָא עֵיקַר קְוִשְׁיָתוֹן וְכו' דר"ל שְׁפָדֵי נְסָבָא וְזֵה לָא קְשָׁה כְּלָל דִּי"ל שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן א"כ כִּינּוּן שְׁהִקְשָׁה לָא קְשָׁה מִמִּילָא הַתִּירָץ שְׁמִשְׁנֵי עָלְיוּ הוּא לְמוֹתֵר וְזֵה נִדְאֵי שְׁדַבְּרֵי רַבָּא שְׁאֲמַר גְּזָרוּ עַל טוֹמְאָה שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה הוּא תִירָץ עַל זֵה הַקְוִשְׁיָא לְטוֹמְאָה נְמִי לָא אָמְנָם נ"ל דְּדַבְּרֵי הַתּוֹס' לָא מִתְפָּרְשִׁין כְּדֵי שְׁאִין סוּגִיַת הַש"ס כִּן שְׁיִקְשָׁה מַה שְׁאִין קְשָׁה אֱלָא נ"ל נִדְאֵי דְהָא דְבִשְׁלָל שְׁל כּוּבְסִין הוּא חִיבּוּר עַד שְׁיִתְחִיל לְהַתִּיר הֵינּוּ כִּל כְּמָה שְׁאִינוּ מִתִּיר עֲדִינּוּ מִקְרֵי בְּשַׁעַת מְלָאכָה כְּמוֹ שְׁמִשְׁנֵי לְעִיל נִיחָא לִי וְכו' א"כ עֲדִינּוּ לָא נִגְמְרָה הַמְלָאכָה זֹו מִשָּׂא"כ בְּמִסְפַּרְתָּ וְאִינְמַל שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה אִין לְגִזּוּר דָּא"ל דְּנִיחָא לִיהַּ שְׁיַעֲשֶׂה מְלָאכָה אַחֲרַת דָּאִין סְבָרָא זֵה נִמְצָא וְגַם א"כ אָפּ בְּמַקְל נִימָא כִּן וְתַדַּע דְהָא אִם מִתְחִיל לְהַתִּיר אָפּ שְׁעֲדִינּוּ מְחֻבְּרֵי אִינוּ חִיבּוּר וְהָא הָוִי תְּמִיד חִיבּוּר וְא"כ מִקְשָׁה הִכִּי אִי חִיבּוּר ר"ל דְּהֵינּוּ בְּשַׁעַת מְלָאכָה מִיָּרִי א"כ אִפִּי לְהַזָּאָה נְמִי וְאִי לָאו חִיבּוּר ר"ל דְּמִיָּרִי שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה א"כ לְטוֹמְאָה נְמִי לָא וְכִמ"ש וּמ"ש הַתּוֹס' לָאו דְּוִקָא ר"ל הַלְשׁוֹן לָאו דְּוִקָא דְמִשְׁמַע דְּאִינוּ חִיבּוּר כְּלָל וְגַם אִין סְבָרָא לְאוּקְמָא הַבְּרִיָּתָא רַק שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה וְא"כ עֵיקַר קְוִשְׁיָתוֹן אִפִּי לְהַזָּאָה נְמִי וְא"כ שְׁפִיר הַנְּצָרָה רַבָּא לְתַרְץ הַבְּרִיָּתָא בְּכָל גְּוֹנֵי דָּאָפּ שְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה חִיבּוּר לְטוֹמְאָה וְדוּק.

בא"ד ולפ"ז הא דתנן השיחור וכו' אתיא כר"י וכו' ועיין בְּמַהְרֵש"א שְׁהִקְשָׁה דְּנִימָא דְגַם הָא אִתִּי כר"י ונ"ל דלק"מ דלהכי כ' התוס' הו' ודוחק ר"ל דשם אין בְּרִיָּה לְפִירוּשׁוֹ צ"ל דְּאִתִּי כר"י אֲבָל הָא יוֹתֵר נִיחָא לְהַגְמִי לְתַרְצוֹ אֲלִיבָא דְרַבְּנָן וּק"ל וְעִינּוּ בְּסִמּוּד מ"ש לְתַרְץ בְּדָרָה יוֹתֵר נְאוֹת: בא"ד אע"ג דְּשְׁלֵא בְּשַׁעַת מְלָאכָה טְהוּר גְּמוּר וְכו' עִינּוּ בְּמַהְרֵש"א מַה שְׁהִקְשָׁה ונ"ל דלק"מ ויתורץ גם הַקְוִשְׁיָא רַאשׁוּנָה וְגַם קְוִשְׁיָא הַגַּמ' תְּפִיל יוֹתֵר וְהוּא דְלִפְנֵי רִשְׁבִּי"א דְכָל אֶחָד בִּפ"ע טְהוּר לָא מִיָּתְנִי כְּלָל הַדְּ בְּרִיָּתָא לְעַנְּן חִיבּוּר אִם נְטָמָא זֵה נְטָמָא זֵה אֱלָא לְעַנְּן קְבֵלַת טוֹמְאָה וְהָא וְה"ק חִיבּוּר לְטוֹמְאָה ר"ל לְעַנְּן שְׁהוּא מְקַבֵּל טוֹמְאָה מִקְרֵי חִיבּוּר וְאִע"ג דְּמְפֻנְרָק אִינוּ מְקַבֵּל טוֹמְאָה כְּשִׁהוּא מְחֻבְּרֵי מְקַבֵּל טוֹמְאָה וְאִינוּ חִיבּוּר לְהַזָּאָה ר"ל דְּהוּי כְּאִינוּ מְחֻבְּרֵי וְאִינוּ מְקַבֵּל הַזָּאָה כְּלָל וְאִין לוֹ טְהוּרָה לְעוֹלָם רַק כְּשִׁהוּא מְפֻנְרָק הוּא טְהוּר וְאִי מְחַבְּרוּ חוּזֵר לְטוֹמְאָה יִשְׁיָנָה וְאִהָּא מִקְשָׁה שְׁפִיר מִמ"נ דְּבִשְׁלָל כּוּבְסִין הוּא דְּבָר אַחַר בְּנְטָמָא זֵה נְטָמָא זֵה שְׁפִיר מ"ל לְחוּמְרָא וְלָא לְקוּלָא אֲבָל הָא מַה"ת נְחֵמִיר בּוֹ שְׁיִטְמָא וְלָא יִטְהַר לְעוֹלָם וְרַבָּא מְשַׁנֵּי שְׁפִיר מְשׁוּם דד"ת וכו' וְתַדַּע דְּזֵה הַבְּרִיָּתָא מְחֻבְּרֵי זֵה דְלָא חָשִׁיב אֱלָא הַנְּדָה וְלָא שְׁלָל כּוּבְסִים וְהַנְּדָה דְחָשִׁיב בְּהַדִּי בְּמִסְכַּת פְּרָה אֱלָא דְזֵה חִיבּוּר אַחַר וְא"כ לִק"מ דְּלוּקְמִי כר"י דִּיּוֹתֵר נִיחָא לְאוּקְמָא כְּרַבְּנָן וּלְפָרֵשׁ כִּן וְדוּק דָּף מִט ע"א בְּגִמְרָא מְשׁוּם דְּאִימְתָּלָא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל לִיּוֹנָה לְכַאוּרָה קְשָׁה דְהָא כְּמָה פְּסוּקִים מְצִינוּ שְׁנִמְשְׁלוּ לִיּוֹנָה וְגַם הַטַּעַם הוּא מְנוֹתֵר וְגַם כְּמָה טַעְמִים יֵשׁ ע"ז אֱלָא נ"ל דה"ק דְּאִימְתָּלָא כ"י לְעַנְּן מְצוֹת כְּיוֹנָה בְּכַנְפֵי וְזֵה לָא מְצִינוּ בְּפִירוּשׁ בְּפִסּוּק דְּכַנְפֵי יוֹנָה קָאִי לְעַנְּן מְצוֹת לְכָד קָאֵמֵר טַעְמָא דְּמְשׁוּם זֵה אִימְתָּלָא לְכַנְפֵי יוֹנָה.

וּלְכָד אָמַר כְּנָפֵי יוֹנָה דְּהַמְצוֹת נִמְשְׁלוּ לוֹ וּק"ל: ע"ב בְּרִש"י בד"ה וְאָמַר בְּחוּל בְּעֵי בְּזֵה דְאִי בְּשִׁבְתָּ לְמָה הַנְּצָרָה לְהִבִּיא הָא שְׁאֲמַר וְנִשְׁבַּע עָלֶיהֶן הָא מְדַאֲמַר הִבִּיאוּ שְׁלַחִין מוֹכַח שְׁמוֹתָר לְטַלְטַל וּבְתוֹס' דְּפִירוּשׁוֹ בְּשִׁבְתָּ נִרְאָה בְּאֵמַת דְּלָא גְרָסִי וְנִשְׁבַּע שְׁלֵא כְּתָבוּ אֱלָא

והביאו לי שלחין בשבת ועוד נ"ל דמוכח פון דקשה מעיקרא דאיבעי' להו למה לא פשיט ר' חנינא בר חמא מהא דשרי אלא נדאי משום דמכאן לא מוכח היסוד טיילטול אלא דר' יוסי לא קפיד בחול וע"כ מעיקרא דבעי להו צ"ל דאיכא אומנין דקפיד ואיכא דלא קפיד דאל"כ מאי איבעי' להו וא"כ לא הוי מצי למיפשט מר"י פלום רק עכשיו דפשיט ריב"א דנדאי קפיד הביא ראי' לדחות דלאו נדאי קפיד ודוק: נמצא ממילא מתורץ מה שהקשה התוס' לפירוש"י למה לא הביא מר' יוסי דמתיר בהדניא דמזה לא מוכח פלום דילמא משנה דידן סבר כת"ק והוא לא בא אלא לסתור פשיטותו מה שרצה לפשוט מסברא ודוק: ובר מן דין סבר כת"ק והוא לא בא אלא לסתור פשיטותו מה שרצה לפשוט מסברא ודוק: ובר מן דין סבר כת"ק והוא לא בא אלא לסתור פשיטותו מה שרצה לפשוט מסברא ודוק: כמאן פמו שהרי"ף מכריע גם כן מכאן דהלקה כר' יוסי פינן דחזינו דאומן לא קפיד וק"ל.

בגמ' פי קא מספקא לי משום דכתיב והמלאכה היתה דים וכו' והא דלא בעי רב יוסף ע"ז משום דהו קרא הוא קודם אבל באמת גם על הך קרא הוא מסופק ועפ"ז נ"ל לפרש מה שקשה לכאורה מאי נ"מ בהך בעיא דבעי ולפמ"ש נ"מ לדנא דא"א דהמלאכה היתה דים קאי על ההבאה א"כ מאי דכתיב ויעבירו קול במחנה אל יעשו עוד מלאכה קאי ג"כ על ההבאה דעלי' קאי א"כ נפקא לן הוצאה מהכא וקרא דאל יצא קאי לתחומין או שאר לימודים כמ"ש התוס' בריש מכילתין ודוק: דף ג ע"א בגמ' רבינא אמר בשל הפתק שנו וכו' עיין בנ"י שפתב דלרבינא מוכין חמירי טפי נאסורין אפי' באינו של הפתק ולא יחדו אפי' טמן וכו' מתורץ ק' התוס' לעיל דף מ"ח ע"א בד"ה וכי מפגי שאין וכו' והיינו דסברות חלוקות באמת לתירץ קמאגיזי צמר חמירי טפי פמו שהכריחו תוס' שם ולרבינא מוכין חמיר טפי וכו' מתורץ לשתי התירוצים דנקט התנא דווקא ג"צ וזה בעי רבא לתרץ בל"ש ודוק: בתוס' בד"ה אלא אי איתמר וכו' עד אבל לפ"ז וכו' ור"ל וא"כ ע"כ צ"ל דהג"ל נכונה אלא אי אתמר דהא משמע דרבינא בא לתרץ דברי רבא ובאמת היא מרבנן לא היא מקשה לרבא גופא אלא היא בדור אחרון בימי רבינא ואקשה הכי לרבא ר"ל אליבא דרבא דמפרש פון קשה אף דלכאורה אין משמע פון פד דייקת ע"כ צריך לפרש פון לכה פתבו התוס' לכאורה ודוק בתוס' בד"ה ולא ידענא פי' אי משום בית האבל התיר וכו' נלע"ד דבעו בזה דקשה הא מר' חנינא בן עקיבא לא מוכח דפליג די"ל דסתמא התיר אלא ר' חנינא אמר לא ידענא והל"ל מאן תנא זעירי או ר' חנינא לכה פי' התוס' שזה ידע שפפירוש אמר שהתיר משום בית האבל או בית המשטה רק לא ידענא משום מה התיר בפירוש וא"כ שפיר קאמר דרחב"ע פליג ודוק: ע"ב פרש"י בד"ה בשביל קונו וכו' אע"ג דבגמ' מייתי קרא בא רש"י לפרש הטעם וגם בקרא לא מוכח שפיר שצריף ליפותו שזהו כבוד קונו וק"ל בתוס' בד"ה מה לפצנע וכו' עד משום שיווי אוכלא ותקוני אוכלא ר"ל דבסוף מכילתן פליגי אמוראי בזה חד מ"ד ס"ל שווי אוכלא מותר ותקוני אסור וחד ס"ל להפך ובעי הכא לכל חד כדאית לי' אי שייף הכא שיווי או תיקון או לא וק"ל: דף נא פרש"י בד"ה של צונן שלא יחמו בחום משמע אבל להפיג צנתו אסור ולכאורה קשה מנ"ל לרש"י זה וגם הנ"י הרבה לפלוג עליו ולתתיר אף להפליג צנתו וכן פסק הרמב"ם אמנם נלע"ד דרש"י אגיל לשיטתו דלעיל דף מ"ח כמ"ש לתרץ דבריו בפירוש הגמ' דכונא ע"ג קונמוס אסור אף להפיג צנתו משום הטמנה בשבת דאע"ג דמיחם ע"ג מיחם שרי היינו משום דקא מוקים ולא הוי הטמנה נדפשה אבל הכא קא

מוליד כמ"ש הגמ' והיינו משום הטמנה חדשה בשפת דכנגד המדורה שרי להפשיר כמ"ש התוס' ע"ש שהארכת קצת והוא מוכרח וא"כ ה"נ אי מטמין להפיג צינתו אולודי קא מוליד ואסור אע"ג דנ"י נמי מביא שם סברא זאת בשם הר"ן ה' לתרץ שם וכאן מתיר היינו משום שכ' שם דהוי מוסרף הבל מחמת המיחם לקה אסור אבל באמת א"צ פיון דהוי הטמנה ובשפת אסור להטמין אף במעמיד הבל לקה גם הכא אסור אף שמתמין בדבר שאינו מוסרף לקה הנצרה לפרש שלא יחם וכו' נ"ל לדינא דלהפג צינתו אסור כמ"ש רש"י ודוק: ברש"י בד"ה אבל טמן וכיפה בדבר שאינו ניטל וכו' עד וא"ת יפנה ויאחזנה בדונפניה וכו' עד והיא דמגולה מקצתה אין זה טילטול נ"ל לפרש דהקושא היא שיגביה הקדירה ויטנה דבענין אחר אי אפשר שכל הקופה מכוסה רק מן הצד הוא פתוח קצת וכן העתיקו תוס' קושיתו וכן משמע שמיביא סיפא לקה פתבו אבל היא שמגולה מוקצתה דהינו מהכפסוי אויחו בקצתו מה שמגולה ומצדד כמו שפירש במשנה כן נראה לפרש וכן פירשו התוס' פונתו שיעקר החילוק בין היכא שצריף להגבי אסור ובאין צריף אלא להטות על צידה מותר ועיין מה שהקשו התוס' עליו ומה שהקשו שנית ועוד קשה הא תנן נוער את הפסוי אף שאינה מגולה אף לפי פשוטו שכתבתי לק"מ דסתמא כפירוש פיון דתנא נוער את פסוי והינו שאווחו בה ומצדדו ע"כ מייירי שמגולה מקצתה דאי ל"ה במאי יאחזו וגם המשנה מייירי שטמן וכיפה בדבר שאינו ניטל וא"כ ע"כ מגולה מקצתה מייירי וגם המשנה היא קיצר מהברייתא זאת והברייתא מפרש מאי שקיצר המשנה אמנם קושא ראשונה של תוס' חזקה מאד דרש"י בעצמו מפרש שם דהל"ש קאי ארישא דאף להטות על צידה אסור במניח ויותר תימה גדולה ארש"י שפותר דברי עצמו דבמשנה מפרש דלא הוי בסיס הכא והינו משום דאי הוי בסיס אף להטות אסור וקמתי משתומם שלא הרגיש שום מפרש ותוס' בזה ונלע"ד לפרש ויתורץ הפל דברי רש"י והוא שרש"י מחלק בין הפסוי לקדירה דבמשנה מייירי שהפסוי מגולה מקצתה וכמ"ש דסתמא כפירוש והפסוי לא נעשה בסיס לג"צ שלא נעשית בסיס לצמר אלא לכסות את הקדירה ע"ש במשנה שכ' פן בהדיא משא"כ הכא ברישא דכל הפסוי מכוסה רק הקדירה יכול לגלות והקדירה נדאי נעשה בסיס דהא אדעתין דהכי הניחה לכסותה בג"צ שלא יצטנו והוי ממש כמו חביות יין שמניח את אבן עלי' לכסותה שנעשה בסיס וא"כ לא צריף לפרש שקושיתו הי' להגבי אלא אף כפשוטו הקשה שפיר להטות את הקדירה ושני דהוי בסיס משא"כ בסיפא דמקצתה מגולה היינו הפסוי כמו במשנה שפיר אויחו בפסוי דלא הוי בסיס ומ"ש אין זה טילטול ר"ל שמתלטל הדבר שאינו ניטל לקה כ' שמצדדו והפסוי מותר לטלטל שאינו בסיס כמו שזכר דחביות שמטה על צדה אפשר והוי ממש כמו שפירש במשנה ולא קשה כלום קושית התוס' ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה קדירה וכו' יש ספרים ר"ל כמו שקפנינו רק שאבל לא צ"ל בסיפא גבי מיחם ע"ג קדירה אמנם רש"י אינו גורס פלל אבל לא והפל להיתרא וכן הוא בהדיא ברי"ף וק"ל סליק פירקא רביעי ואודה לזורה ארחי ורבעי.

ובעזרתו אתחיל פירק חמישי לעבודתו יאמץ נפשי: פירק חמישי ברש"י בד"ה וכל בעלי השיר וכו' עד לנוי לכאורה הוא תמוה דהא אמרינן בגמ' לכ"ע לנוי אסור בין לרב ושמואל וכן הקשו תוס' בגמ' בד"ה יוצאין פרוכין ע"ש אמנם פד מעינת בי' לק"מ דנדאי פל מידי דאורחי' בהכי בחול לא הוי משוי אפי' לא הוי לשמר כמו שמצינו לקמן גבי

חמור בַּמְרֻדְעַת וְאִינָהּ וּכ"כ הַתּוֹסֵ' בְּעֶצְמָם גַּבִּי לּוֹבְדֵקִי בַּגַּמ' דְּמִשְׁמַע דְּאַף מִיַּדִּי דְּמִנְטָרָא בִּי הֵוִי טַעְמָא מְשׁוּם דְּאוֹרְחֵי' בְּחֹל ע"ש וּא"כ ה"ה לְנוֹי בְּהִנֵּה דְּאוֹרְחֵי' כְּמוּ בְּעַלִּי הַשִּׁיר מִשְׁמַע דְּאוֹרְחֵי'הוּ בְּהִי לְכֹה מְוֹתֵר אֲלֵא גַבִּי פָּרָה לֹא הֵוִי אוֹרְחֵי' לְנוֹי לְכֹה אֶסֶר בַּגַּמ' וְדוּק: בַּתּוֹסֵ' בַּד"ה בְּמָה בְּהִמָּה וְכו' עַד דְּכַתִּיב הוֹסִיפוּ אַרְשִׁי לְהִבִּיא הַפְּסוּק דְּלֹא לִיקְשִׁי תְּנָא אַהִיכְאֵקֵאִי דְּקִתְּנִי בְּמָה דְּהָא עֲדִינֵן לֹא תְּנִי אִיסוּר מְשׁוּי הַבְּהִמָּה לְכֹה הִבִּיאוּ הַפְּסוּק לּוֹמֵר אֵקֵרָא קֵאִי וְדוּק: בַּגַּמ' נֶאֱקָה בְּאַפְסֹר לֹא תִיבְעִי לָהּ וְכו' בְּעִי לְתַרְץ שְׁלֵא תֵאֵמֵר לְפִשְׁוֹט מִמְתְּנִיתֵן מְדַחֲלֵק לְהוּ גְּמֵל בְּאַפְסֹר וְלֹא עָרִיב לְהוּ אֲלֵא וְדֵאִי שְׁגַמֵּל דְּנֻקָּא בְּאַפְסֹר וְכו' אִינָהּ לְכֹה קֵאֵמֵר נֶאֱקָה בְּאַפְסֹר לֹא תִיבְעִי לָהּ לְכֹה חֲלֵק לְהוּ לְאַשְׁמוּעֵינֵן קוֹלָא בְּכָל אֶחָד דְּגַמֵּל מְוֹתֵר לְצֵאת בְּאַפְסֹר דְּמִנְטָרָא בִּי מִשָּׂא"כ בְּאִינָהּ אִינֵן רִשְׁאִין וְכו' נֶאֱקָה וְכו' אֲבָל גְּמֵל בְּחֻטְם אוּ בְּפְרוּמְבִּיא דְּהוּא נִיטְרוּתָא יְתַרְתָּא רִשְׁאִי וּק"ל: וְהָא דְּמִסְתַּבֵּר לִי טְפִי לְאַסְוֵר שְׁמִירָה פְּחוּתָה מְשֻׁמֵּרָה יְתִירָה הֵינֵנו מְשׁוּם דְּעֵיקָר טַעְמָא דְּנִטְרִירָה הוּא מְשׁוּם אוֹרְחָא וְטְפִי הֵוִי אוֹרְחָא בְּשֻׁמֵּרָה יְתִירָה כִּינֵן שַׁע"כ"פ מְשֻׁמְרָת מֵאִי מִזִּיק לִי מִשָּׂא"כ בְּשֻׁמֵּרָה פְּחוּתָה לֹא אוֹרְחָא כָּלֵל שְׁיִירָא מִהֶפְסֵד וּק"ל: בַּגַּמ' לֹא לְמַעוּטִי גְּמֵל בְּחֻטְם לְכֹאֲוֵרָה הוּא תְּמוּהָ הָא וְדֵאִי מְנִינָא אֲתִי לְמַעוּטִי דְּבָר אַחַר הֵינֵנו שְׁהֵם אַרְבַּע וְלֹא חֲמֵשׁ וְהִיכִי שְׁיִיךְ לְמַעוּטִי גְּמֵל בְּחֻטְם וְאִי בְּלֵא מְנִינָא קֵאֵמֵר דְּהָךְ בְּאַפְסֹר אֲתִי לְמַעוּטִי מֵאִי אֲוֹלְמִי' טְפִי מִמְתְּנִיתֵן דְּקִתְּנִי נְמִי גְּמֵל בְּאַפְסֹר וּנ"ל לְפָרֵשׁ וְדֵאִי יַדַּע דְּמְנִינָא אֲתִי לְמַעוּטִי נֶאֱקָה וְלוֹבְדֵקִים וְשְׁאֵרִי אֲלֵא דְּהָךְ יוֹצֵאת בְּאַפְסֹר אִיכָּא לְפְרוּשִׁי בְּשִׁנֵּי פְּנִים אוּ שְׁבֵא לְאַשְׁמוּעֵינֵן חוּמְרָא דְּהָךְ ד' בְּהִמּוֹת אִינֵן רִשְׁאִין לְצֵאת אֲלֵא בְּאַפְסֹר וְלֹא בְּחֻטְם וּפְרוּמְבִּיא אוּ קוֹלָא אֲתִי לְאַשְׁמוּעֵינֵן דְּרִשְׁאִי לְצֵאת הִנֵּה בְּאַפְסֹר דְּמִנְטָרָא גַם בִּי אֲבָל בְּאַמְת גַּם בְּחֻטְם וּפְרוּמְבִּיא וּא"כ ה"ק מְדַקְתְּנִי מְנִינָא לְמַעוּטִי נֶאֱקָה וְאִינָהּ מֵאִי לֹא דְּהָךְ יוֹצֵאת בְּאַפְסֹר הֵוִי פִּירוּשָׁא לְחוּמְרָא לְמַעוּטִי מְחֻטְם וּא"כ שְׁפִיר מְמַעֵט נֶאֱקָה דְּרִשְׁאִי לְצֵאת בְּחֻטְם כְּדִקְתְּנִי בְּמִשְׁנָה וְכו' לְמַעֵט לוֹבְדֵקִים דְּרִשְׁאִי לְצֵאת גַּם בְּפְרוּמְבִּיא וּמִשְׁנֵי לֹא אֲלֵא קוֹלָא אֲתִי לְאַשְׁמוּעֵינֵן דְּרִשְׁאִין לְצֵאת גַּם בְּאַפְסֹר וּמְקוֹלָא מְמַעֵט נֶאֱקָה דְּאַסוּר בְּאַפְסֹר וְדוּק בַּגַּמ' בְּמִתְנִיתָא תְּנָא וְכו' וְעֵינֵן בְּמַהֲרֵשׁ"א שְׁתַּמָּה עַל הָרִי"ף וְהָרָא"ש שְׁכַתְּבוּ שְׁמִבִּיא זֶה לְפִשְׁטוּת וְכו' מִשְׁמַע בַּגַּמ' וְהוּא תְּמוּהָ בְּאַמְת לְכֹאֲוֵרָה הִי' נ"ל לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם שְׁמוּכַח הַכְּרַחָה טוֹבָה וְרֵא"י גְּדוּלָּה שְׁאִין לְהַשִּׁיב עַפְמ"ש הַתּוֹסֵ' בַּד"ה אוּ דִּילְמָא וְכו' ע"ש עַד סוּף שְׁכ' וְאוֹרְחֵי' נְמִי בְּהִי וְלֹא הֵוִי מְשׁוּי וְקִשָּׁה טוֹבָא דֵּא"כ לִפְשׁוֹט אִיפְכָּא דַּע"כ נִטְרִירָתָא יְתִירָתָה הֵוִי מְשׁוּי דֵּאל"ה מֵאִי אֲשְׁמוּעֵינֵן דְּלוֹבְדֵקִים רִשְׁאִי לְצֵאת בְּפְרוּמְבִּיא כִּינֵן דְּאוֹרְחֵי' בְּהִי הָא אִפִּי חֲמוֹר אַחַר אוּ גְּמֵל רִשְׁאִי לְצֵאת אַף בְּחֻטְם דְּלֹא אוֹרְחֵי' וְאִי לְאַשְׁמוּעֵינֵן דְּרִשְׁאִי לְצֵאת אַף בְּפְרוּמְבִּיא וְלֹא הֵוִי שְׁמִירָה פְּחוּתָה כִּינֵן שְׁהוּא קִשָּׁה לְהַשְׁתַּמֵּר טְפִי הֵוִי לִי לְאַשְׁמוּעֵינֵן דְּאַף בְּאַפְסֹר יוֹצֵא אֲלֵא ע"כ נִטְרִירָתָא יְתִירָתָה הֵוִי מְשׁוּי וְצָרִיכִין אַנּוּ לְדַחּוּק דִּי"ל לְהַפֵּךְ דְּבִאֲמַת לוֹבְדֵקִים בְּפְרוּמְבִּיא לֹא הֵוִי טַעְמָא מְשׁוּם דְּאוֹרְחֵי' אֲלֵא מְשׁוּם דַּנ"י לֹא הֵוִי מְשׁוּי וְהָא דְּנִקְט לוֹבְדֵקִים וְלֹא גְּמֵל אוּ שְׁאֵר חֲמוֹר דְּהֵוִי רְבוּתָא טְפִי וְכו' הָא דְּנִקְט פְּרוּמְבִּיא וְלֹא חֻטְם דְּהֵוִי רְבוּתָא טְפִי אוֹרְחָא דְּמִילְתָא קִתְּנִי בְּכָל אֶחָד אֲבָל הוּא דְּחֻטְק גְּדוּל אֲמָנָם הָרִי"ף וְהָרָא"ש הַנּוֹקְשָׁה לְהֵם זֶה וְע"כ מְפָרְשִׁין דְּמַעֲיָקֵרָא לֹא יַדַּע מִהֶבְרֵייתָא וְאַח"כ הִבִּיא זֶה הֶבְרֵייתָא לְפִשְׁוֹט עַל יְדֵה מִמְתְּנִיתֵן דַּנ"י הֵוִי מְשׁוּי וְכַמ"ש וְדוּק וְהוּא רֵא"י גְּדוּלָּה אֲמָנָם פֶּד עֵינֵינָא בִּי' נ"ל שְׁעֲדִינֵן לֹא יְצֵאנוּ יְדֵי חוּבָה בְּזֶה מְפֵל חֲדָא אֲמֵאִי לֹא הִבִּיא תְּכֵף מִהֶבְרֵייתָא וְגַם לְמָה לֹא אֵמֵר ת"ש וְגַם עֵיקָר חֲסֵר מִן הַסְּפֵר

דְּהוּי לִי לְהִבִּיא גַם הַמְשָׁנָה וּבִיּוֹתֵר לְקַמֵּן בְּעֵמוּד שֶׁאֲחִי"ז הוּא תְּמוּנָה דְּכִיּוֹן שְׁמַסִּיק הֶכָּא שֶׁעַכְ"פּ מְשֻׁמוּאֵל שֶׁהִבִּיא מְרִיבִי לֹא מוֹכַח פְּלוּם וְהֵאִיף קְאָמַר לְקַמֵּן אֲדַרְבָּא תַּסְתִּינִים דְּאָמַר שְׁמוּאֵל לְשֹׁמֵר אָסוּר וְכוּ' ע"ש וְהוּא דְּלֹא כְּמַסְקֵנָא וּפִירֵשׁ"י דְּהֵךְ דְּקָאָמַר סְמִי הָא הֵיִינוּ כְּמוֹ שְׁמַסִּיק הֶכָּא לְמַעוּטֵי נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר מְלַבֵּד שֶׁהוּא דוֹחֵק קֹשְׁה טוּבָא מֵאֵי פְּרִיף אֲדַרְבָּא סְמִי הָא פִּינּוֹן דְּשֵׁם הוּא ג"כ מְסַקֵּנָא לְמַעוּטֵי נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר לְמָה לָּן לְסַמוּת אֵידֵף וְא"ל דְּשְׁמוּאֵל לֹא אָמַר רַק לְמַעוּטֵי גְּמַל בְּחֻטָּם וְהַגְּמִ' הוּא דְּאָמַר לֹא לְמַעוּטֵי.

נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר דְּקֹשְׁה אֲשְׁמוּאֵל מִנ"ל אוֹ אֲרִיבִי גּוּפָא אָכַן נִלְע"ד בְּרוּר דְּזָה הַנְּכַרְח לְהֵרִיף וְהֵרָא"ש לְפָרֵשׁ הַמְסַקֵּנָא דְּמַתְּנִיתָא דִּנְיִי הָוֵי מְשׁוּי אֲמַנְם לִפ"ד עֲדִינּוּ לֹא יִתְנַרְץ פִּינּוֹן דְּהֵרָאָף הוּא מִן הַמַּתְּנִיתָא מִנ"ל דְּשְׁמוּאֵל סוֹבֵר כֵּן וְאֵף אִם נֹאמַר דְּגַם זֶה בְּמַתְּנִיתָא תְּנָא אָמַר שְׁמוּאֵל הָא הַגְּמִ' לְקַמֵּן לֹא מִיִּיתֵי כִּלְל מַתְּנִיתָא רַק דְּרִיבִי"י מְכַל זֶה נִלְע"ד בְּרוּר וְצִלוּל דְּהֵךְ מַתְּנִיתָא הוּא הוֹכְחָה לְהוֹכִיחַ מְרִיבִי"י דְּאֲתִי לְמַעוּטֵי גְּמַל בְּחֻטָּם וְהוּא ע"פ דְּרַכִּינוּ שְׁפַתְבָּנוּ לְעִיל דְּיֵשׁ לְפָרֵשׁ הֵךְ ד' בְּהַמּוּת יוֹצֵאת בְּאֲפָסֵר הוּא חוּמְרָא דְּד' בְּהַמּוּת הִלְלוּ אֵינוּ יוֹצֵאת רַק בְּאֲפָסֵר וְלֹא בְּחֻטָּם וְא"כ מְמַעֵט אֵינְךָ דְּרִשְׁאִין לְצֵאת אֵף בְּחֻטָּם וְכֵן בְּפְרוּמְבִיָּא לְכַף קְאָמַר מְנִינָא ד' וְתוּ לֹא וְכֵן אָמַר מְעִיקְרָא מֵאֵי לֹאֹ וּמְשַׁנֵּי לְמַעוּטֵי נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר וְהֵךְ יוֹצֵאת אֲתִי לְאֲשְׁמוּעֵינּוּ קוֹלָא דְּרִשְׁאִי לְצֵאת בְּאֲפָסֵר וְלֹא הָוֵי שְׁמִירָה פְּחוּתָה וּמְמַעֵט אֵינְךָ כְּמוֹ נְאֻקָּה דְּאֵינוּ רִשְׁאִי לְצֵאת בְּאֲפָסֵר וְקָאָמַר ד' וְתוּ לֹא ע"ז אָמַר בְּמַתְּנִיתָא תְּנָא וְא"כ קֹשְׁה הִיכִי קְאָמַר ד' וְתוּ לֹא הָא אֵף לּוּבְדָקִים שֶׁהוּא יוֹתֵר עַז רִשְׁאִי לְצֵאת בְּאֲפָסֵר וּבְמִנִּינָא לֹא שְׁיִיף תְּנִי וְשְׁיִיר וְגַם לִיְתִנֵּי לּוּבְדָקִים שֶׁהוּא יוֹתֵר רְבוּתָא פִּינּוֹן דְּאֲשְׁמוּעֵינּוּ קוֹלָא אֵלָא וְדֹאֵי חוּמְרָא ג"כ אֲתִי לְאֲשְׁמוּעֵינּוּ דְּאֲפָסֵר וְלֹא שְׁמִירָה יוֹתֵר וְא"כ שְׁפִיר מְמַעֵט גַּם לּוּבְדָקִים דְּרִשְׁאִי לְצֵאת גַּם בְּפְרוּמְבִיָּא מְטַעַם שְׁכ' הַתּוֹס' לְכַף ד' יוֹצֵאת רַק בְּאֲפָסֵר וְא"כ שְׁפִיר מוֹכַח דִּנְיִי הָוֵי מְשׁוּי וְהָוֵי מְסַקֵּנָא כֵּן לְהוֹכִיחַ מְרִיבִי"י וְא"ש טוּבָא בְּעֵמוּד שֶׁלֹּאֲחִי"ז וְדוּק הֵיטֵב כִּי כֵּן נִלְע"ד בְּרוּר וְאָמַת בְּדַבְּרֵי הֵרִיף וְהֵרָא"ש וְהַכְּרִיחוּ לְהֵם כֵּן מְסוּגִיָּא דְּלְקַמֵּן וַיֵּשׁ לְכוּנּוּ דְּבַרֵּי רִשְׁ"י גַם כֵּן לְזָה וְהָא שְׁפַתְבָּ לְקַמֵּן גְּבִי אֲדַרְבָּא סְמִי הָא דְּהֵיִינוּ לְמַעוּטֵי נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר בָּא לְתַרְץ דְּלֹא יוֹקֶשְׁה אֵף אִם נִסְמָה דְּשְׁמוּאֵל הָא אָמַר שְׁמוּכַח כֵּן מֵר' יוֹסִי לְזָה פִּירֵשׁ דִּי"ל דְּר"י אֲתִי לְמַעוּטֵי נְאֻקָּה מְאֲפָסֵר וּפְלִיג אֲמַתְּנִיתָא וְדוּק: דָּף נב ע"א בְּתוֹס' בְּד"ה אָמַר שְׁמוּאֵל הִלְכָה כְּחֻנְגִיָּא וְכוּ' מִדְּמְשַׁנֵּי אֲבִי וְרָבָא וְכוּ' לְכַאוּרָה אֵין זֶה הוֹכְחָה דְּסַבְרֵי אֵינְהוּ פְּרַב לְהִלְכָה אֵלָא בָּאוּ לְפָרֵשׁ הַמְשָׁנָה אֲלִיבָא דְּרַב שְׁלֵא יוֹקֶשְׁה עָלָיו אֲמַנְם נ"ל לְפָרֵשׁ שֶׁהוּא רֵאִי ע"פ מ"ש הַתּוֹס' בְּד"ה קִשְׁרָה בְּסֻמוּף ה"מ לְשַׁנּוּי הָא מִנֵּי חֻנְגִיָּא וְכוּ' ע"ש וְנ"ל שֶׁהַתּוֹס' מְפָרְשִׁין הָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי כֵּן מְשׁוּם דַּס"ל דְּהִלְכָה פְּרַב וְלֹא רְצוּ לְפָרֵשׁ הַמְשָׁנָה אֲלִיבָא דְּחֻנְגִיָּא דְּלֹא פְּהִילְכְתָא דְּהִלְכָה כְּסַתְּמַם מְשַׁנָּה וְהָוֵי קִשְׁרָא הִילְכְתָא אֵהִילְכְתָא וְשְׁפִיר הוֹכִיחוּ כְּאֵן מִדְּמְשַׁנֵּי וְכוּ' וְלֹא תִּירְצוּ כְּחֻנְגִיָּא וְדוּק: בְּד"ה אֲדַרְבָּא תִּימָה וְכוּ' וְעַמ"ש בְּסֻמוּף לְתַרְץ וְהֵיִינוּ דְּהֵךְ בְּמַתְּנִיתָא תְּנָא הוּא מְדַבְּרֵי שְׁמוּאֵל וְדוּק.

בְּד"ה אוֹ יוֹצֵאִין פְּרוּפִין וְק' לְרִשְׁפִּי"א וְכוּ' וְעַמ"ש בְּמְשָׁנָה לְתַרְץ דְּבַרֵּי רִשְׁ"י וְהוּא הַנְּכֻוֹן: בְּתוֹס' בְּד"ה בְּבֹאִין מְנוּי אָדָם לְנוּי בְּהֵמָה פִּירֵשׁ"י וְכוּ' וּבְחֻנְגִיָּא פִּירֵשׁ כֵּן וְהוּא בְּאָמַת לְכַאוּרָה תִּימָה גְּדוּלָה אֲמַנְם נִלְע"ד שֶׁהוֹצֵרָף לְפָרֵשׁ כֵּן ע"פ מֵאֵי שְׁמַקֶּשְׁה לְקַמֵּן בְּסֻמוּף אֵר' יִצְחָק פִּינּוֹן דְּרִיתְכּוֹן עֲבִיד מְעַשָּׂה וּמְשַׁנֵּי סְבַר כֵּר' יְהוּדָא דְּאָמַר לֹא אָמְרוּ שְׁיַנּוּי מְעַשָּׂה לְתַמּוֹן אֵלָא לְקַלְקַל וּפִירֵשׁ"י וְהָא מִיתְּקוֹן לְבַהֲמָה ר"ל דְּוַדָּאֵי לְגַבֵּי אָדָם מִקַּלְקַל בְּרִיתְכּוֹן

כמ"ש שם דתו לא חזי לאדם אלא פיון דמתקן לבהמה לא הוי שינוי מעשה והוא תמוה
למה לא ינהה פיון דמשום בהמה לא מקבל טומאה מה בכף דמתקן לבהמה ולגבי אדם
דמקבל טומאה הרי הוא מקלקל ואם מיירי במתקן גם לאדם לא הוי משני מידי וגם רבנו
מודו בזה לכף סובר רש"י דלא פליג ר"י אלא בשפבר נטמא ואז שפיר י"ל דסובר ר"י
פיון שפבר נטמא בעינו פעין שבירה לטהר אבל היכא דמתקן לבהמה לא הוי שבירה
לטהר מה שפבר נטמא אף דנוי בהמה אינו מקבל טומאה לא הוי שבירה לטהר ופליג
את"ק דסבר דמהני אף לטהר ובזה יש לומר שפיר סברא לכאן ולכאן ובהא פליגי לכף
פירש"י שפיר הכא שמיירי שפבר נטמא למיהוי שינה שפיר אף מאי דמשני אליבא
דר"י ולא סתרי פלל דברי רש"י אהדדי אדרבא א"ש טפי למאי דפירש"י דת"ק מיירי
בין לקבל טומאה בין ליטהר ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה והאיכא חציצה שטבעת קבועה
בשיר וכו' הא דלא פירש כפי' הר' פורת שדבוק בצנאר דלמה לא מוקי כשאינו דבוק
דדחוק לומר דאין דרך להיות מחולקין כמ"ש התוס' דאטו פולן מדה אחת להן ואם נאמר
שאין דרך השיר להלביש לבהמה פי אם בדבוק מאי משני בשרייתון אבל לפירש"י א"ש
דדרך השיר להיות הטבעת תמיד קבוע בחוזק ואפשר זה פוננת התוס' בד"ה בשרייתון
לדחות פ"ה הר' פורת ולחזק פירש"י וק"ל: בתוס' בד"ה והתניא מחט בין נקובה וכו' עד
שניטל חורה וכו' ור"ל וזה לק"מ אר"א דמיירי בשלימה וכו' עד ותימה לר"י וכו' ועיין
בפ' כל הכלים ולכאורה קושיותם תמוה דלק"מ כמ"ש המהרש"א וילפום ריהטא תרצתי
ג"כ כמ"ש המהרש"א אמנם פד עיינינא אמינא במחילה מכבודו הרמה שלא כ"כ אלא
דרך חידוד התלמידים אבל לפום קושטא דמילתא הוא טעות גדול דאף אם יעלה על
דעתינו ששפילגא אינו מקבל טומאה היינו ע"כ משום דהוי כטבעת הכלים כד"ד בגמ'
דף ס' גבי ותהוי כבירית טהורה לפי' תוס' דלשם ע"ש: וכי משום זה יסבר רבא שיהא
אסור לטלטל בשבת א"כ טבעת בהמה וכלים אסור לטלטל לרבא וז"א דהא אפי' מתג
נרסן מותר לטלטל כמ"ש התוס' והגע בעצמה פלי אבנים וכלי גללים שאין מקבל טומאה
יאסור לטלטל אלא ודאי רבא לא קאמר רק פיון דלענין טומאה לאו מנא ר"ל שמשום
שבורה או חסרון אינו מקבל טומאה ואי הוי שלימה הוי מקבל טומאה לענין שבת ג"כ
לאו פלי היא אבל היכא דהוי פלי שלימה כמו שפילגא ואינה אף שאינו מ"ט למה יאסור
בטילטול וא"כ אזיל התירץ ואמנם בעיקר הקושטא נלע"ד דלק"מ דהתוס' אינו מפרשים
פלל דהכא ס"ד דשפילגא אינו מ"ט דא"כ לא הוי מקשה שם מידי דדחוק בעיניהם לומר
שמקשה מכח ר"א דהכא אלא ודאי הקושטא שם הוא בריוח גדול דנדאי אין סברא לומר
שלא יהא שפילגא מ"ט פיון דהוי פלי מעשה ותכשיט אף דס"ד בגמ' דף ס' לפי' התוס'
פן היינו דוקא בהך דאוגרת שערה והכא סתמא קתני וגם זה לא קאי במסקנא משום
דאם פן קשה מהמשנה דלשם לכף מקשה התם שפיר פיון דלא מיירי בשפילגא דהיא
נדאי מקבלת טומאה וע"כ בניטל חורה מיירי דאל"ה במאי מוקמת לה וכן הכא מקשה
שפיר בריוח דתימי בהי תיתי ע"כ הברייתא מיתוקם באיזה מחט בעולם שמוקמת לה
וקשה אר"א ואתי שכיר שני הקושיות בריוח וא"צ לדחוק המהרש"א שיהא חדא קושטא
תלי באידך שאין זה סוגיא וגם אינו מוכרח ואינו רוצה פאן להאריך אמנם התוס' הקדימו
שקשה רק לרבא דלאב"י לק"מ אר"א דמיירי בשלימה וא"כ שפיר תמהו פיון דלרבא
לא מתוקם הברייתא פלל דבשפילגא ליכא לאוקמא כמ"ש וע"ז מייתי ראי' פדפריה בפ'

כל הפלים וא"כ אי לא ידע התירץ בגלמי ע"כ ליתא לדרבא דאיתומב מההו הברייתא והיכי שנייה להקשות מברייתא לר"א אליבא דרבא פינו דלדידנא רבא איתומב מההו ברייתא פינו דלא ידע מגלמי ושום אוקימתא אחרניא ליפא ודוק.

דף נג בתוס' בד"ה אילימא שאינו קשורה לא בעי למיפרה וכו' נ"ל דשלילות דברייהם הוא פה דהא דפריה הגמ' פשיטא לאו משום דמוכח מרישא וא"כ לא הוי קשה לפרה מרישא דלא שנייה למיפרה ל"ל רישא הא מוכח מסיפא אבל ז"א דדרה הוא ליתני בסיפא מאי שמוכח מרישא וא"כ ע"כ מקשה מסברא פשיטא א"כ קשה וא"ת לוכח מרישא דל"ל בזמן שהוא קשורה פינו דהוא פשיטא מסברא וק"ל: בא"ד וי"ל דמרישא לא תפשוט וכו' עיין במהר"מ ומהרש"א מה שדחקו לפרש שלא תקשי דילמא סיפא נמי זה אתי לאשמועינן דוקא אינו קשורה כלל הא קשורה אפי' בשבת שרי אף דזה מוכח מרישא הא דרה המשניות פן ולכאורה נ"ל לתרץ דברי שא שפיר י"ל פינו דעיקר מילתא אינו מיותר רק תני בזמן שקשורה להורות זה אבל בסיפא פולה מילתא מותר אין סברא דתני לה להורות דין זה דה"ל למיתני בהדיא וק"ל: אמנם פד דייקת גושא מעיקרא ליתא דהא דדרה תנא ליתני בסיפא מה שמוכח מרישא היינו פינו שפירש לא מוכח אלא מדיוק לא סמיה התנא ע"ז ותני לה בהדיא אבל הכא מה שמוכח מרישא בהדיא דהיינו שקשורה ע"כ מייירי בשבת תני לה סיפא להורות דין זה מדיוק דתני אינו קשורה להורות קשורה בשבת שרי זה דבר שאין לו שחר ולא מצינו כלל ודוק: ע"ב בגמ' אמר מר ולא בקמיע וכו' והוא תמוה דמיני' ובי' קשה דתני זה חומר מ"ש בהמה מאדם וכן מקשה מהר"מ בשם העולם ונ"ל די"ל דטעמא דאדם הוא משום ספנה או צער דאדם התירו משא"כ בבהמה אלא מדקתני ולא בקמיע בזמן שאין מומחה ולא קתני בזמן שאינה מרפאת ודאי אלא ע"כ כל זמן שלא איתמחי שתפא ודאי אסור וכן הוא שם בהדיא בגמ' ואי משום ספנה אף בספק מותר וכן משום צער בדרבנן אלא ע"כ דלא התירו כלל באדם אלא מומחה ש"ד ור"ל גבי מומחה הוי תכשיט לחולה כמ"ש רש"י שם ונ"ל דלכוננה זו כ' רש"י פן שם וא"כ שפיר מקשה מ"ש פינו דהוי תכשיט אף בבהמה שרי וק"ל: בגמ' אי הכי מאי זה חומר וכו' וא"ל דילמא אדם רשאי לצאת אף במומחה י"ל דפשיט ליה להגמ' שאסור דבהמה הוא קל להתרפאות מאדם וכן משמע ממאי דמקשה לעיל מי איפא וכו' והיינו ע"כ פינו דמרפא אדם שהוא חמור רפואתו מכ"ש בהמה ומשום דיש ג"כ סברא להפך אדם דאית ליה מזל אבל ודאי גם סברא ראשונה קיימת ואסור אדם לצאת במומחה לבהמה וק"ל.

ברש"י בד"ה ליחלב הוי משוי וכו' מאי שלא פירש כמו במשנה עמ"ש מהרש"א ונ"ל להוסיף דבמשנה נקט סתמא צורות משמע אף בלא פיס רק שפוטם וצורר פי הדד שלא ינטף החלב ואפ"ה אסור היינו כמ"ש במשנה דלא מיהדק והכא נקיט פיס משמע לקבל החלב אסור משום משוי אף דמיהדק אף דגם במשנה פירש"י ועושין פיס היינו פועמים בכיס ופועמים סותם פה ובתרונויהו אסור ר"י ולכך פי' לעיל שניהם פועמים לקבל החלב ופועמים לסתום שלא יסרטו והיינו בלא פיס והוכרח רש"י לשנות פאן שלא יהא תירץ הראשון הא דמיהדק ועיין בתוס' בד"ה פאן לייבש לפיר"י קשה היינו תירץ הראשון הא דמיהדק וצ"ל לתירץ הראשון מייירי פולה ליחלב אלא דמיהדק קצת ודחוק ולפירש"י מתנישב יותר ומה שהקשו תוס' י"ל דבאמת לא פליג ר"י אלא לפרש אתא ודוק: דף נד

בגמ' אָמר שְׁמוּאֵל וּבִלְבָד שְׁלֵא יֵצֵא מִתַּחַת יָדוֹ טַפַּח נ"ל דְּבַא לְתַרְזֵן גְּנוּשְׁנֵי הַתּוֹס' לְעֵיל בְּדָף נ"ב בַּד"ה וְטוֹבְלִין בְּמִקּוֹמָן אַמַּאי לֹא מִקְשָׁה טְבִילָה מָאן דְּכַר שְׁמִי כְּמוֹ שְׁמִקְשָׁה בְּרִישׁ בְּמָה אִשָּׁה וְכֵן פָּאן קִשָּׁה פְּלֵאִים מָאן דְּכַר שְׁמִי לְכָף מְתַרְזֵן שְׁמוּאֵל דְּשִׁינָה לְכָאן מִשׁוּם דְּאָסוּר לְצִאָת מַת"י טַפַּח נְגַם לְעִשׂוֹת הַחֶבֶל אַרוּךְ בֵּינוּ לְבֵין הַבְּהֵמָה הוּא אָסוּר כַּמ"ש וּבִלְבָד שְׁיִגְבִי מִן הַקְּרָקַע טַפַּח וְיֹתֵר טוֹב לְכַרְוֵךְ סְבִיב יָדוֹ לְכָף קָאָמַר אִם הוּא פְּלֵאִים לֹא יְכַרְוֵךְ וְשִׁינָה זֶה טַפִּי בְּשִׁבְתָּ וְדוּק וְעַמ"ש בְּחִידוּשֵׁי בְּרִישׁ בְּמָה אִשָּׁה תִּירוּזֵן נְכוּן אֶקְוִשְׁיֵת הַתּוֹס' שְׁלֵא מִקְשָׁה רַק שָׁם וּמְתוּרְזֵן פָּאן וְלְעֵיל וְדוּק: דָּף נה בגמ' אִם זְקָנִים חֲטָאוּ וְכו' שְׁמַעְתִּי מִחֶכֶם אֶחָד דְּבַר נָאָה עַל שְׁאָמַר אִם שָׂרִים חֲטָאוּ שְׁהוּא מְיֻתֵר נְגַם מַאי דְּנֻקָא שְׁלֵא מִיְחֻוּ בְּשָׂרִים וְלֹא יֵתֵר הָעַם וְאָמַר שְׁיִדְעוּ מִדְּנֻקְטָא קְרֵא זְקָנִים וְשָׂרִים הוּא וְנָדְאֵי מִשׁוּם שְׁלֵא מִיְחֻוּ וְכֵן מוֹכַח הַפְּרָשָׁה לֹא ח"כ אֲלֵא אִם שְׁמִקְשָׁה דְּסַתָּם שָׂרִים שְׁבִדוּר הֵמָּה רִאשֵׁי עַם יֵשׁ לָהֶם כַּח לְמַחֲוֹת אֲבָל סַתָּם זְקָנִים הֵמָּה חֲכָמִים אִין לָהֶם כַּח לְמַחֲוֹת לְכָף מִקְשָׁה אִם שָׂרִים דְּנֻקָא חֲטָאוּ ע"כ שְׁלֵא מִיְחֻוּ זְקָנִים מְהַ חֲטָאוּ ע"ז מְתַרְזֵן מִשׁוּם דְּשָׂרִים בַּפ"ע יֵשׁ לָהֶם תִּירוּזֵן שְׁלֵא יִדְעוּ מְהַאִיסוּר אֲבָל זְקָנִים שְׁלֵא מִיְחֻוּ בְּשָׂרִים י"ל ע"י שָׂרִים שְׁיִאֲמָרוּ לָהֶם שְׁיִמְחֻוּ אוֹ לְמַחֲוֹת לָהֶם שְׁיִמְחֻוּ בְּעַם וּדְפַח"ח: בַּגְמ' אָמַר לְפָנָיו רַבש"ע אִם לְפָנָיִךְ גְּלוּי וְכו' וְהֵינּוּ דְּכִתִּיב לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ שְׁיִנְצַח מִדֵּה"ד אֵת הַקַּב"ה אֲלֵא מִשׁוּם דְּכָאן לֹא חֲטָאוּ אֲלֵא בְּמַחְשָׁבָה שְׁלֵא יִדְעוּ שְׁלֵא יִקְבְּלוּ וְלֹא הוֹכִיחוּ אֲבָל בְּמַעֲשֵׂה לֹא חֲטָאוּ דְּמַאי נ"מ בְּהוֹכְחָה וְהַקַּב"ה אִינוּ מְעַנֵּשׁ עַל מַחְשָׁבָה רַעָה מִשְׁא"כ כַּשְׂמֵדָה"ד שׁוֹלֵט מְעַנֵּשׁ אַף עַל הַמַּחְשָׁבָה וְזֵהוּ דְּאֲמַרִּינוּ בֵּינוּ שְׁנֵינָם רְשׁוּת לְמַשְׁחִית אִינוּ מְבַחֲזִין בֵּין טוֹב לְרַע ר"ל הַטּוֹב שְׁחֲטָא בְּמַחְשָׁבָה כַּנ"ל מְכַאן וְעַפ"ז נ"ל לְפָרֵשׁ פְּסוּקַּת בְּמִיכָה ה' קוּם רִיב אֵת הַהָרִים מִשְׁמַע שְׁמוֹכַח עִם הַהָרִים הֵינּוּ צְדִיקִים וְאַח"כּ אוֹמַר תְּכַף שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב ה' כִּי רִיב לֵה' עִם עַמּוֹ מִשְׁמַע אֲבָל לֹא עֲמָהֶם אֲלֵא שְׁהַקַּב"ה אוֹמַר לְנָבִיא רִיב אִתָּה עִם הַצְּדִיקִים שְׁלֵא מִיְחֻוּ וְהֵם לֹא יוֹכְלוּ לֹאמַר שְׁלֵא יִקְבְּלוּ כִּי לְפָנֵיהֶם מִי גְלוּי אֲבָל רִיב ה' הוּא רַק עִם עַמּוֹ וְלֹא עֲמָהֶם שְׁלֵפָנָיו גְּלוּי וְהוּא אִינוּ מְעַנֵּשׁ אִמְחַשְׁבָּה: וְעַפ"ז נ"ל לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי רַש"י וְהוּא מְהַגְמ'.

פ' מַטּוֹת וְה' סִלַּח לָהּ בְּמָה הַפְּתוּב מְדַבֵּר בְּאִשָּׁה שְׁנִדְרָה וְכו' מְלַמֵּד שְׁצָרִיכִין סְלִיחָה לְכַאוּרָה קִשָּׁה אֲדַרְבָּא הַפְּסוּקַת אוֹמַר שֶׁה' סִלַּח מַאי זֶה קָאָמַר צָרִיכִין סְלִיחָה דְּהֵינּוּ וְנָדְאֵי ע"י תְּשׁוּבָה מִנ"ל הָא אֲבָל לַפְמ"ש נִיחָא דְּהֵכָא נְמִי לֹא חֲטָאָה אֲלֵא בְּמַחְשָׁבָה וְלְכָף ה' בְּעִצְמוֹ סִלַּח עַל כַּה"ג כְּמוֹ שְׁאָמַר פָּאן אֲמָנָם צָרִיכָה סְלִיחָה כַּשְׂמֵדָה"ד שׁוֹלֵט נְעַנְשָׁה עַל זֶה כְּמוֹ פָּאן דְּלִפְנֵי מִי גְלוּי שְׁהַפֵּר לָהּ בְּעֵלָה וְק"ל וְאַגַּב אוֹרְחִין נְפָרֵשׁ פִּירש"י לְשֵׁם שְׁכ' וְאִם מוֹפְרִין צָרִיכִין סְלִיחָה ק"ו לְשֵׁאִינוּ מוֹפְרִין וְכַמְדוּמָה לִי שְׁהוּא מְהַגְמ' וְהוּא תְּמוּהָ וְכִי צָרִיךְ ק"ו לְעוֹבֵר עַל נִדְרָ שְׁאִינוּ מוֹפְרֵי קְרֵא כְּתִיב לֹא יַחַל דְּבַרוּ וְעַפְמ"ש נִיחָא דְּמִיְרִי שְׁאִינוּ מוֹפְרֵי רַק הִיא סְבָרָה שְׁהוּא שְׁכָר וְשְׁתַּתָּה יֵין וְהִיא שׁוֹגֵג וְלִמַּד מְכַאן שְׁאֵף שׁוֹגֵג צָרִיךְ כְּפָרָה דְּכָל חֲטָא שׁוֹגֵג הוּי חֲטָא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה וְהוּי קִצְתָּ דוּמָה לְכָאן שְׁהוּא בְּמַחְשָׁבָה וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה רַק שְׁהוּא ק"ו דְּסְבָרָה הוּא דְּמַעֲשֵׂה גְרַע מִמַּחְשָׁבָה וְדוּק:.

בַּתּוֹס' בַּד"ה אִין מִיְתָה בְּלֵא חֲטָא וְכו' פָּאוּ לְתַרְזֵן דְּהָא עוֹן גְּרַע מִחֲטָא וְעוֹנֵשׁ מִיְתָה הוּא עוֹנֵשׁ חֲמוּר מִיְסוּרִין לְכָף פִּירְשׁוּ לְפִי שְׁמִיחָה כְּבָר נְגוּזָה בְּעֵטוֹ שֶׁל חוּהָ לְכָף בָּאָה אַף עַל שׁוֹגֵג מִשְׁא"כ בִּיְסוּרִין וְק"ל.

דף נו ע"ב בתוס' בד"ה אלא מעתה הקשה הר"ר אלקחנן וכו' עד ונראה לר"י וכו' נ"ל לפרש דברייהם דמקשין מאי פריה אלא מעתה בשלמא התם אע"ג דבאמת בנה שני קרא לכתוב יבנה לדרש תחית המתים שייבנה ג"כ לע"ל משא"כ הכא לא שייך למידרש לע"ל ע"כ להך דרשא שביקש לבנות ולא בנה ותירצו דמ"מ פריה שפיר דקי"ל בכ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו רק ששיינה לשון הוא לדרש ופשטי' דיבנה ע"כ משמע שייבנה ג"כ מדלא פתיב שביקש לבנות וגם מוכח מיהושע דבאמת בנה ע"כ הפשוטו פירושו שייבנה אלא ששיינה לשון לדרש והכא אם תדרוש שביקש לבנות מפקת ליה מפשטי' וזה אין סברא אלא שפא תאמר אף הפשוטו הוא שביקש לבנות לכך מיימי הגמ' מיהושע ומשני מתוך שלא מיחה וא"ש הפשוטו דמעלה פאלו בנה והדרש יבנה להורות שלא בנה וק"ל: סליק פירק חמישי: בעזר מרים ראשי.

היא וסייעני להתחיל ולגמור פירק ששי: פירק ששי דף נו ברש"י בד"ה במה אשה וכו' עד וגזור בי רבנן וכו' הא דלא פירש דאינה יוצאה מדאורייתא וגם מאי בעי בנה נ"ל דבא לתרץ דנקט במה אשה דוקא ולא קאמר סתמא במה יוצאין דבאמת נקט בפירקין אף מאיש לכך פירש דעיקר שאלתו במה אינו יוצאה מדרבנן משום שלפא ומחוי וזה לא שייך באיש דלא גזרינן בי' דילמא שליף ומחוי שאין דרוך אנשים להראות כמ"ש הפוסקים וצ"ל דמשנה דלא יצא האיש הוא בכא בפ"ע ולא לפרושי הך במה וק"ל: ברש"י בד"ה לא בחוטי צמר שקולעת בהן שערה ועיין בתוס' שהקשו ע"ז ול"נ דלק"מ מתרי ותלת טעמי חדא דאין לדמות שבויתן של חכמים להדדי כמ"ש פל הפוסקים די"ל בקליעה נראה להם סברא לגזור ולא בסתירה וגם הוי מקלקל דבעינן סותר ע"מ לבנות יותר טוב כמ"ש התוס' לעיל וגם י"ל דמש"ה דייק בגמ' דילמא מיתרמי טבילת מצנה ור"ל משום טבילה בזמנה מצנה לא גזרו אסותר וק"ל ובכל אלה מתורץ נמי ק' התוס' שהקשו וא"ת מהאי טעמא תהא אסורה לצאת בטלית די"ל דמש"ה דוקא בחוטינן גזרו משום דרק סתירה שרי כמ"ש אבל לחזור ולקלוץ נדאי אסור ומתוך זה גזרינן דילמא אתי לאתוי משא"כ בשאר דברים נדאי תלבישם תכף אחר הטבילה ותוס' בעצמם לא הקשו אלא לשיטתם כמ"ש בסמוך ודוק: בד"ה שבראשה אכולהו קאי ובגמ' מפרש טעמא ר"ל דע"כ אף בגמ' צריה לפרש מדמקשה טבילה מאן דכר שמי' ולא מקשה פשוט מ"ט דחוטינן אסור לצאת ע"כ צ"ל דה"א טעמא משום שלפא ומחוי וא"ל משום דלא מיגלגלא שערה זה אינו שייך בבתולה דמייגרי הכא אלא בנשואה שדרפה לצאת בטוטפת ובשבכה וא"כ ע"כ לא מייגרי בקלועה בשערה דאז נדאי לא שייך דילמא שלפא ומחוי דאיהו תסתור בחנם וגם פיון דנדאי אסור לקלוץ לא תסתור משום אחוי אבל רש"י פתיב בקלוץ וגם ע"כ שבראשה לאו דוקא דהא בצנארה שייך טפי דילמא שלפא ומחוי אבל רש"י פתיב בקלועה ובראשה דוקא היינו משום דבגמ' מפרש טעמא משום טבילת מצנה וכמ"ש ודוק: ברש"י בד"ה לר"ה משמע שפי' כמ"ד פיפה של צמר היינו משום די"ג בגמ' דרב סבר הכי וכן גורס הר"י וכן משמע גם בגי' שלפנינו דאל"ה מאי שייך בר' אבהו מסתברא כמ"ד מאן הוא דאסר הכי וא"כ היילכתא פרב באיסורי ולא משום ראי' הר"י ונהרא"ש דלרש"י אינו ראי' פמו שאכתוב לקמן וק"ל: ברש"י בד"ה ושירא להו וכו' עד אדם נראה פמיקר וכו' ע"ש נ"ל דרש"י תירץ בנה קושיא תמירה דקשה א"כ לעיל גבי בעלי השיר דטובלין במקומן דג"כ צריה לרפותו כדמוקי בגמרא במחולקלין או

בְּשִׁירֵי תָּכֵן וּאִ"כ נְחוּשׁ ג"כ דִּילְמָא מְתַרְמֵיָא טְבִילָה וְשָׂרָא לָהּ כְּמוֹ הֶכָּא לְזֵה מְתַרְזֵי רִש"י
דְּבִשְׁלָמָא גְבִי אָדָם שָׂרָא לִי לְטַבּוּל בְּשִׁבְתָּ אַבְל הֵתָם הַטְּבִילָה מִשּׁוּם כְּלִי וְאִסּוּר לְטַבּוּל
בְּשִׁבְתָּ לֹא שְׁיִיף לְמִיגְזֹר וְזֵה מְכַוֵּן בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' דְּמִינְתֵּר תִּיבַת מְצֻנָּה וּבְזֵה י"ל ק' הַתּוֹס'
לְעִיל דְּאִמְאִי תְּנִי טוֹבְלִין בְּמִקּוּמָן גְּבִי שְׁבַת מָאן דְּכַר שְׁמִי כְּמוֹ דְּפִרְיָה הֶכָּא וְהִינּוּ
דְּאִשְׁמוּעֵינָן הֵתָם אַף עַל גַּב דְּטוֹבְלִין בְּמִקּוּמָן שְׂרִי לְצִאת בְּשִׁבְתָּ כְּמוֹ שְׁכַתְּבִיתִי וּק"ל: וְעוֹד
נ"ל לְתַרְזֵי ק' הַתּוֹס' לְעִיל גְּבִי וְטוֹבְלִין בְּמִקּוּמָן וִיתַרְזֵי בְּכ"מ דְּתַנִּי אַגַּב מְאִי דְּלֹא שְׁיִיף
גְּבִי שְׁבַת וְלֹא פִרְיָה כִּי הֶכָּא דִּי"ל דְּבְכ"מ אַע"ג דְּשְׁיִיף בְּחוּל פִּינּוּ דְּעַכ"פ גַּם בְּשִׁבְתָּ שְׁיִיף
כְּמוֹ לֹא יְכַרְוּ דְּכִלְאִים וְטוֹבְלָן בְּמִקּוּמָן דְּבַעֲלֵי הַשִּׁיר אַע"ג לְחַד מ"ד אִסּוּר לְטַבּוּל לְחַד
מ"ד שְׂרִי הֵתָם בְּשִׁבְתָּ מִיְקַר ע"ש אַבְל הֶכָּא תְּנִי שְׁלֹא תִצָּא בְּהֵן בְּשִׁבְתָּ הִיכִי שְׁיִיף לֹא מְר
לֹא תִטְבּוּל בְּהֵן בְּשִׁבְתָּ וְלֹא שְׁיִיף רַק בְּחוּל לֹא שְׁיִיף לְמִיתְנִי אַגַּב וְדוּק: בְּגַמ' אָמַר רַב
הוּנָא וְכוּן לְבְּרֵאשִׁי הַבְּנוֹת וּצ"ל דְּקָאִי נְמִי אִמְתַּנִּיתוּן דְּלִפִּי הַמְּסַקְנָא דְּקָאִמַר לְפִי שְׁאִין
אִשְׁהָ חוֹנְקָת א"ע גַּם בְּשִׁבְתָּ שְׂרִי לְצִאת דְּלֹא שְׁיִיף בְּהוּא שְׁלִפִי מִמְּחוּי דְּלֹא תְּכַשִּׁיט הוּא
כְּמ"ש הָרִי"ף וְהָרֵא"ש וּא"כ וְקִשְׁהָ אִמְאִי לֹא קָאִמַר אִמְתַּנִּיתוּן אֲלֵא ע"כ דְּקָאִי נְמִי אִמְתַּנִּי
וּק"ל.

בְּגַמ' לְמַעוּטֵי מְאִי וְכוּ' קִשְׁהָ לִי דְּלִישְׁנֵי דְּמַש"ה קָאִמַר דְּבְּרֵאשִׁי הַבְּנוֹת אִפּוּלְהוּ קָאִי מִשּׁוּם
ר' יְהוּדָא דְּלֹא לִיפְלוֹג אֲלֵא אֲרֵאשִׁי הַבְּנוֹת אַבְל בְּצִנּוּר מוֹדָה דְּחוּצָי לְכַף הִי' נ"ל לֹא מְר
דְּרַב הוּנָא קָאִי רַק אִמְתַּנִּיתוּן וְהוּא דוּחַק וִי"ל דְּהַתּוֹס' תִּי' זֵה בְּד"ה הַשְּׁתָּא ע"ש וְדוּק
בְּדְבָרֵיהֶם וּא"כ ק' ל"ל לְאִשְׁמוּעֵינָן דְּבַחוּטֵי צְמֹר אִצְנָר מוֹדָה ר' יְהוּדָה הַשְּׁתָּא קִשְׁהָ ע"ג
קִשְׁהָ מוֹדָה מְכ"ש בְּרַף ע"ג רַף אַגַּב דְּפִלִּיג בְּרַף ע"ג קִשְׁהָ כְּמ"ש הַתּוֹס' וְאִי לְאִשְׁמוּעֵינָן
דְּבַחוּטֵי צְמֹר אִצְנָר מוֹדָה ר"י פִּשְׁתָּן חוּצָי בְּצִנּוּר אִפִּי רַבְּנָן נְמִי דְּפִלִּיג בְּרַף ע"ג קִשְׁהָ
וְהָא דְּה"נ פְּלִיגִי זֵה נְמִי דְּאֲתֵיָא בְּק"ו מְקִשְׁהָ ע"ג קִשְׁהָ כְּמוֹ שְׁמַקְשָׁה גַּמ' וְכְּמ"ש הַתּוֹס'
וְאִפְשֵׁר דְּמַזְהָ הוֹכִיחוּ תּוֹס' דְּר' יְהוּדָא מוֹדָה בְּחוּטֵי פִּשְׁתָּן דִּי"ל דְּפִלִּיג מְכ"ש דְּאֵל"כ לֹא
הָיִי מְקִשְׁהָ הַגַּמ' וְכְּמ"ש וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה לֹא בְּחוּטֵי צְמֹר וְכוּ' עַד ה"נ יֵשׁ אִסּוּר בְּסִתִּירַת
קְלִיעָה וְאִין לְהַקְשׁוֹת הָא גְּזַרִינָן שְׁמָא תִּשְׁכַּח אִסּוּר שְׁבַת דְּאֵל"ה לֹא אֲתִי לְאֲתוּי וּא"כ
תְּסַתּוּר גַּם הַקְלִיעָה כְּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן כְּבָר כ' הָרֵא"ש דְּכָל אִשְׁהָ שְׁיִישׁ לָהּ טְבִילוֹת מְצֻנָּה
בְּשִׁבְתָּ וְדֹאִי אִינְהָ ק' מְאֲתָמוּל כְּמ"ש הָרֵא"ש וְעִינָן בְּמַהֲר"מ דְּכִנּוּנְתוּ ג"כ לְזֵה אַבְל
מְדַסְתָּמוּ הַתּוֹס' וְלֹא כְּתִבוּ זֵה נ"ל דְּכִנּוּנַת הַתּוֹס' דְּאִין זֵה דְּמִיּוֹן לְהָךְ שְׁכ' לְקַמְן דְּבִשְׁלָמָא
הֵתָם אַף אִם תִּשְׁכַּח אוֹ לֹא תִדַּע דְּהַמְלָאכָה זֹו אִסּוּר ג"כ לֹא תִדַּע אִסּוּר הַתְּרָה דְּהוּא
מִשּׁוּם הוּצָאָה אַבְל הֶכָּא וְכִי מִשּׁוּם דְּלֹא תִדַּע מְלָאכַת הוּצָאָה לֹא תִדַּע אִסּוּר קְלִיעָה וְגַם
הֵתָם כ' הָרֵא"ש דְּבִנְזָן מוּעֵט לֹא תִשְׁכַּח אִסּוּר שְׁבַת אַבְל הֶכָּא דִּישׁ זְמַן מַה שְׁזוֹ קוֹדָם
טְבִילָה מַה"ת לֹא מְר דְּתִשְׁכַּח גַּם קוֹדָם טְבִילָה וְזֵה מְוִכְרַח גַּם בְּדְבָרֵי רִש"י שְׁהוּצָרָה לֹא מְר
אָדָם נְרָאָה כְּמִיְקַר וּק"ל: בְּא"ד וּא"ת מְהֵאִי טַעְמָא תְּהֵא וְכוּ' נְרָאָה לִיִּישְׁב פְּנוּת הַתּוֹס'
מְהַמְשָׁף לְעִיל דְּלוּלִי סְבַרַת הַתּוֹס' דְּסִתִּירָה נְמִי אִסּוּרָה מִשּׁוּם שְׁבוּת י"ל דְּמִיְרִי בְּקְלוּעַ
מַש"ה גְּזַרִינָן דוּקָא הִכִּי מִשּׁוּם דְּאִסּוּרָה לְחַזוֹר וְלְקְלוּעָה וְאֲתָא לְאֲתוּי אַבְל שְׂאָר דְּבָרִים
מְסַתְּמָא תִּיְכַף לְאַחַר טְבִילָה תִּחְזוֹר וְתִלְבִּישֵׁם אַבְל הַשְּׁתָּא מְקִשְׁהָ שְׁפִיר וּק"ל: בְּא"ד
וְנְרָאָה לְר"י נ"ל אַע"ג דְּבִקְלִיעָה שְׂרֵיָא מִשּׁוּם דְּאִסּוּר לְסוֹתְרָה וּא"כ ק' הֵלֵא לְכַאוּרָה גַּם
בְּאִינוּ קְלִיעָה אִסּוּר לְהַסִּירָן דִּילְמָא אֲתָא לְאֲתוּי פִּינּוּ דְּגְזַרִינָן דִּילְמָא שְׁלִפָּה מְכ"ש הִיכָּא
דְּוִדָּי שְׁלִפָּה וּא"כ לְסְבַרְתָּם אַף בְּאִינוּ קְלִיעָה לִישְׁתְּרִי לְצִאת וְכוּן בְּכָל תְּכַשִּׁיטוֹן לִישְׁתְּרִי

כְּמוֹ בַקְלִיעָה פִּינּוֹן דְּאָסוֹר לְהִסְיָרָן כְּמוֹ בַקְלִיעָה לְסַבְרָתָם לְזֶה כְּתָבוּ דַא"ל דְּמִן תֵּר לְהִסְיָרָן וְזֶה ג"כ לֹא תִיקָשִׁי דְלִיתְסָרוּ לְהִסְיָרָן וְלִישְׁתְּרִי לְצִאת דְּזֶה לֹא יוֹעִיל וּק"ל: ע"ב בַּגְמ' א"ר יִנְאִי כְּבוֹל זֶה אִינִי יוֹדֵעַ וְכו' אֲבָל כִּיפָה שֶׁל צְמָר ש"ד ר"ל דְּלֹא יוֹקֶשֶׁה א"כ אֲמַאי לֹא תִנִּי כִיפָה שֶׁל צְמָר ג"כ אֲלֵא ע"כ דַּש"ד א"ד כִּיפָה שֶׁל צְמָר תִּנּוּ וְלֹא יוֹקֶשֶׁה אֲמַאי לֹא תִנִּי כְּבָלָא דְעַבְדָּא מִשׁוּם דְּהוּא כ"ש שְׁהוּא בְּכָלֵל כְּבוֹל וְהוּי כְּאֵלוֹ תִנִּי בְּהִדְיָא וּק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה אִי כְּבָלָא דְעַבְדָּא וְכו' וַא"ת אֲמַאי לֹא תִנִּי נְמִי בְּרִישָׁא פִּינְאָה נְכָרִית י"ל דַּלְפְּרִש"י דְבְּסִיפָא מוֹדָה ר"ע דְּהוּי כִּיפָה שֶׁל צְמָר א"כ לַק"מ אֲמַאי לֹא תִנִּי פ"נ דִּי"ל דְּלֹא תִנִּי בְּרִישָׁא אֲלֵא הִנֵּה תַכְשִׁיטוֹן דְּאָסוֹרִי לְגַמְרִי וְכְבוֹל וּפִנְאָה נְכָרִית דְּשָׁרְיָא לְחֻצָּר סְמִיךְ אֲסִיפָא וְכְבָלָא דְעַבְדָּא דְתִנִּי בְּרִישָׁא י"ל דְּאָסוֹרָה לְגַמְרִי גַם בְּחֻצָּר אוֹ דְלֹא שְׁיִיךְ הֵךְ גְּזִירָה דְחֻצָּר אֲלֵא בְּתַכְשִׁיטִין כַּמ"ש הַר"ן ע"ש וְתַדַּע מְדָלָא תִנִּי גַם כִּיפָה שֶׁל צְמָר בְּרִישָׁא וְסְמִיךְ אֲסִיפָא אֲבָל הַשְׁתָּא מוֹכַח דְּלֹא כְּרִש"י דַּא"כ יִשְׁאַר ק' הַתוֹס' אֲמַאי תִנִּי גְבִי אִשָּׁה דְלֹא שְׁיִיךְ לוֹמַר מִשׁוּם דְּסִיפָא דְלֹא מִיִּירִי סִיפָא כְּלָל בְּהֵךְ כְּבוֹל וַא"כ מוֹכַח כַּפִּי הַתוֹס' וַא"כ מִקְשִׁים שְׁפִיר פִּינּוֹן דְּתִנִּי כְּבוֹל וְלֹא סְמִיךְ אֲסִיפָא גַם בַּפ"נ קֶשֶׁה וּק"ל: אֲבָל לַעֲנִיד נִרְאָה לְתַרְזֵן קו' הַתוֹס' דַּה"נ מוֹכַח מְרִישָׁא גּוֹפָה דְּאָסוֹרָה לְצִאת בּוֹ לַר"ה ע"פ דַּא' בַּד"מ בְּשֵׁם א"ז בַּה' שְׁבַת דְּאִשָּׁה שְׂיִשׁ לָהּ פ"נ מִן תִּרְתִּי לְגַלוֹת הַשְּׁעָר דַּפ"נ וַא"כ קֶשֶׁה אֲמַאי קְאָמַר בְּטוֹטְפַת וְסַרְבִּיטוֹן דְּנִקָּא שְׁאִינּוּ תַפּוּרִין אֲבָל בְּתַפּוּרִין בְּשִׁבְכָה מִן תִּרְתִּי לְצִאת דְּלֹא שְׁלֶפָה הַשְּׁבָכָה מִשׁוּם דְּמִיגְלִיא שְׁעָרָה וַא"כ ק' הֲלֵא זִימְנִין דְּאֵף בְּתַפּוּרִין אֲסוֹרָה לְצִאת כְּגוֹן אִם יֵשׁ לָהּ פ"נ דְּאֵז שְׁפִיר חִיזִישִׁינּוּ דִּילְמָא שְׁלֶפָא דְרִשָׁא לְשַׁלוּף הַשְּׁבָכָה אֲלֵא ע"כ דְּאָסוֹרָה לְצִאת בַּפ"נ לַר"ה וְשְׁפִיר קְפָסִיק וְתִנִּי דְּמִן תִּרְתִּי לְצִאת בְּתַפּוּרִין תְּמִיד דְּנִדְאִי אִינְהֵ הוֹלְכַת בַּפ"נ לַר"ה וַא"כ פִּינּוֹן דְּמוֹכַח כְּבָר ל"צ לְמִיתְנָא רַק תִּנִּי בְּסִיפָא דְּמִן תִּרְתִּי לְצִאת לְחֻצָּר בַּפ"נ וּק"ל: בַּא"ד וַא"ת אִי כְּבָלָא דְעַבְדָּא אֲמַאי שְׁרִי בְּחֻצָּר נ"ל לְהַמְשִׁיךְ דְּכָל זֶה פִּי הַתוֹס' לְשִׁיטְתָם דְּנִאָדוּ מִפִּירִש"י וּפִי' דְּגַם בְּסִיפָא הוּא כְּבָלָא דְעַבְדָּא לְהַךְ פִּירוּשָׁא וַא"כ ע"כ מוֹכַח דְּגַם בִּי שְׁיִיךְ הֵךְ גְּזִירָה דְחֻצָּר מִשׁוּם ר"ה אֲלֵא דְלֹא רְצוּ חַכְמִים לְגִזְרָה כְּמוֹ בַּפ"נ דַּא"ל"ה ל"ל לְאִשְׁמוּעִינּוּ וְגַם מַאי שְׁיִיךְ כָּאֵן כְּבָלָא דְעַבְדָּא מִשׁוּם דְּוִמְיָא דַּפ"נ פִּינּוֹן דְּלֹא חַד טַעְמָא וְדִינָא הוּא וְלֹא דְוִמְיָא כְּלָל פִּינּוֹן דְּגַם בְּכָל הָאֲנָשִׁים שְׁרִי לְצִאת לְחֻצָּר בְּדָבָר הָאָסוֹר לְצִאת לַר"ה כַּמ"ש הַר"ן וְהָרָא"ש אֲבָל לַרְש"י נ"ל דְּבִאָמַת אָסוֹר לְצִאת בְּהַ לְחֻצָּר וּנְקֻט ר"ה עֵיקַר גְּזִירָה אוֹ דְלֹא שְׁיִיךְ כְּלָל הֵךְ גְּזִירָה לְמִיגְזֹר בְּהַ לְחֻצָּר דְעֵיקַר גְּזִירָה מִשׁוּם דְּהַנְשִׁים שְׁחֻצְנוֹת הֵן וְזֶה אִינּוּ דְבָר שֶׁל שַׁחֲזַן כְּמוֹ שְׁתִּי הַר"ן וְלֹא אִיזְטְרָךְ בְּאָמַת דְּמִן תֵּר לְחֻצָּר וּק"ל: בַּא"ד וְלַקְמֵן דַּפִּירִש"י דְבְּסִיפָא מוֹדוּ וְכו' וּק' לַר"י דְּהָא מִשְׁמַע הָכָא וְכו' ע"ש וְלַכְאוּרָה הוּא מִקְלָתָא דְתַמִּיָּה עַל רִש"י שְׁהוּא שְׁגָה בְּרוּאָה כָּאֵן לְהִדְיָא וְעִינּוּ בַּס' מ"ש שְׁנַדְחַק לִיִּישׁב בְּדַרְכִים שׁוֹנִים וְלַעֲנִיד נִרְאָה לִיִּישׁב בְּטוֹב טַעַם קְרוֹב לְהַמְכּוֹן בְּרִש"י דְנִשְׁמַר מְזָה וְתִרְזֵן לְהִדְיָא זֶה בְּדַבְּרִי לְהַמְעִינּוּ וְהוּא דַּרְש"י לֹא כְּתָבוּ שֵׁם דְּלֹא אִיבְעִיא לִי בְּסִיפָא רַק כְּתָבוּ דְכּוֹלְהוּ אֲמוּרָאִי מוֹדוּ וְהִינּוּ אֵף שְׁמוּאֵל וְהוּא מְוַכַּח הֵיטֵב בְּדַבְּרִי שְׁכְּתָבוּ כָּאֵן לְשְׁמוּאֵל וְז"ל שְׁמוּאֵל אָמַר כְּבָלָא דְעַבְדָּא תִנּוּ כְּבוֹל דְמִתְנִי כְּבָלָא דְעַבְדָּא וּפְלִיגוּ אַדְר' אַבְהוּ עַכ"ל וְהוּא הַפֵּל לְמוֹתֵר וְנ"ל דְּהִנְקֶשֶׁה לַרְש"י אֲשְׁמוּאֵל הֵיכִי מְפָרֵשׁ הַבְּרִיָּתָא דַּתְנ"ה דְּמִיָּתִי לַעֲיֵל וְאֲמַאי לֹא קְאָמַר תִּיּוּבְתָא דְשְׁמוּאֵל וְגַם לֹא נִחָא לִי לְפָרֵשׁ דְּלְשְׁמוּאֵל יְהֵא גַם בְּסִיפָא כְּבָלָא דְעַבְדָּא דְלֹא הוּי דְוִמְיָא דַּפ"נ וְגַם שִׁירוּתָא דְחֻצָּר לֹא הוּי דְוִמְיָא וְלִזְהָ קְאָמַר ר' אַבְהוּ מְסַתְבְּרָא דְהוּא כִּיפָה שֶׁל צְמָר וְלִזְהָ

תִּירָץ רִשׁ"י דְשִׁמוּאֵל לָא קָאֵי אֱלָא אֲמַתְנִיתִן דְהָכָא דְהוּא פְּבֻלָא דְעֵבְדָא וְהִינּוּ יֵשׁ לֹוֹמֵר טַעַם לְשִׁמוּאֵל מְדַחֲזִינּוּ דְלָא תְנִי הָכָא פ"נ ש"מ דְהָךְ תַּכְשִׁיטֵן דְלָא אָסְרוּ אַף בְּחֻצָר לָא תְנִי הָכָא אֱלָא הִנֵּה דְאָסוּרִין לְגַמְרֵי אַף בְּחֻצָר וּסְמִיךְ בְּהִנֵּה אֲסִיפָא דְתְנִי בֵּין הַמְּוֹתְרִין בֵּינוּ דְמְוֹתְרִין בְּחֻצָר וּמְמִילָא מוּכַח דְאָסוּרִין לר"ה וּבְאֵמַת גַּם פִּיפָה שֶׁל צָמֵר אָסוּר לר"ה וְהָא דְלָא תְנִי לָהּ הִינּוּ דְסְמִיךְ אֲסִיפָא כְּמוֹ פ"נ וּא"כ גַּם פְּבֻל דְבְּרִייתָא דְלָא מִיתְּנָא אֱלָא שְׁרִייתָא דְחֻצָר הִינּוּ פִיפָה שֶׁל צָמֵר וְתְנִי לָהּ בְּהִנֵּה אֲסִיטְמָא וּלְק"מ מְבַרְיִיתָא וְהָא דְקָאֵמֵר לְעִיל אֵי פְּבֻלָא דְעֵבְדָא תְּנִי אֲבָל פִּיפָה שֶׁל צָמֵר ש"ד הִינּוּ מִשׁוּם דַּס"ל דְבְּכֹלְהָ מִתְּנִיתִן הִינּוּ פְּבֻלָא דְעֵבְדָא אַף בְּסִיפָא וּמוּכַח שְׁפִיר דְכִיפָה שֶׁל צָמֵר ש"ד מְדָלָא תְנִי לָהּ לְאִיסוּרָא וְזוֹ נְמִי סְבַרְתָּ ר' אֲבָהוּ דְבְּחֻצָר פְּבֻל מִיְיָרִי וּלְזָה קָאֵמֵר מִיְסַתְבְּרָא כַּמ"ש וְגַם מִיְיָרִי שְׁפִיר תְנִי"ה אֲבָל שְׁמוּאֵל מְפָרֵשׁ רִשׁ"י דְקָאֵמֵר פְּבֻל דְמִתְּנִיתִן הִינּוּ מִתְּנִיתִן דְהָכָא הוּא פְּבֻלָא דְעֵבְדָא אֲבָל בְּבְרִייתָא שְׁפִיר מִיְיָרִי בְּכּוּפָה שֶׁל צָמֵר וְכֵן בְּסִיפָא וּפְלִיג רַק אַר' אֲבָהוּ וְדוּק הֵיטֵב כִּי נִכּוֹן הוּא לְעַנ"ד מְאֹד פְּפֹתוֹר וְפָרַח דְבְּרִי רִשׁ"י: דָּף נַח ע"א בַּגְמ' מְסִיק הָא דְעֵבְד לִי רַבִּי וְכו' עַד פָּאֵן בְּשֶׁל מִתְּכַת פָּאֵן בְּשֶׁל טֵיט וְעֵינִן בְּרִי"ף שְׁלָא הִבִּיא אֱלָא הָךְ אוֹקִימָתָא דְבְּשֶׁל מִתְּכַת זֶה וְזֶה אָסוּרִין וּבְשֶׁל טֵיט יוֹצֵא בְּחוֹתֵם שְׁבָצוּאָרוּ אֲבָל לֹא בְּחוֹתֵם שְׁבָכְסוּתוֹ וְהַקְשָׁה עָלָיו הֲר"ן אֲמַאי לֹא הִבִּיא ג"כ דְבְּעֵבֵד אִיהוּ לְנַפְשֵׁי שְׁנֵיהֶם אָסוּרִין אַף בְּשֶׁל טֵיט וְנ"ל דְלִק"מ ע"פ מ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה בְּמַאי אוֹקִימָתָא דְבְּלָא מִיְמָרָא דְשִׁמוּאֵל דְמְפָרֵשׁ מִתְנִי פְּבֻלָא דְעֵבְדָא שְׁנֵיהֶן אָסוּרִים הֵייתִי אוֹמֵר דְהִבְרִייתָא דִּיּוֹצֵא הָעֵבֵד בְּחוֹתֵם שְׁבָצוּאָרוּ מִיְיָרִי אַף בְּדַעְבֵּד אִיהוּ לְנַפְשֵׁי וְלֹא חִיְיָשִׁינּוּ דִּילְמָא פְּסִק לִי רַק מִחֻמַּת שְׁמוּאֵל דְצָרִיךְ לְחַלֵּק מִקְשָׁה שְׁפִיר ע"ש וּא"כ הֲרִי"ף דְלָא פְּסִיק כְּשִׁמוּאֵל מִשׁוּם דְתִנְיָא כְּוֹנֵתִי דַּר' אֲבָהוּ יֵשׁ לָנוּ לֹוֹמֵר דְהִבְרִייתָא מִיְיָרִי אַף בְּדַעְבֵּד אִיהוּ לְנַפְשֵׁי אַפ"ה לֹא חִיְיָשִׁינּוּ דִּילְמָא פְּסִיק לִי דַּמַּה"ת לָנוּ לְחַלֵּק כְּמוֹ שְׁמוּקֵי מִתְנִי בְּדַעְבֵּד אִיהוּ לְנַפְשֵׁי לְשִׁמוּאֵל כִּי הֵיכִי שְׁלָא נִחְלִיק אַף עַל גַּב דְבְּשֶׁל מִתְּכּוֹת זֶה וְזֶה אָסוּרִין כְּבָר תִּי רִשׁ"י דְאֵפ"ה פְּסִיק וְתְנִי מִשׁוּם דְסַתֵּם חוֹתְמַת בְּשֶׁל טֵיט בַּר מְבַרְיִיתָא דְלִקְמֵן דְמוּכַח בְּהַ דְמִיְיָרִי בְּשֶׁל מִתְּכּוֹת וְאֲדַרְבָּהֵעַל הָרָא"ש יֵשׁ לְתַמּוּהַ דְפִסְק נְמִי כְּרַב כַּמ"ש הֲרִי"ף וְאֵפ"ה הִבִּיא הָךְ בְּדַעְבֵּד אִיהוּ לְנַפְשֵׁי זֶה וְזֶה אָסוּרִין מִנ"ל לְחַלֵּק וּק"ל: בַּגְמ' וְרַמִּינְהוּ זוּג שֶׁל בְּהֵמָה טְמֵאָה וְכו' ע"ש הָא דְמִיְיָרִי כְּוֹלָה בְּרִייתָא לְמוֹתֵר י"ל מִשׁוּם דְאִיפָא לְתַרְץ דְמִיְיָרִי בְּבָא מְאָדֵם כְּמוֹ שְׁמַתְרִץ הַגַּמ' לְעִיל בְּבָא מְנוּי אָדָם לְנוּי בְּהֵמָה גַּבִּי טַבְעַת לְכַף מִיְיָרִי שֶׁל דְלַת טְהוּרָה וְאִי בְּבָא מְאָדֵם אַף שְׁחִיבְרוּ לְדַלַּת טְמֵאָה כְּמוֹ דְקַתְנִי בְּשֶׁל בְּהֵמָה וְעֲשָׂאוּ לְדַלַּת אַף שְׁחִיבְרוּ טְמֵאָה וְאִי הָתֵם מִיְיָרִי בְּעֲשׂוֹ לְדַלַּת עֲצָמוֹ א"כ הֵיכִי קַתְנִי שֶׁל דְלַת וְעֲשָׂאוּ לְבְּהֵמָה טְמֵאָה בֵּינוּ דְאֵף שֶׁל בְּהֵמָה טְהוּרָה וּק"ל לְכַף מִיְיָרִי פֶּל הִבְרִייתָא וּק"ל: ע"ב בְּרִשׁ"י בַּד"ה נְטֹלוּ עֵינְבְּלִיָּהֵן ע"ש בְּרִשׁ"י שְׁלַפְנִינּוּ ע"פ הַגָּהֵת רִשׁ"ל כְּתוּבָה הַגִּירָסָא דְאֵם קִיבְלוּ כְּבָר טוֹמְאָה לֹא פָּרַח מִשְׁמַע דְאִינָה מְקַבְּלַת טוֹמְאָה חֲדָשָׁה וּבְרִשׁ"י בַּד"ה רָאוּ לְהַקִּישׁוּ בְּסוֹפּוֹ פִי בְּהִדְיָא דְאֵף אִם נְטֹלוּ קוֹדֵם טוֹמְאָתוֹן מְקַבְּלִים טוֹמְאָה וְכֵן בְּרִשׁ"י בַּד"ה אֱלָא אָמֵר רַבָּא אֱלָא שְׁמַהֲרֵשׁ"ל הַגִּי' בַּכ"מ בְּרִשׁ"י מִשׁוּם שְׁרָאָה בְּתוֹס' בַּד"ה אֱלָא אָמֵר רַבָּא וְקָשָׁה לְהַגִּי' כ"כ וּמַתּוֹס' ג"כ אֵין רַאִי שִׁי"ל בְּקוּנְטְרִס אַחַר בֵּינוּ שְׁלָא כ' פִּירִשׁ"י אָמְנָם בְּרִשׁ"י בַּד"ה רָאוּי לְהַקִּישׁוּ נְקֻט רִשׁ"י זֶה הַלְשׁוֹן שֶׁכ' הַתּוֹס' שְׁלָא טְיָהֵר מִטוֹמְאָתוֹ וְצ"ל דְחֻדָּא מִיְיָרִי נְקֻט דְאֵטוּ כִּי רוּכְלָא לִיקְתוּב בַּכ"מ בֵּינוּ דְכְּבָר כ' וְשְׁנָה וְשִׁילֵשׁ דְלַעֲנִין תְּרַנּוּיָהוּ קָאֵמֵר וּכ"ת לִיקְתוּב רַבּוּתָא טְפִי דְאֵפִילוּ מְקַבְּל טוֹמְאָה זֶה לְק"מ דְבַלֵּא"ה צָרִיךְ לְבָאֵר לְמָה צָרִיךְ רִשׁ"י

ליכתוב שניהם בגירסא שלפנינו אלא ודאי משום דגיש סברא גם להפך דאפי' מקבל
טומאה להבא משום שראוי לרמוזים או שראוי להקישו או לגמע מים והוי כמו כלי
חדשה אבל טומאתה הראשונה י"ל דפרחה דהא מלאכתו הראשונה ממש פבר אזלה
קמ"ל דלא שגא ודוק ולפ"ז אף אחר הגהת רש"ל או שהוא קונטרס אחר ג"כ לק"מ
קושית תוס' בפרט שכ"כ גבי ראוי להקישו די"ל משום רבותא כ"כ או חדא מיני' נקט
ודוק: בגמ' מתיב רבא הזוג והעניבל חיבור וכ"ת וכו' והתניא מספנת וכו' ועיין פירש"י
והוא תמוה כמ"ש התוס' ופי' התוס' הוא תמוה יותר מכמה קושיות כמו שנגבאר ואף
שנגבאר בסמוך לפרש פירושים ולתרץ הוא דחוק אף שמוכרח בפירושים וגם פירושים
בעצמם דחוק ורחוק מפשוטן של דברים.

לכן נלע"ד שפירש"י נכון מאד ע"פ ענין פשוטן של דברי הגמ' והוא דנדאי סובר הגמ'
לסברא מוכרחת שפלי אחד ממש שניטל מקצתו אף שהדיוט יכול להחזירו פרוחה
טומאתו ואף התוס' ע"כ מפרשים פן דאל"ה אין מקום כלל לקיים פירושים מתחילה ועד
סוף אלא שכ' להוכיח לקמן ממטה שנגנבה חצי' דלענין טומאה ראשונה מהני סברא
דהדיוט יכול להחזירה עכ"פ לענין קבלת טומאה דמיירי בי' הגמ' לפירושים ס"ל להגמ'
מוכרח דלא מהני ואף לשיטת רש"י לפי הגירסא שלפנינו מיירי ג"כ בקבלת טומאה
ולשיטתנו יתורץ ג"כ ק' התו' ממטה כמו שנגבאר י"ל דס"ל להגמ' סברא זו אף לענין
טומאה ראשונה שודאי פרוחה בכלי א' שניטל מקצתו אף שהדיוט יכול להחזירה וא"כ
ע"כ הא דמשני אפי' הואיל והדיוט יכול להחזירה היינו משום דהוי ב' פלים שאין
תשמישן אלא כא' ודרךן לפרקן שלא בשעת מלאכה ולחברן בשעת מלאכה כמו מספנת
של פרקי' וכיוצא בו דבהו ודאי אף שמתפרקין לא פרוחה טומאתו ומקבלת טומאה כל
א' בפ"ע מדקתני בהו אינו חיבור אפי' כשהם מחוברי' שלא בשעת מלאכה מדאורייתא
וגם עכ"פ מדרבנן אינו חיבור להזאה ש"מ שכל א' חשוב פלי וכ"כ התוס' בהדיא לקמן
בשם תוספתא אף שכ' שראוי כל אחד למלאכה היינו לפי המסקנא וג"כ אינו מוכרח
לשיטתנו ע"פ פירש"י פיון דהוי ב' פלים שתשמישן כא' ודרךן לפרק ולחברן לא הוי
נדאי פלי שניטל מקצתו ותוס' כ"כ לשיטתם דלא פירשו חילוק זה אבל הוא סברא נכונה
דכיון אף שמוחברין אם נטמא א' לא נטמא חברו והא' שנגעו בו טומאה טמא ש"מ
שראוי לקבל טומאה בפ"ע וטעמא ודאי פיון שהדיוט מחזירה בלא אופן ומיוחדת
לתשמיש זה להחזירה הוי פלי מעשה ועל זה הקשו שפיר מהו ברייתא דזוג ועניבל
חיבור ופירש"י דהוי חיבור בין לטומאה בין להזאה וכן מוכח מדקתני סתמא חיבור ולא
מחלק בדקתני גבי מספנת ש"מ דהוי אף להזאה א"כ מוכח דהוי ממש פלי אחד ואין
דרךן לפרקו וא"כ שוב לא מהני מה שהדיוט יכול להחזירה כמ"ש וכן מדייק רש"י ע"ש
ואהא דקאמר וכ"ח ה"ק אע"ג דלא מחבר כמאן דמחבר דמי ר"ל דילמא לעולם הוי ב'
פלים שתשמישן פאחד ובאמת אינו חיבור להזאה והא דקתני סתמא חיבור ה"כ לא
מיירי במחברין ולענין אם נטמא א' או הזזה על אחד להועיל גם לשני אלא ה"כ מיירי
בהו דינר דה"כ דאף שניטלו ענבליהו מקבלין טומאה וה"ק אע"ג שאין מחברין דהיינו
שניטלו ענבליהו ועדיין ישנו מקבלין טומאה כמו שאם היו מחברין משום שהדיוט יכול
להחזירה וקמ"ל דאף עניבל מקבל טומאה דנדאי מיירי גם ה"כ שישנו לעניבל דאי ליתא
נדאי לא מהני הדיוט יכול להחזירה כמו במטה אהא מקשה והא קתני גבי ה"היא סיפא

דמספנת וכו' וא"כ כמו חיבור דסיפא מייירי במחוקרין וילעגנן אם נטמא אחד להועיל לשני ה"נ חיבור דרישא ומדקבא מחלק ושם לא מחלק ש"מ דזוג ועינבל הוי פלי א' ממש וא"כ לא מהני הדיוט יכול להחזירה מסבא מוכרחת שלו ולכך מיייתי הך דאמר רבא להוכיח דאי הוי בזוג ועינבל ג"כ דרפו להתפרק אין ראוי להיות חיבור שלא בשעת מלאכה ומדרבנן לא להנאה מהך טעמא דרבא ומאי שמקשים התוס' דהא לא תניא גבי הדדי אינה קושיא כ"כ דיקול להיות פרייטא אחרת דתני תרנוייהו גבי הדדי ועפ"ז לא קשה נמי מאי שמקשין התוס' לקמן בד"ה אמר רבא ממטה שנגנבה דמהני הדיוט יכול להחזירה אף שפבר פתבנו שאף לרש"י מייירי הך אף לעגנן קבלת טומאה נלע"ד דגם שם במטה אף מקבלת טומאה בלא נגנבה כמו שגבאר שם וגם אף לפי שיטתם ברש"י לא ק"מ דמטה הוי ודאי כמו ב' פלים שתשמישן פאחד שפון דרפה לפרק כמו שמצינו לעיל במטה של טרסיים וכן שנינו מטהרת אברים ומטמאת אברים והוי ממש כמו מספנת של פרקים ועמ"ש שם בסמוך מבואר יותר לתרץ קושיתם זאת לשיטת רש"י אלא דהתוס' גם שם אזלי לשיטתיהו ודוק ונכון הוא לע"ד בפירוש רש"י והוא המחנור: בתוס' בד"ה מתיב רבא הזוג וכו' עיין במהרש"א מאי שהקשה אמאי לא מקשים תוס' הך הקושיא שבסמוך ודחק לפרש שלפי ה"ה"א גם לרש"י רוצים תוס' לפרש שפייירי לעגנן קבלת טומאה והוא דחוק גדול שיהא חלוק הפי' בה"א מהמסקנא ואני אומר מלבד שאינו קושיא חמורה כ"כ דהכי רוצים לסתור זה הפי' של רש"י בהקושיא ונתרץ מלבד מהסתירה דהתם אפירש"י בטומאתן עליהם ולא שייך זא"ז אמנם נלע"ד אף לפי סברתו לתרץ קושיתו שאין מקום לק' התוס' פאן רק גבי ראוי להקישו והוא דהנה במס' סנפה מקשה אהא דמטה מטמאת איברי' למאי חזי ומשני בארנפה או בקצרה וב' פרעים דראוי למימתח עלי אשלא ולמיסמך אגודא ע"ש וא"כ לק"מ אהא דנקט נגנבה אבל נחלקה טמא די"ל משום הך טעמא נקט נגנבה לטהר אף בארנפה או קצרה וב' פרעים די"ל בנגנבה אף בכה"ג טהור ולא מהני הך טעמא אלא בנחלקה כדמשמע שם דנקט אברים אבל פתר דמשני הואיל וראוי להקישו ומשמע ודאי דטמא אפי' ניטל העינבל לגמרי שאינו בעולם טמא כמ"ש רש"י ותוס' שם שגפחת פחות מכשיעור וא"כ אף בנגנבה אם נשאר ארנפה וב"כ ראוי ליטמא אלא ודאי דלא נשאר ארנפה וב"כ ואפ"ה בנחלקה טמא הואיל והדיוט יכול להחזירה משא"כ בנגנבה קשה שפיר ודוק: בא"ד ומפרש הרב פורת וכו' לכאורה הוא תמוה דמנ"ל לפרש פירוש רחוק ולהקשות דילמא אמרו הואיל והי"ל הוא כפשוטו לקבל הוא טומאה כפשט הכרייתא טומאתן עליהם ולא תיקשי מידי וביותר תמוה בסמוך שהקשו ארש"י דהא לעגנן הטומאה שלא תפרח ודאי מהני טעמא דהי"ל ור"ל ולא הוי מקשה מידי אלא ודאי דהכא מייירי לעגנן קבלת טומאה ומקשה שפיר שאינו מועיל דהי"ל לעגנן שתקבל טומאה קשה היכי מוכח מהך ברייתות שאין מועיל לקבל טומאה אדרבא שם קתני שפל א' בפ"ע טמא אלא שמוכח שאם נטמא אחד לא נטמא חברו וגם תמוה אף לפ"ד לימא דטומאתן עליהם מייירי טומאה ראשונה שלא תפרח ומשני אב"י שפיר וצריך לידחק בפי' התוס' ג"כ דס"ל לסבא מוכרחת דכלי שניטל מקצתו אינו ראוי לקבל טומאה בשום צד אף דהי"ל פיון שעדיין לא החזיר כמ"ש בפירוש"י אלא שהתוס' ס"ל פן אף בב' פלים שתשמישן פאחד והא דמספרים מקבל טומאה כ"א בפ"ע משום שידע המקשה שראוי כ"א בפ"ע לשום דבר כמ"ש התוס'

משא"כ הָכָא דס"ד עֲדִינן שְׁאִינוּ רְאוּי לְשׁוּם דְּבַר כְּמוּ שְׁמַקְשָׁה לְמֵאֵי חֲזִי אַף דְּלַעֲנֵן שְׁלֵא תִפְרַח טַנְמָאָה רֵאשׁוּנָה מְהֵנִי שְׁפִיר לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה וְדַאי לֹא מְהֵנִי הִי"ל שְׁהֵרִי עֲדִינן לֹא הֶחְזִיר אִם לֹא שְׁתַּאֲמַר פִּינּוּן שְׁהֶדְיוּט יָכוֹל לְהֶחְזִיר הוּא עוֹמֵד לְהֶחְזִיר כְּמִןחֲזִיר דְּמִי לְגַמְרִי אַף לַעֲנֵן שְׁיִטְמָא חֲבִירוֹ אֲבָל לְחֻצְאִין לוֹמַר שְׁיִקְבֵּל טַנְמָאָה בִּפ"ע הֵוִי כְּמִןחֲזִיר וְלַעֲנֵן שְׁיִטְמָא חֲבִירוֹ לֹא הֵוִי כְּמִןחֲזִיר אִין סְבָרָא אִם לֹא שְׁרְאוּי בִּפ"ע לְאִינָה דְּבַר וּמִדְּאָמַר אַבְיִי הוּאִיל וְהִי"ל ש"מ דְּלֹא רְאוּי בְּלֹא חֲזָרָה ע"כ צ"ל דְּהֵוִי לְגַמְרִי כְּמִןחֲזִיר וְע"ז מְקַשָּׁה שְׁפִיר וּמִשְׁמַע לִי ג"כ טַנְמָאָתוֹן עֲלֵיהֶם הֵינְנוּ לְגַמְרִי כְּבִרְאשׁוּנָה שְׁעַכ"פ יִקְבֵּל טַנְמָאָה וְלַאבְיִי אַף שְׁיִטְמָא הַשְּׁנִי וְעַפ"ז מִתְּפָרֵשׁ כָּל שְׁיִטְתָּהּ גַּמְ' לְפִי שְׁיִטְתָּם וְכֵן מִשְׁמַע דְּבִרְיָהֶם מְפִנְרֵשׁ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אֲלֵא אָמַר רַבָּא הוּאִיל וְרְאוּי וְכו' עַד דְּהָאִי טַעְמָא הוּאִיל וְהִי"ל לֹא מְהֵנִי לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה כְּדִקְתָּנִי הֶחְזִירוּהָ וְכו' עֵינָן בְּמַהֲרָשׁ"א שְׁהֶרְבָּה לְהַקְשׁוֹת שְׁנֵי קְוִשׁוֹת חֲמוּרוֹת וְתִירוּצוֹ דְּחוּק וְרַחוּק מְאֹד ע"ש וְהֵנִי מוֹסִיף לְהַפְלִיא לְפִירוּשׁוֹ שְׁהוּא מְפָרֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ שְׁהַתוֹס' מוֹכִיחִים שְׁאִינוּ מְקַבְּל טַנְמָאָה מִטַּעַם הִי"ל הוּא תְּמוּהָ חֲדָא שְׁאִינוּ רוֹאָה שׁוּם הוֹכְחָה אֲדַרְבָּא הֶחְזִירוּהוּ מִשְׁמַע שְׁהֶחְזִירוּהוּ הַגְּנָבִים אַף שְׁלֵא הֶעֱמִידוּ עֲדִינן אֵת הַמְּטָה מְקַבְּל טַנְמָאָה ג"כ מִשׁוּם דְּעַכְשָׁיו הִי"ל וּמ"ש הַמְּהַרְשׁ"א מִשׁוּם דְּלֹא קִתְּנֵי נִמְצָא הוּא תִּימָה גְּדוּלָה דְּקֵאִי אַנְגְּנָבָה דְּקִתְּנֵי הֵתָם בְּרִישָׁא וְגַם תִּימָה גְּדוּלָה מֵאִי צָרִיף רְאִי לְזָה הָא פָּאן מְפִנְרֵשׁ שְׁעַכ"פ לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה לֹא מְהֵנִי הִי"ל עַד שְׁהֶחְזִירוּ ע"כ לוֹמַר הוּאִיל וְרְאוּי לְהַקְשִׁישׁוֹ רַק לְהִיפּוֹף הַנְּצָרְכוּ לְהוֹכִיחַ דְּכָאן מִשְׁמַע דְּלֹא מְהֵנִי כְּלוּם הִי"ל אַף לַעֲנֵן טַנְמָאָה רֵאשׁוּנָה וּמַכ"ש לְפִירֵשׁ"י לְפִי גִירְסָתָם מִיִּירִי רַק לַעֲנֵן טַנְמָאָה רֵאשׁוּנָה הַנְּצָרְכוּ לְסִתּוֹר זָה אֲבָל לַעֲנֵן שְׁלֵא תְּקַבֵּל טַנְמָאָה מִחֲמַת הִי"ל אִין זָה צָרִיף שׁוּם רְאִי פִינּוּן שְׁהוּא מְפִנְרֵשׁ כְּאִין וּבִיּוֹתַר תִּימָה לְפָרֵשׁ כֵּן שְׁיִכְתְּבוּ סִתְמָא שְׁמוּכָח וְלֹא פְתַבוּ אִיף מוּכָח וְלוֹמַר שְׁהוּא פְּשׁוּט וּמְפִנְרֵשׁ אִיף כ' תְּכַף אַח"כ וְאַבְיִי ס"ל לְהִיפּוֹף וּבִיּוֹתַר תְּמוּהָ מֵאִי בְּעוּ בְּזָה דְּאַבְיִי הָכָא שְׁהוּא כְּמוּ מַעֲשָׂה לְסִתּוֹר נֶגֶד הַבְּרִיִּיתָא לְכֵן נִלְע"ד בְּרוּר לְפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁלֵא בְּעוּ אֲלֵא לוֹמַר פִּינּוּן שְׁמוּכָח מִשְׁם דְּחֻלְקוּהוּ בְּלֹא נִגְנָבָה טַמְאָה וְדַאי יֵשׁ לְנוּ לוֹמַר דְּאַף לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה מְהֵנִי פִינּוּן דְּקִתְּנֵי סִתְמָא טְהוּרָה מִשְׁמַע הָא חֻלְקוּהוּ טַמְאָה כְּמוּ פָּאן דְּנִקְט סִתְמָא טְהוּרִין וְטַמְאִין וּמִיִּירִי עַכ"פ אַף לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה לְפִי הַתוֹס' וְא"כ תְּקַשָּׁה מִשְׁם אַף לְפִי הַתוֹס' לְכָאן אוֹ שְׁע"כ תֵּאֲמַר שְׁמַטָּה עֲדִיף טְפִי שְׁדָרְף לְחֻלְקָה וְא"כ אַף לְפִי רְש"י לְק"מ וְע"ז פְּתַבוּ אֲבָל לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה לֹא מוּכָח מִשְׁם דְּמְהֵנִי כְּדִקְתָּנִי סִיפָא הֶחְזִירוּהוּ מְקַבְּל טַנְמָאָה מִשְׁמַע דְּמַעֲיָקְרָא לֹא מִיִּירִי אֲלֵא לַעֲנֵן טַנְמָאָה רֵאשׁוּנָה אוֹ לְפִי עוֹנָמְק פְּשׁוּטוֹ י"ל דַּכ' אֲבָל לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה אִינוּ סוֹתַר מִשְׁם לְכָאן כְּדִקְתָּנִי ר"ל וְהֵינְנוּ הֶחְזִירוּהוּ אֵת הַמְּטָה מִמֶּשׁ כְּמוּ הָכָא כְּדִי שְׁלֵא תְּקַשָּׁה מְפָאן וְאַהָא פְּתַבוּ וְאַבְיִי ר"ל דְּלִכְף אַבְיִי סוּבַר דְּמְהֵנִי אַף לַעֲנֵן קַבְלַת טַנְמָאָה וּמְפָרֵשׁ הֶחְזִירוּ כְּפִשׁוּטוֹ שְׁהֶחְזִירוּ הַגְּנָבִים אֲבָל עַכ"פ לֹא תְּקַשָּׁה לְרַבָּא אֲבָל לְפִירֵשׁ"י קִשָּׁה לְרַבָּא מְהַבְּרִיִּיתָא וְכֵן לְפִי רֵאשׁוֹן שְׁכַתְּבֵתִי מִיְּמֵשׁף שְׁפִיר הֵף דְּאַבְיִי ע"ד הַזָּה דְּלַאבְיִי א"ש טְפִי דְּנִקְט טְהוּרָה סִתְמָא וְדוּק: אָמְנָם עֲדִינן חַל עֲלֵינוּ חוֹבַת בִּיאוּר דְּבִרֵי הַתוֹ מַעֲמָקוֹן שְׁלֵ דְּבָרִים וְאִז אַף קְוִשׁוֹת הַמְּהַרְשׁ"א וְגַם קְוִשׁוֹת שְׁכַתְּבֵתִי יִתְּפָרְשׁוּ אַף לְפִי מַה שְׁמְפָרְשִׁין הָעוֹלָם וְכַמ"ש הַמְּהַרְשׁ"א וְיִתְּנָרֵץ הַכֵּל וְהוּא פִי תְּמוּהֵין דְּבִרֵי הַתוֹס' לְפִי פְּשׁוּטוֹ בַּמ"ש כְּדִאֲשָׁפְחָן בִּפ"ג שְׁאֲכָלוּ וְהוּא תִּימָה גְּדוּלָה שְׁהוּא מִשְׁנָה שְׁלִימָה בִּפ"ג י"ח דְּכֵלִים וְשָׁם בִּפ"ג שְׁאֲכָלוּ מִיִּיתִי לָה לְרֵאזִי לַעֲנֵן זִמּוֹן וְזָה א"צ הָכָא לְדַבְרֵיהֶם דְּמִיִּיתִי מִגּוּף הַמִּשְׁנָה וּמֵאִי שְׁיִיף לְאַתּוּנִי

מג' שאַכלו אין זװע אַלאַ תּמָה וְכֵן כָּל הַקּוֹשִׁיּוֹת וּפְלִיאוֹת הַנִּלְכָּן לְכֹן נ"ל לְפָרֵשׁ דְּמַמְשֵׁנָה
לא מוכח מידי אף הוכחה ראשונה מכ"ש השני' והוא די"ל אף נחלקו טהורה אף מטומאה
ראשונה והא דקתני נגנבה משום דעיקר פנונת המשנה משום סיפא דהתחזירוה מקבלת
טומאה מפאן ולהבא אכל לא חזרה לטומאה ראשונה שנה הוא חידוש דין פדמשמע בפ"ג
שאכלו שנה הוא חידוש דין שהוצרך למילף זה הדין מהד משנה וא"כ י"ל דוקא נגנבה
אינה חזרה לטומאה ראשונה אכל חלקו שהי"ל מהני עכ"פ אם התחזירוה שתחזור
לטומאה ראשונה פיון שתיכף בשעת החלוקה הי' עומד וראוי לזה: וסברא זאת משמע
שגם הפהרש"א סובר כן אף אליבא דאמת והוא תמוה דא"כ לא מוכיחין התוס' פלוג
כמ"ש וגם הוא מוכרח משם שאינו אליבא דאמת פלל כמו שגבאר.

ומכ"ש שהוכחה שני שאין מקבלת טומאה מחמת הי"ל לא מוכח פלוג משם כמ"ש דהא
מייירי בנגנבה ואדרבא לפי פשוטו מוכח מן סיפא להיכף דקתני סתמא התחזירוה וכמ"ש
לעיל אלא נ"ל שהתוס' מוכיחין מסוגיא דלשם שפיר מוכח מהמשנה דאי ס"ד דחלקו
נמי פרח טומאה ראשונה אלא שחוזרת בהתחזירוה משא"כ בנגנבה וילכך נקט נגנבה א"כ
היכא מוכח רבא גופא שהוא מארי דשמעתא פאן היכא דפרח זימון תו לא חזר מהד
משנה ע"ש אדרבא לפ"ז מוכח להיכף דהא חזינו דנקט נגנבה דוקא אכל חלקו אע"ג
דפרח חזרה לטומאה ראשונה פיון שהי' מתחילה ראוי לכך ה"נ גבי זימון מתחילה הי'
ראונו לכך אף אם נתפרדו אם נצטרפו אח"כ חזרה זימון עליוהו אף אם תרצה לחלק
ולא מוכח להיכף עכ"פ לא מוכח דפרח אלא ע"כ דס"ל לרבא דלענין פרח חובת זימון
או טומאה דלא ליהדר אין סברא לחלק בין נגנבה לנחלק פיון דהכא פרח כמו הכא שפיר
מוכח פיון דאמרינו בנגנבה דלא הדר פיון דפרח ה"ה בכ"מ דפרח תו לא הדר א"כ לדידן'
למה נקט נגנבה ולא נחלקה דאף בנחלקו א"א דפרח טומאה ראשונה ודאי תו לא הדר
אלא ע"כ בנחלקו לא פרח פלל טומאה ראשונה הואיל והי"ל וא"כ ק' דרבא אדרבא
אלא ע"כ דכאן מייירי אפילו לענין קבלת טומאה ומשמע לי' מדאמר טומאתו עליהם
משמע כמו שהי' קודם אף לענין קבלת טומאה ואהא מקשה והוצרך לומר הואיל וראוי
להקישו וש"ת א"כ גם התם משמע דאף לענין קבלת טומאה מהני הי"ל דנקט סתמא
נגנבה טהורה כמ"ש לעיל וגם קתני במתניתן בטר הכי מטה מיטמאת אברים וכו' אלא
ע"כ דשאני בין מטה להד דהכא לזה פתבו דאדרבא רבא אזיל לשיטתו דהכא ומוכח גם
שם דס"ל דלענין קבלת טומאה לא מהני הי"ל והא דקתני התחזירו ס"ל לרבא דע"כ היינו
התחזירו ממש את המטה אכל קודם אינה מקבלת טומאה אף שהתחזירו הגנבים והי"ל
דאל"כ מנ"ל להוכיח דלמפרע לא דילמא אף טומאה דלמפרע אם הייתה טמאה קודם
שנגנבה חזרת לה אלא דמשנה אשמועינן חידוש גדול בהתחזירוה הגנבים אף שלא
העמידו את המטה מקבלת טומאה אפי' מחמת הי"ל שהוא רבותא יותר פדמשמע הכא
וגם מנ"ל להוכיח דפרח זימון דילמא מש"ה לא הדר התם משום דעדיין לא העמידוהו
ודי לטמא משום הי"ל מפאן ולהבא ולא למפרע אם נאמר שנה טפי תמור אכל אם
העמידו ממש י"ל דטמא אף למפרע וא"כ גם גבי זימון אם נצטרפו ממש י"ל דהדר אלא
נדאי דס"ל לרבא דע"כ התחזירו היינו ממש את המטה דאל"ה אינו מקבלת טומאה משום
הי"ל דאזיל לשיטתיה דהכא דמוכיח כן רבא ואהא קשה א"כ לאפיי היכא מפרש התם
ע"ז כ' אדרבא לאפיי א"ש טפי דאיהו לא ס"ל באמת דינא דרבא דהתם וי"ל התחזירו

היינו הגנבים אלא לרבא מוכח ודוק: ועדיין אנו צריכין לאודעי לתרץ שיטת רש"י
משנשיא דמטה שהיא קשה עליו אף לגירסתינו שכ' אף לענן קבלת טומאה עכ"פ הרי
כ' בהדיא דעכ"פ אף לענן טומאה ראשונה טעמא דלא פרח משום דניקב פחות משיעור
והביאו התוס' והיינו משום דראוי להקישו אלא לפי גירסתינו מסיים לבסוף בין לפני
טומאה בין לאחר טומאה טמא משום דראוי להקישו וא"כ לאחר טומאה קשה ממטה
אמנם נ"ל דרש"י אִזְגִּיל לְשִׁטְתֵּי וּלְק"מ וְהָתוּ' אִזְלֵי לְשִׁטְתֵּיהוּ וְהוּא שְׂרֵשׁ"י פֶּתַב פֶּאן
דְּהוּי פְּכָלֵי שְׁנִיקְבַּ בְּפָחוֹת מְמוּצִיא רִמּוֹן וְקָשָׁה דִּידֵן' אִדִּידֵן' שְׁהָרֵי הוּא בְּעֶצְמוֹ פֶּתַב לְקַמֵּן
בס"פ המצניע והביאו התוס' בסמוך דאף ברִמּוֹנִים בְּעֵינֵן יְחֻדוּ אֵלָא דְּמִדְּבָרֵי הַתּוֹס'
מִשְׁמַע לְקַמֵּן דְּרִמּוֹנִים לֹא הָיָה מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה וְא"כ לֹא הָיָה קָשָׁה אִמ"ד רִאוי
לְהַקְיָשׁוּ דְּהוּי מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה וְלֹא הִקְשׁוּ אֵלָא אֶרְאוי לְגַמּוֹעַ אֶמְנָם מִדְּבָרֵי רֵשׁ"י
כִּי מִשְׁמַע דְּאֶרְאוי רִמּוֹנִים הָיָה מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה וְכֵן מְסַתְּבַר וְמִיָּהוּ בֵּין פֶּה וּבֵין פֶּה
צ"ל לְתִרְצָה הַתּוֹס' דְּבִסְמוּךְ דְּלִנְזָה מְהֵי הִי"ל דְּלִקְטָמָא אֶרְאוי וְא"כ אֶרְאוי
לְהַקְיָשׁוּ י"ל דְּלֹא טְמֵא אֵלָא מִטַּעַם דְּהִי"ל וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן רֵשׁ"י לְעֵיל בַּד"ה אֵלָא אָמַר
רְבָא שְׂכ' וְכִי מִפְּרָדֵי וְכִי אֵין טְמֵא הָעֵינְבֵל וְכִי מִשְׁמַע דְּמִיָּרֵי שְׁיָשְׁנוּ לְעֵינְבֵל אֵלָא
שְׁנַפְרָד וְהִי"ל אֶבֶל אִם נִגְנַב אוֹ נִשְׁבַּר הָעֵינְבֵל אֶרְאוי טְמֵא מִטַּעַם דְּרִאוי לְהַקְיָשׁוּ
כִּינֵן דְּלֹא יְחֻדוּ וְאֶפְשָׁר.

אף יחוד לא מהני לזה דאינו כלי מחמת זה וכן משמע לשון הברייתא וא"כ לק"מ ממטה
די"ל דמיירי בארנפה או קצרה בב' פְּרָעִים עֵמוֹ דְּחֻזֵי לְמִישְׁכַּב עֲלֵיהוּ פְּדָאֲרִינֵן בְּסוֹפָה
וְאֶפ"ה בְּנִגְנָבָה טְהוֹר דְּלֹא מְהֵי טַעַם זֶה דְּחֻזֵי לְמִסְמָךְ אֶגְוָדָא וְלְמִישְׁכַּב פְּדָאֲרִי בְּסוֹפָה
אֵלָא הֵיכָא שְׁיָשְׁנוּ כִּינֵן וְהַדְיוּט יָכוֹל לְהַחְזִירָה מִשְׂא"כ בְּנִגְנָבָה שְׂאִין הִי"ל לֹא מְהֵי זֶה
כִּינֵן שְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ אֵינוֹ כְּלִי וְכֵן כִּינֵן מִשְׁמַע בְּרִאוי לְהַקְיָשׁוּ וְכ"כ הִרְע"ב בְּהַדְיָא בְּמִשְׁנָה
דְּכָלִים דְּהָךְ מִשְׁנָה דְּנִגְנָבָה מִיָּרֵי בְּאַרְנָפָה וְכ"כ פְּרָעִים ע"ש וְא"כ לק"מ וְאֶדְרָבָא א"ש טְפִי
הָא דְּהַחְזִירָהוּ הַגְּנָבִים אֶרְאוי שְׁלֹא הָעֵמִידָהוּ מְקַבֵּל טוֹמְאָה כִּינֵן שְׁהִי"ל מְהֵי אֶרְאוי לְקַבֵּל
טוֹמְאָה בְּאַרְנָפָה דְּחֻזֵי לְמִסְמָךְ וְכִינֵן כִּינֵן הוֹאִיל וְרִאוי לְהַקְיָשׁוּ וְדוּק: בַּא"ד וְרִיצַב"א
הֵבִיא רִאוי וְכִינֵן וְלִפִּי גִירְסַתֵּינוּ בְּרֵשׁ"י קָשָׁה גַם לְשִׁטְתֵּי רֵשׁ"י וְבַלֵּא"ה אֶרְאוי לְפִי הַתּוֹס'
בְּשִׁיטַת רֵשׁ"י הוּא דְּחֻזֵק דְּנִקְטָה הָכָא טְמֵאָה סְתָמָא וְשָׁם נִקְטָה טְהוֹרָה סְתָמָא אֶמְנָם לְפִי מ"ש
אֵנִי בְּשִׁיטַת רֵשׁ"י בְּסְמוּךְ לְק"מ דְּגַם רִאוי לְהַקְיָשׁוּ אוֹ לְגַמּוֹעַ לֹא מְהֵי אֵלָא הֵיכָא דְּהִי"ל
וְכ"כ הַתּוֹס' בְּסְמוּךְ לְשִׁיטַת רֵשׁ"י וְא"כ לְק"מ דִּי"ל דְּשָׁם מִיָּרֵי דְּנִקְטָלוּ עֵינְבֵלֵיהֶן לְגַמְרֵי
שְׁנַגְנָבוּ אוֹ נִשְׁבְּרוּ וְאֵינֵן בְּעוֹלָם כִּינֵן לְכָךְ טְהוֹרָה וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְר' יוֹחָנָן אָמַר וְכִינֵן
עַד נֹאֵי לֹא פִי הַקּוֹנְטְרָס הָיָה נִיחָא לְכָאוּרָה נִרְאָה שְׁהַתּוֹס' מְפָרְשִׁים מְשׁוּם דְּרִמּוֹנִים לֹא
הָיָה מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה וְלְכָךְ פִּירֵשׁ"י דְּבַעֲיָי יְחֻד מְשׁוּם דְּרֵשׁ"י אִזְגִּיל לְשִׁטְתֵּי שְׂכ' כִּינֵן
אֶלִיבָא דְּר"י דְּבַעֲיָינֵן בְּכָל מְקוֹם מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה וְהוֹקְשָׁה לוֹ הֵתָם אִמְאֵי טְמֵא מְשׁוּם
רִמּוֹנִים וְהוֹצְרוּ לְפָרֵשׁ ע"כ דְּמִיָּרֵי הֵתָם בִּיחְדוּ וְלְכָךְ טְמֵא דְּמוּדָה ר"י וְתוּ'
אִזְלִילְשִׁטְתֵּיהוּ דְּהָכָא דְּלֹא בְּעֵינֵן מְעִין מְלֹאכָה רִאשׁוֹנָה אֵלָא הֵיכָא שְׂרִאוי עַדִּין לְמ"ר
עַמ"ש בְּסְמוּךְ בְּדַבּוּר שֶׁאֵח"ז לְכָךְ ס"ל דְּגַם הֵתָם לֹא בְּעֵינֵן יְחֻד וְלִדְיָדָהוּ אִם נִגְנַב הָעֵינְבֵל
כִּינֵן טְפִי טְמֵא אֶרְאוי לְגַמּוֹעַ אֶלִיבָא דְּכ"ע כִּינֵן שָׁם בְּרִמּוֹנִים וְלְכָךְ הוֹצְרָכוּ
לְדַחֵק לְעֵיל בְּהוֹכַחַת רִיצַב"א וְלֹא תִירְצוּ כַּמ"ש אֵנִי גַם הִקְשׁוּ שְׁפִיר מִמְטָה דְּאֵי מִיָּרֵי
בְּאַרְנָפָה וְכ"כ פְּרָעִים יוֹתֵר יֵשׁ לְטְמֵא בְּנִגְנָבָה מְנַחֵלְקָה מִחֻמַּת הוֹאִיל וְרִאוי כִּינֵן כִּינֵן זֶה

הנראה ברור שיטת רש"י ושיטתם אלא דלפ"ז קשה מאי מקשים ארש"י דילמא רש"י לא כ' שם דבעי יחוד אלא לר"י דהכא דבעינן מעין מ"ר משא"כ מאן דאית לי' ראוי לגמוע ע"כ לא ס"ל דבעינן מעין מ"ר לכה לא בעי יחוד לכן נראה דתוס' ס"ל דרש"י פ"י שם פן אליבא דכ"ע מחמת לשון הברייתא דקתני טהור מלקבל בו זיתים משמע דטהור מטומאה וילכה הוצרה לפרש פן וא"כ קשה למ"ד לא בעי מעין מ"ר דמשמע אף בלא יחוד כמו שהוכיחו פאן או שרוצים לפרש אליבא דכ"ע שלא תאמר שזה תליא שם אם בעי יחוד בפלוגתא דכאן ותדע שמתרצין פן אף להיפך למאן דמפרש שם דלא בעי יחוד אף אליבא דכ"ע דהכא אמןם לענ"ד נראה כמ"ש שמשמע מלשון רש"י דלעיל שאף רימונים הני מעין מ"ר ואפ"ה בעי יחוד והכא לא בעי מטעם שכ' התוס' גבי ראוי לגמוע וה"ה גבי ראוי להקישו אלא שהתו' כ' יותר הברת אף א"ת דרימונים לא הני מעין מ"ר אבל לפי אמת א"צ לזה וכן להיפך שכ' ג"כ בסיגנון זה ודוק: בגמ' ואין אומרים בטמא מת עו"מ וכו' פירש"י דחוק מאד וגם פ"י התוס' הוא דחוק שעדיין אינו דומה ממש לכה עו"מ דמדרס וגם הלשון עו"מ אין שייך קלל ועיין בקונטרס הדרשות שלי בדרוש דמנין לספינה שהארכתו בענין זה ובתוכו פירשתי פאן ואכתוב לה פאן בקיצור מאי ששייך רק לפרש דברי הגמ' פאן בטוב טעם שהוא ממש דומה לדומה טומאת מת לענין עו"מ כמו במדרס והוא כמו דאמרי' במדרס דבעינן שיהא מיוחד לשיבה אבל אם הוא פלי מעשה אין טמא מדרס פן נמי הא דבעינן בטומאת מת ושאר טומאת פלי מעשה כמ"ש רש"י בעינן מיוחד למעשה אבל אם הוא פלי מיוחד לשיבה לא מקבל טומאת מת ושאר טומאות דאמרינן עו"מ והיינו אם רוצה להשתמש בו שום תשמיש אומרים לו עמוד להשתמש ונעשה מלאכתנו לשיבה והוי ממש דמיון שלם לכה דמדרס ומש"ה פלי המיוחד למדרס אין מקבלת טומאת מת משום פלי מעשה דהא לא מיקרי פלי מעשה כמו סאה ותרכב לא מיקרי פלי ישיבה ולענ"ד הוא אמיתי ופשוט אלא שרש"י ותו' נאדו מזה שנדאי זה אינו אמת שלא יקבל טומאת מת המיוחד למדרס דכלל גדול קי"ל כל הטמא מדרס טמא מת אלא ע"כ שבא לומר שאין מטמא מחמת פלי מעשה רק מחמת מדרס שהוא ק"ו מפפץ פידוע למאי נ"מ פליגי פיון דסוף סוף טמא אמןם פתבתי שם בדרוש שנ"מ בכלי חרס המיוחד אל מדרס דקי"ל מדרס כ"ח טהור וא"כ לר"י טהור מכלום דכלי מעשה לא הוי פיון שאינו מיוחד ואמרינן עו"מ ומחמת מדרס אין טמא פיון שמדרס עצמו אינו טמא והבאתי רא' לזה משנה שלימה בכלים דמטה של חרס טהורה ולא נתפרש אלא ע"ד שפתי פ"י ש באריכות וגם פה משמע נ"מ גדולה דא"א אף בכלי מעשה עו"מ ובעינן מיוחד א"כ פלי שנסבר ואין ראוי למלאכתו רק למלאכה אחרת אין טמא משום פלי מעשה אף דלא שייך עו"מ פיון דבעינן מיוחד למעשה כמו מדרס דבעינן מיוחד לשיבה משא"כ לר"א ודוק: בגמ' מאי בין רב לר"ח וכו' לכאורה אין שייך זה לכאן אמןם נ"ל שמההוא עיקר הוכחה דלפי פשוטו לא מוכח פלום דר"י בעי דוקא מעין מ"ר פיון דכל א' אומר טעם בפ"ע כמו אינה ומר אומר חזא וכו' לכה מפרש דנדאי פולהו דוקא דרב אומר לשותות בו דהוא פשוט ושכיח ור"ח מש"ה לא אומר פרב משום שר"ל אף במאיס טמא פיון דמתניתין סתמא קתני ופירש"י דגם ר"י לא אומר פרב מהאי טעמא ר"ל דמש"ה לא מוכח דר"י בעי מעין מ"ר ד"ל ג"כ משום מאיס אלא בשלמא ר"ח לא אומר כר"י משום דיקיר ג"כ טמא אבל ר"י מ"ט לא אומר כר"ח ויהא טמא אף

בִּיקוּר דְּמִתְּנִיתוֹ סִתְּמָא קְתַנִּי אֱלָא ע"כ מְשוּם דר"י ס"ל דְּבַעֵי מַעֲיִן מ"ר דְּבִשְׁלָמָא אַרְב
ל"ק מ"ט לֹא אָמַר כר"ח ור"י ד"ל דְּאִינוּ מְטַמָּא בְּמַאִיס מְשוּם הֵנָּה דְלֹא שְׂכִיחֵי אוּ נֶאֱמַר
דְּרַב אָמַר תְּחִילָה עֵינָר טַעַם וְהֵם הוֹסִיפוּ לְטַמָּא אַף בְּמַאִיס וְיִקְרִי אֱלָא ר"י מֵאֵי מוֹסִיף
אר"ח וְרַש"י בָּא לִיתֵן טַעַם ל"ל לְפָרֵשׁ הֵךְ דר"ח לֹא אָמַר כר"י הָא תִּקְרָף מְרַב מוֹכַח
מְדָלָא אָמַר ר"י פְּרַב לְכָף פִּי דְמִזָּה בְּאַמְתָּ לֹא מוֹכַח בַּק מר"ח ור"י לְכָף הֵנָּה לְהִבִּיא
הַפֵּל וּבִזָּה סָרָה ק' הַמְהַרְש"א וּפְיִרוּשׁוֹ שְׂפִירֵשׁ לְהַפָּךְ מ"ש וּמ"ש אָנִי נִלְע"ד מְשַׁנְּאֵמַר
שְׁנִישְׂאָר בְּקוֹשְׂיָא וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בּוֹד"ה מֵאֵן דְּרַפָּה לְמִיפְק וְכו' עַד אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל וְכו'
עֵינָן בְּמַהְרְש"א שְׂהַקְשָׁה קוֹשְׂיָא חֲמוּרָה דִּילְמָא עוֹלָא סְבַר פְּרַב וְאָנִי מְתַמָּה עַל תְּמִיחָתוֹ
לְדַבְּרִיו מֵאֵי צְרִיכִין תוֹס' וְהָרָא"ש לְכָף הָא אָנִי קי"ל פְּרַב בְּאִיסוּרֵי כּמ"ש הָרָא"ש בְּהִדְיָא
פָּאן גְּבִי פְלִילָא גּוֹפָא וּמכ"ש דְלֹא קי"ל כר"א וּמֵאֵי נ"מ מִזָּה הוֹכַחָה לְכֵן נ"ל שְׁלִילוֹת
דְּבִרְיָהֶם הֵכִי דְהָא צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ לְשְׁמוּאֵל דְּשָׂרֵי מְהֵךְ טַעְמָא דְמֵאֵן דְּרַפָּה לְמִיפְק א"ח
וְכִי יֹאמַר כר"א וְלֹא פְּרַבְנָן דְהָא מְשַׁמַּע לְפִי פְּשׁוּטוֹ דְּרַבְּנָן לִית לְהוּ הֵךְ סְבָרָא וּמ"ש
הַתוֹס' לְחֻלְק בֵּין עִיר שֶׁל זָהָב לְשָׂאָר תְּכַשִּׁיטִין אֲלִיבָא דְשְׁמוּאֵל לֹא פְּתַבּוּ טַעַם לְחֻלְק דְּאִין
סְבָרָא לֹאמַר שְׂיִסְבְּרוּ שְׂאָף נָשִׁים שְׂאִין חֲשׁוּבוֹת דְּרַפְּנָן בְּעִיר שֶׁל זָהָב מִשָּׂא"כ בְּכִלְיָא
שְׂאֵדְרַבָּא הוּא לְהַפָּךְ כְּמוֹ שְׁנִבְבָּאָר אָמְנָם ע"כ צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ טַעְמָא דְשְׁמוּאֵל דְּנִדְאֵי זָה
הוּא סְבָרָא נְכוּנָה אֲלִיבָא דכ"ע מֵאֵן דְּרַפָּה לְמִיפְק וְכו' אֱלָא טַעְמָא דְּרַבְּנָן פִּינוֹן דְּעִיר שֶׁל
זָהָב הוּא חֲשִׁיבוֹת גְּדוּל דְּאָף נָשִׁים חֲשׁוּבוֹת אִין מְצוּי שְׂיִהְי' לְהֵם זָה תַּדַּע דְּאָמַר בַּגְּמ'
פְּדַעְבִּיד לְהַר"ע וְכו' מְשַׁמַּע שְׂלֵא הִי מְצוּי כ"כ וְכִינָן שְׂהוּא חֲשׁוּב כ"כ אַף נָשִׁים חֲשׁוּבוֹת
דְּרַפְּנָן לְמַחְוּיָא אֲבָל פְּלִילָא שְׂמְצוּי בְּנָשִׁים חֲשׁוּבוֹת עכ"פ דְּהָא חֲזִינוּ דְּנִפְקֵי הַרְבֵּה
מִנְהַרְדְּעָא וּמַחְוּיָא פְּדַלְקָמָן סְבַר שְׁמוּאֵל דְּגַם רַבְּנָן מוֹדוּ שְׂהוּא וְנִדְאֵי סְבָרָא נְכוּנָה מֵאֵן
דְּרַפָּה לְמִיפְק וְכו' וּא"כ גַּם לְדִידִין אֲלִיבָא דְּרַב ג"כ י"ל דְלֹא אָסַר רַב אֱלָא בְּכִלְיָא שְׂהוּא
עכ"פ חֲשִׁיבוֹת שְׂהָרֵי אִין הוֹלְכִין בּוֹ אֱלָא נָשִׁים חֲשׁוּבוֹת כּמ"ש מֵאֵן דְּרַפָּה לְמִיפְק בְּכִלְיָא
וְכו' לְכָף סְבַר רַב דְּגַם נָשִׁים חֲשׁוּבוֹת דְּרַפְּנָן לְמַחְוּיָא אֲבָל שְׂאָר תְּכַשִּׁיטִין שְׂגַם שְׂאָר נָשִׁים
מְתַקְשְׁטִין בְּהֵם וְנִדְאֵי גַם רַב מוֹזָה דְּאִשָּׁה חֲשׁוּבָה לְאוּ אוֹרְחָא לְמַחְוּיָאָלוּ וְהִי יוֹצֵא לָנוּ
דִּין חֲדָשׁ לְדִידִין כְּמוֹ שְׂפַאָמְתָּ יֵשׁ פּוֹסְקִים פֶּן לְדִידִין לְכָף בָּאוּ הַר"י וְהָרָא"ש לְהוֹכִיחַ
דְּאֵדְרַבָּא בָּאָלוּ אִפִּי שְׁמוּאֵל וּר"א מוֹדוּ מְשׁוּם לֹא פְּלוּג מכ"ש לְדִידִין דִּס"ל פְּרַב וְרַבְּנָן
דְּאָסוּר וְרַאָ' שְׂפִיר מְעוֹלָא דְלָמָּה לוֹ לְדַחֲוֹק דְּהָא מִיִּירֵי בְּשָׂאָר תְּכַשִּׁיטִין לִמָּא אַף רַב
מוֹזָה וְאָף לְרַבְּנָן וּש"ת דְּרַבְּנָן לִית לְהוּ פֶּלֶל הֵךְ סְבָרָא וְגַם רַב ע"ז כ' דְּהָא אֲלִיבָא
דְשְׁמוּאֵל ע"כ צְרִיף לְחֻלְק אֲלִיבָא דְּרַבְּנָן בֵּין עִיר שֶׁל זָהָב לְכִלְיָא ה"נ יֵשׁ לְחֻלְק לְרַב
אֲלִיבָא דְּרַבְּנָן בֵּין עש"ז וְכִלְיָא לְשָׂאָר תְּכַשִּׁיטִין אֱלָא ע"כ דְּאָף ר"א וּשְׁמוּאֵל מוֹדוּ בְּשָׂאָר
תְּכַשִּׁיטִין מְשׁוּם לֹא פְּלוּג וְדוּק הֵיטֵב פִּי הוּא נְכוּן וּמְדַוֵּק דְּק הֵיטֵב בְּלִשׁוֹן הַתוֹס': בְּתוֹס'
בּוֹד"ה ר' נְחֻמִּי מְטַמָּא וְכו' עַד וְכֵן מְשַׁמַּע בְּתוֹסְפָתָא וְכו' עֵינָן בְּמַהְרְש"א מֵה שְׂהַקְשָׁה
וְתִירוּצוֹ סְתוּם דְלָמָּה יְהֵא חֲחוּתָם מְשׁוּי פִּינוֹן שְׂהַטְבַּעַת תְּכַשִּׁיט וְהַחוּתָם קְבוּעַ בּוֹ מכ"ש
גְּבִי טוֹנְמָאָה לָמָּה לֹא יִקְרָא תְּכַשִּׁיטֵי נָשִׁים פִּינוֹן שְׂהַטְבַּעַת תְּכַשִּׁיט אָמְנָם נִלְע"ד שְׂרַש"י בָּא
לְתַרְץ בּמ"ש וְחוּתָם לְאִשָּׁה לְאוּ תְּכַשִּׁיט הוּא דְּאִין דְּרַף נָשִׁים וְכו' שְׂהוּא לְמוֹתַר דְּהָא
עַדִּין לֹא אָסִיק אַדְעַתִּי לְחֻלְק בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה וְגַם הַרְנַב"י בְּאַמְתָּ לֹא מְחַלְק רַק דְּהוּי פְּלִי
מְעַשָּׂה וְאָף אִם דְּרַף נָשִׁים לְחֻתָּם י"ל דַּעכ"פ תְּכַשִּׁיט לֹא הוּי שְׂאִין עֲשׂוּי לְהַתְקַשֵּׁט אֱלָא
לְחֻתָּם וְגַם לָמָּה לוֹ לְפָרֵשׁ פָּאן טַעַם הָא גַם הַמְקַשָּׁה ע"כ יַדַּע דְּחוּתָם לֹא הוּי תְּכַשִּׁיט

דהתחיל הא יש עלי חותם חגיגת לכן נ"ל דרש"י אפ"ש לא ס"ל פהתוס' דר' נחמ' פליג
אף ברישא ואף אם נאמר דס"ל פן מחמת התוספתא עכ"פ התרצון שלא הביא רק הך
ברייתא ומכאן אין מוכח דר' נחמ' ס"ל דאין הטבעת עיקר אדרבא משמע דאף הטבעת
עיקר דלא פליג ארישא וא"כ הוקשה לרש"י ק' המהרש"א היכא מתוקמא מתניתן כר"נ
וגם הברייתא למה לא אתיא כר"נ לכה כ' רש"י שאין דר' נשים וא"כ לר"נ דעכ"פ
החותם נמי עיקר הוא גנאי לאשה ואין דר' להתקטט בטבעת בחותם אף שהטבעת
תכשיט פנין שהחותם גנאי וא"כ הוי גם הטבעת משוי ולא תכשיט משא"כ לענין מתכות
ואלמוג גם הטבעת עיקר לר"נ לכה לא פליג ארישא ואפ"ש שזה פנונת המהרש"א אלא
שקוצר ודוק: דף ס ע"א בגמ' ומאי חזיא עינין פירש"י ועינין בתוס' בד"ה למאי חזיא
ובד"ה הואיל ובד"ה ותיקוי כבירית וכו' מה שהרבו להקשות על פירושו והוא באמת
תמוה ונלע"ד לפרש פי' לפירושו דאוגרת בה שערה היינו נמי כעין שפירושו התוס' כמו
שפירש"י ותוכת בשבכה ומעמדת השער ושבכה ולהכי מקשה ותיקוי כבירית טהורה
ותישתרי שתהא נמי טהורה וגם תישתרי ואמאי לא קתני נמי טהורה דהיא נמי תשמיש
לשבכה שעשו' לכסות השערה ומאי שהקשו תוס' מכבלים לפי פשוטו לק"מ דמסיק
שם כבלים היינו שלשלת ובירית בשמים וטהורה ושרי מטעם שכ' רש"י ואדרבא פי'
התוס' מה שהקשו הוא תמוה וצריך פירוש כמו שנגבאר בסמוך ואהא משני הואיל ואשה
חולקת בה שערה ר"ל והולכת תמיד בזה המחט תחובה בשערה שלא תסתור חלוקת
שערה ואהא מקשה ובשבת למאי חזיא שאסור לחלוק בה שערה משום בגין כמו גודלת
ופוקסת לפירש"י דהתם אלא שהתוס' אזלי לשיטתיהו דהתם ע"ש ומשני שפיר בחול
חולקת בה שערה ג"כ ובשבת שאסורה לחלק שערה רק מניחה כנגד פדחתה ולפירוש
התוס' איני יודע לפרש בחול וכו' ובשבת וכו' שהרי אף בשבת חולקת ואף בחול מניחה
כנגד פדחתה וכמדתה שלא גרסו פן בגמ' או יש ליישב בדוחק ופירש"י המהרש"א ודוק:
בתוס' בד"ה ותיקוי כבירית וכו' וקשה לר"י דהא כבלים וכו' והוא תימה גדולה הא שם
בגמרא דחי זה ומסקנא הוא כפירש"י כמו שפירש התם ע"ש וצ"ל דקושיות התוס'
דקשה לפי ה"א למה כבלים אין יוצאין הא לא מיגלי שוקא אלא ע"כ שעשו' לפי ה"א
באופן שלא מיגלי שוקא וא"כ פנין דבין ה"א לפי המסקנא אין חילוק אלא שזה נזה
בשמים והוי בירית לפי המסקנא כמו כבלים לפי ה"א וע"כ לאו טעמא משום גילוי שוקא
אלא משום שאינו תכשיט ומאי מדמה למחט ומכ"ש לפי ה"א דהוי טעמא משום גנאי
דלא דמי למחט ולא נראה להם שלפי המסקנא עשו' באופן אחר או שלא אסיק אדעת'ן
דמגלי שוקא ואהא תירצו שפיר ופירשו שלפי ה"א היא טהורה ושרי משום שאינה אלא
באחת ולפי המסקנא ע"כ משום שטהורה שהוא רק תשמיש כלי ולא תכשיט כלל לכה
לא מחוי ומקשה אמחט ממסקנא ושליחות דברים בהתירץ משום שאינו אלא באחת וכו'
והוי פטבעות הפלים וכו' ר"ל לפי המסקנא הוי טעמא משום דהוי פטבעות הפלים ה"נ
האי מחט ר"ל קשה לפי המסקנא ולא לפי ה"א ודוק אבל עכ"פ אפירש"י לא קשה דלפי
ה"א לא אסיק אדעת'ן הך סברא ובאמת משום זה הדר בי' וגם לק"מ דלישני טס של
זהב כמו שהקשו התוס' לפירושם כמ"ש המהרש"א ודוק.

בתוס' בד"ה לא סנדל המסומר וכו' תימה לר"י וכו' לפמ"ש רש"י לקמן טעמא דראב"ש
דגזרינו דילמא אתי לנועלו דזה נמי טעמא דשילוח ואפ"ש שזה פנונת התוס' וזה שפתבו

הַחֲמִירוּ בּוֹ לְפִי שֶׁבֵּא תַקְלָה עַל יָדוֹ הַיְיָנוּ שְׁלֵא תִקְשֶׁה דְהוּי גְזִירָה לְגִזְרָה כִּי דְהַחֲמִירוּ בּוֹ לְגִזְרָה אַף גִּזְלָג"ז כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ כְּמָה מְקוּמוֹת שֶׁגִּזְרּוּ גִזְלָג"ז וְק"ל בֵּא"ד וְכִי הֵיכָא דְאָסֵר בְּשִׁמְעֵתִין רַאב"ש וְכו' לְכַאוּרָה נִרְאָה וְדַאי דַּה"ק פִּי הֵיכָא דְהַחֲמִיר בּוֹ רַאב"ש יוֹתֵר מִשְׁאָר פְּלִים שֶׁמְלַאכְתָּן לְאִסּוֹר לְטַלְטֵל אַף לְצוּגוּ"מ ה"נ לְרַבְּנָן הַחֲמִירוּ בּוֹ טְפִי מִשְׁאָר פְּלִים לְעַנְנֵי שְׁיִלּוּחַ דְּאִי ר"ל דְּאֵתְיָא כְּרַאב"ש חֲדָא שְׁאִין הִלְשׁוֹן שְׁיִיף וְגַם לֹא הִנְצָרְכוּ לְפָרֵשׁ כָּלֵל דְּפִשְׁיטָא פִּינּוֹן דְּאִסּוֹר לְטַלְטֵל הֵיאָף יִשְׁלַחוּ אֲבָל לִפ"ז לֹא שְׁיִיף אַח"כ שֶׁפְּתָבוּ וְנִרְאָה לִר"י וְכו' אִם לֹא שְׁנִינְשֵׁב בְּדוּחַק דַּה"ק וְנִרְאָה לִר"י וְכו' דְּהָא דְּאִסּוֹר אֲפִילוּ לְרַבְּנָן לֹא תִימָא דְּטַעֲמָא מְשׁוּם דְּשְׁיִלּוּחַ לֹא הוּי לְצ"ג אֲלָא אִפִּי לְרַבְּנָן וְדַאי הוּי שְׁיִלּוּחַ לְצ"ג וְע"ז כִּי הוֹכְחָה אֲלָא דְּאִסּוֹר וְכו' מְשׁוּם שֶׁבֵּא תַקְלָה וְכו' אוֹ שְׁנִדְחֹק שֶׁמִּתְחַלְלָה ר"ל דְּאֵתִי כְּרַאב"ש אֲלָא שְׁלֵא תִימָא דְּשְׁיִלּוּחַ יֵשׁ לְהַתִּיר טְפִי מְשׁוּם שֶׁמַּחֲת י"ט לְכַף הַנְּצָרְכוּ לִיתָן טַעֲם דְּאָף בּוֹ הַחֲמִירוּ וְק"ל.

ע"ב בְּרִש"י בַּד"ה נְשָׂרוּ רֹב מְסָמוֹתֵי לְקַמֵּן מְפָרֵשׁ לָהּ הוּא תְּמוּהָ מֵאֵי צָרִיף פִּירוּשׁ וּמֵאֵי בְּעֵי בְּזָה וְכֵן מ"ש נְמִי בַּד"ה מְוֵתֵר מְשׁוּם דְּנִשְׁרוּהָ תְּמוּהָ הָא ד' וְה' בְּלֵא"ה מְוֵתֵר אַף בְּחֻדְשׁ כַּדָּא לְעֵיל לְכ"ע וְכִי בְּגַמ' קָשָׁה מֵאֵי מְקָשָׁה הָא גּוּפָא קָשָׁא וְכו' דִּילְמָא חֲדָא קָאֵמֵר וְנ"ל לְפָרֵשׁ ע"פ פְּשׁוּטוֹ דְּהִנֵּה קָשָׁה לִי לְהַגְמ' לְמַהֲלִי רֹב וְגַם דְּוָקָא בְּנִשְׁרוּ הָא ד' וְה' מְוֵתֵר אַף בְּחֻדְשׁ אֲלָא ע"כ דְּתַרְתִּי קְתַנִּי נְשָׂרוּ רֹב מְסָמוֹתֵי וְנִשְׁתַּיִיר הַמִּיעוּט וְכֵן אִם נִשְׁתַּיִיר ד' וְה' ר"ל וְהַמְוֵתֵר נְשָׂרוּ בְּהַף שְׁנֵי דֵינִים מְוֵתֵר וְא"כ שְׁפִיר מְקָשָׁה פִּינּוֹן דְּתַנִּי סְתָמָא נְשָׂרוּ רֹב מְוֵתֵר מְשַׁמַּע אֲפִילוּ טוּבָא וְהַדֵּר קְתַנִּי וְכו' וְא"ל דְּסִיפָא מִיְיָרִי בְּלֵא נְשָׂרוּ רֹב חֲדָא לְמָה לִי לְמִיתְנָא הָא הוּי כְּמוֹ חֲדָשׁ וְגַם תַּנִּי סְתָמָא מְשַׁמַּע אֲפִילוּ רֹב וְגַם לְשׁוֹן נִשְׁתַּיִיר מְשַׁמַּע מִיעוּט כַּמ"ש בִּי"ד גְּבִי טַחּוּל וְזֶה בָּא רִש"י לְפָרֵשׁ שֶׁהוֹקְשָׁה לוֹ זֶה ל"ל רֹב כַּמ"ש וְע"ז מְפָרֵשׁ בְּגַמ' מְפָרֵשׁ ר"ל שֶׁמְשׁוּם זֶה מְפָרֵשׁ שֶׁהוּא בְּבֵא בִּפ"ע וְאֲפִילוּ טוּבָא וְע"ז קָאֵי מְוֵתֵר אַתְרֵינוּ וְהוּא מְפָרֵשׁ לְמָה בְּרִישָׁא מְוֵתֵר אִפִּי טוּבָא מְשׁוּם דְּנִשְׁתַּנְּהָ וְק"ל: בְּרִש"י בַּד"ה לִר' יוֹחָנָן נְמִי לְעוֹלָם כִּר' נִתָּן וְכו' ר"ל דְּכַר' וְדַאי לֹא ס"ל דְּהָא הֵכָא בְּנִעְקָרוּ דְּהוּי כְּחֻדְשׁ מִתִּיר עַד שֶׁבַע וְאִיהוּ סְבֵר ה' דְּוָקָא וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה הַשְּׁתָּא ה' וְכו' עַד דָּא כ"כ הַתְּרַתָּה סִנְדָּל הַמְסוּמָר ר"ל כַּמ"ש הַמְהַרְשָׁ"א דְּנִעְקָרוּ הוּי כְּחֻדְשׁ וְא"ל א"כ מִנ"ל לְהַגְמ' לְשׁוּנֵי הָא בְּנִגְמָמוּ הָא בְּנִעְקָרוּ נִימָא דְּסִיפָא נְמִי בְּנִגְמָמוּ וְד' וְה' אִפִּי טוּבָא וְלֹא קָשָׁה דָּא כ"כ לְמָה לִי סִיפָא אַף אִם נִאֵמֵר חֲדָא קְתַנִּי פִּינּוֹן דְּכָבֵר תַּנִּי שְׁיַעוֹר בְּרֹבּוֹ אֲלָא אִי קָשָׁא הָא קָשָׁא דְּנִימָא לְהִיפּוֹף רִישָׁא בְּנִעְקָרוּ בְּעֵינֵי דְּוָקָא רֹבּוֹ וְסִיפָא בְּנִגְמָמוּ וְשָׂרִי אִפִּי טוּבָא אֲפִילוּ לֹא נְשָׂרוּ רֹבּוֹ וְצ"ל כַּמ"ש לְעֵיל דְּנִשְׁתַּיִיר מְשַׁמַּע ג"כ מִיעוּט וְרֹבָא נְשָׂרוּ כַּמ"ש בִּי"ד א"נ ס"ל לְהַגְמ' דְּנִעְקָרוּ הוּי כְּמוֹ חֲדָשׁ וְא"כ לֹא שְׂרִי בְּרֹבָא אִפִּי טוּבָא דָּא כ"כ הַתְּרַתָּה וְכו' וְדוּק: אֲמֵר רַב יוֹסֵף הַשְּׁתָּא דְּתַנִּי הֵכָא וְכו' אֲמֵר אֲבִי דִילְמָא ר' יוֹחָנָן וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ דְּמֵאֵי מְקָשָׁה פִּינּוֹן דְּאֵפְתִי לֹא יִדְעִינוּ הַיְיָנוּ דְּרַב יוֹסֵף פִּינּוֹן דְּלֹא יִדְעִינוּ הִלְכָה כְּמִי דְּעַבִּיד כְּמִי דְּעַבִּיד וְכו' כְּדָאֲמַרְיָן בְּעֵלְמָא פִּינּוֹן דְּלֹא אִיפְסַק הִילְכְתָּא דְּעַבִּיד כְּמִי וְכו' וְכֵן מְרַאִין לְפִי פְּשׁוּטוֹ דְּבְרִי רַב יוֹסֵף הַשְּׁתָּא דְּתַנִּי הֵכָא וְר"י פְּלִיג וְלֹא יִדְעִינוּ הִילְכְתָּא דְּעַבִּיד הֵכִי עַבִּיד וְכו' וְדַאי תו' מְתַרְצִין זֶה בַּד"ה דְּעַבִּיד הֵכִי כַּמ"ש הַמְהַרְשָׁ"א וְכֵמוֹ שֶׁנִּבְאָר דְּבְרִיהֶם בְּסוּמָף אֲכֵן דְּבְרִי רִש"י מְרַאִין לְהַדְיָא שְׁאִין מְפָרֵשׁ כֵּן וּבְאֲמַת דְּבְרִי תְּמוּהִים שֶׁכ' בַּד"ה הִנֵּה הַדֵּר בִּי וְלֹא עַבְדִּינוּ כִּר"י מְשַׁמַּע שֶׁקּוֹשְׁתוֹ הוּא שְׁלֵא נְעַבִּיד וְהַדֵּר כְּתֵב קוֹשְׁתוֹ לְהִיפּוֹף וְכו' יוֹחָנָן בְּעֵינֵי לְמִיעֵבֵד אִין זֶה אֲלָא תְּמוּהָ וּמֵאֵי

בְּעֵי בְּזָה וְאִיזָה פִּירוּשׁ מְפָרֵשׁ לָנוּ בְּזָה וְגַם בְּלֹא"ה פִּי הַתּוֹסֵף דְּחֹק בְּפִירוּשׁ דְּעֵבִיד הֵכִי וְתַמּוּהָ כְּמוֹ שְׁנִבְאָר וְאִי לְפִי מַה שְׁנִפְרֵשׁ דְּבִרְיָהֶם בְּסִמּוּף לְתַרְזֵן עַכ"פּ הוּא דְּחֹק וְגַם לֹא הָיוּ אַבְיֵי מִקְשָׁה פְּלוּם פִּינָן שְׂרַב יוֹסֵף י"ל דְּלֹא פְּלִיגֵי מַה"ת לֹאמֵר דְּפְלִיגֵי לְמַעַט בְּפְלוּגְתָא עֲדִיף וְשֶׁאֵר דְּחֹקִים לְכֹן נִלְע"ד שְׁפִירשׁ"י הוּא הַנִּכּוֹן וְהַמְחֻנָּן דְּוַדַּי דְּבָרֵי רַב יוֹסֵף מִתְּפָרְשִׁי כְּפִשׁוּטוֹ כְּמוֹ בְּעֵלְמָא פִּינָן דְּלֹא אִיפְסוּק הִילְכְתָא דְּעֵבִיד כְּמַר עֵבִיד וְכוּ' וְאַבְיֵי הִקְשָׁה לוֹ מִמ"נ ע"פ מַה שְׁפָתַב רַמ"א בַּח"מ ס"י כ"ה סְעִיף ב' כ"מ שְׁדַבְרֵי הֶרְאִשׁוּנִים כְּתוּבִים עַל סֵפֶר וּמְפִנְרִסְמִים וְהֶאֱתְרוּנִים חוֹלְקִים הִלְכָה פְּאֲתְרוּנִים וְכוּ' אָבֵל אִם נִמְצָא וְכוּ' עַד שְׁאֲפִשֵׁר שְׁלֹא יִדְעוּ דְּבָרָיו וְאִי הָיוּ שְׁמִיעַ לְהוּ הָיוּ הִדְרֵי בְּהוּ ע"כ וְכֵן נִמְי הֵכָא מִמֶּשׁ הֵיכָא אֲמַרְינָן אִי לֹא אִיִּתְמַר הִילְכְתָא דְּעֵבִיד כְּמַר עֵבִיד הֵיכָא דְּפְלִיגֵי תְרֵי תַנְיָא אוֹ אֲמֹרָאֵי אִז לֹא יִדְעִינוּ הִילְכְתָא אָבֵל כֹּל הֵיכָא דְּאֲמֹרָאֵי פְּסָקוּ נִגְדַּת הַתְנָא הִלְכָה פְּאֲמֹרָאֵי אֲלֵא ה"מ בְּמִשְׁנֵה שְׁהוּא מְפִנְרִסְמִת אָבֵל בְּרִייתָא שְׁאִינָה מְפִנְרִסְמִת יֵשׁ לָנוּ לֹאמֵר בְּסִתָּם דְּלֹא שְׁמִיעַ לִי כַּמ"ש רַמ"א שְׁם אִי שְׁאֲפִשֵׁר לֹאמֵר שְׁשִׁמַּע וּפְלִיגֵי יֵשׁ לָנוּ טְפִי לֹאמֵר שְׁלֹא שְׁמַע לְמַעַט בְּפְלוּגְתָא מַכ"ש הֵכָא שְׁאִין דְּרַף לְאֲמֹרָא לְחֻלְקָה עַל הַתְנָא בְּמִקּוּם שְׁאִין חוֹלְקֵי אִי רַב וְר' יוֹחָנָן דְּאֲמַרְינָן תַּנְיָא הוּא וּפְלִיגֵי הֵינְנוּ מְקוּם שְׁאִין בְּרִירָה כַּמ"ש הַתּוֹסֵף בְּעֵלְמָא וְא"כ אִם אֲפִשֵׁר לֹאמֵר דִּילְמָא לֹא שְׁמִיעַ לָהּ יֵשׁ לָנוּ וְדַאי לְפִסּוּק פְּמִשְׁנָה וְזֵה שְׁפִינִים רַש"י וְלֹא עֲבָדִינוּ כַּר"י וְאַמְאֵי אַתָּה אוֹמֵר דְּעֵבִיד הֵכִי עֵבִיד וְכוּ' וְאִי נִמְי שְׁמִיעַ לִי ר"ל אִם בְּרוּר לָהּ וּמְקוּבָל שְׁשִׁמַּע לִי לֹא יוֹחָנָן הֵךְ בְּרִייתָא אוֹ בְּרוּר לָהּ שֶׁר' יוֹחָנָן יִדְעַת כֹּל הַבְּרִייתוֹת דְּמִתְנַיָּא בִּי ר' חִיטָא וְר' אוֹשְׁעִיָא וְאוֹתוֹ הַבְּרִייתָא מִתְנַיָּא בַּר"ח וְר"א דְּאֲמַר בְּסִמּוּף תַּנְיָא רַבָּנָן וְכוּ' א"כ יֵשׁ לָהּ וְדַאי לְפִסּוּק כַּר"י פִּינָן דְּאִית לִי אִין הִלְכָה פְּאֲוִתוֹ מִשְׁנָה עֲבָדִינוּ פְּאֲמֹרָא וְזֵה שְׁפִינִים רַש"י וְכוּ' בְּעִינָן לְמִיעֵבַד וְהִקְשָׁה לוֹ מִמ"נ וְדוּק הֵיטֵב פִּי בְּרוּר הוּא: בַּתּוֹסֵף בַּד"ה דְּעֵבִיד הֵכִי עֵבִיד פִּירוּשׁ דְּבְרִייתָא לֹא פְּלִיגָא אַר"י וְכוּ' ר"ל דְּאִין דְּרַף לְפְלוּג אֲמֹרָא עַל בְּרִייתָא יֵשׁ לָנוּ לֹאמֵר דְּלֹא פְּלִיגֵי וְהִקְשָׁה לוֹ אַבְיֵי דִילְמָא לְעוֹלָם פְּלִיגֵי וְא"ת אִין דְּרַף דִּילְמָא לֹא שְׁמִיעַ לִי וְכוּ' א"נ שְׁמִיעַ לִי וְכוּ' כ' הַמְהַרְשֵׁ"א שְׁמִפְרָשִׁין כֹּן כְּדִי שְׁיִהָא שְׁיִיף קוֹשִׁית אַבְיֵי דָּאִם נִפְרֵשׁ כְּבְּעֵלְמָא לֹא מִקְשָׁה אַבְיֵי פְּלוּם כַּמ"ש אֲלֵא שְׁהַמְהַרְשֵׁ"א קִינְצֵר שְׁעִדִין צְרִיף בִּיאוּר רַחֵב שְׁעִדִין קוֹשָׁה חֲדָא מִנ"ל לְאַבְיֵי לְפָרֵשׁ כֹּן וְלִהְקִשׁוֹת דִּילְמָא גַּם רַב יוֹסֵף פְּוֹנְנָתוֹ כֹּן וְגַם לְמֵאֵי נ"מ בְּזָה שְׁמִקְשָׁה אִי אִם נֹאמֵר שְׁלֹא שְׁמִיעַ לִי אוֹ שְׁמִיעַ לִי אִפְתִּי דְּעֵבַד הֵכִי עֵבִיד וּמֵאֵי הִקְשָׁה פִּינָן שְׁאִין נִפְקוּתָא וְנ"ל לְפָרֵשׁ דַּנ"מ גְּדוֹל אִם נֹאמֵר דְּפְלִיגֵי רַק שְׁאִין אֲנִי יוֹדְעִין הִילְכְתָא דְּעֵבִיד כְּמַר עֵבִיד וְכוּ' צְרִיף לְעוֹלָם לְעִשׂוֹת כְּאֶחָד דָּאִם עֵבִיד הַיּוֹם כְּאֶחָד וּבְפַעַם אַחַר כְּאִידָף הָיוּ כְּסִיל בַּחֲשׂוֹף הוֹלָף אֲפִילוּ אִם אוֹחַז חוֹמֶרֶת שְׁנִיָּהֶם אוֹ כָּאֵן הָיוּ רְשָׁע פִּינָן דְּלַחַד מ"ד אֲסוּר לְעִשׂוֹת כְּאִידָף כְּמוֹ דְּאֲמַרְינָן רִישׁ בְּרַכּוֹת גְּבִי ר"י וְרַבָּנָן דְּעֵבִיד כְּמַר עֵבִיד וְכוּ' וְכָתְבוּ כֹל הַפּוֹסְקִים שְׁאֲסוּר לְעִשׂוֹת פַּעַם כֶּף וּפַעַם כֶּף אָבֵל אִם נֹאמֵר דְּלֹא פְּלִיגֵי דְּאִי הַבְּרִייתָא דְּשָׂרֵי כַּר"י וְכֵן לְהַפֵּךְ וְדַאי רַשָׁאֵי לְעִשׂוֹת כְּמוֹ כְּמוֹ שְׁרִצָּה בְּכָל יוֹם פִּינָן דְּלִשׁוּם מ"ד אִין שׁוּם אִיסוּר וְהִנֵּה מְדַאֲמַר רַב יוֹסֵף דְּעֵבִיד הֵכִי עֵבִיד וְכוּ' וְלֹא אֲמַר דְּעֵבִיד כְּמַר עֵבִיד לְהוֹרוֹת שְׁיֵשׁ פְּלוּגְתָא וְכָל אֶחָד רַשָׁאֵי לְסִמּוּף אוֹ עַל מַר אוֹ עַל מַר מְדַאֲמַר הַלְשׁוֹן דְּעֵבִיד הֵכִי מִשׁוּם שְׁאִין שְׁם אִיסוּר כְּלָל לְשׁוּם מ"ד וְא"צ לְסִמּוּף דְּרַשָׁאֵי לְעִשׂוֹת כְּמוֹ שְׁרִצָּה בְּכָל יוֹם וְהִנֵּנוּ מִשׁוּם שְׁהוֹקְשָׁה לוֹ לֹאמֵר שְׁפְלִיגֵי כַּמ"ש וְהִקְשָׁה לוֹ אַבְיֵי דִילְמָא פְּלִיגֵי וְא"כ צְרִיף עַכ"פּ לְעִשׂוֹת תְּמִיד אוֹ כְּמַר אוֹ כְּמַר וְדוּק: בַּד"ה וְנִרְאָה לְר"י דַּה"פ מִי שְׁרוּצָה

לחַבב וכו' לְכַאוֹרָה נִרְאָה שֶׁר"ל וְאִזְ צָרִיף לַעֲשׂוֹת תְּמִיד כִּן כִּינּוֹן שְׁמַחְבֵּב זֶה הַמְצָנָה פֶּעַם א' וס"ל ע"כ שֶׁזֶה הַמְצָנָה עֲדִיף צָרִיף לַעֲשׂוֹת כִּן תְּמִיד וּלְכֹף שְׁפִיר הַקְּפִיד וַיֵּשׁ לְגֵרוֹס גַּם כְּמֵהֲרֵשׁ"ל שֶׁרֶשֶׁב"א לֹא הִי' יוֹדֵעַ מְנַהֲגוֹ וְאִפ"ה הַקְּפִיד כִּינּוֹן שֶׁהוּא אֲסוּר לּוֹ עַכ"פ א"נ אָמַר לּוֹ שֶׁעֲשָׂאוֹ מִכָּה אֲבָל א"כ הִדְרָא קוֹשִׁיָא לְדוֹכְתָא שֶׁכ' לַעֲיִל מֵאֵי הַקֶּשֶׁה אֲבִי כַּמ"ש לְכִן נ"ל דְרִשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם כִּן וּלְמַחֵר רִשָׁאֵי לְחַבְבֵנָה הַמְצָנָה אֲלֵא שֶׁר' יוֹחֲנָן עֲדִינּוֹ הִי' רוֹצֵה לְחַבֵּב וצ"ל וְרֶשֶׁב"א הִי' יוֹדֵעַ שְׁמַחְבֵּב תְּמִיד זֶה הַמְצָנָה וְהִי' לּוֹ לְאַסִּיק אֲדַעְתִּי שֶׁגַּם הַיּוֹם מְחַבֵּב זֶה מְצָנָה וְכִגְיָרְסַת הַמְּהַרְשֵׁ"א רַק עֵינֵי תִּירֵץ הַתּוֹס' דֹּא"א בְּכָל יוֹם רִשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁרוֹצֵה וּשְׁנֵיהֶם שְׁוִין לֹא שְׁנֵי קְפִידָא לְכֹף כְּתָבוּ שֶׁעַכ"פ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת יֵשׁ לּוֹ טַעַם וְשְׁנֵי קְפִידָא אִם מַעֲבִירִין לּוֹ מְנַהֵג וְדוּק: בְּרִש"י דִּילְמָא שְׁקִיל לִי מְרִישָׁא אִם בָּא לְפָנֹת נִלְע"ד שְׁבָא רִש"י לְתַרְץ קוֹשִׁיָא חֲמוּרָה דְאֵי אֲמַרִּינּוּ דִּילְמָא מְפָסִיק וְאֲתִי לְאַתִּי כַּמ"ש הַתּוֹס' וְאֲסוּר מִשׁוּם זֶה אִף לְמ"ד שְׁבַת זְמַן תְּפִילִין לְמָה שְׁרִי בְּקַמִּיעַ מְוַמְחָה וּא"ל דְלֹא גְזַרִּינּוּ בְּקַמִּיעַ מְוַמְחָה כִּינּוֹן שְׁצָרִיף לּוֹ א"כ מֵאֵי מְקַשָּׁה לְקַמְּנוּ נִגְזוֹר דִּילְמָא שְׁקִיל לִב"ה וְאֲתִי לְאַתִּי גְבִי קַמִּיעַ מְוַמְחָה וּא"ל דְלֹא שְׁנֵי כָּלֵל בְּקַמִּיעַ דִּילְמָא מְפָסִיק א"כ לְמָה אֲסוּר בְּקַמִּיעַ שְׁאִינוּ מְוַמְחָה דְהָא אֵין חֵיב חֲטָאת מִשׁוּם שְׁאִין דְרָף הוֹצָאָה אֲלֵא דְרָף מְלַבּוֹשׁ אִף שְׁאֲסוּר מְדַרְבְּנָן הוֹצָאָה כְּלֹאֲחֵר יָד הֵכָא שֶׁהוּא תְּכַשִּׁיט לְחוּלָה וּמְלַבּוֹשׁוֹ כַּמ"ש רִש"י בְּקַמִּיעַ מְוַמְחָה ה"נ שְׁאִין מְוַמְחָה דְהָא עַכ"פ לּוֹבְשׁוֹ לְרַפּוּאָה וְאִינוּ וְדֹאֵי שְׁלֹא יִתְרַפָּא וְהֵי תְּכַשִּׁיט וְעַכ"פ מִיָּדֵי סַפֵּק דְרַבְּנָן לֹא יֵצֵא וְהֵי לִי לְמִישְׁרֵי וְלַעֲנ"ד הֵי תְּכַשִּׁיט גְּמוּר כִּינּוֹן שְׁלּוֹבְשׁוֹ לְרַפּוּאָה אֲלֵא וְדֹאֵי מִשׁוּם גְּזִירָה וּא"כ אִף בְּקַמִּיעַ מְוַמְחָה לִיגְזוֹר וְגַם כָּאֵן קֶשֶׁה לֹא תִּימָה לְמ"ד לֹא זְמַן תְּפִילִין וְלְמָה אֲסוּר כִּינּוֹן דְהַגְזִירָה לֹא יָדַע וְהוּא דְרָף מְלַבּוֹשׁ לְכִן מְתַרְץ רִש"י שְׁפִיר וְהוּא דְוֹדֵאֵי זֶה הַגְזִירָה דִּילְמָא מְפָסִיק וְאֲתוּבֵי שֶׁהוּא חֲשַׁשׁ בְּעֵלְמָא לֹא גְזַרִּינּוּ אֲלֵא הֵיכָא שְׁאִין צְנוּרָה גְדוֹל כְּגוֹן בְּקַמִּיעַ שְׁאִינוּ מְוַמְחָה אוֹ לְמ"ד שְׁבַת לֹא זְמַן תְּפִילִין אֲבָל דִּילְמָא מְמַטִּי לִי בְּעַת שְׁצָרִיף לְבֵית הַפֶּסַח שֶׁהוּא וְדֹאֵי שְׁיִצְטָרֵף וְהוּא גְזִירָה וְדֹאֵי וּשְׁכִיחַ יוֹתֵר גְזַרִּינּוּ אִף לְמ"ד שְׁבַת זְמַן תְּפִילִין שֶׁהוּא צְנוּרָה גְדוֹל כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּמַקְדָּשׁ אִף שְׁאִין שְׁבוֹת שָׁם הֵיכָא שְׁקָרוּב לְבוֹא לִיָּדֵי אֲסוּר דְאוּרִייתָא שְׁכִיחַ גְזַרִּינּוּ אִף שָׁם וּבִזְהָ א"ש שְׁאָמַר ל"ת וְכו' וְאֵין אֲסוּר אֲלֵא מִשׁוּם דִּילְמָא מְפָסִיק וְכו' אֲלֵא אִף לְמ"ד וְכו' אִפ"ה אֲסוּר מִשׁוּם בֵּית הַפֶּסַח כַּדְפִירִש"י וְכִן שְׁפִיר מְקַשָּׁה לְקַמְּנוּ גְבִי קַמִּיעַ מְוַמְחָה דְלִיגְזוֹר מִשׁוּם בֵּית הַפֶּסַח אִף דְלֹא גְזַרִּינּוּ דִילְמָא מְפָסִיק כְּמוֹ בְּאֵין מְוַמְחָה וְדוּק: בְּשִׁמְעֵתָא דְקַמִּיעַ צָרִיף עֵיוֹן גְדוֹל לְפָרֵשׁ פִירִש"י לְשִׁיטָתוֹ לְסַלֵּק כָּל הַתְּמִיחוֹת לְשִׁיטַת הַתּוֹס' לַעֲצָמוֹ וְהוּא עֲמוּק אִף מְחַמַּת בְּגִידוֹת הַזְּמַן לֹא יִכּוֹלְתִי לִירֵד לְעוֹמְקוֹ אִף מֵה שְׁעָלָה לְפּוֹם רְהִיטָא עַל רַעֲיוֹנֵי אֲפָרֵשׁ בַּע"ה שִׁיטַת רִש"י לַעֲצָמוֹ וְאִח"פ שִׁיטַת הַתּוֹס' בְּקִיצוֹר וְעִי הֵיטֵב עַד גְּמִירָא וְתַבִּין אֶת אֲשֶׁר לְפָנָיִךְ לַעֲנ"ד: בְּרִש"י בַּד"ה מְוַמְחָה גְבָרָא וּמְוַמְחָה קַמִּיעַ שְׁעֲשֵׂה אָדָם זֶה וְכו' א"נ שְׁכַתְבֵּי אָדָם זֶה וְכו' דְבָרֵי תְּמוּהִים בַּמ"ש רִאשׁוֹנָה כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְּנוּ מַגְמ' דְלְקַמְּנוּ מְפּוֹרֵשׁ וְכִן מִן דִּין הָאִיף ס"ד לֹאֲמַר דְבַחַד לְחַשׁ הַקְּרוֹי לְפִירִש"י חַד קַמִּיעַ יִתְמַחֵי גְבָרָא וְגַם הָאִיף יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת דְבַחַד הַמְּחָאָה יִתְמַחֵי תְּרֵי הַמְּחָאוֹת גְבָרֵי וְקַמִּיעַ וּלְפִי ס"ד דְהַשְׁתָּא בְּעֵינֵי תְּרֵי הַמְּחָאוֹת וּבִיּוֹתֵר קֶשֶׁה לְפָרֵשׁ מ"ש א"נ דְמִשְׁמַע לְכַאוֹרָה שְׁהֵם ב' פִּירוּשִׁים כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְּנוּ מַמ"נ אִם עוֹלָה עַל דַּעַת רִש"י לֹאֲמַר שְׁגַם זֶה הֵם ב' הַמְּחָאוֹת לְמָה לָן לְמִשְׁפּוֹנֵי לְפָרֵשׁ שְׁנֵי מִיָּנֵי הַמְּחָאוֹת אִם סְגִי בַחַד וְאִם לֹא סְגִי אִיף מִתְחִיל לְפָרֵשׁ תְּחִילָה מֵאֵי קְסָבֵר וְכו' וּמִי דְחָקוּ לְרִש"י לְכַנֵּס בְּזֶה הַדְּוָחַק וְנִלְע"ד

שְׂרָשׁוּי מְפָרֵשׁ בְּקִיצוֹר וּמְחַק לְשׁוֹנוֹ דְּבָרֵי הַגַּמ' בְּטוֹב טַעַם וְזֶה שֶׁכ' א"נ אֵין פֶּאן ב' פִּירוּשִׁים וְהוּא שְׁהֵגָה צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי רַב פֶּפֶא דַּמְה"ת לֹמַר דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ הָא עֵיקַר טַעְמָא שְׁלֵא יְהֵא סָפֵק אִם יִרְפָּא וִיְהֵא מִשׁוּי וְקוּ"ל כֹּל מְקוּם שְׁהוֹחֲזַק בְּג' פְּעָמִים עַכ"פ הָיִי חֲזָקָה וְצָרִיף לֹמַר מִשׁוּם דַּס"ד מִשׁוּם דְּכָאן אֵין אָנוּ יוֹדְעִין בְּמֵאִי תְלֵי הָרְפוּאָה דְּזִמְנִין מְרַפָּא בְּמִזְל וְהַמְחָאֵת הָרוּפָא וְזִמְנִין תְּלֵי בְּקַמִּיעַ וְזִמְנִין תְּרַנְוִיָּהּוּ גְרַמִּי לְהַתְרַפָּא לְכַד ס"ד דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ דְהִיכָא דְקַמִּיעַ לְבַד אִסִּי תְלַתָּא זִמְנִין דִּילְמָא הָרוּפָאִים גְרַמוּ שְׁמָא יִתְמַחוּ לְכַד עַכְשָׁיו שְׁפַתְבוּ רוּפָא אַחַר אָסוּר וְכֵן לְהִיפּוּף אִם הָרוּפָא אִיתְמַחִי ג"פ דִּילְמָא אוֹתָם הַקַּמִּיעוֹת גְרַמוּ אוּ שְׁנִיָּהֶם לְכַד אָסוּר בְּאוֹתוֹ קַמִּיעַ שְׁלֵא רִיפָא עֲדִין ג"פ אָבֵל הִיכָא שְׂרוּפָא רִיפָא ג"פ בְּאוֹתוֹ קַמִּיעַ וְעַכְשָׁיו כְּתַב רוּפָא זֶה אוֹתוֹ הַקַּמִּיעַ עֲצָמוּ אִף שְׁלֵא הָיִי אֵלָא הַמְחָאֵת אַחַד אוּ רוּפָא אוּ קַמִּיעַ מ"מ הָרִי הֶחֱזַק ג"פ שְׂרִיפָא בּוֹדַאי יִרְפָּא גַם עַכְשָׁיו מ"נ בְּמֵאִי שְׁנַתְלָה שְׂרִי לְצַאֵת בְּקַמִּיעַ זֶה מְרוּפָא זֶה וְהִינּוּ שְׂפִיר מְנוּמְחָה גְבָרָא לְקַמִּיעַ זֶה שְׂיִתְרַפָּא מ"נ וּמְנוּמְחָה קַמִּיעַ מְאוֹתוֹ גְבָרָא וְהוּא שַׁע"פ אִם יִכְתּוּב אוֹתוֹ גְבָרָא לְחַשׁ זֶה שְׂרִי לְצַאֵת בְּשַׁבַּת דַּמ"נ יִתְרַפָּא אַע"ג דְּבַאֲמַת לֹא מְנוּמְחָה אִף חַד מִיָּגִיל לְשַׁאֲרַ קַמִּיעוֹת וְלְשַׁאֲרַ גְבָרֵי עַכ"פ לְקַמִּיעַ זֶה מְאוֹתוֹ גְבָרָא שְׂפִיר מְנוּמְחָה לְעַנְנֵי שַׁבַּת וּמִיָּקְרִי שְׂפִיר מְנוּמְחָה גְבָרֵי אַע"ג דְּלֹא הֶחֱזַקָה כְּדִין פִּינּוֹן דְּשְׂרִי לִי לְצַאֵת בְּשַׁבַּת מ"נ וְאַח"כ כ' רַש"י א"נ וְכו' עַל דְּרַף שֶׁכ' רַש"י לְקַמְּן גְבִי מְנוּמְחָה קַמִּיעַ אִם רוּפָא א' כְּתָבֵן נַעֲשׂוּ מְנוּמְחָה ע"י אָדָם זֶה אִם ג' רוּפָאִין כְּתַבוּ מְנוּמְחָה הַקַּמִּיעַ מְכַל אָדָם ה"נ לְפִי מֵאִי דַס"ד כ' רַש"י ב' אוּפְנִים הָאֵלוּ אִם בְּאִנְפֵּן רַאשׁוֹן נַעֲשֶׂה קַמִּיעַ זֹאת מְרוּפָא זֶה מְנוּמְחָה לְצַאֵת וְאִם בְּדַרְדַּף שְׁנֵי כֹל הַקַּמִּיעוֹת שְׂיִכְתּוּב אֵיזֶה רוּפָא שְׁהוּא מְנוּמְחָה ג"פ אִף מְשַׁאֲרַ ג' לְחַשִּׁים אִף שְׁלֵא כ' עֲדִין לְחַשׁ זֶה וְהַלְחַשׁ כְּבָר נַעֲשֶׂה מְנוּמְחָה בְּג"פ מַג' רוּפָאִין אַחֲרִים דְּהִינּוּ מְנוּמְחָה גְבָרָא לְכֹל קַמִּיעוֹת וּמְנוּמְחָה קַמִּיעוֹת מְכַל גְבָרָא וְדוּק זֶה נ"ל בְּרוּר בְּפִירֵשׁוּי נְדַאי גַם תּוֹס' פִּירֵשׁוּ כֵן בְּפִירֵשׁוּי אֵלָא שְׁהַקְשָׁה לְהֵם הַלְשׁוֹן דְּאִיף שְׂיִיף לְפָרֵשׁ שְׁזֶה קְרָאוּ הַגַּמ' מְנוּמְחָה גְבָרָא וּמְנוּמְחָה קַמִּיעַ וְלְקַמְּן קְרִי' לֶה בְּהִדְיָא קַמִּיעַ אִיתְמַחִי גְבָרָא לֹא אִיתְמַחִי וְאִף שְׂאִינוּ קְוָשָׂא כ"כ דְּלַעֲנֵן קַמִּיעַ זֶה אִתְמַחִי וְלְשַׁאֲרַ לֹא עַכ"פ הַקְשָׁה לְהֵם שְׂיִקְרָא אוֹתוֹ פְּעַם כְּפֹה וּפְעַם כְּפֹה וְכֵן מִשְׁמַע לְהִדְיָא בְּלִשׁוֹנָם שֶׁם שְׁפַתְבוּ כֹל הַשְּׂקֵלָא וְטָרְיָא אִיף קוּרָא לוֹ הַגַּמ' ע"ש וְלֹא כְּתַבוּ מַה דִּינּוּ אָמְנָם גַּם הַלְשׁוֹן לְק"מ דְּלִפִּי ה"א דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ שְׂפִיר מִיָּקְרִי גַם מְנוּמְחָה גְבָרָא לְזֹאת הַקַּמִּיעַ דַּל"ה אָסוּר לְצַאֵת בּוֹ אָבֵל לְפִי הַמְסַקְנָא דְּגַם בְּחֻדָּא שְׂרִי וְכִינּוֹן דְּהוֹמְחָה קַמִּיעַ אִף מִן כֹּל אָדָם וְכַבֵּר שְׂרִי לְצַאֵת בְּקַמִּיעַ זֶה ע"י הַמְחָאֵת קַמִּיעַ שְׂפִיר ק' לֹא הֶחֱזַקָה גְבָרָא לְצַאֵת בְּשַׁאֲרַ קַמִּיעוֹת שְׂיִכְתּוּב דְּאִי הָיִי מְנוּמְחָה הָיִי שְׂרִי וְלַעֲנֵן קַמִּיעַ זֶה א"צ הַמְחָאֵתוֹ מִשָּׂא"כ בְּקַמִּיעַ מְהִי הַמְחָאֵתוֹ לְחוּד וְכֵן כְּתַב רַש"י שֶׁם וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אַע"ג דְּלֹא מִיָּמַחִי קַמִּיעַ נִרְאֶה דַכ"ש מְנוּמְחָה קַמִּיעַ וְכו' וְהָא דְּנִקְטַ מְנוּמְחָה גְבָרָא לְרַבּוּתָא נִקְטַ כֵּן אָבֵל קְשָׁה דַּהֲל"ל אֵלָא בְּחֻדָּא לְבַד נְמִי שְׂרִי וְגַם מַה"ת לֹמַר דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ וּבְמֵאִי סוּתֵר לֶה נִלְע"ד לְפָרֵשׁ הַכֹּל בְּטוֹב טַעַם גַּם מֵאִי בְּעוּ תּוֹס' בְּזֶה וּנְבָאָר בְּסוּמוֹהַּ בְּרַש"י בַּד"ה וְלֹא קַתְנִי בְּזִמְן שְׂאִינוּ מְנוּמְחָה דְּלִיָּהּוּ מִשְׁמַע דְּקַפִּיד אִמְנוּמְחָה קַמִּיעַ עֲצָמוּ וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ הָא ס"ד דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ א"כ גַּם אִי הָיִי תְנִי הִכִּי לֹא הָיִי שְׂפִיר דְּהָא לֹא מְהִי הַמְחָאֵת קַמִּיעַ לְבַד וּבַאֲמַת גַּם בְּגַמ' תְּמוּהָ הָא וְלֹא קַתְנִי דְּאִין זֶה דְּיוּק כֹּלֵל אִם נֹאמֵר כְּמוֹ דַּס"ד דְּבַעֲיָנוּ תְרַנְוִיָּהּוּ רַב הָיִי לִי לְמִיָּדָק אֵלָא דְּקַתְנִי בְּזִמְן שְׂאִינוּ מִן הַמְנוּמְחָה מִשְׁמַע דְּלֹא קַפִּיד אֵלָא אִמְחָאֵת גְבָרָא וּמַה"ת לֹמַר יוֹתֵר מִמָּה דְּתַנּוּ

שאינו מן המומחה משמע מפורש הא בזמן שהוא מן המומחה ש"ד וזה ולא קתני אין לו פירוש אמנם לולי דברי רש"י היינו מפרשים דה"ק ולא קתני נמי שאינו מומחה ר"ל דהל"ל בזמן שאינו מן המומחה או שאינו מומחה אמנם אף אם נאמר כן הוא למותר אף לא הי' תמוה כ"כ אף מדברי רש"י א"א לפרש כן ולומר שפוננת רש"י אף לפי ס"ד הי' מהני המקצת קמיע לחוד שהיא עדיף כמ"ש רש"י לקמן ורב פפא ה"ק אע"פ דממחא גברא בעינן ממחא קמיע מלבד שהוא דוחק גדול אין במשמע דברי רש"י לעיל כן וביותר תמוה מאי בעי רש"י בזה אכן נלע"ד דרש"י במתק קיצור לשונו כלל ק' התוס' ומירוצם ועיין: בתוס' בד"ה ולא קתני שכ' קשה לרשב"א וכו' ולכאורה נ"ל שהקשו מה שכתבתי שהוא תמוה וכד דייקת אינם מקשים זה כלל שא"כ הל"ל הא אף אי תני הכי הוי משמע וכו' והם כתבו דילמא לעולם בעינן תרנוניהו ואי הוי תני וכו' משמע אבל עכשיו משמע שפיר דבעינן תרנוניהו והוא תימה גדולה הא גם עכשיו משמע גברא ולא קמיע ואם קושיותם הוא באמת כן כמ"ש מאי שייך ולא קתני הא אינו פועל בזה אין לשונם כן לכן נלע"ד לפרש כל הסוגיא הנ"ל מכל הקושיות במילתא חדא ויהא ק' התוס' יותר חזקה שמאי אמר ולא קתני וכו' אדרבא עכשיו משמע שפיר דבעינן תרנוניהו משא"כ אי הוי תני הכי ויתורץ כל הסוגיא בגמ' ותוס' לעיל וכאן מכל הדיקדוקים וק' שכתבתי והוא הא דהתחיל רב פפא לא תימא עד דממחא גברא וכו' מה"ת לומר כן אמנם יש סברא גדולה דסוגיא דעלמא בכל הש"ס דתנא מילתא דפסיקא פסיק ותני וא"כ שפיר ידע רב פפא דמן המומחה היינו גברא ואפ"ה הוי ס"ד דמוכח שפיר דבעינן תרנוניהו מדפסיק ותני כל זמן שאינו מן גברא מומחה אסור לצאת בו משמע אע"פ שמומחה קמיע דהא מילתא דפסיקא תני שאסור בשום אופן כל זמן שאינו מגברא מומחה אסור וא"כ מוכח להדיא דמומחה קמיע ולא גברא אסור ממילא מוכח מכ"ש דמומחה גברא ולא קמיע פשיטא אסור דהא המקצת קמיע עדיף לכך הוי ס"ד שפיר דבעינן תרנוניהו אהא קאמר שאינו כן אלא אפילו בחדא סגי וזה דקתני מן המומחה היינו לאשמעינן פח דהיתרא בדניק הא שהוא מן המומחה שרי אע"ג דלא מומחה קמיע והוי הדיק מילתא דפסיקא פשהיא מן מומחה תמיד שרי וגם הגוף הדין הוא מילתא דפסיקא וה"ק דאיסורא דקמיע הוא בזמן שאינו אפי' מגברא מומחה אבל כשיש בו צד המחאה אפי' מגברא שרי וזה פוננת התוס' לפרש דלפי ס"ד שפיר נקט מן המומחה לרביתא אבל עכשיו למה נקט מן המומחה לכך פירשו דאשמעינן רביתא פח דהיתרא דאפי' מן המומחה שרי ומכ"ש מומחה קמיע וש"ת מנ"ל דילמא עיקר דין נקט לרביתא מילתא דפסיקא כמ"ש בס"ד ולא הדיק קאמר דיקא נמי וכו' וע"ז הקשו התוס' שפיר אדרבא להכי נקט מן המומחה להורות דמומחה קמיע ולא גברא אסור וממילא מוכח מכ"ש להיפך אבל אי הוי נקט הכי הוי משמע דוקא גברא ולא קמיע אסור אבל קמיע ולא גברא שרי ע"ז תירצו שפיר דלשון מומחה משמע תרנוניהו וא"כ שפיר למה נקט גברא שיש לטעות דתלוי רק בגברא הל"ל לשון דמשמע תרנוניהו ומדנקט סתמא הוי משמע דבעינן תרנוניהו וזה פוננת רש"י לכתוב תירץ התוס' דהנה צריכין אנו לפרש למה באמת קורא התנא למומחה גברא קמיע מומחה אבל הוא פשוט דהא עיקר לשבת בעינן שיהא קמיע מומחה שוודאי ירפא ואז שרי לצאת בו אף אנו אומרים אף אם איתמחי גברא נעשו כל הקמיעות שלו מומחים לרפאות וא"כ שפיר מיקרי מומחה קמיע ע"י גברא וכ"ש ע"י קמיע וא"כ אי הוי נקיט

סְתָמָא קָמִיעַ מְוֹמָקָה הוּי מִשְׁמַע שְׂיִתְמַחֵי מִפְּלַ צַד ע"י גְּבָרָא וע"י קָמִיעַ פִּינּוּן שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִין בְּמִי תְּלוּי כַּמ"ש לְעִיל טַעַם הַס"ד אֶלָּא פִּינּוּן דְּדִיִּיק לַתְּנוּת מִן הַמְּוֹמָקָה מִשְׁמַע שְׂאֶפִּילוּ בְּגְבָרָא מְהַנִּי שְׂפִיר וּכ"ש בְּקָמִיעַ לַחֹד וְדוּק הֵיטֵב שְׁנָה מְדוּקָדָק בְּלִשׁוֹן רַש"י דְּהוּי מִשְׁמַע שְׂקִפִּיד אֲמֹמָקָה קָמִיעַ עֲצָמוּ וְהֵינּוּ מִפְּלַ צַד אֶבֶל גְּבָרָא לַחֹד וְדָאִי לֹא מְהַנִּי וְה"ה קָמִיעַ לַחֹד שְׁבִינָה אִין אָנוּ יוֹדְעִין אִם אִיתְּמַחֵי הַקָּמִיעַ וּבְזָה הוּא מְתַרְץ קְוֹשֵׁית הַתּוֹס' וְכָל קְוֹשֵׁיתָנוּ וְדוּק: בַּגַּמ' ת"ר אִינְהוּ קָמִיעַ מְוֹמָקָה וְכו' עַד לֹא קִשְׂיָא הָא לְמַחְוֵי גְּבָרָא וְכו' נִלְע"ד עַפ"ז לְפָרֵשׁ בְּטוֹב טַעַם עַל פִּירֵש"י בְּרִישׁ שְׁמַעְתִּין שְׂכַתֵּב עַל מְוֹמָקָה גְּבָרָא וְקָמִיעַ ב' פִּירוּשִׁים ע"ד שְׂפַתְבְּתִי וְהוּא מִינְתֵּר לְמָה דְּחַק א"ע לְפָרֵשׁ פִּן אֲמַנְסִי י"ל דְּבָא לְתַרְץ קְוֹשֵׁיא חֲמוּרָה דְקָשָׁה מְאִי קַמ"ל רַב פֶּפֶא לֹא תִימָא וְכו' הָא ע"כ א"א לֹאמַר כְּדָ דְּבַעֲיָנוּ תַרְוַנְיָהוּ א"כ הָאִיף מְתוּרְץ דְּוִמְיָא דְּבְרִייתָא דֵּא"ל הָא לְמַחְוֵי גְּבָרָא וְכו' דְּהָא לֹא מְהַנִּי חֲדָא וְגַם הָף בְּרִייתָא גּוּפָא שְׂרִיפָא וְשְׁנָה וְשִׁלְשׁ אִיף מְתַפְרֵשׁ דְּמִשְׁמַע שְׂמֹתֵר לְצִאת בּוּ בְּשַׁבַּת בְּשִׁלְמָא הָף בְּרִייתָא שְׂרִיפָא ג' בְּנֵי אָדָם י"ל דְּהֵינּוּ לְכָל א' ג"פ דְּהֵינּוּ מְוֹמָקָה גְּבָרָא וְקָמִיעַ כַּמ"ש רַב פֶּפֶא אֶבֶל בְּרִייתָא זֹו וְגַם הִירוּמְיָא אִיף נְפָרֵשׁ לְכָף מְפָרֵשׁ רַש"י שְׁנֵי מִינֵי מְוֹמָקָה גְּבָרָא וְקָמִיעַ וּבְכָף מְתַפְרֵשִׁין ב' הַבְּרִייתוֹת דְּבְרִייתָא זֹאת לְמַחְוֵי גְּבָרָא לְאוּתוֹ קָמִיעַ וְקָמִיעַ מְאוּתוֹ גְּבָרָא ע"ד שְׂפַתְבְּתִי לְעִיל עַל פִּי רַאשׁוֹן וּבְרִייתָא אַחֲרַת לְמַחְוֵי גְּבָרָא לְכָל קָמִיעִין מְוֹמָחִין ע"ש פִּי הַשְּׁנֵי וְא"כ אִף לְפִי ס"ד מְתַפְרֵשִׁין וְדוּק: ע"ב בְּרַש"י בַּד"ה וְהַתְּנִיָּא פֶל שְׂרִיפָא ג' ב"א וְכו' מִשְׁמַע לְהִדְיָא דְלֹא גְרַס פְּאָחַד וְכֵן הוּא וְדָאִי לְשִׁיטַת רַש"י דְּכָל שְׂכַתֵּב חַד לַחֲשׁ אִף פְּמָה פְּעַמִּים מִיְקָרִי חַד קָמִיעַ וְאִיתְּמַחֵי קָמִיעַ הֵינּוּ לַחֲשׁ א"כ לֹא מוֹכַח פְּלוּם מְאָחַד דְּמִיְרִי בַּג' לַחֲשִׁים וְלְמָה לִי לְמִיתְּנִי פְּאָחַד וְהָף גִּירְסָא שְׁלַפְנִינוּ פְּאָחַד הוּא לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְלִשְׁיטְתָם לֹא מוֹכַח פְּלוּם מַג' בְּנֵי אָדָם לַחֹד דְּמִיְרִי בַּג' קָמִיעִין פִּינּוּן שַׁע"כ בְּחַד לַחֲשׁ מִיְרִי דְלִשְׁיטְתָם לֹא אִתְּמַחֵי גְּבָרָא פְּלַל לַחֲשׁ אַחַר וְא"כ פִּינּוּן שְׂאֶפִּי ג' ב"א מִיְרִי ע"כ שְׁהִי לְהֵם חוֹלִי אָחַד י"ל ג"כ שְׂפַל הַג' רִיפָא בְּאַגְרַת אָחַד בּוּזָא"ז וע"כ צְרִיף לְגְרוֹס פְּאָחַד דָּאִי וְדָאִי רִיפָא אוֹתְמַבְּג' אַגְרַת כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה פֶּל שְׂרִיפָא וע"כ הַגִּי שְׁלַפְנִינוּ ע"פ פִּי הַתּוֹס' וּק"ל: בְּרַש"י בַּד"ה הָא לְאַמְחוּי גְּבָרָא וְכו' מִשׁוּם דְּסַתְּם ג' בְּנֵי אָדָם וְכו' ר"ל דְּנִדְאִי אִם נֹאמַר בְּבַעֲיָא דְרַב פֶּפֶא דְלַחַד גְּבָרָא לֹא אִתְּמַחֵי גְּבָרָא א"ש טְפִי לְפִי פְּשׁוּטוֹ דַּע"כ לֹא מִשְׁכַּחַת אִמְחוּי גְּבָרָא אִף בַּג' מִינֵי חֲלָאִים רַק בַּג' ב"א מִשָּׂא"כ לְאַמְחוּי קָמִיעַ כַּמ"ש רַש"י לְקַמְן אֶלָּא שְׂרַש"י בָּא לְתַרְץ שְׁלֵא תִקְשָׁה לִיפְשׁוּט רַב פֶּפֶא מְהָף דְּאִמְרִינּוּ מִזַּל גְּבָרָא וְכו' דַּא"ל"כ לְמָה נְקֻט ג' בְּנֵי אָדָם לְכָף מְתַרְץ דָּאִף א"א דְלַחַד גְּבָרָא בַּג' לַחֲשִׁים לַג' מִינֵי חֲלָאִים נְמִי אִיתְּמַחֵי אִתִּי נְמִי שְׂפִיר דִּי"ל דְּבָא לְאוּרוּי דְּמִיְרִי בַּג' לַחֲשִׁים וְלֹאִתְּמַחֵי גְּבָרָא דְאוּרְחָא דְמִילְתָא סַתְּם ג' ב"א יֵשׁ לְהֵם ג' מִינֵי חֲלָאִים וְצְרִיכִין ג' לַחֲשִׁים לְכָף אִיתְּמַחֵי גְּבָרָא לְכָל מִינֵי לַחֲשִׁים וּבְאַמְתָּה ה"ה לְאָדָם אָחַד אִם הִי לֹו ג' חֲלָאִים נְמִי אִיתְּמַחֵי גְּבָרָא אֶלָּא דְתַנָּא אוּרְחָא דְמִילְתָא נְקֻט לְכָף בְּעֵי שְׂפִיר רַב פֶּפֶא וּק"ל: וְאִף שְׁגַם לְפִי הַתּוֹס' שְׂיִיף זֶה הַתְּרִוּץ דֵּה"ה לְאָדָם אָחַד אֶלָּא תְּנִי ג' ב"א כֹּא לְאוּרוּי דְּאִיְרִי בַּג' אַגְרַת וע"כ הַנְּצָרָף לְמִיתְּנִי גַם ג' ב"א דְמֵאִי שְׂיִיף פְּאָחַד בְּאָדָם א' וְא"כ לֹא מוֹכַח מִיְדֵי וְאִפ"ה הַקְּשׁוּ בַּד"ה תְּלַת קָמִיעֵי דְלִיפְשׁוּט מְהַכָּא וְהֵינּוּ דָּאִם גַּם לַחַד גְּבָרָא מְהַנִּי לִיתְּנִי בְּחַד גְּבָרָא וְלִיתְּנִי בְּהִדְיָא ג' קָמִיעִין זֶה לְפִי שְׁיטְתָם וְא"כ לְשִׁיטַת רַש"י ג"כ קָשָׁה לִיתְּנִי בְּהִדְיָא בַּג' מִינֵי לַחֲשִׁים אִינוּ דוּמָה בְּשִׁלְמָא לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּמִיְרִי בְּחַד לַחֲשׁ וְחוֹלִי א' בַּג' ב"א שְׂפִיר מְקָשִׁים לִיתְּנִי בְּאָדָם א' וּבַג' קָמִיעִין בְּהִדְיָא לְאַשְׁמוּעֵינוּ זֶה דָּאִף

בְּאֲדָם א' מְהַי וְלֹא אֲמַרִּינּוּ מִזֶּל דְּהַאי גְּבַרָא גְּרַם וְגַם הוּי טְפִי אֹרְחָא דְּמִקְלָתָא חוֹלִי א' גְּבִי אָדָם א' מַג' ב"א אָבֵל לְשִׁיטַת רִש"י מ"נ אִם הוּי תְּנִי בְּהֶדְיָא אָדָם א' לֹא שְׂמוּעִינּוּ זֶה לֹא הוּי אֹרְחָא דְּמִקְלָתָא שְׂאָדָם א' יְהֵא לֹו ג' מִינֵי חֲלָאִים וְדַרְךְ הַתְּנָא לְמִינְקֻט אֹרְחָא דְּמִקְלָתָא וְאִי הוּי תְּנִי סְתָמָא ג' חֲלָאִים עֲדִינּוּ לֹא הוּי מוּכַח בְּחַד גְּבַרָא דְּאֲדַרְבָּא הוּי מוּקְמִינּוּ בַּג' ב"א פְּפִי אֹרְחָא דְּמִקְלָתָא וְלָמָּה לֹו לְהֶאָרִיף בְּחִנָּם וְדוּק: בְּרִש"י בַד"ה הָא לְאֲמַחוּי קְמִיעַ וְכו' עַד ע"י אָדָם זֶה לְכַאוּרָה הָא לֹא מִיְקַרִי מְנוּמָחָה קְמִיעַ לְחוּד דְּכִמוּ שְׂהַקְמִיעַ מְנוּמָחָה ע"י אָדָם זֶה פֻּן נְמִי הַגְּבַרָא מְנוּמָחָה לְקְמִיעַ זֶה דְּהָא בַּכַּה"ג לֹא יְדַעִינּוּ מִמֵּי נַעֲשֶׂה הַמְחָאָה וְא"ל מִשׁוּם דְּתַלְיִנּוּ יוֹתֵר בְּקְמִיעַ מַגְּבַרָא כַּמ"ש רִש"י לְקַמְן לְגַבֵּי חוֹלָה הָא לְעִיל כ' רִש"י בְּרִישׁ שְׂמַעְתָּא דַּבְּכַה"ג הוּי מְנוּמָחָה גְּבַרָא מְקַמִּיעַ לְאוֹתוֹ קְמִיעַ מִטַּעַם שְׂפַתְבְּתִי שְׂם בְּשֻׁלְמָא לְקַמְן דְּמְנוּמָחָה קְמִיעַ מְפָל אָדָם שְׂפִיר אָמַר קְמִיעַ אִיְתְּמַחִי וְלֹא גְּבַרָא לְכָל קְמִיעִים כַּמ"ש לְעִיל מִשָּׂא"כ הֵכָא לְפִי רֵאשׁוֹן וְנִלְע"ד דְּהִנְךָ ב' פִּירוּשִׁים תְּלִי בְּהִנְךָ שְׁנֵי פִירוּשִׁים שְׂפַתְב' רִש"י בְּסִמּוּף שְׂרִיפָא ג"פ אוּ לְאָדָם אָחַד אוּ לַג' שְׂהוּא מִיְנוּתֵר וְגַם אִם לְאָדָם א' מְהַי ל"ל לְמִימַר לַג' לְכַף נִרְאָה דַּה"ק אִם מִיְיָרִי בְּאָדָם א' פְּתַבּוּ ע"כ מִיְיָרִי דְּוָקָא שְׂרִיפָאוּ שְׂלִשְׁתֹּן אָדָם א' וְלֹא ג' דַּא"ל"כ קֶשֶׁה מ"ש לָמָּה נִקְרָא קְמִיעַ וְלֹא גְּבַרָא אָבֵל אִם רִיפָאוּ שְׂלִשְׁתֹּן אָדָם א' שְׂפִיר קָרְאוּ הַגַּמ' מְנוּמָחָה קְמִיעַ וְלֹא גְּבַרָא דְּמַחְמַת גְּבַרָא לֹא הוּי מְנוּמָחָה אַף קְמִיעַ זֶה מְאָדָם זֶה שְׂהַרִי מְסוּפֵק רַב פְּפָא לְקַמְן בַּכַּה"ג דִּילְמָא תְּלִינּוּ בַּחוּלָה לְגַבֵּי גְּבַרָא וְהוּי אֲסוּר לְצַאֲת בּוּ רַק מַחְמַת קְמִיעַ הִיא דְּשָׂרִי לְצַאֲת בּוּ דְּלַגְבֵּי קְמִיעַ לֹא תְּלִינּוּ בַּחוּלָה כַּמ"ש רִש"י שְׂם אָבֵל אִי מִיְיָרִי שַׁג' רוּפָאִים פְּתַבּוּהוּ שְׂפִיר מִיְיָרִי אַף שְׂרִיפָאוּ לַג' ב"א אַפ"ה מִיְקַרִי מְנוּמָחָה קְמִיעַ וְלֹא גְּבַרָא שְׂהַקְמִיעַ מְנוּמָחָה מִיַּד פֶּל אָדָם אָבֵל גְּבַרָא לֹא מְנוּמָחָה לְשָׂאָר קְמִיעִין וְדוּק: יוֹתֵר נִרְאָה דְּהַךְ אוּ אִם פְּתַבּוּ שְׂלִשָּׁה רוּפָאִים אִינּוּ פִי שְׁנֵי אֲלֵא שְׂהַבְּרִייתָא מִיְיָרִי בְּתַרְנוּוֹיָהּ דְּכָל שְׂרִיפָא ג"פ אִיְתְּמַחִי קְמִיעַ אוּ לְאָדָם זֶה אוּ מְפָל אָדָם וְאֲדַרְבָּא בָּא רִש"י לְתַרְץ הַךְ קוּשְׂיָא שְׂפַתְבְּתִי דְּכִינּוּ דְּשְׂמַעְתִּין עוּסַק בְּעִיקְרֵי פִי דְּהַךְ בְּרִייתָא מִיְיָרִי אִפִּי שְׂרִיפָא לְאָדָם א' ג"פ דְּהָא עִיקְרֵי רוּפָאִי וְתִרְץ הוּא מְזַה א"כ מֵאִי אָמַר לְאֲמַחוּי קְמִיעַ וְלֹא גְּבַרָא אַף שְׂלִאָדָם אָחַד לֹא אִתְּמַחִי גְּבַרָא מֵאִי נ"מ פִּינּוּ דְּקְמִיעַ לֹא אִתְּמַחִי אֲלֵא מְהַךְ גְּבַרָא אַף גְּבַרָא אִיְתְּמַחִי לְהַךְ קְמִיעַ לְכַף כ' דְּהַבְּרִייתָא מִיְיָרִי בְּכָל גְּוּוֹנֵי וְזִימְנִין אִתְּמַחִי קְמִיעַ מְפָל אָדָם לְכַף מִיְקַרִי שְׂפִיר מְנוּמָחָה קְמִיעַ וְלֹא גְּבַרָא וְדוּק: אָמְנָם בְּעִיקְרֵי הַדְּבָרִים צָרִיף טַעַם וּפִירוּשׁ בַּמ"ש שְׂאָם אָדָם א' פְּתַבּוּ לֹא אִיְתְּמַחִי קְמִיעַ אֲלֵא מְאָדָם זֶה לָמָּה שְׂהַרִי תְּלִינּוּ בְּקְמִיעַ וְלֹא בְּגְבַרָא וְלָמָּה לֹא יְתַמַּחִי קְמִיעַ אַף מְאָדָם אַחַר וּבְאַמַּת תּוּס' חוֹלְקִין עַל סְבָרָא זֹאת אַף לְשִׁיטַת רִש"י אָמְנָם צָרִיף טַעַם אַף לְדַבְּרֵי רִש"י וּבִיּוֹתֵר שַׁכ' אִם שְׂלִשָּׁה רוּפָאִים פְּתַבּוּהוּ הַנּוּמָחָה אַף מְפָל אָדָם מְשַׁמַּע וְדַאי אַף אִם יְכַתְּבוּ אָדָם שְׂלֵא הַנּוּמָחָה גְּבַרָא יוֹצְאִין בּוּ דָאִם יְכַתְּבוּ אָדָם שְׂהַנּוּמָחָה בַּלֵּא"ה מְנוּתֵר לְצַאֲת בְּכָל קְמִיעוֹת שְׂיְכַתְּבוּ וְצ"ל אַף אָדָם שְׂלֵא הַנּוּמָחָה וְא"כ אִם פְּתַבּוּהוּ שְׂלִשָּׁה רוּפָאִים מְנוּמַחִין אִמַּאי יְתַמַּחִי הַקְמִיעַ מְפָל אָדָם שְׂאִין מְנוּמָחָה פִּינּוּ שְׂפּוּבֵר שְׂאִינוּ מְהַי אֲלֵא דּוּמָא דְּהַמְחָאָתוֹ וְלוּמַר שְׂמִיְיָרִי שַׁכ' דְּוָקָא שְׂלִשָּׁה רוּפָאִים שְׂאִינּוּ מְנוּמַחִין הוּא דּוּחַק גְּדוּל וְגַם לִישְׁנָא לֹא מְשַׁמַּע הֵכִי שְׂפַתְב' ג' רוּפָאִים וְסִינִים מִיַּד פֶּל אָדָם מְשַׁמַּע שְׂפַתְבוּם רוּפָאִים מְנוּמַחִים וְנַעֲשֶׂה מְנוּמָחָה מִיַּד פֶּל אָדָם מְשַׁמַּע אִפִּי אִינּוּ רוּפָא מְנוּמָחָה וּלְפִי פְּשׁוּטוֹ נִרְאָה דָאִם פְּתַבּוּ רוּפָא א' מִש"ה לֹא נַעֲשֶׂה מְנוּמָחָה הַקְמִיעַ פִּי שְׂמָא מְזִלוּ גְּרַם אַף דְּלֹא תְּלִינּוּ בְּגְבַרָא לְאִיְתְּמַחִי בּוּדַאי אוּ לְאִיְתְּמַחִי בְּשָׂאָר קְמִיעוֹת דְּשְׂמָא מְזִלוּ לְהַךְ קְמִיעַ דְּוָקָא

משא"כ בג' תו לא תלינו במזל דהוי חזקה אף לפ"ז יהא סתירה גדולה למ"ש רש"י
אח"כ דאפי' שם דאתמחי גברא כ' רש"י דאין הדבר תלוי במזל אלא בתחמה מכ"ש פאן
שלא איתמחי גברא וזה קצת קרוב לסתירה שכתבו התוס' פאן אמנם יתבאר הפל בסמוך
דברי רש"י על נכון בכמה פנים ודוק: ברש"י בד"ה ואיתמחי קמיע וכו' עד וא"ל מזל
הרופא וכו' וא"ל מזל החולה וכו' דבריו תמוהים הרבה כמ"ש התוס' ועיין במהרש"א
שהסיגנון שלו הוא נכון אמנם דבריו אין מובנים במ"ש שהוא רק מזל הרופא מה בכך
אפ"ה אתמחי גברא בג' אנשים תיתי מהי תיתי ומדבריו נראה שאם הוא מחמת מזל אין
לתלות לעולם שכ' רק מזל בעלמא ולא כתב שום טעם וראי' על זה אדרבא מדברי התוס'
מוכרח לומר שעיקר המחצת גברא הוא מחמת מזל שכ"כ בד"ה איתמחי קמיעא במזל
הרופא הי' לנו לתלות שפבר איתמחי וכו' וכן נמי מוכרח מן מה שכתבו לעיל אם יאבד
אדם מחצתו ע"ש כמו שנבאר וגם מ"ש נמי וא"ל מזל החולה גורם דקאי אמומחה גברא
הוא תימה מה זה קושיא פיון שריפא ג' ב"א וכבר אמרלעיל לאמחוי גברא וגם א"ל
הראשון נמי לא שייך פאן שאם נאמר כן לא משפחת מומחה גברא תיכף בריש שמעתין
וגם פשטי' דרש"י משמע דקאי על המחצת קמיע וגם לשון הוהחוק הוא מגומגם ונלע"ד
לפרש לפי פשוטו וכמו שהבינו תוס' מדבריו דקאי תרנונייהו על המחצת קמיע וקודם
נפרש א"ל ראשון והוא דודאי רש"י מפרש פאן שכל קמיע שריפא שלשה פעמים מן ג'
רופאים שכתבוהו והיינו שג' רופאים כתבו כל אחד שלשה מיני לחשים האלו ממש
ונמצא ריפא כל לחש שלשה פעמים אף לאדם אחד כמ"ש רש"י ומפי ג' רופאים וכל
רופא ריפא בג' מיני לחשים נמצא בג' לחשים האלו הומחו הרופאים כולם וגם הלחשים
כולם אף שאין מפרש זה סמוך אלעיל שכתב שאין מומחה הקמיע מיד כל אדם אלא
שכתבו ג' רופאים והכא ל"ל שהומחה קמיע מיד אדם זה שהרי אדם זה בלא"ה הומחה
וע"כ הומחה קמיע מיד כל אדם ודאי כתבו ג' רופאים כמ"ש לעיל דא"ל דהומחה קמיע
מיד אדם זה ונ"מ אם אבד המחצתו כמ"ש התוס' לעיל דזה לא שייך לשיטת רש"י כמ"ש
המהרש"א ע"ש וגם בלא"ה לא שייך לרש"י אבד המחצתו פיון שכ' רש"י שאין הדבר
תלוי במזל אלא בתחמה כמו שנבאר לכה הוצרך רש"י פאן לפרש מיד כל אדם ולא כ'
כמ"ש לעיל גבי לאמחוי קמיע ב' אופנים או מיד אדם זה או מפל אדם אלא כמ"ש וכיון
שכתב מיד כל אדם ממילא ידענא דג' רופאים כתבוהו ע"פ מ"ש רש"י לעיל ולא הוצרך
לחזור ועל הגמ' לק"מ שלא נקט זה בפירוש די"ל דה"פ ג' קמיע לתלת גברי דבר זה
נעשה ג' ג' זימני היינו שכל זמן כתב אדם א' ג' קמיעי לג' גברי אותן ג' קמיעות ממש:
או יותר נ"ל דהך לתלתא גברא קאי ארופאים והיינו ג' קמיעי שכל קמיע לתלת גברי
כתבוהו ג' זימני ר"ל ג"פ נעשה קמיעי שכל פעם כתבוהו הך תלת גברי קמיע א' מאלו
וא"צ לפרש שריפאו ג' קמיעין ג' חולאים שאורחא דמילתא הוא שג' מיני קמיעין ריפאו
ג' ב"א כמ"ש רש"י בג' ב"א ודאי צריך ג' מיני קמיעין כן נמי להיפך ואל דחוק בעיני
המעייין לפרש כן פי בסמוך נראה ודאי לפרש כן גבי חד קמיע לג' גברי כמו שנבאר וכן
פאן מתפרש יותר כן סוף דבר מוכרח ודאי דברי רש"י שמפרש שכל קמיע כתבו הך
ג' רופאים ממש וכל רופא כ' הך ג' קמיעין ממש ועפ"ז נבא לבאר שכ' א"ל מזל הרופא
גורם ע"ד שכתבתי לעיל בדברי רש"י הקודם גבי מיד אדם זה וכו' טעם למה נאמר
שהקמיע אם ריפא שלש פעמים מיד רופא אחד אינו מומחה אלא מזה הרופא משום

שי"ל מזל רופא זה גורם אף שיותר תלינו בקמיע היינו מחולה וגם שמא מזל הרופא להקד קמיע והיינו בקמיע וע"כ לפרש פן דאל"כ מ"ט דוקא מאדם זה ולקף אם פתבו ג' רופאים לא תלינו במזל דבג' ב"א לא תלינו במזל כמ"ש הקא בחולה שאין שכיח שיהא שלשתן מחמת מקרת מזל ולקף תלינו בקמיע ולקף בכל דוכתי בג"פ הוי חזקה דלא תלינו במקרה ומזל דלא שכיח שיהא שלשתן דוקא בני מזל אלא ע"כ שהוא מחמת הקמיע אמנם הקא ששלשתן הרופאים איתמחו לכל קמיעות והיינו ודאי שהם בני מזל לקמיעות פסתם איתמחי גברא א"כ לא יתמחו הקמיעות מכל אדם שאינו מןמחה וכמו שהקשיתי ברש"י הקודם ע"ז כ' רש"י שהקא ע"כ אין הדבר תלוי במזל שהרי איתמחי כל קמיע מג' רופאים ובג' לא תלינו בשום דוכתא במזל והא דאיתמחו ע"כ תלוי בחכמתן שכותבים קמיעות טובות וא"כ לא מגרע להמחאת קמיע המחאתיהו משא"כ קמיע א' שכותבין א' מהם אף שהם איתמחו תלינו במזל וכן ברופא א' שכ' ג' קמיעות תלינו במזל האי גברא ודוק: או נאמר לפרש כפי' התוס' שהקשה רש"י למה יתמחי קמיע שלישיית וכו' והא שהקשו תוס' א"כ גם שאר קמיעות שכ' האי רופא פעם א' יתמחו לק"מ אחרי שגברא טעם לפי פירוש זה שדברי רש"י הם כפשוטו שאין הדבר ר"ל איתמחי גברא תלוי פלל בשום פעם במזל הרופא אלא בחכמתו א"כ למה כ' רש"י לעיל שאם רופא א' פתבן לא איתמחי משאר בני אדם כמו שהקשיתי לעיל וצ"ל משום דאין אנו יודעין במאי תלי חכמת קמיע זו שמא אחר אינו יודע לכתוב פן אף שאנו רואין שהוא שנה כמו זה פינון שאין אנו יודעין גוף החכמה אין אנו יודעין אם שנה וגם שמא תלוי דוקא בשעה או ביום או בשאר דבר או פנונה שאין אנו יודעין אבל אם ג' פתבוהו לרפואו אין שכיח שכל הג' יתרמי לכוונה אחת שינוי שאין אנו יודעין ע"כ הקמיע פמות שהיא מתרפא ה"נ פן אף שתלוי בחכמה בעינין תלת גברי אלא מכיון שתלוי בחכמה אין המחאת גברי מגרע להמחאת קמיע אדרבא מסייע ודוק: או נאמר שהוא מקושך עם מה שכ' רש"י שהקמיע מןמחה מיד כל אדם והיינו ודאי שפתבן ג' רופאים והוצרך רש"י לפרש פן משום דאל"כ למה לן איתמחי קמיע דהאי גברא בלא"ה מןמחה לכל קמיעות אמנם י"ל שלעולם מייירי באיתמחי קמיע מהאי גברא ונ"מ באם יאבד המחאתו ע"ז כ' רש"י ואין לומר מזל הרופא גורם ונ"מ אם יאבד המחאתו דהיינו איתרע מזלי' ואז הלחשים אף שפתבן פבר לא יועילו אם לא מה שפבר נתמחו שאין הדבר תלוי אלא בחכמתו ולא שייך אבד אף אם נאמ' ששכח חכמתו היינו ללחשים שלא פתבן עדיין אבל מה שפתב פבר לא שייך אבד ודוק: ועפ"ז נבא לבאר וא"ל השני ע"פ פשוטו שקאי אקמיע כמ"ש התוס' והא שפתב שהרי בג' אנשים הוחזק לאו שכל אחת ריפא ג' אנשים שהרי פתב בסמוך אהך גופא אף לאדם א' ואף א"ת שפותר דברי עצמו מאי שהרי בג' אנשים במאי יודע מי לא משפחת באדם א' אמנם נלע"ד שדבריו נכונים והוא אף שכל א' ריפא ג"פ אדם אחד עדיין לא הוצרך רש"י להחילוק שכ' אח"כ לחלק בין קמיע לגברי תדע שאח"כ הקשה קושיא מחדש והוצרך לחילוק זה משמע שעד הנה עדיין לא ידע מזה והקא פתב בקמיע אף לאדם א' אלא נ"ל ע"פ מ"ש לעיל והוא מוכרח דבג' לא תלינו במזל דאל"כ אף בג' ב"א לא יתמחי קמיע ונתלה בחולי אלא ודאי בג' לא תלינו במזל שהוא מקרה וא"כ בשלמא פעם א' שריפא קמיע ג"פ אדם א' תלינו בחולה אבל הקא שרופא א' פתב ג' קמיעין וכל קמיע ריפא ג"פ אדם א' ע"כ ליפא למימר דשום קמיע לא איתמחי רק

במזל החולה ונאמר פן בכל ג' קמיעין הא בג' לא תלינן במזל וע"כ מחמת המחצת קמיעין ריפאו פולם פינון שפחד רופא אתו פולם דהיינו שפול רופא מהג' רופאין פתב פל השלש קמיעין אין לומר בכל השלש משום מזל חולה ריפאו פמו שאין אומרים פן לגבי המחצת גברא ה"נ בהמחצת קמיעין פינון שהוא מחד גברא ואיתמחי גברא לכתוב קמיעין מןמחין ואיתמחו שפיר פל השלשה קמיעין ודוק היטב פי לדעתי היא סברא נכונה מאד ומדוקדק לשון רש"י שכתב שהרי בג' אנשים הוחזק ולא פתב שריפא ג' אנשים וגם לשון הוחזק משמע אנברא ונהרי רש"י קאי בקמיעין אלא כמ"ש ודוק: אמנם נלע"ד לבאר פירוש המהרש"א והוא יותר קרוב לפי פשוטו שתרווייהו וא"ל קאי אמחצת גברי אלא שצריך פירוש אמנם נ"ל שסברתו מוכרחת לפירוש"י והוא פי יש להקשות מאי רמי לעיל הברייתות נימא דהברייתא א' שמיירי באדם א' היינו לאמחוי גברא או קמיע לאותו חולה עצמו שיצא בו עוד וברייתא שני' מיירי לאמחוי לכל אדם צריך ג' ב"א כמ"ש רש"י ה' סברא גבי המחצת גברי רופא גם קשה בבעי' דרב פפא ממ"נ אם הוא מסופק אם הוא סברא כלל לתלות במזל החולה או לא למה לי ה' בעי' ולא בעי' בפשוטו אם מהני המחצת חולה אם נתפא מן ג' רופאים בג' קמיעין לצאת עוד בקמיע ואם פשיטא לי' שמהני אלא שסופק איזה עדיף למה לא אמר גם פן זו המחצת חולה כפשיטא לי' לכן נ"ל פשוט סברת רש"י דנדאי בחולה לא מהני המחצת משום דשם נדאי אין תלוי בחכמה רק במזל ומזל אינו קבוע רק מקרה מזל יום או מזל שעה או יותר ולא מהני המחצת אלא ברופא שתלוי בחכמה שהוא קבוע או בקמיע שהוא לחש טוב לרפאות מחמת חכמתו שיש בלחש הזה רק הכא מיבעי' לי' לרב פפא אם נתלה במזל החולה לגרע המחצת הרופא ולומר שאינו חכם והא שריפא משום מזל החולה דאדם אית לי' מזל וזה לא מהני לקבוע המחצת אף לזה החולה ע"ז הקשה רש"י שפיר על רב פפא למה מיבעי' לקמן בסד חולה אם מזל מגרע המחצת ולמה פשיט לי' הכא ברופא לתלת גברי שודאי הןמחה ולא נאמר שפא מזל הרופא גורם ולא הןמחה ומתריץ שלגבי רופא אין לתלות במזל רק בחכמה ושייך בי' שפיר המחצת רק בחולה א' י"ל שתלוי במזלו לחיות עוד ולהתרפאות ועפ"ז נפרש עוד וא"ל השני על המחצתו של רופא רק לא מטעמי' שהוא פתב שמיירי בג' ב"א קשה פל מ"ש לעיל נכאן בסמוך רק נ"ל שבאמת מיירי אף אם שלש הקמיעות ריפאו לאדם אחד ותלתא גברי היינו שג' רופאים פתבו כ"א הג' קמיעות הללו ולאמחוי קמיע או לתלת גברי היינו שפול קמיע ריפא לג' גברי ואפ"ה פתב רש"י שפיר שבכה"ג לא מיבעי' לרב פפא אם נאמר דתלינן בחולה ולא ברופאים דלא מיבעי' לי' אלא בסד רופא וסד חולה אי תלינן בחכמת הרופא או במזל החולה משא"כ הכא בג' בני אדם שנתרפאו פל אחד מרופא אחד בהנה קמיעין אין שייך לחלות במזל חולה פינון שבג' אנשים הוחזק פל קמיע ונהג' ג' רופאים ובג' לא תלינן במזל אלא בחכמת הרופאין והוא כמ"ש לעיל ה' סברא בקמיע ה"נ ברופא ודוק או י"ל בקיצור לפי פשוטו שפיקושר אמ"ש קודם איתמחי קמיע מיז פל אדם והוצרך לפרש פן דאל"ה לענין מאי איתמחי קמיע הא גברא זה בלא"ה איתמחי לכל קמיעות לצאת בהן אלא ע"כ דמיירי שפול קמיע פתבן ג' רופאים ואיתמחי מפל אדם וע"ז הוקשה לו שפא כתי' התוס' דנ"מ אם אבד המחצתו אמנם זה לא שייך אלא אם נאמר שתלוי במזל שפיר י"ל אם מזלו אבדה שוב לא יהי אף הקמיעות שפבר פתבן פמו שפבר אכל לפירוש"י

שְׁתִּלּוּי בְּחֻמָּה אַף אִם יֵאבֵד הַחֻמָּה הַלְחָשִׁים שְׂפָכָר פְּתַב כְּשֶׁהָיָה חֻמָּה וְדָאֵי אִיְתְּמַחֵי זֶה הַלְחָשׁ אִם יִכְתְּבוּ אִפִּי לְאַחַר כֵּן וּז"ש וּא"ל לְעוֹלָם דְּקָמִיעַ מְנוּמָחָה מִיַּד אָדָם זֶה וּנ"מ מְשׁוּם דְּמִזְל הַרוּפָא גָרַם וְאִם אָבֵד מְחָאָתוּ דְאִין הַדְּבָר תְּלוּי כְּנ"ל וְדוּק: וְעִדְיִין יֵשׁ לְאֵל מִיְלִין לְהַעֲמִיק יוֹתֵר בְּפִירֵשׁ"י אֶלְא שְׂאִין אִתִּי לְהַאֲרִיךְ בְּרִשׁ"י חֵד קָמִיעַ לְתַלְתָּא גְבָרִי לְחוּלֵי אֶחָד וְכוּ' לְפִי פְּשׁוּטוּ מִשְׁמַע דְּר"ל לְמִין חוּלֵי אֶחָד שֶׁהִי בְּכָל ג' גְבָרִי שְׁהָרִי רִיפְאָן בְּלַחֲשׁ א' דֵּא"ל לְחוּלֵי א' שְׁפִירֵשׁ"י הֵינְנו לְאָדָם א' שְׁהָרִי אָמַר לְג' גְבָרִי וְהָא דְנָקֵט לְג' גְבָרִי צ"ל כַּמ"ש הַתּוֹס' ע"ש לְדַרְבוּתָא נָקֵט דְאִפְ"ה לֹא אִיְתְּמַחֵי גְבָרָא וְהוּא דְחוּק מֵאֵי נ"מ בְּזָה לְאִיְתְּמַחֵי גְבָרָא פִּינּוּן דְחֵד קָמִיעַ הוּא אָמְנָם נ"ל לְפָרֵשׁ מְשׁוּם דְּבָעֵי לֹמַר לֹא אִיְתְּמַחֵי גְבָרָא מְשׁוּם דְּהוּא חֵד קָמִיעַ וְאֵי לְחֵד גְבָרָא אִפִּי בְּתַלְתָּא קָמִיעֵי לֹא אִיְתְּמַחֵי וְדָאֵי דְהָא מִיבְעֵי לִיהַי וּנ"ל בְּרוּר שְׁנָה פְּנוּנַת הַתּוֹס' וּמ"ש דְּלַרְבוּתָא וְכוּ' ר"ל דְּרַצְחָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ רְבוּתָא דִּין דְּלֹא אִיְתְּמַחֵי גְבָרָא וְכוּ' וְכַמ"ש אָמְנָם כֹּל זֶה דְחוּק וְגַם לְשׁוֹן רִשׁ"י לְחוּלֵי אֶחָד אִין מִשְׁמַע כֵּן דֵּה"ל לְמִיְקַתְּבַת לְמִין חוּלֵי א' כַּמ"ש לְעֵיל וְגַם לְפִירֵשׁ"י לְעֵיל דְסִתְּמָה ג' גְבָרִי יֵשׁ לְהֵם ג' מִינֵי חוּלָאִים א"כ הֵיכִי קָאָמַר סְתָמָא לְג' גְבָרִי וְיוֹתֵר קָשָׁה הָאִיךְ קָאָמַר דְּקָמִיעַ אִיְתְּמַחֵי וּפִירֵשׁ"י מִיַּד כֹּל אָדָם וְהַלְשׁוֹן מִשְׁמַע כֵּן דְּוּמְיָא דְלְעֵיל דְּקָאָמַר קָמִיעַ לֹא אִיְתְּמַחֵי הֵינְנו מִיַּד אָדָם אַחַר דְּהָא מִיַּד אָדָם זֶה וְדָאֵי אִיְתְּמַחֵי דְהָרִי אִיְתְּמַחֵי גְבָרָא לְכָל קָמִיעוֹת וְכוּ' לְעֵיל אִיְתְּמַחֵי קָמִיעַ דְּוּמְיָא דְהָכָא אָמַר הָכָא אִיְתְּמַחֵי קָמִיעַ מִיַּד כֹּל אָדָם וְע"כ צ"ל דַּג' רוּפָאִים כְּתוּבוּהוּ כַּמ"ש רִשׁ"י לְעֵיל וּא"כ קָשָׁה לְמָה נָקֵט ג' חוּלָאִים שֶׁא"צ רַק לְרַבּוּתָא וְלֹא נָקֵט שְׁלֹשׁ רוּפָאִים שְׂצָרִיךְ לְעִיָּקֵר הַדִּין לְכוּן יוֹתֵר נ"ל דְּרִשׁ"י מְפָרֵשׁ זֶה דַּג' גְבָרִי דְנָקֵט ר"ל ג' גְבָרִי כְּתוּבוּהוּ וְע"ז פִּירֵשׁ"י לְחוּלֵי א' ר"ל אַף לְאִישׁ חוּלֵי אֶחָד וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה עַד דְּמִיְמַחֵי גְבָרָא וְכוּ' נִרְאָה לְר"י וְכוּ' נִלְע"ד מְשׁוּם שְׂאִין נִרְאָה בְּעֵינָם סְבָרָא לֹמַר מִיְמַחֵי גְבָרָא לְכָל הַלְחָשִׁים וְכִי מְשׁוּם שְׂיִודַע ג' לְחָשִׁים יוֹדַע כֹּל הַלְחָשִׁים שְׂבַעֲוֹלָם לֹא שְׂיִיךְ כָּאֵן חֲזָקָה כַּדְּקִי"ל דְּבָר הַבָּא מְעַלְמָא לֹא שְׂיִיךְ חֲזָקָה מְכ"ש הָכָא דְאִין סְבָרָא לֹמַר שְׂאִין לַחֲשׁ שְׁלֹא יִפְרִנּוּ וְכוּן בְּמִנְחָה קָמִיעַ יוֹתֵר דְּחוּק בְּעֵינָם לֹמַר שְׂאִם לַחֲשׁ זֶה רִיפָא ג"פ שְׂיִיָּהּ מְנוּמָחָה מִן כֹּל אָדָם וְאַף מִי שְׂאִינוּ מְנוּמָחָה ע"כ דֵּאֵל"ה לֹא צָרִיךְ לְהַמְחָאֵת קָמִיעַ הַגַּע בְּעַצְמָהּ לֹא יֵהִי אָדָם שְׂאִין מְפִיר זֶה הַלְחָשׁ אִין זֶה אֶלְא תְּפָה וְאֵי מְשׁוּם שְׂאֵנוּ רוּאִין שְׁהוּא כְּמוֹ זֶה ע"כ אִין אֵנוּ סוּמְכִין ע"ז שְׂאִין אֵנוּ יוֹדְעִין מֵאֵי חִילּוּק דֵּאֵל"ה אֵי מְנוּמָחָה גְבָרָא אוֹ קָמִיעַ יֵהִי שְׂרִי לְצִאֵת בְּקָמִיעַ שְׂיִכְתּוּב בְּעַצְמוֹ כְּזֶה אֶלְא ע"כ ז"א וּמְכ"ש בְּקָמִיעַ שְׁל עִיָּקֵרִין לְכָף כ' פִּירוּשָׁם וְגַם יוֹתֵר מִשְׁתַּמַּע הַלְשׁוֹן מְנוּמָחָה קָמִיעַ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אַע"ג דְּלֹא מִיְמַחֵי קָמִיעַ ק' לְרִשְׁב"א עֵינִין מֵהַר"מ וּמְהַרְשֵׁ"א שְׁכ' שְׂעִיָּקֵר קוֹנְשִׂיא זֹאת שְׂיִיךְ לְקַמֵּן וּל"נ שֶׁא"צ שְׂגַם כָּאֵן קָשָׁה לְשִׁיטְתָם דֵּהֵל"ל אֶלְאֵיְמַחֵי גְבָרָא לְחוּד נְמִי מְהַי בְּשִׁלְמָא לְרִשׁ"י ה"ק אַע"ג דְּלֹא אִיְמַחֵי קָמִיעַ מְכָל אָדָם אֲבָל לְשִׁיטְתַּת הַתּוֹס' אִם מְנוּמָחָה גְבָרָא לְחוּד מְהַי לֹא שְׂיִיךְ הַלְשׁוֹן לֹא אִיְמַחֵי קָמִיעַ דְּהֵינּוּ אֲגַרְתַּת מִגְבָּרָא זֶה וְעַכ"פ הַל"ל פִּינּוּן דְּאִיְמַחֵי גְבָרָא אִיְמַחֵי קָמִיעַ שְׁלוֹ וְתִירְצוּ שְׁפִיר דְּשְׂיִיךְ נְמִי לֹמַר אַע"ג דְּלֹא אִיְמַחֵי קָמִיעַ אִם יֵאבֵד הַמְחָאָתוּ אִפְ"ה כ"ז שְׁלֹא אָבֵד שְׂרִי פִּינּוּן דְּאִפְתִּי מְנוּמָחָה גְבָרָא וּק"ל.

ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה כֹּל שְׂרִיפָא וְכוּ' נִרְאָה לְר"י דְּגָרְסִינוּ כְּאֶחָד נִלְע"ד שְׁהוּקְשָׁה לְהֵם ע"פ שְׂיִטְתָם מֵה שְׁהוּקְשָׁה לְרִשׁ"י דְּמֵאֵי מְשַׁנֵּי לְאִמְחוּי גְבָרִי בְּעֵינֵי ג' ב"א הָא אִפְתִּי לֹא אִסִּיק אֲדַעְתִּי דְּלֹא מְהַי בְּחוּלֵי א' וְגַם בְּמִסְקָנָא סְפוּקִי מְסַפְקָא לְרַב פְּפָא וּלְשִׁיטְתָם ל"ל כַּמ"ש

רש"י לשיטתו דנקט ג' גברי לאורוי דאורי בג' חולאים דהא לדידהו דלא איתמחי גברי
אלא לחד לחש ע"כ אף בג' בני אדם ע"כ מייירי בחד חולי פיון שרפאם בחד לחש וזה
לא משתמע מג' ב"א דמייירי בג' אגרת דאדרבא י"ל בזה האגרת ריפא ג' ב"א לכך פתבו
דגרסינו כא' וכו' וא"כ שפיר משני דלא מחוי גברי בעינו כא' שיהא ג' אגרת כמו שסיימו
התוס' והא דקתני ג' ב"א משום דא"א למיתני כא' בלא ג' ב"א ודוק: והא שהקשו תוס'
לקמן אעפ"כ דליפשוט מהכא הוא משום דאל"כ ליתני בהדיא ג' קמיעין ולא יצטרך
למיתני ג' ב"א ולא כא' אף שאין זו סוגיא להקשות ליתני בהדיא דדרך התנא לקצר פאן
קשה שפיר קדא דהכי הוי מקצר טפי אי הוי תני בהדיא וגם הוי אשמעינו רבותא דאפי'
באדם א' מומחה גברא וגם הוי נקט אורחא דמילתא דסתם אדם א' יש לו חולי א' כמ"ש
רש"י משא"כ עכשיו דנקט ג' ב"א מחולי א' אין זה אורחא דמילתא וק"ל ובאמת לשיטת
רש"י אין מקום לקושיותם מפל הנה טעמי להיפך ובלא"ה לק"מ לשיטת רש"י כמ"ש
לעיל ודוק: בתוס' בד"ה תלתא קמיעין לתלתא גברי וכו' קשה לרשב"א וכו' דוק היטב
עד סופו נלע"ד ק' הרשב"א ותירוצו פאן עם קושית הרשב"א ותירוצו לעיל בעמוד
הקודם בד"ה אע"ג דלא מימחי קמיע המה סתירה גדולה דהנה יש להסתפק היכא
דמומחה גברא בג' קמיעי אם אח"כ רשאי לצאת בב' קמיעין ראשונים אם לא איתמחי
קמיעי מי נאמר שאיתמחי גברא גם למפרע ורשאי לצאת בהם מעכשיו או נאמר שלא
איתמחי רק מפאן ולהבא ובדבר זה יוקשה על הרשב"א ממ"נ אי סבר שאינו מומחה
למפרע א"כ מאי מקשה לעיל היכי משפכת וכו' עד וא"כ אגרת זו שכ' ודאי תועיל הא
נ"מ גדולה לב' אגרת הראשונות אם ה' מומחה כל הג' קמיעין ה' רשאי לצאת בהם
משא"כ עכשיו דלא איתמחי קמיע וגם לפ"ז מאי משני ונ"מ אם אבד המחאתו משמע ודאי
דאז האגרת שכתב בעת שהי' אז מומחה גברא ולא הומחה האגרת אסור לצאת בו קשה
למה דכמו שלא אמרינו מומחה למפרע פן נמי א"ל אבד המחאתו למפרע אלא ודאי
מוכח להדיא דס"ל להרשב"א דאמרינו מומחה גברא אף למפרע וא"ש הקושיא והתירץ
א"כ תימה גדולה מאי מקשה פאן אקמיע שלישי הא אף ב' קמיעות ראשונות נמי לא
איתמחי מטעם זה פיון דאיתמחי גברא גם למפרע ומכ"ש שאין מתרץ פלוס שפאו בבת
אחת מאי בכך פיון שהומחה גברא למפרע ודוק היטב פי לכאורה הוא קושיא אלימתא
אמנם נ"ל לתרץ בטוב טעם שגם בזה הנה מחולקים שיטת התוס' משיטת רש"י שרש"י
כ' בהדיא לקמן שאין הדבר תלוי במזל רק בהכמה ונתוס' ע"כ ס"ל שהמחאת גברא
תלוי במזל וא"כ לא אמרינו ודאי למפרע אלא מעכשיו דדילמא מהיום נתגבר מזלו אמנם
מעט שנעשה מומחה אז ודאי אף כל האגרת שכתב קודם לכן ודאי מעכשיו יועילו ורשאי
לצאת בהן אף שהקמיע דהיינו האגרת לא הומחו פיון שמזל של הרופא גובר עכשיו
לכך מקשין התוס' שפיר וכן מתרצין שפיר שנ"מ שאם יאבד המחאתו ואז אף האגרת
שכתב פכר קודם אבידת המחאתו שוב לא יועילו מחמתו אם לא הומחו האגרת פיון
שאבד מזלו מעכשיו אמנם אם הומחו האגרת דהיינו שהועילו ג"פ בעת שלא הומחה
גברא עדיין כמ"ש הרשב"א פאן דאל"ה לא הומחה קמיע וא"כ אף אם יאבד המחאתו
רשאי לצאת בהאגרת וכן דבריו שפכאן א"ש להך שיטה דבשלמא ב' קמיעות ראשונות
שפיר הומחו לענין שיועיל אף אם אבד המחאתו דלענין אחר לא נ"מ בהומחה קמיע
כמ"ש לעיל משום שהועילו קודם שהומחה גברא וכנ"ל אכל בג' שפכר הומחה מנא

ידעינו שהנמחה קמיע להועיל אף אם אבד ומשני שפיר ועולין בשיטה א' ודוק: וא"כ לפ"ז לשיטת רש"י שכתב דאין הדבר תלוי במזל אלא בחכמה אין מקום לקושית הג"ל ולא לתירוץ ולא שיקף כלל אבד המתאוו לשיטתו ואין מקום לק' המהרש"א לקמן ודוק: בד"ה תלת תלת זימני המ"ל וכו' נראה שמחנך למעלה על מה שהקשו קמיע ג' היכי איתמחי ונדקו לתרץ וקשה דילמא באמת לא אמר איתמחי קמיעי אלא לב' ראשונות ע"ז כ' המ"ל וכו' אלא דעיקרו בא להשמיענו שאף הג' מנמחה והיינו בגוונא שכ' לעיל ודוק: ובתוס' לקמן מה שהקשו על רש"י פבר פירשנו לעיל בכמה אופנים אמנם מה שהקשה המהרש"א אתוס' שהיו להו טפי להקשות בפשיטות תמוה לי דאדרבא זה פשיטות טפי ולא רציתי להאריך ודוק וגם עוד לאל מילין מה שחדשתי בהלכה זו אלא שאין להאריך יותר ודי בזה מחמת טירדת תלמידים: דף סב ע"ב בגמרא וברש"י בד"ה ואי אמרת זה פליטין והאי קרא וכו' נ"ל דבא לפרש מאי דמקשה אמאי לא הודו לו למה לן לאסור דבר תענוג וגם מאי תלי בקרא אי יש לאסור תענוג או לא לכך פירש"י פנין שנביא הוכיחן על זה ומאי תוכחה על תענוג שאין בו איסור וצ"ל פנין שנביא נביא להן על הפורעניות לא הי' להן לילך אחר תענוג מכ"ש כשפא הפורעניות שאסור התענוג וא"כ אמאי לא הודו לאסור אחר חורבן וק"ל: אמנם לפ"ז תמי' טובא מאי משני אלא פל מדי דאית בי' תענוג ולית בי' שמחה וכו' א"כ מאי הוכיחן הנביא מעיקרא מאי סבר שהקשה מזה ולבסוף מאי סבר שמשני שאינו חושש לזה וביותר תמוה דהא הך קושיא גופא שמקשה לקמן היינו דכתיב לכן עתה יגלו וכו' קשה גם כן וכי משום שעושין תענוגים דלית בי' שמחה יגלו וכו' ונראה שגם זה פנונת רש"י לתרץ לס"ד דמקשה דמש"ה יגלו שלא היו משגיחין על הפורעניות אמנם למאי דמשני קשה ונ"ל שבזה יומשך מאי דקאמר אח"כ השוכבים על מטות שן וכו' וזהו סיום התירץ ר"ל לעולם מדי דלית בי' שמחה לא גזרו וא"ת מאי הוכיחן שפי' לסיפ' דקרא וכו' עד אלו בני אדם שאוכלין ושותין ודובקים וכו' ר"ל שע"י אכילה ושתי' ותענוגים שהיו עושין זה עם זה באים לאיסור אשת איש וזה עיקר תוכחתו מתחילה ראשית שמנים וכו' השותים וכו' וע"י פן השוכבי' וכו' ודוק: דף סג ע"א בגמ' ופליגא דשמואל פירש"י הך דקתני וכו' לכאורה נראה ודאי דבא רש"י לפרש דמתניתין לא פליג אשמואל דאף דלא קאי קרא לימות המשיח רק לעוה"ב אפ"ה מוכח שהן גנאי רק לישנא דקתני בכריתא לימות המשיח פליג אבל לפ"ז לא מתפרש לא"ד מאי דמתרץ ר"א אף לימות המשיח אין בטילין ור"ל וקרא קאי לעוה"ב מאי בכך סוף סוף מוכח שהן לגנאי לכן צ"ל דאם קאי על עוה"ב אין ראי' לעוה"ז שהן לגנאי דשאני עוה"ב שאין בו כלל תכשיטין ג"כ אלא צדיקים יושבין וכו' וא"כ גם מתניתין דמייתי ראי' מינ' פליג אשמואל אלא דאמתניתין לא הי' יכול לומר פליגא דשמואל די"ל דסבר כר"א דבאמת אין ראי' משם משום דקאי לעוה"ב אבל בכריתא אמר ר"א משום שאין צריכין משמע דמודה לת"ק דקאי לימות המשיח פליגא אשמואל אמנם לא"ד דבאמת ר"א משני הכי היינו ר"א כשמואל ודוק: בגמ' א"ר ירמ' אר"א ב' ת"ח המחדדין וכו' עד למיימינים בה וכו' עמ"ש בחידושים שלי על תהלים דברים נאים על שיטה זו: ע"ב בתוס' בד"ה בירית תחת אצעדה עומדת וכו' לכאורה אין מקום לק' התוס' די"ל דרש"י פי' פן לפי המסקנא שהוא מוכרח גם לפי התוס' לכאורה כסברת רש"י דאל"כ למה בירית שרי לצאת לפי המסקנא לפירושים והי' נ"ל לכאורה

לומר פֶּאן שְׂבָאָמַת הַתּוֹס' לֹא לְאַפְלוּגִי עַל פִּירֵשׁ"י אֲתוּ רַק שְׁהוֹסִיפוּ לְפָרֵשׁ לְפִי הֵה"א אֲמָנָם בְּלִבְד שְׂאִין לְשׁוֹנָם מוֹרָה פֶּן דְּבָרֵי הַתּוֹס' פֶּאן לְעִיל בְּדַף ס' ע"א מִשְׁמַע לְהִדְיָא שְׂבָאָמַת חוֹלְקִין אַף לְפִי הַמִּסְקָנָא וְטַעַם דְּבִירִית שְׂרִי מִשׁוּם שְׁהוּא טְהוֹרָה לְפִי הַמִּסְקָנָא ר"ל פִּינּוּן שְׂאִינוּ תִּשְׁמִישׁ אָדָם וְלֹא תִּכְשִׁיט לְנוֹי לֹא אֲתִי לְאַחוּי וְעַמ"ש שֶׁם פִּי' קוֹשְׁיָתָם וְתִירוּצָם וְגַם לְתַרְץ פִּירֵשׁ"י ע"ש וְלֹא רְצִיִּיתִי לְכַפּוֹל הַדְּבָרִים אֲמָנָם מ"ש הַמְהַרְשָׁ"א לְגַמְגָּם אִפִּירֵשׁ"י דל"ל לְפָרֵשׁ דְּלֹא שְׁלֵפָא וּמְחוּי מִשׁוּם דְּלֹא מְגַלָּה שׁוֹקָה תִּיפּוּק לִי פִּינּוּן שְׂאִינוּ תִּכְשִׁיט לְנוֹי לֹא מְחוּי לֹא יִדְעָתִי מֵאִי קוֹשְׁיָא הֵגַם לְפִי הַתּוֹס' מְוַכְרְחִין לְסַבְרָא זֹאת בְּמִסְקָנָא כַּמ"ש וְדַאי רֵשׁ"י לֹא ס"ל פֶּן דָּאָף שְׂאִין עֲשׂוּי לְנוֹי זִימְנִין דְּהוּי שֶׁל זָהָב וּמְחוּי כַּמ"ש רֵשׁ"י גַּבִּי שְׁלֵשֶׁלֶת שֶׁג"כ אִינוּ לְנוֹי רַק לְתִשְׁמִישׁ אָדָם וְאַפ"ה גְּזַרְיָנוּ דִּילְמָא שְׁלֵפָא וּמְחוּי פִּינּוּן שְׁהוּא שֶׁל זָהָב וְאַפ"ה אִין עֲשׂוּי לְנוֹי פִּינּוּן שְׁהוּא בְּמַקּוּם מְוַצְנַע שְׁנָה הַחִילּוּק בֵּין אֲצַעְדָּה לְבִירִית שְׂאֲצַעְדָּה אַף שְׁהִיא תִּשְׁמִישׁ פְּלִי פִּינּוּן שְׁהוּא גַם לְנוֹי שְׁהוּא מְלַמְעָלָה טְמָא מִשׁוּם תִּכְשִׁיט מִשְׂא"כ בִּירִית אֲבָל וְדַאי אִם הוּא שֶׁל זָהָב אוֹ שְׂאָר דְּבָר חֲשׁוּב לְמָה לֹא שְׁלֵפָא וּמְחוּי כְּמוֹ שְׁלֵשֶׁלֶת וְאַפְשָׁר שְׂפּוֹנוּת הַמְהַרְשָׁ"א לומר שְׁלֵפִי פִי' הַתּוֹס' הוּי לְהוּי לְהַקְשׁוֹת אַף זֶה אַרְשׁ"י תַּדַּע שְׂקָאֵי אַדְבָרֵי הַתּוֹס' וּמִקְשָׁה אַרְשׁ"י אֲמָנָם אַף זֶה אִין קוֹשְׁיָא אַף שֶׁכּ הַתּוֹס' סְבָרָא זֹו לְתַרְץ פִּירוּשָׁם אֵינָה מְוַכְרַחַת לְהַקְשׁוֹת אַרְשׁ"י וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה מְנִין לְאַרְיָג כ"ש טְמָא וְכו' וַא"ת וְאַפְתִּי בְּגַד כ"ש לְמָה הוּא טְמָא וְכו' לְכַאוּרָה אִינוּ נִמְשָׁף מְלַמְעָלָה וְתַמּוּהָ לְשׁוֹן וְאַפְתִּי אֲמָנָם כַּד דִּיִּיקַת הוּא נִמְשָׁף דְּוָקָא מְהַקּוּדָם דְּלִפְשׁוּטוֹ בַּגְמ' צ"ל דְּאַרְיָג כָּל שְׁהוּא הֵינּוּ שְׁהוּא חֲזוּי לְאַיְזָה דְּבָר לְלַבּוֹשׁ כֶּף דְּוָמִיָּא דְּתוּלָה בְּצַוָּאר בְּתוֹ לְקַמֵּן וְכוּן מִשְׁמַע מִפִּירֵשׁ"י לְקַמֵּן גַּבִּי אַרְיָג וְתִכְשִׁיט כָּל שְׁהוּ שְׂכַתְבַּת כְּלוּמַר דְּבָר קֶטֶן ר"ל פְּלִי לְבִישָׁה קֶטֶן פְּגוּן לְצַוָּאר אוֹ לְרַגְל וְכַתְבַּת פֶּן וּבְלִשׁוֹן כְּלוּמַר לְתַרְץ ק' הַתּוֹס' דְּחֻצְיוֹ דַּכ"ש מֵאִי הוּי וְלְדְבָרֵיו א"צ לְדוּחַק הַתּוֹס' שֶׁם וַא"כ גַּם פֶּאן לֹא ק' ק' הַתּוֹס' דְּוָדַאי בְּגַד לְלַבּוֹשׁ א"צ לְטַלְטֵל מְלֹא וְרִיקוֹן רַק פְּלִי מַעֲשָׂה וְתִשְׁמִישׁ אֲמָנָם לְפִי שְׁהַכְרִיחוּ שְׂשִׁקוּלִים הֵם עִם בְּגַד ג' עַל ג' ע"כ לֹא פְּלִי מְתוּקוֹן לְלַבּוֹשׁ הוּא רַק בְּגַד אַרְיָג כְּמוֹ בְּגַד גַּע"ג אֲלֵא שְׂכָאן אִין דַּעְתּוֹ לְהוֹסִיף דַּא"ל"ה אִין שְׂקוּלִים וּמְסַתְבַּר לְרַבּוּת פְּלִי שְׁלֵם וּמַנ"ל לְרַבּוּת גַּע"ג וַא"כ שְׂפִיר מְקַשִּׁים הֵא אִין מְטַלְטֵל מְלֹא וְגַם לְקַמֵּן גַּבִּי אַרְיָג וְתִכְשִׁיט כ"ש הַוָּרְכּוּ לְדַחוּק דְּלֹא כַּפִּירֵשׁ"י מִשׁוּם זֶה וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הֵאֵי בְּמַדְיָן כְּתִיב וְכו' ע"ש עַד סוּפוֹ וּמָה שְׁהַקְשׁוֹ ב' קוֹשְׁיָתָ עַל פִּירֵשׁ"י נִלְע"ד דְּחֻצָא בְּאַיְדָף מִיְתַרְצָא וְהוּא דַּס"ל לְהַגְמ' שְׂאִין לְלַמּוּד מַג"ש דְּבָגַד וְעוֹר רַק מָה שְׂכַתְבִּיב בְּהֵאֵי עַנְיָנָא דְּבָגַד וְעוֹר וּמַעֲשָׂה עֲזִים וּש"ד לְרַבּוּת וּלְמַעַט מָה שְׁהוּא בְּכָלֵל בְּגַד וְעוֹר וְאַיְנָף וּמָה שְׂאִינוּ בְּכָלֵל מִשְׂא"כ אַרְיָג וְתִכְשִׁיט דְּאֲתִי מְכָל פְּלִי מַעֲשָׂה דְּכְתִיב גַּבִּי שְׁלַל מְדִין שְׁהַתְנַדְּבוּ וְלֹא בְּהֵאֵי עַנְיָנָא לֹא אֲתִי מֵהֵאֵי ג"ש וּמְתוּרְץ גַּם קוֹשְׁיָא רֵאשׁוּנָה דְּלֵהֲכִי מְדִיִּיק ג"כ לְהַקְשׁוֹת הֵאֵי בְּמַדְיָן דַּאי הוּי מִקְשָׁה הֵאֵי בְּטוּמְאָת מַת כְּתִיב יְדַע שִׁי"ל הַג"ש דְּבָגַד וְעוֹר כְּמוֹ לְשָׂאָר מִיְלִי לְכָף הַקְשָׁה הֵאֵי בְּמַדְיָן כְּתִיב ר"ל בְּשְׁלַל מְדִין וְלֹא בְּהֵאֵי עַנְיָנָא דְּבָגַד וְעוֹר וּמַנ"ל טוּמְאָת שְׂרָץ וְדוּק: אֲמָנָם תִּירְץ הַתּוֹס' קֶשֶׁה מְאֹד עַל פִּירֵשׁ"י דַּמְנ"ל גַּם טוּמְאָת מַת דְּהֵא שֶׁם לֹא כְּתִיב כָּלֵל טוּמְאָה וְטְהַרָה וּבִיּוֹתֵר לְעִיל גַּבִּי וְאַלּוּ אֲצַעְדָּה טְמָאָה פִּירֵשׁ"י דְּכְתִיב בְּמַדְיָן אֲצַעְדָּה וְצָמִיד וְכְתִיב תַּתְחַטָּאוּ הוּא תִּימָה גְּדוּלָה שְׂאֲצַעְדָּה וְצָמִיד נְמִי כְּתִיב גַּבִּי שְׁלַל מְדִין שְׁהַתְנַדְּבוּ וְסִיִּים כָּל פְּלִי מַעֲשָׂה וְלֹא כְּתִיב שֶׁם כָּלֵל תַּתְחַטָּאוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְגַם לְפִי הַתּוֹס' קֶשֶׁה אַגְמ' לְעִיל מֵאִין פְּשִׁיטָא לִי דְּאַצְעָדָה טְמָאָה וְע"כ צ"ל לְפִי הַתּוֹס' דְּסָמוּף אַמְסָקָנָא דְּהֵכָא

דגמר פלי פלי והוא דחוק אמנם לפירש"י קשה ולומר דקאי אמאי דכתיב תתחטאו אתם ושביכם וגם אלו הפלים היו בכלל השבי ז"א שפירש"י בן חנניאל והוא מוכרח דשבי היינו בני אדם וכן פירש שם אשביכם תתחטאו לכן ע"כ צ"ל לפירש"י דנפקא מהא דאמר אלעזר הפהו אף את הנזב וכו' אף במי נדה יתחטא ונזב לא הי' להם יותר אלא מאי דחשיב גבי שלל מדין שהרי פתיב פל איש אשר נמצא אתו פלי נזב וחשיב אילו וכל פלי מעשה וע"כ אהנה קאמר במי נדה יתחטא ודוק: דף סג ע"ב בתוס' בד"ה ר' ענני בר ששון נר' דהלכה כרעב"ש וכו' עד דתנא הוא ופליג ועוד דבשל סופרים וכו' והוא תמוה כמ"ש המהרש"א ופירושו מלבד שהיה דחוק הוא תמוה דלמה לתוס' לכתוב תירץ הגמ' אקושיות הגמ' ולא הוי להו למיכתב אלא דבשל סופרים וכו' אבל הו' שלא יקשה ממשנה ותירצו דתנא הוא ק' הגמ' ותירצו ולפי פשוטו הי' נ"ל לומר משום דרעב"ש קאמר משמ' דתנא ורב פסק מהמשנה ואפשר דלא שמיע לי' מריב"י אבל הוא דוחק לכן נ"ל ע"פ דאמרינו בפ' במה טומנין ר' התיר להטמין את הצונן וכו' עד ה' מקמי דשמעה מר' ישמעאל ברבי יוסי ה' ב' דשמעה הדר בי' וכו' עד ואמר ר' פבר הורה זקן והדר בי' ואמרינו נמי ה' ב' וראה וכו' משמע שם מפורש שלא רצה תמיד לחלוק על ר' ישמעאל בר' יוסי והדר מן שמעתי עבירו א"כ ה' נמי מאן סתמי' למשנה רבי כמו ה' אמרינו נמי דסתמי' קודם דשמעה משמ' דר"י ב"י להתיר ובת' דשמעה נדאי הדר בי' ומשנה לא זזה ממקומה או אפשר לא שמע פלל נאי הוי שמע הוי הדר בי' נדאי כמו שם ועוד דבשל סופרים וכו' ר"ל בין רב לרעב"ש אע"ג דהלכה פרב באיסורי היינו לגבי דשמואל אבל לגבי רעב"ש דלא איפסק הילקתא וכל היכא דלא איפסיק הילקתא אזלינו בשל סופרים אחר המיקל נמצא בשני טעמים הללו סותרין דברי המחמירין משני טעמים חדא דהלכה כסתם משנה ועוד דהלכה פרב באיסורי כמ"ש הרא"ש ע"ש ובב' טעמים הללו נסתרין ואדרבא יש ב' טעמים להיתר פן נ"ל ברור בדברי התוס' ויש לפסוק פן ודוק: בא"ד דבבבבב המעורבת ליכא שום חידוש וכו' והוא תמוה כמ"ש המהרש"א ע"ש ותירצו מלבד שהוא דחוק בדברי התוס' אין מקום קושיא שדדד התנא לנקוט סיפא היפוכו דרישא אף שהוא נשמע מדיוק דרישא כמ"ש התוס' בכל הש"ס וכאן גופא מוכח ממחט וטבעת אמנם נ"ל דאדרבא מראיות המהרש"א מתפרשין דברי התוס' בטוב טעם ולשון והוא פי נדאי ראיותיו חזקות דרב אוסר אפילו להתקשט בבית משום שלא תרגיל בהם כמ"ש רש"י וא"כ קשה טובא למה נקט רב שאסורה לצאת בהם לחצר פיון דאפי' בבית אסורה להתקשט בהם והל"ל שאסורה להתקשט בבית אף אם תאמר שאין חילוק עכ"פ פיון שאסורה להתקשט פלל לא שייך לומר שאסורה לצאת בהם לחצר פיון שמתחילה אסורה להתקשט בהם בבית קודם יציאתה ואיך תצא אף דמשפחת שהתקשטה קודם שבת למה לי למיכפל למיתני בדוחק הל"ל מתחילה אסורה להתקשט בהם וצ"ל לאשמעינו פח דהיתרא דלרעב"ש שרי אף לצאת לחצר וכת דהיתרא עדיף נאי מייירי בבבבב מעורבת ליכא שום חידוש ולא הוי פח דהיתרא פלל והדרא קושין לדוכתא דליתני פרב אסורה להתקשט בהם כמ"ש ודוק: דף סה בגמ' ר' ינאי נפיק בהו לכרמלית וכו' ע"ז לא פירש"י פלל ונ"ל לפירש"י דר' ינאי נדאי לא הי' קשור ולא מיהדק אלא דמש"ה הוי נפיק שס"ל שלא אסרו אלא לר"ה אבל לכרמלית שרי וכן משמע הלשון לכה חלקו על פל דורו ולא אמר חביריו כמו לר' יוחנן משום שכ' התוס' לעיל

בְּרֵאשִׁי דְלִדְיָהוּ וּבְדַאי הָיִי פְרָמְלִית כְּמוֹ ר"ה וְתַמִּיר מִחֲצַר שְׂאִינָה מְעוֹרְבֶת וּלְכ"ע אָסוּר
מִשֶּׁא"כ לר' יוֹחֲנָן דְּהָיִי מִיָּדִי דְתַלִּי בְּסִבְרָא חֲדָשָׁה בְּמִיְהִדָּק וְלֹא מִיְהִדָּק כְּמוֹ שְׁפִירֵש"י
וּמִכ"ש כְּפִי מַה שְׁנִפְרָשׁ בְּפִירֵש"י שְׁחֻלְקוֹ עָלָיו מִשּׁוּם שְׁסִבְרֵי כְּרַב לְעִיל וְאָסוּר לְבַה"מ
דְּהָיִי מִיָּדִי דְתַלִּי בְּפִלּוּגְתָא לְעִיל לְכָף לֹא חֻלְקוֹ אֲלֵא חֲבִירֵי שְׁסִבְרֵי כְּרַב וְדוּק: בְּרֵש"י
בד"ה הָא דְמִיְהִדָּק וְכוּ' עַד וְלֹא בְּעֵי קִשְׁיָהּ וְכוּ' וְהָא דְחֻלְקוֹ עָלָיו חֲבִירֵי צ"ל דְּאִינָהוּ
ל"ל הָא סִבְרָא וּק"ל: בַּא"ד וְאִמָּאי קְאָמַר לְבִי מְדַרְשָׁא וְלֹא לר"ה וְכוּ' עֵינָן בְּמַהֲרָש"א
שְׁהַקְשָׁה קִנְשָׁיָא תַּמִּירָה לְפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁעֵיקָר הַקְּנֻשָׁיָא אִמָּאי קְאָמַר לְב"מ שְׁהוּא דוֹחֵק וְלֹא
מְפָרֵשׁ אַחֲלוּקִין כְּמ"ש וְלַעֲנִיד בַּלֵּא"ה א"א לְפָרֵשׁ כְּף דְּלִיקְשֵׁי אֲאִסוּר וּפְרִיָּהּ וְהָא תְּנִי
רַב"י בְּקִשּׁוּר מוֹתֵר דַּא"כ קִשָּׁה טוּבָא אִמָּאי נָקֻט וְהָא תְּנִי רַב"י וְכוּ' הָיִי לִי לְמַפְרָף
מִמִּתְנִיתוֹן דְּקִתְּנִי בְּמוֹף שְׁבָאָזְנָה וְאִדְרַבָּא בְּלֵא רַב"י קִשָּׁה טְפִי וַא"כ אֵין כָּאֵן מְקוּם לְפָרֵשׁ
כְּמ"ש הַמַּהֲרָש"א וְגַם פִּירֵש"י א"א לְפָרֵשׁ כְּפְשׁוּטוֹ וְגַם בַּלֵּא"ה הוּא דוֹחֵק לְפָרֵשׁ ק' הַגְּמ'
אִמָּאי לֹא קְאָמַר לר"ה שְׁהוּא דְּחוּק וְגַם מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא לֹא הִי קִשּׁוּר וְגַם לְפִירֵש"י
אִמָּאי לֹא מְקַשָּׁה פִּינּוֹן שְׁהִי קִשּׁוּר וְגַם הַבַּה"מ לֹא הִי ר"ה מְפָסִיק לְמָה חֻלְקוֹ עָלָיו חֲבִירֵי
דַּא"ל שְׁחֻלְקוֹ אִמָּאי שְׁלֵא נְפִיק לר"ה שְׁמָא לֹא הִי צְרִיָּהּ וַא"ל שְׁהִי נוֹטְלוֹ בְּעַת שְׁנִפְק
לר"ה עֵיקָר חֲסַר בְּשֻׁלְמָא הַגְּמ' י"ל דְּמִדְּקָדֵק עַל הַלְשׁוֹן לְעִיל אֲבָל עַל חֲבִירֵי לֹא שְׁנִיָּהּ
זֶה לְכֹן נ"ל בְּרוּר דְּהָא דְּפִירֵש"י ל"א דר"י קִשּׁוּר הָיִי ר"ל לְפִי הַמְּסַקְנָא אֲבָל הַמְּקַשֵּׁן הָיִי
ס"ד דְּלֵא הִי קִשּׁוּר כְּלָל וְהוּא נְפַק רַק לְבַה"מ דְּסוּבְר כְּרַעַב"ש לְעִיל שְׁפַל שְׁאָסוּר לר"ה
מוֹתֵר לְחֲצַר אַף לְשְׂאִינָה מְעוֹרְבֶת לְפִי תוּס' לְעִיל וְבַה"מ הָיִי בְּחֲצִירוֹ לְכָף חֻלְקוֹ עָלָיו
חֲבִירֵי דְּסִבְרֵי כְּרַב וּלְכָף נָקֻט חֲבִירֵי וְלֹא כָּל דוּרוֹ כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל וְע"ז מְקַשָּׁה אַר'
יוֹחֲנָן וְהַתְּנִי רַב"י וְכוּ' וַא"כ אֵיךְ נְפִיק אַף לְבַה"מ הָא סַתְּם מְשֻׁנָּה כְּרַב וַא"ר יוֹחֲנָן הִלְכָה
כְּסַתְּם מְשֻׁנָּה וְע"ז כ' רֵש"י וַא"ל דְּקִשּׁוּר הִי א"כ אִמָּאי אָמַר לְבַה"מ וְלֹא אָמַר אַף לר"ה
וּמָאי חֲזִידוּשׁ דְּנִפְק לְבַה"מ וּבְנוּדַאי שְׁקַשָּׁה ג"כ אִמָּאי חֲלוּקִין עָלָיו חֲבִירֵי אִם הִי קִשּׁוּר
וּנְפַק לְבַה"מ אֲלֵא שְׁאֲתַחֲלִיָּה תְּכַף ק' מָאי קְאָמַר דְּנִפְק לְבַה"מ אֲלֵא ע"כ שְׁלֵא הִי קִשּׁוּר
וַא"כ אֵיךְ נְפַק לְבַה"מ וּמְשַׁנֵּי שְׁהִי קִשּׁוּר וְלֹא מִיְהִדָּק וְאִיהוּ סִבְר דְּכּוּלֵי הָאֵי לֹא גְזַרְיָנָן
לְבַה"מ וְאִפ"ה חֻלְקוֹ עָלָיו חֲבִירֵי אַף לְבַה"מ וְדוּק: ע"ב בְּרֵש"י בַּד"ה וְסִבְר שְׁמָא יָרְבוּ
הַנוֹטְפִין וְכוּ' עַד וְאַנִּי קַבְּלִיתִי מֵר' הִלְוִי וְכוּ' עַד וַא"א לְהַעֲמִידָהּ וְכוּ' וְהָא שְׁלֵא הַקְשָׁה לְפ"ז
מָאי מְהֵנִי הַמְּקוֹנְאוֹת כְּמ"ש הַתּוֹס' נ"ל דְּרֵש"י תִּיקוֹן זֶה בְּפִירוּשׁוֹ לְעִיל בְּעַמּוּד הַקּוֹדֵם
בַּד"ה וְעַבִּיד לְהוּ מְקוֹנְאוֹת שְׁכ' שֶׁל מִים מְכּוֹנְסִין אוֹ סְמוּף לְנִהָר וּמְמַשִּׁיף לְתוֹכָן מִי הַנִּהָר
ר"ל לְפִירוּשׁ שְׁלוֹ שְׁנַרְאָה בְּעֵינָיו עֵיקָר כְּמ"ש כָּאֵן לֹא הִי צְרִיָּהּ לְהַמְשִׁיף כִּי יִתְמַלֵּה
מִהַנוֹטְפִין וְיִטְהַר בְּמְכּוֹנְסִין בְּאִשְׁבוּרָן וּלְפִירֵשׁ שְׁקִיבֵל מִרְבִּינוּ הִלְוִי וּבְדַאי הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ
פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים כָּאֵן כִּי הִבְרִיָּתָא שְׁמַבִּיא רֵש"י אֲפִשֵׁר דְּלֵא שְׁמִיעֵ לִי אֲבָל כָּאֵן עַכ"פ
הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ וּמְפָרֵשׁ רֵש"י לְשִׁטְתוֹ שְׁהַמְשִׁיף לְתוֹכָהּ מִי הַנִּהָר קוֹדֵם שְׁהִי הַגְּשָׁמִים וְאַף
שְׁלֵא הַפְּסִיקוֹן אַח"כ לֹא הִי מִים חַיִּים י"ל דַּעַכ"פ בְּהַמְקוֹנָה לֹא רַבּוּ נוֹטְפִין שְׁהִי
מְלֵא מִים חַיִּים מִן קוֹדֵם הַגְּשָׁמִים וְדוּק: בְּרֵש"י בַּד"ה אֲלֵא פְּרַת בְּיוֹמֵי תַּשְׁרִי וְכוּ' וְאַנִּי
שְׁמַעְתִּי בְּכּוֹרוֹת וְכוּ' עַד לְהִיּוֹת זָב וְזָבָה טוּבְלִין בְּהוֹכּוֹ וְהוּא תְּמוּהָ לְכַאֲוָרָה כְּמ"ש
הַמַּהֲרָש"א דְּזָבָה א"צ מִים חַיִּים כְּמ"ש רֵש"י וְפִי הַמַּהֲרָש"א תְּמוּהָ מְאֹד דְּלִמָּאי נָקֻט כְּלָל
זָב וְזָבָה דְּשָׁם לֹא קָאֵי אַף עַל גַּדָּה רַק לְכָל טוּמְאוֹת בְּעוֹלָם וְהִל"ל סְתָמָא לְהִיּוֹת טוּבְלִין
בְּהוֹן וְגַם פְּירוּשׁוֹ בַּנ"מ בֵּין הַפְּירוּשִׁים הוּא דְּחוּק מְאֹד דְּמָאי נְפַקוּתָא בְּזֶה פִּינּוֹן שְׁהַשׁוֹרֵשׁ

אָחַד אָמַנְם נלע"ד בְּרוּר שְׁאִין פֿאַן פֿלל גִּימְגוּם פֿי רש"י בֵּא לְפָרֵשׁ לְפִי קַבְּלַת ר' הַלּוּי כּמ"ש לְעֵיל בְּשִׁלְמָא בְּרִינְתָא לֹא שְׁמִיעַ לִי וְהִי סְבוּר שְׁאַף זָבָה צָרִיכָה מִיָּם חַיִּים אָבֵל הִיכָא הִי מְפָרֵשׁ פֿשוּטֵן שֶׁל דְּבָרִים פֿאַן דְּמִשְׁמַע לְהִדְיָא כּפִירֵשׁ"י דְּעֵיקָר הַקְּפִידָא מִשּׁוּם זַחִילָה וְאַשְׁפּוֹרֵן הוּא דְּאִי מִשּׁוּם מִיָּם חַיִּים מֵאִי שְׁיִיף הַלְּשׁוֹן מְטַהֵר בְּזוּחְלִין מִשְׁמַע שְׁמַטְהַר טְמֵאִים בְּזוּחְלִין אַף לֹא בְּאַשְׁפּוֹרֵן דֹּא"ה מֵאִי לְשׁוֹן בְּזוּחְלִין דְּהָא אַף בְּאַשְׁפּוֹרֵן אִינוּ מְטַהֵר וְהַל"ל אִין הַזּוּחְלִין מְטַהֵר זָבִין אֲלֵא פֶּרֶת וְכוּ' וְכִי נֹאמֵר שֶׁר' הַלּוּי הִי מְפָרֵשׁ דְּבָרִים שְׁאִין מִתְקַיְיֵמִין לְזֶה כ' רש"י וְנֹאנִי שְׁמַעְתִּי ר"ל ע"פ הַפִּי שְׁשַׁמְעַתִּי לְעֵיל שְׁמַעְתִּי לְפָרֵשׁ גַּם פֿאַן דְּלְשׁוֹן מְטַהֵר הֵינּוּ לְשׁוֹן בִּיטוּל שְׁהַנּוֹטְפִין נְעֻשִׁין טְהוּרִין פֿמוּ זוּחְלִין לְהִיּוֹתֵם מִיָּם חַיִּים מְטוֹהֲרִין וְהֵינּוּ דְּכַתֵּב זָב וְזָבָה דְּלִפְנֵי ר' הַלּוּי וְדֹאִי הִי סְבַר דְּאַף זָבָה צָרִיף מִיָּם חַיִּים וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה דְּאָמַר שְׁמוּאֵל נִהְרָא מְפִיפִי' מִתְבָּרַךְ וְכוּ' עַד וי"ל פְּדָאמַר בְּמַסְכַּת תְּעַנִּית וְכוּ' וְלְכַאוּרָה הוּא תְּמוּזָה דֹּא"כ בְּמֵאִי פְּלִיג רַב אֲשַׁמוּאֵל דְּהָא אַף לְשַׁמוּאֵל סְהָדָא רַבָּא פֶּרֶת אֲמִיטָרָא וְהִי נ"ל לְפִי פֿשוּטוֹ דְּלִדְיָדִין אַף בְּלֵא גֶשֶׁם יְכוּל לְהַתְבָּרַךְ מְפִיפִי' וְא"כ לִיכָא סְהָדָא רַבָּא אָבֵל כַּד דִּינְקַת זֶה אִינוּ דֹּא"כ קֶשֶׁה לְשַׁמוּאֵל ק' הַתו' לְהַפֵּךְ דְּהָא קֹא חֲזִינָן דְּבְלֵא גֶשְׁמִים הֵם תְּמִיד קְטַנִּים וְגַם סְמִיכַת וְאוּר"ת לְכָאן הוּא דְּחוּק לְפִי פֿשוּטוֹ וְלְשׁוֹן וְאוּר"ת בּוֹאוּ מִשְׁמַע שְׁנַמְשֵׁף מִהַקּוּדָם לְכֹן נלע"ד בְּרוּר דְּבִאָמַת הוּא פֿן שָׂרֵב לֹא פְּלִיג פֿלל אֲשַׁמוּאֵל אֲלֵא הַמְשֵׁף הַדְּבָרִים דְּאַבּוּהָ דְּשַׁמוּאֵל סְבַר פֿרַב דְּמִתְבָּרַךְ מִהַגֶּשְׁמִים אֲלֵא שְׁאֵם בְּשַׁעַת גֶּשְׁמִים מִתְבָּרַךְ מְפִיפִי' א"כ אִין חֲשֵׁשׁ מְזֶה לְכַף קֹאמַר וּפְלִיגָא ר"ל אַבּוּהָ דְּשַׁמוּאֵל פְּלִיג אֲשַׁמוּאֵל דְּאָמַר נִהְרָא מְפִיפִי' מִתְבָּרַךְ דְּלִדְיָדִין אַף אִם יִסְבּוּר פֿרַב לֹא הִי צָרִיף לְמַעַבְד מְקוּנְאוֹת אָבֵל רַב וְדֹאִי אִין שׁוּם הַכְּרַח לֹאמַר דְּפְלִיג אֲשַׁמוּאֵל וְא"כ שְׁפִיר נְמַשֵּׁף הָךְ וְאוּר"ת דְּהַלְכָה פֿשַׁמוּאֵל מִהַקּוּדָם דְּלִפִּי פֿשוּטוֹ דְּרַב פְּלִיג אֲשַׁמוּאֵל וְדֹאִי אִין הַלְכָה פֿשַׁמוּאֵל דְּהִילְכְתָא פֿרַב בְּאַיְסוּרֵי מַכ"ש הִכָּא דְּאַבּוּהָ דְּשַׁמוּאֵל נְמִי סְבַר פֿרַב אָבֵל בְּתַר שְׁפִתְבוּ הָךְ וי"ל וְכוּ' וְרַב לֹא פְּלִיג אֲשַׁמוּאֵל שְׁפִיר פֿסַק ר"ת דְּהִילְכְתָא פֿשַׁמוּאֵל וְכֹן הַלְכָה לְפַמ"ש וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה הַקִּישְׁעַ יוֹצֵא בְּקַב שְׁלוֹ פ"ה וְכוּ' עַד וְאִינוּ נְסַמֵּךְ עָלָיו וְכוּ' ע"ש פֶּתַב הַמְהַרְשֵׁ"א שְׁעֵיקָר הַגִּירָסָא לְהַגִּי' וְהוּא נְסַמֵּךְ עָלָיו וּמְזֶה יוֹצֵא לוֹ קוֹנְשֵׁיָא עֲצוּמָה דֹּא"כ אֲמַאי לֹא מְטַמֵּא מְדָרְס לְאַבְיִי וְלַעַנ"ד נִרְאָה בְּרֵאוּת רַבּוֹת שְׁעֵיקָר הוּא גְּגִירָסָא שְׁלִפְנֵינוּ חֲדָא קוֹנְשֵׁיתוּ עֲצוּמָה וּבִיּוֹתֵר מַמ"ש הוּא שְׁהוּא כ' לְאַבְיִי קֶשֶׁה וּבִאָמַת אַף לְרַבָּא קֶשֶׁה שְׁהַרִי רַבָּא לֹא מְטַמֵּא מְדָרְס אֲלֵא פֿשֵׁישׁ לוֹ בֵּית קִיבּוּל פֿתוּתִין שְׁאַז נְסַמֵּךְ עָלָיו לְפַעְמִים אָבֵל פֿשֵׁאִין לוֹ בֵּית קִיבּוּל ע"כ גַּם רַבָּא מוֹדָה שְׁאִינוּ טְמֵא מְדָרְס דְּאִי הוּי טְמֵא מְדָרְס הִי גַם טְמֵא מִתְּשַׁהֲפֵלל בְּיַדֵּינוּ פֿל הַטְּמֵא מְדָרְס טְמֵא מִתְּכַמ"ש הַתוֹס' לְקַמֵּן בּד"ה רַבָּא אָמַר ע"ש וְא"כ מוֹכַח שְׁאִינוּ נְסַמֵּךְ עָלָיו פֿלל אַף לְפַעְמִים דְּאִי הוּי נְסַמֵּךְ לְפַעְמִים הִי טְמֵא מְדָרְס לְרַבָּא וְזֶה הוֹכַחָה גְּדוּלָה שֶׁא"א לְגִרוּס פֿלל וְהוּא נְסַמֵּךְ דְּלַפּוּם רַהִיטָא הֵייתִי סְבוּר לֹאמַר שְׁאַף הַגִּירָסָא זֹאת מִתְקַיְיֵם שְׁנְסַמֵּךְ הֵינּוּ לְפַעְמִים וּמֵאן דְּגָרַס אִינוּ נְסַמֵּךְ הֵינּוּ בְּרוּב כּמ"ש רש"י בַּגְמ' גְּבִי אַבְיִי וְרַבָּא אָמַנְם לְפַמ"ש מוֹכַח דְּבְלֵא פֿתִיתִין אִינוּ נְסַמֵּךְ עָלָיו פֿלל ע"כ א"א לְגִרוּס אֲלֵא כּמ"ש לְפַנֵּינוּ וְאִינוּ נְסַמֵּךְ עָלָיו וְדוּק וְכֹן מוֹכַח מִדְּבָרֵי רש"י פֿעַמִּים וְשֶׁלֶשׁ חֲדָא דְּבַגְמ' גְּבִי אַבְיִי וְרַבָּא כ' רש"י בְּפִירוּשׁ דְּקַסְבַּר לֹא לְסְמִיכָה עֵבִיד אֲלֵא לְתַכְשִׁיט ר"ל שְׁיִסְבְּרוּ שְׁיֵישׁ לוֹ רְגֵל הוֹלֵךְ בּוֹ פְּבַרְגֵּל וְאַף בְּדְבָרֵי רַבָּא כ' בּד"ה טְמֵא מְדָרְס וְכוּ' עַד וְהֵאִי נְמִי זִימְנִין דְּמִיסְתַּמֵּיף מִשְׁמַע אָבֵל לֹא עֵבִיד לְסְמִיכָה וְהָךְ נְמִי רַק בְּפִתּוּתִין כּמ"ש וְעוֹד בְּמַשְׁנֶה

נְמִי מוֹכַח לְהַדְיָא מִמ"ש בְּמִשְׁנֵה א"ר יוֹסִי דְלָאוּ תַכְשִׁיט הוּא מַאי שְׁיִיף לְכָאן תַכְשִׁיט
וְהַל"ל דְלָאוּ מְנַעַל הוּא אֱלָא וְדַאי אָף לר"מ לָאוּ מְנַעַל הוּא בְּלֵא פְתוּתִין לַכ"ע דְלָא סְמִיף
עָלֵיו אֱלָא ר"מ מִתִּיר מְשׁוּם תַכְשִׁיט דְעֵבִיד לְתַכְשִׁיט כַּמ"ש רַש"י בַּגְמ' וְעוֹד שַׁכ' רַש"י
בַּד"ה סְמוּכוֹת שְׁלוֹ טְמֵאִין מְדָרְס דְהָא עֵבִיד לְסְמִיכַת גּוֹפּוּ מְשַׁמַּע וְדַאי מִשְׁא"כ בְּקִיטַע
דְרִישָׁא שְׁאִינוּ נְסִמָּה עָלֵיו גּוֹפּוּ וְכֵן מְשַׁמַּע הַלְשׁוֹן דְקָרִי לִי הֵכָא קַב וְהֵתָם סְמוּכוֹת אֱלָא
וְדַאי שְׁאָף לְפִירַש"י בְּרִישָׁא אִינוּ נְסִמָּה כָּלָל עָלֵיו אֱלָא עַל הַרְגֵל הַשְּׁנִי לְפִי ס"ד דְתוֹס'
וּבְאַמַּת אָף עַל הַמַּקֵּל וּבִיּוֹתֵר מוֹכַח פֶּן שַׁכ' הַתוֹס' פ"ה וְהֵיכֵן הוּא פֶּן בְּרַש"י וְדוֹחַק לֹאמַר
קְוֹנְטֵרַס אַחַר אֲמָנָם לְפִי גִינְרִסְתִּינוּ פֶּפֶל וְשִׁלַּשׁ פֶּן כַּמ"ש וְכֵן מ"ש לְשִׁים רֵאשׁ שׁוֹקוּ חוֹקַק
בּוּ מְעַט פֶּתֵב פֶּן בַּד"ה טְמֵא מְדָרְס וּמ"ש הַתוֹס' וּמִשְׁ"ה יוֹצֵא וְכו' ר"ל קָאִי אֲתַרְנוּנִיִּהּ
ר"ל מְשׁוּם שַׁכ' רַש"י שְׁמֵשִׁים רֵאשׁ שׁוֹקוּ בְתוֹכוֹ וְהוֹלֵף בּוּ כְּרַגְל מ"ה ר"מ מִתִּיר דְהוּי
מְנַעַל אָף שְׁאִינוּ סוּמָה הָוִי כְּמוֹ מְנַעַל שְׁעֵבִיד לְתַכְשִׁיט שְׁיִהָא כְּמוֹ מְנַעַל וּמְשׁוּם שַׁכ' שְׁאִינוּ
נְסִמָּה לְכַף ר' יוֹסִי אוֹסֵר וְדוֹק: בַּא"ד וַי"ל דַּה"נ בְּהָא פְּלִיגִי וְכו' הוּא תְּמוּהָ גְדוּלָּה מַאי
ה"נ הָא הֵינֵנו עַל הַף מְשַׁנָּה מִמֶּשׁ קְאָמַר הֵתָם וְגַם תִּימָה גְדוּלָּה מַאי שְׁיִיף כָּלָל וַי"ל דְהָא
לְפִי פְּשׁוּטוֹ לֹא מְקַשִּׁים אֱלָא אַרְש"י שַׁכ' לר' יוֹסִי טַעְמָא אַחַר דְלֹא כַּמ"ש בַּגְמ' בְּיוֹמָא
וַע"ז לֹא תִירְצוּ וְכִי צְרִיכִין לְהַכְרֵעַ שְׁאַמַּת פְּדַבְרֵי הַגְמ' וְאִם בָּאוּ לְפָרַשׁ דְבָרֵי הַגְמ' דְלִשְׁמָ
אִין שְׁיִיף לְכָאן וְלָזַה הַקְּוֹשְׁיָא וְגַם אֲרִיכוֹת דְבַרְיָהֶם בַּפ"ה אִין שְׁיִיף לָזַה הַקְּוֹשְׁיָא דַּהַל"ל
פ"ה ר"י אוֹסֵר שְׁאִינוּ מְנַעַל וְהַקְּשָׁה ר"ת וְגַם שְׁלִילוֹת פִּי ה"ר פּוֹרְת לָזַה אִינוּ מְקוֹשְׁרִ:
וּלְפִי פְּשׁוּטוֹ הִי נ"ל לְפָרַשׁ אֶת דְבַרְיָהֶם דַּה"ק וַי"ל דַּה"נ ר"ל אָף דְבַרְיֵי רַש"י שַׁכ' דְלָאוּ
תַכְשִׁיט הוּא וְלֹא מְנַעַל נְמִי מִתְּפָרַשׁ הֵכִי דְבָא לְפָרַשׁ אַמַּאי גְזַר בְּזַה טְפִי דִילְמָא נְפִיל יוֹתֵר
מִשְׁאָר מְנַעִיל אֵזַה פֶּתֵב דְלָאוּ מְנַעַל הוּא ר"ל פִּינּוֹן דְשַׁל עֵץ הוּא לֹא מִיְהִדַּק פְּשָׁר מְנַעַל
וְכַשְׁאָר תַכְשִׁיט לְכַף גְזַרְיִין דִילְמָא נְפִיל: אֲמָנָם ב' קוֹשְׁיּוֹת אַחֲרוֹנוֹת שְׁפַתְבְּתִי אִינוּ מִתְּנַרְץ
וְגַם לְשׁוֹן ה"נ אִינוּ מִתְּפָרַשׁ הֵיטֵב וּבִיְתֵר תִּימָה גְדוּלָּה עַל מ"ש בַּא"ד וְהֵרַב פּוֹרְת פִּי וְכו'
עַד וּבְהָא פְּלִיגִי ר"י סָבַר פִּינּוֹן שְׁאִינוּ נְסִמָּה עָלֵיו אֱלָא תְלוּי בְּאוּרִי חִיְיִשִׁין דִילְמָא נְפִיל
וְכו' דַּלְפ"ז הֵיכִי מוֹכַח בַּגְמ' מְכָאן מַר"י דְסַנְדַּל שַׁל עֵץ וְשַׁל סִינְדִין לֹא הָוִי מְנַעַל לר' יוֹסִי
לְעַנְנֵן שְׁבַת וְחִלְיָצָהּ הָא בְּסַנְדַּל וְדַאי לֹא שְׁיִיף הַף גְזַרְיָה שְׁאִין תְלוּי בְּאוּרִי אֱלָא הוֹלֵף בּוּ
כְּבַשְׂאָר סַנְדַּל וְלוֹמַר דְמִיָּרִי נְמִי בְקַב הַקְּיטַע א"א דְקִיטַע אִינוּ חוֹלֵץ וּמכ"ש בְּסִינְדִין א"א
לוֹמַר פֶּן לְכֵן נִלְע"ד בְּרוּר הַמְשָׁף וְשְׁלִילוֹת כָּל דְבַרְיֵי הַתוֹס' דְוַדַּאי אִין פְּוֹנְתָם לְהַקְּשׁוֹת
אִפִּירַש"י מַה שְׁנוֹתָן טַעַם לר' יוֹסִי מְשׁוּם דְלָאוּ מְנַעַל דְלֹא כְּמִסְקַנַּת הַגְמ' דְיוֹמָא מְלַבַּד
שְׁכֵן סוּגִית רַש"י לְפָרַשׁ בְּמִשְׁנֵה לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְכַדס"ד בַּגְמ' וְכֵן נְמִי ס"ד דְמִקְשָׁה שְׁם אֲמָנָם
כָּאן א"צ לָזַה שְׁדַבְרֵי רַש"י נְכוּנִים וּבְרוּרִים שְׁהָרִי חֲזִינּוּ בְכָאן פְּסוּגִיא דַּגְמ' רַב הוֹנָא
וּשְׁמוּאֵל ע"כ מְפָרְשִׁים פֶּן דַּאי כְּמִסְקַנַּת הַגְמ' דְלִשְׁמָ דְבְּקַב גְזַרְיִין דִילְמָא נְפִיל וְלֹא בְּמִנְעַל
וְלֹא תְלִי בְשַׁל עֵץ הֵיכִי מְדַמִּי לִי סַנְדַּל שַׁל עֵץ וְלוֹמַר דַּלְר' יוֹסִי סַנְדַּל שַׁל עֵץ לֹא הָוִי
מְנַעַל לְעַנְנֵן שְׁבַת וְחִלְיָצָהּ הֵיכִי מוֹכַח סַנְדַּל מְקַב וְכִי לר' יוֹסִי בְּכָל הַמְנַעְעִלִים אוֹסֵר וּבְקַב
וְדַאי לְהַף טַעְמָא דִילְמָא נְפִיל לֹא תְלִי בְשַׁל עֵץ אָף בְּשַׁל עוֹר אֲסוּר אֱלָא ע"כ שְׁמוּאֵל וְרַב
הוֹנָא סְבָרִי כְפִירַש"י דְהֵכָא וּכְדַבְרֵי הַמְקַשָּׁה דְלִשְׁמָ דְטַעְמָא דַּר' יוֹסִי בְקַב הָוִי פִּינּוֹן שְׁהוּא
שַׁל עֵץ דְלָאוּ אוֹרְחִי שַׁל מְנַעַל בְּהֵכִי לֹא הָוִי מְנַעַל כַּמ"ש רַש"י בַּגְמ' וּלְכַף מְדַמִּי לְהֵכָא
סַנְדַּל שַׁל עֵץ וְהָא דְאֲסוּר לְצִאת בּוּ בִי"כ מְשׁוּם דִי"כ אֲסוּר אָף בְּדַבְרֵי שְׁאִינוּ מְנַעַל
וְכַסְבֵּרַת הַמְקַשָּׁה לְשִׁם וּבְאַמַּת לְשְׁמוּאֵל וְרַב הוֹנָא אֲסוּר לְצִאת בִּי"כ אָף בְּשַׁעַם וְדַהוּצִי

וּלְכֹהֵן הַקֹּשֶׁה שֵׁם אֶהְיֶה דְנִפְקִי בְּהוּ ע"ש וּמְסִיק שֵׁם דְּלֶהְיֶה אֲמֹרָאֵי דְּהֵתָם סְבָרֵי דְּלַר' יוֹסִי מְנַעַל הוּא אֵלָא דְּגִזְרִינָן דִּילְמָא נְפִיל וְרַש"י פִּי פֶּאן כְּפִי מַה שְׂרָאָה סוּגְיָא דְּכָאן אֲמַנָם שְׁלִילוֹת קוֹשְׁיָתָם אֲמַאי שְׁפַתְב רַש"י דְּקַב הֵינּוּ שְׁמַשִּׁים רֹאשׁ שׁוֹקוּ בְּתוֹכוֹ וּמַגִּיעַ לְאַרְצַן וְהוֹלֶה בּוֹ כְּמוֹ בְּמִנְעַל אֵלָא שְׁאִינוּ נִסְמָךְ עֲלָיו וְגַם זֶה הוּא מְוַכַּח פֶּאן לְפָרֵשׁ כֵּן דְּהָא מְדַמֵּי לִי סוּגְדַל שֶׁל עֵץ מִשְׁמַע דְּהוּי כְּמוֹ מְנַעַל אֵלָא דְּטַעַם דְּר"י מִשׁוּם שֶׁהוּא שֶׁל עֵץ וְהַקֹּשֶׁה ר"ת וְכוּ' ר"ל פִּינָן שַׁע"כ הֵכָא מוֹכַח פְּרַש"י א"כ אֵיךְ שְׁיִיךְ לְמִיגְזֹר דִּילְמָא נְפִיל פִּינָן שֶׁהוֹלֶה בּוֹ כְּמוֹ בְּמִנְעוּל וְהַסּוּגְיָא דְּהֵתָם ע"כ לֹא סְבָרֵי מִשׁוּם שֶׁהוּא שֶׁל עֵץ דְּהָא מְסִיק דְּאֵף בְּשֶׁל עֵץ הוּי מְנַעַל וּא"כ לְגִזְרֵי אֵף בְּכָל מְנַעְלִים בְּשֶׁלְמָא לְסוּגְיָא דְּהֵכָא נִיחָא דְּתַלֵּי בְּשֶׁל עֵץ אֲבָל לְסוּגְיָא דְּהֵתָם קֹשֶׁה אַזְה תִּירְצוּ שְׁפִיר דְּלֹא פְּלִיגֵי כָּלֵל הַסּוּגִית אֵלָא דְּהֵכֵי נְמִי ר"ל הַסּוּגְיָא דְּהֵכָא נְמִי סוּבְרַת כֵּן דְּפְּלִיגֵי מִשׁוּם דִּילְמָא נְפִיל וְהָא דְּתַלֵּי בְּשֶׁל עֵץ וְאוֹסֵר אֵף בְּסוּגְדַל שֶׁל עֵץ הֵינּוּ וְהוֹאִיל שֶׁהוּא שֶׁל עֵץ לֹא מִיְהִדֵּק וְכוּ' וְכֵן נְמִי כְּוֹנֵת רַש"י כַּמ"ש לְעִיל אוֹ שְׁרַש"י פִּי לְפִי ס"ד כַּמ"ש לְעִיל וְע"ז כ' וְהֵרַב פּוֹרַת פִּי דְּגַם בְּזֵה פְּלִיגֵי הַסּוּגִית דְּסוּגְיָא דְּהֵתָם סְבָרֵי שֶׁהִקְבַּ תְּלוּי לֹא מְאַחֲזִירֵי כֵּן תִּירְצַן הֵתָם לְהֶנְדֵּךְ אֲמֹרָאֵי דְּהֵתָם וְאֲמֹרָאֵי דְּהֵכָא מוֹקִי לֵה כַּפִּירַש"י וְכַמ"ש לְעִיל וְהָא דְּהַקְשׁוּ תוֹס' אֲרַבָּא לְפִי הֵרַב פּוֹרַת הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאֲבִי וְרַבָּא נְמִי אִית לֵהוּ הֵתָם כֵּן דְּרַשְׁאֵי לְצִאת בִּי"כ בְּדָבָר שְׁאִינוּ מְנַעַל וְע"כ נְמִי סְבָרֵי כַּפִּי הֵרַב פּוֹרַת וְדוּק הֵיטֵב כִּי הוּא נְכוּן: דָּף סו ע"א בַּגְמ' הִילְכְתָא מְאִי נִלְע"ד דְּהָא בְּהָא תְּלִיא דְּקִי"ל הֶלְכָה כַּר' יוֹסִי מְחַבְּרֵי וּלְכֹהֵן לֹא פְּשִׁיט לִי אֵלָא רֹאשׁוֹנָה וּמְמִילָא יְדַעִינָן דְּהֶלְכָה כַּר"י וְק"ל: בְּרַש"י בַּד"ה וְר"י כֵּן נוֹרֵי מְטַהֵר וְכוּ' עַד וּל"נ דְּשֶׁל קַשׁ הוּא וְכוּ' נ"ל מַש"ה לֹא נִרְאָה לֹא לְשׁוֹן רַבּוּתֵי דְּלִדִּידְהוּ רִיב"נ סְבַר כַּר' יוֹסִי וְהֵינּוּ הֵךְ וְהַל"ל אֵף רִיב"נ סְבַר כַּר' יוֹסִי אֲבָל לְלִשׁוֹן רַש"י פְּלִיגֵי דְּלִרְב הוֹנָא אֵף ר"ע סְבָרֵי דְּשֶׁל קַשׁ הוּי כְּשֶׁל עֵץ וְכַר"ע וּפְּלִיגֵי בַּדְר"מ וְר"י וְלִרְב יוֹסֵף כ"ע סְבָרֵי כַּר"מ אֵלָא דְּפְּלִיגֵי אִי הוּי שֶׁל קַשׁ כְּשֶׁל עֵץ וְאִין מְקוּם לְק' מְהַרְש"א וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה טְמֵא מְדָרְס וְלֹא הוֹדוּ לֹא וְאֵת וְאֲמַאי לֹא הוֹדוּ לֹא וְכוּ' ר"ל בֵּין לְפִי דְּמוֹקֵי כַּר' יוֹסִי קֹשֶׁה ע"כ לֹא פְּלִיגֵי ר' יוֹסִי אֵלָא לְעַנְיָן שְׁבַת וְחֻלִּיצָה דְּלֹא הוּי מְנַעַל וְתַכְשִׁיט אֲבָל לְעַנְיָן מְדָרְס אֵף דְּלֹא הוּי מְנַעַל פִּינָן שְׁיַחֲדוּ לִישִׁיבָה לֹא גִרְע מְפִיפַת שְׁאוּר וְכֵן לְרִיב"נ לְלִשׁוֹן רַש"י קֹשֶׁה כֵּן וְכֵן לְלִשׁוֹן שְׁנֵי דְּקַשׁ לֹא מִיקָרֵי עֵץ נְמִי קֹשֶׁה דַּע"כ לֹא מְטַהֵר אֵלָא בְּשָׂאֵר טוּמְאוֹת דְּבָגְד וְעוֹר וְעֵץ כְּתִיב בְּפֶרֶשֶׁה כַּמ"ש תוֹס' בְּדִיבּוֹר שְׁלֹא ח"ז אֲבָל לְעַנְיָן מְדָרְס מְטַמֵּא הַפֵּל דְּהָא סְתָמָא כְּתִיב כֹּל אֲשֶׁר יֵשֵׁב עֲלָיו וְק"ל: בַּא"ד הוֹאִיל וְאִין רְגִילוֹת לְעֲשׂוֹת מְנַעַל כְּמוֹתוֹ דְּכֹוֹנֵתִי בְּשִׁפּוּפְרַת וְכוּ' נִלְע"ד דְּתוֹס' בָּאִים לְתַרְצַן בְּזֵה דְּלֹא תִיקְשִׁי א"כ אֵף דְּר"מ טְהוֹר אֵף דְּאִית לִי דְּהוּי מְנַעַל הֵינּוּ גַבֵּי סוּגְדַל מִמֶּשׁ וְכֵן קַב הַקּוֹטֵעַ אֲבָל זֶה הָא לֹא עֲבִיד לְהִילּוּבָא בְּשֶׁלְמָא ר"ע י"ל דְּסְבַר דְּחֻשִׁיב הִילּוּף כְּדִמְשַׁמַּע בַּגְמ' אֲבָל הוֹדוּ וְלֹא הוֹדוּ מְאִי תְּלִי בַר"מ וְר' יוֹסִי יוֹתֵר קֹשֶׁה מְאִי מְשַׁנֵּי רַב יוֹסֵף רִיב"נ הִיא הָא שֵׁם לֹא שְׁיִיךְ זֶה הַסְּבָרָא וְהִיאֵךְ מְדַמֵּי לִי לְהֵכָא דַּע"כ מְטַהֵר מִשׁוּם דְּלֹא חֻשִׁיב הִילּוּף וּלְכֹהֵן מְפָרְשִׁין דְּאִי הוּי מִיקָרֵי מְנַעַל אֵף בְּהִילּוּף מוּעַט הוּי טְמֵא מְדָרְס פִּינָן דְּשֵׁם מְנַעַל עֲלָיו וּלְכֹהֵן מְשַׁנֵּי אַר' עֲקִיבָא דְּסְבַר כַּר"מ שְׁכֵן מְטַיִיל בּוֹ וְכֵן אוֹתָן שֶׁהוֹדוּ לַר"ע אֲבָל לֹא הוֹדוּ סְבָרֵי כַּר' יוֹסִי דְּלֹא מִיקָרֵי מְנַעַל וְלֹא מִיטְמֵא אֵלָא מִטַּעַם כִּפְתַת שְׁאוּר וּבְעֵינָן מִיּוֹחַד מִמֶּשׁ לְהִילּוּף וְזֶה לֹא הוּי הִילּוּף וְכֵן מְדַמֵּי שְׁפִיר לְרִיב"נ דְּכֵינָן דְּמְטַהֵר בְּשׁוֹפְרַת הוֹאִיל וְאִין רְגִילוֹת ה"נ לֹא מִיקָרֵי מְנַעַל מִטַּעַם שְׁאִין רְגִילוֹת וְשׁוּב לֹא טְמֵא מְחַמַּת הִילּוּף שְׁלֹא מִיקָרֵי הִילּוּף

אליבא דכ"ע מאי שמשטייל להיות מיוחד מחמת זה למדרס ודוק היטב וממילא אין מקום לגימגום המהרש"א עיין שם ודוק: בגמ' אמר רב יוסף מאן לא הודו לו וכו' ונלע"ד דלרב יוסף לא קאי לא הודו לו אלא לענין טומאה לבד ולא לענין חליצה ושבת ודוק: בתוס' בד"ה בני מלכים וכו' עד הכא מיירי בתלויים בשלשלת דלא מיפסיק והא דמוקי כר"ש דשליף שפיר שייך אף בתלוי בשלשלת אבל באריג בכסותו לא שייך שליף ועפ"ז קשה לכאורה למה מפליג שם בעבד בין זוג שבצונארו לזוג שבכסותו ולא מפליג בצונארו גופא בין תלוי בשלשלת פיון דמשמע לכאורה דבעבד לא שייך שליף ומחוי וצ"ל כמ"ש התוס' שם דבעבד אין דרך להיות תלוי בשלשלת ועיין במהרש"א שמהקשה אתוס' למה לא נקטי זוג גופא אמנם נלע"ד דשפיר י"ל בעבד דילמא שליף ומחוי והגמ' קדא נקיט וא"כ לא מציי תוס' להקשות מברייתא גופא מזוג דדילמא טעמא נמי משום שליף ומחוי פרבון דר"ש או נדאי אף ר"ש מודה דגבי עבד לא שייך בני מלכים הם ולכך לא שרי אלא באריג בכסותו אבל לא בשלשלת אלא מלשון הגמ' דלשם קשה כמו שהקשו שם אבל פאן רצו להקשות מברייתא גופא לכך הקשו מחותם דקשה מברייתא גופא ודוקבא"ד וריב"א פי' דבירושלמי וכו' ר"ל שפירש אף סוגיא דגמרתינו לפי הירושלמי והך מ"מ יל"ד וי"ל הפל ריב"א מפרש לי' וק"ל: סליק פרוק ששי בעזרת פבודי ומרים ראשי ואף לא בעי.

יאמצני לכתוב על פרוק שביעי. בעזר זורה ארזי ורבעי אתחיל פרוק שביעי פרוק שביעי דף סז ע"ב פלל גדול.

עיין בפירש"י בד"ה אינו חייב אלא א' ובד"ה היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה וכו' ועיין בתוס' בד"ה היודע עיקר שבת שהקשו ג' גאונים ג' קושיות ארש"י ועיין באבן העזר שהאריך לתרץ בטוב דברי רש"י מק' התוס' ושאר ק' והוא העירני ג"כ לילך בעקביו לתרץ מיני' ובי' דברי רש"י מק' התוס' ושאר ק' חמורות הנזכרות עליו ובדבריו ויתרץ גם מימרא דשמעתתא בפירקין בדר' ס"ט ע"ב המתחיל בגמ' מנה"מ אמר ר"נ תרי קראי פתיבי וכו' מתקיף לה רנב"י אדרבא איפכא מסתברא וכו' והוא תמוה מאד דמתחיל להקשות הא כיצד והיינו נדאי דכאן פתיב א' לשבתות הרבה וכאן א' לכל שבת דאל"כ מאי קשה וע"ז לא משני רק מחזיר הקושיא רק רש"י פי' תירץ והוא חסר מהגמ' ואם נאמר דהפל הוא קושיא פשיטא חסר התירץ וגם מאי מפרש עוד בגמ' פל פסוק א' בפירוש מאי נפקותא בזה דאמר ושמו ב"י וכו' הל"ל פאן שמירה א' לשבתות הרבה וכאן שמירה לכל שבת ותו לא? פול הקושיא ועיין בפירושי לקמן שתבצתי הקושיא ראשונה בב' אופנים בטוב טעם קרוב לפשוטו אמנם זה הדיקדוק אינו מתירץ וגם ביותר תמוה הקושיא דמתקיף מאי נ"מ ובמאי סברא פליגי ומאי זה קושיא כמ"ש רש"י ע"ש ומאי הלשון אדרבא והלשון מתקיף ואף לדונס פירש"י הל"ל ר"נ אמר ושמו ב"י שמירה אחת כמו בכל הש"ס היכא דפליגי במ"ד אמנם ע"פ שנתרץ פאן דברי רש"י ממילא יתירץ גבי המימרא זו ונבאר שי"ל עוד בדברי רש"י כמ"ש האבן עזר שקשה דידי' אדידי' שפעצמו כ' במס' פריות אימים שבנתיים דאע"ג דלא ידע כמו שידע דמי כמ"ש התוס' בכאן ואני מוסיף דלפי פי' התוס' בדברי רש"י שפירש הטעם מסברא בלא לימוד כמ"ש מהר"מ מלובלין לתרץ דברי התוס' שמקשין שפיר וכן נראה באמת מלשון רש"י שכתב ושגגה קמיינתא משום שבת הוא דהוי והא ידע לי' ביני וביני משמע דמסברא

הוּי יְדִיעָה פִּינּוֹן שְׁעִיקָר הַשְּׁגָגָה נוֹדַע לוֹ קָשָׁה כָּאֵן גּוּפָא דִידְנִי אִדִּידְנִי דְבַד"ה לְעֵיל מִינְיָ
גְבִי אִינוּ חֲזִיב אֱלָא א' כְּתַב לִימוּד וְלִסְבָּרָא שְׁבָכָאֵן א"צ שׁוּם לִימוּד וְגַם בְּיוֹתֵר תְּמוּהָ מִי
הַכְרִיחַ לְרִש"י לִיכְנֹס בְּדוֹחַס הַגְּדוֹל הַזֶּה פִּינּוֹן שְׁיֵשׁ לִימוּד וְאִי לְפָרֵשׁ טַעַם לְמָה מְסַתְּפֵר
לְפָרֵשׁ הַפְּסוּקִים אִין זֶה אֱלָא תַמָּה דְהִיכִי נְפָרֵשׁ אִיפְכָא בְהַשׁוֹכַח עִיקָר שְׁבַת יְתַחֲזִיב עַל
כָּל שְׁבַת וְהַיּוֹדֵעַ עִיקָר שְׁבַת יְתַחֲזִיב אֶחָד וּבְזֶה מִתְפָּרְשִׁין בְּאַמַּת דְּבָרֵי הַתּוֹס' וּמכ"ש
לְפמ"ש לְקַמֵּן בְּחִידוּשֵׁי לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַתּוֹס' וְעַל פִּיהֶם יְתַנְרֵץ הַקּוֹשֵׁיָא רֵאשׁוּנָה בְּמִמְרָא
שְׁפַתְבְּתִי וּא"כ קָשָׁה עַל רִש"י וְעֵינֵין מ"ש בְּחִידוּשֵׁי לְתַרְץ כָּל שְׁיטָה בַפ"ע ע"פ פְּשׁוּטוֹ
אַמְנֵם עֲכָשְׁוֹן נ"ל לְתַרְץ בְּדַרְבָּי לִימוּד הַיְשִׁיבָה וְנִקְדִים לְתַרְץ דְּבָרֵי הַתּוֹס' וְע"פ דְּבָרֵיהֶם
יְתַנְרֵץ מִמִּילָא דְּבָרֵי רִש"י: וְהוּא דְּדְבָרֵי הַתּוֹס' לְפִי פְּשָׁטוֹן תְּמוּהִין שְׁהַקְשׁוּ וְלֹא תִיַרְצוּ
כְּלוּם שְׂכ' וְתִימָא דְהֵתֵם יְלִיף ר"א וְכו' עַד וּבְנִדְהָ לֹא פְתִיב וְתִיַרְצוּ וְנר' לר"י וְכו' ע"ש
הֵיטֵב וְעֵדִינֵין אִינוּ מְתַנְרֵץ לְפִי סוּגְיָא דְלֹא סָבַר הָאִי קָרָא דְהֵכָא בְּשְׁבַת רַק יְלִיף מִנְדָּה
מִנ"ל בְּנִדְהָ גּוּפָא פִּינּוֹן דְלֹא פְתִיב קָרָא וּלְפָנֵי הַתּוֹס' לֹא הוּי רַק גְּזִירַת הַפְּתוּב וּמְנָא לִן
הַגְּזִירָה בְּנִדְהָ גּוּפָא אַמְנֵם ע"פ מָה שְׁמַצָּאתִי בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם שְׂכ' בַפ"ח מָה שְׁגָגוֹת וְנ"ל
שְׂם בַה' ה' הַבָּא עַל הַנְּדָה בְּשׁוּגָא וְטָהָרָה וְטָבְלָה וְחִזְרָה וְרֵאמְתָּה וְכָא עַלִי פַעַם שְׁנִי בְּאֹתוֹ
שְׁגָגָה עֲצָמָה חֲזִיב עַל כָּל פַּעַם וּפַעַם אַע"פ שְׁהוּא בְּהַעֲלֵם א' וְגוּף א' שְׁזַמֵּן נְדוּת זֶה חוּץ
מְזַמֵּן נְדוּת הַשְּׁנִית וְהָרִי הֵן כְּשִׁתִּי נְשִׁים נְדוּת עַכ"ל וְהוּא סְבָרָא נְכוּנָה פִּינּוֹן שְׁכָל א' נְדוּת
אַחֲרַת הוּי כְּגוּפִים מְחֻלְקִים וּא"כ מִתְפָּרֵשׁ שְׁפִיר סוּגְיָא דְהֵתֵם ע"פ חִי הַתּוֹס' דְּבְשְׁבַת
לִיכָא הָאִי סְבָרָא וּקְרָא לִית לִי רַק יְלִיף מִנְדָּה וְעַפ"ז יְתַחֲזֵק הַק' עַל רִש"י וְגַם עַל הַרְמַב"ם
שְׁפּוֹסֵק דְלֹא כְּסֵתֵם גַּם דְּהֵכָא דְיְלִיף מְקַרְאִי גְבִי שְׁבַת אַמְנֵם נ"ל אֲדַרְבָּא עַפ"ז יְתַנְרֵץ
כָּל הַק' עַל רִש"י וְשִׁיטַת רִש"י יוֹתֵר נְכוּן דַּא"צ לוֹמֵר דְּהַסְנוּגְיוֹת חֲלוּקוֹת שְׁהוּא דוֹחַס
גְּדוֹל וְגַם שְׁפַתֵם הַגַּם דְּכָאֵן יְהֵא נֶגֶד הַמְשָׁנָה דְהֵתֵם וְל"ל לְהַגְמ' לְפָרֵשׁ כֵּן וְלֹא לוֹמֵר
דְּהַמְשָׁנָה דְהֵכָא סוּבַר כְּמִשְׁנָה דְהֵתֵם אַף לְפִירִש"י יַעֲלוּ הַכָּל אֶל סִיגְנוֹן וְדִיעָה אַחַת וְהוּא
דְּנֹדָאִי גַם לְרִש"י גַם הַסְנוּגְיָא דְהֵכָא אִית לָהּ סְבָרָא הַחִיצוֹנָה בְּלִי שׁוּם קָרָא אִית לִן לְחֲזִיב
עַל כָּל שְׁבַת וְשְׁבַת ק"ו מִנְדָּה וּבְנִדְהָ אִיכָא סְבָרָא כַּמ"ש הַרְמַב"ם אֱלָא דַלְפ"ז גַּם בְּשׁוֹכַח
עִיקָר שְׁבַת אוּ אַף תִּינּוּק שְׁנִשְׁבָּה יֵשׁ לְחֲזִיב עַל כָּל שְׁבַת וְשְׁבַת פִּינּוֹן דְיְלִיף מִנְדָּה דְהוּי
כְּגוּפִים מְחֻלְקִי ה"ה גְבִי שְׁבַת לְכַף הַנּוֹצֵרָה רִש"י בְּרִישָׁא אַהָא דְאִינוּ חֲזִיב אֱלָא אַחַת
לְפָרֵשׁ דְיְלִיף מְקַרָא וְגַם הַתּוֹרָה הַצְרִיכָה לִיכְתֹּב קָרָא שְׁמִירָה א' לְשְׁבַתוֹת הַרְבֵּה לְאַפּוּקִי
מְסַבָּרָא זֹאת וְכִינּוֹן שְׁכָפֵר הַנּוֹצֵרָה לְמִיכְתֹּב זֶה הַקָּרָא אִי לֹא הוּי פְתִיב קָרָא אַחֲרִיתִי שְׁמִירָה
לְכָל שְׁבַת אַף דְאִיכָא סְבַרַת רִש"י א"א שְׁלֵא שְׁמַע הָלֹא גַם בְּשׁוֹכַח עִיקָר שְׁבַת יֵשׁ סְבָרָא
חִיצוֹנָה ק"ו מִנְדָּה וְאַפִּיק לִי קָרָא שְׁמִירָה אַחַת לְשְׁבַתוֹת דְלֹא לִיחֲזִיב אֱלָא חֲדָא מַה"ת
לְחַלֵּק בְּקָרָא פִּינּוֹן דְסִתְמָא פְתִיב שְׁמִירָה א' לְשְׁבַתוֹת הַרְבֵּה ה"א אַף בְּיּוֹדֵעַ עִיקָר שְׁבַת
אִינוּ חֲזִיב אֱלָא אַחַת פִּינּוֹן דְלֹא הוּי יְדִיעַת חֲטָא מִמֶּשׁ לְכַף הַנּוֹצֵרָה לִיכְתוּב קָרָא הַשְּׁנִי
לְחֲזִיב עַל כָּל שְׁבַת מִמִּילָא מוֹקְמִינּוֹן קָרָא הַשְּׁנִי לְהַיּוֹדֵעַ עִיקָר שְׁבַת דְאִיכָא ב' סְבָרוֹת ק"ו
מִנְדָּה וְגַם יְדִיעַת שְׁגָגָה שְׁמַחֲלֵקַת לְפִירִש"י וּקְרָא קְמָא לְהַשׁוֹכַח עִיקָר שְׁבַת דְאַפִּיק רַק
מִחַד סְבָרָא הַק"ו מִנְדָּה וְכֵן גְבִי שְׁגָגַת מְלֹאכּוֹת דְלִיכָא אַף יְדִיעַת שְׁגָגָה רַק הַק"ו מִנְדָּה
נְשָׂאָר בְּכָלֵל קָרָא קְמָא דְאַפִּיק מִהַךְ סְבָרָא וְעַפ"ז מִמִּילָא מְתַנְרֵצִין קוֹשֵׁיָא שְׁנִית וְשְׁלִישִׁית
ע"פ ק' ג' מְתַנְרֵץ גַּם ק' הַב' דְּבְאַמַּת ע"פ סְבָרָא חִיצוֹנָה מִנְדָּה הַנּוֹצֵרָה לְמִיכְתֹּב קָרָא קְמָא
דְשְׁמִירָה א' וּמִמִּילָא הַנּוֹצֵרָה לִיכְתֹּב גַּם קָרָא בְּתַרָא דְלֹא נִימָא קָרָא קְמָא מִפִּיק כָּל הַסְבָּרוֹת

כמ"ש אלא שְׁקוּשֵׁי רֵאשׁוֹנָה בְּמִקוּמָה עוֹמְדֵת וְדוֹחֵת לֹמֵר כְּמוֹ שְׁמִפִּיק הַסְּבָרָא ק"ו
מְנַדָּה לַחֹד מִפִּיק ג"כ סְבָרָא דִּידִיעָה לַחֹד מְנָא לֵן לְדַמּוֹת הַסְּבָרוֹת וְגַם הַק' שְׁלִישִׁית אֵינוֹ
מְתוֹרֵץ הֵיטֵב אַע"ג דְּסְבָרָא חִיצוֹנָה הוּא ק"ו מְנַדָּה פִּינוֹן דְּבִאֲמַת יֵשׁ קָרָא לְמָה לִּי לר"א
לֹמֵר הַק"ו הַל"ל קָרָא וְגַם עֲכָשְׁוֹ מִתְחַזֵּק יוֹתֵר הַקּוּשֵׁי אַרְשֵׁי לְמָה לִּי סְבָרָא א"א
שְׁלֵא שְׁמַע פִּינוֹן שְׁיֵשׁ קָרָא וּמֵאֵי רְאִיתָ ל"ל כְּמ"ש וְנִבּוֹא לְתַרְץ קוּשֵׁי רֵאשׁוֹנָה וְנֹאמֵר
דְּאֲדַרְבָּא מְמָקוּם שְׁבָאוֹ הַתּוֹס' לְהַקְשׁוֹת אַרְשֵׁי מִדְּבַרֵי רְבָא מִשְׁם מְתוֹרֵץ דְּבַרֵי רִשֵׁי
ג"כ מִק' שְׁפַתְבְּתֵי דְּמִדְּבַרֵי רְבָא הוֹצִיא רִשֵׁי סְבָרָא א"א שְׁלֵא שְׁמַע וְגַם הַמְשַׁנָּה הַנּוֹצְרָה
לֹמֵר הַק"ו מְנַדָּה וְהוּא שַׁע"פ סְבָרָא שְׁפַתְבְּתֵי מוֹכְרָח רְבָא מְקָרָא דִּידִיעַת שְׁגַגַת שְׁבַת
לַחֹד לֹא הָיִי דִּיעָה אַע"ג דְּמִסְבָּרָא הָיִי דִּיעָה כְּמ"ש רִשֵׁי וְהוּא מְדַהֲנָרָה לְמִיְכַתֵּב קָרָא
בְּתָרָא שְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת וְשְׁבַת דְּמִיְנִירֵי בְּהִיּוֹדַע עֵיקֵר שְׁבַת ע"כ וְשֵׁם הָיִי דִּיעַת שְׁבַת
דְּהוּי מִסְבָּרָא לַחֹד דִּיעָה כְּמ"ש רִשֵׁי ע"כ דַּא"ל הָיִי קָרָא קָמָא מִפִּיק גַּם מְזָה הַסְּבָרָא
דְּסַתְמָא פְּתִיב שְׁמִירָה אַחַת לְשְׁבַתוֹת הַרְבֵּה אַף בְּיּוֹדַע עֵיקֵר שְׁבַת כְּמ"ש וְע"כ ה"א אֵי
לֹא פְּתִיב קָרָא בְּתָרָא דִּידִיעַת שְׁבַת לַחֹד לֹא הָיִי דִּיעָה וְא"כ אַף דְּכְתִיב קָרָא בְּתָרָא לֹא
מִפִּיק מִסְבָּרָא דְּקָרָא קָמָא אֲלָא שְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת בְּפ"ע דְּהוּי גַּם סְבָרָא דְּק"ו מְנַדָּה אֲבָל
דִּיעַת שְׁבַת בְּשְׁבַת אַחַד פְּדִינָא דְּרְבָא דְּלִיתָא בְּמִשְׁמַעוּתָא דְּקָרָא בְּתָרָא דְּשֵׁם נֹאמֵר לְכָל
שְׁבַת וְשְׁבַת נִשְׂאָר בְּכֻלָּא דְּקָרָא קָמָא דְּאֵינוֹ חֲזִיב אֲלָא אַחַת וּמִשְׁבַּתוֹת הַרְבֵּה אַף דְּהוּי
דִּיעַת שְׁבַת לִיכָא לְמִילָף לִידִיעַת שְׁבַת בְּשְׁבַת א' דְּשֵׁם אֵיכָא גַּם סְבַרַת דְּק"ו מְנַדָּה וְא"כ
מִמִּילָא מְתוֹרֵץ דְּבַרֵי רְבָא דְּמוֹכַח מְקָרָא דְּהָכָא וּמְתוֹרֵץ ג"כ הַמְשַׁנָּה דְּאֵי לֹא הָיִי אִמֵּר
הַק"ו רַק הַקָּרָא הָיִי יְלַפִּינוּ מִיְנֵי ה"ה לִידִיעַת שְׁבַת בְּשְׁבַת אַחַד כְּעֵין דְּרְבָא ג"כ מְחַלֵּק
לְכַף אִמֵּר לִי דְּכָאן אֵיכָא גַּם ק"ו מְנַדָּה וְלִיכָא לְמִילָף וְא"כ גַּם מִהַמְשַׁנָּה דְּהָתָם וּמְקָרָא
דְּהָכָא רְבָא הוֹצִיא דִּין שְׁלוֹ וְא"כ אֲדַרְבָּא מִשׁוּם דְּרְבָא הַנּוֹכְרַח רִשֵׁי לְפָרֵשׁ דְּכָאן הָיִי
דִּיעַת שְׁבַת דַּא"א שְׁלֵא שְׁמַע דַּא"ל הָיִי לִיכָא פֶּאן דִּיעַת שְׁבַת כְּלָל רַק גְּזִירַת הַפְּתוּב כְּמ"ש
הַתּוֹס' אֵינוֹ נִכְנָס כְּלָל בְּגִדְרֵי הַדִּיעָה וּמִנֵּי לְרְבָא דִּידִיעַת שְׁבַת בְּשְׁבַת לֹא הָיִי
דִּיעָה לְחַלֵּק דְּמִסְבָּרָא וְדַאֵי הָיִי דִּיעָה כְּמ"ש רִשֵׁי: וְעַפ"ז מְתוֹרֵץ הֵיטֵב הַמִּמְרָא דְּגַמ'
שְׁהַבְּאֵתִי וְהוּא דְּוִדַּי פֶּשְׁטֵי דְּקָרָא מִשְׁתַּמַּע כְּמוֹ אֲתַקְפְּתָא דְּרַנְב"י דְּהָךְ קָרָא וְשְׁמָרוּ אַת
הַשְׁבַּת שְׁמִירָה לְשְׁבַת אַחַד מִשְׂא"כ שְׁבַתוֹתֵי תִשְׁמָרוּ דְּסְבָרָא קְמִיִּיתָא דְּלִשׁוֹן שְׁבַת מִשְׁמַע
דְּשְׁבַתוֹת הַרְבֵּה הָיִין אַחַד הוּא דוֹחֵק וְא"כ ה"ק נְמִי ר"נ אִמֵּר רְבָה פְּתִיב וְשְׁמָרוּ ב"י אַת
הַשְׁבַּת דְּמִשְׁמַע שְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת וְכְתִיב אַת שְׁבַתוֹתֵי תִשְׁמָרוּ דְּמִשְׁמַע שְׁמִירָה א' הָא
כִּיצַד ר"ל אֵיפְכָא מִבְּעַיְלֵי לִי לְמִיְכַתֵּב דְּהָא בִּיאָרְנוּ ע"פ שִׁיטַת רִשֵׁי דְּבִלָא שׁוּם קָרָא הָיִי
מִיְחַזִּיב עַל כָּל שְׁבַת מִשׁוּם ק"ו מְנַדָּה וּמִכ"ש הִיּוֹדַע עֵיקֵר שְׁבַת דַּא"צ קָרָא דְּאֵיכָא נְמִי
סְבָרָא דַּא"א שְׁלֵא שְׁמַע אֲלָא מִשׁוּם דְּאֵיֲצִטְרָה קָרָא דְּשְׁמִירָה א' לְחַזִּיב א' בְּשׁוֹכַח עֵיקֵר
שְׁבַת וְה"א גַּם בְּיּוֹדַע עֵיקֵר שְׁבַת אֵינוֹ חֲזִיב אֲלָא אַחַת לְכַף צְרִיף קָרָא דְּשְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת
וְא"כ בְּרִישָׁא ה"ל לְמִיְכַתֵּב קָרָא דְּשְׁמִירָה אַחַת דְּכָל קָמָא דְּלֹא פְּתִיב קָרָא דְּשְׁמִירָה אַחַת
לֹא צְרִיף קָרָא דְּשְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת וּקָרָא דוֹשְׁמָרוּ אַת הַשְׁבַּת פְּתִיב קוֹדָם אֲלָא ע"כ וְשְׁמָרוּ
ב"י אַת הַשְׁבַּת מִשְׁמַע שְׁמִירָה א' דְּשְׁבַת לִשׁוֹן יְחִיד מִשְׁמַע שְׁכָל הַשְׁבַּתִּים אֵינוֹ אֲלָא א'
לְעַנְוֵן שְׁמִירָה וְכו' וְאֵהָא מִתְקִיף לִי רַנְב"י שְׁפִיר אֲדַרְבָּא ר"ל וְכִי בְּשִׁבִיל סְבָרָא שְׁלָף
אַתָּה מְהַפֵּךְ מִשְׁמַעוֹת הַקָּרָא אֲדַרְבָּא מְקָרָא נּוֹכַח הַסְּבָרָא פִּינוֹן דְּקָרָא מִשְׁמַע קוֹדָם לִימוּד
דְּשְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת ע"כ דְּסְבָרָא ק"ו מְנַדָּה לְחַזִּיב עַל שְׁגַגַת שְׁבַת לְכָל שְׁבַת אֵינוֹ אֲלָא

כראב"ש דנדזה ק"ו משפת ולסוגיא דמשנה ע"כ לא דריש להני קראי וזהו מתקיף דע"כ
ליתא דהך דרשה דקאמרת רק שגגת שבת וזדון מלאכות קבעי מינן' אי ימים שבבתיים
הוינו ידיעה אבל בשוכח עיקר שבת לא שייך ימים שבבתיים כמ"ש רש"י או באמת קאי
באתקפתא ודוק היטב כי הוא נכון הפל לפענ"ד ורש"י נקט באמת פפי דרשה דר"נ אמר
רבה דמשום אתקפתא לא שבקינן פירושא דמשנה ודוק היטב: ונבוא לבאר פירקין
בעזה"י לפי פשוטו ע"פ לימוד הישיבה בשיעורין: ברש"י הנ"ל תרצתי לפי פשוטו
דרש"י בא ליתן טעם לסברא דמוקמינן קרא דשמירה אחת לשוכח עיקר שבת וקרא
דשמירה לכל שבת אידע עיקר שבת אע"ג דל"ל איפכא מ"מ נוקים לדרשה אחרת פיון
דאין טעם נכון לחלק ביניהם וביותר קשה למה לא נימא דגם בזדון ושבת ושגגת
מלאכות דמיים שבבתיים הוי ידיעה לחלק לכה פתב סברא משום דהיודע עיקר שבת הוי
עכ"פ מקצת ידיעה גלי לן קרא דהכא הוי ידיעה לחלק משא"כ בשוכח עיקר שבת או
בשגגת מלאכות דלא הוי כלל ידיעה לא אמרינן ימים שבבתיים הוינו ידיעה ובאמת היא
קושיא גדולה על התוס' עכ"פ גם גבי מלאכות נימא ימים שבבתיים ימי היתר לחלק
מגזירת הפתוב וגם בשוכח עיקר שבת קשה לפירושם אף דכתיב תרי קראי פיון דאין
טעם נכון לחלק ביניהם תדע דהא גם לענין חילוק מלאכות בשגגת מלאכות ולא בשגגת
שבת פתיבי נמי תרי קראי כמ"ש רש"י פאן והוא מהגמ' ואעפ"כ מקשה בגמ' מ"ש רישא
ומ"ש סיפא ולכאורה צ"ע על התוס' אמנם תרצתי בטוב טעם ועיין בחידושינו בגמ' דף
ס"ט ע"ב שפתבתי שם לתרץ בזה המיקרא בגמרא דושמרו לפי פשוטו ודוק: ברש"י
בד"ה היודע שהוא שבת וכו' עד ולקמן יליף וכו' לכאורה הוא תמוה שפתב רק כר' יוסי
שהוא דיעה א' משלש שהובא בגמ' ולר' נתן ולשמואל ליכא תרי קראי אמנם עיין
בחידושינו בגמ' שם שפן הוא אליבא דכ"ע והוא מוכרח ע"ש ודוק: דף סח ע"א ברש"י
בד"ה עוד פלל אחר וכו' עד נכאן פלל יותר וכו' משמע לפירושו דדוקא משום שהוא
כולל דינים טפי ולא משום שהוא חמור יותר שחייב טפי וא"כ קשה גבי שביעית מ"ט
תני גדול דלא שייך כפי התוס' שחמור טפי שיש לו ביעור ושם אינו כולל דינים יותר
דמ"ש דין דיש לו ביעור מדין דאין לו ביעור וגם באמת אף בלא"ה פלי תו' דחוק לכן
נלע"ד דרש"י בא לתרץ קושיות התוס' בד"ה והא גבי מעשר שכ' וז"ל תימה למה ישנה
פלל גדול וכו' ע"ש וגם בא לתרץ ל"ל דמייתי גבי שביעית נמי שהוא מיותר לכה כ'
דמפאן לא קשה אמעשר דכאן הפלל ראשון כולל יותר משא"כ במעשר לכה מייתי גבי
שביעית נמי ושם אינו כולל יותר בראשון אפ"ה תני גדול ע"כ צ"ל פיון דקבעי למיתני
פלל אחר ר"ל אע"ג שאין הראשון גדול מאחרון פיון שרוצה לשנות ב' פללים שייך
בראשון גדול דקאי אשניהם שכוללין טובא א"כ קשה גבי מעשר נמי ובזה מדוקדק בגמ'
היתור לשון דגבי שביעית חזר ואמר משום דקבעי למיתני והוא מיותר דכבר אמרו גבי
שבת והל"ל גבי שביעית נמי פן ולפמ"ש הוא מדוקדק ודוק: אמנם גם לפי התוס' יש
לתרץ בסוגיא זו דהא ברוב ספרים איתא בתוס' גבי מעשר תימא בא ומשמע שיש תירוץ
אלא שהתוס' ג"כ באו לתרץ הך יתור דגבי שביעית נמי לכה פתבו תימא למה ישנה
גדול וכו' וא"כ מהכא לק"מ אמעשר רק משביעית מקשה שפיר ע"פ מ"ש לעיל אהא
דקתני בבבא אחריתי גדול משום דתני פלל קטן קמי' וא"כ קשה גבי מעשר ליתני
בבתרא גדול שהוא כולל טפי מהראשון ע"ש וק"ל: ברש"י בד"ה גבי שביעית בפ' בנות

שוחר ט"ס הוא שהוא פָּרַק שְׁלִישִׁי מִמֶּנּוּ וְהִי פְתוּב בַּפ' זו"ח: בְּתוֹס' בַּד"ה דְּאִית בִּי אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת וְכו' עַד דְּלֹא שְׁיִיף לְהַזְכִּיר וְהַקְּשׁוּ פֶל הַמְּפָרְשִׁים מִנְזִיקִין וְטוֹמְאָה וּנְגַעִים וּמְהַרְש"ל וּמְהַרְש"מ פִּינוּנוּ לְדַבֵּר אֶחָד מִשׁוּם דְּבִכּוּלָּן הַתּוֹלְדוֹת גְּרִיעֵי מְסַבְרָא מְאָבוֹת מִשָּׂא"כ בְּמַעֲשֵׁר וְהַמְהַרְש"א כָּתַב עָלָיו שֶׁהוּא דְרָף רְחוּק בְּדַבְרֵי הַתּו' וּפְיַרְשׁ הוּא הִיָּינוּ דְּלֹא שְׁיִיף לְשׁוֹן גְּדוּל אֶלָּא בְּאָבוֹת וְתוֹלְדוֹת שֶׁל אִיסוּר מְלֹאכָה וְלַעֲנִיד נִרְאָה אֲדַרְבָּא פְּיִרוּשׁוֹ דְּחוּק מִדַּבְרֵי הַגַּמ' וְתוֹס' דְּתוֹס' כ' דְּלֹא שְׁיִיף לְהַזְכִּיר אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת וְכו' מִשְׁמַע דְּעֵינְקֵר הַזְּפֵרַת אָבוֹת לֹא שְׁיִיף אֶלָּא בְּאִיסוּר מְלֹאכָה וְגַם אֵין טַעַם לְסַבְרָא זֹו וְאִם אִיסוּר מְלֹאכָה חָשִׁיב יוֹתֵר לְמָה נִקְט פְּלֵל בַּגַּמ' אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת הַל"ל גַּבִּי שְׁפֵת וּשְׁבִיעִית דְּאִיסוּר מְלֹאכָה תְּנִי גְּדוּל וּלְפִירוּשֵׁם נִיחָא מְסַבְרָא תַּדַּע דְּהָא בְּאַמַּת לֹא תְּנִי לְשׁוֹן אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת גַּבִּי מַעֲשֵׂה וְהִיָּינוּ כַּמ"ש הֵם וּמ"ש שֶׁהוּא רְחוּק הִיָּינוּ וְנִדְּאִי שְׁתוֹס' פְּתַבוּ לְשׁוֹן שְׁלִילָה דְּלֹא שְׁיִיף אֶלָּא גַּבִּי אִיסוּר מְלֹאכָה לַק"מ דְּנִקְטֵי אִיסוּר מְלֹאכָה וְכִיּוּצָא בּוּ דְּזִיל בְּתַר טַעַמָּא שֶׁהוּא גְּרוּעַ מִן סַבְרָא וּלְאַפּוֹקִי גַּבִּי מַעֲשֵׁר נִקְטֵי אִיסוּר מְלֹאכָה אֲמַנְם בְּזָה גַם פְּיִרוּשֵׁם דְּחוּק דְּגַם גַּבִּי נְזִיקִין לְמָה גְּרוּעַ דְּחִיפָה וּנְשִׁיכָה וּנְגִיפָה מְנַגִּיחָה וְכֵן אֵינְךָ לֹא וְנִדְּאִי מִשׁוּם דְּכַתִּיבִי בְּקִרְאֵי וְכֵן גַּבִּי מַעֲשֵׁר נְמִי וְגַם אֵין טַעַם נְכוּן לְלְשׁוֹן אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת מִשִׁים דְּגְרִיעֵי מְסַבְרָא: לְכֵן נִלְע"ד נְכוּן לְפָרֵשׁ ע"פ סִיגְנוֹן שְׁלֵהֶם דְּלְשׁוֹן אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת הֵיכָא דְּהַתּוֹלְדָה נְפִיק מִן אָב וַיֵּשׁ לְכָל אָב תּוֹלְדָה דִּילָן' וְהוּא לְשׁוֹן אָבוֹת וְתוֹלְדָה כְּמוֹ בְּנִים הַבָּאִים מִן אָב שְׁלֵהֶם וְכֵן גַּבִּי שְׁפֵת פֶּל אָב יֵשׁ לוֹ תּוֹלְדָת הַדּוּמִין לְאָב שְׁלֵהֶם מִש"ה אֲסִירֵי וְכֵן גַּבִּי שְׁבִיעִית מִשָּׂא"כ גַּבִּי מַעֲשֵׁר דְּאֵילָן וַיִּרְק לֹא נְפִיק מִדְּגֵן תִּירוּשׁ וַיִּצְהַר אֶלָּא שְׁאֲסִרוּ חֻכְמִים בַּפ"ע מִשׁוּם גְּזִירָה וְגַם אֵין לְכָל אָב תּוֹלְדָה שְׁלוֹ וְא"כ לַק"מ מִנְזִיקִין וְטוֹמְאָה וַאֲיַנְךָ דְּשֵׁם נְמִי נְפִיק הַתּוֹלְדָה מֵאָב וְדוּמָה לוֹ וַיֵּשׁ לְכָל אָב תּוֹלְדָה שְׁלוֹ כְּמוֹ גַּבִּי אִיסוּר מְלֹאכָה וְדוּק.

וְיוֹתֵר נ"ל לְפָרֵשׁ שְׁגַם שְׁלִילוֹת דַּבְרֵי הַתּוֹס' הוּא נְכוּן דְּהָא דְּנִקְטֵי אִיסוּר מְלֹאכָה הִיָּינוּ אִיסוּר עֲשֵׂיָה שְׁאֲסוּר לְעֲשׂוֹת כֵּן וְאִם עֲשֵׂה אִיסוּר חֲזִיב בְּזָה שְׁיִיף אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת לְאַפּוֹקִי מֵאִיסוּר אֲכִילָה כְּמוֹ שְׁמַחְלִקִין בְּדִיבּוּר שְׁלֹאח"ז בֵּין אִיסוּר מְלֹאכָה לְאִיסוּר אֲכִילָה וְא"כ גַּם גַּבִּי נִזְקִין שְׁיִיף אִיסוּר מְלֹאכָה שְׁאֲסוּר לְהַנִּיחַ שׁוּרוֹ לְעֲשׂוֹת כֵּן וּמְחַזֵּיב לְשִׁמּוֹר שׁוּרוֹ שְׁלֹא יַעֲשֵׂה כֵן מְלֹאכָה זֹו דְּנִזְקִין וּלְכַף חֲזִיב וְכֵן גַּבִּי טוֹמְאָה הוּא עֵינְקֵר שְׁלֹא יִכְנַס לְמַקְדָּשׁ אוֹ יַגַּע בְּקוֹדֶשׁ מִשָּׂא"כ גַּבִּי מַעֲשֵׁר שֶׁהוּא אוֹ מְצֻנָה לְעֲשֵׁר אוֹ אִיסוּר אֲכִילָה לֹא שְׁיִיף אָבוֹת וְתוֹלְדוֹת וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְאֵלוּ פָּאָה עַד וְאוֹמֵר ר"ת דְּמִדְּאוּרֵיִיתָא לֹא חֲזִיב בְּפִיָּאָה וְכו' נ"ל לְכַאוּרָה דְּבָאוּ לְתַרְץ דְּלַתְנָא דְּמִשְׁנָה דְּלֹא תְּנִי גְּדוּל אֶלָּא מַה שְׁגְּדוּל עֲוֹנָשׁוּ מִדְּאוּרֵיִיתָא א"כ קָשָׁה לְפִירֵשׁ"י דְּפִיָּאָה חֲזִיב מִדְּאוּרֵיִיתָא בְּשִׁאָר אֵילָנוֹת וּקְטַנּוֹת חוּץ מִדְּגֵן תִּירוּשׁ וַיִּצְהַר ג"כ א"כ לִתְנִי גַּבִּי פִיָּאָה גְּדוּל שְׁגְּדוּל מִמַּעֲשֵׁר דְּאֵילָן פִּיָּאָה אֵיתָא גַם בְּשִׁאָר מִיָּנִים מִדְּאוּרֵיִיתָא אַף חוּץ מִדְּגֵן תִּירוּשׁ וַיִּצְהַר מִשָּׂא"כ בְּמַעֲשֵׁר לְכַף כ' וְאוֹמֵר ר"ת שְׁגַם בְּפִיָּאָה אֵינוּ חֲזִיב מִדְּאוּרֵיִיתָא אֲמַנְם אֵין זֶה קוֹנְשֵׂיָא אַרְשֵׁי דְּנִקְט מַה שְׁגְּדוּל מִדְּאוּרֵיִיתָא וְגַם אַחַר גְּזִירַת דְּרַבְּנָן נִשְׁאָר גְּדוּל מִשָּׂא"כ הֵכָא דְּלֹאחַר שְׁגִזְרוּ חֻכְמִים בְּמַעֲשֵׁר אֲדַרְבָּא מַעֲשֵׁר גְּדוּל בְּזָה גּוּפָא תַּדַּע דְּלֹא נִקְט גַם גְּדוּל שְׁבִיעִית מִמַּעֲשֵׁר דְּאֵיתָא בְּכָל מִיָּנִים מְחַוְּבָר מִשָּׂא"כ בְּמַעֲשֵׁר לְמָה נְקִיט מְאָכַל בְּהֵמָה בְּמְאָכַל אָדָם וּבְמַחְוְבָר גּוּפָא הַל"ל אֶלָּא ע"כ מִשׁוּם דְּמִדְּרַבְּנָן גַם בְּמַעֲשֵׁר חֲזִיב בְּכָל מְחַוְּבָר לְכַף הַוְצָרָף לְחַלֵּק בְּמְאָכַל בְּהֵמָה וְגַם קִישׁוּר דְּבִרְיָהֶם צְרִיף לְפָרֵשׁ וְאוֹמֵר ר"ת אֵינוּ מְקוֹנְשֵׁר מִהַקּוֹדֶם וְגַם מ"ש אַח"כ וְמַה שְׁלֹא תִקְנוּ

פּיאַה בִּירָק וכו' אינו מְקוֹנֶשֶׁר מֵהַקּוֹדֵם וּלְשׁוֹנָם מִשְׁמַע שֶׁהוּא הַפֶּל קָשֶׁר אֶחָד לְכֵן נ"ל לְפָרֵשׁ שֵׁיטַת רַש"י וְתוֹס' שְׁגַם לְשׁוֹן רַש"י הוּא קֶצֶת דְּבָרָיו מִיְנֵהוּ ע"ש וְדוּק וְהוּא שְׂרַש"י רָצָה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַגַּמ' פְּדָרְפוּ מ"ט בְּמַעֲשֵׁר חֵיב בְּתַאנְה וְיָרָק וְלֹא בְּפִיֶּאֱה וְתוֹרְף דְּבָרָיו הוּא מְשׁוּם גְּבִי מַעֲשֵׁר אִינוּ חֵיב מִן הַתּוֹרָה אֲלָא דְגֵן תִּירוּשׁ וְיִצְהָר לְבַד וְנִשְׁאַר רֹב הַרְבֵּה שְׁאִינוּ חֵיב וְרָאוּ חֲכָמִים לְגִזּוֹר שְׁלֹא לְאַכּוֹל כ"כ הַרְבֵּה מִיָּנִין בְּלֹא מַעֲשֵׁר אֵילָנוֹת הַרְבֵּה וּמִיָּנִי קִטְנִיּוֹת וְזָרְעִים וְיָרָק אוֹ מְשׁוּם גְּזִירָה דְדָגָן וְתִירוּשׁ וְיִצְהָר אוֹ מֵאֵינָה טַעַם שִׁיְהִי לְכַף גְּזָרוּ בָּהֶם לַעֲשׂוֹר וְכִינּוּן שְׁגִזְרוּ גְזָרוּ בְּכָל וְלֹא חִילְקוּ אֶף מֵה שְׁאִינוּ דוֹמָה לְדָגָן תִּירוּשׁ וְיִצְהָר אֲבָל פִּיֶּאֱה שְׁכָל הַמִּינִים חֵיב מִן הַתּוֹרָה דְּכַתִּיב סִתְמָא קִצִּיר מִשְׁמַע כָּל מִינִים הַנִּקְצָרִים פְּאָחַד וְנִשְׁמָר וְנִתְקַיֵּם וְלֹא מִיַּעַט אֲלָא תַּאֲיִנָה וְיָרָק וּמְשׁוּם הֵנִי לְחֻדָּא לֹא רָצוּ חֲכָמִים לְגִזּוֹר דְּלֹא שְׁכִיחֵי כ"כ פִּינּוּ דְרַוּבָּא דְרַוּבָּא חֵיבִים זֶהוּ תוֹרְף כָּל דְּבָרֵי רַש"י ע"ש וְדוּק בְּדְבָרָיו וְתַמְצָא שְׁפֵן הוּא לְהִדְיָא:

אַמְנָם לְהַתּוֹס' יֵשׁ שֵׁיטָה אַחֲרַת שֶׁהִתְחִילוּ וְכָתְבוּ שְׁלָאוּ דוֹקָא תַּאֲיִנָה אֲלָא כָּל הָאֵילָנוֹת חוּץ מִח' פְּטוּרִים וּלפ"ז יִקְשֶׁה קֶצֶת לָמָּה לֹא גְזָרוּ חֲכָמִים שִׁיְתַחֲיִיב דְּאֲזִיל לִי טַעַם רַש"י פִּינּוּ שִׁישׁ רַוּבָּא דְרַוּבָּא שְׁפְטוּרִין וְיוֹתֵר הִי לְנוּ לֹמֵר שְׁכָל אֵילָנוֹת חֵיבִין רַק תַּאֲיִנָה פְּטוּרָה שְׁנִלְקַטְתָּ הַרְבֵּה פְּעָמִים כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּעֶצְמָם בְּסִמוּף וְהָא דְנִקַּט בְּפִיֶּאֱה הֵנִי ח' לֹא דוֹקָא מְלוֹמֵר דְּתַאֲיִנָה לֹא דוֹקָא דַּה"ה כָּל הַדּוֹמָה לוֹ דַּא"כ ק' מ"ט לֹא תִקְנוּ מִשָּׂא"כ אִם הֵנִי ח' לֹא דוֹקָא רַק תַּאֲיִנָה פְּטוּרָה יֵשׁ טַעַם רַש"י ע"ז כ' וְאוֹמֵר ר"ת וכו' ר"ל שְׁבַלֵּא"ה טַעַם רַש"י אִינוּ שְׁפָאֶמֶת אֶף בְּפִיֶּאֱה אִינוּ חֵיב מִן הַתּוֹרָה רַק דְגֵן תִּירוּשׁ וְיִצְהָר דְקִצִּיר הֵינּוּ דְגֵן וְכו' ע"ש וַא"כ בְּלֹא"ה ק' מ"ש בְּפִיֶּאֱה דְלֹא תִקְנוּ וְאִי מְשׁוּם דְתִקְנוּ דוֹמִיא דְקִצִּיר גַּם בְּמַעֲשֵׁר לְתִקְנוּ דוֹמִיא דְדָגָן דְהָא קִצִּיר הֵינּוּ דְגֵן וְע"ז כ' וְמֵה שְׁלֹא תִקְנוּ בְּפִיֶּאֱה ר"ל פִּינּוּ דְאֲזִיל לִי טַעַם דְרַש"י יִקְשֶׁה מ"ט דְלֹא תִקְנוּ וְכו' טַעַם אַחַר מְסַבְרָא וְדוּק הֵיטֵב פִּי הוּא בְּרוּר בְּדְבָרֵי רַש"י וְתוֹס': בַּגַּמ' אֲבָל הַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׁכַח חֵיב עַל כָּל שְׁבַת וְכו' לְכַאוּרָה נ"ל דְלֹא ג' זֶה בַּגַּמ' דְהָא הַגַּמ' הוּא דְקַמְדִּיק זֶה אַח"כ מֵהַמְשָׁנָה אֲלָא שְׁקִשָּׁה לְהַגִּי' כָּל הַסְּפָרִים עכ"פ נ"ל וְדַאי שְׁאִין זֶה מְדְבָרֵי רַב וְשְׁמוּאֵל אֲלָא הַגַּמ' הוּא שְׁפִיִים פֶּן לְדִיִּיק מְדְבָרִיהֶם וְאַח"כ חֲזַר וְדִיִּיק גַּם מֵהַמְשָׁנָה לְהַקְשׁוֹת וּמְדִיִּיק פֶּן הַשְׁתָּא מְדַאֲמָרֵי מִתְנִיתָן בְּתִיבּוֹק שְׁנִשְׁבָּה מִשְׁמַע דוֹקָא בְּהַכִּי מִיָּרִי וַא"ש נָמִי הַמְסַקְנָא שְׁאִינוּ מַגִּי' בְּבֹא שְׁלִימָה רַק מְפָרֵשׁ אֶף בְּתִיבּוֹק שְׁנִשְׁבָּה אוֹ מַגִּי' תִּי אֶפִּילוּ וְק"ל: בְּרַש"י בַּד"ה אֲבָל הַפִּיר וְכו' הֵנִי לִי כְּשׁוֹכַח שְׁהִיּוּם שְׁבַת וְכו' לִיתְנֵי הַפִּיר אַע"ג דל"ל יָמִים שְׁבַנְתִּיִים וְכו' לְכַאוּרָה הֵם דְּבָרִים סוֹתְרִין זַא"ז וְגַם הֵם מִיְנֵהוּ וְנ"ל לְפָרֵשׁ שֶׁהוֹקְשָׁה לְרַש"י אַס"ד דְּחֵיב עַל כָּל שְׁבַת בְּהַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׁכַח מְנ"ל זֶה דְהָא אִי לֹא הֵנִי שׁוּם לִימוּד לֹא הֵנִי מְחַלְקִינּוּ כָּלֵל וְהֵנִי תְמִיד חֵיב חֲטָאֵת אַחַת הֵן אֲשַׁבְּתוֹת הֵן אֲמַלְאֲכוֹת כַּמ"ש רַש"י לְקַמֵּן שֶׁהוּא חַד לֹא וְחַד הָעֵלֶם תַּדַּע שְׁמַקְשָׁה חִילּוּק מְלֹאכּוֹת מְנ"ל וְכֵן שְׁבַתוֹת צָרִיף לִימוּד וַא"כ יֵשׁ לָן לְאוֹקְמָא חִילּוּק שְׁבַתוֹת אִיזְדַּע עֵיקַר שְׁבַת וּמְנ"ל לְרַבּוֹת הַשְׁכַּח ע"ז פְּתַב דְהֵנִי כְּשׁוֹכַח שְׁהִיּוּם שְׁבַת ר"ל לְפּוּם הַ"א דְהַשְׁתָּא הֵנִי ס"ד דס"ל לְרַב וְשְׁמוּאֵל דְטַעֲמָא לֹא מְשׁוּם דְיָמִים שְׁבַנְתִּיִים הֵנִי יְדִיעָה אֲלָא גְזִירַת הַפְּתוּב שְׁמִירָה לְכָל שְׁבַת דְשְׁבַתוֹת פְּגוּפִין דְמִי וְכֵן אִיכָּא בְּאַמְתָּ חַד מ"ד בְּכָרִיתוֹת וַא"כ הַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׁכַח הֵנִי חֲדָא דִּינָא עִם שְׁכַח שְׁהִיּוּם שְׁבַת וְל"ל יָמִים שְׁבַנְתִּיִים וַא"כ לֹא קִשָּׁה מְנ"ל דְמַחַד לִימוּד נְפִיקֵי תְרוּנִיָּהוּ פִּינּוּ שְׁהֵם שְׁקוּלִין מְמֵשׁ וַא"כ הוֹקְשָׁה לוֹ לְרַש"י מֵאִי מְקִשָּׁה אַח"כ לִיתְנֵי הַפִּיר

וכו' וכ"ש הא מאי כ"ש פיון דלדידהו שקולין ע"ז מפרש דפריה שפיר ליתני הפיר דשם ליפא למימר פלל ימים שבנתיים וכ"ש הא דאיפא למימר ימים שבנתיים ר"ל אע"ג דלית להו לדינא עכ"פ איפא למיטעי ולמימר הכי ולא ידעינו זה והוי לי' לתנא למיתני רבותא שלא נאמר הכי דימים שבנתיים ודוק: ומה שהקשה המהרש"א ארש"י שפי' ימים שבנתיים משום א"א שלא שמע היכי ס"ד דהפיר ולבסוף שכח חייב על כל שבת ושוותא דידן' לא ידענא דהא רש"י פי' פן לפי המסקנא וגם כ"כ לפרש דברי הגמ' בכריתות דקאמר ימים שבנתיים הוינו ידעיה ולפי הס"ד ה"א דלא סברי רב ושמואל ימים שבנתיים וכמ"ש ואתרפא לפי המסקנא מוכח מרב ושמואל כפירש"י פיון דאית להו תינוק שנשפה נמי חייב אחת קשה מנ"ל דהפיר ולבסוף שכח חייב אחת נוקי קרא דשמירה אחת לתינוק שנשפה והפיר ולבסוף שכח ליהוי חד דינא עם היודע עיקר שבת פיון דבתרנייהו איפא למימר גזירת הפתוב וכמ"ש אלא ע"כ דלמסקנא ס"ל גם לרב ושמואל טעמא דימים שבנתיים כמ"ש בגמ' ובטעמא דרש"י וזה לא שייך בהפיר ולבסוף שכח ונשאר בכלל שמירה אחת עם תינוק שנשפה ובאמת היא קושיא על פי' תוס' אף למ"ש דמאי ראי' לא קשה כמו שכתבתי במשנה קשה זה אמנם למה שנכתב בגמ' בעזה"י במימרא דושמרו לתרין דברי התוס' ותורין גם זה ודוק: ע"ב בגמ' אבל לא שכחה מאי וכו' דברי הגמרא תמוהין כמ"ש התוס' דדברי שני קושיות סותרין זא"ז וממ"נ לא קשה ותורין התוס' דחיק מאד דלא שייך לשון כ"ש פיון דצריה למיתני מ"ל בבא זו או אחרת וגם אין זו סוגיא להקשות ליתני עוד בבא כדי שלא נטעה אטו תנא כי רוכלא ליחשוב וליזול כל הדינים ומכ"ש פאן שי"ל דתנא סמיה אדיוקא דסיפא אף שיש למיזק מרישא איפכא כמו דחזינו בש"ס היכא דפריה הדיוקים אהדדי משני חדא דוקא וחדא לאו דוקא אלא נעשה כזה ודאי היכא דתנא שניהם אין להקשות ל"ל למיתני הא מדיוקא שמעינו כמ"ש המהרש"א דדרה התנא למיתני ולא סמיה אדיוק דאיפא דלא מדייק וגם כ' התוס' בעלמא דדרה התנא למיתני אע"ג דמוכח מדיוק כמו אלו טריפות ואלו כשירות וטובא אבל ודאי להקשות היכא דלא תני דליתני זה לא מצינו תדע דא"כ אף באמת קשה ליתני תינוק שנשפה אף לר"י ור"ל ליתני שפטור מכ"ש לרב ושמואל כמו שהקשו התוס' לקמן אלא ודאי דאין זו קושיא דאטו כי רוכלא ליחשוב וליזול והתוס' הקשו שם לשיטתם דכאן רק לעיל מקשה הגמ' שפיר אהו בבא דתני ליתני רבותא טפי ולא ליתני הא לכך קאמר וכ"ש הא דאל"ה לא הוי קשה וא"כ נשאר הקושיא חזקה מאי מקשה עכשיו אבל לא שכחה מאי בשלמא בכל הש"ס דמדייק דיוקא היינו משום דאל"ה ליתני רבותא טפי ולא ליתני הך אבל פאן קשה מאד פיון דמקשה לעיל להפך הארכתי קצת לפי שראיתי במפרשים ק' ותירוצים לא נכונים בעיני ולענ"ד נראה כמ"ש ואין צריה הפל אמנם תי' התוס' ורש"י דחוק: אמנם לפע"ד נראה לפרש בטוב טעם שיפלו שני הקושיות בגמ' בלי שום דוחק והוא מתחילה צריכין אנו לבאר הקושיא דלעיל בעצמו קשה מאי מקשה ליתני הפיר ולבסוף שכח הא הוי מצינו למיטעי דשוכח שהיום שבת חייב על כל מלאכה אע"ג דגם עכשיו מצינו למיטעי דהפיר ולבסוף שכח אינו חייב אלא אחת מאי אולמין דהך טעות מהך טעות ומנ"ל להקשות וצ"ל ע"פ סברא שכתבתי לעיל הך טעות עדיף והוא דאי לא הוי שום לימוד לא הוי חייב על הפל אלא אחת וא"כ עכשיו שיש לימוד לחלק מסתמא מוקמינו אמאי דמסתבר יותר והיכא שיש סברא לכאן

וּלְכָאן וּדְאֵי אֵין לְנוּ לְחַיִּיב אֱלָא אַחַת וְאֵין לָהּ בּוּ אֱלָא חִידוּשׁוֹ וְכִמוּ כֵן יֵשׁ לְנוּ לֹמַר בְּתַנָּא
כָּל הֵיכָא שְׁחֵיב יוֹתֵר הוּא חִידוּשׁ וְתַנִּי הַחִידוּשׁ וְכָל הֵיכָא דְלֹא תַנִּי אֵין לְנוּ לְחַיִּיב יוֹתֵר
הֵיכָא דְלֹא מוֹכַח וְאֵיכָא סְבָרָא לְכָאן וְלְכָאן וְא"כ אִם גַּם בְּהַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח חֵיב עַל כָּל
שְׁבֵת הָיִי לִי לְתַנָּא לְמִתְנִי זֶה יוֹתֵר מֵהֵיכָא עֵיקַר שְׁבֵת שְׁלֵא נְטֵעָה וְשְׁאִינוּ חֵיב אֱלָא אַחַת
כִּינּוּן דְּמִסְבָּרָא יֵשׁ לְנוּ לְמַעַט חֵיב חֲטָאת כַּמ"ש מִשָּׂא"כ אִם לִיתְנִי הַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח לֹא
נְטֵעָה לְחַיִּיב בְּיֹדְעַ עֵיקַר שְׁבֵת עַל כָּל מְלָאכָה דְמַה"ת לְחַיִּיב מִסְבָּרָא מַה שְׁלֵא תַנִּי א"כ
מִקְשָׁה לְעֵיל שְׁפִיר אֲבָל עֲכָשְׁנוּ דְמִשְׁנֵי מֵאֵי הֵיכָא שְׁהִי יָדַע וְשְׂכַח קִשָּׁה אַף אִם נֹאמַר
דְּלִשׁוֹן הֵיכָא סוּבְל גַּם פִּירוּשׁ זֶה כְּדָאמַר לְפָנֵם סְבָרָא זֹו עַכ"פ וּדְאֵי סוּבְל ג"כ לְפָרֵשׁ
הָאֵמֶת שְׁעֲדִינּוּ יוֹדַע וְא"כ הֵיכָא תַנָּא לְשׁוֹן זֶה דְאֵיכָא לְמִטְעֵי כִּינּוּן שְׁיֵשׁ לֹמַר כְּפֹה וִי"ל כְּפֹה
אֲנִי נִיזוּל לְקוּלָא לְמַעַט חֵיב פְּפִי הַסְבָּרָא שְׁפַתְבֵּתִי וְנְטֵעָה וּדְאֵי לְפָרֵשׁ שְׁעֲדִינּוּ וְדַע
וּבְהַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח לֹא נְחֵיב אֱלָא אַחַת אֱלָא ע"כ דְּסוּבְרַ הַתַּנָּא דִּישׁ לְנוּ לִיזוּל לְחוּמְרָא
אַף כִּינּוּן וְסָמִיךְ אִזְהָ שְׁנִפְרֵשׁ לְחוּמְרָא וְא"כ יֵשׁ לְנוּ לְמִיזְדַק אֲבָל לֹא שְׂכַחַה חֵיב עַל כָּל
מְלָאכָה כִּינּוּן דְּלֹא תַנִּי וְדִיּוּק שְׁכָאן מְרָאָה לְחוּמְרָא אַף דְּדִיּוּק דְּסִיפָא מְרָאָה לְקוּלָא ע"כ
לְסַבְרָתָהּ יֵשׁ לְנוּ לִיזוּל לְחוּמְרָא מִקְשָׁה שְׁפִיר לִיתְנִי בְּסִיפָא וְשֵׁם אֵין שְׁיִיךְ לְטַעוֹת לְחַיִּיב
יוֹתֵר מֵעַל כָּל מְלָאכָה וְא"ל מֵאֵי מִקְשָׁה מְעִיקְרָא יִתְרִץ שְׁיֵשׁ לְנוּ לִילָהּ לְחוּמְרָא לְכָהּ לֹא
הַנְּצָרָה לְמִתְנִי הַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח לְק"מ דְּכָל כְּפֹה שְׁאִינוּ מוֹכַח מֵהַתַּנָּא יֵשׁ לְנוּ לִילָהּ
לְקוּלָא וְכַמ"ש לְעֵיל מִן סְבָרָא וְדִיּוּק: וְא"ל א"כ לְעֵיל מֵאֵי מְשֻׁנֵי מֵאֵי הַשְׂוֹכַח שְׁהֵיחָה
שְׂכּוּחָה מִמֶּנּוּ הָא אֵיכָא לְמִטְעֵי כַּנ"ל וִי"ל שְׁהוּא מְדַקְדַק מֵאֵי כָּל הַשְׂוֹכַח וְכו' ר"ל מְמַלֵּת
כָּל אֲנִי יוֹדְעִין שֶׁר"ל שְׁהֵיחָה כְּפֹלוֹ שְׂכּוּחַ מְעִיקְרָא וּמִזְהָ מְדִיּוּק שְׁפִיר אֲבָל הַפִּיר וּלְסוּף
שְׂכַח מֵאֵי מְמַלֵּת כָּל וְגַם בְּלֹא"ה מְדִיּוּק לְעֵיל שְׁפִיר מְרַב וְשְׁמוּאֵל כְּמוֹ שְׁאֵמַר לְעֵיל מִינְיָ
וְדִיּוּק הֵיטֵב כִּי נ"ל נְכוּן: וְיֵשׁ לְכוּן זֶה אַף בְּפִירש"י וְלֹא נְצָטְרָה לְהַגִּי' שְׁפִירש"י לְפָנֵינוּ
כְּתִיב הָיִי לִי לְמִפְרֵשׁ וּלְמִתְנִי וּבִקְצַת סְפָרִים הַגִּי' ה"ל לְמִיכְתָּב וּמִהַרְש"ל הַגִּי' הָיִי לִי
לְמִפְרֵשׁ וּלְמִתְנִי כִּינּוּן שֶׁר"ל שְׁלִיתְנִי שְׁנִיחָה וְגַם הָא לְעֵיל פִּי' בְּהַדְיָא שֶׁא"צ לְמִתְנִי
דַּכ"ש הוּא אֱלָא דַּה"ק הָיִי לִי לְמִפְרֵשׁ וּלְמִתְנִי מִי שְׁיָדַע וְאֵין יְכוּלִין לְטַעוֹת לְקוּלָא
מִמֵּילָא הָיִי יָדְעָנָא וְכֵן הֵיכָא חֵיב עַל כָּל שְׁבֵת וְלֹא עַל כָּל מְלָאכָה דִּישׁ לְנוּ לִיזוּל לְקוּלָא
כְּמוֹ שְׁפִירָה לְעֵיל לִיתְנִי הַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח הֵינּוּ בְּהַדְיָא וְכ"ש הָא וְתוּ לֹא הָיִי צָרִיךְ
לְמִתְנִי הָא אֲבָל כִּינּוּן דְּתַנִּי הֵיכָא ק' מ"מ"נ אִם נִיזוּל לְקוּלָא נִיטְעֵי לְפָרֵשׁ הֵיכָא שְׁעֲדִינּוּ
יּוֹדַע וְאִם נִיזוּל לְחוּמְרָא נְטֵעֵי בְּהֵיכָא שְׁחֵיב עַל כָּל מְלָאכָה וְא"כ מ"מ"נ לֹא תַנִּי כָּל צָרְכוֹ
דִּישׁ מְקוֹם לְטַעוֹת אֱלָא ע"כ שְׁבָאֵמֶת חֵיב עַל כָּל מְלָאכָה מִקְשָׁה שְׁפִיר וְדִיּוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה
כִּי הַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח דְּמִי פִי' בְּקוּ' וְכו' ע"ש עַד סוּף וְעֵינּוּ בְּמַהַרְש"א מַה שְׁהַקְשָׁה מַה
עָלָה עַל דַּעְתָּם לְתַרְצֵי הָא עֵיקַר קוּשְׁיָא לֹא מִתְרַצָּא ע"ש וְנ"ל מְלַבֵּד דְּלִפִּי פְּשׁוּטוֹ לֹא
קִשָּׁה שְׁבָאוֹ לְפָרֵשׁ פִּי' אַחַר מְרִש"י וְלֹא תַפְּוֹל הַקּוּשְׁיָא כ"כ כַּמ"ש מֵהַר"מ דְּלִפִּירש"י
וּדְאֵי קִשָּׁה טוֹבָא כִּינּוּן דְּמִשׁוּם זֶה תַנִּי הַפִּיר שְׁלֵא נְטֵעָה וּדְאֵי קִשָּׁה כְּמוֹ שְׁפִירָה לְעֵיל
דַּה"ל רְבוּתָא טְפִי וְאֵי אֵינוּ מְתִירָא מְטַעוֹת לֹא הָיִי לִי לְמִשְׁבַּק רְבוּתָא וְאֵי מְתִירָא שְׁלֵא
נְטֵעָה נִיתְנִי עוֹד בְּבָא אֲבָל עֵיקַר קוּשְׁיָא דְלִיתְנִי רְבוּתָא טְפִי כַּמ"ש לְעֵיל מֵאֵי שְׁהַבִּיאוּ
הַתוֹס' אֲבָל לִפִּי מֵאֵי שְׁפִירשׁוֹ הַתוֹס' הָיִי הַפִּיר וּלְבִסּוּף שְׂכַח רְבוּתָא טְפִי וְלֹא קִשָּׁה אֱלָא
לִיתְנִי עוֹד בְּבָא זֶה אֵינוּ קוּשְׁיָא דְאֵטוּ תַנָּא כִּי רוּכְלָא לִיחְשׁוּב וּלִיזוּל וְגַם זֶה הַקּוּשְׁיָא לֹא
מְצִינוּ לְעֵיל וְא"כ אֵין כִּינּוּן מְקוֹם קוּשְׁיָא: אֲמַנְם וּדְאֵי קוּשְׁיָתוֹ שְׁל הַמְהַרְש"א דְהָא גַּם זֶה

הַקְּוֹשָׁא מְצִינּוּ לְעִיל אַף שְׂאִינוּ בְּפִירוּשׁ דְּהָא מְקַשָּׁה אַבְּל לֹא שְׂכַחָה מֵאֵי חֲזִיב עַל כָּל מְלָאכָה וְהִינּוּ וּדְאֵי דַאֲל"ה הֵי לִי לְמִתְּנֵי גַם זֶה שְׂאִינוּ חֲזִיב עַל כָּל מְלָאכָה כְּדֵי שְׂלֵא נְטֵעָה אַע"ג דְּתַנִּי הִפִּיר לְרְבוּתָא טְפִי אַפ"ה מְקַשָּׁה מִפְּחַ דְּהֵי לִי לְמִתְּנֵי ה"נ קֹשָׁה כֹּן וּדְאֵי פְּוֹנְתוֹ וְכֹן מִשְׁמַע נְמִי מְלִשׁוֹנוֹ שְׁהִבִּיא גַם הַקְּוֹשָׁא שְׁנִי דְלְעִיל וְהוּא בְּאַמְתַּת קְוֹשָׁא כִּינּוּן שְׂיַדַע מְקוֹשָׁא רֵאשׁוּנָה וּדְאֵי יַדַע מְקוֹשָׁא שְׁנִי אַף שִׁ"ל שְׂבָאַמְתַּת זֶה ק' ר"י מ"מ מֵאֵי עָלָה עַל דְּעֵתָם לְתַרְזֵן וְגַם ר"י אִינוּ מְזַפִּיר כְּמוֹ שְׁהַקְּשָׁה לְעִיל כְּמוֹ בְּקוֹשָׁא רֵאשׁוּנָה וּבְאַמְתַּת לֹא תִירְצוּ מְלַעִיל זֶה פְּוֹנְתוֹ וְיִפְּהָ הַקְּשָׁה: אַמְנָם אֲנִי אוֹמֵר מְלַבֵּד שִׁ"ל כִּינּוּן שְׂזָה הַקְּוֹשָׁא לֹא מְצִינּוּ לְעִיל בְּפִירוּשׁ וְהוּא קוֹשָׁא שְׂאִינוּ חֲזִיב כ"כ כַּמ"ש רַק רַש"י וְתוֹס' מְפָרְשִׁין כֹּן וְשַׁעֲרֵי פִירוּשִׁים ל נְנַעְלוּ שְׂיַשׁ לְפָרֵשׁ בְּפִירוּשׁ אַחַר תַּדַע שְׂלִשׁוֹן קוֹשָׁא רֵאשׁוּנָה מִשְׁמַע כ"ש הָא דְלֵא לִיתְנֵי כָּל אֵלָא שְׁהַתוֹס' הַוְצָרְכוּ לְדַחֲוֹק וּלְפָרֵשׁ תַּדַע דְלִפִּי מֵאֵי שְׂפִירְשִׁי פִי אַחַר לֹא מְקַשָּׁה הַגַּמ' מִפְּחַ דְּלִיתְנֵי וְכֹן יְכוּלִין לְפָרֵשׁ עוֹד סוּף סוּף כִּינּוּן שְׂאִינוּ מְפָרְשׁ לְעִיל אִינוּ קוֹשָׁא אֲלִימְתָא כ"כ וּמַעֲיָקְרָא הִטִּיבוּ אֲשֶׁר דְּבָרוּ לְתַרְזֵן עַכ"פ קוֹשָׁא אֲלִימְתָא מְאֹד הַמְפָרְשֵׁת לְעִיל וְהוּא חֲזִיב הַנּוֹפְלֵת כְּאֵן ע"פ פִּירְש"י וְלִכְּהָ פִּירְשׁוּ פִּירְשׁ אַחַר וְלֹא יְפוּל שׁוּב זֶה הַק' אֵלָא שֵׁאֲפ"ה הַקְּשָׁה ר"י שְׂאִזִּיל לְשִׁיטְתָם דְלְעִיל: אֵלָא שְׂיֹוֹתֵר נ"ל דְּאַף לִפִּי הַתוֹס' וְרַש"י דְלְעִיל הִטִּיבוּ לְתַרְזֵן דְלִק"מ כְּמוֹ דְּפָרִיף לְעִיל דְּוּדְאֵי גַם לִפִּי הַתוֹס' דְלְעִיל צָרִיף לִיתֵן טַעַם דְּמֵאֵי פָרִיף לִיתְנֵי גַם זֶה אִטוּ כָּל הִיכָא שְׂיַשׁ דִּין חֲדָשׁ קֹשָׁה דְלִיתְנֵי שְׂלֵא נְטֵעָה אִטוּ תַנָּא כִּי רוּכְלָא בְּשִׁלְמָא קוֹשָׁא רֵאשׁוּנָה דְלִיתְנֵי רְבוּתָא טְפִי בְּמֵאֵי שְׂתַנָּא מְקַשָּׁה שְׂפִיר וְכֹן כָּל הַדִּיּוּקִים שְׂבִיש"ס הוּא מִפְּחַ דְלֵא תַנִּי רְבוּתָא טְפִי בְּמֵאֵי דְתַנִּי אַבְּל מִפְּחַ דְלִיתְנֵי עוֹד בְּבָא וּבְזָה גּוּפָא לֹא יְכוּל לְמִתְּנֵי רְבוּתָא טְפִי לֹא מְצִינּוּ וְא"כ מֵאֵי פָרִיף לְעִיל אַבְּל לֹא שְׂכַחָה מֵאֵי לְפִירְש"י וְתוֹס' מִפְּחַ דְלֵא תַנִּי עוֹד בְּבָא צָרִיף טַעַם תַּדַע דְלֵא מְקַשִּׁין גַם הַתוֹס' וְגַמ' לר"י וְר"ל לִיתְנֵי עוֹד בְּבָא תִינּוֹק שְׂנַשְׁבָּה דְפִטוּר שְׂלֵא נְטֵעָה כְּרַב וְשְׂמוּאֵל אֵלָא וּדְאֵי מִשׁוּם דְּאִטוּ תַנָּא וְכו' וצ"ל דְלְעִיל מְקַשָּׁה מִב' פְּנִיִם חֲדָא כִּינּוּן שְׂכַבְרֵי הַתְּחִיל לְשַׁנּוֹת כָּל פְּרָטֵי דִינֵי חֲלוּקֵי חֲטָאֵת מְקַצָּה חִיּוּב הִרְאִשׁוֹן לְקַצָּה הִיּוֹתֵר חֲזִיב לֹא הֵי לִי לְמִשְׁבַּק פְּרָט אַחַד הַמְּמוֹצָע מֵהַ דִּינוֹ: אוּ כִּינּוּן שְׂהַטְעוֹת נוֹבַע מְלִשׁוֹן הַתַּנָּא דְתַנָּא דְוִקָא לְבַסוּף שְׂכַח חֲזִיב יֵשׁ לְטַעוֹת מְפָשֵׁט לְשׁוֹנוֹ אַף בְּלֹא דִיּוּק דְבִלֵּא שְׂכַח שְׂחִמוּר יוֹתֵר חֲזִיב יוֹתֵר וְא"כ אִם אִינוּ חֲזִיב יוֹתֵר הֵי לִי לְשַׁנּוֹת עוֹד בְּבָא כִּינּוּן שְׂהַתַּנָּא גּוּפָא נוֹתֵן מְקוֹם לְטַעוֹת וְא"כ לר"י וְר"ל וּדְאֵי לִק"מ וְכֹן בְּכָל דְּוִכְתִּי דְלֵא שְׂיִיכֵי שְׁנֵי הַפְּנִיִם אֵלָא שְׂגַם לְרַב וְשְׂמוּאֵל תִּירְצוּ שְׂפִיר דְלֵא דְמֵי לְקוֹשָׁא דְלְעִיל דְשִׁיף גַם הַפֶּן הִרְאִשׁוֹן שְׂפִתְבְּתֵי מִשֵּׁא"כ בְּתִינּוֹק שְׂנַשְׁבָּה שְׂלֵא הַתְּחִיל כָּל מְזָה לִק"מ אֵלָא שְׂקַשָּׁה לר"י אַף שְׂאִין רֵאִי מְקוֹשָׁא דְלְעִיל מ"מ הָא גַם הַפֶּן הַשְּׁנֵי סְבָרָא הוּא גַם לְפָרֵשׁ לְעִיל בְּזָה לְחֻדָא שְׂלֵא נְטֵעָה כִּינּוּן שְׂהַטְעוֹת נוֹבַע מְלִשׁוֹנוֹ וְהוּא סְבָרָא נְכוּנָה גַם כְּאֵן קֹשָׁה וְהִבִּיאוּ רֵאִי מר"י וְר"ל שְׂאִמְרוּ דְוִקָא הִפִּיר וְכו' מִשְׁמַע לְהוּ שְׂדִיּוּקֵי מֵהַמְשַׁנָּה דְנִקְטַת הִפִּיר וְכו' וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה פִּטוּר וְכו' עַד אָנוּס הוּא וְעֵינֵן בְּתוֹס' בַּד"ה אַבְּל תִּינּוֹק שְׂהַטִּיל גּוֹדָא רַבָּא עַל פִּירְש"י וְהוּא בְּאַמְתַּת תְּמִיחָא גְדוּלָה עַל רַש"י וְהוּצָרְכוּ ע"פ פִּירוּשֵׁם לְדַחֲוֹק לְקַמֵּן דְכָל הַשִּׁיטָה דְפִלִּיגֵי ר"י וְר"ל לְקַמֵּן לְרַבְּנָן אִם בְּעֵינֵן שְׂגַגַת לֹאוּ לֹא הֵי אֲלִיבָא דְנַפְשִׁיחָה דְהָא סְבָרֵי כְּמוֹנְבִז וּמְזָה יֵצֵא לְהֵם קוֹשָׁא גְדוּלָה וְחֲזִיבָה בַּד"ה אֲמַר קְרָא אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָה ע"ש בְּעַמּוּד שְׂלֵאח"ז וְגַם עוֹד ק' נוֹפְלֵת לְקַמֵּן ע"פ פִּירוּשֵׁם זֶה כְּמוֹ שְׂנַבָּרָא בַּעֲזָה"י בְּחִדּוּשֵׁינוּ לְקַמֵּן וְכַפָּה דְחֻקִּים צָרִיף לְדַחֲוֹק לְכֹן אַף שְׂאִינֵי כְּדֵאֵי לְהַכְרִיעַ יֵשׁ לִי

לתלות באילן גדול רש"י ז"ל לפי אומר לי שהפירש"י הוא הנכון ואדרבא בפירושו בא לתרץ כמה קושיות חזקות הנופלות פאן בגמ' יש לי לתרצו ת"ל בשלשה פנים: הפן הראשון שהקשה לרש"י למה נטר עד מונבז והקשה בגמ' מ"ט דמונבז שהוא קושיא שאינה חזקה דהא מונבז אומר טעם והוצרף רש"י לדחוק אמאי לא מקשה תיכף מ"ט דר"י ור"ל ואי סברי לדייק פן מהמשנה אפוא גופא יקשה מ"ט כמו דפריד לעיל אאינדף כבי מ"ט.

ב מאי ס"ד דמקשה להקשות אר"י ור"ל מפרייטא דאית בי' תנאי דפליגי בהך מילתא ואם מקשה וכי יסבור כמונבז ולא פרבנו או לימא כתנאי לא משני פלום. ג יתור הברייתא שמביא וכה הי' מונבז דן ויתר האריכות.

ד יתור לשון דמשני לא מי איכא מונבז דפטר ולא קאמר סתמא אנו דאמרינו כמונבז. ה הך גופא שהבאתי לעיל שק' לפי התוס' אם נאמר שר"י ור"ל סברי שגגת קרבן שמי' שגגה דברים הללו מרפסן איגרא לקמן בעמוד שלאח"ז ואחר כל הדוחקים נשארה קו' התו' בד"ה אומר קרא וכו' חזקה מאד לכן הוא הנכון פירש"י שפא לתרץ הפל ומפרש דר"י ור"ל פטרי דאומר מותר אנוס הוא וא"צ לפרש דכן אומר רבא במכות ופריד מיני' בפשיטות משמע שהוא סברא פשוטה ומה"ת לצאת מפשוטו ולפרש כפי' התוס' אדברי רבא אם ניקא ע"פ פשוטו ולכך גם הם אמרו סתמא פטור לכך לא מצי להקשות סתמא מפרייטא פינו דאיכא תנאי והוצרף להביא את כל האריכות עד דמסיק למונבז דאפילו היתה לו ידיעה בשעת מעשה ושגג בקרבן חייב מקשה שפיר ר"י ור"ל כמאן כמונבז לא מצי סברי דהא אינהו סברי דבעינו שגגת לאו וכרת והגמ' ידע דגם אליבא דנפשיהו פליגי וסברי פן וגם מוכח מק' התוס' ושאר ק' דאינהו לא סברי שגגת קרבן שמה שגגה וא"כ אינהו דאמרי כמאן וגם מונבז לא מצי סבר דאומר מותר אנוס הוא דאיהו קרי לי' שוגג ופוטור מטעם אחר וס"ל מזה דאף שהיתה לו ידיעה בשעת מעשה וא"כ אינהו דאמרי כמאן וע"ז משני שפיר לא מי איכא מונבז דפטר ר"ל אע"ג בהחויב שמחייב בהיתה לו ידיעה ובשגגת קרבן לא סברי פנותי' וגם טעמי' לא סברי עכ"פ פינו בהפטור ס"ל פנותיהו לא קשה עלייהו פינו דאית להו תנא דסבר פנותיהו בהא אע"ג דלא מטעמי' וכמה פעמים מצינו סבר לה פהא בחזא וכהא בחזא ועכשיו מקשה שפיר מ"ט דמונבז ר"ל פינו דע"כ לא סבר פטעמיהו דאנוס הוא ודוק: הפן השני נ"ל יותר נכון ויתרצו כל אלו הקושיות ועוד כמה קושיות חזקות ראשונה מה שהקשו התוס' בד"ה כ"ש שהוספת ע"ש.

ב ק' מהר"מ מלובלין פינו דלא גמיר כמה מצינו שוגג ממזיד אלא בהיקש כדמסיק מאי קאמר הואיל ושוגג קרוי חוטא ע"ש במהר"מ שתירוצו דחוק פינו שע"כ הקישו הפתוב כמו שפירש"י ולכאורה י"ל דתינוק שנשפה נפיק שפיר במ"מ רק הגמ' פריד מ"ט דמונבז אשהי' לו ידיעה בשעת מעשה ז"א חזא דלשון הגמ' אינו משמע פן וגם א"כ מאי חשיב לו ר"ע הרני מוסיף.

ג מה שפירש"י בד"ה הרני מוסיף אם באת לדרוש ג"ש וכו' ע"ש והוא תמוה מאי שנידף פאן ג"ש לפי ה"א אינו רק מ"מ דהיינו בנן אב כמו שפירש"י בעצמו בסמוך והוא

מְוֹכַח דאל"ה לא פָּרִיף מִיַּד דג"ש הוּי כְּמוֹ הַקֵּשׁ דְּמַשְׁנֵי וְעַדִּיף מִיַּנְי' אִם לְפִי הַמְּסַקְנָא הוּי הַקֵּשׁ.

ד בְּמַאי פְּלִיגֵי ר"ע וּמוֹנְבֻז ע"כ כְּמוֹ שְׁמַסִּיק בַּגְמ' דְּדַרְרִישׁ הַקֵּשׁ לְמִקְלָתָא אַחֲרִיתִי וְלִית לֵן הַקֵּשׁ שׁוֹגֵג לְמַזִּיד דְּמַסְתַּבֵּר יוֹתֵר לְדִידִן' מְלֶאקוּשֵׁי שׁוֹגֵג לְמַזִּיד לְמָה לִּי לְהַשִּׁיב הַרְיֵנִי מוֹסִיף עַל דְּבָרֵיךָ וְנ"ל לְתַרְזַן הַפֶּל בְּדַרְבָּךְ הַקְּרוֹב לְדַרְבָּךְ הֶרְאִישׁוֹן וְהוּא שְׁצָרִיךְ בְּאַמְת טַעַם מִנ"ל לר"י ור"ל וְגַם לְרַבָּא דְּאוּמֵר מְוֹתֵר אָנוּס הוּא וְנ"ל שְׁטַעְמֵם ג"כ כְּמוֹנְבֻז בְּרִישָׁא דְּיַלְפִינֵן בְּאַמְת בְּבִנְיָן אָב הוּאִיל וְשׁוֹגֵג קְרוּי חוּטָא וּבְזָה לֵק"מ מַאי שְׁמַקְשָׁה הַגְמ' מ"ט דְּמוֹנְבֻז וּפִירֵשׁ"י דְּלִיכָא לְדוֹמִינָהוּ לְעִנְיָן יְדִיעָה שׁוֹגֵג לְמַזִּיד דְּהָא בְּזָה הוּי שׁוֹגֵג חִילוּף דְּמַזִּיד וְגַם סְבַרְת הַתּוֹס' דְּלִית לֵן לְדַמּוּת לְאַפּוֹקֵי מִמְשַׁמְעוֹת שְׁגָגָה פִּינּוּ דִּישׁ לְאוּמֵר סְבַרָא דְּאוּמֵר מְוֹתֵר אָנוּס הוּא רַק בְּלֹא לִימוּד אִיכָא לְמִימֵר דְּהוּי ג"כ שׁוֹגֵג אַף שְׁקָרוֹב לְאוּנָס וְיַלְפִינֵן בְּב"א שְׁפִיר מַאי מַזִּיד לֹא הוּי מַזִּיד אֲלֵא א"כ הֵיתָה לוֹ יְדִיעָה אַף שׁוֹגֵג לֹא הוּי שׁוֹגֵג אֲלֵא א"כ הִי לוֹ יְדִיעָה מְעִיקְרָא אָבָל אִם לֹא הִי לוֹ יְדִיעָה דְּהֵינּוּ אוּמֵר מְוֹתֵר הוּי אָנוּס וְלֹא שׁוֹגֵג וְא"כ אֲדַרְבָּא שְׁפִיר לֹא מְפָקִינֵן מִשְׁמַעוֹת דְּשְׁגָגָה אֲלֵא מְחַזְקִינֵן הַמְשַׁמְעוֹת דְּבַעֲיָנֵן שְׁיָהָא שׁוֹגֵג וְלֹא קְרוֹב לְאוּנָס וְגַם לֹא הוּי חִילוּף דְּמַזִּיד בְּזָה דְּעִיקָר הַחִילוּף הוּא בְּשַׁעַת מְעַשָּׂה וְגַם מְוֹנְבֻז מְעִיקְרָא לְפָטוֹר תִּינוּק שְׁנִשְׁבָּה לֹא הִי צָרִיךְ לְהִבִּיא אֶת הַקֵּשׁ שְׁלֵוֹ דְּזָה שְׁפִיר נְפִיק גַּם מִבְּנִי אָב וְר"ע אֲזִיל לְשִׁטְתֵּי דְּלִית לִי פְּלֵל הֵךְ סְבַרָא דְּאוּמֵר מְוֹתֵר אָנוּס הוּא וְאִם בָּאת לְפָטוֹר צָרִיךְ לִימוּד ע"ז מְגַזְרֵת הַפְּתוּב לְפָטוֹר מַאיִזָּה הַקֵּשׁ אוֹ ג"ש וְהֵיקְשָׁא לִית לִי כְּמוֹ שְׁמַסִּיק בַּגְמ' וּמִבְּנִי אָב לִיכָא לְמִילָף לְדִידִן' פִּינּוּ דְּלִיכָא לְמִיקְרֵי' אָנוּס הוּי אֲדַרְבָּא שׁוֹגֵג יוֹתֵר נְשָׂאֵר ק' רַש"י וְתוֹס' דְּלִקְמֵן דְּלִיכָא לְדְּמוֹנִיָּהוּ בְּזָה מְסַבְרָא רַק לִפ"ז לֹא הִנְצָרָךְ לְאוּמֵר הַרְיֵנִי מוֹסִיף עַל דְּבָרֵיךָ רַק דְּלִיתָא לְב"א וְהֵיקְשׁ לִית לִי וְק' עַל ר"ע לְזָה הִנְצָרָךְ רַש"י לְפָרֵשׁ דְּר"ע לֹא הִי יְכוּל לְהַקְשׁוֹת סְתָמָא דְּלִיתָא לְב"א דְּהִי מְסוּפָק שְׁמָא זָה שְׁאֵמֵר מַזִּיד קְרוּי חוּטָא הֵינּוּ דְּיַלְיָף ג"ש חֲטָא חֲטָא וְקִיבְלָה מְרַבּוּ וְאִז אִין לְהַשִּׁיב לְכָךְ אָמֵר לוֹ הַרְיֵנִי מוֹסִיף וּפִירֵשׁ"י אִם ג"ש בָּאת לְדַרוּשׁ שְׁאִז אִין לְהַשִּׁיב לֹא יוּכַל לְהַתְקַיֵּים שְׁהַרְיֵנִי מוֹסִיף וְאִין ג"ש לְמַחְצָה אֲלֵא ע"כ שְׁלֵא נְתַקְבְּלָה לְעִנְיָן זָה אוֹ לִיתָא לְקַבְּלָתָךְ וּבְבִנְיָן אָב לִיכָא לְמִילָף לְדִידִן' וְג"ש נְמִי ע"כ אִין לְדַרוּשׁ פִּינּוּ דְּאִין ג"ש לְמַחְצָה וְשַׁגְגַת קָרְבָן לֹא שְׁמִי שְׁגָגָה מִמִּילָא נְתַבְטְלוּ דְּבָרֵי וּמוֹנְבֻז הַשִּׁיב לוֹ כ"ש שְׁהוּ סַפְתָּ אַף דְּלֹא נְפִיק מִבְּנִי אָב נְפִיק מְהֵיקְשׁ כְּמוֹ שְׁמַסִּיק בַּגְמ' וּבְזָה מְתוֹרֵץ נְמִי מַאי שְׁנָטֵר עַד כָּאן שְׁאֵמֵר ר"י ור"ל סְבָרִי כְּמוֹנְבֻז הַקְשָׁה מ"ט דְּמוֹנְבֻז וְלֹא הַקְשָׁה אַבְרֵיִיתָא וּלִפ"ד יְתוֹרֵץ וְנָבָא לְבָאֵר הַפְּשֻׁט ע"פ דְּרַפְּיָנוּ דְּלֹא הִי יְכוּל לְהַקְשׁוֹת תִּיקָף מְבָרֵיִיתָא אֲר"י וְר"ל פִּינּוּ דְּתַנָּאי פְּלִיגֵי כְּמ"ש לְעֵיל לְכָךְ הִבִּיא עַד כ"ש שְׁהוּסְפֵת וּבְזָה ר"י וְר"ל וְדַאי לֹא סְבָרִי כְּוֹתֵי' דְּהָא לְדִידֵהוּ שַׁגְגַת קָרְבָן לֹא הוּי שְׁגָגָה כְּמ"ש לְעֵיל שְׁפִיר הַקְשָׁה כְּמֵאן סְבָרִי וְע"ז מְתַרְזַן בְּדִיקְדוּקָא לֹא מִי אִיכָא מוֹנְבֻז דְּפָטֵר הַפֶּל כְּמ"ש לְעֵיל בְּפִין הֶרְאִישׁוֹן רַק טַעֲמִיָּהוּ הוּא מִמְּשַׁ פְּטַעַם דְּמוֹנְבֻז דְּפָטוֹר תִּינוּק שְׁנִשְׁבָּה מִבְּנִי אָב פִּין נְמִי סְבִירָא לְהוּ הַב"א דְּהוּי אָנוּס וְלֹא הַהוּסְפָה ס"ל דְּמִבְּנִי אָב אִין לְלַמּוּד הַהוּסְפָה כְּמ"ש רַש"י וְתוֹס' שְׁהַבְּאֵתִי וְהֵיקְשָׁא לֹא סְבִירָא לְהוּ וְא"כ מוֹכַח מְפָאן דְּמִבְּנִי אָב אִין לְלַמּוּד הַהוּסְפָה דְּאֵל"כ לֹא מְצִי סְבָרִי ר"י ור"ל כְּמוֹנְבֻז דְּהָא אִינְהוּ לֹא מְחַזְקֵי בְּשַׁגְגַת קָרְבָן שְׁפִיר מְקַשָּׁה מ"ט דְּמוֹנְבֻז גּוֹפָא כְּמ"ש רַש"י וְתוֹס' וְבִל"ז לֹא הִי סְבַרָא זֹו מְוֹכַחַת דִּי"ל דְּסְבַר אַף מְב"א יַלְפִינֵן הַהוּסְפָה אָבָל עַכְשָׁיו מוֹכַח מְר"י וְר"ל מְקַשָּׁה שְׁפִיר מ"ט דְּמוֹנְבֻז אַהוּסְפָה דְּלֹא

סבר כר"י ור"ל וממילא אר"י ור"ל לא קשה ונשפיר משני ההיקש ותו לא קשה ק' התו' די"ל שפיר דלא מקשינו לאפוקי ממשמעויותא דשגגה והא דפטר אומר מותר שהו תינוק שנסבה שם לא מקינן ממשמעויות אדרבא מחזקינן המשמעויות דשגגה ולא אונס כמ"ש התוס' גופא גבי גלות פנין שיש לימוד וה"נ יש לימוד ההיקש או בגין אב תדע דהא זה אף מב"א נפיק בלא היקש לדידהו דאית להו אומר מותר אנוס ודוק: הפן השלישי אחר שזכיתי ללמוד ד' דפים אחר זה מצאתי ת"ל דרף היותר נכון לתרץ פל הקושיות שפכתתי ע"פ שיטת רש"י ע"פ הסיגנון שפכתתי בשני הפנים רק בטעם יותר נכון וקרוב לאמת והוא אחר שנקדקדק עוד בין לפירש"י בין לפי תוס' ר"י ור"ל פטרי בכל עבירות שבתורה למה לא מצאנו פן אליביהו בכל הש"ס וגם זה גופא אף דאומר מותר קרוב טפי לאונס מנ"ל לפןטרו בלא לימוד כמ"ש התוס' אמנם מצאתי לקמן בשיטת נתפנין להגבי את התלוש גבי הא דקאמר אלא באומר מותר ופירש"י כגון גר וכו' ע"ש שמוכרח לומר דר"ל גבי שבת דוקא פטור משום דבעינן מלאכת מחשבת שיהי' לו קצת ידיעה ומחשבה מאיסור ולא זה שלא ידע לגמרי מיקרי אונס לגבי שבת ע"ש שפן מוכרח ועיין בחידושינו א"י"ה שבלא"ה צריף ביאור שם דברי רש"י אמנם אף לפי פשוטו מוכרח לומר שם פן דוק שם ברש"י ותוס' וא"כ בזה א"ש טעם דר"י ור"ל דאית להו הכי ודוקא גבי שבת מטעם שפכתתי ודייקי פן מהמשנה לכך מייתי הברייתא דחייב על הדם וכו' ומובז פוטר וא"כ קשה כמאן סבירא להו דאינהו לא פטרי בדם וחלב וע"ז וכו' ולכך מקשה מ"ט דמונבז ר"ל דפוטר בחלב ואינהו דשם ל"ל אנוס הוא פנין דליכא לימוד וכמ"ש התוס' ומתורץ הפל ע"פ הסיגנון שפכתתי למעלה ודוק: בתוס' בד"ה כ"ש שהוספת וכו' עד וק' לר"י דהא פטרי וכו' עיין מ"ש לעיל דלשיטת רש"י לא ק"מ אמנם אוסיף שנית ידי לתרץ אף לשיטת התו' בדרף לימוד תלמידים ע"פ מ"ש בגמ' למונבז לא הוי שוגג אם לא היתה לו ידיעה אלא בקרבן וא"כ בשלמא א"א דגם אם שגג לגמרי חייב קרבן שפיר משפחת לי אף אם ידע שעל עבירה זו חייב פרת ולא על מזיד רק לא ידע דין זה שאם הוא שוגג לגמרי חייב קרבן ג"כ הוי שוגג וחייב קרבן משא"כ אם נאמר בשוגג לגמרי הוא פטור באמת אלא א"כ הזיד בכל קשה היכי משפחת שוגג דליחייב קרבן וא"ל שלא ידע אם שוגג חייב קרבן הא באמת פטור ואם הזיד ג"כ פטור ולא שייך לומר שלא ידע אם שגג בקרבן מביא קרבן דהא לא ידע כלל מקרבן וא"כ היכי משפחת שגגת קרבן אלא ע"כ דלא דרשינן לפטור שוגג לגמרי ודוק: דף סט ע"א בגמ' ר"י אמר פנין ששגג וכו' לפירש"י ניחא דפליגי אליבא דנפשיהו דלא סברי פלל בזה פמונבז כמ"ש רש"י לעיל דטעמייהו משום אומר מותר אנוס הוא כמ"ש לעיל אמנם לפי התו' שפי' דסברי ממש פמונבז מלבד ק' התוס' שבכאן בד"ה אמר קרא קשה טובא חדא למה ליפליגי שלא אליבא דנפשיהו וגם מאי מקשה ר"י קרא דר"ל מאי עביד ליה ולא מקשה אר"ל גופא אליבא דנפשי' דסבר פמונבז מאי עביד להאי קרא וביותר מאי מקשה בגמ' תנו לימא דמתני' אתי פמונבז שהוא אליביהו פהלכה דגם משנתנו מוקמי אינהו פמונבז לפי התוס' ולמה ידחוק לאוקים כר"ע שלא אליבא דהילכתא מכ"ש לפי המהרש"א שנובאר בסמוך דלא קשה מהמשנה אלא מלשון ר"י מאי קשה הא ר"ל סבר פמונבז דשגגת קרבן נמי שגגה מכ"ש שגגת פרת אלא שבלא"ה לא מתקיים פירושו כמו שנובאר אלא דמגופה הגמ' קשה אמנם לשיטת רש"י דפליגי אליבא דנפשיהו וכמ"ש לעיל ניחא

הפל וא"ל עכ"פ נוקי מתניתין פמונבז דשגגת קרבן שמי שגגה ז"א טוב לו לאוקמא כר"ע דזה סברא דשגגת קרבן הנה דוחק לו להעמיד המשנה פן וצ"ע לפי התוס' ודוק: בגמ' תנן אבות מלאכות מ' חסר אחת וכו' פאן תפסו על הרמב"ם כל מפרשיו שפוסק מפניך שהמשנה שאם עשה פולן בהעלם אחת ופוסק כר"ל פאן ופוסק בהעלם זה וזה וכרבנן דר"ע וגם בפלוגתת דלקמן דאב"י ורבא גבי נתפסין להגבי וכו' פוסק פרבא א"כ נשאר עליו קושיות הגמ' דינדע לשבת במאי ונ"ל לתרץ אחר שנקדים מאי שמביא המהרש"א קושיות העולם לקמן גבי קצור וטחן דלפי דינא דרבא דהוי העלם אחד אף שחלק ההעלם והי' לו קצת ידיעה בנתיים מאי מקשה הגמרא בשלש אלה המקומות דינדע לשבת במאי הא משפחת דינדע במלאכה אחת ולסוף עשה זה המלאכה בשגגת שבת ששכח בנתיים שהיום שבת או להיפך שעשה ראשונה מלאכה זאת בשגגת שבת ואח"כ נזכר שהיום שבת ושכח המלאכה שעשה ועשה פולן בזדון שבת ותיגרץ הוא דאין זה מיקרי העלם א' אלא דין העלם אחד יש לו ע"כ ודבריו נדאי מתפרשין דפריף אלישנא דר' יוחנן דאמר בהעלם א' אבל מן המשנה לק"מ דמשפחת כה"ג אמנם דבריו צריכין נגר ובר נגר לפירשן דאי מר"י פריף מאי מקשה פאן אר"ל הא לר' יוחנן גופא באמת לא קשה דמשפחת ור"ל באמת לא סבר הלשון של ר"י וכ"ש לקמן אב"י ואינף מאי מקשה מן הלשון של ר"י פנין דר"י אמר פן לשיטתו בשלמא מהמשנה מקשה אם נאמר דסבר כר"ל אבל מלשון ר"י ולר"י גופא לא קשה להקשות מיני' אאינף אין זה אלא תימה ומכ"ש לפי התוס' דאר"י ור"ל לא קשה מידי דסברי פמונבז רק לרבנן דמונבז מקשה וכי צריכין הם לתרץ הלשון של ר"י אמנם נלע"ד דלק"מ קושיות העולם דהא מסקינן בגמ' שם גבי קצור וטחן דר"י ור"ז פליגי ארבא ואית להו דחלוקין הם לחטאת ומקשה אליבניהו האיף מפרשין המשנה אם נאמר דסברי כר"ל תדע דהא ארבא לק"מ בלא"ה דמשפחת דטעה בשיעורין פדאמר לקמן אלא מקשה אב"י דלשם אם ספור כר"ל ה"נ נאמר דמקשה לר"י ור"ז אם סברי פאב"י ור"ל דאב"י גופא אית להונמי גרירה ונראה שם שפן הוא המסקנא דשקלי וטרי אליבניהו דר"י ור"ז לכף נמי מקשה פאן שפיר ובה ממיילא מתורץ הרמב"ם שהוא פוסק בפירוש שם בה' שגגות פרבא קצירה גוררת קצירה שפיר משפחת דינא דמשנה וקנן העולם לכף מיימי הדין ודוק: בתוס' בד"ה דינדע לי' בתחומין וכו' עד תימא לר"י פתבו תימא באלף נדאי פינונו שיש תירוץ ונ"ל לתרץ ויתורצו עוד קו' בזה קו' מהר"מ מלובלין הא משפחת דטעה בקצת מלאכות וסבר שצריף שיעור יותר גדול אל מלאכה זו פגון הוצאה באוכלין הי' סבור שצריף פביצה וכן נמי בקצירה ונדע שיש שבת בקצירה ובהוצאה והוציא וקצור פגרוגרת וכן נמי יש להקשות פמו שפתבו מפרשי הרמב"ם שטעה שסבר שאר מלאכות אסורין שבאמת אינן בכלל מלאכות וכן נמי יש להק' דילמא ידע שהוא שבת בקידושא ואבדלתא שהוא דאורייתא קידוש עכ"פ לכן נ"ל ברור דהא נדאי מקשה אליבא דסברא אם העלם זה וזה אינו חייב אלא אחת דמפרש לקמן ולא מיחייב על כל אחת אלא בזדון שבת וסבר הגמ' מסברא פמו דשגגה לא הוי אלא בלאו וכרת או פכרת של המלאכות דוקא פן נמי זדון שבת פעינן דוקא זדון שבת פעיקר המלאכות של אמת פינון שהוא חילוף של שוגג ופעינן זדון עכ"פ במלאכות בלאו או פכרת של אמתית המלאכות ואל"ה אף דלא מיקרי שוכח עיקר שבת בכל הני גונוי שפכתתי עכ"פ לא נפיק מדין העלם זה וזה פינון שפעיקר

המלאכות לא ידע שהוא שבת הוי העלם שבת ג"כ לגבי מלאכות וא"כ מתורצים כל הקושיות ועיין בחידושינו א"ה לקמן שמתירץ בזה קושיות גדולות והיא סברא נכונה ומצאתי אח"כ עיקר סברא זו בלח"מ ונהניתי והוא סברא מוכרחת פאן מחמת כל הני קושיות שכתבתי ודוק: בתוס' בד"ה עד שישגוג בלאו שבה וכו' וכו' הנה אף שכאן יש לדחוק שאין סברא לרש"י שישפח האיסור אמנם לקמן גבי תרומה ודאי קשה מי דחקו לרש"י כמ"ש המהרש"א אמנם נ"ל דרש"י לא בא למעט שגגת לאו ממש פאן ובתרומה אלא לרש"י בא לפרש שלפי פשוטו משמע דדוקא שגגת לאו אבל אם שכח השבועה או לא ידע שהיא תרומה אינו חייב וזה לא מצינו אדרבא בתרומה משמע בכולה הש"ס משמע שסבר שהוא חולין לכה פירש"י שגם זה מיקרי שגגת לאו ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה הא מני מונבז וכו' עד והקשה הר"א וכו' קושית התו' היא גדולה מאד ארש"י אמנם גם מה שתי' התו' על ק' רש"י הוא דוחק גדול וגם פ"ה התוס' בעצמם מקיימים ג"ל רש"י ונהיינו ודאי מחמת שדחה רש"י הלישנא אחרתא וע"כ נמי סברי דמסוגיא דשבועות אין ראי' דנדאי רב נחמן פליג אאב"י דאמר בהדיא הכל מודים עד שישגוג בלאו ולא בקרבן לרבנן ורב נחמן סבר דשגגת קרבן הוי שגגה הכא אף לרבנן אלא שלא פירשו כפי' רש"י ממש לפי קושיותם דלעיל שהיא חזקה אמנם נראה לי שע"פ פירושים מתורצין גם פירש"י והוא שנדאי ידע רש"י דאף לרבנן משפחת שגגת שבועת ביטוי לשעבר בעשה כמ"ש התוס' אלא דהך ברייתא ודאי סבר דשגגת עשה נמי לא מיקרי האדם בשבועה דאל"ה אף למונבז למה אמר דוקא ששגג בקרבן ולא בעשה אף למונבז דמה"ת לעשות פלוגתא חדשה בין מונבז לרבנן לומר דרבנן שמי' שגגה בעשה והוי האדם בשבועה ולמונבז לא אלא ודאי לרבנן ג"כ להאי תנא שגגת עשה לא מיקרי האדם בשבועה וא"כ שפיר כתב רש"י דהאי תנא סבר דרבנן דפליגי אמונבז לא חייב לשעבר כר"י אבל ר"ע באמת ל"ל פהאי תנא דברייתא וס"ל דשגגת עשה הוי האדם בשבועה ודוק: בגמ' אמר רבה אם מכיר מקצת היום נ"ל דלרבה בא לומר דמתירצא הברייתא טפי כפשטן ומשמר יום א' לגמרי ומיירי בהאי גוונא ואז יכול ביום הזה שמכיר לעשות לשבת וק"ל: ועיין בר"ח שמפרש זה המאמר בדרה"מ מוסר על אותם ההולכים תמיד אחרי הבלי עולם ושוכחין משורש נשמתן לעוה"ב שנקרא שבת ע"ש פי טוב ואני הוספתי נוסף מעט לפרש תיבת במדבר שהוא מפרש שהולך אחרי התנהו במדבר ואני מפרשו ע"פ הזנהר שכ' על פסוק אבינו מת במדבר שהוא במדבר שהי' מדבר דברי חול בשבת ע"ד מקושש עצים ע"ש עד"ז פירשתי פאן שעיקר חטא המחטיא את כל העולם הוא הדיבור שהולך כל היום אחרי לה"ר וליצנות וזה הולך במדבר לכו ואינו יודע מתי שבת וע"ד שפי' ר"ח פירשתי משנת כלל גדול ע"ד מוסר הנ"ל ודרשתי לך בקהל עדתי והארכתי למעניתי בו וכתוב אצלי בקונטרס הדרשות וכאן ארמזנו לך בקיצור שיש בין אחינו ב"י ג' כתות יש שזכחין לגמרי כנ"ל ויש זוכרין פעם בפעם ויש עושין עיקר מזה הזכירה ואלו נקראים שבת ג"כ כמ"ש הר"ח שמושה עליו קדושת שבת גם בעוה"ז וזהו אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות וידוע שכל מי שיש בו נשמה ופגם באיברי' כגון בעינים או באונן צריך לתקן כל אבר שפגם משא"כ מי שאבד נשמתו לגמרי אין לו אלא חסרון א' רק קשה לו תיקון וזהו האומרים לרע טוב וכו' ע"ז משני שמים אור לחשך וזהו התרשים שמעו וכו' עד מי עור פמלאכי וכו' ודוק וזה השוכח

עיקר שבת שהוא נשמה אין חייב אלא חטאת שהוא חסרון אחד כל נשמתו אבל היודע עיקר שבת חייב על כל שבת ר"ל על כל פגם שעשה בנשמתו בעוה"ב היודע שהוא שבת ר"ל גם בעוה"ז אז סביביו נשערה מאד וחיוב לתקן עם עשה איזה מצוה שלא מאהבה כבן לאב ע"ד שפירשתי היום יעמוד במשפט אם פבנים אם פעבדים ר"ל גם ע"ד יעמוד במשפט אם עבד מאהבה פבנים או מיראה פעבדים וזהו חייב על כל אב מלאכה דוק ותבין אם בעל נפש אתה: וגם ע"ד הר"ח שעוה"ב נקרא שבת פירשתי בטוב מה שמורגל בפי הבריות שינה בשבת תענוג וע"ז סומכין ליגרר כל יום הקיץ בשינה ופירשתי ע"ד מוסר ע"ד שאמרו בגמ' גייע יומי אריכא דבעי למינם בקברא דקרי לי שינה אמנם אשרי למי שיש לו מנוחה בקבר לגוף לישן ואין נוטלין את גופו להפרע כמו שאנו מתפללין תמיד ונייח על משכבו בשלום ואפשר שינה פירוש התשובה של ר"ז שאמרה לו אשתו לא בעי מר מינים מידי אמר לה אם אישן עכשיו לא יהי לי מנוחה לישן בקבר אבל אם לא אישן עכשיו גייע יומי שאוכל לישן בקבר וזה שינה בשבת ר"ל בקבר שמניחין לו לישן הוא תענוג ואמרת בקהלעדתי אשרי לכל מי שיעלה זה על רוחו בכל שבת קודם שישיין ויתגבר לעבודת הש"י בפרט בשבת שצריך להוסיף קדושה ולא מעשה גופני וק"ל: בגמ' מנה"מ אמר רב נחמן וכו' עד הא כיצד וכו' דברים אלו אין להם פירוש כמ"ש במשנה וע"ש מ"ש ועתה באתי לפרש דרף קרוב לפשוטו לפי פי התוס' ויתורץ בזה שני קושיות חזקות מ"ש פבר הנופלות על פירושם שפירשו במשנה שהוא גזירת הכתוב ודחו פירש"י ע"ש חזא מנ"ל לאוקמא האי קרא דשמירה א' אשוכח עיקר שבת וכו' אע"ג דאין סברא לומר להיפך חזא נוקי חז קרא לדרשה אחרת או נוקי קרא דשמירה א' לתנוק ועוד קשה יותר למה לא נאמר הגזירת הכתוב גם בשגגת שיתחייב על כל מלאכה של כל שבת אכן נ"ל שהגמרא בכאן מתרץ הפל וה"ק הא כיצד פאן נאמר לשון יחיד שהוא חטאת אחת וכאן נאמר על כל שבת אחת אלא פאן שמירה אחת לשבתות הרבה ר"ל דלשון שמירה היינו שישמור שלא ישפח ויעבור ואם שוכח עיקר שבת אם הי' שמר שלא ישפח עיקר שבת או אם היינו אומרים לו עיקר שבת הי' די בזה לשבתות הרבה שלא הי' עושה מלאכה בשום שבת לכה אינו חייב אלא חטאת אחת וכאן בשמירה לכל שבת ר"ל ביודע עיקר שבת אלא ששכח שהיום שבת צריך שמירה לכל שבת בפ"ע דאף אם היינו אומרים לו או לא הי' שוכח בשבת אחד שהיום שבת עדיין הי' יכול לשפוח בשבת אחרת וכן בכלן וצריך בכל שבת שמירה שלא ישפח שהיום שבת דשבת א' אינו תלוי בחבירו משא"כ בשוכח עיקר שבת דדי בשמירה אחת אם לא שכח עיקרו תמיד לא הי' עושה דהא אינו רגיל לשפוח שהיום שבת וא"כ התירץ והטעם ממש מפורש בגמ' ובזה ממילא מתורץ בשגגת מלאכות דאינו חייב על כל שבת דהא גם במלאכה די בשמירה א' לשבתות הרבה אם לא ישפח המלאכה לא יעשהו בשום שבת וגזירת הכתוב לגמים שבנתיים אלא היכי שצריך שמירה לכל שבת דומיא דנדה ממש היכא שלא טבלה אפילו איחרה כמה שנים די לו בשמירה אחת אם הי' יודע שהוא נדה לא בא עלי' משא"כ אם טבלה ונאתה אף אם הי' יודע נדות הראשונה פיון שפבר טבלה אם לא הי' יודע נדות השני הי' בא עלי' וצריך שמירה לכל נדה ודוק: אמנם לרש"י לא יתכן זה הפי' ובלא"ה ק' לרש"י מהכא שפי' במשנה דימים שבנתיים הניין ידיעה מסברא דא"א שלא שמע והשגגה הוי רק משבת ואתיידע ליה והכא בעי מנה"מ כמו

שְׁהִקְשׁוּ תוֹס' בְּמִשְׁנֵה וְגַם שְׁאֵר הַקְּוִשׁוֹת שֶׁל תוֹס' ע"ש מה שְׁתִּירְצָתִי וּמְדֵי בּוֹאֵי הַנְּהָ עֵינַיִנִי לְפִי פְּשׁוּטוֹ נ"ל לְתַרְץ פֶּל הַקְּוִשׁוֹת וַיִּתְוַרְצוּ גַם דְּבָרֵי הַגַּמ' פֶּה לְשִׁיטַת רַש"י וַיִּתְוַרְץ גַּם קוֹשְׁיָא אַחַת חֲזָקָה מ"ש דְּהַגְמ' בְּסִמּוּף אֲשַׁגְּגַת שְׁבֵת וְשַׁגְּגַת מְלָאכּוֹת דִּיש ג"כ שְׁנֵי לִימוּדֵי מִקְשָׁה בַּגַּמ' בְּסִמּוּף מ"ש רִישָׁא וּמ"ש סִיפָא וּמ"ש אֲרִישָׁא אַחֲלוּק דְּבִין שׁוֹכַח עֵינָר שְׁבֵת לִינְדַע עֵינָר שְׁבֵת לֹא מִקְשָׁה פְּלוּם: לְכֹן נ"ל בְּרוּר דְּרַש"י נְמִי מוֹדָה דִּידִיעַת שְׁבֵת לְחֹד לֹא הָוִי יְדִיעָה לְחֲלוּק חֲטָאת פִּינּוֹן דְּלֹא הָוִי יְדִיעַת חֲטָא כַּמ"ש רַש"י בְּעֶצְמוֹ לְקַמּוֹן אֲדַבְּרֵי רַבָּא גַבֵּי קֶצֶר וְטַחֲסוֹן בְּהִדְיָא וְכֵאֵן לֹא חֲזִיב עַל פֶּל שְׁבֵת הוּא מִחֲמַת לִימוּד כַּמ"ש בַּגַּמ' פֶּאן וּמְבִיאוֹ רַש"י בְּרִיש פְּרָקִין וּמ"ש רַש"י טַעַם א"א שְׁלֹא שְׁמַע וְהָא אֲתִידַע לִי בָּא לְפָרֵשׁ תְּחִל דְּבָרֵי שְׁרַש"י פִּי בְּעֶצְמוֹ שֶׁם בְּרִיש פִּירְקִין שִׁמְש"ה מוֹקְמִינּוּן שְׁמִירָה א' לְשִׁבְתוֹת הַרְבֵּה אֲשׁוֹכַח עֵינָר שְׁבֵת מְשׁוּם דְּהָוִי רַק חֲדָא שְׁגָגָה וְשְׁמִירָה לְכֹל שְׁבֵת מוֹקְמִינּוּן אִיזְדַע עֵינָר שְׁבֵת מְשׁוּם דְּהָוִי טוּבָא שְׁגָגוֹת וְהוֹקְשָׁה לְרַש"י לְמָה הָוִי שׁוֹכַח שְׁהִיּוּם שְׁבֵת טוּבָא שְׁגָגוֹת כְּמוֹ קוֹשְׁיַת הַתוֹ בְּעֶצְמוֹ מִנְדָה הָא גַבֵּי נְדָה אֲמַרִינּוּן אִם לֹא טְבֵלָה אֲפִילוֹ אִיחְרָה כְּפָה שְׁנִים וּבָא עֲלֵי טוּבָא זִמְנָא הָוִי חֲדָא שְׁגָגָה שְׁלֹא הִי יוֹדַע מִנְדָתָה וְאִם הִי יוֹדַע לֹא הִי בָּא עֲלֵי תְּמִיד רַק טְבֵלָה וְרִאֲתָה הָוִי פֶּל נְדוֹת חֲדָשָׁה שְׁגָגָה חֲדָשָׁה מִשָּׂא"כ בְּשִׁבְתָּ דְּהָא פֶּל שְׁבֵתוֹת הָוִי אַחַת לְכָף פִּירַש"י א"א שְׁלֹא שְׁמַע וְאֲתִידַע לִי הַשְׁגָּגָה רִאשׁוֹנָה וְהָוִי שְׁבֵת אַחְרַת שְׁגָגָה דְּהָא רִאשׁוֹנָה כְּבָר אֲתִידַע לִי וְאַף שְׁלֹא הָוִי יְדִיעַת חֲטָא לְחֲלַק חֲטָאת עַכ"פ הָוִי יְדִיעָה לְחֲלַק הַשְׁגָּגוֹת אֲלֵא הִכָּא דְּלֹא הָוִי לִימוּד לֹא מְהֵי חֲלוּק הַשְׁגָּגוֹת לְחֲלַק חֲטָאת פִּינּוֹן דְּלֹא הָוִי יְדִיעַת חֲטָא אֲבָל בְּתַר דְּכַתִּיב לִימוּד מוֹקְמִינּוּן לִי אֲשַׁגְּגוֹת טוּבָא כְּמוֹ שְׁמִשְׁנֵי בַּגַּמ' אַחֲלוּק מְלָאכּוֹת וּא"כ הַתִּירְץ שְׁבַגְמ' לְקַמּוֹן קָאִי גַם אֲרִישָׁא דְּחֲלוּק שְׁבֵתוֹת וּמַכ"ש הַתִּירוּץ הִרְאִישׁוֹן דְּתַלִּי עֵינָר בִּידִיעוֹת א"ש גַם אֲרִישָׁא דְּהִכָּא הָוִי לִי יְדִיעַת שְׁגָגָה בְּכֹל שְׁבֵת דָּא א"א שְׁלֹא שְׁמַע וְאִע"ג דְּנִקְטַת הַלְשׁוֹן שְׁבֵת וּמְלָאכּוֹת מְשׁוּם סִיפָא דְּקָאִי בִּי נִקְטַת הִכָּא וְנִטְרַע עַד לְבַסּוּף לְפָרֵשׁ פֶּל הַמְשָׁנָה בְּקוֹשְׁיָא וְתִירְץ אַחַד כֹּן נ"ל בְּרוּר וְאֲמִיתִי בְּדַעַת רַש"י אִף שְׁכַתְבַתִּי לְעֵיל ת"ל לְתַרְץ בְּכַמָּה פְּנִים זֶה הָאֲמַת לְפַע"ד שְׁכֹן הוּא מְפֹרֵשׁ בְּרַש"י בְּרִיש פְּרָקִין לְהַמְעִינּוּן וּבְזָה מְתוּרְצִים הֵיטֵב פֶּל הַקְּוִשׁוֹת שֶׁל הַתוֹס' וּמָה שְׁהִקְשִׁיתִי וְדוּק הֵיטֵב וְתַמְצָא פִּי לֹא רִצִּיתִי לְהַאֲרִיף בְּתִירוּצוֹן פִּי הַמְשַׁכִּיל יְבִין: וּבְזָה נְבוֹא לְפָרֵשׁ גַּם דְּבָרֵי הַגַּמ' שְׁאֲמַר ב' קִרְאֵי פְּתִיבִי וְשְׁמְרוּ ב"י אֵת הַשְׁבֵת וְכַתִּיב וְכו' הָא כִּיצַד ר"ל לְמָה שִׁנְיָה הַפְּתוּב כְּפִינּוֹן לְשׁוֹן יְחִיד שְׁבֵת מְשַׁמַע שְׁכֹלֶן הֵם מִיְקָרֵי שְׁבֵת אַחַת דְּנִדְאֵי הַפְּתוּב לֹא אָמַר שְׁיִשְׁמְרוּ רַק שְׁבֵת אַחַד וְתוֹ לֹא רַק שְׁכֹלֶן הֵם אַחַד וְכֵאֵן פְּתִיב שְׁבֵתוֹתֵי לְשׁוֹן רַבִּים אֲלֵא ע"כ מְשׁוּם שְׁמִירָה דְּלַעִיל מִינֵי שִׁנְיָה הַפְּתוּב כְּפִינּוֹן פְּתִיב וְשְׁמְרוּ ב"י אֵת שְׁבֵת ל' יְחִיד לְהוֹרוֹת שְׁכֹלֶן הֵן אַחַת וְלְהוֹרוֹת דִּישׁ שְׁמִירָה אַחַת לְשִׁבְתוֹת הַרְבֵּה וְכֵאֵן פְּתִיב ל' רַבִּים אֲשַׁמִּירָה דְּלַעִיל מִינֵי נְמִי קָאִי לְהוֹרוֹת שְׁיִישׁ שְׁמִירַת הַרְבֵּה לְשִׁבְתוֹת הַרְבֵּה דְּהֵינּוּ שְׁמִירָה לְכֹל שְׁבֵת וּמְסַרְוֹן הַדְּבָר לְחֲכָמִים כַּמ"ש רַש"י וְלֹא פִּירְשׁוּ הַגַּמ' מְשׁוּם שְׁסַמִּיף אֲלַקְמֵן שְׁמִפְרַשׁ גַּם זֶה בְּכַת אַחַת עִם הַסִּיפָא כֹּן נ"ל בְּרוּר ע"פ פִּירַש"י לְפִי עוֹמֵק פְּשׁוּטוֹ וּמְתוּרְץ הֵיטֵב דְּמִינִיתִי גַם הַפְּסוּקִים בְּתִירוּץ וְדוּק: בְּגַמְרָא מִתְקִיף לֵה רַנב"י אֲדַרְבָּא אִיפְכָא וְכו' הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש בְּמִשְׁנֵה וְעַמ"ש שֶׁם וּבִיּוֹתֵר הוּא תְּמוּהָ מֵאֵי הַקְּוִשְׁיָא דִּי"ל נְמִי כְּסַבְרָא הִרְאִישׁוֹנָה דְּשְׁמִירָה דְּתַלִּי בְּשִׁבְתָּ לְשׁוֹן יְחִיד אוֹ לְשׁוֹן רַבִּים רַק הוּא סְבַר דְּתַלִּי בְּשְׁמִירָה אִם הוּא עַל שְׁבֵת אַחַד וּמֵאֵי קוֹשְׁיָא פִּינּוֹן שְׁהוּא סְבָרָא לְכֵאֵן נְמִי כַּמ"ש לְעֵיל בְּסִמּוּף גַּם מֵאֵי נ"מ וּבְמֵאֵי פְּלִיגֵי וּנ"ל דַּנ"מ פְּלִגְתָּא

גדולה והוא דאיתא פלוגתא בכריתות אם שבתות פגופין דמי ותייב באמת על כל מלאכה של כל שבת או לאו פגופין דמניין רק גזירת הכתוב בשוכח שהיום שבת ימים שבנתיים הניין ידיעה לחלק וזהו ודאיאם מסברא שבתות הני פגופין הני לי' לתייב גם בשוכח עיקר שבת על כל שבת אלא שהתורה גזרה להיפך שמירה אחת לשבתות הרבה וזו ודאי סברא שפסוק הראשון בא להוציא מסברא חיצונה וכדי שלא תאמר שתמיד הוא כן בא הכתוב השני להוציא מהראשון אבל לומר איפכא שהכתוב הראשון בא מסברא החיצונה וא"ת ל"ל קרא נימא שהוא להוציא מהשני שלא נטעי ע"י כתוב השני אין סברא שעדיין לא נאמר השני ולזה שפיר הקשה רנב"י אדרבא איפכא מסתברא שהוא סובר כמסקנת הגמ' בכריתות דשבתות לאו פגופין דמניין רק גזירת הכתוב דמיים שבנתיים הניין ידיעה כמ"ש גם רש"י ותוס' פאן בכל פרקין זה השיטה וא"כ אם לא הי' פתיב שום קרא לא הני תייב תמיד אלא אחת וקרא דנשמרו פתיב קודם בתורה א"כ אם נאמר דנשמרו קאי אשמירה אחת קשה ל"ל קרא צ"ל שלא נטעה מחמת כתוב השני דשבתותי דתמיד הם שמירות הרבה וזה היפך מהסברא אלא ודאי דתלי בשמירה שהוא תמיד ל' יחיד אלא אם קאי על שבת אחת הוא שמירה אחת לשבת אחת לכך נשמרו קאי שמירה לכל שבת לאפוקי מסברא חיצונה ואח"כ שלא נטעה גם בשוכח עיקר שבת הוא כן פתיב שבתותי תשמרו שמירה אחת וא"כ מקשה שפיר אמנם פדי שלא תקשה ארב נחמן בר רבה צ"ל דאיהו ס"ל שבתות פגופין דמניין ק"ו מנדה וכדיעה אחת לשם בכריתות והני סברא חיצונה לתייב גם בשוכח עיקר שבת על כל שבת לכך קרא קמא פתיב שמירה אחת ובזה מתורץ נמי היטב ק' התוס' במשנה שהארבתי לתרץ כל המאמר הזה בסיוגו זה וכאן פתבתי קרוב לפשוטו: דף ע בגמ' חילוק מלאכות מנ"ל אמר שמואל וכו' יש להקשות לשמואל וכן לר' נתן מנ"ל דבשגגת שבת לא מיחייב אלא חדא חדא דהא לר' יוסי מצרכינן תרי קראי לקמן לדרוש אחת שהיא הנה והנה שהיא אחת וא"כ קשה לדידהו וא"ל דנפקא להו משמירה לכל שבת משמע שמירה אחת לכל שבת ז"א דדילמא קרא מיירי במלאכה אחת שעשה בהרבה שבתות שחייב אכל שבת לאפוקי משוכח עיקר שבת וכן אפילו בשוכח עיקר שבת קשה דליחייב על כל מלאכה ולכאורה הי' נראה לתרץ בזה גם מה שהקשיתי לעיל דפריף לעיל אשני חילוקים של מלאכות מ"ש רישא ומ"ש סיפא ולא פריף הכי אחלוקי שבתות משום דשם יש תרי קראי ואיפכא אין סברא להקשות מאי ראית אבל הכא פריף לשמואל ור"נ דליכא אלא חד לימוד מ"ש רישא ומ"ש סיפא ומשני שפינו דליכא אלא חד קרא לחלק מוקמינן אמסתבר היכא דאיכא טובא שגגות אבל התם בשגגת שבת אין סברא לחלק דליכא אלא חד שגגה וחסאת חייב אשגגה ונשאר על סברא חיצונה שאין חייב אלא אחת ודוק: אמנם נלע"ד דוחק לפרש כן דהא גם בחילוקי שבתות יש סברא כמ"ש רש"י על ימים שבנתיים וכן ע"כ להתוס' יש סברא לחלק כמו שכתבתי לעיל אפ"ה פתיבי תרי קראי והיינו ודאי משום דאי לא פתיב אלא חד קרא יש לומר מקרא מלא דיקבר הכתוב לחלק תמיד וכן נמי מוכח מר' יוסי: לכן נ"ל לתרץ ויתורץ גם ק' התוס' לקמן בעמוד של אח"ז בד"ה לא משמע לי' ע"ש וכן נמי מתורץ מה שיל"ד למה לי בגמ' לאתוי לקמן וא"ר יוסי בר חנינא מ"ט וכו' שהוא אינו ענין לכאן אלא ודאי דיש לפרש דברי ר' יוסי שיש לו גם הלימוד של שמואל לחלק אלא שלא תאמר לחלק

תמיד אף בשגגת שבת לכה דריש פְעָמִים שְחֵיב אַחַת עַל כּוֹלֵן וְהָא דְקָאֵמַר וּפְעָמִים שְחֵיבִין עַל כּוֹלֵן אַחַת הֵינּוּ מְלִימּוּד דְלַעִיל וְה"ק מֵאַחַת מֵהֵנָּה בְּאֵל הַהוֹרוֹת שְׁלֵא תֵאֵמַר שְׁתִּמֵּיד חֵיב עַל כּוֹלֵן אַחַת לְכַה פְּתִיב קַר לְדָרוּשׁ שְׂרַק פְּעָמִים חֵיב עַל כּוֹלֵן אַחַת וּפְעָמִים שְׁאִינוּ חֵיב בַּק אַחַת מְקַרָּא דְהֵכָא וְא"ל א"כ הֵנָּה ל"ל ז"א דְהָא עֵינְקָר קַרְאֵי צְרִיכֵי לְשֵׁם מְשֻׁמְעוֹן וְאָבוֹת וְתוֹלְדוֹת בַּק סְמוּכִים קְדָרִישׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְכֵן ע"כ הוּא לְפִירֵשׁ"י וְי"ל שְׁלֵא דְרִישׁ בַּק הֵנָּה שְׁהוּא אַחַת וְשׁוּב לְצִוְרָה אֶסְמְכוּנְהֵי לְכַה מֵיִתִּי רִיב"ח שְׁאֹמַר שְׁדוּרֵשׁ שְׁנִיָּהּ מְזָה וּבְזָה מְתוֹרֵץ ג"כ ק' הַתּוֹס' אַרְשׁ"י שְׁהִקְשָׁה אֶמְאֵי שְׁפִירֵשׁ"י מ"ט דר"י אֶפְתִּי מִמֵּין יִתְרִים וּמְאֵי זֶה לְשׁוֹן מ"ט אֶכֶן לְפִי מ"ש הֵכִי פְרִיָּה מ"ט דְדָרִישׁ שְׁנִיָּהּ מִנ"ל דִּילְמָא קָאֵי בַּק אֲדָרְשָׁה אַחַת וְא"ל א"כ ל"ל הֵנָּה אוֹ אִיפְכָּא הָא אֶפְתִּי מ"ס יִתְרִית וְצ"ל לְשׁוֹם דְרָשָׁה וְא"כ לֹא מֵיִתְרָה כֹּל הַשְּׁנֵי תִיבּוֹת דֵּא"א לְכַתּוּב מִמֵּין בְּלֹא הַתִּיבּוֹת בַּק סְמוּכִין קְדָרִישׁ וְא"כ מִנ"ל לְדָרוּשׁ שְׁנִיָּהּ ע"ז מְשֻׁנֵי דְבִאֲמַת צְרִיָּה הַמְמִין לְדָרְשָׁה בַּק מְהַסְמּוּכִין כִּינּוּן שְׁיֵשׁ לְדָרוּשׁ כֹּה וְלִהְיֶה דְרִישׁ שְׁנִיָּהּ דְהִי מֵיִנְיָהּ מִפְקַת כַּמ"ש רִשׁ"י לְכַה מְקַשָּׁה שְׁפִיר וּמְשֻׁנֵי שְׁפִיר וּשְׁמוּאֵל אַחַת שְׁהִיא הֵנָּה וְהֵנָּה שְׁהִיא אַחַת לֹא דְרִישׁ ר"ל שְׁאִין מְשֻׁמְעַ לֹו לְדָרוּשׁ שְׁנִיָּהּ מִסְמּוּכִין בַּק דְרָשָׁה אַחַת וְע"ז פִּירֵשׁ"י דְלֹא תִיקְשִׁי תִיבּוֹת הֵנָּה לְמָה לִי לְכַה פִּירֵשׁ"י דְמִיבְעִי לִי וְכו' וְלֹא מֵיִתְרָה כְּלוּם בַּק סְמוּכִין וְדִי לְנוּ לְדָרוּשׁ אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם וְכֵן מְפָרֵשׁ שְׁמוּאֵל דְבָרֵי ר' יוֹסִי וְא"כ סְבַר כַּר' יוֹסִי וְלֹא קִשָּׁה מִמִּילָא ק' הַתּוֹס' בַּד"ה לֹא מְשֻׁמְעַ לִי וּפְלִיג בַּק אַרִיב"ח וְא"כ גַּם קוֹשְׁתִּי לַעִיל לֹא קִשָּׁה דְסְמוּדָה שְׁמוּאֵל אֶלְיָמוּד דַּר"י וְכֵן ר"נ וּבְזָה מְתוֹרֵץ נְמִי מַה שְׁהִבִּיא רִשׁ"י בְּמִשְׁנָה תְרֵי קַרְאֵי דְלְכַאוּרָה בַּק לַר"י וּלְפַמ"ש הוּא אֶלְיָבָא דַּכ"ע וְדוּק: בַּגַּמ' לְפִי שְׁנִיָּהּ מִשְׁנָה לְפִי גִירְסָא שְׁלִפְנִינוּ אִין לֹו פִירוּשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְנ"ל לְפִי פְשׁוּטוֹ שְׁרוּצָה לְדָרוּשׁ לְחַלֵּק וְיִקְשָׁה מְאִי שְׁיִיָּהּ לְכַה אֶמַר לְפִי שְׁאֶמַר לְהוּ ל"ט מְלֵאכּוֹת לְכַה אֶמַר לְהוּ לְחַלֵּק אוֹ לְפִי פִירֵשׁ"י שְׁכ' דְהוּי לִי כָּל בַּל"ת וּפְרַט בְּעֵשָׂה וְצ"ל לְפִירוּשׁוֹ שְׁהוּא דוּמָה לְכָל וּפְרַט דַּמ"ש עֵינִין בַּתּוֹס' וְא"כ הוּי קִשָּׁה הִיכִי דְרִישׁ מְלֵא תְבַעְרוּ הָא הוּי כָּל וּפְרַט הַמְרוֹחֵקִין זֶה מְזָה וְאִי מְשׁוּם דְכַתִּיב וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבַתוֹן כֹּל הָעוֹשֶׂה בָּהּ מְלֵאכָה יוֹמַת הַדֵּר הוּי לִי פְרַט בְּעֵשָׂה וּכְלָל בַּל"ת לְכַה אֶמַר לְפִי שְׁנִיָּהּ אֵלֶּה הַדְּבָרִים שְׁהוּא כּוֹלָל ל"ט מְלֵאכּוֹת וְהוּא פִירוּשׁ אֵלֶּה תְעַשֶּׂה כֹּל מְלֵאכָה וְזֶהוּ שְׁנִיָּהּ לְמִשְׁנָה בְּסִינֵי ר"ל בְּלֹא תְעַשֶּׂה מְלֵאכָה הוּי לִי שְׁפִיר כָּל וּפְרַט מְקוֹרֵב וְק"ל: אֶמְנָם לְפִי תִירֵץ הַתּוֹס' וּסְבַרְתֶּם יֵשׁ לְקַיִים גַּם הַגִּירְסָא שְׁלִפְנִינוּ דַּל"ה לֹא מוּכַח מִיָּדִי מְלֵא תְבַעְרוּ לְחַלֵּק לְחֵיב עַל כּוֹלֵן אַחַת אִם עֲשֶׂה כּוֹלֵן דְהָא לֹא דְרִישֵׁינוּ אֵלֶּה דוּמָיָה דְהָא דִּיצָא מִן הַכָּל וְשֵׁם לֹא מוּכַח אֵלֶּה דְחֵיב אֶהְבְּעָרָה לְחוּד וְכֵן נְמִי בְּכָל מְלֵאכּוֹת אִם עֲשֶׂה אַחַת ג"כ חֵיב וְלֹא מוּכַח אֵלֶּה לְאֶפּוֹקֵי מֵהָא סְבָרָא דְלֹא נִימָא שְׁלֵא חֵיב אֵלֶּה אִם עֲשֶׂה כּוֹלֵן כַּמ"ש לֹא תְעַשֶּׂה כֹּל מְלֵאכָה כַּמ"ש רִשׁ"י בִּיבְמוֹת אֶבֶל חִילּוּק זֶה לֹא שְׁמַעְנוּ לְחֵיב עַל כּוֹלֵן אַחַת אִם עֲשֶׂה כּוֹלֵן וְכֵן מִמֵּינָא לְחוּד לֹא מוּכַח אֵלֶּה לְאֶפּוֹקֵי מְסַבְרָא זֹאת וְלוֹמַר שְׁאִם עֲשֶׂה אַחַת מְל"ט מְלֵאכּוֹת חֵיבִים וְאִיפָּא ל"ט חֵיבִים אִם עֲשֶׂה כֹּל אַחַת בְּהַעֲלָם בַּפ"ע אֶבֶל עֲכָשְׁיוּ דְכַתִּיב מִיִּנְיָא וְהַדֵּר לֹא תְבַעְרוּ וְא"כ לְמָה יִצָּא מִן הַכָּל אִם לְחֵיב עַלִּי אִם עֲשֶׂה בַּפ"ע לֹא צְרִיָּה אֵלֶּה וְדֵאִי לְחֵיב עַלִּי בַּפ"ע אִם עֲשֶׂה עִם מְלֵאכָה אַחֲרַת לְחֵיב ב' וְשְׁפִיר דִּינִין בִּיצָא מִן הַכָּל לְלַמֵּד עַל כָּל כּוֹלֵן כַּמ"ל לִיִּשְׁבַּב גִּירְסָא שְׁלִפְנִינוּ ג"כ וּמְתוֹרֵצִין ג"כ כֹּל הַקּוֹשִׁיּוֹת שְׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' וּמְתוֹרֵץ נְמִי מְאִי שְׁמַקְשִׁין הָעוֹלָם דְבָרֵי רִשׁ"י אֶהְדְּדִי בִּיבְמוֹת וּבְכַסְחִים וְאִינְהּ מְקוֹמוֹת שְׁנוֹדֵאֵי

שְׁשֵׁנִי ה"א אָמַת שָׂאם לֹא הִי פְתִיב שׁוּם לִימוּד הִי ה"א שְׂאִינוּ חֲזִיב עַד שְׂיַעֲשֶׂה פְּוֹלָן מְלֵא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֵאכָה כַּמ"ש רש"י בִּיבְמוֹת וְאֵם הִי פְתִיב הַמְנִיָן וְלֹא לֹא תַבְעֵרוּ עַדִּינָן הִי ה"א שְׁחֲזִיב עַל אַחַת אַחַת וְעַל פְּוֹלָן אַחַת וּמוֹכִיחַ רש"י שְׁנֵי הַסְּבָרוֹת מְגִירָסָא שְׁלִפְנֵינוּ בְּכָאן וְגַם מִק' הַתּוֹס' פֶּאן וַא"ש לְשׁוֹן לְפִי שְׁנַאָמַר נִיקְהֵל וְכו' דַּא"ל"ה לֹא הָוִי יָכוֹל לֹדְמַר יָכוֹל אִם עֲשָׂאן פְּוֹלָן וְכו' דְהָא ה"א אִינוּ חֲזִיב עַד שְׂיַעֲשֶׂה פְּוֹלָן וְגַם לֹא מוֹכַח מְלֵא תַבְעֵרוּ כַּמ"ש לְכָךְ אָמַר לְפִי שְׁנַאָמַר לְכָךְ ה"א יָכוֹל אִם עֲשָׂאן וְכו' וּמוֹכַח מִן לֹא תַבְעֵרוּ וְכַמ"ש וְדוּק: בְּגִמְרָא וְעַדִּינָן אֲנִי אוֹמַר לְפִי ה"א שְׁכ' הַתּו' דָּאִין חֲזִיב עַד שְׂיַעֲשֶׂה פְּוֹלָן צ"ל דְבִאָמַת לֹא מִשְׁפַּחַת חֲטָאֵת אַחַת דָּאִינוּ חֲזִיב עַד שְׂיַעֲשֶׂה פְּוֹלָן וְאִזּוּ יֵשׁ בִּינֵיהֶם חֲרִישָׁה וּקְצִירָה וְחֲזִיב תְּמִיד שְׁלֵשׁ אִם לֹא בְּחֲרִישָׁה וּקְצִירָה לְבַד וְהוּא דוֹחַק וּמַכ"ש לְפִירֵשׁ"י שְׁנַפְיָק מְלֵא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֵאכָה אֲמַנְם נ"ל לְפִירֵשׁ דַּה"ק שְׁהִיִּתִי אוֹמַר פִּינוּן שְׁמַנְיָנָא אֲתִי לֹדְמַר שְׂאִינוּ חֲזִיב אַחַת עַד שְׂיַעֲשֶׂה ל"ט מְלֵאכּוֹת וְכִינוּן דְּאִפִּיק חֲרִישָׁה וּקְצִירָה מְכָלֵל ה"א שְׂיֵשׁ ל"ט מְלֵאכּוֹת חוּץ חֲרִישָׁה וּקְצִירָה וְהִיִּתִי מְכַנִּיס עוֹד שְׁתֵּי מְלֵאכּוֹת שְׂאִין חֲשׁוּבוֹת וּבְזָה מְתוֹרֵץ הֵיטֵב לְפִי שְׁנֵא' וְכו' וְגַם הַת"ל וְכו' שְׁזָה הַה"א לְהַכְנִיס עוֹד שְׁתֵּי מְלֵאכּוֹת לֹא נְפִיק אֲלֵא מְאֵלוּ הַב' לִימוּדִים וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אִם אִינוּ עֲנִין וְכו' עַד וְלִיחֲזִיב קְרַבָן עַל פֶּל א' ר"ל דָּאִם ד"ת כְּלָב"א ל"ל מְמִילָא חֲזִיב חֲטָאֵת עַל פֶּל דְּבָר שְׁזָדוּנוּ פֶּרַת אֲלֵא ע"כ לְחַלְק לְכָךְ דְּרִשְׁיָנוּ הַפְּסוּק הֶרְאִשׁוֹן אַע"ג שֶׁהַב' מִןִּתֵּר מִשׁוּם דְּהַשְׁנִי לֹא מִיִּשְׁתַּמַּע לְחַלְק וְק"ל: בַּד"ה יָכוֹל שְׂאִם עֲשָׂאן פּוֹלָם וְכו' עַד וִי"ל דְּצָרִיף לְמַנְיָנָא לְפִי שְׂיֵשׁ וְכו' עַד וּמִיָּהוּ ק' לְר"י וְכו' דַּע אַע"פ שְׁדַחוּ זֶה הַסְּבָרָא הִיָּינוּ לֹדְמַר שְׂאֵעַפ"כ מוֹכַח לְחַלְק מְאִיזָה סְבָרָא שְׂיָהָנִי וְלְפִי הַמְּסַקְנָא נִיחָא דְכִינוּן דְּלֹא תַבְעֵרוּ קֵאִי אֲמַנְיָנָא כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּסַמוּף וְשֵׁם סְמִיף אֲלֵא תַבְעֵרוּ אֲבָל וְדָאִי זֹאת הַסְּבָרָא קִיָּמַת שְׂמַש"ה מְכַנִּיסִין אַף אֵלוּ מְלֵאכּוֹת שְׂאִין חֲשׁוּבוֹת מִשׁוּם רְמִז מִן הַתּוֹרָה דַּל"ט כְּמוֹ שְׂאִיתָא לְהַדְיָא לְעֵיל בְּמַכִּילֵתִין הָנִי ל"ט כְּנָגַד מִי וּמִשְׁנֵי כְּנָגַד מְלֵאכּוֹת שְׂפַתּוֹרָה וְכו' ע"ש וַע"כ מְקַשָּׁה מִשׁוּם שְׂיֵשׁ מְלֵאכּוֹת שְׂאִין חֲשׁוּבוֹת אוֹ לְהַפְּדָה שְׂיֵשׁ יוֹתֵר חֲשׁוּבוֹת רַק דְּסַמִּיף אֲמַנְיָנָא שְׂפַתּוֹרָה וַעַפ"ז תַּרְצִתִי דְּבָרֵי רש"י לְעֵיל גְּבִי פְּלוּגְתָא דְר"י וְר"ל בְּשַׁגְּגַת לָאוּ נְכַרַת מְקַשָּׁה תַּנּוּן אַבוֹת מְלֵאכּוֹת מ' חֲסַר אַחַת וְהוּיָנָן בִּי מַנְיָנָא ל"ל פִּירֵשׁ"י נִיָּתְנִי אַבוֹת מְלֵאכּוֹת הַזּוֹרַע וְכו' וְאֲנָא יַדְעֵנָא דְהָוִי מ' חֲסַר אַחַת וְהוּא תְּמוּזָה מְאִי נ"מ בְּזָה אִם לֹא גִדַע שְׁהֵם מ' חֲסַר אַחַת וְלַפ"ז נִיחָא דְרִשְׁ"י בָּא לְפִירֵשׁ שְׁלֵא יְקַשָּׁה לָךְ מְאִי מְקַשָּׁה בְּגַמ' מַנְיָנָא ל"ל הָא י"ל גַּם אַתְּנָא פֶּן וְהוּא שְׂפָא לִיתָן טַעַם לְמָה הֵן אֵלוּ מְלֵאכּוֹת פִּינוּן שְׂיֵשׁ שְׂאִין חֲשִׁיבוֹת וְגַם לְמָה לֹא יוֹתֵר לְכָךְ מְקַדִּים אַבוֹת מְלֵאכּוֹת צָרִיף לְהִיוֹת מ' חֲסַר אַחַת ע"פ לִימוּד מְתוֹרָה אוֹ מְאֵלָה הַדְּבָרִים אוֹ מְמִלֵּאכּוֹת שְׂפַתּוֹרָה לְכָךְ הֵם הַזּוֹרַע וְכו' לְכָךְ מְפָרֵשׁ רש"י פִּינוּן שְׂהַתְּנָא לֹא מְפָרֵשׁ הַלִּימוּד אֲלֵא שְׂמַרְמִז בְּמַנְיָן מ' חֲסַר א' וְגִדַע הַלִּימוּד מְסַבָּרָא א"כ לִיָּתְנִי הַזּוֹרַע וְנִיָּמְנִי וְגִדַע שְׂיֵשׁ מ' חֲסַר א' וְג"כ גִּדַע הַלִּימוּד מְסַבָּרָא וְדוּק: בַּא"ד וְכִינוּן דְּכַתִּיב לֹא תַבְעֵרוּ וְכו' עַד אֲבָל אַתּוּלְדָה בְּמַקּוּם אֲב לֹא לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּזָה לְמָה לֹא פִירֵשׁוּ דָאִי לָאוּ מְמַנְיָנָא ה"א דְלֹא תַבְעֵרוּ אֲתִי רַק לְחַלְק לְחֲזִיב עַל אַחַת ג"כ אַחַת דְּוִמְיָא דְהַבְעֵרָה וְלַפּוֹקִי מְהַד סְבָרָא אֲבָל לְחַלְק לְחֲזִיב ל"ט חֲטָאֵת לֹא הָוִי יַדְעֵנָא וְלְכָךְ פְּתִיב מַנְיָנָא לְחֲזִיב ל"ט חֲטָאֵת וְאַפ"ה פְּרִיף שֵׁם שְׂפִיר כַּמ"ש רש"י דָאִי חֲזִיב אַתּוּלְדָת הָוִי יוֹתֵר וְלַעוֹלָם הַמְנִיָן אֲתִי לְחַלְק כַּמ"ש רש"י שֵׁם לְהַדְיָא וְכַמ"ש לְעֵיל בְּפִירוּשׁוֹ לְפִי הַגִּירָסָא שְׁלִפְנֵינוּ וְהוּא מוֹכְרַח דַּא"ל"ה יִסְתְּרוּ דְבָרֵי רש"י לְשֵׁם אֵת דְּבָרֵי הַגַּמ' שְׂבָכָאן שְׂשֵׁם פִּירֵשׁ"י שְׂמַנְיָנָא אֲתִי לְחַלְק וְכָאן לֹא נִמְצָא שׁוּם מִי

שִׁסְפֹּר כֵּן אֲדַרְבָּא אֲמַר לְהִיפָּךְ לְפִי שְׁנֵאמַר וְכוּ' יְכוּל וְכוּ' אֲמַנְם כַּד דִּיִּיקַתְּ לִק"מ דְּהַתּוּס' אֲזִיל לְשִׁיטְתֵיהוּ שִׁכ' ע"פ גי' מְכִילְתִּין דְּהַה"א שְׁלֵא יִתְחַיֵּיב אֱלָא אִם עֲשֵׂה פְּלוֹן הוּא יוֹצֵא רַק מִהֲמַנְיָן וְא"כ קִשְׁיָה לִיפְתַּב וְלֹא תִבְעֵרוּ לְחוּד וְאָנָּא יִדְעָנָא לְחַלְקָא לְחַיֵּיב ל"ט דְּאִי לְחַלְקָא לְחַיֵּיב א' עַל א' ל"ל קָרָא פִּינּוֹן דְּלֹא פְּתִיב הַמְנַיָּן לְכַף פִּינְרֵשׁוּ שְׁבָאַמַּת מְלֵא תִבְעֵרוּ לְחוּד מוֹכַח לְחַלְקָא לְחַיֵּיב ל"ט אֱלָא שְׁהַמְנַיָּן בָּא לְלַמֵּד שְׁלֵא לִיחַיֵּיב אֲתוּלְדָה בְּמַקּוּם אֲב וְזֵה שְׁפַתְבוּ וְהַשְׁתָּא מוֹכַח שְׁפִיר בְּהַזְרֵק ר"ל שֵׁא"צ לְפִירֵשׁ"י וְא"ש יוֹתֵר הַקְּוִשְׁיָא מְוֹכַרְחַת פִּינּוֹן שְׁהַלִּימוּד בָּא הַמְנַיָּן רַק לְזֵה אֲבָל רִש"י אֲזִיל לְשִׁיטְתֵינִי שִׁכ' בִּיבְמוֹת דְּבִלְא"ה יֵשׁ הַה"א שְׁלֵא לִיחַיֵּיב רַק אִם עֲשֵׂה פְּלוֹן מְלֵא תַעֲשֵׂה כָּל מְלֵאכָה א"כ צְרִיף לֹא תִבְעֵרוּ וְגַם הַמְנַיָּן לְחַלְקָא רַק ק' הַגַּמ' שָׁם אִם חַיֵּיב אֲתוּלְדַת הָוִי יוֹתֵר וְכִמּוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל וּמְוֹכַרְחַת הוּא לְפִירוּשׁוֹ וְא"ש גַּם הַגִּי' שְׁלִפְנֵינוּ וְדוּק: בַּגַּמ' דְּתַנְיָא הַבְּעֵרָה וְכוּ' עַמ"ש בְּקוּוֹטְרַס הַדְּרָשׁוֹת שְׁלִי לְתַרְץ דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ם הַתְּמוּהָ מְפָאן בְּטוֹב טַעַם קָרוּב לְפִשׁוּטוֹ ע"ש בְּדְרוּשׁ דַּא"ב י"ט לְשַׁבַּת: ע"ב בְּתוּס' בַּד"ה לֹא מְשַׁמַּע לִי שְׁמוּאֵל דְּלֹא כַר"י וְכוּ' לְכַאוּרָה דְּבָרֵיהֶם תְּמוּהִין דְּאִטּוּ מִי ל"ל בְּהָא סָבַר כַר"י וּבְהָא כַר"י נִכְמוֹ דְּמַצִּינוּ בְּעֵלְמָא פִּינּוֹן דְּלֹא הָא בְּהָא תַלְיָא וְכוּ' תְּמָהוּ הַתּוּס' בְּעֵצָמָם בַּמַּס' עִירוּבִין אַק' הַגַּמ' ע"ש נ"ל דְּכָאן הָא בְּהָא תַלְיָא דְּהָא דְּדָרִישׁ ר"י הַבְּעֵרָה לְלֹא וְלֹא לְחַלְקָא מְשׁוּם דְּכָבֵר דְּרִישׁ מְאַחַת מְהַנֵּה דַא"ה הָוִי מוֹדָה דְּלְחַלְקָא מִנ"ל לְהַקְל כ"כ אוֹ מְשׁוּם דְּלֹא אֲשַׁכְּחֵן בְּהַדְיָא שׁוּם תַּנָּא שְׁיַחְלֹק עַל ר"י בְּהָא דַּאֲחַת מְהַנֵּה רַק ר"י שְׁדָרִישׁ הַבְּעֵרָה לְחַלְקָא וְכִינּוֹן דְּלֹא סָבַר בְּהָא כַר"י מִנ"ל לְחַלְקָא עַל תַּנָּא פִּינּוֹן שְׁלֵא אֲשַׁכְּחֵן תַּנָּא שְׁחֹלְקָא וְדוּק וְעַמ"ש לְעִיל לְתַרְץ ק' הַתּוּס' בְּטוֹב טַעַם: בְּרִש"י בַּד"ה מֵהוּ חַיֵּיב אַחַת וְכוּ' עַד וְקַמְבַּעֲיָא לִיהּ וְהוּא תְּמוּהָ מֵאִי בְּעִי לְפָרֵשׁ בְּזֵה וּמֵאִי קִשְׁיָה לוֹ וְנ"ל לְפָרֵשׁ שְׁבָא לְפָרֵשׁ סְמִיכּוּת הַבְּעֵיָא זֵה לְכָאן כְּמוֹ שְׁדָרְכּוּ לְפָרֵשׁ תְּמִיד וְהִינּוּ מְשׁוּם דְּמַעֲיָקְרָא שְׁלֵא הִי' רַק לִימוּד א' לְחַלְקָא הָוִי מוֹכַח מִהַבְּרִייתָא שְׁחַיֵּיב עַל כָּל א' מְדַאֲמַר זֵהוּ שׁוּגְגָא מוֹר בַּתּוּרָה מְשַׁמַּע וְדָאִי גַבִּי שְׁבַת וּבְשַׁבַּת לֹא פְּתִיב בְּכָל הַתּוּרָה שׁוּגְגָא רַק מֵה שְׁפַתְיָב לְחַלְקָא מְלֵאכּוֹת לְכָל מַר בְּדָאִית לִי אֲבָל פִּינּוֹן שְׁמַסִּיק פָּאן שְׁפַתְיָב שְׁנֵי לִימוּדִים אַחַת שְׁהִיא הֵנָּה וְהֵנָּה שְׁהִיא אַחַת וּבַפְּרָט לְפַמ"ש לְעִיל שְׁכָן הוּא אֲלִיבָא דַּכ"ע שְׁפִיר מִיבְעֵי לִי עַל אֵיזָה לִימוּד קָאִי הַאֲמוּר בַּתּוּרָה: אוֹ יֹאמַר שְׁלִילוֹת א' עִם מֵה שְׁפִירֵשׁ וּמַמְתְּנִיתִין לִיבָא לְהוֹכִיחַ וְהוּא דַּק' מֵה"ת לְנוּ לְחַלְקָא בֵּין הַמְשַׁנָּה לְכָאן לְכַף כ' מְשׁוּם דְּהַבְּרִייתָא מְשַׁמַּע יוֹתֵר לְחַיֵּיב עַל כָּל א' דְּמְשַׁמַּע שְׁהוּא עֵיקַר שׁוּגְגָא הַחֲמוּר יוֹתֵר וְקַמְבַּעֲיָא לִי מְשׁוּם וּמַמְתְּנִי מְשַׁמַּע יוֹתֵר שְׁאִינוּ חַיֵּיב אֱלָא א' וְק"ל: בְּרִש"י בַּא"ד וְכִי קַמְבַּעֲיָא לָן בְּיודָע עֵיקַר שְׁבַת וְכוּ' דְּבָרֵי רִש"י דְּכָאן לְפִי פִּשׁוּטוֹ תְּמוּהִין מְאֹד שְׁהוּא נִגְדַּת הַגַּמ' תִּיבָךְ בְּסַמוּךְ דְּקֹאֲמַר אַא"ב הָעֵלָם זֵה וְזֵה חַיֵּיב עַל כָּל א' א"ש כַּמ"ש הַתּוּס' בַּד"ה הָעֵלָם זֵה וְזֵה לְכַף אֲנִי מְוֹכַרְחַת לְהַאֲרִיף קִצַּת וַיֵּשׁ לְאֵל יָדֵי בַעֲזָה"י לְתַרְצוֹ בַּג' פָּנִים יְפוּת רֵאשׁוֹנָה נ"ל לְתַרְץ בְּדָרְךָ לִימוּד תַּלְמִידִים ע"פ מֵה שְׁמַבִּיא הַמְהַרְש"א בְּסַמוּךְ גַּבִּי קִצַּר וְטַחַן קו' הָעוֹלָם אַהֲרָה ק' דְּהַגְמ' דִּינְדַע לְשַׁבַּת בְּמֵאִי ע"ש וְעַמ"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ לְעִיל תִּיגְרִץ אַחַר וּבֵין לְתֵי הַמְהַרְש"א וּבֵין לְפַמ"ש אֲנִי עֵיקַר הַתִּירוּץ פִּינּוֹן שְׁהִי לוֹ דִּיעָה בְּנַתִּים אוֹ הָעֵלָם בְּנַתִּים לֹא הָוִי הָעֵלָם א' זֵהוּ א"א הָעֵלָם זֵה וְזֵה אִינוּ חַיֵּיב אֱלָא א' א"כ ע"כ הִי דִּיעָה אוֹ הָעֵלָם בָּאִם עֲשֵׂה ל"ח מְלֵאכּוֹת בְּזוֹדוֹן שְׁבַת וְשַׁגְגַת מְלֵאכּוֹת רַק שְׁיִדְעַת לְשַׁבַּת בְּמְלֵאכָה א' וְאִח"כ נְעֵלָם מִמֶּנּוּ שְׁהִיּוּם שְׁבַת וְעֲשֵׂה זֹאת הַמְלֵאכָה א"כ הִי הָעֵלָם חֲדָשׁ מֵה שְׁהִי יִדְעַת מְקוּדָם דְּאִי לֹא יִדְעַת גַּם קוּדָם שְׁהִיּוּם שְׁבַת א"כ עֲשֵׂה ל"ח מְלֵאכּוֹת בְּהָעֵלָם זֵה

וְנָה וְאִינוּ חַיִּיב אֲלָא אַחַת וְכֵן לְהִיפּוֹף אִם עָשָׂה זֹאת הַמְּלָאכָה שְׂיַדַע בִּי לְשַׁבַּת קוֹנָדָם
בְּשִׁגְגָת שַׁבָּת וְאִחַ"פ עָשָׂה כֹּל הַל"ח בְּשִׁגְגָת מְלָאכָת ע"כ נִזְכָּר שֶׁשַׁבָּת הַיּוֹם קוֹנָדָם שְׁעָשָׂאן
דְּאִל"ה הָיוּ הָעֵלָם זו"ז שְׁפִיר מִקְשָׁה דְּלָא הָיוּ הָעֵלָם א' וְזָהוּ מְדוּקְדָק בְּלִשׁוֹן הַגַּמ' הִיכִי
מִשְׁפַּחַת לִי בְּזִדּוֹן שַׁבָּת וְכו' אֲבָל א"א הָעֵלָם זו"ז נְמִי חַיִּיב עַל כָּל א' וְא' אָף דְּבַעֲיָנוּ
שְׂיֻדַע קִצַּת שַׁבָּת כַּמ"ש רַש"י שְׁפִיר מִשְׁפַּחַת לִי וְכַן הָעוֹלָם וְלֹא יֵהָא שׁוּם תִּירָץ פְּגוֹן
שְׁעָשָׂה כֹּל הַמְּלָאכּוֹת בְּהָעֵלָם א' שְׂיַדַע לְמַשְׁלֵל שְׂיֵישׁ שַׁבָּת בְּהוֹצָאָה וְלֹא יוֹתֵר מְלָאכָה וְג"כ
לֹא יַדַע שְׁהַיּוֹם שַׁבָּת וְעָשָׂה כֹּל הַמְּלָאכּוֹת בְּהָעֵלָם זֶה וְהִי לְגַבֵּי הַל"ח הָעֵלָם זו"ז אִפ"ה
חַיִּיב עַל כָּל או"א וְאו"כ א"ש הַמְּשַׁנָּה לְכַף אָמַר גַּמ' שְׁפִיר וְדוּק הֵיטֵב כִּי הוּא נִכּוֹן מְאֹד
לְעַנ"ד: אָמְנָם ע"פ מ"ש לְעֵיל לְתִירָץ כַּמָּה ק' הַנּוֹפְלִים עַל ק' הַגַּמ' דְּיַדַע לְשַׁבָּת בְּמֵאֵי
וְהָמָה ק' הַתּוֹס' וְק' מֵהַר"מ וּבִיּוֹתֵר לְפִי מָה שְׁפִירָשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל הַרְמַב"ם שְׁלֹא יַדַע
לְכָל הַמְּלָאכּוֹת הָאֶסוּרִין בְּאַמַּת וְסִבֵּר שְׁמְלָאכּוֹת אַחֲרֵים אֶסוּרוֹת וְדִיּוּקֵי מְלִישְׁנָא
דְּהַרְמַב"ם שְׁכ' שְׁלֹא יַדַע שְׁהַמְּלָאכּוֹת הָאֵלוּ אֶסוּרוֹת מִשְׁמַע מְאַחֲרֵים יַדַע וְאו"כ לִפ"ז
מִקְשִׁין אַגַּמ' מֵאֵי מִקְשָׁה דְּיַדַע לְשַׁבָּת בְּמֵאֵי וְהוּא מְמַשׁ נִכְלָל בְּתוֹכּוֹ ק' מֵהַר"מ מְלוּבָלִין
מֵאֵי שְׁמִקְשָׁה לְקַמֵּן גַּבֵּי פְּלוּגְתָא דְּאַבְיִי וְרַבָּא וְאָמַר שְׁטַעְזָה בְּשִׁיעוּרִין ע"ש וְכַתְּבַתִּי לְתִירָץ
וּמְצֵאתִי הַסְּבָרָא בְּלַח"מ שְׂאִין זֶה זִדּוֹן שַׁבָּת כִּינּוּן דְּלַגְבֵּי הַמְּלָאכּוֹת שֶׁל אָמַת לֹא הָיוּ יַדַע
לְשַׁבָּת הָיוּ הָעֵלָם שַׁבָּת דְּבַעֲיָנוּ זִדּוֹן שַׁבָּת לְגַבֵּי הַמְּלָאכּוֹת מִמִּילָא מְתוּרָץ גַּם דְּבָרֵי רַש"י
דַּמ"ש דְּהָעֵלָם זֶה וְזֶה מִיְיָרֵי ע"כ בְּיַדַע לְעִיקָר שַׁבָּת הֵינּוּ אָף שְׁנַעְעֵלְמוּ כֹּל הַמְּלָאכּוֹת מִמֶּנּוּ
יַדַע לְעִיקָר שַׁבָּת בַּעֲשָׂה אוּ בְּשִׁיעוּרָא אוּ בְּשִׁיעוּרָא רַבָּא וְהוּא מְדוּקְדָק ג"כ בְּלִשׁוֹן
רַש"י שְׁכ' אֲבָל לֹא יַדַע שְׁהַמְּלָאכּוֹת הִלְלוּ אֶסוּרוֹת כַּמ"ש מְלִישׁוֹן הַרְמַב"ם אָף דְּלֹא מִיְיָרֵי
זִדּוֹן שַׁבָּת אֲדַרְבָּא הָעֵלָם זו"ז וְדַאי מִיְיָרֵי וְהָא שְׁפַתְבּ דְּלֹא יַדַע שְׁהַיּוֹם שַׁבָּת הֵינּוּ גַם זֶה
לֹא יַדַע אוּ אָף שְׁרַש"י כָּאֵן מִיְיָרֵי גַם בְּלֹא עָשָׂה כֹּל הַמְּלָאכּוֹת וּבָזָה ע"כ לֹא יַדַע שְׁהַיּוֹם
שַׁבָּת אֲבָל עַכ"פ הַגַּמ' בְּסִמּוּף שְׁפִיר אָמַר א"א הָעֵלָם זו"ז חַיִּיב עַל כָּל א' שְׁפִיר דְּמִשְׁפַּחַת
בְּהֵי גּוֹנֵי דְּכַתִּיבָנָא לְאַפּוֹקֵי הַמְּשַׁנָּה דְּשׁוֹכַח עִיקָר שַׁבָּת דְּמִיְיָרֵי וְדַאי שְׁלֹא יַדַע כָּל שׁוּם
דְּיַעֲזָה מִשַׁבָּת דּוּמִיָּא דְּתִינוּק וְגַר שְׁפִלִיגֵי לְעֵיל מִשְׁמַע וְדַאי דְּהַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׁכַח מִיְיָרֵי
שְׁשַׁכַּח לְגַמְרֵי כֹּל עִיקָרוֹ שֶׁל שַׁבָּת בְּתוֹרָה וְכַמוֹ תִּינוּק וְגַר כְּמוֹ שְׁפַתְבוֹ הַתּוֹס' כָּאֵן וְדוּק:
אֲכַן אַחֲרֵי עֵיוֹנֵי בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' כָּאֵן עַמְדַתִּי ת"ל עַל הַדְּרָף הַשְּׁלִישִׁי הַיּוֹתֵר אֲמִיתִי וְהוּא
בְּרוּר בְּדַבְרֵי הַתּוֹ' וְרַש"י שְׂאִין כָּאֵן וְהָעֵרְנִי לְזֶה דְּבָרֵי הַתּוֹס' שְׁכ' בַּד"ה הָעֵלָם זו"ז אוֹמֵר
ר"י אִפִּי לֹא יַדַע וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ שְׁעָשׂוּ אֶת עֲצָמָן פְּלֹא יַדַעוּ מְדַבְרֵי רַש"י בְּפִרְט מְקוֹשְׂיָא
רַבָּא כְּזוֹ אֲדַבְּרִיו וְגַם פְּלִיגֵי עָלָיו וְלֹא הִבִּיאוּ דְּבָרָיו כָּלָל וְאִין זֶה סוּגְיָתָם בֵּא וְרָאָה מַעֲנִינּוּ
בְּסִמּוּף בַּד"ה חֲזִינוּ שְׁהִקְשׁוּ שְׂאִין מְוַכַּחַת כ"כ וְכו' פִּי בְּקוֹנֵט' וְכו' וְקִשָּׁה וְכו' אֲלָא נִרְאָה
לְר"י וְכו' וְכָאֵן הָעֵלִימוּ זֶה וְזֶה לֹא פִּירוּשׁוֹ וְלֹא פְּלוּגְתָתָם וְגַם מְלִישׁוֹנָם אִין נִרְאָה שְׁפִלִיגֵי
שְׁפַתְבוֹ אִפִּי לֹא יַדַע חַיִּיב הָעֵלָם זו"ז וְלֹא כְּתָבוּ גַם בְּלֹא יַדַע מְיַבְעֵיָא לִיהֵ וְגַם כ' וְצָרִיף
לְחַלְקָא וְלֹא כ' וַיֵּשׁ לְחַלְקָא אוּ נִרְאָה לְחַלְקָא מְפָל הֵלִין טַעְמֵי נ"ל בְּרוּר שְׁהַתּוֹס' לֹא בָּאוּ
לְחַלְקָא עַל דְּבָרֵי רַש"י רַק הוֹסִיפוּ פִּירוּשׁ לְפִירוּשׁוֹ וְכָאֵן הוֹסִיפוּ לְפִירוּשׁוֹ רַק הוֹסִיפוּ
פִּירוּשׁ לְהַצִּילוֹ מְקוֹשְׂיָא זֶה מֵהַגַּמ' בְּסִמּוּף שְׁהִבִּיאוּ וְהוּא שְׁוֹדַאי הַתּוֹס' לֹא רָצוּ לְפָרֵשׁ שְׁגַם
בְּזָה קְבָעֵי רַבָּא וְהָא דְּלֹא פְּשִׁיט מֵהַמְּשַׁנָּה מִשׁוּם דִּי"ל דְּהַמְּשַׁנָּה מִיְיָרֵי אֵי מִיְיָרֵי לִי דְּכִיר
דַּמָּה"ת לְנוּ לְדַחּוּק כ"כ בְּחִילוּק דְּנוֹחַק וְלַעֲשׂוֹת סְפַק כֹּל כַּמָּה דְּלֹא קִשָּׁה לָן מִשְׁמַע וְדַאי
מִמְּשַׁנָּה כֹּל שְׁשַׁכַּח לְגַמְרֵי אִינוּ חַיִּיב אֲלָא אַחַת וְהִכָּא וְדַאי מְיַבְעֵי' הִיכָּא שְׁנַעְעֵלְמוּ מְלָאכּוֹת

הרבה ולא כולו וגם נעלם ממנו שבת כמ"ש רש"י וגם הלשון העלם זה וזה משמע ודאי שנעלם ממנו שהיום שבת וגם נעלמו ממנו המלאכות שמיקרי העלם זה וזה שתי העלמות אבל שוכח עיקר שבת לגמרי לא הוי אלא העלם א' מעיקר שבת מאי זה וזה ולמה לנו לצאת מפשרו פדי שיקשה וליכנס בדוחקים אלא ודאי פירש"י הנכון ואמת אלא שהתוס' פדי לתרץ על רש"י הקושא גדולה מהגמ' בסמוך פתבו ואומר ר"י אל תטעה בדברי רש"י שאם לא ידע בשום מלאכה לא חשיב כלל כהעלם זו"ז וליפא בי' שום ה"א לומר דחייב על כל אחת מפת משנתנו א"כ ק' מהגמ' בסמוך אלא ודאי שגם זה י"ל דחשיב העלם זו"ז ולחייב בו על כל אחת ולחלק מהמשנה בדוחק אלא כל פמה דלא מוכח מה"ת לחלק בדוחק ולבעי' אבל כד מקשה מהמשנה דלקמן ולפי סברתו דהמקשה מוכח משם דאפי' העלם זו"ז שלא ידע כלל בשום מלאכה חייב על כל א' וע"כ צריה לחלק מחמת רומיא דמשנתנו בין היכא דמדכיר לי' דכיר ולהיכא דלא דכיר אבל רבא דבעי ע"כ או דלא אסיק אדעתה' מהוכחה דמשנה דלקמן או דידע מהתירץ דידע לי' בתחומין וכיון דלית לן הוכחה ודאי לא בעי אלא כשידע בשום מלאכה מטעמים הנ"ל וכמ"ש רש"י ואין פאן פלוגתא בין רש"י ותוס' ודוק היטב כי נלע"ד ברור ונכון: בגמ' הרי העלם שבת בי' דרבא הרי העלם טומאה בי' דו' הוא תמוה מאי הפשיטות ומאי הקושא וכן רש"י שפי' ל"ש ואינו חייב אלא א' הוא תמוה מנ"ל ומ"ש המהרש"א שפוננתו נמי פתוס' שנשאר הבעיא ולכך אינו חייב אלא א' משום חולין בעזרה הוא תמוה ודא למה לי לפרש וגם הל"ל ותיבעי ואנא ידענא וגם לפום ריהטא נ"ל דבספק יש להביא חטאת א' ואשמות תלוין על המותר וגם אגמ' ק' דאם נשאר הבעיא הל"ל תיקו מאי ל"ש וגם הרמב"ם פסק בפשיטות דאינו חייב אלא א' ולא כ' שהיא ספק פדרכו בשאר מקומות הנשאר בספק ונ"ל לפרש הפשיטות מעיקרא היינו ע"פ מ"ש פמה פעמים שפיון שסברא חיצונה לחייב על פמה שבתות ומלאכות בהעלם א' רק חטאת א' כמ"ש רש"י לעיל פיון שפולן חילול שבת א' ולא אחד אלא שהתורה חידשה חילוק מלאכות וגם חילוק שבתות אין לה בו אלא חידושו ומוקמינן קרא אהיכא דמסתבר יותר אבל היכא דאין דומה למסתבר ויש לחלק ביניהם ודאי מוקמינן לי' אסברא חיצונה פיון שאין לימוד ומזה שיש עליו לימוד לא מוכח פיון שיש לחלק ביניהם מה"ת לחדש בו אע"ג דמצרכין תרי קראי דהיינו פסוק א' על שגגת שבת ג"כ שלא לחייב רק א' משמע דאי לאו קרא הוי מחייבין גם בי' על כל א' ולא מוקמינן אסתבר היינו משום דאי לא פתיב אלא חד קרא ה"א דמקרא מלא דיבר הפתוב ואפיק לגמרי סברא חיצונה והוי מלאכות חלוקין כמו חלב ודם אבל לבתר דכתיבי תרי קראי אלקמא דאין חלוקין לגמרי תמיד ולא אפיק לן הסברא חיצונה לגמרי ואינו אלא חידוש מאי שחייב על כל אחת ודאי היכא דיש סברא לכאן ולכאן נשאר בסברא חיצונה וכן נמי ודאי בקראי דחילוק שבתות כמ"ש לעיל גבי הפיר ולבסוף שכח והוא מוכרח שם ברש"י להדיא וכן צ"ל באמת לרב ושמואל דס"ל בהפיר ולבסוף שכח ג"כ אינו חייב אלא א' קשה דלקמא קרא דאינו חייב אלא אחת מיירי דוקא בתינוק שנשבה פיון דס"ל דחייב וכן יש פמה ראיות לזה כמ"ש לעיל כ"פ וגם אין צריה ראי' שהיא סברא נכונה והוא כ"פ בש"ס אין לה בו אלא חידושו ואחרי הודיע את זאת מתפרש הפשיטות היטב פיון שאין שום לימוד ע"ז יש סברא לומר הרי שגגת שבת בי' דו' והתורה לא חייבה אלא במסתבר יותר במקום שאין לתלות כלל בשגגה א' וכמ"ש

וע"ז השיב לו אדרבא וכו' ר"ל דזימנין חייב פאן יותר אם ניזיל בתר שגגת שבת פגון
שעשה ב' מלאכות בהעלם זו"ז בכל שבת בששה שבתות ואם ניזול בתר שגגת שבת
יתחייב ששה דאשגגת שבת חייב על כל שבת משא"כ בשגגת מלאכות כמ"ש רש"י
במשנה ורבא שפכאן אית לי הכי בהדיא בכריתות ובהיאור התוס' לעיל וע"ז מסיק אלא
ל"ש ר"ל הך ל"ש הוי פשיטות ר"ל לעולם בפשיטות קמא והקושאין שלף אינו קשה
דבאמת לא שפא ר"ל פי היכא דבעית בעושה מלאכות הרבה בשבת א' ופשיטנא לך
מסברא לקולא כמ"ש פיון שיש לתלות ג"כ בשגגת שבת מוקמינן אסברא דאינו חייב
אלא א' פן נמי פשיטנא בעושה מלאכה א' בשבתות הרבה בהזו"ז דתלי ג"כ בבועי שלף
להיפך ג"כ י"ל זו הסברא דאין לך בו אלא חידושו לחייב על כל שבת אלא היכא דלא
הוי אלא שגגת שבת ואז הוי ימים שבנתיים ידיעה דא"א שלא שמע והוי ידיעת כל
השגגה אע"ג שלא הוי ידיעת חטא ריבה הפתוב הואיל והוי שגגות טובא שהוי לי ידיעה
בין שגגה לשגגה משא"כ בהעלם זה וזה אף ששמע שהוא שבת עדיין לא הוי ידיעת
שגגת מלאכות ומה"ת לרבות לחיוב וא"כ שפיר פשיטנא פיון דהשתא מסיק שאין שום
א' מהם עיקר דנימא ממ"נ רק שניהם שנה בשנה ויש לנו למיזל לקולא בשניהם מטעם
שפכתנו ואפשר אף אם עשה ששה מלאכות בששה שבתות נמי אינו חייב אלא א' פיון
דלאו מחמת ספק אתינו עלה רק מפשיטות מסברא דכאן י"ל דלא שייך ימים שבנתיים
וגם לא שגגת מלאכות טובא פיון דבלאו שגגת מלאכות נמי הי' עשאן מחמת שגגת שבת
וכן נמי להיפך מימים שבנתיים פדכתיבנא לכה אמר ל"ש ופירש"י דתמיד אינו חייב
אלא א' ויש קצת ראי' לזה דאל"כ לא הוי מקשה הגמ' דינדע לשבת במאי והוי העלם זו"ז
הא משפחת לי שעשה ל"ט מלאכות בל"ט שבתות דהיינו שאח"כ בל"ח שבתות עשה
מפולן רק מלאכה א' ואז ממ"נ חייב ל"ט חטאת מחמת חילק מלאכות דאל"ה לא הוי
ממ"נ ודוק: ועפ"ז יש ג"כ סתירה וקושאין לפי המהרש"א שכתב מחמת ספק כ' רש"י
דאינו חייב אלא א' היכי כ' סתמא דאינו חייב אלא א' וכן לשון הגמ' ל"ש מורה פן שאין
שום חילוק הא משפחת כה"ג ובה נמי מקושר ק' הגמ' לכאן ואין להאריך ודוק היטב:
בתוס' בד"ה הרי העלם שבת בידו וכו' עד סופו הא דלא פירשו פלום ארבא שהשיב לו
אדרבא למה וצ"ל להיפך פאן משום דאזיל לחומרא ושם משום חולין בעזרה אלא דלפ"ז
דבריו סותרין זא"ז וצ"ל דארבא לק"מ לא טעמא ולא סתירה דמה שאומר אדרבא לאו
משום דמסתבר להיפך דא"כ מאי בעי נפשוט להיפך אלא דה"ק שהסברא שלף אינו
פלום וא"כ י"ל להיפך נמי פמו זה לכה תיבעי ולשון אדרבא ר"ל פמו שיש סברא זו
שאמרת פן נמי יש סברא לומר אדרבא כמ"ש וא"כ תיבעי ולא נפשוט רק לכה לא קשה
פלום ארבא ולא פירשו פלום רק ארב נחמן דפשיט שם לחומרא וכאן לקולא הווצרכו
לפרש טעם פשיטות ולתריץ הסתירה וק"ל: בגמ' אמר רבא קציר וטחן פגרוגרת וכו' הך
פגרוגרת הוא מותר דלא שייך לכאן דאטו אשמעינן דשיעורא פגרוגרת או דבעינן
שיעור ונ"ל ברור דאתי לאשמעינן דינא רבא דשייך לכאן דלא תימא פי היכי דאשמעינן
רבא פאן דאין חלוקין לחטאת וחייב אב' הקצירות חטאת אחת אע"ג דהעלמות חלוקין
בידיעה קצת פיון שלא הי' ידיעת חטא בנתיים ה"א ודאי דה"ה לענן צירוף אין חלוקין
שאם קצר פחצי גרוגרת בשגגת שבת וחסור וקצר ח"ג בודון שבת וש"מ מצטרפין וחייב
קמ"ל דלא אלא לענן צירוף מודה רבא דאין מצטרפין דצירוף קיל טפי כמ"ש בגמ'

לקמן היכא דהם תלוקין ודאי לא מצטרפי אבל ודאי זמנין אף דאין תלוקין לא מצטרפי דה"נ אשפחן לענין אם שקה ביניהם פדי אכילת פרוס דאין תלוקין ולא מצטרפי ל"מ לפי התוס' דמשום גרידה הוא דאין תלוקין דהיינו ודאי שעיקר חטאת באה על אחת וגוררת השני' בכפרתה ודאי לא שייך פה בצירוף אלא לפי לפירש"י דאין תלוקין לגמרי ומתחילה לא חייב על שניהם רק חטאת אחת אפ"ה לענין צירוף דקיל טפי לא מצטרפין לקה אמר דוקא קצר פגורגרת הוא דחייב חטאת א' על שניהם אבל פחצי גורגרת אינו חייב אפי' חטאת א' ומפאן קצת סמך ורא' לפירש"י דלפי' התוס' לא הוי צריף לאשמועינן ועיין בחידושינו בסמוך דבזה ג"כ מתורץ היטב הגמ' דלקמן גבי מילתא דפשיטא דרבא מיבעי' לי וכו' ע"ש שפנה א"צ לדחוק המפרשים שם ודוק: ברש"י בד"ה וחוץ וקצר פגורגרת וכו' עד ולא נודע לו בנתיים שחטא ר"ל משום הכי אינו חייב על שני קצירות רק א' אפי' בלא גרידה דמיקרי העלם א' כמ"ש רש"י בסמוך ומפאן הקשו תוס' בריש פירקין סתירה מפורשת לרש"י שכ' בריש פירקין פינו דא"א דלא שמע הוי ידיעה אף שלא נזכר במלאכות בעת ההיא וע"ש שהקשו עוד ועמ"ש שם ואח"כ לתרץ בכמה פנים אמנם יש להקשות גילוף משם לבתר שפתיב קרא שפשיבת הוי ידיעת שגגה בלא ידיעת חטא חשוב לחלק אף שלפי דברינו שם מתורץ גם זה פאן נ"ל לפי פשוטו לתרץ זאת הקושיא וסתירה שאינו דומה כלל לזה דהכי לא הוי ידיעת חטא שאף שעת ידיעה הי' העלם החטא שפשיבנזכר שהיום שבת סבר שהמלאכה מותרת משא"כ התם שאף פשידע שהוא שבת לא נעלם ממנו איסור המלאכה אלא שלא נזכר שעשה המלאכה וכבר הי' לו ידיעת איסור המלאכה ולא נעלם ממנו גם עתה עכשיו שהי' לו ידיעת שבת מצטרף לידיעה ראשונה והוי ידיעת חטא פינו שלא נודע לו שלא חטא ודוק: ברש"י בד"ה ונודע לו וכו' עד פלומר או על זו או על זו לכאורה אין לו פירוש מה זה פלומר משמע לפירוש פן דברי רבא למה לא יתפרש כפשוטו שנודע לו על שניהן אמנם פד דייקנא הוא מוכרח לפירש"י ובא לתרץ ק' התוס' שרש"י מפרש לקמן שעל ב' הקצירות מתפפר בלא גרידה ע"ש לקמן והוא תמוה א"כ מאי מתחיל קצירה גוררת קצירה בבבא ראשונה מאי שייך גרידה הקא ולכאו' זה ק' התוס' לקמן בד"ה גרידה דגרידה ומשום זה דחו פירש"י ע"ש אבל רש"י מתרצו פאן דרבא מייירי או על זה או על זה וא"כ שפיר משמיענו דינא דגרידה אף בבבא ראשונה דהיכא דנודע לו והפריש קרבן על הטחינה לחוד בעינן בקצירה שני' להתפפר בתורת גרידה אף שהוי שני זיתי חלב בהעלם א' פינו שעיקר קרבן לא בא על הקצירה ראשונה רק מתפפרת עם הטחינה ראשון והקצירה השני' אינו יכולה להתפפר עם הטחינה ראשונה פינו שהיא מלאכה אחרת והוי בזדון שבת רק פינו שקצירה ראשונה מתפפרת גוררת השני' כמ"ש רש"י לקמן בטחינה שעמה וכן אם נודע לו והפריש קרבן על הקצירה ראשונה הטחינה גוררת טחינה ומילתא דרבא בקצירה גוררת או או קאמר כמו בנודע והשני מתפפר בלא גרידה וז"ש רש"י מכ"ש שהפריש קרבן על שתייהן דבזה מתפפר בלא גרידה שניהם אלא רבא אמר גוררת להשמיענו אף באו או ונ"ל ברור שגם התוס' לא פיונונו לזה הקושיא שידעו מדברי רש"י פה שלפנינו בהדיא וגם אם פיונונו לזה הוי להו להקשות קושיא חזקה ולא ליקתוב בלשון ונראה אלא ודאי פנונתם לבבא שני' דאמר נמי קצירה גוררת קצירה וטחינה שעמה אע"ג דרש"י פי' דלשון גרידה קאי אטחינה שעמה פלומר גוררת

שיתפפרו שניהם מ"מ הלשון נראה להם דחוק דהל"ל קצירה ראשונה גוררת טחינה שעמה ובאמת לא הקשו רק כתבו ונראה לר"י ודוק: בתוס' בד"ה ונדע לו וכו' עד אלמא אע"ג דנדע לו וכו' עיין במהרש"א מה שהקשה מאי שלא הביאו תוס' מרישא ע"ש וכו' ויש ליישב וישובו פשוט שהתו' בא לאפוקי שלא נימא דהקא מייירי בידיעה לחוד ואפ"ה צריה להביא בסיפא שתיים ולא די לו בקרבן א' על הראשונות ויתפפרו האחרונות ממילא שיש לומר שהידיעה קובעת שמאי שנודע לו קודם צריה להפריש על זה קרבן וכן פרישא אינו יכול להביא שתיים דהיינו שביא על האחרונות ויתפפרו הראשונות דכיון שנודע לו מעיקרא על הראשונות צריה להביא דוקא על הראשונות ולא שיתפפרו עם האחרונות וזה מוכח מסיפא דלא דהא נודע לו מעיקרא על הראשון ואפ"ה אינו מביא עליו קרבן אלא מתפפר עם האמצעי וזה לא מוכח מרישא דהא באמת מביא קרבן גם על הראשון והאמצעי ודאי לא קבעתו ידיעה ראשונה שהרי לא נודע לו עד לבסוף וגם בלא"ה לק"מ שעיקר הוכחת התוס' שלא נימא היכא שידיעתו קבע לחייב שתיים אינו מתפפר באחד וכן אם יכול להתפפר באחד אינו רשאי להביא שתיים דהוי חולין בעזרה כיון שיכול לעשות דרך שיתפפר באחד אף שלא עשה עדיין ושני סברות אלו מוכח מסיפא כמ"ש מהר"מ אכל מרישא לא מוכח מידי דשם אינו מרבה או ממעט דמה לי שיתפפר הב' עם הא' או עם הג' וק"ל: דף עא ע"א בגמ' א"ה טחינה נמי תגרר וכו' הך א"ה אין לו פירוש דהא גם מעיקרא ידע דרבה אית לי גרירה וכיון שלא ידע לחלק בין גרירה א' לב' תקשה נמי טחינה תגרר דדוחק לפרש שידע החילוק כמ"ש רש"י תכף אלא שהקשה כיון שסובר כאב"י יספור ממש כנותי' אף במה שאמר כאן אין זה סברא וגם יל"ד עוד בגמ' למה ליה למימר גרירה אית ליה הלא זה ידע והל"ל בקיצור גרירה דגרירה לית ליה לכן נ"ל לפרש דטעמא דאב"י דאית ליה אף גרירה דגרירה משום דסובר דלא מתורת גרירה מתפפר אלא כיון שהוי בהעלם א' אין מתפפר זה בלא זה וא"צ גרירה אפי' הן מאה כף כמ"ש התוס' אף לרבה בקצירה וטחינה א"צ גרירה אף שאין הקרבן בא עליו ורש"י כ"כ אקצירה וקצירה וע"כ סברא אחת מוכרחת אף לרבה דאל"כ הוי גרירה דגרירה אף טחינה ראשונה כן נמי אב"י סובר בשתי הסברות וכן משמע הלשון לעיל דאמר טעמא שם טחינה אחת ר"ל ולא הוי גרירה לגרירה וכן נמי משמע הלשון כאן דאמר נתפפרו כולן ולא אמר גוררת השלישי אלא שנתפפרו בלא גרירה משום דהוי שם א' וא"כ שפיר מקשה כיון דסובר כאב"י ואב"י אית לי שם דאף בלא גרירה מתפפר א"כ טחינה נמי תגרר ומשני גרירה אית לי ר"ל אף דסובר כאב"י לא מטעמי' דשם א' הוא אלא מטעם דגרירה אית ליה ולכך גרירה דגרירה ל"ל ודוק: בתוס' בד"ה גרירה דגרירה וכו' עד ונראה לר"י לכאורה לפ"ז גם ק' הגמ' דאמר מי אית לי לרבה גרירה ג"כ מקשה מקצירה גוררת קצירה והוא תמוה מאי מקשה דילמא הך גרירה אית לי דהוי בהעלם א' והך גרירה שאין הקרבן בא עליו ל"ל וא"ל דאית לה מקשה מסברא דהך גרירה קילא פסברת התוס' חזא מנ"ל להקשות ועוד דלסברת התוס' א"צ שם גרירה וא"כ בל"ז קשה שם מאי מקשה מגרירה דקצירה: אמנם נ"ל ודאי דגם לסברת התוס' מקשה מטחינה שעמה דהוי ממש דומיא דזית הג' דשם דגם קצירה וטחינה הוי כמו שני זיתי חלב בהעלם א' כיון דהוי בשגגת שבת ואין מתפפר זה בלא זה ה"נ ב' זיתי חלב בהעלם א' אלא דהלשון מי אית לי לרבה גרירה לא שייך כיון

דְּפָרִיךְ מִטְחִינָה שְׁעֵמָה וְשֵׁם מִתְּכַפֵּר בְּלֹא גְרִירָה לְסִבְרַת הַתּוֹסֵ' וְאִם נֹאמֵר דְּפָרִיךְ
מִק"ו מָה הֵכָא שְׁאִינוּ מִתְּכַפֵּר הַקְּצִירָה גּוֹפֵא אֱלָא ע"י גְרִירָה מְכַפֵּר הַטְּחִינָה שְׁעֵמָה מִכ"ש
הֵתָם שְׁמִתְּכַפֵּר הָאֲמָצְעִי בְּלֹא גְרִירָה שְׁתַּתְּכַפֵּר גַּם הֵג' בְּלֹא גְרִירָה הַלְּשׁוֹן קִנְשָׁה מְאֹד מִי
אֵית לִי גְרִירָה מִשְׁמַע דְּשֵׁם מוֹכַח דְּלִית לֵיהּ גְרִירָה וְאִזּוּ לֹא קִנְשָׁה וּז"א לִפִּי הַתּוֹסֵ' אֲמַנְם
כַּד נְעִינָן בִּי דְבַרֵי הַתּוֹסֵ' בְּרוּרִים וִיתוּרְרִץ גַּם לְשׁוֹן א"ה טְחִינָה נְמִי וְכוּ' שְׁבַגְמֵ' וְגַם מָה
שְׁנַטְרוּ הַתּוֹסֵ' עַד הֵכָא וְלֹא פִּירְשׁוּ פֶּן לְעֵיל אִפִּירְשׁ"י אַקְצִירָה גּוֹרְרַת קְצִירָה וְטְחִינָה
שְׁעֵמָה שְׁשֵׁם עֵיקָר וְגַם הַדִּיקְדוּק בַּגִּמ' שְׁפַתְבְּתִי שְׁאֲמֵר גְרִירָה אֵית לֵיהּ שְׁהוּא מְנוֹתֵר
וְנִקְדִים לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי הַתּוֹסֵ' שִׁכ' וְטַעְמָא דַּמ"ד בְּסוּמָה שְׁחִלּוּקִין לְחִטָּאָת מְשׁוּם דַּל"ל
גְרִירָה לְכַאוּרָה אֵין לוֹ פִּירוּשׁ וְחִיבוּר אֱלָא וְדַאי פִּשְׁטָן שֶׁל דְּבַרֵי שְׁהַתּוֹ' מְבִיאִין רֵאִי
לְדַחֲוֹת פִּירְשׁ"י שְׁבַקְצִירָה וְקְצִירָה א"צ גְרִירָה דְּהוּי הַעֲלָם א' מְמַשׁ פִּינוֹן שְׁלֹא הִי' יְדִיעַת
חִטָּא בְּנִתְיִים א"כ מ"ט דְּמֵאֵן דְּפָלִיג בְּסוּמָה אֱלָא וְדַאי שְׁצָרִיךְ גְרִירָה לְזַה וְאִיפֵא לְמִימֵר
דְּלִית לֵיהּ גְרִירָה וְאֵם תּוֹס' כ"כ אִפִּירְשׁ"י שִׁכ"כ בְּלֹא הֶכְרַח מִכ"ש אִפִּי תוֹס' שְׁפִי
דְּאִקְצִירָה וְטְחִינָה א"צ גְרִירָה דְּכִינוֹן שְׁהוּי בְּשַׁגְגַת שְׁבַת וְסִיב כְּפָרָה א' א"א לֹא לְהַתְּכַפֵּר
בְּלֹא הַשְׁנִי וְאֵעִפִּי שְׁאִין הַקְּרָבָן בָּא עֲלֵיו אֵין תְּלוּי בְּזַה וְא"כ קִנְשָׁה אֲמֵאִי אֲמֵר רְבָא ג'
אֵינוּ מִתְּכַפֵּר פִּינוֹן דַּהֲב' מִתְּכַפֵּר וּבְתוֹס' הַחֲלִיטוּ שִׁא"א לְהַתְּכַפֵּר זַב"ז אִם שְׁאִין הַקְּרָבָן בָּא
עֲלֵיו וְע"כ צ"ל שְׁהַתּוֹסֵ' לֹא פִּירְשׁוּ פֶּן אֱלָא לְמַסְקָנָא כְּמוֹ שְׁהַעֲמִידוּ דְּבַרֵיהֶם עַל הַמַּסְקָנָא
דְּבַאֲמַת לֹא פָּלִיג רְבָא וְלִיפֵא שׁוּם פְּלוּגְתָא וּבְקְצִירָה וְקְצִירָה אִיפֵא פְּלוּגְתָא ע"כ מְשׁוּם
דְּבַקְצִירָה וְקְצִירָה צָרִיךְ גְרִירָה וּבְטְחִינָה שְׁעֵמָה א"צ גְרִירָה דַּל"ה הוּי גְרִירָה דְּגְרִירָה
וְהַגְמֵ' אִסִּיק דְּגְרִירָה דְּגְרִירָה ל"ל אֲמַנְם הַמְקַשָּׁה שְׁהַבִּיא הַפְּלוּגְתָא פִּינוֹן שְׁרָאָה בִּי פְּלוּגְתָא
ע"כ הַכְרִיחַ שְׁגַם בְּזַה פִּינוֹן שְׁאִין עֵיקָר קְרָבָן הַקְּפָרֵשׁ עֲלֵיו אֲפִשְׁר לְהַתְּכַפֵּר זַב"ז וּפְלִיגִי
בְּגְרִירָה וּבַאֲמַת לִפִּי סְבָרְתוֹ אַחַת שְׁהַבִּיא הַפְּלוּגְתָא צ"ל דְּרְבָא אֵית לִי הֵכָא גְרִירָה
דְּגְרִירָה דְּהֵא קְצִירָה וְקְצִירָה וְדַאי הוּי גְרִירָה כְּסִבְרַת הַתּוֹסֵ' וְגַם זַה ע"כ הוּי גְרִירָה כַּמ"ש
וְשְׁפִיר מְקַשָּׁה מִי אֵית לְרְבָא דַּעֲכ"פ גְרִירָה אֵית לִי אִפִּי גְרִירָה דְּגְרִירָה לְסִבְרָא דְּהַשְׁתָּא
וְשֵׁם לְסִבְרָא דְּהַשְׁתָּא פְּלִיגִי בְּגְרִירָה וּל"ל לְרְבָא אֲפִילוּ גְרִירָה א' וּמְשַׁנֵּי בְּתֵר דְּשַׁמְעָה
וּס"ד דְּהַזֵּר בִּי לְגַבֵּי אֲבִיִי וְאֵית לִי גְרִירָה אֲבָל עֲדִינָן לֹא הַזֵּר מְזַה הַסִּבְרָא דְּאֲפִלִּיגוּ
מְעִיקְרָא וְדַאי בְּגְרִירָה וּפְרִיךְ שְׁפִיר א"ה ר"ל פִּינוֹן דַּעֲכ"פ מוֹכַח מִהַפְּלוּגְתָא דְּשִׁינָה בְּיָה
גְרִירָה וְכִינוֹן דְּהַזֵּר בִּי וְאֵית לִי גְרִירָה א"כ הוּי פֶּאֵן גְרִירָה דְּגְרִירָה טְחִינָה שְׁעֵמָה וְאִפִּי
אֵית לֵיהּ א"כ טְחִינָה נְמִי תַּגְרָר אַע"ג דְּהוּי ג' גְרִירוֹת מ"ל ב' או ג' דְּעֵיקָר סִבְרָא פִּינוֹן
דְּהַרְאִשׁוֹן אֵינוּ מִתְּכַפֵּר אֱלָא ע"י גְרִירָה בְּלֹא קְבַע שׁוּב אֵין גּוֹרְרַת כַּמ"ש רַש"י וְכִינוֹן
דַּל"ל זַה אִפִּי ג' תַּגְרָר וְלְשׁוֹן א"ה פִּינוֹן דְּחִזִּינוּן הַפְּלוּגְתָא דַּבְּלֹא"ה הֵינּוּ יְכוּלִין לוֹמֵר
כְּסִבְרַת הַתּוֹסֵ' וּל"ל ב' גְרִירוֹת מִשֵּׁא"כ עַכְשָׁיו וּמְשַׁנֵּי גְרִירָה אֵית לִי ר"ל מָה שְׁאֲמַרְנוּ
בְּתֵר דְּשַׁמְעָה מֵאֲבִי סִבְרָה לָאו מְשׁוּם גְרִירָה ג"כ וְאֵית לֵיהּ ב' גְרִירוֹת אֱלָא סִבְרָה
דְּמִתְּכַפֵּר בְּלֹא גְרִירָה פִּינוֹן דַּא"א לְהַתְּכַפֵּר זַה בְּלֹא זַה כְּסִבְרַת הַתּוֹסֵ' וְלִכְּפֵי לֹא פְּלִיג וּל"ל
הֵכָא רַק גְרִירָה וְגְרִירָה דְּגְרִירָה ל"ל לְכַּף קְבַעוּ הַתּוֹסֵ' דְּבַרֵיהֶם פֶּאֵן דְּנֹקָא וְדוּק הֵיטֵב כִּי
נ"ל נְכוּן וּבְרוּר: בַּגִּמ' מְקִלְתָּא דְּפִשְׁטָא לֵיהּ לְאֲבִיִי וְרְבָא מִיבְעֵי לִי לַר"ז הֵךְ מִימְרָא הוּא
תְּמוּזָה מְאֹד דְּהֵךְ מְקִלְתָּא לֹא בְּעֵי כָּלָל וְעֵינָן מֵהַר"מ שְׁדַחַק מְאֹד וְאִם לִפִּי דְּחַקוּ אֵינוּ מְתוּרְרִץ
דִּיּוֹתֵר הַל"ל וּפְלִיגִי דַּר"ז פִּינוֹן מְפִשְׁטוֹת פִּשְׁט לֵיהּ וְגַם בַּלֵּא"ה מַנ"ל דְּבְעֵי לֵיהּ גַּם זַה
וְגַם מ"ש מֵהַר"מ דַּס"ד אִיפֵא דְּחִלּוּקִין לְחִטָּאָת וְאִפִּי"ה מִיְצַטְרְפִי אֵין זַה סִבְרָא דְּהֵא

אדרבא מצינו לענן א"פ שהי' שחלוק לענן צירוף ולא לחטאת כמ"ש רש"י פאן בסמוך גבי חלב וחלב וגבי חצי זית חלב וחלב ע"ש והוא מוכרח פאן גופא כמו שאכתוב בסמוך דאל"ה למה אמר לי חלוקין לחטאת: לכן נ"ל לפי סוגנון שלו דהוקשה להגמ' למה פשט לי חטאת מה שלא בעי וגם מנ"ל לפשוט דאין מצטרפין אי מסבא אין זה סוגיא וגם פשיטא קשה למה אמר חטאת אלא נדאי דכה השיב לו מדקא בעית לענן צירוף ולא בעית לענן חטאת אלא ע"כ או שפשוט לה שאין חלוק לחטאת או דבעי לה גם לחטאת ואת"ל קאמרת את"ל שאין חלוק לחטאת אבל לענן צירוף דגריעי טפי י"ל שאין מצטרף וקבעית חדא דנפשט תרתי כמו שאשפחן בחולין וע"ז פשיט ליה שפיר דבאמת אפי' לענן חטאת חלוק מכ"ש לענן צירוף דגריעי דלא מצטרף ולכה שניף פאן ק' הגמ' וכל היכא דבלא"ה הוי ס"ד דאין תלוי כלל זה בזה אבל מהפשיטות מוכח שפיר אלא שעדיין אינו מתורץ מנ"ל להגמ' דבעי ליה לענן חטאת וגם מה שלא אמר דפליג באמת והי' נראה לומר ע"פ סבא זו דהוקשה להגמ' אף לפי פ"ה זה מנ"ל הא גופא דחלוקין לחטאת עד שפשט מינ' שאין מצטרפין מכ"ש אלא יש לומר דלא פשיט ליה רק להוציא מסברתו שאין תלוי זה בזה ופשיט ליה שאם חלוקין לחטאת לא מצטרפין ובאמת תרנוייהו תיבעי ולא כמה שרצה לומר שאין תלוי זה בזה ופשיטא לי' לחטאת ואפ"ה בעי ליה לענן צירוף או בעי דרף את"ל וע"ז פשיט לו דליתא וא"כ א"ש הפל ודוק: אמנם פל זה הוא דוסק גדול בעיני אכן לפמ"ש בדיקדוק גרוגרת דקמ"ל רבא דדוקא אם הנה פשיעור אין חלוקין לחטאת אבל פחצי שיעור לא מצטרף שפיר אתי כפשוטו מילתא דפשיטה להו שאין מצטרף מבעי' ליה לר"ז ודוק: אלא שעדיין אינו מתורץ מאי דלא אמר דפליגי בעיקר הדין דאין חלוקין לחטאת לדידהו ולר"ז חלוק וגם הדיקדוק מאי דאמר חלוקין לחטאת מאי שלא בעי מינ' וגם לא שניף למימר מילתא דפשיטא להו מאי שלא אמרו בפירוש רק מפח דיקדוק אמנם לפירש התו' נ"ל להטעים זאת הסבא בטעם נכון ויתורץ הפל ולא יפלגו כלל רק שמתחילה איבעי' לי' ובסוף פשיט ליה פנוטייהו: והוא דונדאי אם נאמר שבלא גרירה אינו מתכפר קצירה עם קצירה פיון שהעלמות חלוקין רק בתורת גרירה הוא שמתכפר כמ"ש התוס' והיינו נדאי פיון שאין חלוקין ממש אם הביא אחד מתכפר גם על השני בתורת גרירה אבל לא בקביעות ונ"מ שאם יש שני גרירות כה"ג לא אמרינן וצריף להביא עוד אחד משא"כ אם לא היו חלוקין כלל שלא בתורת גרירה מתכפר אף הרבה כמו שמשמע פאן בגמ' כמ"ש רש"י ותוס' דבדבר שאין צריף גרירה לא שניף גרירה לגרירה וע"כ צ"ל דבדבר דשניף גרירה היינו שהם חלוקין רק בתורת גרירה מתכפר בכפורה וגם י"ל דנ"מ דלכתחילה אם רוצה יכול להביא שנים פיון דחלוקין ואינו רוצה שיתכפר בתורת גרירה שגרירה היינו בדיעבד אם לא הביא רק אחד: וא"כ מזה יש נפקותא גדולה אם נאמר שאין חלוק כלל אף שלא בתורת גרירה גם לענן צירוף אינו חלוק ומצטרף משא"כ אם נאמר רק בתורת גרירה מתכפרין וגרירה לא שניף בצירוף דהא אינו מחויב כלל קרפן על הראשון שנאמר שגרוך גם השני וזהו בעיא של ר"ז שידע הך דרבא שאינו חייב רק חטאת א' על ב' קצירות כה"ג רק שאל הטעם ונ"מ לענן צירוף ופשיט לי' חלוקין הם לחטאת ר"ל שהטעם הוא רק משום גרירה ובאמת הם חלוקין דאל"ה לא צריף גרירה ולכה אין מצטרפין ובזה מתקו דברי רבא שאמר דוקא כגרוגרת אבל חצי גרוגרת אין מצטרפין כמ"ש לעיל ואמר

טעמא דקצירה גוררת קצירה ר"ל משום גרירה מתפפר לכה אין מצטרפין וא"כ נלחחים מאד דברי הגמ' מילתא דפשיטא לאב"י ורבא מיבעי' לר"ז ודוק: ובזה הסברא נ"ל לתרץ דברי הרמב"ם בשיטה זו בשלשה דינים שפוסק פאן והמה מרפסין איגרא פאשר תמהו עליו פל הראשונים ואחרונים שפוסק פאן פרבא בקצירה וטחינה ובחלב דאכל שלישי בהעלמו של שני פוסק ג"כ פרבא והם שני הפכים בנושא אחד כמו שהקשו בגמ' עד שהוצרך לומר הדר ב' וביותר פוסק כר"י לקמן גבי שני זיתי חלב שידיעות שלאחר מעשה אף בלא הפרשות מחלקין והוא סותר שני הפוסקים שפאן כמ"ש רש"י לקמן ותוספות פאן והוא מוכרח ועיין בכל מפרשיו שדחקו בדוחק גדול לתרץ ולסברא זו מתוך היטב ופרש פירוש אחר בגמ' ולא נצטרף לכל התירוצים ופירושים שהוצרכו רש"י ותוס' וממילא יתורץ הפל וביותר הקושא גדולה שנתחבטו בו רש"י ותוס' לפרש תרי הני שמעתתא דאב"י ורבא אליבא דר"י לקמן גבי ב' זיתי חלב ע"ש שנקנסו לדוחקים גדולים וגם כל הקושיות מריש שמעתתא עד הנה שפתבנו יתורץ והוא דנדאי אב"י ורבא ס"ל כר"י לקמן ידיעות שלאח"כ מחלקין לחטאת פיון שפן הלכה כמ"ש הרמב"ם ונבאר לקמן בעזה"י אלא שר"י אמר חייב שתיים מדינא אבל ע"י גרירה אם הביא על אחת מתפפר השני' פיון שהיה בהעלם א' ונ"מ במאי דחייב ב' כמ"ש לעיל בגרירה דגרירה או אם רוצה מביא ב' לאפוקי אם לא הי' מחלק כלל ידיעה לאחר מעשה לא היה צריך גרירה וא"כ א"צ לדוחק רש"י ותוס' בפירוש נודע לו שהיינו הפריש קרבן לחוד דוקא ע"ש וגם בפירוש קצירה גוררת קצירה פיון שלא הי' ידיעה בנתיים אבל לדידן א"ש שזהו גופא היא הגרירה פיון שנודע לו לאחר מעשה על כל א' בפ"ע ואינה סברי כר"י שמחלק רק מתורת גרירה מתפפר אלא מה שמכפר גם הטחינה ראשונה סבר המקשה ע"כ שהקצירה גוררת הטחינה פיון שעיקר קרבן אין בא עליו כמ"ש רש"י והוא מוכרח לדעת המקשה אף לפי התוס' כמ"ש לעיל דהא ראה סברת רבא דלשם דג' אינו מתפפר אע"ג שהי' בהעלם א' עם הב' ע"כ משום דאין קרבן בא עליו וא"כ ע"כ ה"א משום גרירה מתפפר הטחינה דבלא גרירה א"א ומקשה שפיר מי אית לרבא אפי' טחינה שעמה אע"ג דקצירה גופא משום גרירה מתפפר אפ"ה גוררת הטחינה א"כ ה"תם נמי אף אם נאמר שהי' לו ידיעת לאח"כ על הב' בפ"ע ועל הג' בפ"ע שפן משמע לסברא זו דהביא על הראשון מתפפר הב' בגרירה ודומיא דידיה הביא על הג' מתפפר הב' בגרירה או אפ"ש פיון שהי' לו ידיעת חטא בין א' לג' צריך גרירה עכ"פ יגורר הב' את הג' כמו ה"א טחינה ומשני הדר ב' ומקשה א"כ טחינה נמי יגורר טחינה דאין חילוק בין ב' גרירות לג' כמ"ש לעיל או פיון דסבר פאב"י ואב"י אמר נתפפרו פולם משמע אף שהיה יותר דהא ה"א ג"כ אית ליה אף ג' גרירות לכה משני והדר ב' מתירוץא דלעיל ובאמת לא הדר ביה רבא והא דאין מתפפר הג' משום דגרירה דגרירה ל"ל והג' הני גרירה דגרירה פיון שהי' לו ידיעה לאחר מעשה בין א' להב' צריך גרירה כמ"ש והב' לג' צריך ג"כ גרירה מטעם שכ' משא"כ בקצירה וטחינה אסיק דא"צ גרירה כמ"ש רש"י ותוס' שזה עיקר התירץ ועדיף מב' זיתי חלב שהוא ממש עבירה א' פיון שהיה בשגגת שבת ולא הי' בנתיים שום ידיעה אף מקצירה ראשונה ולא לאחר מעשה משא"כ ה"תם לכה הג' אינו מתפפר וא"ש הפל בלי שום דוחק והא דלא קאמר אלא משום דלא נזכר שם אמורא לעיל כמ"ש התוס' בעלמא וא"כ עולין הני תרי פוסקי דרבא ודינא דר"י בקנה

אָחַד דּוֹקָא וּמִתְקוּ כָּל פְּסָקוּי בְּלִי שׁוּם דְּחֻק כְּלָל וְאֶדְרָבָא שְׂיֻטְתּוֹ מְרֻנּוּחַ מְכָל הַשְּׂיֻטוֹת
וְדוּק הֵיטֵב כִּי קִצְרֵתִי אֲמַנָּם נ"ל נְכוּן וּבְרוּר בְּכַוְנָתוֹ וּבְגִמ': ע"ב בְּרַש"י בד"ה וְחֹזֵר
וְנוֹדַע וְכו' עַד וְהָא דְאַבְיֵי וְרָבָא וְכו' וְהָא דְאַבְיֵי וְדְרָבָא לְעִיל בְּקִצְרַת וְטַחֲנוּ וְנוֹדַע לֹא דְלֹא
שְׂיֻטְתּוֹ תִּירוּץ זֶה דְמִיִּירֵי קוֹדֵם הַפְּרָשָׁה בְּדִהוּכִיחוּ הַתּוֹס' לְעִיל וְא"כ ע"כ סְבָרִי כּר"ל וּמֵאִי
מְסוּפָק פֶּאן רַש"י פִּינּוֹן דְמוּכָח דְסְבָרִי כּר"ל וְגַם תְּפִשׁוּט דְלֵאחֲרַי הַפְּרָשָׁה עכ"פ נְמִי פְּלִיגִי
דֵאל"כ פֶּמֵאן סְבָרִי כְּבָר הַקְּשׁוּהַתּוֹס' לְעִיל וְתִירְצוּ ע"כ גַּם רַש"י סוֹבֵר פֶּאן כּוֹן וְלֹא הַקְּשָׁה
אֵלָא מִהָא דְאַבְיֵי וְרָבָא דְחֻלְב דְשָׁם ל"ל כְּתִי הַתּוֹס' דְנוֹדַע הֵינּוּ הַפְּרִישׁ לְחֹד אֲבָל יְדִיעָה
כְּבָר הֵיזָה לֹא בְּבַת אַחַת דֵאל"כ הֵיכִי שְׂיֻטְתּוֹ לֹא מְרַבֵּי הַבִּיא קְרָבָן עַל אֲמִצְעֵי פִינּוֹן שְׂפָכֵר הַפְּרִישׁ
עַל הָרֵאשׁוֹן וְהַצְרֵף לֹא מְרַבֵּי אַחֲרָא וְגַם הַתּוֹס' לְעִיל ע"כ מְוַכְרְחִים לְתִי זֶה וּבְחֻד
שְׂיֻטְתָא קְיָיִמִי אֵלָא שְׁהַתּוֹס' מְתַרְצִים קוֹשְׂיָא א' וְרַש"י מְתַרְץ קוֹשְׂיָא ב' וּבְאַמַּת אָנוּ
צְרִיכִין לְשַׁנְיָהֶם אֲמַנָּם כָּל זֶה דְחֻק וְעַמ"ש בְּסוּמָה לְשִׂיטַת הָרַמְבַּ"ם א"צ לְכָל זֶה וּמִמִּילָא
רַוּוּחָא שְׂמַעְתָּן מִה שְׂתַמְהוּ עָלֵינוּ וְדוּק: אֵלָא שְׂעַדְיִין צְרִיף בְּיָאוּר בְּדְבָרֵי רַש"י הָאִיף
נְמִשָּׁף מִקוֹדֵם וְגַם מ"ש וְלִקְמָן בְּעִי לָהּ הוּא מְיֻתֵר פִּינּוֹן שְׂהוּא תִּיכְרַף בְּגַמ' וְגַם סִידוּרוֹ הוּא
לְכָאוּרָה דְמִיִּיתִי הָא דְלִקְמָן וְאַח"כ מִהַקּוֹדֵם וְנ"ל לְפָרֵשׁ שְׂלִילוֹת שְׂהוּא כְּעִין קוֹשְׂיָא וְתִירְץ
דְהָא שְׂכ' לִקְמָן בְּעִי הוּא כְּעִין קוֹשְׂיָא עַל תִּיבַת וְנוֹדַע שְׂהוּא לְפִי פְּשׁוּטוֹ מְשַׁמְעוּ יְדִיעָה
וְלֹא הַפְּרָשָׁה א"כ מֵאִי הָאִי דְלִקְמָן בְּעִי אִי בְּהַפְּרָשָׁה פְּלִיגִי מִי יִכְרִיחַ לָנוּ לְכַנֵּס לְדוּחַק
לְפָרֵשׁ יְדִיעָה הֵינּוּ הַפְּרָשָׁה וְלֹא יְדִיעָה פִּינּוֹן שְׂלֹא קִשָּׁה מְאֹמָה אֲפִשׁוּטוֹ ע"ז תִּי מְשׁוּם
דְאַבְיֵי וְרָבָא וְכו' וְא"כ אִם נֹאמֵר כְּפִשׁוּטוֹ יֵהָא דְחֻק יוֹתֵר שְׂאַבְיֵי וְרָבָא יִסְבְּרוּ כּר"ל וְלֹא
כּר"י וּבְפִרְט רָבָא אָמַר הִילְכְתָא כּר"ל בְּהֵנִי תִלְת וְצ"ל כְּתִי הַתּוֹס' לְעִיל שְׂהוּא דְחֻק וְגַם
בְּלֵא"ה יֵשׁ לְפִסְנוֹן כּר"י רַבִּי כַמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים וְא"כ מְסַתְבֵּר יוֹתֵר שְׂאַבְיֵי וְרָבָא יְדַעוּ
שְׂהָא נּוֹדַע הֵינּוּ הַפְּרָשָׁה אֵלָא שְׂהַלְשׁוֹן כְּפִינּוֹן מְסַתְבֵּר יוֹתֵר דְמִיִּירֵי בִידִיעָה כְּפִשׁוּטוֹ לְכָף
בְּעִי וְדוּק: בְּרַש"י בד"ה ה"ג וְדִילְמָא סְפוּקִי מְסַפְקָא וְכו' עַד וְרוּב הַתְּלִמִידִים שְׂגוּ בְּשִׂיטָה
זוֹ וְכו' ע"ש הָא פִּי הַתְּלִמִידִים צְרִיף לְבָאָר הָאִיף פִּירְשׁוּ וְהָאִיף פְּשִׁיט רַב אֲשִׁי בְּמִסְקָנָא
דְבַתְרַנְיָהוּ פְּלִיגִי וְהָאִיף דְחָה רַש"י פִּירוּשָׁם בְּמֵאִי שְׂאִין סוּגִית הַש"ס כְּפִי שְׂיֻטְתָם
וְשִׂיטְתָם אִין אָנוּ יוֹדְעִין וּמַכ"ש הַדְּחָף וּפִירְשׁ מְהַרְש"ל א"א לְהוֹלְמָן דְמֵאִי פְּשִׁיט לֹא פִינּוֹן
שְׂאִינוּ מוּכָח רַק שְׂאִין נֹדַאי בְּחֻד פְּלִיגִי הָא גַּם בְּעַל הַבְּעִי הִי מְסוּפָק וְלֹא נֹדַאי וְאִי פְּשִׁיט
לִי מְסַבְרָא מֵאִי דֵאִי ס"ד וְגַם מֵאִי דְחוּ רַש"י אִין סוּגִית הַש"ס וְאִי לְזֶה שְׂפַתְבְּתִי כְּפִינּוֹתוֹ
לֹא הוּי לְדְחוֹת מְסוּגִיָא אֵלָא סְתִירַת גּוּף הַדְּבָר וְלֹא מְחַמַּת סוּגִיָא לְכּוֹן נֹאֲרִיף קִצְת לְפָרֵשׁ
הַדְּבָרִים לְפִי פְּשָׁטוֹן וּמִתּוֹף דְבָרֵינוּ יֵצֵא לָנוּ לְתַרְץ דְבָרֵי הָרַמְבַּ"ם וְהוּא שְׂהַתְּלִמִידִים הֵכִי
מְפָרְשִׁים דְרַב אֲשִׁי מְשַׁנֵּי שְׂפִיר יֵשׁ לְפִשׁוּט בְּתַרְנוּיָהוּ פְּלִיגִי וּפְשִׁיטָא לְהוּ לְבָנִי יְשִׁיבָה כּוֹן
וְלֹא מְסַפְקָא לְהוּ דֵאִת"ל קְאָמִינָא אִת"ל אַחֲרַי הַפְּרָשָׁה פְּלִיגִי ר"ל אִם הִי סְפָק אֲצִלָּם
שְׂאַתָּה יוֹכַל לֹאמַר לְאַחֲרַי הַפְּרָשָׁה פְּלִיגִי ר"י הֵיכִי מוּקִים בְּכַזִּית וּמְחַצָּה מְשַׁמַּע שְׂבֻדַאי
צְרִיף לְאוּקָם קְרָא כּוֹן לִימָא דְמִיִּירֵי קוֹדֵם הַפְּרָשָׁה וּבְאַמַּת נְפִשׁוּט דְפְּלִיגִי לְאַחֲרַי הַפְּרָשָׁה
מְחַמַּת קוֹשְׂיָא זֶה וְגַם אִם לֹא רְצוּ לְפִשׁוּט נִימְרוּ הֵכִי אִי אַחֲרַי הַפְּרָשָׁה פְּלִיגִי קְרָא מִיִּירֵי
בְּקוֹדֵם הַפְּרָשָׁה וְאִם פְּלִיגִי בְּקוֹדֵם הַפְּרָשָׁה מִיִּירֵי בְּכַזִּית וּמְחַצָּה וְעַכְשָׁיו שְׂאוּמְרִים סְתָמָא
בְּכַזִּית וּמְחַצָּה מְשַׁמַּע שְׂבֻדַאי אִיִּירֵי כּוֹן וְאִין אָנוּ יְכוּלִים לֹאמַר כְּלָל שְׂפִלִיגִי רַק לְאַחֲרַי
הַפְּרָשָׁה וְכ"ש מְהַמְקָשׁוֹן שְׂלֹא יְדַע מְהַתִּירְץ כַּזִּית וּמְחַצָּה מֵאִי הַקְּשָׁה פִינּוֹן שְׂהִי מְסוּפָק
וְיֵשׁ ה"א דְלֵאחֲרַי הַפְּרָשָׁה לְחֹד פְּלִיגִי נִימָא דְמִיִּירֵי קְרָא קוֹדֵם הַפְּרָשָׁה וּבְאַמַּת נְפִשׁוּט

דפליגי לאחר הפרשה ומאי קושיא אלא ע"כ דליכא שום ה"א דפליגי רק באחר הפרשה וכן להיפך ואין צורך להאריך ולשון את"ל א"ש טפי את"ל קאמינא אני מוכיח שאם רק תימצוי ותוכל לומר פן שום ה"א קשה אלא ע"כ שאין תימצוי פלל לומר פן אף מספק פן הוא שיטתם ודחה רש"י מחמת הגירסא וגם אין סוגית הש"ס כפי שיטתם ר"ל אף שלשון את"ל מתפרש שפיר דהא גם לרש"י מתפרש פן ולא אם תרצה לפשוט דמהיכן נפשוט אדרבא הם רצו לפשוט להיפך אלא את"ל ר"ל אם יהא הסברא פה קשה וא"כ נפשוט להיפך ולשיטתם מתפרש יותר אפי' אם תימצוי שהוא לשון תוכל לומר פן קשה אלא דליכא שום ה"א רק שקשה עיקר מסוגיא דהש"ס בעלמא אין סוגיא לומר מאי מקשה ליפשוט דאדרבא זה קושיתו דניפשוט בעיא ובאמת אינו קושיא גמורה רק כמו הוכחה ומכ"ש אתירץ דלק"מ דכן סוגיא בכל הש"ס דלמה לי' לשנוי מה שהוא לחד סברא ונפשוט סברא זו ויצא לנו דין שקר פיון שבאמת יש לומר תירץ השנה לשני הסברות וליכא למיפשט שום סברא לכך משני בכזית ומחצה ולאחר שהוא תי' השנה לכל שלש אלה הסברות ולא נפשוט שום בעיא וגם לשון היכי מוקי לה לקרא אין סוגיא דהא גם זה התי' הוא שפיר וצריך לפרושי כמו מ"ט כמ"ש רש"י והוא כמו ל"ל לאוקים פה ואין זה סוגית הש"ס לומר היכי בלשון מ"ט והל"ל מ"ט דהיכי הוא לשון סתירה וקושיא אגוף התי' ובאמת אין פאן סתירה וגם למה שינה הלשון דלעיל אדמוקים לי' לקרא דהא היינו הך ולא חידש אלא את"ל קאמינא וביותר למה זה אריכות לשון הל"ל רק את"ל קאמר דהא זה הקושיא כבר אמרה משא"כ לשיטת רש"י הוא קושיא וסברא אחרת ודוק זה הנראה לי ברור ופשוט בדברי רש"י: ועפ"ז נ"ל לתרץ דברי הרמב"ם התמוהים לפי פשט רש"י שפסק ידיעות ג"כ מחלקות וכו' ונתמהו עליו הא מוכרח כפשט רש"י ונשאר אבעיא בידיעות לחוד והל"ל שהוא ספק פדרכו בכל איבעיות ולא לכתוב חייב שתיים דהוי ספק חולין בעזרה ואי משום דאמר לקמן גבי שפחה חרופה דפליגי בידיעות לא אולמא מכאן דדחי את"ל קאמר וכן שם כמ"ש התוס' לקמן והוא מוכרח ע"ש: אמנם אחר שבעזה"י ידענו פשט דחיות רש"י נוכל לתרץ שהרמב"ם מפרש כסוגית התלמידים ובפירוש אחר מרנוח קרוב למה שפכתבנו ולא יוקשה ק' רש"י ואדרבא מרנוח יותר כמו שנתבאר וא"כ נפשטה הבעיא דבין בזו ובין בזו מחלקות ושפיר פסק פן דאף ידיעות מחלקות וכ"ש הפרשות והוא שיל"ד גם לשיטת רש"י דלא אמר תיקו וגם הסוגיא דלקמן גבי שפחה חרופה יהא הפל דרף את"ל ושם אינו משמע פן חדא דמאי אמר עולא ורב דימי סתמא וכן פי אתא רבין פסק דמחלוקת בש"ח משמע שפן הוא ולא דרף את"ל וגם אינהו תלמידי דר"י הוו כדאמרינו בעלמא רב דימי אר"י וכן רבין וכי לא ידעי במאי אמר ר"י וגם הלשון פאן היכי מוקי לה בכזית ומחצה הוא דחוק שיהא קושיא ותירץ בנשימה ולשון היכי דחוק ולא אמר הכתיב פדלעיל וגם הך היכי מוקי הוא מיותר דהא מהמקשה לא מוכח מידי דאיהי הקשה סתמא ולא ידע משום תירץ דמ"ל אחר הפרשה או לאחרפפרה ועיקר הוכחה הוא מתירוצ פדאמר לעיל בתחלת פשיטות אדמוקים לקרא וכו' והיינו ודאי מתרצן והל"ל בקיצור את"ל קודם הפרשה קרא בכזית ומחצה אמנם לשיטת התלמידים תנרץ הפל והסיגנון הכי הוא ודאי לסברת רש"י דשינויא בכזית ומחצה וכן לאחר פפרה הוא לכל הסברות א"ש ק' רש"י דלהכי אוקי פן כדי שלא נפשוט פיון דספוקי מספקא להו אמנם אם נבאר אם לאחר הפרשה פליגי ע"כ קרא לא מתוקם

קרא בכזית ומחצה רק קודם הפרשה שפיר מקשה היכי מוקי בכזית ומחצה ואם רצה שלא נפשוט גם כי מוקי בכזית ומחצה נפשוט קודם הפרשה פליגי ואם מסנפק מאי חזית לתרין להך סברא ולא להך סברא וא"כ שפיר פשיט וכן להפך בלאחר פפרה.

והוא דנדאי צ"ל בעיקר פלוגתתם דר"י מסתבר לי לאוקמא הקרא דמחייב בכל ענין אי לאו קרא דממעט לכך מוקים קרא דפטור רק ביותר מסתבר דהיינו בכזית ומחצה ור"ל מסתבר לי לאוקמא קרא דפטור בכל ענין ולכך מוקי קרא דחייבא במסתבר לחוד דהיינו לאחר פפרה דאל"ה במאי פליגי וגם יוקשה אשניהם מנ"ל דהיינו לר"י מנ"ל לאוקמא עכ"פ גם בידיעות ולר"ל מנ"ל לאוקמא גם בהפרשות פיון דלא פתיב אלא חד קרא לחיוב וחד לפטור וקרא סתמא פתיב אלא נדאי כדכתובנא יהיה מאיזה טעם שיהיה ומזה יצא לנו קושיא תיפשוט בין בזו ובין בזו מחלוקת וא"ש כמ"ש אכל אי קודם הפרשה פליגי מנ"ל לר"ל לחייב אחר הפרשה דהא לא פתיב אלא חד קרא לחיוב ולר"ל מוקמינו אותו אמסתבר דילמא מייירי אחר פפרה לחוד וצ"ל אי קודם הפרשה פליגי ס"ל לר"ל דלא צריף קרא אלאחר פפרה פיון דחטאת בעי ידיעה בתחילה איף יכפר על מה שלא הי' לו ידיעה אז ולאידך סברא צ"ל דצריף קרא פיון שהי' קצת ידיעה וכן להיפך אי לאחר הפרשה קשה לר"י מנ"ל לפטור קודם הפרשה דילמא מייירי קרא בכזית ומחצה וצ"ל ג"כ להך סברא דא"צ קרא על כזית ומחצה וא"כ ע"כ אי קודם הפרשה פליגי קרא לא מייירי בלאחר פפרה דהא ע"כ לא צריף קרא להכי רק לאחר הפרשה מייירי שפיר קאמר אי קודם הפרשה פליגי ר"ל היכי מוקים לקרא לאחר פפרה הא לא מתוקם בהכי והוא סתירה גמורה ואם ספוקי מספקא ליה כי היכי שלא רצה לשנות לאחר הפרשה שלא נפשוט דק"ה פליגי דאל"ה התירץ אינו ה"נ כי משני לאחר פפרה נמי נפשוט דלאה"פ דאל"ה התי' אינו ואם הנה רוצה לתרץ נפשוט הי' צ"ל שניהם או לא"ה או לא"כ אלא ע"כ דלא"ה פליגי וכן להיפך אי לא"ה לחוד פליגי ר"י היכי מוקים בכזית ומחצה הא א"א לאוקמא בהכי להך סברא כמ"ש אלא ע"כ בתרנוייהו פליגי ולא מספקא להו פלל וא"כ פשיט שפיר וא"ש פסק הרמב"ם ואי משום הגי' נדאי י"ל שהי' גירסא זו לפנייהם כדמשמע קצת גם ברש"י שכ"ה ג"כ בס"י משמע שפחדושים נתחלף וגם אפי' אם מגייהם י"ל מטעמים שפכתבתי מה שיל"ד בשיטת רש"י ולדידהו א"ש הפל ע"ד שפכתבתי ודוק היטב כי הוא ברור ונכון: ברש"י בד"ה למ"ד אשם נדאי וכו' עד דהתם ספיקו איל נדאי נקיבה עיין במ"א שהקשה קושיא חמורה תיפוק ליה אף שהי' מין אחד אפ"ה לא מכפר דהא בעי ידיעה בתחילה וידיעת ספק לא הוי ידיעה כדמוכח הכא דאי הוי ידיעה אף באשם אינו מוכח דלא בעי ידיעה ורש"י גופא כ' לקמן ונהרי חטאת דבעי ידיעה דכתיב או הודע אליו משמע להדיא דלא משום שאינו יכול להתנות אשם תלוי וגם צריף קרא לקמן כמ"ש רש"י שם אף דהוי ב' מיניו נ"מ שאם הביא חטאתו ר"ל נקיבה עד שלא נודע אינו מכפר ע"ש הגם שיש לדחוק ולתרץ אין רצוני להאריף נדאי שלא על רש"י תלונתו שכן הוא במשנה שם שממין שהוא מביא כמ"ש רש"י וע"כ פי' המשנה כן כמ"ש רש"י אמנם היא גופא קשיא וגם המשנה יש לפרש שלא כפירש"י אלא פשוט פיון שבאשם הוא מין א' יכול להתנות ולא מייירי מחטאת פלל וגם תימה גדולה על רש"י ולמה לו פאן להביא זה המשנה שממין וכו' ולפרשו וגם בדברי ר"ע מה שמביא כי היכי למה לו לפרש דין חטאת פאן הל"ל בקיצור פיון דלר"ט מביא אשם א' ומתנה אלמא לא

בְּעֵי יְדִיעָה מִשָּׂא"כ לר"ע וְגַם הַתּוֹס' הַטִּילוּ גּוֹדָא רַבָּא עַל רִש"י שֶׁהוּא נֶגֶד הַמְּשֻׁנָה וְהַגְמ' דְּשֵׁם אִיךָ מְלֵאוּ לְבִינוּ לֵאמֹר שְׁנַעְלֵם כָּל זֶה מִרִש"י לְכֹן נִלְע"ד לְתַרְזֵן הַפֶּל בְּטוֹב טַעַם וְנַחְדָּא בְּאִידָךְ מִתְרַצָּא דְלֵהֲכִי הָאֲרִיךְ רִש"י לְהִבְיָא אֶת הַמְּשֻׁנָה וּלְפָרְשׁוּ פְדֵי לְבָרְר לָנוּ דְבָרָיו שֶׁהֵם נְכוּנִים עוֹלִים בְּקִנְיָה אֶחָד עִם דְּבָרֵי הַמְּשֻׁנָה וְהַגְמ' דְּלִשָׁם וְגַם בָּא לְתַרְזֵן עוֹד קוֹשְׁיָא גְדוּלָה מִנ"ל לְהַגְמ' דְּלִר"ט לָא בְּעֵי יְדִיעָה כָּלֵל בְּתַחֲזִילָה וְהִינּוּ וְדָאִי אַף שְׁלֵא יַדַע כָּלֵל וְעֵבֶר וְהִבְיָא אֲשֶׁם מְכַפֵּר לְאֲפּוֹקִי מַחְטָאֵת כִּמ"ש רִש"י לְקַמְן אוֹ אִם הִבְיָא עַל חֲטָא א' שְׂיַדַע מְכַפֵּר גַּם הַשְּׁנִי שְׁלֵא יַדַע וְהִי בְּהַעְלָם א' כִּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן דִּילְמָא בְּעֵי יְדִיעָה רַק יְדִיעַת סְפֵק שְׂמָה יְדִיעָה בְּפִרְט כְּשִׁמְתָנָה וְכֹן מִשְׁמַע מִדְּבָרֵי הַרְמַב"ם שְׁכ' כְּשֵׁם שְׁחֲטָאֵת בְּעֵי יְדִיעָה כֹּף אֲשֶׁם תְּלוּי בְּעֵי יְדִיעָה וְאִי בְּאַמַּת דְּבָרֵי הַגְמ' כֹּף אֲשֶׁם וְדָאִי לָא בְּעֵי יְדִיעָה ר"ל יְדִיעַת וְדָאִי לָא בְּעֵי א"כ לְמָה אֵין יְדִיעוֹת מְחַלְקִין הָא ג"כ גּוֹרְמִין כְּפָרָה שְׂאֵם לָא הִי לֹו יְדִיעָה כָּלֵל לָא הִי מְבִיא וְהָרִי לָא הִי לֹו כָּלֵל יְדִיעַת סְפֵק וְכֹן פְּתָבוּ הַתּוֹס' לְקַמְן בְּהִדְיָא שְׂאֵם מְבִיא עַל אַחַת מְכַפֵּר עַל הָאֲחֵרוֹת שְׁלֵא יַדַע כָּלֵל וּמִנ"ל וְנִקְדִים לְתַרְזֵן ק' מ"א דְּלָמָּה לֹו לְהַמְשֻׁנָה לְפִי פִירִש"י לֹוּמֵר לְכֹף בְּחֲטָאֵת אֵינוּ מִתְנָה לְפִי שְׂאֵין מִין א' תִּיפּוֹק לִי שְׁבְעֵי יְדִיעָה דִּילְפִינּוּ מִקְרָא פְנ"ל לְכֹף כ' רִש"י פִירוּשׁוֹ לְמָה אֲמַר שְׂמִינּוּ לְפִינּוּ לְאֲפּוֹקִי מִטַעַם ר"ע וּלְכֹף הַקְדִים רִש"י דְּטַעַם דְּר"ע שְׂמִבְיָא אֲשֶׁם תְּלוּי וְאַחַר כֹּף גַּם וְדָאִי דִּילְפִינּוּ מְאֲשֶׁם תְּלוּי דְּחֲטָאֵת כִּמ"ש רִש"י כָּאֵן כִּי הִכִי דָא"ת דְּשָׂאָר עֲבָירוֹת וְכו' וְע"ז בָּא ר"ט לְסַתּוֹר טַעַמּוֹ וְאֲמַר שְׂמִינּוּ שְׂמִבְיָא עַל הוֹדַע וְכו' וּפִירִש"י שְׂבָנָה סוֹתֵר שְׂאֵין אָנוּ יְכוּלִין לְיַלִּיף מִשָּׁם בְּמָה מְצִינוּ שְׂיִשׁ לֹו פִירְכָא כִּמ"ש רִש"י כָּאֵן וְלָא דְמִי לָא"ת דְּסִפֵּק חֲטָאֵת וְכו' וְא"כ אֵין כָּאֵן מְקוֹם הַתְּחִלַּת קוֹשְׁיָא שְׁל מ"א דְּהִיכִי לְפָרוּךְ מַה לְּחֲטָאֵת שְׂמִבְיָא שְׂתִים מִשׁוּם שְׂבְעֵי יְדִיעָה אִי יְלְפִינּוּ בְּמָה מְצִינוּ גַם זֶה נִילוּף דְּלִיבְעֵי יְדִיעָה וְיְבִיא שְׂתִים לְכֹף הַנּוֹצֵר לֹוּמֵר פִירְכָא מַה לְּחֲטָאֵת שְׂמִבְיָא שְׂתִים לָאו טַעַמָּא מִשׁוּם יְדִיעָה לְחוּד דְּאִי אִם לָא הִי בְּעֵי יְדִיעָה אוֹ אַף אִם נֵאמַר דִּידִיעַת סְפֵק הֵוִי יְדִיעָה ג"כ הוּא מְוַכְרַח לְהִבְיָא שְׂתִים שֶׁהֵם ב' מִינִין מִשָּׂא"כ בְּאֲשֶׁם לָא שְׂיִיךְ הָאִי טַעַם וְכִינּוּ דְאִיכָּא פִירְכָא לִיכָּא לְמִילְף וְא"כ מוּכְחָגֵם לִר"ט דְּלָא בְּעֵי יְדִיעָה כָּלֵל אֲלָא אַף שְׁלֵא הִי לֹו יְדִיעָה כָּלֵל וְהִבְיָא בְּגוּוֹנֵי דְכְּתִיבָנָא לְעִיל נְמִי מִתְפַּרְתַּת דְּמַה"ת לִיבְעֵי יְדִיעָה דְּשׁוּב לִיכָּא לְמִילְף מַחְטָאֵת לְעִנּוּן זֶה דְּמַה לְּחֲטָאֵת דִּידִיעַת סְפֵק לָא מְהַנִּי דְּבְעֵי שְׂתִים לְכֹף גַּם יְדִיעָה כָּלֵל כ"ש דְּלָא מְהַנִּי וְאִפ"ה הַנּוֹצֵר קָרָא לְחֲטָאֵת דְּלָא תִּמְמָה דְּשָׁם מִשׁוּם שֶׁהוּא ב' מִינִין לָא מְהַנִּי אֲבָל יְדִיעָה לָא בְּעֵי אֲבָל גַּם לְבַתֵּר דְּכְּתִיב לִיכָּא לְמִילְף פִּינּוּ דְאִיכָּא פִירְכָא דְּהָא חֲזִינוּ ר"ט חֲשִׁיב לָהּ פִירְכָא אַף בִּידִיעַת סְפֵק מְכ"ש בְּלָא יְדִיעָה כָּלֵל מִשָּׂא"כ בְּאֲשֶׁם דִּידִיעַת סְפֵק מְהַנִּי י"ל ה"ה בְּלָא יְדִיעָה כָּלֵל מְהַנִּי פְּדֵרָךְ פֶּל הַפִּירְכוּת אֲבָל ר"ע דְּלָא חֲשִׁיב הֵךְ פִירְכָא וְס"ל דִּיכּוּל לְהִבְיָא שְׂנִים בְּמְקוֹם שְׁטוֹב פְּגוֹן בְּמַעֲיָלָה מְרוּבָה וְלָא אֲמַרִינוּ דְּהוּי חוֹלִין בְּעֲזָרָה ע"כ מִשׁוּם דְּלְעִנּוּן דִּיכּוּלִין לְמִילְף יְלְפִינּוּ וְהִינּוּ מִשׁוּם דְּס"ל יְדִיעַת סְפֵק הֵוִי יְדִיעָה וּלְכֹף אִם הִי יְכוּל גַּם בְּחֲטָאֵת אִם הִי יְכוּל לְהַתְּפַּר בְּאַחַד הִי מִתְפַּפֵּר אֲלָא שְׂאֵינוּ יְכוּל שֶׁהוּא ב' מִינִין עכ"פ מוּכַח דִּיכּוּל לְהִבְיָא שְׂנִים וְלָא הֵוִי חוֹלִין בְּעֲזָרָה אֲלָא שְׂאֵם טוֹב לֹו בְּאַחַד פְּגוֹן מְעִילָה מוּעֵטֵת יְכוּל לְהַתְּפַּר בְּאַחַר וְזֶה לָא יְלְפִינּוּ מַחְטָאֵת דְּאֵין דְּנִין אֲפֻשֵׁר מִשְׂאֵי אֲפֻשֵׁר אֲבָל לְעִנּוּן דִּיכּוּל לְהִבְיָא ב' שְׂפִיר יְלְפִינּוּ וְא"כ וְדָאִי לְעִנּוּן שְׁלֵא לְהַתְּפַּר בְּלָא יְדִיעָה כָּלֵל פְּשִׁיטָא דִּילְפִינּוּ שֶׁהוּא עִנּוּן בְּפ"ע אֲבָל ר"ט סְבַר פִּינּוּ שְׂאֵין יְכוּלִין לְמִילְף הָא דְּאֵינוּ יְכוּל לְהַתְּפַּר בְּאַחַד שׁוּב הֵוִי לִי פִירְכָא לְמִילְף הִיכָּא דִּיכּוּל לְהַתְּפַּר בְּשְׂנִים וְהוּי

חוליו בעזרה מכ"ש לענין ידיעה כָּלֵל דְּלֵא יִלְפִינּוּ וּא"כ א"ש מֵאֵד פִּירֵשׁ"י פְּלוּגְתָא דר"ע ור"ט לענין ידיעה כָּלֵל אֲבָל זֶה מוֹדָה ר"ע דִּידְעֵת סִפְק הֵוֵי יְדִיעָה בְּאֶשֶׁם דְּזָה א"א לְמִילָף מִחֲטָאת דְּגַם שָׁם הֵוֵי יְדִיעָה אֲלֵא שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִתְכַּפֵּר וְאִין דְּנִין אֶפְשָׁר מִשְׂא"א וְהִינּוּ אֲמָרָם שָׁם דָּאָף לר"ע אֶשֶׁם וְדָאֵי לֹא בְּעֵי יְדִיעָה ר"ל יְדִיעֵת דְּאֶשֶׁם וְדָאֵי לֹא בְּעֵי וְאֶפִי יְדִיעֵת סִפְק הֵוֵי יְדִיעָה אֲבָל יְדִיעָה בְּעֵי וּבְזֶה מְתוּרָץ הַפֵּל וְדוּק הֵיטֵב: עמ"ש מְהַרְשֵׁ"א עַל מְהַרְשֵׁ"ל וּמַהֲר"מ שְׁנַעְלָם מִהֵן מְשַׁנָּה דְּלֶשֶׁם מ"ש ע"פ פִּי תוֹס' דִּמ"ד בְּעֵי יְדִיעָה הוּא בְּאִיזָה בְּרִייתָא יְדוּע לָהֶם שְׂהוּא מְשַׁנָּה שְׁלִמָה חֲכָמִים ס"ל אִין מְבִיאִין אֶשֶׁם תְּלוּי עַל סִפְק אֶשֶׁם וְקַמְתִּי מְשִׁתּוּמָם הֵיכִי מוּכַח מְכָאן דְּבְעֵי יְדִיעָה דְּמִשְׁמַע אִם הִבִּיא בְּלֵא יְדִיעָה אֶשֶׁם וְדָאֵי כִמ"ש רִש"י בְּחֲטָאת לְקַמְן שְׂאִין מְתַכַּפֵּר אוֹ כִמ"ש הַתּוֹס' שְׂאִם נוֹדַע לוֹ בְּאֶשֶׁם מֵאֲחַד מְתַכַּפֵּר גַּם הַשְּׁנִי שְׁלֵא יָדַע מִנ"ל דְּלְרַבָּנּוּ אִינוּ מְתַכַּפֵּר עַד שְׂאוּמֵר לְמ"ד בְּעֵי יְדִיעָה צָרִיף לְהִבִּיא ה' אֶשְׁמוֹת לר"י הֵלֵא אָף דְּלִיכָא אֶשֶׁם תְּלוּי אִין מְחַלְק אֲלֵא יְדִיעָה א' כִמ"ש הַתּוֹס' לְקַמְן בִּד"ה בְּעַל ה' בְּעִילוֹת וּבִיּוֹתֵר תְּמוּהַ דְּלַתְי' הַתּוֹס' אָף יְדִיעָה אַחַת לֹא מְחַלְקַת אָף דְּלִיכָא אֶשֶׁם תְּלוּי וּמִנ"ל דְּרַבָּנּוּ לִית לְהוּ הֵוֵי סְבָרָא וְתִמָּה אֲנִי עַל שְׁתְּלוּי הַהֶעְלָם בְּגְדוּלִים מַה שְׂאִין כָּאן אָף מְקַצַּת הֶעְלָם וְאֶדְרַבָּא לְעַנ"ד נְעַלְמוּ מִמֶּנּוּ דְּבָרֵי הַתּוֹס' בְּסִמוּף כָּאן וְצ"ע רַב לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי וְנִדְאֵי צָרִיכִין לְדַחֵק כִּמ"ש הֵם לְפִי הַתּוֹס' וְא"כ שִׁיטוֹת רִש"י מְחַנּוּרְתָא כְּדַתְּכִיבְנָא וּמִכ"ש לְפִמ"ש אֶדְרַבָּא מוּכַח יוֹתֵר דְּרַבָּנּוּ לֹא בְּעֵי יְדִיעָה דִּמְנ"ל הָא מִחֲטָאת לֹא יִלְפִי וְא"כ מֵאֵן מ"ד אֲלֵא כְּשִׁיטַת רִש"י וְדוּק: דָּף עַב ע"א בְּרִש"י בִּד"ה בְּעַל ה' בְּעִילוֹת וְנוֹדַע לוֹ בֵּין כָּל אַחַת וְכו' נ"ל דָּאָף רִש"י ס"ל דְּמִיָּרִי עוֹלָא וְרַב דִּימִי אָף לְאַחַר בִּיאוֹת כִּמ"ש הַתּוֹס' אַעוֹלָא דְכ"ש לְאַחַר כָּל מַעֲשִׂים וְכ"כ רִש"י לְקַמְן אִמְחַלְקַת דְּר"י ור"ל בְּסוּף שְׁמַעְתִּין בְּהִדְיָא ע"ש וְהָא דְלֵא כ"כ רִש"י כָּאן אַעוֹלָא דְכ"ש לְאַחַר מַעֲשִׂים נִרְאָה דְּעוֹלָא ע"כ לֹא מִיָּרִי בְּהָא אָף מִכ"ש דְּהָא אֶשְׁמַעִינוּ עוֹלָא עֵיקַר דְּכִינוּ דְּלֵא בְּעֵי יְדִיעָה אִינוּ גוֹרְמַת כְּפָרָה וְאִינוּ חֲשׁוּבָה לְחַלְק כְּמוֹ כְּפָרָה עֲצָמָה אָף לר"י וְלְאַחַר מַעֲשִׂים אָף כְּפָרָה אִינָה מְחַלְקַת דָּאִם הִבִּיא קֶרְבֵן עַל אַחַת מִהֵן וְאַח"כ נוֹדַע לוֹ הָאֲחֵרוֹת וְדָאֵי דָאִינוּ חֲזִיב עֲלֵיהֶם דְּכִינוּ דְּלֵא בְּעֵי יְדִיעָה הַקֶּרְבֵן שְׂהִבִּיא עַל אַחַת מְכַפֵּר עַל כּוֹלָן אָף שְׁלֵא הִי לוֹ יְדִיעָה עֲלֵיהֶם דְּהָא לֹא בְּעֵי יְדִיעָה כִּמ"ש הַתּוֹס' בְּהִדְיָא כָּאן וְא"כ מֵאִי שְׂיָיָף לומר כָּלֵל דִּידְעָה אִינָה חֲשׁוּבָה אֶפִּילוּ הֵוֵי חֲשׁוּבָה כְּמוֹ כְּפָרָה הָא כְּפָרָה אִינָה מְחַלְקַת וְע"כ לֹא בְּעֵי עוֹלָא לְמִימֵר אֲלֵא דָאִינָה חֲשׁוּבָה אָף לר"י כִּמ"ש רִש"י וְא"כ ע"כ לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בֵּין הַמַּעֲשִׂים וְלִכְּף לֹא מְשַׁכַּחַת דִּינָא דִּידְיָן אֲלֵא בְּשַׁפְחָה חְרוּפָה כִּמ"ש רִש"י אֲבָל לְקַמְן גְּבִי מְחַלְקַת דְּר"י ור"ל דְּמִיָּרִי לְמ"ד בְּעֵי יְדִיעָה שְׁפִיר הֵוֵי קֶצֶת רְבוּתָא אָף לר"ל גַּם לְאַחַר הַמַּעֲשִׂים שְׂאִינָה מְחַלְקַת וְיוֹתֵר רְבוּתָא בֵּין מַעֲשִׂים כִּמ"ש רִש"י שָׁם וְדוּק וְתִמְהֵנִי עַל תוֹס' שְׁכ' לְעוֹלָא וְכ"ש לְאַחַר הַמַּעֲשִׂים וּבִיּוֹתֵר הַקָּשׁוּ לְמָה לֹא אֶשְׁמוּעִינוּ עוֹלָא בְּמַעֲלָה וְתִרְצוּ דְּאֵתִי לְאַשְׁמוּעִינוּ אָף בֵּין הַמַּעֲשִׂים מִשְׁמַע דָּאָף לְאַחַר הַמַּעֲשִׂים שְׂיָיָף דִּין שְׁלוֹ אֲלֵא דָּאָף בֵּין הַמַּעֲשִׂים אֶשְׁמוּעִינוּ רְבוּתָא דִּידְיָן הָא בְּאַחַר הַמַּעֲשִׂים לֹא שְׂיָיָף כָּלֵל דִּינָא דִּידְיָן אֲמָנָם יֵשׁ לְדַחֵק לְכוּנָן גַּם בְּפִי הַתּוֹס' כֵּן וְאִין לְהֶאֱרִיף אֲמָנָם לְשׁוֹן רִש"י הוּא מְכוּוֹן יוֹתֵר וְדוּק: בֵּא"ד וְהָא מִיְלַתָּא דְּעוֹלָא נָקֻט לָהּ הֵכָא וְכו' וְהוּא תְּמוּהַ כִּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א דְּהָא כְּבָר פִּירֵשׁ"י דְּעֵיקַר רְבוּתָא אֶשְׁמוּעִינוּ לר"י דְּבָהָא מוֹדָה אֲכֵן עַפְמ"ש בְּסִמוּף יֵשׁ לְתַרְץ קֶצֶת דְּכִינוּ ע"כ לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בִּידְעָה בֵּין מַעֲשֵׂה לְמַעֲשֵׂה דְּלְאַחַר הַמַּעֲשִׂים לֹא שְׂיָיָף כָּלֵל הֵוֵי רְבוּתָא וּבֵין הַמַּעֲשִׂים לֹא מִיָּרִי כָּלֵל ר"י ור"ל כִּמ"ש

רש"י וכן רב דימי דמוקי לאחר הפרשה לא שינה פלל למילתא דר"י ור"ל וְהוּי לִי לִש"ס
לאַתוּי מעיקרא מילתא דרבין דלמ"ד בעי ידעיה בתחילה מחלוקת דר"י ור"ל אף בזה
אף בבין המעשים ולאחר המעשים נהדר מילתא דענולא ורב דימי לכך כ' רש"י משום
דלפי המקשה דמקשה מר"י ור"ל הוי ס"ד דרב דימי מיירי בהכי ושייכא לר"י ור"ל לכך
מייתי גם דענולא מעיקרא אידי ודוק: בגמ' דילמא במעשה דלאחר הפרשה קאמרת וכו'
והוא תמוה א"כ למה נקט למאן דבעי ידעיה בתחילה ופירוש תוס' הוא דחוק מאד וגם
מדפריה רב המנונא לעיל גם אמאן דלא בעי ידעיה אלא מעתה הפריש משמע דגבי
הפרשה נדאי א"א לומר פן אף דלא בעי ידעיה דאל"כ אלא בסברת התוס' מנ"ל להקשות
דילמא באמת ס"ל לענולא פן מכ"ש לרש"י דפי' בהדיא דרב דימי לא פליג אענולא ול"ל
כפי' התוס' קשה אמנם נלע"ד דלק"מ לפמ"ש התוס' גופא דאינהו מיירי בין בבין
המעשים ובין לאחר פל המעשים ואף לפמ"ש דענולא לא מיירי באחר המעשים היינו
משום דשם לא הוי רבותא פלל אבל עכ"פ דינא דידי' הוי מכ"ש לאחר המעשים ומכ"ש
אינה אמוראי נדאי מיירי אף באחר המעשים כמ"ש רש"י בהדיא לרביווא"כ נדאי ה"ה
רב דימי מיירי בהפרשה אף לאחר המעשים את"ל דבידיעות פליגי אבל הפרשות
מחלקות לכ"ע אחר המעשים בחטאת ה"ה הכא אם הפריש לאחר המעשים ואח"כ נודע
על הב' וכן פולקם מחייב על פל אחת ואחת דמ"ש וְהָא דְנָקַט הַגַּמ' בְּמַעֲשֵׂה דְלֵאחֲרֵי הַפְּרָשָׁה
משום דמספקא ליה לעיל ואת"ל דאף בהפרשות פליגי לא מחלק גם הפרשה לאחר
מעשים לר"ל אבל נדאי רב דימי גופא פיון שהי' מסופק אמר סתמא דהפרשות מחלקות
אי פליגי בתרנייהו מחלקות בין המעשים לכ"ע ואי בידיעות פליגי מחלקות אף לאחר
המעשים לכ"ע וְזֶה דְנָקַט לְמַאן דְּבַעֲי יְדִיעָה בְּתַחֲלִילָה אֲבָל לְמַאן דְּלֵא בְּעֵי יְדִיעָה א"א
לומר שיהא הפרשה מחלק לאחר המעשים דהא אף פפריה אינה מחלקת לאחר המעשים
דאם הביא על אחת מתפריין פולין אף שלא נודע עלייהו וכמ"ש התוס' לעיל לכך נקט
למאן דבעי ידעיה דאז הפרשה מחלקת אף לאחר המעשים את"ל דבידיעות פליגי ודוק:
בתוס' בד"ה בעל ה' בעילות וכו' עד וא"ת הניחא וכו' עד אמאי אין חייב אלא א' ליחייב
ב' וכו' לכאורה נ"ל דתו' פליגי ארש"י שכ' בד"ה וְהָרִי חֲטָאת שְׂאֵם הִבִּיא קוֹדֵם שְׁנוּדַע
לו' החטא אינה מכפרת דכתיב וכו' משמע באשם דלא בעי ידעיה כה"ג אם הביא אשם
אף קודם שנודע לו לשום חטא אף שעשה איסור לפ"ד מ"מ אם באמת חייב אשם מכפר
בלא שום ידעיה וא"כ אין מקום לקושית התו' דהא אף ידעיה א' אין גורמת כפריה דאם
הביא בלא שום ידעיה הי' מתכפר וא"ל דק' התוס' דאפ"ה גורם כפריה פיון דנדאי
לכתחילה אסור להביא נדאי לא הי' עושה איסור ולא הי' יכול להתכפר דא"כ לא מתרצין
התוס' מידי ע"ש שכ' אפילו למ"ד וכו' מ"מ פיון דאם עבר ע"ש וא"כ מאי מקשין אלא
ע"כ דס"ל להתו' בכה"ג אפי' בדיעבד לא מתכפר פיון שעשה איסור חולין בעזרה ולא
צריה קרא בחטאת אלא לגוונא שכ' התוס' שְׂאֵם הִבִּיא עַל אֶחָד וְלֹא נֹדַע לוֹ עַל הָאֲחֵרוֹת
שעשה בהעלם א' אינו מתכפר בחטאת משא"כ באשם ודוק: אמנם להשוות המחלוקת
יש לכונן זה אף ברש"י ודוק או י"ל שגם תוס' ס"ל פריש"י אלא אפ"ה גורם כפריה
וכמ"ש משא"כ לתירץ התוס' שאינו אלא איסור בעלמא מיקרי יכול להתכפר פיון שְׂאֵם
עבר ועשה ודוק.

בא"ד ליחסיב שפתיים לכל הפחות וכו' יש לי מקום עיון גדול פאן דמשמע בשפתיים סגי הא פינון דידיעה ראשונה מחלקת דגורמת פפרה דאל"ה לא הי יכול להביא קרפן בלי שום ידיעה וא"כ על בעילה שני חייב עוד א' כמ"ש התוס' וא"כ גם ידיעה שני מחלק אף דכבר הי לו ידיעה ראשונה פינון דחייב שפתיים ולא הי יכול להביא קרפן השני בלי שום ידיעה וא"כ אף השני מחלק וכינון דחייב שלש אף ידיעה שלישית גורמת פפרה שלישית ומחלקת וכן פולם א"כ חייב קרפן על כל א' וא' דהינו ה' ואיך פתבו התוס' ליחסיב שפתיים וא"ל דבאמת פנונתם פו דהא לשונם בהדיא לא משמע הכי ולכאורה הי נראה לי לתרץ דבמר דהי לו ידיעה שני שוב אין הראשונה גורמת פפרה למפרע דאף אם לא הי נודע עלי הי מתכפר עם השני אע"ג דבשעת מעשה שהי לו ידיעה ראשונה היתה גורמת פפרה וראוי לחלק בין ראשונה לבעילה שני י"ל דלא ס"ל לר"י ידיעה דגורמת פפרה מחלקת כמו פפרה אלא היכי שהיא גורמת עד הבאת הפפרה משא"כ הכא דאיגלי מילתא למפרע דלא גרמה פפרה אינה מחלקת להתחייב עכשיו שפתי פפרות וכן בידיעה שני פשנודע לו השלישית וכן בכלם וכן משמע להדיא לשון התוס' דכתבו דהא צריך ידיעה אחת לכל הפחות משמע אף דא"צ ראשונה ושני למפרע עכ"פ אחת בעי וכן מוכח דזה פנונת התוס' שכתבו לכל הפחות דלפי פשוטו קשה מאי לכל הפחות משמע דיש סברא דצריך יותר אלא אף א"ת דא"צ יותר לכל הפחות אחת צריך וזה תמוה למה יצטרך יותר פינון דמביא על אחת בידיעה ודאי מתכפר על פולן דהא א"צ ידיעה בתחילה ס"ל השפא אלא להביא פפרה עכ"פ צריך ידיעה אחת דמה"ת יביא קרפן אבל יותר למה יצטרך ואם יש אינה סברא שצריך יותר למה יסגי באחת לפחות אין זה אלא תמה אבל לכמ"ש נחא דבאמת פינון דידיעה א' מחלקת שוב מחלקת פולן דכמו דידיעה ראשונה גורם פפרה ראשונה פו פולן וכמ"ש דאין סברא לומר איגלי מילתא למפרע דהא בשעת ידיעה היתה מחלקת והי תיכף חייב שני על ביאה שני קודם ידיעה אלא אף אם תאמר דאמרינו איגלי מילתא למפרע עכ"פ ידיעה אחת הו ראשונה הו אחרונה צריך פו נראה לכאורה ומוכרח אמנם פד מעיינת שפיר ז"א דא"כ מאי מקשים התוס' כלל דהא לבתר דהי לו ידיעה אחרונה על ביאה אחרונה שוב איגלי מילתא למפרע דהראשונה לא גרמו פפרה ואחרונה אין לה מה לחלק דהא לא עביד אחריה פלום ועל הידיעה דלאחר מעשה בלא"ה לא מקשים פלום דאף דגורמת הא אפילו פפרה לאחר המעשים אין מחלקת למאן דלא בעי ידיעה כמ"ש לעיל דהא אם הביא פפרה על אחת אף שלא נודע לו על האחרות מתפפרין פולן ובין המעשים קשה ממ"נ או שיקשו יהא חייב על כל אחת או אלא אחת אבל דליחסיב שפתיים אין מקום וצ"ע רב ותמהני שלא הרגיש בזה שום מפרש וע"כ לפענ"ד נראה דבאמת ס"ל להתוס' דאמרינו איגלי מילתא למפרע כמ"ש והוכחתי לכו לא מיחסיב על כל אחת אלא דקושית התוס' היכא קאמר תמיד אינו חייב אלא אחת הא ודאי עיקר רבותא דאינו חייב אלא אחת אע"ג דהי לו ידיעה בין ביאה לביאה אבל על ביאה אחרונה לא נ"מ אם הנה לו ידיעה או לאו וא"כ אם לא הי לו על ביאה אחרונה ידיעה עד לאחר שהביא קרפן וא"כ אף דכפרה אינה מחלקת עכ"פ ידיעה אחת מד' ידיעות שהנה לו חשובה לחלק דגורמת פפרה והוי פאלו הי מביא פפרה א' בין במעשים דנדאי מחלקת וא"כ ליחסיב עכ"פ על האחרונה מה שנודע ואחר פפרה שלאחר כל המעשים בפ"ע דידיעה מחלקת ודוק: ע"ב בגמ' אלא

בְּאוֹמֵר מְוֹתֵר וּפִירֵשׁ"י כְּגוֹן גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר וְכוּ' אַע"ג דְּלַעִיל פִּירֵשׁ"י טַעַם דְּאוֹמֵר מְוֹתֵר
אֲנוּס הוּא וּא"כ אַף בְּשִׁאֲרַי מַצּוֹת פְּטוּר צ"ל דְּלִפִּי סְבָרָא דְהַשְׁתָּא דַס"ל כַּמ"ד דְּלֹא אֲנוּס
הוּא אֶלָּא דְבִשְׁבַת פְּטוּר מִשׁוּם דְּלֹא מְלֹאכֶת מַחְשָׁבֶת הִיא פִּינּוּן דְּדַמֵּי קִצַּת לְאֲנוּס דְּלֹא
יָדַע מִשְׁבַּת כְּלָל בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וְכֵן בְּאַמַּת לַעִיל לַר"י וְר"ל י"ל ג"כ דְּדוֹנְקָא גַבֵּי שְׁבַת פְּטוּרֵי
מִטַּעַם הַנ"ל וְכַמ"ש שֵׁם אַע"ג דְּגַמְרָא כָּאֵן דְּחֵי הֵיא סְבָרָא הֵיִינוּ לְרַבָּא וְדַאי לָא ס"ל כֹּן
מְדַבְּעֵי רַבָּא מַר"נ אֶבְל ר"י וְר"ל וְדַאי סְבָרֵי פּוֹתְדַע דַּא"ת דַּר"י וְר"ל סְבָרֵי דְפְטוּר תִּינוּק
שְׁנִשְׁבָּה בְּכָל הַתּוֹרָה פְּשִׁיטָא קִשָּׁה דְּכָאֵן אֶסִּיק אִפִּי בְּשַׁבַּת וּמַכ"ש בְּכָל הַתּוֹרָה דַּאֲפִי
לַה"א כָּאֵן חֵיִיב אֶלָּא וְדַאי דְּכָאֵן אֲמַר רַב אֶלִּיבָא דְרַבָּא וּמַמְתַּנִּיתוּן וְדַאי לָא קִשָּׁה אַר"י
וְר"ל דְּהָא אֵינְהוּ מוּקֵי מַתְנִיתוּן בְּהַדְיָא בְּהַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׂכַח מַכ"ש אִם נָא כַּמ"ש דַּר"י
וְר"ל לָא פְּטוּרֵי אֶלָּא בְּשַׁבַּת דַּלְק"מ וְאֶדְרַבָּא בְּזַה מְתוּרְזַן מַה שְׁבַעֵי רַש"י בְּזַה שְׁפִירֵשׁ כֹּן
כְּגוֹן גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר וְהֵיִינוּ שְׁבָא לְתַרְזַן קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְּלִיקְשֵׁי מַמְתַּנִּיתוּן וְתִירוּצֵם דְּחוּק מְאֹד
אֶבְל לְפִירֵשׁ"י לַק"מ בְּמַשְׁנֶה כְּמוֹ לַר"י וְר"ל וְגַם לְשׁוֹן אוֹמֵר מְוֹתֵר לָא שְׁיִיף בְּשׁוֹכַח
עֵיקַר שְׁבַת כַּמ"ש רַש"י לַעִיל אֶלָּא שְׁתּוּס' לָא רַצּוֹ לְפַרְשׁ כֹּן דַּא"כ לָא מְקַשֵּׁי מְדַבְּעֵי רַבָּא
מַר"נ דַּע"כ שֵׁם לָא מֵיִירֵי מַתִּינוּק אוֹ גֵּר וּבְאַמַּת דְּבָרֵי רַש"י דְּלַקְמָן צָרִיף בְּיִאוּר רַחֲב
כְּמוֹ שְׁנַבְּאָר בְּסַמוּף אֲמַנְם כְּפִירֵשׁ"י נְכוּן וּמְוֹכְרַח וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה עַד כָּאֵן לָא קִבְּעֵי
וְכוּ' עַד דְּהֵיִינוּ אוֹמֵר מְוֹתֵר וְכוּ' עַד הָעֵלָם זַה וְזַה דְּבָרֵי רַש"י בְּכָאֵן תְּמוּהֵין מְאֹד שְׁפוּתֵר
א"ע בְּפִירוּשׁוֹ לַעִיל כַּמ"ש מַהֲר"מ דְּלַהֲדִיָּא כ' גַּבֵּי הָעֵלָם זו"ז שְׁמֵיִירֵי שְׁיֹדַע עַדִּיִן עֵיקַר
שְׁבַת וְתִירוּזַן מַהֲר"מ תְּמוּהַ מְאֹד שְׁמֵיִיִתֵי בְּעֵי דְרַבָּא וּמַבִּיא רַאִי מַהֲמַשְׁנֶה יוֹתֵר תְּמוּהַ
שְׁפוּתֵר כָּאֵן דְּבָרֵי עֲצָמוֹ בְּסַמוּף שַׁכ' אוֹמֵר מְוֹתֵר הֵיִינוּ כְּגוֹן גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר וְכוּ' וְהוּא מְוֹכְרַח
דַּאֲל"ה קִשָּׁה מַמְשַׁנָּה וְגַם הַלְשׁוֹן אוֹמֵר מְוֹתֵר לָא שְׁיִיף אִפִּי בְּהַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׂכַח מַכ"ש
בְּיֹדַע עַדִּיִן עֵיקַר שְׁבַת וְכָאֵן כְּתַב דְּהָעֵלָם זו"ז הֵוִי אוֹמֵר מְוֹתֵר דְּמֵיִירֵי בְּיֹדַע עַדִּיִן עֵיקַר
שְׁבַת כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י לַעִיל וּמְוֹכְרַח וּא"כ מְכָאֵן סוּתֵר אֶת עֲצָמוֹ מֵיִנְי' וְכוּ' וְאִף א"ת שְׁלֹא
נְפַרְשׁ כָּאֵן הָעֵלָם זו"ז כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ לַעִיל עַדִּיִן קִשָּׁה טוּבָא מַה"ת לוֹמֵר דְּהָעֵלָם זו"ז הֵוִי
גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר וּמַנ"ל לְהַקְשׁוֹת וּמַה"ת לְחֵיִיב תְּרַתִּי בְּגֵר שְׁנִתְגַּיֵּיר אֵין זַה אֶלָּא תְּמָה וְנַלַּע"ד
לְפַרְשׁ דְּבָרֵי רַש"י בְּכָאֵן קוֹדֵם שְׁלֹא יִסְתַּר מֵיִנְי' וְכוּ' וְהוּא דְּוֹדַאי כָּאֵן רוּצָה לְפַרְשׁ וְהוּא
מְוֹכְרַח כָּאֵן שְׁהָעֵלָם זו"ז הֵיִינוּ שׁוֹכַח עֵיקַר שְׁבַת לְגַמְרֵי וְאוֹמֵר מְוֹתֵר וְדַאי הֵוִי כְּגוֹן גֵּר
שְׁנִתְגַּיֵּיר כְּדַמְשַׁמַּע לַעִיל וּא"כ לַק"מ מַהֲמַשְׁנֶה דְּמֵיִירֵי בְּהַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׂכַח אֶבְל גֵּר
שְׁנִתְגַּיֵּיר י"ל דְּפְטוּר גַּבֵּי שְׁבַת כְּמוֹ שְׁבַאֲמַת סְבָרֵי ר"י וְר"ל הַכִּי לַעִיל לְכַף מְוֹכְרַח לְהוֹכִיחַ
מְדַבְּרֵי רַבָּא שַׁע"כ ל"ל דַּר"י וְר"ל מְדַבְּעֵי גַבֵּי הָעֵלָם זו"ז דְּהֵיִינוּ נְמִי הַפִּיר וּלְבַסּוּף שְׂכַח
אֵי מְחֵיִיב תְּרַתִּי וְלֹא פִּשְׁט מַהֲמַשְׁנֶה אֶלָּא ע"כ מִשׁוּם דִּי"ל הַמְשַׁנָּה בְּגֵר שְׁנִתְגַּיֵּיר דְּהֵוִי
אוֹמֵר מְוֹתֵר אֶלְמָא דְּלֹא פְטוּר לְגַמְרֵי כַּר"י וְר"ל דַּאי ס"ל כְּנוֹתְמֵיִהוּ מַאי בְּעֵי אַע"ג דְּהַתּוֹס'
לַעִיל מְחַלְקִין בַּע"א דְּהַמְשַׁנָּה מֵיִירֵי שְׁשַׁכַּח לְגַמְרֵי דַּאֲפִי מְדַכְרֵי לִי לָא מֵיִדְכֵר וְרַבָּא בְּעֵי
הִיכָא דְּלֹא שְׂכַח לְגַמְרֵי וְאֵי מְדַכְרֵי לִי מֵיִדְכֵר לְרַש"י אֶלִּיבָא שִׁיטְתִּי וְלַהֲגַמ' דְּכָאֵן מְתַרְזַן
בְּדַרְזַף יוֹתֵר נְאוֹת כַּמ"ש אוֹ י"ל דְּרַש"י כָּאֵן ס"ל ג"כ כְּהַתִּי הַתּוֹס' שֵׁם מ"ש כָּאֵן וְהָא
דְּכַתַּב אַאוֹמֵר מְוֹתֵר כְּגוֹן גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר דְּהֵיִינוּ כְּגוֹן גֵּר וְלֹא גֵּר מְמַשׁ אֶלָּא שְׁעַכְשָׁיו שְׂכַח
לְגַמְרֵי כְּגוֹן גֵּר שְׁנִתְגַּיֵּיר אִפִּי מְדַכְרֵי לִי לָא מְדַכֵּר וְאִפ"ה רוּצָה לְפַטְרוֹ גַּבֵּי שְׁבַת ע"ג
דְּלֹא הֵוִי אֲנוֹמֵר מְוֹתֵר מְמַשׁ מִשׁוּם דְּבַעֲיָנוּ מְלֹאכֶת מַחְשָׁבֶת וּלְכַף בְּאַמַּת בַּע"א חֵיִיב זַה
הַנְּרָאָה מִפִּירֵשׁ"י כָּאֵן וּג"כ אֵינוּ סוּתֵר דְּבָרֵי עֲצָמוֹ ע"פ הַסִּיגְנוֹן שְׁכַתְּבֵי שְׁמוּכַח ג"כ

מדברי רבא דאף כה"ג מיחייב תדא עכ"פ דלא פטור לגמרי דאל"ה מאי פעי ליפשת מהמשנה אלא ע"כ משום דהמשנה מיירי בכה"ג אלמא אפי' בכה"ג חייב פנ"ל נכון פאן אמנם סותר דברי עצמו מ"ש שם דהעלם זו"ז הוי יודע עדיין עיקר שבת ע"ש אלמא לא ס"ל פתיחן התוס' שם ומכ"ש תירוצן שפתיחתי אני דמשנה מיירי בגר שנתגייר ע"ש ברש"י אמנם ע"ש בחידושינו מ"ש בפ"ה התוס' והוא הנכון ומחנור שם שהתוס' לא פליגי ארש"י שגם רש"י ס"ל כתי' התוס' אלא שקונדם באו להמשנה דאבות מלאכות מה"ת לנו לכנס בדוחקים אבל לפי מאי שהוכיח מהמשנה דאבות מלאכות דאפי' שכח לגמרי מחייב על פל' א' וא' ע"כ מוכרחין אנו לחלק מהמשנה דריש פלל גדול כמ"ש התוס' או כמ"ש שלא ינקשו המשניות אהדדי ואפשר גם התוס' ס"ל שם התיירן שפתיחתי אליבא דרבא דמשנה דריש פרקין מיירי בגר שנתגייר אלא שהתוס' רצו לתרץ גם אליבא דר"י ור"ל רומיא דמשניות אבל לרבא למה לנו לדוןחתי אע"ג שפתיחתי שם דלפי מאי דמשני בתחומין נשאר פירש"י דרבא לא פעי אלא בידע עדיין סוגיא דכאן ודאי לא ס"ל הכי ובאמת אין סברא לומר פן דהא לא משני פן אלא א"א דמחייב תדא בהעלם זו"ז אבל אי מיחייב תרתי מה"ת לוקמה כר"ע ולא פרבנן הא אמרינן שם דהוי שפיר גם אליבא דרבנן והיינו אליבא דר"י ור"ל פתיחן התוס' דלשם וא"א דרבא סבר פרב ושמאל מתפרש ביותר גאות כמ"ש ורש"י לא כ' שם אלא לפי הה"א וכמ"ש שם ע"ש שפן משמע לשון התוס' שמחזק פירש"י וא"כ גם פאן לק"מ ודוק היטב: בתוס' בד"ה נתפנין להגבי וקשה לר"ת דבס"פ ספק אכל וכו' עד ולקמן בפ' הזורק פטר רבא לכאורה אין פאן מקום קושיא ארש"י מכריתות ודאי לק"מ דבהדיא כ' שם רש"י דשמאל פליג ארבא ואב"י ע"ש וגם מהזורק מלבד שלא נזכר שם רבא פלל ואדרבא פל הסוגיא שם אזלא לפרש ארב יהודא אמר שמואל מחייב הי' ר' יהודא שתים ע"ש ולשמאל שפיר קאמר התם הכי אלא אף אם נאמר דהתוס' היו גורסין שם רבא או דהתו' הוכיחו מהמסקנא שם גבי פשיטא נתפנין לזרוק ח' וכו' ופשיט ליה מדלעיל דאמר רבינא לרב אשי וכו' ע"ש ומשמע דליכא שום חולק אף לאב"י ורבא אמנם אעפ"כ אין פאן מקום קושיא דנדאי היכא דקפיד דוקא אמחנור זה ולא אחר פטור אף לרש"י אליבא דכ"ע כדמשמע התם גבי תאנים לבנות ושחורות וגבי הי' צריף לזה ע"ש אלא היכא דלא קפיד רק שנתפנין לזה ונטל מזה פליגי לרש"י שם וכן משמע שם בגמ' דגם תנאי פליגי בהכי אי דרשינן מאשר חטא בה או מלאכת מחשבת בכה"ג ע"ש ואב"י ורבא דרשי מאשר חטא בה כמ"ש רש"י פאן ושם לכה מקשה התם שפיר דסתם זרק ח' או ד' משמע שצריף לו שם ודאי קפיד ובאמת משמע באומר פל מקום שתמצה תינוח חייב היינו דלא קפיד דנדאי אומר לאו דוקא וגם בסתם חייב היכא דינדיענו ודאי דלא קפיד אלא משום נתפנין לזרוק ד' או ח' משמע שצריף לו שם דאל"ה הוי נתפנין לזרוק בר"ה סתמא הוצרך לאוקמא פן תדע דהא בפוגיא שם מעיקרא פגון שאמר עד דנפקא לר"ה תנוח נמי גידוק דוקא אבל סתמא חייב בכל ענין וא"כ מוכח להפך וגם קשה הדיוקים אלא ודאי דאומר לאו דוקא אלא תלוי בדעתו אם אינו מקפיד היכא שתנוח הוי אומר פל מקום שתמצה תנוח וחייב ואם מקפיד היכא שתנוח דוקא הוי אומר עד דנפקא מר"ה תנוח ופטור אם נח במקום אחר וא"כ מאי קשה הכא י"ל דמיירי נמי שאינו מקפיד פנין שהוא מין זרק אחד מה"ת לומר בסתם שמקפיד ולהקשות ארש"י ובאמת דברי התוס' תמוהין גם

בלא"ה תדא שְהתחילו להקשות משמואל בכריתות ולא הקשו תיכף מהזורק ומרפא גופא וגם אמאי לא גרסינן ועוד בהזורק שהוא קושיא אחרת וגם האיך לא ראו שם דברי רש"י בכריתות דאבני נרבא פליגי אשמואל וגם האיך נעלמו ח"ו מהם הסוגיא דלשם דיש חילוק ופולוגתא דתנאי ואמוראי בין היכא דלא קפיד להיכא דקפיד ולכן נלע"ד לפרש לכאורה דברי התוס' דינדעו מפל זה ומשמואל בעו לאתוי ראי' לחזק הקושיא מהזורק מסתם סוגיא דהוי נדאי נמי אליבא דרבא והוא נדאי משמואל לחוד לק"מ כמ"ש רש"י לשם וגם מהסוגיא דהזורק לחוד נמי לק"מ כמ"ש אלא שהוא תדא קושיא והקדימו דהא שמואל נדאי אית לי דפטור אפ' במחנבר ומחנבר אף דלא קפיד פדאימתא התיב א"כ לקמן בהזורק מוכח מזה דאף רבא פוטר בלא קפיד רק אמר בפירוש שאינו מתפנין לשום מקום רק במקום שתתראה רוצה שתנוח והוא דשם אמר לי רבינא לרב אשי ולמאי דס"ד וכו' אי להכי קבעי ליה וכו' ומשני באומר כ"מ וכו' וקושיתו הי' נדאי אף בלא קפיד רק סתמא נתפנין לזרוק שם אבל אינו צריך לו דנקא שם ולא במקום אחר נמי מקשה דלפטור דהא הס"ד מעיקרא הוא רב יהודא אמר שמואל לדידן נדאי פטור אף בלא קפיד וא"כ פי משני בכ"מ וכו' היינו נדאי דלא נתפנין כלל אמקום אחד רק זרק מתחילה לכל מקום שתתראה וא"כ פי הדר פשיט סתמא דגמ' גבי נתפנין לזרוק ד' וזרק ח' או להפך דפטור מהא דאמר לי רבינא לרב אשי ושני לי וכו' היינו נדאי דומיא דהתיב דהא פשיט מיני' ופטר לי סתמא דגמ' היינו אפ' היכא דלא קפיד ואי לאבני נרבא חייב היכי מסיק פן וגם דחה הסברא שאמר קודם מהו דאמר לי רבינא לרב אשי פנין שהוא רק אליבא דשמואל נדאי הלכה פאבני נרבא אלא נדאי דלא פליגי או אם נאמר דגרסי שם תוס' רבא בהו סוגיא דפשיטא טוב יותר אלא שקשה לשבש גירסא וגם אינו שייך שרבא יביא ראי' מרבינא ורב אשי שהי' קודם להם עכ"פ בזמן אחד אלא נדאי פדכתיבנא הוא מוכרח בלא סברות שפכתתי צריך לפרש פן דאל"ה אין פירוש לפטור רבא שפכתבו התוס' ודוק: אמנם דרף לימוד ישיבה פירשתי בדרף יותר נאות ויתורץ ג"כ דנקטי תוס' רבא ולא אבני הא לאבני קשה טפי דאיהו מחייב אף נתפנין לחתונה תלוש וחתום מחנבר אחר פשיטא קשה מסוגיא דהתיב וגם קושיא ראשונה משמע שהוא ג"כ קושיא ותוס' בעצמם מסקי דפטור שמואל ומשמע ולא כ"ע ונ"ל דשלילות דברי התו' יתא פה דהכא משמע במחנבר ומחנבר חייב לכ"ע ובתלוש ומחנבר פליגי ושם משמע דגם במחנבר ומחנבר פטור לשמואל נדאי אלא דלאבני נרבא חייב אבל היכא דקפיד פגון לבנות ושחורות משמע שם דפטור לכ"ע ע"ש והכא בתלוש ומחנבר נדאי קפיד לחתונה תלוש דוקא ולא מחנבר משום איסור שבת וא"כ נדאי הי' להיות פטור ושמא תאמר דבאמת פטור רבא מטעם זה והא דכ' רש"י אשר חטא הוא לאו דוקא כמ"ש המהרש"א שהיו תוס' יכולין להקשות ארש"י מזה ע"ש ונאמר דלאבני חייב אף היכא דקפיד וג' מחלוקת בדבר א"כ לקמן בהזורק דפטר אף אם נאמר דמיירי דקפיד דוקא כמ"ש וא"כ אפ"ה הי' לו לחייב לאבני וע"כ נאמר דרבא רק פטור התיב ולא אבני וזה א"א דהא סתמא דגמ' אסיק והאיך נאמר דפטור רבא ודוק היטב פי הוא נכון ליישב לישנא דפטור רבא מה שלא נזכר שם רבא פלל ולכל מה שפכתתי לעיל הי' להתוס' לומר פטור סוגיא דהגמ' ולמ"ש עתה הוא מתורץ והמענין יבחר: אמנם פל זה אין קושיא לרש"י כ"כ ל"מ לפירוש ראשון שכ' בדברי התוס' מעצמו אינה קושיא אלימתא ויש לתרץ ודוק אלא לפי השני

קָשָׁה קָצַת דְּהָא הוּא סְבָרָא נְכוּנָה דְּבִתְלוּשׁ וּמְחֻפְרָ וּדְאִי קִפִּיד וְלוֹמַר דְּאַבְיִי פְּלִיג אַף
בְּקִפִּיד א"א כּמ"ש אָמְנָם י"ל דְּרַשׁ"י מְפָרֵשׁ מְלֹאכֶת מְחַשְׁבֶּת הֵינּוּ דְּקִפִּיד מִחֲמַת מְלֹאכָה
שְׁצָרִיף דְּוָקָא לְזָה וְלֹא לְזָה אֲבָל הֵיכָא דְּקִפִּיד מְשׁוּם שְׁבֵת מִיְקָרִי מְלֹאכֶת מְחַשְׁבֶּת אוּ יוֹתֵר
נְרָאָה דְּרַשׁ"י מְפָרֵשׁ שְׁנַעְלָם מְמַנּוּ ג"כ שְׁבֵת אוּ הַמְּלֹאכָה וְגַם נִתְפַּנּוּן לְתַלְוּשׁ דְּאָז הָוִי
מְלֹאכֶת מְחַשְׁבֶּת וְדוּק: לַעֲנִיד נר' דְּשִׁיטַת רַשׁ"י הוּא מְחֻפְרָ וּמְחֻכָּח דְּלִשְׁיטַת הַתּוֹס' קָשָׁה
מֵאִי מוֹכַח רְבָא וְדַחַק אַבְיִי לְאוּקְמָא בְּבַלְע רוּק לּוּקְמָא בְּנִתְפַּנּוּן לְחַתְוָה תְּלוּשׁ אוּ אִפִּי
מְחֻפְרָ וְנִמְצָא מְחֻפְרָ אַחַר דְּבָזָה עֵינְקָר חִילּוּק בְּשֵׁבֶת מְשָׂאָר מְצוֹת דְּבַעֲיָנוּ מְלֹאכֶת
מְחַשְׁבֶּת וּמְדַבְרֵי הַתּוֹס' לְקַמְן בּוֹד"ה אֲלָא לָאוּ וְכוּ' נְרָאָה שְׁהֵם מְתַרְצִין דְּזָה לָא מִיְקָרִי לָא
מְתַפְּנִין דְּהָא מְתַפְּנִין לְאִיסוּר וְאַף אִם נִתְפַּנּוּן לְתַלְוּשׁ אִין מִיְקָרִי לָא מְתַפְּנִין דְּכִינּוּן דְּאַף
בְּמִתְפַּנּוּן פְּטוּר וְהוּא דוּחַק גְּדוּל דְּהָא מִש"ה פְּטוּר דְּלֹא נִתְפַּנּוּן ע"ז וְדוּק: בְּגַמ' אָמַר מַר
וְחֻמְרָ בְּשֵׁבֶת וְכוּ' צ"ע רַב מֵאִי צָרִיף לְכָל זָה לִימָא הֵיכִי מְשַׁפְּחַת שְׁגַג בְּלֹא מְתַפְּנִין וְכוּ'
וְדוּק: דָּף עַג ע"א בְּמִשְׁנֵה אַבוֹת מְלֹאכֶת מ' חֶסֶר אַחַת יל"ד אֲמַאי לָא תְּנִי שְׁלֹשִׁים וְתַשְׁעָה
כְּמוֹ שְׁנַקְט ר' לְעִיל אֲלוּ ל"ט מְלֹאכֶת וְכֵן בְּכ"מ וְנ"ל לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם ע"פ מ"ש בְּגַמ'
בְּדָף שְׁלֹאח"ז וְלְחַשְׁבֹּב נְמִי כּוֹתֵשׁ וְכוּ' עַד מְחֻפְרָתָא פְּדַאבְיִי וְעֵינּוּ בְּמַהֲר"מ שְׁכ' ע"פ
פִּירַשׁ"י וְהוּא מְוַכְרַח שְׁבַעֲמֵת גַּם כּוֹתֵשׁ הָוִי אַב מְלֹאכָה וְהוּא בְּכָלֵל דְּשׁ אֲלָא דְּתַנָּא לָא
נִקְט לָהּ בְּהִדְיָא מְשׁוּם דְּנִקְט סֹדֵר דְּפֵת וְהוּא תְּמוּהָ א"כ הָוִי מ' מְלֹאכֶת וּבְכָלֵלָהּ מְכִילְתִּין
מְשַׁמַּע דְּכ"ע סְבָרִי דְּאַבוֹת אִינוּ אֲלָא ל"ט וְע"ש בְּחִידוּשֵׁינוּ מ"ש לְתַרְץ בְּטוֹב עַכ"פ
הַעוּלָה דְּהַתְּנָא מְסוּפָק אִם מְפִיק חַד מִהֲנֵה אוּ מְפִיק כּוֹתֵשׁ וּא"כ אִם לָא עֵבִיד אֲלָא ל"ט
דְּהֵינּוּ בְּלֹא כּוֹתֵשׁ אִינוּ חֵיב אֲלָא ל"ח חֲטָאֵת דְּשְׁמָא אִפִּיק חַד מִהֲנֵה וְכֵן אִם עֵבִיד כּוֹתֵשׁ
וְלֹא חַד מִהֲנֵה נְמִי אִינוּ חֵיב אֲלָא ל"ח דְּשְׁמָא אִפִּיק כּוֹתֵשׁ אֲלָא דְּוָקָא אִי עֵבִיד אַרְבַּעִים
דְּהֵינּוּ כָּל הֲנֵה וְגַם כּוֹתֵשׁ שְׁהוּא בְּלִשׁוֹן הַתְּנָא בְּכָלֵל דְּשׁ אָז הוּא חֵיב חֶסֶר אַחַת וְדוּק:
וְעַפ"ז מְתוּרְץ תְּמִי גְּדוּלָה בְּרַשׁ"י בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז שְׁכַתְּב מְנִינָא ל"ל וְכוּ' וְנִיחֻזִי אִי
אַרְבַּעִין נִינְהוּ וְהוּא תְּיָמָה גְּדוּלָה מֵאִי בְּעֵי כָּאֵן אַרְבַּעִים וְגַם הַמְּנִין גּוֹפֵא שְׁכַתְּב וְנִיחֻזִי גַם
לְעִיל בְּרִישׁ פִּירְקִין הוּא מִיּוֹתֵר דְּמֵאִי נ"מ בְּזַהוּע"ש מ"ש לְתַרְץ בְּטוֹב ב' פְּנִים אָמְנָם כָּאֵן
שְׁכ' אַרְבַּעִים הוּא תְּמוּהָ וְלִמ"ש א"ש אַחַר שְׁנֵאֲמַר שְׁגַם הַתְּיָרָץ א"ש טְפִי לִמ"ש דְּמֵאִי
שְׁאָמַר ר"י דְּבָא לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׁחֵיב עַל כָּל א' וְאָחַד לָא מִיְשְׁתַּמַּע זָה מְמַנּוּן דְּמָה לִי מִנִּין
אַבוֹת אוּ מִנִּין חֲטָאֵת וְרַשׁ"י לְעִיל דְּחַק לְפָרֵשׁ דְּמִשְׁמִיעֵנוּ כְּמָה חֲטָאֵת יְכוּל לְהַתְּחִיב אָמְנָם
אִינוּ מְתוּרְץ וְלִפְמ"ש א"ש דְּלְכָאוּרָה לָא מְקַשָּׁה כְּלוּם מְנִינָא לְמָה לִי הָא טוֹבָא אֲתִי
לְאַשְׁמוּעֵינּוּ דְּאִינוּ חֵיב אֲלָא א"כ עֲשָׂה אַרְבַּעִי וְאָז חֵיב חֶסֶר אַחַת וְכֵן ל' אֲבָל הוּא טְעוּת
דֵּא"א דְּעַל כּוֹלָן אִינוּ חֵיב אֲלָא אַחַת אִין נ"מ בְּזָה דָּאֵם עֲשָׂאוּ בַּפ"ע אִפִּי הָוִי תּוֹלְדָה חֵיב
וְאִם עֲשָׂאוּ עִם אַחֲרֵת בֵּין כְּוָ וּבֵין כְּוָ אִין חֵיב אֲלָא א' לְכָו בְּאַמַּת קְאָמַר ר"י שְׁאֵם עֲשָׂאֵן
כּוֹלָם חֵיב עַל כָּל א' וְשִׁפִּיר תְּנָא מְנִינָא לְאַשְׁמוּעֵינּוּ זָה שְׁכַתְּבִתִּי דְּאִין חֵיב ל"ט אֲלָא אִם
עֲשָׂה מ' חֵיב חֶסֶר א' וְכִמ"ש וְהוּא מְדוּקְדָק בְּרַשׁ"י וְלִפ"ז מְתוּרְץ ג"כ דְּבָרֵי רַשׁ"י הַנֶּל' ל'
שְׁק' לְרַשׁ"י אַף אִם אִינוּ חֵיב אֲלָא א' עַכ"פ מִיְקָרִי אַבוֹת הוּאִיל וְחַשְׁבִּין כְּדָמַר בְּרִישׁ
ב"ק וְקַמ"ל נְמִי דְּבַהֲנֵה אַרְבַּעִי הוּא חֶסֶר א' דְּלֹא מִיְקָרִי אוּ כּוֹתֵשׁ אוּ חַד מִהֲנֵה לְכָו
פִּירַשׁ"י אַף בְּלֹא מְנִין דְּעֵנָא זָה דְּנִיחֻזִי דְּלֹא מְנָה אַרְבַּעִים וְהוּא קָשָׁה אֲמַאי תְּנִי הֲנֵה וְלֹא
כּוֹתֵשׁ וְנִתְרָץ נְמִי כֵן ע"כ דְּהָא עַכְשָׁיו נְמִי מְסַבְרָא דְּעֵנָא אַבוֹתֵשׁ דְּלֹא חֲשָׁבוּ וּמְתַרְץ
כּמ"ש וְדוּק: בְּתוֹס' בּוֹד"ה הַקּוֹשֵׁר וְהַמְּתִיר צ"ע אִי מְחֵיב בְּמַתִּיר שְׁלֹא ע"מ לְקַשׁוֹר וְכוּ'

וּלְפִי מַה שֶׁפִּירֵשׁ"י וְכוּ' אֲבָל ר"ח פִּי' וְכוּ' עַד וּלְפ"ז וְכוּ' עַד וְצ"ע לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָה
דַּא"כ מוּכַח דְּבַעֲי ע"מ לְקַשׁוֹר וּמ"ש הַמְּפָרְשִׁים שְׁמֻסְוֹנְפִיקִין אִם עֵינֵיךָ כְּפִירֵשׁ"י אוֹ כְּפִי
הַתּוֹס' וְהוּא תְּמוּהָה הָא כְּבָר כ' דְּלִשׁוֹן קֶטֶר לֹא מִשְׁמַע כְּפִירֵי וְשׁוֹ וְלַעֲנ"ד דְּלִק"מ דְּהָא הִגְמ'
שָׁם דְּחִי זֶה הַתִּירָץ וְאִסִּיק שְׁפָן צְדִי חִלְזוֹן קוֹשְׁרִין וּמִתִּירִין אַע"פ שְׁרֵשׁ"י פִּי' גַּם שָׁם
מִתִּירִין מִזֶּה וְקוֹשְׁרִין בְּזֶה אֵינּוּ מְנוֹכַח דְּתַמִּיד הוּא כִּי דְנִדְאִי זִמְנִין הִי' צְרִיךְ לְהַתִּיר
כְּשֶׁהָ אָרוּךְ אוֹ רָחֵב אִם שְׁלֵא לְקַשׁוֹר וְזִמְנִין הִי' ע"מ לְקַשׁוֹר אֲלָא דְעֵינֵיךָ הַסְּפֵק הוּא
לְהַתּוֹס' שְׁיִפְטוֹר מִשׁוּם מְקַלְקֵל כְּמוֹ מוֹחֵק וְסוֹתֵר דְנִדְאִי לֹא פְטוֹרֵייהוּ מִשׁוּם דְּלֹא הָיָה
בְּמִשְׁפָּן אֲלָא מִשׁוּם מְקַלְקֵל אֲלָא דְלִפִּירֵשׁ"י דְלִתְנִי' רֵאשׁוֹן לֹא הָיָה אֲלָא ע"מ שְׁלֵא לְקַשׁוֹר
א"א דְפְטוֹר בְּכַה"ג מִשׁוּם מְקַלְקֵל א"כ עֵינֵיךָ מְלַאכָה לֹא הָיָה בְּמִשְׁפָּן כְּמוֹ בְּקוֹרַע בְּעֵינָיו
בְּמִשְׁפָּן ע"מ לְתַפְּוֹר וְכֵן בְּאֵינֵיךָ וַא"כ ע"כ לְתִירָץ רֵאשׁוֹן מְפָרֵשׁ הַמְּשַׁנֶּה דְחֵיב אִם שְׁלֵא
לְקַשׁוֹר א"כ מַה"ת לֹמֵר דְּהִדֵּר בְּתִירָץ הַשְּׁנִי מִזֶּה פִּינּוֹ דְגַם לְתִירָץ הַשְּׁנִי הָיָה שְׁנִיָּה
בְּמִשְׁפָּן וּמְקַלְקֵל נִדְאִי לֹא הָיָה דַא"כ הָאֵיךָ מְפָרֵשׁ תִּירָץ הָרֵאשׁוֹן אֲבָל לִפְר"ח י"ל דְּהָיָה
מְקַלְקֵל וְלִכְפֹּה מִשְׁכַּח שְׁפִיר לְתִירָץ הָרֵאשׁוֹן ע"מ לְקַשׁוֹר וְגַם לְתִירָץ הַשְּׁנִי אִם דְּהָיָה שְׁנִיָּה
בְּמִשְׁפָּן נְמִי פְטוֹר מִשׁוּם מְקַלְקֵל אוֹ י"ל דְּלֹא הָיָה מְקַלְקֵל וַא"כ גַּם לְתִירָץ הָרֵאשׁוֹן אִם
דְּלֹא הָיָה אֲלָא ע"מ לְקַשׁוֹר אֵינּוּ חִילּוּק וְחֵיב דַּמ"ש פִּינּוֹ דְּלֹא הָיָה מְקַלְקֵל וְגַם אִם נֹאמֵר
דְּלְתִירָץ הָרֵאשׁוֹן פְטוֹר שְׁלֵא ע"מ לְקַשׁוֹר הֵינּוּ מִשׁוּם דְּלֹא הָיָה בְּמִשְׁפָּן פִּינּוֹ דְּלֹא הָיָה
מְקַלְקֵל וְאִם כֵּן לְבַתֵּר דְּאִסִּיק תִּירָץ הַשְּׁנִי דְּהָיָה אִם שְׁלֵא לְקַשׁוֹר חֵיב שְׁפִיר וְדוּק: ע"ב
בְּתוֹס' בַּד"ה מִשׁוּם זוֹרַע אֵינּוּ לְהוֹכִיחַ וְכוּ' דְּהָא לֹא קֹאמֵר וְכוּ' הַלְשׁוֹן דְּהָא קִשָּׁה מֵאֵד
דְּלְכַאוּרָה אֵינּוּ מְנוֹכַח אֲלָא דִּישׁ לְפָרֵשׁ וְהַל"ל דִּי"ל דַּה"ק שְׁאִם הַתְּרָה כְּמוֹ שֶׁכ' לְקַמֵּן
אֲמַנָּם כִּד דִּיִּיקָתָּ א"ש דְּגַם יל"ד מ"ש אֲבָל בְּרִישׁ תּוֹלִין מִשְׁמַע קֶצֶת וְכוּ' מֵאֵי אֲוִלְמִי' דְּשָׁם
מְפָאן כְּמוֹ שְׁיֵשׁ לְדַחוֹת כְּאֵן כֵּן שָׁם כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּעֶצְמָם אַח"כ אֲמַנָּם א"ש הַכֵּל דַּע"כ
תּוֹס' לֹא פִּירְשׁוּ כְּפִירֵשׁ"י אֲמַשׁוּם זוֹרַע שְׁלַעֲגֵן חֵיב אַחַד אֲתִי לְאֲשְׁמוּעֵינּוּ דַא"כ לֹא
הַתְּחִילוּ פְלוּם אֲלָא שְׁהַתּוֹס' לֹא רָצוּ לְפָרֵשׁ כֵּן אוֹ כַּמ"ש הַמְּפָרְשִׁים דְּזֶה כְּבָר אֲשְׁמוּעֵינּוּ
אוֹ נ"ל דְּלִשׁוֹן מִשׁוּם לֹא מִשְׁמַע לְהוֹ כֵּן אֲלָא דְּהַחֵיב הוּא מִשׁוּם מְלַאכָה דְּזוֹרַע לְהַתְּרוֹת
כֵּן וַא"כ ע"כ א"א לְפָרֵשׁ שְׁצָרִיךְ לְהַתְּרוֹת בּוֹ מִשׁוּם זוֹרַע דְּהָאֵיךָ שְׁיֵיךְ לֹמֵר בְּנוֹטַע
שְׁצָרִיךְ לְהַתְּרוֹת בּוֹ מִשׁוּם זוֹרַע הָא נוֹטַע גּוֹפֵא הָיָה אֵב כְּמוֹ שְׁאִסִּיק דְּמִבְּרִיךְ וְכוּ' חֵיב אִם
הַתְּרָה מִשׁוּם נוֹטַע וְקוֹשְׁיַת הִגְמ' לֹא קָאֵי אֲלָא אֲמַבְּרִיךְ וְכוּ' אֲלָא נִדְאִי מִשׁוּם זוֹרַע הֵינּוּ
אִם הַתְּרָה בּוֹ מִשׁוּם זוֹרַע חֵיב וּמִשׁוּם אֵי הוּא גּוֹפֵא נְמִי חֵיב כֵּן נְמִי יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּמִבְּרִיךְ
דְּמִשׁוּם אֵי הוּא גּוֹפֵא נְמִי חֵיב פִּינּוֹ דְּמוּכַח כֵּן גְּבִי נוֹטַע וְהַגְּמ' לֹא מְקַשָּׁה אֲלָא אֲמַבְּרִיךְ
דְּחֵיב נְמִי אִם הַתְּרָה מִשׁוּם נוֹטַע וְהַנְּצָרֵךְ לְשָׁנוֹת אִם אֲבָל מִשׁוּם אֵי הוּא גּוֹפֵא גְּבִי מִבְּרִיךְ
יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אֲלָא דְּמְפָאן אֵינּוּ רֵאִי נִדְאִי דַא"א לְפָרֵשׁ דְּנוֹקָא מִשׁוּם זוֹרַע אוֹ נוֹטַע וְכַמ"ש
אֲמַנָּם שָׁם יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּנוֹקָא קֹאמֵר יֵשׁ קֶצֶת רֵאִי אֲלָא דִּישׁ לְדַחוֹת וְדוּק: בַּא"ד נְעוּד רֵאִי
דְּבִרִישׁ ב"ק וְכוּ' וְהוּא תְּמוּהָה כַּמ"ש הַמְּהַרְשָׁ"א דְּאֲפִי' לְפִי' הַתּוֹס' דְּאִם הַתְּרָה מִשׁוּם אֵב
חֵיב נְמִי קִשָּׁה וּמ"ש הַמְּהַרְשָׁ"א הוּא תְּמוּהָה דְּהָא עֵינֵיךָ רֵאִיוֹת הַתּוֹס' הוּא מִן מִשְׁמַר דְּאִם
הַתְּרוּ בּוֹ מִשׁוּם בּוֹרֵר חֵיב וּמִשׁוּם מְרַקֵּד פְטוֹר דְּהָיָה כְּמַלְעִיג וּבְהִדְיָא אֲמַרִּינוּ הִכָּא הֵינּוּ
בּוֹרֵר הֵינּוּ מְרַקֵּד וְאֲפ"ה הָיָה מְלַעִיג פִּינּוֹ דְּלֹא הָיָה אֵב דִּידִי' וְכֵן בְּכּוֹתֵשׁ הֵינּוּ מִשׁוּם דְּהָיָה
תּוֹלְדָה דְּדִשׁ וְאִם הָיָה אֵב כְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע מְפִירֵשׁ"י נִדְאִי אֵינּוּ חֵיב אִם הַתְּרָה מִשׁוּם דִּישׁ
פִּינּוֹ דְּהוּא אֵב בְּפִנֵּי עֶצְמוֹ וְיֵמָּה שְׁהִבִּיא רֵאִי מְמִיֶּסֶד וְאוֹרֵג אֵינּוּ רֵאִי כְּלָל כַּמ"ש הַתּוֹס'

בַּעֲמוּד שְׁלֹאֲחִי בְּדִ"ה אֵע"ג דְּאִיכָא שְׁהִם הֵינּוּ אָב מִמֶּשׁ וְכֵן מְנַפֵּץ וְאִינְדָּה אַבְל כּוֹתֵשׁ וְכֵן בּוֹרֵר וּמְרַקֵּד הֵם שְׁנֵי דְבָרִים אֲלֵא שְׁדוּמָה לְכַף הָיִי אוֹ תוֹלְדָה אוֹ אָב בַּפ"ע וְכֵן כָּל תּוֹלְדָת ע"כ לֹא הֵינּוּ מִמֶּשׁ הָאָב שֶׁא"כ הָיִי אָב הֵהוּא מִמֶּשׁ כַּמ"ש רַש"י בְּנוֹטֵעַ וְכֵן בְּמִיּוֹסָה וְאוֹרֵג וְא"כ ע"כ אִי לֹא הָיִי תוֹלְדָה לֹא הָיִי חֲזִיב אִם הִתְרָה בּוֹ מְשׁוּם זֶה שֶׁהוּא אָב שֶׁהָיִי כְּמַלְעִיג כְּמוֹ בּוֹרֵר וּמְרַקֵּד וְא"כ הִדְרָה קִנְשִׁיא לְדוֹכְתִּי וְהַמְהַרְשִׁיא עֵינֵיבֵב הַדְּבָרִים מֵאִי שְׁאִינוֹ דוּמָה לְדוּמָה כָּלֵל וְדְבָרָיו צ"ע אֶף דְּבָרֵי הַתּוֹס' נִלְע"ד לְתַרְזַן בְּטוֹב טַעַם דְּלִכְאוּרָה רְאוּת הַתּוֹס' הוּא תְּמוּהָ דְּמֵאִי רְאִיָּה מֵר"א לְרַבֵּנּוּ לִר"א אֵין שְׁיִיף לְחֲזִיב אִם הִתְרָה לְתוֹלְדָה מְשׁוּם אָב דִּלְר"א הָיִי ב' מְלֵאכּוֹת דְּהָא חֲזִיב ב' אִם עָשָׂה אָב וְתוֹלְדָה וְכִי יִסְבּוֹר ר"א שְׁאִם עָשָׂה מְלֵאכָה א' ב"פ בְּהַעֲלֵם א' שְׁחֲזִיב שְׁתִּים אֲלֵא ע"כ מְשׁוּם דְּמִיקְרֵי ב' מְלֵאכּוֹת וְהָיִי הִתְרָאָה מְמֵלֵאכָה אַחֲרֵת מִשֶּׁא"כ לְרַבֵּנּוּ דִּס"ל דָּאִם עָשָׂה אָב וְתוֹלְדָה חֲזִיב א' וְהַטַּעַם כַּמ"ש רַש"י בְּרִישׁ פְּרָקִין דְּהָיִי כְּעוֹשֶׂה וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה ע"כ דְּהָיִי כְּמְלֵאכָה אַחֲת לְכַף אִם הִתְרָה בּוֹ מְשׁוּם אָב חֲזִיב וְא"כ שְׁפִיר מְקַשָּׁה הַגְּמָרָא שֶׁם לִר"א דְּמַחֲזִיב אֶתְּוֹלְדָה בְּמִקּוּם אָב ע"כ אִם הִתְרָה מְשׁוּם אָב פְּטוֹר אִמְאִי קָרִי לִיָּה אָב אֲלֵא שֶׁהַתּוֹס' שְׁפִיר הִבִּיאוּ רֵאִי לְדַחוּת סְבָרָא זֹו דָּאִם נֶאֱמַר שְׁאִם הִתְרָה אֶתְּוֹלְדָה מְשׁוּם תּוֹלְדָה גּוּפָא פְּטוֹר רַק מְשׁוּם אָב הוּאֵדְחִיב ע"כ לֹא טַעֲמָא מְשׁוּם מְלֵאכָה אַחֲת אוֹ לֹא דָּאִין לָהּ מְלֵאכָה אַחֲת יוֹתֵר מֵהִיא עֲצָמָה וְאִפ"ה פְּטוֹר וְע"כ מְשׁוּם אֵינָה לִיְמוּד אוֹ מְסַבְרָא דְּצָרִיף לְהַתְרוֹת בּוֹ הַטַּעַם מְשׁוּם מֵאִי הוּא חֲזִיב דִּידוּעַ שְׁאִין בְּתוֹרָה אֲלֵא ל"ט מְלֵאכּוֹת שְׁבַמְשָׁפֵן וְאִם הִתְרוּ בּוֹ מְשׁוּם תּוֹלְדָה גּוּפָא לֹא יִשְׁגִּיחַ מְשׁוּם שְׁיִודַע שְׁאִינוֹ נֶאֱסָר רַק מֵאִי שֶׁהָיִי בְּמִשְׁפָּן לְכַף צְרִיכִין לְהַתְרוֹת דְּגַם זֶה הָיִי בְּמִשְׁפָּן שְׁאִב שְׁלוֹ הוּא מֵאִי שֶׁהָיִי בְּמִשְׁפָּן וּבְכָל זֶה אֵין חִילּוּק גַּם לִר"א דְּגַם הוּא וְדָאִי ס"ל דְּאֲבוֹת לֹא הָיִי רַק מֵאִי שֶׁהָיִי בְּמִשְׁפָּן וְהַתּוֹלְדָה חֲזִיב מְשׁוּם שֶׁהוּא מַעִין אָב וְע"כ גַּם לִר"א הִנֵּה צָרִיף לְהַתְרוֹת דְּנִקָּא מְשׁוּם אָב וּמֵאִי מְקַשָּׁה שֶׁם כַּב"ק אַבְל אִם נֶאֱמַר דְּגַם אִם הִתְרָה מְשׁוּם הַתּוֹלְדָה חֲזִיב אֲלֵא דָּאִם הִתְרָה מְשׁוּם אָב נְמִי חֲזִיב ע"כ הַטַּעַם מְשׁוּם שֶׁהוּא מְלֵאכָה א' וְלֹא הָיִי מְלַעִיג מִשֶּׁא"כ בְּאָב אַחֵר הָיִי מְלַעִיג וְדָאִי לִר"א גַּם מְשׁוּם אָב שְׁלוֹ הָיִי מְלַעִיג וּפְטוֹר וְאֵין רֵאִי מֵר"א לְרַבֵּנּוּ וְשְׁפִיר מְקַשָּׁה שֶׁם וְדוּק הֵיטֵב כִּי הוּא נֶכּוֹן לַעֲנִ"ד כְּפִתּוֹר וְנִפְרַח: בְּתוֹס' בְּד"ה מְפָרַק פִּירֵשׁ"י וְכו' עַד וְנֵר' לְפִי הַקּוּנְטֵרִס דְּהִלְכָה כִּר' יְהוּדָא ר"ל דִּישׁ דִּישָׁה אֶף שְׁלֵא בְּגִידוּלִי קִרְקַע וְא"כ מְתוֹרְזִין קִצָּת מֵהַ שְׁבַרְיִיתָא לְעִיל אֶתְיָא כִּר"י וְלֹא כְּרַבֵּנּוּ לְפִירֵשׁ"י פִּינּוֹן שֶׁהִלְכָה כֵּן וְהָא שְׁלֵא הִבִּיאוּ רֵאִי מְזָה שֶׁהִלְכָה כִּר"י אֵינוֹ רְאִיָּה אֶף דְּבַרְיִיתָא אֶתְיָא פִּיחִידָאִי שְׁיָהָא הִלְכָה כֵּן אֲלֵא דְּלִכְאוּרָה קָשָׁה אִמְאִי לֹא הִבִּיאוּ רְאִיָּה דְּהִלְכָה כִּר"י מְרַבָּא דְּלַעִיל דְּפִלִּיג עִם אַבְיִי וְסִבֵּר גַּבִּי כְּנֶפֶץ מִלְחָא דִּישׁ עֵימּוֹר אֶף שְׁלֵא בְּגִידוּלִי קִרְקַע וְה"ה לְדִישָׁה דַּמ"ש זֶה מְזָה כַּמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים וְהִלְכָה בְּכוּלְהוּ ש"ס כְּרַבָּא לְגַבִּי אַבְיִי בֵּר מִיע"ל קַג"ם אֲמַנְמֵם כַּד מְעִינְתָּ לְק"מ דְּהָא רַבָּא גּוּפָא אֲמַר לְקַמֵּן גַּבִּי דִּישָׁה טַעֲמָא דְּרַבֵּנּוּ אֵין דִּישָׁה אֲלֵא בַּג"ק וּמִשְׁמַע וְדָאִי דְּסִבֵּר כֵּן כַּמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים בְּפִרְטָא אִם נֶאֱמַר דְּהִלְכָה כְּרַבֵּנּוּ וְיִקְשָׁה דִּידָן' אַדִּידָן' כַּמ"ש הַרְמ"ך וְצ"ל כַּמ"ש הַכ"מ עַל ק' הַרְמ"ך דְּגִרְסִינּוֹ הִכָּא רַבָּה כְּדַמְשַׁמַּע מְדַבְרֵי הַמַּגִּיד ע"ש אוֹ נֶאֱמַר בְּתֵר דְּשַׁמְעָה מֵאַבְיִי הִדֵּר בִּי שֶׁם וְא"כ בֵּין כְּפֹד וּבֵין כְּפֹד אֵין רֵאִי דְּהִלְכָה כִּר"י אֲמַנְמֵם בְּתֵר דְּהוֹכִיחוּ תוֹס' מְשֶׁם דְּהִלְכָה כִּר"י וְדָאִי א"ש הַפֶּל דְּרַבָּא כְּאֵן פֶּסֶק ג"כ כִּר"י וְשֶׁם אֲמַר טַעֲמָא דְּרַבֵּנּוּ וְא"צ לְגִרְוִס רַבָּה אֲמַנְמֵם כָּל זֶה הוּא דוֹחֵק גְּדוּל וְלִרְמַב"ם שְׁיִטָּה אַחֲרֵת בְּזָה וְלִשְׁיִטָּתוֹ נִלְע"ד לְתַרְזַן הַפֶּל חֲדָא דְּדוֹחֵק לְפִסּוּק כִּר"י

ולא פּרַבְּנוּ וגם רַבָּא דְרַבָּא קָשָׁה וגם לְפִי כָּל הַגִּירָסוֹת קָשָׁה דְפְלִיגִי רַבָּא וְאַבְיֵי בְּפִלּוּגְתָּא דר"י וְרַבְּנוּ וְנִקְדִים מֵאֵי שְׁתַּמְהוּ עַל הַרְמַב"ם שְׁפֹסֵק אֵין עֵימּוֹר אֱלָא בַג"ק שְׁפֹסֵק כְּאַבְיֵי וְלֹא פְרַבָּא וּמִפְּנֵי זֶה גָרַס הַמ"מ רַבָּה וּק' לְשִׁבְשׁ הַגִּירָסָא וגם פֹּסֵק אֵין דִּישָׁה אֱלָא בַג"ק וְאַפ"ה פֹּסֵק הַחֹלֵב חֲזִיב מִשּׁוּם מְפָרֵק וּכ' הַמ"מ וְהוּא מְוַכְרַח דַּס"ל כְּמוֹ הַה"א שְׂכ' הַתּו' דְבַהֲמָה מִיקָרִי ג"ק כְּמוֹ בְּמַעֲשֵׁר וּצ"ל ק' הַתּוֹס' דְשָׁם גַּבִּי פּוֹעֵל אִיפָא לִימּוּד מִיְנַתֵּר בְּעֵינָן מִמֶּשׁ דְּוִמָּא מִשָּׂא"כ בְּתוֹלְדָה דְבְעֵינָן רַק מְעִין אָב דְאֵי הָוֵי דּוּמָה מִמֶּשׁ הָוֵי אָב זֶה וגם בְּהִמָּה הָוֵי עַכ"פ מְעִין ג"ק כְּמוֹ בְּמַעֲשֵׁר אָמְנָם מַנ"ל לְפֹסֵק פֶּן וּנ"ל דְאִדְרַבָּא הָוֵי גָרַס רַבָּא וְהָוֵי קָשָׁה לּוֹ רַבָּא אִדְרַבָּא וגם וְכִי יִפְלְגוּ בְּפִלּוּגְתָּא דְתַנְאֵי ר"י וְרַבְּנוּ ע"כ פִּירֶשׁ הוּא דְוִדָּאֵי לְתַרְנוּיָהּ אֵית לֵהּ אֵין עֵימּוֹר וְדִישָׁה אֱלָא בַג"ק אֱלָא דְפְלִיגִי בְּסִבְרַת הַתּוֹס' שְׂדָחוּ אִם גַּם בְּהִמָּה מִיקָרִי ג"ק לְעַנְנוּ זֶה דְהָא כְּמוֹ דְבַהֲמָה הָוֵי ג"ק לְעַנְנוּ מַעֲשֵׁר פֶּן נָמִי מִים וּמְלַח כְּמוֹ שְׁמוּכַח בְּעִירוּבֵין דְמַמְעֵט לֵהּ מַמְעֵשֶׁר מִשּׁוּם דְלֹא הָוֵי מְזוּן וגם אִם נָתַן לְתוֹכוֹ שְׁמֹן מְוַתֵּר לְקִנּוּתָם ש"מ דְהָוֵי ג"ק וגם סְבָרָא הוּא דְבַהֲמָה מִיקָרִי ג"ק שְׁגָדֵל ע"ג קַרְקַע וְכֵן מִים וּמְלַח רַק דְגִים גָּדֵל ע"ג מִים לֹא הָוֵי ג"ק וְרַבָּא סְבָר דְזֶה הָוֵי ג"ק וְאַבְיֵי סְבָר כְּמִסְקִנַת הַתּוֹס' דְלֹא הָוֵי ג"ק וְא"כ הַרְמַב"ם פֹּסֵק פְּרַבָּא לְכַף חֹלֵב חֲזִיב מִשּׁוּם מְפָרֵק וגם מַעֲשֵׁר חֲזִיב גַּבִּי מִלְחָא פְרַבָּא דְהָא לֹא כ' דְפִטּוֹר אֱלָא כ' אֵין עֵימּוֹר אֱלָא בַג"ק וּכ"ע סְבָרֵי פֶּן וְא"צ לְשִׁבְשׁ הַגִּי וְהִלְכָה פְרַבְּנוּ וְדוּק: דָּף עַד ע"א בְּרִש"י בַד"ה שְׁכָן עָנִי וְכו' עַד וְזוּרָה וּבּוֹרֵר וּמְרַקֵּד סִידוּרָא דְפַת נִינְהוּ וְכו' וּמִיָּהּ וְדָאֵי אָב מְלֹאכָה הוּא וּבְכֻלָּל דָּשׁ הוּא עֵי' בְּמַהֲרָש"א וּמַהֲר"מ מֵאֵי שְׂדָחְקוּ לְפָרֶשׁ וּמַהֲרָש"א הִנִּיחַ בַצ"ע וּנ"ל בְּרוּר תְּוֹרָף דְבָרֵי רִש"י מ"ש שֶׁהוּא בְּכֻלָּל דָּשׁ הִינְנוּ שֶׁהַתַּנָּא פּוֹלְלוּ שְׁנֵיהֶם בְּכֻלָּל דָּשׁ אָבֵל וְדָאֵי שֶׁהוּא אָב מְלֹאכָה בַפ"ע פִּינּוּן שֶׁהוּא לֹאוּ מִמֶּשׁ דָּשׁ וְהָוֵי שְׁנֵי דְבָרִים וְהָוֵי בְּמִשְׁפָּן כְּמוֹ זוּרָה וּבּוֹרֵר וּמְרַקֵּד כַּמ"ש מַהֲר"מ דְרַף אֶפְשֵׁר אָמְנָם הוּא וְדָאֵי בְּדָבָרֵי רִש"י וּמְוַכְרַח דַּל"ה עֲדִינָן קָשָׁה מ"ש מְבּוֹרֵר וּמְרַקֵּד אֱלָא שֶׁהוּצָרָף רִש"י לְכָל אַרְיכוֹת זֶה שֶׁהוּקָשָׁה לּוֹ וְכִי בְשִׁבִיל שְׁעָנִי אוֹכֵל בְּלֹא פְתִישָׁה לֹא יֵהָא מְלֹאכָה בְּאַמְתָּא אֵין זֶה אֱלָא תַמָּה וּמֵאֵי טַעַם הוּא זֶה מְלַבֵּד ק' הַתּוֹס' לְכַף פִּירֶשׁ בְּטוֹב טַעַם שֶׁה"ק הַמְתָּרֵץ בְּאַמְתָּא גַּם כּוֹתֵשׁ הָוֵי מְלֹאכָה בַפ"ע וְחֲזִיב ב' עִם דָּשׁ אֱלָא שֶׁהַתַּנָּא כּוֹלֵל שְׁנַיִם בְּמִלַת דָּשׁ וְהָא דְתַנִּי בּוֹרֵר וּמְרַקֵּד בְּהִדְיָא וְלֹא פְלָלָם בְּזוּרָה הִינְנוּ מִשּׁוּם דְתַנָּא נִקְט סִידוּרָא דְפַת הִינְנוּ סִדֵּר הַמְלֹאכּוֹת הַנְּהוּגוֹת בְּפַת אֶצֶל כָּל הָעוֹלָם וְכוֹתֵשׁ לֹא מִיקָרִי סִדֵּר הַפַת לְכַף לֹא תַנִּי לֵהּ אָבֵל זוּרָה וּבּוֹרֵר וּמְרַקֵּד נוֹהֵג בְּפַת בְּכָל הָעוֹלָם הָוֵי יוֹתֵר סִדֵּר הַפַת לְכַף תַנִּי לֵהּ בְּהִדְיָא אָבֵל לְעַנְנוּ דִּינָא בְּאַמְתָּא אֵין חִילּוּק וְהִבִּיא רֵאִי נְכוּנָה מְמַבְשֵׁל דְהָוֵי יוֹתֵר אָב מֵאוּפָה אַפ"ה לֹא תַנִּי לֵהּ בְּהִדְיָא מִשּׁוּם דְלֹא הָוֵי סִידוּרָא דְפַת וְאוּפָה נִקְט בְּהִדְיָא דְהָוֵי סִדֵּר הַפַת וְלְעַנְנוּ דִּינָא וְדָאֵי דְמַבְשֵׁל הָוֵי יוֹתֵר אָב זֶהוּ תְּוֹרָף דְבָרֵי רִש"י אֱלָא דְקָשָׁה טוֹבָא לְפִירוּשׁוֹ דַּא"כ יֵהִי אַרְבְּעִים מְלֹאכּוֹת וְלַכ"ע הָוֵי חֶסֶר א' וגם קָשָׁה קִצָּת מֵאֵי שְׁמַבִּיא הַטַעַם וְרֵאֵן' אֲזוּרָה וּבּוֹרֵר וּמְרַקֵּד דָּשׁם לֹא קָשָׁה מִיָּדִי דְהָא כְּבָר מִשְׁנֵי אֱלָא אֶפְוֹתֵשׁ דְלֹא תַנִּי לֵהּ אַע"ג דְהָוֵי אָב וְהָוֵי בְּמִשְׁפָּן שְׁפִיר הָוֵי טַעַם וְרֵאֵן' מְמַבְשֵׁל אָבֵל בּוֹרֵר וְכו' מֵאוּפָה א"צ רֵאִי' וגם לֹא דְמִי דְאוּפָה לֹא הָוֵי בְּמִשְׁפָּן וְאַפ"ה תַנִּי הוּצָרָף טַעַם אָבֵל הִנְּף הָוֵי בְּמִשְׁפָּן וְהָוֵי אָבוֹת מֵאֵי קָשָׁה דְנִיִּצְרָף טַעַם וְרֵאֵן' וּנ"ל דַּא"שׁ הַכֹּל וְהוּא דְנִצְאָמֵר לְתַרְץ קוֹשִׁיא רֵאֲשׁוּנָה שֶׁהַקְשִׁינוּ שְׁהָוֵי מ' מְלֹאכּוֹת אַחֵר שְׂדָדְקָדֵק בַּגְמ' דְאָמֵר רַבָּא הָא מְנִי וְכו' עַד מְחַנּוּרְתָּא כְּדַאבְיֵי וְהוּא תַמּוּהָ מֵאֵי שְׁלֹא אָמֵר תִּיּוּבָתָא דְרַבָּא אוֹ בְּדוּתָא הוּא וגם הַאִיף רַצָּה רַבָּא לְתַרְץ וּנ"ל שְׁרַבָּא בָּא לְפָרֶשׁ וְלַחֲזוּק תִּירוּצוֹ

יִקְשֶׁה מִיָּד לְבוֹ בַּיּוֹם קִתְּנֵי וְהָאֵיךְ קִתְּנֵי סִתְּמָא בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ וְכֵן פְּחוּת מְשִׁיעוֹר וְכֵן בְּיָד אוֹ לְאַלְתֵּר קֶשֶׁה פֶּן לְכֹה קִתְּנֵי בּוֹרֵר וְאוֹכֵל וְדוֹמְיָא דְהֵגִי בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ שְׁבוֹרֵר וְאוֹכֵל סִתְּמָא הֵגִי בִּי פֶל הֵגִי שֶׁהוּא לְאַלְתֵּר וּפְחוּת מְשִׁיעוֹר שְׁהָרִי אוֹכֵל כָּל א' תְּכַף וְהָא דְפָרִיךְ מִיָּדִי אֵינְךָ מִתּוֹךְ פְּסוּלֵת קִתְּנֵי הֵינְנוּ מְשׁוּם דְּלִשׁוֹן בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ מְשִׁמַּע שְׁבוֹרֵר הַפְּסוּלֵת וּמַנִּיחַ אֵינְךָ וְלֹא שִׁינְיָה דְּוִמְיָא דְּמִשְׁמַע שְׁנָה הִיא חֲלוּק רִישָׁא מְסִיפָא וְגַם סִתְּמָא בּוֹרֵר הִיא הַפְּסוּלֵת וּבְזָה מִתְּנַרְץ קִנְשֵׁי תַּתּוֹס' בּד"ה מִתְּקִיף לֵה רַב הַמְּנוּנָא עַד וְקֶשֶׁה לִר"י לְדִידֵיךְ נְמִי תִקְשֶׁה וְכו' דִּי"ל דְּאִיֵּהוּ לֹא חֲשָׁבָה לְקִנְשֵׁי דְּסִבְרָה דְּבְזָה נְמִי י"ל דְּוִמְיָא אֵלֵּא דְּאֵבְיִי חֲשָׁבָה קִנְשֵׁי אֵלֵּא מְטַעַם שְׁפַתְבְּתִי תַדַּע דַּכ"ע סְבָרִי פֶּן דַּל"כ לְאֵבְיִי נְמִי תִקְשֵׁי מִיָּדִי לְאַלְתֵּר קִתְּנֵי אֵלֵּא וְדַאי מְשׁוּם דְּוִמְיָא דְּרִישָׁא דְּבוֹרֵר וְאוֹכֵל רַק בְּקִנּוֹן וְתִמְחֻוֹי וּבְאֵינְךָ מִתּוֹךְ פְּסוּלֵת מְקַשִּׁים עַל פְּרָחָה מְטַעַם שְׁפַתְבְּתִי וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ פִּי לְאַחֲרִים לְכַאוּרָה הִיא תַּמּוּהָ דְּנִדְאִי לְכָל הַתִּירוּצִים מַנִּיחַ הֵינְנוּ שְׁאִין אוֹכֵל לְאַלְתֵּר וְלֹא זֹו אֵף זֹו קִתְּנֵי אוֹ מְשׁוּם דְּוִמְיָא וְיִוְתֵר נ"ל דְּכָל הַסְּנִיגָא לֹא שְׁקִיל וְטָרִי רַק אֲבוֹרֵר וּמַנִּיחַ דְּאִי אוֹכֵל לְאַלְתֵּר כָּל מַה שְׁבוֹרֵר אֶחָד אֶחָד וְאוֹכֵל לִית בִּי סְבָרָא לְאַסּוֹר דְּנִדְאִי אִין דְּרָךְ מְלֵאכָה בְּכַף וּנ"ל דְּהַתּוֹס' בָּאוּ לְפָרֵשׁ לְמִסְקָנָא שֶׁהוּא כְּאֵבְיִי בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ לְאַלְתֵּר אֶבְל לְבוֹ בַּיּוֹם חֲזִיב וּמְדַלָּא גִתּוֹן שִׁיעוֹר מְשִׁמַּע כָּל שְׁאִינוֹ אוֹכֵל תַּכּ בְּאוֹתוֹ סְעוּדָה חֲזִיב מֵאִי בּוֹרֵר וּמַנִּיחַ וְצ"ל לְאַחֲרִים וּק"ל: אוֹ דְּהַתּוֹס' מְפָרְשִׁים גַּם בּוֹרֵר וְאוֹכֵל לֹא שְׁאוּכֵל תְּכַף כָּל אַחַת דְּהָא פִּירְשׁוּ לְעִיל שְׁבוֹרֵר אוֹתוֹ שְׁאִינוֹ חֲפִץ לְאַכּוֹל וְכֵן סִתְּמָא בְּרִירָה הֵגִי פְּסוּלֵת מִתּוֹךְ אֵינְךָ לְכָל הַפִּירוּשִׁים כְּאֵן דְּהָא מְקַשֶׁה מִיָּדִי אֵינְךָ מִתּוֹךְ פְּסוּלֵת קִתְּנֵי וְלֹא מְקַשֶׁה אֲפִסוּלֵת מִתּוֹךְ אֵינְךָ דְּסִתְּמָא הֵגִי פֶּן וְע"כ בּוֹרֵר וְאוֹכֵל הֵינְנוּ שְׁבוֹרֵר הַפְּסוּלֵת מִתּוֹכְךָ וְאַח"כּ אוֹכֵל וְא"כּ הַיּוֹם אוֹ מְחַר לְכָל חַד כְּאוֹקִימָתָא דִּידֵיךְ וְשִׁפִּיר פִּי וּק"ל בְּתוֹס' בּד"ה מִתְּקִיף לֵה רַב הַמְּנוּנָא וְכו' עַד וְקֶשֶׁה לִר"י עַמ"ש לְעִיל לְתַרְץ זֶה וְעוֹד בְּסִמּוּךְ פִּי הַקּוֹנְטֵרַס עֵינִין בְּמַהֲרָשׁ"א וּמַהֲרָ"ם שֶׁהֲרִבּוּ לְהַקְשׁוֹת אֲדַבְּרֵי הַתּוֹס' וּנ"ל לְפָרֵשׁ דְּנִדְאִי גַם הַתּוֹס' סוֹבְרִים הִיכָא דְּכּוֹלָה בְּבִי מִיָּרִי בְּנִפְהָ וּבְכִרְהָ וְכֵן בְּפְסוּלֵת מִתּוֹךְ הָאֵינְךָ לִק"מ דְּמִיָּרִי סִתְּמָא בְּדִרְךָ בְּרִירָה אֵלֵּא שְׁהַתּוֹס' אֲזַלִּי לְשִׁיטְתֵּיִהוּ דְּלִקְמֵן דְּמוֹכַח מְבִיץָה דְּבְנִפְהָ וּבְכִרְהָ אֵף לְאַלְתֵּר אֲסוֹר אֲפִי בִי"ט וּמַכ"ש בְּשִׁבְתִּי וְצָרִיךְ לְדַחּוֹק לְפִירָשׁ"י דְּרִישָׁא דְּשָׁרִי לְאַלְתֵּר הֵינְנוּ בְּיָד אֵף דְּלֹא הֵגִי דְּוִמְיָא בְּאַמְתִּי פִי הַתּוֹס' לְקִמּוֹן מְחַמַּת זֶה שֶׁהוּא בְּרִיָּתָא אַחֲרָת אֶבְל עַכ"פּ לְפִירָשׁ"י סְבָרִי שַׁע"כ מִתְּפָרֵשׁ פֶּן וְכִינּוֹן דְּסִיפָא חֲלוּק מְרִישָׁא אִם פֶּן קֶשֶׁה שְׁפִיר מִיָּדִי נִפְהָ וּבְכִרְהָ קִתְּנֵי וְדוּק וְתִמְצָא שְׁבָזָה מִתְּנַרְצִין כָּל מַה שֶׁהַקְשׁוֹ: אֲמַנְם נִלְע"ד לְתַרְץ כָּל קִנְשֵׁי הַתּוֹס' כְּאֵן גַּם לְקִמּוֹן בּד"ה וְהַתּוֹס' חֲזִיב וְכו' ע"ש וְהוּא דְּלִפִּי פְּשׁוּטוֹ מ"ש רַש"י וְה"ה לְנִפְהָ וּבְכִרְהָ רְצָה לְתַרְץ דַּל"כ מֵאִי הַנּוֹצֵרֵךְ לְתַרְץ אַחַר כְּמוֹ שְׁלִתְנַרְץ אֲבִיִּי הֵגִי לֹא יְבָרוּר וְאִם בְּיָרֵר בְּבָא אַחַת נִימָא זֶה הַתְּנַרְץ וְלֹא מִיָּרִי מְקִנּוֹן וְתִמְחֻוֹי לְכֹה כ' רַש"י דְּקֶשֶׁה נְמִי מְנַפְהָ וּבְכִרְהָ וְלֹא הִי יְכוֹל לְתַרְץ פֶּן וְע"פ פִּי זֶה הַקְשׁוֹ תוֹס' שְׁפִיר אֲמַנְם י"ל דְּגַם רַש"י ס"ל דְּאִי לֹא הֵגִי תְּנֵי קִנּוֹן וְתִמְחֻוֹי לֹא הֵגִי קֶשֶׁה מִיָּדִי דְּסִתְּמָא בְּרִירָה הֵגִי כְּנִפְהָ וּבְכִרְהָ כַּמ"ש רַש"י לְקִמּוֹן וְכֵן לְפִי הַתּוֹס' וְרִישָׁא דְּמִיָּרִי בְּיָד הֵינְנוּ דְּוִמְיָא דְּבוֹרֵר וְאוֹכֵל אֵלֵּא פִינּוֹן שְׁמַחֲלֵק בֵּין כָּלִי לְכָלִי הוּא דְּקֶשֶׁה אֲתַרְנוּנֵיהוּ וְהָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי הֵכִי דְּהֵגִי בְּבָא אַחַת מְשׁוּם דַּל"כ יְקֶשֶׁה ק' הַתּוֹס' לְמַה בְּאַמְתִּי לֹא תְּנֵי דִין דְּקִנּוֹן וְתִמְחֻוֹי וְהָא דְּלֹא פִירָשׁ רַש"י פֶּן מְשׁוּם דְּהַלְשׁוֹן מִיָּדִי לֹא מְשִׁמַּע פֶּן וְהָא דְּפִי רַש"י וְה"ה לְנִפְהָ וּבְכִרְהָ הֵינְנוּ שְׁבָא לְאֲפוּקִי מִפִּי הַתּוֹס' וְלוֹמֵר דְּלֹא מְקַשֶׁה אֵלֵּא אֲסִתִּימַת לְשׁוֹנוֹ אוֹ שְׁבָא לְתַרְץ אֲלִקְמֵן דְּמְשַׁנֵּי בְּקִנּוֹן וְתִמְחֻוֹי וְלֹא מְקַשֶׁה

מידי קנון ותמחוי קתני לכה פירש משום דכאן מחלק בין כלי לכלי מקשה שפיר למה לא נקט במאי חלוק וה"ה לנפה וכברה משא"כ היכא דמייירי בחדא וא"כ י"ל דלכתר דאתינן לרב אשי להך ברייתא דתני פטור אבל אסור ומייירי בקנון ותמחוי י"ל דרב אשי סבר פתירין רב יוסף ומפרש דלא יברור ואם בירר הוי חדא בבא וקא דלא קתני דין דקנון ותמחוי משום דסמך אזה ברייתא דתני ב"י דין קנון ותמחוי לחוד תדע דברייתא לשם לא תני דין נפה וכברה וסמך אזה ברייתא ה"ה איפכא וא"כ פיון דרב אשי סבר תירץ של ר' יוסף אין מקום לקושית התוס' שם דהא רישא מייירי ביז ודוק: ויותר נראה לתרץ פל קושיות התוס' פאן ושם ע"פ מ"ש רש"י בסמוך והתניא חייב ואי לאלתר מותר לכתחילה ע"ש וע"ז מפרש רש"י דמתרץ לעולם הך ברייתא דפטור מייירי לאלתר וקא דתני מותר לעיל הנינו אפילו בקנון ותמחוי מכ"ש ביז אלא דאשמעינן רבותא דאפי' בקנון ותמחוי שרי לאלתר הוי גזירה לגזירה הא בנפה וכברה אסור אף לאלתר דמיקחי כמלאכה כמו שמשמע מהך משנה דביצה אבל לא בנפה וכברה ומשמע אף לאלתר כמ"ש התוס' והנינו רק אסור וא"כ ס"ל פאוקימתא דאביי ומייירי ביז או בקנון ותמחוי וגם הסיפא לבו ביום יכול להיות בכל ענין אף ביז כמו פשטי' דאביי ולק"מ לרש"י ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה שפן צדי חלזון בריש אלו קשרים וכו' בעו בזה לפרש מאי שמשפקים לעיל אי בעינן ע"מ לקשור שלא תפשוט מפאן לפירש"י דהכא לכה כתבו ששם פירש"י גופא שהי' גם שלא ע"מ לקשור ורש"י לא סתר אהדדי שודאי מסבא שניהם היו במשפן וקא דפי' הכא פן י"ל שג"כ הי' מסופק או דבעי נדאי ע"מ לקשור לכה הנצרה לפרש פן אע"ג שגם שלא ע"מ לקשור הי' שם פטור משום מקלקל אלא שמדברי רש"י לעיל מוכח דלא בעינן ע"מ לקשור כמ"ש התוס' לעיל וא"כ נדאי גם לתירץ השני הוא פן פיון דלא הוי מקלקל כמ"ש לפי' התו' שם לכן נ"ל דגם רש"י פאן פנונתו פן דאטו בצריף ליתול מזו שלא להוסיף על זו אינו נוטל אתמהה אלא פנונתו פעמים נוטל מזו ופעמים מוסיף על זו והתוס' הביאו ראי' משם לפרש ג"כ הכא פן וק"ל: דף עה ע"א בגמ' הציז חלזון וכו' הוא תמוה למה נקט צד כמ"ש התוס' ותירוץ דחוק וגם הצ"ע שמיביא התוס' בשם הירושלמי נשאר תמוה שלא כתבו שום תירוץ וגם דברי התוס' והירושלמי גופא הם תמוהין כמ"ש מהר"מ דבירושלמי אמר הטעם דחי' טהורה וכו' ע"ש משמע דאף בכל צידה פטור ותוס' כתבו חלזון וגם תמוה שהוא נגד המשנה דתני צד באבות מלאכות אליבא דכ"ע וגם מ"ט הוא זה אף שברא חי' טהורה במדבר וכי משום זה לא הנצרה לצוד אדרבא אי לא הי' במדבר הנינו צריכין לומר שהי' להם עורות מוכנים ולא הוי שם צידה אבל פיון שברא במדבר אף אם הנה בתוף המחנה הי' צריף לצוד והנינו צריכין לומר שבראו בבית קטן ואינו אלא תפה וגם למה יהא פן ונ"ל לתרץ הפל ויתרץ גם היתור לשון שאמר שהי' ר' יהודה אומר פציעה בכלל דישה שהוא מותר יהי' מה שיהי' ולא קאמר סתמא חייב משום מפרק כמו שאמר בחולב וגם שם נקט סתמא רק הגמ' מפרש פן וביותר תמוה ומיותר אמרו לו וגם מאי זה הלשון אינו בכלל דישה משמע שהוא בכלל אחר הא פטור לגמרי לתכמים וגם יתורץ הך דשמנה שרצים שהביאו התוס' דקשה שם הא תיכף ששלהו מן הים חייב משום צידה ודחקו רש"י ותוס' שם לפרש בניצוד ועומד והוא תמוה דהא אמר השולח מן הים ואיך הוי ניצוד ביים סתמא וגם תירץ התוס' אמאי שאין חייב הכא בחלזון משום גטילת נשמה כמו שאר דגים הוא דחוק

ותמוה: ונלע"ד לתרץ הכל וזה יצא ראשונה לפרש שמיייתי התוס' דנקט טעם לפטור צד חלזון משום צידה דחי טהורה ברא קב"ה למשה במדבר והוא תמוה ונ"ל לפרש בטוב טעם והוא נכון ואמיתי אליבא דכ"ע והוא לפמ"ש בשם הרמב"ם והמ"מ והוא המהפך ע"פ כל שכתבו התוס' בדף שלפני זה בד"ה מפרק שהפירוש שרצו תוס' לדחות הוא האמת שדוקא חלזון לא מיקרי גדולי קרקע אבל בהמה מיקרי ג"ק אמנם פאן איני צריף לזה דאף לפי התוס' היינו לגבי דישה שהוא ג"ק ממש אף בהמה לא מיקרי ג"ק אבל נדאי גם תוס' מודים דלגבי בהמה חלזון לא מיקרי ג"ק כמו במעשר שני אלא שהאמת יורה דרכו שהמחנך פדעת הנ"ל כמ"ש שם ע"ש ולפ"ז מתפרשין היטב דברי הירושלמי והוא אמת אף בגמ' דילן שצד חלזון או שאר דגים אינו חייב משום צד לרבנן דר' יהודא דבשלמא חי טהורה אף שאינו שכיח במדבר י"ל דברא הקב"ה למשה במדבר וצד אותם אבל חלזון אינו עולה אלא מים אחת לשבעים שנה מנ"ל לומר שברא הקב"ה למשה ים במדבר ארץ צי' אלא נדאי או שהי' להם תכלת מוכן או שהביאו להם חלזון משאר מקומות או עת שהלכו ביים צדו להם והי' בידם פבר מוכן בעת ציווי מלאכת המשכן וכמו שסברי רבנן אין דישה אלא בג"ק דומיא דמלאכת המשכן ה"נ אין צידה אלא בג"ק שהוא בהמה וחי' ולא בדגים: ועפ"ז מתפרש גם הגמ' דשמנה שרצים היטב דלקה השולה דגים מן היים אינו חייב משום צידה אלא משום נטילת נשמה שאין יכול לחיות אלא שע"פ גמ' דילן י"ל עוד טעם שאין חייב משום צידה בדגים וחלזון פינון שאינו יכול לחיות אף אם נאמר שצדו במדבר גם חלזון לא הוי צידה דידי' בכלל צידה דשאר חיות שהוא דבר שחי אח"כ רק ניצוד ועומד ואח"כ הוי בי' מלאכה דנטילת נשמה וכאן תיכף שניצוד אינו יכול לחיות הוי בכלל נטילת נשמה ולא בכלל צידה הגע בעצמה אם הורג דבר שעדיין לא צדו נאמר שיהא חייב גם משום צידה נדאי לא חייב אלא משום נטילת נשמה ה"נ צד חלזון ודגים ועפ"י סברא זאת וטעמים האלו מתורץ היטב דברי רש"י בע"ב שכ' בד"ה משום נ"נ שהי' במשפך וכו' עד וחלזון והוא תמוה כמ"ש מהרש"ל ומהרש"א אמנם לפמ"ש הוא ניחא דבצידי דידי' הוי נ"נ לרבנן כמו שאמרינן בח' שרצים הנ"ל וגם בלא"ה לק"מ לפמ"ש בסמוך אליבא דרבנן: ונבא אל הביאור לפרש לפ"ז דברי הגמ' פאן היטב ומדוקדק והוא דגם רבנן אית להו דהפוצע חלזון נמי חייב לקה לא מצו לפלוגי בפציעה לחוד אלא דאינו חייב לרבנן משום דישה משום דאין דישה אלא בג"ק לדידהו רק אית להו דחייב משום נ"נ ולית להו הא דאמרי' לר"י אפי' פצעו חי פטור משום מתעסק דזה אמר בגמ' אליבא דר' יהודא דוקא ורבנן לא ס"ל מכ"ש כפי מה שנבאר דר"י אגזיל לשיטתיה דאית ליה מקלקל בחבורה פטור א"ש האי טעמא אבל לרבנן נדאי חייב משום נ"נ וגם גבי צידה לא חייב לרבנן משום צידה דאית להו נמי אין צידה אלא בג"ק או מטעם אחר שכתבתי לרבנן דחייב רק משום נ"נ לקה אין חייב אלא אחת שהוא מלאכה אחת ור"י מחייב ב' משום דש ומשום צידה דכיון דיש דישה אפי' שלא בג"ק ומכ"ש צידה וכן טעם האחרון לא שייך לר"י דאית ליה מתעסק הוא אצל נ"נ כמ"ש בגמ' וע"ז הוצרך לפרש בעצמו למה נקט צד וגם שלא תטעה דרבנן פטרי לגמרי אפציעה או אצידיה לקה מפרש שהי' ר' יהודא אומר פציעה בכלל דישה לקה חייב שמים אבל רבנן אמרי שפאמת חייב אפציעה אלא שאינו בכלל דישה רק בכלל נ"נ לקה אין חייב אלא אחת ופריף הגמ' לר"י לחייב נמי משום נ"נ שייך לשון נמי כמו לרבנן

ויהא שלש ודוק היטב פי נ"ל נכון מאד לתרץ הפל: ונ"ל שגם התוס' פינונו לזה בד"ה הצד חלזון שנמשך וצ"ע שכ' אחר שכ' דבחלזון לא חייב בצידה שלו משום נ"נ וצ"ע וכו' והוא שידעו שיש לפרש הירושלמי פן שאין חייב משום צידה רק משום נ"נ כמ"ש בפ' ח"ש רק אחר הקודם שאין בו נ"נ וצ"ע וכו' ודוק: מ"ש המהרש"א אתוס' שפיתבו דרפו לפרפס ולא פתבו מתעסק הוא אצל נ"נ פדאיתא בגמ' מלבד שדבריו תמוהים דהא למ"ד שפצעו מת ל"ל הך סברא אמנם אף לפי סברתו לק"מ דנדאי בדגים אף שחי אח"כ יום או יותר חייב תיקוף משום נ"נ כמ"ש בפש"צ וא"כ לא שייך פאן פי היכי דליצול צבעי דהא יכול לחיות בפעולת פציעה ויהא צלול ואעפ"כ חייב עכשיו וע"כ אע"פ שפבר אין יכול לחיות פינון שחי צבעו צלול דאל"כ לא שייך הגמ' לקמן דהא פשפועו פבר אין יכול לחיות ודוק: בתוס' בד"ה טפי ניחא ליה וכו' עד אבל במידי דלא איכפת ליה וכו' עיין מהרש"א שהקשה קצת דא"כ למה צ"ל בגמ' טפי ניחא לי ואיני רואה אפי' קצת קושיא דאל"ה הוי ניחא לי דלימות כמ"ש התוס' לעיל בד"ה וליחייב שיש תיקון במה שממיתו שאינו מפרפס עיין שם וק"ל: ויותר נראה שע"כ צ"ל פן הגמ' דאל"ה אף שלא יוקשה לר"ש עכ"פ לר"י דסיפא יוקשה דלדידה נדאי חייב בלא מתכונן היכא דלא איכפת אלא דר"ש לא מודה ליה לכה נקט שמקלקל וממילא ניחא גם לר"י דאית ליה מקלקל בחבורה פטור: ועפ"ז נ"ל לתרץ גם דברי רש"י מק' התוס' התמוה עליו שהוא נגד הגמ' ונגד דברי עצמו שם ע"ש ופי' התוס' ג"כ דחוק וגם הקשו בעצמם תימה ע"ש אלא שרש"י בא לפרש דברי הגמ' מן ק' המהרש"א הנ"ל וכמ"ש וביותר שעיקר ק' הגמ' משמע לר"י וא"כ פשמקשה והא אבני נרבא וכו' היינו מדמודה ר"ש לר"י ביהא מכ"ש לר"י דחייב וא"כ שוב לא יכול לתרץ דלא איכפת ליה ולכה הוצרך לומר אף לר"י דחייב בלא איכפת הך טפי ניחא פי היכי דליצול צבעי אף לר"י פטור ולשון רש"י הכי מיתפרש וכי מודה ר"ש דמשמע מכ"ש לר"י דחייב ה"מ במידי דלא איכפת ואז חייב עכ"פ לר"י אבל הך אפי' לר"י פטור ודוק: ויותר נראה לתרץ דברי רש"י דשם קאמר הכי לאבני אבל לרבה נרב יוסף שם דמוקי באגם דוקא משמע אבל בשדה חייב אפי' בדחברי מודה ר"ש ולכה קאמר הך טפי ניחא פי היכי דליתרץ הברייתא אליבא דכ"ע אף לרבה ור"י וא"ש דברי רש"י לפרש הגמ' וק"ל בתוס' בד"ה שוחט משום מאי חייב לאו אשוחט דמתני' קאי וכו' לכאורה הוא תמוה דהא עכ"פ צריך למיתני גם צובע דהא אסקינון אף משום צובע וחיוב שמים ודחוק לומר דלפי ס"ד קאי דחייב רק משום צובע וגם שמה פה הוא ק' הגמ' מדתני ליה בשמים וצ"ל דאף עפ"כ לא שייך לחלקו פינון דגם בשוחט הוי צובע ועכ"פ הוי ליה למיתני בהדי הדדי או ה"ל למיתני נוטל נשמה במקום שוחט פי היכי דליהוי פל חד בפ"ע זהו פוננת התוס' בהכרח וא"כ קשה מאי תירצו אשוחט דעלמא קאי סוף סוף ק' אמתניתין הא הוי צובע גם בשוחט ונלע"ד דזה בא רב בעצמו לתרץ שאמר מילתא דאמרי וכו' וא"כ י"ל דמתניתין איירי בשוחט לעצמו שלא למפוך דשם אינו חייב משום צובע רק משום נ"נ בפרט דמסתמא משנתנו איירי דומיא דמשפן ושם לא שחט למפוך וא"כ שפיר מתפרשין היטב דברי התוס' דאשוחט דעלמא קאי אבל שוחט דמתניתין לא חייב משום צובע דמירי שלא למפוך וק"ל: ע"ב ברש"י בד"ה משום נ"נ וכו' עד וחלזון והוא תמוה כמ"ש המפרשים ורוצים למחוק אבל אני פירשתי לעיל בטוב טעם: בגמ' המולחו והמעבדו וכו' עד עייל שירטוט לכאורה נ"ל

שְׁמַגִּיל פֶּן בְּמִשְׁנֵה וְהוּא תְּמוּהָ דְהַל"ל תְּנִי שְׁיִרְטוּט וְגַם אִיף תְּנִי תַנְא דְכָר שְׁאִינוּ וְגַם רַבָּה
בַּר רַב הוּנָא אֵין שְׁיִיכוּת לְכָאן וּנ"ל לְפָרְשׁ דְהַ"ק אֶפִיק חַד מִיְנִיְהוּ ר"ל דְאֵין חֲזִיב עַל
אֵלוּ שְׁתִּים רַק עַל חַד לֹא חֲזִיב דְהֵינּוּ חַד וְאֶפִיק חַד מִחֻשְׁבּוֹן ל"ט וְאִם חֶסֶר הַמְנִינְו עֵינִיל
שְׁיִרְטוּט ר"ל דְעַל מַחֲתָף עוֹר חֲזִיב שְׁתִּים דַּע"כ צָרִיף לְשִׁרְטוּט תַּחֲזִילָה שְׁפֹן דְרָף מַחֲתָכִין
וְעֵינִיל שְׁיִרְטוּט לְמֵלֵא הַחֻשְׁבּוֹן וְא"ת לְמָה תְּנִי מוֹלַח וּמְעַבַּד ע"ז אָמַר דְמַעְבַּד הוּא עֵינִיקָר
וּמוֹלַח תְּנִי לְאַשְׁמוּעֵינּוּ דְעַל מוֹלַח לְבַד חֲזִיב מִשׁוּם עֵיבּוּד כַּמ"ש רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְאָף
לְרַבָּה בְּעוֹר וְדַאי חֲזִיב עַל מוֹלַח לַחוּד וְהֵינּוּ מִמַּתְנִיתִין וּק"ל: בְּגַמ' אָמַר רַב אֲשִׁי וְאָפִי'
רַבְר"ה לֹא אָמַר וְכו' לְכָאוּ' הוּא תְּמוּהָ דְהָא וְדַאי הִלְכָה פְּרַבָּה כַּמ"ש הַתּוֹס' אֵין לְהַתִּיר
וְכו' מִשְׁמַע דְהִלְכָה פֶּן וְא"כ מֵאֵי אֲשִׁמִיעֵנוּ רַב אֲשִׁי וּנ"ל שְׁזָה בְּאִים הַתּוֹס' בַּד"ה אֵין
עֵיבּוּד לְתַרְץ שְׁפִתְבוּ מְדַרְבְּנָן אָסוּר וְא"כ מִשְׁמִיעֵנוּ רַב אֲשִׁי אָף לְדִידָן דְקִי"ל פְּרַבָּה דְהָא
מְדַרְבְּנָן מוֹדָה לְרַבְר"ה דְאָסוּר וּבְמִקּוּם שְׁשָׂרֵי אָף לְרַבְר"ה גַּם לְדִידָן מִןתַּר אָף מְדַרְבְּנָן
דְאֵין טַעַם לְאָסוּר וּק"ל: וְעַפ"ז נ"ל בְּרוּר דְשָׂרֵי לְמִלְחָם צָנוּן אוּ שְׂאָר דְכָר כְּשִׁמּוֹלַח מְעַט
אָמְנָם מְסַתְּפִינָא לְהַתִּיר עַד שְׂאֲמָצָא מִי שְׁסוּבֵר פֶּן: בְּגַמ' מָר עוֹקְבָא אָמַר לְאַפּוֹקִי עֲצִי
אֲשִׁירָה נְסַתְּפִיקֵי אִם חֲזִיב בֵּא' מִשְׂאָר אִיסוּרֵי הִנָּאָה בְּשִׁבְתָּ אִם הוֹצִיא לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְדַאי
מִשְׁמַע דְפְטוּר דְלִמְאֵי חֲזִי וְחַדְעָ דְהָא בְּהַקְדָּשׁוֹת צ"ל לְקַמֵּן בְּמִשְׁנֵה דְחֲזִיב מִשׁוּם שְׁמַצְנִיעֵין
לְגוּנָן מִשְׁמַע דַּאֲל"ה לֹא הִי' חֲזִיב אֱלָא י"ל דְאָמַר טַעַם זֶה לְחֲזִיב אָף בַּכ"ש וְכֵן בְּמִשְׁמִיעֵין
ע"ז נְמִי לְכָאוּרָה מוּכַח פֶּן אֲלִיבָא דַר"י אֱלָא שְׁיִשׁ לְדַחוּת פֶּן אֲבָל לֹא מְסַתְּבַר שְׁיָהָא חֲזִיב
פִּינּוּ דְאֵין מְצַנִיעֵין כְּמוֹהוּ אֱלָא שְׁמַכְפָּאן מוּכַח קֶצֶת דְחֲזִיב מְדַנְקֵט דּוֹקָא עֲצִי אֲשִׁירָה וְכו'
רַש"י מִשׁוּם דְמֵאֲוִסֵי נְמִי וְצָרִיף לְאַבְדּוֹן וְזֶה לֹא שְׁיָיֵף בְּאִיסוּרֵי הִנָּאָה מִשְׁמַע דְחֲזִיב בְּהוּ
וְיִישׁ לְדַחוּק מִשׁוּם דְחֲזִי לְנִכְרֵי אַע"ג שְׂאֲסוּר בְּהִנָּאָה חֲזִי לִיהָ אִם יִטּוֹל מְעַצְמוּ וְגַם אִם
הוּא שֶׁל נִכְרֵי וְדַאי חֲשִׁיב וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְשֶׁל נִכְרֵי א"נ חֲזִי שְׁלֵא פְּדָרָף
הִנָּאָתוֹן מִשְׂא"כ בְּעֲצִי אֲשִׁירָה וְע"ז שְׂצָרִיף לְאַבְדּוֹן לְכַף פְּטוּר אוּ ס"ל לְהַפְּדָה דַּכ"ש בְּשְׂאָר
אִיסוּרֵי הִנָּאָה וְנִקְט עֲצִי אֲשִׁירָה לְרַבּוּתָא אַע"ג דְצָרִיף לְאַבְדּוֹן וּמִשְׂא"ה חֲזִיב עָלָיו לַר"י
קַמ"ל לְאַפּוֹקִי מְדַר"י וְצ"ע: בְּתוֹס' בַּד"ה לְאַפּוֹקִי ע"א וְכו' עַד וְקָשָׁה לְרַשְׁבֵּי"א וְכו' נִלְע"ד
דַּלְק"מ דְוַדַּאי נ"ל בְּרוּר דַּר"י דְמַחֲזִיב הֵתָם בְּמִשְׁמִיעֵין ע"ז אֲזִינִיל לְשִׁיטְתִי' דַּס"ל דְמִלְאָכָה
שְׂאֲצ"ל חֲזִיב עָלָי' דְאֵין לָהּ מִלְאָכָה שְׂאֲצ"ל יוֹתֵר מִזֶּה וְהוּי מִמֶּשׁ כְּמוֹ מֵת דְחֲזִיב לְהוֹצִיא
מִבֵּיתוֹ אֲבָל אִם לֹא הִי' בָּא הִי' נִיחָא לִי טְפִי מִשְׂא"כ אֲבָנֵי הַמְזַבְּחַ שְׁגָנִיתוֹן הוּא מְצִנָּה
וְנִיחָא לִי מַכ"ש לְפִי הַתּוֹס' דְשָׁם גְּבִי מֵת דְהוּי וְדַאי מִלְאָכָה שְׂאֲצ"ל ע"ש וּנ"ל בְּרוּר
דַּלְר"י גַּם דִּם נִדָּה חֲזִיב עָלָיו דְלָמָּה יִגְרַע מְכַזִּיב מֵת וּנְבִילָה כְּעַדְשָׁה מִן הַשְּׂרָץ דְפִירִש"י
שָׁם דְחֲזִיב עָלָיו לַר' יְהוּדָא מִשׁוּם שְׁמַצְיִיל אֶת עֲצָמוֹ מִטְּוִמָאָה וְהֵינּוּ וְדַאי גְּבִי שְׂרָץ מְצִיל
עֲצָמוֹ מִטְּוִמָאָת מַגַּע לַחוּד מַכ"ש דִּם נִדָּה שְׁמַטְמָא בְּמַגַּע וּמִשְׂא שְׁחֲזִיב עָלָיו וְע"כ צ"ל הָא
דְאָמַר לְאַפּוֹקִי דִּם נִדָּה הֵינּוּ לַר"ש וְא"כ שְׁפִיר אָמַר מ"ד דִּם נִדָּה א"כ לַר"ש אָמַר א"כ
כַּ"ש ע"א וְא"ל א"כ לַר' יְהוּדָא מֵאֵי אֶתִי לְאַפּוֹקִי מְצַנִיעֵין כְּמוֹהוּ חֲדָא דִּי"ל מִתְנִיתוֹן כַּר"ש
וְאֵע"ג דְמוֹקֵי בְּסִמוּף דְלָא כְּר"ש בְּזָה סִבֵּר כְּר"ש וְגַם וְדַאי אָף לַר"י מִשְׁפַּחַת שְׁפִיר דְבָרִים
שְׂאֵין רְאוּיִם וְאֵין טְמֵאִים וּמִשְׁפַּחַת בְּהָךְ גּוֹפָא דִּם אָדָם שְׂאֵין נִדָּה וּמַכ"ש אִם נִאָמַר בְּשְׂאָר
אִיסוּרֵי הִנָּאָה דְפְטוּר כַּמ"ש לְעִיל מִשְׁפַּחַת בְּהוּ וְהִגְמ' נִקְט הִנָּה לְקֶצֶת רַבּוּתָא כַּמ"ש לְעִיל
וְה"ה דִּם נִדָּה הוּי רַבּוּתָא זֶה מִמֶּשׁ וְדוּק: אָמְנָם לַפ"ז תִּימָה גְּדוּלָה עַל הַרְמַב"ם שְׁפּוֹסֵק
כַּר"י וְלִהְכִי פְּסִיק בְּפִי"ח מַה' שְׁבַת דְמַת וּנְבִילָה וְשְׂרָץ חֲזִיב עָלָיו וּפְסַק דִּם נִדָּה פְּטוּר

עָלְיוּ הָא לר"י חֵיב עָלְיוּ לַפּמ"ש וּמַש"ה לֹא הִבִּיא עֲצֵי אֲשֵׁרָה מְשׁוּם דְּפוֹסֶק כּר"י וְאֶזְיֵל לְשִׁיטְתֵּי כּמ"ש וְא"כ חֵיב גַּם בְּמַשְׁמָשֵׁי ע"ז כּמ"ש דְּטַעַמָּא דר"י מְשׁוּם דְּאֶזְיֵל לְשִׁיטְתֵּי בְּמִלְאָכָה שְׂאֵצ"ל וְכוּ הֶרְמַב"ם דְּפוֹסֶק בְּמִלְאָכָה שְׂאֵצ"ל כּר"י וְדַאי אֵית לִי בְּמַשְׁמָשֵׁי ע"ז ג"כ כּר"י וְא"כ לְמָה יִגְרַע דָּם נִדָּה לר"י הָא מְצִיל מִטְּוִמָּאָה וְדַל אֲנָא מִהִכָּא לֹא יִדְעֵתִי שׁוּם טַעַם לְחֻלְק בֵּין עֲדֻשָּׁה שְׂרִיץ לְדָם נִדָּה וְצ"ע אִם לֹא שְׂתַאֲמַר שְׂדָם נִדָּה לֹא דְנוֹקָא אֱלָא ר"ל דָּם אָדָם וְנוֹקָט לְשׁוֹן הַגַּמ' וְהַגְמָרָא סְבַר כּר"ש וְצ"ע: בְּתוֹס' בּד"ה הָא דְלֹא כּר"ש פִּי' בְּקוּוֹטְרָס וְכו' עַד וְאוֹמַר ר"י דִּיש לִינִישׁב יְשׁוּבָם דְּחֻק מְאֹד וְגַם בְּרוּר דְּאִין לְשׁוֹנוּ לְקַמֵּן רִישׁ הַמְצָנִיעַ בְּמַשְׁנָה סוּבַל פִּי' זֶה ע"ש ש"כ' לְהַדְיָא סְתִירָה מְפָאן אֲמָנָם נִלְע"ד דְּלֶק"מ וי"ל בְּשִׁנֵּי פָּנִים וִיתְנַרְץ ג"כ מֵאֵי שְׂדֻבְרֵי רִש"י לְכַאוּרָה סוּתְרִין חוּץ לְזֶה דְבָרֵי עֲצָמוּ שְׂפָאן פִּירֵשׁ מְרִישָׁא דְכָל הַכְּשֵׁר לְהַצְנִיעַ מוּכַח דְלֹא כּר"ש וּבְרִישׁ פ' הַמוֹצִיא דְסִיפָא אִינוּ חֵיב אֱלָא הַמְצָנִיעַ אֲמַר פָּאן שְׁהוּא דְלֹא כּר"ש וְכוּ כִּפְלֵ שֵׁם בַּגַּמ' ע"ש אֱלָא נִרְאָה וְדַאי לְפִי הָאָמַת סְבַר ר"ש דְּאֶפִּילוּ עֲנִי שְׂרָאוּי לֹא אִינוּ חֵיב אֱלָא א"כ הַצְנִיעוּ וּבְפָחוֹת מְשִׁיעוּרָא זוּטָא אִינוּ חֵיב אִפִּי' עֲנִי וְאֶפִּי' אִם הַצְנִיעַ כְּדַמְשַׁמַּע פֶּשֶׁט לִישְׁנָא דר"ש וְלֹא נֶאֱמָרוּ וְכו' וְכוּ מְשַׁמַּע לְקַמֵּן מְפֹרֵשׁ בְּדֻבְרֵי רִש"י כְּמָה פְּעָמִים וְדִלָּא כּמ"ש הַתּוֹס' כָּאן לְפִירֵשׁ"י וּמ"ש רִש"י כָּאן דְּקָאֵי אַרְיִישָׁא וּמְחֻלְק בֵּין עֲנִי הֶרָאוּי לְהַצְנִיעוּ וּבֵין עֲשִׂיר הֵינּוּ לְפָרֵשׁ מִנ"ל דְּמִתְנִיתֵן דְלֹא כּר"ש דִּילְמָא כְּדִי שְׁלֹא לְהַרְבּוֹת מְחֻלְקָת וּכְדִי שְׁנוּקֵי מִתְנִי' אֲלִיבָא דכ"ע נֶאֱמַר שְׁהָא דְקָאֲמַר ר"ש לְמַצְנִיעֵהוּ הֵינּוּ לְמִי שְׂרָאוּי לֹא לְהַצְנִיעַ לְאַפּוּקֵי עֲשִׂיר וּמ"ש בְּמַשְׁנֵתֵינוּ וּמַצְנִיעֵין כְּמוֹהוּ הֵינּוּ ג"כ שְׂרָאוּי לֹא לְהַצְנִיעַ וּמ"ש בְּסִיפָא אִין מְצָנִיעֵין כְּמוֹהוּ חֵיב הַמְצָנִיעַ הֵינּוּ מְצָנִיעַ מְשֵׁ וְחֵיב אִפִּי' בְּכָל שְׁהוּא וי"ל דר"ש מוֹדָה בְּזֶה וְהָא דְבַעֵי שְׁיַעוּר לר"ש הֵינּוּ לְרָאוּי לְהַצְנִיעַ אֲבָל לֹא לְמַצְנִיעַ מְשֵׁ לְכַד פִּירֵשׁ"י דְאַף אִם נֹאמַר כֵּן אִפִּי' אֲתִיָּא רִישָׁא דְלֹא כּר"ש דְהָא אֲמַר וּמַצְנִיעֵין וְלֹא אֲמַר וּמַצְנִיעַ כְּמוֹהוּ דְחִיקוּ אִמוּצִיא עֲצָמוּ אֱלָא וְדַאי אִף שְׁהוּא אִינוּ מְצָנִיעַ כְּמוֹהוּ כֵּינּוּ שְׂרוּב בְּנֵי אָדָם מְצָנִיעֵין כְּמוֹהוּ הוּא חֵיב אִף שְׁהוּא עֲשִׂיר וּלר"ש אִף אִם נְפָרֵשׁ כּמ"ש בְּכַה"ג הוּא פְּטוּר אֱלָא ע"כ מִתְנִיתֵן דְלֹא כּר"ש וְכוּ דְאַתְיָא דְלֹא כּר"ש מְמִילָא נְפָרֵשׁ דְבָרֵי ר"ש כְּפֶשֶׁטִי וּמְמִילָא גַּם סִיפָא אֲתִיָּא דְלֹא כּר"ש וּלר"ש אִינוּ חֵיב אֱלָא א"כ הַצְנִיעַ הוּא וּבְשִׁיעוּר זוּטָא וְדוּק: אוּ י"ל דְרִש"י בָּא לְתַרְץ דִּילְמָא אֲתִיָּא מִתְנִיתֵן כּר"ש וּמִיָּרִי בְשִׁיעוּרָא רַבָּא דְגַם ר"ש מוֹדָה דְחֵיב אִף אִם לֹא הַצְנִיעַ וְכָל אָדָם כּמ"ש רִש"י לְקַמֵּן וְכוּ מְפֹרֵשׁ בְּמַשְׁנָה כֵּן לָן בְּרַבִּיעִית וּבְסִיפָא דְבַעֵינוּ מְצָנִיעַ לֹא בְּכָל שְׁהוּא אֱלָא בְשִׁיעוּרָא זוּטָא וְאַתְיָא מְשֵׁ כּר"ש אִף אֲלִיבָא דְאַמַּת לְכַד כ' רִש"י דְלִשׁוֹן מְצָנִיעֵין מְשַׁמַּע שְׂרָאוּי לְהַצְנִיעַ אִף רוּק לְרוּב בְּנֵי אָדָם אִפִּי' חֵיב אִפִּי' עֲשִׂיר וְהֵינּוּ שְׁיַעוּרָא זוּטָא א"כ אֲתִיָּא דְלֹא כּר"ש וְאִם כֵּן מוּכַח מְפָאן דְסִיפָא דְאִין מְצָנִיעֵין מִיָּרִי דְלִיכָא אִף שְׁיַעוּרָא זוּטָא רַק כ"ש וְא"כ גַּם סִיפָא דְלֹא כּר"ש כֵּינּוּ דְמוּכַח מְרִישָׁא דְסִיפָא מִיָּרִי כ"ש וּמִתְנַרְץ הַפֶּל וְדוּק: דָּף עו"א בַּגַּמ' אֲמַר אֲבִי אֲדַרְבָּא כְּדַמְעִיקְרָא מְסַתְבָּרָא וְכו' עֵינֵן שֵׁם לְכַאוּרָה דְבַמַּאי מְסַתְבַּר לְהַקְשׁוֹת אַרְבּ יוֹסֵף חֲדָא דְלִפִּי פֶּשׁוּטוֹ סְבַרְת רַב יוֹסֵף גְּכוּנָה דְהָאִיִּדְנָא לֹא הָוִי שְׁיַעוּרָא וְאִף א"ת דִּי"ל סְבָרָא לְכָאן וּלְכָאן מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת וְגַם מִהָאֵי טַעַמָּא גַּם סְבַרְת רַב יוֹסֵף צְרִיף בִּיאוּר מִנ"ל לְהַכְרִיעַ וּמֵאִיזָה טַעַם וְגַם תְּמוּהָ לְמָה הִקְפֹּד רַב וּמִנ"ל וְגַם בְּמַאי טַעַם רַב דִּימִי וְכִי אֲמַר שְׁקַר וּנ"ל דְרַב יוֹסֵף הִכְרִיעַ מְדַמְיוֹן הַמַּשְׁנָה דְקַתְנֵי בְּאִין מְצָנִיעֵין כְּמוֹהוּ אִפִּי' חֵיב הַמְצָנִיעַ אֲלִמָּא אַע"ג דְלכ"ע לִיכָא שְׁיַעוּרָא אִפִּי' הַ

פינון דלדידן' איפא שיעור חייב אלמא אזלינן בתר דידיה ה"נ להפך אע"ג דלכ"ע איפא שיעור פינון דלדידן' ליפא שיעור אזלינן בתר דידין' ופטור ואהא מקשה אפיי אדרבא משום דמוכח מהמשנה גופא דלא אזלינן בתר דידין' אלא להחמיר לחייב ולא לקולא תדא מדלא נקט גם להפך דבר שמצניעין פמוהו פטור מי שאינו מצניע פמוהו וגם מוכח מרישא מדנקט מצניעין פמוהו משמע דאזלינן בתר רוב בני אדם אע"פ שאינו חשוב אצלו כמ"ש רש"י לעיל בעמוד שלפני זה בד"ה הא דלא פר"ש ע"ש ודוק אלא פי אתא רבין וכו' עד ואיפכא ר"ל דרב דימי טעה בזה שסבר פינון דר' יוחנן אמר פטור בזה אלמא אזלינן בתר רוב בני אדם ה"ה במלא פי פרה לגמל חייב ור"ל דחייב הכא אלמא אזלינן בתר דידין' ה"ה שם ס"ד דפטור אלא דקשיא אמאי פטור הכא ר"י הא לחומרא אזלינן אף בתר דידין' לכה מפרש דהיינו אם הצניע לדבר הראוי משא"כ הכא הוי אכילה ע"י הדחק ושפיר אזלינן בתר רוב בני אדם דלא ליהוי אכילה ולר"ל אזלינן בתר דידין' אבל לקולא גם ר"ל מודה דלא אזלינן בתר דידין' לכה חייב לכ"ע ובאמת גם רב דימי טעה בזה לדמות כמו רב יוסף פנ"ל ורבין סבר פאפיי וכמ"ש שמוכח פן ודוק: ברש"י בד"ה הואיל וראוין לטמא מושב וכו' עיין בתוס' שהקשו עליו וביותר פרש"י סותרין אהדדי פאן ובפ"ק דסופה עיין בתוס' ודאי לפי פשוטו י"ל דגם רש"י פי' פאן כמו שם דהמקצע מפולן היינו מקל אחד כדמשמע קצת לשון רש"י גם פאן שכתב אם צירף משנים יחד לטלאי פשיעורו לעגן מושב וכו' משמע פשיעור של אחד לכד השנוי לעגן מושב והיינו הך דמקצע אלא שרש"י פא לומר הואיל וטעמא דמושב הוא משום דראוי לטלאי ודאי אף אם צירף מב' יחד טמא שם דאין דרוך להקפיד בטלאי של חמור ודרוך לעשותו אף מב' מינין אלא שהוא דחוק קצת וגם למה ליה לפרש פן ולא כפי' התוס' הואיל ושיעורו שנה אלא נ"ל דפירש"י נכון ומוכרח לשיטתו והוא דא"א לפרש כפי' התוס' תדא ל"ל למימר לעגן מושב הלא בלא"ה שיעורו שנה דאף החמור מטמא פשיעור הקל (וגם ל"ל הא דהמקצע הלא אם יחדו למדרס בכ"מ טמא דלא גרע מפופת שאור): וביותר קשה מאי משני חזי לדוגמא תדא דלא שייך שיעור גבי דוגמא שהוא בכל שנה וגם למה נקט דוגמא דוקא ולא לזרע ואינה וגם הל"ל סתמא חזי להמצניע וביותר קשה טובא הא הכא גם לר"ש קיימינן ור"ש ס"ל דגם המצניע עצמו בעי שיעור השנוי במשנה כמ"ש רש"י לקמן פ' המוציא בהדיא כ"פ אלא דסגי בשיעורא זוטא והכא ליפא שיעורא זוטא ודאי בעי שיעורא רבא ואף אם נאמר דחייב בשיעורא זוטא מאן נימא דשיעורן שנה הלא חזינו ביין ושמן ואינה השנוין במשנה דלר"ש מייירי במצניע אפ"ה כל אחד שיעור בפ"ע אלא ודאי בהא פליגי ר"ש ורבנן שם גבי בגד ושק וכו' לרבנן מצטרף בלא"ה חמור לקל דמיקרי שיעור שנה פינון דגם חמור מצטרף מטמא פשיעור הקל ור"ש אית לי' אף דבמקום א' שיעור שנה אין מצטרף רק אם מצינו פעם אחד דחזי לטמא ע"י צירוף לכה אמר מה טעם הואיל וראוין וכו' וא"כ לדידן' מפולן היינו ודאי ע"י צירוף דא"כ מאי ראי' מיייתי וגם לשון מפולן משמע פן בשלמא לרבנן אף אם נאמר מקל אחד ממילא מצטרף ולמה ליה למימר מפולן יחד לכה פירש"י שם מקל אחד אליבא דרבנן וממילא מצטרף אבל לר"ש ע"כ מפולן היינו יחד וא"כ מקשה פאן שפיר לר"ש אמאי מצטרף ומשני חזי לדוגמא ר"ל דר"ש אזיל לשיטתן' דאף לדוגמא בעינו שיעור ושם ודאי מצטרף דדרוך לצרפן שם מטעם שכ' רש"י והוי כמו גבי מושב ממש אלא שהתוס' אזלי לשיטתייהו

דלעיל בד"ה הא דלא כר"ש שהוכיחו דמצניע ממש לא בעי שיעור אף לר"ש ומתניתן דהמצניע אתי אף כר"ש אמנם לפמ"ש לפירש"י לעיל הוא הנכון ומפניו בדברי רש"י מתפרש גם כן דבריו על נכון ודוק: סליק פירק שביעי.

בעזרת זורה ארסי ורבעי. והוא יאמצני.

לכאר פירק שמיני. פירק שמיני פירק המוציא זין.

בתוס' בד"ה המוציא. חלב פדי גמיעה וכו' עד א"כ יותר מדאי חלוקים עיין במהרש"א מה שהקשה ותירץ אלא שמקצר ולא סיים ונ"ל דבשלמא התם תרנונייהו ס"ל חד טעמא וחד שיעורא במייתבא דעת' אין סברא שיהיו יותר מדאי חלוקים דהיינו שחד יספור בגרוגרת מייתבא דעת' אפילו בפחות וחד יספור בה' גרוגרת שהוא רביעית אבל כל חד ס"ל טעמא אחר ושיעור אחר דרבנן סברי דאזלינן בתר דשכיחי אף שרוב בני אדם לא חשוב בעיניהם אלא פיון דשכיח קצת בני אדם לא חשוב בעיניהם שיעור זה לרפואה הוא חייב ור"ש סבר מי שאינו מצניע לדבר מיוחד שזה ראוי אינו חייב אלא בשיעור גדול החשוב בעיני כל עולם כמ"ש פאן במשנה ולקמן בבביתא גבי דם ודאי ראוי לחלוק אף יותר מדאי והוא מוכרח במשנה גופא דהא מים לרבנן חייב בכל שהוא דהיינו לשוף את קילור כמ"ש התוס' לעיל שהיו כ"ש ועכ"פ הוא פחות מאד מאד מגמיהא וגרוגרת ולר"ש הני רביעית אלא נדאי פדכתיבנא והיכי הני תוס' יכול להוכיח ממשנה ודוק: בא"ד אבל אי סתם חלב הני לשתי' וכו' עד פדאמרי' לעיל המוציא פי פרה לגמל וכו' ועמ"ש לעיל טעם והוכחה נכונה לזה מילתא בטעמא והא דלא כ' לעיל בתירץ ר"י הוכחה זאת דאי הני סתם חלב לגבינה אפילו מפרש לשמות הני שיעורא בגרוגרת דשם א"צ הוכחה דמה"ת לומר איפכא וגם הסברא נותנת פן כמ"ש התוס' לעיל דאחשובי אחשבי ר"ל לחומרא שייך לומר דמהנימפרש דאף שליפא שיעור חשוב בסתם פיון דהוא אחשבי הני לגבי דידי' שיעור חשוב אבל להקל ליפא סברא פיון דאיפא שיעור חשוב לגבי כ"ע ונה פיונו בלשונם לעיל במ"ש אחשבי' וא"צ למ"ש המהרש"א בפירושים וגם אינו במשמע ולא אסיק עדיין ר"י כלל לזה ע"ש ודוק: אבל פאן הני ס"ד איפכא דכאן מיירי בסתמא דהא תנא נקט סתמא המוציא חלב משמע סתם חלב ולא נקט חלב לשתי' משא"כ התם תני החולב המחבץ והמגבן משמע חולב דומיא דאינה לכה הני סברא יותר לומר איפכא לכה הוצרכו להוכיח דל"ל איפכא וע"כ צריכין לדחוק דכאן מיירי במפרש אף דתני סתם ומהאי טעמא גופא ג"כ מתורץ דלא הוצרכו להוכיח לעיל דסתם חלב לשמות דנה גופא הני הוכחה דנקט סתמא ודוק: בא"ד ואור"י דלא דמי דהתם וכו' אין לפרש דהתם עדיין מחוסר טיט דהא אמרינן שם ג"כ אין אדם טורח להוציא גימא אחת לזריעה אלא החלוק היכא שאחר מלאכה זאת שעושה בשבת עדיין אינו נגמר וצריך טירחא אינו חשוב עדיין כמו בגמור אבל הכא תכף שגומר החליבה הוא בעין יש לו לחשוב כמו מוציא חלב בעין ודוק: ברש"י בד"ה ולא נאמרו וכו' עד פדאמרינן בפירקין דל"ל לר"ש וכו' אע"ג דלא אמרינן לעיל דבר זה רק אפשר להצניע וכמ"ש רש"י עצמו שם ע"ש מ"ש תירץ לסתירת דברי רש"י גם זה מתורץ שרש"י פא לתרץ ולפרש שלא תימא מצניע דכאן היינו בעשיר שראוי להצניע לו אבל מצניע ממש לא בעי שיעורא גם לר"ש פדי שלא יפולג אמשנה דשם ורש"י עצמו כתב שם פן אלא

שפינון דע"כ רישא דלא כר"ש פמו שאמרין בפרקין דלעיל וא"כ ע"כ ר"ש פליג אמשנה דהתם למה לנו לאפקי' לר"ש מממשמעותי' ממילא גם בסיפא דשם פליג פמו שמוכיח מרישא לשם בפרקין דלעיל וזה פדאמרין בפרקין וכו' ודוק: בתוס' בד"ה פדי שימזגנו משמע דכוס של ברכה וכו' ר"ל דאל"ה היכא די תמיד ברובע רביעית הא אם לא ימזגנו לא יהא בו רביעית וכוס ברכה צריף תמיד רביעית לדידן' וכן לרבא וגם לשון פדי שימזגנו ולא אמר שאם ימזגנו אלא שימזגנו ודאי אמנם אינו מוכרח לגמרי דיש לדחות כ' רק משמע וגם הביאו מפרק ג' שאכלו שמפרש בהדיא ולמה לנו לדחוק פאן אלא ודאי גם פאן פנונתו כן וק"ל: ואחר שהניחו הנחה זאת כתבו ותימה ולכאורה תימה לתמיחתם למה הוצרכו לאמשוכי נפשם להוכחת אלו פדי להקשות אף כפשוטו קשה דעכ"פ מפורש פאן דרשאי למזוג ואף במשנה שלנו מפורש פדי מזיגת כוס ושם אמר דטעון חי אבל לק"מ דכל עשרה דברים הנאמרים אינם לעכב רק למצנה מן המוכח כמו עיטור ועיטור וכולהו אינן י"ל דאף במזוג שרי והכא אמר שיעור במשנה ורב נחמן אם מברך אמזוג אבל בתר הנחתם שטעון דוקא מזיגה ודאי קשה טובא וק"ל: בתוס' בד"ה ויעמוד על רביעית וכו' עד ועי"ל דדוקא מקדש עיין במהרש"א שהקשה קושיא רבא ונ"ל לתרץ דסברא דמקדש צריף לשותות טפי משום כבוד שבת וי"א ובליל פסח פינו דשותה שתי כוסות סמוך לקידוש לכך די בקידוש ג"כ רביעית פינו דסוף ישטה מלא לוגמיו משניהן כנ"ל לחלק והמקדש אם טעם מייגרי בשאר קידוש דשבת וי"ט וק"ל: בתוס' בד"ה אף אנו נמי תנינא וכו' עד אבל הא דבעינן רובע רביעית וכו' פירושם דחוק דהא עיקר אף אנו קאי ארב נחמן דאמר צריף שיהא בו רובע רביעית וי"ל דעיקר דינא צריף שיהא בו משמע שלא יהא פחות מרובע רביעית וזה שפיר מוכח ממשנה דהא ודאי ליכא שום סברא שימזוג יותר מחד תלת וגם עיקר מילתא דרבא דאמר כל סמרא דלא דרי וכו' משמע דבא להשמיענו שייכול למזוג כן וכן דמי האי מזיגא וכו' שמיביא תוס' משמע שהעולם רגילין למזוג פחות וממתנייתן מוכח שצריף שיהא בו רביעית לאחר מזיגה עכ"פ מוכח שצריף לא פחות מרובע רביעית אלא שלא צריף יותר מוכח ממילתא דרבא ולישנא הא דבעינן רובע רביעית וכו' הוא באמת דחוק דזה שפיר מוכח ממשנה והל"ל הא דלא בעינן יותר וכו' וצ"ל דה"ק הא דבעינן רובע רביעית ולא יותר ודוק: אמנם לולא דבריהם נ"ל לפרש דשפיר אמר אף אנו נמי תנינא אתרנייהו והוא ע"פ ברייתא דערבי פסחים שמיביא התוס' לקמן בד"ה ועוד מים בכד וכולן צריף שיהא בו פדי רביעית והיינו יין חי כמ"ש התוס' אלא שי"ל או לכל אחד רביעית חי או לכל הד' כוסות ויש בהן כוס ברכה וממתנייתן מוכח דלא אמר רביעית לכל אחד דא"כ יהא אחר מזיגה יותר מרביעית ומה"ת יהא יותר משאר משקין א"כ ע"כ רביעית לכל הד' והיינו רובע רביעית לכל א' גם לכוס של ברכה ומוכח נמי שימזגנו ג' חלקי מים דאל"ה לא יהא רביעית ואנו בעינן דומיא דשאר משקין ברביעית כמ"ש רש"י ותוס' וא"כ מדקתני סיפא ושאר כל המשקין ברביעית מוכח תרנייהו והא דאמר רבא לטעמין היינו דלשאר אמוראי דסברי אין דרוך מזיגה בכך א"א לפרש המשנה כך פינו דקתני פדי מזיגת הכוס משמע סתם מזיגה והיינו צריכין לומר דלא הוי דומיא דשאר משקין אלא דרבא לטעמין שפיר מוכח גם מהמשנה דסברא הוא שיהא דומיא דשאר משקין: או י"ל רבא דאמר כל סמרא דלא דרי וכו' הוא לטעמין דהכא דמוכח כן ממתנייתן ודוק: בא"ד בסופו וכדמסיק

וכו' עד מידי דחשיב בעינן לכאורה הוא תמוה דהא מידי דחשיב היינו החשיבות של רביעית ומים לא חשוב דאם נאמר מידי דחשוב שראוי לכוס ברכה א"כ לא הוי דומיא דשאר משקין ומנ"ל דבעינן רביעית לאחר מזיגה דהא מש"ה פליג אב"י דלא בעינן רביעית לאחר מזיגה כמ"ש רש"י ותוס' לאב"י וצ"ל דס"ל להתוס' דאל"ה לא הוי מועיל מידי דחשיב פניו דליתא רביעית השתא דהא אף שאר משקין אם חסר מעט יכול למזוג ואפ"ה לא חייב וגם מים חשוב לענגן הוצאת שבת אלא ודאי משום דראוי לכוס ברכה מהני מידי דחשיב או אפשר דחשיב היינו שראוי להצניע לכוס ברכה וע"כ גם רבא אית ליה הך סברא וא"ת מנ"ל דבעינן רביעית לאחר מזיגה י"ל דרבא הוכיח מדקתני פדי מזיגת הכוס וכיון דכוס גופא לא ידעינן שיעורא דע"כ לא תני לה בשום מקום וא"כ התנא ב'א לפרש שיעור ומסתם קא סתים אלא ע"כ שסמך התנא אסיפא שהוא דמי לשאר משקין אלא שהוציא מן הפלל משום חשיבת הכוס הוא חשיב לחייב עליו אף פדי מזיגת כוס אף שעדיין אינו מזוג וזה ממוקם בדברי רבא שאמר ותני עלה וכו' ואפ"ה אין אנו יודעין אלא וקתני סיפא הוא ג"כ פירוש לרישא ואב"י סבר דע"כ א"א לפרש פן דעדיין לא דמי דמים בכד ומצטרפין והא דנקט כוס סתם אפשר ה"ה ידוע להם או שסמך אברייתא דע"פ שמביאין התוס' לקמן אף שאין זו סברא פניו שמןכרח: ועפ"ז מתפרש סמיכות דברי תוס' בד"ה מים בכד שכ' ואב"י לא פליג וכו' מאי בעו ונא"ה נמשך מקודם אלא פניו שכ' לאב"י אע"ג דלא הוי רביעית וקשה א"כ לא נדע השיעור ומאי שיעור תני תנא הוצאת שבת בכוס ברכה ונא"ה גופא לא ידעינן לכה"כ ואב"י לא פליג וכו' וי"ל דסמך תנא אזה ברייתא רק המזיגה לא ידענא ובשבת נקט שיעורא בחי שפיר ידעינן דהוי רובע רביעית: אמנם רבא דל"ל הך קושיא דמים בכד ודאי מדסתם תנא י"ל דסמך אסיפא מלומר אברייתא דהתם וא"כ שפיר מוכח דבעינן רובע רביעית שיעמוד על רביעית אף דאית לי דחשיבות הוא משום כוס ברכה ודוק: ובזה מתיישב ג"כ על נכון מ"ש רש"י ותוס' דמסתמא יין ג"כ שיעור כשאר משקין שהוא סברא בלתי מוכרחת ומנ"ל למידק אלא ע"כ שהוא מוכרח מדתני סתמא ע"כ סמוך אסיפא ושנה לשאר משקין ודוק: דף עז ע"א בגמ' אמר אב"י שתי תשובות בדבר וכו' הוא תמוה דלמה לא מקשה תכף ארב נחמן ודאי מדברי התוס' בד"ה מים בכד משמע דבאמת מקשה אתרנוייהו פניו שכ' דפליג ארבא מחמת קושיות אלו ודאי גם ארב נחמן פליג ע"ש שכ"כ בין לשיטת רש"י ובין לשיטתם אמנם לפי מה שגבאר בעזה"י שיטת רש"י דלא פליג רק מקשה קשה ונ"ל דלק"מ דארב נחמן לק"מ קושיא ראשונה דתנו ומהמזג די"ל ודאי סדר מזיגה סתם לכל העולם הוא שלישי יין אלא דרב נחמן צריך קאמר שלא יתא פחות וקמ"ל דאף אם מוזג רביע יין עדיין יין מיקרי ושרי לברך עליו אבל סתם מזיגה הוי שלישי ובאמת שיעור שבת הוא שלישי רביעית דקתני סתם פדי מזיגת הכוס משמע דרף מזיגת העולם כמו בנדה דתני סתמא ומפרש דהוי שלישי אבל לרבא דמפרש המשנה ברובע יין ע"כ ס"ל דסתם מזיגה הוי פן קשיא מסתם מזיגה דהתם וכ"ש קושיא שני דמים בכד לק"מ די"ל כמו לאב"י דטעמא לאו משום שיהא רביעית לאחר מזיגה כמו שאר משקין אלא הכי הוי שיעורא בפניו משום דחשיב לכוס ברכה הוא חלוק ונחמיר משאר משקין כמ"ש רש"י ותוס' לאב"י אבל לרבא דאמר מוכח מהמשנה ע"ז הקשה ב' תשובות שלא מוכח אבל ודאי י"ל דלא פליג אעיקר דינא דרב נחמן נ"ל ודאי דלא פליג פניו דלא קשה עליו

קונשיותו אלא ארבא דאמר גם שיעור שבת הוא רובע רביעית נראה לכאורה דפליג
פנין דלדידן' הוי סתם מזיגה שלישי זין מסתמא גם מזיגת סתם פוס של ברכה הוי שלישי
ותנא דהכא נקט סתם מזיגת הפוס אמנם גם זה אינו מוכרח די"ל דמפרש ג"כ מזיגת
הפוס כמה שיכול למזוג הפוס דהיינו רובע וקרב נחמן ושם ג"כ היינו יכולין לפרש פן
בגדה אלא תנא מפרש דקאי אסתם מזיגה ואדרבא מדהוצרה לפרש משמע שי"ל שקאי
גם אמזיגה דרובע זין אלא שאבני מקשה לרבא מנ"ל להוכיח מהמשנה דילמא מיירי גם
משנתינו מסתם מזיגה אבל הדין דין אמת גם לאבני דמה"ל ליפלוג פנין דלא אשכחן
דפליג ארב נחמן וקונשיתו לא קשה ארב נחמן פנ"ל ברור לשיטת רש"י ודוק: ומ"ש
רש"י בד"ה מים בפד ומצטרפין וכו' עד אפי' דכי מזיג לי' לא הוי רביעית היינו שי"ל
פן מהמשנה ולא מוכח ואדרבא נ"ל דאבני מתרץ דברי רב נחמן שלרבא קשה מאי
הוצרה רב נחמן להשמיענו ונראה שרבא אמר פן דרוך קצת קונשיא פדמקשה בעלמא
תנינא ומתרץ אבני שתי תשובות על הוכחה והוצרה רב נחמן להשמיענו אבל הדין דין
אמת לאבני וק"ל: ועפ"ז מתרץ היטב מה שפירש"י לרב יוסף בד"ה בכזית וכו' עד לאו
בר מזיגה מה שהוצרכו התוס' לדחוק וגם הניחו בתימה וכן מה שהקשו אבני אדאבני
שאמר בעצמו לקמן כזית בעי רביעית אלמא בעינו רביעית והיינו שהם אזלי לשיטתם
שאבני פליג דלא בעי רביעית כמ"ש גם רש"י לפי פשוטו וא"כ קשה אבני גופא אהדדי
והוצרכו לדחוק דמ"ש רש"י דקרוש או בר מזיגה היינו שאין ראוי פלל לכוס של ברכה
ארף חי פנין שהוא יבש ולכך מודה דבעי רביעית פשאר משקין וגם הקרוש הי' משקה
מעיקרא וסגי בכזית שהי' בו רביעית מעיקרא וע"ז הקשו גודא רבא פנין שע"כ עכשיו
אין ראוי לשתי' דאל"כ הי' ראוי לכוס ברכה והוי גם שיעורו בפחות מרביעית פכוס
ברכה לאבני וכיון שאין ראוי לשתי' עכשיו מאי בכך שהי' בו מעיקרא שיעור משקה
פנין דעכשיו אינו משקה ואין בו רביעית לכך פירשו דאבני ור"י פליגי ובעו רביעית חי
וי"ל דגם קרוש ראוי למזיגה ולשתי' ולכוס ברכה לכך בעי כזית שהוא רביעית חי
מעיקרא וגם עכשיו ראוי פן ולא דמי לגרוגרת שצמקה זהו תנור דבריהם והנה מלבד
שלפי פירושם ברש"י הפירוש דחוק במ"ש לאו בר מזיגה היינו שאינו ראוי לשתי' ולכוס
ברכה אלא שגם עפ"ז הקשו קונשיא רבא ופירושם גם פן דחוק מאד עיין בדבריהם
בסופו שע"י פירושם אנו צריכים לדחוקים גדולים כמ"ש בעצמם בסוף אמנם ע"פ מה
שכתבתי בשיטת רש"י הוא הנכון לענ"ד דרב יוסף ואבני לא פליגי ארב נחמן ורבא
וכמ"ש לעיל בסמוך וממילא לק"מ אבני אבני והא דבעי התם רביעית שלימה ולא
רובע רביעי' תירץ רש"י דקרוש ג"כ ראוי לשתי' ולכוס של ברכה כמ"ש התוס'
לפירושם עכ"פ פנין שנקרש שוב אינו ראוי למזוג בו מים שהוא רפוי או אפשר זה היין
שדרכו ליקרש גם מעיקרא אינו ראוי למזוג בו מים אלא שא"צ לנה פנין דעכשיו אינו
בר מזיגה בעינו רביעית שלימה מפח הוכחת התוס' גופא מגרוגרת שצמקה לכך בעינו
רביעית שלימה ותו לק"מ ודוק כי הוא ברור לדעתי בשיטת רש"י: ועפ"ז עולין דברי
הרמב"ם פהוגן שפוסק דסייב ברובע רביעית וברקרוש בכזית דהוי רביעית שלימה
משא"כ לשיטת התוס' ודוק: בא"ד בעי רביעית זין חי וא"כ פנין שצריף למזוג פוס של
ברכה כמ"ש התוס' לעיל צריף שלשה רביעית לבה"מ ולקידוש ודחוק: בא"ד היינו משום
שלא נטעה פדרבא וכו' וא"ת גם עכשיו נוכל לטעות דהא אדרבא רבא מוכח פן מהמשנה

נהי לדידהו לא הוי הוכחה עכ"פ לטעות נוכל טפי מדהוי נכלל בשאר משקין וצ"ל ולדחוק כמ"ש למעלה בפ"י דברי התוס' בתחילתם דסמיה אברייתא דע"פ דצריה רביעית חי ואינהו סברי דליכא מזיגה על חד תלת וא"כ תו ל"ל רביעית לכולם דפחות מרביעית ליכא שום ה"א לאחר מזיגה לפירושים דהשתא וע"כ רביעית לכל א' או שהתנא ידע פ"י הברייתא רביעית לכל א' וסמיה אשם ודוק: בא"ד לא מחייב ברביעית ר"ל אפי' חי שהוא מזוג ג' רביעית לא חייב וצ"ע פמה הוא שיעורו ואמאי לא נקטה וצ"ל בדחוק דהוי שיעורו כמו מזוג דאינהו ג' רביעית ודוק וביותר דחוק לפירושים ביין פשר חי ומזוג שנה לענין שבת דנדאי אף רביעית מזוג שאין ראוי לבה"מ דליכא שיעורא לפירושים אעפ"כ חייב ביין דמזוג וראוי לשתני למה יגרע משאר משקין ויותר תמוה ביין פסול זהא מזוג חמור מחי דמזוג חייב עליו ודאי פשאר משקין פינו דלא בעי תיקון וחי בעי יותר וצ"ע: עיין במהרש"א ומהר"מ שהקשה בא"ד שכ' שלא נטעה בדרבא דהמ"ל כמ"ש לקמן דתני לאשמעינן דאי מיפסל לא חייב וע"ש שתיירן לחדד תלמידים אבל לא באמת פאשר ישפוט עיני המעיין אמנם לק"מ דאיך יעלה על לבנו ששונה שיעור דין פשר שהוא פולו מיותר כדי שידע שיינו פסול אין שיעורו פו ועדיין לא ידענו שיעורו ותני תור להשמיענו ועדיין לא שמענו הל"ל יין המוציא יין פסול שיעורו בכך בלא"ה אין סוגיא להשמיענו מילתא דל"צ לגופא משום ד"א מכ"ש שגם הד"א אין משמיענו פולו אבל בתר הכי מתרצין שפיר פינו דכבר הוצרך להשמיענו עיקר דינא שיעורו דין תני לה בהך לישנא דמזיגת הכוס שלא נפוק מיני' מלשונו טעותא אי הוי תני בלשון יין ברביעית ה"א אף יין פסול והי' נפיק מיניה חורבה מלשונו ושנה הדין בדיקדוק ודוק: בא"ד והא דלא תני בהדא וכו' עיין במהרש"א ומהר"מ שהקשו למה לא תירצו אגב אורחא קמ"ל שיעור כוס ברכה ושותא דידהו לא ידענא בשלמא לרבא למד מפאן שיעור כוס ברכה ביין חי דומיא דסיפא דשאר משקין פשימגנו שפיר מתרצין לעיל אבל לאפיי לא מוכח פלל מפאן שיעור כוס ברכה דהא לא הוי דומיא דשאר משקין דהא יין פסול צריה יותר באמת וכן יין מזוג הוי שיעור כוס ברכה בג' רביעית ובשבת חייב ברביעית ואדרבא צ"ל דפשיטא לי' ממקום אחר שיעור כוס ברכה מדתלי בו שיעור שבת כמ"ש למעלה דא"ל דלענין יין חי שפיר נפיק מסיפא דלא שייך מים בפד שהקשה ארבא ז"א חדא דלא הוי משקה יין חי כמ"ש התוס' ועוד דילמא משום חשיבות כוס ברכה לא בעי פשאר משקין דהא אפיי ודאי אית לי' הך סברא דחשיב כוס ברכה כמ"ש רש"י ותוס' לעיל וכן פאן בסוף ודוק: ע"ב בגמ' לימא פתנאי שמן כדי לסוף וכו' עד לא דכ"ע וכו' עד וליתא לדר' ינאי וכו' הוא תמוה מאד כמ"ש מהר"מ ולכאורה הייתי רוצה לפרש כמ"ש מהר"מ שפן מצינו כ"פ סוגיא דש"ס אמנם לא שייך מאי הוי עלה פינו דזה התיירן הוא רק לפי ה"א אם לא הי' ר' ינאי משמיענו אבל פינו שפבר משמיענו ר' ינאי דרשב"א סובר פן וליכא מאן דפליג על ר' ינאי מאי שייך מאי הוי עלה פינו דליכא פלוגתא ול"ל אם הלכה פרשב"א ור' ינאי או כר' נתן דפליג מזה לא תירצן פלום אלא ודאי סומך על הכרעת ר' ינאי א"כ פלאו הך ברייתא הוי ידע זה וגם בתר דמיייתי הברייתא נשאר הקושיא אר' ינאי לימא הלכה פרשב"א לכן נ"ל לפרש פל הסוגיא ויתורצן ג"כ קצת ק' התוס' לעיל בד"ה דרשב"א סבר שהוא תמוה ומירוצם דחוק והוא דמתחילה שאמר ר' ינאי אבר קטן של קטן הי' ס"ד שפא לפרש המשנה שפוברת פן

וא"כ מנ"ל וצריך לומר דדייק מלשון המשנה דנקט קטן סתם משמע דקאי אפרנונייהו
וא"כ שפיר מקשה מברייתא דכיון דסתם קטן משמע כר' ינאי למה נקט וקטן ב"י אלא
ע"כ דתרי מילי גינהו ומשני דגם זה הלשון משמע פן אלא שר' ינאי לאו מלשון משנה
דייק רק שסובר פן לדינא מפרש המשנה פן וא"כ טפי יש לפרש היכי דתנא וקטן
שמפרש קטן דרישא מן היכא דנקט סתם קטן ור' ינאי מפרש פן פיון שסובר פן ואהא
מקשה לימא כתנאי והוא שכל הפוסקים ראשונים דאדיחווי לא סמכינן דהיינו היכא
שמקשה הגמ' מסתם משנה וברייתא ומדחה בשנינוי דחוקי אין הלכה פן וא"כ ה"נ עכ"פ
חד מינייהו אין הלשון משמע כר' ינאי או המשנה או ברייתא והשתא בטר דמשני שוב
לשון המשנה מורה דלא כר' ינאי כמ"ש התוס' בד"ה דרשב"א וא"כ ודאי דלית הילכתא
כר' ינאי פיון דסתם משנה וברייתא אין מורה פן ע"כ אמר לימא כתנאי וכיון דמצינו
תנא דסובר פן וגם לפי"ז ודאי גם הברייתא סוברת פן ור' ינאי מקריע פחד וגם המשנה
יש לפרש פן כמ"ש ר' ינאי והוי הלכה פן ומשני דיש לדחות לומר דאין הלכה כר' ינאי
ממשנה וברייתא שהוי דלא פנותי שאין הלשון מורה פן וא"ת במאי פליגי בהא קמפילגי
וא"כ ליתא לר' ינאי אם נפרש פן וא"ש לשון וליתא היינו ושפיר בעי מאי הוי עלה פיון
דסתם משנה מורה דלא כר' ינאי שהרי תנא פלישנא דר"נ וי"ל דלא פליגי פלל בזה
וסתם ברייתא משמע דפליגי בזה שהתירוץ ג"כ אינו אלא דיהוי האיך נפסק הלכה ומייתי
ראי' דזה לא הוי רק דיהוי דבאמת פליגי בזה ור' ינאי מקריע וגם המשנה יש לפרש פן
נהלכה פן כר' ינאי ודאי וא"ש גם פסק הרמב"ם שפוסק כר' ינאי ודוק: דף עח ע"א
ברש"י בד"ה רפואתו לא שכיחא וכו' עד וחסין על היין וכו' עד ומיהו לא שכיחא שהרי
אף המים ראוי לכה וכו' לכאורה הכא נמי צ"ל שחסין על החלב שראוי לשתי' ועכ"פ
דמיו יקרים ממים כמ"ש רש"י ביין דמש"ה רפואתו לא שכיחא הואיל ודמיו של יין
יקרים ממים ויכול לעשותו במים וסמיה רש"י אלעיל וכן משמע לעיל שכ' איכא דעביד
בחלב אשה ואיכא דעביד ממים ולא חשיב חלב סתם אלא ודאי שעליו נמי חסים שראוי
לשתי' ויקרי' משא"כ בחלב אשה שאין ראוי אלא לכה אבל תימה גדולה דלפי פירש"י
דמש"ה רפואתו לא שכיח הואיל וחסין עליו א"כ מאי מקשה הא פיון שעל המים ודאי
אין חסין הוי שכיח ולפי פשוטו הנה נראה לדחוק פיון דשתית המים שכיח הרבה הוי
רפואתו לא שכיחא נגדו אף שאין חסין משא"כ ביין שגם שתייתו לא שכיח טובא כמ"ש
רש"י כאן שאין אדם שותה יין לכל צמאיו אי לא הוי חס מלעשות בו רפואה הוי גם
רפואתו שכיח כשתיתו לכה הוצרך רש"י לפרש שחסין עליו ודוק אבל המעיין היטב
יראה דשכיחא ושכיחא או לא שכיחא אין תלוי פלל בזה נגד זה אלא אם השיעור קטן
הוא רק שכיחא אף דהך דשיעור גדול שכיח מאד יותר משערין לחומרא פיון דזה נמי
שכיח הוי מצניעין גם שיעור קטן כזה מה לי אם שיעור הגדול שכיח יותר וכן משמע
הלשון ועיקר הדין דשכיח ושכיח המשמענו זה תדע אטו מי שכיח רפואת כתיב של
דבש בשנה לאכילתו הלא לאו כל אדם יש לו גמל ולא כל גמל יש לו כתיב ונאכילתו
ראוי לכל אדם וכן דם לברקית ויארוד ואינה ועוד מאי בעי רש"י בזה לפרש ביין שלא
שכיח משום שחסין ולפי"ז צריכין לדחוק גבי מים ולא פלי כפשוטו פיון שייכול לעשות
הרפואה גם בד"א הוי לא שכיח וא"ש גבי מים כפשוטו: אמנם נלע"ד שהוצרך רש"י
לפרש פן דהא אביי הניח הנחות אלו מתחילתו כדי להקשות קושיתו גבי מים כדמשמע

לישנא מפדי שהוא התחלת הקנשיא וא"כ קשה למה הניח הנחה אחרת דשכיחא ושכיחא להביא ראי' עליו מאי זה שינה באמצע קנשייתו וגם הנחה דלעיל ביין שאמר טעמא דשכיח וכלא שכיחא ולפי פירש"י הוא תמוה יותר ביין דחסין ולא עבדי פלל לא שינה דלא שכיח ואף בלא פירש"י קשה שהוא למותר והל"ל מ"ש יין דאזלינן בתר שתייתו ומ"ש מים דאזלינן בתר רפואתו ביין ששניהם ראוי לשווף בהם את הקילור לכך פירש"י דמיין לחוד אין ראי' דשם לא שכיח פלל משום די"ל דחסין עליו שהוא יקר משא"כ במים לכך הוצרך להניח הקדמה משכיח ושכיח דדבש והוא דנדאי התנא אין מחשב הפל דאיכא טובא בברייתא וגם אטו כי רוכלא ליחשב וליזול אלא תנא הפלל א' מפל דבר ללמוד מהם פיוצא בו והוא דתנא יין וכלב ללמוד לכל מידי דשכיח ולא שכיח ותנא דבש ללמוד לכל מידי דשכיח ושכיח אלמא דנאקא דומיא דדבש דרפואתו א"א לעשות בדבר אחר אף דשתייתו שכיח יותר ביין דרפואתו ג"כ שכיח הני שכיח ושכיח אבל מידי דגם רפואתו אפשר לעשות בד"א הני שכיח ולא שכיח וא"כ גם טעמא דיין לאו משום דחסין עליו אלא משום דאפשר לעשותו במים וכלב ואפשר דמש"ה תני גם חלב ויין תני משום מזיגת הכוס וא"כ שפיר מקשה ממים ביין דע"כ טעמא דיין הוא כמו חלב ודוק: ובזה מתורץ מאי שקשה מאי מקשים תוס' לעיל אמאי תני יין בפ"ע הא איצטרך לאשמועין הך דינא דשכיח ולא שכיח דה"א דגם ביין משערין לשווף את הקילור אלא כדפירש"י דמיין לא מוכח מידי דשם בלא"ה י"ל דחסין אלא מדבש וכלב מוכח ק"ו איין ודוק: בגמ' אמר אביי הב"ע בתלמיד שאמר לו רבו וכו' ועיין בפירש"י בד"ה דבר שאינו חשוב וכו' והוא תימה גדולה דא"כ עיקר התירץ אקנשיא חסר מן הספר שעיקר תירוצו הוא בד"א במוציא לבד אבל מצניע ג"כ וזה לא אמר פלום ועיקר תלמיד שאמר לו רבו א"צ לתירץ פלל אלא הוא בפ"ע לבאר דין אליבא דרשב"א ואין זה אלא תמה וגם הלשון הב"ע משמע שהוא תירץ אקנשיא ובלא"ה אין זה סוגיא ונ"ל לדחוק דגם הקנשיא תמוה דאע"ג דתני סתם מצניע ודאי קאי אמוציא לר"ה דכל הברייתא תני סתם דם וכל מיני משקין וכו' וע"כ קאי אמוציא וכן לעיל במשנה תני אינו חייב אלא המצניע ונדאי קאי אהוציא דאל"ה למה חייב או בשהכניס להצניע גם הכא פן אלא ע"כ מסיפא לק"מ אלא מרישא דתני בד"א במוציא והלשון בד"א משמע שסיפא לא מיירי בהכי וז"א דע"כ גם מצניע הוציא והכי הל"ל בד"א כשלא הצניע אבל לא לשון מוציא וכיין שקנשייתו פן א"כ מאי משני לפי פשוטו לפירש"י בד"א במוציא לבד אעפ"כ לא שינה הלשון בד"א במוציא כמ"ש אלא ע"כ צריך לשנוי בתלמיד שאמר לו רבו וכו' וא"כ שפיר שינה הלשון בד"א במוציא כמו פל בד"א שבש"ס שסיפא לא מיירי בהכי וה"נ הסיפא אבל מצניע מיירי שלא הוציא הוא אלא אחר ומ"ש רש"י וה"ה דמצי לאוקמי ר"ל דהברייתא גופא הל"ל בד"א בלא הוצנע ולאשמועין דין זה במצניע עצמו אלא ע"כ שרשב"א אמרו לכך תני פן ומ"ש רש"י אוקמא אביי ר"ל מוכיח מהברייתא פן ובזה מתורץ גם קנשיית התו' בד"ה אטי מה שהקשו דילמא רשב"ג אמרה שמהה הלשון גופא מוכח שרשב"א אמרה כמ"ש ודוק: אמנם לולא דבריהם הי' נ"ל לפרש הקנשיא ותירץ שרבגמ' באופן יותר נאות והוא שקנשיית גמ' יהא עצומה מאד דהא ודאי אם עכשיו מוציא דבר הצריך לו זה שם ודאי יותר חשוב לחייב מהמצניע וחזר והוציא פמפורש בריש המצניע ע"ש וא"כ קשה קנשיא תמורה לר"ש היכי משכחת מוציא בלא מצניע דניכעי שיעורא רבה לר"ש כמו

שְׁאָמַר ר"ש פֶּאן וּבְמִשְׁנֵה דָאָם א"צ לְזֵה שְׁם אַף בְּשִׁיעוּרָא רַבָּה אִין חֵיב לְדִידִי דְהוּי לִי מְלָאכָה שֶׁא"צ לְגוּפָא כְּמוֹ שְׁאָמַר לְקַמֵּן דְּף צַד ע"ב דְּלֶר"ש אִינוּ חֵיב אֲלָא בְּמוֹצֵי אַת הַמֵּר לְחַפְזָא בּוּ וְכוּ' ע"ש וְאִם צָרִיךְ לְזֵה שְׁם בְּמִקּוּם שְׁהוּצִיאוּ הוּי יוֹתֵר חָשׁוּב מִמְצַנִּיעַ וּא"ל שְׁצָרִיךְ לְזֵה שְׁם רַק בְּשִׁיעוּר יוֹתֵר וּמוֹצֵי מְעַט מְעַט נ"ל דְּזֵה ג"כ הוּי מְלָאכָה שְׁאָצ"ל כִּינּוּן שֶׁא"צ לוֹ אֲלָא בְּצִירוּף ד"א וְזֵה י"ל כְּוִנַּת הַמְקַשָּׁה שְׁהַקְשָׁה אֶר"ש דְּסִיפָא אִטּוּ מְצַנִּיעַ לֹא הוּי מוֹצֵי הָא ע"כ גַּם מוֹצֵי א"א לְדִידִי בְּלֹא מְצַנִּיעַ וְא"כ מְצַנִּיעַ וּמוֹצֵי הַפֶּל אֶחָד וְלֹא מְשַׁכַּחַת אֲלָא בְּתַלְמִיד שְׁאָמַר לוֹ רַבּוֹ וְדוּק: בַּגְמ' אָמַר מֵר וּמוֹדִים חֻכְמִים וְכוּ' עַד שׁוֹפְכִין לְמֵאֵי חֲזִי וְכוּ' הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְתִירוּצָא דְחֻוּק דְקוֹשְׁתוֹ דְּוּמְיָא דְדָם וְגַם אָדָם גּוּפָא קָשָׁה לְמֵאֵי חֲזִי ע"כ לְשִׁתִּית נִכְרִי וְאֶדְרַבָּא שׁוֹפְכִין דְּוּמְיָא דְדָם דְּחֲזִי לְשִׁתִּית פְּלֵב עכ"פ אוֹ לְרַחֲצָה וְנִלְע"ד לְתַרְץ בְּטוֹב טַעַם דְּוּדָאֵי אֲמִשְׁנָה לִק"מ דִּי"ל דְּרֵאוּי לְשִׁתִּית פְּלֵב אוֹ לְרַחֲצָה אֲלָא דְהָכָא מְקַשָּׁה דְקָשָׁה מֵאֵי מוֹדִים חֻכְמִים לֶר"ש הָא חֻכְמִים וְר"ש לֹא פְּלִיגֵי אֲלָא הֵיכָא דְחֲזִי גַם לְשִׁיעוּרָא זוּטָא דְשָׁכִיחַ דְּחֵיב לְחֻכְמִים בְּשִׁיעוּרָא זוּטָא וְר"ש בְּעֵי שִׁיעוּרָא רַבָּא אִם לֹא הִצְנִיעַ אֲבָל בְּמִידֵי דְלֹא חֲזִי בְּשִׁיעוּרָא זוּטָא וְדָאֵי גַם לְחֻכְמִים בְּעֵי שִׁיעוּרָא רַבָּא וְא"כ מְקַשָּׁה שׁוֹפְכִין לְמֵאֵי חֲזִי בְּשִׁיעוּרָא זוּטָא דְקָאֲמַרְתָּ דְחֻכְמִים מוֹדִים בִּי דְלֹא חֵיב אֲלָא בְּשִׁיעוּרָא רַבָּא וּמִשְׁנֵי חֲזִי לְגַבֵּל אֶת הַטֵּיט וְאִז אַף שִׁיעוּרָא זוּטָא חֲזִי דְהֵינּוּ לְגַבֵּל פִּי כּוֹר וְקַמ"ל דְּאֶפ"ה מוֹדִים דְלֹא חֵשִׁיב כְּמוֹ שְׁמַסִּיק שְׁאִין אָדָם טוֹרַח וְכוּ' וְדוּק כִּי הוּא אֲמַתִּי לַעֲנ"ד: ע"ב בְּרִש"י בַד"ה רַבָּב שׁוֹמֵן אוֹ שְׁמֵן וְעֵינִין בַּתּוֹס' בַד"ה רַבָּב מַה שְׁהַקְשׁוּ עַל רִש"י מִמִּשְׁנֵהוּ וְהוּא תְּמוּהָ וְעֵינִין בַּתּוֹס' בַד"ה תַּחַת אֶסְפוּגִין שְׁלֹאח"ז שֶׁכ' וְאֶע"ג דַּבֶּפ' כ"ש וְכוּ' וְהוּא תְּמוּהָ הָא חֲזִי לְנִכְרִי וּמִשׁוּם זֶה נִמְי חָשׁוּב כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּרִישׁ פְּרָקִין גְּבִי יִין וְנ"ל לְתַרְץ דְּבַרִּי רִש"י לְשִׁיטְתוֹ וּלְפָרֵשׁ גַּם דְּבַרִּי הַתּוֹס' וְיִהְיֶה שְׁנִיָּהֶם יַחְדָּיו תְּמִים לְדָבָר א' שְׁנִיָּהֶם לְדָבָר א' מ"ש בְּשִׁנֵּי דְבָרוֹת אֵלּוּ וְהוּא בְּהַקְדִּים לְתַרְץ דְּבַרִּי רִש"י מְקוֹשְׁתֵי תוֹס' מ"ש מִמִּשְׁנֵהוּ וְהוּא דִּי"ל בְּוּדָאֵי שְׁמֵן הֶרְאוּי לְאַכִּילָה אַף שְׁוּדָאֵי רֵאוּי גַם לְסִיכָה מְשַׁעְרִין בְּאַכִּילָה שְׁהוּא יוֹתֵר חָשׁוּב וִי"ל שִׁיעוּרָא הֶאֱכִילָה לְתַת תַּחַת אֶסְפוּגִין הוּא יוֹתֵר קָטָן מְסִיכַת אֲבָר קָטָן וְאֶף אִם נֹאֲמַר שְׁהוּא גְדוֹל מִמֶּנּוּ אִין קוֹשְׁיָא כִּינּוּן שְׁרֵאוּי לְאַכִּילָה לֹא סָכִין בּוּ וּבְעֵי שִׁיעוּרָא גְדוֹל כְּמוֹ קִלְף וְאִינְדָּה וְגַם יִין שְׁאִין מְשַׁעְרִין בְּקִילוֹר עֵינִין לְעֵיל אֲלָא שֶׁא"צ לְזֵה שִׁי"ל שְׁהוּא קָטָן מִמֶּנּוּ וּמִתְנִיתוֹ י"ל דְּמִיָּרִי בְּשְׁמֵן שְׁאִין רֵאוּי לְאַכִּילָה רַק לְסִיכָה פְּגוֹן שְׁהוּא בְּכִלֵי מְאוּס כְּדָאֲמַרִּינוּ בְּעֵלְמָא הוּא שְׁהוּא שְׁמֵן אֲסוּר לְאַכִּילָה לְכַף מְשַׁעְרִין בְּסִיכָה וּלִפ"ז דְּבַרִּי הַתּוֹס' קָשִׁים מֵאֵי הַקְשׁוּ עַל רִש"י אֲלָא שִׁי"ל שְׁשַׁפִּיר הַקְשׁוּ וִידוּקְדָק דְּבַרִּי הַתּוֹס' מֵאֵי שְׁהִבִּיאוּ שׁוֹמֵן בְּדְבָרֵיהֶם שְׁהוּא לְמוֹתֵר כִּינּוּן שְׁלֹא הַקְשׁוּ אֲלָא אֲשַׁמֵּן אֲלָא שְׁבָאוּ לְשַׁלּוֹל זֶה הַתִּירוּץ שְׁכַתְבִּיתִי וְהוּא שְׁכִינּוּן שְׁאֵי־סְפוּגִין יְכוּל לְעַשׂוֹת גַּם בְּשׁוֹמֵן וְסִיכָה אִין עוֹשִׂין רַק בְּשְׁמֵן א"כ הוּי שְׁכִיחָא וְלֹא שְׁכִיחָא וְהוּי לִיה לְשַׁעַר גַּם כָּאן אַף שְׁרֵאוּי לְשִׁנִּיָּהֶם בְּשִׁיעוּרָא סִיכָה דְּמִתְנִיתוֹ כְּמוֹ שְׁאָמַר הַגְּמָרָא הֵךְ סְבָרָא לְעֵיל גְּבִי יִין וּמִיָּם לְשִׁיפַת קִילוֹר וְדוּק: אֲלָא מִשׁוּם הָא לֹא אֶרְיָא לְהַקְשׁוֹת עַל רִש"י דְּכִינּוּן דְּאֲסוּר לְטוּחַ בְּשׁוֹמֵן לְיִשְׂרָאֵל אֲלָא לְנִכְרִי וְאֶף דְּאֲמַרִּינוּ כְּעֵין תּוֹרָא שְׁרִי הָא פִּירִש"י שְׁם כְּעֵין שֶׁל שׁוֹר דְּוּקָא שְׁהוּא דְּבַר מוּעָט וְאִי־סְפוּגִין כְּסֵלַע הוּא יוֹתֵר גְדוֹל וְא"כ לֹא שְׁכִיחַת לְעַשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹמֵן רַק בְּשְׁמֵן וְהוּי שְׁכִיחָא וּשְׁכִיחַת לְכַף מְשַׁעְרִין בְּאַכִּילָה כַּמ"ש לְעֵיל גְּבִי מִיָּם וְהָא דְּמְשַׁעְרִין גַּם בְּשׁוֹמֵן כֵּן מִשׁוּם דְּאִין רֵאוּי לְסִיכָה רַק לְאַכִּילָה וּמְשַׁעְרִין אַף דְּחֲזִי לְנִכְרִי וְדוּק כִּי מִתּוֹרְץ הֵיטֵב דְּבַרִּי רִש"י

לְשִׁיטתוֹ וְתוֹסֹס בָּאוּ לְחֹזֵק קוֹשְׁיָתָם אַרְשֵׁי וְלִשְׁלֹל זֶה הִתִּי שְׁאִינוֹ כ' אַח"כ אַע"ג דבפ' כ"ש וכו' וְאַף דְּחֻזֵי לְנִכְרֵי תֵּאֵמֵר דְּהוּי שְׂכִיחַ וְשְׂכִיחַ בְּשִׁמְן דְּלֵא שְׂכִיחַ בְּשִׁמְן ע"ז כ' הָא אָמַר הֵתָם כְּעֵין תּוֹרָא שְׂרֵי וְתוֹסֹס בֵּינָן שְׂפִתְבוּ פִּן פֶּאן גַּבֵּי אִי־סְפּוּגִין ע"כ מְפָרְשִׁין כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים וְקו"ל הֵכִי דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשֶׂה רַק הֵיכָר אוֹ לְסַעוּדָה אַחַת אָף לְשִׁתִּים וְא"כ מַכ"ש לְאִי־סְפּוּגִין וְדַאי שְׂרֵי וְא"כ הוּי גַּבֵּי שְׁמֵן שְׂכִיחַ וְלֵא שְׂכִיחַ וְהַל"ל לְשַׁעַר בְּסִיכָה וְנִתְחַזֵּק קוֹשְׁיָתָם אָמְנָם רַש"י אֲזִיל לְשִׁיטתוֹ וְלֵק"מ עָלָיו כַּמ"ש לְעֵיל וְדוּק הֵיטֵב: בְּתוֹסֹס בַּד"ה וְהַמּוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין אִי־צִטְרִיף לְאִשְׁמוּעֵינָן וְכו' לְכַאוּרָה דְּבַרֵּי הַתּוֹסֹס תְּמוּהִין דְּלָמָּה לְהוּ לְדַחֲוֹק וְהָא לְכַאוּרָה אֲתִיָּא מִתְנִיתָן כַּר' יְהוּדָא דְאַפִּי לְאַחַר שְׁהֲרָאָהוּ לְמוֹכְסֵי חֵיב דְּהָא קִתְּנֵי סְתָמָא חֵיב וּמִטַּעַם זֶה כ' הַמ"מ שִׁמְש"ה פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם כַּר' יְהוּדָה בַּפ' י"ח מַה' שְׁבֵת מִשׁוּם דְּסִתְּמָה מִתְנִיתָן אֲתִיָּא פְּנוּתֵי ע"ש וְא"כ טוֹבָא אֲתִי מִתְנִי לְאִשְׁמוּעֵינָן לְאַפּוֹקֵי מִרְבָּנָן אָמְנָם כַּד מְעִינָתָ בִּי נִרְאָה שְׁאִין זֹו סְבָרָא שְׁיִפְסוֹק הֶרְמֵב"ם פְּיַחֲדִי נֶגֶד רַבִּים פִּינּוּ שְׁאִין הַמְּשַׁנָּה מוֹכְרָח לְפָרֵשׁ כֵּן דִּי"ל שְׁמִינֵי קוֹדֵם שְׁהֲרָאָהוּ דוּמִיָּא דְּנִייר שְׁעִידִין צִרִיף לוֹ וּבִיּוֹתֵר הוּא מוֹפְרָף מְגוּפִי שִׁא"א לְפָרֵשׁ דְּבַרֵּי הֶרְמֵב"ם כֵּן שְׁהֲרֵי פֶתֵב הַטַּעַם מְפִי שְׁרָאוֹי לוֹ לְעוֹלָם מִשְׁמַע אָף לְאַחַר שְׁבָא לְבִיתוֹ וְאִם נֶאֱמַר שְׁפֶסֶק כַּר"י פְּדַבְרֵי ה"ה ע"כ צ"ל שְׁפֶסֶק בְּטַעַם רַב אִשֵּׁי דְּכוּלְהוּ טַעְמֵי אִם בָּא לְבִיתוֹ כְּבָר א"צ לוֹ וְאִינוּ חֵיב עָלָיו חוּץ מִטַּעַם רַב אִשֵּׁי וְגַם הוּא נִרְאָה מְסַקְנָא בְּגַמ' אֲלִיבָא דַּר"י וְא"כ קֶשֶׁה דְּבַרֵּי הֶרְמֵב"ם אֲהַדְדֵי לָמָּה תְּכַף אַח"כ פּוֹסֵק בְּשִׁט"ח פְּרוּעַ דְּלֵא כַּר"י דָּאִם אִין בּוּ פְּדֵי לְצוּר הוּא פְּטוּר וְלִרְב אִשֵּׁי אֲלִיבָא דַּר"י גַּם שְׁם חֵיב מֵהָאֵי טַעְמָא גּוּפָא כַּמ"ש רַב אִשֵּׁי בְּגַמ' בְּמַסְקְנָא וְאִין טַעַם לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם וְאִי מִשׁוּם סִתְּמָה מְשַׁנָּה הֵתָם פְּרַבְּנָן דְּתַנִּי נִייר מְחוּק פְּדֵי לְצוּר אָף בְּשִׁטְר פְּרוּעַ דְּסִתְּמָה קִתְּנֵי א"כ קֶשֶׁה מְשַׁנָּה גּוּפָא אֲהַדְדֵי אֲלִיבָא דְּרַב אִשֵּׁי אֲלֵא וְדַאי דְּמִתְנִיתָן נֶקֶט בְּתַרְנוּיָהוּ פְּרַבְּנָן קֶשֶׁה אַרְמֵב"ם וְגַם לְשׁוֹן הַמְּשַׁנָּה דְּנֶקֶט סִתְּמָה קֶשֶׁר מוֹכְסִין הוּא דְּחוּק וְגַם נ"ל לְשׁוֹן הֶרְמֵב"ם שְׂכ' שְׁרָאוֹי לוֹ לְעוֹלָם אִין נִרְאָה לְפָרֵשׁוֹ פְּדַבְרֵי הֶרַב הַמְּגִיד וְכַרְב אִשֵּׁי שְׁהֲרֵי לֵא כ' טַעַם לָמָּה רָאוֹי לוֹ: לְכֵן נִלְע"ד לְפָרֵשׁ הַפֶּל וּמִמִּילָא יִתְפָּרֵשׁ גַּם דְּבַרֵּי הַתּוֹ וְהֶרְמֵב"ם וְהוּא אַחַר שְׁנִדְקִדֵּק לְרַבְּנָן לָמָּה נִייר חֲלוּק פְּדֵי לְכַתּוּב קֶשֶׁר מוֹכְסִין חֵיב אַע"ג שְׁוֹדַאי לֵא פֶל אָדָם יְכוּל לְכַתּוּב לְעַצְמוֹ קֶשֶׁר מוֹכְסִין אֲלֵא וְדַאי שְׁרָאוֹי לְכָל א' לִיתְנֹו לְמוֹכְסִין שְׁיִכְתְּבוּ עָלָיו לוֹ קֶשֶׁר א"כ מַכ"ש כְּשִׁפְכָר פְּתוּב עָלָיו קֶשֶׁר שְׁרָאוֹי לִיתְנֹו לְמוֹכְסִין לִיתְנֹו לְכָל אָדָם וְצ"ל שְׁזָה שְׁכָבֵר נִיתָן אִינוּ רָאוֹי שׁוּב פְּלוּם דְּמִשׁוּם זִיוָף שְׁיִתְנֹו לְאַחַר אוֹ לְעַצְמוֹ פַּעַם אַחַר נִכְתָּב עָלָיו הַיּוֹם וְהָאִישׁ וְא"כ שׁוּב אִין רָאוֹי וּבְהֵכִי מִיִּירֵי הֶבְרֵיָתָא פְּלוּגְתָא דַּר"י וְרַבְּנָן אֲבָל מְשַׁנְתִּינוּ ע"כ לֵא מִיִּירֵי בְּהֵכִי דְּהָא תְּנֵי פְּדֵי לְכַתּוּב קֶשֶׁר מוֹכְסִין דְּהֵינּוּ ב' אוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת הַמִּינְחָדוֹת לְכָל קֶשֶׁרֵי מוֹכְסִין וּבְזָה קֶשֶׁר מוֹכְסִין תְּנֵי דְּחֵיב הַמּוֹצִיא אוֹ כ' ע"כ אִין בּוּ שׁוּם יוֹם וְלֵא שְׁם אִישׁ וְאִי מִשׁוּם זִיוָף ע"כ מוֹתֵר לוֹ סִימָן דְּבַרִּים ג"כ אוֹ שְׁאָר דְּבַר שְׁלֵא יוּכַל לְזַיְיף וְא"כ וְדַאי יוֹתֵר רָאוֹי קֶשֶׁר מוֹכְסִין שְׁהוּא כְּבָר פְּתוּב אָף אַחַר שְׁהֲרָאָהוּ לְמוֹכְסֵי רָאוֹי הוּא לִיתְנֹו לְמוֹכְסֵי פַּעַם אַחַר יוֹתֵר מִנִּייר פְּדֵי לְכַתּוּב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין וְלִכְּפֵי תְּנֵי סִתְּמָה חֵיב אִפִּי לְרַבְּנָן וְאִי מִשׁוּם מְשַׁנָּה יִתְרֵה קַמ"ל כַּמ"ש הַתּוֹסֹס וּבְהֵכִי מִיִּירֵי נְמִי הֶרְמֵב"ם שְׂכ' כְּלָשׁוֹן הַמְּשַׁנָּה וּמְפָרֵשׁ יוֹתֵר שְׁאוּמֵר קוֹדֵם נִייר פְּדֵי לְכַתּוּב קֶשֶׁר מוֹכְסִין שְׁהוּא ב' אוֹתִיּוֹת וְאֵהָא אָמַר הַמּוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין מִשְׁמַע קֶשֶׁר זֶה שֶׁל ב' אוֹתִיּוֹת לְבַד לְכָף חֵיב תְּמִיד וְלְכָף כ' סְתָמָא שְׁרָאוֹי לְעוֹלָם וְלֵא כ' לָמָּה רָאוֹי שְׁסַמָּף אֲנִייר מַכ"ש כְּשִׁהוּא כְּבָר נִכְתָּב וְא"כ פּוֹסֵק פְּרַבְּנָן וְכַסְתָּם

משנה ודוק: בגמ' המוציא נזיר מחוק ושטר פרוע וכו' ועי' במהרש"א שהקשה קושטא חמורה דאיתא דלא כמאן ואף לתירץ רב יוסף מיתוקמא כר' יהודא מ"מ לאינה אמוראי קשה וגם לרב יוסף אין סברא לאוקמא פיהידאי וביותר קשה על הרמב"ם שפוסק פלשון זה הברייתא דלא כמאן ואף לרב יוסף איך יפסוק כר"י וגם קי"ל דאסור להשהות שטר פרוע איך פסק פאן דחייב אם יש בו לצור וביותר תמוהין דברי ה"ה כ' על הרמב"ם שפוסק כרבנן ומה שתי' המהרש"א ע"פ תוספתא מלבד שאין פן ע"פ פירש"י ותוס' בגמ' שאלנו וגם תי' רב יוסף א"א לפרש בשטר קטן וא"כ עדיין אין מתורץ הגמ' שאלנו ומכ"ש דברי הרמב"ם אמנם גם התוספתא גופא לפי מה שפירש הוא אין הבנה לדבריו למה יהא חייב הוא פנין שאסור להשהותו וגם נ"ל דלכל העולם אסור להשהות שטר זה פנין שיכול לבוא לידי עולה: אמנם נלע"ד דלק"מ ויהא נמי פ"י התוספתא שהביא מהרש"א ונהגמ' והברייתא הפל עולה בסגנון אחד והוא אחר שנדקדק למה לכולהו תירוצי פטור לרבנן אף שיש בו פדי לצור משום שאסור להשהות שטר פרוע הא יכול לקרעו ולצור בו נדאי לא קשה שיכול לכתוב תבא על גביו דהא מיירי נדאי שאין בלונן שלו בשום צד לכתוב ב' אותיות דאל"ה נדאי חייב אמנם לקרעו בקרע ב"ד נדאי יכול וצ"ל דמיירי אם יקרעו שוב לא יהא פדי לצור אבל הברייתא לעיל מיירי אף אם יקרעו בקרע ב"ד יהא בו פדי לצור ואז נדאי חייב או מיירי שהוא כבר קרוע ואפ"ה יש בו פדי לצור דומיא דנזיר מחוק שאין בו שום פח וחוב אמנם א"צ והשתא איתא פ"י התוספתא על נכון דפליגי בשטר קטן ר"ל אף שיש בו עקשיו פדי לצור כפירש"י ותוס' וגמ' דילן אמנם אם יקרעו לא יהא בו פדי לצור וכו' אסור להשהותו שלם לכה פטרי רבנן אבל בגדול ר"ל אף אם יקרעו יהא בו פדי לצור חייב ובהכי מיירי הברייתא והרמב"ם והא דנקט סתמא פדי לצור היינו נדאי משום דא"כ אין בו פדי לצור דהא אסור להשהותו שלם והיינו פדי לצור בהיתר ודוק: בתוס' בד"ה ת"ק סבר מודה בשטר וכו' עד וא"ת כי לא פרע נמי מה תועלת יש בשטר והקשו המפרשים דילמא יש תועלת לצור ומה שתי' המהרש"א אין דעת סובלתו דאפי' מודה הלנה שלא פרעו יהא אסור לקיימו אפי' בטוען הלנה פרעתי הקשו תוס' בסמוך למה יהא אסור להשהותו מכ"ש במודה הלנה ותי' מהר"מ דחוק מאד ול"נ להקשות עוד אמאי שהקשו תוס' בסמוך הא ראוי לצור דילמא פליגי בשאין בו לצור וכן פאן קשה להיפך לכן נ"ל שהתוס' רצו לפרש הברייתא דפליגי סתמא משמע בין יש בו פדי לצור בין אין בו מדלא מפליג כמו בברייתא לעיל והל"ל בעד שלא פרעו אם יש בו פדי לצור חייב וכן להיפך אי מיירי דוקא פשאין בו לצור הל"ל משפרעו אם יש בו חייב ואם לאו פטור וכן מוכח נמי דנקט שט"ח עד שלא פרעו חייב משמע משום חוב הוא דחייב ולא משום לצור וכן להיפך א"א לומר דמיירי רק שאין בו לצור דהא אמר בגמ' דכ"ע אסור להשהות משמע מש"ה אין ראוי לצור משום אסור להשהות וא"כ יפלו שני קושיות התוס' בטוב ודוק: בא"ד א"נ לטרון ממשעבדי אם יודה הלנה סברא זו לכאורה תמוה כמ"ש דהאיך ינהה הודאתו לגבי לקוחות ומהרש"ל כתב פנין דלא ריעי לא חיישינן לקנוניא ר"ל כמ"ש בב"מ גבי נפל ואין ראי' פלל דשם מיירי בשטר מקנים דהכי מקשה פל שטרי דאתי לקמן והיינו נדאי מקונים משא"כ הכא שאינו מקנים אין לה ריעותא יותר והי' נ"ל לכאורה לפרש שאין פאן מקום תמיהא דעכ"פ ק' התוס' מיתרצא דיש בו תועלת אם יודה הלנה וגם הלקוחות

וְהָא שְׁלֵא כ' הַתּוֹס' גַּם הַלְקוּחוֹת הֵינּוּ מְשׁוּם שְׁפִשׁוּט בְּעֵינֵיהֶם אוֹ אִם לֹא יוֹדוּ שְׁלֵא
נִפְרַע אֲלָא שְׁיִוְדוּ שְׁאִין מְזוּנָף (כמ"ש הש"ף) וּמִפְרָעוֹן אִין יוֹדְעִין דְּנִימָא מִיגוּ וְהִלְנָה
מוֹדָה שְׁלֵא נִפְרַע שׁוּב גּוֹבָה בְּנוֹדָאִי: אָמְנָם אַחַר עֵיוְנֵי א"צ פֶּלֶל לְכָל זֶה וּכְמִהְרֵשׁ"ל וְלֹא
מְטַעְמִין וְהוּא דְּנָדָא בְּטַעֲנַת פְּרָעוֹן וְדוּמָה לֹא הִי מוֹעִיל הוֹדָאֵת הַלְנָה לְגַבֵּי לְקוּחוֹת כּמ"ש
בש"ע וְהוּא דְּבָרֵי הֶרֶמְב"ם בְּסִי' ע"א בַּח"מ בְּמִלְנָה שְׁהָאִמִּין לְלִנְה א"י לְגַבּוֹת מִן הַלְקוּחוֹת
אִף שְׁמוּדָה שְׁלֵא פְרָעוּ וְהוּא מְפֹרֵשׁ דְּלֹא כְּמִהְרֵשׁ"ל אָמְנָם בְּטַעֲנַת מְזוּנָף נ"ל בְּרוּר וְצָלוּל
דַּעַת הַתּוֹס' שְׁמוֹעִיל אִף לְגַבֵּי לְקוּחוֹת דְּהָא הַתּוֹס' רוֹצִים לוֹמַר בְּעֵלְמָא וּמְבִיאִין בְּסִמּוּף
דְּאִף שְׁאִין הַלְנָה מוֹדָה פְּגוֹן שְׁאִינוּ לְפִנְיֵנו לֹא טַעֲנִינוּ לְגַבֵּי לְקוּחוֹת מְזוּנָף וּגּוֹבִין מִהֶם אִף
בְּשִׁטְר שְׁאִינוּ מְקַיְמִים מְטַעֲמָא דְּטַעֲנַת מְזוּנָף לֹא שְׁכִיחַ וּכ"כ הָרַא"ש וְגַם עֲדִים הַחֲתוּמִים
עַל הַשִּׁטְר וְכו' וּמְדַאֲוֵרֵי תָא א"צ קִיּוּם אֲלָא רַבְּנָן הוּא דְּאֲצָרִיף הֵינּוּ כְּשִׁטְעוֹן הַלְנָה אוֹ
לְקוּחוֹת בְּרִי אֲלָא שְׁהַתּוֹס' לֹא אֶסְקִי פִּן וְהֵינּוּ כְּשְׁאִין מוֹדָה הַלְנָה אֲבָל כְּשִׁמוּדָה לְמִיחַשׁ
נְמִי לְקוּבוּנָא בְּזֶה הַטַּעֲנָה לֹא מְצִינוּ זֶה נ"ל בְּרוּר דַּעַת הַתּוֹס' וּבְעֵנֵי נְרָאָה לְהַכְרִיעַ לְפִסְנָק
פִּן כִּי דִין זֶה אִינוּ מְפֹרֵשׁ בִּשְׁ"ע וְהָא שְׁכ' בְּסִי' ק"ו צָרִיף לְקִיּוּם הַשִּׁטְר כְּשִׁנְפָּרַע שְׁלֵא
בְּפִנְיֵי מְשׁוּם שְׁאִין שְׁם הוֹדָאָה וּכְמִסְקַנַּת הַתּוֹס' מִשָּׂא"כ כְּשִׁמוּדָה הַלְנָה זֶה הִי נ"ל אַח"כ
מְצַתִּי כָּל סְבָרַת אֵלּוּ בְּשִׁ"ף סִי' ק"ו בַּח"מ וְגַם בְּסִי' ע"א וְהִבִּיא שְׁדַעַת הַתּוֹס' פִּן מְפֹרֵשׁ
בְּפ' אִיזְהוּ נְשִׁף וְכו' שְׁמַצָּא פִּן אַחַר הַחֲקִירָה וְנִשְׁמַט מִמֶּנּוּ דְּבָרֵי הַתּו' פֶּאן ג"כ מְשַׁמַּע פִּן
לְהִדְיָא אֲלָא שְׁהוּא פְּלִיג לְדִינָא אַתּוֹס' וְהַנְלַע"ד פְּתַבְתִּי וְגַם לְפִי דְּבָרֵי הַתּוֹס' פֶּאן מוּכַח
פִּן מִהֶגְמ' וְאֶפְשָׁר שְׁאֵם רָאָה דְּבָרֵיהֶם פֶּאן לֹא הִי פְּלִיג הַשִּׁ"ף אָמְנָם וְדָאִי אַתּוֹס' אִין פֶּאן
מְקוּם תְּמִיחָא שֶׁל מְפֹרֵשׁ לְשִׁיטְתָּם וְדוּק: בַּא"ד וַא"ת וּמִשְׁפָּרַעוּ וְכו' עַד פִּינּוֹן שְׁעוּמַד
נְצוּנַת וְכו' לְפִי פְּשׁוּטוֹ מִתְּפָרְשִׁין דְּבָרֵיהֶם אִף שְׁאִיכָא עוֹלָה שְׁיִגְבָּה שְׁלֵא פְּדִין פִּינּוֹן שְׁהוּא
אוֹמַר שְׁפְדִין יִגְבָּה דְּנָקָא לְהוֹצִיא מִהַלְנָה אִינוּ נְאַמֵּן אֲבָל אִיף אָנוּ יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִדּוֹ פִּינּוֹן
שְׁהוּא מְוַחֲזָק וְאוֹמַר שְׁפְדִין מְחֻזָּק וְאִף אִם יוֹצִיא יְהָא פְּדִין לִפ"ד הוּא נְאַמֵּן לְהַחֲזִיק פִּן
יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּבָרֵיהֶם לְכַאוּרָה אֲבָל לִפ"ז מֵאִי מְתַרְצִין הַתּוֹס' פִּינּוֹן שְׁאוּמַר שְׁאִינוּ פְּרוּעַ אִיף
אָנוּ מוֹצִיאִים מִמֶּנּוּ וְאִם נְאַמַר שְׁקוּשִׁיתָם לְמָה יְהָא אָסוּר לְהַשְׁהוֹתוּ הָא לֹא נְפִיק מִינֵי'
עוֹלָה פִּינּוֹן שְׁוֹדָאִי לֹא יִמְצָא עֲדֵי קִיּוּם וּבְכָל עֵת שְׁיִוְצִיא הַשִּׁט"ח יְהָא נְאַמֵּן לוֹמַר פְּרַעַתִּי
כּמ"ש הַתּוֹס' בְּסוּף בְּקוּשִׁיא הַשְּׁלִישִׁית א"כ מָה זֶה שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' אַע"ג דְּאָסוּר לְהַשְׁהוֹת
וְכו' פִּינּוֹן שְׁהוּא עוּמַד נְצוּנַת וְכו' הָא אִין אִיסוּר פֶּלֶל וְגַם לְמֵאִי נ"מ כ' עוּמַד נְצוּנַת אִפִּי
אִין צוּנַת וּמוֹדָה שְׁהוּא פְּרוּעַ מוֹתֵר לְהַשְׁהוֹת מְטַעֵם זֶה וְהִי נְרָאָה לִי לְכַאוּרָה לְפָרֵשׁ
דְּסָבְרֵי דְּאִפִּי לֹא נְפִיק מִינֵיהּ חוֹרְבַת מְמוֹן אָסוּר מְצַד אִיסוּר לְהַשְׁהוֹת דְּבָר שְׁאִינוּ לְכַד
הַנְּצָרְכוּ הַתּוֹס' לְכַתּוּב פִּינּוֹן שְׁעוּמַד נְצוּנַת שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה אִיסוּר אָמְנָם גַּם זֶה אִינוּ שְׁהָרִי כ'
הַתּוֹס' לְבִסוּף בְּהִדְיָא וְאִין אָסוּר לְהַשְׁהוֹתוּ פִּינּוֹן שְׁלֵא יִמְצָא עֲדֵי קִיּוּם וְלֹא יוּכַל לְגַבּוֹת
שְׁנִית אֲלֵמָא כָּל הִיכָא דְּלֹא נְפִיק מִינֵי' חוֹרְבַת מְמוֹן מוֹתֵר לְהַשְׁהוֹת וַא"כ דְּבָרֵי הַתּוֹס'
הַלְלוּ צ"ע רַב וְתַמְהָתִי שְׁמִשְׁכוּ יְדֵיהֶם כָּל הַמְּפָרְשִׁים לְפָרֵשׁ שְׁשִׁטְן שֶׁל דְּבָרֵי הַתּו' הַלְלוּ
שְׁאִין פְּרוּשׁ לְקוּשִׁיא וְתִירוּץ לְכֵן נִלְע"ד בְּרוּר וּמוֹכַרְח שְׁהַתּו' כ' פֶּאן ע"פ מְסַקְנַתְּם
לְקוּשִׁיא הַשְּׁלִישִׁית שֶׁאֵעֵפ"כ אָסוּר לְקִיּוּמוֹ שְׁמָא יְקִימִנּוּ בְּאֶקְרָאִי וְכו' ע"ש וְהֵינּוּ אַע"ג
שְׁיִוְדַע שְׁלֵא יִמְצָא עֲדֵי קִיּוּם אַפ"ה אָסוּר לְהַשְׁהוֹת אַע"ג דְּלַעֲנִין שְׁבַת הוּא פְּטוּר מְשׁוּם
שְׁיִוְדַע שְׁלֵא יִמְצָא עֲדֵי קִיּוּם וְלֹא אֲמַרִּינּוּ אַפ"ה שְׁמָא יְקִימִנּוּ י"ל חֲדָא דְּלַעֲנִין מְמוֹן אִין
הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב וְחִיּוּשִׁין אֲבָל לַעֲנִין אִיסוּר שְׁבַת שְׁפִיר סְמִכִּין כְּשִׁהוּא בְּאִנְפּוֹן שְׁעַל

הָרוּב לֹא יִמָּצָא עַדִּי קִיּוֹם הוּא פֶּטוּר וְעוֹד דְּנֹדָאֵי מִשׁוּם זֶה שְׁמָא יִקְיָיְמֵנוּ בְּאַקְרָאֵי אֵין דְּרָף לְקִיָּיְמוּ מִשׁוּם זֶה וְאֵ"כ אֵינוּ חָשׁוּב לְעֵנְן שְׁבַת אַבְל לְעֵנְן אִיסוּר לְהִשְׁהוּת שְׁפִיר חִיָּיְשִׁינָן וְזֶה הוּא מְוַכְרַח וְאֵ"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ הֶכָּא דְבָרֵי הַתּוֹס' דְּנֹדָאֵי הֵיכָּא שְׂיֵשׁ מְכָשׁוּל עוֹלָה לְפָנֵינוּ שְׂיִוְכַל לְגָבוֹת בּוּ שְׁלֵא פְדִין אֶף שֶׁהוּא אוֹמֵר שְׂאֵינוּ פְרוּעַ וְיִגְבֶּה פְדִין פִּינָן שְׁעַכְשָׁיו הַלְלוּהָ נְאֻמָּן מוֹצִיאִין הַשֵּׁט"ח מִיָּדוֹ וְאִיסוּר לְהִשְׁהוּתוֹ אֶף שֶׁהוּא מְוַחֲזֵק וְעוֹמֵד וְצוֹנֵחַ שְׂאֵינוּ פְרוּעַ פִּינָן שֶׁבֵּב"ד הוּא נִפְסָל וְיִגְבֶּה שְׁלֵא פְדִין צָרִיכִין לְקַרְוֵעַ דְּדוֹקָא הֵיכָּא דְסַפֵּק פְּסוּל אֲמַרִּינָן לֹא מְגַבִּינָן וְלֹא קָרְעִינָן אַבְל בְּנֹדָאֵי פְּסוּל קָרְעִינָן אַלָּא דְכָאן אֵין מְכָשׁוּל לְגָבוֹת שְׁלֵא פְדִין דְּהָא מוֹכַח מִתּוֹכּוֹ שְׂאֵינוּ מְקַנְיָם וְלֹא יוֹכַל לְמַצּוֹא עַדִּי קִיּוֹם אַלָּא שְׂאִיסוּר הוּא לְהִשְׁהוּתוֹ שְׁמָא יִקְיָיְמֵנוּ בְּאַקְרָאֵי כַּמ"ש הַתּוֹס' לְבִסּוּף זֶה הֵיא הֶתֶם דְּמִיָּירֵי שְׁפָרְעוּ וְנֹדָאֵי חִיָּיְשִׁינָן אֶף לְחַשְׁשׁ זֶה אַבְל הֶכָּא פִּינָן שֶׁהוּא עוֹמֵד וְצוֹנֵחַ שְׂאֵינוּ פְרוּעַ אֵ"כ אִם יִקְיָיְמֵנוּ בְּאַקְרָאֵי יוֹצִיא פְדִין וְלָמָּה יֵהָא אִיסוּר לְהִשְׁהוּתוֹ מִמ"נ אִם לֹא יִקְיָיְמֵנוּ לֹא יִגְבֶּה וְאִם יִקְיָיְמֵנוּ יֵהָא פְדִין לְכַף הַנּוֹצְרֵכוֹ הַתּוֹס' לְתַרְץ שְׁלֵא מִיָּירֵי רַק בְּיָדוּעַ שְׁלֵא יִמָּצָא עַדִּי קִיּוֹם דְּבַכְה"ג וְנֹדָאֵי לֹא הֵיא אִיסוּר לְהִשְׁהוּתוֹ אַלָּא מִיָּירֵי אֶף שְׁקָרוּב לְמַצּוֹא עַדִּי קִיּוֹם רַק מִש"ה הוּא פְּסוּל הַשֵּׁט"ח מִשׁוּם שְׂאֵמֵר אֵין לִי עֵדִים וְאֵ"כ הֵוִי מְכָשׁוּל לְפָנֵינוּ שְׂיִמָּצָא עַדִּי קִיּוֹם וְיִגְבֶּה שְׁלֵא פְדִין לְכַף אִפִּי עוֹמֵד וְצוֹנֵחַ מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ כַּמ"ש בְּכָל שֵׁט"ח פְּסוּל כֵּן נ"ל בְּרוּר דְעַת הַתּוֹס' לְדִינָא וְהוּא מְוַכְרַח וְדוּק הֵיטֵב בְּלִשׁוֹן הַתּוֹס' אַע"ג דְּאִיסוּר וְכוּ' וְהוּא מְדוּקְדֵק וּמְדוּקְדֵק בְּלִשׁוֹנָם וְדוּק: אָמְנָם מ"ש בַּא"ד וְאֵ"ת כִּי לֹא פָרַע נָמִי מַה תּוֹעֵלֶת יֵשׁ בְּשֵׁטֵר וְכוּ' וְכֵן וְאֵ"ת הַשְּׁנִי נ"ל לְתַרְץ בְּטוֹב כִּי בַלֵּא"ה נ"ל דְּחֻוּק וְרַחוּק לְפָרֵשׁ מְשָׁלֵא פְרָעוּ הֵיָינוּ שְׂאֵינוּ אוֹמֵר פְּרַעְתִּי וְאֵ"כ תְּלוּי חִיּוּבוֹ וּפְטוּרוֹ בְּאִמִּירַת הַלְלוּהָ אֵין זֶה אַלָּא תְּמָה אִימְתִי שׁוֹאֲלִין הַלְלוּהָ לְחִיָּיְבוֹ אוֹ לְפֶטְרוֹ אַעפ"י שְׂאֵמֵר אֲתַמּוּל לֹא פְרַעְתִּי לָמָּה יֵהָא חִיָּיְב שְׁמָא יֵאמֵר לְמַחֵר פְּרַעְתִּי וְכֵן לְהִיָּפּוּ אֵין זֶה אַלָּא תְּמָה לְמִי שְׂיֵשׁ לוֹ לֵב לְהִבִּין לְכֵן נ"ל לְפָרֵשׁ דַּה"ק מְשַׁפְּרָעוּ ר"ל כְּשֶׁאֵינוּ מְקַנְיָם אַלָּא ע"פ הַלְלוּהָ שְׂיִוְכַל הַלְלוּהָ לּוֹמֵר פְּרַעְתִּי אֲזַ עַל שֵׁט"ח כְּזֶה הוּא תְּמִיד פֶּטוּר פִּינָן שְׂאֵין בּוּ תּוֹעֵלֶת וְכַמ"ש הַתּוֹס' וּמִיָּירֵי שְׂאֵין בּוּ לְצוּר אַע"ג דְּנִקְט סְתָמָא כְּפִירוּשׁוֹ דְּמִי דְלֹא גָרַע מְנַיֵיר מְחֻוּק וְגַם לְשׁוֹן שֵׁט"ח מְשַׁמַּע שְׂאֵין חִיּוּבוֹ אַלָּא מִשׁוּם הַחֻוּב שְׂבִיבוּ וּמְשָׁלֵא פְרָעוּ הֵיָינוּ שֶׁהוּא מְקַנְיָם שְׂאֵין יְכוּל לּוֹמֵר פְּרַעְתִּי חִיָּיְב וְזֶה אָמְרָם בְּגַמ' וּמֵאִי עַד שְׁלֵא פְרָעוּ וּמְשַׁפְּרָעוּ עַד שְׂיֵאמֵר הַלְלוּהָ וְכוּ' עַד שְׁלֵא יֵאמֵר פְּרַעְתִּי הֵיָינוּ שְׂאֵין נְאֻמָּן לּוֹמֵר וּמְשַׁפְּרָעוּ הֵיָינוּ שְׂנֵאָמָן לּוֹמֵר וְאִם כֵּן לְק"מ ק' הַתּוֹס' הֵרֵאשׁוּנָה וְגַם הַשְּׁנִי וְגַם הַשְּׁלִישִׁית אֵין קֶשֶׁה כ"כ וְדוּק: בַּא"ד וְאֵ"ת הַשְּׁלִישִׁי עֵינָן בְּמַהֲרָשׁ"א מַה שֶׁהַקְּשָׁה וְל"נ שְׂאֵין זֶה קוֹשִׁיא כָּלֵל שְׁזֶה סְבָרָא חֲדָשָׁה שְׂיֵהָא חִיָּיְב מִפְּנֵי שְׂצָרִיף לוֹ לְהַחֲזִירוֹ לְלוּהָ וְהוּא סְבָרַת רְבָא בְּתִירוּצוֹ וְאַבְיִי לֹא סְבַר זֶה וְזֶה אֵין שְׂיָיְקָ לְהַקְשׁוֹת יֵאמֵר א' כְּאִידָף שֵׁל"ל סְבָרַתוֹ וְגַם הֵיא קוֹשִׁיא אַחֲרַת מַר מ"ט לֹא אָמֵר כְּמַר אַבְל תּוֹס' מְקַשִּׁים לְסְבָרַת אַבְיִי גּוּפָא וְדוּק.

דָּף עַט ע"א בְּגַמ' בְּעָא מִיָּנָן רְבָא מְרַב נַחְמָן הַמוֹצִיא עוֹר בְּכַמָּה וְכוּ' וּפִי' רַש"י מִשׁוּם דְּבַעֲי לְמִיָּבַעֵי מִיָּנָן בְּעִיא אַחֲרֵנִיִּתָא וְכוּ' וְהוּא תְּמוּהָ וְנ"ל לְפָרֵשׁ שֶׁהִיא מְסוּפָק בְּאִיזָה עוֹר מִיָּירֵי מִתְנִי' אִי בְּמַעְנוּבָד אוֹ בְּשְׂאֵין מְעוּבָד לְכַף בְּעִי מִיָּנָן מַעֲיָקְרָא בְּמַעְנוּבָד וְכִינָן דְּשְׁנֵי לִי פְדַתְנָן אֵ"כ ע"כ מִתְנִיתִין מִיָּירֵי בְּמַעְנוּבָד בְּעִי מִיָּנָן לְעַבְדוֹ וְשְׁלֵא לְעַבְדוֹ וְכֵן יֵשׁ לְכוּוֹן בְּפִירֵשׁ"י וְדוּק: בְּגַמ' קְתַנִּי מִיֵּהָת פְּדִי לְצוּר מְשַׁקְלֶלֶת וְאָמֵר אַבְיִי וְכוּ' הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְלֹא תִירְצוּ וְנ"ל לְפָרֵשׁ ע"פ שְׂנַקְדִים סְבָרָא הֵיא דְאֲמַרִּינָן פִּינָן דְּלִטוּי' קָאֵי שְׂיַעוּרָא

כְּטוֹי' וְכֵן בְּכוּלְהוּ הֵינּוּ וְדַאי אִם נִשְׁעַר עַכְשָׁיו לְמָה שֶׁהוּא רְאוּי עַכְשָׁיו יֵהָא שְׁיַעוּר גְּדוּל
אִפְ"ה תְּשִׁיב בְּשִׁיעוּר קֶטֶן כְּמוֹ אַח"כּ פִּינּוּן שְׁקָאֵי וְרַאוּי לְעַבְדוֹ וְיֵהָא רְאוּי לְשִׁיעוּר קֶטֶן
הָוֵי מְצַנְיַעֵין כְּמוֹהוּ אֲבָל אִם עַכְשָׁיו הוּא רְאוּי לְשִׁיעוּר קֶטֶן וְאַחַר הָעֵיבוֹד אָף שֶׁחֲשׂוֹב
יֹתֵר צָרִיךְ שְׁיַעוּר גְּדוּל כְּמוֹ בְּקֶלֶף וְדַאי מְשַׁעְרִין בְּמָה שֶׁהוּא רְאוּי עַכְשָׁיו דְּלֹא גִרַע
מִשְׁכִּיחָא וְשְׁכִיחָא פְנ"ל: וְעַפ"ז י"ל דְּהֵינּוּ יְכוּלִין לֹאמַר דְּשִׁיעוּר מְשַׁקְנֵלְתָּ הוּא יֹתֵר קֶטֶן
מִשִּׁיעוּר קִמְיַע לְכֹף מְשַׁעְרִין הֵתֵם בְּמִשְׁקֵנְלְתָּ וְהָא דְמְשַׁעְרִין הֵכָא בְּקִמְיַע וְלֹא בְּמִשְׁקֵנְלְתָּ
י"ל דְּמִיָּרֵי בְּיֹתֵר שְׁאִינוּ רְאוּי לְמִשְׁקֵנְלְתָּ רַק לְעַבְדוֹ לְקִמְיַע וְאָף בְּשִׁלְא לְעַבְדוֹ
דְּקָאֵמַר לְעֵיל ל"ש הֵינּוּ מְשׁוּם שְׁרַאוּי לְעַבְדוֹ וְלְמִשְׁקֵנְלְתָּ אִינוּ רְאוּי לְכֹף מִיָּתֵי וְאָמַר
אַבְיֵי וְכו' וְהִי יָדוּעַ לְהֵם הַמְשַׁקְנֵלְתָּ שֶׁהוּא גְּדוּל יֹתֵר מִקִּמְיַע כַּמ"ש רַש"י וְא"כ קֶשֶׁה
לְדִידָךְ לְשַׁעַר הֵתֵם בְּקֶטֶן לְקִמְיַע וּמְשַׁנֵּי הֵתֵם דְּיִיקָא בְּבוּשְׁלָה שְׁאִינוּ רְאוּי לְכֹף מְשַׁעְרִין
בְּגְדוּל וְהֵכָא פִּינּוּן שְׁרַאוּי לְזָה וְלְזָה מְשַׁעְרִין בְּקֶטֶן כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתֵי לְעֵיל וְדוּק: וְע"פ סְבָרָא
הַגְּ"ל ג"ל לְתַרְזֵן קוֹנְשִׂיא תְּמוּרָה בְּגִמְרָא וְיִתְפָּרְשׁוּ דְבָרֵי הַתּוֹס' וְגַם יִתְפָּרְשׁוּ הַמְשַׁעְרֵי
דְּבָרֵיהֶם וְהוּא שִׁיל"ד לְמַאי דְּחָקוּ א"ע לְפָרֵשׁ דְּשִׁיעוּר גִּט יֹתֵר גְּדוּל אָף שְׁגַם אִם נֹאמַר
כֵּן לְק"מ כַּמ"ש הַתּוֹס' לְמָה לָנוּ לְדַחֲוֹק הֵיכָא שִׁיל"ל שֶׁהוּא קֶטֶן הוּא יֹתֵר פְּשׁוּט וְגַם אַח"ז
כ' ק' לר"י דְּלֹא הָוֵי לִי לְאַתּוּי וְכו' וְלֹא כ' תִּירוּזֵן אֶמְנָם בְּקִשׁוֹ לְתַרְזֵן דְּקֶשֶׁה בְּגַמ' אָף
לְמִסְקָנָא הָאִיךְ מְשַׁעַר חִיפָה שְׁקִמְיַע הָא רְאוּי לְעַבְדוֹ לְדִיפְתָרָא וְלִגִּט לְכֹף כ' דְּשִׁיעוּר גִּט
יֹתֵר גְּדוּל לְכֹף מְשַׁעְרִין בְּקֶטֶן וְכו' הוֹכְחָה לְזָה הַסְבָּרָא ק' לר"י דְּלֹא הַל"ל הָא דְאַבְיֵי אֲלֵא
ע"כ כְּמוֹ שְׁכ' וּמוֹכַח זֶה הַסְבָּרָא וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה פְּדֵי לְכַתּוּב וְכו' עַד וּבַחֲנָם פִּי
בְּקוּנְטֵרְס וְשִׁלְלוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּלְעֵיל י"ל שְׁלֵא תְּקַשָּׁה הָא בְּלֹא"ה מוֹכַח דְּאַתְיָא כַּר"א
דַּא"ל"ה רַק כַּר"מ דְּבַעֲי עֵינֵי חֲתִימָה א"כ שְׁיַעוּר נְפִישׁ מִקִּמְיַע דְּרַש"י פִּי שֶׁהוּא קֶטֶן דְּלֹא
בְּעֵי רַק גּוֹפּוֹ שֶׁל גִּט וְכו' ע"ש וְאִם נִיבְעֵי גַם שְׁנֵי חֲתִימוֹת הוּא נְפִישׁ לְכֹף כ' וּבַחֲנָם פִּי
וְק"ל: וְיֹתֵר נִרְאָה קִישׁוּר וְצָרִיכוֹת כֹּל דְּבָרֵי הַתּוֹס' מְרִישָׁא דְּאַתְיָא כַּר"א מֵאֵי בְּעוּ בְּזָה
אֲלֵא נִרְאָה שְׁבָעוּ לְתַרְזֵן דְּבָרֵי רַש"י שְׁכ' שֶׁהוּא קֶטֶן מְכּוּלָּם כַּמ"ש רַש"י ע"ש קֶשֶׁה הָא
בְּעֵי גַם חֲתִימַת ב' עֲדִים לְכֹף כְּתָבוּ דְּלִק"מ דְּבִלֵּא"ה ע"כ אַתְיָא כַּר"א וְע"ז מְסַקֵּי לְפָלוּג
עַל רַש"י אֲבָל בְּחֲנָם פִּירַשׁ"י כֵּן וְא"צ לְכֹל זֶה וְק"ל: ע"ב בְּגַמ' מֵאֵי מְזוּזָה מְזוּזָה שְׁבַתְפִּילִין
הוּא תְּמוּזָה הָא אֶסְקִינּוּ דַּאִין כּוֹתְבִין תְּפִילִין אֲדוּכְסוּסְטוֹס וְדוּחַק לֹאמַר שְׁלֵא יָדַע עֲדִינּוּ
מְזָה אוֹ שֶׁהִקְשָׁה יֹתֵר חֲמוּר וּבִיּוֹתֵר תְּמוּזָה לְפִי מֵאֵי שְׁיֵישׁ גִּינְרָסָא לְפִנְיָנוּ בְּמִשְׁנָה
דְּוּכְסוּסְטוֹס פְּדֵי לְכַתּוּב מְזוּזָה קֶשֶׁה טְפֵי הֵיכִי קָאֵמַר כָּאֵן מְזוּזָה שְׁבַתְפִּילִין אַתְרֵנוּיָהּ וְאָף
שְׁהַמְפָּרְשִׁים מְחַקוּהוּ מִהַמְשַׁנָּה ע"פ הַגְּמָרָא לְקַמְן וְכָאֵן לְעַנ"ד לְקִיָּים הֵגִי' כְּמוֹ שְׁנַבְּאָר
עוֹד וְגַם לְשׁוֹן מְזוּזָה קֶשֶׁה לְמָה נִקְטַת זֶה הַלְשׁוֹן לְכֵן נ"ל דְּהֵכִי מְשַׁנֵּי קֶלֶף וְדוּכְסוּסְטוֹס פְּדֵי
לְכַתּוּב מְזוּזָה שֶׁל כָּל א' לְמָה שְׁרַאוּי קֶלֶף מְזוּזָה שְׁבַתְפִּילִין וְדוּכְסוּסְטוֹס מְזוּזָה עֲצָמוֹ לְכֹף
נִקְטַת הַלְשׁוֹן הַשְּׁנִיָּה וְק"ל: בְּגַמ' וְהָא מְדַקְתָּנִי סִיפָא קֶלֶף וְכו' וְהוּא תְּמוּזָה כַּמ"ש
הַתּוֹס' וּבִיּוֹתֵר דְּבָרֵי רַש"י תְּמוּזָהִין שְׁכַתְּב וּקְשִׂיא רִישָׁא לְסִיפָא מֵאֵי שְׁיֵיךְ לְכָאֵן וְגַם הַלְשׁוֹן
מְשַׁמַּע לְהִדְיָא שְׁקָאֵי לְחֻזַּק קוֹנְשִׂיא קְמִיָּתָא אֲמִשְׁנָה וְגַם א"כ מֵאֵי מְשַׁמַּע מְסִיפָא דְּרִישָׁא
בְּמְזוּזָה עֲצָמוֹ וְדַאי מְשׁוּם דַּא"כ ל"ל זְמַנָּא אַחֲרִיתֵי הָא אִם נְפָרֵשׁ רִישָׁא בְּמְזוּזָה עֲצָמוֹ
קֶשֶׁה טְפֵי דְּהוּי סְתִירָה וְנִלְע"ד לְתַרְזֵן וְיִתְפָּרְשׁ גַּם דְּבָרֵי רַש"י וְהוּא דְּבָרֵי בְּרִיָּתָא בְּלֹא
מְשַׁנְתֵּינוּ יֵישׁ לְפָרֵשׁ הָרִישָׁא קֶלֶף וְדוּכְסוּסְטוֹס הֵינּוּ שְׁהֵם עֲדִינּוּ יַחַד וְהוּא הַנְּקָרָא גּוּיֵל
שְׁיַעוּרוֹ פְּדֵי לְכַתּוּב מְזוּזָה כִּי כֵן כ' הַר"ן שְׁמְזוּזָה נְכַתְּבַת אֲגוּיֵל אֲבָל מִמְשַׁנָּה קֶשֶׁה לְפִי

מאי שגירסא לפנינו דתני שיעור דקלף ודוקסוטוס כדי לכתוב מזוזה משמע אבל גויל לא חייב בהכי רק כדי קמיע או גט או שיעור אחר לכה פירש"י וקשיא רישא אסיפא ע"כ רישא מייירי בגויל וקשיא כמ"ש ודוק ועפ"ז נ"ל לקיים הגי' שלפנינו דוקסוטוס במשנה ודוק: בתוס' בד"ה תנן קלף א"ל דהכי פריה וכו' עד אלא דהכא סמיה אברייתא דלעיל והוא תמוה דפריה ממשנה וסמיה להקשות מברייתא ונ"ל לפרש דמברייתא לחוד אע"ג דתני בהדיא דוקסוטוס כדי לכתוב מזוזה לא קשה דהא אסיק לקמן דתנאי פליגי בי' ורב סבר פתנא דמכשיר וברייתא פאיידה תנא אלא ממשנה פריה דהכי יפלוג על סתם משנה דמשמע דהלכה כן וממשנה לחוד לא קשה מדיוק די"ל דתני קלף וה"ה דוקסוטוס שדין א' להם כמ"ש מהר"מ אמן פיון דאשפחן תנא דסבר דוקסוטוס הוא שיעור אחר והוא תנא דברייתא אם איתא דתנא דמתניתין פליג הל"ל יותר דוקסוטוס דהא מקלף לא שמעינן דוקסוטוס דהא אשפחן עכ"פ תנא דמפליג והוי ליה למינקט דוקסוטוס שהוא יותר רבותא אלא נשמע שפיר דיוק דוקסוטוס ולולא הברייתא לא הוי דיוק פלל די"ל דין א' להם ומברייתא נשמע הדיוק שפיר במשנה קלף אין וכו' וא"צ למחוק כמ"ש מהרש"ל ע"פ פ' התוס' ולמ"ש נחא שדיוק המשנה מוכח מברייתא ודוק: הנה ע"פ גמ' ותוס' פאן מחקו המהרש"ל ומהר"מ מהמשנה בבא דוקסוטוס כדי לכתוב מזוזה והוא דלגירסא זו קשה תיקוף כי משני מזוזה שבתפילין קשה מדוקסוטוס כמ"ש תוס' פאן מדיוק והוכיחו שאינו דיוק ואם תני מפני קשה טפי וגם פאן קשה יותר דמקשה מדיוק והוצרכו תוס' לדחוק דסמיה אברייתא ולא מקשה מסיפא מפני שהנה קשה בעיני למחוק הספרים וגם הוא תמוה למה לא תני התנא שיעור דוקסוטוס לכו נ"ל ודאי לולא דברי התוס' מהגמ' אין ראי' למחקו מלעיל אין ראי' כמ"ש לעיל דמזוזה קאי של כל אהד ע"ש ובאמת גם ק' התוס' לא קשה לפ"ז ומכאן ג"כ אין ראי' חדא שפוגיא זו פתבו תוס' פמה פעמים דניחא להקשות מדיוקא דרישא אע"ג שבסיפא תני מפני וביותר שמסיפא לחוד לא מצי להקשות די"ל מאי מזוזה שבתפילין אבל מדתני רישא גבי קלף לשון אחר ש"מ דוקסוטוס הוא מזוזה ממש ובזה אדרבא ניחא טפי ומוכח קצת אדרבא גירסא זו מכאן דאל"ה מאי מקשה קלף אין דוקסוטוס לא דילמא תני קלף וה"ה דוקסוטוס כמ"ש מהר"מ לפי התוס' ומ"ש התוס' דסמיה אברייתא וכמ"ש פירושים לעיל הוא קצת דחוק ורחוק אמן לפי גירסא זו פריה שפיר דמרישא מוכח קלף אין אבל דוקסוטוס לא הוי מזוזה שבתפילין רק מזוזה ממש ודוק: אמן מדברי התוס' פאן בד"ה תנן קלף מוכח ודאי לפום פשטי' שלא היו גורסים במשנה זו הבבא כמ"ש לעיל ואין זה קושיא שלא הי' גירסא זו לפניהם ובשביל זה אין למחוק הגירסא שלפנינו פיון שגם לפי זה הגירסא יתפרש הגמ' כמ"ש.

אמן גם דברי התוס' אפשר לכוין אל זה הגירסא ע"פ תי' הראשון שפתבתי והוא בתוס' הרבה פעמים שניחא לו להקשות פאן מדיוקא דרישא אף שהוא בסיפא בהדיא והא שכ' התוס' דסמיה אברי' ולא כ' דסמיה אסיפא דמשנה היינו דאם איתא דמדיוקא לחוד לא מצי להקשות כי אם מסיפא הוי לי' לאתוי סיפא מפני אלא אברייתא שפיר סמיה שפיר איתתי לה וכן למעלה לא קשה מידי שהי' יכול להקשות מסיפא דמשנה שניחא לו להקשות מסיפא דברייתא ארישא דמשנה דקאי בי' וגם טפי מקשה מסיפא דברייתא דקשה רישא אסיפא כמ"ש התוס' לעיל אבל אם הי' קשה מדיוק דרישא גופא מברי'?

דקאי בי' שפיר מקשים התוס' דלמה לי' לאתוי מסיפא דבריינתא מהך גופא דקאי בי' דהיינו רישא דמתני' ורישא דבריינתא הוי מצוי לאקשוי ושפיר יש לקיים הגי' ודוק: ברש"י בד"ה הא דכתבה אקלף אפי' במקום שיער וכ"ש וכו' ר"ל דס"ל לרש"י דהילכתא דמקום שיער ומקום בשר לא תלי בקלף ודוקסוסטוס אלא בתפילין ומזוזה דשני הלכות נאמרו בכל אחד בתפילין נאמר שיהא אקלף וגם נאמר שתפילין יכתבו במקום בשר וכן להיפך במזוזה ובתפילין הוא למצוה וי"ל שגם הלכה השני שיהא במקום בשר הוא למצוה דאם כתבו בקלף במקום שיער נמי בשר לפירש"י כמו בדוקסוסטוס דנדאי הוא במקום שיער וכן בדוקסוסטוס במקום בשר והסברא נותנת פן פיון דבתפילין נאמרו ההלכה רק למצוה מ"ש זה מזה אבל במזוזה נאמרו לעיפוב הפל אף שיש בו ג' עיפובין שונים נכללו באחד כמ"ש רש"י בקלף שני פסולין ולפ"ז אין מקום לק' התו' וגם לא הדר מתירץ הראשון ולכך פי' רש"י פן אבל התוס' לא רצו לפרש פן שי"ל סברא דמקום בשר ושיער אין תלוי בתפילין ומזוזה רק בקלף ודוקסוסטוס ובהמקומות שלהם הוא לעיפוב בשניהם רק דין דתפילין ומזוזה אקלף ודוקסוסטוס הוא למצוה וי"ל לתירץ השני דאף מזוזה אקלף בשר אלא שאין מוכרח דא"כ הוי קשה נימא רב גם להיפך כמ"ש לקמן התוס' בדיבור שאח"ז אלא שמוכח קצת דא"כ למה לא אמר רבותא טפי דאקלף במקום בשר נמי פסולת ומזוזה ואם פן י"ל דהדר משנינויא קמא וגם במזוזה הוי למצוה אלא שיש לדחות דומיא דדוקסוסטוס נקט לכך הקשו לימא גם פן בתפילין ועיין סברות אלו בתו' בהקומץ ודוק בתוס' בד"ה הא מורידין עושין אע"ג דפ' והי' רחוק משמע וכו' ע"ש וברש"י פי' לחתונה ממנו יריעה ששמע והי' פתובה וכו' משמע לכאורה שס"ל שפשיטה אף שאינה פתובה על קלף אחד או אם תפירה או ודבקה בדבק וא"כ שפיר משפחת אמנם לענ"ד מוכח משמעתין דאסור רק על קלף א' ונקא דהא קי"ל בכל שמעתין דקלף חייב פדי פרשה קטנה לתפילין אע"ג שאין תפילין שלם עדיין שצריף ד' פרשיות רק פיון שראוי על פרשה א' מהם מצניעין פמוהו שראוי לצרף לו עוד ג' פרשיות ואם נאמר שגם מזוזה פשיטה על שני קלפים לחייב גם בדוקסוסטוס פדי פרשה קטנה שבמזוזה אלא נדאי שצריף עכ"פ למצוה על קלף א' והיכי קאמר פאן הא מורידין עושין וע"כ צ"ל כפי' התוס' ולכך פתבו התוס' זה פאן שמוכח מפאן ומפאן נ"ל ראי' גדולה לפסק הרמב"ם שפסק והביאה בש"ע שאם פתבה בב' עורות אף שתפירה או דבקה פסול ודלא כפרש"י ותוס' שם בפ' הקומץ ומביאה ב"י בי"ד שפשר ואף רש"י גופא כ' בדרף שלאח"ז שאף בב' דפין שראוי לחלוק פסול ומכ"ש בב' עורות וצ"ל שכ' שם גבי להשלים פן רק לפי ה"א שאמר דילמא להשלים אבל למסקנא דהקא ושם דמזוזה הוא ג"כ בפתוחות לא צריף וכן התוס' י"ל פן וגם תוס' גופא כתבו שם במסקנא כמו פאן ושפיר מוכח מראי' שלי שהבאתי מפאן לדברי הרמב"ם שהוא פסול אף דיש לדחות שהוא רק למצוה פיון דלא משפחת ראי' להכשיר בדיעבד מנ"ל לחלק ודוק: ועפ"ז נ"ל לתרץ קושיא חמורה בתחילת שמעתין דמקשה מבריינתא דמתני' קלף ג"כ פדי לכתוב מזוזה קשה תיקשי לי' בריינתא גופא דנהי דר"ל דגם מזוזה בשר על הקלף כמו במסקנא דהקא הא נדאי ליפא ה"א שלא יהיו גם תפילין פשירין על הקלף והוי שכיח ושכיח למה לא יתחייב בהכי פרשה קטנה שבתפילין שהוא שיעור קטן אלא נדאי הוי ס"ד משום דבתפילין אינו דבר שלם עדיין שצריף עוד ג' פרשיות ועל ד' פרשיות הוא שיעור גדול

לְכֹה מְשַׁעַר בְּמִזְוָה שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁלֵּם וְחָשׁוּב מִצְנִיעֵינָם כְּמִזְוָה אֲבָל לְפִי אֲמַת גַּם פְּרִשָׁה א' הָיָה מִצְנִיעֵינָם כְּמִזְוָה פִּינּוֹן שֶׁנִּכְתַּב עַל ד' קְלָפִים א"כ רָאוּי ל'א' מִשָּׂא"כ בְּדוּכְסוֹסְטוֹס לְמִזְוָה שֶׁבְּעֵינָן עַל קְלָף א' וְדוּק: וּא"כ קִשָּׁה עַל רִש"י שֶׁכ' יִרְיעָה שֶׁל שְׂמֵעַ וְהִיא אִם שְׂמוֹעַ וְסִתְרָה דְּבָרֵי עֲצָמוֹ בְּמִנְחֹת וְצ"ל דְּמִשְׁפַּחַת שְׁכֵתוֹבִין בְּס"ת שְׂמֵעַ וְהִיא אִם שְׂמוֹעַ עַל יִרְיעָה שֶׁל קְלָף א' וְתוֹלָה כָּל הַיִּרְיעָה וְסוֹבֵר שְׂאִין בְּזָה בַּל תּוֹסִיף שְׂאִין פְּנוּנָתוֹ רַק לְהַב' פְּרִשִׁיּוֹת וְאֵף שֶׁכ' רִש"י שָׁגַם עַל ב' דְּפִין פְּסוּל י"ל שְׁכֵתוֹבִין עַל דָּף א' וְאִינוֹ תִּימָה שְׂאִין רַחוּק כ"כ וְדוּק: בְּגַמ' הַשְּׂתָא דְאַתִּית לְהִכִּי וְכו' נ"ל שֶׁמִּשָּׂא"ה אֲסִיק פֶּן אֵף שָׁגַם לְתִירָץ הֶרְאִשׁוֹן לְק"מ וְגַם לְפ"ז צָרִיף לְכָל הַתִּירוּצִים הֶרְאִשׁוּנִים וְאִין נ"מ בְּתִירוּצִים אֲלָא דְמִשְׁמַע דְּתַפְּלִין חֲמוּרִין יוֹתֵר דְּהָא קָרִי לִי מוֹרִידִין אֵף דְּטַעַם מְשׁוּם ד' פְּרִשִׁיּוֹת וְהַשֵּׁם קְבוּעַ בּוֹ מִכ"מ מִשְׁמַע שְׂאֵף דִּינָם חֲמוּר מִמִּזְוָה: וְגַם מִמְּשָׁנָה וְכַרְיִיתָא מוּכַח פֶּן דָּאִם אִיתָא דְּתַפְּלִין כְּשִׁירִין אֲדוּכְסוֹסְטוֹס הִיָּה לְחִיב גַּם בְּדוּכְסוֹסְטוֹס כְּדִי פְּרִשָׁה קְטֻנָּה וְתִירָץ לְמִצְנָה הוּא דְּחוּק אֲמַנָּם אִם מִזְוָה כְּשֶׁר אֲקַלְף וְתַפְּלִין פְּסוּל אֲדוּכְסוֹסְטוֹס א"ש דְּקַלְף הָיָה שְׂכִיחַ וְשְׂכִיחַ אֲזַלְיָנָן לְחוּמְרָא מִשָּׂא"כ בְּדוּכְסוֹסְטוֹס: אוֹ אֲפִשָּׁר מְשׁוּם דְּבִזָּה אֲשַׁכְּחִין תַּנָּא בְּהִדְיָא ר"מ וְשׁוּב לֹא קִשָּׁה מְפַל הַבְּרִיִּיתוֹת מִשָּׂא"כ בְּתַפְּלִין אֲדוּכְסוֹסְטוֹס לֹא אֲשַׁכְּחִין בְּהִדְיָא תַּנָּא דְּפְלִיג וְצָרִיף לְכָל הַתִּירוּצִים דְּלַעִיל וְדוּק: וּמ"ש בְּתוֹס' בְּד"ה הַשְּׂתָא וְנ"ל וְהָא דְּתַנָּא לַעִיל שִׁינָּה בְּזָה וְכִּזָּה אֲתַפְּלִין לֹא מְשׁוּם דְּמִנְכַרְח דְּהָא י"ל דְּסִבֵּר כִּר"מ וְכַרְיִיתָא כְּרַבְּנָן אֲלָא מְשׁוּם שְׂמַצָּאוֹ פֶּן כִּפ' הַקְּוִמָץ וִי"ל שֶׁהוּא כְּמִסְקָנָא דְּשְׂמַעְתִּין וְאִין מְקוּם לְפ"ז לְק' הַמְהַרְשָׁ"א עַל הַתּוֹס' כָּאֵן וְעַל הַגַּמ' דְּלִשְׁמַע כְּתַבּוֹ הַתּוֹס' שְׂמַע עֵינָן שְׂמַע וְדוּק: וְעֵינָן בְּר"ן שֶׁהִבִּיא דְּבָרֵי הַרְמְב"ם שֶׁס"ת פְּסוּל עַל הַדּוּכְסוֹסְטוֹס וְתַמָּה עָלִיו וְהוּא דְּהָא אֲסִיק בְּגַמ' לְתַנָּא דְּבִי מְנַשָּׁה כִּי תַנָּא הִיא בְּס"ת דְּכָשֶׁר עַל שְׁלִשְׁתָּן וְגַם הַמ"מ אֵף שֶׁהִבִּיא רַאִי בְּרִישׁ ה' תַּפְּלִין לְדְּבָרֵי הַרְמְב"ם תַּמָּה מְזָה וְתִי' בְּדוּחַק ע"ש וְגַם הַג' מִי' פְּלִיג עָלִיו מִחֲמַת זֶה וְאִנִּי בְּעַנְיֵי אִינִי רוּאָה מְפָאן שׁוּם סְתִירָה דְּהַגְמָ' אֲמַר פֶּן לְפִי הִ"א דְּמִזְוָה פְּסוּל עַל הַקְּלָף וְלֹא יָכוֹל לְאוּקְמָא אֲלָא בְּס"ת דְּתַפְּלִין אֲגוּיל וְדָאִי פְּסוּלִין אֲבָל לְמִסְקָנָא דְּמִזְוָה כְּשֶׁר עַל הַקְּלָף יוֹתֵר מִתּוֹקְמָא הֵף בְּרִיִּיתָא דְּתַנָּא דְּבִי מְנַשָּׁה בְּמִזְוָה כְּדִס"ד מְעַיְקָרָא וְיוֹתֵר מְסַתְּבַר דְּהוּא חֲד לִישְׁנָא עִם הֵף בְּרִיִּיתָא דְּר"מ וְגַם מִזְוָה קוּלָא מְכּוּלְהוּ וּמְסַתְּבַר לְאוּקְמָא הֵף בְּרִיִּיתָא דְּמַקְיָל בְּמִזְוָה מִס"ת דְּחֲמוּרָה כְּמוֹ תַּפְּלִין כִּמ"ש ס"ת וְכֵן תַּפְּלִין שְׁבָלוֹ וְכו' וְגַם לְשׁוֹן הַשְּׂתָא דְאַתִּית לְהִכִּי וְכו' מִשְׁמַע ג"כ מְשׁוּם דְּמְסַתְּבַר לְאוּקְמָא קוּלָא דְּרַב בְּמִזְוָה מִבְּתַפְּלִין וְכֵן נְמִי קוּלָא דְּהֵף בְּרִיִּיתָא וְאֲפִשָּׁר מִש"ה נְמִי אֲמַר הַשְּׂתָא דְאַתִּית לְהִכִּי וְכו' כְּדִי לְאוּקְמָא הֵף בְּרִיִּיתָא בְּמִזְוָה וְגַם מְנ"ל לְאוּקְלִי בְּס"ת פִּינּוֹן בְּמִזְוָה אֲשַׁכְּחִין דְּכָשֶׁר בְּכּוּלְהוּ וּבְס"ת לֹא אֲשַׁכְּחִין אֲלָא בְּגוּיל וְקַלְף כִּמ"ש הַמ"מ וְנִישׁ לְאוּקְמָא הֵף בְּרִיִּיתָא בְּמִזְוָה אֵף שְׂלֵא נְאֻמַר לְהִדְיָא דְּמִזְוָה כְּשֶׁר בְּגוּיל וּמִתּוֹס' מִשְׁמַע דְּפְסוּלָה הָא כ' הַר"ן בְּעֲצָמוֹ דְּמוּכַח מְהֵכָא דְּמִזְוָה כְּשֶׁר בְּגוּיל וּבְס"ת לְמִסְקָנָא לֹא אֲשַׁכְּחִין וְאֲדְרַבָּא מוּכַח בְּמִסְקָנָא דְּלֹא מַקְיָל אֲלָא בְּמִזְוָה וְגַם רַב לֹא אֲמַר דּוּכְסוֹסְטוֹס הָרִי הוּא פְּקַלְף לְעַנְנִין ס"ת מְפַל הֵלִין טַעְמִי וְהוּכְחָה שֶׁכ' הַמ"מ נ"ל דְּדְּבָרֵי הַרְמְב"ם נְכוּנִים לְדִינָא וִי"ל בְּס"ת אֵף בְּקַלְפִים שְׁלָנוּ הִיא שְׂנַשְׂאָר דּוּכְסוֹסְטוֹס לְגִרְרוֹ הֵיטֵב וְדוּק: דָּף פ ע"א בְּגַמ' תַּנָּא ב' אוֹתִיּוֹת בְּדִיו וְכו' עַד בְּעָא רַבָּא אוֹת א' בְּדִיו וְכו' וְעֵינָן בְּרִש"י שֶׁכ' מִי מִיִּצְטָרְפִי וַא"א תִּיפּוּק לִיהּ וְכו' הֵף וַא"א אִין לוֹ חִיבּוּר לְכָאן דְּגַם לַעִיל ב' אוֹתִיּוֹת בְּקוּלְמוֹס וְכו' קִשָּׁה זֶה וְגַם אַגְמ' בְּלֹא פִי שֶׁכ' קִשָּׁה וְנ"ל לְפָרֵשׁ דְּלְכְּאוּרָה הֵינּוּ מְפָרְשִׁים דְּבַעֲיָא הִיא אִם נִימָא

פינון שאין בו שיעור בטל אגב כלי ורש"י פתב דבעיא היא אם מצטרפי והוכיח רש"י דאי אמרת דבעיא היא אם בטל לכלי זה א"א דהא קושיא ליחייב אכלי וע"כ דכלי בטל לזה וא"כ ממ"נ הוא חייב דאם הוא בטל לכלי חייב אכלי ואם הכלי בטל לו למה לא לחייב אדיו אלא ע"כ שבעי' היא אם מצטרפי פינון שהוא בב' מיני כלי וכן פתבו התוס' וק"ל: אמנם צל"ע מאי זו שאלה מה"ת לא ליצטרפי הא אפי' ב' מינין שישו בשיעוריייהו מצטרפין כדאמרין בסוף פלל גדול מכ"ש פאן מין א' לכן מה מאד מתקו דברי הרמב"ם פה בעיני שכ' בפ' י"ח מה' שבת הוציא ב' אותיות בדיו אינו חייב עד שיהא יותר מב' אותיות דהיינו אחר שיעלה על הקולמוס וישאר ממנו על הקולמוס ישאר לכתוב מהקולמוס ב' אותיות וכן בקלמרין שהוא קסת הסופר משא"כ בקולמוס א"צ אלא ב' אותיות וכ' ה"ה שלרש"י דרף אחרת היינו שרש"י כ' כל היכא דמפיק וכו' אמנם אין זה ראי' לסתור דבריו דהיינו תמיד שיעורו לכתוב ב' אותיות וממילא אין שיעורו שנה והוא סבא נכונה אלא שקשה מנין לו זה מגמ' ולפמ"ש הוא מוכרח מהגמ' דקשה מאי בעי מה"ת לא ליצטרפי וגם התנא הוא למותר מאי אשמועינן אלא ודאי דהתנא קמ"ל זה דתמיד בעינן כדי לכתוב ב' אותיות וא"כ ממילא אין שיעורו שנה דבקסת ודיו בעינן יותר ממה שבקולמוס וא"כ שפיר בעי ופירושו הוא לצדדין דנדאי בדיו ובקולמוס מצטרפין שישעורו שנה אלא דיו וקולמוס וכן קולמוס וקלמרין בעי וכן הוא ברמב"ם שם בהדיא דספק הוא כף והוא מי אמרינן פינון דלא שני בשיעוריייהו לא מצטרפי או דילמא פינון דשוין בזה כדי לכתוב ב' אותיות מצטרפין כנ"ל ברור בפשט הגמ' אליבא דרמב"ם והוא מוכרח נאמיתי ואדרבא דברי רש"י ג"כ מראין להדיא אנה הפי' ע"ש ודוק: בתוס' בד"ה והאמר רבא תוף ג' לרבנן וכו' ע"ש עד סופו והוא תמוה מרישא לסיפא דקושיא ראשונה ושני' אין לו שניכות פה רק ארבא דאמר מילתיה בהזורק ושם גופא איתא הך ברייתא דהזורק וכן קושיא שניה וביותר קושיא ג' אין לו שנייה אפי' להך דרבא רק למירמי דר' יהודא אדר' יהודא אכן פולחו שייכא הך דוקא לקושיא דהכא והוא ע"פ שפכתבו תוס' בעירובין שם גבי הך הקורא בספר די"ל דהך ברייתא מייירי שהי' מתחילה תוף ג' והוי כמו מעביר דהכא דמודה רבא דלא בעי מקום ד' כדמסיק הך ע"ש ורבא מייירי בבא מלמעלה מג' ע"ש וא"כ אינו נופלת ב' הקושיות פלל אלא שהתו' מקשין על מקשה דהכא דהוי ס"ד אף במעביר בעי רבא מקום ד' א"כ תיקשי ברייתא לרבא ואהא תירצו דלהמקשה הוי ס"ד דסבר כר"י ופליג אברייתא ואח"כ הקשו תוס' ג"כ אמקשה דהכא דאמר התם לימא כתנאי אמרה רבא משמע שנה קושיא שישבור רבא כר"י ולא פרבנן א"כ קשה למקשה דהכא לימא כתנאי שלא יסבור כברי' שהוא פרבנן דר"י ולא יסבור פרבנן רק כר"י ואהא תירצו שז"א קושיא רק ממשנה וא"כ לא קשה אף לפי ס"ד דמקשה ומזה נמשך גם קושיא ג' דלפי האמת דרבא סבר אף כברייתא דהזורק וכת' התוס' בעירובין אף דר"י אדר"י לק"מ די"ל דטעמא דר"י בקורא בספר לאו משום דבעי הנחה אלא סובר קלוטה כמי שהנחה דמי רק סבר דלא גזרינן אוגדו בידו אטו אין אוגדו בידו בכתבי קודש או מטעם אחר לא גזר אבל פאן הקשו אמקשה דהכא היכי ס"ד דרבא פליג אברייתא וצ"ל דסבר כר"י וע"כ הנצרך לפרש טעמא דר"י משום דאף אין אוגדו בידו פטור דבעינן הנחה וקשה היכי ס"ד פן הא א"א לומר פן אלא טעמא דר"י ע"כ משום דלא גזר דאל"ה קושיא דר"י אדר"י אלא ודאי טעמא משום דלא

גזר ואם פן הדרא קושיא לזכותי לפי ס"ד היכי יכול רבא הבריני ודוק ע"ב בריש"י בד"ה קילקולו זהו תיקונו וכו' עד ורבתי מפרשין וכו' ויל"ד גם לפירש"י פי תיקונו לא שנייה והל"ל קילקולו זהו היתירו וגם מאי ס"ד דמקשה הא אדרבא יותר שנייה לשער בו לרבנן מלר"י דלר"י חול אסור וגם יל"ד לפי רבותיו הא לרבנן ל"ל הך סברא שמתקן לענן חונק דא"כ למה שרי בחול ונלע"ד דהפל עולה בסניגון אחד ורש"י מפרש דבפי רבותיו לחוד לא מתפרש רק בצירוף פירושו וא"ש הפל והוא שצריה לבאר במה פליגי ר"י ורבנן דהא ודאי לא יפלגו במציאות אם חול הוא מתקן לענן חונק דהא עינינו רואות וגם לר"י מה בכה שמתקן לחזק ונ"ל שפליגי בהא דנדאי משום חרבן צריה לעשות היפר מה שלא הי' עושה בלא"ה ע"ד אם אשפחה ירושלים ואם עושה בלא"ה במאי זוכר החרבן ורבנן סברי אף שהחול מתקן לענן חונק פינו שמשקלגל הלכו אין דרו בלא"ה לערב חול בסיד פשסד את ביתו למעלה רק לבנן גופא הוא נוטלו ואז הוי נדאי שיעור יותר ור"י סבר בלא"ה הוא דרו לערב בו חול שמתקן לענן חונק וא"כ לא הוי היפר וא"כ שפיר קאמר רב חסדא דע"כ מתניתן ר"י ומשערין בו פיון שדרכו בלא"ה בכה אבל לרבנן פיון שאין דרו בלא"ה לערב חול רק לבנן ולא לסוד הוי בעינו שיעורא טפי אף שצריה לערב בו משום חרבן הוי שכיח ולא שכיח דהא לסוד משום חרבן יכול לעשות אף בתבן ולבנן נדאי דרו בחול משום חונק ומשערין בבנן כמו דאמרין לעיל גבי שיפת קילור במים ע"ש ומשני לעולם רבנן ומשערין בו פיון שצריה לערב משום חרבן וא"ת הא יכול לערב תבן וא"כ הוי שכיח ולא שכיח כמ"ש למעלה בקושיא ע"ז משני שיותר שכיח לערב משום חרבן חול מתבן דחול עכ"פ קילקולו לענן לכו זהו תיקונו לענן חונק משא"כ תבן והוי כמו שמתרץ למעלה בגמ' לענן שיפת קילור במים פולהו מסו ומטללי ע"ש וא"כ ממילא לק"מ קושית רש"י מאי זהו תיקונו דנדאי לרבנן אם לאו משום חרבן אין דרו לערב בלא"ה כמ"ש אע"פ שמתקן אלא קילקולו לענן לכו וא"כ מערב משום חרבן זהו תיקונו שמתחזק ע"י פן משא"כ תבן מקלקל ואין מתקן לכה שכיח יותר בחול וא"ש פירש"י ופי' רבותיו כאחד ודוק פי נ"ל ברור בפי הגמ' עכ"פ: דף פא ע"א בריש"י בד"ה חפי פותחת טהורין וכו' ובד"ה טמאין דכלי עצם וכו' עד נאי משום דמחנבר וכו' דבריו תמוהין מאד דא"כ למה ליה למשכונני נפשיה בדוחקים דפשוטיהן טמאין הא פיון דמחנבר לטמא טמא וגם בתוס' משמע שהוא עוד טעם לטומאתן כמ"ש המהרש"א ואין במשמע פלל בדברי רש"י שיהי' שני פירושים ואף אם נרצה להג' בדבריו אין מקום להג' ומה שמתפרש מהר"מ הוא דחוק ונראה לי לפרש לפי פשוטו אחר שנתרץ ג"כ ק' התוס' שמקשה על רש"י דאי בשאין ראוי פשיטא דטהורין וגם מאי שהקשו דאדרבא חפין עיקר ע"ש ומתוה דברינו יתפרש גם דברי התוס' שכ' וכן משמע בסמוך דטעמא משום גמר מלאכה וכו' והוא תמוה כמ"ש המהרש"א ופירושו דחוק מאד מכמה טעמים ומן הפרך מעצמו: ונקדים דנדאי גם רש"י מפרש כפי התוס' דטעמא משום גולמי אף שרש"י פי שמיירי בשל עצם הא רש"י מפרש הברייתא אליבא דרב נחמן דאית ליה בהפל שוחטין פלי עצם ככלי מתכות דמי ולענן גולמי הוא ודאי כמ"ש שם בגמ' בהדיא כמ"ש התוס' אלא שרש"י מפרשו גם לענן פשוטי פלי עצם כמ"ש מהר"מ ובהו מתורץ נמי ק' התוס' דגבי פלי מתכות מיתני דכיון דלרש"י ס"ל הברייתא זאת דכלי עצם ומתכות דינו שנה ומיירי בעצם ובמתכות

אֵלָא דְרַשׁ"י מְפָרְשׁוּ לַעֲנֵן עֵצָם דְסִתָּם חֲפִין עוֹשִׂים שֶׁל עֵצָם מִדְּמַשְׁעָרִין בּוֹ בְּשִׁבְתָּ ש"מ
דְּשִׁכִּיחַ טְפִי לַעֲשׂוֹת שֶׁל עֵצָם וְגַם מִדְּהִבְיָאוּ פֶּאֶן מִשְׁמַע שֶׁהוּא אַגַּב הַמְּשַׁנָּה דְּמִיָּירִי בְּשֶׁל
עֵצָם וְטַעֲמָא דְטְהוּרִין מִשׁוּם דְּהוּי גְּוֹלְמִי וּמ"ש רַש"י שְׂאִין רְאוּיִן לְכֻלּוּם הוּא מִשׁוּם דָּאֵם
רְאוּיִן לִיתְגַּם בְּפֻתְחַת נְמִי טְמֵאִין כְּמוֹ שְׁנִבְאָר בְּסִמּוּף אֵלָא כֹּל זְמַן שֶׁלֹּא קִבְעָם אַף פֻּעַם
אַחַת עֲדִינִן אִין רְאוּיִן לִיתְגַּם עַד שְׁיַעֲשֵׂם לְפִי הַמַּדַּת פּוֹתְחַת לְכַף הוּי גְּוֹלְמִי וְכוּ מְוֹכְרַח
בְּפִי הַתּוֹס' שְׁמִפְרָשִׁים בְּמַתְכוֹת אֲבָל אִם קִבְעוּ בְּפֻתְחַת טְמֵאִין מִשְׁמַע סִתְמָא הֵן אִם הֵם
בְּפֻתְחַת הֵן אִם חֲזַר וּנְטָלְם וְכוּ מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן חֲפִי פּוֹתְחַת אִם קִבְעוּ טְמֵאִין שְׁהַחֲפִים
בְּפ"ע נְמִי טְמֵאִין מִשׁוּם פִּינּוּן שְׁנִבְאָרָה מְלֹאכְתָּן וְלֹא הוּי גְּוֹלְמִי וְרְאוּיִן הֵם לִיתְגַּם בְּפֻתְחַת
טְמֵאִין וּמכ"ש אִם עֲדִינִן הֵם בְּפֻתְחַת וּע"ז כ' רַש"י טַעַם שְׂאֵם הֵם בְּפ"ע טְמֵאִין אַף שְׁהוּי
פְּשׁוּטִי כְּלִי עֵצָם דְּפְשׁוּטִיהֶן טְמֵאִין וְאִם קִבְעוּ נְמִי טְמֵאִין אַע"ג דְּהוּי מְחַבְּרַן לְפֻתְחַת וְכוּ
וְהוּי מְמַשׁ לְפ"ז פִּירַשׁ"י בְּעֵצָם כְּפִי הַתּוֹס' בְּמַתְכוֹת וְאֵלָא נְמִי הֵךְ טַעַם וְהוֹכְחָה שְׁפַתְבוּ
הַתּוֹס' לְפִירוּשָׁם מִן הֵךְ דְּקַתְנִי וְשֶׁל גַּל אַע"פ שְׁחַבְּרָן וְכוּ וְזֶה נְמִי טַעַם רַש"י שְׁהַכְרִיחוּ
לְפָרֵשׁ שְׂאֵף בְּפ"ע טְמֵא וְכְמוֹ שְׁנִבְאָר בְּסִמּוּף פִּי הַתּוֹס' וְדוּק: אָמְנָם בְּיוֹתֵר נ"ל לְפָרֵשׁ
וּלְבָאָר ג' כ' תִּירֵץ מֵהֵר"מ עַל ק' הַתּוֹס' קְמִיָּתָא עַל פִּירַשׁ"י בְּפְשׁוּטִי כְּלִי עֵצָם וְתִירוּצוֹ
מְוֹכְרַח אָמְנָם עֲדִינִן לֹא בִּיָּאָר הַאִיף מְפָרֵשׁ רַב נַחְמָן הַמְּשַׁנָּה דְּפְשׁוּטִיהֶן טְהוּרִין אָמְנָם
נִלְע"ד שֶׁרַב נַחְמָן מְפָרֵשׁ שְׁהֵךְ בְּרִיָּיתָא דְּמִיָּיְתִי שֶׁם שְׁמִפִּיק כְּלִי עֵצָם מִן מַעֲשֵׂה עֲזִים פְּלִיג
אַהֵךְ מְשַׁנָּה דְּבַהֵךְ קָרָא לֹא אִיתְקַשׁ לְשַׁק פִּינּוּן דְּמַעֲשֵׂה עֲזִים הִיָּינוּ כְּלִי עֵצָם לֹא נִרְמַז בְּקָרָא
שֶׁק וְגַם בְּלֹא"ה לְפִי הַתּוֹס' לְקַמְן פ' ר"ע גַּם מַעֲשֵׂה עֲזִים אִין בְּמַשְׁמַע הִיקְשׁ לְשַׁק אֵלָא
אַף לְפִירַשׁ"י שֶׁם פִּינּוּן דְּקָאִי אֲכֻלִי עֵצָם לֹא מִשְׁמַע הִיקְשׁ לְשַׁק וּמְשַׁנְתִּינוּ הַנְּ"ל סוֹבֵר
לִיְמוּד אַחַר אֲכֻלִי עֵצָם אוֹ שְׁסוֹבֵר שֶׁהוּא מְדַרְבְּנָן וּלְכַף לִית לְהוּי טְמֵאָה יוֹתֵר מְכֻלִי עֵץ
וּבְזָה מִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב דְּבָרֵי הַגַּמ' שֶׁם מֵאִי שְׁמַקְשָׁה מִנ"ל דְּכֻלִי עֵצָם טְמֵאָה שֶׁהוּא תְּמוּהָ מֵאִי
שְׁיָיְךְ שֶׁם וּלְפִי"ש מְקַשָּׁה אַרְבַּ נַחְמָן דּוֹקָא וְעִיָּין כְּתוּ"ש אֵלָא שְׁעֲדִינִן דּוֹחַק גְּדוֹל שְׁיַפְרֵשׁ
רַש"י הֵךְ בְּרִיָּיתָא אֲלִיבָא דְּמֵאֵן דְּפִלִּיג אִסְתַּם מְשַׁנָּה אָכֵן נְפָרֵשׁ לְתַרְץ הַפֵּל וְיִתְנַרְצוּ גַם
ק' הַתּוֹס' מְחַפִּין ע"ש מַה שְׁהַקְשׁוּ דְּהֵךְ בְּרִיָּיתָא נְמִי אֲתִיָּא כַר' נַחְמָן הִיָּינוּ וְדָאִי דְּאֲתִי כַר'
נַחְמָן נְמִי דְּמִיָּירִי מִיָּנִי בְּסִיפָא אֲבָל לֹאמַר שְׂאֲתִי כַר' נַחְמָן לְחוּד אִין בְּמַשְׁמַע דְּאֲדַרְבָּא
מְדַקְתְּנִי בְּסִיפָא דְּבָרֵי ר' נַחְמָן מִשְׁמַע דְּרִישָׁא אֲתִי נְמִי כְּרַבְּנָן אֵלָא שַׁק' הַתּוֹס' שְׂאֲתִי נְמִי
כַר' נַחְמָן וְעַפ"ז נ"ל אֲדַרְבָּא לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי רַש"י מְכֻל הַקּוֹשְׁיוֹת שְׁרַש"י בָּא לְפָרֵשׁ
הַבְּרִיָּיתָא אֲלִיבָא דְּכ"ע וְקָאֵמַר אֲלִיבָא דְּר"נ טְמֵאִין דְּחַפִּין עֵיקַר וְהוּי פְּשׁוּטִי כְּלִי עֵצָם
וְאֲלִיבָא דְּרַבְּנָן דָּאִית לְהוּי פּוֹתְחַת עֵיקַר נְמִי לְק"מ דָּאִית לִיָּה בֵּית קִיבּוּל וַא"כ שׁוֹב אִין
תִּימָה אִם נֹאמַר דְּר"נ אִית לִי כְּהֵךְ בְּרִיָּיתָא דְּרַב נַחְמָן בְּחֻלְיִן וּמְשַׁנְתִּינוּ אֲתִי כְּרַבְּנָן דְּר"נ
וְהֵךְ בְּרִיָּיתָא אֲתִיָּא כְּכ"ע וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה חֲפִי פּוֹתְחַת וְכוּ' עַד אַע"ג דְּמַשְׁמַע דְּאֲתִי כַר'
נַחְמָן וְכוּ' עִיָּין מֵהֵר"מ מַה שְׁתַּמָּה עַל דְּבָרֵי הַתּוֹס' הַלְלוּ וּנ"ל לְפָרֵשׁ לְפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁמַשְׁמַע
לְהַתּוּ' מְסַבְּרָא וְהוּא בְּרוּרָה שְׁחַפִּי פּוֹתְחַת הוּי כְּעֵין חוֹתֵם טַבְעַת שֶׁהוּא עֵיקַר תְּשַׁמִּישׁ כְּלִי
וְהַפּוֹתְחַת עֲצָמָה הוּא מְמַשׁ כְּמוֹ טַבְעַת עֲצָמָה שֶׁהִיא עֵיקַר וְרוּב הַכְּלִי וַא"כ ע"כ הֵךְ מְשַׁנָּה
דְּהֵלֵךְ אַחַר חֲפִין הוּא כַר"נ וְע"כ סִיפָא רַבְּנָן וְרִישָׁא ר"נ וְזֶה שְׁפַתְבוּ הַתּוֹס' דְּמַשְׁמַע הִיָּינוּ
מְסַבְּרָא וְהוּא מְוֹכְרַח וְאִין פֶּאֶן תִּימָה וְדוּק: בַּא"ד וְכוּ מִשְׁמַע בְּסִמּוּף דְּטַעֲמָא מִשׁוּם גְּמַר
מְלֹאכָה וְכוּ' עִיָּין בְּמִפְרָשִׁים שְׁדַחְקוּ לְפָרֵשׁ וְלַעֲנ"ד נ"ל לְפָרֵשׁ בְּטוֹב וְהוּא דְּלִפִּי מ"ש
הַתּוֹס' בְּפִירַשׁ"י שְׂאִין רְאוּיִן הִיָּינוּ שְׂאִין רְאוּיִן לְשׁוּם תְּשַׁמִּישׁ וּמַה שְׁרָאוּי לְקַבְּעוּ לֹא

מיקרי ראוי אבל באמת כבר נגמרה מלאכתו אלא שאין ראוי בלא פותחת א"כ נדאי הא דטמאין היינו דוקא פשהם בפותחת אבל אם חזר ונטלן טהורין א"כ ע"כ סיפא בשל גל היינו נמי פשהם קבועים עדיין קשה מאי אע"פ אדרבא מש"ה טהורין אבל לפי תוס' דטעמא משום גמר מלאכה א"כ נדאי אם כבר קבען א"כ לא מיקרי גולמי אע"ג שנטלן טמאין דהא ראוי לקובען וכן משמע להדיא דברי התוס' וכן הוא משנה מפורשת השן שבמפתח טמא וא"צ לדחוק כמ"ש הר"ע שם שלא היינו חפין משום הך ברייתא דהכא ולפי' התוס' לק"מ וא"כ גם סיפא ושל גל מיקרי אף שהם חפין בפ"ע פיון שאין ראוי לשמש אלא למחנך טהורין שפיר קאמר אע"פ שחברן וכבר נגמר מלאכתן ועכשיו אין מחנך טהורין ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה מהו להעלותן וכו' עד לטירחא יתירחא ועיין בתוס' מה שהקשו עליו ונ"ל לפרש גם דברי רש"י כעין פי' התוס' שלשון טירחא יתירחא היינו שלא לצורך שהי' יכול להכין מאתמול או שיכול לפנות ע"ג קרקע וע"ז משגי שפיר אדם קובע מקום לב"ה וכו' וכמ"ש רש"י שם בתמ"ל וכו' ע"ש וק"ל: בגמ' אמר אב"י פרפיסא הואיל ואתי לידן נימא ביה מילתא וכו' ע"ש והוא תמוה דמשמע שהיא מילתא חדתא והיינו ממש הך דרב פהנא ע"פ פירש"י ותו' אמנם לולא דברי רש"י נ"ל לפרש גם לשון מחייב שהוא דחוק לפירש"י ע"פ מ"ש התוס' בד"ה והניחו וק' לר"י וכו' ע"ש עד ונראה לר"י דשמעתין לית ליה דיחויא דרבא והיינו נדאי ר"ל רב פפי ורב פהנא אבל אב"י משמע בכולי ש"ס היכא דלא פליג עלי' מסתמא ס"ל פנותי' לכה אמר מחייב משום תולש והוא חייב ממש כמ"ש רבא שגם רבנן נמי מודי היכא דמיפסק אוריא ורש"י לא רצה לפרש פן שלא נימא דפליג אפוליהו אמוראי דלעיל אבל פיון דאשפחן שגם רבא פליג אדרבא יש לנו לומר שגם אב"י סבר רבא ותייב ממש ושפיר שייה הלשון הואיל ואתי לידן שהם אמרו לפי מאי דסבירא להו נימא בה מילתא חדתא לדידי לפימאי דסבירא לי וכן יש לפרש המשך לשון התוס' שכתבו כדפירש בקונטרס וע"ז כ' שלפ"ז ק' לר"י לכה נראה לר"י וכו' וא"כ א"צ לדחוק פירש"י ודוק: ברש"י בד"ה קמ"ל דלא אי משום סכנה אי משום פשפים לכאורה משמע דמשום פל חד לחודא אסור ואו או קאמר דהיינו באונגני פלים דליכא סכנה אסור משום פשפים אבל קשה טובא לפ"ז ר"י דלא פמאן דהא אף רב הונא בסמוך מודה באונגני פלים וגם היאך מפרש הברייתא ול"ל דר"י תנא ופליג גם אברייתא דמנ"ל לרש"י לפרש פן ולדחוק דילמא מיקרי בלאו אונגני וכרב הונא ולא פליג אברייתא לכן נ"ל ברור לפרש לשון רש"י דה"ק משום תרי טעמי דאית בי' אסור סכנה וגם פשפים ואדרבא בא לפרש שלא תקשה פיון דאמר גמרא מאי פשפים משמע משום פשפים לחוד אסור וא"כ פליג אברי' לכה מפרש משום פשפים לחוד הי' מותר רק פיון דאית בי' תרי טעמי דוקא אסור ודוק: סליק פירק שמיני.

בעזרת אשר בסודו תמיד מאמצני. והוא זורה ארחי ורבעי.

סייעני לגמור מהרה פירק תשיעי. פירק תשיעי דף פב ע"א ברש"י בד"ה אמר ר"ע מנין וכו' ועי' בתוס' מה שהקשו עליו ופירשו משום קראי דאסמכתא ע"ש ולענ"ד נראה אדרבא פי' התוס' דחוק דאטו ליכא יותר קראי דאסמכתא בכולי ש"ס וגם לאו כולהו אסמכתא הרי פולטת ש"ז נדאי לאו אסמכתא וצריף לדחוק כמו שנגבאר וגם קרא דספינה כמ"ש מהר"מ ותירוצו דחוק אלא שתצתי בקונטרס הדרשות שלי באריכות ע"ש וגם יש עוד אלא שאין להאריך וקושיתם נ"ל אחר שנגבאר לפרש דברי התוס' בתירוצם פן

גמי יתפרש דברי רש"י והוא שכ' התוס' וקרא דתזרם הוא סמוך לקרא דלעיל וצריך לפרש שכ' זה שלא יקשה עכ"פ למה לא התחיל במגן דשבת ובתירוץ בתרא לא סגי דא"כ לא הוי למיתני אלא זה המגן דהקא פן הוא מוכרח לפי התוס' ועפ"ז נאמר גם לפירש"י דנקט משום מגן דשבת והא דנקט להו הקא ולא בפר"א וגם לא התחיל בהך דשבת היינו משום דקרא דתזרם הוא סמוך להך דלעיל כמ"ש התוס' ג"כ וק"ל: ב"רש"י בד"ה במשא אדם הנושא ר"ל אע"ג דבגדה יש ב' מיני משא או אדם או פלים אפי' י' זע"ז אם ראון למשכב ומושב וגם כל הנישא ע"ג אפי' אין ראון למו"מ פדתנו לקמן מ"מ הקא בע"ז לא שייך להקישו לנדה אלא בדבר דשייך בה דהיינו משא אדם אבל משכב ומושב לא שייך גבי ע"ז וכן הנישא ע"ג נדה לא שייך גבי ע"ז דהתם היינו שגדה נושא אותם משא"כ בע"ז ורש"י מוכרח לפרש פן שהוא מוכח בהוכחה גדולה מהגמ' לקמן דא"א גם מו"מ בכלל משא וכן הנישא ע"ג א"כ מאי פריך בגמ' אליבא דמאן דמטמא בע"ז במשא ולוקשה לנבילה הא בנבילה לא טמא אלא אדם הנושאה אלא נדאי אם מקשינו לנדה לענין משא לא קאי אלא אדם הנושאה דשייך בע"ז ודוק: אלא דקשה דברי רש"י אהדדי דבמס' ע"ז דף מ"ז ע"ב פירש"י בהדיא במשא לפלים שתתחיל ע"ש וגם הלימוד כ' שם רש"י מפשטי' דקרא וכל הנוגע וכו' וכאן בגמ' הוצרך להאריך רש"י בלימוד דנדה מטמאה במשא וצ"ע: וע"כ צ"ל דשם פירש"י אליבא דמסקנא דהקא אליבא דרבה אליבא דר"ע שאפ"י באבן מסמא מקשינו לטמא ושם נדאי פלים טמאין כמ"ש רש"י לקמן והקא פירש למשא לחוד בלא אבן מסמא דהא הוא פלוגתא בין משא לאבן מסמא משא"כ התם דא"מ אליבא דרבה הוא בכלל משא ולכך נקט התם דרשה הפשוטה לכלים לחוד מה שאין פן הקא דקאי דוקא אדם צריך לימוד ארוך ודוק.

ברש"י גרס פותלו סמוך לע"א ונ"ל שהוא מוכרח מדנקט בסיפא אבניו ועציו וכו' ולא ברישא ואדרבא משמע ברישא דמותרין דנקט כונס לתוך שלו ובונה משמע אף באבנים אלו אלא נדאי דרישא מייירי שהי' פותלו פולו שלו ולכך לא אסור דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו משא"כ בסיפא שהי' חצי פותל שלהם לכך חלק שלהם אסור ומטמא דמייירי שהבית עצמו נעבד כדפירש"י בע"ז ולכך אף שלו אסור לרש"י דאין בריה כמ"ש רש"י לקמן ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה גידון מחצה על מחצה המחצה שלו וכו' ע"ש הא דפי' לענין פניסה ולא לענין איסור הנאה וטומאה משום דאזיל לשיטתו דפירש בע"ז אהך משנה דאבניו ועציו ועפ"ריו מטמאין אף חלקו לפי שאין בריה ע"ש וגם הלשון מוכרח פן דהא עדיין לא נקט דין טומאה ולא איסור רק דין פניסה ואהא קאי גידון מחצה על מחצה אמנם הר"ן כ' בשם הירושלמי וגם הרמב"ם פסק פן דהך מחצה על מחצה קאי על איסור וטומאה אלא שהר"ן הכריע פ"ש"י ותמה על דבריהם דהא נדאי אין בריה ע"ש מה שיישב דבריהם בדוחק אמנם לענ"ד גם דברי רש"י תמוהין דנהי דלענין איסור שפיר תמה הר"ן עליהם דאין בריה אמנם לענין טומאה קשה ארש"י דהא טומאת ע"ז דרבנן ובדרבנן קי"ל דיש בריה ועליהם קשה לענין איסור ונ"ל לתרץ דברי רש"י דרש"י אזיל לשיטתו שכתב בע"ז דהבית עצמו נעבד והוא מוכרח דאי משום משמשין איה סובר ר"ע דמטמא במשא הא במשמשין מודה דהוי כשרץ וא"כ פיון שהבית נעבד הוי לן לאסור אף חלק ישראל דהא עובדין לכולו אלא שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אמנם הר"ן הקשה אירושלמי הא בכל פותל שותפות רשות שניהם שנה

בְּכֹל הַפְּתוּל וְכֹל אֲבֹן אֶף שֶׁלְצַד חֲבִירוֹ ע"ש שתי' בְּדוּחַק וְרִש"י לֹא סָבַר לְהֵךְ דוּחַק וּלְקַף פִּירֵשׁ אֵין בְּרִירָה ר"ל מִתְחִילַת עֲבָדוֹת פִּינוּן שְׁיֵשׁ לָהֶם שְׁוֹתְפוֹת בְּכֹל הָיוּ עוֹבְדִין לְכֹל הַפְּתוּל פִּינוּן שְׁיֵשׁ לָהֶם חֵלֶק וְאוֹסְרִין הַכֹּל וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה אֲבָנִיו וְעֲצָיו וְכֵן בְּדִיבּוֹר שֶׁלֹּא חָרְיוּ וְכֵן בְּרִש"י ע"ז וְכֵן בַּע"ז בְּעֲנִין זֶה וְכֵן בַּע"ב בְּדָף שְׁלֹא ח"ז גְּבִי בְּעֵינָא דְרַב חֲמָא וּבְתוֹ' דְלִשָׁם וְכֵן בְּר"ן וִירוּשְׁלָמִי וּפְסָקֵי הֶרֶמְב"ם בְּעֲנִין זֶה הַחֲמוּרִים בְּאַרְתִּי הַכֹּל בַּע"ה בְּקוּנְטֵרֵס הַדְרָשׁוֹת: בַּתּוֹס' בַּד"ה בְּאֲבֹן מְסָמָא פ"ה אֲבֹן מְוַנְחַת וְכו' ע"ש עַד סוּף הַדִּיבּוֹר וּמָה שֶׁהִקְשׁוּ ב' קוֹשְׁיוֹת רֵאשׁוֹנוֹת נ"ל שֶׁלְפִי הַמְּסָקְנָא שֶׁל תּוֹס' מְתוֹרֵץ גַּם דְּבָרֵי רִש"י שֶׁהָרִי אֶסְקוּ שְׁיֵשׁ ב' מִינֵי אֲבֹן מְסָמָא א' עַל תּוֹרַת מְשַׁכָּב וּמוֹשֵׁב וּא' עַל שְׁאָר פְּלִים לַע"ג אֲבֹן מְסָמָא אוֹ עַל אָדָם טְהוֹר ע"ש וְקִשָּׁה עַל דְּבָרֵיהֶם עֲצָמָם מִנ"ל שְׁנִינְיָהֶם דְּמִכָּל הַמְּשַׁכָּב דָּאִי לֹא נִפְיָק אֲלָא הֶרְאוּנוּ לְמִשְׁכָּב וּבְתוֹרַת מְשַׁכָּב מְנַלן אִידָף וּצ"ל מְכַל אֲשֶׁר יְהִי תַחְתּוֹ וְהִינּוּ דְגוּפָא דְקָרָא אֲשֶׁר יְהִי תַחְתּוֹ קָאִי לְעֵלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב אוֹ לְמִרְכָּב וְתִיבַת פֶּל אֲתִי לְרַבּוּי אֲבֹן מְסָמָא שֶׁלָּהֶם כְּמוֹ מְכַל הַמְּשַׁכָּב דְּעִיקָר קָרָא אֲתִי לְמִשְׁכָּב וְכֹל לְרַבּוּי מְשַׁכָּב שֶׁל אֲבֹן מְסָמָא כֹּן נִמִּי הֵכָא ה"נ לְפִירֵשׁ"י עַל שְׁאָר פְּלִים שֶׁתַּחַת אֲבֹן מְסָמָא לְטוֹמְאָה קִלְהָ וְכְמוֹ שֶׁמְסָקוּ תּוֹס' בְּעֲצָמָם דִּישׁ שׁוּם דְרִשָּׁא שְׁאֲבֹן מְסָמָא אֵינוֹ רַק טוֹמְאָה קִלְהָ וְהָר"כ שְׁאֵין לָהֶם אִפִּי טוֹמְאָה קִלְהָ אֲפֹשֶׁר יֵשׁ מְדָרְשׁוֹת חֲלוּקוֹת וְהוֹכְרַח רִש"י לְפָרֵשׁ כָּאֵן זֶה הָאֲבֹן מְסָמָא וְלֹא זֶה מְמִשְׁכָּב מְשׁוּם דְּהֵכָא גְבִי ע"ז לֹא שְׁיִיף רָאוּי לְמִשְׁכָּב וְע"כ עַל זֶה הָאֲבֹן מְסָמָא דְנִפְיָק מְכַל אֲשֶׁר יְהִי תַחְתּוֹ קָאִי כַּמ"ש רִש"י גְבִי מְשָׂא דַע"ז דוּקָא אָדָם הַנוֹשֵׂאָה וְלֹא פְלִים מְשׁוּם דְלֹא מְשַׁכַּח גְבִי ע"ז רָאוּי לְמִשְׁכָּב וְהוּא מְוַנְחַח מִהֲגָמ' כְּמוֹ שֶׁפְתַבְתִּי לְעֵיל בְּדְבָרֵי רִש"י כֹּן נִמִּי הֵכָא וְדוּק: אֲמַנְם ק' הַתּוֹס' דְאַמָּאִי נִקֵּט אֲבֹן אִפִּי דָף נִמִּי הוּא תְמוּנָה עַל פִּירֵשׁ"י לְפִי גִירְסָא זֹו וְנִלְעַ"ד לְתַרְץ דַּע"כ מִיִּירִי שֶׁהַפְּלִים הֵם תַּחַת הָאֲבֹן וְנוֹגְעִים רַק שְׁאֵינוֹ מְכַבִּיד עֲלֵיהֶם פִּינוּן שֶׁהוּא ע"ג יִתְיַדוֹת דְמֵאוּרִיר לֹא מְצִינוּ טוֹמְאָה בְּזָב וּא"כ קִשָּׁה ל"ל קָרָא לְרַבּוֹת לְטַמָּא אֶת הַפְּלִים תִּיפּוּק לִיהָ פִּינוּן שֶׁהַדָּף שֶׁהִנָּב יוֹשֵׁב עֲלֵי הוּא טַמָּא מְדָרְסֵי שֶׁהוּא אֵב הַטוֹמְאָה וּמְטַמָּא אֶת הַפְּלִים בְּמַגָּע וּבְמִשָּׂא עַכ"פ לְטוֹמְאָה קִלְהָ וְגַם פִּינוּן שֶׁהַדָּף טַמָּא אֵינוֹ חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטוֹמְאָה וְהוּי כְּאֵלוֹ הִנָּב נִגַּע בְּפְלִים לְכֹף נִקֵּט אֲבֹן שְׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוֹמְאָה וְאִפ"ה הַפְּלִים טַמָּאִים מְחַמַּת הִנָּב מְגוֹזֵרַת הַכְּתוּב מִיִּתּוּרָא דְקָרָא וְדוּק: בַּתּוֹס' בַּד"ה וְלֹר"ע לְמָאִי הִילְכְתָא אֵיִתְקַשׁ לְשַׁרְץ תִּימָא לִר"י וְכו' עֵינִין בְּמַהֲרָש"א שֶׁהִקְשָׁה דַא"כ לּוֹקֶשֶׁה לְנִבְיָלָה הָךְ הֵיִקְשָׁא דְשַׁרְץ וּלְבָאָר קוֹשְׁיָתוֹ נ"ל דְנִקֵּט נְבִיָלָה לִישְׁנָא דְגַמ' לְקַמֵּן אֲבָל כָּאֵן לֹא קִשָּׁה דְלִיקוּשׁ לְנִבְיָלָה דְהָא גַם לְנִבְיָלָה לֹא דְמִי דַע"ז מְטַמָּא בְּאֲבֹן מְסָמָא וְאִף דְדְמִי טְפִי מְשַׁרְץ אֵינוֹ קוֹשְׁיָא כ"כ פִּינוּן שְׁאֵינוֹ דוֹמָה מְמִשׁ כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן גְבִי נְבִיָלָה אֲמַנְם קוֹשְׁיָתוֹ מְבֹאָרַת דַא"כ גַּם הֵיִקְשָׁא דְשַׁרְץ לּוֹקֶשֶׁה לְנִדָּה בְּלֹא תַנְרָם כְּמוֹ עֲכָשְׁוֹ בְּשַׁרְץ וְהוּי נְפִיק מִיִּנְי' קוֹלָא שְׁאֵין מְטַמָּא בְּאֵהֶל כֹּן נִרְאָה לִי כְּפוֹנֵת קוֹשְׁיָתוֹ וְדוּק: אֲמַנְם לְתַרְץ קוֹשְׁיָתוֹ נ"ל שֶׁק' הַתּוֹס' חֲמוּרָה מְאֹד דַא"כ אִף דְמוּכַח דְקָאִי אֲמִשְׁמִשִּׁין לְפִי הָאֲמַת דַא"כ אֲלָא שְׁלֹא טַמָּא בְּאֵהֶל לּוֹקֶשֶׁה לְנִבְיָלָה אוֹ לְנִדָּה קִשָּׁה לְפִי הָאֲמַת מִנ"ל שַׁע"ז לֹא יְטַמָּא בְּאֵהֶל כְּמַת דְהֵכָא לִיכָא לְמִימֵר דְתַרְנוּנִיָהוּ נְפִיק מִיִּנְי' פִּינוּן דְלֹר"ע קָאִי עִיקָר קָרָא אֲמִשְׁמִשִּׁין מוּכַח דְמִשְׁמִשִּׁין אֵין טַמָּא בְּאֵהֶל מִנ"ל לְעִיקָר ע"ז וְדוּק: בַּא"ד א"נ הָא דְקָאֵמֵר וְכו' הִינּוּ אֵת"ל דְלִפְיָנוּ וְכו' ר"ל וְאֵת"ל דְלֹא יִלְפִינוּ קוֹלָא מְנַדָּה צ"ל דַר"ע נְפִיק לִי מְשַׁמִּשִּׁין כְּמוֹ לְרַבָּן מְכַל חֶרֶם הוּא אֲלָא דְכָאֵן יְפוּל קוֹשְׁיָתוֹ הַמְהַרְש"א הַנְּז"ל דַא"כ הֵיִקְשָׁא דְשַׁרְץ אֲתִי לְשִׁלִּי יְטַמָּא בְּאֵהֶל לּוֹקֶשֶׁה לְנִבְיָלָה אוֹ לְנִדָּה וְכֵן קוֹשְׁיָא שְׁנִינְיָה

שכ' הַמְהַרְשָׁא לרַבְּנָן דְּהִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן הוּא אֲתִי לְמַעַט מְאַבְּן מְסָמָא לְוִקְשָׁה לְנַבְיִלָּה הֵךְ
הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן ע"ש ונ"י לְתַרְיָן ע"פ מ"ש הַתּוֹס' דְּלַרְבָּנָן נְפִיק מְשַׁמְשִׁין מְפָל חֶרֶם עֵינָן
בְּתוֹס' בְּדִיבּוּר שְׁלֹא ח"ז וּא"כ אִם הָיָה מְקִישׁ לְנַבְיִלָּה לְרַבְּנָן אוֹ לְגִדָּה לר"ע הָיוּ גַם
הַמְשַׁמְשִׁין מְטַמְּאִין בְּמִשְׁא מְפָל חֶרֶם אוֹ בְּאַבְּן מְסָמָא לר"ע וְהָיָה צָרִיךְ קָרָא אַחְרֵינָא
לְמְשַׁמְשִׁין וְלִכְּה אִקְשָׁה לְשַׁרְיָן וּמְשַׁמְשִׁין מְפָל חֶרֶם וְלֹא צָרִיךְ קָרָא אַחְרֵינָא וְדוּק: אָמְנָם
לפ"ז יוֹצֵא לְנוּ קוֹשְׁיָא אַחְרֵינָא עַל דְּבַרֵּי הַתּוֹס' דְּמֵאֵי מְקִישִׁין הֵכָא וְגַם מְתַרְצִין שְׁהוּא
אֲת"ל דְּיִלְפִינּוּ קוֹלָא מְנַדָּה נִימָא דְּבִאָמַת קוֹשְׁיַת הַגַּמ' וְתִירוּצָא הֵכָא הוּא דְּמְקִישָׁה לְמֵאֵי
הִילְכְּתָא אִיתְקַשׁ לְשַׁרְיָן לְוִקְשָׁה לְנַבְיִלָּה אוֹ לְגִדָּה וּמְשַׁנֵּי לְמְשַׁמְשִׁין ר"ל דְּבָא לְהוֹרוֹת מִן
כָּל חֶרֶם אֲמַשְׁמְשִׁין כַּמ"ש וְהִי נ"ל לֹדְמֵר שְׁזָה פְּנוּנַת הַמְהַרְשָׁא א' בַּק' רֵאשׁוּנָה שְׁלוֹ אָבֵל
זֶה לַק"מ דָּאֵם פְּנוּנַת הַגַּמ' כִּן מֵאֵי מְקִישָׁה לר"ע הָא גַם לְרַבְּנָן קִשָּׁה זֶה הַקּוֹשְׁיָא וְזֶה הַתִּירָץ
אֵלָּא וְדֵאֵי דְּמְקִישָׁה לר"ע ל"ל כָּלֵל הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן וּמְשַׁנֵּי דְּעִיקְרוּ קֵאֵי לְמְשַׁמְשִׁין וּמְקִישִׁין
וּמְתַרְצִין הַפָּל שְׁפִיר הֵיטֵב וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה לְמְשַׁמְשִׁי פ"ה וְכו' עַד וּבְנָה לֹא יִתְיַשְׁב
פ"ה וְכו' ע"ש ונ"ל לִיְיָשֵׁב פ"ה לְעַנ"ד ע"פ מ"ש הַתּוֹס' לְעִיל בַּד"ה אָמַר רַבָּה בְּמִשְׁא
כ"ע ל"פ וְכו' ע"ש עַד וְלַרְבָּנָן נְמִי וְכו' וצ"ל בְּמֵאֵי פְּלִיגֵי ר"ע וְרַבְּנָן וְכו' ר"א וְרַבָּה אֵלִיבָא
דְּר"ע וצ"ל בְּהָא פְּלִיגֵי לְרַבָּה אֵלִיבָא דְּר"ע יִלְפִינּוּ מִתְנַרְם לְהַקְשׁוֹת לְגִדָּה כָּל הַחֲנוּמְרוֹת
וְע"י הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן רַק לְמְשַׁמְשִׁין וְלַרְבָּנָן אֵלִיבָא דְּרַבָּה וְכו' לר"פ אֵלִיבָא דְּר"א דִּי לְנוּ
בְּחֻזְמָרָא אַחַת מְנַדָּה מְהֵךְ דְּתַנְרָם וְכו' כ' הַתּוֹס' לְקַמְן אֵלָּא דְּשֵׁם כ' אִף בְּלֹא הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן
וְאֵלִיבָא דְּרַבָּה לְרַבְּנָן דִּי לְנוּ בְּחֻזְמָרָא אַחַת פִּינּוּ דִּישׁ הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן וּא"כ י"ל לְפִירֵשׁ"י
דְּאִית לִיה ג"כ לְרַבְּנָן נְפִיק מְשַׁמְשִׁין מְפָל חֶרֶם אִף דְּלֹא מְיִיתֵר וּא"כ מְקָרָא דְּשַׁרְיָן נְפִיקָא
ע"ז וּמְשַׁמְשִׁי לְטַמְּאוֹת רַק כְּשַׁרְיָן וּא"כ דִּי לְנוּ מִתְנַרְם דְּנִדָּה לְטַמְּאוֹת הַע"ז עֲצָמָה בְּמִשְׁא
וְלֹא מְשַׁמְשִׁין וְדוּק: אָמְנָם ע"פ ק' הַמְהַרְשָׁא א' הַנ"ל בְּסֻמוּף וְתִי שְׁפַתְבְּתִי מְתוּרְץ פֶּה ק'
הַתּוֹס' הֵיטֵב אִפִּירֵשׁ"י וְהוּא דְּגַם רַש"י ס"ל דְּמְשַׁמְשִׁין נְפִיק מְפָל חֶרֶם לְטַמְּאוֹתָן אֵלָּא
דְּנוּכַל לְמִילַף מְנַדָּה ג"כ וְע"כ מוּכַח לְרַבְּנָן מְקָרָא דְּשַׁרְיָן דְּמְשַׁמְשִׁי אִין מְטַמְּאִין בְּמִשְׁא
דְּאֵל"ה יוֹשְׁאָר קוֹשְׁיַת הַמְהַרְשָׁא א' אֵהָךְ הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן לְוִקְשָׁה לְנַבְיִלָּה אֵלָּא ע"כ לְהוֹרוֹת
גַּם אֲמַשְׁמְשִׁי מְפָל חֶרֶם שְׁאִין מְטַמְּאִין רַק בְּמַגְע וְכַמ"ש בְּתִירָץ וּא"נ תְּרוּנוּיָהוּ נְפִיק
מְשַׁרְיָן וּא"ל לְרַבְּנָן דִּיקְלָמָא קֵאֵי אֲמַשְׁמְשִׁי וְיִטְמָא ע"ז גַּם בְּאַבְּן מְסָמָא לַק"מ דְּרַבְּנָן סְבָרֵי
דְּעִיקְרָא קָרָא קֵאֵי אַגוּף ע"ז וְכָל חֶרֶם קֵאֵי אֲמַשְׁמְשִׁין וְע"כ גַּם לְפִי הַתּוֹס' צ"ל כִּן דְּאֵל"ה
קִשָּׁה כִּן גַּם לְפִי הַתּוֹס' דְּהָא כָּל חֶרֶם לֹא מְיִיתֵר וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְלִוְקְשָׁה רַחֲמֵנָא
לְנַבְיִלָּה וְכו' עַד וּבְקוֹנְטֵרַס פִּירֵשׁ וְכו' ר"ל וּא"כ לַק"מ הֵךְ קוֹשְׁיָא דְּשֵׁם לֹא מְיִיתֵר מִיָּדִי
אָמְנָם הוּא תְּמוּהָ דְּמִשְׁמַע דְּתוֹס' לֹא פִירֵשׁוּ כִּן וְלִמָּה וְנִלְע"ד דְּלִפְנֵי הַתּוֹס' שְׁכ' לְרַבְּנָן נְפִיקֵי
מְשַׁמְשִׁי מְפָל חֶרֶם לִיכָא לְמִימֵר דְּקוֹשְׁיַתוֹ דְּל"ל הִיקְשָׁא דְּשַׁרְיָן דֵּא"נ הֵאִיךְ גִּדַּע מְשַׁמְשִׁין
מְפָל חֶרֶם וְאִין לֹדְמֵר דְּלֹא צָרִיךְ כָּל חֶרֶם דְּמְשַׁרְיָן גּוּפָא הָוֵי נְפִיק מְשַׁמְשִׁין דְּהָא כָּל חֶרֶם
לֹא מְיִיתֵר כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל וְע"כ מְפָרְשִׁין גַּם כָּאֵן וְלִוְקְשָׁה לְנַבְיִלָּה דְּדַמְיָא טְפִי וְע"כ
כ' שְׁפִיר אֲמֵאֵי דְּהוֹקְשָׁה לְמַת וְכו' וְלִמ"ש אֲנִי לִיְיָשֵׁב פִּירֵשׁ"י דַּג"כ ס"ל דְּלַרְבָּנָן נְפִיקֵי
מְשַׁמְשִׁין מְפָל חֶרֶם ע"כ צ"ל גַּם לְרַש"י כִּן דְּמ"ש לֹא צָרִיךְ לְאַקוּשִׁי לְשַׁרְיָן הִינּוּ לְעַנְיָן
ע"ז וְדַמְיָא לְנַבְיִלָּה וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְר"א וְכו' ע"ש עַד סוּפוֹ וְתוּרְף דְּבַרְיָהּ דְּע"כ א'
לֹא גְרַסִּינּוּ אוֹ דְּהָא אִיתְקַשׁ לְשַׁרְיָן אוֹ הֵךְ קוֹשְׁיָא וְר"ע לְמ"ה וְכו' וּא"כ נְשִׂאָר דְּבַרֵּי רַש"י
תְּמוּהָ דְּגָרַס שְׁנִיָּהּ שְׁכ' לְמְשַׁמְשִׁי תִירוּצָא הִיא וְנ"ל לְקַיָּים שְׁנִיָּהּ כַּמ"ש לְעִיל דַּגַּמ'

מקשה ור"ע למ"ה איתקש לשרץ ר"ל ליקש הך היקשא לנבילה כמ"ש המהרש"א לעיל ומשני למשמשי ר"ל להפיק משמשי מכל חרם כמ"ש אני בתי דהכא ודאי י"ל פן דהכא לא קשה לרבנן רק לר"ע ואפשר דהתוס' נאדו מזה משום דלעיל ע"כ אין הפי' פן דא"כ לוקשה גם לרבנן כמ"ש לעיל בדברי התוס' אם פן גם פאן אין הפי' פן וגם משום דאם רצה להקשות פן קשה גם מהכא לוקשה לעיל לרבה לרבנן פן: אמנם אינו קושיא דהא כדאיתא והא כדאי' והא דלא מקשה לרבה פן אליבא דרבנן היינו משום דרצה להקשות אליבא דר"ע דיותר קשה ל"ל פלל היקשא דשרץ וכיון דמשני למשמשי תו לא קשה גם לרבנן וכמ"ש משא"כ לר"א לא קשה אלא לר"ע לוקשה היקשא דשרץ לנבילה מקשה הכא ודוק ואין צריך למחוק הגירסא בשביל זה ודוק: דף פג ע"ב במשנה מנין לספינה וכו' והגמ' שעלה פולו עד ברייתא ג' עגלות עם פל התוס' שעליהם ועם פסקי הרמב"ם שבהם התמיהין בארתי הפל בקונטרס דרשות בדרוש בפ"ע בדרושי פל משניות דמנין שכתבתי שם וכן המימרא דת"ר מדרס פלי חרס טהור עם סוגיא דגמ' הנאמר עלה שהוא מאד תמוה בארתי בע"ה הפל בקונטרס הדרושים באנרף בטוב טעם קרוב לאמת והרוצה לעמוד עליהם יעיין שם: דף פד ע"א אף זה אמרתי לפרש לפי פשוטו פאן הא דמיייתי ג' תיבות הן וביותר תמוה שכ' התוס' ואי משום דהיא סיפא דג' עגלות וכו' מה זה תירץ משום שהיא סיפא פנין שהוא בבא בפ"ע ואין שייך פלל לעיל ונלע"ד דעיקר הוכחתו מג' תיבות ואעפ"כ צריך לאתוי דר' יוחנן ע"פ מ"ש התוס' לעיל בד"ה ולחנניא נר' לר"י אפי' יש בה מ' סאה והוא מוכרח דאל"ה ודאי טמא בלא"ה וא"כ קשה היכי מוכח מעגלה של אבנים דיקמא מייירי שאין בה מ' סאה לכה מיייתי הך דג' תיבות דקתני בה הבאה במדה טהורה מכלום ואי איתא דהך עגלה מייירי דוקא באין בה א"כ משפחת ד' עגלות דליחשוב נמי הבאה במדה כמו בתיבה וש"ת הא הוי דין א' דאף של אבנים טהורה מכלום כמו הבאה במדה וא"כ ס"ס הוי ג' לכה מיייתי אמר ר"י ואם יש בה בית קיבול וכו' וא"א דהבאה במדה טהורה מכלום אף אם יש בה בית קיבול רמונים א"כ הוי ד' עגלות ולמה לא תנא לה גבי עגלו' כמו בתיבות אלא ע"כ דבעגלות אף אם יש בה מ' סאה נמי טמאה משום דמטלטל ע"י שוונרים ולא מיתניא הך דבא במדה אלא גבי תיבות שאין עשוי לטלטל אף ע"י שוונרים ולכה לא מקשים התוס' אלא אם פן הו"ל לאתוי ג' עריבות ודוק: ברש"י בד"ה מפץ במת מנין וכו' עד ממגע שרץ וכו' עד מגע במת והוא תמוה כמ"ש המהרש"א ונלע"ד דרש"י נקט לפרש ע"פ סוגיא דב"ק דקאמר ומיייתי לה בין לטומאת ערב ובין לטומאת ז' נימא דיו ומשני התם דאפ"ה מוכח שניהם ע"ש לזה בא רש"י לפרש שלא תאמר דקאמר במת דשרץ בלא"ה טמא לכה מוכח שפיר במת דלא נימא דיו משום דמיפרף ק"ו לכה כ' רש"י שאינו פן שבאמת אף ממגע שרץ טהור וכ"ש במת וקאמר מנין אף במת וכ"ש בשרץ וילפינן שניהם פדמשני שם או רש"י בא לפרש משום דמקשה והא לית לי טהרה במקנה והיינו משום שאין לו שום טומאה אף בשרץ וא"א דדוקא במת בעי מנין אבל בשרץ טמא בלא"ה הוי ליה שפיר טהרה במקנה כמ"ש רש"י לקמן וכמו שנבאר אנו לקמן בעזה"י לכה הקדים רש"י לפרש דאף משרץ טהור ושפיר מקשה וק"ל: בתוס' בד"ה דל"ל טהרה במקנה וכו' עד פדאמרינו בהעור והרוטב וכו' לכאורה תמוה דהא עיקרה היא בברייתא במס' פסחים פ' א"ע אלא שמיייתי לה בהעור והרוטב אמנם בהך ברייתא לא קתני אלא שבטלה מתורת

אֶנְכֵל וְלֹא קָתַי הֵךְ שְׁטַמָּא מְדָרְס אֶלָּא אַבְיֵי מְקַשָּׁה מְהֵךְ בְּרִינְתָא בְּהַעוֹר וְהַרְוֹטָב א"כ
מְצִינּוּ לְאַנְכְלִין שְׁטַמָּא טְנֻמָּאָה חֲמוּרָה מְשַׁמַּע דְּסַבִּירָא לִיהַ שְׁטַמָּא מְדָרְס שְׁפִיר מְקַשִּׁים
וְק"ל: וְעַפ"ז נִלְע"ד לְתַרְזַן קוֹשְׁיָתָם לְשִׁיטַת רַש"י דְּאַלְיָבְנִי לֹא שְׁיָיֵךְ תַּרְזַן הַתּוֹס' דְּהַתּוֹס'
לְשִׁיטַתָּם דְּפִירְשׁוּ דְּמִינְרֵי בְּמַפְּזָן שֶׁל שִׁיפָה וְגַמִּי שְׁאִין בְּמִינָם כְּלָל טְהָרָה בְּמַקְנָה ע"כ הֵא
דְּמַשְׁנֵי בַגְמֵי שְׁאִין הֵתָם הוֹאִיל וַיֵּשׁ בְּמִינוּ טְהָרָה בְּמַקְנָה צ"ל שְׁיֵישׁ בְּגִידוּלֵי קַרְקַע טְהָרָה
בְּמַקְנָה אַע"פ שְׁאִין מִינוּ מִמֶּשׁ א"כ ה"נ לְגַבֵּי אֹנְכְלִין אַע"פ שְׁאִין בְּמִינוּ טְהָרָה בְּמַקְנָה
כִּינּוּן שֶׁהוּא ג"ק מִיִּקְרֵי יֵשׁ בְּמִינוּ כְּמוֹ שִׁיפָה וְגַמִּי אֶבֶל לְפִירְש"י דְּמַפְּזָן הֵינּוּ שֶׁל עֵץ וְא"כ
שְׁפִיר מַשְׁנֵי דֵיֵשׁ בְּמִינוּ מִמֶּשׁ בְּשֶׁל עֵץ טְהָרָה בְּמַקְנָה אֶבֶל בְּאַנְכְלִין שְׁאִין בְּמִינוּ טְהָרָה לֹא
מְצִינּוּ שְׁטַמָּא מְדָרְס וְנִשְׁאַר הַקּוֹשְׁיָתָת תּוֹס' לְדוֹכְתָּא: אֲמַנָּם עַפְמ"ש דְּהַקּוֹשְׁיָא אִינוּ אֶלָּא
עַל אַבְיֵי דְּהַעוֹר וְהַרְוֹטָב לַק"מ דִּי"ל דְּאַבְיֵי ס"ל כְּרַבָּא דְּהֵכָא דְּאִית לִי טַעְמָא אַחֲרִינָא
לכ"ח בְּמַסְקָנָא דְּאִין טְמָא מְדָרְס וְלֹא תְלֵי כְּלָל בְּטְהָרָה בְּמַקְנָה וְכוּן מְוַכְרַח בְּלֹא"ה לְרַש"י
לְקַמֵּן כְּמוֹ שְׁנֻבָּאָר וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה מַפְּזָן בְּמַת מְנִין פִּי' בְּקוּוֹטְרָס וְכוּ' וְאִין נַר' לְר"ת
וְכוּ' וְהוּא תִימָה עַל פִּירְש"י וְכוּן ק' הַתּוֹס' לְקַמֵּן בַּע"ב בְּד"ה וְהָא לִית לְהוּ טְהָרָה בְּמַקְנָה
הוּא קִשָּׁה עַל פִּירְש"י דְּלֹא שְׁיָיֵךְ תַּרְזַן הַתּוֹס' דְּלְקַמֵּן לְרַש"י כִּינּוּן דְּלִדִּידָן' אַף פְּשׁוּטֵי כְּלֵי
עֵץ ל"ל טְהָרָה בְּמַקְנָה וְהַאִיף אֲמָרוּ שֶׁם לְטְנֻמָּאָת עֶרְב וּז' וְנִלְע"ד לְתַרְזַן בְּטוֹב טַעַם דְּנֻדָּי
אַף לְרַש"י ס"ל סְבַרְתָּ הַתּוֹס' דְּאַף לְפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ מְצִינּוּ לוֹ טְהָרָה בְּקָרָא בְּמַדְּנֵן דְּכַתִּיב
כָּל כְּלֵי עֵץ תִּתְחַטְּאוּ אֶלָּא דְּלְכַאוּרָה סְבַרְתָּ הַתּוֹס' אִינוּ דְּהֵיכָא נוֹכַל לֹאמַר דְּכָל כְּלֵי עֵץ
קָאִי גַם אֲפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ הֵא שֶׁם לֹא צְוָה לְטְהַר אֶלָּא מְטְנֻמָּאָת מֵת כְּדִמְשַׁמַּע פְּשׁוּטֵי' דְּקָרָא
כָּל הוֹרֵג נֶפֶשׁ וּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ אִינוּ מְקַבְּלֵי טְנֻמָּאָת מֵת כְּלָל מְדַאוּרִינְתָּא וְגַם בַּר מִן דִּין לֹא
מְשַׁכַּחַת כְּלָל טְנֻמָּאָה בְּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ בְּמַדְּנֵן דְּהָא אִינוּ מְקַבְּלֵי שׁוּם טְנֻמָּאָת מַגְעַר כַּבְּזָב
טְמָא מְדָרְס וְגוֹיִם אִין מְטַמְּאִין בְּזִיבָה מְדַאוּרִינְתָּא וְא"כ לֹא מְשַׁכַּחַת כְּלָל טְהָרָה אֲפְשׁוּטֵי
כְּלֵי עֵץ בְּקָרָא: אֲמַנָּם סְבַרְתָּ הַתּוֹס' הוּא קִיָּים אֲלִיבָא דְּאַמַּת דְּנַפְקָא לִן מַק"ו דְּהֵכָא דְּכָל
פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ הַמִּינְחָד לְמְדָרְס מְקַבְּלֵי טְנֻמָּאָת מֵת וְשְׁאַר טְנֻמָּאוֹת א"כ שְׁפִיר נַפְקָא לִן
מְכָל כְּלֵי עֵץ דְּקָאִי אַף אֶכְלֵי עֵץ הַפְּשׁוּטִין שְׁמִינְחָדִין לְמְדָרְס וְנִטְמָאוּ בְּמַת אוֹ שְׁאַר טְנֻמָּאָת
בְּמַדְּנֵן שְׁיִתְחַטְּאוּ אֶבֶל רַש"י הֵלֵא כְּתִב זֶה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַמְקַשָּׁה וּמְקַשָּׁה שְׁפִיר הֵיכִי קָאֲמַר
מַפְּזָן שְׁטַמָּא בְּזָב א"ד שְׁטַמָּא בְּמַת מְשַׁמַּע אַף שְׁאִם אִין טְמָא בְּמַת טְמָא בְּזָב וְקִשָּׁה אִם
אִין טְמָא בְּמַת וְשְׁאַר טְנֻמָּאָת אִין טְמָא ג"כ בְּזָב דְּהָא אִם אִין טְמָא בְּמַת וְשְׁאַר טְנֻמָּאוֹת אִין
לוֹ טְהָרָה בְּמַקְנָה מְזָב שְׁאִינוּ בְּכָלֵל כָּל כְּלֵי עֵץ תִּתְחַטְּאוּ וְכִינּוּן שְׁאִין לוֹ טְהָרָה בְּמַקְנָה אִין
טְמָא מְדָרְס הַזָּב וּמְנִין לוֹ ק"ו לְמַת וְשְׁפִיר פִּירְש"י לְפִי ס"ד הִזָּה אִין לוֹ שׁוּם קָרָא לְטְהָרָה
בְּמַקְנָה אֶבֶל לְפִי דְּמַשְׁנֵי יֵשׁ בְּמִינוּ וְכוּן לְתֵי' רַבָּא וְהוּי ק"ו שְׁפִיר אַף לְטַמָּא מֵת בְּמַפְּזָן
שְׁפִיר אֲמָרוּ בַב"ק וּבְסַנְפָּה שְׁיֵישׁ לוֹ טְהָרָה בְּמַקְנָה וְשְׁיָיֵךְ בִּי' טְנֻמָּאָת עֶרְב וּז' וְדוּק הֵיטֵב
כִּי הוּא נִכּוֹן מְאֹד לַעַנ"ד: בַּא"ד וְאוֹר"ת דְּהֵכָא בְּמַפְּזָן שֶׁל שִׁיפָה וְגַמִּי וְכוּ' לְכַאוּרָה הוּא
תְּמוּזָה מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת הֵכָא דִּילְמָא מִיִּירֵי בְּשֶׁל עֵץ וְהוּא מְוַכְרַח שְׁהָרֵי שֶׁם בַּב"ק מְקַשָּׁה
וְקַמִּינְתִּי לְטְנֻמָּאָת עֶרְב וּז' וְהֵינּוּ בְּשֶׁל עֵץ כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן וְשֶׁם וְא"כ מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת
הֵכָא וְגַם שֶׁם בַּב"ק קִשָּׁה לְהִיפָּךְ מִנ"ל לְהַקְשׁוֹת דִּילְמָא מִיִּירֵי רַק בְּשִׁיפָה וְגַמִּי וְעִינּוּ
בְּתוֹס' לְקַמֵּן בְּד"ה וְהָא לִית לְהוּ טְהָרָה בְּמַקְנָה וְנִלְע"ד לְבָאָר דְּלְתֵי' הֵרָאשׁוֹן שְׁכ' שֶׁם
דְּהָאִי ק"ו אֶהְיֵי נְמִי לְפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ וְהֵינּוּ וְדָאִי לְהַךְ תִּירוּצָא ס"ל לְהַתּוֹס' דְּלִשׁוֹן מַפְּזָן
לֹא מְשַׁמַּע כְּלָל שֶׁל עֵץ דְּלֹא מִיִּקְרֵי מַפְּזָן אֶלָּא שֶׁל שִׁיפָה וְגַמִּי וְא"כ לַק"מ כַּאֲן דְּמְקַשָּׁה

שפיר אלא שם מקשה משום דהאי ק"ו אהני ג"כ לפשוטי פלי עין אלא שצריך פירוש דקשה מנ"ל להקשות שם דילמא באמת לא אהני לפכ"ע לטומאת מת דאמרי' דיו פיון דלא הונופר בפר' יתא אמנם פירושם גלוי דלזה כ' רש"י ותוס' דמק"ו דהכא קי"ל בכל דוקתא פל המטמא מדרס טמא מת ואם נאמר דפכ"ע אינו טמא מת ומדרס ודאי טמא מכ"ש לפי' התוס' דהא יש לו טהרה במקנה ודאי טמא מדרס ע"כ דג"כ טמא מת מהאי ק"ו וקשה נימא דיו והוא מרומז בדברי התוס' הנ"ל שכ' אהני ג"כ לפכ"ע דטמאים במת וכו' ר"ל דע"כ טמאים במת מהאי פלגא דכל המטמא וכו' אכן לתירוץ השני שם דמירי בכל מפצים ע"ש קשה בשלמא שם מקשה שפיר ג"כ מהאי פלגא דכאן קשה מנ"ל להקשות דילמא מירי רק במפץ פכ"ע דמיקרי ג"כ מפץ ודוחק לומר משום דנקט סתמא דהא נקט שטמא בזב ושל שיפה אינו טמא מדרס משום שאין לו טהרה במקנה ומהאי פלגא דכל המטמא מדרס טמא מת לא מוכח פלג דהא להך סברא אף מדרס אינו טמא וצ"ל דע"כ מוכח שפיר שמיירי ג"כ בשיפה וגמי עפמ"ש התוס' בד"ה מה פפין קטנים וכו' ע"ש ואי מירי רק בפכ"ע קשה למה נקט פפין קטנים דעדיין איכא למיפריה שפן מטמא מאויר וצ"ל פלים יוכיחו וא"כ מפלים לחוד נמי יליף וא"ל שנעשה אב הטומאה דהא ג"כ פכ"ע נעשה אב הטומאה לשיטת התוס' כמ"ש גם המהרש"א בתוס' שם אלא ע"כ דמירי גם בשל שיפה וגמי שאין נעשה אב הטומאה והוצרך לומר פפין קטנים משום שיפה וגמי ודוק: בא"ד פדפי' לעיל בפ' במה אשה וכו' עיין במהרש"א ונעלם ממנו דברי התוס' בהך פ' ב"א בדרף ס"ו ע"א בד"ה פנורת שהקשו פיון דלא חזי לשיבה וכו' ותיקצו א"נ הך טומאה דרבנן היא וכו' נמי בשיפה וגמי דמ"ש ואף לתירוץ הראשון הוא דנקא גבי קש ולא שיפה ובמדרס ודאי טמא כמ"ש שם והוא מוכרח דהא גבי מדרס לא פתיב שום מין רק פל המשפב משא"כ גבי שאר טומאות פתיבי בפירוש איזה מינין טמאים בגד ועור וכו' ולא שאר מינין וק"ל: ומ"ש דהא יש להם שאר טומאות במינוחד למדרס לא ידעתי קושיתו שהרי פתבו לבד מטומאת מדרס ר"ל מהמינוחד למדרס ודאי יש לו ג"כ שאר טומאות מק"ו דהכא ותוס' כ' לפי ס"ד דקאמר מפץ במת מנין ומ"ש דאין לו שום טומאה היינו ודאי אם אינו מינוחד למדרס אין לו שום טומאה ר"ל לא מת ושרץ ומגע נבילה וזב וכיוצא וק"ל ע"ב בגמ' ודין הוא וכו' י"ל נימא איפכא לטהר מפץ בזב מק"ו וא"ל לחומרא מקשינו דלא שנייה חומרא בטומאה לשון תרומה וקדשים ועכ"פ נאמר פיון דאיכא למימר הכי והכי פל חד תיקום אדוכתי' וא"ל משום דכתיב פל המשפב דמשמע הפל הא ממעטינו גם כ"ח וכל דל"ל טהרה במקנה וצ"ל משום דכ"ח וכיוצא הוי כאלו פתיב בפירוש דכתיב משפבו משא"כ מפץ הוא ע"כ בכלל פל המשפב אע"פ שאינו דומה ממש כדאמרינו בסמוך משא"כ במת דלא פתיב שום מעוט בשיפה וגמי רק שאין פתיב ושפיר דרשינו ק"ו וכן פכ"ע אע"ג דדרשינו דומיא דשק היינו באינו מינוחד למדרס ונדאי קרא לא מירי במינוחד למדרס פיון דפירש המינין ובמינוחד למדרס הפל טמא מדרס עכ"פ וא"כ שפיר דרשינו ק"ו לטמא את המינוחד למדרס ומוקמינו קרא באין מינוחד משא"כ להיפך לא דרשינו להוציא קרא דכל המשפב ממשמעותי' ודוק: ברש"י בד"ה מי לא עסקינו דיחדנהו לאשתו נדה וכו' עד ובהקסט נמי לא מטמא וכו' והוא תימה גדולה שהוא נגד ברייתא מפורשת בריש נדה כמ"ש רש"י בעצמו לפירוש שם ונלע"ד לתרץ ונדאי מסברא אין לטהר די"ל דמיקרי בא לכלל מגע שעומד להפתח ולכך

קתני בברייתא שטמא אלא דלרבא פתב פאן רש"י שפיר דע"כ רבא אית ליה פן דפי' התוס' דחוק מאד והיינו שמוכח מקרא זה דרבא דטהור בהיסט דכמו שמוכיח רבא דמדרסו טהור מי לא עסקינו וכו' מכ"ש מוכח מזה הלימוד דהיסטו טהור דאי היסטו טמא פשיטא דקשה מי לא עסקינו שהיסטו נדה אלא ודאי דזה לא מיקרי בא לכלל מגע לקה היסטו טהור ודוק: אלא שעדיין אין מתרץ הברייתא שם וגם איך יפולג רבא אברייתא דשם אמנם גם זה נ"ל לתרץ דהנה גם פאן קשה איך פליג רבא אחזקין' וגם אברייתא דתנא דבי ר' ישמעאל לעיל דילפי ממשכבו וצ"ל משום דרבא לית ליה התירוץ דלעיל יש במינו והוקשה לו הברייתא דמפיז לקה אמר דע"כ הו' ברייתא דמפיז פליגי אתנא דר"י וחזקין' וס"ל אע"ג דל"ל טהרה במקנה בעלמא טמא מדרס וכ"ח מטהר מהו קרא תדע דלא אמר רבא טעמא דידי' לעיל אלא ודאי שלא אמר אלא לתרץ ברייתא דמפיז דס"ל כ"ח טהור ממדרס מהו קרא וא"כ להו' ברייתא ודאי אף היסטו דצ"פ טהור וכמ"ש אבל תנא דבי ר"י לעיל וחזקין' דמפקי מדרס כ"ח מקרא אחרינא ע"כ לית להו הו' לימוד דצמיד פתיל דאל"כ למה להו משכבו וא"כ לדידהו דלא מוכח מקרא דטהור ודאי מוקף צ"פ טמא בהיסט וא"כ ברייתא דשם אתיא פנותיהו ורבא גופא שם אית לי טמא בהיסט וכאן לא אמר אלא להו' ברייתא דמפיז ודוק: בתוס' בד"ה ומה פפין קטנים תימ' דמסאה ותרקב וכו' ונלע"ד לתרץ פי ודאי אף שאין לו טהרה במקנה ולא שייך טומאת ז אף במת ומכ"ש לפי המסקנא בב"ק דתנא טומאת שרץ גמור זה הפל אי אית ליה טהרה במקנה אבל פאן דמייירי בדבר שאין לו טהרה א"כ קשה נימא דיו אתחילת דינא דכלים שטמאין במת אינם רק זו ימים והכא אם נטמאם אף בשרץ יהא טמא לעולם וא"כ אין למילף ק"ו לטמאותם יותר משם ואף דמיקרף ק"ו עכ"פ לא הוי א"ש להו' תנא דאית לי דיו אף דמיקרף ק"ו לקה נקט כ"ח דג"כ לית להו טהרה וליכא דיו לא מתחילת דינא לא מסוף דינא אף למפיז דל"ל טהרה ושם בב"ק שקיל וטרי אמפיז דאית לי טהרה ודוק: בא"ד וי"ל דטפי ניחא לי למיעבד ק"ו וכו' ונלע"ד טעמא דאי הוי עביד ק"ו מפפין גדולים שמקבלין עכ"פ טומאת מגע בזב אלא שאינו אב הטומאה ממדרס ואפ"ה טמאין במת אף אב הטומאה מפץ וכו' א"כ הוי רק קולא וחומרא בטומאה שפיר הי' יכול לומר מושב ומושב יוכיח שטמא בזב וטהורין במת כמ"ש המהרש"א אף שטמאים במגע מת עכ"פ פירקא דקולא וחומרא איכא שהרי מו"מ חמור יותר בזב במת אף שיש לדחות כמ"ש המהרש"א הוא דחוק אמנם עכשיו א"ש טפי דיליף ק"ו מטהרה לגמרי וטומאה לגמרי שהרי פ"ק טהורין לגמרי בזב אפ"ה טמאים לגמרי במת לכל טומאתו מפץ שטמא לגמרי בזב א"ד שלא יהא טהור לגמרי במת וא"כ תו' ל"ל פלל מו"מ יוכיח ודוק: בתוס' בד"ה מפץ שטמא בזב וכו' וא"ת כ"ח המצ"פ יוכיח לכאורה נ"ל דאין פאן קושיא דאי הוי מיקרי טהור במת לא הוי טמא אף בזב דלא בא לכלל מגע אלא משום דעומד להפתח מיקרי בא לכלל מגע וא"כ מיקרי ג"כ טמא במת שהרי בא לכלל מגע אף במת אמנם פד דייקת הוא ממש תירץ התוס' מ"ש ובמת אם הי' פזית בתוכו וכו' שאין לו פיה אלא ע"פ מ"ש וכינונו לזה ודוק היטב: בתוס' בד"ה והא ל"ל טהרה במקנה וכו' עמ"ש לעיל פירוש שני התירוצים אמנם מה שהקשה המהרש"א אמ"ש התוס' מהאי ק"ו לא ידענא מאי קשה לי שתוס' לא כתבו אלא דמעיקר הק"ו מזב הנ"ל נפיק גם פכ"ע ובאמת נפיק מפלגא דדינא והא דנקט פפין קטנים משום מפץ של

שיפה וגמי וק"ל: במשנה דערוגה ברש"י בד"ה נאחת באמצע וכו' עד פדתנן לגבי ראש תור וגבי ב' שורות נהרי יש פאן הקיפר גדול שלילות לשון רש"י אינו מוכן מעיקרא מוכח מראי' גדולה נאח"פ כ' פדתנן ואין לשונו משמע שהוא עוד ראי' דהל"ל וכדתנן וגם הקיפר גדול אינו מוכן וגם הוא תמוה דמראש תור אדרבא מוכח להקיפה דהא קי"ל אין ראש תור בערוגה בין לרב בין לשמואל אפי' מערוגה לערוגה מכ"ש בערוגה עצמו וכמו שנובאר בגמרא בעזה"י וגם הראי' מן ב' שורות ג"כ מוכח להקיפה דהא קתני התם בשורה אחת אסור מכ"ש ב' מינין בערוגה אחת כמו שמקשה הגמ' לקמן מהה' משנה אע"ג דמשני התם איפא שראכא עכ"פ לא מוכח מיני' להקל וגם התירץ הוא רק לחד מ"ד: אמנם פד דייקנין דברי רש"י עולין פהגון וצדקו מאד לשיטתו והיא נכונה כמו שנובאר בעזה"י והוא פי רש"י בא לבנות בנן להביא ראי' לפירושו במשנה דעל ד' רוחות היינו כל הרוח לבר מגרעין אחת של קרו לאפוקי מהמפרש ומפני' תוס' ופירושו מוכרח בגמ' ע"פ שיטתו בגמ' כמו שנובאר בעזה"י והתוס' שכ' פדמוכח בגמ' להקיפה היינו ע"פ שיטתם בגמ' ע"ש והוקשה לו מנ"ל להתיר בלי שיעור יניקה ולפרש המשנה פן ומביא ראי' מכלאי פרום דשיעור יניקה ע"כ אין הטעם משום שיוניקין מהדדי אסור אלא משום הקיפר שלא יהא עירבוב בעינין שיעור אכל אם אינו מעורב אע"פ דיוניקי מהדדי ומביא ראי' גדולה דא"א דיניקה אוסרת לא הי' מהני אפי' גדר אע"פ שהוא חילוק מחיצה סוף סוף ינקי ואם בכלאי הפרם אין יניקה אוסרת שהוא דאורייתא מכ"ש בכ"ז דרבנן דאין יניקה אוסרת רק שלא יהא מעורב רק אפתי אינו מוכח דהקיפר בעלמא נמי מהני דשם הוא חילוק מחיצה ותדע דנדאי ראש תור ושתי שורות לא מהני בכלאי הפרם אלא משום דהוי דאורייתא בעינין חילוק מחיצה וכ"ז דרבנן מהני אפי' הקיפר והוצרף להביא ראי' ע"ז לזה סיים ראיתו פדתנן גבי ראש תור והוא שרש"י אינו מפרש ראש תור שהקיפר הוא משום שהוא מחודד ראש משולש והשדה בשנה כמ"ש התוס' אלא פשוט אע"ג שהוא ג"כ שנה אלא פינן שהוא שדה שלימה של ירק אחר וזה הוא קצה שדה אע"פ שאצלו שדה ירק אחר מפני שכל א' הוא שדה שלימה לא הוי עירבוב ולא נקט ראש תור אלא שנויפר שהוא סוף שדה אחר ע"י שמתקצר המענה אכל באמת הוא שנה בשנה עם זה השדה ופי' זה כתב רש"י ממש להדיא בגמ' שכתב ראש תור קרי לי' וכו' משמע דאין עיקר ההיתר משום זה וכן משמע במשנה שמיסיים מפני שנוראה סוף שדה משמע שנה הוא ההיפר מאי שהוא סוף שדה ולא שום הקיפר אחר וכן הוא מוכרח שם בגמ' לפירוש"י כמו שנובאר בעזה"י וכן נמי מוכח להדיא לפירוש"י מהה' ב' שורות קשואין שרש"י מפרש שהוי פלאים אלא משום דהוי פל א' ב' שורות הוי כ"א שדה זהו ההיפר שאינו מעורב אע"פ שאין שם שום הקיפר ולא הרחקה וזרועין בשנה אפ"ה זה הוא ההיפר שכ"א הוא שדה א"כ דבכ"ז דרבנן מהני הקיפר בלא מחיצה דכעין דאורייתא תיקון ולא ממש כמו דאורייתא או אפשר משום דכלאי הפרם דהוי אילנות לא מהני הקיפר כ"ש רק מחיצה תדע דהא ג"ט הרחקה לא מהני אכל הכא בכ"ז פינן דמהני הקיפר בעלמא א"כ אף בערוגה אחת היכא דהוי הקיפר נמי מהני אלא דאין ראש תור בערוגה פינן דלרש"י אין שם הקיפר אלא מה שהוא פל א' ערוגה בפ"ע וזה לא מהני אלא בשדה אכל בערוגה פולם נראין פשדה אחת וכן בשורה אחת של קשואין וכו' ואין פאן הקיפר פלל אכל הכא הרי לה הקיפר גדול א"כ אף בערוגה אחת מהני ותדע שהרי ר' יוחנן מתיר ג"כ בהפיר

עיגול אף שאין בין ערוגה לחבירו רק ב' טפחים לרש"י וכן בערוגה עצמו מעיגול לקרנות וכן לרב אשי אם היו זרועין שתי וכו' והא דהוצרך רש"י להביא ממחיצה דכלאי הפרם פיון דליפא הוכחה מיני' להיפר בעלמא ועיקר הוכחה מאי שסיים מראש תור ושתי שורות וכו' הוי לי' להביא רק זה לק"מ שנה עיקר פירושו מפלאי הפרם שהתחיל בו תדע שהרי לא הביא עיגול דר' יוחנן וביותר הך דרב אשי אם היו זרועין שתי וכו' שהוא ראי' מפונקשת לדברי רש"י אלא שרש"י פרשן הוא ובא לפרש שלא יקשה לה' היא גופא שהרי משמע פשט דברי הגמ' דבעינן שיעור יניקה שלא יהו יונקין א' מחבירו כמו שאמר ה' בו' לא ינקי מהדדי וא"כ קשה מאי מהני היפר הא עכ"פ ינקי מהדדי והיינו צריכין לדחוק ולפרש פי' אחר כמ"ש התוס' או ישאר קושיא ע"ז כתבו לפרש שבאמת מאי שיונקין מהדדי לא אסור אלא שיעור יניקה הוא במקום שאין היפר שיערו חכמים בשיעור יניקה הוי היפר שפ"ל א' הוא בפ"ע ולא מערבבי והיינו נדאי משום שפמו שיונק מתמאי פ"ל פה מתפשטין העלין למעלה ומערבבי לכה אם מרחיק שיעור יניקה תו לא מערבבי תדע שבגמ' מאי שמקשה אשמואל דאמר ערוגה בין הערוגות ומקשה הא מערבבי פיון דאין בין ערוגה לחברתה אלא ב' טפחים פירש"י דעלין מערבבי אלמא דטעם שיעור ג"ט דיניקה היינו משום עירבוב עלין למעלה ולא משום אסור יניקה והא דנקט לשון זה שם נבאר בעזה"י שם וכיון שפן שפיר מהני היפר והביא ראי' גדולה לזו דיניקה לא אסור דאפי' בכלאי הפרם דשם הוא שיעור יניקה ד' אמות מדאורייתא מהני גדר וכו' אע"ג דינקי אלא ע"כ דשיעור יניקה הוא משום היפר וא"כ ה"נ מהני היפר פדתנן ראש תור וכו' והכא אע"ג דאין שדה בפ"ע הרי הוא היפר גדול וכו' כנלע"ד ברור וצלויל פשט דברי רש"י כפשוטן והארכתי שהוא הצעה גדולה ועיקר לפירש"י בכל הסוגיא ודוק: אבל תוס' חולקין על פי' זה דאזלי לשיטתיהו דכלאי זרעים ג"כ מדאורייתא ובעינן היפר גדול טפי כמו שם וגם כתבו דראש תור הוא מחודד והוי היפר ואפ"ה לא מהני בערוגה רק בשדה ובעינן תרנוייהו וגם האיפא מקום קרנות לא משמע להו כפירש"י כמ"ש בגמ' וכמו שנבאר בעזה"י לכה פירשו דכאן לא מהני היפר ובעינן הרחקה אף ברוחות כמ"ש בגמ' ובהך דר' יוחנן פירשו שיש הרחקה שלש טפחים בין ערוגה לערוגה אע"ג דמעיגול לקרנות לא הוי הרחקה ואפ"ה שרי גם לפירושם צ"ל דמעיגול לקרנות הוי היפר טפי ומהני כמו ראש תור ובשדה דבהיפר גדול טפי נדאי מודים כמו בכלאי פרם וכן הך דב' שורות הוצרכו לפרש דקשואין ודלועין וכן דלועין ופול המצרי לא הוי פלאים זה בזה ע"ש בגמ' בתו' משום לדידהו לא מהני גם היפר שדה לחוד שבפ"ע רק גם ראש תור אלא שקשה לפירושם הך דרב אשי אם היו זרועין שתי וכו' דהוי ממש כמו הכא בערוגה ואפ"ה הצריכו הרחקה וצ"ל דהוי היפר טפי ודחוק או נ"ל שלא גרסו אותו בגמ' ע"ש אמנם לשיטת רש"י נכון טפי כמו שנבאר גם בגמ' ודוק: במשנה מנין לערוגה שהיא ו' על ו' וכו' עד זרעה לא נאמר וכו' הא דנקט דוקא זה הלימוד לפירש"י א"ש דאד' רוחות לא צריף לימוד דהוי היפר אלא עיקר לימוד אאחת באמצע דאע"ג דלא ינקי ה"א דהוי עירוב כמ"ש התוס' לקמן בד"ה וקי"ל דעיקר לימוד דאם מרחיק שיעור יניקה שרי ולפירש"י לא קאי אלא באמצע ובקרא פתיב ד' ואזה לא צריף לימוד לכה מדייק זרעה לא נאמר וכו' והוי ה' ומוכח אחת באמצע וזה עיקר לימוד ודוק: ברש"י ואחת באמצע גרעין א' אע"ג דבמשנה נקט סתמא ואין שוין דבד' רוחות

ממלא כל הרוח ובאמצע הוא גרעון א' לק"מ דשם נקט ד' רוחות משמע כל שנקרא רוח
אבל אמצע לא נקרא אלא נקודה אמצעית השונה לכל צד ואם זורע עוד גרעין לא יהי
אמצע ממש ודוק: עיין במהר"מ שהקשה הא גם באמצע יכול לזרוע שורה שלימה
ממעלה למטה ר"ל כזה **ציור בספר** דאע"ג שמקורב למעלה ולמטה ל"ל בה פיון
דאיפא היכר שהם זרועות צפון ודרום וזו מזרח ומערב כמ"ש רש"י בהצדדין ולשורת
הצדדין הוא מרוחק ג"ט פן הוא תורף דבריו פי בדפוס הוא מוטעה ויותר נ"ל דהזרעוני
אמצעי יכול לזרוע באורף וברוחב לפירש"י כזה **ציור בספר** וג"כ איפא היכר
ושיעור והוא קושיא חזקה ומה שתי מהר"מ פסברת התוס' דלקמן הוא תמוה דע"כ
רש"י לא ס"ל סברא זו שהרי הקשה אמפרש דלזרע ט' זרעונין ודוק אמנם פד דייקת
לק"מ שהרי רש"י מפרש לעיל ברוחות זורע עד סמוך לקרן וע"כ צ"ל דבקרן גופא נדאי
אסור והיינו משום שאותו גרעון שבקרן ממין אחר אתה יכול לצרפו לאיזה רוח שתצא
וא"כ יהא שני מינין בשורה אחת סמוך ממש בלי היכר ובלי הרחקה א"כ ה"נ אם יזרע
עד למעלה ולמטה או אף סמוך אותו גרעון שלמעלה ולמטה נגד אותו שורה מצטרף עם
אותו שורה והוי ב' מינים בשורה אחת בלי הרחקה הראוי ובאמת אם לא יזרע זה הגרעין
באמצע בכל רוח יכול לזרוע כף אלא רש"י מפרש המשנה והמשנה נקט סתמא משמע
שזורע כל הרוח אף באמצע כמו שמוכח רש"י בגמ' בד"ה קי"ל וא"כ ע"כ צריך לפרש
דאחת באמצע דנקט היינו גרעין אחד ולא מין אחד תדע דלרש"י מדינא שרי ט' זרעונין
אלא דהמשנה לא מייירי רק בממלא כל הרוח וכן הכא ודוק: בתוס' בד"ה מנין לערוגה
וכו' עד ומה שפ"י הקונט' וכו' לישנא דומה משמע שמקושר עם הקודם ונ"ל לפרש
שהתוס' כ' לעיל שזורע באמצע הרוח והיינו לא כל הרוח כמ"ש רש"י אלא באמצע טפח
וג' חומשין כמ"ש התוס' לקמן וע"כ צ"ל דהתוס' לא ס"ל כמ"ש רש"י דשרי למלא את
כל הרוח פיון דאיפא היכר והיינו נדאי משום דאינו היכר כל כף כמו ראש תור דראש
תור היינו משולש וקיימא החוד של קרן נגד שורה שנה משא"כ לרש"י כמו שנבאר
בעזה"י וגם ראש תור הוא עיקר ההיכר מפני שנראה סוף שדה אחר ולא הוי כלל מזה
השדה ולא הוי עירבוב כלל וגם לחד מ"ד אין ראש תור בערוגה אפ"ל למ"ד יש ראש
תור בערוגה היינו מערוגה לערוגהאבל לא בערוגה עצמה הוי עירבוב תדע דאפ"ל
במרחיק שיעור יניקה צריך קרא ואל"ה הוי עירבוב וטפי מה' דשרי קרא אף דמרחיק
שיעור יניקה הוי עירבוב מכ"ש בהיכר בעלמא ומגדר נמי אין ראי' דשם הוא מחיצה
לחלוק לגמרי משא"כ הכא דהוי רק היכר בעלמא אלא דעיקר טעם רש"י משום דס"ל
דכלאי זרעים הוי מדרבנן ואם בדאורייתא מהני היכר גדול בדרבנן עכ"פ מהני להיכר
בעלמא דכל דתיקון רבנן פעין דאורייתא תיקון ולא בדאורייתא ממש לכך פתבו תוס'
ומה שפ"י הקונטרס שהוא מדרבנן אינו וכו' ולכך שפיר יש לפרש שגם בקרנות מרחיק
כשיעור יניקה כדמוכח בגמ' לפי פירושו במקום קרנות לקמן דמשמע שהוא פנוי שלא
נראה להם פירש"י לקמן וגם בראש תור לא נראה להם פירש"י ע"ש ושיטת רש"י
בראש תור נבאר בגמ' בעזה"י במקומו ודוק: בא"ד ועוד דהתם בקידושין וכו' עיין
במהרש"א שמוחק ועוד משום שלא פתבו טעם אמאי אין נראה אמנם למדתי בישיבה
כשיטת מהר"ם כי א"צ טעם שאם מפקינן קרא מפשטי' לשיטת רש"י אין דרף הגמ'
שיאמר בלשון דרוש דלא כפשטי' ואדרבא לשיטת מהרש"א לא שייך אין נראה פיון

שהוא מְנוֹכַח ה"ל וְאִין לומר אם לא שְׁתֵּאמַר מְשׁוּם דְּתוֹס' בְּקִידוּשִׁין מְפָרְשִׁים שְׁם ע"פ שיטת רש"י בְּכָאן אֵלָא דְכָאן נִרְאָה לְהֵם דְּוֹחַק זֶה הַפְּרִיז לְכֹף פְּתִיבוּ אִין נִרְאָה אֲבָל לְמָה לֵן לְמִשְׁכּוּנֵי נַפְשִׁין לְדוּחְקָא וְלִהְגִּי מַה שֶּׁא"צ וְעוֹד נ"ל שֶׁא"א כִּלְל לְפָרֵשׁ כְּשִׁיטַת הַמְהַרְשֵׁ"א אפ"י אִי הוּי הַגְּיָרָסָא לְפָנֵינוּ בְּלֵא וְעוֹד הֵינּוּ צְרִיכִין לִהְגִּי וְעוֹד מַכ"ש שֶׁלֵּא נִמְחַק וְהוּא כִּי אִיךָ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ שֶׁהָתוּ' מְבִיאִין רֵאִי' מְקִידוּשִׁין אֵהָא דַּפ' כֹּל הַבְּשָׁר דְּכִלְאֵי זְרַעִים הֵינּוּ זְרַעִים מְמַשׁ וַא"כ מוֹכַח מַפ' כֹּל הַבְּשָׁר דְּהוּי דְּאוּרֵינִי' מְדַאֲמַר שְׁתַּעֲבַתִּי לֵךְ כִּינּוּן דְּאֵתִית לְהֵךְ דְּקִדּוּשִׁין מְשִׁם גּוֹפָא מוֹכַח דְּהוּי דְּאוּרֵינִיתָא וְלִמָּה לְהוּי לְהִבִּיא כִּלְל דְּכֹל הַבְּשָׁר וְאֶדְרָבָא מְשִׁם מוֹכַח טְפִי מְדַצְרִיךְ מִיְעוּט בַּח"ל ש"מ בַּא"י הוּי דְּאוּרֵינִיתָא מִשֶּׁא"כ בַּפ' כֹּל הַבְּשָׁר י"ל שְׁתַּעֲבַתִּי לֵךְ מְדַרְבְּנֵן וְכֹל דְּתִיקוֹן רַבְּנֵן כְּעִין דְּאוּרֵינִיתָא תִּיקוֹן: וְכֹן בְּאַמַּת מְנוֹכַח לְפָרֵשׁ לְשִׁיטַת רש"י וְהֵאֵי דְּקִדּוּשִׁין מְפָרְשׁ שְׁם הַתּוֹס' בְּעֶצְמָם כְּשִׁיטַת רש"י ע"ש וְדוּק: בַּא"ד י"א דְּעֵרוּגָה ו' נִפְקָא לֵן וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ דְּהָא אָמַר בַּגַּמ' וְקִים לְהוּי וְכו' לְפִי הַמְהַרְשֵׁ"א הוּא דְּחוּק וְלְפִי פְּשׁוּטוֹ נִרְאָה כַּפִּי מִהַר"מ אָמְנָם צְרִיךְ בְּיֵאוּר דְּמֵאֵי הוֹקְשָׁה לְהֵם דְּנֻדְאֵי י"ל דְּלִזְה לֹא צְרִיךְ אֶסְמַכְתָּא בְּשִׁלְמָא אַה' זְרַעוּנִין צְרִיךְ קְרֵא כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּלֵא הוּי עֵינְרַבּוּב מִשֶּׁא"כ אֲשִׁיעוּר יְנִיקָה וְכֹן דְּוֹחַק לומר דר"ת פְּלִיג אִי"א לְכֹן נִלְע"ד דְּתוֹס' הוֹקְשָׁה לְהֵם אֲלִישׁוֹן מִנֵּין לְעֵרוּגָה ו' ע"ו וְכו' כִּינּוּן דְּעִיקַר אֶסְמַכְתָּא לֹא הוּי ע"ז רַק לְזִרְעָה בְּעֵרוּגָה אַחַת ה' זְרַעוּנִין וְעַל הַשִּׁיעוּר לִיכָא אֶסְמַכְתָּא הַל"ל מִנֵּין שְׁזוּרְעִין ה' זְרַעוּנִין בְּעֵרוּגָה וְהַשִּׁיעוּר מִמִּילָא יִדְעָנָא כִּינּוּן דְּלֵא נִפְיָק מִקְרָא וְלִפְחוֹת הוּי לִי לְמִיתְנֵי אִם הוּא פְּשִׁיעוּר וְגַם דִּין הַשִּׁיעוּר יְנִיקָה וְהִיכָר אִין שִׁיךְ לְכָאן לְמַס' שְׁבַת דְּלֵא נִקְטָה אֵלָא קְרֵאֵי דְּאֶסְמַכְתָּא אִיִּדֵי כַּמ"ש הַתּוֹס' וְרש"י רִישׁ פְּרָקִין וְהַשִּׁיעוּר לֹא נִפְיָק מֵאֶסְמַכְתָּא וְאַף אַת"ל דְּנִקְיָט לֵה אִיִּדֵי עַכ"פ לְשׁוֹן מִנֵּין לְעֵרוּגָה שְׁהִיא וְע"ו לֹא שִׁיךְ וְלִפְחוֹת הוּי לִי לְמִיתְנֵי מִנֵּין שְׁזוּרְעִין ה' וְכו' בְּעֵרוּגָה שְׁהִיא וְע"ו וְכו' דְּלִיְהוּי קְרֵאֵי מִנֵּין אַה' זְרַעוּנִין וְלֵא עַל וְע"ו לְכֹף מְפָרְשִׁין דְּשִׁיעוּרָא דִּינִיקָה ג"כ נִפְיָק מֵאֶסְמַכְתָּא וְכֹן לְרש"י דִּינָא דְּהִיכָר ג"כ נִפְיָק מִקְרָא כִּינּוּן דְּלֵא שְׁרֵי אֵלָא ה' זְרַעוּנִין וְאִם מְרַחֵיק שִׁיעוּר וְזוּרְעָה מְעַט הִי' יְכוּל לְזִרְעָה ט' אֵלָא דְּמִיָּרֵי שְׁזוּרְעָה כֹּל הַרוּחַ כְּמוֹ שְׁמוּכִיחַ רש"י מִן הַמְשָׁנָה כֹּן מוֹכַח מִקְרָא וַא"ש טְפִי לְרש"י דְּמִנֵּין קְרֵאֵי ע"ז שְׁהוּא קֶצֶת חִידוּשׁ עַכ"פ גַּם עַל זֶה וְעַל שִׁיעוּר יְנִיקָה מְלוּמַר שְׁקֵאֵי רַק עַל אַחַת כְּמוֹ שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל לְפִי תוֹס' אֲלִיכָא דְּרש"י וְדוּק: וַא"ל בְּאַמַּת לְמָה לְהַתְנָא אֶסְמַכְתָּא לְשִׁיעוּרָא כִּינּוּן דְּקִי"ל הַשִּׁיעוּר וְשִׁפִּיר נוֹכַל לְסַמְּוֵךְ ע"ז כְּדַאֲמַר בַּגַּמ' י"ל לְרש"י צְרִיךְ קְרֵא עַל שְׁרִיתָא דְּהִיכָר כַּמ"ש וְלִתּוּ' צְרִיךְ קְרֵא דְּדוּחָא בּו' שְׁרֵי אֲבָל בְּפָחוֹת מו' כְּגוֹן הַע"ה אוּ פָּחוֹת שְׁיִכּוּל ג"כ לְזוּרְעָה ה' זְרַעוּנִין אַפ"ה אֶסוּר מְשׁוּם עֵרְבוּבָיָא אוּ גְזִירָה וְגַם אַפִּי בּוּע"ו לֹא שְׁרֵי אֵלָא ה' ז וְלֵא ט' וּמְשׁוּם עֵרְבוּבָיָא אוּ מְשׁוּם גְזִירָה כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן וְגַם אַע"ג דְּאִיכָא קְרֵא צְרִיךְ קִי"ל דִּי"ל דְּבַעֲיָנוּ שִׁיעוּר יְנִיקָה יוֹתֵר מַד' וְקְרֵא מִיָּרֵי בְּזוּרְעָה בַד' זְנוּיֹת לְכֹף הַנְּצָרָה קִי"ל וּמִמִּילָא מוֹקְמִינֵן קְרֵא בְּמִמְלֵא הַרוּחוֹת וִי"ל דְּהֵן הֵן דְּבָרֵי ר"ת לְקַמֵּן וְאַצ"ל דְּפִלִּיג דְּכ' דְּאִי לֹא קִי"ל לֹא הוּי ה' בְּכַמָּה ר"ל בְּכַמָּה יִרְחִיק וְכַנ"ל וְדוּק: בְּרש"י וְהַמְפָּרֵשׁ ד' גְּרַעֲיָנוּ טוּעָה וְכו' ע"ש וְעֵינֵן בַּגַּמ' בְּרש"י בַד"ה וְקִים לְהוּי לְרַבְּנֵן שְׁכ' וּמֵאלוּי הַשָּׁנִים אָנוּ לְמִידִין וְכו' עַד מְדָלָא קְבַע מְקוּם לְזַרְעָה הַנְּזַרְעָה וְכו' עַד אַפִּי אִם בָּא לְזוּרְעָה נִגְדָה אֶמְצָעִיתָהּ וְכו' עַד מִיְהוּ הַפְּרִשׁ זְרַעוּנֵי עֵרוּגָה וְכו' מְשִׁמַּע לְכֹאֲרָה שְׁהוּא מְפָרְשׁ שְׁגַם בְּרוּחוֹת זוּרְעָה זְרַע אַחַת לְהִדְנָא וְאִין מְמַלָּא הַרוּחַ גַּם שְׁם פְּתַב הוֹכְחָה אַחֲרַת מְהָכָא אֲבָל כֹּד דְּיִיקַת הוֹכְחָה א'

ופירוש אַחַד הוּא וּמָה שֶׁלֹּא מִפְּרֵשׁ כָּאֵן פִּירוּשׁ שֶׁם סִיּוּם הוֹכְחָה וְהוּא דְהוֹכְחָה דְכָאֵן הִיא בְּנוּיָ' עַל הַיְסוּד הַמוּסָד בְּכָל הַש"ס דְהִרְחַקַת זְרַעִים הוּא רַק ג' טְפָחִים וּא"כ שְׁפִיר מוֹכַח דְמַמְלָא כָּל הָרוּחַ וְאִין מְרַחֵיק כָּלֵל דְאִי תַנָּא מִקְרָא מִיְיָרִי בְהִרְחַק לִיְזַרְע ד' זְרַעוּנִין וְתוּ א"צ רַש"י יוֹתֵר לִפ' אָבֵל בַּגַּמ' קְאָמַר רַק ה' בּו' לֹא יִנְקִי וְאִין מִפְּרֵשׁ דְהוּא שְׂיַעוּר ג"ט רַק שְׁמַמִּילָא גִלְמַד מְאֵלוּ הַשְּׁנִיִּים ר"ל מְאֻמְצַע וּבְרוּחוֹת וְקָשָׁה דִלְמָא הֵדִין עִם הַמִּפְרֵשׁ שְׂאִינוּ זוֹרַע רַק גִּרְעִין אַחַד מְשׁוּם הִרְחַקָה וּבְאֻמְתָּ שְׂיַעוּר יִנְיָקָה יוֹתֵר מַג"ט אָף שְׂאִינוּ נוֹכַל לוֹמַר מְעַט יוֹתֵר וְזוֹרַע הַגִּרְעִין סְמוּךְ לַקְרָן דֹּא"כ לְמָה אָמַר ה' בּו' לֹא יִנְקִי הָא בְּפָחוּת גְּמִי לֹא יִנְקִי וְלִיְזַרְע בְּקָרָן מִמֶּשׁ לְכַף כ' רַש"י ע"ז מְאֵלוּ הַשְּׁנִיִּים אָנוּ לְמַדִּין אֵלָא שְׂיַשׁ לוֹמַר דִּילְמָא הִרְחַקָה ד' טְפָחִים וְחֻנְמֵשׁ פְּשִׁיעוּר אֵלְכֶסוֹן וְזוֹרַע הָף גִּרְעִין בְּקָרָן מִמֶּשׁ וּא"ש דְּוִקָא ה' בּו' לֹא יִנְקִי וְלֹא פָחוּת וְע"ז כ' רַש"י שֹׁא"ל כֵּן דָּאֵם זוֹרַע גִּרְעִין א' הָוִי לַתַּנָּא לְקַבְּנַע מְקוּם שְׂיַזְרַע דְּוִקָא אֵצֶל הַקְרָן מִמֶּשׁ וְהִיכִי נִקְטַ סְתָמָא בְּד' רוּחוֹת מְשֻׁמַּע עַכ"פ בְּכָל מְקוּם שְׂיַזְרַע מִהָרוּחַ זוֹרַע אֵת הַגִּרְעִין הִנְהָ לְהַמִּפְרֵשׁ וּא"כ הִדְרָא קוּשְׂיָא לְדוֹקְתָא לְהָף מִפְרֵשׁ לִיְזַרְע ט' זְרַעוּנִין כִּיּוֹן דַּע"כ אָף לְדִידִי' מוֹכַח דְזוֹרַע אֵת הַגִּרְעִין אָף נִגְדַ אֻמְצָעִית א"כ ע"כ אָף לְדִידִי' סִגִּי בַּג"ט וּא"כ קִיְיָמַת הוֹכְחָה שְׁכ' בְּמַשְׁנָה שְׁמַמְלָא אֵת כָּל הָרוּחַ וּא"ש הָף לִיְשָׁנָא שְׁכ' גַּם שֶׁם בְּזַרְע אַחַת שֶׁהוּא לְהַמִּפְרֵשׁ וּכְדִי לְחַזֵּק הַהוֹכְחָה שְׂטוּעָה וּמָה שֶׁסְתַּם כָּאֵן פִּירוּשׁ כָּאֵן וּשְׁנִיָּהֶם צְרִיכִין וְדוּק: בֹּא"ד הִילְכִיף לְכָל רוּחַ הוּא מְמַלָּא וְכו' וְנֹאפִי' אִין בֵּין זָרַע וְכו' לְכֹאֲרָה הוּא תְּמוּהָ שְׁכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כְּפוּלִים שְׁכַתּוּבִין לְעִיל בְּתַחֲלַת דְּבָרָיו וְעֵלְיוּ הוּא דֵּן אֻמְנָם הֵמָּה דְּבָרִים מַה שְׂצָרִיכִין פֶּה טוֹבָא לְהוֹכְחָתוּ שְׁהָרִי הַקָּשָׁה עַל הַמִּפְרֵשׁ דֹּא"כ לִיְזַרְע ט' וְכו' וְזֶה עַל פִּירוּשׁוֹ גְּמִי קָשָׁה עַל הַקְרָא וְתַנָּא לְמָה לֹא תַנָּא רְבוּתָא טְפִי דְזוֹרַע ט' זְרַעוּנִין וְלֹא לִימְלִי אֵת כָּל רוּחוֹת ע"ז פִּי דְזֶה רְבוּתָא טְפִי דַּט' אִם הוּא מְרַחֵיק פְּשִׁיעוּר כְּכָר נִשְׁמַע מְאֻחַת בְּאֻמְצַע אָבֵל מְזָה שְׁמַמְלָא אֵת כָּל הָרוּחַ בַּה' זְרַעוּנִין נִשְׁמַע דִּין חֲדָשׁ דְּבְרוּחוֹת שְׂרִי אִפִּי' אִינוּ מְרַחֵיק וְזֶה שְׁפִיִּים בְּמַתְק לְשׁוֹנוֹ הִילְכִיף ר"ל מְשׁוּם זֹאת הַקְּוִשְׂיָא י"ל טְפִי דְלְכָל רוּחַ הוּא מְמַלָּא וְתוּ לֹא קָשָׁה דְלִיְזַרְע ט' וְלֹא לִימְלִי דַּק"מ לְזֶה וְנֹאפִי' אִין בֵּין זָרַע וְכו' וְדוּק: וּבְזֶה מְתַרְץ וּמְדַחָה ג"כ פִּי הַתּוֹס' שְׁזוֹרַע טְפַח וּג' חֻנְמֵשִׁין לְכָל צַד אָבֵל בְּזֶה מְמִילָא מְוֹדָחָה דְגַם עַל פִּי זֶה קָשָׁה לִיְזַרְע ט' וְלֹא לִימְלִי טְפַח וּג"ח רַק גִּרְעִין א' וְהוּי רְבוּתָא טְפִי וְתוּ לֹא שְׂיַיָּף תִּירְץ זֶה אָבֵל לְפִירֵשׁ"י וְזֶה גְּמִי מְדוֹקְדֵק טְפִי בְּלִשׁוֹנוֹ אַחַר שְׁדַחָה פִּי הַמִּפְרֵשׁ שְׂאִינוּ זוֹרַע רַק גִּרְעִין א' לְכָל רוּחַ רְצָה לְדַחוּת גַּם פִּי תוֹס' כְּתַב הִילְכִיף ר"ל מְחַמַּת זֹאת הַקְּוִשְׂיָא ע"כ צ"ל דְלְכָל רוּחַ הוּא מְמַלָּא וְלֹאפּוֹקִי אָף פְּתוּת מְעַט כְּפִי הַתּוֹס' דָּאֵז אִם מְמַלָּא כָּל הָרוּחַ תּוּ לַק"מ דַּק"מ לִי אִפִּי' א"ב זָרַע וְכו' אָבֵל לְשָׂאָר פִּירוּשִׁים קָשָׁה לְדוֹקְתִי' לִיְזַרְע ט' וּא"כ ע"כ ל"ל אֵלָא לְכָל רוּחַ מְמַלָּא וְדוּק: וּלְפִי' הַתּוֹס' נִשְׂאָרָה בְּאֻמְתָּ הַקְּוִשְׂיָא לִיְזַרְע כַּמ"ש תּוֹס' בְּאֻמְתָּ זֹאת הַקְּוִשְׂיָא לִיְזַרְע ט' כִּיּוֹן דְּלִפִּירוּשֶׁם לֹא הָוִי רְבוּתָא בְּד' טְפִי אָבֵל לְרַש"י לַק"מ וְכֵן שְׂאָר הַקְּוִשְׂיּוֹת שֶׁהִקְשׁוּ שֶׁם בְּתוֹס' בְּד"ה וְקִים לְהוּ לֹא קָשָׁה כְּלוּם לְפִי רַש"י וְכִמוּ שְׂבִאֲרַתִּי דְמִקְרָא ג"כ מוֹכַח דְּמִיְיָרִי דְּוִקָא בְּמַמְלָא אֵת הָרוּחַ כְּמוֹ שְׁמוּכִיחַ רַש"י מִהַמְשָׁנָה וּא"כ ע"כ בְּעָרוּגָה ו' דְּוִקָא מִיְיָרִי שְׂיַיָּה רְחוּק מְאֻמְצָעִית ג' דוּק וְתַשְׁכַּח שְׁלַק"מ כָּל קוּשְׂיָתֶם לְפִירֵשׁ"י וְלֹא הִקְשׁוּ אֵלָא לְשִׁטְתָּם א"כ לְפִירֵשׁ"י נִיחָא טְפִי וְדוּק: אֻמְנָם אִי קוּשְׂיָא הָא קוּשְׂיָא טוֹבָא לְפִירֵשׁ"י שְׂפִי דְלֹא כְּחַד בַּגַּמ' דְּלַרְבִּי הָא אוֹקְמָה בְּמַמְלָא אֵת הַקְרָנוֹת וְלֹא כְּפִירוּשׁוֹ כְּמוֹ שְׂפִי רַש"י שֶׁם וְלִשְׁמוּאֵל הָא אוֹקְמָה בְּנוֹטָה שׁוּרָה זוֹ וְכו' וְאִין

ממלא אפי' תצי רוח ע"ש וגם להיפך בגמ' קשה ארש"י למה פירש דרף אחר לרב למה לא כמו שפי' במשנה ג"כ א"ש שהוא דוקא בחרבה ואי משום לשון ממלא את הקרנות כמ"ש המהרש"א דהל"ל בממלא את כל הרוח א"כ על הגמ' גופא קשה למה נאיד מפירוש זה ולימא בממלא את רוחות וגם להיפך קשה למה לא פי' גם במשנה כן שממלא את הקרנות ואם נאמר שא"כ קשה לזרע ט' כמ"ש לעיל א"כ איך מפרש בגמ' ואם נאמר דרש"י פי' כן לס"ד פדרפו אין זה נוגע לקושיא ותירוצו שם: ולכאורה נ"ל לפירוש דרש"י פי' כן אליבא דשמואל דלא גזר שמא ימלא אע"ג דלדידן לא זרע אלא תצי הרוח היינו פשהיא בין ערוגות אבל פשהיא בחרבה ממלא את כל הרוח ורש"י פי' במשנה לפי פשוטו בערוגה אחת דאטו שמואל דוקא בין הערוגות קאמר הא מתניתן לא אמר אלא דין ערוגה אחת לא אמר אלא לאפוקי מרב דדוקא בחרבה שנינו ואומר דמירי בין בחרבה ובין בערוגות ולכך נמי לשמואל תני סתם במשנה לד' רוחות ולא קבע מקום לתצי ערוגה דוקא משום דמתניתן מירי בכל ענין ולא הוצרך למיתני זה דבין ערוגות זרע תצי דשמעין לי מאחת באמצע לכך תני סתמא דאם הוא ערוגה א' זרע את כל הרוח ואם בין ערוגות זרע בט' נחצי לכל רוח לרש"י במשנה פירוש לפי פשוטו בערוגה א' לכך פירש דממלא את כל הרוח עד סמוך לקרן גרעין א' וכן לרב לפי ס"ד דמקשה נמי פי' רש"י כן דע"כ המקשן שהקשה והאיכא מקום קרנות נמי פי' כן דאל"ה למה הוצרך לתרץ בממלא את הקרנות אם גם המקשה פי' כן אלא ודאי שהמקשה נמי הי' מפרש כפירש"י אלא להמסקנא דגזר רב אפי' בזרע תצי שורה שמא ימלא את הקרנות כ"ש אם זרע בכה"ג דגזרינן שמא ימלא את הגרעין א' גם בקרן אע"ג דכ' רש"י לקמן באותה ערוגה עצמו לא גזרינן והוא ודאי מוכרח דאל"ה היכי שרי לרב לזרוע ה' זרעוניה נגזור שמא לא ירחיק פשיעור אלא ע"כ דלא גזרינן באותה ערוגה היינו במקום שהצריך להרחיק ג"ט לא גזרינן אבל ברוחות היכי שממלא את כל הרוח רק גרעין א' בקרן אסור ודאי גזרינן שמא לא ידקדק וזרע אף זה הגרעין לרב שגזור מערוגה אחרת אף בהרחקה כ"ש שגזרינן שמא לא ידקדק בקרן בגרעין א' תדע שאף תוס' פתבו בכה"ג לגזור שמא לא ידקדק לכ"ע לכך הוצרך לאוקמה אליבא דרב כפירש"י שם שזרע כל שתי רוחות ובשתי רוחות זרע גרעין א' ודוק: וא"ל מי הכריחו לרש"י לסבךא זו ולפרש אליבא דרב ניימא דבערוגה אחת לא גזר רב אף בכה"ג ואי משום דיקדוק המהרש"א מלשון קרנות קשה אגמ' גופא כמ"ש לעיל וגם אינו דיקדוק לפירוש"י שיהי רש"י פי' והאיכא מקום קרנות הנאמר בגמ' היינו תצי הרוח לבד מקרן וע"כ היינו לצד הקרן א"כ שפיר שיף הל' הת' היפך מקושיא בממלא את הקרנות שזרע זה תצי הרוח שהקשה להניח ותימה על המהרש"א שכתב זה לדיקדוק לפירוש רש"י: אמנם פד דייקת שמהכרח רב פירש"י כן שראה בגמ' והוא שקשה קושיא עצומה מאי שמשני בממלא את הקרנות מאי זה תירץ הלא גם המקשה ידע שממלא את כל הרוח כמו שפירש ומכריח במשנה אלא שהקשה מנ"ל שדוקא בחרבה שנינו הא יכול לזרוע אף בין ערוגות ולהניח מקום הקרנות ומאי זה משני בממלא וכו' ומקשה עוד הפעם קושיתו הלא עיקר הת' דרב אסר בתצי שורה בין ערוגות דגזרינן שמא ימלא לתרץ כן תכף ומאי זה תי' בממלא וכו' לכך הוצרך רש"י לפרש דרב פי' פירוש אחר במשנה בזה אוקימתא דממלא את הקרנות ומתורץ הפל ומתפרש הסוגיא היטב והוא

שלא הי' יכול לתרץ תכף דרב גזר שמה ימלא א"כ היכי שרי למלא את כל הד' רוחות במשנה ולהניח רק גרעין א' בקרן ולא גזרינו לכה התחיל להניח דרב אינו מפרש המשנה פן אלא שמהפך בממלא את הקרנות ולא שינה גזירה וא"כ שפיר נוכל לפרש משום גזירה והמקשן השני לא הבין או שהוא תירץ אחד ומפרש היטב אחר שהניח דרב לא מפרש כפירש"י וא"כ לא שינה הגזירה במשנה שוב לא קשה ולתירע וכו' ע"ז שוב י"ל גזרינו שמה ימלא וכו': נעוד יש להעמיק יותר עפ"ז ויתפרש יותר דברי הגמ' שאף לפי פירושי הנ"ל הוא קצת דוחק שיאמר ההנחה לתירץ קודם עיקר התירץ שבממלא וכו' הוא רק הקדמה שלא יקשה ממשנה ועדיין לא אמר עיקר התירץ דגזרינו וגם שאר הלשון דחוק וגם תפרש היטב דברי פ"ש רש"י ממה שתוס' הקשו עליו ועפ"ז הקושיות נאדו מפירושו ופירושו פי' אחר שלשון והא איכא מקום קרנות לפירושו הוא תמוה שפי' שנייה חצי רוח פנוי ומאי לשון מקום קרנות כמ"ש התוס' בסופו אמנם ע"פ סברתינו הנ"ל יש לומר שהמקשה ג"כ ידע ד"ל טעמא דרב שדוקא בחורפה שרי דבין ערוגות אף אם ירחיק באותה ערוגה גזרינו אלא שהקשה הא איכא מקום קרנות שאינו רק גרעין א' וכפירש"י במשנה אפ"ה לא גזרינו וא"כ אמאי דוקא בחורפה הא יכול להרחיק או לעשות היכר כר' יוחנן וע"ז שפיר משני דלעולם גזרינו וכסברת המקשה ומתניתן מוקי בממלא וכו' וע"ז פריה שפיר אף דגזר בקרנות שהוא רק גרעין א' עכ"פ קשה לתירע וכו' דבהרחיק ג"ט נדאי לא גזרינו דאל"כ איך שרי בהרחקה בה' זרעונין ומשני דאפ"ה גזרינו שמה ימלא משום דבערוגה א' לא גזרינו משא"כ מערוגה לערוגה וכמ"ש רש"י ודוק ועיין בגמ' פי' אחר: דף פה ע"א ברש"י בד"ה וקי"ל לרבנן וכו' עמ"ש במשנה פירושו שלא יסתור ממה שמהפך במשנה שזרע כל הרוח אלא שכ' פאן שלא תימא פהמפרש שאינו זרע רק גרעין א' ובקרן ובעינן הרחקה טפי מג"ט ע"ש ומה שסיים ומיהו הפרש וכו' עד דליכא היכרא וכו' ר"ל גרעין אמצעי מאמצע שפרוח פנגדו פיון שמהמלא כל הרוח ומ"ש גבי ראש תור איכא היכרא ר"ל שהוא שדה בפ"ע דומיא דב' שורות לפירש"י ולא משום חידוד כפי' תוס' כמ"ש לעיל במשנה ולכה אע"פ שסיים לקמן אין ר"ת בערוגה היינו אם ליכא היכר אלא שהוא ערוגה בפ"ע לא מהני אלא בשדה כמ"ש רש"י לקמן בערוגה בפ"ע לא ניכר והוי שדה א' והוי עירבוב כמו שורה אחת וכו' אבל ברוחות שאיכא היכר מהני אף בערוגה עצמה כמ"ש רש"י במשנה והוא קיים אף למסקנא הכא וזה שכ' אפי' אם פא לזרעה פנגד באמצעייתה זרעו וכו' ר"ל וא"כ שפיר מירי שזרע את כל הרוח ועמ"ש במשנה בזה ודוק: ומ"ש ואע"ג דלענין פלאים וכו' עד ולא חיישינן ליניקה וכו' ר"ל וא"כ לא ליבעי ו"ט אף בגרעין אמצעי ולא קשה לפירושו לתירע גרעין א' בקרן ולא ליבעי ו"ט פכר תי' במשנה דקמ"ל רבויא טפי בו"ט דשרי לתירע את כל הרוח וכבר הארכתי מזה במשנה ולק"מ לפירש"י כל הק' של תוס' בד"ה וקי"ל לרבנן ע"ש שפתבתי באורה ועיין בתוס' בד"ה הנ"ל ודוק היטב ותמצא פדברי דלשיטת רש"י כמו שבארנו לק"מ: בתוס' בד"ה וקי"ל לרבנן וכו' עד ואומר ר"ת דשוחקת הן ואו' ר"י דה"נ גמירי וכו' הוא תמוה חדא דהל"ל נעוד אור"י וגם מעיקרא מאי קשיא להו הלא רש"י פי' פן דעם הזרע שיערו וגם מאי זה תי' דשוחקת הן אפתי קשה פיון דמקום הזרע ממעט לא הוי שוחקת וכל מדות פלאים בעינן שוחקות ונ"ל לפרש שלילות דבריהם שהוא תי' אחד והוא שתוס' ראו פירש"י שעם הזרע שיערו

אֵלָא שְׁהוּקְשָׁה לְהֵם מְנָא לֹן לְהַקְל כָּל כְּפָה דְּהָא לָאו הִל"מ אֵלָא שְׁיַעוּר שְׁיַעֲרוּ הִבְקִיָּאִים
בְּעִבּוּדַת הָאָרְץ שְׁיַעֲרוּ יְנִיקָה ג"ט וְכִי נֹאמַר שְׁיַעֲרוּ שְׁיַעֲרוּ יְנִיקָה ג"ט פְּחוּת מְעַט הִלָּא
כָּל שְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים הוּא מְמוֹנָצֵע וְלֹא פְּחוּת מְעַט וּמִנ"ל לְהַקְל וְלָמָּה לֹא שְׁיַעֲרוּ כָּאֵן גַּם כֹּן
בְּמִילּוּאוּ כְּמוֹ בַּכ"מ אֵלָא וְדָאִי דְקַדְמוּנִים סָתָם שְׁיַעֲרוּ ג"ט כְּמוֹ בַּכ"מ וְאֶזְלִינֵן בִּי לְהַקְל
שְׁהוּא עִם הַזְּרַע וּמִנ"ל לְהַקְל וְאֶפְשָׁר דְרַש"י אֶזְיֵל לְשִׁיטְתֵּי שְׁפַתְבּ שְׁכָלָאִי זְרַעִים הוּא
דְרַבְּנָן לְכַף אֶזְלִינֵן בִּי בְּסַפְק לְהַקְל אוֹ טַעַם רַש"י כְּמוֹ שְׁנַבְאָר בְּסִמּוּף וְזֵה נִרְאֵה דְנוֹחַק
לְתוֹס' וְתוֹס' אֶזְלֵי לְשִׁיטְתֵּיהּוּ שְׁהוּא דְאוּרִיזְתָּא לְכַף הַהוּקְשָׁה לְהֵם וְתִירְצוּ דְמַדּוּת פְּלֵאִים
שׁוֹחֲקוֹת הֵן מְסַפְק דְאֶזְלִינֵן בִּי לְחוּמְרָא פְּדָאֲמֵרִינֵן בְּרִישׁ עִירוּבִין וְגַם אוֹמַר ר"י דִּיל"ל
דְּהַכִּי גְמִירֵי וְכו' וְא"כ הֵוֵי כְּמוֹ ס"ס דְשָׁרֵי וְדוּק: וְע"פ פִּירַש"י יֵשׁ לְבָאָר דְבָרֵי הַגַּמ'
שְׁמַקְשָׁה וּמְנָא לֹן דְּהָא דְקִים לְהוּ לְרַבְּנָן וְכו' מ"ש כְּפֹאן מְכוּלְהוּ שְׁיַעוּרִין שְׁיַעֲרוּ חֲכָמִים
וְגַם בְּרִישׁ ר"ה אָמַר כָּל שְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים כְּפֹה וּמְבִיא רֵאִי אַחֲרַת שְׁהִי חֲחֲכָמִים בְּקִיָּאִין
אֵלָא מְשׁוּם דְרַש"י פִּי שְׁהַכִּי שְׁיַעֲרוּ בְּפִירוּשׁ בְּנֹדָאִי עִם הַזְּרַע ג"ט וְא"כ עֵיקַר שְׁיַעוּר
יְנִיקָה ג"ט פְּחוּת פְּנוּרְתָא וְזֵה שְׁאֲנֵי מְכָל שְׁיַעוּרִין שְׁיַעֲרוּ בְּמִילּוּאוּ וְלֹא פְּלוּג וְא"כ שְׁפִיר
מִנ"ל לְשַׁעַר כָּל כְּפֹה דְנוֹקָא בְּצִיר פְּנוּרְתָא מְשׁוּנָה מְכָל שְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים אֵלָא וְדָאִי דְהִבְקִיָּאִין
הִבִּינוּ כָּל כְּפֹה שְׁדוּקָא בְּצִיר פְּנוּרְתָא צְרִיף וּמִנ"ל דְמִקְלָתָא הוּא לְסַמּוּף עֲלֵיהֶם מְשֵׁא"כ
בְּשְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים שְׁיַעֲרוּ מְטַעַם שְׁעַמָּם אֲנֹו מְצִוִּין לֹא תְסוּר אֵלָא שְׁשִׁיעוּר זֵה הוּא רַק
מְבִקִּיאִין דְשְׁיַעוּרֵי חֲכָמִים אִין כֹּן וְק"ל: בְּרַש"י בַּד"ה אָמַר רַב עֲרוּגָה בְּחֻרְבָּה שְׁנִינוּ וְכו'
עַד שְׁהָרֵי לֹא פִי לָהּ אֵלָא וְכו' ר"ל דְנֹדָאִי מְשַׁפְּחַת גַּם בֵּין הָעֲרוּגוֹת וְא"צ לְעֲשׂוֹת בְּשִׁבִיל
זֵה חֻרְבָּה כָּל הַשְּׂדֵה שְׁיִכּוּל לְהִרְחִיק בֵּין הַגְּבוּלִין טַפַּח אֵלָא שְׁרַב לֹא אָמַר רַק דְבַחְנוּרְבָּה
שְׁנִינוּ ר"ל שֵׁישׁ לִפ' הַמְשָׁנָה מְנִין לְעֲרוּגָה בַּב' פְּנִים אוֹ שְׁמִיירֵי מְהִיטֵר עֲרוּגָה אַחַת בְּשְׂדֵה
אוֹ שְׁמִיירֵי מְכָל עֲרוּגוֹת שְׁבַשְׂדֵה וְקִרְאוּ לְשׁוֹן יַחֲיד לְשֵׁם עֲרוּגָה פּוֹלֵל וְר"ל מְנִין שְׁכָל
עֲרוּגָה שְׁבַשְׂדֵה זּוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ ה' זְרַעוּנִין ע"ז קמ"ל רַב דְלֹא מִיירֵי אֵלָא מְעֲרוּגָה א' בְּשְׂדֵה
כְּגוֹן בְּחֻרְבָּה וְאִם בֵּין עֲרוּגוֹת צְרִיף הִרְחַקָה דָּאִי מְתַנִּי מִיירֵי מְכָל עֲרוּגוֹת אֲמַאי לֹא
קָאֵמַר נְמִי וְטַפַּח בֵּין עֲרוּגוֹת וְע"ז מְקַשָּׁה שְׁפִיר וְהֵאִיכָּא מְקוּם קְרַנּוֹת כְּפִירַש"י וְהֵא דְלֹא
קָבַע מְקוּם הַזְּרַע בְּרוּחוֹת דְּהָא נְקֻט סְתָמָא עַל ד' רוּחוֹת וְהִינּוּ מְסַתְמָא דְמִרְחִיק פְּשִׁיעוּר
וְאִם הוּא בְּקַצָּה שְׂדֵה מְמַלָּא כָּל הָרוּחַ וְאִם לָאו זּוֹרְע רַק כְּשִׁיעוּר וְאֵע"ג דְרַש"י הוֹכִיחַ
לְעֵיל מְדָלָא קָבַע מְקוּם לְזַרְע הִינּוּ כָּל זְמַן שְׁלֹא יִדְעִינֵן שְׁיַעוּר יְנִיקָה כְּמוֹ שְׁפִירִשְׁתִּי לְעֵיל
דְבָרֵי רַש"י וְהֵוֵי לִי לְקַבְנוּעַ מְקוּם כְּדִי שְׁנַדַּע שְׁיַעוּר יְנִיקָה מְשֵׁא"כ הֵכָּא שְׁכָבֵר יִדְעִינֵן
שְׁיַעוּר יְנִיקָה מִן אַחַת בְּאֲמָצַע וְא' בְּרוּחַ כַּמ"ש רַש"י לְעֵיל שְׁפִיר נְקֻט סְתָמָא עַל ד' רוּחוֹת
כַּמ"ל: וּבְזֵה מְדַחָה רַש"י ג"כ פִּי הַתּוֹס' דָּאִי מִיירֵי בְּעֲרוּגוֹת הַרְבֵּה בְּמִשְׁנָה כַּמ"ל וְעֵבִיד
לְהוּ בְּקְרַנּוֹת אֲמַאי לֹא קָבַע לְהוּ גְבוּל לְמַעַבְדִּינְהוּ בְּקְרַנּוֹת דְנוֹקָא כַּמ"ש רַש"י לְעֵיל וְכָאֵן
וְטַפִּי נִיחָא לִי לְהִרְחִיק כָּל גְבוּל טַפַּח מְלַעֲשׂוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' וְלְהַחְרִיב הַשְּׂאָר וְאֵפ"ה לֹא
מְתוּקְמָא הָכִי כַּמ"ש רַש"י וְגַם שְׂאָר דוֹחֲקִים הַנּוֹפְלִים עַל פִּי תוֹס' כְּמוֹ שְׁנַבְאָר אֵלָא
שְׁהַתּוֹס' נֹאדוּ מְפִירַש"י מְשׁוּם קוֹשְׁתָּא שְׁכָתְבוּ בְּסוּף אָמְנָם לְפִי מַה שְׁנַבְאָר בְּעוּזָה"י
פִירַש"י עַל נְכוּן מְכָל הַדִּיקְדוּקִים וְקו' פִירַש"י יוֹתֵר מְתַבָּאָר לְפִשְׁט הַגַּמ' וְדוּק: בַּגַּמ'
וְהֵאִיכָּא מְקוּם קְרַנּוֹת הוּא תְמוּהָ לְפִירַש"י כַּמ"ש הַתּוֹס' לְבַסּוּף אַף שְׁרַש"י לְפִי פְּשׁוּטוּ
רוּצָה לְפָרֵשׁ שֶׁר"ל לְצַד הַקְּרָן הוּא דְחוּק וְרַחוּק וְגַם מַאי שְׁמַתְרִץ גַּמ' בְּמַמְלָא אֶת הַקְּרַנּוֹת
הוּא תְמוּהָ מְאֹד לְפִירַש"י כְּמוֹ שְׁכָתְבִיתִי בְּמִשְׁנָה וְלִפְנֵי תוֹס' נִיחָא וְכֹן מַאי שְׁפִי רַש"י כְּפֹאֵן

פ"א אחר מהמשנה הוא תמוה כמו שפכתנו הכל במשנה וע"ש גם מה שפירשתי ותרצתי הפל על נכון בס"ד: אמנם פאן נ"ל לפ"ש עוד פ"א יותר קרוב לפשוטו לבאר הפל בדרב יותר נכון והוא דבאמת המקשה ודאי הוי מפרש כפירש"י במשנה ועל זה סמך בנינו להקשות ולכך פירש"י פן במשנה פדרכו בכל הש"ס דפי' לפי סברת המקשה קודם מסקנא והוא שלא יכול להקשות כפשוטו דילמא בין ערוגות וזורע רק בט' ומחצה בכל רוח ובהכי מייגרי משנתנו נוכל לומר בשביל הכי לא פ"א רב פן דהוא מפרש על ד' רוחות הערוגה היינו בכל הרוח הוא ממלא חדא דכן משמע הלשון וגם מדלא קבע גבול אע"ג שרש"י מבאר וכמ"ש א"י י"ל דדחיק לו לרב לפ"ש פן אע"ג דהמפרש במשנה רוצה לומר רק גרעין אחד בכל רוח ג"כ ניחא הלשון ה' זרעונין היינו גרעין או לכל רוח הוא ממלא כמ"ש רש"י אבל לומר דזורע דוקא חצי הרוח אינו במשמע הלשון על ד' רוחות סתמא לכך השפיל להקשות והאיכא מקום קרנות ר"ל שבמקום הקרנות ממש ודאי אינו יכול לזרוע כמ"ש רש"י משום דזרע מה שיזרע בקרן זהא מעורב עם זרע הרוח אחר בלי היפר ואפ"ה נקיט סתמא ד' רוחות וע"כ משום שפשוט על סתם דלא ליהוי פלאים בלי היפר א"כ ה"נ י"ל דזורע רק בט' ומחצה ונקט סתמא משום דאם הוי בין ערוגות ע"כ מניח השיעור כמו א' באמצע ומנ"ל בחורפה שנינו וע"ז משני שפיר תי' ראשון דרב מוקי בממלא את הקרנות ולעולם לשון רוחות הוא דוקא דב' רוחות הוא ממלא וב' רוחות גרעין ג"כ א"ש דה' זרעונין הוי כף או גרעין א' או ממלא את הרוח אבל לזרוע חצי רוח אינו במשמע וע"ז מקשה אמשנה גופא למה לי למלאות רק ב' רוחות ולעשות חורפה סביבה הרי טוב יותר לזרוע גם מאברי סביבה ולא לימלא מגואי רק חצי הרוח בכל רוח וליזרע לפ"ז בתוכה טפי וגם סביביו ולכך הדר בי' מתי' ראשון ותי' תי' אחר דגזרינו שפ"א ולפ"ז שפיר מתפרש טפי כפירש"י דזורע כל הרוח לבר מקרון לבד די"ל דשם לא גזרינו פיון שהוא בערוגה עצמה ונמצא קנים פירש"י אף לפי המסקנא אף שיכול לזרוע ג"כ כמ"ש רש"י בממלא את הקרנות הכי עדיף טפי ודאי שזורע כל הד' רוחות וגם הוא רבותא טפי ומש"ה לא תני ט' זרעונין כמו שפכתתי לפירש"י במשנה וכן לשמואל כשאנינו בין ערוגות קנים פירש"י וכמ"ש במשנה ודוק: ודאי לפי זה שפכתתי היינו יכולין לומר אף ראש תור שכ' רש"י במשנה לפי פשוטו דוקא שיש היפר ואף דמסיק אין ראש תור בערוגה י"ל דרש"י פ"א במשנה רק לפי ס"ד דמקשה ואז לא הוי ס"ד דאין ר"ת בערוגה ובמסקנא י"ל דפי' כפירש"י הקא דזורע ב' רוחות וכן לשמואל זורע רק חצי הרוח אלא דבאמת פירש"י קנים אף בר"ת כמ"ש דמייגרי באין שום היפר אלא שהוא שדה בפ"ע ובזה קאמר אין ר"ת בערוגה והוא מוכרח בגמ' כמו שגבאר אבל ביש היפר ודאי שרי אף בערוגה כמו שמוכרח לפירש"י בגמ' פמה פעמים כמו שגבאר בעזה"י וא"כ למה נדחה פירש"י מהמסקנא פיון שהוא קנים אליכא דמסקנא ג"כ ודוק: גליתתי לכתוב יותר מה שחידשתי ת"ל במסכת פולחן עד גמירא וכן הרבה מסכתות שלמדתי בישיבת תלמידים מחמת עול ציבור כי יבאו אלי לדרוש את משפטם וגם שאר צרכי ציבור ועול תלמידים שהעמדתי ת"ל רוב האומרים פלה דבר יום ביומו ולא כתבתי אלא מעט לעת הפנוי: אמנם עתה בשנת תקו"ם תרחם ציון פאשר נישלה הוד תפארת דתה"ק.

וידידי אוה"נ צמיד לפי התסיד המנוח מוהר"ר אלימלך זצלה"ה זי"ע ועכי"א נסתלק ועלה למרום. וארא פי הגלות מתגברת עלינו והתורה נתמעטת בכל יום ויום בעוה"ר. קבלתי עלי כל מה שיעלה על רעיוני הן בהקנין. הן בשינה.

אכתוב על הנייר שיהי' לזכרון לדורי דורות. ומן השמים יעזרינו לגמור על מסכת זו ועל שאר המסכתות ויגדל תורה ויבאיר בב"א: דף פה ברש"י בד"ה והאיכא מקום קרנות וכו' עד ואין צריך להמשיכן אלא טפח עיין בתוס' בסוף שהקשה עליו קושיא תמורה ול"נ שכןונת רש"י במ"ש אלא טפח היינו שיהא רק טפח יותר רחוק על שני טפחים של גבולים והיינו שימשיך בכל צד טפח וחצי חומש מהמחצה ויזרע רק ב' טפחים פחות חצי חומש ועוד כדי שיהי' הפרש ג"ט והכי דייק לישנא דרש"י שכ' הפרש טפח ודוק ועפ"ז מתפרש ג"כ לישנא דקרנות מה שהקשו התוס' פינו שאינו זורע אלא סמוך לקרן ואע"ג שאינו קרן ממש הא קאמר מקום קרנות וגם שאר קושיות התוס' נבאר בעזה"י שפירש"י הוא נכון לכן נבאר קודם כל שיטת רש"י: בד"ה בממלא את הקרנות וכו' הוא תמוה כמ"ש פבר אמנם פעת נ"ל לפרש קרוב לפשוטו לתרץ הפל ויתו' גם ק' התוס' מה שמקשה הגמ': ע"ב בגמ' ולא יהא אלא ראש תור מאי ר"ת הוא פאן וגם הגמ' סותר את עצמו דמעיקרא הקשה והאיכא מקום קרנות משמע דכל הרוח אסור הלא לפי ס"ד אף כל הרוח מותר משום ר"ת ולהיפך ה"ל לאקשוי מעיקרא מר"ת ואח"כ מן מקום קרנות לכן נלע"ד שבמשנה פירש"י שממלא כל הד' רוחות היינו או לפי ס"ד שיש ר"ת בערוגה או אף לפי המסקנא לר' יוחנן לפי א' ברש"י שם והוא הנראה יותר וגם לרבינא אליבא דר"י שאמר אם היו זרועין שתי זרועין ערב אלמא מהני היכר בערוגה עצמה מכ"ש מן ערוגה לערוגה ונדע שרש"י מביא ראי' מראש תור אמנם פה אליבא דרב התרצן ידע האמת שאין ר"ת בערוגה לכה אוקים המשנה בממלא את הקרנות כמ"ש רש"י שממלא ב' רוחות עם הקרנות ע"ש וע"ז הקשה שפיר פינו שממלא את הקרנות ואינו זורע רק ב' רוחות א"כ יכול לזרוע את כל הערוגות שסביבה יזרע הב' רוחות מזרח ומערב ובערוגות שפנגד הקרנות יזרע צפון ודרום ג"כ ולא הני עירבוב פי הוא ממש ראש תור ויותר דהתם הוא ר"ת כנגד שנה מכל שכן הכא שהוא ר"ת כנגד ר"ת והציוור כזה** ציוור בספר** והגרעין שבאמצעית במזרחה נגד מערב ערוגה שאצלה וכן במערבה וכן כולם נ"ל שהוא ממש ר"ת שהוא גרעין אחד נגד שורה שנה והוא מדויק ראש תור ולא תור עצמו: וה"ה י"ל דמקשה עוד נמי למה מוקמי בממלא את הקרנות ולא הרוחות כמ"ש רש"י במשנה ואי משום שרוח זה הוא קרוב לרוח שאצלה לא יהא אלא ר"ת כמ"ש רש"י במשנה ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה אין ר"ת בערוגה וכו' עד אלא מערוגה לתוך שדה גדולה והוא תמוה לכאן מי דחקו לזה למה לא נאמר דוקא משדה לשדה כמו שמשמע פשוטו ודחוק לומר משום דר"י בסוף פי' פן חדא שגם שם י"ל כפי הראשון שם וגם מאי שייך לכאן פבר פי' שם ונלע"ד שהוא מהכרח גדול והוא שרש"י אזיל לשיטתו לקמן גבי ב' שורות קשואין וכו' היכא שהוא שדה אצל שדה אע"פ דליכא שום היכר ולא הרחקה רק שדה אצל שדה מותר וא"כ ל"ל פאן ראש תור אף שכתבתי ש"ל ג"כ פאן אינו רק שדה בפ"ע ומה שאמר ראש תור היינו משום שדרך סוף שדה להיות ר"ת להיות בסוף שדה אבל אין ההיתר מחמת ר"ת רק מחמת סוף שדה פעת אין נ"ל משמעות

הגמ' ורש"י פן אלא נ"ל שיהי ר"ת ירק היינו ערוגה או שורה אחת נכנס לתוך שדה גדולה לכה בעיני ר"ת וא"כ ודאי מן ערוגה לשדה מהני ר"ת והא דאמר אין ר"ת בערוגה היינו ע"כ מערוגה לערוגה לזה הוכרח רש"י לפרש פן והא שכ' רש"י או משדה גדולה לשדה גדולה היינו ונדאי אף בלא ר"ת רק היכר שדה בפ"ע כמו ב' שורות ודוק: בד"ה על פני כולה וכו' עד וזרעו מאחד המינין או ממין ששי והוא תמוה שאם שרי מין ששי למה מא' המינין ונ"ל שזה תלוי אם אמרינן יש ר"ת בערוגה שרי אף ממין הששי שיש היכר ואי אין ר"ת בערוגה אסור ודוק: בגמ' והא קמתערבי בהדדי פירש"י העלין וכו' עד שאין ביניהם אלא שני טפחים של גבולין והוא תמוה למה לי למימר עירבוב העלין הל"ל והא ליכא שיעורא ובשביל זה פי' התוס' פי' אחר אמנם לק"מ שהרי רש"י שנה ושלש דליניקה לא חיישינן היכא דאיכא הפירא מפמה הוכחות וע"כ צ"ל מה שנתנו חכמים שיעור יניקה טפח ומחצה לכל זרע היינו משום כמו שמתפשט היניקה פן מתפשטין העלין מלמעלה ויהא עירוב מלמעלה כדאמרינן בעלמא גבי אילן ולכה פריה העיקר טעם והא קמתערבי העלין ודוק: בתוס' בד"ה והא קמתערבו בהדדי וכו' עיין במהרש"א שהקשה מנ"ל להקשות דילמא טעמא דשמואל דלא גזר שמה ימלא וג"כ ס"ל אין ר"ת בערוגה והניח בקושיא ולענ"ד נראה מלבד דאין זה קושיא על הגמ' דקים להו דיש לגזור ג"כ י"ל דמוכח להקשות דאל"ה ליזרע ט' זרעונין וגם ליזרע ה' זרעונין בערוגה פחות מן ו' על ו' אלא ודאי משום דגזרינן כמ"ש תוס' לעיל בד"ה וקים להו ע"ש אלא מאי שמקשה בראשונה הוא קושיא טפי דמאי מקשה ולא יאה אלא ראש תור דילמא משום עירבוב העלין ותירוצו דחוק אמנם אחר שדקדק בדבריהם אין פאן מקום התחלת קושיא ויתורץ גם קושיא הנ"ל והוא שהנה אנו צריכין לפרש דבריהם מאי מקשה שר"ת לא ינה שיעלין מתערבין הא מביא ראי' ממשנה מפונשת הי' ר"ת נכנס וכו' אלמא דמהני א לומר דמקשה אמשנה גופא מאי שייך לכאן אכן ודאי צ"ל דמשנה מייברי משדה שלמה של ירק שנכנס ראש תור ממנה לשדה שלמה אחר ודאי אף שבקצה השדה הוא עירבוב העלין לא חיישינן פיון שניכר שהוא משדה אחר רק בערוגה מקשה שפיר שכל העלין מעורבין ואין ניכר הראש תור וזה בעצמו טעם רב שאמר אין ראש תור בערוגה שפיון שמעורבין כל העלין ומקשה אשמואל מ"ט לא אמר כרב שאין ר"ת בערוגה שסברתו נכונה שקמעורבבו העלין ומשני בנוטה וכו' ורב לא סבר ליה שיהנה זה וא"כ אין פאן מקום התחלת קושית מהרש"א פלום שמתחלה מקשה בתורף לא יאה אלא ר"ת אף אם העלין מעורבין דהא חזינו משנה מפונשת דשרי דהא לא אסיק אדעתיה ודאי לחלק בין שדה לערוגה אבל בתר דמשני לרב אין ר"ת בערוגה והיינו משום עירבוב מקשה שפיר לשמואל למה יאה ר"ת בערוגה והא קמתערבו וכו' ור"ל שסברת רב נכונה ומשני בנוטה וא"כ מתורץ ג"כ קושיתו הנ"ל דאדרבא אם נאמר דפליגי בר"ת בערוגה י"ל בנוטה אבל אם נאמר דפליגי בגזירה שמה ימלא יושאר בקושיא במאי פליגי ולמה לא גזר שמואל ודוק בגמ' ור' יוחנן ועוגל וכו' להיך לישנא ברש"י לקמן דגם ר"י ס"ל אין ר"ת בערוגה צ"ל דעגול מהני טפי שניכר להדיא שהוא שדה בפ"ע ולא הוי עירוב עלין כמו בשורה אחת ולכה אפי' זרע הקרנות והחצי טפח ג"כ שרי לרש"י פיון שהוא בפ"ע ודוק: דף פו ע"א ברש"י בד"ה לג' ימים וכו' וקס"ד עם יום הפרישה ק' ובד' עביד פרישה וכו' הך קס"ד תמוה כמ"ש המפרשי ועיין

במהרש"א בתי' השני הוא דחוק מאד אפס תי' הראשון הוא נכון אמנם צריך ביאור רחב והוא שלפי פשוטו משמע שהוא מפרש אליבא דחכמים שבג' עביד פרישה ע"ש ודוק והוא נגד דברי רש"י שמפרש בהדיא לקמן בע"ב אליבא דחכמים בד' עביד פרישה אלא פינן שלא ניתנה תורה עד יום השבת בבוקר ואית להו ג"כ בהשפמה עלה והוי מיום ד' בהשפמה עד שבת בבוקר ו' עונות אמנם כד דייקת שפיר משני דהא אנו צריכין לפרש אליבא דחכמים הך קרא דהיו נכונים לג' ימים שהרי הוא ד' ימים דהא גם בליל שבת הוא טמא ואם נאמר שהוא חוץ מיום הפרישה הרי ביום שבת הוא טהור אלא ודאי שהם מפרשים שלשת ימים היינו ימים שלמים מעת לעת והיינו דאמר להו בהשפמה בד' שיהיו נכונים לשלשה מעל"ע זהו לחכמים דאית להו דתליא בעונות ובהשפמה עלה אבל לפי ס"ד דמשנה אתיא כר' ישמעאל ולא תלי בעונות ואף אם שמשא ביום דקודם לילה היא טהורה בליל שבת משום דיום הפרישה הוא נחשב בכלל הג' ימים והאמת לפי החכמים אינו פן שבעינן ג' ימים מעל"ע לבד מהעונות הפרישה מתשמיש וגם המשנה אליבא דחכמים הכי מתפרשא שביום השלישי היינו מעל"ע השלישי היא טמאה לבד מעונות הפרישה אינו נחשב אפי' לעונה ומכ"ש ליום וזה לשון קס"ד אליבא דמהרש"א שמשמע שהוא ה"א ומסקנא והאמת הוא רק פלוגתא דתנאי אמנם לפמ"ש הוא שפיר משום דלפי ה"א דמתניתן אם נתני טמאה הוא כר' ישמעאל הוא פן דעם יום הפרישה ק' אבל לפי המסקנא לר' יוחנן אף המשנה אתי כחכמים ולא הוי פן ודוק זה הנלע"ד בכוננת מהרש"א ואם אינו פוונתו הוא תי' נכון וכן אמרתי מדעתי אמנם הוא קצת דחוק פינן שהוא פלוגתא לא שייך לשון קס"ד דהא לראב"ע ור' ישמעאל אמת הוא פן ולק"מ: ונלע"ד לפרש דקאי אהך קושיא שמקשה הגמ' תכף רישא דלא כראב"ע וכו' והתי' שבגמ' והוא שלפי התי' שבגמ' גרסינן טהורה פי אף למאן דמוקי פתנאי אסקי תוס' דלא קפיד למתני טמאה אף שיהא פתנאי אבל נדאי עדיף טפי לשנות פהך ששונין טהורה שיהא פחד פנא והנה צריך לפרש לראב"ע דאית לי' טהורה ביום ג' ובה' עביד פרישה היכי מפרש האי קרא היו נכונים לג' ימים וצ"ל דעם יום מתן תורה ועם יום הפרישה כמו פי ביום השלישי ירד וכן ויהי ביום השלישי אבל לפי ה"א דתני טמאה קס"ד דעם יום הפרישה קא' אבל לא עם יום מתן תורה והאמת אינו פן ודוק: אמנם כד דייקנא קמתי משתומם על גדולי עולם מהר"ם ומהרש"א שהחליטו שלפי האמת הוי פירושו עם יום פרישה מאין הוציאו זה אדרבא נ"ל להיפך שהרי רש"י הקשה בגמ' בדרך שלאח"כ בד"ה הא אמרן יום א' הוסיף משה והא דכתיב ויהי ביום השלישי וירד ה' ותי' שהיינו לימים שלמים שלילן עמם וא"כ למה לא נפרש גם לשלשת ימים שהיינו ימים שלמים ולבד מיום הפרישה שאין לילו עמו והיינו עם יום מ"ת אדרבא ג' ימים משמע יותר שלמים מן ביום השלישי תדע שהרי אף לר' ישמעאל היו מותרים לשמש ביום ד' כל היום ואיך אמר אל תגשו אל אשה לג' ימים אלא ודאי לג' ימים שלמים לבר מהיום ואמת ביום מתן תורה היא טהורה רק ביום ו' טמאה אלא הלשון קס"ד עדיין אינו מתפרש מי הוא קס"ד לפרש עם יום הפרישה ונ"ל לפרש דקאי אהך מקשה דמקשה לר' יוסי מן ויהי ביום השלישי וכן מן היום ומחר ולא סייע לי' מן היו נכונים לשלשת ימים וגם לא מקשה מינן' ארבנן כמו שמביא התנא דמשנתנו ראי' זה הוקשה לו לרש"י ע"פ תנא דידן ומתרג' משום דקס"ד דגם עם יום הפרישה ר"ל וגם עם ביום מ"ת וכן הוא

בְּאֵמֶת ע"כ לְמ"ד בה' עֶבֶיד פְּרִישָׁה אֲבָל אֵמֶת לְתַנָּא דִּינָן וְגַם לְפִי הִתִּי בַגְמ' שְׁהוֹסִיף
הוּא לְג' יָמִים לְבַד מִיּוֹם הַפְּרִישָׁה רַק עִם יוֹם מ"ת וְזֶה שְׁמִסִּיִּים בַּד' עֶבֶיד פְּרִישָׁה לְפִי
אֵמֶת לְתַנָּא דִּינָן וְדוּק: או י"ל שְׁרַש"י תִּי בְּזֶה הַקֶּס"ד קוֹשְׁיָא גְדוּלָּה וְהוּא כַּמ"ש הַתּוֹס'
בְּרִישׁ פְּרָקִין שְׁפָּנְלָה עֲנִין הוּא קִרְאִי דְאִסְמַכְתָּא וְצ"ל בְּהַךְ דְּהִכָּא וְדַמִּילָה שְׁהוּא
מְדַאֲרִינִיתָא וּמַאי אִסְמַכְתָּא אֲלָא וְדַאי דְחִכְמִים מְדַעְתָּן קָמוּ עֲלָה דְעַד ג' יָמִים אֵינָה מְסַרְחַת
ש"ז אֲלָא שְׁהִסְפִּימוּ עַל הַמְקָרָא וְכֵן בְּמִילָה וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן בְּרַש"י בַּד"ה שְׁהִיא טְמֵאָה
ע"ש וּמְצִינוּ בְּמִסְכַּת נְדָה שְׁהַכְרִיעוּ כָּל אֵלֶּה מְדַעְתָּן וְגַם כָּל הַשְּׁיִעוּרִין כְּזֶה הַכְרִיעוּ מְדַעְתָּן
וְקִים לְהוּ כַּדָּא בַר"ה וְהַקְרָא אֵינוּ רַק אִסְמַכְתָּא כָּל חַד לְסַבְרַת שְׁיִטְתוּ אֲמַנְם הַקּוֹשָׁה
לְרַש"י מַאי זֶה אִסְמַכְתָּא וְלָמָּה לְנוּ הַכְרַעַת דְּעַתָּן הֲלֹא רַאִי גְדוּלָּה הִיא מְקָרָא וְכַמוֹ
שְׁמַקְשָׁה הַגְמ' בְּעֵלְמָא לְכַךְ כ' רַש"י שְׁאֵינוּ רַאִי אִם לֹא הַכְרַעַת דְּעַתָּם שְׁקַס"ד עִם יוֹם
הַפְּרִישָׁה ג"כ קְאָמַר וְעִם יוֹם מ"ת בְּנֻדְאִי אַף לְפִי הַכְרַעְתָּן הוּא לְבַד מִיּוֹם הַפְּרִישָׁה רַק
עִם יוֹם מ"ת וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה תְּנִי רִישָׁא טְהוּרָה אוֹמַר ר"י וְכו' ר"ל דְּאֵין סְבָרָא לְהַגִּי
דַּא"כ בְּכּוֹלָה ש"ס הַאִיף מְקַשָּׁה תִּיּוּבָתָא נִימָא מְשַׁבְּשָׁתָא הִיא וְק"ל: בַּא"ד וּמַאן דְּמוּקִי
כְּתַנָּאִי לֹא קְפִיד ר"ל דְּנֻדְאִי לֹא הִנְכַרַח לְשָׁנוֹת טְמֵאָה דְּאִטּוּ לֹא מוּקִי כְּחַד תַּנָּא אֲלָא שְׁלֹא
קְפִיד אֲמַנְם נ"ל וְדַאי שְׁרַנְבָּא תְּנִי טְמֵאָה תַּדַּע שְׁלִפְנִי הַתּוֹס' לְחַד תַּנָּא שְׁנוּ טְהוּרָה וְלֹאִידָךְ
י"ל או טְמֵאָה או טְהוּרָה א"כ וְדַאי יֵשׁ לְשָׁנוֹת טְהוּרָה וְהַגִּי שְׁלִפְנִינוּ הוּא טְמֵאָה וְגַם
מְדַהֲתַחֲיִל הַגְמ' לְהַקְשׁוֹת רִישָׁא דְלֹא כְּרַאב"ע מִשְׁמַע שְׁהִי הַגִּי טְמֵאָה אֲלָא וְדַאי דְּרַנְבָּא
שְׁנוּ טְמֵאָה אֲלָא מַאן דְּלֹא מוּקִי כְּתַנָּאִי צְרִיף לְשַׁבֵּשׁ גִּי הָרוּב וְלְתַפְנוֹס גִּי הַמְיַעוּט וּמַאן
דְּמוּקִי כְּתַנָּאִי לֹא קְפִיד וְהֵינְנוּ מְשׁוּם דְלִכְלֵל גִּי יֵשׁ סִיּוּעַ דְּאִם נִשְׁנָה טְמֵאָה אַף שְׁהוּא תַּנָּאִי
אֲמַנְם הוּא גִּי רוּב וְאִם נִשְׁנָה טְהוּרָה אַף שְׁהוּא גִּי הַמְיַעוּט אֲמַנְם הוּא כְּחַד תַּנָּא כְּנ"ל
בְּרוּר פִּי הַתּוֹ וְא"כ י"ל שְׁגַם רַש"י סוֹבֵר כֵּן וּמ"ש מְלוּמַר מְשַׁבְּשָׁתָא הִיא הֵינְנוּ לְשַׁבֵּשׁ
גִּי הָרוּב וְדוּק: בַּא"ד וְא"ת אֲפַתִּי הָנִי כְּתַנָּאִי וְכו' לְכָאוּ' קוֹשְׁיִיתָם תְּמוּהַ דְּאַף אִם נִשְׁנָה
טְמֵאָה הָנִי דְלֹא כַר"ע דְלִדְיָדִי זִימְנָן טְהוּרָה אִם שְׁמַשָּׁה בְּתַחֲלִיל לִיל ד' טְהוּרָה בְּיוֹם ו'
וְאִי מְשׁוּם דְזִימְנָן טְמֵאָה בְּיוֹם ג' אַף אִם נִשְׁנָה טְהוּרָה א"ש דְזִימְנָן טְהוּרָה כְּנ"ל וְכִיּוֹן
דְּשָׁם א"א לְתַקֵּן מַאי קוֹשְׁיָא דַּעכ"פ נִתְקַן מַה שְׁנוּכַל דְּהָא אַף מַאן דְלֹא מוּקִי כְּתַנָּאִי הֵינְנוּ
בְּמַקּוּם שְׁיָכוּל לְתַרְץ אַף בְּדוּחַק בְּתַרִּי טַעְמִי או לְשַׁבֵּשׁ כַּגִּי הַמְיַעוּט אֲבָל בְּמַקּוּם שְׁאֵין
לְתַרְץ וְדַאי הַרְבֵּה מְשַׁנְיֹת מוּקְמִינָן כְּתַנָּאִי וְצ"ל מְשׁוּם דְטְמֵאָה נוּכַל לְתַרְץ דְּהֵינְנוּ
שְׁשַׁמְשָׁה בְּיוֹם וְאִז אַף אִם שְׁמַשָּׁה בְּסוּף לִיל ד' או בְּתַחֲלִיל הַיּוֹם כָּל הַיּוֹם שְׁלִישִׁי טְמֵאָה
לִילָה וְיוֹמוֹ וְשַׁפִּיר מְיַקְרִי יוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִיּוֹם הַתְּשַׁמִּישׁ אֲבָל טְהוּרָה לִיכָּא לְאוּקְמָא שְׁיָהָא
כָּל הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לִילוֹ וְיוֹמוֹ טְהוּרָה דְאַף אִם שְׁמַשָּׁה תַּחֲלִיל הַלִּילָה נוֹתְנִין לוֹ מְקַצַּת מִן יוֹם
שְׁלִישִׁי וְכָל הַלִּילָה טְמֵאָה וְדוּק וְא"כ אֲתִי וְדַאי דְלֹא כַר"ע וְהֵנִי רִישָׁא כְּתַנָּאִי וְא"כ לָמָּה
יִשְׁנָה טְהוּרָה כַּגִּי הַמְיַעוּט וְדוּק: וְעַפ"ז נ"ל קַצַּת יָשׁוּב לְדַבְרֵי רַש"י שְׁנַקְטַת הַדְמִיוֹן מִתְרִי
טַעְמִי לְהִכָּא לְשַׁבֵּשׁ הַגִּי וּמַאי זֶה דוּמָה אֲמַנְם מְשׁוּם דְלֹא ס"ל כַּתִּי הַתּוֹס' רַק ס"ל אִי תְּנִי
טְהוּרָה גַּם רִישָׁא לֹא כְּתַנָּאִי דְאַתְיָא אֲלִיכָּא דַר"ע נְמִי וְהֵינְנוּ דַר"ע טְהוּרָה הֵינְנוּ יוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וְלֹא לִילָה וְכַגּוֹן שְׁשַׁמְשָׁה תְּכַף בְּתַחֲלִיל לִיל ד' וְלִרַאב"ע כָּל יוֹם הַשְּׁלִישִׁי טְהוּרָה
אַף לִילוֹ עִמּוֹ אַף אִם שְׁמַשָּׁה בְּיוֹם ד' וְא"כ הָנִי מְמַשׁ תְּרִי טַעְמִי וְלְכַךְ מַאן דְּמוּקִי כְּתַנָּאִי
כְּדִי שְׁלֹא לְאוּקְמָא בְּתַרִּי טַעְמִי וְגַם שְׁלֹא לְשַׁבֵּשׁ גִּי הָרוּב תַּלְמִידִים תְּנִי דְּנֻקָּא טְמֵאָה
וְאִזְיָהִי הַרִישָׁא מְצַעִיתָא כְּחַד תַּנָּא וְכַחַד טַעְמָא וְסִיפָּא תַּנָּאִי מְלוּמַר טְהוּרָה לְשַׁבֵּשׁ גִּי

הָרוֹב וַיְהִי ג"כ כְּתוּבָי עִם הַרְיָשָׁא כִּינּוּ דְלָא מוֹקִיָּם בְּתַרֵּי טַעְמֵי וּא"צ לְדוּחַק הַתּוֹסֵ' שְׁלֵא קִפִּיד וְדוּק: וְעַפ"ז יְגַמְשֵׁה קֶצֶת דְּבַרֵּי הַתּוֹסֵ' מִהֶקְוֶדֶם שְׁכ' דְלָא קִפִּיד וְע"ז כ' וּא"ת ר"ל וּנְפָרֵשׁ עַפ"ז דְּקִפִּיד לְשִׁנּוֹת דְּוִקָא טְמָאָה וְתִי' וִי"ל וְדוּק: בְּתוֹסֵ' בַד"ה פְּעָמִים שְׁהֵן ד' וְכו' עַד דְּסַבֵּר בַד' עֵבִיד פְּרִיָּשָׁה וְכו' לְכָאוּ' הוּא תְּמוּהָ דְמָאֵי הָא בְּהָא תְּלִיָא לְמִתְּלֵי טְפִי בְּעוֹנוֹת אֵי בַד' ע"פ אוּ בַה' וּנ"ל מְשׁוּם דְרַאב"ע דְּסַבֵּר בַה' עֵבִיד פְּרִיָּשָׁה עֵיקַר סְמִיכוֹת מִן וְקִדְשָׁתָם הַיּוֹם וּמְחַר וּמִן וְהִיּוּ נְכֻנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְהָא לָא מְשַׁמַּע כְּלָל עוֹנוֹת רַק יָמִים יוֹם הַשְּׁלִישִׁי טְהוֹר וְקִי"ל מְקַצֵּת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ וְגַם נְחָשֵׁב גַּם הַיּוֹם וּמְחַר מַה"ת לְמִיתְּלֵי בְּעוֹנוֹת אֲבָל ר"ע דְּסַבֵּר בַד' עֵבִיד פְּרִיָּשָׁה עֵיקַר סְמִיכוֹתוֹ מִן הִיּוּ נְכֻנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים מְשַׁמַּע יָמִים שְׁלִמִים וְכַמ"ש בְּמִשְׁנֵה וְהִיּוּ קִס"ד דְּתְלִיָא בְּעוֹנוֹת אוּ ו' עוֹנוֹת פְּחֻכְמִים אוּ ה' עוֹנוֹת כַר"ע וְטַבְּלוֹ בְּלִיל שְׁבַת וְנִיתְּנָה בְּיוֹם כַּמ"ש הַטַּעְמִים בְּגַמ' אֲלִיבֵי' מְשׁוּם לָא מְרַאֵשׁ וְכו' וְשְׁלֵא יְהִי הִלְלוֹ וְכו' לְכֹה הַנְּצַרְהּ לְפָרֵשׁ פְּעָמִים וְדוּק: וְעַפ"ז מִתְּפָרְשִׁי דְבַרֵּי הַתּוֹסֵ' שְׁאֲח"כ בַד"ה בְּהַשְׁפָּמָה עֲלֵה שְׁאִין לוֹ פִי' אֲלָא שְׁשִׁינְהּ לְכָאֵן לְפַמ"ש דְּהָא אֲפַתִּי י"ל אֶף לְרַאב"ע שְׁיָהָא תְּלִיָא בְּעוֹנוֹת מְשׁוּם דְּבְהַשְׁפָּמָה יָרַד לְכֹה פְּתִיבוּ שְׁאֲמַר כֵּן אֲלִיבָא דַר"ע וְאִינְהוּ לִית לְהוּ כְּלָל זֶה וְדוּק: אוּ י"ל דְּבַרֵּי תּוֹס' אֵלוּ שְׁבָאוּ לְתַרְזֵן קוֹנְשִׁית הַמְּהַרְשָׁא בַע"ב כְּמוֹ שְׁנִכְתוּב שֵׁם ע"ש: בַד"ה יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וְכו' בָּאוּ לְפָרֵשׁ שְׁמִשְׁמַע לְפ"פ שְׁהוּא קְדוּשָׁת גְּדַר אִיזָה מְצוּהָ אוּ גְדַר עֲרִיּוֹת כַּמ"ש רַש"י בַפ' אֲמוֹר ע"ש כַּמ"ש שְׁאֲתָה מוֹצִיא גְּדַר עֲרִיָּה אֲתָה מוֹצִיא קְדוּשָׁה וּא"כ קִשָּׁה הָא קוֹדֶם מִתַּן תּוֹרָה עַדִּין לָא נִצְטוּוּ עַל גּוֹף מְצוֹת מַכ"ש עַל קְדוּשָׁת מְצוּהָ לְכֹה כ' שְׁאִין הַטַּעַם אֲלָא מְשׁוּם בּוֹזֵה דְרַכְיוּ וּבְזָה אֵין חִילוּק לְקוֹדֶם מ"ת וְלֵאחֶר מ"ת וְעוֹד רַאִי' שְׁהִרִי קְרָאֵן קְדוּשִׁים אֶף קוֹדֶם מ"ת וּא"כ שְׁמָרוּ כְּבָר מִיִּלֵּי דְקְדוּשָׁה וְק"ל: ע"ב בְּגַמ' נִיתְּנָה קְאָמְרַתְּ אוּ רַאוּיָ' קְאָמְרַתְּ וְכו' עֵינֵן פִּירֵשׁ"י וְהוּא תְּמוּהָ מָאֵי זֶה שְׁאֲלָה מָאֵי דְהוּי הוּי כְּדִמְקִשָּׁה בְּעֵלְמָא וּמַכ"ש שְׁאִינוּ אֶף לְשַׁעָה הַהוּא דִּין רַק שְׁאֲלָה אִם פְּלִטוּ אוּ לָא אֵין זֶה אֲלָא תְּמָה וְנִלְע"ד שְׁהוּא דִּין גְּדוּל נ"מ לְנוּ וְהוּא כִּי גַם אֲבִיבִי וְרַב חִינְנָא קִשָּׁה זֶה כִּי מְשַׁמַּע שְׁלָאוּ אֲקוֹנְשִׁיא זֶה קְאָמְרִי לְתַרְזֵן כִּי א"כ הַל"ל אֲמַר אֲבִיבִי אֲלָא וְדָאֵי שְׁאֲמָרוּ דִּין זֶה לְעֲצָמָם וּמָאֵי דְהוּי הוּי וְגַם מִנֵּין לְהֵם וּנ"ל לְפ" ע"פ דְּאֲמָרִינֵן בְּבִרְכוֹת וּמִיִּיתֵי לֵהּ הַתּוֹסֵ' בְּמִשְׁנֵתֵינוּ וְהוּדְעָתָם לְבִנְיָהּ וְכו' מְכָאֵן אֲמָרוּ וְכו' עַד בְּעֵלֵי קְרִיִין אֲסוּרִין כְּמוֹ שֵׁם בַמ"ת וּא"כ אִם נֹאמַר שְׁלֵא נִיתְּנָה תּוֹרָה רַק לְמַעַן רַבִּי שְׁמֵשׁ גַּם עֲכָשְׁיוּ בְּעַל קְרִי אֲסוּר לְלַמּוֹד אַחֶר טְבִילָה עַד שְׁיָהָא לוֹ הָעֵרֵב שְׁמֵשׁ אֲבָל אִם נִיתְּנָה לְט"י מְוֹתָר גַּם ב"ק עֲכָשְׁיוּ אַחֶר טְבִילָה וְלְכֹה קְאָמְרִי נִיתְּנָה לְט"י שְׁהוּא מְשַׁנָּה מְפֻרְשָׁת יַעֲלָה וְיִתְפַּסָּה וְיִקְרָא וְאִינְהוּ.

וְעַפ"ז נ"ל לְפָרֵשׁ הַבְּעִי' וְהִינּוּ אֶף שַׁב"ק מְוֹתָר לְלַמּוֹד ט"י אִם יְכוּל לְהַדַּר שְׁיָהָא לוֹ גַּם הָעֵרֵב שְׁמֵשׁ אִם צְרִיף לְהַדַּר לְכַתְּחִילָה דְּהִינּוּ אִם יֵשׁ לוֹ בְּרִירָה לְטַבּוּל מְעַט קוֹדֶם הַלִּילָה נְאֻז יְהִי לוֹ תְּכֵף הָעֵרֵב שְׁמֵשׁ אוּ לְטַבּוּל בְּלִילָה אִם נֹאמַר שְׁלַכְתְּחִילָה מְחֻיָּב לְטַבּוּל קוֹדֶם הַלִּילָה שְׁלֵא יְלַמּוֹד וְיִתְפַּלֵּל כָּל הַיּוֹם ט"י אוּ לָא צְרִיף וְאֶף לְכַתְּחִילָה יְטַבּוּל בְּלִילָה וְזֶה תְּלִי בְּזֶה הַשְׁאֲלָה כִּי אִם נֹאמַר רַאוּיָ' וְהִינּוּ שְׁפֻלָּם טְבִילוֹ מִבְּע"י כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ"י קִשָּׁה לְמָה לְהוּ לְטַבּוּל מִבְּע"י וּמִי שְׁתַּפְּלוּט תְּטַבּוּל שְׁנִית יִמְתִּינוּ עַד הַלִּילָה כְּוָלָם וְלָא יִצְטָרְכוּ לְטַבּוּל ב"פ אֲלָא וְדָאֵי כְּדֵי שְׁרוּבֵן שְׁלֵא יִפְלִטוּ: הִיּוּ מְעוֹרְבֵי שְׁמֵשׁ מוּטָב לְהֵם לְעֲשׂוֹת טִירְחָא לְהַמְפְּלִיט אֲבָל אִם נֹאמַר נִיתְּנָה לְט"י הִינּוּ וְדָאֵי שְׁפֻלָּם לָא טְבִילוֹ אֲלָא בְּעֵרֵב דַּאֲל"ה לָא שְׁיָיָהּ לְוֹמַר נִיתְּנָה לְט"י מְשַׁמַּע שְׁפֻלָּן אוּ רֻבּוֹן הִיּוּ ט"י וְהִינּוּ כִּי לְמָה לְהֵם לְטַבּוּל ב"פ

אף שיהיו מעורבי שמש אלא ע"כ אין צריך להדר אח"ז אף לכתחילה ומשני ראוי קאמינא ומצנה לכתחילה שיהא מ"ש ודאי אחר טבילה שרי ללמוד ומכ"ש בק"ש ותפילה כדאיתא במשנה יעלה ויתפסה ויקרא דכיון דשרי כמ"ש ניתנה לט"י אסור לו לבטל מתורה אלא בגונא דכתבנא מצנה להדר וכמו שעשו במ"ת וכמ"ש ראוי וכמ"ש ודוק: מינשה שינה לחג השבועות בגמ' אבל חכמים אומרים ו' עונות וכו' עד ת"ר בו' בחדש וכו' עיין במ"א סי' תצ"ד שהקשה קושא תמורה איך אנו אומרים בחג השבועות שהוא ו' לחדש יום מתן תורתנו כיון דאנו פסקינן בי"ד סי' ק"ץ פתחמים דו' עונות טמאה ונהיינו ודאי כר' יוסי בד' עביד פרישה וכו' יוסי דאמר בשבועה בחדש ניתנה תורה לישאל דהא בהא תליא כדאמר בגמ' פאן וגם לעיל אומר בגמ' על ר' ישמעאל ור"ע דסברי כר' יוסי דבד' עביד פרישה ולא מצינו זה לר' יוסי רק שאמר בז' בחדש ניתנה תורה ונהיינו משום דע"כ הא בהא תליא וכמו שאסיק רבא פאן וא"כ האיך מצאנו ידנו נרגלינו וע"ש שלא תי' פלום לדין דפסקינן בי"ד ו' עונות ואני אוסיף אף דל אנו מהקא קשיא הילכתא אהילכתא דהא משמע מדאמר ר' יוחנן אבל חכמים אומרים משמע דהכי הילכתא וקי"ל הלכה כר' יוסי מחבירו ולא מחביריו והוא שני הפכים כדאמרינן בגמ' וגם הלכה כסתם משנה דתני טמאה: ונלע"ד לתרץ בטוב טעם אחר שנקדים מ"ש רש"י לקמן טעם אהא דאמר רבא בג' אומר להו מצנת הגבלה והוא מברייטא לקמן משום דלא פתיב שם שום מצנה שדינן הגבלה מיום ד' איום ג' ע"ש והקשה תו' למה לא נאמר פרישה אומר להו בג' והגבלה בד' ע"ש שתיצו בלחוק דאדרבא יותר מסתבר לומר שפרישה הנאמר קודם בפסוק נאמרה קודם ולא להפך הסדר כפרישה אחת בלא טעם אמנם נ"ל שרש"י מתרצו שם במתק לשונו שכ' שם אהו דרבא הנ"ל בד"ה בתלתא אומר להו מצנת הגבלה ואע"פ שיש עוד ג' ימים וכו' שהוא תמוה מאי שינה לכאן וגם מאי בעי בזה הלא הגמ' מקשה תכף ומתיר פן לכן נ"ל שפא לתרץ ק' התו' למה לא נשדי מצנת פרישה הקודם לקודם שהוא בתלתא לכך מפרש שא"א לומר פן דבשלמא עכשיו דלמחר אומר להו וקדשתם היום ומחר אף ע"פ שיש עדיין ג' ימים לק"מ כדמשני הגמ' דמש"ה הוסיף יום אחד מדעתו ואמר היונכונים לשלשת ימים אבל אם נאמר בתלתא עביד פרישה לא מתוקם קראי אף אם נאמר דהוסיף משה שהרי לא הוסיף אלא יום אחד שאמר היו נכונים לג' ימים ואז הוי ד' ימים זה הוא לר' יוסי אבל לרבנן שפיר מסתבר למימר בד' עביד פרישה ובה' אומר מצנת הגבלה שנוקים הקודם בקרא לקודם בימים והא דמסיים רבא אף לרבנן בה' עביד פרישה היינו אליבא דראב"ע לעיל דאל"כ ראב"ע כמאן אלא ודאי כרבנן וס"ל אליבייהו דבה' עביד פרישה כמו שאמר רבא גופא לעיל והוא מוכרח וגם אידי דנקט אליבא דר' יוסי הגבלה קודם נקט נמי פן לרבנן ואליבא דראב"ע אבל לחכמים אליבא דרבנן שפיר ג"כ דבד' עביד פרישה והא דנקט בברייטא לקמן הגבלה קודם הא אוקימנא לה כר' יוסי והא דנקט לעיל ר' ישמעאל כר' יוסי ולא כרבנן כיון דאפשר לומר כר' יוסי עדיף טפי שלא לעשות פלוגתא חדשה אבל ודאי לחכמים עדיף טפי שסברו כרבנן דלא תקשי הילכתא אהילכתא ודוק פי נ"ל נכון: עיין במהרש"א שהקשה מאי מקשה הגמ' ליטבלו בי שימשי אר"ע כמ"ש רש"י דילמא באמת מהקא יליף ר"ע ה' עונות ול"ל בהשפמה ירד וכו' ויש ליישב ונ"ל ליישב דגמ' מקשה ארב אדא בר אהבה דאמר בהשפמה ירד אמנם יש להקשות דילמא רב אדא ב"א

אמר אליבא דחכמים דאית להו ואז צריך גם בהשפמה וגם ליל שבת כמ"ש רש"י לקמן וי"ל דאפתי לא אסיק אדעתיה מזה או י"ל ולפרש בזה דברי התוס' לעיל בד"ה בהשפמה עלה אליבא דר"ע איירי תיכצו בזה קושית המהרש"א ר"ל דקים להו לגמ' דראב"א אמר זה לפרש דברי ר"ע ודוק: אמנם י"ל בלא"ה אין מקום לק' המהרש"א אחר שגבאר למה נאיד רש"י מפני התוס' שפי' אליבא דר"ע פריך ולמה לא פי' דגם אראב"ע ור"י פריך דיליף מהכא דקפיד אעונות אמנם נ"ל דס"ל לרש"י דמסברא אין לומר דקפיד אעונות פיון דכתיב ביום השלישי וכן היום ומחר וכן לג' ימים וקי"ל בכל דוכתי מקצת היום ככולו וקרא נקיט ימים אבל מהיקוש דבהשפמה עלה וירד קרא מפיק מקרא דאל"כ למה ירד בהשפמה ולמה כתב ההיקוש לכך לק"מ לדידהו רק לר"ע דנימא ע"כ שש עונות אבל שיטת התוס' שגכתב בסמוך שפיר מפרשים אף לדידהו מקשה ודוק: בתוס' בד"ה וליטבלו ביני שמישי וכו' עד וליטבלו בצפרא דשבתא לא פריך אלא לר"ע דנימא דילמא בעינן שש עונות ר"ל דאינו נדאי די"ל דטבלו ליל שבתא והא שלא קיבלו תורה תקף משום לא מראש בסתר אף דילמא טבלו בצפרא ואיכא ו' עונות וכן מ"ש הספק לראב"ע ור"י היינו זה דליכא הוכחה נדאית אבל הוא תמוה בעיני בשלמא לראב"ע ור"י ליכא הוכחה נדאית אבל לר"ע דאית לי בהשפמה ירד א"כ מוכח דצריך ו' עונות דאל"ה ל"ל לירד בהשפמה כמ"ש רש"י אכן נלע"ד שהתוס' ל"ל הך סברא דמש"ה ירד בהשפמה משום עונות אלא משום זריזות כמו בהשפמה עלה אלא דר"ע יליף פיון דבהשפמה ירד ואמר להו היו נכונים לשלשת ימים ודאי צונה להם לפרוש תקף והוי ה' עונות ממילא וינלפינן משם וראב"ע ור"י ס"ל דלא ירד בהשפמה ולא הוי ה' עונות רק ג' ימים או ב' ופיר מפרשים דגם לדידהו פריך פיון שהוי אז עוד עונה יליף מהתם ודוק: אמנם תיתי מהי תיתי אחר שאנו רואים שיטת התוס' ורש"י מחולקים בזה אם גילף מהכא דאעונות קפיד קרא אין מקום לקושית מהרש"א דאם לשיטת רש"י נדאי לא שניף לומר דר"ע יליף מהכא דאעונות קפיד קרא דהא לא ס"ל להקשות פן אראב"ע ור"י ממילא גם טעמא דר"ע ליכא למימר מהכא ואם לשיטת התוס' ע"כ הוצרך לומר טעמא דר"ע משום בהשפמה ירד דהא אף אם נאמר טעמא דר"ע מהכא ונקשה אראב"ע ור"י ונצרך לומר משום לא מראש וינקשה אר"ע מנ"ל דאעונות קפיד קרא דילמא משום לא מראש ודוק: ומ"ש המהרש"א ברש"י שפי' אגמ' שמקשה וליטבלו בצפרא דשבתא ול"ל לירד בהשפמה דדילמא להורות דקפיד אעונות שותא דידי' לא ידענא פיון דירד בהשפמה להורות שצריך עוד עונה וא"כ ודאי צריך כ"כ עונות כמו שהי' אז מהשפמה עד מ"ת שהוא ו' עונות דאל"כ מאי הורה פיון שלא הי' צריך עונות השפמה כמו שזה באמת טעם חכמים כמו שגבאר בסמוך תקף ודוק: ברש"י בד"ה אבל חכמים אומרים ו' עונות וכו' עד ולא מראש בסתר לחודי' ר"ל דבשלמא הללו הולכין וכו' שהוא סברא בעלמא לית להו אבל לא מראש בסתר שהוא קרא איה נוכל לומר שלית להו לכך כתב הגם שאית להו אבל לא משום זה לחוד אלא משום עונה ג"כ אבל לכאו' הוא תמוה מנא להו עוד טעם ולהורות עוד עונה פיון דאיכא טעמא דלא מראש אבל באמת לק"מ פיון דעכ"פ לא ינתן התורה בליילה משום לא בסתר א"כ אף בלא השפמה יהי' ה' עונות ולמה לי לירד בהשפמה ע"כ להורות דבעינן ו' עונות כמו שיש מן בהשפמה עד מ"ת ואם לא ישכים לא יקרא די עונות ודוק: בתוס' בד"ה כתיב התם החודש הזה וכו' תימא דאהך קרא גופא

פָּרִיף הַתָּם וְכו' עֵינַי בְּמַהְרָשׁ"א שְׁהַקְשָׁה דִּילְמָא סְמִיף אַהֲדָה דְּמַסִּיק הַתָּם דִּילִיף מְדַבֵּר מִמְדַּבֵּר וְכו' וְקַמְתִּי מִשְׁתוּמָם הָא אֲסִיק הַתָּם אַקְרָא אַחְרֵינָא שְׁהִי בְּשַׁנְיָה הַשְּׁנִית אָבֵל זֶה הַפְּסוּק י"ל בְּמַסְקָנָא דְלִשְׁמִי שְׁהִי ד' או' ה' בְּיַרְחָא נְאִי מְשׁוּם שְׁצַרְיָה לְדַרְוֵשׁ שְׁתִּי שְׁבַתוֹת חָדָא שְׁמַקְב"ה אֵין לִילּוּף כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּתִי וְכֵן שָׁם בַּגְמ' דִּיִּיק שְׁהֲרִי נְבִיא וְגַם וְכִי אַחַר כֹּף אֵין חַיִּיב וְדוּק:.

דָּף פִּז ע"א בְּרִשׁ"י בַד"ה בְּתַלְתָּא וְכו' עַד וְאֵע"פ שְׁיִישׁ ג' יָמִים וְכו' עֵינַי מִה שְׁפַתְבְּתִי לְעִיל פִּירוּשׁוֹ וְדוּק: בְּרִשׁ"י בַד"ה ה"ג וְהִי נְכֻנִים לְיוֹם הַג' וְכו' וְבַד"ה הָא אֲמַרִּינָן וְכו' עַד וּמִשָּׁה אָמַר לְהֵן הִי נְכֻנִים לְשַׁלְשֶׁת יָמִים וְהָא דְלָא מְקַשָּׁה אַרְבַּנָּן מְקַרָּא דְהִי נְכֻנִים לַג' יָמִים צ"ל שְׁהִי לֹו פְּשׁוּט דִּי"ל שְׁהִינּוּ לְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי כְּמוֹ שְׁפַתְבוֹ הַמְּפָרְשִׁים רֵאִי מִן וַיֵּאֶסְוֶן אֹתָם אֵל מְשַׁמֵּר שְׁלִשֶׁת יָמִים וְק"ל: בְּרִשׁ"י בַד"ה קִשְׁיָא לְרַבְּנָן וְכו' עֵינַי בְּמַהְרָשׁ"א שְׁהַקְשָׁה לְמָה לִי אַרְיִכוֹת בְּרִשׁ"י וְנִלְע"ד אַחַר שְׁנַבְּאָר דְּבָרֵי הַתּוֹס' בַד"ה קִשְׁיָא לְרַבְּנָן שְׁכ' פִּי לְמָה שְׁפִי רַבָּא וְכו' ע"ש וְנ"ל שְׁבָאוֹ לְפָרֵשׁ אִיף ס"ד שְׁיַקְשָׁה מִן בְּרִייתָא לְרַבְּנָן שְׁהַמָּה תְּנָאִים לְכֹף מְפָרְשִׁים דְּעִיקָר קִשְׁיָא לְרַבָּא אֲמַנָּם רִשׁ"י בָּא לְפָרֵשׁ הַיְפֹף זֶה שְׁהַקְשָׁה לֹו מֵאִי אֲמַרְקִשְׁיָא לְרַבְּנָן הֲלֹא הַמָּה לֹא אֲמָרוּ כְּלוּם מְזָה רַק רַבָּא מְפָרֵשׁ וְהִל"ל קִשְׁיָא לְרַבָּא לְכֹף מְפָרֵשׁ שְׁגַם קִשְׁיָא לְרַבְּנָן שְׁהֲרִי אֵלִיבָא דְהָדָּ בְּרִייתָא מוּכַח דְּבֹז' בְּחֻדְשׁ נִיתְּנָה כַּמ"ש רִשׁ"י דִּלְכ"ע בְּשַׁבַּת נִיתְּנָה תּוֹרָה מַג"ש וְא"כ קִשְׁיָא לְרַבְּנָן שְׁאֲמָרוּ בּו' בְּחֻדְשׁ נִיתְּנָה וְדוּק: בַּגְמ' ר' אֹמַר בְּתַחֲזִיקָה פִּי עֹונָשָׁה וְכו' נ"ל שְׁר"ל שְׁבִיזָה מְתוּרָץ מָה אָמַר לְהֵם שְׁאֲמַר לְהֵם מִתַּן שְׁכָרָה וְגַם מִה הַשִּׁיב שְׁע"כ צ"ל שְׁמִפְרֵשׁ שְׁאֲמַר לְהֵם מִתַּן שְׁכָרָה אוֹ עֹונָשָׁה הָרִי כְּתִיב וַיִּגַּד אֶת דְּבָרֵי הָעָם אֵל ה' וְצ"ל שְׁהַגִּיד אִיף שְׁאֲמַר לְהֵם עֹונָשָׁה אוֹ מַת"ש וְקִיבְלוּ עֲלֵיהֶם וְגַם מִה שְׁהַבִּיא פְּסוּק דְּנִישְׁב דְּלָא קִשָּׁה עֲלֵיו רַק זֹולְתוֹ הִינּוּ אוֹמְרִים דְּוִיגַד הִינּוּ שְׁקִיבְלוּ וְאֲמָם תְּהִי לִי וְאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אִף דַּע"ז כְּפָר כְּתִיב וַיִּשָּׁב וְכו' אֲמַנָּם לִר' מִתְּפָרְשִׁין שְׁנִיָּהֶם וְגַם הַשְּׁנִינִי לְשׁוֹן וְגַם מִה שְׁהַשִּׁיב וְהַגִּיד וְא"כ לַפ"ז לִר' לֹא מוּכַח דְּאֲמַר לְהֵו מְצֻנֹת הַגְּבֻלָּה וְיוֹמֵר נ"ל דְּרַבִּי לֹא פְּלִיג אֵלָא שְׁמַתְרָץ הַשְּׁנִינִי לְשׁוֹן וְק"ל: בְּתוֹס' בַד"ה הַיּוֹם כְּמַחֵר אֵין זֹו וְכו' נ"ל שְׁבָאוֹ לְתַרְץ לְמָה לַגְמ' לֹוּמַר מִשָּׁה הוֹסִיף יוֹם אַחַד הִל"ל הַיּוֹם כְּמַחֵר לְכֹף מְפָרְשִׁין שְׁזָה אֵינּוּ כְּלוּם תִּי שְׁהֲרִי חֲזִינָן בְּבְרִייתָא שְׁהוֹסִיף וְלֹא יָכוֹל לְתַרְץ כֵּן וְהָא שְׁדַרְשׁוּ מִשָּׁה עֵינַי בְּקוּנְטְרִס הַדְּרָשׁוֹת שְׁלִי דְרוּשׁ לְחַג הַשְּׁבֻעוֹת שְׁפִירְשִׁתִּי בְּטוֹב טַעַם וְגַם לְתַרְץ שְׁאָר קוּשִׁיּוֹת הַנּוֹפְלִים פְּהָ וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בַד"ה כְּאֲשֶׁר צָנָף וְכו' עַד וְא"ת פִּינּוֹן דְּכַמְרָה אֵינְפְקוּד וְכו' שְׁלִילוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' דַּא"א כְּאֲשֶׁר צָנָף בְּמִן לַק"מ וְק"ל וְעַפ"ז יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָדָּ דְּנִעוּד מְקַשִּׁים דְּלַכְּאוֹ אֵין לֹו פִּי מִה לִי שְׁנִי שְׁבַתוֹת אוֹ שְׁלִשָּׁה הִינּוּ קוּשְׁיָא אַחַת וְלַפ"ז י"ל דַּה"ק דְּמַקְשִׁים אִף אִם נֶאֱמַר כְּאֲשֶׁר צָנָף בְּמִן נְמִי קִשָּׁה שְׁהֲרִי נְדָאִי כְּשְׁאֲמַר אֲשֶׁר תֹּאפּוּ אִפּוּ נְצֻטּוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' מַכ"ש זֶה הַצִּיּוּי שְׁלֹא יִלְקוּטוּ בְּשַׁבַּת שְׁהֲרִי אָמַר לְהֵם אִף לְאַפּוֹת הַיּוֹם וְא"כ הִנּוּ מְמִן נְמִי שְׁבַת שְׁנִי לְדִידְהוּ וְלֹא רֵאשׁוּנָה וְשְׁפִיר הִנּוּ קוּשְׁיָא חֻדְשָׁה וְק"ל: אֲמַנָּם עֲדִינָן לֹא שְׁיִיף ב' קוּשִׁיּוֹת אֵלוֹ לְכָאֵן דַּה"ל לְהַקְשׁוֹת אַרְבַּ דְּאֲמַר בְּמָרָה נְצֻטּוּ אַרְבַּ גּוּפָא דְּאֲמַר הָדָּ בְּשַׁבַּת רֵאשׁוּנָה וְנ"ל לְפָרֵשׁ דְּנְדָאִי לְמ"ד אַתְּחוּמִין לֹא אֵינְפְקוּד לַק"מ לַפְמ"ש הַתּוֹ לְקַמֵּן בַד"ה אַתְּחוּמִין שְׁהִינּוּ הוֹצָאָה וְא"כ ע"כ צ"ל דְּמָה שְׁעַבְרוּ בְּזָה שְׁיַצְאוּ לְלַקוּט הִינּוּ שְׁעַבְרוּ עַל צִיּוּי מִשָּׁה שְׁאֲמַר בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִהִי בּוֹ וְלִזְנָה נְדָאִי הִי שְׁבַת רֵאשׁוּנָה וְלַק"מ שְׁנִי הַקוּשִׁיּוֹת רַק שְׁמַקְשִׁין לְמ"ד אַתְּחוּמִין דְּהִינּוּ הוֹצָאָה נְמִי אֵינְפְקוּד בְּמָרָה כְּדַמְשַׁמַּע כָּאֵן

וא"כ נדאי עברו מה שיצאו בכליהם ללקנות אמה שנצטוו במרה והוי שני' וגם שלישיית להמקשים ודוק: ועפ"ז יש לפרש ג"כ מ"ש וא"ת וכו' ולא כתבו תי' ואין זה דרך לשון וא"ת אף לפמ"ש א"ש שאין זה קושיא מוכרחת די"ל שרב גופא סבר אתחומין לא איפקד לכה אמר שבת ראשונה או סובר דתחומין דאורייתא ואתחומין הוא דאיפקד ולא אהוצאה או תחומין עם הוצאה אבל אהוצאה גופא לחוד לא איפקוד תדע שהרי הוצאה נפקא לן או מאל יצא איש ממקומו הנאמר אח"כ במ"ש בקרא או מן ניצו משה ויעבירו וכו' שהוא הרבה אח"כ וגם נדאי לא נצטוו הפל במרה שהרי נשיאי העדה שאלו למשה ואם נצטוו כבר על ההוצאה מה שאלו וגם אמר להם אשר תאפו וכו' משמע שלא נצטוו ע"ז קודם אלא נדאי אתחומין עם ההוצאה ולזה מתפרש שפיר לשון תחומין בגמ' לפי תוס' ואם פן למ"ד אתחומין נמי איפקד לא עברו אלא על ציווי משה פנ"ל והוי שפיר שבת ראשונה אחר שאמר להם ביום השביעי שבת לא יהי בו ולק"מ ודוק: בא"ד וכתוב ששת ימים וכו' ניהי ביום השביעי וכו' עד משמע שבשבת שלישי הי' אע"ג דמפרש הגמ' פה דהך ששת ימים קאי איום ראשון שירד המן כמ"ש התוס' לקמן בד"ה וכתוב ששת ימים וכו' ר"ל שאמר להם משה שפך אמר לו הקב"ה בתחילה וא"כ לא מקשים מידי ומדברי המהרש"א נראה שהם מקשים לפי פשטי' דקרא דלא כמ"ש בגמ' ואין זה אלא תמה אמנם א"צ לזה דאף לפי פי' הגמ' מקשים שפיר שהרי אמר להם בשבת זו מה שאמר לו הקב"ה בשבת העבר עכ"פ הוא אמר להם עכשיו לעשות פן וגם בר מן דין מייתו פסוק ניהי ביום השביעי יצאו משמע נדאי שיום השביעי אחר שאמר להם משה פן יצאו ודחוק בעיניהם לפרש שביום השביעי ממאמר הקב"ה למשה ובאמת ביום השבת עצמו שאמר להם משה יצאו דהל"ל ניהי ביום ההוא יצאו וא"כ א"ש גי' מהרש"ל ודוק: בתוס' בד"ה לרבנן ח' חסרים וכו' עיין במהרש"ל מה שהקשה ודחי דברי התוס' ומהרש"א מיישב על נכון אמנם נ"ל שבמסקנא ע"כ לרבנן ח' חסרים עבוד דאל"כ ברייתא דסדר עולם דקתני בהדיא שהי' ניסן בע"ש אמאן תרמי' וע"כ להמסקנא הנהך ברייתות דלעיל כר' יוסי וגם לרבנן לא עברוה לאירי והא שכתבו התוס' דלא הוי צ"ל ח' חסרין היינו לפי ס"ד שאפתי לא הוי ידע מהך ברייתא דסדר עולם וא"כ שפיר תירצו איידי פינן שאינו סברא רחוקה דהא ע"כ קאי במסקנא ודוק: דף פח בתוס' בד"ה פריו קודם לעליו וכו' עד אף תימא וכו' והא שכ' בא' תימא משמע שיש לו תירוץ נ"ל די"ל דעיקר קושיתו אקרא שני דריח אפה והא דנקט קרא קמא י"ל דה"ק דהכא שפיר כתפוח שנמשל הקב"ה לתפוח בעצי היער שהוא החשוב או כמ"ש רש"י שהפל בורחים ממנו ואני בצלו חמדתי אבל למה נמשלו ישראל או שמקשה אתרנוניו ונקט קרא קמא ומסיים בישראל להורות שמקשה אשניהם ותירוצו ג"כ אשניהם דעשית מצות הוא עיקר פירות של התורה וקב"ה פידוע ועפ"ז י"ל שלילות דבריהם שכ' אף תימא משמע שמקושר מהקודם והוא שמביאין ראי' שהיינו אתרוג מתרגום והוא להיפך שמתרגום מוכח דהאי קרא לאו אתרוג שלא פירש פן כאן אלא שם שהוא מוכרח דתפוח אין לו ריח לכה כתבו אף תימא וא"כ ע"כ צ"ל דעיקר קושיתו אשם וק"ל אמנם בעיקר ק' התוס' מצאתי במדרש שהתפוח נצו קודם לעליו וכן הוא באמת משא"כ בשאר אילנות וי"ל שגם בגמ' שאמר פריו היינו נצו שהוא התחלת הפרי דף פט בתוס' בד"ה אע"פ שאין ראיה לדבר וכו' עד אף מים מאבראי לכאורה הוא תמוה שהוא נגד הגמ' דיומא

שְׂרָצָה מ"ז לומר כֵּן וְהַקְשָׁה הַגַּמ' מְהֵבָא כַּמ"ש הַתּוֹס' וְאַסִּיק דְּלֵא כַּמ"ז אֶלֶּא יְלִיף רַחֲצִיָּה מְרִיבּוּיָא דְסָף לֹא סְכָתִי ע"ש אֶלְמָא מְסִיק דְקָרָא מִיִּירִי בְּשִׁתְּיָא כְּמַתְנִיתִין דְּהֵבָא וּא"כ הָאִיף נִקְטוּ לְפָרְשֵׁי מְשֻׁנְתֵינוּ ע"פ ה"א נִגְדַּד הַמְּסַקְנָא וְגַם מִזְּה יֵצֵא לְהֵם קְוֹשֵׁיָא שְׁהַקְשׁוּ אַח"כ וּא"ת וְתִירְצוּ לְכַאוּרָה בְּדוּחַק וּמִי הַכְּנִיסֶם לְזֶה אֲמַנְם כַּד מְעִינְתָּ לֵק"מ וְיִתְפָּרֵשׁ כָּל הַפְּשִׁיף דְבְרֵיהֶם וְגַם מַה שֶּׁכ' אַח"כ וּק' לְרִשְׁבִּי"א שְׁיֵהָא מְקוֹשֶׁר מִהַקּוּדָם שְׁהַקְשָׁה מֵאִי אֵין רֵאִי כַּמ"ש וְגַם אִף אִם נֹאמַר דְּלֵהֲכִי קְאָמַר אֵין רֵאִי מְשׁוּם דְקָרָא לֹא מִיִּירִי בִּיה"כ כְּמוֹ דְאָמְרִינוּ בְּעֶלְמָא ק' לְהֵם קְוֹשֵׁיָא עֲצוּמָה דְלָמָּה לְהַגְמ' בְּיוֹמָא לְבַקֵּשׁ לְיִמּוּד לְסִיכָה מְסוּפָה לֹא סְכָתִי וְכִי כְּעוּרָה זֹו שְׁשֻׁנָּה רַבִּי בְּמִשְׁנֵתֵינוּ וּמֵאִי מְקֻשָּׁה שָׁם סִיכָה מְנַלְן אֶלֶּא וְדֵאִי מְשׁוּם דְקָרָא לֹא מוּכַח מִיָּדִי לֹא רַחֲצִיָּה וְלֹא סִיכָה מְשׁוּם דִּישׁ לְפָרֵשׁ מִים דְּוֹמְיָא דְשָׁמֹן מֵאַבְרָאִי וְאִם נִרְצָה לְהוֹכִיחַ רַחֲצִיָּה נּוֹכַל לְפָרֵשׁ סִיכָה דְּוֹמְיָא דְשִׁתְּיָה וְהִנֵּי עֵינּוּיָם הֵם מְדֹאֹרֵינִיָּתָא צָרִיף לְיִמּוּד גְּמוּר לְכַף הַנְּצָרָה שָׁם טַעַם וְלִימּוּד לְשִׁנְיָהֶם אִף בְּתַר דְאִיפָּא לְיִמּוּד אֶסְמְכִי גַם לְזָכַר מְפָאן וּא"כ שְׁפִיר כ' תּוֹס' דְרָאִי לֹא הָוִי דִּי"ל אִיפְכָּא וְגַם שָׁם מְקֻשָּׁה שְׁפִיר אַמ"ז דְאֵין לְיְלִיף מְהֵבָא רַחֲצִיָּה דִּי"ל כְּתִנָּא דִּידוֹן וְאֵינוּ אֶלֶּא זָכַר אִף לְרַחֲצִיָּה וְאַנּוּן בְּעֵינּוּן לְיִמּוּד גְּמוּר וּבְתַר הֲכִי מְקֻשִׁים תּוֹס' דְמֵאִי מְקֻשָּׁה הַגַּמ' שָׁם אַמ"ז דְיִלְמָא בְּאַמְתַּת עַל רַחֲצִיָּה הוּא לְיִמּוּד גְּמוּר דְפִירֵשׁ הַקְרָא כְּמַר זּוּטְרָא מַה שָׁמֹן אַבְרָאִי וְעַל סִיכָה כְּאֵן מַש"ה לֹא הָוִי רֵאִי מְשׁוּם דְהֵאָמַת אִיפְכָּא וְאֵהָא תִירְצוּ שְׁפִיר דְאִם הֵאָמַת כְּמַר זּוּטְרָא לֹא הָוִי לִיהַ לְתַנָּא לְעֲשׂוֹת מְמַנּוּ אִף מַה זָכַר מַה שְׁהוּא נִגְדַּד הֵאָמַת אֶלֶּא וְדֵאִי מְשׁוּם דְקָרָא לֹא מְוַכְרַע וּא"כ לֹא הָוִי אֶלֶּא זָכַר לְשִׁנְיָהֶם וְלֹא רֵאִי גְמוּרָה וְאַנּוּן בְּעֵינּוּן רֵאִי וְעַפ"ז נִמְשָׁף שְׁפִיר ק' הֲרִשְׁבִּי"א דְלוּלִי כֵּן הֵינּוּ אֹמְרִים דְתַנָּא דִּידוֹן יְלִיף לִי רַק מִהַזְכָּר וּגְמָרָא דְהֵתָם יְלִיף לְהַ מְמָקוּם אַחַר וְאֵין זֶה קְוֹשֵׁיָא כְּמוֹ שְׁנִרְאָה לְפִי פְשׁוּטוֹ מִהֵתָם אֶבְל בְּתַר שְׁכַתְּבוּ שְׁהוּא חֲדָא וּא"כ תַּנָּא דִּידוֹן ע"כ ס"ל לְיִמּוּד דְהֵתָם לְמַה לֹא הֵבִיא עֵיקוּר הַלְיִמּוּד מֵאִי שְׁסַמְף עַלִּי וְדוּק.

דָּרָף ע"א בְּתוֹס' בַּד"ה הַמוֹצִיא קְנֻפַת הַרוּכְלִין וְכו' עַד סוֹפּוֹ עֵינּוּן בְּמִהְרָשׁ"א שְׁכַתְּבַת לְהַגִּי שְׁקֵאִי עַל ר"א דְלַעִיל וְלַעִנ"ד א"א לְהַגִּי כֵּן חֲדָא שְׁכַתְּבַר דְחַוּוּ תּוֹס' לַעִיל זֶה וְגַם שָׁם הַחֲלִיט הַמְקֻשָּׁה אֵילוּ הוֹצִיא וְכו' מְשַׁמַּע דְלֵא ס"ל בְּזֶה לִר"א וְגַם מַה הַלְשׁוֹן מִיָּנִים הַרְבֵּה אֶבְל לַגִּי מְהִרְשׁ"ל שְׁקֵאִי ע"ז ר"א שְׁמַחֲיִיב אֶתוּלְדָה בְּמָקוּם אָב וְלֹא עַל אָב א' ב"פ וְה"א דְמִינִין הַרְבֵּה לְהָוִי כְּתוּלְדָה וְאָב שְׁמַחֲלִקִין הָוִי מִיָּנִין מְחַלְקִין וּק"ל: סְלִיק פְּרָק תְּשִׁיעִי הַמְצַנִיעַ פְּרָק עֲשִׂירִי דָּרָף ע"ב בַּגַּמ' ל"ל לְמִיתְנֵי הַמְצַנִיעַ וְכו' עַד אָמַר אַבְיִי וְעֵינּוּן בְּפִירֵשׁ"י בַּד"ה אָמַר אַבְיִי וְהוּא תְמוּהַ לְכַאוּרָה שְׁמַתְרִץ עַל קְוֹשֵׁיָא חִיצוּנָה שְׁאֵינוּ מְקֻשָּׁה וְעֵיקוּר תִּירוּצוֹ חֲסַר מִן הַסְפָּר וְקוֹשֵׁיָא זֹו אֵינוּ תְלוּי בְּתִירוּץ וְדוּק וּנ"ל לְפָרֵשׁ אַחַר שְׁנִדְקָדַק בַּגַּמ' דְקָאמַר ל"ל לְמִיתְנֵי הַמְצַנִיעַ שְׁאֵינוּ מְדוּקָדַק וְגַם הוּא מִיָּוֶתֵר הַל"ל רַק לְיִתְנֵי הַמוֹצִיא אֶלֶּא נ"ל דַּה"ק מַמ"נ אִם הַמְצַנִיעַ הוּא פְשׁוּטוֹ שְׁהַצְנִיעַ מְמַשׁ קֻשָּׁה ל"ל לְמִיתְנֵי הָא כְּבָר תְנִי ב'פ' כ"ג וּכ"ש שְׁהַצְנִיעַ וְגַם הוֹצִיא לְזַרַע קֻשָּׁה טְפִי אֶלֶּא ע"כ שְׁהַמְצַנִיעַ הֵינּוּ שְׁהוֹצִיא לְזַרַע וְקָרִי לִי מְצַנִיעַ מְשׁוּם שְׁאַחֲשִׁבִי בְּזֶה הוֹצֵאָה וּא"כ לֵק"מ דְזֶה לֹא מוּכַח מְשׁוּם דְאֶדְרַבָּא מְשָׁם מוּכַח אִף מוֹצִיא לְזַרַע לְכַאוּרָה בְּעֵינּוּן חֲמֻשָּׁה וְהֲכִי דֵינִיק לְשׁוֹן הַמְשַׁנָּה לְכַאוּרָה דְקִתְנֵי חֲזוֹר וְהַכְּנִיסוּ א"כ לְיִתְנֵי הַמוֹצִיא בְּהִדְיָא וּמְשַׁנִּי לְעוֹלָם דְמִיִּירִי מְצַנִיעַ מְמַשׁ וְלֹא הוֹצִיא עַכְשָׁיו לְזַרַע אֶבְל מוֹצִיא עַכְשָׁיו בְּלֹא מְצַנִיעַ א"צ לְמִיתְנֵי כַּמ"ש רִשׁ"י דְחֲיִיב מְסַבְרָא וִי"ל שְׁהוּא כ"ש מְמַצְנִיעַ דְתַנִּי לַעִיל וְמַה שְׁקֻשָּׁה לָף ל"ל

למיתני הב"ע כגון וכו' ודוק: בתוס' בד"ה המצניע תימא אמאי צריך למיתני וכל אדם וכו' לכאורה נ"ל לתרץ דקמ"ל אפי' בהוציא ממש לזרע דעביד מעשה נמי כל אדם אינו חייב ועל זה ה"א דלא פליגי ארשב"א אלא לחייב זה במחשבתו של זה ולא במעשה אמנם הגמ' מסיק דלא מירי במוציא רק מצניע ולפרש דסיפח לא מירי כמו רישא הוא דחוק לכן נ"ל לתרץ דאי לא תני ה"א דאירי במצניע ממש בפשטה ואתי לאשמענו דכל אדם חייבין עליו ולמיסתם פרשב"א ופליג אסתמא קמא ובתרא עיקר או דה"א דמירי במצניע וגם הוציא ולחייב כל אדם דבזה מודו רבנן לרשב"א פנ"ל ולא הוי ידענא דינא דהצניע ושכח ודוק:.

דף צא ע"א בגמ' מתקיף לה רב יצחק ברי' דר"י אלא מעתה פירש"י פיון דאמרת וכו' וכן תוס' פי' שמקשה אאב"י ולכאורה הוא תמוה דהא אמתניתין גופי' קשה פיון דתלי במחשבתו ונ"ל לפרש משום די"ל דבמשנה לא ביטל מחשבתו משא"כ שפיון להוציא דוקא כל ביתו בפעם אחת ונהרי עכשיו הוציא מעט אבל לאב"י פיון דשכח למה הצניע והוציא סתם ג"כ לא חשיב אצלו משעת הוצאה זו פיון שאינו יודע כלל מחשיבות אפ"ה קאי בחשיבותא קמא ה"נ קאי בגריעותא קמא אע"ג שהוציא מעט אינו חשוב אצלו וק"ל: בגמרא אי לענין שבת פגרוגרת בעינן לכאורה הוא תמוה אמאי נקט תרומה וכו' כמ"ש התוס' ונ"ל לתרץ דהכי מיבעי' למאי דס"ד מי אמרינן פיון בשעת הנחה אינו ראוי לאכילה רק להסקה והוי כמו עצים לבשל ביצה קלה וא"כ ליכא שיעורא בהנחה ופטור או דילמא פיון דבבת אחת קאתי או פיון דלא בציר משיעורא קמא חייב והוי מעין בעיני דלעיל וא"ש טפי אלא דמקשה פגרוגרת בעינן והוי א"ש משא"כ בכזית דאף עקירה לא הוי שיעור ונתוס' שנאדו לפרש פן והקשו משום שהם סוברין דפחות מפביצה אינו מקבל טומאה כלל לא א"ש זה הפי' אבל לשיטת רש"י א"ש ודוק: בתוס' בד"ה אי לענין טומאה פביצה בעינן וכו' משמע דאין אנוכל מקבל טומאה פחות מפביצה ר"ל דנקט סתמא פביצה בעינן אע"ג דרש"י נשמר מזה וכתב לענין טומאה לטמא טומאת אנוכלין ר"ל לטמא אחרים והא דלא מפרש לקבל טומאה דשם אף כזית לא בעינן אלא דלא משמע לתו' לפרש דמירי רק לטמא אחרים וק"ל: בא"ד והא דפריי' בפ' כל שעה וכו' וכן אינך שכתבו לתרץ לפירש"י והוא לומר לכאורה י"ל משום שכתבו פאן דהוא אסמכתא וא"כ מודים דמדרבנן מקבל טומאה בכל שהוא וא"כ יוקשה גם לדידהו מפ' כל שעה דקתני טהורים הלא טמא מדרבנן לכו' פתבו דאף לפירש"י לא קשה מכ"ש לפירושייהו וכן גבי בצק וכו' ולפ"ז ע"כ כמב"ל לפירוש תוס' דהא דפריי' מקום מגעו אמאי פסיל הא לא הוי פביצה אע"ג דמדרבנן פסיל ע"כ צ"ל דהיכא דהוי מדרבנן בכ"י לא גזרו כמו שפצינו במשקים תחילה דלא גזרו בט"י או דמשמע לי' דמירי בטומאה דאורייתא דומיא דרישא וכן פאן דפריי' פביצה בעינן היינו מדאורייתא והוא דחוק לכו' נ"ל לענ"ד פירש"י עיקר ודוק: בא"ד כגון דאיכא פחות מפביצה אנוכלין וכו' עד בפסח דאיסורו חושבו וכו' ועיין במהרש"א מה שהקשה ולא ידענא מאי קשה לי' דאדרבא עיקר רבותא פיון דכזית חשוב לענין איסור פסח מצטרף אע"ג דלא הוי פביצה וס"ד דבטיל ונהרי חזינן דפחות מפכזית לא מצטרף פיון דאינו חשיב אף לענין פסח כמו דקתני שם אם יש כזית במקום אחד חייב לבער וע"ז נקט וכו' לענין טומאה ודוק: בגמרא כגון דאיכא פחות מפביצה אנוכלין וכו' א"ל דליפשט ממתניתין דקתני המוציא כזית מן המת

חייב אע"ג דלא חשיב שיעור פלל דלמאי בעי ליה אלא פיון שחשיב לעונן הצלת טומאה חייב אף לעונן שבת ה"נ י"ל דשאני התם דלדידן חשיב שיעור דמהני ליה להציל אבל קא אדרבא מביאו לידי טומאה אלא דנימא מיגו שמביא לידי איסור וטומאה תדא יחשוב גם לעונן שבת זה לא מוכח וק"ל: ע"ב בתוס' בא"ד ודוקא לבית טמא אבל לבית טהור לא עיין במהרש"א מה שפירש וא"א להולמן מלבד שדבריו דחוקים קשה דא"כ דאף דזה בעצמו לא חשיב לחייב עליו מיקרי חשוב פיון שע"י צירוף יתחייב א"כ הדרא ק' תוס' לעיל לדוכתן' למה נקט פזית תרומה הא מיירי דמצטרף לכביצה אלא ודאי בעינן שיהא הזריקה חשוב לחייב ע"ז שזורק משום תרומה טמאה דנימא מיגו דמהני לחייב משום תרומה טמאה מהני נמי לחייב לעונן שבת אמנם דברי התוס' אתיין בפשטן' לפי דברי רב נחמן שרצה לפשוט מיןא אע"ג דלא אתיין בהדדי יוקשה אמאי לא מיבעיא בתרומה טהורה דהוא יותר חיוב לזר ונימא מגו דחשיב לחייב זר חשיב נמי לעונן שבת וע"ז תירצו דזה ודאי בעינן אף לרב נחמן שפא ע"י הוצאה החיוב לכן פשיט מיןא שפא ג"כ ע"י הוצאה זו ודוק: ברש"י בד"ה בהדי הדדי קא אתיין וכו' עד לא קיבל טומאתו וכו' ועיין במהרש"ל שפסק זה והדין עמו לכאורה דלפמ"ש המהרש"א הלשון לא קיבל דחוק אמנם אי קשיא לי הא ק' על גירסתו דא"כ דעיקר בעיא מיגו דמהני האי זריקה לטמא אחרים דהא לחייב עליו לא בעינן צירוף וגם לא אתיין בהדדי דתכף דהגיע לאויר הבית נטמא לחייב עליו פיון דהוי פזית ואשבת לא מחייב עד דתנוח וא"כ מאי מיבעי דוקא בתרומה מה לי תרומה מה לי חולין וכן הרמב"ם באמת כ' סתם פזית אנכלין לבית טמא ופירשתי משום שסובר ברש"י דמקבל טומאה אף כ"ש וא"כ ע"כ בעי דמהני לטמא אחרים וכמ"ש ומצאתי בלח"מ שכ"כ רק כתב שהרמב"ם לא גרס בגמ' תרומה אמנם לגירסתנו קשה וא"כ מהרש"ל שפסק זה מרש"י הי' לו למחוק גם תרומה ולפי מ"ש גורסין תרומה וכן הוא במהרש"א ותוס' ע"כ צ"ל דרש"י גם פאן חזר בו כמ"ש תוס' שבלא"ה חזר בו וא"כ שפיר גרסינן לא קיבל טומאתו בלא שום דחוק ונ"ל דהוצרף רש"י לפירש פן ולחזור מפירושו דאל"כ למה לי למיבעי לעונן צירוף הוי לי למיבעי ולפרש זרק פזית תרומה לבית טמא ונח תכף בבואו אל הבית ומיגו דמהני שמקבל טומאה ולחייב עליו משום פזית תרומה טמאה שהוא יותר טוב לפרש פן מיגו לטומאה ולחייב אלא ודאי שאין מקבל טומאה מדאורייתא לכה פתב פאן פן וסלילה למחוק ודוק: ברש"י בד"ה עד שיוציא את וכו' פלומר אלא א"כ הוציא ולוא דברי רש"י הייתי מפרש דהכא מיירי באסקופה ר"ה אע"ג דרישא מיירי בכרמלית הכא נקט חיצונה משמע דהוי ר"ה לכה אם הוציא לכתחילה והי' מקצת קנפה בפנים פטור עד שיוציא אח"כ כל הקנפה חייב פיון דלא הוי הנחה במ"פ אמנם י"ל דרש"י ס"ל דאפ"ה פטור דמיקרי לא עשה בבת אחת דהא מעיקרא הי' אגוד ולבסוף הי' מקצת אגוד מבחוץ פבר ולא מיקרי הוצאה וכן מוכח קצת מן פשט בע"ה את ידו לחוץ דהוא פטור משום אגד גוף ואפ"ה אם נטל העני מתוכה פטור והיינו משום דאינו לא כרה"י ולא כרה"ה פדאמרינן בריש מכילתין ה"נ באגד פלי ואפשר דאפ"ה מיירי בהכי וקמ"ל דאפ"ה פטור אא"כ הוציא בראשונה את כל הקנפה כמ"ש רש"י ודוק: בגמ' נאי ס"ד אגד פלי שמי' אגד וכו' לכאורה יש להקשות נמי להפך א"א אמרינן אגד פלי לא שמי' אגד ומיירי דאפקי דרף פיו א"כ לתחייב תשלומין אמותר דהא תכף פי אפיק מעט חייב משום שבת וא"כ אמותר שוב

אינו חייב דאינו חייב שתיים אהוצאה אחת וא"כ יתחייב בתשלומין דמה לי אם חייב שבת בא בסוף פריה דליתחייב תשלומין אתחילה אע"ג דהוי כעין הוצאה אחת ה"נ להפך אם ח"ש בא בתחילה ויש לומר דבשולמא לסברת המקשה שבגמ' דפטור אתחילה שפיר מתחייב בתשלומין אבל למ"ד לא שמי' אגד חייב על כל מעט אלא שאין מחייבין אותו רק אחת דא"א לחייב ב' עכ"פ חילול שבת מיקרי בכל פורתא לכן פטור מתשלומין כמו ח"מ שוגגין או חייבי מלקיות לחד מ"ד וא"כ יצא לנו דין חדש דבכה"ג פטור מתשלומין פינן שחייב עליו אם הי' עושה זה לבד ועמ"ש ב"ב ע"ב ודוק: דף צב ע"א בגמ' בנספא לכאורה נדאי דלפ"ז א"צ לתירץ הראשון דאפקי' דרף שוליו והא דלא נקט אלא משום דלא נזכר מעיקרא שם אמורא כמ"ש התוס' בעלמא אלא דלפ"ז קשה מאי פריה והאיכא שניצין הא סתם שניצין הוי בפיו וכן משמע הלשון מפיק עד פומי' וכיון דאפקי' דרף פיו כבר הוציאם וצ"ל דגם בשוליו איכא שניצין והלשון עד פומי' לאו דוקא או אפשר דמירי בכל ענין וק"ל: בגמ' המוציא משוי למעלה מי' וכו' לכאורה נראה שאח"כ הניח בארץ או למטה מי' אלא דקמ"ל אע"ג שהעבירו דרף למעלה מי' אבל באמת אע"ג דלא הניח למטה מי' אלא נשאר עומד לפוש פן ולמעלה מי' בידו המשוי חייב דכן משמע לקמן בהזורק דף צ"ז ע"ש וכן מפנרש בהדיא בתוס' סוף פ' הזורק ע"ש טעמא וק"ל.

בתוס' בד"ה במרפקו וכו' עד ועוד בפ' האומר משקלי וכו' עיין במהרש"א שהקשה שגם הוכחה דלעיליש להוכיח מכאן נאני אומר אדרבא לפי פשוטו אין מגיע זו הוכחה בתרא לכאן אלא דגם הוכחה זו אינו מוכח אלא בתר הוכחה קמא דאל"ה יש לומר הפל להפך דעציל ומרפק היינו אישיל"ש ומקום תפילין הוא בקנה וזהו קיפונת והכי פריה שם וביד עד עציל היינו אישיל"ש והא א"צ כל כף דהא בתפילין פתיב יד ותנא זו קיפונת היינו קנה לבד אבל השתא שהוכיחו דעציל היינו קודא שפיר מוכח גם זה דתפילין הוא למעלה מפינו דאל"ה לא הוי מקשה ודוק: ע"ב בד"ה ואת"ל אנשי הוצל עושין פן וכו' עיין מהרש"א מ"ש שלא הקשו תוס' פן למעלה ונלע"ד דלק"מ אחר שדקדק עוד בתירוץ שכ' דהתם אם הי' לכל העולם רוב גמלים היו מקיימים מאי בכף פינן דאין עכשיו להם גמלים בטלה דעתם לכן נלע"ד דלכאורה לא מקשין התוס' פלום דהתם לא קאמר פן אלא לר"א ורבנן פליגי עלי' כמ"ש התוס' שם וא"כ לדידהו אף באתרא בטלה דעתם אלא נדאי משום דרבנן נמי לא פליגי אלא בכל העולם וכן משמע הלשון שכן בערבאי משמע שמיירי בשאר מקומות אבל בערבאי גופא לא פליגי והא דכתבו התוס' ה"מ למיפריה לרבנן מאי איכא למימר היינו משום דהתם בעי למיסר סחיטת רמוגים בכל העולם ע"ש ובאמת להכי פריה ערבא אתרא דאף בבית מנשיא גופא לא אסור וי"ל דזה פוננת התו' שם דפריה אפי' לר"א פינן דנ"מ בבית מנשיא גופא ודוק וא"כ לא קשה מידי לעיל פינן דמירי בכל העולם ושם פליגי רבנן אבל הכא קשה אפי' לרבנן ובזה א"ש מאד תירוץ פינן דמירי באתרא גופא ודוק: בגמ' אמר רבא מאי קושיא דילמא לפניו וכו' עד אלא אי קושיא נראה דלהכי אמר רבא מאי קושיא ולא הי' קשה לו זאת הקושיא דאזיל לשיטת' דס"ל בפ' פלל גדול נתפנין לחתונה את התלוש וחתם את המזכר פטור ואמרינן טעמא משום דלא נתפנין לחתיכה דאיסורא וא"כ מסיפא דקתני לאחריו ובא לפניו חייב מוכח להפך דגם לאחריו ובא לאחריו חייב דאי

פֶּטוּר א"כ גם פֶּשֶׁבַע לְפָנָיו הִי פֶּטוּר דְּהָא לֹא נִתְפָּוּן לְהוֹצֵאָה דְּאִיסוּרָא דְּהָא נִתְפָּוּן לְאַחֲרָיו ע"כ דְּשָׁם נִמְי חֲזִיב וּא"כ לֵק"מ הַדְּיוּקִים רַק הַגַּמ' מִקְשָׁה פֶּן וְאַלִּיבָא דְּאַבְיִי וּק"ל: בְּרִישׁ"י בְּמִשְׁנֵה הוֹצִיאָהּוּ שְׁנַיִם נִקְט בְּעֵשׂוֹתָהּ אַע"ג דְּקָאֵי אֲלִיבָא דַּר' יְהוּדָא וּר"י דְּרִישׁ בְּעֵשׂוֹתָהּ לִיחִיד שְׁעֵשָׂה בְּהוֹרָאתָ ב"ד פְּדַמְשָׁמַע בַּגַּמ' לְכַאוּרָה דְּזוּ טַעְמָא דַּר"ש דַּס"ל דְּאַף זֶה אֵינוֹ יָכוֹל פֶּטוּר מִבְּעֵשׂוֹתָהּ ע"ש וְכֵן קִשָּׁה עַל הַבְּרִיָּתָא דְּלִקְמָן דְּקָאֵמַר גַּם אֲלִיבָא דַּר"י מִבְּעֵשׂוֹתָהּ וּרְש"י הוֹצִיא מִבְּרִיָּתָא אָמַנְם הוּא גּוּפָא קִשְׂיָא וְהַתּוֹס' בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז בַּד"ה תְּלִתָּא מִיַּעוּטֵי פְתִיבֵי הִקְשׁוּ זֶה וְתִירְצוּ בְּדָבָר שְׂאִינוֹ מוּבָן לְכַאוּרָה ע"ש וְנִלְע"ד מִשׁוּם דְּאַף לַר"י קָאֵי מִיַּעוּט שְׁנֵי עַל יַחֲדֵי שְׁעֵשָׂה בְּהוֹרָאתָ ב"ד וּבְעֵשׂוֹתָהּ שְׁהוּא מִיַּעוּט אַחֲרוֹן קָאֵי עַל זֶה יָכוֹל וְזֶה יָכוֹל וְהַמְשָׁךְ דְּבָרֵי הַגַּמ' פֶּה חֲדָא לְזֶה עוֹקֵר וְכו' וְנִחְדָּא הֵינְנוּ הַג' לְזֶה יָכוֹל מִשׁוּם דְּחֲדָא הֵינְנוּ הַשְּׁנֵי קָאֵי לִיחִיד וְכו' וְהוּא מְוַכְרַח דְּהָא חֲזִינָן לַר"מ דְּלֹא דְרִישׁ אֲלֹא תְרֵי מִיַּעוּטֵי וְדְרִישׁ חֲדָא לִיחִיד שְׁעֵשָׂה וְכו' וְלֹא דְרִישׁ לְזֶה יָכוֹל אֲלֹא ע"כ דְּיַחֲדֵי שְׁעֵשָׂה וְכו' מִסְתַּבֵּר יוֹתֵר לַפֶּטוּר וּא"כ ע"כ גַּם לַר"י הַמִּיַּעוּט הַשְּׁנֵי קָאֵי לְמִסְתַּבֵּר לִיחִיד שְׁעֵשָׂה וְכו' רַק הַמִּיַּעוּט הַג' בְּעֵשׂוֹתָהּ קָאֵי לְזֶה יָכוֹל וְכו' וְזֶה פְּנוּנַת הַתּוֹס' וְדוּק: דָּף צַג ע"א בַּגַּמ' וּר"ש יַחֲדֵי שְׁעֵשָׂאָה וְכו' וּפִירֵשׁ"י דַּס"ל בְּהוֹרָיוֹת נ"ל דְּהֵינְנוּ הָא דְּאַמְרִינָן הֵתָם זֹו דְּבָרֵי ר' יְהוּדָא אֲבָל חֲכָמִים אֲוִמְרִים יַחֲדֵי שְׁעֵשָׂאָה וְכו' חֲזִיב וּמִשְׁמַע דְּכָל חֲכָמִים פְּלִיגֵי עָלָיו וּר"ש בְּכָלֵל בְּפֶרֶט שְׁמִיָּתִי שָׁם הֵף ר"י דְּהִכָּא דְּדְרִישׁ תְּלִתָּא מִיַּעוּטֵי וּמִסְתַּמָּא הֵנָּה רַבָּנָן דְּפְלִיגֵי עָלֵי הִכָּא הִמָּה בְּכָלֵל רַבָּנָן וְהֵינְנוּ ר"ש וּר"מ אַע"ג דְּפְלִיג נְמִי הִכָּא אִית לִי הֵתָם בְּהִדְיָא דְּפֶטוּר וְגַם שָׁם אִיפָּא חַד תִּירוּצָא דְּחֲכָמִים הֵינְנוּ ר"ש וְהָא דְּאִית לִי לַר"ש הֵלֵךְ וְעֵשָׂה עַל פִּיָּהֶם פֶּטוּר הֵינְנוּ מִשׁוּם דְּשָׁם לֹא מִיקְרִי לְחֲזִיב מִשׁוּם הוֹרָאתָ ב"ר דַּב"ד פְּבָר חֲזָרוּ כְּמוֹ דְּתַנִּי שָׁם וְהוּא לֹא יָדַע הֵוִי אֲנֹסֵם מִשְׁא"כ יַחֲדֵי שְׁעֵשָׂה ע"פ הוֹרָאָה מִיקְרִי שׁוּגַג פְּנ"ל לִיִּישָׁב דַּעַת רִש"י לְהַצִּילוֹ מִק' הַתּוֹס' ע"ש וְדוּק: בְּרִישׁ"י בַּד"ה מְפָנִי שְׁיִכּוּלָה לְעַמּוּד עַל ג' וְכו' עַד וּסְתַמָּא כַר' יְהוּדָא דְּזֶה וְזֶה יָכוֹל קָרִי מְסִיַּע וְכו' וְעֵינָן מְהַרְש"א שְׁהַרְבָּה לְהַקְשׁוֹת וְדְבָרָיו נְכוּנִים אִם נִפְרַשׁ כְּפֶשֶׁטִי אֲלֹא נִלְע"ד דְּרִישׁ"י בָּא רַק לְתַרְצַן קוֹשְׂיָא חֲמוּרָה דְּאִין זֹו דוּמָה בְּשִׁלְמָא הֵתָם אַחַד יָכוֹל וּב' אֵינוֹ יָכוֹל מִקְרִי מְסִיַּע אֲבָל הִכָּא דְּנִיְהוּי פּוֹלְהוּ מְסִיַּע זֶה אֵינוֹ סְבָרָא דְּהָא עַכ"פ אַחַד עוֹשֵׂה עֵיקָר הַדְּבָר לְזֶה מְתַרְצַן דְּמַצִּינוּ פֶּן בַּר' יְהוּדָא דְּקָרִי לְשִׁנְיָהֶם מְסִיַּע בְּזֶה יָכוֹל וְזֶה יָכוֹל אַע"ג דַּר' עוֹשֵׂה עֵיקָר וְהֵינְנוּ מִשׁוּם דְּלָכָל אַחַד תְּלִינָן לְקוֹלָא דְּהוּא רַק מְסִיַּע פִּינָן דְּשֵׁנִי לְבַדוֹ יָכוֹל ה"נ עַל פֶּל רַגְל תְּלִינָן לְקוֹלָא דְּהוּי רַק מְסִיַּע וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בַּד"ה אָמַר מָר זֶה יָכוֹל וְכו' עַד וְאוּמַר ר"י דְּאִין לְמַחּוּק וְכו' עֵינָן בְּמַהְרָש"א שְׁהַקְשָׁה ק' תְּמוּהָ דְּלְכַאוּרָה תּוֹס' סוּתְרִין בְּעַצְמָן דְּבָרֵיהֶם וְתִירוּצוֹ לֹא יִדְעָנָא דְּאַדְרָבָא מִפְּחַ קוֹשְׂיָא אֲלִים טְפִי מְשַׁנְאֵמַר סְבָרָא שְׂאִינוֹ מְוַכְרַח וְנִלְע"ד דְּלִק"מ דַּר"י אָמַר זֶה אִפִּי לְשִׁטַּת ר"ח שְׂאִין מוּכַח מְצַבִּי כְּמוֹ שְׁמִסְקֵי לְבַסּוּף אַר"ח וִי"ל דַּס"ל וְדַרְי דְּאִין חִילּוּק בֵּין זֶה יָכוֹל לְאֵינוֹ יָכוֹל וּפְלִיגֵי בְּתַרְנִיָּהוּ אַפ"ה שְׂאֵל עָלָיו דְּאַף לְפִי שִׁטְתוֹ לֹא הִי לְמַחּוּק מִשׁוּם זֶה כַּמ"ש הַתּוֹס' אֲבָל בְּאַמַּת לְשִׁטַּת ר"י וְדַרְי אִין מְקוּם לְהַקְשׁוֹת מַכ"ש לְמַחּוּק פִּינָן דְּמוּדוֹ שָׁם וְע"ז מְסִקֵי תּוֹס' וְעַל גִּי ר"ח ק' לַר"י ר"ל דְּכָל זֶה הוּא לְפִי שִׁטְתוֹ אֲבָל ר"י לֹא ס"ל שִׁטְתוֹ וְגִי מִשׁוּם דַּק' לוֹ וְאִית לוֹ שִׁטָּה אַחֲרַת וְאִין פָּאֵן מְקוּם קוֹשְׂיָא פְּלֵל וּבִיּוֹתֵר נ"ל דְּהַתְּחַלַּת הַתּוֹ שְׁכַתְּבוּ תַמִּי לַר"ח ר"ל ר"ח אֲזִיל לְשִׁטְתוֹ דַּס"ל דְּאִין חִילּוּק דְּמַצְבִּי לֹא מוּכַח לְכַד הִי תַמִּי לוֹ דְּנִקָּא לְאַפּוּקֵי מְשִׁטַּת ר"י וְע"ז מְסִקֵי לְפָרֵשׁ ע"פ שִׁטְתוֹ וְאַח"כ שִׁטַּת ר"י

ודוק: ואפֿשר זֶהוּ פְּנוּנַת הַמְּהַרְשֵׁ"א אֶלֶּא שְׁקִיזָר כְּדַרְכוֹ בַּמְשָׁנָה אֶת הַמַּטָּה חֵיב וְכוּ'
הָא דְנִקְט בַּמְטָה ע"כ לְפִי גִיְרָסְתָּנוּ מִשׁוּם אִיזִידִי דְרִישָׁא דְנִקְט חֵי בַּמְטָה לְרַבּוּתָא דְפִטוּר
אַף עַל הַמְטָה נִקְט גַּם בְּסִיפָא מִטָּה אֲמַנָּם הָרִי"ף גְּרַס חֵיב אַף עַל הַמְטָה וְכוּ' הַנְּיִי הַטַּעַם
דְּלַמַּת לָא הָוֵי מִטָּה טַפַּל אֲמַנָּם הוּא תִּימָה דְלַעֲנִין מֵאִי נ"מ כְּק' הַגַּמ' עַל אַף עַל הַפְּלִי וְאַף
שְׁנוּכַל לִזְמַר דַּנ"מ כְּתִי הַגַּמ' מְלַבֵּד שֶׁהוּא דְחֻק בְּכֻוּנַת הָרִי"ף הוּא תִּימָה דַּלְפ"ז אֲמַאי
לֹא מִקְשָׁה הַגַּמ' עַל הַמְשָׁנָה וְנ"ל דְּהִנֵּה יֵשׁ לְתַרְזַן עַל קְוִשְׁתֵּי הַגַּמ' ע"פ מ"ש לַעֲיִל דְּף
צ"א ע"ב בְּהוֹכְחָה דְּהִיכָא דְחִילֵל שְׁבַת בְּחֵיב גַּם ע"ז אֶלֶּא שְׁאִינוּ חֵיב שְׁנִים הוּא פִטוּר
מִתְשַׁלּוּמִין מִשָּׂא"כ אִם אִינוּ חֵיב עָלֵינוּ וְדַאי חֵיב בְּתִשְׁלּוּמִין א"כ אִיפָּא נִפְקוּתָא הִיכָא
דְּגַב הָאֲוֹכְלִין עִם הַפְּלִי וְגִירָר וְהוֹצִיא אִם א"צ לְהַפְּלִי דְּאִז פִטוּר עַל הַפְּלִי הוּא חֵיב עַלִי
בְּתִשְׁלּוּמִין וְאַף א"ת דַּאֲפ"ה הוּא פִטוּר פִּינֵן שֶׁהוּא הוֹצֵאָה אַחַת חֲדָא דְמוֹכַח לַעֲיִל כֵּן
דְּפָרִיף לְחֵיב אֲתִשְׁלּוּמִין אֲמַעַט רֵאשׁוֹן אַע"ג דְּהוּא הוֹצֵאָה אַחַת וְלִיתָר שְׂאֵת נֹאמַר
דְּמִשְׁכַּחַת בְּאֲוֹכְלִין דְּחַד וְכִלִּי דְּחַד דְּאִז וְדַאי חֵיב עַל הַפְּלִי תִשְׁלּוּמִין מִשָּׂא"כ אִם חֵיב אַף
עַל הַפְּלִי מִשׁוּם שְׁבַת פִטוּר מִן תִּשְׁלּוּמִין כְּמוֹ שֶׁהוֹכְחָנוּ וְא"כ לֹא מִקְשָׁה הַגַּמ' כְּלוּם וְצ"ל
מִשׁוּם דְּזֶה הַסְּבָרָא שֶׁהוֹכְחָנוּ אִינוּ אֶלֶּא אֲלִיבָא דַּמ"ד אֲגַד פְּלִי לֹא שְׂמִי אֲגַד אֲבָל לֹאִידָף
מ"ד יֵשׁ לִזְמַר פִּינֵן דַּע"כ"פ לֹא מִיחֵיב עַל שְׁבַת אֶלֶּא עַל אֲחַד לֹא מִיפְטָר מִתְשַׁלּוּמִין
אֲשִׁנִּיהֶם וְא"כ הִיכָא קָאֵמַר אַף עַל הַפְּלִי מִשְׁמַע דְּפִטוּר מִתְשַׁלּוּמִי שְׁנִיהֶם מִשָּׂא"כ בַּמְשָׁנָה
שְׂאִין שְׁיִיף תִּשְׁלּוּמִין עַל מַת שְׁפִיר י"ל הִיכָא דְּגַב הַפְּלִי פִינֵן דַּע"כ"פ חֵיב אֲחַד וְחֵיב
מִשׁוּם שְׁבַת אַף עַל הַפְּלִי הוּא פִטוּר מִתְשַׁלּוּמִין שְׁיִכּוּל לִזְמַר שְׁחֵיב עַל הַפְּלִי הָא אַחַת
וְא"כ לְק"מ עַל הַמְשָׁנָה אוֹ שְׁרִי"ף נִקְט כֵּן אֲלִיבָא דְּהִילְכַתָּא דְּהִלְכָה כְּחֻקָּא לְגַבִּי ר"י
דַּס"ל לַעֲיִל אֲגַד פְּלִי לֹא שְׂמִי אֲגַד וְאֲלִיבָא לְק"מ וְהַגַּמ' מִקְשָׁה אֲלִיבָא דַּר"י וְאַפְּשָׁר
דַּאֲלִיבָא לֹא גְרַסִּינוּ בַּמְשָׁנָה וְדוּק: דְּף צד ע"א בַּגַּמ' וּבְפִלוּגְתָּא דַּר"י וְר"ל וְעִי פִירִש"י
וּבְתוֹס' מַה שֶׁהִקְשׁוּ עָלֵינוּ וְנִלְע"ד דְּלִהֲכִי לֹא מְשַׁנֵּי רַב אֲשִׁי לְאַחַר כְּפָרָה דַּעֲדִינֵן לֹא
מִיתְרַצָּא לִישְׁנָא דַּאֲף דְּמִשְׁמַע דְּחֵיב עַל שְׁנִיהֶם יַחַד וְהִכָּא חֵיב בַּפ"ע דְּוָקָא וְא"כ מַה
חִסַּר בְּתִירוּצָא דְּרַב שְׁשֵׁת דַּג"כ יֵשׁ לִזְמַר אַף עַל כָּל א' בַּפ"ע מַה לִּי הַזִּיד בְּשַׁנֵּי מ"ל כְּפִיפֵר
עַל הַשְּׁנֵי לְכָף לֹא מִיתְרַצָּא אֶלֶּא אֲלִיבָא דַּר"י וְק"ל: בְּתוֹס' בַּד"ה ר"ש פּוּטֵר נִרְאָה לַר"י
וְכוּ' ע"ש עַד כְּנֹלוּ וְלַעֲנ"ד נִרְאָה דְּדַעַת רַש"י ג"כ דְּעִיקָר מְלָאכָה שֶׂא"צ לְגוּפָה הִינֵנוּ
שֶׂא"צ לְגוּף הַמְּלָאכָה וְשׁוֹרְשׁוֹ לְכָף סוּתֵר ע"מ לְבָנוֹת כְּבִתְחִילָה וְכֵן מְכַבֵּה ע"מ לְהַבְעִיר
וְקוֹרַע לְמִירְמִי אִימָתָא פִטוּר שֶׂא"צ לְשׁוֹרֵשׁ הַמְּלָאכָה אֶלֶּא דְּהוֹקְשָׁה לְרַש"י מוֹצֵא אֶת
הַמַּת א"כ צָרִיף לְגוּף הַמְּלָאכָה וְשׁוֹרְשׁוֹ שֶׁל הוֹצֵאָה שְׂלֵא יִטְמֵא אֶת הַבַּיִת אַף אִם נֹאמַר
לְקוֹבְרוֹ מִיְקָרִי א"צ לְגוּפָה דְּעִיקָר הַצְּטָרְכוּת הוּא הַקְּבוּרָה כְּמוֹ בְּהִנְיָ וְאַף אִם הִי שֵׁם הִי
יְכוּל לְקוֹבְרוֹ עַכ"פ שְׂלֵא יִטְמֵא הוּא צָרִיף לְגוּף הוֹצֵאָה וְכֵן מְכַבֵּה בְּחַס עַל שְׁמֵן י"ל דְּהוּי
א"צ לְשׁוֹרֵשׁ הַמְּלָאכָה דְּהִיא הַמְּלָאכָה הִי בְּפִתִּילָה אֶלֶּא אִם חָס עַל הַפְּתִילָה הִי צָרִיף
לְשׁוֹרֵשׁ וְזֶה דוּחַק גְּדוֹל דְּכַעֲנִין דּוּמִיָּא דְּמִשְׁכָּן דְּלֹא יִלְפִינֵן מִמֶּשְׁכָּן אֶלֶּא גוּף הַמְּלָאכָה
וְלֹא שְׂאָר דְּבָרִים כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן רִישׁ הַבּוֹנֵה בְּעַצְמָם לַעֲנִין שְׁיַעֲוִירִין וְגַם הִכָּא גּוּפָא
כ' לַעֲנִין הוֹצֵאָה וְדוּחַק גְּדוֹל לְחַלְק כַּמ"ש מְהַרְשֵׁ"א אֶלֶּא וְדַאי דְּעִיקָר צָרִיכָה לְגוּפָא הוּא
טַעְמָא מִשׁוּם מְלָאכַת מַחְשְׁבַת כַּמ"ש רַש"י לַעֲיִל בַּפ' בְּמַה מְדַלִּיקִין וְאִם כֵּן קִשָּׁה הִנְיָ
לְכָף כְּתַב רַש"י דְּזֶה נְמִי מִיְקָרִי א"צ לְשׁוֹרֵשׁ פִּינֵן שֶׁהוּא רַק הַצְּלָה מְדַבֵּר הַפְּרִיעוּ כְּגוֹן
מַת שְׁמַטְמָאוֹ אוֹ פְּתִילָה שְׂלֵא יִשְׂרַף א"כ אִם לֹא הָוֵי מַת אוֹ שְׁרִיפַת הַפְּתִילָה יוֹתֵר הָוֵי

ניחא לי לא מיקרי צריף לגופה וכו' מתוך פל הקושיות ואזדא שיטת רש"י על נכון בלי גימגום ודוק היטב: בא"ד וכן סותר ע"מ לבנות נמי וכו' עד טוב מן הראשון והיגו משום שאז מיקרי צריף לגופה פניו דעכשיו הוא פנוי ואין יכול לבנות יותר טוב אלא א"כ סותרו משא"כ אם הוא בונה בבתחילה אלא שנוטה ליפול עכ"פ גוף הסתירה אין צריף אע"ג שבפ' ב"מ רצו לומר שאין חייב אלא אם לא הי' יכול לבנות אם לא הי' בנן הראשון הא במסקנא שם הקשו ע"ז ותירצו פניו דבמשפן לא הי' פן לא בעינן פן ע"ש ואין להק' א"כ גם שיהא יותר טוב בתחילה לא ניבעי פניו שבמשפן לא הי' יותר טוב מן הראשון כמ"ש המהרש"א לק"מ פניו גם במשפן מיקרי יותר טוב מן הראשון דהא פניו ע"פ ה' שיעשו מכאן ויחננו במקום אחר א"כ נדאי המקום אחר שיענו הי' יותר טוב מן הראשון והי' צריף לסותרו שיענו במקום אחר שהוא יותר טוב פניו שהי' ע"פ ה' יחננו משא"כ לנו אם יסתור ע"מ לבנות תחילה לא צריף לגוף סתירה רק אם לבנות יותר טוב הני צריף לסתירה כמו במשפן כמו שמשני לעיל דמיקרי ע"מ לבנות במקומו משום זה מכ"ש דמיקרי יותר טוב משום זה ודוק: ומה שתירץ המהרש"א דלא ילפינן שום מלאכה מסתירת ובנן המשפן מלבד שהוא נגד התוס' דפ' ב"מ וגם לפ"ז ישאר הקושיא ניבעי שלא הי' יכול לבנות בנן שני אלא ע"י בנן הראשון כמ"ש התוס' שם אמנם בר מן דין לא ידעתי להולמו הלא משנה שלימה בריש הזורק שפן הנה עבודת המשפן מושיטין הקרשים וכו' וכן תוס' בריש מכילתין הביא ברייתא ממקום הוצאה והכנסה הם הורידו וכו' וכל זה הני בסתירת ובנן המשפן וצ"ע: ע"ב בגמ' האי שיקבא דהני בדרוקרת וכו' ועיין בנ"י שהקשה לר"ש אמאי לא שרי בכרמלית אף בלא מת וכן במת אמאי לא שרי אף לר"ה משום פבוד הבריות פניו דלא הני רק דרבנן ע"ש שתירץ לאסור בשניהם ולענ"ד נראה דמפאן לא מוכח איסור בשניהם דהא דקא' מי קאמינא לר"ה לכרמלית קאמינא משום פבוד הבריות היינו שהשיב לו דאפי' לר' יהודא שרי וקא דלא התיר אפי' לר"ה אף אם נאמר דסבר פר"ש לק"מ פניו דהני להו מקום לאפוקי לכרמלית דמותר אף מדרבנן לדידן לא שייך משום פבוד הבריות להתיר לר"ה אף דהוא רק איסור דרבנן וק"ל: בגמ' מהו דתימא רבנן בכלי נמי פטרי רבנן וכו' ופירש"י משום דאין דרף גזיזה בקף ובתוס' בד"ה אבל בכלי וכו' וא"ת עד וקא דקאמר וכו' עד אבל רש"י פי' וכו' דלכאורה אין לו חיבור למעלה ונ"ל לפרש דודאי רש"י נאיד מלפרש המ"ד אליבא דר"ש דמאי שייך קמ"ל הא באמת אליבא דר"ש נדאי שרי אלא ע"כ קמ"ל דרבנן כר"י וק' מנ"ל הא לקף פירש"י דה"א הוא אליבא דר"י נמי שרי משום דאין דרף גיזיה וקמ"ל דאסור מסברא דדרף גיזיה גם בקף ואסברא לא קשה מנ"ל דהכא קים לי להש"ס הסברא כמו הקמ"ל דבסמוך אמנם התוס' לא רצו לפרש הך כפירש"י מטעם שכ' בסוף ופירשו דעיקר קמ"ל הוא כר"י לאפוקי מר"ש וקשה הקשו מנ"ל ותירצו דא"כ לפלגו בכלי וכו' וא"ל דבא להודיע פחו דר"א דכח דהיתרא וגם דרבנן עדיף מאיסורא וכח דר"א וקשה פתבו פניו שתמצנו זה הקושיא שהוקשה לרש"י שפיר יש לפרש מ"ד משום דה"א דסבר פר"ש ונאפ"ה שייך קמ"ל ואם יקשה לך למה לן לדחוקי נפשו בזה למה לא נפרשכפירש"י וא"צ לכל זה וקשה פתבו אבל רש"י פי' וכו' ואין נראה לר"י לקף אנו צריכין לפי זה ודוק: ונ"ל דרש"י נאיד מפי' התוס' לפרש פן ולתירץ כמ"ש התוס' ודא דאין זו סברא שיהא החילוק בין מ"ד ובין קמ"ל אם פת דר"א עדיף או דרבנן וממ"נ

חָדָא לָא מִיתְרַצָּה וְגַם מַאי הָוֵי הַטְעוֹת דְּקַמ"ל לְאַפּוֹקֵי הָא בֵּין כָּף וּבֵין כָּף הָאָמַת הוּא לר"י אָסוּר וְחֵיב בְּכָלִי וּלר"ש פְּטוּר וּמַאי נ"מ בְּזָה אִם רַבְּנָן סְבָרֵי כר"י או כר"ש יוֹתֵר הָוֵי מְסַתְּפָר לומר דְּרַבְּנָן נְקֻטֵי בְּיַד מִילְתָּא דְּפְסִיקָא וּבְכָלִי תִּלְיָא בְּפִלּוּגְתָּא לְכָף פִּירֵש"י דְּהַטְעוֹת וְהַקַּמ"ל הוּא אֲלִיבָא דר"י דְּהוּא נ"מ גְּדוּל וְדוּק: דָּף צֵה בַגְמ' חוֹלֵב מְשׁוּם מַאי חֵיב אָמַר לְהוּ מְשׁוּם חוֹלֵב וְכו' הַדְּבָרִים תְּמוּהִים לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְהַל"ל לָא יִדְעָנָא וְנ"ל לְפָרֵשׁ ע"פ מ"ש הַתּו' כ"פ בְּמַכִּילְתָּן דְּעֵיקָר נְפִיקוּתָא בְּתוֹלְדָה מְאִיזָה אָב הוּא שְׂאֵם הַתְּרָה בּו מְשׁוּם אָב חֵיב וְדוּקָא אָב דִּידְנִי אָבֵל אִם הַתְּרָה מְשׁוּם אָב אַחַר הוּא פְּטוּר אָמְנָם מְסַקְנִיזָהוּ דָאֵם הַתְּרָה מְשׁוּם תּוֹלְדָה לְבַד נְמִי חֵיב אֲלָא דָאֵם הַתְּרָה מְשׁוּם אָב בְּעֵינָן דוּקָא אָב דִּידְנִי וְלָזָה נ"מ שְׂאֵלוּ לּוּ מְשׁוּם מַאי חֵיב לְעַנְנָן הַתְּרָאָה וְאַפְשָׁר סְלִקָא דְּעַתְּיָהּ דְּבְעֵינָן דוּקָא לְהַתְּרוֹת מְשׁוּם אָב כְּמוֹ שְׂרָצוּ הַתּוֹס' לְפָרֵשׁ פֶּן בְּעֵלְמָא וְכֵן מְשַׁמַּע פְּשָׁטֵי דַגְמ' גְּבִי מְשַׁמֵּר וְע"ז פְּשִׁיט לְהוּ מְשׁוּם חוֹלֵב ר"ל פִּינּוּ דְלָא יִדְעִינָן הָאָב א"א לְהַתְּרוֹת אֲלָא מְשׁוּם חוֹלֵב וְאָז נְדָאי חֵיב וְדוּק וּבְזָה מְזַנְקֵדְק מַאי דְּשְׂאֵלוּ מְשׁוּם מַאי מְחֵיב ר"ל פִּינּוּ דְלָא יִדְעִינָן הָאָב א"א לְהַתְּרוֹת וְכו' כְּדִס"ד הַתּוֹס' וּבִלָּא הַתְּרָאָה א"א לְחֵיבּוֹ וְאֵהָא פְּשִׁיט לִי דְמַתְרִינָן מְשׁוּם חוֹלֵב וְחֵיב וְכַמְסַקְנַת הַתּוֹס' וְכֵן מְחַבֵּץ וּמַגְבֵּן וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הַמְכַבֵּד וְהַמְרַבֵּץ וְכו' עַד דָּאי פְּסִיק רִישֵׁי הֵיכִי שְׂרִי לְקַמְן ר"ש לְכַתְּחִילָה וְכו' עֵי בְּמַהְרָשׁ"א שְׁהַקְשָׁה אִמַּאי לָא מוֹכַחֵי מַהְכָּא דְלָא מְחֵיבֵי רַבְּנָן חֲטָאת וְדַחַק א"ע וְלַעֲנֵד דַּלְק"מ דְּנִדְאֵי גַם הַתּוֹס' מְעֵיקָרָא יִדְעֵי דִי"ל דְּפִלְיָגִי בְּהֵכִי אֵי הָוֵי פ"ר אֲלָא שְׂרָצוּ לְהוֹכִיחַ דַּע"כ לִיכָא שׁוּם דִּיעָזָה דְּהָוֵי פ"ר דַּאֲל"ה הֵיכִי קָאֵמַר לְקַמְן בְּפְשִׁיטוֹת מְשׁוּם דְּקִי"ל כר"ש שְׂרִי לְכַתְּחִילָה דִּילְמָא הִלְכָה כר"א דְּהָוֵי פ"ר וְאִם רַצָּה לְפִסְנוֹק דְלָא כר"א לָא הָוֵי לְתַלוּת מְשׁוּם דְּקִי"ל כר"ש הָא גַם ר"א מְצִי סְבַר כר"ש וְהַל"ל וְקִי"ל לְפָרְבָּנָן אֲלָא ע"כ עֵיקָר טַעְמָא דר"א דְּסְבַר כר' יְהוּדָא וְשְׁפִיר קָאֵמַר פִּינּוּ דְקִי"ל כר"ש מְמִילָא אֵין הִלְכָה כר"א וְא"כ ע"כ אָף לר"א לָאו פ"ר הִיא וְהַקְשׁוּ שְׁפִיר וְע"ז תִּירְצוּ דְלַעוֹלָם פְּלִיגִי בְּהֵכִי וְהָא דְאָמַר וְכו' הוּא עֵיקָר הַתִּירוּץ וְה"פ לְאַפּוֹקֵי מר"א לָא צָרִיף לְפִסְנוֹק דְּנִדְאֵי הִלְכָה לְפָרְבָּנָן בְּמָקוּם ר"א אֲלָא בָּא לְאַפּוֹקֵי אָף מְרַבְּנָן דְּאָסְרֵי לְכַתְּחִילָה וְהֵינָנו מְשׁוּם דְּסְבָרֵי כר"י ע"ז קָאֵמַר וְהָאִידְנָא דְקִי"ל וְכו' וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה שְׂרָא זִילְחָא בְּמַחוּזָא וְכו' ע"ש עַד סוּף וְאֵין שְׁבוֹת בְּמַקְדָּשׁ עֵינָן מְהַרְשׁ"א שְׁהַקְשָׁה וְתַמָּה מַאי שְׂלָא הַקְשׁוּ גַם לְרַבְּנָן לְמָה לִיָּה לְמִימַר אֵין שְׁבוֹת בְּמַקְדָּשׁ תִּיפּוֹק לִי דַחוּץ לְמַקְדָּשׁ נְמִי שְׂרִי כְּמוֹ הֵכָא פִּינּוּ דְּהָוֵי רַצְפָּה וְכֵן הַקְשָׁה אֲתִירוּץ הַתּוֹס' בְּתָרָא שְׁסִימוּ לְרַבְּנָן לִיכָא אֲלָא אִיסוּרָא וְאֵין שְׁבוֹת בְּמַקְדָּשׁ תִּיפּוֹק לִי אִפִּי בְּלָא מַקְדָּשׁ לִיכָא שְׁבוֹת כְּדַחוּזִינָן הֵכָא דְלָא גְזַרְינָן אִטוּ הֵיכָא דְלִיכָא רַצְפָּה וְע"ש שְׁתִּירֵץ בְּדוּחַסְק גְּדוּל וּבִיּוֹתֵר אָף לְפִי דְבָרֵי קֶשֶׁה מ"ש לר"א דְּגְזַרְינָן אָף בְּעֵזְרָה אִטוּ הֵיכָא דְלִיכָא רַצְפָּה וְהִלָּא חֲזִינָן הֵכָא דְלָא גְזַרְינָן לְרַבְּנָן וְהַתּוֹס' לָא חִילְקוּ בֵּין רַבְּנָן לר"א אֲלָא בְּמַקְדָּשׁ וּמָה אֲעֵשֶׂה אֲנִי תוֹלָה הַחֲסָרוֹן בֵּי שְׂאִינֵי מִבֵּין דְּבָרֵי דְלִפִּי קוּצָר הַבְּנֵי אֲשַׁתְּמִטְתִּי דְבָרֵי הַתּוֹס' פָּרַק בְּמָה מְדַלִּיקִין דָּף כַּט ע"ב וְהוּא מְוַכְרַח מִהַגְמ' דְּקָאֵמַר שֵׁם גְזַרְיָה עֵילִיתָה דְשִׁישָׁא אִטוּ עֵילִיתָה דְעֵלְמָא וְהַקְשׁוּ מַהְכָּא דְשְׂרָא זִילְחָא בְּמַחוּזָא וְתִירְצוּ דְשְׂאֵנֵי מַחוּזָא דְהָוֵי פֶּל הָעֵיר כֵּן אָבֵל בְּעֵיר אַחַת גְזַרְינָן עֲלִי זֹו אִטוּ עֲלִי אַחַרְתָּ וּבִירוּשָׁלַיִם לָא מְצִינּוּ אֲלָא עֵזְרָה אָף אִם נֹאֵמַר דְשׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְרוֹצְפִין כַּמ"ש רַש"י בְּפִסְחִים וְדָאי י"ל שְׁהָיוּ מְקוּמוֹת שְׂלָא הָיוּ מְרוֹצְפִין וְגַם הֵר הַבֵּית וְהַחִיל לָא מְצִינּוּ שְׁהִי רַצְפָּה וְלָא קֶשֶׁה מִיַּדִּי לְרַבְּנָן דָּאי הָוֵי שְׁבוֹת בְּמַקְדָּשׁ שְׁפִיר הָיוּ גְזַרְינָן אִטוּ מְקוּם

אחר בָּאוּתוֹ עִיר וְלֹא הִקְשׁוּ אֶלָּא לר"א דְּמִשְׁמַע שָׁם שְׁחִיב מְדַאֲרֵייתָא אֲלִיבִי וּמְדַאֲרֵייתָא וְדַאי לֹא שְׁיִיף לְחֻלְקָא בֵּין מְקוּם אֶחָד לְכָל הָעִיר לְחִיב חֻטָּאת וְאֵהָא תִּנְרָצוּ שְׁפִיר וְדוּק: בְּגַמ' רַמִּי לִי אֲבִי לְרַבָּא תָּנֵן ר"ש פּוֹטֵר בְּזָה וּבְזָה וְכוּ' עַד בַּע"ב וְשֹׁאנֵי לְעֵנָן הִכְשֵׁר זָרְעִים וְכוּ' הַגַּמ' תְּמוּהָ מֵאֵד כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ תוֹס' וְגַם יֵשׁ עוֹד לְדַקְדָּק הָאֱלָמָא לר"ש הוּא לְמוֹתֵר וְגַם תָּנֵן דְּמֵייתִי לְמוֹתֵר וְגַם בְּתִירוּץ נְקוּב לר"ש בְּתִלוּשׁ מְשׁוּי לִי הוּא לְמוֹתֵר דְּהָא גַם הַמְקַשָּׁה ס"ל פֶּן וְנִלְע"ד לְתַרְץ הַפֶּל לְפּוּם פֶּשְׁטִי אַחַר שְׁנִדְקָדֵק הִיתוּר לְשׁוֹן בְּמִשְׁנָה בַר"ש פּוֹטֵר בְּזָה וּבְזָה כִּיּוֹן בְּאִינוּ נְקוּב לֹא פְּלִיגֵי הַל"ל ר"ש פּוֹטֵר בְּנְקוּב וְגַם סָתֵם ר"ש פּוֹטֵר הָוֵי יָדְעֵינוּ דְּקָאֵי אֲנְקוּב וְגַם בַּת"ק לֹא שְׁיִיף לְמִיתְנֵי הֵכָא רַק נְקוּב בְּמֵאֵי דְּפְלִיגֵי וְנ"ל דַּהַת"ק בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּאִפִּי אִינוּ נְקוּב אֲסוּר לְכַתְחִילָה מְשׁוּם דְּגִזְרִינוּ אֲטוּ נְקוּב וְלָכֵן נִקְט פְּטוּר לְהַשְׁמִיעֵנוּ פְּטוּר אֲבָל אֲסוּר כְּמוֹ כָּל פְּטוּרֵי דְּשִׁבְתָּ וְלָכֵן הוֹצֵרָה גַם ר"ש לְהַשְׁמִיעֵנוּ דָּאֵי לֹא הָוֵי נִקְט אֶלָּא ר"ש פּוֹטֵר בְּנְקוּב ה"א דְּלִדִּידֵי אִינוּ נְקוּב מוֹתֵר אַף לְכַתְחִילָה דְּלֹא שְׁיִיף לְמִיגְזֵר אֲטוּ נְקוּב כִּיּוֹן דְּבְנְקוּב גּוּפָא אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן אֲטוּ מְחֻנְפֵר לְשִׁרְקַע הָוֵי גְזִירָה לְגִזְרָה קַמ"ל ר"ש פּוֹטֵר בְּזָה וּבְזָה מְשַׁמַּע אִפִּי בְּאִינוּ נְקוּב הוּא פְּטוּר אֲבָל אֲסוּר וְקָשָׁה בְּאֲמַת לר"ש לְמָה גּוּזֵר בְּאִינוּ נְקוּב הָא הָוֵי גִזְלָג"ז וְצָרִיף לְפָרֵשׁ דְּבְאֲמַת לר"ש נְקוּב הָוֵי לְגַמְרֵי כְּאִינוּ נְקוּב וְלֹא הָוֵי שׁוּם חִילּוּק בֵּינֵיהֶם א"כ לֹא הָוֵי גִזְלָג"ז רַק דְּגִזְרִינוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד אֲטוּ קַרְקַע וְזוֹ מְדוּקְדָּק מֵאֵד הַלְשׁוֹן תָּנֵן ר"ש פּוֹטֵר בְּזָה וּבְזָה ש"מ דְּאִף א"נ אֲסוּר קָשָׁה לְמָה אֱלָמָא נְקוּב לר"ש כְּשֹׁאִינוּ נְקוּב מְשׁוּי לִי ר"ל שְׁאִין שׁוּם חִילּוּק בֵּינֵיהֶם שְׁיִיבֵי נְקוּב עַכ"פ טְפִי מְחֻנְפֵר מְאִינוּ נְקוּב וְכַמ"ש וְרַמִּינְהוּ וְכוּ' ר"ל דְּבִלְא"ה יֵשׁ לְפָרֵשׁ הַבְּרִייתָא שָׁם שְׁפִיר דְּבְאֲמַת נְקוּב גַם לר"ש מִיְקָרֵי מְחֻנְפֵר קֶצֶת אֶלָּא שְׁאִינוּ לְגַמְרֵי לר"ש לְכָף בְּשִׁבְתָּ וּשְׁאָר דְּבָרִים דְּבְעֵינוּ מְחֻנְפֵר גַם נְקוּב לֹא מִיְקָרֵי מְחֻנְפֵר לר"ש מִשְׁא"כ בְּהַכְשֵׁר זָרְעִים דְּבְעֵינוּ תְּלוּשׁ לְגַמְרֵי לָכֵן נְקוּב אִינוּ מְקַבֵּל הַכְשֵׁר אֲבָל מְהֵבָא דְּמוּכַח דְּלִיכָא שׁוּם חִילּוּק בְּשׁוּם מְקוּם בֵּינֵיהֶם דַּל"ה הָוֵי א"נ מוֹתֵר בְּשִׁבְתָּ כַּמ"ש וְע"ז מְתַרְץ לְעוֹלָם ר"ש נְקוּב כְּתִלוּשׁ לְגַמְרֵי מְשׁוּי לִי כְּסִבְרָתוֹ כְּאִן וְלֹא כַּמ"ש מְשָׁם וְהָא דְּמַטְהֵר בְּהַכְשֵׁר הֵינּוּ מְשׁוּם גְּזִירַת הַפְּתוּב וְלֹא מְסַבְרָא דְּהָוֵי מְחֻנְפֵר קֶצֶת וְדוּק: בְּדַרְבָּי אַחַר נ"ל לְתַרְץ ק' הַתּוֹס' וְכָל הַנָּ"ל בְּסִיגְנוֹן תִּי הַשְּׁנֵי שְׁל תוֹס' אֶלָּא ע"פ הוֹכְחָה וַיִּתְנַרְץ עוֹד דִּיקְדוּק שְׁהַתּוֹרָה רִיבְתָה טְהָרָה מֵאֵי שְׁיִיף טְהָרָה לְכָאן וְהוּא שְׁיֵשׁ לְהוֹכִיחַ מְשָׁם דְּהָא דְּקָאֵמֵר ר"ש אִין בֵּין נְקוּב לְשֹׁאִינוּ נְקוּב הֵינּוּ גַם אִינוּ נְקוּב הָוֵי מְחֻנְפֵר כְּנְקוּב דַּל"ה קָשָׁה לְמָה לֹא קָאֵמֵר לְעֵנָן הַכְשֵׁר וְגַם לְעֵנָן טוּמְאָה וְצ"ל דְּבְאֲמַת לְעֵנָן טוּמְאָה אִין חִילּוּק דְּגַם א"נ אִין מְקַבֵּל טוּמְאָה מְדִלָּא הוֹצִיא מְכָלֵל אֶלָּא ה"ז תִּיתֵי מִהִי תִיתֵי מִשְׁא"כ אִם נֶאֱמַר לְהִיפּוּף דְּלָכָל מִיְלֵי גַם נְקוּב הָוֵי תְּלוּשׁ אִיף אֲפִשֵׁר לּוֹמֵר דְּבְטוּמְאָה אִין חִילּוּק וְגַם נְקוּב מְקַבֵּל טוּמְאָה כִּיּוֹן דְּאִין מְקַבֵּל הַכְשֵׁר אִיף יְכוּל לְקַבֵּל טוּמְאָה וְכִיּוֹן דְּבַא"נ מְקַבֵּל טוּמְאָה וּבְנְקוּב לֹא מְקַבֵּל ה"ל לְמִיתְנֵי ה"ז וְטוּמְאָה אֶלָּא ע"כ דַּא"נ כְּנְקוּב מְשׁוּי לִי וְהֵכָא קְתַנִּי ר"ש פּוֹטֵר בְּזָה וּבְזָה אֱלָמָא נְקוּב כְּשֹׁאִינוּ נְקוּב מְשׁוּי לִי דַּל"ה הָוֵי לִי לְחִיבֵי בְּזָה וּבְזָה וְשָׁם מוּכַח לְהִיפּוּף וְע"ז מְשׁוּי דְּלֹא מוּכַח מְשָׁם לְהִיפּוּף דִּי"ל לְעוֹלָם נְקוּב כְּתִלוּשׁ מְשׁוּי לִי וְהָא דְּלֹא נִקְט ה"ז וְטוּמְאָה דְּשֹׁאִנֵי ה"ז דְּהַתּוֹרָה רִיבְתָה טְהָרָה ר"ל דְּעִיָּקֵר רִיבּוּי הוּא לְעֵנָן טְהָרָה כַּמ"ש טְהוֹר הוּא וְהָא דְּנִקְט ה"ז לְרַבּוּתָא דְּאִפִּי הַכְשֵׁר אִינוּ מְקַבֵּל מְגִזְרַת הַפְּתוּב וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְרַמִּינְהוּ נִלְע"ד לְפָרֵשׁ שְׁנֵי הַתִּירוּצִים לר"ש רוּצָה לְפָרֵשׁ דְּבִלְא"ה ה"א לְפָרֵשׁ הַבְּרִייתָא דַּר"ש נְמִי סִבֵּר דְּמְדַאֲרֵייתָא יֵשׁ חִילּוּק

דְּנָקוּב הָיִי מְחֻנָּבֵר וּשְׂא"נ תְּלוּשׁ וְהָא דְקָאָמֵר אֵינן בֵּינן הֵינְנוּ דְחֻכְמִים גְּזָרוּ לְחֻמְרָא הָא אֵטוּ
הָא וּא"כ לְדִידֵן לִיכָא שׁוּם חִילּוּק וּלְכַף פְּרִיָּה מְהֵכָא דְמִשְׁמַע מִן הַתּוֹרָה הָיִי נְקוּב תְּלוּשׁ
פִּינּוּ דְהָיִי לְקוּלָא א"כ מַכ"ש בַּה"ז דְנִיְהוּי תְּלוּשׁ לְחֻמְרָא דְלֹא שְׁיִיף לֹמֵר לֹא גְזָרוּ פִּינּוּ
דְהוּא מְדַאֲרִינְתָא וּלְר"י ה"א בַּלֵּא"ה דְלֹר"ש גַּם אֵינּוּ נְקוּב הָיִי מְחֻנָּבֵר מִן הַתּוֹרָה וְגַם
רַבְּנָן לֹא גְזָרוּ בְּשׁוּם מְקוּם רַק בַּה"ז גְּזָרוּ שְׂא"נ יְהֵא תְּלוּשׁ דְהִתְחַמִּירוּ רַבְּנָן בְּטַהֲרָה וּי"ל
דְלֹא מְצִינּוּ חֻמְרָא בְּתְלוּשׁ אֱלֵא בְּטוּמְאַה וְה"ז וּמ"ש לְעַנְיֵן תְּרוּמָה לֹא ס"ל לְר"י וְגַם לֹא
גְזָרוּ בְּזֶה פִּינּוּ דְהָיִי מִן הַתּוֹרָה כְּמֻחְנָבֵר וְדוּק: אֲבָל לְהִיפּוּף ל"ל דֹּא"כ אֲמַאי טַהוּר בַּה"ז
בְּנְקוּב דְנִדְאִי רַבְּנָן לֹא הִקְיָלוּ וּמְהֵכָא מִשְׁמַע לְהִיפּוּף לְכַף מְקַשָּׁה שְׁפִיר אַע"ג דְסִבְרַתֵּם
הַפּוּכּוֹת דְלִתְיַרְץ רֵאשׁוֹן הִקְיָלוּ רַבְּנָן וְלֹא רְצוּ לְגִזּוֹר בְּטוּמְאַה כְּמוֹ בְּעֵלְמָא וּלְתִירְץ שְׁנֵי
גְזָרוּ בְּטוּמְאַה טְפִי מְבַעְלָמָא אֵינן זֶה קוּשְׂיָא דְמְצִינּוּ כֹּן גַּם בְּש"ס אֵינן דְנוֹכְתָא דְמִשְׁנֵי אֲפּוּשֵׁי
טוּמְאַה לֹא מִפְּשִׁינּוּ וְאֵינן דְנוֹכְתָא דְאָמֵר שְׂאֵנִי טַהֲרָה דְהִתְחַמִּירוּ וּבְרִישׁ מְכִילְתִּין אֲמַרִּינּוּ
ג"כ עַד הֵיכֹן פְּרָצָה טַהֲרָה וְכוּ' זֶהוּ הַנְּ"ל בְּפִשְׁט דְבְּרִיָּהֶם אֲף שְׁלַעֲנֵנ"ד לֹא הֵייתִי צָרִיף
לְבָאֵר זֶה כִּי הוּא פְּשׁוּט אֲמַנָּם שְׂרַאֲיִתִי הַגָּאוֹן מְהֵרָשׁ"א נָטָה מְדַרְךָ זֶה וְלַעֲנֵנ"ד בְּרוּר כַּמ"ש
וּמַעֲתָה אֲשִׁיב יְדֵי לְבָאֵר פְּרִטֵי דְבְּרִיָּהֶם כִּינֵד ה' הַטּוֹבָה עָלַי ע"פ דְרַפְּי הַנְּ"ל מ"ש פִּינּוּ
דְלַעֲנֵנּוּ שְׁבֵת וְכוּ' אַע"ג דְהָיִי לְקוּלָא וְכוּ' וְדֹאִי מַד"ת אֵינן חִילּוּק בֵּינן לְקוּלָא אוּ לְחֻמְרָא
אֱלֵא פִּינּוּ דְרְצוּ לְפָרֵשׁ דְשָׁם ה"א דְרַבְּנָן גְּזָרוּ וּמְהֵכָא פִּינּוּ שְׁהוּא לְקוּלָא וְדֹאִי הוּא מַד"ת
וּא"כ הוּא כ"ש לְחֻמְרָא בַּה"ז ר"ל שְׁלֹא יִקְיָלוּ שָׁם מַד"ת שְׁהוּא לְחֻמְרָא וְהֵאִיף הִקְיָלוּ
לְטַהֵר וּק"ל ע"ב בַּא"ד וְצ"ל לַפ"ז דֹּאִינן תּוֹרְמִין וְכוּ' הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש מְהֵרָשׁ"א וּמְדַבְּרִי
נִרְאָה שְׁפִירֵשׁ שַׁמ"ש הַתּוֹס' לְחֻמְרָא הֵינְנוּ מְחַמַּת סִפְק וְדִלֵּא כַּמ"ש וְעַפ"ז נָטָה גַּם לְקַמֵּן
מֵאֲשֶׁר נְבָאֵר וְאֵינִי יוֹדַע אֵיף מְפָרֵשׁ ה"ז שְׁלֹא הִתְחַמִּירוּ בַּה"ז וְאוּקְמוּהָ אֲדִינִי אֱלֵא וְדֹאִי
מִשׁוּם דַּמְד"ת הָיִי נְקוּב מְחֻנָּבֵר אֱלֵא חֻכְמִים גְּזָרוּ לְחֻמְרָא לְכָאֵן וְכָאֵן כַּמ"ש הַתּוֹס' לְבַד
בַּה"ז לֹא גְזָרוּ מִשׁוּם אֲפּוּשֵׁי טוּמְאַה אֲמַנָּם גַּם ע"פ דְרַפְּי יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָא כַּפְּסִיגְנוֹן מְהֵרָשׁ"א
אֲמַנָּם הוּא דְחוּק וּלַפ"ד יֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּדַרְךָ יוֹתֵר נְאוֹת שְׁהוּקְשָׁה לְהֵם אֵיף קָאָמֵר א"ב פִּינּוּ
שַׁמְד"ת יֵשׁ חִילּוּק וּא"כ ע"כ אֵינן תּוֹרְמִין מְזָה ע"ז וְכָאֵן לֹא שְׁיִיף לֹמֵר שְׁגְזָרוּ חֻכְמִים
לְכַף כְּתָבוּ דְלַעֲנֵנּוּ זֶה גְזָרוּ אֲף כָּאֵן שְׁלֹא לְתָרוּם עַל ג"ק וְדוּק: בַּא"ד וְהִשְׁתָּא מְשִׁי שְׁפִיר
וְכוּ' עֵינֵן מְהֵרָשׁ"א מ"ש לְפָרֵשׁ דְקָאִי אֲתִירְץ שְׁנֵי מִשְׂא"כ לְתִירְץ רֵאשׁוֹן וּדְבְרִי קִשִּׁים
לְהוֹלְמָם בְּעֵינֵי דְהָא גַּם לְתִירְץ רֵאשׁוֹן לֹא אֲמַרִּינּוּ שְׁגְזָרוּ אֱלֵא לְפִי ה"א אֲבָל לְפִי הַתְּיַרְץ
דַּמְד"ת כְּתְלוּשׁ מְשׁוּי לֵה לֹא אֲמַרִּינּוּ כָּלֵל הֵף סִבְרָא וְגַם מֵאֵי קִשָּׁה דִּילְמָא בַּה"ז לֹא גְזָרוּ
וְגַם דְבְרִי בְּקוּלָא וְחֻמְרָא שְׁכַתְבֵּי אֵינִי יוֹדַע מֵאֵי שְׁיִיף בְּדַאֲרִינְתָא אֲמַנָּם לַעֲנֵנ"ד נִרְאָה
דְקָאִי הֵף וְהִשְׁתָּא עַל שְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים וְהֵינְנוּ דְמַעֲיָקְרָא כְּתָבוּ לְתִירְץ הַקּוּשְׂיָא שְׁבַגְמ' וְכַתְּבוּ
ע"ז שְׁנֵי פָּנִים וְהִשְׁתָּא לְב' הַפָּנִים מְשִׁי שְׁפִיר וּבְכָאוּ לְתִירְץ בְּזֶה דְאֵלוּ לְפִי פְּשׁוּטוֹ
גַּם הַמְקַשָּׁה הִי יוֹדַע שְׁלֵכַל מִיָּלִי הֵם כְּתְלוּשׁ אֱלֵא שְׁהַקְשָׁה מַה"ז וְהַל"ל הֵתֵם טַעְמָא מִשׁוּם
שְׁהַתּוֹרָה רִיבְתָה מֵאֵי הָאֵי דְקָאָמֵר לְכָל מִיָּלִי וְכוּ' וְשְׂאֵנִי ה"ז וְכוּ' כ"ז גַּם הַמְקַשָּׁה יוֹדַע
אֲבָל לֵאלוּ הַב' פָּנִים א"ש דְלְסִבְרַת הַמְקַשָּׁה לֹא הִי כֹן מְחַמַּת ה"ז הִי ה"א לְתִירְץ הַשְּׁנֵי
לְהִיפּוּף דֹּא"נ הָיִי מְחֻנָּבֵר וְגַם לְתִירְץ רֵאשׁוֹן זִקְמִינֵן דְהָיִי לְהִיפּוּף הֵיכָא דְהָיִי מְחֻנָּבֵר
חֻמְרָא וְע"ז קָאָמֵר הַתְּרַצָּן דֹּאִינּוּ כֹן רַק לְעוֹלָם הָיִי כְּתְלוּשׁ וּמֵאֵי שְׁרַצִּית לְהוֹכִיחַ כֹּן מַה"ז
שְׂאֵנִי ה"ז וְכוּ' כ"ז נִרְאָה לִי בְרוּר וְאֲמִיתִי פִירוּשׁ דְבְּרִיָּהֶם אֲמַנָּם אֲף לְפִי סוּגִית הַמְהֵרָשׁ"א
יֵשׁ לְפָרֵשׁ ע"פ דְרַכִּינּוּ דְלִתְיַרְץ הַרֵאשׁוֹן לֹא א"ש כ"כ דְהָא אֲף לְפִי סִבְרַת הַמְקַשָּׁה בַּכַּה"ג

דה"ז דהוי תלוש חומרא הוי גם נקוב תלוש וה"ז שאני כמ"ש התוס' לעיל אלא שהוא מטעם אחר א"כ לא א"ש כ"כ האי לישנא אלא שצריך לדחוק משום דזימנין הוי גם א"נ כמחנך והוא משני דמדאורייתא הוי תלוש ואפ"ה שני ה"ז אבל לתירץ השני א"ש טפי דלסברת המקשה הוי ממש א"נ כמחנך בכ"מ ודוק: בא"ד אבל קשה לאלו הפי' וכו' אע"ג דלתירץ הראשון הוי מד"ת לא שני דנקוב הוי מחנך ושאנינו נקוב תלוש והיינו יכולין לפרש אלמא דמדאורייתא משני לי' פיון שהוא שנה אף לקולא לא נראה לפרש כן דא"כ עיקר חסר מן הספר והל"ל מדאורייתא משני ליה אבל השתא לא א"ש פיון דעכ"פ הן שוין ודוק: בא"ד ויש לפרש וכו' עד דאדרבא שא"נ כנקוב משני לי' אע"ג דלתירץ הראשון גם נקוב כא"נ משני לי' היכא דהוי חומרא הכא מיירי דומיא דמשנה שהוי מחנך חומרא ואפ"ה משני נקוב כא"נ ובזה מקשה שפיר אדרבא ודוק אמנם לולא דמסתפינא הייתי אומר להגי' אבל קשה לזה הפי' והוי א"ש טפי הקושיא ותירוץ דלפי' הראשון לא קשה פיון דמדאורייתא לא משני לסברת המקשה א"ש הלשון אלמא דהכא מוכח דאף מד"ת הן שוין וא"ש גם תירוץ טפי לפי השני אלא שא"צ וגם לפי הגי' שלפנינו יש לפרש כמ"ש ודוק: בגמ' אמר אבני נאי איתמר דר' זירא וכו' לכאן קשה דהא לר' זירא עצמו אמר האי סבא כדמשמע לישנא בעא מינה והיכי שנייה נאי איתמר כמו שפיתבו התו"פ במה טומנין דף נ' ע"א ע"ש וצ"ל דשם אמר אלא וגם אמר מילתא אחריתי מקשים התוס' שפיר אבל הכא יש לומר דאבני מפרש מילתא דר' זירא דמאי דאמר ניקב בכדי טהרתו היינו שלא נשאר רביעית וזה דלא משני פן להאי סבא יש לומר דגם בזה שורש כנגד נקב מסתבר טפי או שלא חש להשיבו וק"ל: בתוס' בד"ה ומודה ר"ש וכו' עד דאפי' לרבנן לא חשבי לה מחנך אלא בשורש קטן עי' במהרש"א שהקשה דילמא שם מיירי בסתם דהיינו מיוחד לאוכלין ובאמת הוא קושיא גדולה לפי פשוטו ותירוצו הוא תמוה דהא לפי ה"א זאת ע"כ מחנך תלי בקבלת טומאה וכיון דלא איצטרך למיתני ק"ט גם מחנך לא צריך למיתני.

אמנם כד מעיינת לפרש דברי התוס' מתחילתן לא קשה מידי דהתוס' כ' ונראה לר"י דהיינו טעמא דבטל אגב קרקע ר"ל לאפוקי מפירש"י לפי פשוטו שפכת דבציר מהכי לאו פלי הוא משמע שתלי במאי שלא הוי פלי לענין קבלת טומאה וא"כ גם במיוחד למשקין אם ניקב בכ"מ פיון דלאו פלי הוא לענין טומאה מודה ר"ש וזה אין סברא דמאי תלי זה בזה אלא טעמא משום גודל הנקב בזה דהיינו מוציא זית הוי מחנך משום דבטל אגב קרקע וא"כ ה"ה מיוחד למשקין דלא שנייה לחלק לענין מחנך בין מיוחד לאוכלין ובין מיוחד למשקין אלא דקשה דילמא איפכא דילמא בכדי טהרתו היינו בכ"מ ובמיוחד למשקין הוי בכדי טהרתו וה"ה במיוחד לאוכלין הוי מחנך בזה פיון דלא שנייה לחלק ע"ז הוכיחו שפיר דאפי' רבנן לא חשבי ועכשיו מוכחי שפיר פיון דנאמר דתמיד מודה בכ"מ קשה טובא מרבנן ודוק: סליק המצניע פרק עשירי פרק אחד עשר הזורק דף צו ע"א במשנה פיצד פירש"י רבנן קאמרי לה ועיין בתוס' מה שהקשה ועי' בחידושינו ריש מכילתין בשמעתתא דקלוטה מ"ש שם לתרץ ק' התוס' ודברי רש"י על נכון בס"ד ע"ב מכדי זריקה תולדה דהוצאה וכו' עד וממאי דבשבת קאי וכו' כאן צווחו קמאי כי פולו תמוה חדא מאי תלי מכדי זריקה בלא"ה קשה היכא פתיבא וגם ה"ל להקשות בריש מכילתן וגם מנ"ל למימר שהיא מלאכה גרועה ולהקשות כפי' התו' דילמא הוי כשאר

מלאכה ולא נעלם ממני שיש לתרץ דמוכח מזריקה שהוא תולדה אע"ג דהוי במשפן
ואפ"ה הוי תולדה ש"מ מפני שהוא מ"ג א"כ הוצאה היכא פתיבא ומתורץ פל הג"ל
וכמדומה שפך מתרצין העולם אמנם הוא טעות גדול דזריקה לא הוי במשפן כלל וגם
קשה למה ליה למימר ממאי דבשבת וכו' אף אם הוי בשבת לא מוכח וגם תמוה ק' התוס'
בד"ה הכנסה מנ"ל ותירוצם דחוק מאד כמה שנבאר הגם שהתוס' בריש מכילתין
מתרצין בענין אחר התוס' דהכא נאדו מזה וגם י"ל ק' התוס' בד"ה הוצאה גופא ונקדים
שיש להקשות קושיא עצומה הא הוצאה דהוי במשפן היינו הם הורידו קרשים וכו' וא"כ
כחם שבמושיט דהוי נמי במשפן אמרינו במתני' דזורק פטור שלא היו זורקין הקרשים
מחמת פובדן א"כ בהוצאה והכנסה נמי ליפטור זורק דהוי ממש דומיא וצ"ל משום
דהוצאה פתיב בקרא לא תפיקו או אל יוציא ושם לא מיחד טפי הוצאה ביז מבזריקה
שפיר נפיק גם הוצאה ע"י זריקה משא"כ מושיט דלא נפיק אלא ממשפן והא דקאמר
הם העלו היינו בתר דכתיבא והוי גם זריקה בכלל וא"כ במאי הוצאה טפי אב מזריקה
לכך קאמר משום דהוי במשפן הוי אב או משום דסמיה שבת למלאכת המשפן צריף
שהי' במשפן אע"ג דכתיבא: ולפ"ז הלשון מדוקדק מאד דבלא"ה לק"מ הוצאה גופא
היכא פתיבא די"ל משום דהוי במשפן אלא פינו דזריקה נמי חייב ובמושיט פטור ע"י
זריקה ע"כ הוצאה פתיבא ובמשפן דהוי נ"מ רק דליהוי זריקה תולדה דהוצאה א"כ
הוצאה גופא היכא פתיבא העולה מזה דאף אם לא הי' פתיבא הי' הוצאה אסור אלא דאז
הוי פטור אזריקה א"כ תו לא מצי להקשות אם הי' בשבת לא הי' קשה דילמא משום
דשלימו עבידתין דא"כ למה הי' מכריז בשבת הא בשבת בלא"ה לא יביאו משום איסור
והוא דחוק לומר שייכריז משום מחר לכך מקשה דילמא בחול וכו' וממילא מתורץ
דמקשה אנשפחן הוצאה הכנסה מנ"ל אע"ג דהכנסה היתה במשפן דא"כ הכנסה ע"י
זריקה ליפטור ודוק: ובזה אין סתירה לסברת התוס' פאן וברי' מכילתין דהוצאה הוי
מ"ג דהיא גופא קשיא למה בשאר מלאכות האב הי' במשפן ולא התולדה והכא התולדה
דלא הוי במשפן לא חייב לכך ע"כ באמת הטעם משום דהוי מ"ג ודוק: בד"ה הכנסה
מנ"ל וכו' עד מ"ל ע"י זריקה וכו' עיין מהרש"א בשם המאור פירושו והוא דחוק מאד
נהי דהוי סברא שהוא מעין הוצאה אבל לא הוי ממש דומיא כמו הכנסה ולמה לי למימר
שהוא ממש דומיא וכי לא ידע שהוא מעין הוצאה וגם בלשון התוס' הוא דחוק אמנם
לפמ"ש בסמוך יש לפרש דברי התוס' כפשטן דקאי אזריקה ממש מרשות לרשות ומ"ש
התוס' דהא בסמוך משמע קאי אלעיל אמפדי זריקה דעיקר קושיתו משום דלא הוי
במשפן ואפ"ה חייב ע"כ הוצאה פתיבא אבל אי הי' במשפן הי' ניחא וכן מוכח ממושיט
ומזריקה דמושיט במשנה אלמא מה שהי' במשפן חייב ואזה מתרצין תוס' שפיר היטב
ודוק: בגמ' אלא כל ד' אמות בר"ה גמרא גמיר לה ותימה גדולה על רש"י ברי"ף שפתיב
טעמא דזורק ד"א במשנה משום דאורגי יריעות שאולין כליהם דלא כמסקנא בגמ' וצ"ל
דלמסקנא דגמיר לה ע"כ שאלי מהדדי משום דכל מלאכת שבת הוי במשפן דסמיה שבת
למלאכת המשפן וכן מצינו בהוצאה לעיל אע"ג דכתיב קרא אמר בברייתא שהי' במשפן
הם העלו והם הורידו וק"ל: דף צז ע"א בגמ' ג"ש לא גמיר אלא מהיכא וכו' לכאורה
הוא תמוה פינו דלא גמור נדאי לא הי' מאי אם כדבריה וגם בלא"ה צריף לפרש מאי
הספק ונ"ל לפרש דהא נדאי גם מויעפילו ליכא לימוד שהי' אלא משום דקרא קאמר

בְּחֻטְאוֹ מִתְּמַשְׁמַע בְּחֻטְא הַכְּתִיב בְּקִרְא דְלֹא בָּא הַפְּתוּב לְסִתְּנָם אֲלֵא שְׁיִשְׁלוּמֵר שֶׁהִי מִן
הַמַּעֲפִילִין וּג"כ כִּפּוּד לְשׁ לֹמֵר שֶׁהִי מְקוּשָׁשׁ פִּינּוֹן דְּלִיכָא הַכְּרַעָה וּג"ש לֹא גְמִיר וְשִׁפְרִי
קָאֵמֵר אִם כְּדַבְּרֵיהּ הָאֵמֶת פִּינּוֹן דְּלִיכָא לְיַמּוּד הַתּוֹרָה כְּפִסְהוּ פִּינּוֹן שְׁהַתּוֹרָה לֹא פִּירֵשׁ שׁוּם
לְיַמּוּד הוּא מְכֻסָּה שִׁי"ל שֶׁהִי מַעֲפִילִין וְאֵתָהּ מְגַלָּה וּבָאֵם לֹא אֵתָהּ מוֹצִיא לַעֲזוֹ עַל אוֹתוֹ
צְדִיק שְׁלֵא הִרְשִׁיעַ כ"כ כַּמ"ש רִש"י וְהָא דְמַקְשָׁה מֵהֵיכָא הָוִי ר"ל מֵהֵיכָא יֵשׁ לָנוּ לְתַלּוּת
שְׁאֵתָהּ אוֹמֵר שְׁהַתּוֹרָה כְּפִסְהוּ שְׁאֵם אִין מְקוּם לְתַלּוּת הָוִי מְפֻרְשׁ וּק"ל: בַּגְמ' בְּעֵי רַבָּה
עֵינִין מְקוּם הַבְּעִיא בְּחִידוּשֵׁינוּ רִישׁ מְכִילֵתִין בַּגְמ' אֲלֵא כָּל פְּחוּת מַג' פְּלַבּוּד הִילְכְתָא גְמִירִי
לֵה לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע דְּהִדְר מְבַקִּיעַת גְּדִיִים וְהֵאֵמֶת אִינוּ פִּן דְּהָא אֲמַרִינוּ בְּמְכִילֵתִין דְּתַלִּי
בְּבַקִּיעַת גְּדִיִים דְּאֵפִי לְמַעְלָה מַג' אִי אִין גְּדִיִים בּוֹקְעִין הָוִי מְחִיצָה דְּאֲמַרִי גוּד אַחִית ע"ש
בְּפִירְקִין דְּרַף ק"א וְכֹן בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי וּצ"ל דְּגַם זֶה הִילְכְתָא וּק"ל וְלֹא קָאֵמֵר אֲלֵא לְמֵאִי
דַּס"ד דְּמִסְבְּרָא אֲמַר פִּן מְזַה הִדְר וּק"ל: ע"ב בַּגְמ' אֲלוּ ל"ט מְלֹאכּוֹת וְעֵינִין פִּירֵשׁ"י דְּמוּכַח
מְפָאן דְּאֵתִי לְחַלְק דַּא"ה מְנִינָא לְמָה לִי וְהוּא תְּמוּהָ הָא לֹא שְׁמַעְנָא כְּמָה מְלֹאכּוֹת אֲסוּרוֹת
הָא בּוֹדַי יֵשׁ לְהוֹסִיף אוֹ לְגַרְוֵעַ וְכֹן מְשַׁמַּע רִישׁ פ' כָּלֵל גְּדוּל שְׁמוּכִיחַ מְלֹא תְּבַעְרוּ וְע"כ
לֹא מוּכַח מְפָאן וּכַמ"ש וּכ"כ הַתּוֹ שֶׁם בְּתַחֲלִילָה אֲלֵא שְׁהַקְשׁוּ מְפָאן וְתִירְצוּ דְּבַאֲמַת מוּכַח
גַּם מְמַנִּינָא דְּהֵכָא אֲלֵא שְׁצַרִיף גַּם לֹא תְּבַעְרוּ ע"ש שְׁתִּירְצוּ בְּטוֹב טַעַם אֲלֵא שְׁלֵא כְּתָבוּ
לְתַרְצַן הִיא גּוֹפֵא דְּהֵכָא מַנ"ל לְהוֹכִיחַ מְמַנִּינָא וּנ"ל לְפִרְשׁ מִשׁוּם דְּקִשָׁה מַנ"ל לְהוֹכִיחַ ל"ט
מְלֹאכּוֹת דִּילְמָא ה' דְּהַדְּבָרִים ג"כ לְמַנִּינָא כְּמוֹ אֵלֶּה וְהָוִי מ"ד מְלֹאכּוֹת אֲלֵא ע"כ דְּבַלֵּא"ה
מִיְגַמֵּר גְּמִיר לֵה ל"ט מְלֹאכּוֹת אוֹ מְמַשְׁפֵּן אוֹ מְסַבְּרָא כַּמ"ש הַתּוֹס' גְּבִי מְלֹאכְתוֹ מְלֹאכְת
שְׁבַתּוֹרָה אֲלֵא דְּבָא לְדַרוּשׁ קִרְא לְמַנִּינָא לְחִילּוּק מְלֹאכּוֹת וְדוּק: בְּרִש"י בַּד"ה וְאִיִּתְעַבִּיד
לִי מְחַשְׁבָּתוֹ וְכו' עַד מִשׁוּם דְּהָוִי תּוֹלְדָה בְּמְקוּם אָב לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש הַמְהַרְש"א
דְּהָא בַּלֵּא"ה הוּא פְּטוּר דְּלֹא בְּעֵי שְׁתַּלְּף שֶׁם אֲמַנְם פִּד מְעֵינָת בִּי לִק"מ דְּרִש"י פִּי' פִּן
אֲגַמ' דְּסִיִּים אָבֵל אֲתוֹלְדָה בְּמְקוּם אָב וְכו' אֵזָה פִּירֵשׁ"י דְּקֵאִי לְאִפּוֹקִי מְסַבְּרָא קְמִיִּיתָא
דְּבְעֵי לְמִימֵר שְׁמַחֲיִיב שְׁתִּים מִשׁוּם קְלוּטָה וְהֵינּוּ וְדַאי אִם אֲמַר בַּכ"מ שְׁתַּרְצָה תְּנוּחַ וְע"ז
אֲמַר דְּלִיתָא אֲלֵא אִפִּי' אֲמַר בַּכ"מ שְׁתַּרְצָה תְּנוּחַ לֹא מְחֵיב ר' יְהוּדָא שְׁתִּים מִשׁוּם דְּלֹא
מְחֵיב אֲתַב"א לְכַף מוּקְמִינּוּ דַּר"י לֹא מְחֵיב רַק אַחַת וּבִאוּמֵר עַד דְּנִפְקָא תְּנוּחַ וְדוּק בַּגְמ'
פְּשִׁיטָא גְּתַפּוּיָן לְזִרוּק ח' וְכו' עַד לֹא מִיְזַדְרְקִי לִי תְּמַנִּי וְעֵינִין פִּירֵשׁ"י וְתוֹס' שְׁמַפְרָשִׁים
דְּגַם בְּגְתַפּוּיָן לְזִרוּק ח' וְזַרְק ד' אֲסִיק דְּפְטוּר וְהַרְמַב"ם פֶּסֶק דְּחֵיב וְכַתְּב טַעַם נְכוּן דַּה"נ
גְּבִי זְרִיקָה לֹא מִיְזַדְרְק תְּמַנִּי בְּלֹא זְרִיקַת ד' וְכִינּוּ שְׁנַתְּפּוּיָן שְׁיַעֲבֹר בְּאוֹתוֹ ד"א אִף
שְׁעַכְשָׁיו נַעֲשִׂית הַנְּחָה שְׁפִיר דְּמִי לְשֶׁם מְשַׁמְעוֹן מִשְׁא"כ לְהִיפּוּף לֹא גְּתַפּוּיָן שְׁיַהָא שֶׁם
כָּלֵל ע"ש וְכ' כָּל הַמְּפָרְשִׁים שֶׁהִי לוֹ גִּירְסָא אַחְרַת אֲמַנְם ק' טוֹבָא מְמָה דְּאִקְשִׁי לְעִיל
רְבִינָא לְרַב אֲשִׁי דִּילְמָא בְּעֵי לִי נְמִי לְסוּף ד' וְא"כ חֵיב אִף אַהֲנָחָה רַאשׁוּנָה כַּמ"ש הַתּוֹס'
וּצ"ל לְדַעַת הַרְמַב"ם לְחַלְק דְּהֵתָם לֹא שְׁיַיְד לֹמֵר פִּן לְחֵיב שְׁתִּים דְּהָא חֲדָא הַנְּחָה בְּעֵי
וְלֹא תַרְתִּי וְגַם לֹא שְׁיַיְד לֹמֵר פִּינּוֹן דְּבְעֵי שְׁיַעֲבֹר שֶׁם הָוִי כְּמוֹ שְׁבְעֵי הַנְּחָה שֶׁם דְּהָא אִף
אִם בְּעֵי הַנְּחָה שֶׁם לֹא מְחֵיב ב' אָבֵל לְפְטוּר גְּתַפּוּיָן לְזִרוּק ד' וְזַרְק ח' שְׁפִיר מוּכַח מְשֶׁם
לְפְטוּר פִּינּוֹן שְׁלֵא רְצָה כָּלֵל שְׁיַהָא שֶׁם וּמְשֶׁם מוּכַח עַכ"פ פּוֹנוּהָ לְאִיזָה מְקוּם שְׁיַהָי' כָּף
צְרִיכִין אָנוּ ע"כ לְפִרְשׁ דַּעַת הַרְמַב"ם אִף אִם נֹאמֵר שֶׁהִי לוֹ גִּירְסָא אַחְרַת א"כ אִף אָנוּ
נֹאמֵר שְׁאִין אָנוּ צְרִיכִין לְשַׁנּוֹת הַגִּירְסָא וְאֲדַרְבָּא פִּירוּשׁוֹ לְפִי גִירְסַתְנוּ מְרֻנּוּחַ יוֹתֵר
מִפִּירֵשׁ"י וְתוֹס' דְּקִשָׁה לְפִי פִירוּשֶׁם אִין זֶה סוּגְיָא דְּמַעֲיַקְרָא קָאֵמֵר פְּשִׁיטָא מְשַׁמַּע דְּקֵאִי

מסקנא פון נאח"כ יפשוט להפך ובפרט שלא נזכר שם אמורא שזאמר שחד מ"ד סתיר דברי חבירו אלא ק' סתמא לעיל נאח"כ משמע דסתמא דש"ס קאמר הפל וא"כ מי זה הבונה והסותר וגם הלשון פל כמה דלא פתוב שם וכו' לא א"ש דהא באמת לא פתוב שמעון אלא אמחשבה קאי והל"ל התם פיון דנתפונין לכתוב שמעון ע"כ נתפונין נמי אשם לכן נאמר שהרמב"ם מפרש הסוגיא פה פשיטא וכו' הוא במסקנא דדמי ממש לשם משמעון מטעם שכ' הרמב"ם והעסקתי לעיל אלא נתפונין לזרוק ד' וזרק ח' פשוט לפטור כמ"ש בשמו ומקשה ודקאמרת הרי פתב שם משמעון ר"ל כמו שפשוט לעיל לחיוב משם משמעון ה"נ יש לפשוט להיפוך דהא נדאי אם נתפונין לכתוב שם וכתב שמעון פשיטא דחייב ומשני מי דמי התם פיון דכתב שמעון נדאי פתב גם שם דכל כמה דלא פתב שם וכו' וא"כ תקף ומיד פשפתב שם אתעביד מחשבתו וחיוב ולא שנייה לפטור אח"כ פשפתב המותר משא"כ הקא כמה וכו' בתמי' הא לא זרק ארבע להיות חייב פיון דלא עביד הנחה שם משא"כ לעיל דגם גבי שם לא אתעביד מחשבתו ואפ"ה פיון שנתפונין גם לזה חייב ה"נ הקא וכמ"ש לעיל בשם הרמב"ם ודוק היטב פי נלע"ד נכון וברור לדעת הרמב"ם ופירושו נראה: בתוס' בד"ה מאי לאו דעבדינהו לתרנויהו אין הלשון מיושב וכו' הא דלא מחקו כמו שמחקו בתירוץ ונ"ל דכאן יש לפרש דמאי לאו קאי אסוף דבריו מאי לאו דחייב דעבדינהו לתרנויהו הוא משום דמחייב אתב"א אלא שאין מיושב שפיר וק"ל: דף צח ע"א בגמ' והאמר רב עגלות תחתייהו וכו' לא מקשה דגילף מהתם דהוי מקורה ואפ"ה הוי ר"ה דמנ"ל דהוי במקום מקורה ר"ה ואיהו לא יליף אלא מדגלי מדבר דהיינו ד' דגלים שמשם שנייה למילף יותר כמ"ש התוס' אלא דפרייה דרב ארב דהקא קאמר דאינו ר"ה ושם קאמר רב גופא דתחתייהו וכו' הוי ר"ה פנ"ל וק"ל דאל"ה לא הוי משני מידי וק"ל: ברש"י פי קאמר רב דתחתייהו ר"ה וכו' והוא תמוה דהא גם אביניהו וצדיניהו קשה ועיין במהרש"א מה שדחק א"ע וגם יש להקשות עליו אמנם נלע"ד שא"צ חדא שאינו דבר זר לפרש תחתייהו קאי אפחת קרשים אמנם יותר נראה דעיקר קושיא דמקשה דרב אדרב הוא מתחתייהו דביניהו לק"מ דילמא רב לא סבר דאורף עגלה ה' אמות ובין עגלה לעגלה ה"א אלא הוי יותר והוא לא מקשה אלא דידי' אדידי' וזה אב"י קאמר לה לקמן ואין שנייה להקשות ממוז ארב ואף דקי"ל רוחב ר"ה ט"ז אמה גם מזה אין קושיא דלאו ברייתא היא וגם י"ל דגמרינו מביניהו דאפשר דסובר רב ביניהו הוי ט"ז אמה וגם מצדיניהו לק"מ די"ל דרוחב עגלות הי' כ"כ עד שהקרשים היו מונחין רק על העגלה רק מתחתייהו נדאי קשה דרב אדרב פיון דאמר הקא דר"ה מקורה אינו ר"ה ומתחתייהו נדאי הי' מקורה בקרשים דעכ"פ על העגלה היו מונחים והא דפירש"י מעיקרא בקושיא מביניהו היינו פיון דעכ"פ מתחתייהו קשה וצריף לתרץ למה לנו לומר דפליג אאב"י וק"ל: ברש"י בד"ה ארבעה דע"כ פל מה שיכול לסדר וכו' עד דתמשה בתמשה לא יתבי ועוד וכו' אע"ג דלקמן בדף שלאח"ז פרייה בד' ופלגא סגי אף אם מונחים לרחבן ולא קאמר ד' ופלגא בד' ופלגא לא יתבי והיינו נדאי משום שזה לא שנייה אלא אם מניח דבר בתוך דבר אבל פאן שהיו הקרשים מונחים על עגלה נדאי יתבי וצ"ל הא דכתב רש"י פאן לא יתבי היינו פתירוץ דלקמן דלא לידחקו קרשים וזהו שהוסיף רש"י לכתוב דא"א לזוחקו וק"ל: בגמ' הניחא למ"ד וכו' וכן במסקנא באטבעי לפירש"י קאי אאור שפיון הקרשים ואין להקשות מרב דימי אר' יוחנן

לעיל דף ז' דאמר בין העמודים נידון פכרמלית משום דלא ניחא תשמקשת' די"ל דהכא
היו העגלות גבוהין הרבה שהרי חזינו דאף תחתיהן הי' ר"ה ש"מ שהי' ראוי להילוף
רבים מכ"ש תחת הקרשים שעל העגלות וא"כ הי' ניחא תשמקשתיהו להלן עד בין
הקרשים אלא שתחתיהן לא הי' ר"ה משום קרוי אע"ג דניחא תשמקשת' משום שאינו
דומה לדגלי מדבר וק"ל: בתוס' בד"ה הניחא ל"ד וכו' עד וי"ל דמן האויר יש לנו
ללמוד והינו מסבא ולכאורה הוא תימה גדולה דהא בגמ' קאמר טעמא שאינו דומה
לדגלי מדבר משמע דמוכח משם ולא מסבא והיכי שייך להוכיח משם פיון דשם הוי
גם מקום מקורה וזה הסבא שאנו אומרים דשם לא הוי ר"ה זה הסבא שייך לומר
השתא דבלא"ה לא הוי ר"ה שאינו דומה להיות ר"ה פיון שהוא מקורה ומאי אןלמ' לכו
נ"ל דהו סבא שכתבו תו' בתי' ראשון קאי למסקנא דילפינו מעת שהיו עגלות פנוין
כמ"ש התוס' לקמן בפירוש אטבעי והינו בעת חנייתו ואז הוי המקום ר"ה שהיו הילוף
ותשמיש רבים שם משא"כ בעת הילוכו שאינו דומה שיהי' ר"ה פיון שהי' הקרשים
עליהם והיו מהלכין אינו דומה שהי' שם הילוף ותשמיש לרבים שהרי נסעו איש על
דגלו תדע דאמרינו לקמן שהניחו מקום לכו לוי לילוף מצדיהן אלמא מפני ששלא הי'
ניחא להלן אז תחתיהן וביניהן אע"ג דלפי ה"א הי' צ"ל שהי' ניחא תשמקשתיהו
למסקנא אינו פן ולפי ה"א צריך לומר כפי' ר"י ודוק: בא"ד ומהכא לא ילפינו אלא
שיעור ר"ה ר"ל אע"ג דמחנה לוי הי' ארפה ורחבה טובא פיון דמצינו העגלות דלא הוי
אלא ט"ז אמה רחבה ובצדדין היו אהלים ונצירות כמ"ש התוס' בדף שלאח"ז בד"ה
למה לי והוא מוכרח דאל"ה לא שייך מדת רחב אם פן שפיר ילפינו דאפי' לא הוי אלא
ט"ז אמה הוי ר"ה בעת שאינו מקורה כמו שם דבעת שאינו מקורה שפיר ילפינו מדגלי
מדבר דהינו מחנה לוי דפטור אע"ג דלענין רחב לא ילפינו היינו דזה הוי דומה אף
שאינו רחב כ"כ משא"כ מקורה דאינו דומה כלל ולפ"ז שפיר סייעו תוס' דמהכא מוכח
דהוי תחתיהן וביניהן ר"ה דאל"ה לא הוי שייך למילף לענין רחב וא"כ נימא דלא הוי
ר"ה עד דהוי רחב פמחנה לוי וק"ל: אמנם אי קשיא הא קשיא לי להמסקנא בגמ'
דהעגלות היו בלא קרוי מתחת א"כ האויף היו רה"י דאמרינו לעיל פ' במה טומנין הם
הורידו קרשים מעגלה לקרקע אף אתם אל תוציאו מרה"י לר"ה הא הוי מחיצה שהגדיים
בוקעין בו משמע לקמן דמדאורייתא לא הוי רה"י מכ"ש שר"ה תחתיו אע"ג דגבי
גזונותאות במשנה משמע דהוי רה"י היינו שהי' מחיצות וקרקע הגזונותא מש"ה הוי
שפיר רה"י אע"ג דהוי תחתיו ר"ה משא"כ הכא ומשמע מדברי רש"י לקמן ותוס'
דמחיצות בלא קרקע לא הוי מחיצה אע"ג גבי מים התירו וא"כ משמע ע"כ שמדאורייתא
הוי מחיצה דאל"ה לא הקילו במים שאני התם דלא הוי בקיעת גדיים פדמפרש התם
בשמעתתא דביציאתה דמישן ולכאורה הי' נראה לפירוש דתוס' תירצו זה בדף שלאח"ז
בד"ה שתי גזונותאות דמשמע גם שם דבעינו מחיצות וקרקע וכתבו בעגלות שהי' מגוף
עגלות עד למעלה אן הקרשים הרבה משמע מדבריהם שהי' רה"י בעת שהי' הקרשים
עליהם דאז הניין מקורות וצ"ל דהם הורידו קאי אקרשים עליונות והוא דחסק גדול
אמנם בתוס' פ' במה טומנין ופ' כל גגות משמע בהדיא דגם בלא מחיצות הוי רה"י
דבקיעת גדיים לא מהני אלא דלא הוי תחתיו רה"י אכל בתוך המחיצות הוי שפיר רה"י
אמנם מדברי רש"י גבי ביציאתה דמישן לא משמע פן וצ"ל כמ"ש או שרש"י כתב פן

מדברבנו דאסור לטלטל בתוכו וצ"ע: וגם צריכין אנו לפרש דקרקע דהי' ר"ה היינו אצל
עגלות דא"ל דקאי אביניהן דבעת שהי' ע"ג עגלות רה"י דהיינו שהיו קרשים עליו היו
גם ביניהן רה"י וצ"ל דקאי אאצליהן במתנה אע"ג שהי' אצליהן אהלים ונחצרות כמ"ש
התוס' והוא מוכרח עכ"פ בין אהלים הי' ר"ה דקאי קי"ל דמתנה לוי' הי' ר"ה פדאמרין
לעיל וע"כ היינו בין אהלים ודוק: ע"ב בתוס' דל עשר לאגרא וכו' עד ואומר ר"י דמבית
עולמים גמר נלע"ד לתרץ ע"פ זה הסברא קושיא גדולה על רש"י בחומש פ' תרומה
בפסוק מקבילות הללאות להכריע פגמתינו פה ולא פברייתא דמס' מדות שהפתוב
מסייענו וכו' דאם פברייתא נמצא פרוכת משוכה מן הקרסים אמה וכו' ע"ש והקשיתי
לשאול דזה גופא שהי' המשפן שמפרוכת לפנים דהיינו קדשי קדשי הי' ארפן עשר
אמות לא פתיב שום רמז בקרא אלא שרש"י מוכיח בעצמו לקמן בפסוק ועשית פרוכת
מן ונתת את פרכת תחת הקרשים שהי' ארכו עשר וא"כ יהא רש"י סותר דברי עצמו
דדילמא באמת הי' שם ארכו י"א אמות וכדברי הברייתא אמת והראיתי לכמה גדולים
ונלאו להשיב אמנם ע"פ סברת תירץ התוס' שבכאן יש לפרש דעיקר הוכחת רש"י שהי'
ארפה עשר מבית עולמים שהי' ארפך עשרים דהיינו שלישי ארפה ה"נ במשפן כמ"ש
התוס' פאן לענין רוחב ובאמת אינו סתירה גמורה לברייתא די"ל דלא הוי דומיא דב"ע
אלא סיוע בעלמא דיותר מסתבר לומר פן פגמתינו שיהא דומה תדע דאטו יהא רש"י
סותר הברייתא ופליג עלה אלא נדאי כמ"ש ויהא שכ' רש"י לקמן הוכחה מן ונתת את
הפרוכת לאו הוכחה גמורה אלא חשבון בעלמא ע"פ פגמתינו שס"ל פן בלא"ה שלא היו
מכסות את עמודים ודוק: דף צט ע"א בתוס' בד"ה ב' גזונוטראות כו' עמ"ש לעיל דלכמ"ש
התוס' בפ' ב"ט ובפ' כ"ג נראה שהדרו ממ"ש פאן אם לא שנדחוק דמ"ש פאן למעלה
מן הגזונוטרא לאו דוקא וכן מ"ש עד למעלה מן הקרשים לאו דוקא דה"ה בלא קרשים
הי' רה"י העגלה ודוק: דף ק' ע"א בתוס' בד"ה אהנותו הרוח וכו' עד ונראה דע"ג קרקע
וכו' עד ומיהו ק"ק עיין לעיל דף פ' בתוס' בד"ה ויהא אמר רבא במסקנא מה שתיירצו
שלא תקשי ר"י אדר"י וזה פנונתם בהך ונראה וקיצרו וסמכו אמ"ש שם ובה תבין
הקושיא שכ' ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה עושה מקום ד' ומלא וכו' ואין נראה לר"ת וכו'
אמנם לפי מה שמבואר לקמן גבי ביציאתה דמישן לא קשה מידי דגבי אויר בעינין
מחיצות י' לומר גוד אחית אבל היכא שהוא רחב למעלה ולמטה קצר שפיר אמרינן גוד
אחית הקצר פרחב אע"ג שאינו גבוה י' הרחב פמו גבי עמוד דשם וכמו ביציאתה דמישן
וה"נ ע"כ איירי בספינה עמוקה י' דאל"ה לא הוי רה"י ושפיר אמרינן גוד אחית עד סוף
הספינה אף מחיצות קטנות ויהא דפירש"י שהקלו במים היינו משום דאל"ה הוי בקיעת
גדיים מבטל אבל במים לא פמו שאסיק שם גבי ביציאתה דמישן ועיין בנ"י שתיירץ ג"כ
דברי רש"י ודוק: בתוס' בד"ה גמירי דאין ספינה מהלקת וכו' עיין ודוק נלע"ד לפרש
דברי התוס' יען ראיתי שהגאון מאור עינינו בעל המ"א השיג על הב"ח לפרש דברי
התוס' בפנים אחרים כאשר נבאר ולענ"ד שהדין עם הב"ח בפירוש דבריהם ע"כ
הוצרכתי לפרש דבריהם שכ' התם מיירי בספינה קטנה ר"ל שאינו מהלקת שקועה במים
רק מעט ומקרקע הספינה לקרקע הנהר לא בעינין י' אבל הקא מיירי בספינה גדולה
שהוא משוקע הרבה במים ר"ל דאז אף שאין מקרקעיתה לקרקע הנהר עשרה אפ"ה
נדאי יש בגובה המים י' וזה שאמרו שם בגמ' במהלקת ברקק דמיירי בספינה פזו

שמהלכת ברקק דהינינו קטנה ואח"כ כ' ומיהו וכו' שהוא קצת סתירה ואינו סתירה גמורה פסוגית ומיהו שפכל הש"ס והינינו פינון שצריף פאן להיות מים עמוקים יותר מי' משום הפלי ואם נאמר דמקרקע הספינה לא הוי י' רק משום שהספינה משוקע הוי י' עדיין ליתסר דהא גם הפלי נשקע בשלמא בלא"ה אמרינו דמקרקע הספינה הוי י' תמיד לק"מ דגם הפלי משוקע כמו הספינה לכה הוי גם בכלי למעלה מי' אלא דלפמ"ש התוס' פאן דמקרקע הספינה לא הוי י' אלא עם שקיעת הספינה קשה קצת דהא גם הפלי צריף להיות משוקע אלא שאפ"ה שהספינה מייירי בגדולה שהוא משוקע הרבה כמו שדקדקו התוס' תיבת הרבה משא"כ הפלי שהוא משוקע רק מעט לכה הוי למעלה מי' גם הפלי משא"כ התם בספינה קטנה שהוא משוקע מעט וכ"כ הב"ח בשם ספר יריאים בהדיא שצריף מעט יותר משום שקיעת הפלי וספינה משוקעת יותר וא"כ יפה דקדק הב"ח מדברי התוס' שאם הספינה משוקעת אע"ג שאין מקרקיעתה לקרקע הנהר עשרה אפ"ה מיקרי למעלה מי' ולא הוי איסור תחומין דאל"ה ליקמי גם שם בספינה גדולה אלא שישבו בקרקיעתם והפלי דהכא אינו משוקע כל כף כמו שתירץ באמת הס"י שמביא הב"ח ואם נאמר שהתוס' הוכיחו מלשון הגמ' במהלכת ברקק אגמ' גופא קשה אלא ע"כ כמ"ש והמ"א פי' דברי התוס' דהך מיהו הוא סתירה לתירץ זה ע"ש בסי' רמ"ח ולא ידעתי להבין חדא הלא ס"י גופא כתב ג"כ הך ומיהו עיין ב"ח וכמ"ש וגם אין סוגית ומיהו פן וגם לפ"ד דשקיעת פלי הוא כמו שקיעת הספינה א"כ מאי מהני ספינה גדולה ואם נאמר בשביל שהוא גדולה וטעונה צריף הרבה מים מקרקיעתה מלבד שאינו סברא אין במשמע דברי התוס' פן שא"כ למה דקדקו לכתוב משוקעת הרבה במים וגם גוף הסברא שיהא הפלי משוקעת כמו הספינה אינו סברא ואינו במשמע דברי התוס' וגם מ"ש לסתור ראיות דברי הב"ח מתשובת רמב"ם עיין בגוף התשובה שמביא הב"ח ותראה שאינו סתורה שכתב בהדיא בין בספינה בין בסנאר של קורות לכן לענ"ד צדקו מאד דברי הב"ח ודוק: דף קא ע"א בתוס' בד"ה ר"י אומר עמוקה י' ואין גבוה י' וכו' ע"ש עד ואר"י דבהא לא פליגי וכו' עד וה"ק ר"י בעמוקה י' וכו' לא מיבעיא וכו' לכאורה קשה מנ"ל להגמ' דלא פליגי בכחו אלא בגבוה י' דאדרבא הלשון משמע דפליגי במתנפה לים דרבנן אמרי אין מטלטלין ור"י אמר מטלטלין ובגבוה י' לא אשכחן דפליגי ומה"ת לפרש מתוכה לים דרבנן באופן אחר מדר"י ודאי לא נעלם מאתי דלהכי מייתי התוס' ראי' מתוספתא דאשכחן בהדיא דפליגי דרבנן אסרי אף בגבוה י' אבל עדיין אינו מתורץ חדא דהא הגמ' לא הביאה משמע דמהא לחוד מביא ראי' וגם עדיין אינו מוכח דלא פליגי בכחו די"ל דגם בהא פליגי כדמשמע להדיא הלשון אבל אי לא פליגי בכחו לא משתמע פלל הלשון וגם לא שייף פלל הדין דכחו לכאן לר"י ונ"ל לפרש דנדאי מוכח דא"ל דפליגי בכחו אבל בגבוה י' לא פליגי דהא דרף מקום פטור דברשויות דאורייתא חייב חטאת נימא דשרי רבנן בכרמלית ובכחו דגם ברשויות דאורייתא הוא רק איסור דרבנן נימא דאסרי רבנן בתמי' וגם זה גופא מה"ת יאסרו רבנן בכחו הא הוי גזירה לגזירה אפי' למאן דגזר גזלג"ז בכרמלית בריש מכילתין היינו היכא דאיכא דררא דחייב חטאת אבל בכחו מה"ת לאסור וגם לא אשכחן דרבנן איירי בטילטול ממש דומיא מים לתוכה אלא דעדיין אינו מתורץ היכא משתמע זה הפלוגתא דגבוה י' לכאן וגם מאי שייף לכאן הדין דכחו פינון דלא פליגי בי' לזה כתבו התוס' וה"ק ר"י אלא שצריף פירוש וגם הלא

מיבצע' הוא תמוה לפ"ז דהא גבוה י' הוא חמור מפחו לכו נ"ל דה"פ דרבנן פיון דמיירי בגבוה י' ע"כ לא מיירי מפחו דהא פחו בפּרמלית דרף מ"פ ודאי שרי וע"כ מיירי בטילטול להדיא וגם משום הכי לא השמיענו רבנן דין דכחו דשרי פיון דמיירי בגבוה י' פשיטא דשרי בכחו ע"ז קאמר ר"י דבא להשמיענו דין דכחו בגבוה י' לא מיבצע' דשרי ר"ל פחו לקף לא שניתם דין דכחו ושניתם סתמא אין מטלטלין ואני אומר בזה אף טילטול שרי ואין איסור אלא באין גבוה י' ואז יש לי לשנות דין חדש רבוחא דיש תקנה לטלטל מתוכה לים ע"י פחו וא"כ ממילא מחמת דין דכחו משתמע הפלוגתא דגבוה י' ודוק: ועפ"ז יש לפרש המשך ק' התוס' שכ' וקשה לר"י לכאן דבל"ז יש לומר באמת לרבנן אסור אף בהנחה אבל עכשיו לכמ"ש דלהכי קאמרי רבנן אין מטלטלין ולא קאמרי דע"י פחו שרי אע"ג דבאמת לא פליגי בכחו אלא פיון דמיירי אינהו בגבוה י' לא הווצרכו להשמיענו דכחו בכרמלית דרף מ"פ פשיטא דשרי ואם נאמר דאפי' עביד הנחה במ"פ אסור מכ"ש בכחו ע"י מ"פ אסור ואף אם נאמר דכחו שרי טפי ה"ל להשמיענו אלא ודאי דע"י הנחה נמי פשיטא דשרי מקשי שפיר ודוק: בתוס' בד"ה עמוקה י' מהכא אין להקשות וכו' והא דלא קשה להו אמתינתן דקתני פטור אבל אסור מים לתוכה ולהפך ודאי ידעו שפיר דמיירי דליכא זיו אבל הכא קשה להו פיון דמארעא משחינו מה לי גבוה י' ומ"ל אינו גבוה י' תמיד הוי מ"פ ואי אסור בלא זיו אף בגבוה י' ליתסר ואפ"ה מתרצין בליכא זיו ואז לא מחמירין אלא כמו משחינו ממיא ודוק: בגמ' הני ביציאתה דמישן ע"ש בגמ' עם פירש"י עד סופה בע"ב הרבה קושיות ודיקדוקים נופלים פה ובתוס' בד"ה ונרק ונח על גביו הרבה מהם מ"ש הפהרש"א ונדחק בישובם ומהם מה שהניח בצ"ע והרבה מהם מה שלא כתבם ואין רצוני להאריך רק אשר עיני אדם לו יראה בפירושי מה שמתורץ והוא פי נ"ל ברור ע"פ מסקנא דשמעתא דבכ"מ שיש עמוד שגבוה י' אע"ג שמוקם הרחב ד' אינו י' אמרינן גוד אחית שיהא הקצר ג"כ פרוחב ד' בלבד שאין הגדלים בוקעים בו אבל היכא שהיא תלויה לגמרי דליכא מקום קצר תחתיו אף שאין הגדלים בוקעים בו ואף שהוא גבוה י' למעלה לא שנייה גוד אחית פלל ומיקרי מחיצה תלויה דאי הוי שנייה גוד אחית לא הוי מיקרי מחיצה תלויה ולכך אינו מותר אלא במים דקולא זו הקילא במים דוקא דליכא גוד אחית אף בתלויה או שתתיר כף ואפ"ה מוכח שפיר במסקנא דבקיעת דגים לא הוי בקיעה דאל"ה לא הוי מותר פיון דאף גוד אחית לא אמרינן להיכא דאיכא מקום קצר והכא לא אקילו אלא שאף תלויה תתיר כמו ג"א דעלמא והא דבעי בחורבה היינו היכא שאין הגדלים בוקעים בו כגון דאיכא גידודים למטה דאל"ה מאי בעי הא תני וחקמים פוטרין וא"ל משום דטרסקל ליכא עשרה חדא דאף בעשרה פוטרין וגם מאי פללין פניל אלא במים הא גם ביבשה היכא שאין הגדלים בוקעים הוא מותר והוא דוחק לומר משום דבמים ליכא ב"ג וגם אין סכרא לחלק בין גבוה י' לאינו גבוה היכא דאיכא ב"ג פיון דמבטל ג"א מה"ת להתיר וגם לפי רבותיו מוכח להדיא דבחורבה דבעי מיני' לא הוי ב"ג וגם עיקר קולא הוי משום מים או משום דהוי תמיד פרמלית או משום שהוא צורך האדם כמ"ש התוס' בדוכתי אחריתי וכמו שנבאר לקמן בעזה"י ולכך לא קשה מעמוד דאמרינן בי' ג"א אע"ג דליכא עשרה אגזונוטרא דבעינו דוקא עשרה אע"ג דאיכא מים משום דבעמוד שנייה ג"א לקצר כאילו הוי רחב וליכא ב"ג לא הוי תלויה פלל משא"כ בגזונוטרא לא שנייה ג"א פיון דליכא מידי והוי תלויה בעינו

עכ"פ מחיצה י' ואז אף דלא שניף ג"א להרחיב למטה אמרינו פאלו זה המחיצה הוי פלו
למטה ובמים דוקא וגם לא קשה מגזונטרא אביצאתא דמישן שרש"י פתב אף בגבוה י'
אסור ולא בעינו לצורך מים רק לטלטל משום דשם לא נעשה לצורך המים וגם לא שניף
להתיר משום מחיצה תלו' פאלו הוי עד לארץ דשם הולכת תמיד לכה פתב רש"י דהוי
מ"ת ברב הונא ר"ל ונשם לא שניף להתיר מ"ת כמו בגזונטרא ולא מקשה אלא דנימא
ג"א עד לקצר שיהא כמו רחב ולא הוי תלו' כמו בטרכקל לפי ה"א ובעמוד למסקנא
דאמרינו ג"א ולא הוי תלו' פלל ונהכי אסיק דשרי באמת גבי ביציאתה אע"ג דאינו י'
למעלה ולא משום היתר מ"ת דמים דשם לא שניף התיר דמים ולא מייתי ראי' מגזונטרא
אלא דבקיעת דגים לא שמי' בקיעה דאי הוו בקיעה ולא שניף לומר ג"א מכ"ש מ"ת
שלא תתיר זהו נ"ל בשיטת רש"י דוק ותשפח שמתוך הפל: ועפ"ז מתפרש היטב פירש
רבותיו של רש"י דב"ג אדרבא מהני לומר ג"א דקשה טובא היכי מתפרש הך דבעי רב
טבלא וכו' ודמקשה והא איפא בקיעת דגים כמו שהקשה הפהרש"א אמנם לכמ"ש
דבחורפה נמי ליפא בקיעת גדיים דומיא דמים דפשיט מיניה וגם אמר קל הוא במים
דוקא משמע ולא חורבא דומיא דמים א"ש דה"ק דבעי מיני' חורבא דליפא ב"ג א"א ג"א
וקאמר קל הוא שהקילו במים דוקא דנימא ג"א אע"ג דליפא ב"ג ולא בחורפה ואהא
מקשה והא איפא ב"ד וא"כ מאי קאמר קל הוא שהקילו במים הא במקום דאיפא בקיעה
אף ביבשה שרי ובחורפה אסור אלא ע"כ ב"ד לא שמה בקיעה ואדרבא מתפרש טפי
לשון קולת מים ולא נצטרך לחילוק שכתבנו בין תלו' לג"א אלא שהוא נגד הסברא
כמ"ש רש"י ודוק: ובזה יש די לפרש דברי התוס' בד"ה זרק ונח ע"ג מ"ש הני ב' ס"ד
שהמה תמוהים מאד כמ"ש המהרש"א והוא שהתוס' רוצים להקשות לפי ה"א מטרכקל
אגזונטרא דל"ל י' אבל באמת לק"מ מעמוד אגזונטרא דשם יש קצר ושניף ג"א משא"כ
גבי גזונטרא דלא שניף פלל ג"א ושרי רק משום מים בעינו י' וכן לק"מ מגזונטרא
אביצאתה דשם לא שניף היתרא דמ"ת דמים כמ"ש הפל באריכות וא"כ אף לפי ה"א
לא יוקשה מטרכקל פיון דעדיין לא ידע מב"ג הוי טרכקל כמו עמוד ואיפא קצר ושניף
לומר ג"א משא"כ בגזונטרא לכה פתבו דס"ד השתא דאין חילוק בין מים וא"כ ע"כ גם
בתלו' לגמרי בלא קצר שניף לומר ג"א דבל"ה למה שרי שם וא"כ קשה ל"ל י' ליהוי
כמו טרכקל דשוב אין לחלק בין קצר לתלו' פיון דשניף גם בתלו' ג"א א"כ ממ"נ א"א
ג"א בלא י' אף גבי גזונטרא לא ניבעי י' ואל"ה למה מהני בטרכקל וא"ת אמאי לא
מקשין תוס' לפי ה"א מגזונטרא ארב הונא חדא דרוצה להקשות להתיר אף באינה גבוה
י' מטרכקל וגם י"ל דמטרכקל הוא שרצה להוכיח דאין חילוק בין יבשה לים פיון דס"ד
דלא פליגי רבנו ובזה מתוך ג"כ מ"ש המהרש"א דל"ל ס"ד שני ולא מקשין מעמוד
אגזונטרא דשם כבר ידע לחלק משום מים דרב אחא ורב טבלא הם מקשין לקמן והכא
ר"נ ור"י אלא משום הך דלא פליגי רבנו ס"ד דודאי אין חילוק דהא בטרכקל איפא ב"ג
ג"כ ואפ"ה שרי אמנם בלא"ה לק"מ מעמוד דשם קאמר ויש בקצר ג' דהינו עובי דוקא
כמ"ש התוס' וכמ"ש המהרש"א בעצמו ואין להאריך ודוק: ויותר נראה לפרש שיטת
התוס' לתרץ הני תרי ס"ד באופן אחר דיש לפרש ג"כ בגמ' לשיטתם דקולא במים משום
דליפא ב"ג ובחורפה איפא ב"ג כפשיט' והא דלא מקשה מגזונטרא אביצאתה היינו משום
דאינו מוכרח שמחיצות היו גבוהות י' כמו בגזונטרא לכה מקשה מעמוד שג"כ אינו י'

הרחב ד' ונהו פוננת התוס' שרצו להקשות מטבסקל אגזונטרא והוא באמת ג"כ אינו מוכרח דילמא באמת לפי הס"ד דלא פליגי רבנן מיירי בטבסקל גבוה י' לקף פתבו הקדמה לפי דס"ד שאין לחלק בין מים א"כ למה לא מקשה מן אגזונטרא ארב הונא שהוא משנה מפרקשת וצ"ל דה"א דרב הונא מיירי באין גבוה י' וא"כ מאי מקשה מטבסקל א"כ ע"כ צ"ל דטבסקל קים לי' שמייירי באין גבוה י' ואפ"ה ס"ד דלא פליגי רבנן א"כ ק' ל"ל בגזונטרא י' ומקשין ממ"נ ודוק היטב פי הוא נכון לענ"ד.

מהדורא בתרא משנת תקל"ה בחורף דף צה ע"ב בתוס' בד"ה ורמינהו ר"ש אומר אין בין נקוב וכו' עד וצ"ל לפ"ז דאין תורמין מן נקוב וכו' ולכאורה הוא תמוה כמ"ש המהרש"א וגם אני כתבתי לעיל לפרש אמנם נ"ל שאין פאן מקום עיון כלל ומתפרשים לפי פשוטו שהוא עיקר תמצית דבריהם שפאו לפרש החילוק שבין תירץ ראשון לתירץ ר"י ועמ"ש לעיל בפשט דבריהם שהחילוק הוא דלת' ראשון שוין הם לחומרא ואם מחובר קולא גם נקוב מיקרי תלוש ולפי' ר"י שניהם הוי מחובר בין לקולא בין לחומרא וא"כ אף האיד' שמחובר קולא אפ"ה שניהם הוי מחובר ולכאורה לא מצינו מחובר קולא דלענן כלאים ושבת ושביעית ותרומה הוי מחובר חומרא רק דמצינו קולא לענן תרומה דאי הוי מחובר מותר לתרום ממנו על שגדילין בקרקע משא"כ אי הוי תלוש וז"ש התוס' לפ"ז ר"ל לפי' ר"ת אין תורמין דגם למחשב' תלוש לחומרא הוי שוין ונמשך אח"ז ור"י פי' דהוי תמיד כמחבר בין לקולא וא"כ תורמין ממנו על הגדילין בקרקע ובאו התוס' לכאר החילוק שבין הפירושים וזהו תורף דבריהם לפשטן אף אם יש עוד איזה נפקותא לקולא לא ק"מ דתוס' חזא נקטי ודוק: דף צו בתוס' בד"ה הא ברב רבי וכו' עד ונראה לר"י וכו' ולענ"ד נראה דאדרבא פירש"י נראה יותר דלפי' התוס' לא שייך עד וגם לא נקט פסדר דהל"ל למינקט צמיד פתיל קודם רימונים וגם מן הסבכא הוא דלצמיד פתיל בעינן יותר שיעור גדול ליבטל מן תורת פלי דאין טומאה נכנסת דרוך נקב כמ"ש רש"י לעיל ולענן קושית התוס' לא ידעתי מה קשה להם כמו לדידהו הוי שיעור רב רבי שמוציא רימון הוא פחות מרוב וזוטר' להיפך פן לפירש"י הוא ממש היכא שמוציא רימון הוא פחות בעינן רוב היכא שרוב הוא פחות בעינן מוצא רימון אלא שלא נ"ל להתוס' לפרש פן פיון שנפחת רובו שיהא עדיין מציל ולכך הם מפרשים זוטר' במ"ר אע"פ שאינו רוב בטל מתורת פלי וברב רבי אינו בטל עד רובו ולכך הקשו מה זה שיעור וכן משמע קצת ל' רש"י אמנם אינו מוכרח וי"ל כמ"ש ולק"מ וק"ל: בד"ה ולענן צ"פ וכו' עד ועוד דתנן בתר הכי במה מקיפין וכו' לכאורה אין פי' לקושיא זו דשם קאי אפתח וצריך לדחוק דס"ד דגם בפתח אם נסתם ונשאר סדק הוי רק נקב וכן משמע הלשון בתירוץ אמנם נ"ל לפרש וידוק דק ג"כ מאי שמיייתי דתנן בתר הכי למנ"מ שהוא בתר הכי לקף נ"ל דקאי אקושיא קמיייתא שמקשים מן צידיהם ולכאורה י"ל שקאי אנקב גדול ברובו או כמ"ר אלא שסתמא נקט מצידיהם משמע אפילו נקב קטן מצידו צריך צמיד פתיל דוקא כמו שסיימו משמע דצריך וכו' וע"ז כ' ועוד דמוכח דאפילו נקב קטן מעבב מלהציל דתנן בתר הכי וכו' משמע דקאי אלעיל בין מצידיהם וע"ז קאמר שאינו צמיד וא"כ אף דהוי מעיקרא נקב גדול פיון שנסתם למה לא מציל אם אינו צמיד הא נשאר נקב קטן וע"ז תירצו באמת די"ל מעיקרא בעינן נקב גדול ולא קטן אבל אם הוי נקב גדול שוב בעינן צמיד לגמרי ודוק: דף צז ע"ב בגמ' מרה"י לר"ה ונעבר ד' אמות

בר"ה וכו' עד מחייב הי' ר"י שפתיים וכו' נ"ל לפשוט להדיא מפאן מאי שמשפיקא להו להתוס' בשם ריב"א דף ה' ע"ב בקלוטה לר"ע א"א בזורק ד"א סוף ד' קלוטה פיון דתוד' ד"א הילכתא גמירי דלא אמרינן קלוטה וכו' ע"ש בתוס' בד"ה בשלמא לב"ע והכא מוכח דאמרינן בתחלת ד"א ומה לי תחלת ד"א או סוף ד"א ע"ש בסברת הספק ותמצא פן שמוכח מפאן הוטב וצ"ע על התוס' שמשפיקא להו ודוק.

בתוס' בד"ה למימרא דמחייב ר' וכו' עד ואור"י דא"כ וכו' ונ"ל לתרץ ע"פ דבריהם אלו דברי רש"י בריש מכילתין המתמיהין בדרף ד' ע"ב שמשקשה הגמ' ודילמא הנחה הוא דלא בעי הא עקירה בעי ופי' רש"י דאל"כ ליתני מחייב שפתיים והוא תמויה פיון שמוכח מאי אמר ודילמא וגם ק' התוס' דלשם תמויה ארש"י דמאי הוכחה הוא זה די"ל מש"ה לא מחייב שפתיים משום דלא מחייב אתולדה במקום אב ועפ"ד דכאן מתורץ שניהם והסיגנון ע"פ דילמא הוא מוכח דנדאי בלא הוכחה לא הני להגמ' להקשות כמ"ש לעיל והיא דנדאי הוכחת רש"י הוא שפיר דליתני מחייב שפתיים ואי משום דלא חייב אתב"א אפ"ה ליתני חייב שפתיים פשוט ונודע ונודע אלא עדיין אינו הוכחה די"ל כמ"ש התוס' פאן דבהאי גוונא אין למיתני חייב שפתיים דמאי חידוש הוא לכה קאמר ודילמא ר"ל שיש סברא חיצונה לחלק בין עקירה להנחה וא"כ מוכח פן דאל"ה ליתני חייב שפתיים פשוט וכו' והחידוש זה דאף עקירה לא בעי לאפוקי מדילמא אלא ע"כ דאמת הוא פן אבל הכא לר' דמייירי ברה"י מקורה וכמאן דמליא נדאי אין לחלק בין עקירה להנחה מקשה הגמ' שפיר ודוק: דף צט בתוס' בד"ה ל"ל באמתא ופלגא וכו' עד ונראה לר"ת וכו' ועי' מהרש"א שנראה שהוא מפרש שהיו הקרשים מונחים על כל ד' דפנות ועי"ז הוא נכנס לכמה דוחקים ואין משמע פן לשון התוס' פלל מפני דיוק ולכן לענ"ד נראה ששתי הדפנות הפנימיות היו גבוהים והחיצונות היו גבוהים הרבה והיו מונחים על הפנימיות מן דופן החיצון אחד עד השני שהי' י' אמות חוץ הדפנות והיו מונחים היטב ולא ינדנדו אנה ואנה והבזזה מתפרש לשון תוספות היטב בלי שום דוחק ודוק היטב בתוס' בד"ה מסייע לי' וכו' עד ומייירי פשהחוליא גבוה י' וכו' ר"ל פשטי' מייירי בזה כמ"ש התוס' מלשון גבוהין י' ואתי לרבויה להצטרף לרוחב ומיתורא נמי שמעינן אאינה גבוה י' ומצטרף עם הבור לי' ודוק: דף קא ע"ב בתוס' בד"ה פשיטא אמר רבא וכו' נ"ל שלילות והמשך של דבריהם שהוקשה להם ע"פ פירש"י במשנה בד"ה אין מטלטלין וכו' עד בטל עירוב והוא מוכרח דאל"כ מאי איסור לטלטל דרף פרמלית אף בר"ה לרבנן אין איסור דלא סברי קלוטה כמ"ש בדרף צ"ז ואם היו רשיות שלו מותר ואף אם שם איסור לרב באין שוין בכרמלית נדאי מותר מכ"ש מספינה לספינה שהוא נדאי למעלה מי' אף ממים אלא נדאי משום עירוב וא"כ קשה להמקשה שלא ידע מעירוב וכן רבא איף היו מפרשין הסיפא אין מטלטלין וא"כ מאי מקשה פשיטא הל"ל סתירה אסיפא ע"ז פתבו השתא ס"ד וכו' עד ולהכי פריף פשיטא ר"ל ארישא וכו' דכשאין קשורות וכו' ר"ל י"ל טעמא אחרינא וע"ז כ' ועוד מפרש ר"י ביותר נאות לתרץ גושאיא זו ודוק: בא"ד נקא מטלטל מרה"י לכרמלית עיין מהרש"א שדחק מאד לפרשו משום שהוקשה לו שזה הנפילה לא מיקרי טילטול כמ"ש רש"י בדרף צ"ז ע"א ואי משום הא לא אריא לדחוק שכתב שם לענין חיוב חטאת ולא לענין איסור וגם אפטר דספינה דשכיח שיפול כמ"ש התוס' בסמוך הני פמטלטל לכתחילה וגם הרי כ' גם ואתי לאתוי כמו שאמרו שם ודוק: בתוס'

בד"ה פי איתמר דרב נחמן וכו' עד או לזרון וכו' ר"ל לזרון במזיד ולטלטל בשוגג דשם
בסיפא מייירי במחיצה גמורה כמו רב נחמן לכה כ' ומסיפא פריה וכו' ר"ל דמרישא לא
קשה מידי פינון דמייירי לענני עירוב אבל צ"ע דלמה לי למימר פי איתמר דר"נ אמזיד
איתמר אף אם נאמר דקאי גם אשוגג לק"מ דה"ק פינון דשם הוי מחיצה לזרון הוי פאן
גם לטלטל כמ"ש התוס' והוא מוכרח לפרש פן גבי מזיד ה"נ נימא גם אשוגג וצ"ל דאם
הוי שם במחיצה גמורה אף בשוגג רק לזרון הי' גם גבי עירוב אסור לטלטל דכל תיקון
דרבנן פעין דאורייתא תיקון אבל פינון דבשוגג הוי גם שם מחיצה לטלטל רק במזיד הוא
נדאי משום קנס ובדרבנן לא קנסויה ולכה דייקו תוס' או לזרון או לטלטל ועיקר קושיתו
מזה ודוק: דף קב ע"א במשנה זה הכלל וכו' עד שתהא תחילתו וסופן שגגה הוא מןתר
מאד שקבר שגגה ונלע"ד דהך סיפא י"ל ונדאי במעביר דלא קאי אזורק כמו רישא ואתי
תנא בתרא לטפוי דבעינו שיהא מתחלתו ועד סופן שגגה אבל אם הי' מזיד אף באמצע
פטור כדאמרינן בגמ' וק"ל: בתוס' בד"ה אלא אמר רבא עיין במהרש"א שגאריה
להקשות ולתרץ בטוב אמנם מאי שגאריה לתרץ מאי שלא מקשים ג"כ ארב אשי ל"ל
האי דחבורה לא ירדתי לסוף דעתו להבין השורש חילוק בין שינויא דרב אשי ובין דרבא
דנדאי סברתו טובה דאם לא הי' שונה הך דחבורה ה"א דרישא דוקא קלטה אחר שגזפר
ונה הכלל איירי בלקתא ומיתנא וחבורה או במעביר אף לפ"ז גם לרבא לק"מ ואם
נאמר שרבא מגי' המשנה לשנות א"נ קלטה זה אין הדעת סובלתו דאם לרב אשי דאמר
חסורי מחסרא אמרינן שהיא מפרש מכ"ש דנדאי מפרש הך קלטה או קלטה כמו קלטה
פלב וכן משמע ברש"י במשנה דכ' קס"ד ודוק אמנם נלע"ד דנדאי תוס' מקשים שפיר
וסברת המהרש"א אינה נכונה דאף אם לא הוי תני חבורה והוי תני זה הכלל ארישא
דהזורק ונזפר תו ל"ל דזה הכלל קאי אמעביר או בלקתא ומיתנא פינון דקאי הזורק ובלא
לקתא ומיתנא א"כ מקשים שפיר ארבא אכן לפ"ז הדרא ק' המהרש"א לזכותו דגם ארב
אשי קשה אף שאינה קושיא חמורה דתו' נקטי לרבא וה"ה לר"א אמנם נלע"ד לתרץ
בטוב טעם אחר שגזפר ארב אשי גופא למה לו לדחוק חסורי מחסרא ולא אמר רבא
שהוא כפשוטו אף לתוס' שהיא מפרש למה לו לפרש דרישא מייירי בשכח פינון דלק"מ
אף לרבא וצ"ל משום שהוקשה לו ק' התוס' דנקט תלתא זימני חד דינא אבל לרב אשי
תני רישא לחייב בשכח וחבורה לפטור בלא שכח וזה הכלל לרבות אף בלא לקתא
ומיתנא פנ"ל ואי לא הוי תני חבורה ה"א רבא ולא הוי ידעינן לחייב בחזר ושכח ונ"ל
שגגה כ' התוס' הך לא ידע ר"י ודוק: בתוס' בד"ה ר"מ אומר וכו' נ"ל דלק"מ ארש"י
דהגמ' מדחה שאין מוכח וי"ל להרבות בחטאת קאמר אבל י"ל פן וקרוב יותר לפשוטו
לומר פן ורש"י פרשן וק"ל: בתוס' בד"ה והוציאן בפיו וכו' נ"ל שלילות דברי התוס'
שי"ל לפי פשוטו שהוציאן בפיו היינו שעמד בר"ה עם האוכלין בפיו והנחת גופו כהנחת
חפץ ע"ג קרקע דמי כדאמרינן בריש מכילתין אבל הוקשה להם לפ"ז לא באים בבת
אחת עם האכילה וצ"ל דמייירי שהי' מהלך רק בליעתו זו הנחתו והוי בבת אחת א"כ ק'
דהוי הנחה ע"ג מקום פטור פינון שהיא למעלה מי' בר"ה וגם אינו רחב ד' אע"ג
דמחשבתו משוי לי' מקום היינו לענין הנחה ע"ג מקום ד' כגון כפי פלב שהיא בתוך י'
אבל לענין משוי רשות ונדאי מחשבתו לא מהני ותירצו דבטל לר"ה ול"ד לבוכיאר וכו'
ומביאין ראוי' מטרסקל וכו' והכא אף למעלה מי' והיינו משום שאינו רחב ד' וגם לא

קביע אף פטרסקל ועוד ראי ממעביר למעלה מי ועמד לפוש הוי הנחה ודוק ודברי המהרש"א לא ידעתי להולמן שכ' דעיקר קושיא מאינו הנחה ע"ג מקום וגם מחשבתו משווא לי מקום לענין רשות וגם מ"ש דר"ה בענין רחב ד' לא ידעתי מאין יצא לו אדרבא לעיל בעמוד ט' בריש מכילתין כ' רש"י בין רחב בין קצר אלא דבעינו הנחה על גבי מקום ד' ודוק: סליק פירק הזורק הבונה פירק שנים עשר בתוס' ד"ה הבונה צריף ליתן טעם וכו' והלשון הזה אומר דרשוני שלא הניחו בקושני משמע שיידעו טעם והעלימהו ונ"ל שכ' זה לשלילת דבריהם שלאח"ז שדחו פירש"י במפה בפשיט ע"ש ורצונם לומר שגם מזה יש קצתראי לפירושים דלא כפירש"י והוא שנדאי מה שלא פתבו כן על זריקה והוצאה גופא למה נקטו תחילה לפרשו משום שפבר כתבו כן פ' במה מדליקין שדריף התנא לפעמי' במה דסליק פתח והוא מוכרח שם ופ' במה טומנין וכן אינך במכילתין ובאבות מלאכות סיים במוציא מרשות לרשות לכה פתח לפרשו עד הנה וכן זריקה תולדה דהוצאה היא וא"כ דינא הוא לפרש ג"כ אח"כ הנה דתני שם קודם הוצאה ומפה בפטיש א"צ לפרש בי' דלומר שחייב בכל שהוא לפירוש התוס' דהיינו מכוש האחרון שגומר הפלי מאי שייך בו שיעור פיון שגומר עכשיו ועל מכוש שקודם אין חיוב מפה בפטיש והא דתנהו כלל לשמואל לא תנהו כלל דקאי אמסתת שחייב משום מפה בפטיש ולומר שמסתת חייב בכל שהוא אע"פ שלא גמר הסיתות גופא כמו שכתב רש"י בגמ' ע"ש וכמו שתי' ר' יוחנן ולרב צ"ל לפי' התו' דתנהו אגב הנה דכל שהוא ובאמת מקשין התוס' לקמן מאי שייך פאן ועיין מה שכתבנו שם וכן מכנה ומבעיר א"צ לפרש דמאי שייך שיעור לכה נקט הבונה לבתר הוצאה אבל לפירש"י דקאי על חציבת אבן מההר והוא חידוש גדול לחייב עליו בכל שהוא אע"פ שלא נגמר עדיין מלאכת אבן שעדיין צריף סיתות ובגין כמו דנקט מסתת וא"כ קשה דהל"ל לינקט מפה בפטיש קודם הבונה כן נ"ל פנונת התוס' ועמ"ש לקמן לתרץ דברי רש"י מקושיתם דלקמן ומתורץ גם זה דגם לפירש"י א"ש יותר טעם שכתבנו ודוק: בתוס' בד"ה מפה בפטיש וכו' עד ולא שביק תנא וכו' לכאורה הוא לומר אמנם פד דייקת עיקר קושיתם הוא מזה פי נדאי אע"ג דחציבת אבנים לא הוי במשפן אפ"ה הוי גמר דידה אב מלאכה כמו מפה בפטיש על הפלי שהי' במשפן פיון שהוא אחת דהרי אופה הוי אב מלאכה כמו מבשל שהי' במשפן ולא חשיב מבשל אלא אופה כמ"ש בגמ' פירק כלל גדול וכן זורע ונוטע ע"ש וא"כ אף אם נאמר שמפה בפטיש הנאמר באבות הוא של חציבת אבנים שלא הי' במשפן אינו קושיא פיון שהוא ג"כ אב מלאכה אלא דקשה בשלמא גבי אופה וכן זורע נקט סידרא דפת כדאמר בגמ' שם אבל הכא גבי מפה בפטיש קשה למה שביק תנא מה דהוי במשפן כמו שמקשה גבי אופה בגמ' וכאן לא שייך תי' דלשם וק"ל: אמנם בעיקור קושית התוס' ארש"י תרצתי היטב אף מצאתיו פולו בספר מגיני שלמה לא רציתי לכותבו ומתורץ גם ק' התוס' לקמן בד"ה העושה נקב בלול לפירש"י והוא מוכרח ברש"י שדרי גבי אבות מלאכות כתב ג"כ בעצמו כפי' התוס' ודוק: בתוס' בד"ה כ"ש למאי חזיא דוקא הכא צ"ל דהוי במשפן וכו' נראה מדבריהם שהם מפרשין למאי חזיא במשפן והא דנקט שפן עני הוא לאו דוקא רק אידי דמשפן או דקושיתו הוא כפול למאי חזיא שתהא מלאכתו מתקיימת במקום אחר וגם במשפן למאי חזיא דאם נאמר שתוס' קאי על התרצן לחוד שמחזיר לאשכוחי במשפן א"כ למה ציינו על המקשן וגם אין סברא שיתרץ

על מה שלא הקשה לו וגם דילמא הוא אידי אלא נדאי שמפרשין שעיקר קושיתו הוא ממשפך עכ"פ גם כן ממשפך ונ"ל ההכרח שהכריחו אותם לפרש כן ולהקשות דע"כ עכ"פ עיקר קושיתו ממשפך דאי עיקר קושיתו מן מלאכה מתקיימת קשה ארב אחא בר יעקב למה ל"ל שפן ב"ה וכו' הא כבר שני שפיר שפן עני עושה פטופטי פירה וכו' ואזה לא מקשה אין עניות וכו' פיון שהוא מקום עניות ומכ"ש אם נאמר דעיקר קושיתו ממלאכה מתקיימת ומשפך נקט אגב שלא מקשה פלום ראב"י אלא ע"כ עיקר קושיתו ממשפך ומלאכה אגב ואף אם נאמר שקושיתו משניהם עכ"פ דראב"י הוא אידי א"כ י"ל גם בשניהם התירוצים כן ודוק: אמנם אעיקר דברי הגמ' תמה שפתח בקושיא אחת ומתיר בשניהם ונ"ל לפרש שודאי לרב אין להקשות למאי חזיא שתהא מתקיימת שמצינו הרבה פגון הנה דמיתי בגמ' לקמן וטובא פיוצא בו רק יש להקשות היכא הוי במשפך אבל לשמואל דכל הנה הוי מפה בפטיש וצריף לאשכוחי שיהא התחלה והגמר בבגין כל שהוא דאי גמר לחודא הוי מפה בפטיש והתחלה לחודא לא הוי מלאכה מתקיימת במקום אחר עכ"פ קשה למאי חזיא בגין כ"ש שתתקיים במקום אחר אבל נדאי בשפת חייב אף שאינה מתקיימת להגמר פאן כמו נותן את האבן וכו' אלא דעכ"פ בעינו לאשכוחי במקום אחר שתהא מתקיימת לקף צריף לשנות משניהם לשמואל שתתקיים ולרב דהוי במשפך ולקף נקט ראב"י שיש לו נקב בבירתו והינו שפול לו נקב והוי תיקון התחלה וגמר לשמואל משא"כ שסתם נקב שהי' מתחילה או שעשה נקב לצורף הוי מפה בפטיש לדידי' לקף הקשו תוס' שפיר לרב דלק"מ ממלאכה רק במשפך ודוק: בתוס' בד"ה ולטעמיך אימא סיפא וכו' עד ול"ג ר' יוסי אומר וכו' ורש"י גריס ר' יוסי לקמן בד"ה עילאה וצריף פירוש אף שגראה מדבריו דלא פליגי היינו להמתיר אבל להמקשן נדאי פליגי ומאי לטעמיך וא"ל דמקשה דילמא סבר כר' יוסי חדא דאף כר' יוסי לא מצי סבר כמו שכתב רש"י וקשה טפי ואף אם נאמר דר' יוסי נדאי יש חילוק מדאמר ע"ג דימוס ולא אמר סתם הנותן אבן חייב וא"כ מצי סבר כר' יוסי לא שייך למימר ולטעמיך ולא אלא רק הל"ל איהו דאמר כר' יוסי וגם מנ"ל למימר תלתא בגיני דילמא הוי רק תרי ומציעא ותתא בעי צדודי לר' יוסי ושמואל סבר כר' יוסי ופליג את"ק אף דרבים פליגי הא קי"ל הלכה כר' יוסי אפי' מחבריו לקף נ"ל לפרש שלילות לשון הגמ' לדברי רש"י דנדאי גם המקשה ידע שיש חילוק בין תתא לשאר בגין כמ"ש רש"י בד"ה המציד אלא שס"ד פיון דהברייתא סתמא אמר הנותן את האבן פטור בשלמא שמואל אמר לשון מציד לא שייך אלא תתא כמ"ש רש"י והוא מוכרח דאמורא צריף לפרש דבריו אבל לשון נותן את האבן משמע בכ"מ ור' יוסי פליג ומקשה שפיר שמואל דלא פמאן ומתיר לי' ולטעמיך שאין חילוק בין הבגין איך קאמר ר' יוסי וכו' דנדאי אין סברא לומר שייחייב בנתינת אבן לחוד וגם לא שייך הלשון והל"ל ר' יוסי מחייב אלא לר' יוסי נדאי יש חילוק בין בגין לבגין מה"ת לומר דלת"ק אין חילוק ופליגי ונקשה על שמואל נדאי יש לנו לומר דלא פליגי ת"ק ור' יוסי פיון דיש חילוק וא"כ לשמואל לק"מ די"ל תלתא בגיני ודוק: בתוס' בד"ה העושה נקב בלול וכו' עד ולשמואל נמי וכו' ר"ל פיון דהיינו תרנוייהו המסתם והקודם הוי תולדת מפה בפטיש א"כ מעיקרא ליתני אב ואח"כ תרי הנה דהוי תולדת והתוס' אזלי לשיטתיהו דהנה מפה בפטיש דמשנתנו הוי עיקר האב מקשי שפיר אמנם לפירש"י דמירי במפה בפטיש על אבנים שאין זה עיקר האב דהוי

במשפון ותדע שהרי באבות מלאכות פירש"י גופא מכה בפטיש לגמור הפלי דהוי במשפון
א"כ ה"א פוליהו הוי תולדות ונקט פוליהו שהוה לבנין אגב הבונה וגם נקט פוליהו דהוי
בכל שהוה לק"מ ומ"ש רש"י במשנה וכל הגומר מלאכה וכו' קאי נמי אזה מכה בפטיש
ודוק: אמנם גם לשיטת התוס' י"ל של שמואל ודאי לק"מ שהרי אמרו בגמ' לר' יוחנן
בסמוך דס"ל כשמואל אימא המסתת המכה בפטיש ופירש"י המסתת שהוה חייב משום
מב"פ וע"כ לשמואל ג"כ צ"ל ה"כ וא"כ לא נקט אלא הנה תרנוייהו בהדי הדדי וק"ל:
אפס דגם אליבא דרב נ"ל לתרץ דלענ"ד ברור דרב דקאמר בכולהו דחייב משום בונה
דחייב משום מכה בפטיש ג"כ דהא הוי גמר מלאכה ודאי ולא גרע מכל גמר מלאכה
ומאן דשקיל אקופי מגלימא בשלמא לשמואל דאינו מחייב משום בונה משמע בגמ' ותוס'
דס"ל דאין דרף בנין בקף אבל לרב לא אשפחן שום טעם דלא ליהוי מב"פ אלא ודאי
דלא פליגי אלא לשמואל הוי רק מב"פ ולרב חייב גם משום בונה כל שהוה וכן כל גומרי
הבנין דחייב משום מב"פ אטו לא לחייב משום בונה מ"ש ממפיש ראשון וא"כ נקט
אליבא דרב פסדר המסתת דחייב משום בונה דרישא וגם מב"פ ונקט מב"פ דחייב משום
שניהם לא שמעינן אמסתת וגם הקודח וי"ל ג"כ חדא קתני ודוק: דף קג ע"א בגמ' דבזעין
ברמץא דפרזלא נ"ל שהוה פרזל מלובן וזה לשון רמץא לשון רמץ וזה יכול להניח שם
וק"ל: בגמ' כ"ש למאי חזי וכו' וצ"ל דג"כ לא חשיב כמ"ש התוס' בעמוד הקודם ולכף
צריכין נמי דליהוי במשפון ע"ש בתוס' בד"ה כ"ש למאי חזי וק"ל: בתוס' בד"ה באגם
שני ומתניתן וכו' ר"ל רישא דמתני' שהוה המלקט עצים לא שייך לאוקמא באגם שעכ"פ
אילו מתתקן כמ"ש המהרש"א אבל סיפא דהמלקט עצים לא שייך לאוקמא באגם ע"כ באגם
דלא שייך שם תירץ התוס' אמנם תימה על המקשן למה המתין להקשות עד על הברייתא
ולא הקשה אסיפא דמשנה ונ"ל לתרץ משום דבמשנה י"ל אם לתקן דהיינו שעקרן
משרשן דאז הקרקע מתתקן ואם לבהמה היינו שלקטן מלמעלה והניח שרשן בארץ
ולמעלה מקרקע ג"כ שאז ארעא אינו מתניפה ולא מתתקן וכן הוא ג"כ לשון מלקט אבל
בברייתא תני התולש עולשין משמע מעיקרון שפיר מקשה וק"ל בתוס' בד"ה ל"צ דקעביד
בארעא דחברין פ"י הערוף דפסיק רישא דלא ניחא לי וכו' עד מותר לכתחילה וכו' נ"ל
פירושו דודאי העיקר טעם דלא ניחא לי שהוה משום מלאכה שא"צ לגופה כמ"ש התוס'
בסמוך לא סגי להיות מותר לכתחילה דר"ש דמקיל ס"ל מלאכה שא"צ לגופא פטור
ומשמע אבל אסור ככל פטורי דשבת אף היכי שג"כ אין מתפנין והוה מותר לכתחילה
לר"ש רק משום פסיק רישא נגעו בה לאסור עכשיו שהוה גם פן מלאכה שא"צ לגופא
שאף במתפנין לא הוי אלא אסור דרבנן ה"א לא גזרו באין מתפנין וי"ל דס"ל לערוף
דפסיק רישא אף דניחא לי לא הוי אלא דרבנן כמ"ש התוס' סברא זאת במ"א והוי ה"א
תרי דרבנן אמנם א"צ לזה ואף בל"ז א"ש דבלא מתפנין רק דהוי פסיק רישא לא גזרו
בא"צ לגופא וע"ז השורש קוטב סוכבים כל דברי התוס' ודוק: במשנה הפותב שתי
אותיות וכו' אר"י לא חייבו וכו' משמע בכולה סוגיא דלכולהו תנאי אינו חיי' על ב'
אותיות אלא אם הוא תיבה שלמה במקום רק לר"ש ר"ל דחייב א"א דאזרק וחדר ב'
והא דחייב לקמן אב' זינין אם לא חסרו זיוני היינו דהוי נמי תיבה כמו לא זו משם אמנם
לר' יוסי הי' נראה לכאורה דחייב אף בלא תיבה דהא חייב אב' רשימות אמנם בגמ'
קאמר ר' יוסי אחת שמעון מאחת שם משמעון מדנקט שם משמע שצריף ג"כ תיבה והא

דחייב בב' רשימות היינו בצריף לסימן כמ"ש רש"י משא"כ בתקנה אף שא"צ לה פיון דמתקנימת במ"א ודוק: דף קד ע"א בתוס' בד"ה גרועי קא מגרע לי וכו' עד אלא ודאי בפתוחה איירי דבריהם תמוהין מאד פיון שי"ל בפתוחה איירי וגם מה זה רוצה להוכיח שבפתוחה איירי מאי קושיא יוצא מזה ולפי פשוטו י"ל דהתם רוצה להקשות בזה ועוד גם קושיא דהקא וה"ק אם בסתומה איירי קשה מרב חסדא אלא בפתוחה וא"כ סתום ועשאו פתוח פסול דגרועי קא מגרע וא"כ קשה ממשנה דהקא אר' ירמ' דלדידן' אמאי חייב אשם משמעון שכתב פתוחה וסוגיא דלשם קוצרה וסמיה אהד סוגיא דהקא וק"ל: אמנם אינו במשמע דברי הגמ' שם ומכ"ש בדברי התוס' שם וכאן שלא הזכירו רמז מזה וגם למה האריכו בלשונם להביא תיבות ועוד וכל לשון הקושיא ושם האריכו יותר והביאו ק' ראשונה מאלה המצות והוא למותר שהרי על קושיא ראשונה לק"מ הל"ל בקיצור דמקשה אי בסתומות איירי וסמיה אקושיא ראשונה לכן נלע"ד לפרש בטוב טעם והסיגנון הוא כף דאם נאמר בסתומות איירי לא יוקשה כ"כ ק' ראשונה מאלה המצות לכף קאמר ועוד מרב חסדא אם פו ודאי בפתוחות איירי וא"כ יתחזק מאד קושיא ראשונה והוא דהלא מסקנא הקא דמתניתן דידן סבר כר"י פו בתירה ולידידן' מוכח מהתורה מפורש דין פתוח ועשאו סתום פשר שהרי פתבה התורה מים במם סתומה ראשונה אף שגם שלאחר הוספת נביאים דין מ' ראשונה בפתוח ליכא פאן תקנת נביאים אפ"ה פשר וצ"ל דאין זה שינוי כלל בדיעבד וא"כ י"ל ודאי אף אם לא הוסיפו הנביאים ועשה הפתוח סתום פשר וא"כ יש לנו לומר סברא שאין זה חידוש כל כף פיון בלא תקנתם הי' פשר אם עשאו סתום רק שתקנו לכתחילה לכתוב סתום וגם עכשיו אם יכתוב פתוח דהא להד סברא דבסתומו' איירי ר' ירמיה סתום ועשאו פתוח כ"ש דכשר דעלי' עילוני' וא"כ לא חידשו דין להכשיר הפסול ולא לפסול הכשר וא"כ לא קשה כל כף די"ל שאין זה חידוש תורה אלא שי"ל שס"ל להגמ' דאף זה לשנות לכתחילה ממה שהי' כותבין קודם הוי חידוש לכף כתבו שם במגילה דקושיא ראשונה הוא בין אי מיירי בסתומות ובין בפתוחות וע"ז כ' שם ועוד את"ל בסתומות איירי ר"ל ותרצה לומר שאין זה חידוש פנ"ל קשה מרב חסדאוכו' אלא ע"כ בפתוחות איירי וא"כ סתום אם עשאו פתוח ודאי פסול דמגרע לי וא"כ חידשו להכשיר מה שהי' פסול בתחילה והוי חידוש גדול ותקשה מאד קושיא ראשונה מאלה המצות ודוק: בד"ה אית דגרסי וכו' הוקשה להם דכאן משמע דסיוע דבא ליטהר הוא שפותחין לו פתח כמו שאמר בק' וא"כ לפי הגירסא שלנו דהבא ליטמא פותחין לו משמע דפותחין לו פתח חדש א"כ הוא שנה עם הבא ליטהר לכף כתבו שיש גורסין פתחין לו ר"ל שיש לו פתחים מכבר אבל אין פותחין לו מחדש משא"כ הקא ליטהר וכו' וק"ל: ע"ב בתוס' בד"ה נתפנין לכתוב ח' וכו' עד כמו נתפנין לזרוק ב' וזרק ד' ר"ל וקושיא לרבא דאית לי שם דפטור וכן מבריי' קושיא לרבא אע"ג דאמרי' לעיל דף צז ע"ב גבי לזרק ד' וזרק ח' או להפך דלא דמי לשם משמעון ע"ש וא"כ לכאורה לא מקשי התו' פלום אמנם שפיר מקשים דהתם אמר מטעם דגבי זריקה אי להקא בעי לה הקא לא בעי לה אבל גבי שם משמעון כל פמה דלא כתב שם לא מיכתב שמעון ואתקיים מחשבתו אבל אם אמר בכל מקום שתרצה תינח הוי זריקה כמו פתיבה וחיוב ונהד פלוגתא של אביי ורבא גבי נתפנין לזרוק ב' וזרק ד' דמקשי תוס' מינ' ע"כ דמיירי דאמר בכל מקום שתרצה תנח דאל"ה לא הוי מחייב אביי וגם

לְרָבָא הַל"ל רְבוּתָא טְפִי אִפִּי לְזִרְקָא ד' וְזִרְקָא ח' פְּטוּר וְגַם בְּדָף צ"ז אָמַר רַב בְּכַתִּיבָה שְׁיִיף פֶּל פְּמָה דְלָא פְתַב וּכּו' אָבֵל גְּבִי זְרִיקָה אָמַר שֵׁם דְרָף בְּתַמְיָ וְכִי שְׁיִיף לֹאמַר פֶּל פְּמָה דְלָא מִיְזַדְרַק ד' לָא מִיְזַדְרַק ח' ר"ל מְשׁוּם אִי לְהִכָּא בְעֵי לֵה וּכּו' וְשֵׁם בְּדָף ע"ג גְּבִי פְלֹגְתָּן הַנ"ל אָמַר שֵׁם דְקָל פְּמָה דְלָא מִיְזַדְרַק ב' לָא מִיְזַדְרַק ד' אֶלָּא ע"כ דְמִיְרִי דָאמַר בַּכ"מ שְׁתַּרְצָה תְּנוּחַ דְהוּי מִמֶּשׁ דְּוִמְיָא דַּכ' שֵׁם וְאַפ"ה פְּטוּר רְבָא מְשׁוּם דְלָא נְתַפְּוּן לְזְרִיקָה שְׁל אִסּוּר הוּי מִתְעַסַּק וְלָא מִיְקַרִי מְלֵאכַת מְחַשְׁבַּת וְא"כ וְדָאִי אַף בְּנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב אוֹת א' וְכ' שְׁתִּים פְּטוּר לְרָבָא וְשִׁפִּיר מְקַשִּׁים וְדוּק: וְעֵינִן בְּמַהֲרֵשׁ"א שְׁיִישׁ לְגַמְגָּם אַק' הַתּוֹס' דְזָה הוּי רְבוּתָא טְפִי דַא"א לְכַתְּוֹב ח' אֶלָּא א"כ כ' ב' זִינְיָן וְא"כ הִי מְחַשְׁבַּתוֹ עַל שְׁנֵיהֶן וּס"ד דְחֵיב דְלָא דְמִי לְזִרְקָא ב' וְזִרְקָא ד' דְלָא פִּינּוּן פְּלָל לַב' אַחֲרוּנִים קַמ"ל דְאַפ"ה פְּטוּר מְשׁוּם דַּעַכ"פ נְתַפְּוּן עַל אוֹת א' וְכ' שְׁנֵים וְלִי נִרְאָה שֶׁהוּא קוֹשְׁיָא גְדוּלָה וְגַם אִין דְרָף לְמִצּוֹא שְׁיִתְפְּוּן עַל ז' א' וְכַתְּבַב' דְבִשְׁלֵמָא גְּבִי ח' מְשַׁפְּחַת כַּמ"ש רַש"י וּמַכ"ש לְפִי תוּס' בַּמ"א דַּח' צְרִיף לְכַתְּוֹב ב' זִינְיָן וְחֲטוּטְרַת פְּמוֹ שְׁאַנּוּ נוֹהֲגִין וְכָל פְּמָה דְלָא עֵבִיד הַחֲטוּטְרַת הוּי ב' זִינְיָן בְּכּוֹנְנָה וְאַפ"ה פְּטוּר הוּי רְבוּתָא אָבֵל בְּנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב ז' א' וְכ' ב' לָא מְשַׁפְּחַת אֶלָּא שְׁפַתְבַּהּ הַז' בְּמִתְעַסַּק מִמֶּשׁ זֶה לָא הוּי רְבוּתָא פְּלָל וְגַם קֶשֶׁה טְפִי הוּי לִיָּה לְהַקְשׁוֹת בְּפְשִׁיטוֹת מִמִּתְנִיתִן פְּמוֹ מְבַרְיִיתָא אַרְבָּא דְהָא מְסִיק בַּגַּמ' דְפְטוּר דְמִשְׁנָה הוּא מְשׁוּם דְבְעֵי זִינְיָ הָא אִם עֵבִיד זִינְיָ חֵיב וְתַקְשָׁה לְרָבָא וְגַם לְמָה נְקִטִי בְּתִירוּצָם הַף טַעְמָא דַּגַּמ' לְמוֹתַר: אָמַר פַּד דְיִיְקִינּוּ דְבַרִי הַתּוֹס' נְכוּנִים בְּלִי שׁוּם גִּימְגוּם וְהוּא דְתוֹס' אֲזִילִי לְשִׁיטְמִיָּהוּ דְלַעִיל בְּדָף ע"ב ע"ב וְכֵן בְּדָף ע"ג ע"א שֶׁהַכְרִיחוּ בְּכַמָּה רְאִיוֹת שְׁאַפְּלִי נְתַפְּוּן לְחַתְוָהּ מְחֻבָּר זֶה וְחַתְוָהּ מְחֻבָּר אַחַר פְּטוּר מְשׁוּם מִתְעַסַּק דְלָא הוּי מְלֵאכַת מְחַשְׁבַּת א"כ וְדָאִי גַם אִם נְתַפְּוּן לְכַתְּוֹב אוֹת א' וְכ' ב' וְדָאִי פְטוּר לְרָבָא פְּמוֹ לְזִרְקָא ב' וְזִרְקָא ד' דָאמַר שֵׁם הַטַּעַם דְפְטוּר דְלָא נְתַפְּוּן אֲשִׁיעוּר זְרִיקָה דְאִסּוּרָא וְא"כ פֶּאן בְּנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב ח' וְכ' ב' זִינְיָן אִיכָּא שְׁנֵי טַעְמִים לְפְטוּרָא וְע"כ הָא דָאמַר בַּגַּמ' הָא דְבְעֵי זִינְיָ קָאִי אַבְרַיִי וְגַרְסִינּוּ שֵׁם וְהַתְנָא וְע"כ בְּלֵא"ה גְרָסִינּוּ וְהַתְנָא דְמִתְנִיתִן לָא הוּי מְקַשָּׁה מִיַּדִּי דִּילְמָא מִתְנִי' פְטוּר מְשׁוּם נְתַפְּוּן לְכַתְּוֹב אוֹת זֶה וְכ' אַחַר אָבֵל בְּנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב אוֹת א' וְכ' ב' מִיְרִי שְׁכ' ב' אוֹתִיוֹת אֵלוּ מִמֶּשׁ שְׁנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב לְכָף חֵיב דְאַבְיִי אִית לִי בְּאַמַּת הִכִּי אֶלָּא וְדָאִי דְלִפִּי ס"ד דְתוֹס' הַשְׁתָּא גְרָסִינּוּ ע"כ וְהַתְנָא וְלְכָף לָא מְקַשִּׁים אֶלָּא לְרָבָא מְבַרְיִי' אָבֵל מִמִּתְנִי' לַק"מ דִּי"ל דְבְּאַמַּת פְּטוּר מְשׁוּם טַעְמָא דְרָבָא אֶלָּא שֶׁהַקְשׁוֹ לְרָבָא לְמָה אַרְפִּיב שְׁנֵי פְטוּרִין בְּהַדְדִי דָאִי טַעַם פְּטוּר מְשׁוּם דְרָבָא פְּמוֹ שְׁמִשְׁמַע פְּשׁוּטוֹ אִם פֶּן לְמָה נְקִט ח' וְזִינְיָן דְבֵלֵא"ה פְטוּר אַף לְאַבְיִי מְשׁוּם מִתְעַסַּק אִפִּי נְתַפְּוּן ב' חַתִּין וּכּו' וְהַל"ל נְתַפְּוּן לְכַתְּוֹב ז' א' וְכּו' וְהוּי מְשַׁמֵּעֵנוּ דִּין דְרָבָא אֶלָּא וְדָאִי דַּכָּה"ג חֵיב וְק' לְרָבָא וְכֵן מְבַרְיִי' ק' לְרָבָא וְאַף דְבְּאַיְדֵךְ בְּרִי' פּוּטַר הָא אוֹקְמִינּוּ מְשׁוּם זִינְיָ וְע"ז תִּקְרִצוּ דְכָאן לִיכָּא שׁוּם פְטוּר מְהֵנִי תְרִי טַעְמִי דְמִיְרִי שְׁנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב ב' וְלֵא דוּקָא ח' וְכֵן בְּרִי' מִיְרִי בְּהִכִּי וְלְכָף חֵיב וְא"כ שְׁפִיר גְרָסִינּוּ וְהַתְנָן וּמְקַשָּׁה מִמִּתְנִי' וּמְתַרְץ דְבְעֵי זִינְיָ וְה"ה שְׁהִיו יְכוּלִין לְתַרְץ דְמִיְרִי רַב שְׁלֵא קְפִיד אַאֲנֹת וְנְתַפְּוּן לְכַתְּוֹב א' וְכ' ב' וּפְטוּר מְשׁוּם דְרָבָא אוֹ לְהַפְּדֵךְ דְמִיְרִי שְׁנִתְפְּוּן לְכַתְּוֹב ב' חַתִּין וְהַח' הִרְאִשׁוּן כ' ב' זִינְיָן וּפְטוּר מְשׁוּם נְתַפְּוּן לְחַתְוָהּ מְחֻבָּר זֶה וְכּו' אֶלָּא דַּלְפ"ז הֵינּוּ מְוַכְרְחִין לְגְרוֹס בַּגַּמ' וְהַתְנָא וּבְאַמַּת נִיחָא לְהוּ לְגְרוֹס וְהַתְנָן כַּמ"ש בַּגַּמ' וְגַם לְשׁוֹן הַמְשַׁנָּה דְנִקְט זִינְיָן מְשַׁמַּע דְמְשׁוּם זִינְיָ פְטוּר לֵה וְלֵא מְטַעַם אַחַר כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמּוֹן לְכָף הַוְצָרְכוּ לְתַרְץ כַּמ"ש וְדוּק הֵיטֵב פִּי הוּא נְכוּן וּבְרִיר

וּמְדוּקָדֵם בְּלִשׁוֹנָם: בַּד"ה שִׁיחֹר וְכו' עַד בְּלִשׁוֹן מִתְּנִי ר"ל קְנָקְתוּם שֶׁג"כ פִּירֵשׁ"י כֵּן:
בַּגֹּמ' תְּנִי ר' חֲנֻנְיָא וְתְנִי ר' חֲזִיָּא וְכו' מִשְׁמַע בְּגִמְרָא דְמָאֵי שְׁכֻשְׁר בְּגִט הוּא חֲזִיב בְּשַׁבַּת
וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמְנֵה דְהִכָּא בְּשַׁבַּת פֶּטֶר בְּמִשְׁנֵה גְבִי פְתַב שְׁנֵי זַיִינִין מִשׁוּם דְּבַעֲזֵי זַיִוְנֵי
וּבְגִט אַף לְכַתְחִילָה לֹא בַעֲזֵי זַיִוֵּן וְאַדְרָבָּא פֶּסְקִינֵן בַּא"ע הַרוּצָה לְתַיִיג מוֹחִין בְּיָדוֹ וְצ"ל
דְּלַעֲנֵן תְּגִין שְׁאֵנֵי דְהִכֵּי גְמִירֵי דְרַק בַּסַּת"ם בְּעֵינֵן זַיִוְנֵי מִשְׁא"כ לְעֵנֵן שְׁאָר דִּינֵי פְתִיבָה
וְדַאי שְׁוִין וּק"ל: אֲמַנְם הֵינְצָא מְזָה דְמִתְנִי מִיִּירֵי דְנֹקָא בַּסַּת"ם אִם כֵּן מ"ש הַתּוֹס' בְּסִמּוּף
בַּד"ה אָמַר רַב חֲסֵדָא לְרַב אֲחָא בְּרַיְעָב דְמַהֲכֵי מִיִּירֵי בְּמִתְנִיתוֹן שְׁלֵא מִתְקַן בְּכַתְבֵּי
הָאֲחֵרוֹן ר"ל שְׁגַם כְּתַב הָרֵאשׁוֹן הִי לְשִׁמָּה דַּא"ה אַף אִם מִיִּירֵי בְּשְׁאָר כְּתַב חוּץ מִשְׁמוֹת
הָא גַם שְׁאָר פְּתִיבָה בְּעֵינֵן לְשִׁמָּה וּבְזָה מִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב לְרַב חֲסֵדָא דְלִכְאוּרָה קִשְׁה מִנ"ל
לְאוּקְמָא הִיכֵי שְׁפַתְב אֲחֵרוֹן מִתְקַן וְדִלָּא כֹר' יְהוּדָא אֲבָל פִּינֵן דְרִישָׁא מִיִּירֵי בַּסַּת"ם גַּם
סִיפָא מִיִּירֵי בְּהַךְ וְדוּק דָּף קַה ע"א בְּרִש"י בַּד"ה וְעָלוּ בְּיָדוֹ שְׁתֵּימֵי הִינְנוּ נִתְפָּוִין לְכַתְּוֵב ח'
וְכו' ר"ל שְׁאִין דְרָף לֹמַר שֶׁכ' שְׁתֵּימֵי אִם לֹא נִתְפָּוִין רַק בְּאִנְפֵּן זְהוּשְׁדִלְג הַקּוּלְמוֹס כַּמ"ש
רִש"י בְּמִשְׁנֵה וְאִם כ' הַשְּׁנֵי בְּמִתְעַסֵּק לֹא שְׁיִיף לִישְׁנָא שְׁעָלוּ בְּיָדוֹ שְׁתֵּימֵי רַק וְכַתְב שְׁתֵּימֵי
אֲבָל מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' בְּמִשְׁנֵה מִשְׁמַע שְׁגַם זֶה מִיִּירֵי עָלוּ בְּיָדוֹ שְׁתֵּימֵי ע"ש וְלִדְיָדְהוּ י"ל
דְּמִיִּירֵי שְׁנִתְפָּוִין לְכַתְּוֵב אוֹת זֶה שֶׁכ' שְׁתֵּימֵי וְלֹא נִצְטָרֵף לְדַחֲוֵק שְׁנִתְפָּוִין לְכַתְּוֵב אוֹת
שְׁיִהֵי רַק שְׁהַקְשׁוּ שֶׁהוּא נִתְפָּוִין לְזֵרוּק שְׁתֵּימֵי וְנִרְק אַרְבַּע ע"ז צ"ל שְׁנִתְפָּוִין עַל ב' אוֹתִיּוֹת
וּבְכַתִּיבַת אוֹת הָרֵאשׁוֹן כ' שְׁתֵּימֵי בְּמִתְעַסֵּק ע"ש בַּתּוֹס' וּבְמָה שְׁפַתְבֵּי נָשׁ.

וּבְזָה מְמִילָא מִתְנַרְץ ק' הַמְהַרְש"א עַל תּוֹס' בַּד"ה וְהַתְנִיָּא פֶּטֶר ע"ש פִּינֵן שְׁנִתְפָּוִין לְאוֹת
זֶה שֶׁכ' דְהָא סַתְמָא קְתַנִּי נִתְפָּוִין לְכַתְּוֵב אוֹת א' רַק מַה שְׁנִתְפָּוִין עַל אוֹת אַחַת וְכַתְב שְׁתֵּימֵי
וְהָיִי כְמוֹ נִתְפָּוִין לְזֵרוּק שְׁתֵּימֵי וְנִרְק ד' לֹא הִי יָכוֹל לְתַרְץ דַּמְש"ה פֶּטֶר דַּא"כ קִשְׁה לְאַבְי
דַּס"ל בְּנִתְפָּוִין לְזֵרוּק ב' וְנִרְק ד' חֲזִיב שֶׁם בְּדָף ע"ג וי"ל דְּמַקְשָׁה מְעִיקְרָא לְאַבְי וְדוּק:
בְּגִמְרָא הָא דִּלָּא בַעֲזֵי זַיִוְנֵי לִכְאוּרָה נ"ל שְׁעַבִּיד גַּם הַזַּיִוְנֵי אֲבָל אִין נִרְאָה חֲדָא דְלִשׁוֹן לֹא
בַעֲזֵי אִינוּ בְּמִשְׁמַע גַּם לְמָה עֲבִיד זַיִוְנֵי פִינֵן שְׁפָּוִינְתוֹ הִי לְכַתְּוֵב ח' וְדַאי לְפִי תּוֹס' לִק"מ
מִשְׁא"כ לְפִירֵשׁ"י הוּא רַחֲוֵק שְׁעָלָה בְּיָדוֹ ב' אוֹתִיּוֹת מִתּוֹף פְּתִיבַת אוֹת א' וְהִי שֶׁם א' אִם
לֹא בַמ' פְּתוּחָה שְׁפַתְבוּ כְּעִין ב ו וְלֹא חֲזִיבֵר אוֹתָם וְהָיִי תִיבַת בּו או ש' שֶׁכ' ע ז וְהָיִי ג"כ
שֶׁם וּק"ל וּבְנֵי שִׁי נ"י אָמַר לְפָנֵי לְפִירֵשׁ"י מִיִּירֵי הַתּוֹס' ג"כ ב' זַיִינֵן וְשְׁלֵא בַּסַּת"ת דִּלָּא
בַעֲזֵי זַיִוְנֵי וְכַמ"ש לְעֵיל וְלִדְעָתֵי הוּא הָאֲמַת לְפִירֵשׁ"י: סְלִיק פֶּרֶק הַבּוּנָה הָאוּרְג פֶּרֶק
שְׁלֵשָׁה עָשָׂר בְּרִש"י בַּד"ה ר"א אֲתָא לְפָרוּשֵׁי וְכו' וְהוּא תְּמוּהָ דְהָרֵי ר"א פְּלִיג וּמְהַרְש"ל
מַגִּי אֲתֵי לְאַפְלוּגֵי אֲמַנְם יֵשׁ לְקַיִים הַגִּי שְׁלִפְנִינוּ שְׁתֵּי ר"א הוּא בַּפ"ע שְׁרִש"י מִתְחִיל
תְּמִיד תִּיבַת דְרִישׁ פִּירְקָא כְּמוֹ בְּהַזֹּרֵק ע"ש אַע"פ שְׁאִינוּ מְפָרֵשׁ כְּלוּם עָלִיו וְאַח"כ כ'
אֲתָא לְפָרוּשֵׁי ר"ל תְּנָא דִידָן קָאֵי לְפָרוּשֵׁי הָךְ אוּרְג דְתַנִּי בְּאַבוֹת מְלָאכּוֹת ב' חוּטִין כְּמוֹ
אִינְף מְשַׁנְיֹת דְקָאֵי לְפָרוּשֵׁי וּבָא לֹמַר לְפָרֵשׁ שְׁאִינוּ אֲלִיבָא דַּכ"ע רַק פְּלֹגְתָא דַּר"א
וְרַבְּנֵן וּק"ל: או יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְפִי הַמְסַקְנָא דַּר"א קָאֵי בְּקִטְיֵי וְלֹא בְּאַלִּימֵי אוּ לְהִיפֹף קָאֲמַר
דַּר"א הָךְ שְׁנֵי חוּטִין לָאו הוּא שְׁיַעוּרָא דְנֹקָא תְּמִיד רַק פְּעָמִים הִיא ג' וּפְעָמִים הוּא אֲחַד
רַק שֶׁם לְדִידֵי מִיִּירֵי בְּאַלִּימֵי אוּ בְּקִטְיֵי וְלִתְכַמֵּים הוּא דְנֹקָא וְשֶׁם אֲתֵי אֲלִיבָא דַּכ"ע
וּק"ל: בַּתּוֹס' בַּד"ה הָאוּרְג אוֹמַר ר"י וְכו' עַד וּל"ג בֵּין בְּאַמְצַע וְכו' ר"ל שְׁהִי הַגִּי בֵּין
בַּתְּחִילָה בֵּין בְּאַמְצַע בֵּין בְּסוּף וְהַתּוֹס' מוֹחֲקֵי בְּאַמְצַע וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן בַּתּוֹס' בְּסוּף שֶׁכ'
אֲבָל אֵי ל"ג בְּאַמְצַע וְכו' מִשְׁמַע שְׁרַק מוֹחֲקִים בְּאַמְצַע וּבַתְּחִילָה קָאֵי פְּדָקָאֵי דַּא"ה הָיִי

להו להקשות ג"כ דמשמע הָא בפתחילה מודים לר"א וְזוה אינו במשמע בכולה סוגיא וק"ל: ע"ב בתוס' בד"ה הָא ר"י וְהָא ר"ש וכו' עד וא"כ הוּי מְלָאכָה שְׁצָרִיכָה לְגוּפָה לְצוּרָה מְצוּה פְדֻמוּכַח לְקַמְן וכו' ר"ל דְּהַתּוֹס' אֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהוּ דְלִקְמָן שְׁמַבְיָאין רַאִי מִפְּמָה דְּנֻכְתִּי בַד"ה בְּחֻבְל וְצָרִיךְ לְכַלְבּוֹ דַּאֲע"ג דר"ש מְחַזִּיב בְּמַקְלָקל בְּחַבּוּרָה בְּעֵי שְׂיָהָא צָרִיךְ לְגוּפָא וְנִלְיָף מִמִּילָה וּבַת פְּהוּ ע"כ דְּגַם בְּדִידָהּ צָרִיךְ לְגוּפָא מְשׁוּם מְצוּה אַע"ג דְּרַש"י מְבִיא רַאִי נְכוּנָה מִן הַמוֹצֵיא מֵת לְקוּבְרוֹ דְּהוּי נְמִי מְצוּה וְאַפ"ה אֲמַרִּינּוּ לְעִיל דָּף צ"ד ע"ב מְפֻנְרֵשׁ דְּפֻטוֹר לר"ש הֵינּוּ דְּרַש"י אֲזִיל לְשִׁיטְתִּי שְׁפִי מְלָאכָה שֶׁא"צ לְגוּפָה הֵינּוּ שְׁבָרְצוּנוּ לֹא בָּא לוֹ וְהוּי רַק לְסַלֵּק מֵעֲלֵיו וְא"כ ה"נ בְּקַרְיָעָה הֵכָא וְכֵן לְקַמְן בְּהַבְעֵרַת בַּת פְּהוּ וְכֵן בְּמִילָה שְׁאִינָה אֵלָא לְסַלֵּק הָעֵרְלָה לְכָף מְשַׁמַּע לְקַמְן בְּהִדְיָא לְרַש"י דְּהוּי מְלָאכָה שֶׁא"צ לְגוּפָא וְגַם בְּמִילָה מְשׁוּם שְׁמַקְלָקל בְּגוּף הַחַבּוּרָה אַע"ג שְׁמַתְקוּן אֲצֵל הַגְּבָרָא מִיקְרֵי שֶׁא"צ לְגוּפָא כַּמ"ש רַש"י לְקַמְן בְּהִדְיָא גְבִי צָרִיךְ לְכַלְבּוֹ וּלְבַשָּׁל ע"ש וְא"כ לְשִׁיטַת רַש"י לְק"מ רַק מַה שְׁמַקְשִׁין לְקַמְן מְהַנְהוּ דְּנֻכְתִּי דר"ש בְּעֵי אָף בְּמַקְלָקל שְׂיָהָא צָרִיךְ לְגוּפָא ע"ש מַה שְׁאַפְרֵשׁ בַּעז"ה לְתַרְצוֹ בְּטוֹב אֲמַנָּם תּוֹס' אֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהוּ ג"כ מ"ש בְּדָף צ"ד ע"א לְפָלוֹג אַרְש"י בְּפִירוּשָׁא דַּא"צ לְגוּפָא רַק פִּירְשׁוּ דְּבַעֲיָנוּ שְׂיָהָא צָרִיךְ לְגוּף הַמְּלָאכָה וְשׁוֹרְשׁוֹ כְּמוֹ בְּמַשְׁכָּן וּבְמוֹצֵיא הֵמַת אִינוּ צָרִיךְ לְגוּף הֵמַת רַק לְקַבּוּרָה וְיִוְתֵר נִרְאֵה לְפָרֵשׁ שֵׁם אָף שְׁצָרִיךְ לְגוּף הֵמַת לְקַבּוּרָה מְשׁוּם מְצוּה עַכ"פ לְהַגּוּף הוֹצֵאָה א"צ כַּמ"ש שֵׁם גְבִי פִּיס הַזָּב ע"ש אוֹ דְלַעֲנִין קַבּוּרָה לֹא מִיקְרֵי צָרִיךְ לְמַת כְּמוֹ גְבִי מְשַׁכָּן ע"ש שְׁהָאֲרִיכוּ מִשֶׁא"כ הֵכָא גְבִי קַרְיָעָה צָרִיךְ לְגוּף מְלָאכָת הַקַּרְיָעָה דְּהוּי זֶה עֵינָר מְצוּה וְכֵן בְּמִילָה וּבַת פְּהוּ לְקַמְן מְשׁוּם כָּף כְּתִבּוּ דְּהוּי צ"ל כְּשִׁיטְתִּיהוּ וְדוּק: וְעֵינָן בְּמַהֲרַש"א שְׁהַקְשָׁה קוֹנְשִׁיא עֲצוּמָה דְּמַאי מְקַשִּׁי אָף לְפִי שִׁיטְתָם דִּילְמָא לר"ש פֻּטוֹר שְׁהוּא מְקַלְקַל לְדִידָן וּפֻטוֹר בְּאִינָהּ חוּץ מְחֻבֵּל וּמְבַעֵיר לר"ש וְמַה שְׁתִּי הַמְהַרְש"א שׁוֹתָא דִּידָן לֹא יִדְעָנָא דַּמ"ש א"כ לר' יְהוּדָא נְמִי וְכו' עַד חֲשִׁיב מַתְקוּן אִינִי מְבִין פְּלַל דְּהָא זֶה עֵינָר פְּלוּגְתָתָם לְקַמְן לר"י אִית לִי מִילָה וּבַת פְּהוּ הוּי תִּיקוּן לְכָף מְקַלְקַל בְּחַבּוּרָה וְהַבְעֵרָה פֻּטוֹר וְלר"ש צוּרָה מְצוּה וְתִיקוּן הוּי מְקַלְקַל לְכָף מוֹכִיחַ דְּמַקְלָקל חֲזִיב וְיִוְתֵר מְזָה כְּתִבוּ דְלִכְךָ לר"י אֵלִיבָא דר"ש לֹא חֲזִיב לְשִׁיטְתָם אֵלָא בְּצָרִיךְ לְכַלְבּוֹ שְׂיָהָא תִּיקוּן קֶצֶת כְּמוֹ בְּמִילָה וּב"כ דְּהוּי מְצוּה וּבְקַלְקוּל כְּזֶה יְלִיף שְׂיָהָא חֲזִיב בְּחֻבְל וּמְבַעֵיר מִשֶׁא"כ בְּאִינָהּ וְע"כ לר' אֵפְהוּ אֵלִיבָא דר"ש לֹא חֲשִׁיב מְצוּה אִפִּי תִּיקוּן קֶצֶת לְכָף מְקַלְקַל בְּחַבּוּרָה חֲזִיב אִפִּי א"צ לְכַלְבּוֹ וְלר"י חֲשִׁיב מְצוּה תִּיקוּן יִוְתֵר מְצָרִיךְ לְכַלְבּוֹ לְכָף פּוֹטֵר אִפִּי צָרִיךְ לְכַלְבּוֹ לְשִׁיטְתָם ע"ש בְּתוֹס' אִם לֹא שְׁפֻנוּנַת הַמְהַרְש"א לְמַאי שְׁפִינִים ז"ל אַע"ג דְּלִקְמָן וְכו' הֵתָם מְקַלְקַל לְגַמְרֵי וְכו' וְלְכַאוּרָה אִין לוֹ פִּי שְׁמִינִי דְּבָרֵי הַתּוֹס' וְאִין מְפָרֵשׁ פְּלוּם אֵלָא וְדַאי שְׂזָה עֵינָר תִּירוּצוֹ שְׁסַמְכוּ הַתּוֹס' אַמ"ש לְקַמְן שְׁבַמְצוּה זֶה מוֹדָה ר"ש דְּהוּי מַתְקוּן וְע"ז סְמָכוּ לְהַקְשׁוֹת אִפִּירַש"י אֲמַנָּם אִין נִרְאֵה שְׂיָקְשׁוּ אַרְש"י מַחֲמַת זֶה חֲדָא שְׁעֵדִיין לֹא חִידְשׁוּ זֶה אֵלָא בְּהַתִּירָץ וְגַם שֵׁם לֹא כְּתִבוּ זֶה אֵלָא סְבַרְת עֲצָמָם שְׁכ' לְחֲזִיב עַל מַתוּ אָף לר"ש אֲבָל אִינוּ מוֹכְרַח מְשׁוּם מְקוּם וְאִיךָ יְהִיוּ מְקַשִּׁים וְגַם פְּהָ לֹא הִזְכִּירוּ דְּבַר מְזָה בְּקוֹנְשִׁיא וְגַם אִיךָ שְׂיָיךְ פְּדֻמוּכַח לְקַמְן סוּף דְּבַר נִלְע"ד שְׁהַדְרָא קוֹנְשִׁיתוּ לְדוּכְתָא בְּתוֹקָף עֲצוּם: אָפֶס נ"ל שְׁעֵינָר קוֹנְשִׁית הַתּוֹס' אִיךָ אֲפֻשֵׁר לוֹמַר שְׂזָה הַתִּירָץ שְׁבַגְמ' קִיא נְמִי אֲמַתוּ שְׁהָרֵי הַגַּמ' אָמַר הָא ר"ש דְּאָמַר מְלָאכָה שֶׁא"צ לְגוּפָה פֻּטוֹר וְהָא הוּי צ"ל לְנֵאִי מְשׁוּם מְקַלְקַל אִין רְמַז בְּגַמְרָא מְזָה הַתִּירָץ וְתוּ לֹא מִיַּדִּי וְדוּק: דָּף קו ע"א בְּרַש"י בַּד"ה

חויץ מחובל וכו' דתנן החובל וכו' נכן בד"ה ומבעיר כ' פדתנן והוא שהדליק וכו' והוא לענ"ד תיממה גדולה הלא ברייתא הוא זה מאי צריף ראי' לברי' פדאמר בסמוך ברי' ר"ש וגם מאי פעי רש"י בזה והאיך מרומז בגמ' ונ"ל לפרש דר"ש פא לפרש מאי שא"ר יוחנן ואת"ל משנה בחובל וצריף לכלבו דליפא לפרש דקאי אהה ברייתא גופא את"ל שנישנת בבה"מ מיירי בצריף לכלבו ל"ל פן מפמה טעמים חדא מאי שניף אינה משנה פנין שהוא גופא מפרשו ואף שבפיצה דף י"ב ע"ב פירש"י פן והוא מוכרח שם א"ש אינה משנה דב"ש במקום ב"ה אינה משנה וגם זה הוי מתקן והיכי שניף חויץ ויותר על פולם מוכרח בגמ' לקמן דפריף והאנו תנן ואברייתא פריף מהמשנה ומאי קשה המשנה מיירי בא"צ לכלבו ודאי וברייתא בצריף ואף שמקשה לר' אבהו ולא לר' יוחנן כמ"ש רש"י שם מנ"ל דר' אבהו אינו מפרשו פן הלא ר"א לא אמר פלום רק הביא הברייתא וכמו שפרשו ר"י פן ר"א אלא ע"כ לר' יוחנן הברייתא לא נישנית פלל משום שא"א לפרשו בצריף לכלבו דקתני פל המלקלין פטורין חויץ כו' וזה הוי מתקן כמ"ש רש"י אח"כ ולקף פריף שפיר אר' אבהו ששנאה וא"כ ע"כ חייב אף בא"צ לכלבו מהמשנה וא"כ מאי אמר ר' יוחנן את"ל משנה לקף פירש"י שלקף שנאה ר' אבהו דס"ל דאית לה סמוכים ממשנתינו ולקף השיב לו ר' יוחנן הברייתא אינה משנה ורא' ממשנתינו ואת"ל משנה ר"ל הנה משניות דמצינו חייב בחובל ומבעיר כמ"ש רש"י שם שפיר י"ל בצריף לכלבו דשם לא תני מקלקל ודוק.

הא דלא מייתי ממכילתין גבי חי' ועוף החובל בהן חייב די"ל דמיירי בשוחט או מקיז וגבי חי' שרצים לא הוי כ"כ מקלקל והכא מיירי בחובל באדם דנדאי מקלקל לקף מייתי מב"ק פטור מפולן היינו מפל ה' דברים שהן דוקא ולא משפחת אלא בצריף לכלבו וק"ל: בגמ' והאנו תנן פל המלקלין פטורין ופירש"י אר"א פריף ר"ל דר' יוחנן מש"ה אמר פוק תני לברא מכח משנתינו פנ"ל אבל ר' אבהו דשנאה קשה איף שביק משנה שהוא נגד הברייתא והוא פמו ואידף ומשני וכו' וצ"ל דא"כ קשה אר' יוחנן ואידף למה אמר פת"ל ואינה משנה ע"ז כ' התוס' בשם רבינו שמואל דר"א סבר פר"ש וכו' וכ' שהוא ברש"י ג"כ מוכרח כמ"ש לקמן בד"ה מה לי לבשל פתילה ומתורץ גם דלא מקשה ואידף אבל יצא להם מזה קושיא גדולה ארש"י אמאי אמר פוק תני לברא דנדאי אינה משנה שניף לומר פנין דאין הלכה פן כמ"ש לעיל פמו ב"ש במקום ב"ה אינה משנה משא"כ פת"ל דאדרבא תנן בעדיות למה נשנה דברי היחיד וכו' בפרט פלוגתא זו דאצ"ל נשנו הרבה משניות כר"ש והלא הך דמפיס מורסא וצד נחש מוקמינן כר"ש והרבה יש במשנה וכ"ש אף בביצה אמר ג"כ פת"ל היינו משום דב"ש נדאי מפקי מהלכה משא"כ ר"ש דהכא והגאון בעל מ"ש דחק לתרץ פן פנין שאינו הלכה שניף לומר פת"ל ולא ידעתי מה יעשה בכל משניות המוקמות כר"ש וגם היא גופא קשה לומר שר' יוחנן סובר כר' יהודה דמלאכה שא"צ לגופא חייב דהא סתמא דגמ' וסתמי משנה מיתוקמא כר"ש משמע דהלכה כר"ש וביותר ר' יוחנן ס"ל דהלכה פסתם משנה ויותר על פולם הני תלת דפטור ומותר דאתיין כר"ש והם הילכתא נדאי גינהו וסתם משנה וגם לעשות פלוגתא בין ר' אבהו ור' יוחנן פתנאי הוא דחוק דבכ"מ מקשה פתנאי וגם ר' אבהו איף שביק מתנייתו ועביד כברייתא ולומר שרש"י מתרץ זה בריש שמעתתא שר"א ג"כ ראיתו ממשניות ז"א פנין שי"ל כר"י דמיירי בצריף לאפרו מה"ת לומר דפליגי המשניות אהדדי מפל

הלין טעמי נלע"ד שרש"י מתרץ זה במתק לשונו שכ' לא איתפרש היכא ונ"ל וכו' ר"ל פיון דלא איתפרש פלוגתתו בזה מפורש מה"ת לומר שהוא באיזה פרייטא שאינו דווע לנו או קבלה היתה בינדם ונוקשה כל הקושיות שפכתבנו מוטב לנו לפרש שר"א המציא זה מפלוגתא דר"י ור"ש גבי מלאכה שאצ"ל וקא דקאמר מתניתן ר"י היינו מה שסבר מלאכה שאצ"ל חייב לכה אית ליה פל המקלקל פטורין ולהיפך פרייטא כר"ש גבי מלאכה שאצ"ל ור"א סובר דאף בצריף לכלבו ולאפרו הוי מלאכה שאצ"ל ומקלקל וכן אפי' שחוטה לבשר וכן לצורף מצוה פגון מילה והבערת בת פהו הוי לר"א אליבא דר"ש מקלקל מטעם שכ' רש"י לכה הוציא הדין דלר"ש מקלקל בחבורה חייב אף דא"צ לכלבו ולאפרו פיון דאין חילוק והמציא ג"כ טעם לר"ש ממילה והבערת בת פהו שהוא ג"כ מקלקל ואף שמבטל הפתילה הוי נמי שאצ"ל פיון שהוא עושה לצורף בת פהו לשרפה ולזה אין צריף שתחטא ותשרוף כמ"ש התוס' אבל ר' יוחנן כר"י ולכה שנה הפרייטא בבה"מ אף שהוא נגד המשנה ונדאי אין הלכה פמותו פיון ששפיר נישנית אליבא דר"ש לדידיה ומצינו כמה משניות אליבא דר"ש אבל ר' יוחנן סבר דצריף לכלבו ולאפרו מכ"ש לשוחט הוי צריכה לגופא כמ"ש התוס' והוי מתקן גמור אף לר"ש כמ"ש רש"י פריש שמעתא לר' יוחנן והוי לתקן משמע אליבא דכ"ע ומכ"ש מילה והבערת בת פהו ולא מוכח פלל אף לר"ש לחייב מקלקל גמור בחובל ומבעיר ואין פאן פלוגתא דמשנתנו פל המקלקל פטורין אתיא אף לר"ש ומשניות שהביא רש"י מיירי בצריף לכלבו ולאפרו דחייב אליבא דכ"ע וא"כ הפרייטא דתני מקלקל דחובל ומבעיר חייב דליכא לאוקמא בצריף לכלבו ולאפרו דהוי לדידיה מתקן גמור ע"כ לא אתיא פשום תנא ואינה משנה לכה אמר לי שפיר פוק תני לברא זה נ"ל ברור בשיטת רש"י וקא דקאמר בכתובות ובסנהדרין דר"ש אית לי מקלקל בחבורה חייב היינו לר"א והוא הך פרייטא דאייתי דמתוקמא ע"כ כר"ש ולדידיה ולר"י מקלקל בחבורה פטור היינו מתניתן דהכא דע"כ כר"י לדידי' ולכה לא כתב רש"י שם לא איתפרש היכא רק פאן ואל זהו דוחק בעיניך שתופס שם הגמ' כר' אבהו ולא כר' יוחנן משום דעדיף שלא למחוק הפרייטא רק ר"י תנא ופליג לכה אמר אינה משנה אבל לדידן עדיף טפי לקיים הפרייטא וכשיטת ר' אבהו אבל הלכה פמאן לא מיכרע אף לר' אבהו ודוק: בתוס' בד"ה בחובל וצריף לכלבו וכו' עד דר"א ור"י פליגא אליבא דר"ש וכו' ר"ל ודאי דגם ר"י אית לי הך פלוגתא דר"ש אית לי ק בחבורה אלא דלא מחייב רק בצריף לאפרו וקא דקרי ליה מקלקל פיון שאינו תיקון עבור זה כמ"ש התוס' בסמוך וא"כ ודאי קא דאר"י ואת"ל משנה קאי נמי אפרייטא פמו בכל מקום בביצה שהבאתי דקאי את"ל אהך פרייטא שהביא וקא דאמר לי פת"ל וכן הלשון אינו משנה לכאורה לפי התוס' הוא יותר תימה פיון שהוא עצמה מתרצה והוא מוכרח לשיטתם דגם ר"י אליבא דר"ש אית לי מקלקל בחבורה חייב דקא דהא לשיטתם הוא פלוגתא מפורשת בקבלה או באיזה פרייטא שאינו דווע לנו כמ"ש פאן בסוף שמעתא ובסנהדרין יותר מפורש ע"ש א"כ ע"כ דבצריף לאפרו מיקרי נמי מקלקל ולמה לא נפרש פן הפרייטא וגם לכאורה קשה מנ"ל להתוס' להמציא פלוגתא בין ר' אבהו ור"י הלא ר' אבהו לא אמר פלום אלא הביא הפרייטא וכמו שפפרשו ר' יוחנן פן פפרש ר' אבהו וגם ק' לכאורה הלא אליבא דר"י לא נזכר הפלוגתא בגמ' דר"י ור"ש ומנ"ל להתוס' וכק' המהרש"א הגם שלא קשה קושיתו בלא"ה לשיטת

התוס' שכ' שהוא קבלה בינדם או ברייתא ובסנהדרין כ' שהוא מהמשניות וגם לשיטת התוס' א"א לומר שיצא הפלוגתא לר' אבהו מן הפלוגתא דמלאכה שאצ"ל שלשיטתם הוי צריף לאפרו ואינה מלאכה הצ"ל ודוק ולא הוצרכו התוס' לקושיותם אלא לדחות שיטת רש"י אמנם האמת יורה דרכו שהתוס' לשיטתם מתפרש הגמ' אף לר"י והוא שר' יוחנן אמר לר"א פת"ל על ששנה סתם כל המקלקלין וכו' חוץ וכו' ולא פירש בה דוקא בצריף לאפרו כמו שמיצינו בעלמא הוא תני והוא מפרש משמע דס"ל דאף מקלקל ממש חייב בהם ע"ז אמר ליה פת"ל ואת"ל משנה שנישנית הברייתא ע"כ מייירי בצריף לאפרו דבכל מקלקלין פטור פהאי גוונא חוץ מחובל ומבעיר לר"ש ויליף לה גם לר"י ממילה והבערת בת פהו שהוי ג"כ תיקון קצת כמו צריף לאפרו כמ"ש התוס' בסמוך אליבא דר"י ור' יהודא סבירא ליה דהוי מצוה תיקון גמור לכה פוטר אפי' צריף לאפרו אבל ר"א מדתני סתמא ולא פירש בה משמע דס"ל דלר"ש חייב אף אינו צריף לאפרו ומקשה הגמ' לתרנוייהו ר"א ור"י והאנן תנו כל המקלקלין פטורין משמע אפי' חובל ומבעיר ומשמע אפי' צריף לכלבו ולאפרו וקשה גם לר' יוחנן דהא לדידיה קרי גם זה מקלקל ומתני' תנא סתמא וגם מדקלל כל המלאכות ובאינה אפילו כה"ג פטור משמע דה"ה חובל ומבעיר וא"כ קשה אהו ברייתא אפילו לר' יוחנן ומשני לתרנוייהו מתני' ר' יהודא וברייתא ר"ש והוא פירש יותר מרנוח מלשיטת רש"י דקאי רק לר"א פנ"ל ברור לשיטת התוס' ואם פן אין פאן מקום התחלה לק' המהרש"א מלבד מ"ש לעיל לתרץ ודוק היטב פנ"ל נכון.

בא"ד דר"א סבר דחובל חייב אף בא"צ לכלבו עיין במהרש"א שהשיג על מהרש"ל ולענ"ד הדין עם מהרש"ל דלשון אין צריף שכ' התוס' משמע שלא הי' צריף פלל ליתן לכלבו ולפי האמת ע"כ גם לר"א הי' צריף להדם ליתן לכלבו ומש"ה חבל דאל"ה הוי מלאכה שא"צ לגופה רק באמת לא נתן לכלבו דהוי איסור הנאה ולא הוי תיקון פלל אבל עכ"פ הי' צריף לגופה ליתן לכלבו פי היכי דליהוי צריף לגופה וגם סוגית התוס' הוא מעיקרא מפרשים פפשוטו ואח"כ אקשו ואוקמו על האמת ודוק: בא"ד ור"י סבר וכו' עיין במהרש"א שהניח בצ"ע וכבר כתבתי מתלתא טעמי שאין מקום לקושיותו ע"ש ודוק: בתוס' בד"ה בחובל וצריף לכלבו וא"ת ור"א דמחייב וכו' עד וא"ת צריף לכלבו ולאפרו וכו' עיין במהרש"א שהקשו אמאי לא דחו פירש"י וכו' ע"ש תמי' לי על דבריו איך ידחו פירש"י מפח קושיותו זו אחרי שלפירושם קשה יותר דלפירש"י לא קשה רק לר"א דלר"י לק"מ פיון שסבר כר' יהודא דמחייב במלאכה שאצ"ל לכה מחייב בצריף לכלבו אף שכ' רש"י דצריף לכלבו הוי שאצ"ל ולר"א דלפירש"י מהכא קשה ג"כ פיון שא"צ פלל הוי מלאכה שאצ"ל ולפי' התוס' קשה אף לר"י אליבא דר"ש כמו שהקשו באמת ומ"ש ועוד לא קאי פלל להקשות אפירש"י אלא הקשו עוד קושיות אגמ' ומ"ש פאן בשני דיבורים פל א' קושיותו ותירץ שם פללו הקושיות ותירוץם בדיבור א' ודוק: אמנם גוף הקושיות הוא תקימה לרש"י שפי' שאף בצריף לכלבו הוי מלאכה שאצ"ל אפילו לבשל מכ"ש בא"צ פלל א"כ לר"א אליבא דר"ש אמאי חייב הא אמר בהדיא דאף לר"ש בעינו צריכה לגופה אף בחבלה בכמה מקומות כמ"ש התוס' ועיקר בסנהדרין פרק הנהננין דף פ"ה גבי מחט של יד ליטול את הקוץ ע"ש ומה שתיירץ המהרש"א שותא דילי' לא ידענא דהא לרש"י אף אם באמת נותן לכלבו או מבשל הוי אצ"ל מכ"ש

באִסוּרֵי הַנָּאָה וּמ"ש בְּמִצְוֵה הַלֵּא כ' רש"י ג"כ מְפֹרָשׁ דְּהוּנָא א"צ לְגוּפָא וּכְבֵר הַשִּׁיגוּ
הַגָּאוֹן בְּעַל מְגִינֵי שְׁלֵמָה לְכַאוּרָה הִיא נ"ל שְׁבָאָמֶת לר"א אֲלִיבָא דר"ש לֹא בְּעֵינָו צְרִיכָה
לְגוּפָא בְּחוּבָל וּמְבַעֵיר וְשֵׁם מְשׁוּם שְׂאִין מִתְפֹּנֵן נִגְעוּ בָּהּ ר"ל דר"ש אֵית לָהּ דְּבֵר שְׂאִין
מִתְפֹּנֵן מִן תַּר וְשֵׁם לֹא נִתְפֹּנֵן כָּל אֲחֻבָּהּ נִגְמֵ לֹא הוּי פְּסִיק רִישׁוֹ דְּקָאָמֵר דִּילְמָא חֲבִיל
וְתַדְע שְׁהָרֵי מִן תַּר לְכַתְחִילָהּ וּמְלֵאכָה שְׂאֵצ"ל פְּטוּר אֲבָל אָסוּר וְכֵן מְשַׁמַּע שֵׁם לְשׁוֹן רש"י
שְׁכַתְבָּ שְׂלֵא נִתְפֹּנֵן לְחַבְּוֹל וְקָרִי לִי שֵׁא"צ לְגוּפָה פִּינָן שְׂאִין צְרִיבָּ רַק לִיטְוֹל הַקּוּץ אִין
מִתְפֹּנֵן לְחַבְּוֹל וְהוּא תִּנְרֵץ נִכּוֹן אֲמַנָּם הוּא קֶצֶת דְּחִסְקָא: אֲמַנָּם אַחֲרֵי הָעֵינָו נ"ל בְּרוּר
שְׂרַש"י בְּעֵצְמוֹ מִתְרַצוּ בְּלִשׁוֹנוֹ פֶּאן וְשֵׁם שְׁהָרֵי כַתְבָּ פֶּאן פִּינָן שְׁמַקְלָקֵל הוּא אֲצֵל עֲצִים
וּמָה שְׁמַתְקֵן אֲצֵל אַחֲרֵים הוּי א"צ לְגוּפָא אֲלֵא וְדָאֵי מְקַלְקֵל בְּהַבְּעָרָה חֲיִיב וְכוּ' לֹא
לְמִמְרָא לְכַף חֲיִיב אֲפִי א"צ לְגוּפָא אֲלֵא ה"ק אִם מְקַלְקֵל בְּהַבְּעָרָה פְּטוּר א"כ אִין אַתָּה
יְכוּל לְחֲיִיבוֹ אַגּוּף הַבְּעָרָה דְּהָא הוּא מְקַלְקֵל הוּא רַק אַתְּקוֹן שְׂאֵצֵל אַחֲרֵים וְהוּי מְלֵאכָה
שֵׁא"צ לְגוּפָא אֲבָל אֵי מְקַלְקֵל בְּהַבְּעָרָה חֲיִיב וְהוּא צְרִיבָּ לְהַבְּעָרָה מְאִיזָה שְׂיֵשׁ לוֹ הוּי
צְרִיכָה לְגוּפָא וְהִגַּע בְּעֵצְמָהּ אִם הִיא מִתְקֵן בְּהַבְּעָרָה וּמְכוּנָן לְהַבְּעֵיר כְּגוֹן בְּהַבְּעֵרֶת פְּחֻמִין
הוּי צְרִיכָה לְגוּפָא וְדָאֵי וְאִם מְקַלְקֵל פֶּאן חֲיִיב הוּי כְּמוֹ מִתְקֵן וְהוּי שְׂפִיר צְרִיכָא לְגוּפָא
וְכֵן בְּחַבְּוֵרָה מְדַיִק שֵׁם רש"י גְּבִי נְטִילַת קוּץ פִּינָן שְׂבִרְצוֹנוֹ לֹא יִחְבְּוֹל שְׂאִינוֹ צְרִיבָּ רַק
לִיטְוֹל הַקּוּץ וְהוּי כְּמוֹ מוֹצִיא הַמַּת לְקוּבְרוֹ שֵׁא"צ לְגוּף הַמַּת וּבְרְצוֹנוֹ לֹא יִהִי וְעוֹשֶׂה רַק
לְהַצִּיל אֲבָל הֵיכָא שְׂבִרְצוֹנוֹ חוּבָל א"כ צְרִיבָּ לְגוּף הַחֲבֻלָה וּמְקַלְקֵל בְּחַבְּוֵרָה חֲיִיב בְּגוּזֵרֶת
הַפְּתוּב וְהוּי כְּמוֹ מִתְקֵן וּמְחֲיִיב אַגּוּף הַחֲבֻלָה הוּי שְׂפִיר צְרִיכָה לְגוּפָא וְזֶה שְׁמַסִּיִים פֶּאן
אֲלֵא וְדָאֵי מְשׁוּם דְּמְקַלְקֵל בְּחַבְּוֵרָה בְּהַבְּעָרָה חֲיִיב וְכוּ' ר"ל לְכַף הוּי מְלֵאכָה הַצְּרִיכָה
לְגוּפָה הוּי שֵׁא"צ לְכַלְבּוֹ וּלְאֶפְרוֹ דְּזֶה אִין מְעַלָּה וּמוֹרִיד לר"ש דָּאִין אַתָּה יְכוּל לְחֲיִיבוֹ
מְשׁוּם זֶה לר"ש רַק מְשׁוּם חֲבֻלָה וְהַבְּעָרָה גּוּפָא דְּנִיְהוּי צְרִיכָה לְגוּפָא מְשֵׁא"כ לר"י דָּאִית
לִי מְלֵאכָה שֵׁא"צ לְגוּפָא חֲיִיב שְׂפִיר י"ל דְּמְקַלְקֵל פְּטוּר אַף בְּהוּ וְחִיּוּבוֹ מְשׁוּם צְרִיבָּ
לְכַלְבּוֹ וּלְאֶפְרוֹ אוֹ לְבִשְׁל וּלְמִצְוֵה וְדוּק הֵיטֵב כִּי נ"ל בְּרוּר וְנִכּוֹן: וְהַתּוֹס' שְׁהַקְשׁוּ אֶפְשָׁר
דָּאֲזֵלִי לְשִׁיטְמִיָּהוּ בְּפִירוּשׁ מְלֵאכָה שֵׁא"צ לְגוּפָה לְעֵיל דְּפִלְיָה אַרְש"י וְסִבְרֵי דְּבְּעֵינָו
שְׂיָהָא צְרִיבָּ לְגוּף הַדְּבֵר כְּמוֹ בְּמִשְׁכָּן ע"ש אֲמַנָּם אַף לְשִׁיטְמָתָם לֹא קָשָׁה דְּכִינָן דְּגוּזֵרֶת
הַפְּתוּב לְחֲיִיב מְקַלְקֵל הוּי כְּמוֹ מִתְקֵן וְצְרִיבָּ לְגוּף הַדְּבֵר וְדוּק: בֵּא"ד כְּגוֹן חוּבָל וּמְבַעֵיר
בְּאִסוּרֵי הַנָּאָה וּר"א אַע"ג וְכוּ' נ"ל לְפָרֵשׁ שְׁלִילוֹת דְּבִרְיָהּם שְׁלִכְאוּרָה אִין שְׂיָהָא לְכָאן
דְּהָא לר"א חֲיִיב לְכַאוּרָה אַף בְּלֵא מִצְוֵה אֲמַנָּם הוּא כְּמוֹ רֵאִי וּפִירֵשׁ לְתִירוּצָם שְׁכ'
בְּאִסוּרֵי הַנָּאָה הוּי צְרִיכָה לְגוּפָה אַף שְׂבָאָמֶת לֹא נָתַן לְכַלְבּוֹ וְאִין יְכוּל לִיתָן פִּינָן שְׂסֹבֵר
שְׂיָכוּל לִיתָן וְע"ד זֶה עֲשֶׂה א"כ לְעַנְנָן תִּיקוֹן נְמִי גִימָא הָכִי פִינָן שְׂסֹבֵר שְׂיָתְקֵן לְחֲיִיב גַּם
לר' יוֹחָנָן וְצ"ל לְעַנְנָן תִּיקוֹן בְּעֵינָו שְׂיָתְקֵן בְּאֲמַת וְהָרֵי קִלְקֵל לְפִנְיָנוּ אֲבָל צְרִיבָּ לְגוּפָא
הוּא הַטַּעַם מְשׁוּם מְלֵאכָת מְחַשְׁבֵּת וְהָרֵי מְחַשְׁבֵּתוֹ הִיא לְצוּרָה אַע"ג דְּגַם מְקַלְקֵל הוּי מְשׁוּם
מְלֵאכָת מְחַשְׁבֵּת צ"ל פִּינָן דְּקִלְקֵל בְּאֲמַת הוּי קִלְקוּל אֲבָל צְרִיבָּ הִיא בְּשַׁעַת מְעֻשָׂה וְהוּא
דְּחִסְקָא קֶצֶת לְכַף הַבִּיאוֹ רֵאִי נְכוּנָה ע"ז הַחֲחִילוּק שְׁהָרֵי מִצְוֵה לר"א לֹא הוּי תִיקוֹן כָּל
דָּאֵל"ה הֵיכִי מִיִּתִּי רֵאִי לְחֲיִיב מְקַלְקֵל גְּמוּר אַפ"ה ע"כ לְדִידִי הוּי צְרִיבָּ לְגוּפָא דָּאֵל"ה
לוֹכַח מִיְנִי ג"כ לר"ש לְחֲיִיב אַף שֵׁא"צ לְגוּפָה וּבְהַנְּהָ מְקוּמוֹת מוֹכַח דְּבְּעֵי צ"ל ה"ג
בְּאִסוּרֵי הַנָּאָה וְדוּק וְהָא דְּלֵא תִירְצוּ הַתּוֹס' אַר' אֲבָהוּ דְּמִיְרֵי בְּמִצְוֵה ז"א דְּמִצְוֵה אַף ר'
יוֹחָנָן מוֹדָה דְּחֲיִיב דְּהָא לְדִידִי הוּי מִצְוֵה תִיקוֹן כְּמוֹ צְרִיבָּ לְאֶפְרוֹ כַּמ"ש הַתּוֹס' וְע"כ ר"א

דפליג אר' יוחנן מחייב אף בלא מצנה וא"צ לעפרו ומהרש"א שפכת לתרץ ארש"י דמיינר במצנה חוץ מילה לא ידעתי פוננתו ודוק.

בתוס' בד"ה מדאיצטריף קרא למישרי מילה וכו' גילוף פולא מילתא מהבכרת בת פהו לכאורה הוא תמוה דמנ"ל למילף שני איסורים מאחד אמנם קיצרו לשונם ועיקר קושיתם דיליף ממושבות שם פל מיתות ב"ד וא"כ לילף תכלה מרציחה דאינו דוחה שבת ובזה מתיישב גם לשון התוס' וק"ל.

בא"ד דהתם התיקון בא בפשעת הקלקול וכו' והא דיליף ממילה צ"ל דשם אינו התיקון בא אלא לאחר פריעה דמל ולא פרע וכו' אבל צ"ע דהתוס' יסרתו דברייהם בעצמם דלעיל כתבו בד"ה חוץ מחובל ומבעיר וכו' עד ר"ת מפרש וכו' וע"כ צ"ל דמילה בא התיקון תכף דאל"כ אף דלר' יהודא חשוב מצנה תיקון גמור הא בא אח"כ ונילף דגם בצריף לכלבו הוי תיקון דלר"ת חשיב גם זה תיקון גמור אף לר' יהודה אלא ודאי דמילה הוי תיקון תכף וצ"ע ויש לישב בדוחק דבאמת הוי תיקון אח"כ אלא גם לר"ת אליבא דר' יהודא חשיב מצנה תיקון גדול יותר מצריף לאפרו לכך חשיב כמו תיקון תכף וגם שהקלקול גורם התיקון ולא מחלק ר"ת אלא בין צריף לכלבו לא בין צריף לאפרו ובין שוחט ואינף שכ' התוס' אבל לא במצנה והכא כ' לר' יוחנן דלא חשיב מצנה רק תיקון קצת כמו צריף לאפרו יש ג"כ חילוק בין בא תכף או אח"כ כמו לתירץ ראשון דלשם צ"ל זה ודוק: בתוס' בד"ה מ"ל לבשל פתילה אין לפרש כמו וכו' ר"ל כמו שפירש"י דחייב משום מתקן וצורף וצ"ל דהוצרף לזה אע"ג דלר' יהודא מצנה בעצמו הוי תיקון כמו גבי מילה היינו דעכ"פ הוא מתקן הגבירא ע"י מצנה שמעיקרא הי' ערל ועכשיו הוא מהול אבל הכא שממית גבירא אע"ג שעושה מצנה לא מיקרי מתקן אם לא ע"י שמתקן גם הפתילה והוציא רש"י זה מלשון הגמ' דאמר בישול פתילה ואי משום מצנה לחודא למה לו להזכיר הבישול פתילה הל"ל ג"כ כמו גבי מילה מ"ל מתקן פלי מ"ל מתקן גבירא שמצנה להורגו אלא ודאי כמ"ש ועל ר"ש לק"מ כמ"ש התוס' פיון שמבשל לצורף קילקול הוי מקלקל רק לר' יהודא הוי תיקון כמ"ש התוס' בסמוך מפמה ראיות וגם על הבערה פשיטא לק"מ דאפי' מבעיר עצים לבשל כמ"ש רש"י זה דעת רש"י וע"ז כתבו התוס' דאין לפרש פן דא"כ שאר מיתות ב"ד למה לא דחו לר' יהודה פיון דהוי מקלקל אף לר' יהודא אף דהוי מצנה ולדידיה מקלקל פטור ולכך כתבו ואור"י וכו' דמצנה לחודא אף שמקלקל גמור בלי שום תיקון הוי לר' יהודה ופליג ארש"י אמנם על פירושם קשה טובא מ"ש מה לו להזכיר בישול פתילה פלל וכמ"ש וגם אף ההבערה קודם בישול הפתילה הוי תיקון לר' יהודה וקאי בהבערה עד הנה ומשני פתילה ע"כ נראה פירש"י הוא מוכרח ומה שהקשו תוס' משאר מיתות ב"ד י"ל באמת דלדידן באמת דחי שבת שאר מיתות ב"ד והא דאמר בכ"מ שאין דוחה היינו לר"ש או אף לר"י מדרבנן ודוק: בא"ד וא"ת בשלמא לר"י וכו' עד וי"ל דנפקא לי' לר"ש וכו' ר"ל ובאמת ר' נתן ור' יוסי לא ס"ל כר"ש אלא כר' יהודה והוא דוחק ולענ"ד נ"ל ויתרץ ג"כ באיזה סבירא פליגי ר"נ ור' יוסי וגם באמת למה א"ר יוסי ללאו חדא דמוטב לומר לחלק שהוא פשוט יותר וגם הוא רחוק וכי בשביל שפיתוב בי' ג"כ לאו נמעטו מסקילה וקרת הנאמר בכל המלאכות והוא מלאכה חשובה שהי' במשפן וגם בכל מקום אמרינן שחייב ל"ט חטאות ואין חולק ע"ז כמ"ש התוס' בריש מכילתין ואם הוא רק לאו ודאי אין חייב חטאת לכן

נ"ל לפרש דר"נ ור' יוסי פליגי בפלוגתא דר' יהודא ור"ש דר"נ ס"ל ודאי כר' יהודא ומוכח לחלק כמ"ש התוס' אבל ר' יוסי ס"ל כר"ש וא"כ לא מוכח לחלק דהוצרכו לכתוב לחייב מקלקל בהבערה כמו שסובר ר"ש בפרייטא כמ"ש התוס' דהוא פרייטא בשום מקום וקרא דהקא מיירי בהבערה שהוא מקלקל דהא מיירי במיתת ב"ד שהוא מקלקל לר"ש אמנם ודאי שאינו אלא לאו שכל המקלקלין פטורין וא"כ קרא דל"ת פל מלאכה וכו' פל העושה מלאכה יומת ונכרתה ודאי לא מיירי במקלקל רק קרא דהקא פא לומר לא תבערו א בכל מושבותיכם שהוא מיתת ב"ד שהוא מקלקל אפ"ה לא תבערו ואין לה אלא מה שחידשה התורה בו שהוא לאו אבל באמת מתקן בהבערה הוא בסקילה וכרת שהוא בכלל פל המלאכות וזה אמרו שלא קשה למה יצתה שיצתה ללאו ר"ל לחייב לאו במקלקל בהבערה מן מושבותיכם וכק' התוס' וא"ל דא"כ מקלקל בחבורה נמי נימא הכי ז"א דהתם מוכח מהדיוק מדהוצרכו התורה להתיר ש"מ שהוא בכלל מלאכה דאם אינו אלא לאו אפ"ה לא הוצרכו להתיר שעשה דוחה ל"ת משא"כ הקא שהתורה אסרה את המותר אין לה בו אלא מה שאסרה התורה שהוא לאו ודוק היטב פי נ"ל נכון ואפשר גם כוננת התוס' לזה אלא שהקשו דלר' יוסי אף דאית לי' כר"ש נפקא לי' החילוק מאחת מהנה אבל ר"ש מנ"ל לחלק ותירצו היטב: ועפ"ז נ"ל לתרץ המשוך קושיותם ותירוצם לכאן אחר מ"ש תירוצם דבישול פתילה היינו משום שהוא הוכחה לפירושם דאם נאמר כפירש"י וכמ"ש אין לפרש בריש הדיבור דרק הקא הוי תיקון משום בישול פתילה דהוי מתקן והיינו צריכין לומר דלר' יהודא באמת שאר מיתות ב"ד רק הבערת בת פהו לא דחי א"כ נשארה קושיא על ר' נתן מנ"ל לחלק ממ"נ אי ס"ל כר"ש לא מוכח כמ"ש התוס' ואי ס"ל כר"י א"כ הוכרח לכתוב לא תבערו דלא דחי דה"א דדחי כמ"ש הגמ' ביבמות וא"ל כמ"ש התוס' דהוי לי' למיכתב לא תעשה כ"מ בכל מושבותיכם דהא באמת שאר מיתות ב"ד שרי בשבת רק הבערת בת פהו אסור והוצרכו לכתוב לא תבערו דוקא אלא ודאי כמ"ש התוס' דכל מיתת ב"ד הוי תיקון לר' יהודה משום מצוה ולא דחי ובישול פתילה דנקט לאו דוקא וא"כ שפיר ס"ל ר"נ כר' יהודא ומוכח לחלק מדלא פתוב לא תעשה כ"מ בכל מושבותיכם כמ"ש התוס' ודוק: ברש"י בד"ה למגדל חייב וכו' עד שיוציא לו דרך חלונות והוא תימה שהוא נגד הגמ' בשום תירץ דהמסקנא הוא בציפור דרור היינו משום שנשמט לזויות כמו שאמר שדירה בבית כבשדה וכן פירש"י בעצמו שם ולפי ה"א בעופות פרייטא איירי בביבך ושאין מקורה אבל בבית במשנה לא איירי פלל וגם לפירש"י לא מקשה פלל הא בבית מקורה הוא ואפ"ה למגדל אין לבית לא דילמא משום שיוציא דרך חלונות הוי כמו שאין מקורה וברייתא דביבך מקורה דשרי ליצוד מתוכה איירי ודאי שאין בו חלונות וצ"ע אמנם נ"ל לפרש דרש"י מפרש פן לפי ה"א פדרכו בכל הש"ס שס"ד שציפור לאו דוקא אלא ה"ה בכל עופות והוקשה היכי ס"ד לומר הא בביבך מקורה הוי צידה הא בית מקורה הוא וגם היכי מפרש הטעם למה לא יאה צידה בעופות בבית הא לא ידע הטעם ואוקומתא בציפור דרור לכו מפרש רש"י הטעם משום שיוציא דרך חלונות והוי כמו ביבך שאינו מקורה וזה הוי ס"ד דהתירצו הראשון מהברייתות הא במקורה פאן בשאינו מקורה והמקשה הקשה לו לדחות זה מפת הוכחה ויתפרש גם לשון הגמ' אפ"ה למגדל אין לבית לא שהוא מדייק מדיוק ולא דייק מיותר מפורש דקתני צבי לבית אבל צפור למגדל ולא לבית אלא שפא לדחות שלא

תאמר צבי לבית היינו שיש בו חלונות לכה מדייק מדקתני צפור למגדל אין והיינו נדאי
מגדל שאין בו חלונות תדא דסתם מגדול אין בו חלונות וגם אי יש בו חלונות אין גיצוד
גם בו ואפ"ה לבית דומיא דמגדל שאין בו חלונות לא דאל"ה ליתני רבותרא טפי אף בבית
ליצוד פשאין בו חלונות ולמה אמר מגדל אלא ע"כ דאף שאין בו חלונות לא הוי צידה
מכ"ש ביבר מקורה ודוק: דף קו ע"ב בגמ' תנן התם וכו' ורמינהו וכו' לכאורה לא הוי
צריף לאתויי מתניתן בביצה דהוי יכול למירמא פרייתא אמשנתינו דקתני צבי לביברין
חייב א"כ מותר לצוד מתוכו הגם שי"ל דה"מ לשנוי דאין צדין מדרבנן כמו חיל ועוף
שברשותו בשבת ז"א תדא דלא מצינו שגזרו בי"ט משום שמחת י"ט וקא דהצד אוןזין
ותרנגולים בביצה נמי מיירי בשבת וגם לפי התוס' מוכח מאין נותנין לפניהם מזונות
דצידתן הוא כמו שמקשה מיני' בביצה עיין בתוס' פה ד"ה ואין נותנין וכו' וגם עופות
הי' יכול למירמא ממשנתינו דקתני צפור לבית לא הוי צידה ושם קתני צדין מהם בי"ט
כמו שבאמת עיקר קושיא ונ"ל שגזר מתרץ הגמ' בלשוננו שאמר קשיא חיל אחיל קשיא
עופות אעופות ר"ל דלהכי מייתי משנה דביצה למירמא אברייתא משום דבעי למירמא
חיל אחיל ועופות אעופות בחד רומיא או באמת מתפרש הכי קשיא חיל וכו' ר"ל מעיקרא
קאמר ורמינהו ממשנה דביצה אברייתא מטעם שכתבתי ואח"כ אמר עוד קושיא אחרת
קשיא נמי חיל אחיל ממשנתינו אברייתא קשיא עופות אעופות ממשנתינו אמשנה דביצה
וקא דמשני בביבר שאינה מקורה מתירץ נמי משנתנו בבית שיש בו חלונות כמ"ש
רש"י במשנה דהוי נמי פאינו מקורה ונקט לשון ביבר משום פרייתא ויתיישב נמי יותר
פיל רש"י כמ"ש במשנה עד"ז וגם יתיישב יותר הלשון בגמ' דאמר וקא בית דמקורה
ולא קאמר הרי משנתנו דבית וכו' שיקא עד הנה לא איירי כלל מינה לפי פשוטו ולפמ"ש
א"ש ומה שהקשה מבית לפ"ז כפר פתבתי לפרשו במשנה לפירוש"י בסמוך וק"ל:
ברש"י בד"ה ואין נותנין לפניהם מזונות וכו' עיין בתוס' בד"ה ואין נותנין וכו' שהקשו
מהו דנותנין מים בשבת לפני אוןזין וכו' וגם מלבד זה אין פירוש לדבריו מה בכך שהם
מוקצים הלא אין מטלטל אותם אלא המזונות שאין מוקצים ואי משום טירחא הרי
מזונותן עליה ואי אין מזונותן עליה ל"ל מוקצה ועוד תימא הרי בהמה נמי מוקצה בשבת
וכמה משניות תנן דנותנין לפניהם מזונות כגון מחתכין את הדלועין וכו' ומפספסין את
הטפין ואינה ותימה ג"כ על התוס' שלא הקשו מהם הנה מלבד שיש לפרש פיל התוס'
בדברי רש"י שפינו שהם מוקצין מחמת איסור צידה הוי אין מזונותן עליה לכה לא
מטרחינו בהו וקא דלא כתב דוקא מחמת צידה דאורייתא וכתב סתם מוקצה י"ל משום
דקאי על אין צדין וכו' שהם מוקצים מחמת זה או י"ל דס"ל לרש"י דגם דמוקצה מחמת
צידה דרבנן מיקרי אין מזונותן עליו פיון דעכ"פ אינו ברשותו מיקרי ושם באוןזין
ותרנגולים מותר לצודו אף מדרבנן מחמת איסור צידה וקא דקתני הצד אוןזין ותרנגולים
פטור משמע אבל אסור היינו משום דמיירי בשבת ואסור לכתחילה משום טילטול
מוקצה דבעלי חיים בשבת לכה נותנין לפניהם מים פיון שאין בהם כלל איסור צידה
מיקרי מזונותן עליה כמ"ש התוס' ובזה מתרץ ג"כ היטב ק' התוס' אמאי דמקשה בביצה
ארשב"ג דמחוסר צידה אצד אוןזין וכו' קא גם שם קתני פטור משמע אבל אסור כמו
בביצה ולפמ"ש לק"מ דקים לי' להש"ס דחכמים לא גזרו כלל בצידה וקא דקתני פטור
משמע אבל אסור היינו בשבת משום מוקצה דב"ח אבל קא בי"ט למה יקא אסור

ודוק: אָמנםּ הוּא קָצַת דְּחֹק בְּדַבְרֵי רַשׁ"י לְכֹן יוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו כִּינּוּן שְׁמוֹקְצִים הֵם גְּזָרֵינוּ אִם יִתֵּן לְפָנֵיהֶם מְזוֹנוֹת שְׁמָא יָבֵא לְצוּדָן וּלְאוּכְלָן וְהָא שְׂכַל לֹא מְטַרְחֵינוּ הֵינּוּ מִתּוֹךְ שְׁנִיתִיר לְטָרוּחַ עֲבוּרָן בְּמְזוֹנוֹת יִסְבּוּר שְׁמוֹתָר לְצוּדָן כְּמוֹ דְאַמְרֵינוּ גִבֵּי כְּסוּי דָם כּוּי שְׁאַפְי' בְּדַקָּר נְעוּץ אוֹ אֶפֶר מוּכָן אֲסוּר לְכַסּוֹתָן שְׁלֵא יִסְבּוּר מִדְּשָׁרֵי טִירְחָא עֲבוּרוֹ יָבוֹא לְהִתִּיר חֲלָבוֹ וּמְמִילָא לֹא ק' ק' הַתּוֹס' מֵאַוּנוּזִין וְתִרְנַגּוּלִים חֲדָא דְלָמָּה יְצוּדָן בְּשַׁבַּת שֶׁא"א לוֹ לְשׁוֹחֲטֵן וְגַם הָיִי גְזִירָה לְגְזִירָה דְשָׁם הַצִּידָה גּוּפָא הוּא מְדַרְבְּנָן וְהוּא קְרוּב לְשִׁיטַת הַתּוֹס' אֶלָּא שְׁהַתּוֹס' פְּתָבוּ טַעַם אַחַר וּמְמִילָא נְמִי אֶף לְשִׁיטַת רַשׁ"י אֲתִי שְׁפִיר בְּבִיצָה מֵאִי שְׁמַקְשָׁה אַרְשָׁב"ג מְהֵבָא מְצוּדָה כַּמ"ש דְּמְמְזוֹנוֹת מוּכַח שְׁאוּסֵר צִידָה דְאוּרֵינִי דַּא"ל"ה הָיִי גִזְלָג"ז: וְהִרְנוּחְנוּ בְּזֶה לְשִׁיטַת רַשׁ"י דְלֹא יִקְשָׁה ק' הַמְהַרְשֵׁ"א הַחֲמוּרָה עַל דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְלָמָּה לֹא הִקְשָׁה מְמְזוֹנוֹת גּוּפָא ע"ש וְלְדַבְרֵינוּ מְתוּרָץ הֵיטֵב דְלֹא ק' מְמְזוֹנוֹת דְשָׁם מְיִירֵי בִי"ט לְכָף אֵין נוֹתְנִין מְזוֹנוֹת דְגְזָרֵינוּ שְׁמָא יְצוּדָן אֶבֶל הֵךְ דְּנוֹתְנִין מִים מְיִירֵי בְּשַׁבַּת לֹא גְזָרֵינוּ דְלָמָּה יְצוּדָן אֶבֶל מְמְזוֹנוֹת אֲצִידָה מְקַשָּׁה שְׁפִיר כִּינּוּן דְמוּכַח מְמְזוֹנוֹת שְׁאוּסֵר צִידָה דְאוּרֵינִי בְּיוֹם טוֹב מַכ"ש בְּשַׁבַּת וְהִיכִי קְתָנִי פְטוּר וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְאֵין נוֹתְנִין לְפָנֵיהֶם מְזוֹנוֹת וְכו' עַד לְמֵאֵי דְבַעֵי לְאוּקְמָא בְּבִיבֵר מְקוּרָה וְכו' וְהִקְשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א הָא הַאֲמַת כֹּן לָמָּה פְתָבוּ לְמֵאֵי דְבַעֵי וְנ"ל לְתַרְץ ע"פ שְׁנִיתִיר גַּם קוֹשְׁתוֹ שְׁהִקְשָׁה אַמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה הִלְכָה מְפָלֵל דְפָלִיגִי וְכו' עַד דְשָׁם אַעוּפוֹת וְכו' וְהִקְשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א דַּא"כ לָמָּה אָמַר לְעִיל אַעוּפוֹת הָא בְּבִיבֵר מְקוּרָה וְהוּא הַמְסַקְנָא וְלֹא אָמַר ג"כ הָא שַׁצ"ל הֵבֵא מְצוּדָה וְהָא שֶׁא"צ לַה"מ וְנ"ל דְהֵתֵם קָאֵי עֲדִינִין לְפִי הַתִּירוּץ הָא רַב יְהוּדָא הָא רַבְּנָן וְעֲדִינִין ס"ד דְרַשְׁבֵּ"ג פְּלִיג אַרְבָּנָן וְרַבְּנָן שְׁרוּ בְּכָל הַבִּיבֵרִין א"כ גַּם בְּעוּפוֹת וְדַאי פְּלִיגִי וְשָׂרֵי אֶף בְּמַחְסוֹר צִידָה דְהֵינּוּ שַׁצ"ל הֵבֵא מְצוּדָה אַפ"ה שְׁרוּ וְהוֹצֵרוּ לְבִיבֵר מְקוּרָה וְשָׂרֵי פְּלִיג רַשְׁבֵּ"ג אֶף בְּמַחְסוֹר אֲסוּר בְּמַחְסוֹר צִידָה דְהֵינּוּ שְׁהוּא גְדוּל וְצַלָּה"מ אֶבֶל בְּאַמַת לְפִי הַמְסַקְנָא כָּאֵן בְּבִיבֵר קְטָן וְכו' אֶף בְּעוּפוֹת כֹּן וְשִׁיעוּרָא דְגְדוּל הוּא בְּעוּפוֹת הִיכָא שַׁצ"ל הֵבֵא מְצוּדָה וְאֵעִ"כ צָרִיף לְתִירוּץ בְּצִיפּוֹר דְרוּר דְנִדְאֵי יֵשׁ גַּם בֵּית שְׁאַצְ"ל הֵבֵא מְצוּדָה וְאַפְשָׁר סְתָם בֵּית כֹּן וְאַפ"ה קְתָנִי לְמַגְדֵּל אֵין לְבֵית לֹא וְק"ל וְא"כ בְּזֶה מְתוּרָץ קוֹשְׁתוֹ הֵבֵא דְשָׁפִיר כְּתָבוּ לְמֵאֵי דְבַעֵי לְאוּקְמָא דְלַהֲמַסְקְנָא גַּם בְּעוּפוֹת קָאֵי הָא בְּבִיבֵר גְדוּל וְכו' וְשָׁם לֹא קָשָׁה ק' הַתּוֹס' מֵאִי פְסָקָא דְנִדְאֵי בְּבִיבֵר גְדוּל יֵשׁ לְהֵם טְפִי מְזוֹנוֹת מְבִיבֵר קְטָן תִּדַע שְׁלֵא הִקְשׁוּ אֲשִׁינוּיָא דְהָא בְּבִיבֵר גְדוּל בַּח' רַק הִקְשׁוּ לְמֵאֵי דְבַעֵי לְאוּקְמָא וְדוּק: בְּמִשְׁנָה הָא לָמָּה זֶה דוֹמָה לְנוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ וְכו' וּפִירַשׁ"י וְלֹא לְצוּד לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע שְׁהִי עַכְשָׁיו פְתַח פְתוּחַ אוֹ שְׁפַתְחוּ וְנַעַל אָמְנָם כַּד דְיִיקַת א"א לְזוּמַר כֹּן דְנִדְאֵי אַע"פ שְׁנִיצוּד כְּבָר מְאַתְמוּל אִם עַכְשָׁיו נִפְתַּח וְיָכוּל לְצַאת וְהוּא נוֹעֵל חֲזִיב נְמִי מְדַאוּרֵינִי דְכִינּוּן שְׁנִפְתַּח אֲזַלָּא הַצִּידָה וּמְכַרְחַח כָּאֵן גּוּפָא דְהָא אִם עֶמֶד הִרְאִשׁוּן קוֹדֵם שְׁיָשֵׁב הַשְּׁנִי חֲזִיב וְגַם בְּגַמ' קְאָמַר יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְרוֹ אֶבֶל אִם עֶמֶד שְׁיָיִכַל לְצַאת אֲסוּר לוֹ לְיָשֵׁב וְכֹן פִירַשׁ"י שְׁם בְּהַדְיָא וְא"ל דְהִתְיָתֵר הוּא מֵה שְׁאֵין מְכּוּנִין לְצִידָה רַק לְשִׁמּוֹר אֶת הַבֵּית וְכַר"ש וְכַדְמִשְׁמַע לְכַאוּרָה מְפִירַשׁ"י שְׂכַל וְלֹא לְצוּד וְכֹן לְשׁוֹן הַמְשַׁנָּה לְשִׁמּוֹר מְשַׁמַּע לְכַאוּ' כֹּן אָמְנָם גַּם זֶה אֵינוֹ מְכַמָּה טְעָמִים חֲדָא דְהָיִי פְסִיק רִישֵׁי' וְגַם אֵין הַמְשָׁל דוֹמָה לְנִמְשָׁל דְשָׁם אֶף מְתַכּוּנִין שְׂרִי וְכ"ש בְּגַמ' יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְרוֹ מְשַׁמַּע דְמְכּוּנִין לְשִׁמּוֹר וּמְבִיא רֵאִי מְזֶה עַל כֹּן נִרְאֶה וְדַאי דְמְיִירֵי שְׁלֵא נִפְתַּח וּבְהִנֵּי תִרִי גּוֹנֵי שְׂכַל הִרְ"ן וּמְבִיאֵי הַתִּי"ט אוֹ י"ל בְּדַרְךְ הַשְּׁלִישִי הַיּוֹתֵר קְרוּב לְפִשׁוּטוֹ דְמְיִירֵי שְׁהוּא פְתַח הַדְּלַת וְיִצָּא וְתַכְּף

אחר יציאתו נועל ואז נשמר ואין אומרים שיצטרף להגות פתוח כדי שיצא והוי ממש דומיא דרישא ודומיא דרב בגמ' והא שכ' רש"י ולא לצוד אדרבא בא לפרש שהיא בענין שהיא רק לשמרו ולא לצוד דהיינו שלא הי' פתוח לגמרי דאז הוי לצוד אף שניצוד מאתמול אסור ותייב דאטו אם צד צבי וברח לשדה יהא פטור אצידתו וכן היא דנקט במשנה לשמרו בא להורות זה וזה שכ' רש"י הפי' על מלת לשמרו שהיא מיותר דהכי לא איירי בלא נתפונן וכמ"ש הל"ל לנועל את ביתו ונמצא וכו' לכה מפרש רש"י שבא להורות ולא לצוד וכמ"ש: או נ"ל דהתנא בא להורות לנו בזה התיבה דין חדש שהיא פטור ומותר כמ"ש רש"י בגמ' בד"ה לנועל את ביתו ו"ל דכל אדם עושין פן רצה לפרש דהאיך מוכח מפאן שהיא מותר וכקושית התוס' דמאי אולמין לכה פירש"י דכל אדם עושין פן ר"ל דאם נאמר שאסור אין לה אדם שומר את ביתו בשבת אם יש בתוכו חי או עוף בבית קטן להניצוד בו ולזה נקט התנא לשמרו להורות דמותר ודוק בתוס' בד"ה הא למה זה דומה וא"ת מאי אולמין וכו' אע"ג דבגמ' גליף מהכא דפטור ומותר משא"כ מהך דישב השני כמ"ש בגמ' בהדיא היא גופא קשיא להתוס' מ"ש אמנם לא ידעתי למה מיאנו בפירש"י דמהכא מוכיח שפיר שהיא מעשה בכל יום וא"כ גם התנא נקטו משום זה ולא שמעינו דמותר ואפשר לומר דהכא מקשים פיון שהיא ממש דומה וזה מעשים בכל יום ממילא ידעינו דגם זה מותר ולמה לי לתנא למיתני' וע"ז תירצו שפיר דס"ד דזה אסור וגם ארב צ"ל כעין זה התי' של התוס' וק"ל: דף קז ע"א בתוס' בד"ה ממאי דפטור ומותר וכו' עד אבל לפי מאי דפריף וכו' ע"ש עד סופו דברי התוס' צריכין ביאור וגם המהרש"א לא ביאר כל הצורך ונ"ל דאמת לפירש"י דמדמה הוצאת ליחה ממורסא לנטילת הקוץ גופא כנראה מדבריו פן בד"ה ליטול את הקוץ לק"מ דהא נדאי נוטל את הקוץ אמנם תוס' מיאנו בזה שאין זה דומה דהוצאת הקוץ לא מיקרי חובל שהיא דבר אתי מעלמא מה שאין פן הוצאת ליחה שהיא מגופא הוי כמו הוצאת דם דהוי חובל והוא מוכרח מהגמ' שהרי אמרו בע"ב דהמפיס מורסא אתיא כר"ש משמע אבל לר"י חייב מדאורי' והיינו משום חובל ובהוצאת הקוץ מקשה בסנהדרין ליחוש דילמא חביל ר"ל שיוציא דם שהרי הקוץ נדאי מוציא אלא מפרשין הא דגליף מפיס מורסא מנטילת קוץ היינו משום הוצאת דם בשעת נטילת הקוץ ואע"ג דהוי חובל ממש אפ"ה שרי מטעם דמשני בסנהדרין בין לר"י בין לר"ש שרי דלר"י הוי מקלקל בחבורה ולר"ש הוי מלאכה שאצ"ל אע"ג דתרוניהו פטור אבל אסור הכא משום צערא שרי רבנן וא"כ ה"נ במפיס מורסא ואפשר דאף רש"י פן פוונתו אע"ג דהכא אמרינו דמפיס מורסא אתיא רק כר"ש ושם אתי אליבא דכ"ע היינו משום דשם הוי מקלקל בחבורה אבל בהוצאת ליחה אינו מקלקל ואפ"ה מוכח שפיר לר"ש מהתם דהא ר"ש אית לי' מקלקל בחבורה חייב והוי כמו מתקן ואפ"ה שרי ה"נ הכא רק הוקשה להתוס' דילמא התם דהוי ספק איסור דרבנן כמ"ש שם דילמא חביל שרי משום צערא או אפשר אף בלא צערא דספק איסור דרבנן להקל רק המקשה הוי ס"ד שהיא ספק שגגת הקילה אבל התרצו באמת לא אמר שם משום צערא אבל הכא שהיא נדאי איסור דרבנן אף לר"ש מנ"ל לשמואל דמשום צערא שרי רבנן להוכיח משם וצ"ל דס"ל לשמואל דגם בקוץ הוי פסיק רישא שונדאי מוציא דם ואפ"ה שרי ושפיר מוכח וע"ז הקשו דלסברת המקשה שאמר דילמא חביל ש"מ שהיא ספק ומוכרח אליבין' כמ"ש המהרש"א וא"כ להמסקנא אינו מוכרח

מנ"ל לשמואל להוכיח היתרא ופ"ז תירצו שפיר דאפ"ה מוכיח שפיר דמדר"י נשמע
לר"ש דלר"י ספק הוי כמו נדאי לר"ש פנין דאית לי דבר שאין מתכוון אסור אף באיסור
דרבנן כמ"ש התוס' במקום אחר וגם הכא ע"כ ס"ל פן וכל דבר שאין מתכוון הוי ספק
ואפ"ה אסור א"כ ה"נ אע"פ שהוא מקלקל ליתסר אלא ע"כ משום צערא שרי ה"נ לר"ש
בנדאי מלאכה שאצ"ל במפיס מורסא ודוק: סליק פרק האורג שמנה שרצים פרק ארבעה
עשר ברש"י בד"ה שלא לצורך פטור דאין במינו ניצוד ור"ש היא וכו' עיין בתוס' שר"ת
מחקו ונאני תמה שא"כ גם לעיל ימחוק שרש"י פ"א לעיל אהה גופא דחכמים אומרים אין
במינו ניצוד פטור פ"א וז"ל צרעין ונתושין שאינן לצורך ועל במינו ניצוד חייב פתב פגון
חגבים הגזין שהוא מין חגב טהור ונאכלין והן לצורך אלמא דס"ל דזה טעם שאין במינו
ניצוד פטור דסתמיהו הוי שלא לצורך שאינן ראויין לכלום רק אם הוא צריך לו לאיזה
דבר פגון לרפואה כמו דאמרינן גבי נחש לעיל או לשאר דבר חייב לאפוקי דבר שמתו
ניצוד אף שהוא אינו צריך חייב דאטו הזורע והוא אין צריך לתבואה יאה פטור ובאמת
הה חכמים לעיל נדאי ר"ש היא ואפשר בזה גם רש"י ס"ל כפי התוס' דלהכי ח' שרצים
הוי מינו ניצוד משום דיש להם עור וליכא נקטו בהדי חובל וסתמיהו הוי לצורך משום
עור משא"כ באינה וק"ל: בתוס' בד"ה ח' שרצים וכו' עד פדפי' פ' פלל גדול נ"ל דלא
פתבו תוס' כדפירשתי שהתוס' לא פירשו שם מאומה ואי מאי שפתבו אשוחט דעלמא
קאי ה"נ חובל דעלמא הוא אלא נ"ל שר"ל כדפירש פרק פלל גדול ור"ל לשהגמ' פריה
משום צובע אין וכו' א"כ כ"ע מודו שחייב משום נ"נ ואף א"ת שגם פאן פירושו אף
משום צובע הלא אמר שם בגמ' רב אמיןא מילתא דלא לייתי וכו' ע"ש וזה הטעם לא
שייך פאן וק"ל: ובאמת הוא לכאן הוא תימה גדולה על רש"י אמנם נלע"ד דפירש"י
הוא מוכרח ובא לתרץ קושיא חזקה דהלא בדרה הקודם אסיק בגמ' דמתניתין לעיל דקתני
פל המקלקלין פטורין ר' יהודה היא דפטור מקלקל אף בחבורה לכה אינו חייב אלא
בצריה לכלבו לפירש"י דהוי מתקן והק' בגמ' איזה חבורה שאינה חוזרת נצטר הדם
אע"פ שלא יצא ופי' הר"ן דבהכי מייירי מתני' דמפליג בין ח' שרצים לאינה אבל ביצא
דם אף בשאר חייב וכן משמע בגמ' וכן משמע בפירש"י שכ' בדם הנצטר בו וא"כ לא
משפחת בי' צריה לכלבו אף שי"ל שדעתו הי' ליתן לכלבו זה אינו מתקן כמ"ש התוס'
לעיל באיסורי הנאה ולומר דסתמא דהכא כר"ש פן צריה לומר באמת לפי לוי' אבל
הוא קשה מאד שיקשה סתמא אסתמא בחד מסכתא ובשני משניות הקרובים לכה
פירש"י משום צובע לחוד והא דקאמר פרק פלל גדול אף משום צובע היינו בשוחט
דעלמא שמתקן אף הנ"נ משא"כ הכא והא דאמר שם צובע במאי גיחא וכו' היינו משום
שסתם שוחט פנונתו אפשר ע"ש לכה אמר פי היכא דליקני מיני' הבשור אבל הכא ח'
שרצים כ' התוס' וכן דעת רש"י דעיקר פנונתו משום עור גבי צידה י"ל גם החובל פנונתו
לצבוע העור וטפי הוי חד טעמא כמ"ש התוס' דקתני בהדדי ודוק: ובאמת על התוס' הוא
קושיא יותר גדולה איך אסקי משום נ"נ הא הוי מקלקל ולדידהו אף נאמר דסתמא דהכא
כר"ש לא מיתרצא שהם פירשו לר' יוחנן אף ר"ש לא מחייב אלא בצריה לכלבו והכא
פנין שלא יצא אמאי חייב ואם נאמר דאתיא כר' יהודה שלא תיקשי סתמא אסתמא קשה
אף אם נאמר דמייירי מתני' בשיצא הדם דהא תו' פירשו לעיל דלר' יוחנן אלכא דר'
יהודה פטור אף צריה לכלבו לא מחייב פי אם בשוחט או מילה דהוי מצנה א"כ איך

יְפָרֵשׁ ר' יוֹחָנָן מִשְׁנֵתֵינוּ וּבִיּוֹתֵר קָשָׁה אֶבְרֵיִיתָא בְּגַמ' דְּאָמַר נִצְרַר הַדָּם אַע"פ שֶׁלֹּא יֵצֵא וְאוֹקְמָה בְּגַמ' כִּר' יְהוּדָא הָאֵיךְ מְצָאֵנוּ יְדִינוּ וְרַגְלֵינוּ בְּבַה"מ לְפִי הַתּוֹס' וְנ"ל לְפָרֵשׁ עַפ"י פֶּסֶק הֶרְמֵב"ם שֶׁפּוֹסֵק כִּר' יְהוּדָא דְמְקַלְקַל בְּחַבּוּרָה פְּטוּר אִם לֹא בְּצָרִיךְ לְכַלּוֹב חֲזִיב וּכְפִירֵשׁ"י וּפְסֵק שְׁאָם חוֹבֵל ע"י פְּעֻסוֹ בְּאֶדָם אוֹ בְּאֵיזָה בְּרִי חֲזִיב כִּמ"ש הִמ"א שֶׁם יֵצֵא לוֹ מִזֶּה דְהוּי מִתְקַן לִיצְרוֹ וְתִמְהוּ עָלָיו וְלִפִּי דְבְרֵינוּ יֵצֵא לוֹ מִזֶּה הַמְשָׁנָה וּבְרֵיִיתָא דְאֶתְיָא כְּרַב יְהוּדָא אַפ"ה חֲזִיב אַע"פ שֶׁלֹּא יֵצֵא הַדָּם כִּמ"ש גַּם הֶרְמֵב"ם דָּאזְ אִין צָרִיךְ לְכַלּוֹב וּמוֹקִי לְהוּ בְּמַחֲמַת פְּעֻסוֹ אֲבָל דְּבְרֵי הַתּוֹס' אִין לְתַרְזֵן כּוֹן דְּלֹא נִקְטִי לְעֵיל בְּקוֹרְע לְחֲזִיב רַק לְמִירְמָא אֵימְתִי וְלִפִּי הֶרְמֵב"ם חֲזִיב אַף בְּחֻמְתוֹ דְקַעֲבִיד נַחַת רוּחַ לִיצְרוֹ כִּמ"ש בְּגַמ' לְעֵיל וְהָא דְפָרִיךְ לְעֵיל מִי שְׂרִי פִי הַמְפָּרְשִׁים דְפָרִיךְ דָּאף בְּחוּל אָסוּר וְאַמְאִי נִקְט בְּשַׁבַּת וְהַל"ל אַף בְּחוּל אָסוּר ע"ש וְכֵן מִשְׁמַע מְפָרֵשׁ לְעֵיל בְּתוֹס' דְלֹא כְּרַמְב"ם בַּד"ה לֹא צָרִיכָא דָּף ק"ה ע"ב וְא"כ הִדְרָא קוֹשְׂיָא לְדוֹכְתָא אַתּוּס' וְצַע"ג אִם לֹא שְׁנֹאֲמַר שְׁלִשָּׁה דוֹחְקִים וְהוּא שְׁנֹאֲמַר דְּמִתְנִי דְהִכָּא אֶתְיָא כִּר"ש וְלֹא פְּסֻתָמָא דְלְעֵיל וְגַם נֹאֲמַר דְּמִיִּרִי שְׂיֵצֵא הַדָּם וְצָרִיךְ לְכַלּוֹב אֶלִיבָא דִר' יוֹחָנָן דְלֹא כְּר"ן וְהָא דְפְטוּר בְּשָׂאָר שְׂרָצִים מְשׁוּם דְהוּי חַבּוּרָה הַחוּנְרַת אַף שְׂיֵצֵא הַדָּם וּבְרֵיִי דְקִתְנִי אַף שֶׁלֹּא יֵצֵא הַדָּם סָבַר כִּר' יְהוּדָא בְּחֻדָּא וּפְלִיג עָלֵי בְּחֻדָּא וְסוֹבֵר כִּר"ש בְּמְקַלְקַל בְּחַבּוּרָה וְאֶלִיבָא דִר' אַבְהוּ וְר' יוֹחָנָן פְּלִיג אֶבְרֵיִי דְתַנָּא הוּא אוֹ סוּמָה עַל מְשָׁנָה דְכָל הַמְקַלְקְלִין פְּטוּרִין וְגַם עַל זֶה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת וְאִין לְהֶאֱרִיךְ סְתָמָא דְמִקְלָתָא לְעַנ"ד דְּבְרֵי רִש"י מְוֹכְרִינִין וְדְבְרֵי הַתּוֹס' צַע"ג וְדוּק: וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְסִייעַ סְבַרְת הֶר"ן דְּבִיֵּצֵא הַדָּם חֲזִיב בְּכוֹלֵן דְּהָא בְּמִשְׁנָה דְחוֹלִין אֵלּוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן כְּבִשְׂרוֹן חֲשִׁיב נְמִי עוֹר אֶדָם וְא"כ הִיכִי תִנּוּן בַּב"ק הַחוֹבֵל בְּשַׁבַּת פְּטוּר מִכּוֹלֵן שְׂמִתְחֲזִיב בְּנִפְשׁוֹ הָא ל"ל עוֹר כִּמ"ש בְּגַמ' אֶשְׂרָצִים אֲבָל לְסְבַרְת הֶר"ן גִּיחָא דְשָׁם מִיִּרִי שְׂיֵצֵא הַדָּם דְּהָא מוֹקִי לֵה ר' יוֹחָנָן בְּצָרִיךְ לְכַלּוֹב אַף דְהֶרְמֵב"ם פּוֹסֵק גַּם בִּיֵּצֵא דָם אִינוּ חֲזִיב דְלֹא כְּהֶר"ן אֲמַנְם לְדִידִי י"ל הַמְשָׁנָה דַּב"ק בְּבָא לְגַקוֹם נִקְם מַחֲמַת פְּעַס וּמְצָא לוֹ גַּם מִזֶּה וְדוּק אֲמַנְם י"ל דְהַתּוֹס' אֲזִילִי לְשִׁטְתֵיהוּ כִּמ"ש בְּעוֹר עֵגֶל הֶרֶף וּבְעוֹר עוֹף וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הִצְדָן לְצוֹרֶף חֲזִיב וְא"ת וְכו' עַד דְּמִתְחֲזִיב נְמִי מְשׁוּם עוֹר לְכַאוּרָה צַע"ג א"כ מֵאִי אָמַר בְּגַמ' מְדַקְתְּנִי הַחוֹבֵל חֲזִיב מְפָלֵל דְאִית לְהוּ עוֹר וְלֹא נִקְט מְדַקְתְּנִי הִצְדָן שְׁהוּא בְּרִישָׁא וְא"ל שְׂיֵשׁ חִילוּק לְעַנְיָן צִידָה וְטוּמְאָה דְהָא חוֹזִינֵן לְעַנְיָן טוּמְאָה וְחֻבְלָה וְנֹדַאי יֵשׁ חִילוּק כִּמ"ש הַתּוֹס' מְעוֹר עוֹף וְעֵגֶל הֶרֶף אַפ"ה בְּשְׂרָצִים אִין לְחַלֵּק פִּינּוֹן דְאִין לְהֵם גִּישְׁתָּא דְעוֹר פְּלָל כִּמ"ש הַתּוֹס' וְלָמָּה יִתְחֲזִיב מְשׁוּם צִידָה לְרַבְּנָן וְעַכ"פ יוֹכִיחַ מִן שְׁנֵיהֶם וְהַל"ל מְדַקְתְּנִי הִצְדָן וְהַחוֹבֵל וְכו' וְיוֹתֵר קָשָׁה בְּבְרֵיִיתָא בְּגַמ' דְקִתְנִי הִצְדָן אֶחָד מַח' שְׂרָצִים חֲזִיב מִשְׁמַע דְאֲבָל ח"ש חֲזִיב מְשׁוּם צִידָה וּבְחוֹבֵל קִתְנִי דְוּוֹקָא בְּאוֹתָן שְׂיֵשׁ לְהֵם עוֹרוֹת כִּמ"ש בְּגַמ' וְכִינּוֹן דְפְטוּר מִחֻבְלָה ש"מ דְגָרַע מְעוֹר עוֹף וְאִין לְהֵם עוֹר פְּלָל וְלָמָּה יִתְחֲזִיב מְשׁוּם צִידָה לְפִי הַתּוֹס' וְנ"ל לְחַלֵּק דְלְעַנְיָן צִידָה חֲשִׁיב כּוֹלֵן עוֹר לְכ"ע מְשׁוּם דְקִתְנִי שָׁם בְּמִשְׁנָה דְחוֹלִין וְכוֹלֵן שְׂעִיבְדָן טְהוֹר ע"ש וְהִצְדָן מְשׁוּם עוֹר וְנֹדַאי דְעַתּוֹ לְעַבְדָּה עוֹר וְאִין עוֹר בְּכָל הַח' שְׂרָצִים כִּנ"ל בְּמִשְׁנָה וְכוֹלֵן שְׂעִיבְדָן טְהוֹר מִשְׁא"כ שְׂאָר שְׂרָצִים וְרַמְשִׁים דְלִית לְהוּ עוֹר פְּלָל וְאִין רְאוּיָן אַף לְעִיבּוּד תַּדְעָה דְלֹא קִתְשִׁיב לְהוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה וְאֵלּוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶן כְּבִשְׂרוֹן מְשׁוּם דְלֹא שְׂיֵיךְ פְּלָל עוֹרוֹתֵיהֶן דַּל"ל עוֹר פְּלָל וְגַם לֹא שְׂיֵיךְ לְמִתְנִי בְּהוּ וְכוֹלֵן שְׂעִיבְדָן וְהָא דַּכ' הַתּוֹס' דְחַד טַעְמָא אִית לְהוּ הִינּוּן לְתַנָּא דִידָן דְחֲזִיב בְּחוֹבֵל בְּכוֹלְהוּ וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה ע"כ לֹא פְּלִיגִי וְכו' מַה שְׁהַקְשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א קָצַת אֲמַאי לֹא דְחוּ פִי הַקו' וְכו'

אמאי מוקי הברייטא לקמן כר"י טפי מרבנן ע"ש מלבד שתמויה לי קושיתו למה מקשו ונדחו פירש"י בדבר שלפירושם קשה טפי כמו שסיימו בקושיא זו דהא גם לר' יהודה י"ל דדריש הטמאים כמו רבנן דמ"ש וכמו שמוקי כר' יהודה פן יכול לוקמא פרבנן ע"ש ודוק שהוא ממש זה הקושיא: אמנם נלע"ד דאדרבא מפת קושיא זו הוא סיוע לפירש"י דלפני התוס' קשה קושיא זו כמו שסיימו והניחו בקושיא משא"כ לפירש"י לא קשה מידי דהא פולה סוגיא לקמן אזלא אליבא דרב והוא תני תנשמת לרבנן כמ"ש התוס' וקא דרשי הטמאים רק ר' יהודה לא דריש ואזיל בתר גישתא ואם פנונתו דמוקי כת"ק דמשנה דחולין הא אמרינן התם גם דת"ק שם סבר כר' יהודה והיינו דמוקי כר' יהודה וגם מזה קצת סיוע לפירש"י מדקאמר סבר כר' יהודה משמע דכולהו רבנן ותנא דהטמאים לא סבר כר' יהודה ודוק: ומה שהקשו התוס' למה לי למימר תנא הוא תנא דאל"ה קשה ושביק מתניתן ועביד פברייטא וגם בלא"ה קשה הא רב לא אמר פלום רק מפרש הבריי' ל"ל תנא הוא אלא ע"כ משום דאי לא אמר רב למיניהו הפסיק הענין היינו מפרשים דגם הברייטא טעמא משום גישתא אבל פיון דרב אמר משום למיניהו אלמא מאן דדריש למיניהו לא אזיל בתר גישתא ומאן דאזיל בתר גישתא לא דריש להטמאים וברייטא פליג אמשנה ובריי' פרבנן ומתני' כר"י כמו שפסיק וקשה מנ"ל לרב לומר זה דבריי' פליג אמשנה לכך אמר תנא הוא ופליג אמשנה ומפרש הבריי' פן ותני נמי תנשמת לרבנן וא"כ מתורץ קושית התוס' גם פן ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה הא למאי שמונו וכו' ולא טעי תנא בין מנו ולא מנו נ"ל שפא לתרץ קושיא חמורה דהא גם למסקנא רב אדא מוחק תיבת אלא וא"כ למה הדר מתירוצ אפא להגי' שלא מנו ואם לתרץ שלא יוקשה ארב כמו שמגי' שם לענין טומאה קאי ה"נ נימא לאביי לענין טומאה אין עור אלא למאי שלא מנו חכמים לכך כ' רש"י שאין דרף התנא וכו' אבל להוסיף או לפחות תיבה בטעות דרף התנא וק"ל: בתוס' בד"ה ואמר אביי וכו' ותימא פיון דלא קאי וכו' ונ"ל דלק"מ דנדאי אין עיקר קושיא מאביי דהיכי שנגי' קשה פיון דפליגי לענין שבת אלא דרבא ורב אדא הגי' ג"כ לענין טומאה כדי לתרץ ארב והיינו פיון דבלא"ה צריף להגי' תני נמי לענין טומאה וכן בשנינויא דאביי אם הי' מוסיף לענין טומאה לא הוי קשה אלא שעדיין לא אסיק אדעת' להגי' לענין טומאה ואז אם נגי' פרבא או פרב אדא אם לא נוסף לענין טומאה נמי קשה אלא שהוצרך להביא אביי דלא תימא משבשתא היא ודוק ולכך כ' התוס' תימא בא': בגמ' ואיפא דמתני' לה אהא המפיס מורסא וכו' והצד נחש וכו' אמר ר"י אמר רב ר"ש היא לפום פשטי' דשמעתתא לא פליגי הנה לישני וכולהו הילכתא הם וא"כ תימה גדולה על הרמב"ם שפסק כר' יהודה במלאכה שאצ"ל דחייב ופסק הך דהצד נחש ושאר הנושכים אע"פ שאין ממיתים שאין בו פקוח נפש פטור ומותר וכן הך דמפיס מורסא ומצאתי להמ"מ פ' י מה' שבת ה' יז שכ' לתי' זה שפובר דפליגי הנה לישני והרמב"ם פוסק פלישנא קמא והוא דחוק אפס שכ' הנהכה טובה דהא שמואל פוסק בהנהך תלת דפטור ומותר והוא פוסק כר' יהודה במלאכה שאצ"ל לכך נ"ל יותר שהי' גורס מני ר"ש ולא יותר והיינו משום אין מתפנין שמוותר לר"ש ובדבר שאין מתפנין ס"ל שמואל כר"ש וכן פוסק הרמב"ם: או יש לקיים הגירסא שלפנינו משום דהכא רב יהודה משמ' דרב אמרה ורב בדבר שאין מתפנין סבר כר' יהודה לכך אוקמא כר"ש משום מלאכה שאצ"ל אבל שמואל דסבר פ"ר"ש באין מתפנין בהנהך מותר משום דאין מתפנין

והרמב"ם פוסק כשמואל באלו נדוק: דף קח ע"א בגמ' מתיב ר' זירא בכנפיו להכשיר את העור וכו' ועיין במהרש"א שגונשיתו חזקה לעין כל רואה ותירוצי תמוה ונחוק ע"ש וגם תמוה היה ס"ד דמקשה אדרבא משם מוכח דהוי עור דאל"ה"ל קרא ולענ"ד לתרץ בטוב טעם וידוקדק גם לשון הגמ' בתירץ עור הוא ורחמנא רבינ' שהוא שפת יתר והל"ל שאני התם דרבי קרא אמנם נ"ל שנדאי על המשנה לא קשה דהא המקשן הי' סובר שאין דרף לקרא לרבות להקריב העור דהא כתיב והפשיט את העולה כדמשמע בתוס' בד"ה ואי ס"ד אלא ע"כ דרחמנא רבינ' דלא ליהוי עור רק יהא כבשר לענן הקטרה כמ"ש בגמ' לעיל לענן הטמאים לרבות הנף שעורן כבשרן וא"כ על חבלה דשבת נדאי לק"מ דהתם הטעם משום חבורה שאינה חוזרת ואדרבא מהכא מוכח דאית להו עור נאטו משום דרבי קרא שיהא כבשר תהא חבורתו חוזרת אבל לענן תפילין שפיר מקשה דגיליף מינן פיון שרבו קרא שיהא עורן כבשרן יהיו פסולין לתפילין דהל"מ שיהא על עור ונהכי גלי קרא דאין להו עור וע"ז משני שפיר עור הוא וכו' ר"ל לאו דגלי קרא דאין להם עור אלא דרחמנא רבינ' שנקרב גם את העור ולא פעולת בהמה דבעי הפשט וא"כ לא שייך למילף לתפילין ודוק והמקשה לעיל רב יוסף תנינא נדאי לא ידע מהו ברייתא דאיתיב ר' זירא ודוק: בתוס' בד"ה הא ר"מ וכו' תימא וכו' והוא תמוה מאד והתוס' פתבו תימא בא' ונ"ל ליישב קצת דנדאי י"ל הא דר"מ ס"ל כל הימים כמקנה היינו שלא ינכשר לזבים וכו' כר' יוסי אבל נדאי מטהר בזוחלין דאל"כ לא יטהרו כלל דהא הם זוחלין תמיד כמ"ש התוס' ורב יוסי נ"ל שמפרש דברי ר"מ אבל לר' יהודא שפיר י"ל דים הגדול אין מטהר כלל וא"כ לר"מ בכל הימים שכיח לרחוץ תמיד משום טהרה לכל הטומאות חוץ מזבין וגם בשבת אדם שרי לטבול כדאי משנה מפני רשת בביצה ואדם בשבת וא"כ לא מוכחא מילתא שהיא לרפואה אף שאין הימים יפים יאמרו שהיא לטבילה אבל ים הגדול לר' יהודא אין טובלין בו שהוא זוחלין מוכחא מילתא שהיא לרפואה והמקשן מניין בזה אף שהוא לענן טומאה וטהרה ראוי לטבילה מכל מקום פיון דאינו ראוי לרחיצה אדרבא אסור אף לטבילה אסור בשבת דתו לא שייך טעמא דנראה כמיקר וא"כ נדאי לרפואה אסור ודוק: או יאמר דלר' יהודא פיון שיש בו פמה מיני ימים אסור ברעים שבו משא"כ לר"מ דהוי ים אחד כולו שרי מפני הימים וק"ל: דף קי ע"ב בגמ' לירקונא וכו' עד ומי שרי פירש"י שותות פוס עיקרין משמע נדאי שר"ל שמקשה אמשנה והוא תמוה דהא בגמ' נקט הגונשאי על ר' יוחנן דאמר לירקונא וכו' ומאי בעי רש"י בזה הפירוש ויותר תמוה שרש"י כ' במשנה על פוס עיקרין פוס של עיקרי ירקות וכו' וא"כ לק"מ אמשנה וגם כפי משמעו ופירושו פאן נראה שפותר דברי עצמו ונ"ל לפרש דנדאי אהו דר' יוחנן לחוד לא ק"מ דהיא גופא קמ"ל שהו רפואה הוא מיעקר ואסור לעשותו כמ"ש הרמב"ם בפ"י המשנה שלכהי קרא לי' התנא פוס עיקרין ומביאו התי"ט ור"ל כדי שידע שלא לשתותו אלא באשה זקינה ועקרה כמסקנת הגמ' ועל ר"י י"ל שלא לעשותו לכך הוכרח רש"י לפרש דהגונשאי קאי אמשנה דמשמע נדאי שפותר בחול מדתני שאסור בשבת משום שחיקת סמנין קשה טובא הא אסור מדאורינא אף בחול והא דהמתין עד הכא וגם נקט לירקונא וכו' משמע דמקשה אר' יוחנן זה תירץ רש"י בפירושו אמשנה ר"ל דאמשנה לחוד לא הי' יכול להקשות די"ל פוס של עיקר ירקות ולכך פירש"י פן במשנה כדרכו תמיד לפרש המשנה כפי הס"ד אבל ר' יוחנן דמפרש את

המשנה ואמר ומעיקר משמע ודאי דמפרש פן המשנה תיבת עיקרין וכן הוא אליבא דאמת כמ"ש שאר המפרשים הרע"ב ורמב"ם ותי"ט דאל"כ למה נקט דוקא בזה עיקרין ולא בשאר הרפואות אמנם אף אם לא נפרש פן מקשה שפיר אמשנה פיון דעכ"פ מייעקר אלא האמת יורה דרכו ודוק: אמנם עדיין אינו מתורץ למה המתין עד פה ולא הקשה מיד אר' יוחנן ונ"ל לתרץ דה"א מש"ה שרי דהוי ספנה חולי ירקון והא דאסור בשבת משום שיכול לשותות למחר אבל שלא לשותותו פלל הוי ספנה והוא מדוקדק בלשון המשנה דקתני מפני שהו לירוקה שהוא מיותר וגם אף לזבה הוא זה כוס לפירש"י במשנה אבל לפמ"ש ניקח דנקט טעמא למה שרי בחול ואסור בשבת אבל עכשיו דקאמר ואי לא ליתני רישא דשיבוטא וכו' והו עד פה ומתנה ודאי לא מייעקר א"כ שפיר מקשה מי שרי פיון שיכול לעשות שאר הרפואות הנ"ל וק"ל: אלא שלפ"ז לפי האמת ישאר הדיקדוק במשנה מאי דקתני מפני שהו לירוקה ודאי זה לא קשה הא הוא גם לזבה דלפי האמת מודה רש"י שפוס עיקרין הוא פירושו שמיעקר משא"כ בזבה וזה ג"כ הוכחה למ"ש לעיל שלפי האמת מודה רש"י אלא מה שהוא מותר נ"ל דלזה פ"ה הרמב"ם דנקט כוס עיקרין כדי להרחיק ממנו אף בחול לכך נקט דוקא לירוקה שהוא בשכיבא משא"כ בזבה כדפירש"י לעיל: או יותר נ"ל דלשון מפני הוא טעם לאסור דאפשר בזבה שאינו מייעקר הוא משקה ושרי בשבת אבל זה לירוקה שהוא מייעקר אין דרף לשותותו ולא הוי משקה ומוכחא מילתא לרפואה לכך אסור ודוק: ברש"י בד"ה לא תעשו קרי בי' לא תעשו ר"ל דבא לפרש דפשוט לא תעשו משמע דקאי אלעיל ומעוה וכו' שזה אסור שהוא מסרס בידים אבל לשותות משקה המעקר זה אינו במשמע דקרא אם לא כמו שכתב רש"י קרי בי' וכו' דמשמע אף עשי' דממילא אסור אבל ודאי גם רש"י מפרש שדרש מן כ"ם כמ"ש התוס' והוא מוכרח ע"ש בתוס' והא דדריש הכי קרי בי' מנ"ל נ"ל לפרש וגם הדיקדוק דאמר מנין לסירוס באדם שאסור ולא אמר אף באדם וגם קשה טובא פיון דדרשינו מארץ כל שבארץ כמ"ש התוס' תו למה לי כ"ם אדם מה"ת לישתרי לכן נ"ל ברור דה"ק מנין להחמיר באדם לאסור אף סירוס ר"ל ע"י השקאת כוס שזה נקרא סירוס שאינו עושה מעשה באיברי הגרע כמ"ש פל הפוסקים ע"ש ודוק בהם ת"ל כ"ם ואי למעשה לא צריך דלא נפקא אדם מכלל דכל אשר בארץ אלא להחמיר אף במסרס ממילא ע"י כוס וע"ז פירש"י קרי בי' היינו להיותו קאי גמי על כ"ם ולכך כ' הפוסקים שבשאר בהמה וחי' מותר מן התורה אלא שמסופק מהרא"י שטיין אם אסור מדרבנן אטו אדם ובמעשה ודאי עיקר חיוב בהמה אלא סירוס הוא ד"א ונפקא מפ"ם וזה דוקא באדם הנזכרים ותדע שהוא קיל דהא דנקבות מותר השקאת הכוס כמ"ש התוס' מגמ' וכל הפוסקים אמנם לפירש"י הוא תמוה מ"ש הרמב"ם וטור וש"ע שאין לוקין על הסירוס רק אסור למה הא הוי לאו לדברי רש"י ויותר תימה שהמ"מ נתבאר בגמ' פ"ח שרצים ואיני יודע איך נתבאר פה וכוונתו ודאי למה שאמר שהוא אסור ולא אמר חייב והיא גופא קשיא ואם נאמר שהוא דרש לא נילקה נשתתק הדבר שבכל התורה לוקין וממתן מדרשא וכאן גופא כ' הרמב"ם עצמו שבכל בהמה חי' ועוף לוקין ונפיק ג"כ מדרשא כל שבארץ ולולא דברי רש"י י"ל פיון שעיקר הלואו לא קאי עלי' דלא תעשו משמע עשי' בידים אבל לפירש"י קשה ואם נאמר שהרמב"ם פליג ארש"י דקרי בי' וכו' והוי רק דרשא לאסור ולא ללאו הוא דוחק וגם הלא מצינו פן פמה פעמים בש"ס וכאן

הוא מוכרח פּינן דכתיב כ"ם וְעֵלָה קָאֵי לֹא תַעֲשׂוּ לְכֹן נִלְע"ד דְרַמְב"ם קָאֵי אֲשֵׁרִיתוּ
לְרַפּוּאָה וְאִינוּ מְתַפְּנִין וְאִף דְהוּי פְּסִיק רִישׁוֹן הוּא רַק מְדַרְבְּנִין כְּמוֹ כָּל דְבָר שְׂאִינוּ מְתַפְּנִין
לר' יהודא ור"ש בְּפִסִּיק רִישׁוֹן מוֹדָה לר"י וְאֶפְשָׁר דְמִזְה נְמִי מִיְיָרִי ר' יְהוּדָא דְנִקְט אָסוּר
וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה וְהַתְנַיָּא וכו' עַד וכו' דה"מ לְשִׁנּוּי וכו' ר"ל לְכֹן נִיחָא לִי יוֹתֵר
לְהַקְשׁוֹת מִזֶּה אֲבָל לְקַמְן בְּאִשָּׁה דְלֹא שְׁיָיָה סִירוּס כּמ"ש הַפּוֹסְקִים בְּשֵׁם הַת"כ לְכַף
מְקַשָּׁה מְפָרְיָ וְרַבִּי וּכּמ"ש מְהַרְשֵׁ"א ג"כ וּמ"ש לְפִי אַחַר בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז דִּי"ל דְמַקְשָׁה
גַּם שֵׁם מְסִירוּס נְעֵלָם מְמַנּוּ הַת"כ הַג"ל שְׁהִבִּיאוּ הַפּוֹסְקִים וְגַם בְּתוֹס' גּוּפָא פָּאן א"א
לְפָרֵשׁ פֶּן חֲדָא דֵא"כ מֵאֵי הִנְכַחְתִּינְהוּ מַגּמ' דִּיבְמוֹת דִּילְמָא מְשׁוּם סִירוּס וְגַם מֵאֵי מְתַרְצֵן
הַתוֹס' מְשׁוּם דְאִיכָּא לְמ"ד וכו' וּא"כ גַּם מְסִירוּס לֹא פָּרִיף פִּינּוּן שְׁתְּלִי זֶה בְּזֵה אֵלָּא וְדָאִין
אִין שׁוּם סְבָרָא כְּלָל לְתַלּוֹת זֶה בְּזֵה פִּינּוּן שְׁהוּא קְרָא בּפ"ע וְגַם שֵׁם הוֹצִיא סְבָרְתוֹ מְדִיקְדוּק
קְלוּשׁ דְבִאִשָּׁה דְמִשְׁנֵי הוּא עֵיקַר הַתִּי דְלֹא שְׁיָיָה סִירוּס וּכְת"כ לְמָה לְהוּ לְפָרֵשׁ אֵלָּא דְמֵאֵי
דְמִשְׁנֵי בְּעַקְרָה הַנּוֹצְרָכוּ לְפָרֵשׁ שְׁלֹא תִיקְשִׁי כְּמוֹ בְּסִירוּס אָסוּר אִף בְּסִרִּיס ה"נ מְשׁוּם פ"ו
לְאַסּוֹר אִף בְּעַקְרָה לְכַף כְּתִבּוּ דְלֹא שְׁיָיָה זֶה אֵלָּא גְבִי סִירוּס שְׁגַלִּי קְרָא כְּדַלְעִיל וְלֹא בּפ"ו
בְּאִשָּׁה וּק"ל: בְּתוֹס' בּד"ה ת"ל בְּאַרְצְכֶם וכו' עַד וְהִכָּא מְכֶם קָא דְרִישׁ וכו' ר"ל לְסִירוּס
כְּלֹא מְעַשָּׂה וּכְמוֹ שְׁפַתְבְּתִי בְּפִירִש"י ע"ש וְדוּק: בֵּא"ד עַד וְהִכָּא אֶתְיָא אִפִּי כּר"ש וכו'
עֵינִין בְּפּוֹסְקִים מֵה נְשִׁימּוּ אִפִּי לְפִי הָעֵרוּף דּפ"ר דְלֹא נִיחָא לִי שְׁרִי זֶה דְוָקָא בְּשַׁבַּת
אֲבָל לֹא בְּשָׂאָר אִיסוּרִים וּלפ"ז אָנוּ יְכוּלִין לְכַוֵּן זֶה בְּדַבְרֵי הַשְּׁאֵלְתוֹת דְבְּזֵה קו"ל כּר'
יְהוּדָא בְּשָׂאָר אִיסוּרִים אֲמַנְם תּוֹס' אֲזַלִּי לְשִׁיטְתִּינְהוּ לְעִיל בְּפָרְק הַבּוּנָה דְפְּלִיגִי אֶעְרֹף
וְסִבְרִי אִף בְּשַׁבַּת מוֹדָה ר"ש אִף בּפ"ר דְלֹא נִיחָא לִי וּק"ל: דָּף קִיא ע"א בְּגַמ' כִּי תִנּוּן נְמִי
מְתַנִּי וכו' הַלְשׁוֹן מִיְיָוֵתֵר דֵּה"ל מְתַנִּיתֵן בְּמַגְמַע וּפּוֹלֵט וּנ"ל דְבָּא לְתַרְצֵן דֵּא"כ לְמָה נִקְט
סְתָמָא לֹא יִגְמַע דְוִדָּאֵי אִינוּ מַגִּי הַמְשַׁנָּה וּמְתַרְצֵן דְלְשׁוֹן יִגְמַע מְשַׁמַּע דְפּוֹלֵט מְדָלָא קְתַנִּי
לֹא יִשְׁתָּה כְּדִקְתַּנִּי לְעִיל מִיְיָנִי כָּל הַמְשַׁקֵּין שׁוֹתָה אֵלָּא דְמַרְמִז דְמִיְיָרִי תְּפּוֹלֵט דְמִיקְרִי רַק
גְּמִיעָה וְלֹא שְׁתִּי וְשֵׁם דְקְתַנִּי אֲבָל מְגַמַּע וּבּוֹלַע מְשׁוּם רִישָׁא וְהָא דְקְתַנִּי חֵלֶב כְּדִי גְּמִיעָה
הֵינּוּ מְשׁוּם שְׁיַעוּרָא לֹא יְכוּל לְמִיתְנֵי שְׁתִּי וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה כִּי תִנּוּן וכו' עַד אוֹרְחָא
דְּמִילְתָּא נִקְט וְהוּא דְוִחַק דֵּה"ל הִיא גּוּפָא רְבוּתָא אֲבָל שׁוֹתָה הוּא אַע"ג דְלֹא אוֹרְחָא
הוּא שְׁרִי וְנִלְע"ד דְהַתוֹס' כ"כ לְפִי הַס"ד אֲבָל לְמַסְקָנָא א"ש וְהוּא דְמַסִּיק דְרָבָא שְׁרִי
לְאַחַר טִיבּוֹל מְשׁוּם לְפָנֵי טִיבּוֹל מְשׁוּם הוֹאִיל וְשְׁרִיּוֹתָא דְלְפָנֵי טִיבּוֹל מִיקְרִי זֶהוּ טִיבּוֹלוֹ
כּמ"ש רש"י וְהֵינּוּ דְשׁוֹתָה חוּמָץ וְאוֹכֵל אַח"כ הוּי טִיבּוֹלוֹ לְכַף נִקְט אֲבָל מְטַבֵּל
לְאַשְׁמוּעֵינּוּ דִינָא וְטַעְמָא כְּאַחַד דְלֵהֲכִי שְׁרִי אִף לְשִׁתוֹת פִּינּוּן דְמְטַבֵּל הוּא פְּדַרְכּוֹ לְפָנֵי
טִיבּוֹל וְזֵהוּ ג"כ טַעַם אַבְיִי וְאַפְשָׁר זֶה גַּם פֶּן פּוֹנֵת הַתוֹס' אוֹרְחָא דְמִילְתָּא נִקְט ר"ל
דְאַשְׁמוּעֵינּוּ טַעַם הַשְּׁרִיּוֹתָא מְשׁוּם אוֹרְחָא דְמִילְתָּא לְפָנֵי טִיבּוֹל וְדוּק: בְּרִש"י בּד"ה וְנִימָא
וכו' עַד מְתַקֵּן עוֹר צְבִי וכו' ר"ל אִף דְבִאָדָם לֹא שְׁיָיָה מְשׁוּם תִּיקוּן מְנָא שְׁיָיָה בִּי תִיקוּן
עוֹר צְבִי וּק"ל: בְּתוֹס' בּד"ה וְרָבָא כּמ"ד לָאו מְצוּה ר"ל רָבָא דְאוּקִי שֵׁם טַעְמָא דְאָדָם
שְׁרִי לְטַבּוֹל מְשׁוּם דְנִרְאָה כְּמִיקְרָא בְּשַׁבַּת וּבִי"ה מְשׁוּם הוֹאִיל מְשַׁמַּע הָא לֹא"ה אָסוּר
כּמ"ד לָאו מְצוּה וְעֵינִין בְּמְהַרְשֵׁ"א שְׁהַקְשָׁה לְכָאוּ ק' חֲזַקָה וְתִירוּצוֹ אִינוּ עוֹלָה מְפָמָה
טַעְמִים חֲדָא דְלֹא מְצִינוּ בְּכָל הַש"ס טְבִילָה בְּזַמְנָה מְצוּה בְּכָלִים וְגַם שֵׁם לֹא מִיְיָרִי כְּלָל
בְּטְבִילָה בְּזַמְנָה דְקְתַנִּי בְּמִשְׁנָה חֵל לְהוֹת ר"ל הַרְגֵל אַחַר הַשַּׁבַּת מְטַבֵּלִין הַפֵּל ר"ל שְׁחִיב
לְטַהַר עַצְמוֹ וְכִלְיוֹ בְּרַגְלֵי מְשַׁמַּע שְׂאִינוּ זְמַנָּה אֵלָּא מְשׁוּם רַגְלֵי דְמֵאֵי שְׁיָיָה זְמַן טְבִילָה לְרַגְלֵי

וגם לסבירתו דשם ג"כ י"ל דמיינרי בזמנה א"כ ל"ל טעמא באדם נראה פמיקר וצ"ל דהדר בי"ג מטעם נראה פמיקר א"כ הדר הוי תרתי מקמי חדא טעמא דהואיל וטעמא דנראה פמיקר ומאי התחיל להקשות וגם מאי דחי מכלים הא תנאי פליגי בה נוקי המשנה כהה תנא דלאו מצנה ואדם משום מיקר וגם עכ"פ יש לומר דהמשנה מיינרי שלא בזמנה פנין דמיינרי ברגל סוף סוף אינו תירוצו עולה פלל ונשאר קושיתו חזקה דליקשו דרבא ג"כ סבר כה דמותר לטבול משום מצנה בזמנה ולא הדר אלא מטעמא דהואיל וטעם מתקן ומיקר קאי משום דשם נדאי לא איירי בזמנה כמ"ש משא"כ הך ברייתא דקתני פל חייבי טבילות וכו' משמע נדאי בזמנה והי"ל לתרץ לפום פשטי' דמשמע שיהתוס' אומרים שרבא סובר כמ"ד לאו מצנה לכה אמר משום הואיל שרי וכן הוא ריהטא דלישנא דמהרש"א וא"כ אם נאמר דרבא השתא סבר כהה ברייתא דמותר לטבול משום דמצנה והדר מהה דסבר שם לאו מצנה א"כ שוב הוי הדר מתרתי מטעמא דהואיל ומסבירתו דבזמנה מצנה דזו הוי חזרה חזקה מדין הסבירתו ודוק: אמנם אחר עיוני אין נראה לי פלל שיהא הפי' בתוס' שכ' ורבא כמ"ד לאו מצנה היינו שסובר כן דמה לנו פה ושם לסבירתו הלא הוא רק מפרש המשנה וברי' ונדבר זה הוא מחלוקת התנאים מה לנו להכניס ראשו בין הרים אין לנו לפרש אלא שמוקי הברייתא כהה תנא או פאידיה וגם התוס' לא פתבו פלל שרבא סובר כמ"ד לאו מצנה וא"כ התוס' מקשין ממש קושית המהרש"א ובסיגנון ופי' שפתבתי והוא דילמא באמת הדר בי"ג רק מטעמא דהואיל וברייתא דמותר לטבול בי"ה היינו משום דטבילה בזמנה מצנה לכה בברייתא דתני פל חייבי טבילות דהיינו בזמנה לכה שרי ואין חוששין משום מתקן אבל משנה שם בביצה ואיירי שלא בזמנה ומחמת הרגל קאי טעמא דרבא משום מתקן אסור ואדם שרי אף שלא בזמנה משום מיקר ורבא דאמר שם טעמא דברייתא משום הואיל ולא אמר משום בזמנה כמ"ד לאו מצנה ר"ל דבעי לאוקמא ככ"ע אף כמ"ד לאו מצנה ומשום הואיל שרי אבל עכשיו פה הדר מטעמא דהואיל וע"כ ברייתא אתי כמ"ד בזמנה מצנה ולכה שרי ולק"מ מברייתא ואימא מהואיל הדר ודוק: בא"ד וא"ת דתניא בפ"ב דיומא וכו' עד טמא מת היכי טביל וכו' לכאורה אינו שנייה לכאן אף י"ל דלולי דברי התוס' לעיל היינו אומרים מה דשרינן משום הואיל היינו משום טבילה בזמנה מצנה ואע"ג דליכא תועלת אבל פנין שפתבו דאפי' למ"ד לאו מצנה שרינן משום הואיל דשבת ובשבת גופא שרינן שם לטהרת הרגל אבל ללא תועלת למה נתיר פנין דלאו מצנה וע"ז מסקי שאפ"ה הוי תועלת שיטתה למחר בלא טבילה דקודם הזאה אע"ג דלאו מצנה ויוכל לטבול למחר שפיר אמרי' הואיל ומהרש"א פתב דלהכי שרי שיכול להזות למחר דטבילה בזמנה מצנה ואשתמיטת' דברי התוס' לקמן דף קכ"א ע"א ששהביאו מגמ' דיומא דאף למ"ד טבילה בזמנה לאו מצנה טמא מת טובל בי"ה והיינו הך ברייתא ששהביאו פאן אלא שקוצרו ולדבריו לא היתה התחלת קושיא ודוק: (לעיל דף קי ע"ב) בתוס' בד"ה ת"ל וכו' עד ופריה עד השתא וכו' מ"ש המהרש"א דבל"ז נמי מוכח דשמואל הכי ס"ל ע"ש אבל אין זה דיקדוק דרצו להוכיח דאין חילוק בין שבת לשאר איסורים אף לדידן דס"ל כר"ש ומשמואל אין ראי' דילמא לא סבירא לן כשמואל ולא יודחו בזה דברי השאלות אבל מקושית הגמ' מוכח דאין שום ה"א וסבירא לחלק בין שבת לשאר איסורים דאל"כ מאי פריה וקא שכ' התוס' דשמואל סבר הוא רק התחלת הראי' ודוק: בתוס' בד"ה למימרא

דָּרַב כַּר"ש ס"ל וכו' עד ות"ק אָסֵר לִי אֲפִי לְתַעֲנוּג ר"ל פִּינּוֹן דְּחֹשֶׁשׁ בְּמַתְנֵי וְהוּי דְּבַר שְׂאִינוֹ מְתַפְנִין דְּוֹדַי מְסִי דְשָׁלָא לְרַפּוּאָה וְדַאי שְׂרִי פְּדִלְעִיל בְּמִשְׁנָה וּר"ש שְׂרִי פִינּוֹן שְׂאִינוֹ מְתַפְנִין וְלִכְאוּ תַּמּוּהָ פִינּוֹן דְּגַם בְּעֵלְמָא שְׂרִי אִין מְתַפְנִין לְמָה ל"ל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם וצ"ל מִשׁוּם דְּהוּי פְּסִיק רִישׁוֹ וְלֹא שְׂרִי אֵלָא מִשׁוּם דְּגַם אִינוֹ נִיפְרָ הֶרְפּוּאָה דְּמֵאֵן דְּחֻזֵי סָבַר לְתַעֲנוּג הוּא דְלֹא יָדַע דְּחֹשֶׁשׁ בְּמַתְנֵי וַיֹּאמֶר דְּסָף מִשׁוּם כ"י ב"מ הֵם וְגַם הוּא אִין מְכַוֵּן תּוֹ לִיפָּא לְמִגְזֵר אַף דְּהוּי פ"ר וז"ש הַתּוֹס' דְּמַקְּיִל בְּעֵלְמָא וְכו' ר"ל מִש"ה מְקַיִל פֶּאֶן עוֹד קוֹלָא וְאִם פֶּן יֵשׁ לְכוּנִין זֶה בְּפִירִשׁ"י וְדוּק וְזֶה דְלֹא פְּמַהֲרִשׁ"א עֵינִין שָׁם: סְלִיק פְּרָק שְׁמוּנָה שְׂרָצִים וְאֵלּוֹ קִשְׁרִים פְּרָק חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר דָּף קִיב ע"א בְּרִשׁ"י בַד"ה מ"ד חֲדָא מְנַיְיָהּ וְכו' עַד תְּרַנְיָהּ לִיתְסַרִי קמ"ל מִשְׁמַע שֶׁר"ל שְׁה"א שְׁאַפְּנִי א' מִהֶם לְעֵשׂוֹת בְּשַׁבַּת פְּשֵׁהֲשַׁנִּי כְּבָר קִשׁוֹר מְאַתְמוֹל לִיתְסַר מִטַּעַם שֶׁכ' שְׂאִינוֹ יוֹדַע שְׁמָא יִנְיַח זֶה שְׁקוּשֶׁר הַיּוֹם יִבְטַל דָּאֵם ר"ל תְּרַנְיָהּ לִיתְסַרִי הֵינְנוּ דְּנוֹקָא לְעֵשׂוֹת שְׁנִיָּהֶם דָּא"כ ל"ל הַטַּעַם פִּינּוֹן דְלֹא יָדַעֵי הֵי מְנַיְיָהּ וְא"כ פְּשָׁאֲמַר קמ"ל הֵינְנוּ שְׁמוֹתְרַת לְקִשׁוֹר אַחַד מִהֶם כְּשֵׁהֲשַׁנִּי כְּבָר קִשׁוֹר לְקִשׁוֹר שְׁנִיָּהֶם בְּשַׁבַּת בְּאַמַּת אָסוֹר וְא"ל מִנ"ל לְרִשׁ"י זֶה וְלְמָה לּוֹ לְפָרִשׁ פֶּן אֲמַנָּם הֵן כְּרַח לְפָרִשׁ פֶּן דָּאֵל"ה קִשָּׁה הָא אִסִּיק לְקַמֵּן דָּף שֶׁאֲח"ז בְּגַמ' לְקִשׁוֹר בְּאַבוּס וּבְפָרָה אָסוֹר רַק בְּחֻבְל דְּגֵרְדִי וּמִשְׁמַע מִשׁוּם דְלֹא מְבַטֵּל לִי אֲבָל חֻבְל דְּעֵלְמָא אָסוֹר לְעֵשׂוֹת שְׁנִיָּהֶם רַק אִם הֵי הָאֲחַד קִשׁוֹר שְׂרִי לְעֵשׂוֹת הַשְּׁנִי וְע"כ מִשׁוּם דְּאַמְרִינֵן בְּסַתְמָא אוֹתוֹ שֶׁהִי קִשׁוֹר יִנְיַחוּ פָּה כַּמ"ש הַמ"א וְא"כ אֲמַאי הֵכָא בְּנוֹדוֹת וּבְחֻלּוּק יֵהָא שְׂרִי לְעֵשׂוֹת שְׁנִיָּהֶם וְא"ל שְׂיֵשׁ חִילּוּק בִּינֵיהֶם כַּמ"ש הַמ"א דָּא"כ מַאי מְקַשָּׁה הַגַּמ' לְעִיל הַלְכָה מְפָלֵל דְּפִלְגִי וּפִירִשׁ"י וְאֲמַאי הָא דְמוֹ לְהִנָּף דְּלַעֲיִל שְׁמָא יֵשׁ חִילּוּק אֵלָא ע"כ שְׂאִין לְחֻלּוּק לְכָף הַנְּצָרָף רִשׁ"י גַם פֶּאֶן לְפָרִשׁ פֶּן פֶּן הֵי נ"ל לְכָאוּ אֲבָל מְצַאֲתִי בְּרִשׁ"י עֲצָמוֹ שְׁפִירִשׁ ע"ב בַּד"ה תְּרִי אִיִּסְרִי שֶׁכ' שְׁקוּשֶׁרִין הַיּוֹם בְּשַׁנִּי צִידֵי הַפְּתַח וְכו' ע"ש וְאַהָא פִּי מ"ש מְהִנָּף מִשְׁמַע וְדַאי דְּגַם בְּהִנָּף שְׂרִי לְעֵשׂוֹת תְּרַנְיָהּ וְצ"ע אֲמ"ש פֶּה פִּינּוֹן דְלֹא יָדַעֵי וְגַם כָּל הַפּוֹסְקִים כ' סַתְמָא דְשְׂרִי לְעֵשׂוֹת שְׁנִיָּהֶם וְצ"ל דְּרִשׁ"י פִּנּוֹנְתוֹ לְפָרִשׁ דְּהִיכִי ס"ד לְאַסְוֹר הָא אִינוֹ יָדוּעַ אִיזָה יִנְיַח אַהָא כ' דְּה"א לִיזוּל לְחַוְמָרָא לְאַסְוֹר תְּרַנְיָהּ קמ"ל דְּאַזְלִינֵן לְקוֹלָא וְתְרַנְיָהּ שְׂרִי וְטַעְמָא כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים פִּינּוֹן שְׁפַעַם מְנִיחַ זֶה וּפַעַם זֶה לֹא הוּי שׁוּם חַד מְנַיְיָהּ שֶׁל קִינְיָא אֲמַנָּם צ"ע לִינְיָשׁב מְהִי דָּאוּסֵר לְקִשׁוֹר בְּאַבוּס וּבְפָרָה כַּמ"ש: לְכֵן יִישַׁבַּת עַפ"ז דְּבָרֵי הַרְמְב"ם הַתְּמוּהִים מַה שְׁתַּמְהוּ עָלָיו כָּל מְפָרְשֵׁי לְכָאוּרָה שְׁבָאֲמַת הֵם גְּכוּנִים וּמְוַכְרָחִים שֶׁכ' בְּהִי דִינָא בְּאַבוּס וּבְפָרָה שְׁאַסוֹר מִשׁוּם דְּחֻבְל דְּעֵלְמָא אָסוֹר בְּטִילְטוּל וְדְגֵרְדִי שְׂרִי בְּטִילְטוּל וּלְפ"ז לְק"מ וְכֵן הַטּוֹר כ"כ וְהֵינְנוּ מְהַהֲכַרְח שְׁכַתְבַּתִּי וַיִּתְנִישַׁב גְּמִי לְפִירוּשׁוֹ אֲמַאי לֹא גְזַרִינֵן בְּחֻבְל דְּגֵרְדִי אִטּוֹ דְּעֵלְמָא דְלִדִּידִי לִיפָּא לְשַׁנּוּי כַּתִּי תוֹס' הֶרְאִשׁוֹן מִשׁוּם דְּעֵלְמָא גּוֹפָא הוּא רַק מְדַרְבְּנֵן דְּגַם בְּדִלִי הוּא מְדַרְבְּנֵן לְהַרְמְב"ם שְׂאִינוֹ מַעֲשֵׂה אֲוָן וְאִפ"ה פְּסִיקִין דְּגֵזַרִינֵן כְּרַבְּנֵן אֲבָל אִי טַעְמָא מִשׁוּם מְוַקְצָה וְדַאי לֹא גְזַרִינֵן מוּכָן אִטּוֹ מְוַקְצָה וְכֵן מִשְׁמַע דְּמִיִּתִּי עָלָה פְּלִי קִינְיָא וּבְפָרְט לְגִי הֶרִי"ף וְהָרָא"ש דְּאָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר שְׁמוּאֵל פְּלִי קִינְיָא וְלֹא מִיִּתִּי לְעִיל אֵלָא דְּהָכָא מִשׁוּם מְוַקְצָה נִגְעוּ בִּי מִשָּׂא"כ בְּקִשׁוֹר בְּפָרָה אוּ בְּאַיְבוּס הוּא מוּכָן מְאַתְמוֹל וְרַב"י דְּשְׂרִי בַב' אִיִּסְרִי הֵינְנוּ פְּשֵׁהֲנִי מוּכָן שָׁם מְאַתְמוֹל אוּ בְּדְגֵרְדִי דְּהָא אִיזָה לֹא מִיִּרִי אֵלָא מְאַיִסוֹר הַקִּשְׁרִי מִשָּׂא"כ הֵכָא אָמַר בַּפִּי וּבִלְבַד שְׁלֹא יִבִּיא חֻבְל מִתּוֹף בֵּיתוֹ דִּיִּקָּא שְׂאִינוֹ מוּכָן לְכָף מְאַתְמוֹל וְדוּק: בְּגַמ' הֵכָא מִינְטֵר וְכו' וְצ"ל מִשׁוּם הַפְּסַד הַתִּיר לּוֹ לְכַרְוֵף גְּמִי וְלִילָף שְׁהוּא

טילטול מן הצד ולא לטלטלו ממש דבר המוקצה לפ"ד רב יוסף שלא מצינו זה הרי בכיסו שהחשיף שהוא הפסד גדול בדרך כמה נחלבטו בה או י"ל דהך דר' ירמל' איפסיק צד הפנימי ולא הוי אסור בטילטול וכן משמע לשון רש"י שכ' בד"ה דאי בעינא ונ"ל והך דאב"י חיצונה איפסיק וכו' משמע ולא דר' ירמל' ואב"י לא אסיק אדעתה' מטילטול אלא מגמי לח ואפשר שהי' יכול לכוף עליו להרגל בלא טילטול וע"ז אמר רב יוסף משום דמינטר אין להתיר גם זה רק אב"י הקשה לו על שאמר שבקי' שאסרו גם בטילטול וכן משמע לשון רש"י ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה מאי לאו אפי' חיצונה וכו' עד משום סיפא וכו' לפי גירסא שלפנינו ברש"י אחר החזרה שטמא מגע מדרס משום דחזי למילתה' עדיין א"כ נשארה ק' התוס' למה לא כתב רש"י דמש"ה נקט תקנה דאל"ה לא הי' טמא מגע בסיפא אמנם נלע"ד דלק"מ דאיך נאמר דמש"ה לא נקט דין חדש ברישא שטמא מדרס אף אם לא תקנה פדי לשנות דין בסיפא וכן מ"ש רש"י משום רבותא דסיפא נמי קשה דלישבוק רבותא דרישא משום רבותא דסיפא אלא נ"ל דכוננת רש"י דשבוק רבותא דרישא משום תרתי דסיפא חדא משום דינא דמגע שהוא מפורש וא"צ לפרשו וגם משום רבותא דסיפא ודוק ועמ"ש במס' עירובין שאין פאן חזרה בדברי רש"י: בתוס' בד"ה סנדל שנפסקה וכו' עד ולעיל נמי אמרינן וכו' תמוה לכאורה אין לו פ' דהא הקושא הוא דילמא אתיא כר' יהודא ומשום דתיקנה ומאי ראי' מייתו מרבנן הא ר"י פליג ונ"ל דה"ק ד"ה בפנימית לא פליג ר"י וא"כ בפנימית טמא אף בלא תקנה וה"נ קתני ל"ש פנימית ול"ש חיצונה בחדא מחתא משמע ובפנימית ודאי ל"ד תיקנה ודוק: בא"ד ואגב דנקט ברישא וכו' אין לו שייכות כלל לכאן אמנם נ"ל לפרש שלילות דבריהם שהוא חדא ולחזק דבריהם ולדחות פירש"י דמשום רבותא דסיפא קתני תיקנה דלפירושים א"ש כמ"ש והשתא נקט ברישא דוקא תיקנה וכו' לכן שייך שפיר דנקט בסיפא תיקנה אגב רישא אכל לפירש"י דנקט רישא תיקנה אגב סיפא וסיפא אגב רישא הוי אגב דאגב אין סברא ודוק אמנם לפמ"ש אני לפירש"י דגם לפירושו הוא זה הדוקא אלא שהוסיף הרבותא מטעם שכתבתי א"ש אף לפירש"י ודוק: בתוס' בד"ה נפלוג ונתני בדידה וקשה לר"י וכו' קושיתם חזקה מאד ותירוץ דחוק מאד ונלע"ד לתרץ בטוב טעם דהנה לכאורה י"ל מאי מקשה אדתני סיפא וכו' ועיקר קושיתו כמ"ש רש"י דכינן דנפסקו שתייהן ע"כ אחת חיצונה הא משפחת שנפסקו שתייהן ושתייהן פנימית פגון לאחר שנפסקה אחד הפנימי ותיקנה הפכם באמת ותיקנם פך לילה בימין לשמאל וכן השני והלך בהם פך ואח"כ נפסקה השני' הפנימית מה שהיתה חיצונה וקמ"ל דאפ"ה טהור פנין שנפסקו שתייהן ונעשו פנים חדשות וצ"ל דאפ"ה מקשה שפיר דתכף אחר שהפכם ונעשה מהפנימית חיצונה הוא טהור מהמדרס אף קודם שנפסקנה שני' דהא פנין שהוא עכשיו חיצונה מתוקנת ובנפסקה החיצונה לחוד טהור א"כ באו עכשיו פנים חדשות אחר המדרס בעת שנעשית חיצונה אבל מגע מדרס ודאי שפיר טמא דהא לא נעשית חיצונה אלא לאחר תיקון ואז כבר הוי פלי למילתה' ודוק היטב: דף קיג ע"א בתוס' בד"ה כלל אמר ר"י עד וי"ל דה"ק וכו' עיין מהרש"א פירושו אמנם עדיין צריך לפרש האיך שייך לכאן אהא דר"י מתיר וכאן לא שייך עניבה ונ"ל דבא לרמוז תירץ הגמ' שלא יוקשה אמאי שאני מתיר פאן ולא גזרינן ובעניבה אני אוסר משום גזירה לכך אמר הכלל לאסור עניבה גופא ולא משום גזירה וק"ל: בא"ד א"נ אמאי דקתני ברישא

וכו' ר"ל דבא ליתן טעם ויכלל איזהו אין חייבין אכל תימא גדולה חדא מאי שייך לקאן וגם אמאי ר' יהודה הא פולהו תנאי ואמוראי אית להו הכי ונ"ל לומר דפליגי ר"י ורבנן במשנה בפלוגתא דין דבין הרי"ף ורבמב"ם וישאר פוסקים דהרי"ף ורבמב"ם סברי דאין חייב בקשר אלא אם עשוי לקיום וגם הוא מעשה אומן וצ"ל דמעשה הדיוט לא מיקרי קיימא ולכה פסק הרמב"ם אם קשר חבל בדלי פטור שהוא מעשה הדיוט ולכה לא גזר ר' יהודה חבל דגרדי אטו חבל דעלמא דס"ל פרמב"ם ונהי גזלג"ז לכה אמר ר"י זה הפלל לטעם על מה שמתיר ולא גזר משום כל קשר שאינו של קיימא וכו' ר"ל מלת כל לרבות מעשה הדיוט ואינו אומן או מעשה אומן ואינו לקיום אינו חייב לכה לא גזרינו ולרבנן לדין י"ל דלא סברי כן ולהרמב"ם אין קושיא דרבנן גזרי גזלג"ז כמו שמצינו כמה פעמים וכמ"ש כל מפרשיו ע"ז עכ"פ טעם ר"י יש לפרש כן ודוק: והי' נ"ל ע"פ הרמב"ם לפרש טעם פלוגתתו באופן אחר ע"פ מ"ש הרמב"ם בדינא דקושרו בפרה ואיבוס דחבל בעלמא הוא מוקצה וא"כ ר"י אגזיל לשיטתו ולא שייך למיגזר אטו חבל דעלמא שלא יטלו משום מוקצה משא"כ לרבנן שפיר גזרינו אמנם לפ"ז לא הי' מקשה הגמ' ר"י אר"י וגם הרי הרמב"ם גופא פסק פאן דאסור משום גזירה ושם לא גזר ש"מ משום דקאן בדלי שכיח חבל דעלמא המוכן לו משא"כ שם אמר ובלבד שלא יבא חבל מתוך ביתו דוקא שאינו מוכן לכה ודוק: בגמ' ובלבד שלא יבא חבל מתוך ביתו וכו' עמ"ש לעיל ע"פ פי' הרמב"ם ונהטור א"ש אכל לפי"ד התוס' וישאר פוסקים דהכא משום קשר של קיימא נגעי בי קשה מ"ש מהך דראב"י ואינה כמ"ש לעיל וצ"ל דהכא שכיח טפי להניח אחד מכולהו הנה דלעיל והא דכ' התוס' דלא שכיח היינו דלא הוי כשאר קשר של קיימא שחייב מדאורייתא שמניחו תמיד ולכה גזרינו אכל הכא הוי רק מדרבנן דלא שכיח שניח תמיד רק זמנין מתיר אף שניהם ולכה לא גזרינו דגרדי אטו חבל דעלמא ודוק: ע"ב ברש"י בד"ה מותר אף לדלג וכו' נ"ל דבא לפרש מאי דלא אמר אם מניח את רגלו ראשונה אלא אם יכול וכו' מותר אף לדלג וק"ל: דף קיד ע"א בגמ' א"ר יוחנן איזהו ת"ח וכו' נ"ל שלענן אבידה בעינן ת"ח שיהא מדקדק במעשיו וצדיק ואינו תלוי אם גדול בתורה דאף אם הוא גדול בתורה אם אינו צדיק כ"כ דילמא משקר בטביעות עין לכה שיעורא במדקדק אף באיסור קל בחלוקו להפכו ודוקא אם הוא עכ"פ ת"ח שהאיסור הוא משום משניאי דלעיל לכה קרי לי' ת"ח ולענן פרנס על הצביבור והיינו בריש מתיבתא בעינן שיהא גדול בתורה בכולה תנויא היינו אפילו במסכת פלה לשבח כמ"ש רש"י דאין לומר דמירי באתרי' ומסכת פלה יהא לגריעותא שאפילו אינו גמיר רק מסכת פלה ימנוהו פרנס באתרי' דנדאי אין פדאי למנותו משום מסכת פלה ולענן לעשות מלאכתו אין תלוי בגדלותו בתורה או בצדקותו רק בהתמדת תורתו שיהא תורתו אומנתו והיינו שמניח חפצי וכו' לכה נקט תלתא שיעורי בג' מיני ת"ח וק"ל: בגמ' אמר אב"י פשתימצי לומר וכו' עיין בגמ' פסחים דף נ"ט ע"ב בתוס' בד"ה ולא עולת שנלע"ד שמה שדחקו שם מהרש"ל ומהרש"א ומגיהין שם בתוס' אישתמיטתיהו גמ' דהכא דאב"י ולדבריו דברי תוס' שם עולין כהוגן בלי שום הגהה וכתוב בחידושינו שם: ע"ב ברש"י בד"ה ד"ה היא לא הוי אסיקנא אדעתאי וכו' בא לפרש מ"ש פי' הוינא בבבל הוי אמרי משמע שעכשיו אינו אומר כן והאמת אינו כן שהא אף עכשיו שני לי' כהנים

זריזין הן ואֲתִיָּא ככ"ע לְכַף מְפָרֵשׁ לֹא הוּי מְסָקִי אַדְעָתַאי ר"ל שְׁלֵא הִי כָּלֵל עַל לְבִי אִינְה
קוֹשְׂיָא כָּלֵל שְׁיָהָא צָרִיף תִּי וק"ל.

בְּתוֹס' בּד"ה וְלִיתְקַע פִּי הִיכִי דְלִידְעוּ דְחֻלְבֵי שַׁבַּת וכו' עַד וְלֹא תִקְעִי לְהוֹדִיעַ שְׁחֻלְבֵי שַׁבַּת
קֶרְיָבִין בִּי"ט עֵינִן מְהֻרָּשׁ"א שְׁפִי בְּטוֹב טַעַם דְּנֻדָּאי הוֹכַחַת הַתּוֹס' הוּא טוֹב עַל יְהוּדָא
בְּרִי דר"ש ב"פ שְׁאָמַר פֶּאן ר"ע הִיא וְאִיף הוּי מְפָרֵשׁ הֵךְ דִּי"ט שְׁחֻל בִּמ"ש דְּשָׁם לֹא
מְתַפְרֵשׁ אַף לר"ע אֲלֵא ע"כ שְׁלֵא הִיו תּוֹקְעִין בִּיצִיאַת חֲמוּר וּכְנִיסַת קַל וּא"כ ע"כ פֶּאן
שְׁמַקְשָׁה וְלִיתְקַע הֵינּוּ בַע"ש וּכְפִירֵשׁ"י אַע"ג שְׁפֻתְבוּ וּמִיָּהוּ הַתָּם לְסַתּוֹר אֶת הוֹכַחָה זֹו
אַעפ"כ בְּסִבְרַתֵּיהוּ קִינִימִי אָמְנָם מ"ש הַמְּהֻרָּשׁ"א מִיָּהוּ אַכְתִּי לֹאוּ רֵאִי גְמוּרָה הִיא דְּאִימָא
דְּלֵא יָדְעִי הֵךְ בְּרִייתָא וּכו' קִמְתִּי מְשֻׁתּוּמָם אִיף יַעֲלֶה כ"כ טַעוֹת גְּדוּל לְפָנֵי מְאוּר הַגְּדוּל
כְּמוֹתוֹ הֲלֵא הוּא מְשֻׁנָּה שְׁלִימָה בִּמְס' חוֹלִין דָּף כ"ו ע"ב וּבְעַצְמוֹ כ' בְּסֻמוּף דְּמִסְתַּמָּא יָדַע
מְשֻׁנָּה וּגַם לֹא יָדְעָתִי מַה"ת לֹוֹמַר שְׁלֵא יָדַע מְזָה וְדָאי יָדְעָתוּ שְׁהוּא סוֹגְיָא תְּדָא עַד לְסוּף
וּא"כ נִרְאָה שְׁלֵא יָדַע עֲדִינִן מְזָה פִּינּוּן שְׁמַחַמַת זֶה אִסִּיק מְסַקְנָא אָמְנָם זֶה אִינּוּ שְׁסוֹגְיָא זֶה
דַּר' זִירָא וְיִהוּדָא בְּרִי דר"ש ב"פ מְסִינִים תְּכַף דְּכֻהֲנִים זְרִיזִין הֵן וְהֵךְ קוֹשְׂיָא דְלִיתְקַע
מְקַנּוּבַת יָרֵק הוּא סָתָם גַּמ' עַד לְבִסּוּף וְיִהוּדָא וּר"ז וְדָאי פְּכָר יָדְעִי מְזָה הַמְּסַקְנָא דְּאִין
דוּחִין שְׁבוּת לְהַתִּיר אֲלֵא שְׁהַקְשָׁה דְלִיתְקַע מְשׁוּם חֻלְבֵי שַׁבַּת דְּלֵא הוּי לְהַתִּיר כִּמ"ש
הַתּוֹס' בְּסֻמוּף דָּאי לֹאוּ הִכִּי הָאִיף הִי מְפָרֵשׁ הֵנּוּ קוֹשְׂיּוֹת דְלִיתְקַע מְשׁוּם קְנִיבַת יָרֵק
וּמְשׁוּם מְצִיעִין אֶת הַמְּטוֹת וּגַם לוּלִי זֶה לֹא הִי צָרִיכִין הַתּוֹס' לְפָרֵשׁ דְּחֻלְבֵי שַׁבַּת אִין זֶה
הַתְּרָה לִימָא בְּאַמַת כַּד אֲתִינּוּ לְזֶה לֹא צָרִיף לְתִירוּצָא דְלַעִיל פְּהֵגִים זְרִיזִין הֵן אֲלֵא וְדָאי
כִּמ"ש שְׁיָדַע מְכַל זֶה וְדוּק: בֵּא"ד אוֹתָהּ תִקְיַעָה לְהוֹדִיעַ שְׁהוּא לִילָה וּכו' וְאִין לְפָרֵשׁ גַּם
הֵכָא לִיתְקַע בִּמ"ש לִיה"כ לִידַע שְׁהוּא לִילָה לְהַקְרִיב חֻלְבֵי שַׁבַּת דְּהַתָּם הֵינּוּ מְשׁוּם שְׁאִין
הַכַּל יוֹדְעִין אִימְתִי הַתְּחַלַּת לִילָה לְשַׁחֲטֵי תִיכְפָּה וְיִתְאַחַר שְׁמַחַת י"ט וְכֵן בִּיה"כ כ' הַתּוֹס'
בְּסֻמוּף שְׁלֵא יִתְאַחַר הַסְּעוּדָה אֲבָל לַעֲנִן חֻלְבֵי שַׁבַּת לְמָה לְתַקּוּעַ אִם לֹא יִקְטִירוּ תִיכְפָּה
מַה בְּכַף הָרִי זְמַנּוּ כַּל הַלִּילָה וק"ל: בְּתוֹס' בּד"ה וְלִיתְקַע דְלִידְעוּ דְשָׁרִי בְּקְנִיבַת יָרֵק וּכו'
עַד אֲלֵא נִיחָא לִיה לְמִקְפָּרֵף אֲלִיבָא דכ"ע וְהַקְשָׁה הַמְּהֻרָּשׁ"א דֵּא"כ לְרַב שִׁישָׁא אִיף מְתַרְץ
מְצִיעִין אֶת הַמְּטוֹת וְלֹא תִיַרְץ כְּלוּם וְלַעֲנִ"ד נִרְאָה שְׁאִין פֶּאן מְקוּם קוֹשְׂיָא כָּלֵל הָאִיף
יִתְקַעוּ לְהַצִּיעַ הַיּוֹם אֶת הַמְּטוֹת הָא אֲדַרְבָּא הַתְּקִיעָה הִי שְׁכָבֵר נְכַנְס הַקְּזַנְשָׁה הַחֲמוּרָה
וְאִסוּר בְּמָה שְׁהִי מוֹתֵר עַד הֵנָּה פִּי מְפֻרְסָם אַחַר הַתְּקִיעָה נְכַנְס שַׁבַּת וְאִסוּר בְּמִלְאַכָּה
וְשׁוּב אִינּוּ יֵה"כ לְהַצִּיעַ אֶת מְטוֹת לְשַׁבַּת וְהָא שְׁפִירֵשׁ"י גַּבִּי קְנִיבַת יָרֵק שְׁהוּא שְׁבוּת
רְחוּקָה מְשׁוּם שְׁהִיּוּם לֹא הוּי קְנִיבַת יָרֵק שְׁהִרִי בְּשַׁבַּת לֹא יִבְשַׁל מְשַׁמַּע שְׁאִם הִי הַיּוֹם
קְנִיבַת יָרֵק הִי מִיקְרִי שְׁבוּת קְרוּבָה הֵינּוּ שְׁאִם הִי הַיּוֹם קְנִיבַת יָרֵק הִי תּוֹקְעִין לְהַבְטִיל
הַעַם מְקַנִּיבַת יָרֵק אֲבָל גַּבִּי מְצִיעִין הַמְּטוֹת ל"ל הִכִּי שְׁהִרִי בְּשַׁבַּת פְּשִׁטָא שְׁרִי עַל שַׁבַּת
זוֹ אֲלֵא ק' הַתּוֹס' דְלִיתְקַעוּ כְּדִי שְׁיָדַעוּ פַּעַם אַחַר בִּיה"כ שְׁהוּא קִיל מְשַׁבַּת מְדַתְקַעוּ וְשָׁרִי
לְהַצִּיעַ אֶת הַמְּטוֹת וּא"כ הוּי שְׁבוּת רְחוּקָה וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה אָמַר רַב יוֹסֵף וּכו' עַד אֲלֵא
חוּמְרָא הוּא וּכו' עֵינִן מְהֻרָּשׁ"א שְׁהַקְשָׁה דְּבְשִׁינוּיָא דְּרַב שִׁישָׁא מִיְתַרְצָא שְׁפִיר קוֹשְׂיָא
דְלַעִיל דְּהוּא שְׁבוּת רְחוּקָה אֲלֵא פִּינּוּן דְּלֵא קָאִי וּכו' ע"ש וְקִמְתִּי מְשֻׁתּוּמָם מֵאִי זֶה קוֹשְׂיָא
הֲלֵא פִירֵשׁ"י וְהוּא מוֹכְרַח בְּגַמ' דְלַהַתִּיר הוּא דְמַחְלֵק רַב שִׁישָׁא דְשְׁבוּת קְרוּבָה אַף לְהַתִּיר
דוּחִין וְלֹא רְחוּקָה אֲבָל לְאַסוּר אִין לְחַלֵּק פִּינּוּן דְּהוּא לְאַפְרוּשִׁי מְאִיסוּרָא אַף רְחוּקָה דוּחִין
וְכִינּוּן דְּחֻלְבֵי שַׁבַּת הוּי לְאַסוּרָא אִיף מְתוּרְץ לַעִיל בְּדְרַב שִׁישָׁא וְיוֹתֵר אֲנִי תְּמַה עָלְיוּ אַף

לסבֵּרְתוֹ אִם נֹאמֵר דַּר"ל דָּאָף לְאַיְסוּר מְחַלְקֵי רַב שֵׁישָׂא דְלֵא כַפִּירֵשׁ"י אִו אִם יֹאמֵר
אִף לַפִּירֵשׁ"י דַּע"כּ"פ יְכוּלִין אֲנַחְנוּ לְחַלְקֵי כֹּן אִף לְאַיְסוּר וּלְתַרְזֵן לְעֵיל כֹּן א"כ מֵאֵי מְתַרְזֵן
דְּלֵא קֵאֵי הָכִי הָא לֹא נִדְחָה אֱלֵא בְּלִהְתִּיר דְּמוּכַח מִהַמְשַׁנָּה אִף שְׁבוּת קְרוּבָה לֹא הִתִּירוּ
לְהִתִּיר אִף לְחַלְקֵי כֹּן בְּלֵאָסוּר לֹא נִדְחָה וּא"כ עֲדִינֵין לֹא מִיְתַרְצָא קְוִשְׁתוֹ לְתַרְזֵן כֹּן לְעֵיל
אֱלֵא וְדֵאֵי שְׂאִין סְבָרָא לְחַלְקֵי בֵּין קְרוּבָה לְרַחוּקָה בְּלֵאָסוּר וְהוּא לֹא אָמַר אֱלֵא בְּלִהְתִּיר
וּא"כ אִין כָּאֵן קְוִשְׂא וְדוּק: בַּגְמ' אָמַר ר' אַבָּא וְכוּ' ע"ש עַד סוּף פִּירְקִין עֲנִינָא דְקַנְיַת
יָרֵק וְהִנֵּה הֶרְמֵב"ם וְאַחֲרֵיו נִמְשְׁכוּ כָּל הַפּוֹסְקִים פְּסָקוּ כְּרַב הוֹנָא וְרַב מְנָא וּלְפּוּם הֶרְהִיטָא
דְּסוּגֵינָא מִשְׁמַע דְּהִלְכָה כַּר' יוֹחֲנָן דְּתַנְיָא פְּנוּתֵיהּ וְהָא ת"כ דַּר' מְנָא דְחִי ר' יוֹחֲנָן וְלֹא עוֹד
אֱלֵא שַׁכ' הַמ"מ וּב"י הִבִּיאוּ מִשּׁוּם דַּת"כ דַּר' מְנָא לְכַּף פְּסַק הֶרְמֵב"ם כֹּן וְהוּא לְהִקְפֹּד
כַּמ"ש וְגַם בַּגְמ' הוּא מְגוּמָגֵם דְּמִשְׁנֵי לְמֵלְאכָה וְלַעֲבוּר בַּעֲשָׂה וּל"ת חֲדָא מ"ש קַנְיַת יָרֵק
דְּנֻקְט וּמ"ש יַה"כ דְּנֻקְט הֵלֵא בְּכָל מְלֵאכַת שַׁבַּת הוּא כֹּן וְגַם הִלְשׁוֹן מְנִין שְׂאָסוּר אִין לוֹ
פִּירוּשׁ הָא בְּלֵא"ה אָסוּר מִשּׁוּם ל"ת.

וְעִינֵין בְּקוּוֹנְטֵרַס הַדְּרָשׁוֹת שְׁלֵי שְׁתַּרְצָתֵי דְּבַרֵי הַגַּמ' וְגַם הֶרְמֵב"ם בְּטוֹב טַעַם דְּרָף דְּרוּשׁ
בִּימֵי חֶרְפֵי אֲמָנָם כְּעַת דְּרָף פְּשָׁטֵן שֶׁל הִלְכָה נ"ל שְׁמַטְעַם זֶה כ' הַמ"מ מִשּׁוּם דַּת"כ דְּרַב
מְנָא שְׁזַה הִתְיַרְץ אִינוּ עֵיקַר רַק לְדַחוּת בְּעֵלְמָא מִן כָּל הַקְּוִשְׁיּוֹת שַׁכ' וּכַמ"ש הַפּוֹסְקִים
בְּעֵלְמָא שְׂאִין סוּמְכִין עַל הַדִּיחוּי בַּגְמ' הִיכָא שְׂאִינוּ עֵיקַר וּלְכַף הֵנִי ת"כ דְּרַב מְנָא אִף דְּגַם
לַר"י אֵיכָא ת"כ פְּסָקִין כְּבַתְרָאֵי כַּמ"ש הַמ"מ זֶה נ"ל פְּנוּתֵי הַמ"מ יוֹתֵר נ"ל לְדַעַת
הֶרְמֵב"ם דְּהֵכָא מְסָקִין בַּגְמ' לְאַסוּר כִּינּוּ דְּקָא חֲזִי דְּקָא מְחַרְפֵי וְכוּ' וּמִטַּעַם זֶה הִשְׁמִיטוּ
הַרְי"ף וְהָרֵא"ש אֵת כָּל הַדִּין קוֹלָא דְּקַנְיַת יָרֵק וּא"כ יוֹקְשָׁה עַל הֶרְמֵב"ם שֶׁהִבִּיאוּ אֲמָנָם
נ"ל שֶׁהֶרְמֵב"ם מְפָרֵשׁ דְּכִינּוּ דְּהָא דְּאָמַר בַּגְמ' דְּבִי רַב יְהוּדָא וְכוּ' עַל הַפְּרִיטָא שֶׁהִבִּיאוּ
ת"כ דַּר"י דְּמִיְרֵי לְהִתִּיר בִּי"ה שְׁחַל בְּשַׁבַּת וְכֹן כְּפֹלֵה סוּגֵינָא מִיְרֵי בְּהִכֵי וְכַגִּי רַש"ל וְלֹא
מִיְרֵי כָּאֵן כָּלֵל בְּחוּל מְסַתְמָא הָא דְּבִי רַב יְהוּדָא וְדְבִי רַב נְמִי מִיְרֵי שְׁחַל בְּשַׁבַּת וְאַסְרוּ
מִשְׁמִי' דַּר' יוֹחֲנָן אֲבָל בְּחוּל לֹא מְצִינוּ שְׂאָסוּר וּא"כ עוֹלִין כָּל דְּבַרֵי הֶרְמֵב"ם כְּפֹהוּן אֲלֵיכָא
דַּכ"ע וְדוּק: סְלִיק פִּירְקָא דְּנֹאֵלוּ קִשְׁרִים כָּל כְּתָבֵי פְּרָק שְׁשָׁה עֶשֶׂר דָּף קִטו ע"א בַּגְמ'
וְאַפ"ה גְּנִיזָה כְּעוּ לְפִי פְּשׁוּטוֹ מִשְׁמַע שְׁבָעוּ גְּנִיזָה מִשּׁוּם בְּזִיווֹן כְּתָבֵי הַקְּוֹדֵשׁ שְׁלֵא יִהְיוּ
מְוַנְחִים בְּבִזְיוֹן אֲבָל קִשְׁהָ דְּהָא מְסִיק לְקַמְן לְהָא תַּנְיָא דְּאִין מְצִילִין מְנִיחוּ בְּמָקוֹם הַתְּנַרְפָּה
וְהוּן מְתַרְקְבִין וְלְכַאוּרָה נ"ל דְּפִלְגִי גַם בְּזֶה תַּנְיָא לְמ"ד אִין מְצִילִין דְּהָא לַר' יוֹסִי וּר"ג
לְקַמְן טְעוּנִין גְּנִיזָה דְּהָא ר"ג הִזְקוּ צִוָּה לְשׁוֹקְעוּ תַּחַת הַנְּדָבָף דְּהִינּוּ נְמִי גְּנִיזְתוּן וְכֹן ר"ג
בְּרִיבֵי צִוָּה לְגוּנְזוּ וְלַרִיב"י מְאַבְדֵן בִּיד וְלַר' מְנִיחוּ בְּמָקוֹם הַתְּנַרְפָּה וּלְפ"ז מְתַנִּיתִין אֲתֵינָא
כַּר"ג אֲמָנָם לֹא נִלְע"ד לְהַרְבוֹת מְחַלְקוֹת וְלֹא מִשְׁמַע כֹּן הִלְשׁוֹן לְקַמְן רַק ר' פְּלִיג אַרִיב"י
דְּאָסוּר לְאַבְדֵן בִּיד אֲבָל אַר"ג לֹא פְּלִיג וְגַם אִין סְבָרָא שְׂיֵהָא מְתַנִּיתִין דְּלֵא כַּר' שְׁהוּא
סְתָמָה וְשִׁפְלוֹג ר' עַל בֵּית אָבִיו שְׁנֵי ר"ג לְכֹן נ"ל בְּרוּר שֶׁהַגְּנִיזָה שְׁהוֹנְכַר כָּאֵן הִינּוּ שְׁלֵא
לְהַשְׁהוֹתוֹ בְּמָקוֹם אֲנָשִׁים לְקִרוֹת בְּהוּן כִּינּוּ שְׂאָסוּר לְכוּתְבָן אִם עֶבֶר וְכַתְבָן אָסוּר אִף
בְּדִיעְבַד נְמִי לְהַשְׁהוֹתוֹ כְּתוּבִין וְכֹן מִשְׁמַע הִלְשׁוֹן שְׂאָמַר לוֹ חֲלַפְתָּא עַל זֶה שְׁקָרָא בְּהוּן
שַׁר"ג צִוָּה לְשׁוֹקְעוֹן כְּדִי שְׁלֵא מְצִאוּ כָּלֵל וּא"כ מַכ"ש שְׂאָסוּר לְקִרוֹת אִף הוּא צִוָּה וְגַנְזוּ
מִהַעִין אֲבָל שָׁם מוֹתֵר לְהַנִּיחוּ בְּמָקוֹם הַתְּנַרְפָּן שְׂיִתְרַקְבוּ כְּמוֹ תַּחַת הַנְּדָבָף דַּר"ג אֱלֵא
שְׂאָסוּר לְאַבְדֵן בִּיד וְזֶה אֲלֵיכָא דַּכ"ע לְמ"ד לֹא נִיְתְּנוּ לְכַתּוּב אֱלֵא דְלַמְ"ד מְצִילִין הִינּוּ
מִשּׁוּם דְּלְשַׁרְפֵן אָסוּר וְזֶה שְׂאִין מְצִילִין הֵנִי כְּמוֹ שׁוֹרְפֵן בְּיָדֵים וְלַמְ"ד אִין מְצִילִין הִינּוּ

משום דס"ל דהוי כממילא ובזה מתפרש ג"כ דברי התוס' שדחו לטעם דהרב פורת על שלא ניתנו לקרות ולא כתבו טעמא אחרינא אלא שהדבר פשוט דכיון שאסור לכתבן אף בדיעבד אסור להשהותן מכ"ש לקרות כמו שמצינו בהה' ברייתא וא"כ אין פאן פלוגתא חדשה ובזה מתורץ ג"כ השייכות לכאן דין דטעון גניזה במשנה והיינו לטעם שאסור לקרות בכל לשון שלא מצינו אלא שלא לכתוב לכה אמר דטעונין גניזה תכה וא"כ נדאי אסור לקרות אלא דרב הונא מפרש אפ"ה טעונין גניזה היינו דס"ד פיון דאין מצילין מותר לאבדן ביז קמ"ל דלא אלא לגנוז וכן לרב חסדא דאמר ומקק שלהן ט"ג לכאורה אין לו שייכות לכאן אבל לפמ"ש נחא דהוא מפורש דמצילין ס"ד לפ"ז שא"כ גם במקום התורפה להתקב אסור קמ"ל דזה מותר אפשר אפילו מצנה כדי שלא יבואו למצאן ולקרות בהן דהרי חזינו שר"ג עשה פן ש"מ ששכח לעשות פן אלא שמקק שלהן טעון גניזה ממש כמו שאר מקק ספרים דשוב לא יבואו לקרות מהן ולהכי גם לאבדן בדליקה אסור ודוק בגמ' אמר לה רב הונא וכו' עד רב הונא מתרץ לטעמין וכו' לכאורה הוא אריכות דברים מותרין פיון דקא מקשה רק ארב הונא הל"ל אמר לה רב הונא ה"ק אע"פ שכתובין בכל לשון טעונין גניזה ולא קאי אמצילין ונ"ל משום שעדיין יקשה ארב הונא מאי דוחקין לאפיק למתני מפשטי' דקאי אמצילין לכה קאמר כל זה הפירוש וא"כ אדרבא לרב הונא אתי טפי כפשוטו דלרב חסדא צריה לדחוק דקאי אמקק וגם בין שאין קורין בהן אכתובים ושהם בלה"ק הוא מותר פיון דסופו לרבות אף לכתובין בכל לשון שאסור לקרות אף בחול מצילין מכ"ש פתובים שאין קורין בשבת אבל בחול קורין וצ"ל גם בזה לא זו אף זו ולרב הונא א"ש טפי והא דאמר בד"א אליבין' לאו שמחסר המשנה אלא שממילא משתמע פן פיון שלא אמר רבותא בין שכתובין בכל לשון ש"מ דזה לא מרבה אלא בין שאין קורין בשבת דהיינו פתובים ותו לא ודוק: בגמ' השתא אצולי מצילין גניזה מבעיא מכאן נ"ל ראי' למ"ש לעיל דגניזה היינו שלא לאבדן ביז ולגונזן מן העין אף להניח במקום התורפה דאי גניזה היינו גניזה ממש במקום המשתמר כמו שאר כתבי הקודש שבלו א"כ מאי ק"ו דילמא אצולי מצילין שלא ישרפו לעינינו דהוי בזיון טפי והוי כמו קרוב למאבדן ביז אבל גניזה ס"ד לא בעו אלא להניח במקום התורפה כמ"ש ר' לקמן אבל לפמ"ש דהאמת כה אלא נקט לשון גניזה לומר שאין מאבדן ביז פריה שפיר ואי בא לאשמעינן דאסור להשהותן ז"א לא הל"ל לשון גניזה וגם זה מוכח מדאסור לקרות וק"ל ומשני דקאי אמקק כמ"ש לעיל ולא הן וגניזה היינו ממש ולא מוכח ממצילין ודוק: או אפשר לרב חסדא ולתנא דמצילין הך גניזה הוא ממש כשאר כתבי הקודש ומצילין היינו נמי כמו גניזה דלר' דמניח במקום התורפה משום דאית ליה אין מצילין וכן פל הגה' תנאי דלקמן ומה שאין מצילין הוי כמו מתקבין מאליהן ולא כמאבדן ביז וא"כ פיון דמצילין אסור להניח במקום התורפה תדע שהרי ר' יוסי מביא ראי' מזה דאין מצילין וא"כ שפיר פריה כפשוטו השתא אצולי ומשני שפא להשמיענו אפי' מקק דאין מצילין טעון גניזה ומכ"ש הן עצמן וכל מ"ש לעיל בפירוש גניזה אפשר הוא רק למ"ד אין מצילין והדבר שקול ודוק: אמנם ברש"י משמע בפירוש השני שכתבתי עכשיו שכ' במשנה טעונין גניזה ואסור להניחן במקום הפקר והוא פנגד הגמ' לר' בברייתא אלא נדאי משום שרש"י כ' במשנה הפי' למ"ד מצילין שכ"כ בפירוש ואע"פ שכתובין בכל לשון וכו' אפ"ה מצילין וטעמא אע"ג דקי"ל כרב הונא כמ"ש פל

הפוסקים משום דדרפו תמיד לפרש המשנה הקרוב לפשוטו וגם לפי מאי דס"ד שְהרי
הקשה מיגיה לרב הונא לכה כ"כ שאסור להניח במקום התורפה כפשוטו נמי דטעונין
גניזה וכן פתב נמי בד"ה מקק וברי"ף פתב רש"י יותר מפרש ע"ש אבל למ"ד אין
מצילין נ"ל ברור שמודה רש"י שרשאי להניח במקום התורפה וכהנה תנאי בברייתא
ושלא להרבות מחלוקת חנם ופי' גניזה כמ"ש ודוק וכאשר פתבתי בפירוש טעונין גניזה
למ"ד אין מצילין וע"פ פי' השני מתורץ פסקי הרמב"ם וטור לדינא שְהרמב"ם פסק פ'
כ"ג מה' שבת שמניחין אותם במקום הפקר והטור פוסק שטעון גניזה ואסור להניח
במקום הפקר ולא הביא כלל דעת הרמב"ם וגם על הרמב"ם קשה לפי פשוטו איה פוסק
דלא פסתם משנה אמן לפמ"ש דגם פירש המשנה הוא פן למ"ד אין מצילין א"ש
דְהרמב"ם פוסק פרב הונא וכמ"ש הרי"ף שהוא רבו של ר"ח לכה פוסק נמי מניחה
במקום התורפה וכו' וכן פי' המשנה וכמ"ש אמן הטור פוסק דמצילין והיינו כמ"ש
הרא"ש ותוס' דהאידידא אף לרב הונא מודה דניחננו לקרות משום עת לעשות לה' ודאי
מצילין לכה טעונין גניזה ודאי ואף גניזה אין טעונין דהא רשאי להשהותן אלא שאסור
להניח במקום הפקר כמו שאר כתבי הקודש או דקאי אמקק ודוק: ברש"י בד"ה וכו' עד
וחסרון עירוב פדמפרש בגמ' וכ"כ הנ"י וקמתי משתומם שלא נמצא שום רמז מזה בגמ'
ואדרבא בגמ' דף קי"ז משמע לכאורה איפכא שמקשה נציל לתוכה אוכלין ומשקין ע"ש
אלא שהתו' שם מתרצין ע"ש עכ"פ אין מפרש מזה פלום שמיירי בלא עירוב ויותר
תימה שרש"י בעצמו כ' שם בד"ה זהו מבוי שאינו מְפולש וכו' עד בין בעירוב וכו' עד
פגון ושיתופי מבואות והוא סותר דברי עצמו והמהרש"א פתב שם שפירושו שראוי
לשיתופי מבואות והנה מלבד שהוא דחוק מאד אין לו פירוש לאיזה צורך כ' רש"י פן
שם מלבד שאע"פ כן סותר דבריו פאן שכ' פדמפרש בגמ' שאין לו עירוב וכ"י והתי"ט
כ' בשם הש"ל טעם לרש"י ור"ן מדלא תני ג"כ למבוי המשותף כמו דתני בסיפא לחצר
המעורבת מלבד שעדיין לא מתפרש דברי רש"י בכאן וגם אינו מתורץ סתירתו גם
הוכחתו אינו ראי' דאדרבא פיון דתני דבעינו מבוי שאינו מְפולש והיינו לחומרא מה"ת
לנו להקל אדרבא אם הי' רבנן מודים בזה הקולא הוי להו לאשמעונו זה וכיון דתני
סתם מבוי שאינו מְפולש משמע דבעינו שיהא מתוקן בכל הילכותיו ולא מקילין לגבייהו
פלום רק טירחא משמע שהוא מתוקן גם בעירוב ושיתוף וכן משמע ברש"י שם שמה
מוכיח שהוא משותף מדקתני שיהא מתוקן בכל הילכותיו ולא תני לאקולי ביה שום
קולא ע"ש לכן נ"ל ברור שרש"י פי' שם לתרץ דמוקמי שיהא מתוקן בג' מחיצות וב'
לחיין לכה ונדאי שהוא משותף ג"כ והוכרח רש"י לפרש פן דאל"כ מאי מקשה הגמ'
נצול לתוכו אוכלין ומשקין ופי' התוס' דחוק בעיניו שאינו מיושב בלשון הגמ' שאמר
נציל לתוכו וכו' והל"ל להקשות ליתני גם בסיפא מבוי או להיפך וכפני' התוס' אלא ע"כ
דלרב חסדא מיירי גם במשותף וקשה מנ"ל להקשות דילמא מיירי באינו משותף ולכה
מפרש רש"י בד"ה ועוד לרבנן פיון שהוא נותר בכל הילכותיו וכ"כ בד"ה זו מבוי ר"ל
דלרב חסדא מוכח פן וכמ"ש אבל למסקנא דאסיק רב אשי ג' מחיצות ולחי א' ואפי'
לר"א וכו' ע"ש ע"כ מיירי באינו משותף דהא לר"א אסור לטלטל בו שאינו מתוקן
פהלכתו ודאי לא שותפו אטו שותפו לשיפול בו דליקה ולכתבי הקודש.

וגם דהא למסקנא קתני מבוי לקולא אע"פ שאינו מתקן פתצר להציל לתוכו אוכלין ומשקין וע"כ הוה שאינו מְפֹלֵש הוא לקולא ר"ל שאין לו תיקון יותר אלא שאינו מְפֹלֵש אַבְל אינו סתום ומתקן לגמרי א"כ משמע שאין לו גם משותף דאין לו תיקון יותר רק שאינו מְפֹלֵש דאם ל"כ הוי ליה למיתני משותף פניו דלהקל ב"הל"ל דנה לא מקילינן וגם דמשמע בגמ' דלאו אליבא דר"א פליגי לרב אשי רק אליבא דרבנן אלא דלהכי נקט מבוי להורות דאף לר"א שרי וא"כ יוקשה לרבנן נציל לתוכו אַנְכְּלִין ומשקין אלא נדאי שאינה מעורבת ואסור להציל לתוכו או"מ וְהָא דְנִקְט מְבוּי וְלֹא חָצַר לְהוֹרוֹת עוֹד קוֹלָא לְגַבֵּי פְתָבֵי הַקּוֹדֵשׁ לר"א משא"כ באו"מ נקט חצר דשם אסור לר"א בְּמְבוּי אַבְל נדאי בעיקר דינא לרבנן ג"כ יש חילוק לְשֵׁאִינְהָ מְעוֹרְבַת דאין זו סְבָרָא שְׂיֵהָא עֵיקַר דִּינָא וְחִלּוּק רַק לר"א וְלֹא לְרַבְּנָן וְדוּק בְּתוֹס' בַּד"ה לֹא נִיתְּנוּ לְקֵרוֹת וּפְיָ הֵרֵב פּוֹרֵת וְכו' ר"ל שְׂהוֹקְשָׁה לוֹ הִכִּי מוֹכַח מֵלֹא נִיתְּנוּ לְכַתּוּב שְׁלֹא לְקֵרוֹת אִם נִכְתְּבוּ כָּבֵר וּלְכַד מְפָרֵשׁ הוֹכְחָה וְכו' עַד וְקִשָּׁה דִּיאִן זֶה וְכו' וְא"כ נִשְׁאַר קוֹשְׁיָא וְצ"ל כַּמ"ש לְעִיל דְּכִינּוּ דְאָסוּר לְכוֹתְבָן אֶף בְּדִיעְבַּד אָסוּר אֶף לְהִשְׁהוֹתֵן מַכ"ש כַּמ"ש בַּגְמ' בַּר' יוֹסִי וּר"ג וּר' ע"ש וק"ל: בַּא"ד פְּדַמְתְּרַגְמֵי רַב יוֹסֵף ע"ש בְּמַהְרָשׁ"א שְׂהוֹקְשָׁה בְּדְבָרִים נְכוּחִים אֲמַנְם קִשָּׁה לוֹמַר שְׂהֵתוּ סוֹתְרִין כ"כ דְּבַרְיֵהֶם נִלְע"ד דְּשִׁנְיָהֶם אֲמַת שְׁשֵׁם בַּב"ק סְתָרוּ אֶת הַמְּפָרְשִׁים דְּמִשּׁוּם טַעַם בַּע"פ לְחוּד הַנְּצָרָה לְטָרוּחַ וְלוֹמַר כָּל הַפְּסוּקִים בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם דְּלָמָּה לוֹ לְטָרוּחַ דְּזֶה מִיקָרֵי עַת לְעִשׂוֹת לְכַד פְּתָבוּ מִשּׁוּם שְׂהִי בְּקִי בְּתַרְגּוּם ר"ל כְּמוֹ בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ וְתוֹ לֹא הֵי טִירְחָא וְא"כ שׁוּב הִי אָסוּר לוֹ לֹמַר בַּלְה"ק דְּכִינּוּ שְׂהִי יְכוֹל לוֹמַר בְּתַרְגּוּם לֹא מִיקָרֵי עַת לְעִשׂוֹת וּמִזֶּה הַטַּעַם לְחוּד שְׂהִי בְּקִי לִיכָא לְפָרֵשׁ דַּא"כ לָמָּה נִקְט בַּכ"מ רַב יוֹסֵף דְּנִקְטָא הֲלֹא הַתְּרַגּוּם כָּבֵר נִתְּיַסַּד מִימֵי הַתְּנָאִים וּמִסְתַּמָּא הִי הֵרֵבָה בְּקִיאִים אֲלֵא נְדַאי שְׂהוּא הִי רִגִּיל יוֹתֵר בְּתַרְגּוּם מִטַּעַם הַנ"ל וְק"ל וְיוֹתֵר נ"ל שְׂמַפְרָשִׁי שְׂהִבִּיאוּ תוֹס' שֵׁם וְדָחוּ הֵינּוּ נְמִי הָאוֹסְרִים שְׂדָחוּ תוֹס' פֶּאן בַּד"ה וּבִידּוֹ סֶפֶר אִיּוֹב שֵׁם וְדָלֵא פְּהָאוּמְרִים דְּתַרְגּוּם שֵׁל פְּתוּבִים רַב יוֹסֵף עֲשָׂאוּ ר"ל שְׂהוֹנְצָרָה לְעִשׂוֹת תְּרַגּוּם מִשּׁוּם טַעַם שְׂאָסוּר לוֹמַר בַּע"פ וְע"ז דָּחוּ תוֹס' שֵׁם שְׂפִיר פִּינּוּ שְׁלֹא הִי תְּרַגּוּם נְדַאי הִי רִשָּׁאי לוֹמַר בַּע"פ מִשּׁוּם עַת לְעִשׂוֹת אֲלֵא נְדַאי שְׂהִי בְּקִי בְּתַרְגּוּם ר"ל וְכָבֵר הִי מִימֵי הַתְּנָאִים וְכְמוֹ שְׂהוֹכִיחוּ נְמִי פֶּאן וְשׁוּב הַנְּצָרָה הוּא טְפִי לוֹמַר תְּרַגּוּם מִשְׁאַר כַּמ"ש וק"ל: בַּגְמ' מְתִיבִי הֵי פְּתוּבִין תְּרַגּוּם וְכָל לִשׁוֹן וְכו' עֵינּוּ מְהַרְשֵׁ"א שְׂהוֹקְשָׁה לְפִי רַבּוּתִי שֵׁל רִשָּׁאי לִישְׁנֵי דְמִיָּרִי בְּנְבִיאִים וְאִינִי רוּאָה אֶפְיֻלוֹ קִצַּת קוֹשְׁיָא דְנְדַאי רֵאִי שֵׁל רַבּוּתִי מִיּוֹנְתָן פִּינּוּ שְׂעֵשְׂאוּ בַרְה"ק פְּדַמְשָׁמַע בְּמַגִּילָה מִשְׁמַע שְׂמֹתֵר תְּרַגּוּם אַבְל שְׁאַר לִשׁוֹנוֹת נְדַאי אִין לְמִידִין מִתְּרַגּוּם שְׂתַרְגּוּם הוּא קְדוּשׁ יוֹתֵר שְׂנִיתְּנָה מְסִינִי פִּידוּעַ רַק לְרַבּוּתִי הַקּוֹשָׁה אֲמַאי שְׂאָמְרוּ בַּגְמ' הֵי פְּתוּבִין תְּרַגּוּם לֹא נִיתְּנוּ לְקֵרוֹת לְכַד מְפָרֵשִׁין אֶפְתּוּבִין וְכֵן מִשְׁמַע בְּהַדְיָא בְּרִשָּׁי בַּגְמ' דְּנִקְט רַק תְּרַגּוּם ע"ש וּבְמִשְׁנֵה שְׂפִירֵשׁ פֶּן אַכֵּל לִשׁוֹן מִשּׁוּם דְּבַמְשָׁנָה לֹא נִקְט תְּרַגּוּם בַּפ"ע רַק הוּא בְּכֻלָּל כָּל לִשׁוֹן נְדַאי ע"ז כ' מִשּׁוּם רַבּוּתִי אַבְל נְדַאי גַם רַבּוּתִי לֹא שְׂרִי בְּנְבִיאִים אֲלֵא תְּרַגּוּם וְכֵן מוֹכַח בַּגְמ' דְּנִקְט פְּמָה פְּעָמִים תְּרַגּוּם וּבְכָל לִשׁוֹן וְלֹא נִקְט סְתָם בְּכָל אֲלֵא נְדַאי שְׂאִין הַתְּרַגּוּם בְּכָלָל שְׂהוּא חֲבִיב יוֹתֵר וְא"כ אֲזַלָּא לְגַמְרֵי קוֹשְׁיָתוֹ דְּכָאן נִקְט גַם בְּכָל לִשׁוֹן וְדוּק: ע"ב בַּגְמ' בְּעָא מִיָּנִיָּה רִישׁ גְּלוּתָא וְכו' עַד וְהָא ר"ה תְּנָא מְצִילִין א"ל אִי תְּנָא תְּנָא הַגַּם שְׂסוּגָא פְּזָאֵת שְׂכִיחַ טוּבָא בַּגְמ' שְׂמַבְעִי לִי וְהָדַר אוֹתְבִי פְּוֹלָם צְרִיכִין פִּי וְכָאן נִלְע"ד לְפָרֵשׁ שְׂהִי מְסוּפָק אִם יֵשׁ סְבָרָא לְחַלֵּק

ביניהן שיהא יותר מעולה שלא בדיו מבכל לשון פנין שהוא בלה"ק כמו שאמר וא"כ
אף דמצינו פלוגתא בלקרות ובהצלתן של בכל לשון אבל לא בשלא בדיו וא"כ מוכח
מהברייתא דתנא מצילין שהוא לכ"ע פנין שלא מצינו חולק על שלא בדיו או נאמר
שהוא גרע טפי מבכל לשון פנין שאינו מתקנים כמ"ש וא"כ למ"ד שם אין מצילין כ"ש
שלא בדיו וא"כ פליגי תנאי גם בזה ושוב אין ראי' מברייתא דאיתא פהה תנא דמצילין
וע"ז אחר שפשט לו אין מצילין לא הקשה לו מברייתא דהא לק"מ פנ"ל אלא שאל לו
דרה שאלה אם לא ידע מהברייתא או שיידע ופשט לו מחמתתנאי וכמ"ש לכה לא קאמר
איתבי' והשיב לו שהאמת כן שלא ידע מברייתא ופשט לו מסברא אין לחלק ואיהו נדאי
סבר פאבויה רב הונא אבל אי תניא נשאר תניא לכ"ע פסוגין בכ"מ שאין לעשות פלוגתא
במקום שלא מצינו בהדיא חולק בזה מפנין ויש אף סברא פל דהוא לחלק דויק: בתוס'
בד"ה היו פתובים וכו' עד וק' לרשב"א וכו' לכאורה קושיתם תמוה בר מן דין נמי קשה
דמאי מבעי' לי' פנין שיידע מברייתא והאיך א"ש לפי' התוס' דברייתא מיירי לענן הצלה
סוף סוף מאי מבעי' לי' לענן להצילן פנין שיידע מברייתא ואם נאמר שבשעת האבעי'
לא ידע גם תוס' לא מקשים פלום אמנם כד דייקין דנדאי לפי פשוטו צ"ל פסוגיא בכל
הש"ס דבעי' נהדר אותבי' והינינו שגם מתחילה לא ידע אם היא ראי' נכונה או אם
הברייתא בר סמכא ביותר הכא דאמר רב המנונא תנא משמע דלא מיתניא בי ר"ח ור"א
לכה השיב לו אי תניא ר"ל לא בי ר"ח ור"א פנין דלא קשה עלי' בר סמכא הוא או אף
אם נאמר שהתוס' מפרשים כמ"ש שהי' מסופק שמה תליא בפלוגתא הנ"ל ג"כ א"ש
אמנם לומר שהי' פשיטא לו שאין קורין נדאי קשה טובא פנין שיידע מהברייתא אף הי'
בו פמה ספיקות הנ"ל האיך פשיט לי' להפך לכ"כ שאין לו פ"א אם לא נאמר בפירושים
דהך ברייתא לענן הצלה איירי וא"כ פ"א רש"י שכתב לקמן דהך ברייתא סברה דניתן
לכתוב נדחה בשתי ידים: אמנם לענ"ד נראה ע"פ סברא לעיל בסמוך יש לפרש בטוב
דנדאי הי' מסופק גם בניתן לכתוב ולקרות דאם תלי בפלוגתא הנ"ל אין ראי' מהברייתא
והא דלא בעי' אם ניתן לכתוב ולקרות י"ל פסוגין דעלמא דאם ישאל אם קורין התינח
אם יפשוט לו דקורין נדאי גם מצילין מיהו שמה יפשוט לו אין קורין והברייתא תלי
בפלוגתא דבכל לשון ועדיין ישאר הספק שמה מצילין דהא גם בכל לשון דאין קורין
סבר רב חסדא מצילין משום בדיון רק אף דקי"ל פרב הונא מכ"ש רבה ברי' שמה הכא
מודה פנין שהוא בלה"ק וא"כ מנ"ל לומר דאין קורין פנין שיש לחלק מנ"ל לא
פלוגי אברייתא דילמא קים לי' דהך ברי' תליא בתנאי דלעיל או ידע מאיזה ברייתא
אבל נתחכם לשאול לו מצילין ממ"נ יפשוט לו גם מקורין דאם יאמר אין מצילין פשיטא
דאין קורין ואם יאמר לו מצילין א"כ החילוק סברא טובא לחלק בין לה"ק ובין בכל
לשון וא"כ נדאי גם קורין פהברייתא פנין דלא מצינו חולק בפירוש ומהני תנאי דחולקין
בכל לשון אין ראי' לכאן מה"ת לומר שיש איזה חולק ודוק היטב: בתוס' בד"ה מגילה
עד שתהא וכו' עד וה"ה על הדיפתרא וכו' ה"נ לא חשיב לענן פשרות וכו' עיין
במהרש"א שדחק א"ע לפרש פה וכן לקמן בא"ד שכ' וכ"ש ס"ת דנקראת פמה פעמים
ספר הרבה להקשות ודחק בתירוצו וכפ' דברי התוס' ול"נ שמתפרשין דבריהם בפשוטן
דנדאי צ"ל לפירש"י למה תהא מגילה חמורה מס"ת די"ל ספר דכתיב גבי ס"ת הוא
ספירת דברי תורה כמ"ש ז"ל בגט דכתיב בי' נמי ספר וכשר על הפל ואמרו ז"ל מי

כְּתִיב בְּסֵפֶר סֵפֶר כְּתִיב סְפִירַת דְּבָרִים ה'נ' מִשָּׁא"כ בְּמַגִּילָה כְּתִיב בָּהּ בְּהִדְיָא וְנִכְתָּב בְּסֵפֶר
וְזֶה טַעַם נִכּוֹן לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם וְזֶה הוּא וְדָאֵי פְּוֹנָת רִש"י אֲמַנְם הִתּוּ הִקְשׁוּ בְּרָא' גְּדוּלָה
וְכָתְבוּ ו'ל דס"ת בְּעֵי סֵפֶר ר"ל וְלֹא סְפִירַת דְּבָרִים דָּא"כ לְמָה יְהֵא פְּסוּל עַל הַגְּיִיר
וּמִטְּלִית וְאֲחִיז"ז כ' דִּש"ת דְּדִיפְתָרָא מִיְקָרִי ג"כ סֵפֶר וְזֶה הוּא הַחִילּוּק בֵּין מַגִּילָה לִס"ת
ע"ז כְּתָבוּ וְה"ה דְּמָה"ת לְחַלֵּק פִּינּוֹן דְּבָעֵי סֵפֶר פְּמוֹ מַגִּילָה וְכ' שְׁפִיר אַע"ג וְכו' וְתִרְצָה
לְהֵבִיא רֵאִי שַׁע"כ יֵשׁ חִילּוּק וְדָחוּ ה'נ' וְכו' וְכִינּוֹן שְׁאִין רֵאִי וְדָאֵי אִין חִילּוּק וְא"כ רֵאִי
רֵאשׁוּנָה טוֹב וְע"ז כ' שְׁפִיר וְעוֹד פִּינּוֹן דְּמַגִּילָה פְּסוּלָה אֲדִיפְתָרָא כ"ש ס"ת דְּכִינּוֹן דְּיֵשׁ לָנוּ
רֵאִי מְגִיִיר דְּסֵפֶר דס"ת הוּא סֵפֶר מִמֶּשׁ וְלֹא סְפִירַת דְּבָרִים יֵשׁ רֵאִי מְמַגִּילָה גּוֹפָא וְדוּק:
בְּגַמ' בְּעָא מִינְי' רַב הוּנָא בַר חֲלוּב וְכו' נ"ל פְּשׁוּט שְׁלָא שְׁמִיעַ לִי לר"ה הֵנָּה בְּרִייתוֹת
דְּמִייתִי לְקַמֵּן בְּעַמּוּד שְׁלֹאח"ז ס"ת שְׁבָלָה וְכו' וְכֵן ס"ת שְׁנַמְחַק אִם יֵשׁ בּוֹ וְכו' דָּאל"כ
מֵאִי קָמְבַעַי לִי וּמ"ש הַמְּהַרְש"א דִּי"ל בְּלָה שְׁאֲנִי אֲשַׁתּוּמַם עַל הַמְּרָאָה הָא לְקַמֵּן מִיִּיתִי
תְּקַף ע"ז ס"ת שְׁנַמְחַק דְּלָא בְּלָה אֲלָא וְדָאֵי דְּלָא יִדַע גַּם מְזָה לֹא יִדַע וְגַם חִילּוּק דְּבָלָה
הִינּוּ לְעַנְיָן הַגִּילּוֹן כַּמ"ש רִש"י שְׁם אֲבָל לְעַנְיָן קְדוּשַׁת הַכְּתָב מֵאִי לִי בְּלָה אוֹ לֹא הָא
הִנִּי אוֹתִיּוֹת לֹא בָלוּ וְגַם הָא דְּנִקְט פ"ה אוֹתִיּוֹת אִם לֹא יִדַע הַבְּרִייתוֹת הִינּוּ דְּוִדָאֵי יִדַע
הַמְּשָׁנָה דְּמַס' יָדִים ס"ת שְׁנַשְׂאָר בָּהּ פ"ה אוֹתִיּוֹת מְטַמָּא אֶת הַיָּדִים וְכו' וְשֵׁם תַּנּוּן כְּתָבִי
הַקְּדֵשׁ מְטַמָּא אֶת הַיָּדִים וְהֵכָא תַּנּוּן כַּה"ק מְצִילִין מִי אֲמַרִינּוּ דְּשׁוֹיִן לְעַנְיָן זֶה אוֹ דִּילְמָא
מְשׁוּם בְּזִיוֹן מְצִילִין וְאִפִּי לר"ה דְּלָא חִיִּישִׁין לְבְּזִיוֹן הִינּוּ מְשׁוּם שְׁלָא נִכְתְּבוּ כְּדִין
מִשָּׁא"כ פָּאן וְאֲפִשֶׁר דר"נ דְּפִשִׁיט לִי דָאִין מְצִילִין הִינּוּ מְחַמַּת הַבְּרִייתוֹת וּק"ל: שְׁם
וְתִבְעֵי לָךְ פ' נִיְהִי בְּנִסּוּעַ מ"ש הַמְּהַרְש"א דִּילְמָא בְּמַכְוֹנְסוֹת לֹא מִיבְעֵי לִי לֹא יִדַעְתִּי
פְּוֹנָתוֹ דְּעִיקָר חִילּוּק הוּא בִּישׁ בָּהּ פ"ה אוֹתִיּוֹת אִם מִיְקָרִי סֵפֶר בְּמַפְּוֹרֹת וְדָאֵי הַפְּלוּגְתָּא
דִּידָהּ גַּם לְעַנְיָן טוֹמְאָת יָדִים אֲבָל בְּפִחוֹת דְּוִדָאֵי לֹא מִיְקָרִי סֵפֶר אֲלָא מְשׁוּם בְּזִיוֹן מִיבְעֵי
לִיה מָה לִי מְכֻוֹנְס אוֹ מְפֻנָּר וְגַם מ"נ אִי ס"ל כר"ה א"כ בְּמַפְּוֹרֹת אִפִּי בִּישׁ בּוֹ אִין מְצִילִין
אִי כר"ח מְפֻנָּר וּמְכֻוֹנְס שְׁוָה וּק"ל: בְּרִש"י בְּד"ה לְלִקְט פָּאן תִּיבָה וְכו' ר"ל דְּוִדָאֵי אִית
לְהוּ כר"ה וְלֹא כר"ח דְּהוּא רַבִּי דר"ח כַּמ"ש הָרִי"ף וְגַם לִפ"מ שְׁאֲכָתוּב בְּסַמּוּף הַלְּכָה
כר"ה וְא"כ בְּמַפְּוֹרֹת אִפִּי יֵשׁ בָּהּ פ"ה אוֹתִיּוֹת הִנִּי לִי לְמַבְעֵי פִינּוֹן שְׁאֲמַר לְלִקְט לְכָךְ כ'ל
רִש"י תִּיבּוֹת לְלִקְט וּכְמִסְקִנַת הַגַּמ' לר"ה וּק"ל בְּגַמ' ר"ה אֲמַר מְכֻוֹנְס וְכו' נ"ל דְּאֲזִלִּי
לְשִׁיטְתִּי הוּוּ דְּלַעִיל דְּלר"ה דְּאִית לִי מֵאִי שְׁאִין קוֹרִין אִין מְצִילִין גַּם פָּאן בְּמַפְּוֹרֹת אַע"ג
דְּיֵשׁ לְחַלֵּק כַּמ"ש לַעִיל הָא פְּשִׁיט לִי רַב נַחְמָן דָּאִין מְצִילִין וְאִין חִילּוּק וְלר"ח דְּאִית לִיה
לַעִיל אַע"ג דָּאִין קוֹרִין מְצִילִין מְשׁוּם בְּזִיוֹן כ"ש הָכָא דְּנִכְתְּבוּ בְּקְדוּשָׁה כְּדִין וּלִפ"ז א"ש
טְפִי דְּפִלְגִי פָּאן בְּהַצְלָה וְלֹא אֲמַשְׁנָה דְּטוֹמְאָת יָדִים דְּאֲפִשֶׁר שְׁם ר"ח מוֹדָה פִּינּוֹן שְׁאִינוּ
רֵאוּי לְקִרוֹת בְּמַפְּוֹרֹת אִין מְטַמָּא אֶת הַיָּדִים רַק לְעַנְיָן הַצְלָה פְּלִיג מְשׁוּם בְּזִיוֹן וְא"כ שְׁפִיר
פְּסַק הָרַמְבַּ"ם גַּם פִּה כר"ה כְּדִלְעִיל וּק"ל: אֲמַנְם דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ם דְּלַעִיל לְכַאוּרָה צ"ע
שְׁפּוֹסֵק הָיוּ כְּתוּבִין בְּסַם וְאִינְךָ וְכו' מְצִילִין אוֹתָן ע"ש בִּפ' כ"ג מָה שְׁבַת וּמְשַׁמַּע שְׁם
דְּה"ה דְּקוֹרִין בְּהוֹן וּכְפִירִש"י פִּה שְׁהָרִי לִפְנֵי זֶה בְּנִכְתְּבִין בְּכָל לְשׁוֹן פְּסַק דָּאִין מְצִילִין
וְאִין קוֹרִין אִפִּי בַּחוּל וְאֲחִיז"ז כ' הָיוּ כְּתוּבִין בְּנ"ל מְצִילִין מְשַׁמַּעְדָּה"ה קוֹרִין וּבְכָתָב שְׁלָא
אֲשׁוּרִית פְּסַק שְׁם לְהִדְיָא דָּאִין מְצִילִין וְאִין קוֹרִין וְאִם כְּפִסַּק בְּבְרִייתָא בְּשְׁלָא בְּדִיו מ"ש
בְּאֲשׁוּרִית וְכֵן בְּסֵפֶר מְשַׁמַּע מְדַבְּרִיו דְּבַעֲיָנּוּ נְמִי בַּסַּת"ם שְׁכ"כ בְּהַלְכוּתֵיהֶם דְּפְּסוּלִין שְׁלָא
בְּסֵפֶר וּמִש"ה לֹא כְּתָב פָּאן דְּסַמּוּף אֲשֶׁם וְהוּא תְּמוּזָה וְנִלְע"ד לְתַרְץ קוֹשְׁיוֹת הַתּוֹס' עַל

רש"י מה שמחמת הקנש'י הן צרכו לפרש פי' אחר דבריינתא מיירי לענן הצלה ונחו פירש"י נלע"ד לתרץ בטוב טעם בב' אופנים וממילא מתורץ הרמב"ם ההולך בשיטתו והוא תדא דנדאי צריכין אנו לפרש איך מביא ר"ג ראי' מבריינתא הלא בהך דבכל ל' לא קי"ל פנת' וצ"ל דאין מזה ראי' דמה שלא מציינו חולק מה"ת לומר דפליגי גם בזה נדאי פסקינו פסתם בריינתא וא"כ לק"מ דנדאי אף בספר פינן שמצינו הנה ברייתות שמביאין התו' חולקים וכן בכתב אחר הוי לא אשורית כמו בכל לשון כמו שכתב הרמב"ם וכן משמע בבריינתא גופא דקתני שהספרים נכתבין בכל לשון ולא קתני להיפך במגילה אלא נדאי שהוא בכלל אשורית וא"כ פינן שמצינו שבכל לשון אין קורין ואין מצילין אלמא דבעינו אשורית מכ"ש עיקר כתב אשורית אבל בהך דשלא בדיו לא מציינו חולקים אף שהתו' הביאו שר"י פליג נגד ר' יהודא הך בריינתא עדיפא דהוא סתמא ומ"ש התוס' שלא מציינו חולק על ר' יהודא היינו שרוצים לפרש הך בריינתא לענן הצלה אבל לפירש"י והרמב"ם הך בריינתא חולקת ונהלכה בבריינתא ולכך לא שאיל נמי ריש גלותא אלא משלא בדיו משום דדוקא בזה הל' כברי' ודוק: שנית תמו' לי טובא אדברי תוס' שמקשים על פירש"י מהך דקתני פתבה על הנזיר פסולה וכן אינה מאי קושיא הא לשון פסולה משמע שפסולה לקרות בה ולכך עלי' אבל מנ"ל לומר שאסור לכתוב על הנזיר ולקרות ולשנות בה ביחיד הגע בעצמה אם ס"ת חסר אות א' מכ"ש תיבה היא פסולה ולענן הצלה וטומאת ידים אפי' יש בה פ"ה אותיות הוי ספר ומסתמא רשאי לקרות דאל"ה לרב חסדא לא היו מצילין וגם לא מציינו איסור כתיבה וקרי' בה הא לחד מ"ד כותבין מגילה לתינוק להתלמד ולמאן דאסר משום תורה תמומה ניתנה אבל איסור קרי' היכא שנמחק וגם אם כתב על הנזיר או שלא בדיו מנ"ל לבד מבכל לשון מציינו שאסור לכתוב שאמר לא התירו שיכתבו וכן מציינו איסור קרי' לעיל בבריינתא וא"כ דברי רש"י ורמב"ם עולין פהוגן ודוק: דף קטז ע"א ברש"י בד"ה מאחרי ה' וכו' עד התאוו האספסוף וכו' והוא תמוה שהרי באמת פתיב זה מפורש אחר פמתאונגים וסמכן ומחמת זה נדאי לא הי' נראה לר"י בתוס' פירושו אמנם גם לפי תוס' קשה זה איך סמיה אלו ב' פרעניות לכן נ"ל לרש"י ניחא פינן שעיקרו כבר רמזה והפסיק ביניהם אין לחוש במה שפירשו אח"כ בלא הפסק ועיין עין יעקב שהקשה ג"כ זה: בתוס' בד"ה ספרי מינים אור"י וכו' עי' במהרש"א מה שהקשה ותירץ בדוחק גדול ולענ"ד נראה דאין פאן קושיא דאם נאמר דסתמא דבריינתא שם אתיא כר"ט דווקא ולא כר' יוסי וגם לא פרבנן דהכא שהוא ג"כ סתמא אין סברא אבל לומר דסתמא דשם אתיא פרבנן דהכא דהוא ג"כ סתם בריינתא אין פאן שום קושיא ודוחק אף דלא אתיא כר"י ור"ט פינן שהם רבים וגם סתמייהו שוין וק"ל: ע"ב ברש"י בד"ה תיק הספר ואע"פ שיש בתוכו מעות וכו' לכאורה משמע בגמ' דעדיין ל' אסיק אדעת' להביא ראי' ממעות עד לבסוף דאמר לקמן אם מצילין תיק הספר וכו' אע"פ שיש בתוכו מעות היינו לענן טילטול דס"ד להתיר עור אגב בשך שפיר ס"ד לדמותו אף בלא מעות דהתיק בעצמו אין בו מצנה ומטלטלו אגב ספר בחד טילטול ה"נ העור אף שאין בו מצנה אגב בשך והוא נמי תיק לבשך אבל הכא שאין שום אגב רק מלאכה אחת ממ"נ לרבנן דהפשטת בשך הוי גם כן מצנה הוי ראי' מספר לחוד בלא תיק ולר' ישמעאל לית פאן תיק ולא ספר שאין פאן צורה מצנה כלל אלא ע"כ דעיקר ראייתו ממעות אגב ספר שמוטר צורה הדיוט עם צורה גבוה בבת אחת ה"נ מקשים אף לר'

ישמעאל דהפֿשטת בֿשׂר אין בו צױרף גבוה רק צױרף הדיוט יהא מוֹתֵר בְּבַת אַחַת עַם צױרף גבוה לעד הַחֲזָה אַף דְּלִכְאוּרָה הֵכָא הוּא הַפֿשְׁטָה לעצמה אחר שֶׁהַפֿשִׁיט עַד חֲזָה פֿינן דְּסוּף סוּף הַפֿשְׁטָה אַחַת הוּא וְכֵמוּ שָׁם אִין צָרִיף לְהַשְׁלִיף הַמְּעוֹת ה"נ אִין צָרִיף לְהַפְּסִיק וּלְהוֹצִיא אִימוּרֵי וְדוּק: דָּף קִיז ע"א בְּרִש"י בד"ה מִי דְּמִי תִיק וְכוּ' וְגַם בד"ה הֵכָא הָאֵי עוֹר וְכוּ' עַד שֶׁהַבֿשָׂר אָסוּר לְטַלְטְלוּ לְכְאוּרָה סוּתֵר ד"ע שְׂכ' לְעֵיל בְּעַמוּד הַקּוֹדֵם בְּסוּפוֹ בד"ה לֹא נְטַלְטַל וְכוּ' עַד דְּבִשָׂר דְּוּמֵיָא דְּסַפֵּר וּמוֹתֵר לְטַלְטְלוּ וְכוּ' אָמְנָם כַּד דִּיִּיקָתּוּ לְק"מ דְּמַעֲיָקְרָא ס"ד דְּרַבְּנֵן לְשִׁיטְתִּיהוּ לְכָף בְּבִשָׂר מוֹתֵר לְטַלְטַל אֵלָא דְּהַגְמ' מִקְּשָׁה מִי דְּמִי הִינְנוּ דְּמִקְּשָׁה מֵאֵי אֶהְדְּרוּ לֵר' יִשְׁמַעְעָל פֿינן דְּאִיהוּ לִית לֵיהּ הֵךְ סְבָרָא דְּכַבּוּד שְׂמִים גְּבִי בִשָׂר כַּמ"ש הַמְּהַרְשָׁ"א דְּרָף ה"א פֿן הוּא וְדֵאֵי הָאָמֶת בְּרִש"י וְהַתּוֹס' לֹא מִקְּשִׁים מִן הָרֵאשׁוֹן דְּאָמַר לֹא נְטַלְטַל עוֹר אַגַּב בִּשָׂר דֵּא"ש כַּמ"ש רִש"י שָׁם וְגַם מִן הַשְּׁנִי לֹא מִקְּשִׁים דְּנִלְע"ד בְּרוּר מְדָלָא כ' רִש"י הֵךְ סְבָרָא דְּהַבֿשָׂר נְמִי אָסוּר לֵר' יִשְׁמַעְעָל אֵלָא עַל מִי דְּמִי הַשְּׁנִי שְׁאָמַר הֵתָם הוּא בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר וּלְדָבָר הַמּוֹתֵר וְכוּ' וְלֹא כ"כ עַל מִי דְּמִי הָרֵאשׁוֹן אֵלָא וְדֵאֵי דְּקוֹשְׁיָא הָרֵאשׁוֹנָה אֲזֵלָא אַף לְשִׁיטַת הַרְּבָנֵן דְּהַבֿשָׂר הֵנִי דְּבָר הַמּוֹתֵר אִין רֵאִי מִשָּׁם דְּהֵתָם אַף תִּיק הֵנִי דְּבָר הַמּוֹתֵר לְטַלְטַל אַף בְּלֹא דְּלִיקָה שֶׁהוּא בְּסִיס וּמִיִּנְחָד לְדָבָר הַמּוֹתֵר וְאִין בוּ שׁוּם אִיִּסוּר מִשָּׂא"כ הֵכָא שֶׁהַעוֹר הוּא אָסוּר אַף לְרַבְּנֵן מִנ"ל לְהַתִּירוּ אַגַּב בִּשָׂר וְלִכְּוֹן נ"ל בְּרוּר שְׂמָה שְׁאָמַר בְּמִי דְּמִי הָרֵאשׁוֹן הֵכָא נַעֲשֶׂה בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר הִינְנוּ הַבֿשָׂר נַעֲשֶׂה בְּסִיס לְעוֹר קוֹדֵם הַפֿשִׁט וְאַף עַכְשָׁיו פֿינן שְׂלֵא הַקּוֹפֿשִׁט כְּלוּל וְע"ז שְׁפִיר מְשַׁנִּי לֹא נְטַלְטַל עוֹר אַגַּב בִּשָׂר אַף שֶׁהַעוֹר אָסוּר הַמְּעוֹת דְּלָשָׁם נְמִי אָסוּר אַפ"ה לֹא נַעֲשֶׂה הַתִּיק וְהַסְּפֵר בְּסִיס לְהֵם וְע"ז מִקְּשָׁה קוֹשְׁיָא חֲדָשָׁה דְּמֵאֵי אֶהְדְּרוּ לֵר' יִשְׁמַעְעָל הָא לְדִידְנִי כְּלוּל אָסוּר כְּמוֹ שְׁכַתְּבִיתִי: אָמְנָם ק' הַתּוֹס' עַל מַה שְׁאָמַר בְּמִי דְּמִי הַשְּׁנִי לֹא נְטַלְטַל עוֹר אַגַּב בִּשָׂר וְהוּא בְּאָמֶת קוֹשְׁיָא גְּדוּלָה עַל פִּירִש"י אָמְנָם גַּם פֿי' תו' הוּא דְּחוּק מְאֹד וְגַם בַּר מִן פִּירִש"י לְשׁוֹן הַגַּמ' הוּא סוּתֵר א"ע מַעֲיָקְרָא אָמַר הֵכָא כְּלוּל אָסוּר ע"כ לְהִדְיָא אָמַר שְׂגַם הַבֿשָׂר אָסוּר וְאַח"כּ תַּכְּף אָמַר לֹא נְטַלְטַל עוֹר אַגַּב בִּשָׂר: אָכֵן כַּד דִּיִּיקִינָא הוּא נְכוּן מְאֹד ע"פ פִּירִש"י וְהוּא דְּבְּאָמֶת עַכְשָׁיו הוּא כְּלוּל אָסוּר לֵר' יִשְׁמַעְעָל אָמְנָם אִם מוֹתֵר לְטַלְטַל תִּיק עַם מְעוֹת לְבַד אַע"פ שֶׁעַכְשָׁיו כְּלוּל אָסוּר רַק מִשׁוּם שִׂאח"כּ נַעֲשֶׂה מַצְנָה וְנִצִּיל בוּ ס"ת ה"נ אַע"פ שֶׁעַכְשָׁיו כְּלוּל אָסוּר עַכ"פ אַח"כּ בְּלִילָה נַעֲשֶׂה מַצְנָה בְּאִכִּילַת פֿסַח הַבֿשָׂר? הָא מוֹתֵר לְטַלְטַל עַכְשָׁיו הַעוֹר עַם הַבֿשָׂר הָאָסוּר אַגַּב בִּשָׂר שְׁנֵאָכְל בְּלִילָה וְהוּא ק"ו טוֹב מַה הֵתָם עַכְשָׁיו הַתִּיק עַם מְעוֹת אִין בוּ שׁוּם נִידְנוּד מַצְנָה וּקְדוּשָׁה שְׂרִי אַגַּב סוּף מַכ"ש הֵכָא שְׂגַם עַכְשָׁיו הוּא עַכ"פ קְדוּשֵׁי שְׂמִים כְּנ"ל בְּרוּר וְדוּק הֵיטֵב: בְּתוֹס' בד"ה מִי דְּמִי וְכוּ' עַד וַא"ת אִמַּאי לֹא קְאָמַר וְכוּ' עַד וַי"ל דְּאִין נִרְאָה לוּ לְחַלֵּק וְכוּ' ר"ל דְּקִי"ל לְקַמְן גְּבִי כְּלָפְלָה וְאָכֵן בְּתוֹכָהּ דְּלֹא מְהַנִּי בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר וּלְדָבָר הַמּוֹתֵר אֵלָא אִם אִין יְכוּל לְנַעַר כְּגוֹן שְׁיִנְפֿוּסַד וְכוּן שְׁיָהָא הַהִיתֵר יוֹתֵר חֲשׁוּב וְהֵכָא פֿינן דַּס"ד דְּיְכוּל לְנַעַר וַא"צ הֵנִי כְּמוֹ בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר לְחוּד נְמִי א"צ לְנַעַר וְשְׂרִי אַגַּב מַצְנָה דַּא"כ גַּם כְּשֶׁהַסְּפֵר בְּתוֹכּוֹ לִיתֵסֵר דְּהָא לֹא מְהַנִּי הַהִיתֵר פֿינן שְׁיְכוּל לְנַעַר וְדוּק: וְעֵינִין בְּמַהְרָשָׁ"א שֶׁהַקְּשָׁה קוֹשְׁיָא גְּדוּלָה וְתִשׁוּבְתוֹ נִשָּׂאָר מַעַל דְּלֵמַאי דְּמַסִּיק הַדְּרָא קוֹשְׁיָא רֵאשׁוֹנָה וְגַם קְשָׁה יוֹתֵר הָאִיף מְבִיא רֵאִי תִיק עַם מְעוֹת לְחוּד דְּהֵנִי נְמִי הַתִּיק אָסוּר כַּמ"ש הוּא מִן תִּיק עַם מְעוֹת וְסַפֵּר דְּהֵנִי אִיִּסוּר וְהִיתֵר אָמְנָם בְּלֹא"ה כָּל דְּבָרֵינוּ דְּחוּקִים וּבְלֹא טַעַם פֿי הַתּוֹ קַפְּסִיק וְכַתְּבוּ שְׂאִין נ"ל לְחַלֵּק וְהוּא מִטַעַם נְכוּן ע"פ הַדִּין דְּלֹא מְהַנִּי בְּסִיס

להיתר ואיסור אלא אם אינו יכול לנער וכמ"ש בגמ' ובכל הפוסקים ואפ"ה שרינו הקא צורף הדיוט עם מצוה ה"נ בבסיס לאיסור לחוד דמ"ש והוא נחית לחלק בדוחקים מה שהחליטו התוס' שאין לחלק: אמנם בעיקר קושיתו נ"ל לתרץ בטוב טעם והוא שלא הי' יכול לפרש דאדרי לי' למילף עור אגב בשר שפולו אסור מן תיק ומעות וספר דהלא עכ"פ זה חמור שאין בו היתר כלל אלא שדינם שנה ושפיר הוי ילפי כמ"ש התוס' עכ"פ האיך שייך ק"ו דאמרי אם מצילין וכו' לא נציל דמשמע שהוא לשון תימה וקו' הא אדרבא זה גרע וחמור והל"ל מה מצינו שמצילין וכו' לכה הוצרף לפרש דמעיקרא הוי ילפי שם תיק ומעות לחוד מן תיק ומעות וספר במ"מ וע"פ סברת התוס' ואח"כ אדרי לי' עור אגב בשר מן תיק ומעות לחוד דהוי שפיר ק"ו וכמ"ש לעיל דהכא גם עכשיו הוי קדשי שמים להתיר אגב בשר לאכול בסוף בליגה שהוא מצוה גדולה גבי פסח מהתם דמציל תיק ומעות לחוד אגב ס"ת שנייח לתוכו בסוף ומכ"ש לפי התוס' דאזלי לשיטתיהו שכל לעיל דהבשר עכשיו כולו התיר רק שנעשה בסיס מחיים שהוא ק"ו טפי אלא שגם לפירש"י צ"ל זה התי' וכמ"ש ודוק: גם מ"ש המהרש"א לתי' עוד קושיא אמאי לא מקשה לעיל מ"ד התם אדכי נהכי נפלה דליקה אבל הכא לשדיני' וכו' לתרץ זה דהכא נמי לא מצי למשדינה פן יתלכלך הבשר לא הבנתי שותא דידן' הא ודאי קאי בפ"ה התוס' והתוס' כ' בהדא בד"ה אדכי נהכי ולעיל בד"ה פליגי דהכא מצי למשדינה דאל"ה הוי ר"י מודה דשרי: אמנם בעיקר קושיתו אין מקום דל"מ לפירש"י דמייירי שלא הופשט א"א למשדיני' וכמו שגבאר בסמוך אף אף לפי התוס' לק"מ חדא שהרי כ' התוס' דהוי ס"ד השתא שיכול לנער גם המעות וגם מה בזה יכול לנער הוי כמו בסיס לדבר איסור לחוד הלא מקשה שהוי ממש בסיס לדבר האסור לחוד ומ"ש התוס' לעיל שלא יתלכלך הבשר היינו דלזה מיקרי תיק אבל ודאי יכול למשדי' ולהניחו במקום נקי כמ"ש התוס' פאן ודוק: בגמ' הכא אדמיייתי לה לישדיני' ועיין בתו' שכ' וא"כ כשאינו מופשט וכו' וא"כ הוא מזה קושיא גדולה על רש"י שכ' לעיל בד"ה בתרתי פליגי דאסר ר"י לטלטלו אחר שהוציא אימוריו משמע שלא הופשט דפי' התוס' שעבר אין במשמע לשון רש"י וכ"ש הפי' שמיירי בתמידין א"א בפירושו וא"כ קשה מאן: אמנם נלע"ד פירוש רש"י ברור ומוכרח ויתפרש יותר דברי הגמ' בריוח והוא דהנה לא מצאנו חילוק נכון בין תיק ומעות וספר לבין תיק ומעות לחוד לענין זה שמה בתו' כף שישדה המעות תפול דליקה שהרי גם שם עם הספר יכול לשדות המעות דרף ביאתו ולאחוז הספר עם תיק כמו התיק ומעות לחוד שצריף לאחוז התיק ולהככו ולהתירו שיפול המעות וצריף לדחוק מאד לחלק ביניהם אמנם אין אנו צריכין לשום דוחק כלל דהא השתא קיימינו להקשות לשיטת רש"י דדילמא לא שרי רבנן שום איסור טילטול משום כתבי הקודש דהא דשרינן לטלטל תיק עם מעות וס"ת היינו משום דהוי בסיס לדבר אסור ומותר וא"א לנער האיסור משום דאדכי נפלה דליקה ואז גם בשאר דברים ובלא דליקה מותר לטלטל עם האיסור והיתר פדאמרינו בריש נוטל בפירות המטנפין שאז נוסדו הפירות אם ינער שאז שרי לטלטל הכלפלה פירות עם האבן אבל להביא תיק ומעות לחוד להניח הספר לתוכו אף שא"א לנער אסור שנה לא מצינו היתר בבסיס לאיסור לחוד להתיר לטלטל עם האיסור להניח היתר לתוכו אף אם א"א לנער והיינו דקאמר אבל הכא לישדנהו ואף אם בתו' כף יפול דליקה והא דקאמר לישדנהו ופירש"י דרף ביאתו היינו

שְׁצַרְיָה לִישְׁדָּנְהוּ דְרָךְ בִּיאָתוֹ וְאָסוּר לְטַלְטַל כֶּה וְהָא דְלָא אָמַר סָתָם אָסוּר דַּעֲכ"פּ צַרְיָה לִישְׁדָּנְהוּ כִּי שָׁמַא לֹא יִפּוּל דְלִיקָה בְּתוּף כֶּה וְנִצְעִיל כְּתָבִי הַקּוֹדֵשׁ אוֹ אֲפֹשֶׁר אִם לֹא הִי יָכוֹל לְגַמְרֵי לְשָׁדוּת וְהִי וְדָאִי נִפְלָה דְלִיקָה הִי וְדָאִי שָׁרוּ לְטַלְטַל דְּאִין לָהּ שְׁבוּת עוֹמֵד בְּפָנֵי כְּתָבֵי הַקּוֹדֵשׁ וְנִצְעִיל לְכַבּוֹת הַבֵּיא הָר"ן בְּשֵׁם יְרוּשְׁלָמִי דְשָׁרִי לִר"שׁ הֵיכָא דְנִדְאִי יִשְׁרְפוּ אֲבָל כִּינּוּן שְׁיָכוֹל לְנַעֲרָם מִשּׁוּם דְּאֲפֹשֶׁר יִפּוּל דְלִיקָה בְּתוּף כֶּה לֹא שָׁרִינוּ כִּינּוּן שֶׁהוּא אָסוּר לְחוּד א"כ ה"נ גְּבִי פִסְחָא אִף דְלָא אֲפֹשֶׁר לְנַעֲרוּ שְׁאִינוּ מְנַפְשֵׁט עֲדִינוּ אֲלֵא עַד הַחֲזוּהָ לְפִירִשׁ"י אִפ"ה אָסוּר דְרִשׁ"י אֲזִיגֵל לְשִׁיטְתִּי שְׁמַפְרֵשׁ לְעֵיל מ"ש בְּגַמ' הֵכָא כְּלוּל בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר כְּפִשְׁטִי שְׁהַעוֹר וְהַבְּשָׂר אָסוּרִין לְטַלְטַל וּבְבָסִיס לְדָבָר הָאָסוּר לְחוּד לֹא מְהַי מַה שְׁאִינוּ יָכוֹל לְנַעֲר וְא"כ לְק"מ לְשִׁיטְתָא רִשׁ"י: אֲבָל הַתּוֹס' אֲזִילִי לְשִׁיטְתִּי הִי שְׁכַתְבוּ לְעֵיל שְׁהַבְּשָׂר שָׁרִי לְכ"ע לְטַלְטַל וּמ"ש בְּגַמ' כְּלוּל בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר הִינּוּ שְׁנַעֲשֶׂה בֵיהּ"ש בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר כְּלוּל שְׁהִי אֲזַ חַי וּפְרִיָה הַגַּמ' שְׁגַרְעָה מִתִּיק וּמַעוֹת וְסַפֵּר אֲבָל עַכ"פּ עַכְשָׁיו מִיקָרִי ג"כ בְּסִיס לְדָבָר הַמְּוֹתָר כִּינּוּן שְׁמַוְתָר לְטַלְטַל אֵת הַבְּשָׂר כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל לְכָה אֲסָקִי שְׁאִם אִינוּ יָכוֹל לְנַעֲרִישׁ לְטַלְטַל עוֹר אֲגַב בְּשָׂר לְכ"ע דְהוּי כְּמוֹ בְּסִיס לְדָבָר אָסוּר וּמְוֹתָר וְהָא דְדִיִּיקִי נְמִי גְבִי מַעוֹת דָּאִם הִי א"א לְנַעֲר הִי מְוֹתָר לְטַלְטַל עִם הַמַּעוֹת לְחוּד הִינּוּ נְמִי לְשִׁיטְתָם דְלְעֵיל דְמַשּׁוּם בְּזִיוֹן קִדְשֵי שְׁמִים מוֹדָה ר' יִשְׁמַעְאֵל דְמְוֹתָר לְטַלְטַל הַבְּשָׂר וְגַם הַעוֹר עִמּוֹ אִם א"א לְנַעֲר ה"נ מַשּׁוּם בְּזִיוֹן כַּה"ק אִם הִי א"א לְנַעֲר הִי שָׁרִי כְּדִי לְהַנִּיחַ בּוֹ כַּה"ק הוּי כְּמוֹ בְּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר וּמְוֹתָר וְדִיִּיקִי מְלִישְׁנָא דְגַמ' כִּינּוּן מַשְׂא"כ לְשִׁיטְתָא רִשׁ"י כַּמ"ש וְדוּק הֵיטֵב: בְּרִשׁ"י בַד"ה כְּדָאֲמַרִּינוּ מְעִיקָרָא וְכו' עַד דְכָל פְּעַל ה' לְמַעַנְהוּ יִפְשִׁיט נ"ל בְּרוּר דַּה"פ דְבִשְׁלָמָא לְעַנְיָן טִיִּלְטוּל דְהוּי עוֹר וּבְשָׂר לְחוּד שְׁפִיר מְקַשָּׁה דְלִר' יִשְׁמַעְאֵל הוּי כְּלוּל אָסוּר כַּמ"ש רִשׁ"י לְעֵיל אֲבָל לְעַנְיָן הַפְּשִׁיט דְמַפְשִׁיט הַבְּשָׂר עִם אִימּוּרִין בְּבֵית אַחַת דְלִאִימּוּרִין אִף ר' יִשְׁמַעְאֵל מוֹדָה דְשָׁרִי מַשּׁוּם כִּל פְּעַל ה' לְמַעַנְהוּ לְהַפְשִׁיט כְּדָאֲמַרִּינוּ לְעֵיל וְהוּי אִימּוּרִין צָרְכֵי גְבוּהָ רִשְׁאִי נְמִי לְהַפְשִׁיט הַבְּשָׂר דְהוּי צָרְכֵי הַדְּיוּט לִר' יִשְׁמַעְאֵל עִם הָאִימּוּרִין דְהוּי צָרְכֵי גְבוּהָ בְּבֵית אַחַת וְה"נ לִיכָא לְמַשְׁדָּנְהוּ וְא"ל שְׁיַפְסִיק מְלַהֲפִישֵׁי דְכִינּוּן דְהוּא הַפְּשִׁיט אַחַד וְגַם מִיקָרִי לִיכָא שְׁהוּת עַכ"פּ מַשּׁוּם טְעָמִים דְלְעֵיל שְׁלֵא יִסְרִיחַ וְאִידָךְ וְדוּק וְדָלָא כְּמַהֲרָשׁ"א שְׁהַבִּין דְכָל פְּעַל קָאִי אֲבֹשֶׁר ע"ש שְׁהָרִי רִשׁ"י כְּתַב בְּהַדְּאָא דְרִאָל מְמַעוֹת דְהוּא צָרְכֵי הַדְּיוּט עִם צָרְכֵי גְבוּהָ שְׁהוּא הַסְפָּר ה"נ לְהַתִּיר הַפְּשִׁיט הַבְּשָׂר שְׁהוּא צָרְכֵי הַדְּיוּט עִם צָרְכֵי גְבוּהָ שְׁהוּא אִימּוּרִין מַשּׁוּם כִּל פְּעַל וְהִינּוּ דַאל"ה אִף הָאִימּוּרִין לֹא הִי רִשְׁאִי לְהַפְשִׁיט שְׁהִי יָכוֹל לְקַחֵן קוֹדֵם הַפְּשִׁיט כְּדְלְעֵיל בְּגַמ' וְגַם לְדַבְּרֵיו אִיזָה צָרְכֵי הַדְּיוּט וְגַם מַאי צַרְיָה רִאִי מִתִּיק הוּי לְהוּי לְהַקְשׁוֹת מְכָל פְּעַל כְּמוֹ שְׁמַקְשָׁה הַגַּמ' לְעֵיל וְגַם לִפ"ד דְרַבְּנָן מְקַשִּׁים דְגַם בְּבִשְׂרָא שְׁיִיף כִּל פְּעַל הוּי כְּלוּל הִיתָר מַאי מְקַשָּׁה לְעֵיל וְדוּק: בְּתוֹס' בַד"ה דְשָׁקִיל וְכו' עֵינּוּ בְּמַהֲרָשׁ"א שְׁכ' וְה"ה דַּה"מ לְבְּפִלּוּגְתָא לֹא קְמִירִי ר"ל אֲבָל שְׁלִילוּת דְבְרֵי הַתּוֹס' שְׁאֲכַתִּי לֹא צַרְיָה לְהַה סְבָרָא דְבְּפִלּוּגְתָא לֹא קְמִירִי דְבְּבְרִזִי לֹא הוּי אִפִּי שְׁבוּת עַד שְׁכ' דְלַרְבָּנָן שָׁרִי לְהַפְשִׁיט לְגַמְרֵי כְּתָבוּ בְּאַמְתָא דַּא"כ לְהַה סְבָרָא הַדְּרָא קוּשְׁיָא קְמִירָתָא לְדוּקְתָא כַּמ"ש לְקַמְּן וְא"ת לִיחְשֵׁב וְכו' ר"ל הַדְּרָא קוּשְׁיָא וְהוּצָרְכוּ לִזְמַר בְּפִלּוּגְתָא לֹא קְמִירִי אֲמַנָם לִפ"ז ק"ק ק' הַמְהֲרָשׁ"א שְׁכ' וְע"כ צ"ל כִּינּוּן דַּא"ל ה' לְמַאי דְפְּלִיגִי בְּטִיִּלְטוּל ר"ל בְּמִנְפְּשִׁיט כְּלוּל לְשִׁיטְתָא הַתּוֹס' א"כ לְתִירְצָן הַרְאָשׁוֹן ג"כ צ"ל כִּינּוּן וְנ"ל לְפָרֵשׁ מַשּׁוּם דְזָה אִף בְּתַמִּידִין וּמוֹסְפִין הוּא כַּמ"ש הַתּוֹס' לְעֵיל וְלֹא שְׁיִיף לְפִסְחָא דְהָא בְּפִסְחָא לֹא מְשַׁכַּחַת

לר' ישמעאל ומה שהניח בק"ק דליחשוב בלא הנפשט פולו הטילטול והוא אליבא דכ"ע וכו' ויש ליישב נראה פנונת ישובו דהוי ג"כ בפלוגתא דלרבנן היו מפשיטין פולו אמנם בלא "ה לק"מ דהא לא מיקרי דחי' דהיכי דהוי פסיס להיתר ואיסור וא"א לנער שרי לטלטל בכל מקום כמ"ש גבי פלפלה ואבן בתוכו וה"נ פן כמ"ש התוס' לעיל דבשר הוי היתר ועור אסור והא דאמר לעיל שפולו אסור היינו ביה"ש כמ"ש לעיל לשיטת התוס' והוא מוכרח ודוק: בגמרא ועוד לרבנן נציל לתוכו או"מ וכו' וברש"י בד"ה זהו מבוז שאינו מפולש עמ"ש פירושו במשנה: ע"ב בתוס' בד"ה הא דתניא וכו' עד אומר הר' שמואל בשם ר"ת וכו' נ"ל לפרש המשך דבריהם אלו לכאן שפירשים דבריהם שלא תימא די"ל בדרך יותר נאות והוא דמתניתן מייירי בגשבריה לגמרי וכבר נשפך כל היין לארץ לכך אין מתירין אלא מזון ג' סעודות דאיכא טירחא להציל מן הארץ לא התירו לטרוח אלא לצורך שבת וכן משמע מלשון רש"י ריש פרקין גבי פתבי הקודש שכתב ולא התירו אלא טירחא וכו' משמע דמשום פתבי קדש התירו טירחא ולא משום הפסד ממון לחול וכן מצינו כמה פעמים שאסרו טירחא בשבת וי"ט וכן משמע לשון משנה דאמר אין מצילין משמע משום טירחא דהצלה משא"כ בפריקתא זאת שאמר מביא פלי ומניח תחת' משמע לפי פשוטו שהוא רק נסדקה החביות ומניח תחת' שיפול היין לתוכו אפ"ה כשמציל הפלי זאת אסור להביא עוד פלי לקלוט מן החביות או לצרף לחביות שפיר מקשה מ"ט דליכא טירחא שזב לתוכו מעצמו ע"ז פתבו שא"א לפרש פן שאומר הר"ש בשם ר"ת דכה"ג שרי באמת וע"כ פריקתא נמי מייירי כמ"ש רש"י דמניח תחת' וכן קולט ומצרף היינו תחת הגג דאיכא נמי טירחא ובאמת למזון שלש סעודות שרי אף לקלוט ולצרף והא דתני מניח תחת' לומר דאפ"ל יותר מג' סעודות שרי להציל בכה"ג כמ"ש בגמ' דף ק"כ ע"א והא דבאמת לא אסרו משום טירחא יותר מג' סעודות היינו משום הפסד ממון לא אסרו טירחא היכא דליכא לבוא לידי איסורא דאוריין' כמו שפירשו לקמן בדליקה התירו לומר וכו' וכן מצינו בפוסקים שהתירו כמה דברים משום פסידא והא דכתב רש"י לעיל בריש פרקין שהתירו טירחא משום פתבי הקודש היינו שהי' לנו לאסור טירחא משום גזירה דילמא אתי לכפוי כמו דאסרינו בשאר דברים קמ"ל דמשום פתבי הקודש לא גזרו מפמה טעמים המוכנים למבין ודוק: ובזה הסברא שכתבתי יתפרש היטב דברי הגמ' דקא' אב"י לרבא אלא הא דתניא נשברה וכו' מאי שייך האי קושיא לרבא גם זולת תירוצו קשה טפי גם הכא גם שם אמנם לפמ"ש א"ש דאי לאו תירוצו דרבא ה"א דטירחא אסרו וא"ש גם שם אבל לרבא דלא אסרו הטירחא קשה שם והא דהקשה המקשה י"ל נמי דפשיטא לי' דאין לאסור טירחא במקום פסידא וזה מדוקדק בלשונו מפדי בהיתרא קא טרח ור"ל דאין פאן איסור אלא דקא טרח נציל טפי ר"ל משום הצלה מפסידא נתיר טפי ואפשר שזהו ג"כ דברי רבא ולא מקשה אחר כמ"ש התוס' סוגיא זו בשאר מקומות ודוק: בגמ' ת"ר הצל פת נקי' וכו' נ"ל דמהכי הוציא הרב"י דין שכתב אף שיש לו מזון הרבה סעודות רשאי להציל ג' סעודות מדלא אמר יש לו פת נקי' וכו' אלא דוקא כשהציל כבר נחכמים לא התירו יותר אבל כשיש לו רשאי להציל פנין דחכמים לא גזרו בג' סעודות וגם לא בהיל פנין שאינו רשאי להציל יותר מג' סעודות אע"ג דלא קי"ל כר' יוסי כמה שאמר לעולם מצילין מזון ג' סעודות היינו ששם לא התירו חכמים כך מתחילה יותר אבל הכא לא פלוג ודוק וגם קצת ראי' מאומר

לאחרים ודוק: בתוס' בד"ה שהיא חכמה ואינה מלאכה וכו' עד הוי לן למישרי משום ג' סעודות אע"ג דלחצר שאינה מעורבת אע"ג שהיא מדרבנן לא שרינן אין לדמות שבותין להקדדי וק"ל: דף קיח ע"א ברש"י בד"ה אלא הא מני ר"ע וכו' עד א"ל פרבנן וכו' ר"ל וא"צ לתירוץ דלעיל אבל ודאי הדין דין אמת לרבנן דאם אין לו אלא י"ד סעודות אוכל סעודת מ"ש בשבת אחר מנחה סמוך לערב אף לר"ע דהכא ל"ל עשה שבתה חול פיון דיכול לקיים ג' סעודות בלא הצטרפות לבריות וכ"כ הרמב"ם בפ"ה המשנה וכו' המ"א בסי' רמ"ב דס"ל להרמב"ם דגמ' לא אמר הא מני ר"ע אלא לר"ח ע"ש ואין צורך ודוק: בתוס' בד"ה במנחה וכו' עד מפאן משמע וכו' נראה פשוט דמתניתין לא מוכח די"ל דכבר אכל בשחרית וצ"ל לאכול במנחה סעודה רביעית אבל הכא מסיק דמתניתין דלא כר"ח וע"כ מייירי דלא אכל וק"ל: בא"ד ומיהו מהא דאמרין בפסחים אין ראי' וכו' והא דלא הביאו עוד ראי' מפאן בסמוך דקא' בגמ' דאמרין לי' מאי דבעית למיכל באפוקי שבתא אוכלי בשבתא ופירש"י סמוך לערב ולא תצטרף לאכול בלילה והוא מוכרח דאל"כ קשה כמו שמקשה בסמוך וכולי יומא בתענית מותבינן לי' ה"נ קשה נחצי יום ולילה בתענית מותבינן לי' וא"כ מוכח דזמנה סמוך לערב י"ל דהטעם אותם שמחלקים הוא כמו שמביא הטור בסי' רצ"א בשם ר"ת בשם המדרש שאין לאכול בין מנחה למעריב וגם סמוך למנחה אין לאכול משום תפילה וזה למאן דאפשר אבל עני זה יאכל בין המנחה למעריב ולא ישגיח על המדרש כמו שכתב רש"י לתרץ שם מהא דאמרין לעולם יסדר אדם שולחנו במ"ש וכו' וק"ל בא"ד פיון שאוכל הפל בשחרית חשיב סעודה לכאורה קשה לפ"ז הוי להו לתוס' להביא ראי' לדחות דיעה מרישא דתני בגילי שבת ג"ס וכן בשחרית ב"ס למה לי' הא אין צריך אלא לב"ס כמו שם בפסחים וכן בשחרית א"צ אלא לסעודה א' אמנם לק"מ דבאמת ראיות תוס' מפאן מכל המשנה לדחותם והא דנקטי מסיפא דבקשו להוכיח ג"כ שזמנה אחר מנחה לאפוקי מר"ת שכ' בשם המדרש שלא לאכול אחר מנחה וזה לא מוכח מרישא ומציעתא דה"א שזמנה בחצות וקודם מנחה עכ"פ כר"ת אבל מהכא מוכח שזמנה אחר מנחה מלישון במנחה מצילין וע"כ שלא אכל ודוק: אמנם אי קשיא הא קשיא לי אמאי לא מביאין ראי' מוכרחת מהא דמקשה לרבנן חמיסר בעינו ואי מחלקת סעודה שחרית וע"כ א"צ לזה אלא חד סעודה כמו שמוכח מהו דפסחים א"כ אין צריך אלא ארביסר אמנם זה יש לדחוק דבאמת גם מזה מוכח אף יותר קשה טובא גם באמת לפי מ"ש התוס' לדחות דעת זאת היינו ודאי לרבנן דא"צ אלא ג"ס אבל לר"ח דבעי ד"ס ודאי מסתבר פדעת זאת שיחלוק סעודת שחרית וגם אחר מנחה יאכל ואף אם תאמר שאינו מוכרח די"ל שעושה הסעודה בזמן אחר עכ"פ יש לומר פן וא"כ מאי מסיק פה הגמ' מתניתין לא כר"ח וכן לקמן בי"ד סעודות וכן בעני העובר בכולם מאי קשה הא לר"ח נמי א"צ אלא ג"ס ויחלוק סעודת שחרית לשתיים ונלע"ד דזה באים התוס' לתרץ במ"ש ועוד אר"י שאסור לעשות פן וכו' א"כ ע"כ גם לר"ח צריך סעודה ד' בפ"ע ובזה מתורץ מה שהביא ב"י בשם הרא"ש בסי' רצ"א לדחות דברי התוס' דלא הוי ברכה שאינה צריכה פיון שצריך לעשות פן לכבוד שבת לקיים סעודה ג' הוי ברכה הצריכה ולפמ"ש הוא מוכרח מהגמ' מפל הסוגיא ודוק אמנם היא גופא קשיא מנ"ל להגמ' להקשות ולמה יאסר לעשות פן הא סברת הרא"ש נכונה בפרט למאן דלא אפשר לכן נ"ל לפרש פל שלילות דברי התוס' ויתורץ פמה דיקדוקים חדא

מ"ש לעיל למה לא פתבו זה אמשנה וגם להוכיח מרישא וגם מאי בעו בזה שפתבו מפסחים אין להוכיח וגם בעיקר דבריהם מאי בעו פה לפסוק דין מה שאין נוגע לפירוש הגמ' וגם האי דנעוד אר"י מאי בעו ומאי שייך אחר הך דפסחים ולא לעיל מיד וגם ק' הרא"ש הג"ל על דברי ר"י וגם היתור ל' בתוס' מפאן מוכח דזמן ס"ג וכו' ודלא פאותן וכו' שהוא תור קצת אכן נלע"ד לפרש דברי התוס' שהם רוצים להוכיח שזמן ס"ג הוא לכתחילה אחר המנחה וגם בדיעבד אם עשאה בשחרית שחלק סעודת שחרית לא יצא אף ידי ג"ס וזה לא מוכח ממשנה על דיעבד ואף לכתחילה היינו יכולין לומר הרוצה לעבד כמר עביד וכו' ובמשנה מיירי שלא אכל גם בשחרית כמ"ש בגמ' שלא אכל אמנם מפאן י"ל מהמשנה והסוגיא שנאמר עלה פה בגמ' מתניתן דלא כר"ח וכן מכל הסוגיא שמקשה על ר"ח מוכח שזמנה לכתחילה אחר מנחה כפשוט לשון משנה ודלא פאותם שחלקים ר"ל שאף בדיעבד לא יצאו אותם שחלקים סעודת שחרית דאל"כ יפלו כל הקושיות על ר' חזקא ועל רבנן פנ"ל וש"ת דילמא אף אם מחלק סעודת שחרית צריף מזון שתי סעודת לשחרית וא"כ אודא להו כל ההוכחות דמקשים בגמ' שפיר כל הקושיות וכל הסוגיות ע"ז כ' התוס' ומיהו מפסחים וכו' עד חשיב כסעודה אחת וא"כ יוקשו כל הקושיות וע"כ לומר דאף בדיעבד לא יצא ידי סעודה ג' בזה שחלק ונחשב גם לענין זה סעודה אחת ואלת"ה מוכח מפסחים דאף אין יוצא בדיעבד דאל"כ ישייר על ג"ס דזה ודאי הוי כמו דיעבד פיון שא"א לאכלה במנחה וא"כ ממ"נ מוכח דאף דיעבד לא יצא ובאים התוס' לפרש בזה סוגית הגמרא שלא תקשה עלה מאי קול הרעש הנה לימא דחולק סעודת שחרית והגמ' גופא מוכיח מהמשנה להקשות וכו' ל אף עכ"פ קשה דילמא כל זה למאן דאפשר אבל לעני יעשה פן לחלוק וא"כ מאי מקשה וע"ז כ' התוס' נעוד אר"י ושוב א"א גם לעני דאסור משום ברכה לבטלה ושוב לא יקשה ק' הרא"ש דכיון דכבר הוכיחו שאף ידי סעודה ג' לא יצא ודאי הוי ברכה לבטלה ודוק היטב: בתוס' בד"ה מפפר בפונדיון וכו' עד שאומרים שיעור אחר לכאורה תמוה שאין אומרים פלל שיעור אף נ"ל שמשמע שם שאינהו סבירא להו שאין קצבה לדבר רק משערין בכל אדם לפי מאי שהוא ופליגי במאי משערין וכ"מ שם בגמ' וכן פירש"י שם בגמ' וס"ל להתוס' דלדידהו גם הכא אין קצבה אלא נותנין לו ב' סעודות לפי מאי שהוא ובחול לחול ובשבת לשבת דלמה נקיל פאן ודוק בד"ה והא דתנן וכו' עד גמירא ועיין במהרש"א שהקשה שני קושיות חמורות וגם בר מן דין צריכין להבין דברי התוס' תכף בהתחלת דבריהם למה יצאו מפשוטו ופירשו שהמקשה מתחילה ידע מכל המסקנא שיש עמוסעודה ומלויין לו סעודה כמ"ש כ"פ ועי"כ הוצרכו לדחוק בסוף דבריהם למה לא נאמר בפשוטו שהמקשה לא ידע מכל אלה רק הוא הפל סברות חדשות וכדדף כל הש"ס אמנם נלע"ד לבאר את כל תנורף דבריהם וממילא לא יוקשה שני ק' מהרש"א והוא שסוד דבריהם בנוי על שלפי פשוטו קשה טובא דמקשה על התירוץ של ר"ח וכי אזיל בריקון אזיל מאי שייך הקושיא לכאן ולר"ח בלא"ה קשה על הברייתא בין על הרישא דקתני לעני העובר ב' סעודות שיאכלם א' ביום וא' בלילה כמ"ש רש"י ותוס' לקמן וכי אזיל בריקון אזיל וכן על סיפא דשבת נותנין לו ג' סעודות ודאי שיאכלם בשבת והאיך ילך ריקם אלא ודאי שהמקשה מתחילה ידע שיש לו תמיד סעודה עמו ולכך לא אזיל ריקם רק אמאי דמשני שאוכלה מקשה זה א"א וכי אזיל בריקם לכך התחילו תוס' תכף מתחילה זה

הקשבון מה שהביא ויוליך אלא שהתחילו מקושא חדשה מה יאכל בע"ש וא"ת שיאכל מה שהביא זה א"א שהרי ידע המקשה מזה וכי אגיל ריקם ואח"כ כתבו ומיהו איפא למימר וכו' עד צריף ד' והוא תמוה מאד כמ"ש המהרש"א וחוז מזה אמנם לדרכינו יתפרש ממילא בטוב טעם והוא שכ' ומיהו איפא למימר דלעולם יתפרש הפל כפשוטו שהמקשה לא ידע מהבאה ולא מהולכה והבין הפל כפשוטו והא שלא הקשה תכף חוץ מהפילפול שבכאן וכי אגיל בריקם י"ל באמת שהקושא וכי אגיל בריקם הוא מקשה חדש ולא קאי פלל על פילפול שלמעלה אלא שמקשה אהד ברייתא פולו ארישא ואסיפא בין לרבנן בין לר"ח אע"ג שהוא קצת רחוק דמשמע שהוא סוגיא אחת פיון שהוא מוכרח והשתא א"ש הפל והוא שמשני לר"ח הא דאיכא בהדד אוכלי ר"ל בשבת ולא בע"ש כמו שמתרין לעיל לר"ח והא דלא מקשה וכי כולא יומא דע"ש בתענית יתיב כמו לעיל ז"א דלמה לו להקשות רק לר"ח טוב לו להקשות לד"ה אדרבא אם הי' מקשה פה לר"ח הוי קשה דמשמע לרבנן ניקח ובאמת קשה לכ"ע לכך מקשה זה ובהתירוץ יתורץ לכ"ע לכך הקשו תו' שאף באמת אינו מתורץ לר"ח ולכך נראה לר"י פ"א אחר ולפ"ז מתפרש בטוב וזה הקושא של וכי אגיל הוא רק לר"ח וא"כ מוכרח שהמקשה ידע מהפל וא"כ קשה מאי משני פגון דאיכא סעודה בהדיא וכו' הלא המקשה באמת ידע מזה רק מהלנית סעודה לא ידע והוי לי' רק לשנוי דמלוין וכו' רק הוצרכו התוס' לפרש שהמתרין טעה והוכיח לעצמו שהמקשה אינו יודע מהבאת סעודה ובאמת הוא טעות ומה שהקשה וכי אגיל וכו' אינו קושא חדשה רק מפרש דבריו שלמעלה ודוק ומה שהקשה המהרש"א לא קשה מידי דהאיף הי' עולה על לבו לתרץ פן שיאכלה הלא ידע פבר מזה שלא יהלף ריקם כמ"ש התוס' אלא ודאי שיזע שמלוין לו סעודה א"כ מאי מקשה אלא כמו שפי' התוס' מוכרח וגם י"ל קושית התוס' על הלשון דאמר פגון דאיכא סעודתא בהדיא ולפי' המהרש"א הלא ידע מזה והל"ל רק דאמרינן לי' הו סעודה דאיכא בהדד אוכלי אלא ודאי כפי' תוס' אף שבאמת ידע מתחילה מזה המתרין טעה והבין שלא ידע ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה אלו היו אומרים עלה לדוכן וכו' לא ידע ר"י מאי איסור יש וכו' על מה שהקשה הרמ"א בד"מ על זה מפ"ב דכתובות שאמרו שם שיש איסור עשה וכו' פבר תירץ רמ"א וט"ז ומהרש"א ובפרט המ"א תי' בטוב טעם דר"י אגיל לשיטתיה ופליג אף אני אמתית שי"ל ששם מירי בבה"מ דהוי פועין עבודה כמו דוכן של שיר ע"ש בתוס' אבל עכשיו איך יתכן לאסור לברך את ישראל אמנם קמתי משתומם על המאורות הגדולים שהעמידו דבריהם על דברי התוס' ולענ"ד נראה שוודאי תירוץ מוכרח על הגמ' שר' יוסי שהי' עולה לדוכן ושם אמר שיש עשה דאורייתא בנודאי ר' יוסי לא הי' עובר ע"כ צ"ל פתירוץ או שיש חילוק או שר"י פליג אבל על דברי התוס' לא שניף תירוץ כמ"ש הט"ז דמנ"ל להתוס' לחלק אמנם נ"ל שעל דברי התוס' לק"מ שמה שנתראה מדברי פולם שהר"י תמה על ר' יוסי שלא ידע מה איסור יש בנר העולה ור"ל מה משתבש ר' יוסי לא אוכל להבין דאדרבה מר' יוסי מוכח שאין איסור שאם הי' איזה איסור האיה הי' משבש א"ע שהי' עושה איסור כדי שלא יעבור על דברי חבריו הס מלומר פן על ר' יוסי וא"כ מאי תמה ר"י על ר' יוסי אכן נלע"ד לפרש דברי התוס' להפך והוא פיון שר' יוסי אמר שהי' עולה ודאי או פליג אסוגיא דלשם או שיש חילוק כמ"ש המפרשים והלכה כר' יוסי ומכ"ש בזה שהסברא הוא פן כמ"ש למעלה שאין סברא

שִׁיחָא אִיסוּר לְבַרְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְעַל כֵּן תִּמְהַר ר"י עַל הַמְּנַהֵג שְׁנוּהֶגִין אִיסוּר לְזַר לְבַרְךָ לָמָּה אֵי מְשׁוּם הַסְּנוּגְיָא דְלִשְׁמָה הֲלֵא ר' יוֹסֵי פְּלִיג וְע"ז כ' אִם לֹא מְשׁוּם הַבְּרָכָה שְׁלֵא שְׁיִיף לֹאמַר וְצִיּוּנָא שְׁהִזַּר אֵינוֹ מְצֻוֶה וְהוּי בְּרָכָה לְבִטּוּלָה אֲבָל לִישׂא פְּפִי לָמָּה נֶאֱסַר וּמְנַהֵגִינוּ שְׁאֵינוֹ עוֹלָה כָּלָל ע"ש תִּמְהַר ר"י לָמָּה יַעֲלֶה וְיִשְׂא פְּפִי בְּלֹא בְּרָכָה וּבְנוֹדָא גַּם ר' יוֹסֵי הִי עוֹשֶׂה כֵּן כַּנ"ל לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי הַתּוֹס' וְאֵין שׁוּם קוֹשְׁיָא עָלֵיהֶם וְדוּק.

דף קכ ע"א בַּמְּשָׁנָה בְּרַש"י בַּד"ה י"ח כָּלִים וְכו' עַד וְאֵינוֹ פּוֹשֵׁטֵן וְכו' ר"ל וְהָךְ וְחִזְזַר וְלֹבֵשׁ אֶתְמָן לַת"ק כַּמ"ש הֲרֵא"ש וְזֶה יֵצֵא לָהֶם מִהַבְּרִייתָא בַּגַּמ' דְּפְּלִיג ר"י אַר"מ דְּלֵא אָמַר רַק זֶה הַדִּין דְּחִזְזַר וְלֹבֵשׁ כַּמ"ש הַמְּהַרְש"א אַף שְׁיֵישׁ לְדַחוּת כְּמוֹ שְׁנוּבָאָר בְּסַמּוּדָא לְדַעַת הַרְמַב"ם צ"ל שֶׁהִי דְּחִתָּק בְּעֵינֵיהֶם וְל"נ שְׁהִנְכַרְח לָהֶם זֶה מְסַבְּרָא מְנוֹכַרְחַת וְהוּא שְׁבַשְׁלָמָא לַת"ק דְּאֵית לִי דְּלֹבֵשׁ כָּל מַה שְׁיִכּוּל לְלַבּוֹשׁ אַף מַה שְׁאֵינוֹ צָרִיף א"נ קִילוֹ לְבוּשִׁים מְאֻכְלִים שְׁאֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהַצִּיל אֲלָא שְׁלֵשָׁה סְעוּדוֹת מַה שְׁצָרִיף וְהוּא מְטַעַם שְׁכַתְבַּת הַר"ן פִּינוֹן שְׁאֵינוֹ מְצִיל אֲלָא דְּרַף מְלַבּוֹשׁ אֵית לֵיהּ הִיכְרָא וְלֹא אֶתִי לְכַבּוּי א"כ גַּם בְּזֶה קִילוֹ מְאֻכְלִים שְׁפּוֹשֵׁט וְחִזְזַר וְלֹבֵשׁ וְכו' אֲבָל לר' יוֹסֵי דְּסַבְּרָא שְׁאֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהַצִּיל יוֹתַר מִי"ח כָּלִים דְּהֵינּוּ מַה שְׁצָרִיף וְלֹא יוֹתַר א"כ סוֹבְרָא שְׁדִין הַמְּלַבּוֹשִׁים כְּדִין הָאוּכְלִים וְא"כ אֵיף יִסְבּוֹר שְׁפּוֹשֵׁט וְחִזְזַר וְלֹבֵשׁ הָא גַּבֵּי אוּכְלִים קו"ל הַצֵּל פַּת נְקִי שׁוּב אֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהַצִּיל וְדוּק: אֲבָל הַרְמַב"ם פ' כ"ג מַה"ש פּוֹסֵק כַּת"ק וּפּוֹסֵק שְׁאֵינוֹ פּוֹשֵׁט וְחִזְזַר וְלֹבֵשׁ מְשׁוּם שְׁסוֹבְרָא שְׁגַם מְלַבּוֹשִׁין שְׁאֵינוֹ רִשְׁאֵי לְהַצִּיל רַק הַצָּרִיף ע"ש ע"כ מְפָרֵשׁ לְהִיפּוֹף שֶׁר' יוֹסֵי אוֹמַר זֶה וְלֹא ת"ק כַּמ"ש הַכ"מ שֶׁם וְצ"ל טַעְמוֹ שְׁכֵן לְשׁוֹן הַמְּשָׁנָה מִתְּפָרֵשׁ בְּרִינוּחַ כְּפִשְׁטוֹ בְּלִי שׁוּם דְּחִתָּק וְצ"ל הַסְּבָרָא מ"ש לְרַש"י וְהֲרֵא"ש אֵית לֵיהּ לְהִיפּוֹף דְּנוֹדָא לְכ"ע קִילוֹ מְלַבּוֹשִׁים מְאֻכְלִים מְטַעַם שֶׁכ' הַר"ן כַּמ"ש אֲלָא לַת"ק אֵית לִי לְהַקִּיל זֶה שְׁיִצִּיל בְּפַעַם אַחַת הַרְבֵּה אֲבָל לֹא הַרְבֵּה פְּעַמִּים שְׁפִינוֹן שְׁיִאָרִיף זְמַן הַצֵּלָה יִשְׁפַח וְאֶתִי לְכַבּוּיֹר' יוֹסֵי סַבְּרָא דְּעֵדִיף טְפִי לְעֲשׂוֹת הִיכְרָא בְּכָל פַּעַם שְׁלֵא לְהַצִּיל יוֹתַר מִדְּרַף מְלַבּוֹשׁוֹ מְחוּל אֲבָל תְּרֵי קוֹלֵי נֹדָא לֹא מְקִילִינוּ וּפּוֹסֵק כַּת"ק וְהַבְּרִייתָא יֵשׁ לְפָרְשׁוֹ אֲלִיבָיָה בְּשִׁתֵּי פָּנִים אוֹ שֶׁר' יוֹסֵי ג"כ פְּלִיג אַר"מ כְּמוֹ בַּמְּשָׁנָה דַּר"מ אוֹמַר סְתָם לֹבֵשׁ מְשַׁמַּע כָּל מַה שְׁיִכּוּל וְאֵיהוּ סוֹבְרָא י"ח וְתוֹ לֹא אֲבָל בְּהָא דְּפּוֹשֵׁט וְלֹבֵשׁ לֹא שְׁמַעְנוּ דְּפְּלִיגוּ וְכַמוֹ דְּאֵית לִי בַּמְּשָׁנָה שְׁשָׁרִי וְר"מ הוּא דִּיעָה שְׁלִישִׁית שְׁסוֹבְרָא דְּמְקִילִין בְּהוּ תְּרֵי קוֹלֵי אוֹ י"ל דַּר"מ וְר' יוֹסֵי לֹא פְּלִיגֵי וְר' יוֹסֵי רַק מְפָרֵשׁ דְּבַרֵי ר"מ דְּאָמַר סְתָמָא וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹנוֹ דְּלֵא אָמַר כָּל מַה שְׁיִכּוּל לְלַבּוֹשׁ כְּמוֹ בַּמְּשָׁנָה וְדוּק וְעַפ"ז יִתְוַרְצוּ דְּבַרֵי הַרְמַב"ם הַתְּמוּהִים וְאַבְאָרִם תְּכַף וְהוּא.

כִּי פֶה בַּגַּמ' אָמַר מ"ש רִישׁא דְּקַתְנֵי לְכֶם וּמ"ש סִיפָא דְּקַתְנֵי עַמֵּי ע"ש הַתְּיַרְץ וְהַרְמַב"ם כָּתַב גַּם גַּבֵּי בְּגָדִים בָּאוּ וְהַצִּילוּ לְכֶם וְאֵין זֶה אֲלָא תִּמְהַר וּבִיּוֹתַר תִּמְהַר אֲנִי עַל כָּל מְפָרְשֵׁי שְׁשׁוּם אֶחָד לֹא הֲרַגִּישׁ בְּזֶה אֲמַנָּם לַפְּמ"ש הוּא מְתַנְרֵץ בְּטוֹב טַעַם שְׁהֵנָּה עַל דְּבַרֵי הַגַּמ' שְׁמַתְרֵץ אֲמַרֵי גַבֵּי מְזוֹנוֹת וְכו' אֵין לוֹ פִּי לְפִי פְּשׁוּטוֹ וְגַם רַש"י וְתוֹס' לֹא פִירֵשׁ"י כְּלוּם אֲפֹס שְׁהֵרַב ר"ע מְבַרְטְנוּרָה פִּי בּוֹ ע"ש וְהוּא דְּחוּק בְּעֵינֵי וְל"נ שְׁהַרְמַב"ם מְפָרְשׁוֹ בְּטוֹב טַעַם וְכֵן נ"ל שְׁרַש"י מְרַמֵּז זֶה הַפִּי בְּרַמְזוֹ וְהוּא שְׁרַש"י פִּי בַּד"ה מְהַפְקִירָה קָא זְכוּ דְּהָא הַצִּילוּ לְכֶם קָאמַר לְהוּ וְכ' עָלְיוֹ הַר"ן דְּאָפִי לֹא אָמַר לְכֶם זְכוּ כְּמוֹ הַמְּצִיל מְשַׁלְּלוֹתוֹ שְׁל יָם וְכו' וְע"כ גַּם רַש"י סוֹבְרָא דְּאֵי מְשׁוּם לְכֶם קָא זְכוּ לֹא יֵאמַר לְכֶם וְלֹא יִזְכּוּ דְּאֵטִי בְּרַשִׁיעֵי עֶסְקִינוּ שְׁלֵא יִרְצָה לְהַצִּיל מְמוֹן תְּבִירוֹ אֲלָא נֹדָא שְׁגַם רְצָה לְפָרֵשׁ דְּבַרֵי הַגַּמ'

בהחילוק שבין רישא לסיפא והוא דגם שם בשלילותו של ים אמרינו שם היו בעלים מרדפין אחריהן אינו שולו ואמרינו שם וכן קי"ל אף אם הי' יכול להציל ע"י דחק גדול אינו יאוש דמצי למימר אני הייתי טרח ומציל וזה דברי הגמ' בכאן גבי מזונות דלא חזי אלא ג' סעודות וכיין שפבר הציל ג' סעודות שוב אי אפשר בשום פנים להציל והוי יאוש והפקר לקה אמר לכם שהוא שלקם מן הדין משא"כ בסיפא גבי מלבושים שיכול לפשוט ולחזור וללבוש אינו יאוש דהא יכול לומר הייתי טרח עוד ולבוש ומוציא לקה אמר עמי ולא לכם שאינו שלקם וזה לשון הגמ' דחזי לכל יום להיות פושט ולבוש ואינו הפקר לקה אמר עמי ולא לכם וזה פוננת רש"י שכ' מהפקירא קא זכו דהא לכם קאמר ר"ל שמיביא ראי' מדתנא לכם ולא עמי כמו בסיפא והיינו דהכא זכי מהפקירא כמו משלילות ים משא"כ בסיפא ובזה ממנתק לשון המשנה משום פושט וחזור ולבוש לקה אמר לאחרים באו והצילו עמי ולא לכם וא"כ הרמב"ם שפוסק בזה דפושט ולבוש ר' יוסי קאמר לה כמ"ש לעיל גם באו והצילו עמי ר' יוסי קאמר ואיהו פוסק כת"ק לקה פתב דאמר באו והצילו לכם ודוק היטב פי הוא נכון לענ"ד: אמנם בהרא"ש פתב ג"כ בהלבושים במשנה והצילו לכם והוא תימה גדולה שהוא נגד הגמ' פנ"ל וביותר שהוא מעתיק לשון הרי"ף ובהרי"ף ג"כ הגירסא עמי אכן ע"פ מ"ש יש לפרש בדוחק שהוא כ"כ אליבא דת"ק דלדידך זה שפושט ולבוש הוא לת"ק ולא לר' יוסי וכן משמע מלשונו שכ' אתאן לת"ק וזה דבנאו והצילו לכם הוא לר' יוסי ובמשנה וגמ' קתני גם זה אליבא דת"ק ודוק: בגמ' והא תנא לי' רישא ג"ס וכו' לכאורה הוא תמוה דהא במתניתן מפורש החילוק פיון שהוא בהצלה אחת דתני סל מלא וכן חביות ועיגול דוקא והי' נ"ל לכאורה שאין זה מקשן אלא הגמרא רוצה לפרש החילוק וגם הפלוגתא דר' אבא והבעי' דר"ה בדר"י אמנם אחר עיון בגמ' דאמר פאן בבא לקפל ומשמע לשון קיפול שמוציא פמה סלים בבת אחת ול"ל לומר פן לימא פאן בזא"ז וכן הבעי' מנ"ל לספוקי להחמיר לכן נ"ל ברור דפריה משום דלשון מצילין משמע אפילו הצלה אחת אפ"ה אינו מציל רק ג' סעודות ולקח פריה שפיר ואהא משני פאן בבא להציל ר"ל סל אחד כמו שהוא וליכא אלא טירחא אחת לקח שרי ושם מייירי בבא לקפל ר"ל שנוטל פמה סלים אף בהצלה אחת פיון שאיכא טירחא לא שרי רק ג' סעודות וע"ז שייך שפיר האבעי' שבאם נותן הפל לתוף סל אחד ואיכא ג"כ טירחא אי הוי כמו לקפל או פיון שמוציא בסל אחד שרי ודוק: בגמ' אמר רב אבא בר זבדא אמר רב אידי ואידי בבא לקפל וכו' לפום פשטי' הוא תמוה דהיכי מרמוז זה במשנה דחילוק של רב הונא הוא מפניך במשנה ומי דחקו לזה וביותר לפירוש תוס' דלדידך ליכא חילוק פלל בין בא להציל בבת אחת או לא היכא מפרש הלשון סל מלא פפרות וכן עיגול וחביות הל"ל מצילין אפי' מאה סעודות ונ"ל שיצא לו מהא דקתני במשנה ולהיכן מצילין הכא ולא קתני לה לעיל גבי ג' סעודות דליהוי רבותא אליבא דרבנן דהילכתא פנותייהו אלא ודאי דשם מודים רבנן דשרי אף לשאינה מעורבת ואף אם נאמר דאסור לשאינה מעורבת עכ"פ לחצר אחרת מותר והכי קתני לחצר המעורבת היינו לאותו חצר: ועפ"ז מתורץ ג"כ לפירוש התוס' דנקט סל מלא ועיגול וחביות לרבותא דאפי' הני אין מצילין אלא לאותו חצר פדסיים ולהיכן מצילין ואע"פ שהוא דחוק קצת פיון שהוא מוכרח אליב' ומצינו פן כ"פ בש"ס דנקט לרבותא ובאמת מש"ה בעי רב הונא ברי' דר"י אליבא דרב הונא וגם הרי"ף והרא"ש פסקו פרב

הוּנָא מְשׁוּם דְּפִשְׁט לְשׁוֹן מְשֻׁנָּה מְשֻׁמַע פְּנוּתֵי וְדוּק: אָמְנָם עִפְמ"ש יְתוּרְץ הֵיטֵב דְּבָרֵי
הֶרְמֵב"ם וְלִשְׁיטְתוֹ יִתְבְּאָרוּ דְּבָרֵי הַגַּמ' בְּרִוּוּחָא שְׁמַעְתָּא וְהוּא דְּהֶרְמֵב"ם כ' ב'פ' כ"ג מֵה"ש
דְּלַחְצָר אַחְרַת הוּא דְּאִין מְצִילִין רַק שְׁלִישָׁה סְעוּדוֹת וְכָל הַדִּינִין מְשֻׁמַע דְּלֹאוֹתוֹ חֲצָר
מְצִילִין פְּמָה דְּבַעֲי וְהוּא דְּלָא פְּהִילְכְתָא וְהָרָא"ש וּפּוֹסְקִים שְׁפֹסְקוּ פְּרַב הוּנָא וְנִימּוּקָם
עִמָּם מְדָבָא רַב הוּנָא בְרִי' דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ אֶלְיָבִי וּבִיּוֹתֵר תְּמוּהָ שְׁהוּא בְּעִצְמוֹ כְּתַב תְּכַף
הַחֲלִיּוּק בֵּין בָּא לְהַצִּיל וּבֵין בָּא לְקַפֵּל וְהָדִין דְּסַל מְלֵא פְּכָרוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שֶׁל הַבְּעֵי' דְּרַב
הוּנָא בְרִי' דְּר"י וַא"כ מְזַכֵּי שְׁטָרֵי לְבֵי תְרֵי וְתַמְהֵנָּא עַל מְפָרְשֵׁי שְׁלֵא הֶרְגִישׁוּ בְּזָה אָמְנָם
לִפְמ"ש י"ל שְׁנָאִיד מִפִּי הַתּוֹס' וְהָרָא"ש שְׁהִקְשָׁה לוֹ מ"ש לְעִיל לְמָה נֶקֶט סַל מְלֵא וְעֵיגוּל
וְחִבּוּיּוֹת וְאֵי מְשׁוּם רַבּוּתָא דְּסִיפָּא הוּא דְּחוּק וְגַם הֵיכָא שְׁיָיָה לּוֹמֵר אִיִּדִי וְאִיִּדִי בָּבָא לְקַפֵּל
פִּינּוּ דְּאַף בָּבָא לְהַצִּיל הַדִּין פִּן וּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א דְּר"ל אַף בָּבָא לְקַפֵּל דְּחוּק בְּעֵינָיו וְגַם
אֵיִה שְׁיָיָה לּוֹמֵר אִיִּדִי וְאִיִּדִי בָּבָא לְקַפֵּל הָא מְשֻׁנְתִּינוּ מִיְיָרֵי מְפָרְשׁ בָּבָא לְהַצִּיל דְּקַתְנֵי סַל
מְלֵא פְּכָרוֹת וְהֵינּוּ לְהַצִּיל וְגַם הִקְשָׁה לּוֹ לְמָה בְּאַמַּת בְּעָא רַב הוּנָא בְרִי' דְּר"י אֶלְיָבָא
דְּרַב הוּנָא וְשָׁבִיק דְּרַבֵּי אַבָּא אֶלְיָבָא דְּרַב הָא רַב הוּנָא תַלְמִידֵי' דְּרַב וְאִין הִלְכָה כְּתַלְמִיד
בְּמָקוּם הָרַב וְאֵי מְשׁוּם מ"ש לְמַעְלָה קָשָׁה אַרְבַּ לְכֹן מְפָרְשׁ הוּא דְּלַרְב הִקְשָׁה לוֹ סִיפָּא
דְּלֵהִיכֹן מְצִילִין וּכְמ"ש לְמַעְלָה לְמָה לֹא קַתְנֵי בְּרִישָׁא אֶלָּא וְדֹאֵי תַנָּא מִלֵּי מִלֵּי קַתְנֵי
מְעִיקְרָא תְנֵי מְזוּן ג' סְעוּדוֹת מְצִילִין אַף לְחֲצָר אַחְרַת דְּקַתְנֵי סְתָמָא וְאַח"כ קַתְנֵי מְצִילִין
סַל מְלֵא פְּכָרוֹת פִּינּוּ שְׁהוּא הַצְּלָה אַחַת ג"כ מְצִילִין אַף לְחֲצָר אַחְרַת דְּקֵאֵי אַרְיִשָׁא וְאַח"כ
קַתְנֵי עוֹד קוֹלָא לְהִיכֹן מְצִילִין אוֹתָן ר"ל אַף הֶרְבֵּה סְעוּדוֹת אַף בָּבָא לְקַפֵּל לְחֲצָר
הַמְעוֹרְבַת ר"ל מִבֵּית לְאוֹתוֹ חֲצָר הַמְעוֹרְבַת לְבֵתִים דְּוֵדֵאֵי רַבֵּי אַבָּא אֶלְיָבָא דְּרַב מְפָרְשׁ
הָדֵךְ לְחֲצָר הַמְעוֹרְבַת הֵינּוּ לְאוֹתוֹ חֲצָר דְּוֵקָא אַף לְפִי פְּשׁוּטוֹ וּלְפ"ז מְמִילָא רִוּוּחָא שְׁמַעְתָּא
דְּר' אַבָּא אָמַר אִיִּדִי וְאִיִּדִי בָּבָא לְקַפֵּל ר"ל אַף מְשֻׁנְתִּינוּ מִיְיָרֵי הֵיִתְרָא בָּבָא לְקַפֵּל וְהֵינּוּ
הַסִּיפָּא וְלֹאוֹתוֹ חֲצָר אֶבְל לְחֲצָר אַחְרַת דְּהֵינּוּ רִישָׁא וְדֹאֵי מוֹדָה לְרַב הוּנָא שְׁיֵשׁ חֲלִיּוּק
בֵּין בָּא לְהַצִּיל וּבֵין לְקַפֵּל כְּדִקְתְנֵי בְּהֵדְיָא וַא"כ בְּעֵיָא דְּרַב הוּנָא בְרִי' דְּר"י אֶזְלָא אַף
אֶלְיָבָא דְּר' אַבָּא וְלַחְצָר אַחְרַת וַא"כ שְׁפִיר פְּסַק הֶרְמֵב"ם פְּרַב דְּהוּא רַבֵּי' דְּרַב הוּנָא
וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה אִיִּדִי וְאִיִּדִי בָּבָא לְקַפֵּל פִּי' הָרַב פּוֹר"ת וְכו' נֶרְאָה וְדֹאֵי דְּאַף הָרָא"ש
סוֹבֵר פִּן דְּאַל"ה לֹא מוֹכַח פְּלוּם מְבַעֲי' דְּרַב הוּנָא בְרִי' דְּר"י דְּהִלְכָה פְּרַב הוּנָא ע"ש וְנ"ל
שְׁזָה אַף פְּנוּנַת הַתּוֹס' לְהוֹרוֹת שְׁהִלְכָה פְּרַב הוּנָא וְדוּק: ע"ב בְּתוֹס' בְּד"ה פּוֹתַח וְנוֹעַל
כְּדַרְכּוֹ וְכו' ע"ש מֵאֵי שְׁהֶרְבוּ לְהַקְשׁוֹת אַרְש"י וְנִלְע"ד דְּרַש"י מְפָרְשׁ אַחֲוֵרֵי הַדְּלַת הֵינּוּ
סְמוּךְ וְלִכְף אִפִּי' בְּרוּחַ מְצוּי' הוּא מְכַבָּה וְכַנְגֵד הֵינּוּ מְרַחוּק וְלִכְף אֵינּוּ רַק מְבַעֵיר הַמְדוּרָה
בְּרוּחַ שְׁאֵינּוּ מְצוּי' אֶבְל לֹא מְכַבָּה עַכ"פ בְּרוּחַ מְצוּי' אַף בְּנֵר אֶלָּא מְקָרוּב דְּהֵינּוּ אַחֲוֵרֵי
דְּלַת וְאַפ"ה סִבְר הַבְּרִיִּיתָא דְּאֵינּוּ וְדֹאֵי מְכַבָּה וְרַב סִבְר דְּוֵדֵאֵי מְכַבָּה בְּסְמוּךְ אַף בְּר"מ
לִכְף לֵיִיט וְנוֹעַל נְמִי אֲסוּר אִם הִי פְּתוּחַ שְׁהִי' וְדֹאֵי מְכַבָּה א"כ הוּא מְבַעֵיר בְּנִעִילָה וְק"ל:
וּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א לְשִׁיטַת תּוֹס' אִמְאֵי לֹא תְנֵי אִם הוֹבְעָרָה ע"ש נ"ל דְּלֵק"מ דְּהֵאֵי תַנָּא
סִבְר דְּנִיְדְנוּד שְׁמֹן לֹא הוּי כְּבוּי' וְלֹא הַבְּעָרָה וְהֵינּוּ דְּבִשְׁלָמָא אִם הוּא מְסַתְּפַק בְּוֵדֵאֵי יְכַבָּה
קוֹדֵם וְכֹן אִם נוֹתֵן בְּוֵדֵאֵי יְדֵלֵק יוֹתֵר אֶבְל כְּשִׁמְתַרְחַק וְהִזְדַּר יִתְקַרֵב ע"י נִיְדְנוּד וְכֹן לְהִיפּוּךְ
אֵינּוּ פּוֹעֵל לֹא לְכִיבוּי' וְלֹא לְהַבְּעָרָה וְרַב סִבְר דְּאַפ"ה הוּי כְּבוּי' וְהַבְּעָרָה וַא"כ הָא דְּתַנֵּי
אִם כְּבָתָה הֵינּוּ אַף שְׁכַבְתָּה מִמֶּשׁ אֵינּוּ פְּלוּם פִּינּוּ דְּלֹא הֵי מְתַפְּנִין אֶבְל עַל נִיְדְנוּד לֹא
שְׁיָיָה פְּלֵל אִם כְּבָתָה דְּוֵדֵאֵי מְתַנְדְּנָד וַא"כ לֹא שְׁיָיָה פְּלֵל לְמִיתְנֵי וְאִם הוֹבְעָרָה דְּהֵאֵי מִיְיָרֵי

בְּנֵי דוֹלֵק וְדוֹק: בְּתוֹס' בּוֹד"ה וְהָאֵמֶר רַבָּה וּא"ת וּכּו' וַי"ל עַד גְּמִירָא ע"ש דְּבַרְיָהֶם אֵלּוּ תְּמוּהֵינּוּ מְאֹד מְרִישָׁא לְסִיפָא קַדָּא אֲמַאי לֹא הִקְשׂוּ מִיָּד אַהָּא דְקֶאֱמֵר וּכ"ת אִיפּוּף מִתְּנִיתָן לָמָּה לֹא נֶאֱמַר אִיפּוּף בְּרִייתָא דְחֲזִי טְפִי לְאִפּוּכִי מִמִּתְנִיתָן וְגַם תִּירוּצָם תְּמוּהָ מְאֹד שְׁתַּנְרַף תִּירוּצָם שְׁקַדָּא קֶאֱמֵר וּכ"ת עִם הַתִּירוּץ וְטְפִי י"ל חֲסוּרֵי מַחֲסָרָא מִן אִיפּוּף קֶשֶׁה קַדָּא מְאִי קֶאֱמֵר אִפִּי מִפִּיָּה מִתְנִיתָן לֹא א"ש אִפִּי הָוִי א"ש לֹא הָוִי מִפְּכִינָן מִתְנִי' מִקְּמִי בְּרִייתָא וְעוֹד הִשְׁתָּא אִם מִקְּמִי בְּרִייתָא לְאִפּוּכִי טְפִי י"ל חֲסוּרֵי מַחֲסָרָא מִכ"ש מִקְּמִי אִפּוּכִי מִתְנִיתָן טְפִי י"ל ח"מ בְּבְרִייתָא וּמַה"ת לְהַפְּךָ כָּלֵל הַמְּשֻׁנָּה פִּינּוּ דִינְדַע דִּי"ל טְפִי ח"מ וְלֹא הִל"ל אֱלָא ח"מ וְעוֹד לָמָּה כָּלֵל זֶה וּכ"ת פִּינּוּ דִינְדַע מִהַתִּירָץ וְהוּא עֲדִיף טְפִי לְכֹן נִלְע"ד בְּרוּר שְׁהַתוֹס' מְפָרְשִׁים דְּבָרֵי הַגַּמ' שֶׁהִכֵּל הוּא מְקַשֵּׁן אֶחָד זֶה הַקְּשָׁיָא וְהַתִּי' עִם הַקְּשָׁיָא שְׁלֹא ח"כ וְרַמִּי דְרַבְּנָן וּר' יוֹסִי מִן מַחֲזִיקַת הַשֵּׁם וְה"ק וּכ"ת אִיפּוּף מִתְנִיתָן וְאִז לֹא יִקְשָׁה ג"כ מִן מַחֲזִיקַת הַשֵּׁם וּא"כ לֹא קֶשֶׁה דְנִיפּוּף בְּרִייתָא דְמוּטָב לְהַפְּכָה קַדָּא מִקְּמִי תְּרַמִּי וְאִף אִם נֹאמֵר בְּבְרִייתָא ח"מ וְלְהַפְּכָה הַשְּׁנִי' הָוִי ג"כ ב' מִקְּמִי א' לְכָף הֵינּוּ יוֹתֵר מִהַפְּכִין הַמְּשֻׁנָּה קֶאֱמֵר זֶה א"א מְרַבָּה בַּר תַּחֲלִיפָא וּא"כ ע"כ הַבְּרִייתָא מִתְּהַפְּכַת וְלֹא יִתְנַרֵץ הַבְּרִי' שְׁנִי' נוֹטֵב לוֹמֵר ח"מ וּא"כ נִשְׁאַרָה קוֹשְׁיָא וְרַמִּי דְרַבְּנָן אֲדַרְבְּנּוּ וּכּו' וְדוֹק:

בגמ' א"ה ק' רבנן נ"ל לפרש דאל"ה הי אמרי איפוף יהו ברייתא וק"ל: בגמ' חציצה תיפוק לי' משום דיו לכאורה הוא תמוה דזה קשה בלא"ה ונ"ל דהיינו מפרשין דמשום מן התורה מיעוטו ומקפיד אינו חוצץ רק מדרבנן ומשום מחיקת שם דהוי דאורייתא לא גזרו אבל השתא דאמרת דקפדינן אהציצה והיינו נדאי משום דמשני דגם מחיקה לא הוי דאורייתא משום דכתיב לא תעשון לא שרינו אף חציצה דרבנן וא"כ קשה מדיו אלא ע"כ דאף נגד איסור דרבנן לא קפדינן אהציצה דרבנן וא"כ מאי מקשת ודוק: דף קכא ע"א בגמ' אלא מהא ליכא למשמע מינן' ומשמע אלא דלר' אסי גמרא גמירי לה אמנם י"ל דאפ"ה ר' אמי הוציא דין זה ממשנתנו כמ"ש רש"י לתרץ דלא תיקשי במשנה רישא אסיפא דחדא דוקא ואידך אגב ע"ש וטפי מסתבר לומר דתני סיפא אגב רישא מלומר רישא אגב סיפא כמ"ש התוס' כ"פ ומאי שאמר ליכא למשמע מינן' היינו על מה שמקשה לימא מסייע לי' וס"ד שהוא הוכחה גמורה מפורשת וא"כ ק' על רב אמי מאי בא להשמיענו ע"ז משני שאינה הוכחה גמורה דמצינו ג"כ כמה פעמים דתני רישא אגב סיפא קמ"ל רב אמי דרישא עיקר שפן מסתבר כמו שמשני כ"פ דיוקא דמתניתן אתי לאשמעונו ובזה מתפרש היטב הלשון מ"מ שכ' התוס' ר"ל אע"ג דרב אמי הוציא זה ממשנתנו ובגמ' מסיק דליכא למישמע ה"א דנדחה דינו לפי המסקנא כ' דאפ"ה לא נדחה דמסתבר פן וכמ"ש ודוק: ברש"י בד"ה שמעת מינן' וכו' ותיקשי לר' יוחנן וכו' נ"ל שבא לתרץ משום דלכאורה משמע הא דאמר במתניתן גבי קטן מפני ששבתיתו עליהן היינו דכתי' לא תעשה מלאכה אתה ובנה כמו דקי"ל שמצוין על שבתית עבדו ובהמתו מהאי קרא וא"כ קשה מאי קאמר ש"מ מכאן על נבילות שאני שבת דגלי קרא כמו עבדו דנדאי בשאר איסורין אינו מצוה וכן בהמתו לכה' כ' וקשיא לרב יוחנן וכו' דמירי ג"כ בשבת וכן מ"ש התוס' בד"ה ש"מ דאיסור דרבנן קי"ל אין מצוין להפרישו היינו אף באיסור שבת מירי שם ומ"ש התוס' דמיתייתם התם ראי' מתינוק יונק י"ל שהוא ראי' על נבילות ולא על שבת פן נ"ל לכאורה פאן אמנם פד עיינא שם ביבמות מוכח דאין חילוק שחרי מביא שם כמה סיוע משרא איסורין לרב פדת שפוסק גבי שבת דאין מצוין להפרישו

ואי יש חילוק מחמת שביתת מאי ראי' וגם פאן הך דתינוק יונק מייתי ראי' על שבת
וגם פאן מוכח דאין חילוק שאמר ש"מ אוכל נבילות ב"ד מצוין להפרישו היכי מוכח
מפאן על נבילות ולומר שאין חילוק קשה הא כתיב קרא ומינן' יליף שביתת עבדו
ובהמתו וכן הוא מפניך במדרש אמה ובנה ובתה אלו הקטנים או אינו אלא גדולים כבר
מזוהרין הן ע"ש וצ"ע והי' נראה לי לומר דשביתת בנו דקרא איירי אם עושה עמו בידים
המלאכה כמו גבי בהמה דאינו אסור אלא לאו דמחמר ופירש"י בעלמא דדרשינו לא
תעשה מלאכה אמה ובהמתה כא' וכן גבי שביתת פלים למאן דאית ליה דאורייתא פריש
מכילתין אע"ג דהפלי לבדו עושה המלאכה בשבת מ"מ הוא נותן לתוכה בע"ש להעשות
בשבת והוי ג"כ בידים וכן גבי עבדו ודאי ה"נ גם גבי בנו מיירי כה"ג דוקא אבל פשעושה
מעצמו אין חילוק בין שבת לשאר איסורים אבל קשה דא"כ ל"ל קרא דאמה ובנה דהא
היכא דספא לי' בידים גם בשאר איסורים אסור מן התורה כדאיתא שם ביבמות וגם מאי
קאמר במשנה ששביתתו עליהם: ואם לומר דהיכא שעושה על דעת אביו אסור קרא או
שאומר לו דא"כ מאי קשה לי' מפלל גבי נכרי וכו' הא קרא לא אסור בנכרי וגם שם
משמע דדוקא קטן אוכל נבילות מעצמו איכא מ"ד אין ב"ד מצוין משמע אבל לומר לו
גם בשאר איסורים אסור וצ"ע: אמנם הנלע"ד בזה הוא פן שיש ג' חלוקים בדבר דנדאי
בידים הוא אסור מן התורה בכל איסורים אבל לצנוהו ולעמוד עליו או אפשר אף לומר
אסור רק בשבת מן התורה מהאי קרא דומיא דמחמר ודאי אף בקול הוי לאו ובשאר
איסורים מותר מן התורה וכן משמע הלשון שם ליספי לי בידים הוא דאסור ע"ש והא
דק' אוכל נבילות אפשר דה"ה לומר לו וקא לאפוקי בידים או אפשר מדרבנן אסור לומר
בשאר איסורים ובשבת דאורייתא לכה נקט במשנה ששביתתו עליהן פיון דמסיק דעושה
על דעת אביו הוי כמצנוהו כמ"ש רש"י בא התנא לומר שאף מדאורייתא אסור והא
דמקשה גבי נכרי היינו פיון שהעושה על דעת הוי כמו אומר א"כ אף דגבי נכרי לא הוי
דאורייתא עכ"פ מדרבנן אסור אבל היכא שקטן עושה מעצמו ולא על דעת אביו אין חילוק
בין שבת לשאר איסורין לכה לפי ס"ד דמקשה דמיירי בלא דעת אביו שפיר מוכח מינן'
לשאר איסורין ונבילות וצריף לומר לפי מאי דס"ד דמקשה דהך ששביתתו עליהן לאו
דוקא דה"ה בכל איסורין אמנם דברי רש"י עכ"פ עולין פהוגן ע"פ סיגנון שפכתתי
דקשה ליה מנ"ל להקשות דילמא אף בשעושה מעצמו יש חילוק והוא פיון דבשבת
החמירה תורה באמירה גזרו רבנן אף בעושה מעצמו משא"כ בשאר איסורין דאמירה
גופא דרבנן לא גזרו בעושה מעצמו לכה כ' רש"י וק' לר"י ביבמות דשרי אף בשבת
ש"מ בעושה מעצמו אין חילוק וכמו שמייתי התם ראי' משאר איסורין לשבת ודוק היטב
פי הוא ברור לענ"ד: אמנם אי קשיא בדברי רש"י הא קשיא לי טובא שכ' רש"י דרב
יוחנן שרי לי' שם ביבמות ושם איתא דרב פדת הוא דשרי ידעתי גם ידעתי שזה אין
תימה וכן מצינו כמה פעמים בש"ס חילוף אמוראים בגמ' נרש"י י"ל שהי' הגירסא לפניו
כה או הוא באיזה מקילתא הוא זה המ"ד וג"כ פאן כתב רש"י דרבה בר בר חנה איירכס
לי' מפתחות ושם איתא הגי' לפנינו רב יצחק בר ביסנא איירכס ליה זה לא קשיא לי
משמע שפכתתי וגם אפשר דרש"י גופא לא דק בשמא אמנם מ"ש רש"י רב יוחנן קשיא
טובא דשם איתא להיפך דרב יוחנן ספוקי מספקא ליה אי ב"ד מצוין להפרישו אי לא
ושם הוא נדאי ר' יוחנן הגי' שמביא ראי' מתירוצו שמשני גם פאן בעושה על דעת אביו

וְשֵׁם מְשִׁנֵי לְהִיפֹךְ ע"ש וצ"ע גדול: וְאֶפְשָׁר י"ל שְׂרֵשׁ"י כ' פֶּאן שְׁקֻשָּׁה לְרַב יוֹחָנָן אֲמַאי
מְסַפֵּקא ל"י דִּילְמָא שְׂרֵי בְּמִפְתָּחוֹת לִיפְשׁוּט מִפֶּאן דְּאָסוּר וְכַתּוּב פֶּן לְפָרֵשׁ אֲמַאי רַב יוֹחָנָן
מְתַרְז דְּבָרֵי ר' פֶּדֶת פִּינּוּן שְׁלֵא סָבַר הֵכִי פְּדֵאִיתָא שָׁם וּלְכֹה מְפָרֵשׁ דְּגַם לְדִידְנִי קֻשָּׁה מְאִי
מְסַפֵּקא ל"י לְכֹה מְשִׁנֵי בְּעוֹשָׂה עַל דַּעַת אָבִיו וְלֹא מוֹכַח וְזִיל הֵכֵא קְמַדְחֵי ל"י וְכוּ' פְּדֵאִי
הֵתָם וְדוּק: ע"ב בְּרֵשׁ"י בּד"ה נְהַרְגִין בְּשַׁבַּת קס"ד וְאַפְלִי אֵין רְצִין וְכוּ' נ"ל תּוֹרַף דְּבָרֵי
דְּבֵאִין רְצִין לִיפֵא אֲפִי לְסַפֵּק פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ אֲלֵא דְלַרְב שְׁמַעוֹן דְּלִיפֵא אֲלֵא אִסוּר דְּרַבְּנָן
לֹא גָזְרוּ מְשׁוּם אָף שְׁלֵא יְמִיתוּ עַכְשָׁיו פְּדֵי שְׁלֵא יָמוּתוּ אַח"כ לְאַחֲרִים וּמִצְוָה לְכַלּוֹת
הַמְזִיקִין וְכוּ' כ"ר ש"י בְּהֶדְיָא בּד"ה אָמַר לִיה רַבָּה לְתַנָּא ע"ש וּלְכֹה לְרַב יְהוּדָא שְׁהוּא
מְדַאֲרֵיתָא לֹא שְׂרֵי מְשׁוּם זֶה פִּינּוּן דְּלִיפֵא פ"נ בְּוֹדָאֵי עַכְשָׁיו כַּמ"ש רֵשׁ"י וְכוּ' מ"ש רֵשׁ"י
בְּפִי הַבְּרֵייתָא דְּאֵלוּ ה' סְתָמָן הוֹרְגִין לֹא עַכְשָׁיו אֲלֵא דְסְתָמָן הוֹרְגִין אַח"כ לְאַחַר לְכֹה
שְׁיִיף חִילוּק זֶה לַר"ש וְלֹא לְרַב יְהוּדָא וּלְכֹה הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ דְּהָךְ שְׁיִנּוּיָא בְּרַצִּין אַחֲרֵי לֹא
קָאֵי אַבְרֵייתָא דְּלֹא כְּפִי הַתּוֹס' דְּבְרַצִּין לְרַב יְהוּדָא אֵין חִילוּק בֵּין סְתָמָן הוֹרְגִין דְּלֹא יְהֵא
אֲלֵא סַפֵּק פ"נ ג"כ דּוֹחָה שַׁבַּת פִּינּוּן שְׁהֵם מְזִיקִים וְדוּק: וּמָה שְׁהַקְשׁוּ תוֹס' עַל פִּירֵשׁ"י
בּד"ה בְּרַצִּין אַחֲרֵי ע"ש נ"ל דַּלְק"מ שְׂרֵשׁ"י מְפָרֵשׁ דְּרַבָּה בַּר רַב הוֹנָא לֹא ס"ל פְּרַב
יוֹסֵף אֲלֵא כַר' יִרְמִי' דְּהָךְ בְּרֵייתָא מְשַׁבְּשָׁתָא וְרִיב"ל אֲלִיבָא דַר"ש שְׂרֵי בְּכָל הַמְזִיקִין
וְסוֹבַר כַר"ש וְרַב הוֹנָא נְמִי סָבַר פְּר"ש מְדַאֲמַר שְׁלַמְתִּינְהוּ לְכוּלְהוּ וְלֹא אָמַר חֵיב חֲטָאת
וְגַם הַתַּנָּא לֹא אָמַר אֲלֵא דְאֵין רוּחַ חֲסִידִים נוֹחָה הֵימְנוּ אֲלֵא דְסָבְרֵי פְּרַב יוֹסֵף וּכְהָךְ
בְּרֵייתָא דְּלֹא שְׂרֵי אֲלֵא בְּחַמְשָׁה וְכוּ' הָךְ בְּעֵינָא בַּגְמ' גַּבִּי נִינְתִי הֵינּוּ נְמִי אֲלִיבָא דַר"ש אֲלֵא
בְּעֵי אֵי ס"ל כַר' יִרְמִיָּה אוֹ פְּרַב יוֹסֵף אָף קֻשָּׁה דְּהָא הִי וְדֵאֵי ר' בַּא"י וְהוּא נְחָשׁ שְׂבַא"י
הוּא מִן הַחַמְשָׁה לְכֹן צ"ל דְּבְעֵי אִם ס"ל כַר' יְהוּדָא אוֹ כַר"ש אֲמַנְם ר' יֵנְאִי וְדֵאֵי ס"ל כַר'
יִרְמִי' אֲלִיבָא דַר"ש לְפִי מְאִי דַס"ד וְכוּ' לְמַסְקָנָא דְדוֹרְסוֹ לְפִי תְּנוּמוֹ לְכַאוּרָה הוּא אֲלִיבָא
דַר"ש וְכוּ' יוֹסֵף דְּלַרְב יְהוּדָא נִרְאָה לֹא שְׂרֵי לְפִי תְּנוּמוֹ וְא"כ אָף לְפִי הַמְסַקָּנָא מוֹכַח
דְּשִׁפִיר עֲבִיד שְׁהָרֵי הִי מִהַחְמָשָׁה פְּנ"ל רַק דְּחִי לַעֲנִין צִירְעָה וּנְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְהוּא
דוֹחַק דְּמַשְׁמַע דְּדְּחִי הַפְּשִׁיטוֹת לְכֹן נ"ל כַּמ"ש רֵשׁ"י דַּאֲף לַר"י שְׂרֵי לְפִי תְּנוּמוֹ פִּינּוּן שְׂאִינוּ
מְתַפְּנִין וְאָף דְּרַב יְהוּדָא סָבַר דְּבַר שְׂאִין מְתַפְּנִין אָסוּר נ"ל פִּינּוּן דְּאִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן וְהֵכֵא
לֹא גָזְרוּ כַּמ"ש רֵשׁ"י וּמְדַבְּרֵי אֵלוּ נִרְאָה שְׁמַפְרֵשׁ דְּבְעֵי הוּא ס"ל כַר"י אוֹ כַר"ש וְדוּק:
אוֹ י"ל בְּדְבַר שְׂאִין מְתַפְּנִין ס"ל כַר"ש וְכַמּוֹ שְׁפַסֵּק הַרְמַב"ם וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה פֶּל
הַמְזִיקִין אַע"ג דְּתַנּוּן בְּמַתְּנִיתָן ר"ל אַע"ג דְּרַב יְהוּדָא פְּלִיג וְדֵאֵי הֵלְכָה פְּרַבִּים שְׁהוּא סְתָם
מְשִׁנָּה וְתִירְצוּ מְשׁוּם דְּמַפְרָסְמָא מִיְלֵתָא וְכוּ' ר"ל אֲלִיבָא דַר"ש שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן שְׁיִיף לְחַלֵּק
בֵּין מְפּוֹרָסִם אוֹ לֹא וּלְכֹה פְּלִיג רַב יְהוּדָא דְּאֲזִיל לְשִׁיטְתִּיהָ דְּהוּי דְּאוּרְזִי' וְאֵין לְחַלֵּק וּלְכֹה
חָשׁשׁ מַחְטָאת וּלְכֹה הַקְשׁוּ ג"כ בְּתַחֲזִיקָה מְסָתָם מְשִׁנָּה אַע"ג דַר"י פְּלִיג מְשׁוּם דְּאֲזִיל
לְשִׁיטְתִי' וְאַנּוּן ס"ל כַר"ש וְדוּק בְּתוֹס' בְּרַצִּין אַחֲרֵי וְכוּ' עַד תַּפְּשׁוּט מְהֵכֵא דְּלֹא שְׂרִינּוּ
אֲלֵא ה' בְּלַבַּד וְכוּ' ע"ש תִּימָה גְדוּלָה בְּעֵינֵי הֵלֵא וְדֵאֵי רַבִּי הִי בַּא"י וְהוּא נְחָשׁ שְׂבַא"י מִן
הַחַמְשָׁה וְאִם לּוֹמַר שְׁתַּפְּשׁוּט דְּשִׁפִיר עֲבִיד מְלַבַּד שְׂאִין מְשַׁמַּע פֶּן מְלִשׁוֹנָם לַק"מ דִּילְמָא
סָבַר כַר"י וְצ"ל דַּק' הַתּוֹס' דְּרַצָּה לְפִשְׁטוֹת מְרַב יֵנְאִי דְּשִׁפִיר עֲבִיד וְהוּא שְׂרֵי אָף צִירְעָה
וּנְחָשִׁים וְעַקְרָבִים וְדוּק: דַּף קַכְב ע"א בַּגְמ' פְּבֵשׁ לְמָה לִי פִירֵשׁ"י דְּהוּי דּוּמְיָא דְנֵר וְהוּא
תִּימָה אֲפִי לֹא הוּי דּוּמְיָא דְנֵר ג"כ קֻשָּׁה דְּמוֹכַח מְמִים וּמְאִי בְּעֵי רֵשׁ"י בְּזָה וְנ"ל אַחַר
שְׁנַדְקָדַק בַּגְמ' דְּאָמַר אֲבָל מִים לִיגְזוֹר וְכוּ' לְמָה לֹא עֲבִיד צְרִיכָא לְהִיפֹךְ דְּנִתְּנֵי מִים וְלֹא

בְּעֵי נֵר וצ"ל משום דגבי מים קאמר לקמן במפירו אסור וצ"ל דנה מיקרי במשנה בשביל
ישראל על גבי מים דאל"ה היכי קתני סתמא וא"כ קמ"ל בנר דארף מפירו שרי משא"כ
במים וא"כ קשה מאי מקשה גבי פכש דילמא קמ"ל דארף מפירו שרי לכף כ' רש"י דנה
מוכח מנר ודוק: אמנם זה אליבא דרבא דשרי בנר וכבש אף במפירו אבל לאבני דאסור
הדרא קושנין לדוכתא ניתני מים ולא בְּעֵי נֵר ונ"ל משום סיפא דה"א בנר אפ"ל בשביל
ישראל מותר אם משתמש גם הנכרי וכו' מתפרש גם דברי רש"י בכבש בסניגון הנ"ל
ומוכן ואין להאריה ודוק: שנייה לעיל בעמוד הקודם בענין הריגת המזיקים דריב"ל ע"ש
בהתי' שמשני רב יוסף ברצין אחריו וד"ה וע"ש בפירש"י ותוס' אמנם תימה גדולה על
הרי"ף ורמב"ם פי"א מה"ש שפסקו שאף לרב יהודא שרי בהנה תמשה להרוג אף באין
רצין וכ' רש"י בהרי"ף שאף באין רצין איפא פ"נ והוא נגד הגמ' דאמר אלימא ר"י הא
אמר מלאכה שא"צ לגופה חייב עלי' ודאי ר"ל דלדידה ליכא למישרי אף הנה ה' באין
רצין פינו שיהא חייב דאורייתא ומדברי מפרשיו הכ"מ ול"מ נראה שאף שהמקשה סובר
כן לדברי התרצן שמתרצן ברצין אחריו בשאר מזיקין מותר אף לר"י ה"ה בהנה ה' אף
באין רצין שרי אף לר"י והוא תימה דהיכן נרמז בדברי דאי משום דשרי ברצין לר"י
אף המקשן סבר כן כמ"ש רש"י אפ"ה הקשה אלימא ר' יהודא וכו' וגם ע"כ אינו סובר
כן דא"כ ל"ל לשנוי ברצין אחריו לימא דריב"ל מייירי באין רצין כר"ש וברייתא כר"י
כמו שר"ל אלימא ר"י ור"ל ולא יוקשה אריב"ל דסבר כר"ש האמר וכו' וכיון שהתרצן
אינו סובר כן ל"ל לשנוי פלל ברצין וגם פינו שבמקשן סברא מפורשת והתרצן אינו
חולק וא"צ לחלוק מה"ת לומר דפליג והלח"מ נראה שפא לתרצן זה ע"ש והוא תמוה
ואין להאריה בקושיות ונלע"ד לתרצן אחר שנקדים מ"ש לעיל לתרצן קושיות התוס' על
פירש"י והרמב"ם והרי"ף מפרשים פירש"י בהדיא ודאי ס"ל לתרצן מק' התוס' כמ"ש
אמנם עדיין הדיקדוק במקומו עומד שהקשו התוס' דמאי שנייה אנא מתרצינא לה דמשמע
להברייתא ודאי יש ליישב לפירש"י דה"ק אנא מתרצינא להברייתא שלא יוקשה
אריב"ל דאיהו מייירי ברצין וברייתא באין רצין אבל הוא דוחק פינו שלא פי' פלום
בברי' פי' אחר מהמקשן שג"כ מפרשה באין רצין כמ"ש רש"י לא שנייה לשון זה ועוד
יל"ד מאי שנייה וד"ה הא לר"ש שרי אף באין רצין כמ"ש רש"י והל"ל ורב יהודא או
אפ"ל לר"י לכן נ"ל שהרי"ף ורמב"ם מפרשין ע"פ פירש"י ולא יוקשה פלום והוא
שהמקשן ודאי ה' סבר שילרב יהודא אין להתיר בשום אופן להרוג באין רצין כמ"ש
רש"י אף בהנה ה' ולר"ש יש להתיר אף באין רצין בכלם פינו שהוא רק מדרבנן ור"ל
משום צערא שרו רבנן ולא גזר ומפני זה ה' מכריח שהברי' ע"כ אתי כר"ש ואפ"ל הכי
לא שרי אלא בהנה ה' והקשה אריב"ל והשיב רב יוסף אנא מתרצינא להברייתא דלא
פנותה שבאמת אין שום חילוק בזה בין ר"י לר"ש דכל היכא דאיכא צד פיקוח נפש שרי
אף לר"י וכל היכא דליכא צד פיקוח נפש אסור אף לר"ש דמאי צערא איכא וריב"ל לא
שרי אלא ברצין וד"ה ר"ל בין לר"י ובין לר"ש ברצין שרי ובאין רצין אסור וברייתא
ממילא דמייירי באין רצין ג"כ ד"ה דהא לא שני אלא ריב"ל מייירי ברצין וברייתא באין
רצין וחד דינא אית להו ה' באין רצין והשאר ברצין ואפשר דד"ה קאי גם אברייתא פינו
דשני ברצין אחריו אריב"ל ור"ל וברייתא באין רצין וד"ה הם שניהם ודוק: אמנם גוף
הסברא להרמב"ם הוא דחוק כמ"ש מפרשיו דלמה נתיר לר' יהודא מלאכה דאורייתא

בְּהִנָּה ה' בְּאֵין רְצִין וְכִמוּ שְׁאֲמָרוּ בַגֹּמ' לְמַקְשָׁה וּמִשְׁמַע שְׁהוּא מְוֹכַרְחַת וְכֵן מְבִיא הַכ"מ
בְּשֵׁם רַמ"ד שְׁתַּמָּה עָלָיו לְמָה נִתִּיר לְהַרְגֵּי כָּל הַמְזִיקִין אֲף שְׁאֵין מְמִיתִין רַק נוֹשְׁכִין לַר'
יְהוּדָא פִּינּוּ דְלִיכָא פ"נ וְהַכ"מ תַּמָּה עָלָיו דְּמַנ"ל וּמִשְׁמַע מְדַבְּרִי שְׁהַרְמַב"ם מִיְיָרִי בְּהִנָּה
דְּמְמִיתִין אֲלָא שְׁאֵין נוֹשְׁכִין תַּמִּיד וְאֲנִי תַמָּה עַל תַּמִּיהָתוּ שְׁהָרִי הַרְמַב"ם פְּתַב לְהִדְיָא
בְּפָרְק הַקּוּדָם גְּבִי צִידָה שְׁהַמְזִיקִין נְקָרְאִים מַה שְׁאֵין מְמִיתִין בְּנִשְׁיכְתָּן וְכֵן כָּאֵן מִשְׁמַע
מְדַבְּרִי וּלְפִירוּשׁוֹ זֶה הוּא הַחֲזִילוּק בֵּין הִנָּה ה' לְשִׁאָר אֲמָנָם אַחַר עֵיוֹנֵי בְּדַבְּרִי בְּפָרְק
הַקּוּדָם גְּבִי צִידָת נְחֹשׁ וּשְׁאָר הַמְמִיתָן נִרְאָה לִי בְּרוּר שֶׁלֵּק"מ אֲדַבְּרִי וְא"צ לְכָל זֶה וְעַמ"ש
לְעֵיל בְּדָף קז ע"ב מַה שְׁתַּמּוּהַ בְּדַבְּרִי שְׁהַתִּיר צִידָת נְחֹשׁ וּפּוֹסֵק כַּר' יְהוּדָא וְתוֹרְף טַעֲמוּ
דְּשָׂרֵי מִשׁוּם שְׁאֵין מְתַפְּנִין אַע"ג שְׁצַד מְמַשׁ בְּיָדִים פִּינּוּ שְׁעֵיקָר כְּוֹנְנָתוּ הוּא כְּדֵי שְׁלֹא
יִשְׁכְּנוּ הָיִי דְבָר שְׁאֵין מְתַפְּנִין וְכֵן מְפֹרֵשׁ בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם בְּהִדְיָא שֶׁם גְּבִי צִידָה וְכֵן מִשְׁמַע
קֶצֶת מְלִשׁוֹנוֹ כָּאֵן וְא"כ גַּם כָּאֵן בְּהַרִיגַת הַמְמִיתִין בְּאֵין רְצִין וְהַמְזִיקִין בְּרְצִין פִּינּוּ שְׁהוּא
דְבָר שְׁאֵין מְתַפְּנִין מְמַשׁ כְּמוֹ צִידָה וְהָיִי מְתַעֲסֵק שְׁלֹא יִשְׁכְּנוּ אֲלָא שְׁהוּא לְכַאוּרָה נֶגֶד הַגֹּמ'
שְׁאֲמַר אִי ר' יְהוּדָא הָאֲמַר מְלֹאכָה שֶׁא"צ לְגוֹפָה חֲזִיב עֵינֵין לְעֵיל מַה שְׁתִּירֵץ הַמ"מ גַּם
לְעֵיל דְּאֲמַר בַּגֹּמ' ג"כ גְּבִי צִידָת נְחֹשׁ וּמְפִיס מְוֹרְסָא מִנִּי ר"ש דְּאֲמַר מְלֹאכָה שֶׁא"צ לְגוֹפָה
פְּטוּר ע"ש מַה שְׁהַבְּאֲתִי תִירֵץ הַמ"מ וְגַם אֲנִי כְּתַבְתִּי לְתַרְץ ב' פְּנִים וּבְכָל אֵלוֹ אֵין מְתוֹרֵץ
כָּאֵן.

אֲכֵן פְּעַת נ"ל לְפָרֵשׁ גַּם כָּאֵן גַּם לְעֵיל בְּפִי יוֹתֵר נְאוֹת וְא"צ לְכָל הַדּוֹחֲקִים לְעֵיל וְהוּא
שְׁהִנָּה קִשָּׁה בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם אִידִּפּוּטֵר צִידָת נְחֹשׁ וְדוֹגְמָתוּ מִשׁוּם אֵין מְתַפְּנִין הֲלֹא הוּא
גּוֹפִיָּה פּוֹסֵק גְּבִי אֵין מְתַפְּנִין שְׁאֵם הוּא פּוֹסֵק רִישָׁא וְלֹא יְמוֹת חֲזִיב אֲף שְׁאֵין עוֹשֶׂה מְלֹאכָה
זוּ בְּיָדִים מַכ"ש הֵקָא שְׁצַד בְּיָדִים אֵין לָף פ"ר יוֹתֵר מְזָה וְצ"ל דַּס"ל כְּפִי הָעָרוּף שְׁהַבִּיאוּ
הַתּוֹס' לְעֵיל בְּדָף קג ע"א גְּבִי דְעַבִּיד בְּאַרְעָא דְחַבְּרִי דְבַל פ"ר שְׁאֵין לוֹ הַנְּאָה מְמַנּוּ כְּפִי
בְּשִׁדָּה חַבְּרִי הוּא פְּטוּר וְגַם לְדִידָה הוּא מְוֹכַרְחַת פִּי זֶה דְלִיכָא לְפָרֵשׁ כְּפִי הַתּוֹס' שְׁפְטוּר
מִשׁוּם מְלֹאכָה שֶׁא"צ לְגוֹפָה דְהָא פּוֹסֵק דְחֲזִיב וְאִידִּי יְפָרֵשׁ הַגֹּמ' סְתָם מְשַׁנָּה דְלֹא כְּהִלְכְתָּא
אֲלָא וְדֹאֵי כְּפִי עָרוּף וְא"כ ה"נ פִּינּוּ שְׁאֵין צְרִיף לְהַצִּידָה וְהַרִיגָה רַק שְׁלֹא יִשְׁכְּנוּ הָיִי פ"ר
דְלֹא נִיחָא פִּינּוּ שְׁאֵין לוֹ הַנְּאָה וְא"כ פְּטוּר מִשׁוּם אֵין מְתַפְּנִין וְזֶה הַפִּי בַּגֹּמ' כָּאֵן וְשֶׁם דְּהָיִי
מְלֹאכָה שֶׁא"צ לְגוֹפָה ר"ל פִּינּוּ שֶׁא"צ לְגוֹפָה לֹא מְחִיב מִשׁוּם פ"ר וְהָיִי דְבָר שְׁאֵין מְתַפְּנִין
לְכַף לַר"ש פְּטוּר וְלַר' יְהוּדָא חֲזִיב וּבְזָה פּוֹסֵק הַרְמַב"ם כַּר"ש וְתוּ לַק"מ כָּל הַקּוֹשְׁיוֹת
וְדִיקְדּוּקִים כָּאֵן וְגְבִי צִידָה וּמְפִיס מְוֹרְסָא וְכֵן בְּצִירוּף בְּרַזְל בְּפ' י"ב מַה"ש א"צ לְדוֹחֲקִים
שְׁכ' הַמ"מ וְדוּק הֵיטֵב פִּי נ"ל נְכוּן לְעַנ"ד: דָּף קַב ע"א בְּרַש"י בַּד"ה אֲבָל מְפִירוֹ אֲסוּר
קַס"ד וְכו' עֵינֵין מְהַרְש"א שְׁפִי נְכוּן בַּמ"ש קַס"ד אֲמָנָם עֲדִינֵין צְרִיף בְּיֹאֵר דְלִשׁוֹן קַס"ד
מִשְׁמַע דְלְמַסְקָנָא וְדֹאֵי אֵינּוּ כֵן וְהֵקָא הוּא רַק רְבָא סוּבַר כֵן אֲבָל אֲבִי הָא ס"ל כֵן גַּם
לְמַסְקָנָא דְאֲף בְּנֵר וְכַבֵּשׁ אֲסוּר אִם עֲשָׂאוּ בְּפִנּוּי וְע"כ מִשׁוּם הָף טַעֲמָא פִּינּוּ דְמְפִירוֹ עֲשָׂאוּ
מְתַחֲזִלָּה גַם אֲדַעֲתָא דִישְׁרָאֵל וּמֵאִי שְׁיִיף קַס"ד בְּדַבְּרֵי שְׁיִשׁ בּוּ פְּלוּגְתָּא וְנ"ל לְפָרֵשׁ דְּגַם
לְאֲבִי הִי ס"ד דְּמַקְשָׁה שְׁלֹא כְּמַסְקָנָא וְהוּא דְהִנָּה יל"ד אֲלִיכָא דְאֲבִי הִיכִי נְקִיט בְּבִרְיָתָא
סְתָמָא וְאִם הִי מְפִירוֹ אֲסוּר הָא אִם מְלֹא שְׁלֹא בְּפִנּוּי מְוֹתֵר וְגַם לְמָה נְקִיט בְּבִרְיָתָא
עֲשָׂבִים וּמִים וְלֹא נְקִיט גַר וְכַבֵּשׁ לְרְבָא נִיחָא דְמִשׁוּם דְּבַעֵי לְמִינְקֵט בְּסִיפָא וְאִם הִי מְפִירוֹ
אֲסוּר דְלֹא שְׁיִיף בְּנֵר וְכַבֵּשׁ אֲבָל לְאֲבִי קִשְׂיָא וְצ"ל דְּגַם לְאֲבִי וְדֹאֵי יֵשׁ לוֹ הָף סְבָרָא
דְשִׁמָּא יְרָבָה וְא"כ גְּבִי עֲשָׂבִים וּמִים אֲף שְׁעֲשָׂאוּ שְׁלֹא בְּפִנּוּי אִם מְאָכִיל וּמִשְׁקָה בְּפִנּוּי

אסור משום שמה שרצה בשבילו לכה נקט סתמא אם מפירו אסור אף שעשאו שלא בפניו
כיון דמירי דמשקה לפניו פדנקט אחריו בכולהו אבל לגבי גר וכבש אם עשאו שלא
בפניו מותר להשתמש ולגרד כיון דלא שניף שמה שרצה ולכה לא נקט להו בפרייתא
וכמ"ש לרבה אלא דאביי מוסיף מסברתו דאם עשאו בפניו אף בגר אסור משום שעשאו
מתחילה גם לצורך ישראל וע"כ גם זה לא הוי ידע המקשה דאל"כ כיון דינדע החילוק
בין עשבים ומים לגר וכבש גבי שמה שרצה מנ"ל להקשות דילמא לא אסור אלא משום
שמה שרצה אלא ע"כ דהוי ס"ד דליכא איסורא אלא משום שעשאו מתחילה לצורך
ושפיר כתב קס"ד דרב משום זה אסור ודוק: ובמ"ש שגם אביי מודה לרבה דאף שעשאו
שלא בפניו היכא דאיכא למיחש לשמה שרצה פגון במים ועשבים אף שעשאו מתחילה
שלא בפניו אסור ליהנות והוא מוכח מהפרייתא בשתי הוכחות כמ"ש ממילא מתורצין
דברי הרמב"ם פ"ו מה"ש שכתב גבי מים ועשבים במפירו אסור והקשו עליו מפרשיו
למה לא כתב דשלא בפניו מותר פאביי דמשמע דרבה מודה ונהפוך הוא פאשר הוכחתי
וגם נראה שהם מפרשים דשלא בפניו היינו שמשתמש שלא בפניו אמנם מזה לא איירי
אביי כלל שהרי המקשה הקשה מכבש דס"ד דטעמא דאסור במפירו משום שעשאו
מתחילה גם אדעתא דישראל כמ"ש רש"י וע"ז תירץ אביי שבאמת אם עשאו בפניו
אסור מטעם זה רק שעשאו שלא בפניו וכן משמע מהפרייתא הואיל שלא בפניו עשאו
גרד בו וכ' לקמן אדעתא דרובא מדלקי משמע שקאי על תחילת הדלקה ורבה פליג אף
אם עשאו בפניו ש"ל שעשאו גם אדעתא דישראל ג"כ שרי כיון שגר לא גר למאה
והנכרי משתמש בו כמו שנובאר ואהא מקשה ממסביה ומשני דהתם אדעתא דרובה לחוד
מתחילה מדליק כיון שהוא לא משתמש אכן במקום שיש למיחוש שמה שרצה מודה אביי
לרבה אף שעשאו שלא בפניו אסור כמו שהוכחתי מן הפרייתא ומרש"י וא"כ דברי
הרמב"ם ברורים ודוק: בתוס' בד"ה ואם בשביל ישראל וכו' עד ואע"ג דישראל המבשל
וכו' ר"ל לחד מ"ד שרי אף בשבת לאחרים אבל לדידיה נדאי אסור לכ"ע לכן לולא
דבריהם לא הוי קשה אמשנה די"ל דה"נ אסור היינו לדידיה ולא לאחרים אבל אחר
שכתבו דהא אסור לכ"ע כיון שהוא דאורייתא קשה דה"נ המבשל דאורייתא ודוק.

בא"ד ולא דמי להא דאמר לעיל וכו' ר"ל אע"ג די"ל דמתני' אתי כר"ש וגם פיבוי הוא
דרבנן כמ"ש לעיל בד"ה אין אומרים לו פכה עכ"פ לדידיה אסור ליהנות ולא אמרו שם
שהוא צריך לצאת מביתו או שלא יאכל האוכלין שהציל בכיבוי אהא תירצו שהכא
הישראל גיהנה מן מעשה הנכרי שעשאו מחדש שלא הי' קודם משא"כ בכיבוי אינו
מעשה חדש רק הציל מהפסד דבר שהי' קודם לא נאסר בהנאה דוגמא מה שאמרו
בתחומין פירות שיצאו ונזרו לא הפסדי היתרון הראשון ובהביאן מחדש אסור למי
שהובאו בשבילן ודוק: או יותר נ"ל כמ"ש המ"א א"ח סי' רע"ו סעי' א' וסעי' ד' דגם
מתחילה צריך למחות בידו אם הוא של ישראל ובהדליק בשבילו וי"ל דמאי דנקט
במשנה אסור שגם בתחילה הוא אסור להניחו להדליק ושפיר מקשים בפשיטות טפי
למה שם א"צ למחות ודוק: בתוס' בד"ה משקה אחריו ישראל וכו' עד דווקא להשקות
בהמתו וכו' וכצ"ל דמש"ה נקט מילא מים דהיינו מבור ולא נקט הביאם דר"ה בלא
בור משום דשם אף בבמתו שרי והא שלא הביאו ראי' זו דאיכא למידחי אורחא
דמילתא קתני וק"ל: בא"ד מיהו לענין אותו ישראל וכו' ר"ל א"כ ע"כ אין לחלק שהרי

מְצִינּוּ בְּכּוֹלָא ש"ס חֲכָמִים עָשׂוּ חִזּוּק לְדַבְרֵיהֶם כְּשֶׁל תּוֹרָה רַק בְּמָקוֹם שֶׁחִלְקוּ חֲכָמִים
בְּפִירוּשׁ פְּגוֹן הֶכָּא דְתַנִּי אֲסוּר מִשְׁמַע לְכָל וּבִתְחוּמֵינָן נִקֵּט לְמִי שֶׁהוּבָא בְּשִׁבְלֵוֹ דְּנֻקָּא אַבְל
בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא מְצִינּוּ חִלּוּק אֵין לָנוּ לְחִלְקָא וְהָיִי רְאִינֵיתוּ חֲזָקָה וּק"ל: בַּא"ד פְּגוֹן שֶׁמְבִיאֵם
דְּרָף ר"ה אוּ מְרַה"י לר"ה וכו' נלע"ד בְּרוּר דְּלִכְףּ נִקֵּט שֶׁהִבִּיאֵם וְלֹא נִקֵּט מִקְלָא מְבוּר
שֶׁהוּא רַה"י לר"ה פְּמוֹ שֶׁנִּקֵּט הַמְשַׁנֵּה וּבְרִינֵיתָא דְּלִפְנֵי ר"י לֹאֵו דְּנֻקָּא בּוּר ה"ה אִם הִבִּיאֵם
מְר"ה לר"ה אוּ לְהִפְךָ אַע"ג שֶׁהִי יָכוֹל לְהִבִּיאַ בְּהִמְתּוֹ שֶׁם וּלְהִשְׁקוֹת אֲסוּר דְּהָא בְּאֲדָם
אַע"ג שֶׁהִי יָכוֹל לְשַׁתּוֹת אַף בְּבוּר ע"י מְטַפֵּס וְאַפ"ה אֲוִסֵּר ר"י וּמְהַרְשֵׁ"א פְּדִי לְתַרְץ אֵת
רְאִינֵית הַר' אֵלִי לְרִאֵי מְפִירוֹת שֶׁיִּצְאוּ פֶתֶב שֶׁגַם ר"י מוֹדֵה הִיכָּא שֶׁהִי יָכוֹל לְשַׁתּוֹת שֶׁם
שְׂרִי פְּמוֹ גְּבִי פִירוֹת אֵלָּא שֶׁלֹּא ס"ל הֵךְ סְבָרָא דְּמְטַפֵּס וְעוֹלָה וּלפ"ז מֵאִי שְׂכ' הַתּוֹס'
שֶׁהִבִּיאֵם דְּרָף ר"ה וכו' וְכֵן בְּכַרְמְלִית מִיֵּרִי הִפְלַ בְּבוּר דְּנֻקָּא אַבְל אִם הִבִּיאֵם מְר"ה בְּלֹא
בוּר אוּ מְרַה"י מוֹדֵה ר"י דְּשְׂרִי וְאֵין הִלְשׁוֹן מִשְׁמַע כָּלֵל כֵּן דַּא"כ הִיכִי שִׁינֵי דְּרָף ר"ה
מִשְׁמַע לר"ה"י הָרִי הַבוּר הוּא רַה"י וְדַאִי וּמֵאִי שֶׁחֲזָרוּ וְכָתְבוּ אוּ מְרַה"י וְכֵן בְּכַרְמְלִית
מִשְׁמַע בְּלֹא רַה"י כָּלֵל וְכֵן לְשׁוֹן הִבִּיאֵם וּלְשׁוֹן נִמְשָׁכוּ שֶׁפֶתְבוּ מִתְחִילָה אֵין מִשְׁמַע כָּלֵל
כֵּן וְלָמָּה שִׁינּוּ לְשׁוֹנָם מִהִגְמ' וְגַם כָּל הִלְשׁוֹן לפ"ז הוּא מִיּוֹתֵר שֶׁכָּבֵר כָּתְבוּ דַּה"ה לִישְׂרָאֵל
עֲצָמוֹ אֲסוּר וְהִינּוּ גְּבִי מִיְלּוּי בּוּר דְּקָאִי עֲלֵה וְאִי מִשׁוּם חִידוּשׁ דִּין דְּכַרְמְלִית לֹא הִל"ל
אֵלָּא זֶה מַה זֶה אֲרִיכוֹת לְשׁוֹנָם וּלפ"ז אֵלָּא ע"כ כַּמ"ש וּבָאוּ לְהוֹרוֹת דִּין חֲדָשׁ דְּלִפְנֵי ר"י
יֵצֵא דִין חֲדָשׁ דְּאֵפִי לֹא מִקְלָא מִן בּוּר רַק הִבִּיאֵם דְּלִפְנֵי ר"ת שְׂרִי אַף לְבַהֲמַתּוֹ מַכ"ש לֹו
וּלְפִיר"י אֲסוּר וּכ"כ הַר"ן בְּהַדְּיָא דְּלִפְנֵי ר"י אַף כַּה"ג אֲסוּר ע"ש וּבְעֵינֵי ק' הַמְהַרְשֵׁ"א
שֶׁהִיךְ מְתַרְץ ר"י רְאִינֵית הַר' אֵלִי מְפִירוֹת שֶׁיִּצְאוּ נ"ל דִּלְק"מ שֶׁנִּדְּאִי גַם ר"י ע"כ אֵית
לִי הֵךְ סְבָרָא דַּמַּה"ת לְאַסוּר אִם אֵין נִגְהָה מִן מַעֲשֵׂה נִכְרִי הָרִי גְּבִי פִיבּוּי שְׂרִי כַּמ"ש
הַתּוֹס' אַע"ג דְּנִגְהָה פִּינּוּן שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֵׂה חֲדָשׁ כַּמ"ש לְעֵיל אֵלָּא שִׁס"ל שֶׁזֶה מִיְקָרִי הַנְּהָא
אַע"ג שֶׁהִי יָכוֹל לִילְךָ שֶׁם וּלְשַׁתּוֹת אוּ לְהִיּוֹת מְטַפֵּס עַכ"פ עַכְשָׁיו שֶׁשׁוֹתָה כָּאֵן זֶה לֹא הִי
יָכוֹל לְעַשׂוֹת בְּלֹא מַעֲשֵׂה נִכְרִי מִשָּׂא"כ בְּפִירוֹת שֶׁהִי יָכוֹל לְאֹכְלָן כָּאֵן גַּם קוֹדֵם לֹא מִיְקָרִי
הַנְּהָא וְזֶה דִּינִיק לְשׁוֹן שֶׁם לֹא הִפְסִידוּ הִיתְרָן הֶרְאִשׁוֹן פְּמוֹ שֶׁהִי מְוֹתֵר קוֹדֵם לְאֹכְלָן כָּאֵן
שְׂרִי גַם עַכְשָׁיו מִשָּׂא"כ הֶכָּא אַף אִם נֹאמֵר לֹא הִפְסִידוּ הִיתְרָן הֶרְאִשׁוֹן אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁתּוֹת
כָּאֵן שַׁע"ז לֹא הִי לְהֵם הִיתְרָ מַעוֹלָם וַיֵּשׁ חִלּוּק רְשׁוּת בִּינֵיהֶם כַּנ"ל בְּרוּר וְנִכּוֹן: בַּא"ד
וַיֵּשׁ שְׂרָצוּ לֹאמֵר וְכו' פֶּשׁוּט שֶׁזֶה קָאִי אִמְשַׁנֵּה וְלֹא לִפְנֵי ר"י שֶׁהָרִי אַף לר"ת קָאִי וְדוּק:
וּבְאֲשֶׁר פֶּתְבֵיתִי מוֹכַח מְדַבְרִי רַמ"א בְּסִי' שְׂכ"ה בַּא"ח שֶׁהִבִּיא בְּשֵׁם יֵשׁ מְקִילִין וְהוּא דַּעַת
ר"ת וְשַׁע"ז אָנוּ סוּמְכִין לְהַקְלַ ע"ש אִם הוּבָא דְּרָף ר"ה אוּ כַרְמְלִית לְשַׁתּוֹת הוּא עֲצָמוֹ
ע"ש וּלְפִי הַמְהַרְשֵׁ"א אַף לר"י מְוֹתֵר הִיכִי שֶׁיָּכוֹל לִילְךָ שֶׁם בְּלֹא מְטַפֵּס אֵלָּא וְדַאִי כַּמ"ש
וְדוּק וְאִפְשָׁר גַּם פְּנוּנַת הַמְהַרְשֵׁ"א כַּמ"ש וְהָא שֶׁפֶתֶב דְּמְטַפֵּס לִית לֵיהּ לר"י ה"ה לִילְךָ
ג"כ ל"ל וְאֵינוֹ שְׂרִי אֵלָּא שֶׁהִי יָכוֹל לְשַׁתּוֹת כָּאֵן פְּמוֹ פִירוֹת וּמְטַפֵּס שְׂכ' לֹאֵו דְּנֻקָּא אֵלָּא
מִשׁוּם דְּאִיֵּרִי בִי ר"ת וּבְאֲמַת ה"ה לִילְךָ וּלְשַׁתּוֹת וְדוּק וַיֵּשׁ רֵאִי לְזֶה מַמ"ש: בְּתוֹס' בַּד"ה
אֵינוֹ וְהָאמֵר רַב הוּנָא אָמַר ר"ח וְכו' עַד וְהָא אִיֵּרִי שֶׁאֵין הַבְּהִמָּה יָכוֹלָה לִילְךָ וְכו' וְכו'
הַמְהַרְשֵׁ"א הִינּוּ לר"ת אַבְל לר"י מַנ"ל לְהַמְקַשָּׁה וְכו' ע"ש הֶכָּא סוּתֵר דְּבָרֵי עֲצָמוֹ שֶׁהָרִי
כָּתֵב לְעֵיל וְהַכְרִיחַ דר"י לֹא פְּלִיג אֵלָּא בְּמְטַפֵּס אַבְל בְּיָכוֹל לִילְךָ לֹא וַא"כ אַף לר"י ע"כ
מִיֵּרִי דְּקָאִי בַב' עֲבָרִי דְּנִגְהָרָא וְלֹא מְקַשָּׁה הֶכָּא כְּלוּם אִם לֹא שֶׁתֹּאמֵר שֶׁכְּפִינוּתוֹ כַּמ"ש
דַּה"ה לִילְךָ לִית לֵיהּ אֲמָנָם דְּחוּק הוּא בְּדַבְרֵיו לְעֵיל וְצ"ע לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו: אֲמָנָם בַּלֵּא"ה

קמתי משתומם ותמה אני אם יצאו אלו הדברים מפיו שגם לר"ת קשה מנ"ל להקשות שלעיל לא כתבו אלא שקאי בתרי עברי נהרא דהיינו הוא עם בהמתו מצד אחד ועשבים מצד השני והנכרי הביאם משם לכאן ונמצא נהנה ממעשה נכרי בשבת דאל"ה לא היתה בהמתו יכולה לאכול מהם אבל לענין מוקצה מאי מהני ב' עברי דנהרא עדיין הם מוכנים לבהמות שבעבר השני מי גרע ממוכן לעורבים לכה לא כתבו התוס' פאן ב' עברי דנהרא אלא כ' במקום שאין בהמה יכולה לילה שם ולאכול ור"ל שום בהמה אין יכול לילה פגון שמקיפו מים או בשאר אופן וא"כ הוי מוקצה ועורבין אין דרפן בעשבים וא"כ אף לר"ת קשה מנ"ל להקשות דילמא מייירי בב' עברי דנהרא ואינו מוקצה וצ"ע ליישב דבריו אמנם בעיקר קושיותו נ"ל לפרש דמ"ש והכא איירי וכו' היינו רב חנינא דלהכי כתבו תירץ זה משום דלתירץ הראשון רב הונא ור"ח ס"ל כר' יהודא שלא אליבא דהילכתא לכה כ' שמייירי אף אליבא דר"ש פהלכה והא דמקשה אברייתא היינו שפא לאוקמא הברייתא בכל גונוי אף בהה גוונא דמייירי בי' רב הונא פיון דתני סתמא מאכיל אחריו ישאל והוא בסגנון התירץ הראשון אלא שהוא יותר מסתבר דמייירי הפל אליבא דהילכתא ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה אהדרינהו שמואל לאפני' מייירי שהי' לכל הפחות מוקצה על מוקצה ר"ל וכ"ש רוב ישאל דאל"ה אלא רוב נכרים אפי' לא הי' משתמש הנכרי הי' שרי ואמאי הדר לאפני' אלא ודאי שהי' רוב ישראל או מע"מ לכה אסור ולכן פי הי' אח"כ הנכרי עצמו משתמש שרי אף ברוב ישראל חדא שתלינו שרק עבורו הדליק ואף את"ל שהדליק אף בשביל ישראל פיון שגם עבורו הדליק וקי"ל כרביא דנר לא' נר למאה ושרי וכן מוכח לעיל דשרי כה"ג אף ברוב ישראל חדא מר"ג וזקנים שמשמע שיחד הנכרי א' וגם מדמקשה ממסיבה וגם ממים ועשבים משמע שנכרי א' וישאל א' וגם הטעם נותן פן מהסוגיא כמ"ש וכתבתי זה שמפרשי הרמב"ם מלינים עליו ור"ל דאף אם הנכרי משתמש אסור ברוב ישראל וג"כ כ' שהתוס' זה ס"ל פן ונהפוך הוא ודוק: סליק פרק כל פתבי כל הפלים פרק שבועה עשר ברש"י כל הפלים ניטלין וכו' עיין בתוס' שהגיהו כל הפלים הניטלין ע"ש הטעם ורש"י גרס ניטלין ר"ל שמקנים הגירסא ומתירין ק' התוס' כמו שנראה מפני שאינו מפרש כ"ה ניטלין הוא דין בפ"ע ודלתותיהן וכו' הוא דין בפ"ע אלא הוא דין אחד כל הפלים ניטלין עם דלתותיהן ונדאי ר"ל כל הפלים שיש להם דלתות ניטלין עם דלתותיהן וכמ"ש רש"י וכן הוא בהדאי ברש"י ברי"ף וא"כ לק"מ ק' התוס' דהנהא שאינו ניטלין אין להם דלתות ודוק: בגמ' בשלמא לול של תרנגולים קסבר וכו' נראה לפרש הך בשלמא שהוא מיותר ולא מקשה ארישא תכה ממ"נ משום די"ל תירץ נכון מאד והוא דס"ל כר"ש דסבר דסותר אינו חייב אלא ע"מ לבנות במקומו יותר טוב מן הראשון ע"י סתירה דוקא דאל"ה הוי מקלקל או מלאכה שא"צ לגופה פדאיתא פ' ב"מ והכא אינו פן לכה בכלים שרי לגמרי הסתירה משא"כ הבנין אף בכלים אסור מדרבנן כמ"ש התוס' במ"א לכן מקשה מסיפא דקתני בלול לאנוטלין ולא מחזירין בחדא מחתא אלמא לא נוטלין דומיא דלא מחזירין וע"כ קסבר יש גם סתירה בקרקע ודלא כר"ש קשה רישא ממ"נ ודוק: בתוס' בד"ה לעולם קסבר וכו' ופריף והא נמי נוטלין קתני עיין במהרש"א מה שדחק מאד לפרש מלת נמי ואין להאריף בסתירתו וגם מה שפי' בגוף הקושיא שנוטלין בני"ו לא משמע טילטול הוא דחוק ולענ"ד נ"ל דהכי פריף דהא בסיפא ע"כ לפי' התוס' צ"ל הסיפא דלא נוטלין ג"כ

שָׂאִין מְטַלְטְלִין קָשָׁה חֲדָא בִּינּוּן שָׂאִין מְטַלְטְלִין ל"ל אִין מְחֻזְרִין אִיךְ אֶפְשֵׁר לְהַחְזִיר בְּלֹא טִילְטוּל וְאִף אִם גְּדוּחֻק לֹמַר דְחֲנָא לֹא נוֹטְלִין מְדַרְבְּנֻן וְלֹא מְחֻזְרִין דְּאוּרֵייתָא מְלַבֵּד שְׂהוּא דְחֻק גְּדוּל לֹא הָיִי דְּוּמְיָא וְעֵיקָר קְוֹשְׁיָתוֹ הוּא מְחַמַּת דְּוּמְיָא דְלֹא מְחֻזְרִין דַּל"ה לֹא הָיִי מְקַשָּׁה כְּלוּם כַּמ"ש לְעִיל בְּפִי בְּשִׁלְמָא דְדִילְמָא סְבַר כְּר"ש עַמ"ש בְּסֻמוּךְ וַא"כ מֵאִי מְתַרְץ וְצ"ל וְדָאִי לְפִי הַתּוֹסֵ' דְלֹא נוֹטְלִין הֵינְנוּ סְתִירָה דְּוּמְיָא דְמְחֻזְרִין אוּ קָאִי לְשִׁנְיָהֶם שָׂאִין נוֹטְלִין בְּסְתִירָה וְאִין מְטַלְטְלִין וַא"כ פְּרִיךְ שְׂפִיר וְהָא נְמִי נוֹטְלִין קְתָנִי בְּרִישָׁא כְּמוֹ בְּסִיפָא וְקָאִי ג"כ אֶסְתִירָה דְּוּמְיָא דְסִיפָא וְדוּק.

וּבְעֵנְנֵי עֵיקָר ק' הַתּוֹסֵ' נִלְע"ד דְּפִירֵשׁ"י יוֹתֵר מְרֻנּוּחַ בְּקוֹשְׁיָתָא אַבְל וְכֵן נוֹטְלִין קְתָנִי וּמַה שְׂמֻקְשִׁים מְסִיפָא י"ל דְּאִיךְ שְׁיִיךְ לְהַקְשׁוֹת דְּוּמְיָא דְסִיפָא כִּינּוּן דְּמִשְׁנֵי דְתַנִּי בְּרִישָׁא שְׁנִיטְלוּ וּבְסִיפָא נוֹטְלִין וְאִי מִשׁוּם דְתַנִּי נוֹטְלִין גַּם בְּרִישָׁא הֵינְנוּ קְוֹשְׁיָתוֹ וְר"ל לְמָה לָּנוּ לְהִגִּי' וּמַכ"ש לְפִי גִי' הַתּוֹסֵ' הָא נְמִי נוֹטְלִין קְתָנִי לְפִירֵשׁ"י מְרֻנּוּחַ יוֹתֵר שְׁזָה ק' הַגַּמ' הָא בְּרִישָׁא נְמִי קְתָנִי נוֹטְלִין כְּמוֹ בְּסִיפָא וְכַךְ הַתּוֹסֵ' אַבְל לְאַבְיִי בְּאַמַּת לֹא הָיִי דְּוּמְיָא דְסִיפָא כִּינּוּן שְׁנִיטְלוּ אוּ מַגִּי' דְּהַכָּא פִּירוּשׁוֹ וְהָא דְלֹא קְתָנִי גַּם בְּסִיפָא נוֹטְלִין וְלֹא מְחֻזְרִין וּמְפָרֵשׁ ג"כ שְׁנִיטְלוּ כְּמוֹ בְּרִישָׁא ר"ל דְּצ"ל ג"כ לְמָה לִיָּה לְמִתְנִי כְּלָל שְׁנִיטְלוּ הַל"ל סְתָם לֹא מְחֻזְרִין צ"ל כְּמוֹ בְּמִשְׁנֵי שְׁנִיטְלוּ וְה"נ אֶשְׁמוּעֵינּוּ אִף שְׁנִיטְלוּ אִף בְּחוּל הוּא רַק אִין מְחֻזְרִין אַבְל לְטַלְטֵל שְׂרִי מְדַאוּסָר לְהַחְזִיר אַבְל בְּסִיפָא אִף בְּטִילְטוּל אֶסוּר כְּדִתְנֻן בְּדִלְתוֹת הַבֵּית וְעֵיקָר אִין מְחֻזְרִין הֵינְנוּ מְדַאוּרֵייתָא תַנִּי גַּם לֹא נוֹטְלִין מְדַאוּרֵייתָא וְדוּק: בְּתוֹסֵ' בַד"ה וְרַחַת וּמִלְגָּז וְכו' עַד מְשַׁמַּע דַּס"ל הֵכִי עֵינֵי מְהַרְשָׁ"א מַה שְׂהַקְשָׁה וְל"נ דְּנִדְאִי ק' הַתּוֹסֵ' גַּם מְזָה אֵלָא שְׂבָאוּ לְפָרֵשׁ שְׂלֹא תֵאמַר כִּינּוּן שְׂהַדִּין דְּכָלִי קִינְאִי אֶמַר מְשַׁמְיָה דְשְׂמוּאֵל וְלִיָּה לֹא ס"ל א"כ גַּם מֵאִי דְבָעוּ מִיָּגִיָּה כְּנֻבֵד עֲלִיוֹן הוּא ג"כ אֵלִיבָא דְשְׂמוּאֵל מֵאִי אֶמַר בֵּיָה וְהִי מְסוּפָק אַבְל אִיהוּ ס"ל אִף כְּלִי קִינְאִי אֶסוּר לְכַף כְּתָבוּ שְׂהַלְשׁוֹן וְרַפְיָא בִּידִיָּה מְשַׁמַּע שְׂהִי בִּידוֹ מְסוּפָק אִיךְ לְהוֹרוֹת לְמַעֲשֵׂה דְאִי אֵלִיבָא דְשְׂמוּאֵל הַל"ל לֹא יִדְעָא וַא"כ מְשַׁמַּע דַּס"ל גַּם הַסְּפֵק וְגַם הַהִיתֵר דְּכָלִי קִינְאִי וְדוּק: וְהָא דְפְּשִׁיטָא לִי' לְהַתּוֹסֵ' שְׂרַב יְהוּדָא עֲמַד בְּדְבָרֵי וְעִי"כ נְכַסּוּ לְקוֹשְׁיָתוֹ וְדוּחֻקִּים וְלֹא רְצוּ לְפָרֵשׁ דְרַב יְהוּדָא הִדֵּר בֵּיָה לְגַבִּיָּה דְרַבָּה מְחַמַּת קְוֹשְׁיָתוֹ כְּאִין דְּאֶקְשִׁי לִיָּה כַּמ"ש אֶמַר לִיָּה רַבָּה וְלֹא הִשִּׁיב לוֹ וְלֹא הִי קָשָׁה מִיָּדִי לְפִי פְּשׁוּטוֹ מְשַׁמַּע בְּלִשׁוֹן תּוֹס' שְׂלֹא הִי נִרְאָה לָהֶם לֹמַר שְׂרַב יְהוּדָא הִי מְפָרֵשׁ הַמְשַׁנָּה וְלֹא יָדַע הַסִּיפָא אֶמְנָם יוֹתֵר נ"ל לְפָרֵשׁ שְׂהוֹכִיחוּ מְדַאוּתִיב אַבְיִי לְרַבָּה מְשַׁמַּע שְׂהִי סוּבַר כַּר"י וְהַקְשָׁה לְרַבָּה שְׂאִינוּ סוּבַר כְּן דַּל"כ הַל"ל וְרַמִּינְהוּ אוּ ת"ש מְדַאוּתִיב לְרַבָּה דְּנֻקָא וְכ"כ רַש"י בְּעַמּוּד שַׂאח"ז שְׂאַבְיִי הִי סוּבַר כַּר"י מְהֵאִי טַעְמָא ע"ש וְאִי ר"י גּוּפָא אִיתּוּב מְמַשְׁנֵתִינוּ וְאַבְיִי שְׂמַעְיָה שַׁע"ז הַקְשָׁה לוֹ אִיךְ רְצָה לְסַבּוֹר כְּן וְדוּק: בַּא"ד דְּמִלְאַכְתָּ הִיתֵר שְׂלֵהֵן גְּרוּעַ וְכו' נ"ל דְּזָה דְּנֻקָא לַר"י דְּמוּכַח כְּן אַבְל אַבְיִי הִי סוּבַר עַדִּיפָא מַר"י דְּאַפִּי לְמִלְאַכָּה חֲשׁוּבָה אֶסוּר לְצוּרָה גּוּפוֹ שְׂהֵרִי הַקְשָׁה עַל רַבָּה מְמַדוּכָה וְעֲלִי וְהִי סוּבַר ע"כ דְּמִדְקְתָנִי סְתָמָא אִין מְטַלְטְלִין מְשַׁמַּע בְּשׁוּם טִילְטוּל אִף לְצוּרָה גּוּפוֹ דַּל"ה לֹא הִי מְקַשָּׁה כְּלוּם דִּילְמָא מִיָּרִי לְצוּרָה מְקוּמוֹ וְכִינּוּן דְקְתָנִי סְתָמָא מְשַׁמַּע אִף לְמִלְאַכָּה חֲשׁוּבָה וְדוּק: דָּף קַכָּג ע"א בַּגַּמ' מִיתִיבִי אַבְיִי מְדוּכָה וְכו' וְכֵן עֲלִי וְכו' עֵינֵי בַע"ב מַה שְׂנִבְאָר בַּעֲזָה"י: בְּרַש"י בַד"ה הֵנִי נְמִי עֲלִי וּמְדוּכָה נִרְאָה שְׂהִי הַגִּיר' בְּפִנֵי רַש"י מְפוֹרֵשׁ הֵנִי נְמִי כְּמוֹ שְׂהַעֲתִיק לְכַף הַנְּצָרָה לְפָרֵשׁ דְקָאִי נְמִי אֶמְדוּכָה אֶמְנָם הַקְשָׁה הַמְהַרְשָׁ"א בַּע"ב שְׂהוּא נֶגֶד הַגַּמ' שְׂאֶמַר רַבָּה גּוּפָא לְקַמְן בְּדָף שַׂלַּח"ז אַר"א דְּאֶמַר

קוּדֵם הַתֵּרַת פְּלִים נִישְׁנוּ וּפְלִיג עֲלֵהּ וְאָמַר מְדוּכָה כִּר"נ וְלֹא אָמַר מְשׁוּם דְּקַפִּיד עֲלֵהּ וּנ"ל מְלַבֵּד שְׁלֵפִי פְּשׁוּטוֹ י"ל דְּשֵׁם אָמַר קוּדֵם שְׁשֻׁמְעָה לְהָא דְרַב חִינְנָא בַר שְׁלֵמִי וְכו' כְּמוֹ שְׁבָכָאן תִּירָץ כִּר"נ קוּדֵם שְׁשֻׁמְעָה וּמַעֲשֵׂה דְכָאן הוּי לֹאח"כ אָמְנָם יֵשׁ לְתֵרַץ בְּדִרְךָ נְאוֹת ע"פ הַסִּיגְנוֹן שֶׁכ' הַתּוֹס' כ"פ בְּש"ס אֵף שֶׁהִי יָכוֹל לְתֵרַץ בְּאִנְפָּן אַחַר ע"פ הָאֲמַת הִיכִי שְׁיִכּוֹל לְתֵרַץ גַּם ע"פ דַּעַת הַמְקַשָּׁה מְתֵרַץ יוֹתֵר שְׁאֵף לְפִי דַעַתָּה לִק"מ וְהוּא שְׁרָאָה אֶת ר"א שֶׁם חוֹשֵׁב הֵבִיב שְׁנִישְׁנוּ קוּדֵם הַתֵּרַת פְּלִים וְלֹא חֹשֵׁב עָלֵי ג"כ אֲלֵא דְסַבֵּר פְּרַב חִינְנָא בַר שְׁלֵמִי וְעָלֵי קַפִּיד עֲלֵיהָ וְא"כ לְמָה חֹשֵׁב מְדוּכָה ע"כ ס"ל דְּעַל מְדוּכָה לֹא קַפִּיד וְהַשִּׁיב לוֹ אֵף לְפִי סְבָרְתוֹ לֹא קָשָׁה דִּי"ל דְּאֵתִי כִּר"נ אֲבָל בְּאֲמַת רַבָּה סַבֵּר דְּאֵף מְדוּכָה קַפִּיד כִּינּוּן דְּאָמַר הֵינִי נְמִי וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה פִּגְהָ שְׁטַמְנָה בְּתַבּוּן בְּמַנִּיחַ ע"מ לִיטְלוֹ אִיְרִי וְכו' עֵינֵי מְהַרְשָׁ"א שְׁהַקְשָׁה אִמְאִי לֹא הִקְשׁוּ גַם הֵכָא כְּמוֹ אַח"כ בְּפִנְגְלָא דֵא"כ אִפִּי טִילְטוּל גְּמוּר שְׂרִי וְתִירָץ בְּדוּחַק וְלֹא יִדְעָתִי מֵאִי קוֹשְׁתִּי וְדַנְדַּאי הָא דְשְׂרִי טִילְטוּל גְּמוּר גְּבִי שׁוֹכַח הֵינּוּ שְׁמַטְלֵטְל אֶת הַהִיתֵר אֵף שְׁהַאֲסוּר עָלָיו כְּמוֹ שֶׁם גְּבִי חֲבִיּוֹת וְכִר וְא"כ גְּבִי פִּנְגְלָא שֶׁג"כ מְטַלְטֵל אֶת הַפִּנְגְלָא אֵף שְׁהַחֹזֵל עָלָיו הִקְשׁוּ שְׁפִיר אֲבָל כָּאן שְׁאִינוּ מְגוֹלָה מְקַצְתָּהּ וְצִרְיָה לְטַלְטֵל אֶת הַתַּבּוּן שֶׁהוּא הַאֲסוּר בְּיָדוֹ אוֹ ע"י כּוֹשׁ לְמֵאן דְּאָסַר טִילְטוּל מִן הַצַּד זֶה לֹא נִשְׁמַע וְדוּק: אֵף שְׁבַגְמ' מְדַמָּה אוֹתָם שְׁפִירָה מְפִנְגְלָא אִפְגָּה הֵינּוּ מִכ"ש כִּינּוּן דְּאֵף בְּפִנְגְלָא אָסַר ר"נ מִכ"ש פִּגְהָ וְגַם הוּא לְעַנְיָן טִילְטוּל מִן שְׁמִי טִילְטוּל אֲבָל לְעַנְיָן טִילְטוּל גְּמוּר בְּשׁוֹכַח וְדַאי לֹא הוֹתֵר אֲלֵא לְטַלְטֵל הַחֲבִיּוֹת וְהַפֵּר אֵף שְׁאֲבָן וּמַעוֹת עָלָיו וְלֹא לְטַלְטֵל הַאֲסוּר וְדוּק בְּתוֹס' בַּד"ה הֵאִי פִּנְגְלָא וְכו' עַד אִפִּי נִיעוּר לֹא שְׂרִי וְכו' ר"ל כִּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל דְּעַל מְשֻׁנָּה אֲבָן שֶׁע"פ הַחֲבִיּוֹת מְטָה עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת דְּהוּי רַק נִיעוּר קָאָמַר ל"ש אֲלֵא בְּשׁוֹכַח אֲבָל מַנִּיחַ נַעֲשֵׂה בְּסִיס וְאָסַר אִפִּי נִיעוּר וְע"פ זֶה הַנְּצָרָה תו' לְתֵרַץ דְּהֵכָא מִיְרִי בְּמַנִּיחַ לְחֻצֵי שַׁבַּת דְּהוּי לְעַנְיָן זֶה כְּשֹׁכַח לְהִתִּיר בְּנִיעוּר אוֹ בְּטִילְטוּל מִן הַצַּד לְמֵאן דְּשְׂרִי דְּהוּי כְּנִיעוּר וְלֹא אֲמַרִּינוּ לֹא הוּי לְהִנְיֵחַ בְּאֹתוֹ אִנְפֵּן שְׁיִצְטָרֵךְ טִילְטוּל מִן הַצַּד כִּינּוּן דְּהוּי רַק כְּמוֹ נִיעוּר אָמְנָם לְעַנְיָן זֶה הוּי כְּמַנִּיחַ שְׁאִין מוֹתֵר טִילְטוּל גְּמוּר וְכֵן טִילְטוּל מִן הַצַּד לְמֵאן דְּאִית לִי שְׁמִי טִילְטוּל דְּלֹא הוּי לְהִנְיֵחַ בְּאִנְפֵּן זֶה שְׁיִטְלְטוּל הַמְּקַצָּה זֶה הוּא תִּנְרָף דְּבִרְיָהֶם וְדוּק וּמ"ש נַעֲצָמוֹת וּקְלִיפִין לֹא מְסַתֵּי אַע"ג דְּהוּי רַק נִיעוּר וּבְנִיעוּר כ' הַתּוֹס' בְּסִמּוּף גְּבִי טְמֵן וְכִסְפָּה דְּשְׂרִי צ"ל דְּמֵאִי דְּשְׂרִי נִיעוּר הֵינּוּ מְשׁוּם דְּלֹא מְסַתֵּי וְכֵן טְמֵן ג"כ לֹא מְסַתֵּי וְדוּק אָמְנָם הוּא דוּחַק לְעֲשׂוֹת ג' חִילּוּקִים בְּזֶה וּבַגְּמ' לֹא מְשַׁמַּע רַק ב' שְׁכַח וּמַנִּיחַ אֲבָל לְעֲשׂוֹת עוֹד חִילּוּק הַג' שְׁיֵהֵי חֻצֵי מַנִּיחַ וְחֻצֵי שׁוֹכַח לֹא שְׁמַעְנוּ.

אֲבָן לְעַנְיָן דְּשִׁטְתָּ רַש"י יוֹתֵר מְרֻנּוּחַ בְּזֶה וְלִק"מ שֶׁכ' בַּפ' בְּמָה טוֹמְנִין גְּבִי טְמֵן וְכִסְפָּה שְׁהַבִּיאוּ תוֹס' שְׁאֵף לְחֻצֵי שַׁבַּת הוּי מַנִּיחַ גְּמַר וּלְכַף אָסוּר לְטַלְטֵל הַקְּדִירָה עִם הַפִּסּוּי וְהֵא דְשְׂרִי לְנַעַר הֵינּוּ אִפִּי בְּמַנִּיחַ כִּינּוּן שְׁאִינוּ טִילְטוּל כָּלֵל אִפִּי מִן צַד ע"ש בְּדָף נ"א בְּסוּף ע"א בַּד"ה אוֹ שְׁטַמֵּן וְהֵא שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' כָּאן לְהוֹכִיחַ דְּאִפִּי נִיעוּר אָסוּר מְאֲבָן שֶׁע"פ הַחֲבִיּוֹת כִּמ"ש בְּסִמּוּף לְעִיל נִשְׁמַר רַש"י מְזָה וּפִי בְּדָף קִכָּה ע"ב בַּד"ה ל"ש וְכו' דְּקֵאִי אִסְיָא דְאֵם הִי בֵּין הַחֲבִיּוֹת מְגַבִּי וּמְטָה עַל צִדָּהּ וְא"כ הוּא וּמְטַלְטֵל הַחֲבִיּוֹת עִם הָאֲבָן טִילְטוּל גְּמוּר ע"ז אָמַר ל"ש אֲלֵא בְּשׁוֹכַח אֲבָל מַנִּיחַ אָסוּר אֲבָל בְּרִישָׁא דְּהוּי רַק נִיעוּר אִפִּי מַנִּיחַ מוֹתֵר ע"ש וְאֲזִיל לְשִׁיטְתָּהּ שְׁבָכָאן וְתוּ גַם כָּאן בְּפִנְגְלָא וּפִגְהָ מִיְרִי בְּמַנִּיחַ וְאִפ"ה שְׂרִי בְּנִיעוּר כִּמ"ש רַש"י הֵכָא וְטִילְטוּל מִן הַצַּד לְמֵאן דְּשְׂרִי דְּהוּי כְּמוֹ נִיעוּר וְדוּק אָמְנָם אִי קוֹשִׂיא הֵא קוֹשִׂיא טוֹבָא שְׁדַבְרֵי רַש"י סוֹתֵרִים אֶת עֲצָמָם שְׁהֵרִי בְּדָף קַמְב ע"ב

עיקר מקום המשנה דאבן שע"פ החביות ול"ש בשוכח הנ"ל פרש"י בהדיא דבמניח אסור אפי' להטות על צדה וסותר את דברי עצמו שבדף קכה ושכפ' במה טומנין וכאן שכ' גיעור שרי וגם מהגמ' דף הנ"ל מוכח ג"כ כמ"ש שם שהרי גבי מעות שעל הפר אמרו ג"כ שם ל"ש הנ"ל במניח אסור ושם לא תני סיפא אלא רישא דגוער את הפר אפילו הכא מניח אסור והוא קושיא עצומה לדברי רש"י הנ"ל בדף קכה ופ' ב"ט וכאן וקשה מאד לומר שרש"י חזר בו שם וכאן נעלם ממנו דברי הגמ' דלשם אמנם נלע"ד שעמדתי ת"ל על אמתתן של דבריו ואלו ואלו דא"ח ונכונים מאד: והוא שרש"י כתב שם הטעם דבמניח אסור להטות על צדה שאף חביות נעשה מוקצה וכ"כ גבי פר ע"ש ור"ל אף דמה שמנער את אבן אינו אסור כלל כמו שכתב פאן וכ"פ פיון שחביות וכו' הנה מוקצים מחמת שעשאן בסיס ומה שמטה את החביות הני ודאי טילטול לחביות שהרי אפי' בניענוע מוקצה אסור וצ"ל אף ש"ל שלא הקצה את החביות שהרי יכול לשתות ממנו ע"י גיעור פיון שהניח בכוננה ודאי הי' דעתו שלא לשתות ממנו והקצה אותו אף אם הי' דעתו לטלו בשבת כמו פיסה הטמנה בדבר שאינו ניטל פיון שעשאו בסיס והקצהו עכ"פ לבין השמשות אתקצאי לכולה יומא אמנם כל זה הוא לרב יהודא דאית ליה מוקצה אף במה דחזי ליה כגון חמרה דעיסקא וכרכי דיוזי ואינה וכו' נר שפכה אבל ודאי לר"ש דל"ל מוקצה גבי כל הנהו ודכונתי' דס"ל לא מקצה אינש מאי דחזי לי' וגם גבי נר שפכה אע"ג דהוקצה לביה"ש ס"ל דלא אתקצאי לכולה יומא ודאי חביות וכו' אין נעשים מוקצה אפי' הניחו לכל היום ומכ"ש היכא שהי' דעתו לטלו בשבת רק האבן הוקצה במניח שלא לטלטלו טילטול גמור ע"י החביות וכו' כמו בשכח אבל מטה על צידו ודאי שרי פיון שחביות וכו' איו מוקצים ובזה ממילא רנוחא שמעמא שעולים דברי רש"י יפה ששם בדף קמב ע"ב אמר רב זה הלא שנו דחביות וכו' ורב ס"ל כר' יהודא פידוע כ"פ במכילתין לכו' פירש"י דקאי גם ארישא אניעור וכתב רש"י שהרי החביות עצמו מוקצה וכן גבי פר שפיר אמר רב ל"ש ואסור גיעור במניח פיון שהפר מוקצה לדידי' דס"ל כר"י ומוקי למתניתן אליבא דהילכתא.

אבל הכא בדף קכה ע"ב אמר ר' יוחנן להך לא שנו דחביות ור' יוחנן כר"ש ס"ל פידוע ולא הני חביות מוקצה ע"כ אסיפא אמר לי' והוצרך רש"י לפרש אסיפא ולכו' באמת ר"י לא אמר הל"ש גבי פר דליכא סיפא ולכו' בפ' ב"ט שנקט הגמ' דינים אליבא דהילכתא ואנן קי"ל כר"ש פתב רש"י ג"כ דגיעור שרי אף במניח רק טילטול אסור במניח וכן פאן בשמעתי' רב נחמן ג"כ ס"ל כר"ש פירש"י דגיעור ודאי שרי אף דע"כ איירי במניח דבשוכח אפי' טילטול גמור שרי ואיך פליגי מן הצד וא"כ דברי רש"י נכונים וברורים ומוכרחים פפתור ופרח בכל מקומם ודוק היטב פי' הוא נכון לענ"ד וישר: בתוס' בד"ה מדלענין טומאה לאו מנא תימא הא דתנו לקמן וכו' עיין במהרש"א שהקשה אמאי לא הקשו מן מהמשנה שבסמוך קנה של זיתים ע"ש שהאריה ואני תמה וכי יש ה"א לומר שרביא יסבור כל שאינו מקבל טומאה מחמת גזירת הפתוב אף שהוא פלי יאסר לטלטל בשבת מה זה טעם הגע בעצמה פלי גללים וכלי אבנים יאסר וגם הוא משנה מפורשת הפוש והפרפר וכו' רחת ומלגז שמונתר לטלטל אע"ג דנדאי לא מקבלי טומאה שהם פשוטי פלי עז רבא לא אמר אלא מדלענין טומאה לאו מנא הוא ולא אמר מדאינו מקבל טומאה לענין שבת אסור לטלטל מפני שאין בו טעם ובא לומר מילתא

בטעמא מה שלטונמאָה לאו מנא שמש"ה אין מקבל טונמאָה שפּטל מיני' תורת פלי או לא נגמר או שאינו פלי או שנשפּר לענין שפּת נמי אסור וזה הסבּרא נותנת דכמו שפּענין פלי לטונמאָה פּה פּענין פלי לשפּת ואל"ה הוי מוקצה לכּה מקשו תוס' משפּרים דנמי טהור מחמת שפּטל מתורת פלי אבּל קנה שטעמו מחמת פּשוטי פלי עץ א"כ הוי פלי לק"מ ששם הוא טהור מחמת גזירת הפּתוב דאיתקש לשק ומאי שיפּה זה לשפּת ודוק: ע"ב פּרש"י בד"ה מקבל טונמאָה דכלי הוא שעב פּראשו ואם לאו לא דמי לכלי ע"ש דבריו תמוהין בטעמו שפּהרי הטעם הוא משום מקבל ואינו מקבל פּדאי' בגמ' ופירש"י עצמו וצ"ל שפּא לפּרש ע"פ ס"ד דמקשה פּדרכו ובא לתרץ שפּשה ל"ל להקשות ולומר מ"ט דומיא דשק פּענין תפּוק לי' ממתניתן גופא דאם נאמר דפּשוטי פלי עץ מ"ט דסיפּא והוי לי' לאקשו מ"ש רישא ומ"ש סיפּא לכּה פּתב רש"י דהוי ס"ד משום דדמי לכלי ולא דמי הוא וק"ל: בגמ' איתבי' אבּיי מדוכה וכו' והוא תמוה וכי לא ידע שי"ל מחמה לצל פּמו לדידי' בפּריה למקומו פּינן דגם אליבּי' לא מיירי פּכל ענין בשלמא לעיל לרבה מקשה שפּיר דס"ד דמיירי סתמא אין מטלטלין בשום ענין אבּל הכא קשה לכאורה נ"ל משום שאזיל לשיטתו' דמחמה לצל אסור אף בפּלי שפּלאכתו להיתר וא"כ מאי רבותא דמדוכה אבּל ז"א דמאי מקשה לרבא פּינן דלרבא שפּיר י"ל מחמה לצל וצ"ל דהוי ס"ד דסתם אין מטלטלין משמע לצורף ומחמה לצל לא מיקרי צורף וק"ל: בתוס' בד"ה איתבי' אבּיי מדוכה וכו' עד בשום ענין וצריף טעם למה רבה לא פּעי לשנוי בפּריה למקומו ורבא לא פּעי לשנוי כר"נ ונ"ל דכל אַחד פּא לתרץ אף לדעת המקשה כמ"ש התוס' כ"פ הסוגיא ואבּיי דהקשה לרבה ע"כ ר"ל דאין מטלטלין מיירי פּכל ענין דאל"ה לוקמה בפּריה למקומו והשיב לו רבה אף לפי סבּרתו יש לתרץ כר"נ וכאן שהקשה לרבא ע"כ גם הוא הי' מפּרש שלא מיירי פּכל ענין ולא פּעא לאוקמא כר"נ משני אף לפי סבּרתו ועל אבּיי גופא דס"ד הכא פּה והכא פּה צ"ל כמ"ש המהרש"א ע"ש והוא דפּעי לאוקמא בתחילה פּרב יהודא דמסתבר טפי דיתפּרש הפּרייתא פּכל ענין אבּל לבתר דשני לי' רבה דאפ"ה לא מיתוקמא אליבּא דר' יהודא מחמת הוכחה דרחת ומלגז ומתוקמא כר' נחמיה ס"ל לאבּיי דשוב יותר מסתבר לאוקמא אליבּא דהילכתא ובפּריה למקומו ולרבא מסתבר יותר לאוקמא פּכל ענין וכו' נחמיה זה הוא תורף דברי התוס' והמהרש"א לענ"ד אבּל פּל מענין ישפּוט בפּדק גונדל הדוחקים וביותר לפירש"י שפי' והדר בי' אבּיי לרבה משמע נדאי דמעיקרא אבּיי אותבּי' לרבה אלמא דסבר פּרב יהודא מחמת הך משנה דמדוכה ולבּתר דשני ליה רבה דאתי כר' נחמיה הדר בי' קשה טובא דהא איהו לא פּעא לאוקמא כר"נ דא"כ מאי אקשה לרבא רק ס"ל דמיירי בפּריה למקומו א"כ מעיקרא מאי קסבר להקשות לרבה ולאוקמה אליבּא דרב יהודא דנקא אע"ג דינדע די"ל בפּריה למקומו ולבסוף מאי קסבר לבּתר דשני ליה רבה פּרב נחמיה דהדר בי' ואוקמה בפּריה למקומו וגם שיקשה אבּיי שני קושיות מאי שידע שאינם קושיות דלרבה אקשה ונדע שי"ל בצל"מ ולרבא אקשה ונדע די"ל כר"נ וגם רבה ורבא שאין מתרצין פּסיגנון אַחד צ"ע לכן נלע"ד אליבּא דשיטת רש"י פי' מרנוח שלא יוקשה והשני קושיות של אבּיי יהיו חזקים ושני התירוצים ואוקימתות של רבה ואבּיי ורבא יעלו לסיגנון אַחד: והוא שונדאי אין סבּרא לומר שמשנה דמדוכה ועלי מיירי בפּריה למקומו לחוד דהכי נקט סתמא אין מטלטלין ובפּרט דאבּיי ורבה סבּרי דזה מיקרי שלא לצורף וכו' לרבא

מחמה לצל והל"ל אין מטלטלין אלא לצורך פיון דסתם טילטול הוי לצורך והוי מוכח
כרב יהודא וכן לאוקמא כרב נחמ"ל אין סברא שסתם משנה פייחידא ושלא אליבא
דהילכתא אף דמציינו כ"פ פו היינו היכא שאין ברירה אבל הכא מסתבר יותר שמוכח
כרב יהודא נרחת ומלגז מיירי שייחדו לכה כמ"ש התוס' ובפרט משנה דעלי דתנו ושיון
ב"ש וב"ה לומר דסברי כר"נ אלא שרבה תי' לו דבאמת אף לרבנן דר"נ שפיר אין
מטלטלין בצל"מ והא דנקט סתמא אין מטלטלין הא מני ר"נ דרצה לשנות אליבא דכ"ע
לכה נקט סתמא אין מטלטלין לכל מר פדאית לי' לרבנן בצריה למקומו ולר"נ אף בצריה
לגופו ולא הי' יכול לשנות אין מטלטלין שלא לצורך פיון דלר"נ אף לצורך אסור
ובפלוגתא לא קמיירי לכה סתם אבל אביי דלא ידע מזה שפיר אקשה לי' והי' סבר
מחמת זה כרב יהודא שלא הי' יכול לאוקמא בצל"מ אבל לבתר דמשני לי' כר"נ ר"ל
וגם בצל"מ הדר בי' לרבה ושפיר אקשה אף לרבה בשלמא לדידי איפא לאוקמא בצל"מ
וכר"נ פמו דשני אבל לדידה קשה דכר"נ לחוד ליפא לאוקמא וכמ"ש ושני ליה מחמה
לצל וגם כרב נחמיה ע"ד שפתבתי שינוי דרבה וא"כ הפל עולה בקנה אחד בלי שום
דוחק ודוק היטב פי הוא נכון מאד לענ"ד ויש לכונן דברים אלו גם בתוס' שלא יצטרך
לדוחקים הנראה לפי פשוטו בתוס' ואין להאריה ומהבין יבין: דף קכד ע"א בגמ' מאי
לצורך ומאי שלא לצורך לפ"פ אין הבנה לקושיא זו אם לא שתאמר שהוא לשון שאלה
באיזה אופן מיקרי לצורך אם דוקא לצו"ג או אף לצו"מ או פמה שפי' תוס' כ"פ בש"ס
שאינו לשון קושיא אלא זה שר"ל הפי' אומרו אמנם לפי שיש פאן עוד פמה נבוכים
בגמ' לפי פשוטו נלע"ד לפרש הסוגיא ויתפרש גם הקושיא שהוא קושיא חזקה ויתבאר
הפל על נכון והוא שמאי שאמרו רבה ורבה בתירוצם וכלי שמלאכתו לאיסור וכו' אין
לו מקום במשנה ומאי בעו בזה ואי משום פלוגתתן אין לו מקום פאן במשנה והוי להו
לפלוגי בפני עצמן דהא לתרנוייהו המשנה דמתיר לת"ק לצורך ושלא לצורך מיירי
במלאכתו להיתר וגם מה שאומרים שניהם נאמא רב נחמיה למימר הוא אף למותר שעל
רב נחמיה לא מקשה ושניהם שוים דאינו מתיר רק לצורך לכל מר פדאית לי' וגם מ"ש
רש"י בדברי ר' נחמ"ל והאריה אין לו מקום פאן וכי רש"י דינא בא לאורוי הלא הוא
פרשן ולא פסקן ומאי שייך לכאן: לכן נלע"ד שהקשה חזקה מאי לצורך ר"ל פיון דתני
שמוטר שלא לצורך למה ליה למיתנא לצורך הל"ל פל הפלים נישלן אף שלא לצורך
וממילא זה הקושיא נופל אף לר"נ שה"ל למיתני ור' נחמ"ל אוסר ותו לא וגם אף עכשיו
דתני לצורך ושלא לצורך ג"כ מיותר בדברי ר"נ דמה לו להזכיר לצורך מה שלא פליג
לפי פשוטו הל"ל ר"נ אוסר שלא לצורך וגם מה לו להזכיר פלל לצורך בשניהם פיון
דלא פליגי וגם יל"ד מאד פיון דלדברי שניהם ת"ק דמתיר לצורך ושלא לצורך מיירי
דוקא במלאכתו להיתר וא"כ מאי פל הפלים הלא לא מתיר את פל ואפשר שנה ג"כ
פוננת קושיתו פיון דתני פל הפלים מאי לצורך ומאי שלא לצורך דנה ודאי דמלאכתו
לאיסור לא שרי שלא לצורך וא"כ מאי פל וע"ז תירצו דתנא נקט תרי בבי והיינו פל
הפלים ר"ל אפי' מלאכתו לאיסור אף אם יש עליו תורת פלי נישלן לצורך לכל מר פדאית
ליה לרבה רק לצ"ג ולרבה אף לצ"מ וזה דייק פל הפלים ושלא לצורך הוא בבא בפ"ע
ולא קאי אכל רק שיש פלי שניטל אף שלא לצורך לרבה היינו לצ"מ ולרבה מחמה לצל
וממילא נבין שהם פלי שמלאכתו להיתר וע"ז אמרו נאמא ר"נ למימר וכו' ר"ל שלא

הי' יכול לומר ר"נ אוסר בפשלא לצונרף דהוי משמע בלצונרף לא פליג וז"א דעיקר פלוגתתו בלצונרף דמאי שמתיר ת"ק לצונרף היינו פלי שפלאכתו לאיסור וזה ודאי אוסר לרב נחמיה אף בצונרף גופו כמו שפבאר רש"י אלא שיעור דבריו מה שמתיר אתה שלא לצונרף בזה אני אומר אין נישלין אלא לצונרף והיינו לצונרף היתר המנוחד אבל מה שאתה מתיר לצונרף דהיינו שפלאכתו לאיסור בזה אני אוסר לגמרי ושיעור דבריהם שאמרו אפי' פלי שפלאכתו להיתר לצו"ג ומקומו אין לשון אפי' לכאורה צריף פלי דלכאורה משמע לא מפענ' מלאכתו לאיסור אוסר שלא לצונרף ולצונרף מותר וז"א דמלאכתו לאיסור אף לצונרף אוסר לדידנ' אמנם לפמ"ש רש"י דאף מלאכתו להיתר לא שרי לצונרף גופו אלא דוקא לצונרף המנוחד לו וע"כ הו' לצונרף דקאמר אינו כמו לצונרף דת"ק וכ"כ הר"ן בהדיא שהוא לכל צונרף גופו ורב נחמיה אמר לצונרף המנוחד וא"כ א"ש אפי' והוא ל"מ מלאכתו לאיסור שאינו מנוחד כלל להיתר ודאי אוסר למלאכת היתר אלא אפי' מלאכתו להיתר סד"א שיהא מותר אף למלאכת היתר אחר פינו שפמנוחד להיתר קמ"ל דלא אלא לצונרף המנוחד לו וכ"ז אתי רש"י לפרש ודוק היטב פי הוא נכון לענ"ד ומדוקדק הפל: בגמ' הני קערות לר' נחמ' היכי מטלטלינו פו הוא הגי' בכל ספרים שפנינו ונדאי ר"ל האיה אנו נוהגין לטלטל אותם וכי יפליג רב נחמ' אמנהג כל עולם ולפ"ז אין מקום לק' המהרש"א שהקשה הא קודם התרת פלים ק' לכ"ע די"ל באמת לא טלטלו אותן דל' מטלטלינו משמע דמקשה ממנהג וצ"ל שהי' הגירסא לפניו האיה מטלטלין וכן העתיק המהרש"א ור"ל דהקשה מאי עביד בהו דאין סברא שיצטרף להניחם על שולחן ולפ"ז הקשה שפיר אמנם אף לפ"ז י"ל ע"פ מ"ש התו' בעמוד הקודם בד"ה מקצוע דפשיטא דקערות וכוסות וכו' וא"כ ודאי אותן הפלים שהיו מותרין בעת שהיא היו הן מותרין כמו עכשיו אף לצו"מ בפרט שהוא צונרף אף לצו"מ אף לרבה שלא התירו מתחילה אף מלאכתו להיתר לצו"מ היינו שאר פלים שהיו בכלל היתר אבל לא אלו שלא נאסרו מעולם ודאי היו מתחילה בהיתרן של סוף שלא מצינו שחידשו בהו ודוק ואפשר זה פנונת המהרש"א במה שפכת ויש ליישב ודוק: בתוס' בד"ה הא ר"א וכו' עד ועי"ל עד ודאי פריף במשילין עיין במהרש"א שפכת דר"י לא פליג אלא במלי דאורייתא ור"ל אבל במילי דרבנן מודה ר"י דאסור במכשירין והוא נגד הסברא דעכ"פ מדרבנן יאסר במילי דאורייתא ור"א מתיר תולין את המשמרת אמנם י"ל דחכמים עשו חזיון יותר משל תורה תדע דאפי' באוכל נפש גופא אסרו המוקצה וכן לסמוך את הקדירה בבקעת אמנם אין ראי' גמורה ניותר נ"ל להפך שישם במילי דאורייתא אוסרין חכמים א"כ ודאי הא דנקט אוכל נפש בלבד היינו לאפוקי מכשירין אבל במילי דשבות אפשר חכמים מודים דמאי שפותר בא"נ מותר אף במכשירין והם בכלל אוכל נפש ודוק: בגמ' אלא הא דתנו אין סומכין את הקדירה בבקעת וכו' עד הא ב"ש הא ב"ה וכו' לכאורה משמע מפניך דלדין דקי"ל כב"ה אינדחיא הו' דאין סומכין וא"כ קשה על הרי"ף ורמב"ם שכתבו זה דאין סומכין להלכה והר"ן תי' דאינדחא סוגיא זו מקמי סוגיא דביצה ולא ידעתי במאי אינדחיא הלא הקושאי של סוגיא דכאן במקומה עומדת שהוא מלאכתו להיתר ובטור משמע שפא לתרץ דמייירי בבקעת לחה שאינו ראוי להסיק וכ"כ הט"ז בשם רש"ל להלכה ולא ידעתי האיה מפרישים הסוגיא דכאן דמאי מקשה הגמ' וגם אף לחה ראוי להקסק גדול כמ"ש שם ולענ"ד נראה שאין פאן קשיא כלל ועולה פהוגן דברי

הרי"ף והרמב"ם והסוגיא דלשם עם סוגיא דכאן והוא דהא דמשני ר' יוסף הא ר"א הא רב יהושע וכו' ופירש"י הא רב יהושע דמתיר טירחא משום איבוד קומן וכו' ר"ל משנה דמשילין פרב יהושע דג"כ מותר משום הפסד ומשנה דא"ב דמשמע אפ"ל במקום הפסד אסור כר"א אבל משנה דאין סומכין ודאי אתיא ככ"ע פ"ן דליפא הפסד גזרינן י"ט אטו שבת וכן לבתר דמשני הא ב"ש הא ב"ה היינו לתרץ רומיא דמשילין עם א"ב אבל מאין סומכין לק"מ אמשילין ושלא במקום הפסד אף ב"ה מודה דאסור אף דמותר הוצאה בי"ט אפ"ה גזרינן י"ט אטו שבת כמו בכל טילטול מוקצה בי"ט דאסור לב"ה ודוק:.

וא"כ ודאי יש לפסוק פן פדברי הרי"ף ורמב"ם דאסור לסמוך אף בבקעת יבישה וכסתם הש"ע ולא כט"ז ורש"ל כנלע"ד ברור: ע"ב בגמ' אי מחמה לצל בהא לימא ר"א אף של תמרה ועיין ברי"ף ורמב"ם שפסקו דלדין דקי"ל כר"ש דדבר שאין מתכוין מותר אף של תמרה הני מלאכתו להיתר ושרי אף מחמה לצל והרא"ש חולק ולכאורה מוכח מגמ' פהרא"ש דאל"כ מאי מקשה בהא לימא ר"א וכו' דילמא סבר פ"ש וא"כ צ"ע על הרי"ף ורמב"ם וקסיגנון זה מקשין תוס' על שיטת רש"י מהקא סוף פ' במה מדליקין ונלע"ד דאפ"ה מקשה שפיר דא"כ לימא ר"א הלכה פ"ש וכו' ורמב"ם ורש"י מהקא סוף פ' במה מדליקין ונלע"ד ליפלוגי בכיבוד גופא או בשאר דבר שאין מתכוין גופא ואמאי פליגי בטילטול הפלי וגם לשון אף משמע שהוא גרע יותר ולר"ש הפל אהד ובאמת עפ"ז מתוך גם ק' התוס' שם ה"ל ארש"י ודוק: בתוס' בד"ה ורבא אמר אפ"ה בר"ה ומיירי שגשבר בע"ש יכו' ודאי שמואל דאמר רב נחמן משמו דשרי בחצר מיירי אפ"ה גשבר בשבת דשמואל ל"ל מוקצה מפרכי דזוזי לעיל בריש מכילתן והא דאמר רבא אפ"ה בר"ה אע"ג דמחמר יותר ואסור אפ"ה בחצר דשרי שמואל היינו במקום דשרי לדידי' בחצר שרי אפ"ה בר"ה ודוק: דף קכה ע"א בתוס' בד"ה מחצלת גופא וכו' עד לרונחא וכו' עיין במהרש"א שביאר על נכון אמנם צריך פ"ה מאי זה הרונחא ונ"ל שהכי קאמר אסברה לי ר"ל שאפ"ה לדידי גמי שרי אפ"ה גשברה בשבת וק"ל: בגמ' מתקיף לה רב אשי א"ה אדמפלגי בשברים וכו' נ"ל שנטר עד הכא דהנה י"ל לרבא דאזיל לטעמי' דאמר לעיל גבי מחט מדלענין טומאה לאו מנא וכו' אבל בגלמי מודה רבא אע"ג דלענין טומאה לאו מנא לענין שבת מנא הוא פ"ן דלענין טומאה הוי מנא ע"י יחוד הוי לענין שבת מנא בלא יחוד כמו בכל שברי פלים גמורים דבעי יחוד לענין טומאה אפ"ה הוי מנא לענין שבת כמ"ש התוס' לעיל ריש פרקין וה"נ י"ל לענין תנור דאי מייחד לו פ"ה הוי מנא לענין טומאה ג"כ כמ"ש רש"י דטעמא לר"י הוא שלא נגמרה מלאכתו בהיסק והוי כמו גלמי אבל שבריו טהור דהא שוב לא יתא מייחד לתנור שגשברוגם תרי מיגז' לא אמרינן וא"כ לא יוקשה שוב קושיות רב אשי ונלע"ד שזה באמת הי' סברת רבא בפירושו אבל לבתר שהעלה מתוך פילפול הלימודים שבהיסק שני מודה ר"י ר"ל שניסוק בראשון במחנך דוקא כמ"ש רש"י אבל בתלוש לא מהני יחוד רק לרבנן כמ"ש ולרבנן אפ"ה תלוי וכו' וא"כ לר"י הוי מחוסר מעשה לחברו ולהסיקו ודאי אף לענין שבת לאו מנא הוא כמ"ש רבא לעיל וא"כ שפיר מקשה רב אשי ודוק: ועיין מה שהקשה מהרש"א דילמא נקט שברי לרבנותא דר"מ ועיין מה שתיירץ מלבד שהיא דחוקה היא בדיותא דנדאי לתירץ רבא דאמר בשברי דהיא תנור וכו' ומש"ה אסר רב יהודא ודאי מיירי בגשברו מע"ש דאל"כ אפתי מאי תלי בתנור וא"כ לק"מ לפלגי בשברים דעלמא: אמנם נלע"ד דלר"מ לא הוי רבותא פ"ן שהתנור

הוּי כְּלִי כְּבֹד שְׁמַעֲנֵנוּ לִי כָּל הַפְּלִים נִיטְלִין וְשִׁבְרִיהֶן עֲמָהֶן וּמַכִּי כְּשִׁנְשָׁבְרוּ מֵעַ"ש
דַּכְ"ע מוֹדוֹ אָבֵל לִר"י הָיוּ נִדְאֵי רְבוּתָא דְמִשְׁבָּרִים לֹא יִדְעִינוּ תַנּוּר דַּס"ד דִּרְ"י לְטַעֲמִין
דְּאָסוּר נוֹלָד וּבְנִשְׁבָּרָה בְּשִׁבְתָּ מִיָּרִי אוֹ אֶף בַּע"ש וּכְדַס"ד דְּשִׁמוּאֵל לְעִיל דְּבִנְשָׁבֵר מֵעַ"ש
הָיוּ מְקַצָּה לִר"י וְא"כ שְׁפִיר קָשָׁה לִיפְלֹג בְּתַנּוּר וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה כְּמֵאן כְּרַאב"י וְכו'
עַד מְשַׁנֵּת רַאב"י קַב וְנָקִי לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע מְזָה דַּג"כ הֶלְכָה כַּר' יוֹסִי בְּכָל פְּיֻסִין דְּמַחְבְּרָה
בְּאַרְעָא עִי"ל בְּסוּף פְּרָקִין אֲמַנְם הָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם פְּסָקוֹ כַּת"ק בְּכָל פְּיֻסִי הַפְּלִים דְּמַחְבְּרִי
בְּאַרְעָא רַק בְּכִיֻסִי הַתַּנּוּר פְּסָקוֹ כְּרַאב"י וּמִטַּעַם שְׁמַחְלָק הָרַב הַמַּגִּיד דְּכִיֻסִי תַנּוּר הָיוּ
כְּמוֹ פְּיֻסִי פְּלִים וּמוֹכַח מְהֵקָא וְא"כ י"ל דְּאֶף רַבָּנָן מוֹדוּ בְּתַנּוּר אוּי"ל דְּרַאב"י הִכְרִיעַ כֵּן
וְא"כ לֹא מְקַשִּׁים הַתוֹס' מִיָּדִי וִי"ל שְׁזָה בְּאַמַּת תִּי הַתוֹס' מִשׁוּם דְּרַב יוֹסִי לֹא יָכוֹל לְהִבִּיא
דְּאִין הֶלְכָה עִי"ל בְּכָל הַפְּסוּיִם אָבֵל מְשַׁנֵּת רַאב"י קַב וְנָקִי וַיֵּשׁ הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּתַנּוּר:
אוּ י"ל מִשׁוּם דְּלֵהֲרִי"ף וְרַמְבַּ"ם בְּזָה מְחַלְקִים הַשְּׁנִי לְשׁוֹנוֹת בְּסוּף פְּרָקִין דְּלִישְׁנָא קָמָא
פְּלִיג רַב יוֹסִי בְּכָל הַכִּיֻסִיִּם שֶׁא"צ בֵּית אַחִיזָה וְאִין הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ רַק כַּת"ק דְּקִי"ל הֶלְכָה
כְּרַב יוֹסִי מְחַבְּרִו וְלֹא מְחַבְּרִיו אָבֵל לְלִישְׁנָא בְּתָרָא פְּלִיגִי רַק בְּתַנּוּר וּבִשְׁאָר פְּיֻסִיִּם
מוֹדָה רַב יוֹסִי דְּצָרִיף בֵּית אַחִיזָה וּבְהָא הֶלְכָה כְּרַב יוֹסִי אִפִּי מְחַבְּרִיו מִשׁוּם דְּרַאב"י קָאִי
כְּנוֹתִי וּלְפ"ז אֲזַלְא ק' הַתוֹס' לְלִישְׁנָא בְּתָרָא שְׁפִיר דְּהֶלְכָה כְּרַב יוֹסִי וְאֵהָא תִּירְצוּ דְּהִנְצָרָה
לְהִבִּיא רַאב"י דַּמַּש"ה הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ מִשׁוּם דְּמְשַׁנֵּת רַאב"י קַב וְנָקִי וְדוּק: ע"ב בְּרַש"י
בַּד"ה לֹא שָׁנוּ וְכו' עַד דְּקַתְּנִי סִיפָא וְכו' עֵינִין מ"ש לְעִיל דְּף קכ"ג לְתַרְזַן רוּמְיָא דְּרַש"י
מ"ש כְּאֵן וּמ"ש לְקַמֵּן בַּפ' נוֹטֵל לְהִיפּוּף בְּטוֹב טַעַם וְהִמְהַרְש"א פְּתַב כְּאֵן לְתַרְזַן מְלַבַּד
שְׁהוּא דְּחַק גְּדוֹל עֵיקַר יְסוּד שְׁלוֹ שְׁרַש"י ס"ל בְּאַמַּת דְּאֶף בְּנִיעַר אָסוּר בְּבָסִיס וְכֵאֵן דְּחַק
לְתַרְזַן וְהִבִּיא רַאִי מַתוֹס' פ' בְּמָה טוֹמְנִין וּבְפִירְקִין גְּבִי פְּגָה וְאַשְׁתַּמִּיטְתִּי דְּבַרִי רַש"י בַּפ'
ב"ט שְׁכַתַּב מְפֻנְרֵשׁ אֶף בְּבָסִיס מוֹתַר לְנַעַר כְּמוֹ כְּאֵן וְכֵן בְּפַגְהָ מְשַׁמַּע כֵּן מְדַבְּרִי רַש"י
מְפֻנְרֵשׁ וְהוּא הִבִּיא רַאִי מַתוֹס' אַרְש"י מַה שְׁרַש"י פְּתַב בְּהִיפּוּף וְהִמְחַנּוּר כַּמ"ש אֲנִי שָׁם
שְׁדַבְּרִיו שְׁבַכְאֵן הוּא עֵיקַר ע"ש: בְּתוֹס' בַּד"ה הַפְּל מוֹדִים וְכו' ע"ש שְׁהַרְבּוּ לְהַקְשׁוֹת עַל
פִּירַש"י מַהֵף דְּדוֹפֵן סוֹפָה שְׁמַחְלָק בֵּין דוֹפֵן שְׁלִשָּׁה לְדוֹפֵן ד' אֲלֵמָא שְׁפַל הִיכָא שְׁאִיכָא
תוֹעֲלַת ע"י הַדוֹפֵן שְׁאָסוּר גַּם עֲשִׂיּוֹת הַדוֹפֵן וְלְכַאוּרָה מְכָאֵן לַק"מ עַל רַש"י שְׁהָרִי גַּם
הוּא פְּתַב דְּדוֹפֵן אַרְעִי לְצַנִּיעוֹת בְּעֵלְמָא שְׁרִי כְּמוֹ גְּבִי שְׁמוּאֵל מְשַׁמַּע אָבֵל לְתוֹעֲלַת שׁוּם
דְּבַר אָסוּר אֶף בְּדוֹפֵן כַּמ"ש הַתוֹס' אֲמַנְם עֵיקַר סְמִיכְתָּם לְהַקְשׁוֹת אִפִּירַש"י הוּא מְמַקּוּם
אַחַר וְהוּא מ"ש גְּבִי רַב שְׁאֵהֲדַרְיָנְהוּ לְאַפִּי מִשׁוּם שְׁטִיִּלְטְלוּ הַגְּלִימָא ד"א וְלֹא פְּתַב מִשׁוּם
עֲשִׂיּוֹת הַדוֹפֵן דְּלַרְב הָיוּ תוֹעֲלַת וְגַם גְּבִי פְּרָסוּ סְדִינָן מְחַק הַגִּירְסָא ע"ש בְּמַסְכַּת סוֹפָה דְּף
י"ו הָא אִין עוֹשִׂין אֵהֵל אַרְעִי מְשַׁמַּע דַּס"ל אִפִּי בְּמַקּוּם שְׁיֵשׁ תוֹעֲלַת ע"י הַדוֹפֵן מִתִּיר
רַש"י לְכָף הַקְשׁוֹ וּפְלִיגוּ עָלָיו וְכ"כ הָרַא"ש וְהָר"ן וְהַרְשֵׁב"א וְע"כ לְצַנִּיעוֹת שַׁכ' כְּאֵן
הוּא לֹא דוֹקָא וְה"ה לְהַתִּיר וְהוּא דוֹחַק בְּדַבְּרִיו אֲמַנְם נִלְע"ד דְּאֶף לַפ"ז לַק"מ מְסוּרָה
שְׁשָׁם הַדוֹפֵן שְׁלִישִׁית מִיְקָרִי אֵהֵל שְׁהָרִי עֵיקַר סוֹפָה קְרוּי ע"ש הַסְּכָף כַּמ"ש רַש"י כ"פ
בְּסוֹפָה וְא"כ כְּשֶׁהָל' ב' דְּפָנוֹת הִי הַסְּכָף פְּסוּל לִישֵׁב תַּחְתּוֹ וְעַכְשָׁיו בְּדוֹפֵן הַשְּׁלִישִׁית
מְכַשִּׁיר הַסְּכָף לִישֵׁב תַּחְתּוֹ וְהָיוּ מְמַשׁ עוֹשֶׂה סְכָף לִישֵׁב תַּחְתּוֹ וְהָיוּ עֲשׂוּיּוֹת אֵהֵל ע"י
דוֹפֵן וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן רַש"י שָׁם אוֹ כֵּינֵן שְׁהַדְּפָנוֹת סוֹפָה נְפָקִי מִן בְּסוֹכַת דְּקָרָא א"כ
הַפְּתוּב עֲשָׂאֵן אֵהֵל שְׁקָרְאֵן סוֹפָה אָבֵל בְּתוֹעֲלַת אַחַר לֹא מִיְקָרִי אֵהֵל מִשׁוּם זֶה וְחַכְמִים
לֹא אָסְרוּ אֵלָא עֲשׂוּיּוֹת אֵהֵל דְּהִינּוּ גַם בְּכָל מְקוּם בְּש"ס בְּפִרְט לְעַנְנֵן טוֹמְאָה הַרְבֵּה

מקומות בכ"מ קאי אנג אמאָהיל נאָני בענני נראָה לי להביא ראי נכונה לפירש"י שאין תלוי במה שמתיר דהא ודאי צ"ל לפירוש תוס' הא דקאמר סתמא אין עושין אהל עראי אע"ג דבמקום שאינו מתיר מותר צ"ל דבמקום שאינו מתיר לא מיקרי רק תוספת אהל כמ"ש הר"ן והרשב"א ובמקום שמתיר מיקרי עש"י וא"כ הוספה במקום שמתיר מיקרי ג"כ עש"י ובגמ' אמרינו לקמן ראי דהלכה פתכמים ממה דאמרו בסוף מכילתין מדבריהם למדנו שפוקקין וכו' ונשם הי' להתיר הכנסת הפהנים ומכ"ש שהי' נשם בבגנו קבועה ההוספה ואפ"ה מותר לחכמים ומה לי עש"ית מחיצה לענין טומאה או לענין שבת ודוק: בא"ד וקא דאמר הא אמר שמואל זה מטלטל וכו' עמ"ש הפהרש"א לתרץ מאי שלא מקשים פן לשיטת רש"י ע"ש ותורף תירוצו משום דלשיטת תוס' אין זה סברא פשוט' דבמקום שאין מועיל מותר לעשות מחיצה והל"ל טפי האיך עביד מחיצה נלע"ד מלבד שהוא דוחק גדול פינון שמקשה ידע זה כמו זה מאי בכה שאינו פשיטה אמנם עיקר פירושו בדברי תוס' מוכרח שהוא פ"י שקושית התוס' הוא אמאי מקשה פה יקשה להיפך ולענ"ד נראה שאין פ"י דבריהם פה שאיך יקשו שיניח קושית אמת ויקשה קושית שקר והאיך סלקא דעתיהו לומר פן אמנם נ"ל ברור ואמת שקושית התוס' הוא למה ליה למימר האמר שמואל זה מטלטל משמע אי לא הוי אמר פה בהדיא לא הוי קשה הא מכאן גופא מוכח דאית ליה זה מטלטל דאל"ה היכי עביד מחיצה מועלת וא"כ אף בלא אמירתו הי' יכול להקשות זאת הקושית ממש סתמא למה לי למחיצה וא"ת שנה תדע להקשות מכח קושית עכ"פ ממ"נ יקשה או ל"ל מחיצה או האיך עביד וע"ז תירצו פינון שידע האמת שאמר למה לו להקשות מכח הוכחה וא"כ נפל תי' הפהרש"א אבירא דאדרבא לרש"י שהוא סברא פשוטה מדצוה לטלטל הגלימא ש"מ שס"ל זה מטלטל וכו' קשה טפי ל"ל והאמר שמואל אמנם נ"ל שלק"מ דאדרבא שהתוס' ס"ל כמ"ש במ"א דלא מוכח מידי מהגלומא דאית לי מותר לטלטל די"ל דצוה להם לטלטל דרף מלבד ומה שהקפיד רב י"ל להיפך משום שלא צריף אף שרש"י ע"כ אין סובר פן עכ"פ איך יקשו הם קושית שקר וגם אף לרש"י אינה סברא פשוטה להקשות מכח זה פינון שיש לדחות ומוטב לו להקשות מכח שאמר בהדיא משא"כ לתוס' דליכא למידחי ותימה ליה על הפהרש"א שכתב דלרש"י הוי סברא פשוטה ולא לתוס' ונהפוך הוא כאשר אתה רואה בעיניך ודוק: דף קכו ע"א ברש"י ד"ה ולימא מר למה פשיט לקולא וכו' לכאורה משמע שבא לפרש דאל"כ מאי מקשה שיאמר כר' יוחנן גברא אגברא קא רמית ודילמא קשה אר' יוחנן שיאמר פנותיה לכה פ"י מנ"ל להקל פינון דאיכא למימר לחומרא כר"י אף שהוא מילי דרבנו חזא פל שיעורי חכמים להחמיר אף בדרבנו פגון בעד ועד בכלל פינון שהוא לשון סתום וגם לפי רש"י לקמן באינו קשור הוי דאורייתא לת"ק אמנם קשה דהא לפום ריהטא דסוגיא הוא מוכרח מהמשנה דלשם דאל"כ חכמים מני לא ר' יהודא ולא ת"ק וא"ל שהם דיעה שלישיית מנ"ל לומר פן פינון שחכמים נקטי סתמא וי"ל כר' יהודה ולא אנשפחן עדיין תנא דמקיל יותר מנ"ל לעשות פלוגתא חדשה ובאמת שני ר' אבא אנא דאמרי כי האי תנא וכו' ר"ל פינון דאשפחן תנא דיעה שלישיית המקיל יותר ובפלוגתא בדרבנו הלך אחר המקיל י"ל גם חכמים סברי פן אכל ר' ירמיה דלא ידע מזה התנא הקשה בהכרח גדול וא"כ ל"ל לרש"י לפרש פן בקושית שאינו מכרחת והי' נ"ל לפרש להיפך שרש"י בא לפרש דלמה לו לאתוי פל האי סוגיא לקשי סתמא מנ"ל לפרש

אפי' אינו קשור דילמא אפי' אינו תלוי אבל קשור בעינין לכה פיי רש"י דכה לא הי' יכול להקשות די"ל משום שהוא מילי דרבנן אזלינן לקולא ואין סובר כת"ק שהוא דאורייתא מש"ה מקשה מהכרח סוגיא דנגר הנגרר שא"א לומר לקולא ויהיה שלילות דברי רש"י בקיצור מתק לשונו למה פשיט כה מטעם שהוא לקולא הא א"א לומר פן דאמר ר"י כמתלוקת פאן וכו' ודוק אמנם פד עינין בי' אמיןא כפי' הראשון ולק"מ והוא אחר שנדקדק דאם פפשיטא דסוגיא שהוא מוכרח ממשנה דנגר למה לו להביא את ר"י שאמר כמתלוקת פאן וכו' וגם את ר"א שאמר מאן תנא וכו' הוי ליה להקשות מהמשנה וגם ולומר ת"ש או מיתבי' ולא בלשון בקשה ולימא מר וכו' אלא נדאי שמהמשנה לק"מ שהיינו אומרים דשם מיירי נדאי בנגר שאינו מתוקן במעשה לנגר וטעמיהו משום טילטול ולכה בעינין קשר לתקנו לכה כמו גבי חריות אבל הךא גבי פקק משמע נדאי לפירש"י שהוא מתוקן במעשה לכה ולית בי' איסור טילטול או שיש עליו תורת כלי והכי מוכח בסוגיא לקמן רק משום בנן הוא דאיפא וכינן דחכמים שרו בתוספת אהל ס"ל דשוב אין צריף קשירה כמה דאי' ג"כ בסוגיא דמי שהוציאהו שהביאו תוס' לכה הוציאו להביא את רבה בב"ח אמר ר' יוחנן שאמר כמתלוקת פאן וכו' ואם שם פלוגתייהו משום טילטול היכי מדמה הא נדאי טילטול חמור מתוספת אהל לרבנן כמ"ש אלא נדאי דגם שם פליגי משום בנן אפי' הוא מתוקן לנגר או שיש עליו תורת כלי אפ"ה פליגי ובעי קשורה משום איסור בנן וכן ר"א דאמר מאן תנא נגר וכו' ע"כ ס"ל הכי וא"כ מנא לך לפליגי עליהו ולמפשיט לקולא פנ"ל ובאמת אינה קושיא מוכרחת ולא הקשה בלשון קושיא רק אמר ולימא מר וכו' ובדרף שאלה מ"ט דמר דפליגית עליהו ולהקל ושני לי' אנא דאמרי כי האי תנא וכו' ר"ל נדאי דקנה אית ביה איסור טילטול אלא משני בכ"ש מה באיסור טילטול אין צריף קשירה מכ"ש באיסור בנן ופשיטא אם נאמר דס"ל לרש"י דאף איסור בנן שייף בקנה כמ"ש התוס' לחד פירוש פשיטא דמשני שפיר דאפי' בתרי איסורי לא בעי קשירה ועמ"ש בסמוך אבל נדאי גם רש"י ס"ל דשייף איסור טילטול בקנה כמו שמוכח פן בהסוגיא דפריף עלה מר' יוחנן דבעי תורת כלי ע"ש ואפ"ה א"ש כולא סוגיא בלא שום דוחק לשיטת רש"י ובזה סרו מעליו פל קושיות התוס' והוכחתייהו וא"צ לשום דוחק שדחקו התוס' לשיטתייהו דפליגי ר"א ונחכמים בתרתי וגם שמואל בעירובין פליג אסוגיא דהךא ע"ש ודוק היטב כי הוא נכון לענ"ד: ועפ"ז שכתבתי בשיטת רש"י לפרש דברי ר' ירמיה במ"ש לימא מר נ"ל לפרש גם דברי התוס' בד"ה בין קשור שכ' ופריף ולימא מר וכו' עד וטעמא משום טילטול דאי משום בנן וכו' ולכאורה משמע שפתבו זה להוכחה לשיטתם דכולה סוגיא מיירי משום טילטול דעפ"ז הקשה המהרש"א למה שבקו תו' לקמן זה ההוכחה ותירץ שמכאן אינה הוכחה והאמת אתי דמאי זה הוכחה דדילמא סוגיא דהתם אתיא כר' אבא דהךא וגם הברייתא לפי המסקנא אתיא פרש"ג אמנם לפירושו תשובתו נשאר מעל דעדיין ק' מנ"ל לתלמודא ואם הוא מהסבךא בלא"ה לק"מ אמנם נלע"ד ע"פ הדרף שכתבתי לשיטת רש"י שכ' לשיטתם ג"כ שמתוקן היינו בלי שום מעשה ושייף בי' ג"כ איסור טילטול והוקשה להם למה לי למימר ולימא מר וכו' וגם לאתויי הא דרבה בב"ח אר"י וגם דר"א הוי ליה לאקשוי ממשנה דנגר הנגרר שנדאי הוא מתוקן במחשבה ואפ"ה בעינן עכ"פ קשירה וע"ז כ' ופריף ולימא מר ר"ל משום די"ל דשם הוי בנן גמור ולא תוספת לכה בעינין

קשירה משא"כ פֿאן לִכְּהַּ הַקִּשָּׁה רַק וְלִימָא מַר וְהִבִּיא דר"י שְׁמַדְמָהוּ אֶלְמָא תַרְנוּןִיְהוּ מְשׁוּם אִיסוּר טִילְטוּל וּעַפְמ"ש הַכֹּל כְּשִׁיטַת רַש"י וְדוּק: בַּגְמ' אָנָּא דְאָמְרִי כִּי הָאֵי תַנָּא לְכַאוּרָה מְשַׁמַּע דְּפִלִּיג אר' יוֹחֲנָן דְאָמַר כְּמַחְלֻקְתָּ פֿאן וְכו' דַּלְר"י חֲכָמִים הֵינּוּ ר' יְהוּדָא דְבַעֲי קִשְׁיָרָה וְלר' אָבָא דְמוֹקֵי חֲכָמִים הֵינּוּ רַשְׁבֵּי"ג לֹא בַעֲיָנוּ קִשְׁיָרָה אָבֵל לַפ"ז יוֹקֵשָׁה דר' יוֹחֲנָן אֶהְדְּדִי דְאִיהוּ יַדַּע מְרַשְׁבֵּי"ג וְאַף פֿסֶק הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ לְמָה אָמַר כְּמַחְלֻקְתָּ פֿאן וְכו' וּמוֹקִים לְהוּ כר' יְהוּדָא וְלֹא כְּרַשְׁבֵּי"ג אֶלִּיבָא דְהִילְכְתָּא וְהִי נִרְאָה לִי לֹמַר שְׁנָה מְתַרְץ רַש"י בַּמ"ש אָמַר גְּרָסִינוּ וְלֹא נֶאֱמַר וְצָרִיךְ פֿי' מֵאֵי בַעֲיָנוּ בְּזָה וְלְמָה לֹא נִגְרָס וְאָמַר שְׁהוּא נְדָאֵי רֵאִי טְפִי לְאוֹקִים אֶלִּיבָא דְהִילְכְתָּא דַּל"ה לֹא מְשַׁנֵּי שְׁפִיר דְעַדְיָנוּ אִינוּ מְנוֹכְרָח לְוִקִים כְּרַשְׁבֵּי"ג וְלֹא כר"י אֶלָּא נְדָאֵי י"ל לְפִי פְּשׁוּטוֹ דַּמְש"ה לֹא גָרַס וְאָמַר מְשׁוּם דְּמַסִּיק דר' יוֹחֲנָן בַּעֲיָ תוֹרַת פְּלִי וּפְלִיג בְּזָה אַרְשֵׁב"ג וְא"כ אִין רֵאִי מְזָה לְמַתְנִיתִין וְלִנְגְרָה נִגְרָר דְלֹא כר' יְהוּדָא דְמִינֵי בְּלֹא תוֹרַת פְּלִי וְזָה בַעֲיָ רַש"י לְתַרְץ דְּלִפִּי הַגִּירָסָא וְאָמַר יוֹקֵשָׁה ר"י אֶהְדְּדִי כְּנ"ל לִכְּהַּ פֶּתַב דַּל"ג וְאָמַר ור' אָבָא לֹא סָבַר כר' יוֹחֲנָן דְבַעֲי תוֹרַת פְּלִי רַק סוֹבֵר כְּרַשְׁבֵּי"ג בְּכַוְלָה דְאָף בְּלֹא תוֹרַת פְּלִי לֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה וּפְלִיג אר' יוֹחֲנָן בְּזָה וְלִכְּהַּ מוֹקֵי לְמַתְנִיתִין בְּלֹא קִשְׁיָרָה אֶלִּיבָא דְהִילְכְתָּא וּמְשַׁנֵּי שְׁפִיר אָבֵל לר' יוֹחֲנָן דְּבִלֹּא תוֹרַת פְּלִים סוֹבֵר כר' יְהוּדָא דְבַעֲי קִשְׁיָרָה וְלִכְּהַּ מַתְנִיתִין חֲכָמִים כר' יְהוּדָא אֶלִּיבָא דְהִילְכְתָּא וּמִינֵי בְּלֹא קִשְׁיָרָה וְא"כ עֵינְקָר שִׁינּוּיָא שְׁל ר"א הוּא בְּמֵאֵי דְפִלִּיג אר"י הָאִיךְ נִגְרָס וְאָמַר כְּנ"ל לְפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁל הֶלְכָה וּק"ל אָמְנָם כַּד נַעֲיִין בִּיהַּ שְׁפִיר לֹא מִיתְפְּרָשָׁא סוֹגֵיָא דְשְׁמַעְתִּין הֵכִי מִכְּמָה נִרְגִין דְאִית לְמִשְׁדֵּי בִי חֲדָא דְלַהֲמַקְשָׁה שְׁסָבַר דְּכַוְלָה פֿסֶק ר' יוֹחֲנָן כְּרַשְׁבֵּי"ג מַה לּוּ לְהַקְשׁוֹת מִמְּקוֹם אַחַר יְקִשָׁה מְהַר ר' יוֹחֲנָן דְעָסִיק בִּי לְעִיל אֶהְדְּדִי מֵאֵי שְׁמַקְשָׁה מִינֵיהּ אר' אָבָא וּשְׁנֵי ר' אָבָא כר' יוֹחֲנָן זָה הַל"ל א"כ קִשְׁיָא דר' יוֹחֲנָן אֶהְדְּדִי וְגַם גּוֹף הַסְּבָרָא אִינוּ לֹמַר פִּינּוּ דַּלְר' יוֹחֲנָן בַּעֲיָ תוֹרַת פְּלִי מוֹדָה ר' יְהוּדָא דְלֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה בְּנִגְרָר וּבְמַשְׁנָה בְּפֶקֶק דְהָא לְשִׁיטַת רַש"י הַטַּעַם בְּנִגְרָר וּבְמַשְׁנָה מְשׁוּם בְּנִיגוּ וְרַש"י פֿי' תוֹרַת פְּלִי הֵינּוּ מַה שְׁרָאוּי לְתַשְׁמִישׁ דְּבָר אַחַר וְלֹא שְׁמַתְקוּן לְזָה דְלֹא מְהֵי ע"ש כְּרַש"י וְא"כ זָה לֹא מְהֵי אֶלָּא לְעַנְיָן אִיסוּר טִילְטוּל אָבֵל לְעַנְיָן אִיסוּר בְּנִיגוּ מֵאֵי מְהֵי זָה שְׁרָאוּי לְתַשְׁמִישׁ שְׁלֹא יֵאָסֵר מְשׁוּם בְּנִיגוּ בְּלֹא קִשְׁיָרָה וְכִינּוּ דר' יוֹחֲנָן פּוֹסֶק כְּרַשְׁבֵּי"ג דְלֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה הִדְרָא קוֹשְׁיָא לְדוֹכְתָּא דר"י אֶהְדְּדִי וְגַם מַה שְׁמוֹחֶק רַש"י וְאָמַר קִשְׁיָא דְהִלֵּא הָיִי רֵאִי נְכוּנָה לר' אָבָא אֶף לְמַסְקָנָא אָמְנָם אִם נִרְצָה לְקַיִים הָךְ שִׁטָּה נֶאֱמַר כְּפִירוּשׁ הָרֵאשׁוֹן מַה שְׁפַתְבְּתִי לְשִׁיטַת רַש"י דְבִאֲמַת בְּקִנְיָה לֹא הָיִי רַק אִיסוּר טִילְטוּל וְלֹא בְּנִיגוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' רַק מִינֵי ר' אָבָא רֵאִי לְמַשְׁנֵיתִינוּ בַּמְכ"ש דְאֶפִּילוּ בְּאִיסוּר טִילְטוּל הַחֲמוּר לֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה מְכ"ש בְּאִיסוּר תּוֹסֶפֶת אֶהֱלֵה הַקֵּל דְלֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה וְא"כ ר' אָבָא דְסָבַר לְגַמְרֵי כְּרַשְׁבֵּי"ג שְׁנֵי שְׁפִיר אָבֵל לר' יוֹחֲנָן דְבַעֲיָ תוֹרַת פְּלִי לְטִילְטוּל אָבֵל בְּלֹא תוֹרַת פְּלִי בַעֲיָ ר' יוֹחֲנָן קִשְׁיָרָה לְטִילְטוּל וְא"כ אֶף בְּבִנְיָן בַּעֲיָ קִשְׁיָרָה אֶף בְּתוֹרַת פְּלִי לִכְּהַּ מוֹקֵי כר' יְהוּדָא וְאִתִּי שְׁפִיר הַכֹּל עַל פִּי הַסִּיגְנוּן: אָמְנָם אִין נִרְאָה לֹמַר כְּנ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה ר' יְהוּדָה אוֹמַר דַּא"כ שְׁבַקְנָה מִינֵי רַק בְּאִיסוּר טִילְטוּל מֵאֵי קָא מְהַדַּר ר' אָבָא אָנָּא דְאָמְרֵי כְּרַשְׁבֵּי"ג דִּילְמָא בְּאִיסוּר טִילְטוּל לֹא בַעֲיָ קִשְׁיָרָה וּבְאִיסוּר בְּנִיגוּ בַּעֲיָ אֶף בְּתוֹסֶפֶת אֶהֱלֵה אֶף שְׁהַתּוֹס' בְּעַצְמָם כְּתוּב בַּד"ה בִּין קִשְׁוֹר שְׁאִיסוּר טִילְטוּל חֲמוּר מְתוֹסֶפֶת אֶהֱלֵה ע"ש אֶלָּא שְׁאִין זָה סְבָרָא מְנוֹכְרַח וּמַנ"ל לֹמַר כְּרַשְׁבֵּי"ג יְפִלִּיג אר' יְהוּדָא וְגַם א"א לֹמַר לְשִׁיטַת רַש"י פֶּלֶל דְּבַקְנָה מִינֵי רַק בְּאִיסוּר טִילְטוּל דַּא"כ מֵאֵי מְשַׁנֵּי ר' יוֹחֲנָן סָבַר

לי פְּנוּתִיהָ בַּחֲדָא וְכוּ' וְכִי ס"ד דְּבִאֲיָפָא תּוֹרַת פְּלִי עָלְיוּ סְבָרֵי רַבְּנָן שְׂיֵהָא אָסוּר לְטַלְטַל אֱלָא א"כ קָשׁוּר וְתַלּוּי הֵלָא אַף בְּכָלִי שְׂמַלְאֲכְתּוּ לְאִיסוּר שְׂרִי לְטַלְטַל לְצוּרְךָ גּוּפוּ אַם יֵשׁ עָלְיוּ תּוֹרַת פְּלִי מַכ"ש מְלֹאֲכְתּוּ לְהִיתָר וְע"כ רַבְּנָן דְּבַעֲי קָשׁוּר וְתַלּוּי בְּדִלְיָפָא עָלְיוּ תּוֹרַת פְּלִי וְרַשְׁבַּ"ג דְּמַתִּיר אֲזִיזֵל לְשִׁיטְתָּיָה דְּלֹא בְּעֵי אַף בַּחֲרִיּוֹת קַשְׁיָרָה וְרַבְּנָן לֹא פְּלִיגִי אֱלָא בַּחֲרִיּוֹת וְכִיּוּצָא וּא"כ פּוֹסֵק מִמֶּשׁ כְּרַבְּנָן וּמֵאֵי שְׁיָיָה ס"ל פְּנוּתִיהָ בַּחֲדָא וְגַם קוֹנְשִׂיא רֵאשׁוּנָה שְׂפַתְבְּתֵי קָשָׁה וְגַם יל"ד מנ"ל לרש"י ול"ל לפרש פן שתורת פלי היינו לתשמיש אחר ולא לזה לחוד ול"ל לפרש פן והתוס' שמשפּרשים ששהקנה היינו משום איסור טילטול לחוד לק"מ עלליהו שיהם מפרשים תורת פלי היינו מתקן לזה לחוד וי"ל שת"ק פליג שאינו מועיל אף זה ופוסק פרשב"ג בחדא אבל לשיטת רש"י קשה טובא אם נפרש פן לכן נלע"ד ברור כפי השני שפכתבתי לעיל לשיטת רש"י דבקה יש בו שני האיסורים משום בגין כמו שפיייתי לה ר' אבא למשנתנו וגם יש בו איסור טילטול דמקשה עלה מתורת פלי ורשב"ג מיקל בשניהם דלא בעי אפילו קשירה ומיייתי ר' אבא ראי לבגין והגמרא לר' יוחנן דאמר הלכה פרשב"ג ס"ד דאף בטילטול אמר פן ומקשה מהא דבעי ר' יוחנן תורת פלי לעגן טילטול א"כ סובר פרבן ומשני ר' יוחנן סבר פנותי בחדא היינו לעגן בגין ופליג עליה בחדא היינו לעגן טילטול ובעי תורת פלי והקשה לרש"י דאם היינו תורת פלי במעשה תיקון לזה גם לעגן בגין מודה ר' יהודה דלא בעי קשירה פיון שמתקון במעשה אחר לזה עדיף יותר מקשירה לכה כ' רש"י דמייירי לתשמיש אחר והוא מועיל רק לעגן טילטול ולא לבגין לכה פסק אפ"ה פרשב"ג דשרי משום בגין בלא קשירה והא דאמר לעיל כמתלוקת פאן וכו' לא פליג כלל אר' אבא רק מר אמר חדא וכו' והוא שפא רק לפרש שטעם אחד להם משום בגין ות"ק דהתם היינו ר"א כמו שאמר גם ר"א מאן תנא נגר וכו' נחכמים דהכא היינו גם ר' יהודה דלא בעי תלוי אבל המה גם רשב"ג דלא בעי אף קשירה דהא חכמים הם פוליהו תנאי דפליגי אר"א דבעי קשור ותלוי והם לא בעי רק לכל מר פדאית ליה לר' יהודה בעי קשירה ולרשב"ג לא בעי אף קשירה אף שאין עליו תורת פלי רק ר' ירמיה דלא ידע מרשב"ג אקשי ליה מר' יוחנן דאמר כמתלוקת פאן וכו' ושני ליה אנא דאמרי פי האי תנא וכו' ר"ל שאני מפורש לרשב"ג אליבא דחכמים ור"י אמר כמתלוקת פאן וכו' לר"י אליבא דחכמים ולכה אמרו חכמים סתם בין כה ובין כה ולא אמרו מפורש אפילו אינו קשור או אפי' אינו תלוי והיינו לכל מר פדאית ליה ולא תלוי פאן בהלכה כמי דהא היינו חכמים ממש דפליגי כל חד אר"א ולא שייך לגרוס ואמר ולא קשה דר' יוחנן אהדדי ולא פליגי כלל ר' אבא ור' יוחנן ואתי הפל שפיר כל הסוגיא ודוק היטב פי הוא נכון לפענ"ד: בתוס' בד"ה ר' יהודה אומר וכו' עד וליכא לפרושי וכו' עד דא"כ מאי מהדר ליה ר' אבא וכו' עיין במהרש"א שהקשה למה שבקו התוס' הוכחתיהו דלעיל ועמ"ש לעיל בתירץ קושיא זאת אמנם פאן הי' נ"ל לכאורה לפרש בדרה אחר יותר נאות והוא שמ"ש התוס' ול"ל דנגר הנגרר משום איסור בגין וכו' היינו גם משום בגין דאית ביה תרונניהו כמ"ש גבי פקק החלון והוי א"ש טפי לשון ר"י כמתלוקת פאן וכו' דדמי ממש משא"כ לפי התוס' באמת דלא הוי דמי ממש ושמואל שפוסק שם הלכה כר' יהודה היינו גבי איסור בגין דבעינו קשירה אבל באיסור טילטול לא פסק כר' יהודה ולכה לא בעי קשירה לשמואל וזה שכ' התוס' ומשום בגין הוא דבעי קשירה ולא משום טילטול קאי אשמואל

ולא אר' יהודה שְׁהָרִי לֹא כָתְבוּ לָא בְּעֵי ר' יְהוּדָה כְּמוֹ לְעִיל וְא"כ אֵין פְּאָן מְקוּם לִק' הַמְהַרְשֵׁ"א דְלִסְתוֹר זֶה לֹא מוֹכַח מֵהוֹכְחָה דְלְעִיל דְדִילְמָא פְּרִיף לִיה ר' יִרְמְיָהּ מְאִיסוֹר טִילְטוּל וּלְעִיל פְּתוּבִלְסְתוֹר רַק שְׁלֹא נֶאֱמַר מִשׁוּם בְּנִין לְחוּד הוּא וְדוּק אֲמַנְם א"א לְוֹמַר כּוּן פְּנוּנַת הַתּוֹס' מְלַבֵּד שְׁאִין לְשׁוֹנָם מוֹרָה פְּאָן גַּם קָשָׁה מִן דְּבְרִיהֶם שְׁסִתְרוּ זֶה דֹא"כ מֵאֵי אֶהְדֵּר ר' אַבָּא וְכו' הָא לִפ"ז שְׁפִיר אֶהְדֵּר דְּהָא מְבַנְיָן לִק"מ דְּדִילְמָא אֵית לִיה ר' אַבָּא כִּמ"ש הַתּוֹס' לְעִיל דְּשִׂאנִי בְּנִין דְּנָגַר מִתּוֹסְפֵת אֶהֱל וּמִשׁוּם טִילְטוּל סְבַר לִיה פְּרִשְׁבֵּ"ג דְּהָא לֹא אֶקְשִׁי לִיה אֶלָּא מְטִילְטוּל וְע"כ צ"ל דְּכּוֹנְנַת הַתּוֹס' בְּוֹלִיכָא לְפְרוּשֵׁי הֵינּוּ לְפִרְשׁ מִשׁוּם בְּנִין לְחוּד וְשְׁפִיר הַקָּשָׁה הַמְהַרְשֵׁ"א וְא"ש סְתִירַת הַתּוֹס' וְדוּק אֲמַנְם אֵי קָשִׁיא לִי הָא קָשִׁיא טוּבָא דְלָמָּה לִיה לְהַתּוֹס' לְדַחְוִי דְּשִׁמוּאֵל פְּלִיג אַר"א וְר"י וְר"י וְכוּלְהוּ סוּגְיָא דִילְמָא קוּשְׁטָא כּוּן שְׁמֵאֵי שְׁאֲמַר ר' יוֹחָנָן כְּמַחְלֻקַת פְּאָן הֵינּוּ דְּנָגַר אֵית בֵּיה ג"כ פְּתִירוּנֵיהוּ כְּמוֹ פְּקַק מְמֵשׁ וְא"ש הַלְשׁוֹן טְפִי שֶׁל ר' יוֹחָנָן כִּמ"ש וְלֹא קָשָׁה ק' הַתּוֹס' לְעִיל בְּד"ה בֵּין קָשׁוֹר וְשְׁפִיר אֶהְדֵּר לִיה ר' אַבָּא ג"כ אֲנָא דְאֲמַרִי פְּרִשְׁבֵּ"ג מְטִילְטוּל וּלִק"מ ק' הַתּוֹס' בְּכָאן וְכִמ"ש דְּמְבַנְיָן לִק"מ וְאִז שְׁפִיר גַּם שְׁמוּאֵל ס"ל כּוּן פְּכוּלְהוּ סוּגְיָא וְהָא דְקָאֲמַר הֶלְכָה כִּר' יְהוּדָא הֵינּוּ בְּאִיסוֹר בְּנִין כְּמוֹ שְׁמִשְׁנֵי פְּאָן אַר' יוֹחָנָן סְבַר לֵה פְּנוּתִיה בְּחֻדָּא וְכו' וְכִמ"ש לְשִׁיטַת רִש"י דִּס"ל פְּנוּתִיה בְּבִנְיָן וּפְלִיג עֲלֵיהּ בְּטִילְטוּל כּוּן לְשִׁמוּאֵל וְאִף לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּקָאֵי כּוּלְהוּ אֶטְוִילְטוּל טְפִי מִפְּשֵׁט מִינֵי לְוֹמַר כּוּן דְּהִשְׁתָּא הֶכָּא בְּחֻדָּא מִילְתָּא פְּלִגְיָנָן דִּיבּוּרָא וְאֲמַרִינָן ס"ל פְּנוּתִיה בְּחֻדָּא וּפְלִיג עֲלֵיהּ בְּחֻדָּא מְכ"ש בְּתַרִי מִיְלֵי וְהוּי אֲתִי הַפֵּל שְׁפִיר טְפִי מְשִׁיטַת הַתּוֹס' שְׁהוּא דוֹחַק גְּדוּל כִּמ"ש לְעִיל וְגַם כּוּן הַסּוּגְיָא שְׁבַכְאָן צְרִיף לְדַחּוּק דֹא"כ מֵאֵי פְּרִיף ר' יִרְמְיָהּ לִר' אַבָּא דִילְמָא סְבַר כְּשִׁמוּאֵל וּפְּן שְׁאָר הַסּוּגְיָא וְצ"ע וְאֶפְשֵׁר לְוֹמַר דְּלֹא מְשַׁמַּע לְהַתּוֹס' לְוֹמַר שְׁמֵאֵי שְׁאֲמַר שְׁמוּאֵל הֶלְכָה כִּר' יְהוּדָא הֵינּוּ אֶפְלָגָא פִּינוּן שְׁאֲמַר סְתֵמָא וּמֵאֵי דְמִשְׁנֵי כּוּן אַר' יוֹחָנָן הֵינּוּ שְׁאֲמַר הֶלְכָה פְּרִשְׁבֵּ"ג בְּמֵאֵי שְׁאֲמַר פְּאָן וּבְחֻרִיּוֹת לֹא אָמַר הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ וְכָאן לֹא אָמַר כְּלוּם מְזַה דְּלֹא בְּעִינָן תּוֹרַת כְּלִי מְכ"ש לְשִׁיטַת הַתּוֹס' דְּתוֹרַת כְּלִי הֵינּוּ מְתוּקָן לְזֶה בְּמַעֲשֵׂה דְלוּלָא דְבְּרִיו בְּחֻרִיּוֹת י"ל מ"ש מְתוּקָן אַע"פ שְׁאִינוּ קָשׁוֹר הֵינּוּ מְתוּקָן בְּמַעֲשֵׂה כִּמ"ש בְּגַמ' וְכ"ת ה"נ דְּאִיכָּא תּוֹרַת כְּלִי וְא"כ שְׁפִיר אָמַר סְתֵם הֶכָּא הֶלְכָה פְּרִשְׁבֵּ"ג דְּכָאן מִשְׁא"כ הִתֵּם לְגַבֵּי ר' יְהוּדָא דְאָמַר שְׁמוּאֵל הֶלְכָה כְּמוֹתוֹ וְנֶאֱמַר שְׁהוּא לְפִלְגָא בְּכָאן גּוּפָא לֹא מְשַׁמַּע לְהוּ וְדוּק: בְּתוֹס' בְּד"ה שְׁקָשׁוֹר וְתִלוּי וְכו' עַד וְנִרְאֶה לְרִשְׁבֵּ"א דְאֶפְלִי וְכו' עַד דֹא"כ לֹא יִהְיֶה מוֹנַח דִּר"י כְּמוֹנַח דִּת"ק וְכו' עֵינָן בְּמַהַרְשֵׁ"א מַה שְׁהַקָּשָׁה לִיפְשֵׁטוּ מְנַגֵּר גּוּפָא וְכו' ע"ש וּמַה שְׁתִּירַץ אֵינוּ מוּבָן לִי דֵה"נ י"ל דְּתִירוּנֵיהוּ מִיְקַרִי מוֹנַח וְאָסַר ת"ק בְּשִׁנְיָהֶם וְר"י לֹא אָסַר אֶלָּא בְּחֻדָּא מוֹנַח כִּמ"ש בְּנִגְרָר דִּת"ק לֹא שְׁרִי אֶלָּא בְּחֻדָּא וְר"י שְׁרִי בְּתִירוּנֵיהוּ וְגַם תְּמַהֲנָא טוּבָא אֶסְבְּרְתוּ אִיף אֶפְשֵׁר אִם נֶאֱמַר דִּת"ק אָסַר בְּזֶה בְּשִׁנְיָ רֵאשִׁים מוֹנַחִים לְאֶרֶץ לְוֹמַר דְּגַם זֶה מִיְקַרִי נִגְרָר הָא ת"ק קָאֲמַר סְתֵמָא בְּמַשְׁנֵה נִגְרָר הַנִּגְרָר נוֹעֲלִין מְשַׁמַּע כּוּן מַה שְׁנִקְרָא נִגְרָר נוֹעֲלִין בּוּ וְכ"מ בְּתוֹס' דְּלֵהוּ סְבָרָא ע"כ זֶה מִיְקַרִי מוֹנַח דְּלִסְבְּרַת הַמְהַרְשֵׁ"א דְּזֶה מִיְקַרִי נִגְרָר אַפ"ה אָסוֹר לֹא מוֹכַח כְּלָל מִמוֹנַח דְּהָא שְׁנִיָּהֶם אֵיבְרִי בְּחֻדָּא מוֹנַח רַק דִּת"ק אָסַר אִף בְּנִגְרָר זֶה וְדְבָרֵיו נִרְאִין כְּסוּתְרִין זֹא"ז וְדוּק אֲמַנְם נִלְע"ד בְּתִירוּץ קוּשְׁיָתוֹ דְּאִף לְפִי אֲמַת דִּס"ל לְהַרְשֵׁב"א דְּאִף בְּזֶה מוֹתֵר בְּמַקְדָּשׁ מוֹזֵה דְּלֹא מִיְקַרִי נִגְרָר דְּהָא קָאֲמַר בְּפִי אֵיזָה נִגְרָר כּוּן שְׁתִּלוּי וְרֵאשׁוּ אֶחָד מְגִיעַ לְאֶרֶץ מְשַׁמַּע אֶבֶל ב' רֵאשִׁים מְגִיעִים לֹא מִיְקַרִי נִגְרָר אֶלָּא א"א דג"כ לֹא מִיְקַרִי מוֹנַח קָשִׁיא דִּיּוֹקִים אֶהְדְּדִי וְע"ז כְּתַב הַרְשֵׁב"א

דאף זעה שלא מיקרי נגדר ג"כ מותר במקדש וסמך עצמו ת"ק ור"י אסיפא עיקר דדוקא מונח אסר וזה לא מיקרי מונח ודיוקא דרישא לא קשה די"ל דנקט נגדר משום מדינה אבל אם נאמר דזה אסר דדיוקא דרישא דוקא רק לר' יהודא רישא לאו דוקא דסמך אסיפא פנ"ל: א"כ ע"כ אפה צ"ל לרבנן דזה מיקרי מונח דאל"כ קשיא דיוקא דסיפא דבשלמא רישא י"ל משום מדינה משא"כ בסיפא ולר' יהודא אע"ג דלא מיקרי נגדר ע"כ לא מיקרי מונח דהא לדידן ודאי מותר אף במדינה ולפ"ז א"ש טפי הוכחת התוס' דמלשון לחוד אינו קושיא כ"כ אבל קושיותהו דהאיך נקט סתמא והמונח במקדש דנוכל לטעות אף בקשור ושני ראשים מונחים מיקרי מונח כמו לת"ק דאין סברא לומר דהמשנה סמך אברייתא וגם נקשה עליו דיוקא דרישא דאמר הנגדר במדינה הא אף אינו נגדר שרי וא"ל דסמך אסיפא דהא יש לטעות בסיפא אלא ע"כ דזה לא מיקרי מונח וא"ש בין לת"ק ובין לר"י דסמכו אסיפא דוקא ודוק.

ע"ב ברש"י בד"ה תורת פלי שיהא ראוי לתשמיש אחר וכו' ועיין בתוס' שהקשו אמנם לק"מ כמ"ש לעיל וגם רש"י פתב הטעם וגם מציינו בנגר החילוק זה מפורש בין יש בראשו גלוסטרא ובין אין לו גלוסטרא כמ"ש בגמ' וכן פסק הרמב"ם ועיין מ"ש בסמוך ומה שהקשו עוד דא"כ מאי צריכה למימר וכו' וכן מביא הרא"ש קושיא זו ותירץ דרש"י אזיל לטעמין וכו' ע"ש והקשה המהרש"א קושיא תמוה דא"כ מאי מקשה מחריות ע"ש ואני תמה על תמיהתו דל מהכא פי' הרא"ש נמי קשה זה לפירש"י מאי מקשה מחריות כמו שנבאר וכן לפי התוס' ולפסק הרמב"ם לכולהו קשה זה וצריך לפרש כמו שנבאר גם להרא"ש לק"מ אמנם בלא"ה לק"מ שהרי דברי הרא"ש לפי פשוטו א"א להעמידן שהרי רש"י פתב מפורש דאף כאן ולקמן דאף בכיסוי כל הפלים צריך תורת פלי ואף הקשה מדלתות שיצה תיבה ומגדל וכתב מילתא בטעמא על כל הפלים ובהו לא שייך בגין א בגין בכלים כדאמר בריש פרקין אמנם נ"ל ברור תי' הרא"ש לתרץ ק' התוס' והוא שמאי שהקשו צריכה למימר ודאי לא הקשו אמשנה דבסמוך כל פסוי הפלים שיש להם בית אחיזה דנדאי צריכה למימר דאפ"ה בעינן בית אחיזה ופלוגמא דת"ק ור' יוסי וכמו שפירש בגמ' שם ורש"י גופא פתב שם הך סברא דמש"ה לא מוקי בשאר פלים דכינן שיש עליו תורת פלי שמותר לטלטלו לצורך גופו ואדרבא משם מסתייע לפירש"י לכן נ"ל ברור דקושיותהו על ברייתא דקנה למה פליג ת"ק דבעינן קשור ותלוי ומאי צריך רשב"ג לא שמעינן דכינן דאית ליה תורת פלי אחר פשיטא דמותר לטלטלו לצורך גופו ואזה תירץ הרא"ש שפיר דאזיל לשיטתן שפירש"י בכולה שמעתין משום בגין וא"כ בקנה נמי אף דאיכא תורת פלי פליגי משום בגין ובליכא תורת פלי פליגי נמי משום טילטול והתוספות אזלי לשיטתיהו דליכא תורת בגין כלל בכולה שמעתא ומכ"ש בקנה כמו שכתבתי לעיל לכה הקשו שפיר וכן נראה קושיותם שהרי העמידו דבריהם על וכי תימא ואם פן אין מקום לק' המהרש"א ושיטת רש"י עולה ע"פ זה פהוגן פלי שום קושיא מק' התוס' פיון דאזיל לשיטתן וגם מה שהביאו ראי' מנדבך וחריות נמי לק"מ שהרי רש"י פתב הטעם דכיסוי לא חשיב פלי אבל גבי נדבך וחריות שעשה מעשה לישבה ודאי חשיב פלי כמ"ש רש"י בדלתות דהוי תורת פלי שראוי לישבה פנ"ל ברור שיטת רש"י וכתירץ הרא"ש הנ"ל ואף שקצת דחוק לשון הרא"ש ע"כ פנונתו פן כמ"ש ואף אם אין פנונתו לכה עכ"פ בשיטת רש"י הוא ברור ונכון ודוק: אמנם אי קשיא הא

קוּשָׁא לִי טוּבָא לְשִׁיטַת רִשׁ"י מֵאֵי מִקְשָׁה מְחַרְיוֹת הָא פִּינָן דְרֵאוּנָן לִישִׁיבָה הָוֵי תוֹרַת כְּלִי כַּמ"ש רִשׁ"י מִשְׁא"כ בְּקִנְיָה וְכִסּוּי כַּמ"ש רִשׁ"י תַּדְע דְלַרְבָּנָן אִם קוּשָׁרָן וְדֵאֵי לַק"מ לִר' יוֹחָנָן אַע"ג דְלִית בְּהוּ תוֹרַת כְּלִי דֵא"כ רַב יוֹחָנָן דְאָמַר פְּמֵאן אֱלָא ע"כ שְׁזָהוּ פְלִינָן לִישִׁיבָה א"כ לְרִשְׁבִּי גַּמְי פִּינָן דְאִית לִי מִחְשָׁבָה מְהֵנִי הָוֵי כְּמוֹ קוּשִׁירָה לְרַבָּנָן וְתַמִּי לִי עַל כָּל מְפָרְשִׁים שְׁהִקְשׁוּ זֶה לְפִי תוֹס' וְלֹא הִרְגִישׁוּ זֶה לְפִירִשׁ"י וְתִי הַמְהַרְשֵׁ"ל וְהַמְהַרְשֵׁ"א לֹא שְׁיָיְדָה לְפִי רִשׁ"י ע"ש וצ"ל דְגַם לְפִירִשׁ"י בְּעֵינָן מַעֲשָׂה לְתוֹרַת כְּלִי לְתַשְׁמִישׁ אַחַר וְזֶה לְשׁוֹן תוֹרַת כְּלִי ר"ל צוֹרַת כְּלִי לְתַשְׁמִישׁ וְלֹא מְהֵנִי מִחְשָׁבָה אוֹ י"ל דְפָרִיךְ מְדַמִּיקַל בְּזָה שְׁלֵא בְּעֵי קוּשִׁירָה מִיַּקַּל גַּמְי בְּקִנְיָה וְכִסּוּי דְלֹא בְּעֵי תוֹרַת כְּלִי וְדוּק: וְיוֹתֵר נִלְעַ"ד לְשִׁיטַת רִשׁ"י דְהִכִּי מִקְשָׁה מִי בְּעֵי רִשְׁבִּי גַּמְי תוֹרַת כְּלִי לְקִנְיָה וְכִסּוּי שְׁיָהָא רֵאוּי לְתַשְׁמִישׁ אַחַר דְּוָקָא אֲבָל מַה שְׁמִשְׁמֵשׁ כִּסּוּי אוֹ פְתִיחָה וְנִעְיִלָה לֹא מְהֵנִי לְטַלְטֵל כַּמ"ש רִשׁ"י לְרַב יוֹחָנָן ע"כ ל"ל לְרִשְׁבִּי גַּמְי סְבָרָא זֹו דֵא"כ אִף תוֹרַת כְּלִי דְקִנְיָ לֹא מְהֵנִי פִּינָן דְאִתְלִי בְּחַרְיוֹת אִף שְׁגָדְרָן לְעֵצִים אִם חִיָּשֵׁב עֲלֵיהֶם לִישִׁיבָה בְּטַל מְמַנּוּ תוֹרַת עֵצִים ע"י מִחְשָׁבָה ה"נ אִף דְאִכְפָּא לְקִנְיָה תוֹרַת כְּלִי תַשְׁמִישׁ אַחַר פִּינָן שְׁהִתְקִינּוּ לְהִיּוֹת פּוֹתַח וְנוֹעֵל בְּטַל מְמַנּוּ תוֹרַת כְּלִי וְנִשְׁאָר עֲלָיו תוֹרַת פְתִיחָה וְנִעְיִלָה וִיְהֵא אֲסוּר לְטַלְטֵל אֱלָא ע"כ שֵׁא"צ תוֹרַת כְּלִי וּמִשׁוּם פְתִיחָה וְנִעְיִלָה לְחוּד ג"כ שְׁרִי לְטַלְטֵל וְה"ה בְּכִסּוּי כְּלִים כַּמ"ש רִשׁ"י וְקוּשָׁא שְׁפִיר לְרַב יוֹחָנָן וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה וְכ"ת ה"נ ע"ש וְעֵינָן בְּמְהַרְשֵׁ"ל שְׁהִקְשָׁה קוּשָׁא חֲמוּרָה מְאֹד לְתִי בְּתָרָא שֶׁל תוֹס' לְעֵיל בְּדַף הַקּוּדֵם וְלַעֲנֵ"ד אִף לְתַרְזַן הִרְאִשׁוֹן קֶשֶׁה פִּינָן שַׁע"כ"פ יֵשׁ חִילוּק דִּילְמָא חַרְיוֹת קִילִי טְפִי זוֹלַת לְפִירוּשׁ תוֹסְפֵת אֲרָוּכִים שְׁהִבִּיא מְהַרְשֵׁ"ל לַק"מ וּבִיּוֹתֵר תְּמָה אֲנִי עַל הַרְמַב"ם שְׁפִסַּק לְהִדְאָא בְּקִנְיָה וְכִסּוּי דְבְּעֵינָן תוֹרַת כְּלִי וּבְחַרְיוֹת פִּסַּק לְהִדְאָא דְמִחְשָׁבָה מְהֵנִי וְכַרְב אֲסִי גּוּפָא בַּפ' בְּמָה טוּמְנִין וְכַתְב ה"ה טַעַם נְכוּן מִשׁוּם דְסֵתָם חַרְיוֹת הֵן לִישִׁיבָה רַק מִשׁוּם שְׁגָדְרָן לְעֵץ אֲתִי מִחְשָׁבָה וּמוֹצִיא מִמִּחְשָׁבָה מִשְׁא"כ בְּאִינְדָּה צָרִיךְ מַעֲשָׂה שְׁהוּא תוֹרַת כְּלִי כַּמ"ש הַתוֹס' וְנ"ל שְׁזָהוּ ג"כ פְּוֹנְתַת הַתוֹס' בַּמ"ש לְעֵיל א"נ חַרְיוֹת רֵאוּנָן טְפִי לִישִׁיבָה וְכו' ר"ל מְטַעַם הַנ"ל אֲמַנְם קֶשֶׁה טוּבָא מֵאֵי מִקְשָׁה הַגַּמ' וְכָל הַתִּירוּצִים שְׁכַתְבִּיתִי לְשִׁיטַת רִשׁ"י לֹא מִתְפָּרֵשׁ לְשִׁיטַת הַתוֹס' וְדוּק: וּמַכ"ש עַל הַרְמַב"ם קֶשֶׁה טוּבָא דְכִינּוּ דְהַגְמ' אִקְשָׁה הַדְּדִי עַד שְׁהוּצָרָה לּוֹמַר ר"י פְּלִיג עֲלִי בְּחֵדָא אִיךְ פּוֹסַק אֶת שְׁנֵיהֶם וְהַמְהַרְשֵׁ"א בִּיקְשָׁה לְתַרְזַן וְתוֹרְרָה דְבְּרִיו שְׁיָשֵׁב הָוֵי ג"כ מַעֲשָׂה קֶלָה לְתוֹרַת כְּלִי תַמִּי לִי מְאֹד עֲלָיו הַגַּם אִף שְׁהַרְ"ן כְּתַב ג"כ זֹאת הַסְבָּרָא וּבְאֵמַת לְסְבָרָא זֹאת מְתוֹרְץ שְׁלֵא יוֹקְשָׁה רַב אֲסִי אֶהְדְּדִי וְלֹא קֶשֶׁה ג"כ מֵאֵי שְׁמִקְשָׁה כְּאִן אַרְשָׁבִי גַּם אֲרַב אֲסִי אִר' יוֹחָנָן אֲמַנְם אִיךְ כְּתַב הוּא לְתַרְזַן בְּזָה שִׁיטַת הַתוֹס' שְׁמִקְשָׁה מְהַרְשֵׁ"ל הֵלֵא תוֹס' כְּתַבוּ בְּהִדְאָא לְעֵיל פ' בְּמָה טוּמְנִין דָּרַךְ נ' דְלַר' אֲסִי דִישִׁב מְהֵנִי פְּשִׁטָא דְחִיָּשֵׁב מְהֵנִי וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן רַב אֲסִי דְאָמַר יָשֵׁב אַע"פ שְׁלֵא חִיָּשֵׁב ע"ש בְּתוֹס' וְאִיךְ אֲשַׁטְמִיתִיה דְבְּרִיהֶם אֵלוּ וּמַכ"ש שְׁהַרְמַב"ם לֹא מַתִּי שַׁכ' בְּהִדְאָא חִיָּשֵׁב מְהֵנִי בְּחַרְיוֹת: אֲכֵן בְּתִי מְהַרְשֵׁ"ל מְתוֹרְץ הַכֹּל וְגַם הַרְמַב"ם אִף שְׁקֶצֶת נִרְאִין דְבְּרִיו דְחֻקִּים נ"ל לְבָאָרַם בְּקִיצוֹר שְׁהֵם נְכוּנִים וְהוּא שְׁמִקְשָׁה אִיךְ אֶפְשָׁר שְׁמֵאֵי שְׁאָמַר רִשְׁבִּי גַּמְי מְתוֹקָן אַע"פ שְׁאִינוּ קָשׁוּר הֵינּוּ מְתוֹקָן ע"י מַעֲשָׂה שְׁהוּא תוֹרַת כְּלִי לְפִי תוֹס' פִּינָן דְאִית לִי גַבִּי חַרְיוֹת דְאִף ע"י מִחְשָׁבָה הָוֵי תִיקוֹן לִישִׁיבָה וְאִם נֶאֱמַר דְבְּקִנְיָה חֲמוּר טְפִי וּבְעֵי מַעֲשָׂה תִיקוֹן אִיךְ קֵא' סְתָמָא מְתוֹקָן הָוֵי לִי לְפָרֵשׁ אִם עֲשָׂה מַעֲשָׂה לְפְתִיחָה וְנִעְיִלָה דְלִדְדִי לְשׁוֹן מְתוֹקָן הָוֵי גַּם מִחְשָׁבָה וּבְזָה מְתוֹרְץ הַרְמַב"ם שְׁכַתְבַתְּ בְּאֵמַת גַּבִּי קִנְיָה וְכִסּוּי אִם יֵשׁ עֲלָיו תוֹרַת כְּלִי

ומכ"ש ש'ש'יטת התו' מתורץ היטב והי' נ"ל לתרץ דברי המהרש"א דשם פתבו התוס' דלרב אסי מהני חישוב היינו לפי ר"ת בתוס' ארנפים שהביא מהרש"ל או לתירץ הראשון דהכא לעיל שגרסינן שם רב אבל לתי' האחרון דתריית קילי טפי י"ל דסברי פסברת הר"ן דדוקא ישב אבל באמת זה אינו דהכא גופא מוכח דאית להו כ"ש חישוב דאל"ה למה להו למימר דתריית ראנון טפי הל"ל דהווי כמו אבנים וישב הוי פשיטשוף כמ"ש הר"ן לכן נלע"ד תי' מהרש"ל עיקר ומתורץ גם הרמב"ם פנ"ל ודוק היטב בכל זה פי קצרת: סליק פירק כל הפלים מפנין פירק אשמנה עשר ברש"י בד"ה תרומה טהורה וכו' עד פדתניא בפסחים שאם רצה פהו מריצה לפני פלב וכו' ע"ש ולכאו' תמוה ששם אמרינו בפ' במה מדליקין אין שריפת קדשים דוחה י"ט והיינו שריפה שהוא מלאכה משא"כ ליתנה לבהמה מה זו דחי' וגם הרשב"א פתב על דברי רש"י שאין נכונים שהרי אמרינו לעיל בפ' ב"מ הנ"ל פשם שמצוה לשרוף את הקדשים שנטמאו פד מצוה לשרוף את התרומה שנטמאת וגם במ"ש תמורה חשיב לתרומה טמאה בהדי הנשרפין ומ"ש בפסחים שאם רצה מריצה לפני הפלב היינו בתרומת חמץ ולא בתרומה טמאה וכל דברים אלו פתבו התוס' ארש"י בפ"ג דביצה דף כז ע"ב ע"ש אמנם אני אומר אף שפתב הרשב"א שאין דבריו נכונים שפבר מחו לי' מאה עוכלי בעוכלא לענ"ד פמה לא חלי ולא מרגיש וכו' ששיטת רש"י נכון שעל ק' ראשונה כ' רש"י בעצמו מילתא בטעמא בביצה ע"ש דגם הדלקה בי"ט לא מיקרי דחי' והא דיליף מקדשים אף דשם אסורים בהנאה היינו כמ"ש רש"י בשבת דף כ"ה אף זו לא יצא מן הפלל והיינו כמ"ש שם דרש"י אזיל לשיטתו' דאמרינו מתוך בהבערה אף שאינו נהנה פלל ואפ"ה אסר רחמנא ה"ה בתרומה ועל הקושית מה שמתיר ליתנה לבהמה אני אומר שראית רש"י חזקה מפסחים שאמר מפורש שאם רצה מריצה לפני הפלב ומה שדחו ששם מייירי בתרומת חמץ ולא בטמאה תמה אני מאד הלא אם נאמר שריפה דוקא היינו משום פשם שמצוה לשרוף את הקדשים שנטמאו דלתירץ השני לא אמר אלא אבל אתה מבעיר שמן של תרומה שנטמא היינו ביעור מן העולם וכן לו ולא לאורו ה"ה לו ולא לבהמתו אלא ודאי משום דילפינו מקדשים ובקדשים אטו שאר קדשים פסולין שלא נטמא לא בעי שריפה הלא עיקר שריפה פתיב בנותר וגם אמרינו כל שבקדש פסול שריפתה בקודש וא"כ מ"ש תרומה טמאה מ"ש חמץ פיון שאין ראוי לאכילה אפ"ה אמרינו שם לר"י הגלילי שמתיר בהנאה מריצה לפני פלבו והיינו ודאי משום דעיקר שריפה הוא הטעם לבער מן העולם כמ"ש בתמורה כל הנשרפין לא יקברו פירש"י ותוס' הטעם משום דילמא משפח אינש ואכיל והיינו משום שהוא דרוך רחוק לבער מן העולם וליהנות ממנו אם לא בשריפה אבל באמת ליתנו לפני בהמתו שהוא גם פן מתבער מן העולם ודאי שרי לבר מן קדשים שהוא גזירת הפתוב וגם רש"י פי' לעיל בפ' ב"מ על פשם שמצוה לשרוף ועוד משום תקלה וא"כ אם מתבער מעולם ליכא תקלה ואף לפירש הראשון הוא פן אף דדמי לקדשים היינו לבערו מעולם כמו שריפת קדשים והיינו דמי ואדרבא בזה מתורץ מה שהקשו על שחשיב שם חמץ בפסח דאתי פרב יהודא ולא סתים פרבנו ולשיטת רש"י דבתרומה שריפה לאו דוקא אלא שלא יקברו רק לבערה מעולם ה"ה בחמץ פן דה"ה מפירר וזורה לרוח ובתרומה מאכיל לבהמתו רק לאפוקי שלא יקברו וגם לישרי בהנאת אפרו ודוק: או י"ל דמאי דחשיב בהדי נשרפין היינו מה שאינו ראוי לבהמה פגון שמן

ופת ונין פמו בערלה וכלאי הפךם דהתם אבל הראוי לבהמה וכוה מגערה מן העולם יותר משורפה ולהדלקה להנאה דאיכא למיחש טפי לתקלה תדע מינין דאמרינו תשפף קבל ולחד מ"ד תעשה דיליף ולא אמרינו שריפה ונקא וכן פרשיני תרומה הואיל ואין ראוי לאדם מאכילן לבהמה ואף בטומאה כדאמרינו במסכת תרומות למה נחמיר טפי בשאר תרומה טמאה מפל הלן טעמי נראה ברור דעת רש"י נכון ודוק: דף קכז ע"א בתוס' בד"ה אע"ג דאית לי אורחין טובא מפאן יש להוכיח וכו' עד ועוד מדלא מספקא לי וכו' עיין במהרש"א שהקשה קושא נכונה וכתב ויש ליישב ונלע"ד ליישב ע"פ שנקדים דגם להוכחה ראשונה קשה להקפיד דתינח א"א הפל לפי האורחין מוכח דאפי' אדם אחד מפנה דו"ה דאל"כ למה נקט דו"ה כמ"ש התוס' אבל א"א טפי לא אפי' איכא אורחין טובא י"ל דו"ה אינו רשאי לאדם א' רק לפי האורחין והא דנקט דו"ה לאשמועינן דטפי לא כמ"ש מהרש"א בעצמו ותמה אני אמאי לא העמיד קושיתו על הוכחה ראשונה אם לא שנגמר שתוס' הוכיחו פן לפי המסקנא דהכל לפי האורחין לכך לא ק' על הוכחה ראשונה רק על השני' אמנם אין במשמע דברי התוס' שהרי העמידו דבריהם על הבעיא לכן נלע"ד ששני ההוכחות של התוס' הם אחת שרצו לפרש אמאי לא בעי אלא על יותר ולא בעי על פחות אם אמרי' לפי האורחין לכך הוכיחו דזה פשיטא לי' בשני צדדי הבעיא דאפי' לאדם אחד והוא להך סברא דהכל לפי האורחין מוכח מהוכחה א' ולהך סברא דטפי לא מוכח מדלא מספקא ליה וכו' ומ"ש ועוד היינו גם לצד השני יש עוד הוכחה א"כ מוכח משני צדדי הבעיא ודוק: בתוס' בד"ה ולקטעמך וכו' פי' פל השדה פולה לכאורה ר"ל שהוא טירחא גדולה וחולקין על פירש"י שכ' שאין דרף לנשיא לעמר ואין טעם לפלוגתתן עליו אמנם נ"ל דאדרבא הם מתרצין פירש"י דקשה עליו היכי מסיק ולעולם פל חד מפני לנפשי' א"כ אפתי קשה איך עימר רבי לנפשי' הלא אין דרף נשיא לעמר ואחר לא הי' רשאי לעמר חלקו אף אם צוה לכך פירשו היינו פל השדה פולה אין דרף נשיא לעמר אבל חלקו מה שאין רשאי אחר לעשות שפיר הוי אורחין וק"ל: בתוס' בד"ה אוכל מפירותיהן וכו' עד דשכר מצנה וכו' עיין מהרש"ל שהג"י ומהרש"א הג"י באופן אחר והיינו הך אלא שמקצר בהגהה אמנם מוזק דברי התוס' והג"י איכא במקום ליכא וגם לדבריו אין פירוש לדבריהם שהרי מפניך במשנה דאיכא אלא ודאי לומר שפליגא אר' יעקב ובהגהת מהרש"ל ומאי שחולק עליו לומר ששפיר זה תלוי בזה אין נכון דהרי אף אם נאמר שש"מ בהאי עלמא ליכא כר' יעקב נמי אין מתנרץ שהרי ר' יעקב קאי בפירוש על פיבוד אב ואם דאמר הרי שאמר לו אביו וכו' לכך הגהת מהרש"ל יותר נכונה בעיני ודוק: אמנם לדברי שניהן אין שייכים דברים אלו לכאן ואין מחדשין תוס' שום דבר בזה לכן נלע"ד להג"י יותר נכון א"נ דש"מ בהאי עלמא ליכא והוא ע"פ דאיתא בקידושין בעמוד שלאח"ז שמקשה משנה דהכא וליחשב נמי שילוח הקן ומשני אמר רבא בר אידי אסברא לי וכו' ע"ש ותנרף דבריו דמצות אלו יש להם פירות בעוה"ז שטוב לבריות ג"כ לכך יש להם פירות בעוה"ז משא"כ שילוח הקן ושאר מצות וצ"ל דלמען ייטב לה וכו' דכתיב בשה"ק היינו לעה"ב פרב יעקב ומכ"ש בשאר מצות דס"ל כר"י ובנודאי ס"ל בזה פרב יעקב בכל המצות רק באלו מצות פליג אר' יעקב וא"כ יצא לנו תירוץ חדש ארומיא דמשנה דלשם פל העושה מצנה אחת אמשנה דאלו דברים דהכא דמשנה דא"ד אתיא כר' יעקב רק באלו דברים פליג ומשנה דהתם פרבנו פמו שמשני

רְבָא שָׁם פֶּן אַרְוּמֵי דְבְרֵי אַחְרֵי וְאַצְ"ל כּוּר' שְׁמַעִי שְׁאֵם הֵיִתָּה שְׁקוּלָה מְכַרְעַת וְעַפ"ז י"ל שֶׁג"כ זֶה פְּנוּנַת רְבָא שָׁם בְּמַאי שְׁאָמַר הָא מְנִי רַב יַעֲקֹב לְתַרְזֵן שְׁתֵּי הָרוּמֵיּוֹת וְלֹא צָרִיךְ לְתִי רַב שְׁמַעִי וְלְתִי אַבְיֵי וְיוֹתֵר הִי נִרְאֶה לִפ"ז דְּקָאֵי רַב אַרְוּמֵי רֵאשׁוּנָה דְהִפְרִיטָא שְׁנִי לֹא מִתְרַצָּא שְׁפִיר לְרַב יַעֲקֹב שְׁהָרִי לְרִשְׁעָה מְשַׁלְמִין בַּעוּה"ז וְרַב יַעֲקֹב אָמַר בְּהַאי עֲלָמָא לִיכָא פְּלִל וְעַכ"פ אִיךְ שְׁנַפְרֵשׁ שָׁם דְּבָרֵי תוּס' דְּהִכָּא עוֹלִין פְּהוּגֵן שְׁבָאוּ לְפָרֵשׁ מַאי שְׁקָאֵמַר א"ד אוֹכַל וְכוּ' מְשַׁמַּע אַף שְׁאֵינן לוֹ אֲלָא א' מְמַצּוֹת אֵלּוּ דַּאֲל"כ בְּלֹא"ה הוּא צְדִיק הוּא פֶּן פְּמוֹ שְׁמַקְשָׁה שָׁם בְּגַמ' דְּזָה א"א דְּהָא הָנִי רַחֵב עוֹנוֹת ע"ז מְתַרְצִין שְׁאֵם הֵיִתָּה שְׁקוּלָה א"נ אַע"פ שְׁיֵשׁ לוֹ פֶּל הַמְצוֹת דַּש"מ בְּהַאי עֲלָמָא לִיכָא וְכַנ"ל בְּשִׁאָר מְצוֹת חוּץ מֵאֵלּוּ הַדְּבָרִים וְדוּק: בְּרִש"י בַד"ה וְעִיּוֹן תְּפִלָּה לְכוּיִן בְּתַפְלָה בָּא בְּקִיצוֹר לְשׁוֹנוֹ ק' הַתּוּס' בְּעֲלָמָא אַהָא דְקָאֵמַר עִיּוֹן תְּפִלָּה מְזַפִּיר עוֹנוֹתָיו וְתִרְצוֹ דְּהִתָּם מִיָּרִי שְׁמַעִינָן מַה לְבַקֵּשׁ פִּי הוּא מְבַטֵּחַ שְׁיָבִיא לוֹ וְכָאן מִיָּרִי לְכוּיִן וְק"ל: ע"ב בְּגַמְרָא גַבִּי דְמַאי מַגּוֹ דְאִי בְּעֵי מְפָקַר לְנַכְסֵי וְכוּ' וְהוּא תְּמוּהָ לְמָה לִי מַגּוֹ פִּינֵן דְּחִזִּי לְעַנְיִים שְׁרִי כְּמוֹ גַבִּי תְּרוּמָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל לְעֵיל כְּמוֹ שֶׁכ' הַתּוּס' וְתִרְצוֹ דְּחִיק וְנ"ל לְתַרְזֵן אַחַר שְׁנַקְדִים לְתַרְזֵן מַאי דְמִיָּתִי וְאָמַר רַב הוּנָא תָּנָא שְׁהוּא לְמוֹתֵר וְלֹא עוֹד שְׁאָמַר וְאָמַר בְּנִי"ו מְשַׁמַּע שְׁהוּא מִן הַחִי וְנ"ל מְשׁוּם שְׁקָשָׁה לְמָה לִיָּה לְמִתְנֵי דְמַאי מְשׁוּם זֶה הִרְבּוּתָא הָא פְּכָר תְּנֵי תְּרוּמָה דְשְׁרִי הוּאִיל וְחִזִּי לְפַהֲנִים מַכ"ש הִכָּא דְאִיכָּא נְמִי מִיגּוֹ לְכַף אָמַר וְאָמַר רַב הוּנָא וְקַמ"ל לְאַפּוּקִי מַב"ש וַא"כ יִנְקָשָׁה לִיתְנֵי דְמַאי דְשְׁרִי מְשׁוּם דְּחִזִּי לְעַנְיִים וְלֹא לִיתְנֵי תְּרוּמָה דְּחִזִּי לְפַהֲנִים לְכַף הַנְצָרָה לְוֹמַר דְּהִכָּא בְּדַמַאי אִיכָּא מִיגּוֹ וְלֹא יִדְעִינָן תְּרוּמָה מִיָּנִי דְשָׁם לִיכָּא מִיגּוֹ לְהִיּוֹת חִזִּי לְיִשְׂרָאֵל שְׁהוּא בְּיַדוֹ דְלִיכָּא לְמִימַר מִיגּוֹ דְאִי בְּעֵי מִיתְשַׁל עֲלָה דְהִדְרָא לְטִיבְלָא וְדוּק:.

בְּתוּס' בַּד"ה פִּינֵן דְּחִזִּי לְכַהֵן וְכוּ' וְהָא דְאָמַרִינָן בַּפ' פֶּל הַפְּלִים וְכוּ' ר"ל וְקָשָׁה אַהָא דַּפ' פִּירָה וְלְכָאוֹ הוּא תְּמוּהָ דְמַאי שְׁיִיךְ לְכָאן וְלְדַבְרֵיהֶם דְלְעֵיל אָמְנָם בְּאָמַת הוּא לְדַבְרֵי אַחַד נִתְפָּוּנוֹ וְהוּא שְׁתוֹ שָׁם בַּפ' פִּירָה פְּתַבוּ בְּשֵׁם ר"ת דְשָׁם קָאֵי אֲשַׁלְשָׁה עַל שְׁלִשָׁה לְמַדְרָס דְבְּעֵי יַחֲוּד וְעִשִׂיר לֹא מִיָּחַד לְמַדְרָס בְּגַדֵי עֲנִים אֲבָל שְׁלִשׁ עַל שְׁלִשׁ טְמָא אַף לְעִשִׂרִים ע"ש שְׁהִבִּיאוּ רַאִי לְזָה וַא"כ קָשָׁה מַאי מְקָשִים כָּאן וְצ"ל שְׁמַקְשִים כָּאן לְפִירֵשׁ"י וְלְוֹמַר שְׁתַּרְצָה לְהִבִּיא רַאִי מְכָאן לְפִיר"ת וְלְדַחוֹת פִּירֵשׁ"י ע"ז פְּתַבוּ שְׁאֵינן רַאִי מְכָאן דְלְעוֹלָם י"ל כְּפִירֵשׁ"י דְלִשְׁמָע וְע"ז פְּתַבוּ וְהָא דְאָמַר בַּפ' פֶּל הַפְּלִים ר"ל א"כ מְשָׁם מוֹכַח כְּפִי ר"ת וְאֵם פֶּן א"צ לְחִילוּק דְלְעֵיל ע"ז תִּירְצוֹ וְלְעוֹלָם קָיִים פִּירֵשׁ"י וְהַחִילוּק פְּדִלְעֵיל וְדוּק: בְּתוּס' בַּד"ה הָאֵי אִינְדֵּגֵן וְכוּ' עַד וי"ל דְאִי לֹא פְתַב וְהִרְמִינָתָם וְכוּ' לְכָאוֹ הוּא תְּמוּהָ דַּא"כ מַאי מְקָשָׁה אַבְיֵי וְגַם ל"ל קָרָא לְרַבּוֹת הַקְדִּימוּ בְּפָרִי הָא בְּלֹא"ה לֹא מוּקִי לְקָרָא אֲלָא בְּמַסְתַּבֵּר דְהִיָּינוּ וְלֹא אִינְדֵּגֵן כַּמ"ש הַתּוּס' אָמְנָם בְּאָמַת לְק"מ דְאִי לֹא פְתַיֵב שׁוּם רִיבּוּי י"ל דְמְקָרָא מְלֹא דִיבְרֵי הַפְּתוּב לְאַפּוּקִי מְסַבְרָא הַחִיצוֹנָה וְלַמְעַט מְעַשֵׂר מִתְרוּמָה גְּדוּלָה וְאִין מִיָּעוּט לְמַחְצָה וְלְכַף מְקָשָׁה אַבְיֵי שְׁפִיר אֲבָל לְבַתֵּר דְכְּתִיב גַּם רִיבּוּי אַהֲדָרִינָן לְסַבְרָא קַמְיָיְתָא לְרַבּוֹת הַפְּלִי וְשִׁלָּא לְמַעַט רַק מַה שְׁמַסְתַּבֵּר טְפִי וְק"ל: בַּא"ד א"נ י"ל דְּהָא דְנַקְט וְכוּ' עֵינֵן בְּמַהֲרָשׁ"א מַה שְׁתִּי דְנַקְט שְׁיָבוּלִין אִפִּי רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת וְהוּא תְּמוּהָ דַּא"כ אַף בְּיַד יִשְׂרָאֵל פְּטוּר מְדָאוֹ אִם הִכְנִיסֵן בְּשַׁבְּלִין כְּמוֹ דַּא' בְּעֲלָמָא הִי מְכַנְסֵן בְּמוֹץ שְׁלָה וְכוּ' אִם לֹא שְׁתַּאמַר שְׁיָכוּל לְבוֹא לִיְדֵי חִיּוּב אִם יוֹצֵאָנָה בְּשַׁבְּלִין וְיִמְרָחוּ בְּפָרִי וְיִרְאֶה פְּנֵי הַבַּיִת וְאִינוּ בְּמַשְׁמַע וְגַם גּוֹף הַדִּין אֲנִי מְסוּפָק אִם חֵיבֵיב מְדָאוֹ אִפִּי בְּכַה"ג אָמְנָם בְּגוֹף

קוֹשְׁתּוֹ נ"ל דְּגַם זֶה מִיִּקְרֵי בְּשִׁבְלֵין כַּמ"ש הַתּוֹס' דְּאֵינְדֵּן הֵינּוּ בְּכָל דֵּינּוּ וְאֵל"ה מִיִּקְרֵי שִׁבְלֵין וְדוּק: דָּף קַכח ע"ב בַּגְמ' תְּנִי חֲדָא מְדַדִּין בְּהֵמָה וְכו' וְתַנְיָא אֵינְדָּה אֵין עוֹקְרִין וְכו' הָא גּוּפָא קִשְׁיָא וְכו' לְכָאוּ' אֵין פִּי' לְדַבְרֵיהֶם ע"פ סְנֵגִית הַש"ס בְּכָל מְקוּם שְׁאָמַר תְּנִי חֲדָא וְתַנְיָא אֵינְדָּה מִשְׁמַע שְׁקִשְׁיָין אֶהְדְּדִי וּמִשְׁנֵי וְהֵכָא מְקַשָּׁה בְּרִייתָא גּוּפָא לֹא הֵל"ל תְּנִי חֲדָא וְאֵינְדָּה אֵלָא תְּנִי וְכו' אוֹ ת"ר וְהָא גּוּפָא קִשְׁיָא אֲמַנְם נִלְע"ד לְפָרֵשׁ תְּנִי חֲדָא וְכו' וְקִשְׁיָין אֶהְדְּדִי דְבִאֵינְדָּה קִתְּנִי אֲבָל דּוּחִין מִשְׁמַע מְדַדִּין לֹא וּבְקַמְיִיתָא קִתְּנִי מְדַדִּין וּמִשְׁנֵי הָא גּוּפָא קִשְׁיָא כְּמוֹ וְתִיִסְבְּרָא הָא גּוּפָא קִשְׁיָא אֵלָא ע"כ סִיפָא אֲתַמָּן לְתַרְנַגְלֵת א"כ תּוֹ לַק"מ וּק"ל וּבִזְזָה מִתְפָּרֶשֶׁן דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְּלֵהֲכִי יֵשׁ סְפָרִים שְׂגוּרְסִין בַּר"ה וּמִתְפָּרֵשׁ דְּבָרֵי הַגַּמ' בְּיוֹתֵר נְאוֹת דְּקִשְׁיָין אֶהְדְּדִי לְהֵדְיָא דְהֵכָא תְּנִי בְּחֶצֶר וְהֵכָא תְּנִי בַּר"ה וְע"ז פְּתַבּוּ הַתּוֹס' דַּא"כ לְפִי מַאי דְמִשְׁנֵי סִיפָא אֲתַמָּן לְתַרְנַגְלֵת קִשָּׁה יוֹתֵר דְּמִתְחִילָה הָוִי פְּלִיגִי בְּחֲדָא וְעַכְשָׁיו נְאֻף אִם נֹאמַר דְּהָא גּוּפָא קִשְׁיָא הוּא בַּפ"ע וְהַבְּרִייתוֹת נִשְׁאַרְהָ בְּפִלְיָגִי אֵין זֶה סְנֵגִית הַש"ס לְכָף כְּתַבּוּ וְלֵהֲדָּה סְפָרִים דְּגָרְסִי בְּחֶצֶר א"ש וְכַמ"ש וְדוּק: דָּף קַכט ע"א בַּתּוֹס' בַּד"ה רְבָא מִשְׁמִי' דַּר"י וְכו' עֵינִן בְּמַהֲרָש"א שְׁהַקְשָׁה וְתִירוּצוֹ מְסִיב מִפִּיּוּ דְלִדְיָדִין אַף לְאַחַר מִילָה מִשְׁפַּחַת שְׁיִלְדָּה אַחַר חֲצוֹת וְגַם אֵין הֵדִין מְסַכְּם מְכַל הַפּוֹסְקִים לְחֲשׂוֹב אֲמַנְם בְּגוּף קוֹשְׁתּוֹ אַחַר עֵיוֹנֵי בַּתּוֹס' בְּעִירוּבֵין לַק"מ אַחַר שְׁנִפְרָשׁ שְׁלִילוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' שְׁהִנָּה וְדַאי לְפִי פְּשׁוּטוֹ דְּבָרֵי הַגַּמ' בְּכָאֵן וְדַאי אָנוּ מְפָרְשֵׁי שְׁנֵהֲרַדְעֵי בָּאוּ לוֹמַר דְּאַבְיֵי וְתַרִי לִישְׁנֵי דְרַבָּא לֹא פְּלִיגִי אֲמַנְם כְּתַבּוּ דְלְכָאוּ' יֵשׁ לְהוֹכִיחַ שְׁאֵינּוּ כֵּן אֵלָא דְרַבָּא פְּלִיגִי וְס"ל דְּשַׁבְעָה הָוִי פְּתִיחַת הַקְּבֵר וּמִתְרַף אַף שְׁאֵין אֲמַרְהָ צְרִיכָה וְא"כ מִשְׁבְּעָה וְעַד שְׁלֵשִׁים הָוִי סְתִימַת הַקְּבֵר וּמִתְרַף בְּאֲמַרְהָ צְרִיכָה דַּאי אֲמַרְתָּ דְרַבָּא נְמִי כְּוֹנְנָתוֹ כְּנֵהֲרַדְעֵי דְאָמַר שְׁבְעָה הֵינּוּ סְתִימַת הַקְּבֵר וּבְעֵינֵן אֲמַרְהָ צְרִיכָה וּמִמִּילָא אַחַר שְׁבְעָה עַד שְׁלֵשִׁים לֹא מְהַנִּי צְרִיכָה הַאֵיךְ הִתִּיר שֶׁם לְחֹם אֲגַב אֲמוֹ אִם תֹּאמַר צְרִיכָה הָא לְנֵהֲרַדְעֵי אֲסוּר לְאַחַר שְׁבְעָה אֵלָא וְדַאי רְבָא לְשֶׁם אֲזִיל לְטַעְמִי' דְהֵכָא דְפְּלִיג אֲנֵהֲרַדְעֵי וְגַם עַל אַבְיֵי אֲמַנְם לְפִי פְּשׁוּטוֹ שֶׁם אֵינּוּ מוֹכַח כְּלָל דְלֹא נֹאמַר שֶׁם דְלְצוֹרְךָ מִילָה הִי' אֵלָא קְאָמַר סְתָמָא הַאֵי יְנוּקָא דְאִשְׁתְּפִיף חֲמִימֵי וי"ל דְּמִיִּירֵי תוֹף ז' וְכִנְהֲרַדְעֵי וְאִדְרַבָּא יֵשׁ לְהוֹכִיחַ שְׁלֹא מַחֲמַת מִילָה מִיִּירֵי דַּאי לְצוֹרְךָ מִילָה לְמָה לְצוֹרְךָ אֲמוֹ הָא אִיהוּ גּוּפָא דְחֵי שְׁבַת פְּדַתְנָן מְרַחֲצִין אֵת הַקְּטָן בֵּין לְפָנֵי הַמִּילָה וּבֵין לְאַחַר מִילָה אֵלָא שְׁתּוֹ שֶׁם הוֹכִיחוּ דְמִיִּירֵי לְצוֹרְךָ מִילָה מְדַמְיִיתִי שֶׁם עֲלָה מִן הַזָּאָה דְפָסַח ע"ש אֵלָא אַף דְלֹא יוֹכֵל לְהִיּוֹת אַחַר מִילָה דְאֵז וְדַאי דּוּחָה שְׁבַת בְּלֹא אֲמוֹ אֵלָא ע"כ לְפָנֵי הַמִּילָה וְאֵז אֵין מְרַחֲצִין אֵלָא בְּחֲמִין שְׁהוֹחֲמוּ מַע"ש כַּמ"ש כָּל הַמְּפָרְשִׁים וּפּוֹסְקִים בְּהֵדָּה מִשְׁנָה הַנ"ל דְּמְרַחֲצִין דְלֹא דְמִי לְפָנֵי הַמִּילָה לְלֵאחַר הַמִּילָה וְא"כ מוֹכַח שְׁפִיר וְכֵן ג"כ שְׁלִילוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹס' דְאֵף דְלֹא מְצִי לְמִימַר דְּמִיִּירֵי לְאַחַר הַמִּילָה מִשּׁוּם זֶה לֹא נֹאמַר דְּמִיִּירֵי בַּתּוֹף ז' כְּדַמּוֹכַחֵי שֶׁם וְסַמְכוּ עַצְמָם אַמ"ש שֶׁם דְּוַדַּאי לְצוֹרְךָ מִילָה אֵיִירֵי וְע"כ הִי' בְּיוֹם ח' וּמוֹכַח שְׁפִיר וְדוּק: לְעִיל בְּרִישׁ פְּרָקִין בַּגַּמ' בְּעֵי מִינְי' רַב גַּחְוּמֵי מֵאַבְיֵי כְּמָה שְׁיַעוּר תְּבוּאָה צְבוּרָה וְכו' הוּא תְּמוּהָ דְהָא קו"ל כַּר"ש דְּמִתִּיר מַאי בְּעֵי אֲמַנְם אַחֲרֵי רְאוּתֵי בְּר"ן שְׁכ' לְפָרֵשׁ הָא שְׁהִבִּיאוּ בְּהֵלְכוֹת שְׁמִפְרָשׁ הֵדָּ תַנָּא כְּמָה שְׁיַעוּר וְכו' הֵינּוּ כְּמָה מְפָנִין מִתְבוּאָה צְבוּרָה וְא"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ גַּם הַבְּעָא כֵּן וְהוּא מְכּוּוֹן עִם הַמִּשְׁנָה ה' קוֹפּוֹת כַּמ"ש הַתּוֹס' רִישׁ פְּרָקִין וְאִפְשָׁר דְּמִשּׁוּם זֶה הִבִּיאוּ תּוֹס' הִירוּשְׁלַמֵי אֲמַנְם פִּי' הַר"ן הוּא דּוֹחֵק שְׁלֹא מִשְׁמַע כֵּן בַּגַּמ' כְּלָל וְגַם בְּהֵלְכוֹת הַרִי"ף לֹא מִשְׁמַע כֵּן: אֲכֵן מְדַבְרֵי הַרְמְב"ם לְמַדְתֵּי תִי' אַחַר וְהוּא שְׁגַם הַבְּרִי' דְלְעִיל אֵין מִתְחִילִין

בְּאוֹצֵר ג"כ הִבִּיאוּ בְּהִלְכוֹת הָרִי"ף וְתִי' ג"כ הָר"ן בְּדוֹחַק גְּדוֹל אֲמָנָם הֶרְמַב"ם מְפָרְשׁוּ
בְּרִינּוֹחַ וְהוּא שְׁפָתַב בַּפ' כ"ו מֵה' שֶׁבֶת שֶׁאֵע"ג שְׁמֹנֶתֶר לְהִסְתַּפֵּק מְאוֹצֵר תְּחִילָה מ"מ לַפְּנוֹת
אֲסוּר אִם לֹא לְדָבָר מִצְוָה בְּדְמוּכַח בְּמִשְׁנֵה וּבְהִכִּי מִיִּגְרִי בְּרִייתָא וְדוֹקָא תְּחִילָה אֲבָל אִם
כָּבֵר הִתְחִיל מֵע"ש מִןתֶּר לַפְּנוֹת אִף לְדָבָר רְשׁוּת בְּדְמִשְׁמַע בְּרִייתָא אִין מִתְחִילִין ע"ש
בְּרַמְב"ם שֶׁכ"כ בְּהִקְיָא וּא"כ ה"נ בְּתַבּוּאָה צְבוּרָה אִם אִין בּוֹ שְׁיַעוּר אוֹצֵר מִןתֶּר לַפְּנוֹת
אִף לְדָבָר הָרְשׁוּת מִשֶּׁא"כ אִם יֵשׁ בּוֹ שְׁיַעוּר אוֹצֵר לְכַף בְּעֵי שְׁפִיר אִף לר"ש וְהָא שְׁלֵא
כְּתַב הֶרְמַב"ם הַשְׁיַעוּר אוֹצֵר הֵינּוּ מִשׁוּם שֶׁכ' דְּלְדָבָר מִצְוָה מְפִינִין ה' קְנוֹפּוֹת א"כ ע"כ
הָאוֹצֵר אִין פְּחוֹת מֵה' קְנוֹפּוֹת שְׁהֵם לְתַף כַּמ"ש הַתּו' וּבְזֵה מִתְפָּרֵשׁ אוֹקִימַתָּא דְּרַב חֲסִידָא
שְׁאָמַר ד' מֵה' אֲמַאי נִקְטַ שְׁיַעוּרָא דֵּה' הֵינּוּ מִשׁוּם דְּבִבְצִיר מֵהִכִּי לֹא הָיִי אוֹצֵר וְשָׂרִי אִף
לְדָבָר הָרְשׁוּת וְהִכִּי דִּיִּיק נְמִי לִישְׁנָא דְּאֲבִי דְּאָמַר הָרִי אָמְרוּ וְאִם לְפִי פְּשׁוּטוֹ דְּכּוֹנְנָתוֹ
אִתָּהּ בְּרִייתָא דְּתַנָּא כַּמָּה שְׁיַעוּר ת"צ הַל"ל תַּנָּא מֵאִי לְשׁוֹן הָרִי אָמְרוּ הָרִי בְּרִייתָא אִינוּ
יְדוּעַ לְכָל אֲבָל כּוֹנְנָתוֹ אֲמִשְׁנָתֵינוּ וְאָרַב חֲסִידָא וּבְזֵה מִתְפָּרֵשׁ יוֹתֵר דְּבָרֵי הַתּוֹס' בְּרִישׁ
פְּרָקִין שְׁנַתְּכּוֹנְנוּ לְפִירוּשׁ זֶה וְדוּק: סְלִיק פְּרָק מְפִינִין ר"א דְּמִילָה פְּרָק תְּשַׁעָּה עָשָׂר דָּף קל
ע"א בְּרִש"י בַד"ה ר"א אֲמַתְּנִיתֵן דְּפִירְקִין דְּלַעֲיִל קָאִי וְכו' עֵינִין בַּמַּהֲר"מ שְׁפִי בְּטוֹב טַעַם
וּל"נ לְפָרֵשׁ שְׁהִקְשָׁה לוֹ דְּהִקְא קְתַנִּי דִּין מְכַשִּׁירֵי מִילָה וּבַמִּשְׁנָה שְׁלֵאח"ז קְתַנִּי דִּין מִילָה
עֵימּוֹ עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה וְכו' וְנִהְפָּךְ הוּא דְּמַעֲיָקְרָא הָיִי לִיָּה לְמִתְנִי עֵיקַר הַדִּין דְּמִילָה
עֲצָמוֹ דּוֹחָה שֶׁבֶת וְאִח"פ מְכַשִּׁירִין לְכַף כְּתַב שְׁפָבֵר תַּנָּא עֵיקַר הַדִּין לַעֲיִל וְהָא דְּקְתַנִּי ג"כ
בְּמִשְׁנָה שְׁלֵאח"ז מִשׁוּם דִּינִים שְׁנַתְּכִדְשׁוּ שָׁם פְּגוֹן אִם לֹא שְׁחַק מֵע"ש וְאִינְךָ וּק"ל: אוֹ
כָּא לְפָרֵשׁ שְׁלֵשׁוֹן ר"א אוֹמַר מִשְׁמַע שְׁבָא לְפִלוֹג אִת"ק דֵּאל"כ הַל"ל אָמַר ר"א כְּמוֹ אָמַר
ר"ע מְנִין וְאֵע"ג דְּבִאוּרְג נְמִי תַנִּי הִכִּי בְּאַמַּת כ' שָׁם רִש"י דְּקָאִי לְפִלוֹגִי אֲאוּרְג דְּתַנּוּ
בְּאַבוֹת מְלֵאכוֹת וְכֵן בְּתוּלִין י"ל הִכִּי וּבִיּוֹתֵר בְּהִנְיָה תַנִּי עַכ"פ וְחֻכְמִים אוֹסְרִים וְהִקְא לֹא
תַנִּי כָּלל פְּלוּגְתָּא דְּחֻכְמִים וְאִף דְּתַנִּי כָּלל אָמַר ר"ע חֲדָא לֹא קְתַנִּי וּר"ע אוֹסֵר כִּי תַנִּי
כָּלל מִשְׁמַע שְׁהוּא טַעַם וְכָלל וְלֹא תַנִּי עֵיקַר פְּלוּגְתָּא וְגַם א"כ מִשְׁמַע דְּרַק ר"ע פְּלִיג
וּבְכּוֹלָה סוּגְיָא אֲמַרִּינוּ דְּחֻכְמִים פְּלִיגִי לְכַף מְפָרֵשׁ דְּקָאִי אֲפִרְקִין דְּלַעֲיִל דְּתַנִּי וְכָל צְוֹרְכֵי
מִילָה עוֹשִׂין בְּשֶׁבֶת דְּמִשְׁמַע דּוֹקָא צְרָכֵי מִילָה עֲצָמָה בְּדְמִפְרֵשׁ בְּמִשְׁנָה דְּלִקְמֵן אֲבָל וְלֹא
מְכַשִּׁירִין וְאִתָּא ר"א לְפִלוֹגִי דְּאֲפִי מְכַשִּׁירִין דְּחִי וְכָא ר"ע לִיתֵן טַעַם וְכָלל לְדְבָרֵי חֻכְמִים
שְׁהוּא ת"ק דְּפִירְקִין דְּלַעֲיִל וְדוּק בַּגְמ' אִיבְעָיָא לְהוּ טַעְמָא דַּר"א וְכו' וּפִירִש"י וְסִיפָא
דְּמִתְנִיתֵן וְכו' לְכָאוּ דְּבָרֵיו תְּמוּהִין וּנ"ל לְפָרֵשׁ דְּבָא לְפָרֵשׁ דְּלֹא בְּעֵי אִי טַעְמָא מִשׁוּם חֵיּוּב
מִצְוָה לְחוּד וְלֹא מִשׁוּם חֲשָׁדָא אוֹ מִשׁוּם חֲשָׁדָא לְחוּד דְּהָא מְסִיפָא מוּכַח דְּאִית לִי טַעַם
דְּחֲשָׁדָא וְכִי שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַסְּפָנָה לִיכָא חֲשָׁדָא אֲלֵא הִכִּי בְּעֵי אִי טַעְמָא מִשׁוּם ח"מ ג"כ
וּמִשׁוּם חֲשָׁדָא אוֹ מִשׁוּם חֲשָׁד לְחוּד וְקַפְשִׁיט לֹא אָמְרָה ר"א אֲלֵא מִשׁוּם ח"מ אַע"ג דְּנִקְט
לְשׁוֹן אֲלֵא ע"כ הִכִּי מִתְפָּרֵשׁ לֹא אָמַר ר"א מִשׁוּם חֲשָׁדָא לְחוּד אֲלֵא מִשׁוּם ח"מ ג"כ
דֵּאל"כ לְמָה לִי עֲדִים בְּשַׁעַת הַסְּפָנָה וְקַפְשִׁיט נְמִי מִמִּשְׁנָה כַּמ"ש מַהֲר"מ דֵּאל"כ לְמָה לִי
לְמִתְנִי בְּשַׁעַת הַסְּפָנָה הַל"ל מְגוּלָה אוֹ ע"פ עֲדִים וְדוּק: בַּגְמ' אִיבְעָיָא לְהוּ עֲדִים דְּקָא וְכו'
נ"ל דְּקָאִי אֲבִרִיתָא דְּקְתַנִּי מְכּוֹסָה ע"פ עֲדִים וְשָׁם יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁיָהָא מְכּוֹסָה עַל פִּיו וְע"פ
אַחַר שְׁהֵינּוּ וְדְקָא' הֵינּוּ בְּבִרִיתָא וּפְשִׁיט מִהִמִּשְׁנָה דְּקְתַנִּי הַלְשׁוֹן מְכּוֹסָהוּ ע"פ עֲדִים
מִשְׁמַע שְׁהוּא מְכּוֹסָה ע"פ עֲדִים תְּרִי וְאִפ"ה דְּחִי דִּילְמָא ע"פ חַד שְׁאָז הוּא עֲדִים בְּמִקּוּם
אַחַר וּק"ל: בְּרִש"י בַד"ה שְׁשׁ אֲנִכִי וְכו' לְכָאוּ מִשְׁמַע שְׁהוּא תְּרִי טַעְמִי וְאִינוּ בְּמִשְׁמַע

לשון רש"י וגם הטעם השני אינו מוכרח מקרא אם לא ע"פ המדרש שהביאו תו' ואינו
ברש"י לכן נלע"ד שעיקר הוכחתו הוא מאמרתו לשון יחיד דאל"ה דילמא קאי אכל
התורה כפשוטו אלא שרש"י מפרש טעמא דקרא למה הי' שמח יותר על מצוה זו יותר
משאר מצוות והא שלא הביא ראית התוס' שמוכח מן למנצח על השמינית משום דא"כ
הוי ליה להגמ' לאתוי גם האי קרא מדלא הביא אלא פסוק דיש אנכי משמע דמהאי קרא
לחוד מוכח וק"ל: בתוס' בד"ה ר"א אומר וכו' עד ועי"ל וכו' עד פדי למהר המצוה וכו'
עיין במהרש"א שני"ל שתי' השני דהקא פליג וסותר דברי התוס' שהקשו לקמן מר"ל
ולכן נכנס בדוחקים ואני בעניי איני רואה שום סתירה דודאי מוכרח מגמ' לקמן בהכרח
גדול דר"א שרי משום מיהור מצוה וא"כ תו לא קשה קושיותם שפכאן ותירצו פאן
שפיר אמנם שם הקשו אגמ' גופא למה יהא שרי אליבא דר"א הא ר"א לא פליג אלא
שמכשירין לר"א כמו מילה עצמו לרבנן ולרבנן אף במילה עצמה לא דחי משום מיהור
המצוה כפשוט ר"ל כל מקום וכו' משמע אף ע"י איחור וגם מדמקשה לקמן מיני' ומשני
בדליכא אחר דוקא משמע אבל אם איכא אחר ויתאחר על ידו לא שרי וק"ל ועיין לקמן
בע"ב מ"ש בדרבא אחר לתרץ הסתירה ודברי התוס' וכתב' קושיותם דרבא לימוד
תלמידים: אמנם נלע"ד לתרץ ק' התוס' קרוב לדבריהם והוא די"ל דר"א ס"ל אף שישכיל
לעשות בהיתר יש לעשותו ע"י חילול שבת משום חיבוב מצוה להורות ששבת נידחת
מפני מילה והוי כחול כמו שפובר לעיל שצריף להביא מגולה משום ח"מ אע"ג דהוי
פרהסיא אע"ג דאין ראי משם לענין חילול שבת עצמו יש לי ראי גדולה דקא' לקמן
במקומו של ר"א היו פורתין עצים וכו' משמע שהיו נוהגין פן וכן אמר עוד עיר אחת
היתה בא"י אע"ג שלכתחילה היו יכולין לעשותה בחול ודאי ואם שפכו לא שייף מנהג
אטו היו מנהגן לשפוח אלא ודאי שגם לכתחילה היו עושין פן משום חיבוב מצוה או
אפשר שלא היו מקפידין לעשותו דלר"א לענין מכשירין ג"כ כחול שוירבנן ה"נ הקא
לענין ק' התוס' וכן לקמן שלא ברצון ר"א א"ש טפי והיא ראי גדולה בעיני דויק והא
דאמר ר"א אם לא הביא היינו שאף לכתחילה רשאי או להביאו קודם שבת או לסמוך
על שבת ואם לא הביאו מע"ש מביאו בשבת תדע דלא אמר אם שכח ולא הביא כמו
שכתבתי לקמן בגמ' ודויק: ע"ב בגמ' פה אין מביאין לא דרבא גגות ולא דרבא חצירות ולא
דרבא קרפיפות משמע שאף דרבא פל אחד לחוד אסור והוא תמוה שרש"י כתב בסמוך וכן
הוא בעירובין דדרבא חצירות לחוד וקרפיפות לחוד שרי לכ"ע לבד מגנין לרבנן ע"ש
בעירובין ולר"מ אפי' גגין הרבה שרי וצ"ל דבריינתא דהקא מיירי באם שבת אינזמל בבית
דאז ודאי אסור אף בכל א' לחוד אע"ג דהקא מיירי ששבת האינזמל בחצר כמ"ש התוס'
היינו משום שהם הביאו דרבא שלשתן לכה לא שרי אף אם שבתו בתוכן אלא לר"ש
והקא מייתי ראי פלשם שאסור אם שבתו בבית אף אם הביא דרבא א' מהם ולא דחינו
איסור דרבנן ה"נ דרבא שלשתן אף אם שבת בתוכן דהוא נמי איסור דרבנן לרבנן דמ"ש
ומ"ש רש"י בד"ה שלא ברצון ר"א דאייתי דרבא חצירות לאו דוקא אלא דרבא שלשתן
או אפשר דמעיקרא הוי ס"ד שהביאו דרבא א' מהן או גגין וחצירות וע"כ שבת בבית
דאל"ה שרי אף לרבנן ומייתי שפיר מבריינתא עד דמוקי ברצון ר"ש ע"כ הביאו דרבא
שלשתן ושבתו בתוכן ודויק: ברש"י בד"ה ששבתו בתוכן וכו' עד לא מיבעי' היכא דלא
עירבו וכו' אע"ג דעירבו חמור יותר פדאשפחן דרב אסר בעירבו ושרי בלא עירבו לר"ש

היינו לענן פלים ששבתו בתוך אכל לענן פלים ששבתו בתוך הפית ודאי לא עירבו חמור יותר שאסור להביאן אף לחצר ראשון אם לא דרך מלבוש ומזה לא מירי הכא: וא"ל הא ע"כ הכא לא מירי בעירבו דא"כ האיד הביאו ברצון ר"ש הא לרב אסור בעירבו וכתבו תוס' בעירובין דלרב אף לר"ש אסור י"ל דרש"י לא ס"ל כפי' התוס' רק רב לא פסק כר"ש בעירבו אכל לר"ש מותר אף בעירבו או רש"י כתב אליבא דשמואל ור"י פינו דהילכתא פנותי' או רש"י בא רק לפרש דברי ר"ש מאי שאסור שבתו בפית ודוק: ברש"י בד"ה מהו לטלטל פלים ששבתו בתוכו וכו' הוא ע"כ לאו דוקא שהרי רש"י כתב בעצמו בסמוך בד"ה מותר לטלטל בכלה או בגדיו שהוציא וכו' וגמ' מדמה מבוי לחצר וגם אין טעם לאסור בתוך רשותא פלים ששבתו בתוך הפית שלא מצינו זה אלא מרשות לרשות אף מחצר לחצר אלא משום שאין מצוי כ"כ במבוי פלים ששבתו בתוך הפית נקט פלים ששבתו בתוכו אמנם אי קשיא לי הא קשיא טובא שכ' רש"י תכף ולהוציא ממנו לחצר וכו' וכתב המהרש"א דלר"ש היינו פלים ששבתו בתוך הפית והוא מוכרח כמ"ש רש"י בעצמו בעמוד שלאח"ז בד"ה מי גרם לחצירות שיאסרו בתים וכו' ע"ש וכינון שרש"י נקט בשבתו בתוכו האיד מסיים פשיטא לן דאסור הא שרי לר"ש ותמה אני מאד על המהרש"א האיד פי' פן וגם משם נראה קצת דאפי' פלים ששבתו בתוך הפית מותר מחצר למבוי בלא עירבו שהרי סיים דהוי כאל נשתתפו וגם מן שאר דבריו ויש טעם לזה דלא אסר בשבתו בפית אלא בשתי רשיות וחצר שלא עירבו ומבוי הוי חד רשות ע"ש.

והי' נראה לי לומר די"ל דבעיא דהכא הוא בעירבו חצירות כדמשמע לשון לא נשתתפו משמע אכל עירבו ובעיא לרב דאסור אף שבתו בתוך ובעירבו או הי' נ"ל לומר דבעייתו אליבא דרבנן ואז שפיר פשיטא דאסור אף ששבתו בתוכו והוכרח רש"י לפרש פן מדנקט מהו לטלטל בתוכו ולא נקט ומחצירות לתוכו וגם מדלא רצה להתיר אלא מטעם דדמיא לחצר וזה לא שייך מחצר למבוי או להיפוך ע"כ פרבנן ס"ל או פרב ובעירבו אלא דאם פן קשה מאי פריך ליה ר' זירא בסמוך דילמא שם פסקו כר"ש דשרי אפי' מחצר למבוי מכ"ש במבוי עצמו והוא בעי לרבנן וא"ל דא"כ עדיין קשה האיד שבו רבנן ועבדו כר"ש הא באמת הלכה כר"ש וגם לתי' קמא שפכתתי קשה דילמא הם עבדו כשמואל ורב יוחנן דהילכתא פנותיהו כמ"ש התוס' לקמן והוא בעי לרב לכן נלע"ד ברור שהוא בעי הלכה כמאן והיינו שלא שמע הך דרב ושמואל ור"י כדמשמע נמי בסמוך דפשיט מרב משמע שהוא לא שמע מזה והי' פשוט לו שהלכה כרבנן ואסור מחצר למבוי רק הי' מסופק במבוי עצמו כמ"ש רש"י ולכן אחר ששמע שפסק הלכה שמואל לו אמאי לא אמר לו פן אף שהוא כר"ש תיתי מהי תיתי פינו שהלכה שמואל והוא בעי הלכה ואם פן בעי אף בכלים ששבתו בתוכו ואין צריך לפי המהרש"א ודוק: ברש"י בד"ה ואיתיה מהאי רישא שהי' הספין בפית והתינוק בבית והוא תימה גדולה כמו שכתב המהרש"א ועמ"ש הוא לתרץ בטוב טעם אמנם הוא נגד כל המפרשים ראשונים ואחרונים ה"ה תו' והרי"ף והרא"ש וגם אם הי' רש"י מפרש פן לעיל לא הי' נשמט מלפרש שם פן שהוא עיקר מקומו ולמה נטר עד כאן וביותר תימה על דברי המהרש"א שהרי רש"י כתב שם בד"ה ברצון ר"ש דשרי אף לדבר הרשות משמע להדיא שהיה באופן שמואל לדבר הרשות והיינו ודאי בשבתו בתוך ואיד נעלם ממנו דברי

רש"י אלו והי' נ"ל ע"פ הדברים שפתיבתי בסמוך לא קשה כ"כ אדברי רש"י והוא שעל מה שטילטלו במבוי פלים ששבתו בתוך הבית לא מקשה המהרש"א משום שבמבוי שלא נשתתפו אי שרי שרי אף פלים ששבתו בבית כמו שכ' רש"י לעיל בחצר שלא עירבו אלא עיקר קושיתו איך הוציאו הספין מבית למבוי וגם איך הכניסוהו ממבוי לבית שבו התינוק ואף לפי מ"ש לעיל בסמוך שמשמע מדברי רש"י דשרי אף מחצר למבוי אף פלים ששבתו בתוך הבית כמ"ש בד"ה מי גרם לתצירות אמנם היינו בלא עירבו כמ"ש שם רש"י להדיא והוציאם לחצר דרך מלבוש משא"כ בספין ע"ש ודוק: אמנם ע"פ הדברים האלו י"ל שרש"י כ' שם פן אליבא דרב כמ"ש רש"י בהדיא וכן תו' שם אבל אליבא דשמואל נרב יוחנן דשרי אליבא דר"ש אף בעירבו י"ל דאף פלים ששבתו בתוך הבית שרי מחצר למבוי ג"כ אף בעירבו כמו לרב בלא עירבו אף שאמר ר"ש לכלים ששבתו בתוכו היינו מגגות ונחצירות וקרפופות לטלטל בשלשון וכן אף מחצר של רבים לחצר של רבים אבל בחצר או מבוי עצמו ודאי מותר לדידהו אף בעירבו כמו לרב בלא עירבו וא"כ יש לומר דאף מחצר למבוי שרי אף בעירבו כיון שהיו רשות אחת כמ"ש רש"י שם בלא עירבו לרב ה"נ בעירבו לר' יוחנן וא"כ לא קשה מידי די"ל דגם כאן הי' הספין וכן התינוק בבית שפתיבתי ומיירי בעירבו החצירות רק לא נשתתפו במבוי כדמשמע הלשון ועשו ע"פ שמואל ור' יוחנן ותו לא ק"מ לסברא זו אמנם הוא סברא חדשה להחיר זה לשמואל ור"י בעירבו להוציא מחצר למבוי הפלים ששבתו בתוך הבית והוציאן לחצר דאם פן ל"ל שיתוף מבואות וגם אמרינן שם ובעירובין לר"י יאמרו ב' פלים בחצר אחת וגם לפ"ז ישאר קושית אמאי לא פירש"י פן לעיל הגם שקל זה יש לתרץ ולא רציתי להאריך כי ג"כ הוא סברא רחוקה לומר פן ודוק: אכן נלפע"ד לתרץ בדרך אחר ויתרץ ג"כ מי דחקו לרש"י לפרש פן והוא אחר שדקדק דלפי פשוטו קשה ממ"נ אם ר' אושיעא בא לפלוג על רבי יושאר לר' הקושית להאיך מניחים וכו' וגם אינו במשמע שיהא פלוגתא במציאות איך הי' המעשה ואם לא פליג רק הוא מפרש דברי רבי א"כ קשה פיון שעשו בהיתר גמור אף לדבר הרשות ואליבא דהילכתא מאי חידוש סיפר להם רבי וגם ר"ל משמיה דרבי וגם הך לשון דאיתיה מהאי רישא להאי רישא הוא מיותר לכה נראה דר' אושיעא לא פליג רק מפרש והוא שאחר שסיפר ר' הדברים האלו סברו החכמים שהביאו דרוך ר"ה והי' קשה להם ופירש ר' אושיעא שלא דרוך ר"ה הביאו רק מבוי שלא נשתתפו הני והחידוש שסיפר ר' היינו שאיתיה מהאי רישא וכו' ר"ל מהבית שבהאי רישא וכו' כמו שפירש"י ובדבר הרשות גם זה אסור וגם אליבא דרבנן דפליגי אר"א אף לר"ש אף במילה אסור כמ"ש פל הפוסקים הנ"ל אלא שזה החידוש שהם סמכו בזה אר"א שלא לדחות את המילה פיון שהוא אסור דרבנן שאינו ניכר כמ"ש המהרש"א וגם לפי מה שהוספתי אני לעיל שעירבו בחצירות והוציאהו מבית לחצר בהיתר רק מה שהוציאו למבוי והביאהו להאי רישא זה אינו ניכר שיאמרו ששבתו בחצר ואז מותר לר"י אליבא דר"ש בזה סמכו אר"א בשעת הדחק פנה ולכה אמר ר"ז שפיר ס"ל למר דמבוי שלא נשתתפו וכו' דאל"ה הי' אסור הניכר בפרהסיא לא היו מתירין כמ"ש המהרש"א ודוק היטב פי בזה מתורץ הפל: בתוס' בד"ה שלא ברצון ר"א וכו' עד הא לקמן גבי בשך וכו' עמ"ש לעיל במשנה בתי' ק' המהרש"א אמנם נלע"ד לתרצו בדרך אחר יותר נאות ויתפרשו היטב דברי התוס' לעיל וכאן דהנה לכאורה יש

לתרץ ק' התוס' דמאי מקשים מרבנן אר"א די"ל דהא ביהא תליא דשם מקשה ארבנן דאית ליה דאפי' גבי מכשירין שהי' אפשה לעשותה מע"ש ושכחו ולא עשו כב"ר ואם לא נעשהו היום ידחה המצנה גופא אפ"ה לא דחי משום מצנה גופא משום שהי' אפשה לעשותה ביהיתר מע"ש מכ"ש היכא דאפשה לעשותה עדיין ביהיתר דלא דחי משום מיהור או חיוב מצנה לקב' מקשה שפיר מר"ל אבל לר"א דאפי' הי' אפשה לעשותה ביהיתר מע"ש אפ"ה דחי י"ל דגם בכה"ג אע"ג דיכול לעשותה היום ביהיתר ג"כ דחי משום מיהור מצנה אף י"ל דתוס' מקשים מנ"ל להגמ' לומר שהי' שלא ברצון ר"א דילמא ר"א לא שרי בכה"ג אלא שלא לדחות המצנה גופא אבל משום מיהור מצנה לא אשכחן דשרי וכינן דחזינן לר"ל דאסור מנ"ל לומר תו דפליג גם בזה.

אמנם גם זה יש לתרץ די"ל דהגמ' מוכיח מהמשנה דק' קו' התוס' ויביאו התינוק אצל הספין אלא ע"כ משום מיהור מצנה שרי אכן י"ל דהרשב"א ס"ל כתי' הראשון של תוס' דהוי ככפות מקשה שפיר מנ"ל לומר דפליגתו אבל לפמ"ש ועי"ל ודאי לא ס"ל תי' הראשון דהוי ככפות לק"מ ק' הרשב"א כמ"ש ושפיר מוכיחים משם ונדא מיתרצא בתבירתה ודוק היטב פי הוא נכון לענ"ד: בתוס' בד"ה ומי שרי וכו' עד וי"ל דבכה"ג לא הוי שרי ר"א וכו' לפום פשטי' הוא תמוה דמה לי היתר גמור ומה לי איסור דרבנן פיון דמדאורייתא שרי ואפ"ה מתיר ר"א איסור דאורייתא כדי למהר המצנה ה"כ היתר גמור וגם לשון התוס' לעיל בריש פרקין שכתבו גבי תינוק ליכא איסור פלל משמע אפי' איסור דרבנן ואפ"ה תירצו דשרי לר"א משום מיהור מצנה לכן נ"ל לפרש משום דאי הוי דרף חצר מעורבת לא שייך לומר דדרף ר"ה הי' מיהור המצנה דנדאי לא מצי מערבי היכא דר"ה מפסיק ודרף חצירות במבוי שאינו מפולש לא הוי שם ר"ה אף דיכול לאשכוחי בדוחק אין סברא לאוקמא פן משא"כ דרף גגות וגם חצירות וקורפיות שפיר י"ל שהי' ר"ה מפסיק פיון שבאמת לא עירבו ודוק: בתוס' בד"ה ברצון ר"ש ה"ה דהמ"ל ברצון ר"מ וכו' והא דקאמר שכחו אע"ג דרבנן מקילי טפי ולא שייך פי' התוס' לעיל בסמוך לר"ש י"ל דא"ש אליבא דרב דאוסר בעירבו בחצירות ולכך לכתחילה לא היו סומכין ע"ז מע"ש דשמא יעירבו וכן לר"ש נמי א"צ לפי' תוס' לעיל משום דפליגי רבנן אלא אליבא דרב א"ש טפי שכחו דשמא יעירבו אלא שהתוס' רצו לפרש גם לר' יוחנן דשרי לר"ש אף בעירבו דקי"ל פן כמ"ש התוס' לקמן בעמוד שלאח"ז בד"ה מי גרם וכן יש לפרש לקמן לר' אושעיא במבוי שלא נשתתפו דמש"ה נקט שכחו אליבא דרב וא"צ לפי' מהר"מ וגם לפמ"ש בסמוך לפירוש"י מתוך בלא"ה לישנא דשכחו שם וא"צ לזה ז'הו לפי פשוטו של דברי רש"י פאן אמנם פד דייקת א"צ לזה דנדאי א"א לומר דרבנן מקילי טפי דהא מפורש שם במשנה דרבנן אסרי מגג לא אלא מ"ש רש"י דרבנן שרי בגגין ונחצירות היינו מגג לחצר וכן מחצר לחצר אבל לא מגג לגג ואל יהא דוחק בעיניך פי גם בגמ' שם דף צ"א ע"א אמר רב יהודא פן האי לישנא לדברי חכמים גגין ונחצירות רשות אחת הן וע"כ ר"ל מגג לחצר פנ"ל וכן פירוש"י שם וא"כ מגג לגג שפיר שייך שפחו דפליגי רבנן אלא במחצר לחצר צ"ל פמו שכתבתי ודוק: דף קלא ע"א בתוס' בד"ה תאמר בשתי הלחם וכו' עד א"נ י"ל דהא לא מצי למימר עד וגלי רחמנא וכו' נלע"ד לפרש פיון דהא דממעט קציר העומר היינו מטעם דכתיב ביה מפורש קציר כמ"ש התוס' לבסוף והיינו משום דדבר שאינו מפורש המצנה בו הוי נמי דומיא דחריש דע"כ

נדאי משפחת נמי שְׂיֵהָא אִיזָה חֲרִישָׁה מְצֻנָה אֶלְא שְׂאִינוּ מְפֹרְשׁ בּוּ וְאִמְרָה תּוֹרָה כָּל מַאי שְׂאִינוּ מְפֹרְשׁ בּוּ מְצֻנָה הוּי דְּוּמְיָא דְּחֲרִישׁ וְתִשְׁבּוֹת מִינְיָה פִּינּוּ דְּהוּצָא הַפְּסוּק הַלִּמּוּד בְּלִשׁוֹן שְׂבִיתָה דְּאִי פְּתִיב לְשׁוֹן הִיתֵר בְּעֹנָמֵר הוּי מְצִינּוּ לְמִילָף מִינְיָה הִיתֵר לְשִׁתִּי הִלְחָם אֶבֶל פִּינּוּ שְׂפִתּוֹב בְּלִשׁוֹן שְׂבִיתָה א"כ וְדַאי גְּלִי קָרָא שְׂכָל מַהֲשֵׁהוּא דְּוּמְיָא דְּחֲרִישׁ דְּלֵא פְּתִיב בִּי מְצֻנָה מְפֹרְשׁ תִּשְׁבּוֹת מִינְיָה פְּנ"ל פְּשׁוּט וּא"צ לְפִי הַמְּהַרְשָׁ"א וְדוּק: ע"ב בְּגַמ' וְרַבְּנּוּ אִינְצִטְרִיף ס"ד נִילּוּף ז' יָמִים מְסֻנְפָה וְאַפִּי לִילּוֹת וְהָא דְּלֵא אָמַר וְאִידָף אַר"א הִינּוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' לְקַמֵּן בַּד"ה ז' יָמִים מְלוּלָב דְּאִית לִי לַר"א דְּלִית לָן לְמִילָף ג"ש נֶגֶד הַלִּשׁוֹן ג"ש עֲצָמוּ וְהָא שְׂלֵא כ' הַתּוֹס' פֶּאן מְשׁוּם דְּכָאן הִינּוּ יְכוּלִין לִזְמַר דַּר"א לֵא קִיבֵל מַג"ש מְרַבּוּ וְרַבְּנּוּ קִיבְלוּהָ לִדְרוּשׁ בְּעֵלְמָא כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה סַד"א מְשֵׁא"כ לְקַמֵּן דְּאִית לִי לַר"א עֲצָמוּ הַג"ש וְדוּק: בְּרִש"י בַּד"ה גְּמַר ז' יָמִים וְכו' עַד גְּיַמְגוּם עֵינִין בְּמַהֲרָשׁ"א מ"ש בְּתִירְצֵי קוֹנְשֵׁיָא שְׂפִנּוֹנַת רִש"י לְפִי הַתּוֹס' וְהוּא דּוֹחַק וְלַעֲנֵ"ד לְתִרְצֵי ק' רִש"י דְּהִנְיָה פִּינּוּ דְּדְרִישִׁינּוּ ג"ש לְסוּפָה מְלוּלָב מְמִילָא מוּכַח דְּיוּם דְּגַבִּי לּוּלָב הוּא יוּם וְלֵא לִילָה דַּא"ל"כ לִיְכַתּוֹב בְּיוּם גַּבִּי סוּפָה וְלִילְיָף לּוּלָב מִינְיָה וְלֵא נְצִטְרָף לַג"ש וְכַקְוִשִׁית הַגַּמ' דְּתוּ אִין לִיְפָרוּף מַה לְסוּפָה שְׂפִן נוֹהֵג בְּלִילּוֹת פְּיָמִים דְּגַם לּוּלָב פֶּן אֶלְא ע"כ דְּגַבִּי לּוּלָב הוּא יוּם וְלֵא לִילָה וַא"כ הוּא מְוִפְנָה מַב' צְדָדִין וַא"ל לַפ"ז מַאי מְקַשָּׁה הַגַּמ' לַעֲיֵל יוּם וְלֵא לִילָה מַנ"ל וְלֵא מְשַׁנֵּי דְּמוּכַח כַּמ"ש ז"א דְּשֵׁם מְקַשָּׁה מַנ"ל לְמִדְרוּשׁ יוּם לְמַכְשִׁירִין וּמוּכַח מְמִילָא וְלֵא לִילָה אִימָא לְהִיפָף אֶבֶל הָכָא לַק"מ דְּנִימָא ג"כ ז' יָמִים וְלֵא לִילּוֹת וְלֵא קֵאִי אַג"ש דַּא"כ מַאי נַעֲשֵׂה בַז' יָמִים דְּסוּפָה אַף דְּמוּפְנָה מְצִד אֶחָד מְשִׁיבִין עַכ"פ יְהָא נְשִׂאָר קַשָּׁה הַמְּוִפְנָה וּמוּטָב לְדְרוּשׁ הַג"ש וְשְׂיֵהָא מְוִפְנָה מַב' צְדָדִין אוּ נִרְאָה שְׂפִנּוֹנַת רִש"י לְזָה דְּכִינּוּ דְּגַלִּי קָרָא גַבִּי לּוּלָב וְכו' הוּא גְּלִוִי מִלְּתָא לְאוּקְמָא אַג"ש דְּמַכְשִׁירִין וּמְמִילָא מוּכַח יוּם וְלֵא לִילָה וְהוּי מְוִפְנָה מַב' צְדָדִין וּמַהֲנִי גְּלִוִי קָרָא דְּלֵא נִימָא לְהַפָּף מְשֵׁא"כ לַעֲיֵל גַּבִּי לּוּלָב מְקַשָּׁה שְׂפִיר וְדוּק: וּבְזָה פִי הַשְּׁנִי לֵא יְתוּרְצֵי ק' הַמְּהַרְשָׁ"א לַפ"ד ע"ש בְּרִש"י בַּד"ה וְנִכְתּוֹב בְּמַצָּה אֶמְנָם בַּלֵּא"ה לֵא יְדַעְנָא מַאי קוֹשְׁיָא דְּבִאֲמַת פְּנוּנַת רִש"י דְּנִיכְתּוֹב בְּהִדְיָא בְּסוּפָה אֶכּוּן אַעֲפ"כ לֵא יְהָא יְתוּר אֶלְא עֹנָמֵר וְשִׁתִּי הִלְחָם פִּינּוּ דְּהַג"ש אִינוּ מְוִפְנָה וְגַם צָרִיף לְמִילְתָא אַחֲרִיתִי לַפ"ד הַמְּהַרְשָׁ"א מְשֵׁא"כ לְקַמֵּן הַנּוּצְרָף רִש"י לְפָרֵשׁ דְּנִיִּיתֵר פְּוִלְהוּ לְכַף פִּירֵשׁ דְּנִכְתּוֹב בְּהִדְיָא בְּמַצָּה מְשֵׁא"כ גַּבִּי סוּפָה אַף אִם יְכַתּוֹב בְּהִדְיָא לֵא נִיִּיתֵר רַק בְּעֹנָמֵר וְשִׁתִּי לְחָם דְּמַה לִּי שְׂפִתּוֹב בְּיוּם גַּבִּי לּוּלָב אוּ גַבִּי סוּפָה וְהַג"ש צָרִיף לְמִילְתָא אַחֲרִיתִי כַּמ"ש הַמְּהַרְשָׁ"א וַא"כ ל"ל לְרִש"י לְפָרֵשׁ דְּלִיכְתּוֹב בְּהִדְיָא אַף כַּמ"ש לְפִנְיָנוּ נְמִי קוֹשְׁיָא אַעֲנָמֵר וּב' לְחָם וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה אִי מְעוֹמֵר וְכו' הָכָא לֵא דְּנִיק לְמִילָף מְמָה הִצִּד וְכו' ר"ל מְשׁוּם דְּבְמָה הִצִּד פְּרָכִינּוּ פֶּל דְּהוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּמַקּוּמוֹת אַחֲרִים אֶמְנָם צ"ל אִמָּאִי לֵא פְּתָבוּ הַתּוֹס' וְ לַעֲיֵל גַּבִּי עֹנָמֵר וְלוּלָב לְגַבִּי סוּפָה וְנ"ל מְשׁוּם הַפִּירְכָּא גְּלוּי' מַה לַּצִּד הַשְּׁנָה שְׂפִן טְעוֹן ד' מִינִין כַּמ"ש הַתּוֹס' בַּד"ה שְׂפִן טְעוֹן ד' מִינִים שְׂגַם הַעֹנָמֵר וּב' לְחָם טְעוֹן ד' מִינִים אֶלְא שֵׁא"ה אֶתִּי שְׂם הַפִּירְכָּא שְׂפִיר מְלוּלָב פִּינּוּ שְׂלֵא דְּמִי לְלוּלָב ע"ש אֶבֶל לִילּוּף מְבִינְיָהוּ שְׂפִיר יֵשׁ לְפָרוּף מְשַׁנֵּיָהֶם שְׂפִן טְעוֹן ד' מִינִים מְשֵׁא"כ גַּבִּי סוּפָה וְדוּק.

דָּף קִלְב ע"א בְּרִש"י בַּד"ה וּבְיוּם הַשְּׁמִינִי וְכו' עַד אֶמְרִינּוּ לְקַמֵּן הִלְכָה וְכו' ר"ל דַּע"כ הָא דְּאָמַר עֹנָלָא וּר' יְצַחְק הִלְכָה וְכַדִּי שְׂלֵא יוֹקְשָׁה עֲלֵיהֶם הַמִּיתִיבִי וְגַם בְּרִיִּיתָא דַּת"כ כַּר"י ע"כ צ"ל וְדַאי דְּאִינְהוּ מְפָרְשֵׁי אֶלְבָּא דַּר"א דְּהָא הַגַּמ' מְקַשָּׁה ע"כ לֵא פְּלִיגִי וְכו'

עד מילה גופא מנ"ל קאי אקושיא לתרנוויהו ואינהו מתרצי אליבא דר"א וסברי ג"כ לדרשא דביום כר"י אלא דבהא פליגי ר"א ורבנן דר"א סבר דהלכה למילה וביום למכשירין ורבנן ל"ל הלכה ובעינו ביום למילה גופא וליכא לימוד למכשירין וכן פירש"י לקמן וק"ל.

אמנם אי קשיא לי הא קשיא דלעיל בפ' האורג יליף מהכא לר"ש דמקלקל בחבורה חייב מדאיצטרף קרא למישרי מילה וע"כ הוא פרבנן הוא גופא קשיא לר"ש אליבא דרבנן דילמא באמת מקלקל בחבורה פטור ולא צריך קרא למילה עצמו ונימא דאייתר קרא למכשירין דגידחי שבת וצ"ע וע"כ נ"ל לפרש דגם בכולהו דפליגי לולב וסופה ואינהו יל"ד מנ"ל לרבנן לידרוש קראי דר"א אמילי אחרניי נימא דקאי אמכשירין אלא ודאי דאית להו לרבנן דליכא למימר פלל דמכשירין ידחו שבת פיון דאפשר לעשות מע"ש אין סברא פלל שיידחו שבת ואפשר דהכי הוי גמירי להו כמ"ש ר"ע הפלל במשנה משמע דהכי גמור ליה לכך מוכח דמקלקל בחבורה חייב וגם לידרוש קראי דאינהו למילתא אחרנייתא ובזה מתורץ היטב במשנה מאי דאמר ר"ע הפלל פיון דפליגי בקראי ולית להו לרבנן לימוד אמכשירין מה"ת לידחו אלא ודאי משום הני קושיות שפכתתי צ"ל הפלל ודוק:.

בתוס' בד"ה ת"כ ע"ש במהרש"א שדחק ליישב הגירסא ישינה והוא דוחק גדול וגם איך אפשר לאוקמא הברייתא כר"א וביום אמכשירין מה או אינו כמ"ש התוס' בהדיא דאיצטרף למילה גופא וגם מה"ת לומר דהברייתא כר"א ולא פרבנן וגם לא דענא מאי קשיא ליה אהו גירסא שלפנינו שהיא נכונה ומאי שמקשה דכרב אחא נמי י"ל דהברייתא פרבנן דהא מוכח בברייתא דאין לדרוש שמיני והיינו ע"כ משום דאיצטרף למעוטי תשיעי ומנ"ל למידרוש לר"א משא"כ לר"י ור"נ פליגי בהלכה וג"ש ר"א גמיר ורבנן לא גמירי ודוק ונ"ל שהוצרכו תוס' לפרש זה ואע"ג דלר"י אית ליה הלכה משום דלא יוקשה פיון דטעמא דר"א מאות ברית ודורות היכי קאמר לעיל לר"א מביום לכך פתבו אע"ג וכו' ור"ל ולעיל מפרש אליבא דר"י ודוק.

בגמ' שמעתתא המתקלת אמר רבא וכו' עד סוף של הענין בדרף שלאח"ז עיין היטב עם התוס' פ"פה תרצתי בע"ה כפה קושיות חמורות של התוס' וגם קושיות המהרש"א וגם קושיות הנזכרות בדברי התוס' ורש"י אמנם עיקר ורוב בנין שחזשתי כבר פתבתי בפ' במה מדליקין בדרף כב ע"ב בגמ' ומה שלא פתבתי שם נבאר פאן בעזה"י בגמ' אמר רבא האי תנא מעיקרא מאי קא ניחא לי וכו' לכאורה הוא תמוה אמאי לא אמר פאן כמו בסמוך לישנא אחרנא בצרעת וכאן מתנישב יותר והוא דמעיקרא אמר אבל מילה דחי משום דאתי עשה ודחי ל"ת הדר אמר אימר דאמרינן דאתי עשה ודחי ל"ת ל"ת גרידא ל"ת שיש בו פרת מי דחי וכן מפרש ביבמות גבי לא תבערו וצ"ל דשם מפרש פן לפי מאי דס"ד להוכיח מיני' דעשה דוחה ל"ת שיש בו פרת אבל לפי המסקנא דאין עשה דוחה ל"ת שיש בו פרת לא שייך לומר או אינו דליכא ה"א דלידחי והא דמפרש פן בצרעת אע"ג דבאמת אין עשה דוחה ל"ת ועשה ואפ"ה הי' ה"א דלידחי אפשר דאין זה פשוט כ"כ וגם הל"ת ועשה דצרעת אינה פשוטה כ"כ עיין בסמוך ברש"י ותוס' ודוק: ע"ב בתוס' בד"ה ע"א ומה צרעת שדוחה את העבודה וכו' עד ועוד קשה לימא רציחה

תוכיח וכו' עד אפתי נימא קבורת מת מצנה תוכיח וכו' תמי' לי טובא מה זה יוכיח הא קבורת מ"מ לא ידענא שאינו דוחה שבת מק"ו מעבודה אלא משום רציחה תוכיח ע"ש בסנהדרין דף ל"ה ע"ב ואם נאמר שרציחה אינו מוכיח לגבי מילה מהו סברא מכ"ש לגבי מ"מ וא"כ היא גופא תדחה שבת והיא נראה לכאורה לומר דע"כ לפום סברא זו איפא שום לימוד במ"מ דהא לא אישתימיט בשום דוקתא לומר דמ"מ דוחה שבת אבל לא משמע פן בסנהדרין וגם ביבמות קאמר מפונש מ"מ גופא תדחה שבת וצ"ע וגם יל"ד בתוס' שכ' אפתי נימא ולא כ' קושיא בפ"ע מ"מ תוכיח שנה אינו תלוי בזה אף אם רציחה הוא תוכיח ג"כ י"ל יותר גם מ"מ תוכיח וגם יל"ד בתירוץם שכתבו שהיה יכול לומר רציחה תוכיח הלא כבר דחו זה והל"ל רק מ"מ תוכיח כמו שמסקנא בקושיותם לכן נ"ל ברור שפירוש דבריה' הוא תוכיח מן מת מצנה שרציחה שע"כ אין זה סברא לחלק בין שתי דרגות דחיות לחד דרגא לדחות התנפיק דא"כ היכי אמר הגמ' שם גבי מת מצנה רציחה תוכיח גילוף ממילה דאיפא שלשה דרגות ותו ל"ל רציחה תוכיח וגם לפי אמת קי"ל פשוט דאין מ"מ דוחה שבת ולית לן שום תירץ אחר אלא רציחה תוכיח כדאית' שם בסנהדרין וא"כ קשה לילף ממילה ולקדחי שבת באמת אחר כל המסקנות אלא ע"כ שאין סברא לחלק בין דרגות אלא פיון שרציחה דוחה עבודה שדוחה שבת אפ"ה אין דוחה שבת מקרא דלא תבערו ממילא תוכיח לכל מילי א"כ נשאר הקושיא לימא רציחה תוכיח וכן זה שכתבו בתירוץם רציחה תוכיח או קבורת מ"מ תוכיח ר"ל אם תרצה לחלק בין דרגות הרי קבורת מ"מ תוכיח שאין לחלק ודוק: ע"ב בגמ' שבת שנדחית מפני עבודה וכו' הקשה המהרש"א קושיא חמורה דנימא מילה שלא בזמנה יוכיח דדוחה צרעת ואינו דוחה אפי' י"ט מלבדו לרבא לקמן ומה שתי' המהרש"א דלפום ה"א זה הי' גם מילה שלא בזמנה דוחה שבת מק"ו זה ולבדו הני דרשינן אשריפת קדשים רק השתא באמת ליפא ק"ו לקד דריש לי' נמי אמילה שלא בזמנה ע"כ דבריו תמי' לי אם יצאו דברים אלו מפיו הא מפונש בגמ' דאתנא בק"ו וכמו שפירש"י ואף התוס' שהקשו אפירש"י דליפא ק"ו הא תירץ ר"י בתוס' פ' ב"מ דף כ"ה שהוא ק"ו אחר מנו"ב ולדבריו קשה לרש"י ור"י מנ"ל למעט מילה שלא בזמנה פיון דאיפא ק"ו ונימא דלבדו קאי רק אשריפת קדשים אלא ודאי דרבא לא פליג אברייתא דתנא דבי חזקי' דשריפת קדשים אתי מן עד בקר וע"ש בתוס' בפ' ב"מ דף כה שכ"כ דרבא לא קאי אש"ק ובזה שכתבתי מתפרש שם שלילות דברי התוס' אלו כפי לתרץ זה וא"כ הדרא קושיתו לדוקתא דנימא מילה שלא בזמנה יוכיח ודאי לא נעלם ממני דלפי תי' התוס' דניחא ליה למיפרך הק"ו מיני' וביה גם זה מתורץ אלא דאם פן הוי להו להתוספות להקשות מזה טפי מרציחה אמנם נ"ל לתרץ בטוב טעם דהא רבא מרא דשמעתא זו אית ליה דהא דמילה שלא בזמנה דוחה צרעת יליף מבשר דלבזמנה לא צריף דיליף ק"ו משבת וא"כ לפום סברא דהשתא דעדיין לא ידעינן דדוחה שבת אף בזמנה אלא מצרעת א"כ איצטריף בשר לבזמנה דליפא ק"ו משבת דהא שבת גופא לא ידעינן אלא מצרעת וא"כ לפום סברא דהשתא צרעת לא נדחה מפני מילה של"ב וא"ל דאפ"ה א"ל מילה ש"ב דגדול יוכיח דכתיב בי' בשר לדחות צרעת ואפ"ה לא דחי שבת ע"ז שפיר יש סיגנון תירץ המהרש"א דלפי סברא דהשתא באמת מילה דגדול דוחה שבת ולבדו הני מוקמינן על שאר שלא בזמנה דלא ליתא עשה ולקדחי ל"ת וא"ל דאעפ"כ צרעת נדחה דאתנא

מבינייהו ז"א דרְבָא ל"ל למילף מבינייהו דאל"ה ל"ל בְּשֵׁר וּלְרַב סְפָרָא בלא"ה ליתא לְזָה הַסּוּגְיָא כמ"ש התוס' ודוק.

בגמ' אָמַר אַבְיִי אָתִי מְבִינִיָּהּוּ א"ל אַדְרָבָא לְאַבְיִי וְרַב סְפָרָא דָּאִית לְהוּ צְרַעַת חַמּוּרָה גִּילּוּף מִק"ו מְעַבּוּדָה דְּלָא גִּיְדַחֵי מַה שְׁבַת שְׁנִינְדַחַת מְפַנֵּי עֲבוּדָה אִין מִש"ב דּוּחָה אוֹתוּ צְרַעַת שְׁדוּחָה עֲבוּדָה אִין דִּין שְׁאִין מִיְלָה ש"ב דּוּחָה אוֹתוּ דִּי"ל גְּדוּל יוֹכִיחַ וְדוּק: בְּתוּס' בַּד"ה הִדְר אָמַר וְכו' עַד וְאוּמַר ר"י דְּלֵהָאֵי לִישְׁנָא גְרָסִינּוּ רַבָּה אָמְנָם רִש"י וְדָאֵי גְרָס רַבָּא שְׁהָרֵי פְתַב לְקַמְן עַל רַבָּא דְּאָמַר לְבַדּוּ וְלֹא מִש"ב דְּאֶתְיָא מִק"ו הֵינּוּ זֶה הַק"ו דְּהִכָּא וְא"כ גִּשְׂאָר קוֹשְׁיַת תּוּס' הַבְּרִייתוֹת אֶהְדְּדִי וְגַם רַבָּא אַרְבָּא וְגַם אַרְש"י גּוּפָא שְׂכ' זֶה הַק"ו גְּבִי לְבַדּוּ הוּא תְּמוּהָ כַּמ"ש הַתּוּס' לְעֵיל בַּפ' ב"מ אַרְש"י שְׂכ' שָׁם פֶּן וְגַם פָּאן הוּא יוֹתֵר תְּמוּהָ בְּסוּמָה דְּבַהֲךָ שְׁמַעְתָּא גּוּפָא אָמַר רַבָּא שְׁאִינוּ פֶּן רַק גַּל"ח פֶּל זֶה פְּתַבְתִּי לְעֵיל בַּפ' ב"מ מַה שְׁתַּרְצִיתִי הִפֵּל עַל נְכוּן שְׁיִטַּת רִש"י וְא"צ לְהַגִּי' פָּאן רַבָּה ע"ש וְדוּק הֵיטֵב: בַּא"ד דְּגְרָסִינּוּ הִכָּא רַבָּה עַמ"ש בַּפ' ב"מ טַעַם שְׁלֵא פְתַבּוּ בְּהִיפּוּף לְגְרוּס לְעֵיל רַבָּה וְאִז לֹא הָוֵי קִשְׁיָה גַם עַל ק"ו דְּלַקְמֶן ע"ש וְנ"ל שְׁלִזְהָ פְתַבּוּ וְרַבָּא גּוּפָא ס"ל וְכו' וְדוּק: בַּא"ד וְהָא דְּפָשִׁיט לְהוּ לְרַבָּה וְרַב סְפָרָא וְכו' עֵינּוּ בְּמַהְרָשׁ"א שְׁהַקְשָׁה א"כ מֵאֵי אוּ אִינוּ לְעֵיל וְגַם לִק"ו דְּרַבָּא לְקַמְן לְפִירִש"י הַקְשָׁה מֵאֵי אוּ אִינוּ לְעֵיל אָמְנָם לַע"ד הוּא קוֹשְׁיָא חֲדָא וְמַה שְׁתַּרְצִי ע"פ גְּרָס' יְשִׁינָה הַעִיד בְּעַצְמוֹ שְׂגִי שְׁלַפְנִינוּ אִינוּ פֶּן וְגַם מִשְׁמַע לְהִדְיָא מְפִירִש"י בַּד"ה דְּיִלְמָא שְׁבַת חַמּוּרָה שַׁל"ג א"נ וְגַם מְתוּס' מִשְׁמַע שְׁהַקְשׁוּ תַחֲזִילָה מְבַרִייתָא קַמְיִיתָא וְלְדַבְרֵי מַה מְקַשִּׁים וְגַם בְּאַמַּת אִין מְקוּם לְגְרוּס פֶּן דְּמֵאֵי זֶה פִּירְכָּא הָרֵי חֲזִינוּ דְּאֶפ"ה עֲבוּדָה חַמּוּרָה מְמַנּוּ שְׁדוּחָה אוֹתוּ אָמְנָם לְפִי פְּשׁוּטוֹ י"ל פִּינוּ דְּלִפִּי פִי תּוּס' ע"כ צ"ל דְּרַבָּא ס"ל פְּלִישְׁנָא אַחְרִינָא כַּמ"ש הַתּוּס' דְּלֵהָאֵי לִישְׁנָא גְרָסִינּוּ וְכו' א"כ י"ל דְּרַבָּה וּר"ס מְפָרְשִׁין הַבְּרִייתָא דְּלְעֵיל פְּלִישְׁנָא אַחְרִינָא דְּהִכָּא וְא"ל סוּף סוּף יְקִשָּׁה ל"ל בְּיוֹם גִּילּוּף ק"ו מְצַרַעַת דְּדַחֵי דָּאִז שְׁפִיר י"ל רְצִיחָה תּוֹכִיחַ דְּלִק' הַמְהַרְש"א לְמַה אִין מְזַפִּירוּ פִּינוּ דְּלֹא מִיִּירֵי פֶּלֶל מִק"ו לְמַה לִּי לְפָרֵשׁ הַיּוֹכִיחַ וְדוּק וְכַמ"ש דְּגַם שָׁם י"ל פֶּן וְאַשְׁפָּחוּ פֶּן בַּמִּס' יְבָמוֹת ע"ש וְלִית לְהוּ הַסְּבָרָא שְׂכ' לְעֵיל וְא"צ לַמ"ש לְעֵיל וְהָא דְּלֹא קָאֻמַר לְעֵיל לִישְׁנָא אַחְרִינָא הֵינּוּ מִשׁוּם דְּאַפְתִּי לֹא צְרִיף לְהַ רַק הִכָּא דְּלֹא לִיסְתְּרֵי הַבְּרִייתוֹת הַמְסַקְנוֹת אֶהְדְּדִי אָמַר לִישְׁנָא אַחְרִינָא וּמְמִילָא יְדַעִינוּ דְּלִישְׁנָא קָמָא דְּהִכָּא אָמְרִינוּ בְּקַמְיִיתָא כַּל"א דְּהִכָּא דְּהֵינּוּ וּק"ל: אָמְנָם לַפּמ"ש לְעֵיל לְתַרְצִי ק' הַמְהַרְש"א מַה שְׁלֵא אָמַר מִיְלָה שְׁלֵא בְּזַמְנָהּ יוֹכִיחַ לְעֵיל לְרַבָּא דְּאֶזְזִיל לְשִׁיטְתֵּי' א"כ מְתַרְצִי קוֹשְׁיָא זֹאת ג"כ בְּטוֹב טַעַם דְּלְרַבָּה וּר"ס דָּאִית לְהוּ דְּאֶתִי מִש"ב בְּצַרַעַת אֶתְיָא מְבִינִיָּהּוּ מְמִילָא י"ל אוּ אִינוּ דְּלְעֵיל דַּמִּש"ב יוֹכִיחַ וְע"ז אִין לְדַקְדָּק מ"ש הַמְהַרְש"א עַל רְצִיחָה תּוֹכִיחַ ע"ש דְּהָא בִּי עֲסִיק וְקָאֵי וְדוּק: אָמְנָם פֶּל אֵלָה הוּא קֶצֶת דּוּחַק דְּלֹא אִישְׁתַּמִּיט גַּמ' לּוֹמַר פֶּן בְּבַרִייתָא דְּלְעֵיל וְלֹא אָמַר אֵלָא אוּ אִינוּ מִשׁוּם דַּגַּל"ח וְהִדְרָא קוֹשְׁיָא חַמּוּרָה לְדוּכְתִּיָּהּ הַנ"ל וְדַל מְהִכָּא דְּבַרִי תּוּס' אֵלוּ קִשְׁיָה גַם לְפִי פְּשׁוּטוֹ לְרַב סְפָרָא לְקַמְן וְתַמְל' לִי עַל הַמְהַרְש"א שְׁהַקְשָׁה עַל דְּבַרִי תּוּס' שְׁגוּרְסִין רַבָּה עַל רַבָּה וּר"ס הִלָּא בַּלָּא"ה לְפִי הַגְּרָסָא שְׁלַפְנִינוּ וּפִירִש"י ק' עַל רַב סְפָרָא אִם לֹא שְׁנֵאֻמַר שְׁזוּלַת דְּבַרִי תּוּס' הֵינּוּ יְכוּלִין לְפָרֵשׁ כַּפִּי הַרְשָׁב"א בְּתוּס' וְאִז לִק"מ אִם נַעֲמִיק קֶצֶת ע"פ תִּי הַנ"ל שְׁפַתְבְּתִי בְּסוּמָה מִפְּחַ מִיְלָה ש"ב נוֹכַל לְפָרֵשׁ גַּם זֶה אוּ אִינוּ הַמְפּוֹרֵשׁ בַּגַּמ' לְעֵיל דַּגַּל"ח אָף לַר"ס וְלַפְּנֵי פוּס' לְרַבָּה וּר"ס וְהוּא עַפְמ"ש לְעֵיל בַּפ' ב"מ לְתַרְצִי שְׁיִטַּת רִש"י אֶלְיָבָא דְּרַבָּא פֶּן נוֹכַל לּוֹמַר

לרב ספרא בהיפוף והוא הא דאית לי לרב ספרא דצרעת תמורה נמי משום דמוכח
מקראי אחר שיש לנו שני פתובים מוסתרים דקרא דביום הורה לנו דצרעת אינו תמורה
רק גל"ח דאל"ה ל"ל ביום אחר שפתוב בשר לצרעת נילוף ק"ו לשפת וקרא דבשר
מורה לנו דצרעת תמורה דאל"ה ל"ל בשר נילוף מביום וא"ל כמו שמפרש רבא דבשר
אתי לשל"ב דר"ס ל"ל הך סברא וגם אית ליה דאתי מבינייהו וא"כ ע"כ יש לנו לומר
הך סברא דקרא דבשר עיקר דצרעת תמורה ועל ביום י"ל לרב ספרא דאפ"ה איצטרף
ביום דליפא למילף בק"ו מצרעת די"ל מילה של"ב יוכיח דלרב ספרא הוי זה יוכיח טוב
כמ"ש לעיל בסמוך משא"כ אם נאמר הך סברא עיקר גל"ח ישאר הקנשיא על בשר
בלא תירץ מזה מוכיח רב ספרא עצמו את סברתו דצרעת תמיר ורבא אזיל לשיטתיה
דבשר י"ל דקאי על שלא בזמנה משא"כ ביום ומש"ב לא הוי פירכא לכה מוכח מביום
הך סברא דגל"ח וכמ"ש לעיל פ' ב"מ באריכות זהו עומק טעם פלוגתתו לענ"ד דאזלי
לשיטתייהו וכיון דהא דאמר רב ספרא דצרעת תמורה הוא יוצא לו מן קרא דבשר והיינו
אחר שפתוב ביום אפי' בשבת וק' ל"ל בשר לילף ק"ו אבל ברייתא דלעיל דאפתי לא
אסיק מלימוד דביום שפיר אמר אף לרבה ור"ס או אינו אלא גל"ח ועפ"ז מתנרץ היטב
לשיטת רש"י אליבא דרב ספרא וגם אליבא דרבא מתנרץ כל הק' כמ"ש בפ' ב"מ ע"ש
ואף לשיטת התוס' אליבא דרבה ור"ס י"ל פן אף דהתוס' אליבא דרבא לית להו הך
סברא דא"כ לא הוי צריכין להגי' רבה י"ל משום דאזלי לשיטתייהו דאליבא דרבא לא
מוכח מביום די"ל רציחה תוכיח כמ"ש לעיל אמנם אליבא דרבה ור"ס שפיר י"ל הך
סברא ואתי שפיר הברייתא קמא פלשונו גם אליבתייהו ודוק היטב: גם מ"ש התוס' בא"ד
תירץ הרשב"א דס"ל די"ל סברא לכאן ולכאן ר"ל אף בקראי גופא לא מיקרע די"ל כף
וכף ואין ללמוד שום ק"ו ולא מוספיקא רק הסברא כף יש לפרש ג"כ דנפיק להו זאת
מן הגי' תרי קראי מוסתרים אלא ע"כ פסברתייהו ולא סתרי אהדדי ודוק: בתוס' בד"ה
האי עשה וכו' עד וי"ל מאי למילה וכו' עיין מ"ש המהרש"א וא"ל דא"כ מאי מקשה
ברייתא דלעיל דנילוף ק"ו מצרעת שמילה דוחה שבת מה למילה שדוחה צרעת שכן
בטלה מצותו משא"כ בשבת דלא בטלה מצותו וכיון דגלי קרא בשריפת קדשים כפר יש
לחלק אף הקא טפי פיון שיש ג"כ סקילה וכתר וי"ל דהכא ג"כ בטלה מצותו דביום
השמיני משא"כ במילה ש"ב שפיר כ' המהרש"א דלא בטלה מצותו וכן בשריפת קדשים
לא כתיב תשרפו בבקר תקף ודוק או י"ל דאמא מצינו פרכינן כל דהו משא"כ אק"ו אינו
חשיב פירכא כמ"ש התוס' במ"א וק"ל: דף קלג ע"א בתוס' בד"ה עושין כל צ"מ אע"ג
וכו' לכאורה ק' דהא צריף למיתנא הקא לאתוי הא דת"ר כמ"ש בגמ' וצ"ל דאף מהאי
דלעיל הוי מוכח לאתוי פיון דתני הקא מוהליו וכו' או תו' מקשים למה לי למיתני לעיל
וק"ל או תוס' קאי אמקשה שלא הקשה מרישא הא כפר תני לה וק"ל: ע"ב בגמ' לאתוי
הא דת"ר וכו' ופירש"י בד"ה ועל שאין מעכבין וכו' עד והיינו דקתני כל צ"מ וכו' עד
כל זמן שלא פירש לכאורה הוא תמוה דבגמ' קאמר מאן תנא וכו' משמע דלרבנן דר"י
שם ע"א ודאי חוזר אף שפי' וכן לר' ישמעאל יכול לומר שחוזר וכן לרבנן דר' יוסי ור'
יוסי פנאא בעליל וכן לר' יוסי דלקחם הפנים ג"כ חוזר אף שפירש אף בציצין ש"מ א"כ
נדאי דהלכה פן שחוזר אפי' פירש דהא איכא כל הנה תנאי וגם גבי לקחם פנים הלכה כר'
יוסי אפי' מחביריו א"כ למה לרש"י לפרש בלא פירש ושיהא מתניתו דלא פהילכתא

יותר הי' לפרש לאתוי שחוזר על ציצין שאין מעפבין אף פירש וְהוּי אַתִּי מִתְּנִיתָן אֲלֵיבָא דְהִילְכְתָא וְגַם הוּי שְׂיִיף לִישְׁנָא מֵאן תְּנָא שְׁלִפִירִישׁ"י אִין פִּי לְזַה מִנ"ל דְּפִלִיג שׁוּם תְּנָא אֲסַתְּם בְּרִיית' דְּהִכָּא וְגַם בִּמ"ש מֵאן תְּנָא מִפִּיק לָהּ מְהִילְכְתָא כִּמ"ש הַפּוֹסְקִים מִנ"ל אֲבָל אִם הֵינּוּ מְפָרְשִׁין דְּמִתְּנִיתָן אֲתֵיָא לְאַתִּי דְאַפִּי פִּי חוּזַר שְׁפִיר אָמַר מֵאן תְּנָא דְּבְרִייתָא דְּפִלִיג אֲמִתְּנִיתָן וּי"ל דְּרִישׁ"י הִנְכַּרְח לְפָרֵשׁ פֶּן דַּל"כ לֹא שְׂיִיף הִלְשׁוֹן לְאַתִּי הָא דַּת"ר רַק הִי אֹמֵר לְאַפּוֹקִי מִת"ר אֲבָל לְאַתִּי מִשְׁמַע דְּסוּבַר פֶּן וְלְאַתִּי הָא דְתַנִּי שְׁם וּק"ל: וְעַפ"ז הִי גִרְאָה לְתַרְזַן אֶת הָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהָרָא"ש וְטוֹר וּש"ע מַה שְׁפָסְקוּ פֶּהֶד בְּרִייתָא וּלְפִי פְּשָׁטָן שֶׁל דְּבָרִים מִשְׁמַע בְּגַמ' שְׂאִין לְפָסְקוּ פֶּהֶד בְּרִייתָא כִּמ"ש וְכֵן בְּאַמַּת הִבִּיא הַטּוֹר בְּשֵׁם בַּעַל הָעֵיטוֹר שְׁפָסְקוּ דְלֹא פֶּהֶד בְּרִייתָא אֲלֵא אִפִּי פִּי חוּזַר אֲרַף עַל צִיצִין שְׂאִין מְעַפְבִּין וּמְטַעֲמָא דְכַתִּיבָנָא כְּמוֹ שֶׁהִבִּיא הַב"י בְּטִי"ד וְנִרְאָה שֶׁמְפָרֵשׁ גַּם פֶּן הִגַּמ' לְאַתִּי כִּמ"ש לְאַתִּי אֲפִילוּ פִּי חוּזַר וְדַלָּא כְּפִירִישׁ"י מְטַעֲמִים שְׁפַתְבְּתִי וַא"כ פָּסְקוּ ג"כ כְּמִשְׁנֵתֵינוּ אֲלֵא שְׁמִסִּיִּים בַּע"ה אֲלֵא דְרַבְּנוֹתָא פָּסְקוּ הֵד בְּרִי"ן לְפָסְקוּ הִלְכָה וְהוּא בְּאַמַּת תְּמוּהָ רַק מִמ"ש כִּיּוֹן שְׂאֵמַר לְאַתִּי מִשְׁמַע דְּמִשְׁנֵתֵינוּ סְבָרָה פֶּן נִהְלָכָה כְּסַתְּם מִשְׁנָה אַע"ג דְּלִגְבֵי פָּסְקוּ פְּסָקִינוּ כְּרַבְּנוּ י"ל דְּהַגְמ' קֵא' פֶּן לְפִי ה"א שְׁרוּצָה לְדַמּוֹת לְפָסְחָא אֲבָל לְפִי הַמְּסַקְנָא אִינוּ דוֹמָה מִשׁוּם דְּאַכִּילַת פָּסְחָא וְהַפְּשִׁטוֹ הוּא יוֹתֵר חַיּוֹב מִצִּיצִין שְׂאִין מְעַפְבִּין וְכֵן לִפ"ז יֵשׁ לְדַחוֹת מְלַחְמֵי הַפְּנִים אַע"ג דְּקִי"ל כְּרַב יוֹסִי אָמְנָם הִנֵּה רֹאֵה בְּעֵינֵיךָ כְּמָה דְּחוּקִים מְאֹד הַדְּבָרִים וְתִימָה לְפִי פְּשׁוּטוֹ וּפִירִישׁ"י עַל הָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהָרָא"ש מִהַגְמ' וְגַם דְּבָרֵי הַגַּמ' תְּמוּהֵינּוּ לִפ"ד כִּמ"ש וְגַם בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה קִשָּׁה אֲגַמ' שְׂאֵמַר מִמַּאי דִּילְמָא עַד כָּאן לֹא קֵא' ר"י וְכו' וְכֵן הַשְּׁנִי מַאי פְּרִיף אִם פֶּן בְּרִייתָא אֲמַאן תְּרַמִּי' שְׂיֵהָא דְלֹא כְּמַאן: לְכוּ נִלְע"ד דְּהָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהַגְמ' שְׂאֵמַר שְׂפִירֵיךָ אֶת הַסּוּגִיָּא בְּאֹפֶן אַחַר מִפִּירִישׁ"י וְע"פ הַהִכְרַח וְהוּא שֶׁהוֹקְשָׁה לָהֶם כָּל הַנִּי גְּוָשִׁיּוֹת שְׁפַתְבְּתִי ע"פ פִּירִישׁ"י וְאִם נֹאמַר כְּמוֹ שְׂרַצִּיתִי לְפָרֵשׁ יוֹקְשָׁה הִלְשׁוֹן לְאַתִּי כִּמ"ש וְגַם הוֹקְשָׁה לָהֶם גְּוָשִׁיָּא גְּדוּלָה וְהוּא שְׁהִנָּה הַרְמַב"ם מְפָרֵשׁ בְּהִדְיָא שְׁגַם בְּחוּל אִינוּ חוּזַר עַל צִיצִין ש"מ כִּמ"ש ה"ה ע"ש וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן הָרִי"ף וְהָרָא"ש שְׁפַתְבוּ סְתָמָא הִמָּל כִּמ"ש הַמְּפָרְשִׁים וְכ"כ הַטּוֹר בְּשִׁמְם וַא"כ תִּימָה גְּדוּלָה עַל דְּמִיּוֹן הַגַּמ' שְׁמַדְמָה לְפָסְחָא וְכֵן אֵינֶה דְּמִיּוֹתֵי הַתָּם הַהִפְּשִׁט וְאַכִּילַת פָּסְחָא הוּא חַיּוֹב כְּרַת מִשְׁא"כ צִיצִין שְׂאִין מְעַפְבִּין כִּיּוֹן דְּבַחוּל אִינוּ חוּזַר אִינוּ מְצַנָּה כָּלֵל מֵה"ת לִידְחֵי שַׁבָּת וּלְפָרֵשׁ הַבְּרִייתָא בְּשַׁבָּת אִין גִּרְאָה כִּיּוֹן דְּבְרִייתָא סְתָמָא קְתַנִּי וְגַם סְתָם מִשְׁנָה קֵא' לְקַמָּן אֵלוּ הֵן צִיצִין וְכו' מִשְׁמַע אִפִּי בְּחוּל מִדְּמִסִּיִּים וְאִם הִי בַּעַל בְּשׂוֹר מִתְּקַנּוּ וְזֵה וְדַאי לֹא קֵאִי בְּחוּל לְכוּ הִיוּ מְפָרְשִׁים לַעַנ"ד פִּי נִכּוֹן וְיִתְוַרְזַן הַכֵּל וְהוּא הָא דְקֵאֲמַר הַגַּמ' לְאַתִּי הֵינּוּ לְאַתִּי שְׂאֵפִי פִּי חוּזַר עַל צִיצִין הַמְּעַפְבִּין וְהוּא מְדוּקְדָק הֵיטֵב דַּאי הוּי תְּנָא רַק מוֹהֲלִין וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין מִשְׁמַע דָּאִם כְּבָר עָשָׂה כָּל אֵלוּ אַע"ג שְׁנִשְׂאָר צִיצִין הַמְּעַפְבִּין אִינוּ חוּזַר כִּיּוֹן שְׁכָבָר עָשָׂה עֵינֵקֵר הַמְּצַנָּה כְּבָר קִיָּים בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוּל דְּדְרָשִׁינָּן אִפִּי בְּשַׁבָּת וַיְכוּל לְתַמְנֵן הַצִּיצִין לְמַחַר וְהוּא כְּבָר פִּי וְהוּי הַחֲזָרָה הַתְּחִלָּה וְדַחֲסִית שַׁבָּת תְּחִלָּה ה"א שְׁנָה לֹא יְדַחָה שַׁבָּת דְּהוּי רַק תִּיקוֹן וַיְכוּל לְתַמְנֵן לְמַחַר קִמ"ל כָּל צָרְכֵי מִילָה ר"ל מַה שֶׁהוּא צוֹרֵךְ בְּחוּל אֲרַף שְׁמָל וּפְרַע וּמְצִץ עוֹשִׁין בְּשַׁבָּת מִחְדָּשׁ וְע"ז קֵא' מֵאן תְּנָא דַּס"ל פְּרִישׁ אִינוּ חוּזַר לְצִיצִין הַמְּעַפְבִּין שֶׁהוּא דַחֲסִי תְּחִלָּה דְּהוּצָרָה תְּנָא דְּמִתְּנִיתָן לְאַתִּי דְלֹא כְּוֹנֵתִי דָּאִס לֹא אֲשַׁכְּחֵן תְּנָא אִין צָרִיף לְאַתִּי דְּהוּא בְּכָלֵל מוֹהֲלִין אַע"ג דְּפִי כִּיּוֹן שֶׁהוּא תְּנָא מִילָה וּמְעַכְבּ וְעַנּוּשׁ כְּרַת עָלָיו הַגְּדוּל וְדַאי כִּמ"ש בְּגַמ' ע"ז מְשַׁנֵּי שְׁפִיר רַב יִשְׁמַעְעָל

בנו של ריב"ב דגם ההפשט פסח הוא לאכילה שהוא ענוש פרת וגם הוא חזק הפשט
אפ"ה אם פי אינו חוזר פינון שיכול לעשות המותר בליקלה סד"א ה"ה הכא קמ"ל וע"ז
סובב הולך כל הסוגיא ודוק פי הוא נכון ומתפרש היטב דברי הגמ' ופסקן של כל
ראשונים ואחרונים וגם מתרצין כל הקושיות ודיקדוקים בגמ': ברש"י בד"ה מפשיט
הפסח וכו' האריף רש"י לפרש דהוי גם שם פי דאל"ה אין דמיון לכאן אדרבא אמי
ברייטא דלא כמאן דתני לא פי ודאי חוזר אמנם לא ידעתי למה האריף רש"י דגבי עולה
ג"כ פי בהגיע עד החזה וא"ל דס"ל לרש"י דגם גבי עולת תמידין ומוספין בשבת ס"ל
לרב ישמעאל דאינו מפשיט אלא עד החזה דלא כמ"ש התוס' לעיל ד' קי"ו ע"ב דא"א
לו' פן שהרי הקטיר את הפל בשבת מקרא מלא הוא עולת שבת בשבתו וגם לא שניף
עד החזה פינון דכולו כליל וצ"ל דבא לתרץ קושיא גדולה על מה שמפרש שמגיע לחזה
בפסח פי מן ההפשט כדי להוציא אימוריו הלא לרבנן מפשיט את כולו ודאי אין סברא
להיות פורש לכתחילה ולחזור אח"כ מוטב ודאי שלא יפריש ויהא חד דחי בבת אחת
ויקח אימורין אח"כ פינון שיודע שיצריף לחזור ומכ"ש לר"י למה לו להיות פורש ויהא
אסור לחזור לא יפרוש ויהא מותר לגמור לכך פירש"י שהיו רגילין כף פינון שרוב
קרבות היו עולות והיו רגילין לעשות כן אף בשלמים ואינן היו רגילין כן ובאמת צ"ל
אף בעולות היו להם איזה טעם שהי' יכול לגמור הכל אף בחול ואנן תנן במשנת תמיד
שהי' פורש מחזה ולמטה ודוק: דף קלד ע"ב ברש"י בד"ה אא"ב ת"ק וכו' ובד"ה אלא
א"א ת"ק נמי וכו' עד מיבעי ליה תנורף דבריו לענ"ד לפי פשוטו דאם ת"ק לא מייירי
מרחיצה רק מזילוף ואדרבא אוסר רחיצה מפורש דאמר אב"ל לא בכלי מכ"ש רחיצה
וראב"ע מתיר רחיצה לא שניף אף מה שנה אוסר נזה מתיר ורחיצה לגבי זילוף לא שניף
אף אב"ל אם נאמר דת"ק נמי מייירי מרחיצת שני ימים והוא מתיר אף ביום השלישי כמו
ת"ק בשני ימים שניף שפיר אף ר"ל אף ביום השלישי מותר כמו בשני ימים ורחיצה
ארחיצה שניף אף וא"כ אף מרחיצת ביום הג' ר"ל אף ביום הג' וק"ל: וא"כ מה שהקשה
המהרש"א דגם לאוקימתא קמייטא שניף אף רחיצה על זילוף לק"מ כמ"ש והוא מפורש
ממש בדברי רש"י ולא הוצרכתי לכתבו אלא לאפוקי מדבריו ואדרבא כמו שהוא מפורש
קשה טפי שראב"ע ג"כ מייירי בזילוף רק שמתיר גם ביום השלישי הל"ל אף ביום הג'
וכמ"ש רש"י פינון דת"ק נמי מייירי מזילוף וכמ"ש רש"י גבי רחיצה וגם בלא"ה פירושו
מוסתר מדברי רש"י פה כמ"ש בעצמו וגם לעיל שכ' אורי ביום הראשון כמ"ש בעצמו
ותירצו דחוק וגם מהגמ' הוא מוסתר מפורש פירושו דלדבריו פינון דקי"ל פאוקימתא
קמייטא כמ"ש רבא עצמו מתניתן פנותיהו דייקא א"כ אף דפסקינן כראב"ע לא שרי
אלא זילוף בג' ימים ואנן מסקינן בסוגיא פה בין הרחצת כל גופו וכן הוא מוסתר מכל
הפוסקים ראשונים ואחרונים שמתירין רחיצה ממש כל ג' ימים אם לא שנאמר דאפ"ה
קי"ל פרבא כמ"ש ה"ה פ"ב מה' שבת הלא בעצמו הדר בי' וגם הוא פי מפורש אף
לאוקימתא קמייטא דלא כמהרש"א ומ"ש שלפ"ד א"צ למחוק ברש"י תיבת לגמרי בד"ה
דאי ס"ד ע"ש גם לפי פשוטו א"צ למחוק פינון דקי"ל פאוקימתא קמייטא אסור לרבנן
אף זילוף ביום הג' אמנם עיקר מה שדחקו לפרש פן דלפי פשוטו מאי אמר אב"ל בהדי
תרגמינא דסבי ל"ל הלא באמת הלכה כראב"ע ואף לדידהו שרי י"ל שהורה לרחוץ כל
גופו לפני המילה וזה אסור לדידהו אף לראב"ע ומ"ש רש"י ביום ראשון היינו לפני

המילה אלא שה"ה פתב שגם בנה פליג ראב"ע והוכיח מדכתבו פל הפוסקים סתמא לפני המילה מרחיצין אמנם פבר כ' ה"ה לתרץ זה שרבא עדיין לא שמיע הא דכי אתא רב דימי ורבין וכן משמע הלשון דק' על האי מעשה דרבא כי אתי רב דימי משמע דקאי ליפלוג עליו וכמו מסקנא ודוק: ועפ"ז פירשתי דברי רש"י שפן משמע בדבריו שפתב בד"ה איחלוש הי' דואג שמא ע"כ נענש והוא מותר דברים אלא שהקשה לו אע"ג שהוא לא שמע הא דרב דימי עכ"פ פיון דבאמת לא יצא איסור מתחת ידו שהרי הלכה כראב"ע וקמי שמיא גליא מ"ט איחלוש לזהפי' דנדאי באמת לא איחלוש מחמת זה אלא הוא הי' דואג שמא וכו' ודוק פיון שלא שמע הא דרב דימי ורבין ודוק: דף קלה ע"א בתוס' בד"ה ולא ספק וכו' ולא איצטרך קרא להכי וכו' ורש"י שפי' בד"ה ערלתו ולמעוטי ספק אתי וכן בכוליהו פתב המיעוט משום שהוא ספק ע"ש גבי נולד מהול ואינה משמע דעיקר קרא אתא למעוטי ספק וכדי שלא תקשה מנ"ל למעוטי כל הנה מחז מעוט לקה פתב דקרא לא אתא אלא למעוטי ספק וכל הנה הם בכלל ספק וגם אנדרוגינוס צ"ל שהוא בכלל ספק וכן משמע בגמ' דחשיב לי' תמיד בהדי טומטם שהוא ספק וכן ק' לקמן גבי עירכין ק' זכר ודאי ולא טומטם ואנדרוגינוס משמע שהוא ספק רק רב יהודה שמרבה לאנדרוגינוס מכל זכר ולא שאר ספיקי צ"ל דס"ל דחשיב טפי זכר משאר ספיקי וכן משמע הלשון בגמ' לקמן לא לפל אמר ר"י אנדרוגינוס זכר משמע רק לענין מילה הוי כזכר מריבוי הפתוב ומזה הטעם מתורץ דברי הגמ' לקמן דלא ק' ואידך ארבון מ"ט לא דרשי כל לרבנות אנדרוגינוס אף שכ' התוס' דדרשי ליה לדרשה אחריתי קשה מ"ט במאי פליגי אבל לפמ"ש נחא דרבנן דאנדרוגינוס הוי ספק ממש ומיעוט מערלתו כמו שאר ספיקי ור"י סבר דטפי יש לחשבו זכר מחמת ריבוי ובזה ממילא מתורץ קושית התוס' ארש"י דל"ל קרא למעוטי ספיקי דאל"ה הוי מרבין לכל הספיקות מן כל זכר ועל ריבוי ודאי לק"מ דהרי לר"י לכל שאר מילי הוי ספק כמ"ש בערכין ואפ"ה מרבה לי' לאנדרוגינוס במילה וגם הרי ספק פיקוח נפש דוחה שבת מריבוי הפתוב ולא הוי דרשי ליה לדרשה אחריתי רק פיון דגלי קרא מערלתו ע"כ קאי לדרשא אחריתי ודוק וצ"ל שמקום הספק הוא באנדרוגינוס איזה מהם העיקר הזכרות או הנקבות: ועפ"ז נ"ל לפרש ג"כ מה שאמר לקמן בע"ב דמי שיש לו ב' ערלות ס"ל לחז מ"ד שאין דוחה השבת ולא מצאתי במכילתן ובשום מפנין טעם לזה אי משום ערלתו אחת ולא שתיים הא בעינן לדרשה דקאן וגם אינו במשמע וגם פתיב במקום אחר ג"כ ערלתכם וגם במאי פליגי אבל לפמ"ש י"ל דס"ל להך מ"ד דגם זה ספק כמו אנדרוגינוס דלא ידענו איזה ערלה הוא העיקר בפרט לפי שני שיש לו שני גידין הוי ממש קרוב לספק דאנדרוגינוס וא"כ כל חד ערלה שישחתה בשבת הוי ספק שמא אינו עיקר ונפיק למעט מן ערלתו כמו שאר ספיקות ואנדרוגינוס ואידך מ"ד ס"ל פיון דשניהן זכרות לא דמי ושניהן הם דוחים או דמרבה לי' לרבנן מן כל זכר ודוק: בגמ' דורות הראשונים יוכיחו ופירש"י מאברהם עד מתן תורה נלע"ד שעל אברהם ויצחק ויעקב לק"מ שאמרין שקיים אברהם כל התורה כולה עד שלא ניתנה וכן כל האבות שנה' וישמע אברהם בקולי וישמור משמרתי וכו' וא"כ היתה טמאה לידה וגם לא שייך בי' ניתנה תורה ונתחדשה הלכה אלא שעיקר קושית מן אברהם להלאה עד מתן תורה וקרא פתיב לדורותיכם: אמנם אי קשיא לי הא קשיא איך אמרי' שקיים אברהם כל התורה כולה הא חזינו שלא מל את עצמו קודם

שְׁצִינָה לוֹ הַמָּקוֹם עַד שֶׁהִי בֶן צ"ט שָׁנִים לְכֵן נִלְע"ד שְׁמַאי שָׁאֲמְרוּ שְׁקִיָּים אַבְרָהָם כָּל הַתּוֹרָה הֵינּוּ לְאַחַר שְׁנַצְטוֹנָה עַל הַמִּילָה שָׁאֲמַר לוֹ הָיָה חַמִּים הֵינּוּ בְּכָל הַמְצוֹת שֶׁהוּא תָמִים בְּכָל רַמ"ח אַבְרָיו וְשֵׁס"ה גִּידָיו כְּנֶגֶד כָּל הַמְצוֹת רַמ"ח מ"ע וְשֵׁס"ה ל"ת וְגַם קָרָא שְׁמוֹ אַבְרָהָם שֶׁהוּא רַמ"ח שֶׁהוּא פּוֹעֵל בְּאַבְרָיו מִשָּׂא"כ ל"ת שֶׁהוּא שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה א"כ גַּם מֵאַבְרָהָם לֹא מוֹכַח שֶׁהָרִי הָיָה בֶן צ"ט וּמֵיִצְחָק לֹא מוֹכַח שֶׁכָּבֵר הִי טְמֵאָה לִיָּדָה וּרְאִי מִמ"ש שֶׁלְחָם לֹא הֵבִיא שְׁפִירְסָה שָׂרָה נָדָה וְכו' וְאִם מִטּוֹמְאָת נִיָּדָה לַעֲנִין טְהוֹרוֹת שְׁמַר מִכ"ש לְבַעֲלָהּ מִשּׁוּם שְׁנָה הִי לְאַחַר מִילָה רַק הִקְוִשְׂיָא הוּא מְדוּרוֹת הֶרְאֵשׁוּנִים שֶׁלְאַחַר אָבוֹת עַד מ"ת וְדוֹק: וְעַפ"ז נִתְיַשֵּׁב מֵהַ שְׁתַּפְּסוּ הַתּוֹס' בַּע"ב לְדוֹחֵק שֶׁדְּרָשִׁינוּ יָלִיד בֵּית לְרַבִּי חֲמָא שֶׁיָּלְדָה וְאַח"כּ הַטְּבִילָה שֶׁהָרִי קָרָאִי נֶאֱמְרוּ קוֹדֵם מ"ת שֶׁלֹּא הִי טְבִילָה רַק שֵׁנָא עַל אַחַר מ"ת וְכו' צ"ל לְרַבֵּן דְּמוֹקִי שֶׁלְקַח ע"מ שֶׁלֹּא לְהַטְבִּילָה וְהֵינּוּ מִשּׁוּם דְּלֹא הָיוּ לָכֵם כַּמ"ש רַש"י וְהָרִי קוֹדֵם מ"ת נֶאֱמְרוּ אֲבָל לִפְמ"ש נִיחָא שֶׁהָרִי נֶאֱמְרוּ לְאַבְרָהָם וְהוּא קִיָּים הַפֶּל שֶׁפִּיר שְׁיִיכִי קָרָאִי וְק"ל: ע"ב בַּגְמ' ע"כ ל"פ וְכו' עַד הָא בְּהָא תְּלִיא וְהָא דְלֹא פְּלִיגִי אִם נִיְמוֹל לְשִׁמְנָה וּמִמִּילָה גִּדַע שֶׁלֹּא דְחִי שְׁבַת וִיחָא טְפִי רְבוּתָא צ"ל מִשּׁוּם ב' עֲרָלוֹת דְּזָה וְדָאִי נִיְמוֹל לְשִׁמְנָה אִף אִם נֶאֱמַר דְּאִיְמַעוּט מְעַרְלָתוֹ הֵינּוּ וְדָאִי לַעֲנִין שְׁבַת וְלֹא לַעֲנִין ח' כְּמוֹ כָּל הַמִּיְעוּטִים דְּלַעֲיִל בְּפֶרֶט לִפְמ"ש דַּמְש"ה לֹא דְחִי שְׁבַת שֶׁהוּא סָפֵק פְּשִׁיטָא דְנִיְמוֹל לַח' כְּמוֹ כָּל הַסְּפִיקוֹת דְּאִין לְהַקְל מְסַפֵּק וְדוֹק: בַּגְמ' כְּתָנָאִי וְכו' נִלְע"ד בְּרוּר דֶּהוּא מְסַקְנָא וְהָדָר בִּיהַי מֵהָאִי דְלַעֲיִל דְּהָא בְּהָא תְּלִיא שֶׁהוּא דוֹחֵק שֶׁהָרִי לֹא פְּלִיגִי אֲלֵא בְּחִילוֹל שְׁבַת וּמַעֲיָקְרָא אִיְצְטָרֵף לְשִׁנּוּי כִּף שֶׁלֹּא יֵחָא רַב אֲסִי דְלֹא כְּמָאן אֲבָל עַכְשָׁיו דְּאֵתִית לְתַנְאִי אֲשִׁינּוּי דְּחִיקָא לֹא סְמִיכִין וִי"ל דְּרַב אֲסִי סָבַר כְּרַב חֲמָא וְאִינְהוּ סָבְרִי כַּת"ק דְּנִיְמוֹל לַח' וְלֹא פְּלִיגִי אֲלֵא בְּחִילוֹל שְׁבַת וְשֶׁפִּיר פְּסֵק הַרְמַב"ם אֲלִיבָא דְּהִילְכְתָא דְנִיְמוֹל לַח' וְאִינּוּ דוֹחָה שְׁבַת דִּישׁ לָנוּ לְפִסּוּק כַּת"ק שֶׁהוּא רַבִּים כְּנֶגֶד רַב חֲמָא וְאִף דְּרַב אֲסִי פְּסֵק כְּרַב חֲמָא הֲלֵא הֵנִי אֲמוּרָאִי סָבְרִי כַּת"ק וּבְחִילוֹל שְׁבַת פִּינּוּ דְלֹא אִיְפְּסוּק הִילְכְתָא בֵּין הֵנִי אֲמוּרָאִי אֲזִלִּין לְחוּמְרָא וְא"צ לְסִבְרַת הָר"ן ע"ש וּמִצְאֵתִי אַח"כּ סָבְרָא זֹו בַּכ"מ לְרַמְב"ם קֶצֶת מְסַבְרָא זֹו וְטַעְמָא דַּמ"ד דְּאִין דוֹחָה שְׁבַת אַע"ג דְּנִיְמוֹל לַח' נ"ל בְּרוּר דְּלִית לִיהַי לֹאמַר נִיְתַנָּה תּוֹרָה וְנִתְחַדְּשָׁה הִלְכָה לְשִׁנּוֹת מִכְּמָה שְׁצִינָה קוֹדֵם לִיְמוֹל לְשִׁמְנָה אִף שֶׁלֹּא הִי טְמֵאָה לִיָּדָה זֶה אִין סָבְרָא לְשִׁנּוֹת הַמְצוֹנָה מִכְּמָה שֶׁהִי רַק בְּמָה שְׁחִידְשָׁה תּוֹרָה וְכַתּוּב בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי שְׁדוֹחָה שְׁבַת שְׁפִיר אִית לָן הִקְיִשְׂא לּוֹטְמָאָה שְׁבַעַת יָמִים שֶׁכָּל שְׂאִין אִמוֹ טְמֵאָה לִיָּדָה אִין דוֹחָה שְׁבַת אֲבָל לַעֲנִין מִילַת ח' כְּבָר קוֹדֵם מ"ת נְכַתּוּב וְכֵן שְׁמַנַּת יָמִים יְמוֹל אַע"פ שְׂאִינּוּ טְמֵאָה לִיָּדָה וּמָאן דְּסָבַר שְׁדוֹחָה שְׁבַת סָבַר אִין הִקְיִשׁ לְמַחְצָה וְכִינּוּ דְלֹא נִקִּישׁ לַעֲנִין ח' לֹא מִקְשִׁינּוּ כָּלֵל אוֹ סָבַר דְּמִקְשִׁינּוּ בְּיוֹם לְהַשְׁמִינִי עֲדִיף דֶּהוּא בְּחַד קָרָא וְכָל שְׁנִיְמוֹל לַח' דוֹחָה שְׁבַת אֲבָל אֲנִן קִי"ל כַּמ"ד דְּאִין דוֹחָה שְׁבַת כְּמוֹ בְּכָל פְּלוּגְמָתָא בְּאִיסוּר דָּאוֹ וּמִשּׁוּם דְּלַעֲנִין דְּחִיּוֹת שְׁבַת קִי"ל כְּרַב אֲסִי דְּמִקְשִׁינּוּ כָּל שְׂאִמוֹ טְמֵאָה לִיָּדָה וּבְזָה יֵשׁ עוֹד טַעַם לְפִסּוּק כְּהָדָּ מָאן דְּאֲמַר שְׂאִין דוֹחָה שְׁבַת דְּלַעֲנִין זֶה שְׁפִיר פְּסִיקִין כְּרַב אֲסִי דַּת"ק לֹא פְּלִיגִי אֲלֵא לַעֲנִין מִילַת ח' וְאִם כֵּן הָיָה הָדָּ מ"ד דְּדוֹחָה שְׁבַת יְחִיד לְגַבִּי רַבִּים: וְא"כ מְאֹד יָפָה פְּסֵק הַרְמַב"ם שְׁיִוְצִיא דוֹפָן וִילִיד בֵּית שְׁטַבְלָה אִמוֹ אַחַר שֶׁיָּלְדָה אַע"פ שְׁנִיְמוֹל לַח' אִינּוּ דוֹחָה שְׁבַת מֵהִיקְשָׂא דְּרַב אֲסִי כַּמ"ש רַש"י בְּנִכְרִית שְׁנַתְּגִיָּרָה דְּלַעֲנִין שְׁבַת קִי"ל כְּרַב אֲסִי וְכַהָדָּ מ"ד דְּאִין מְחַלְלִין וּמִטַּעַם דְּרַב אֲסִי כַּמ"ש וְשׁוּב אִין אֲנּוּ צְרִיכִין לְדוֹחֵק הַכ"מ שֶׁם בַּפ"א מֵה' מִילָה שֶׁהוּא מְחַמַּת סָפֵק וְגַם לֹא

ק' ק' הָרָאָבִ"ד פֶּלֶל דָּגַם בְּמִקְנֵת פֶּסֶף הִי' לֹו לְכַתּוּב בְּן דְּנֻדָּי אִם לֹא טְבֵּלָה קוּנְדָם לִיְדָה
א"צ לְכַתּוּב דְּלָא עֲדִיף מִיְלִיד בֵּית מִטְעַם הַנַּ"ל וְאִם טְבֵּלָה קוּנְדָם לִיְדָה וְנִימּוֹל לַח' וְנֻדָּי
דוּחָה שְׁפֵת ע"ש וְדוּק הֵיטֵב פִּי נ"ל הַדְּבָרִים בְּרוּרִים הֵם בְּדַבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּלִי סֶפֶק פֶּלֶל
וּבְטַעְמָם: בְּרִש"י בַד"ה מִקְנֵת פֶּסֶף נִימּוֹל לֹא' פֶּגוֹן וְכו' עַד אֲלֵא רְבוּתָא אֲשֶׁמוּעֵינוּ לְכָאוּ'
אִין פִּי' לְדַבְרֵיו דְּמָאִי שְׁיֵיךְ רְבוּתָא אֲקָרָא וּמְנַלְן הֵךְ רְבוּתָא דִּילְמָא זֶה הֵנִי שְׁפִיר לְכֶם
כַּמ"ש הַתּוֹס' וְגַם מ"ש אַח"כ וְהָא דְשָׁנִי מִקְנֵת פֶּסֶף וְכו' עַד דַּא"כ מָאִי אָרְיָא וְכו' מָאִי
בְּכֹה פִינּוֹן דְּקָרָא מִיתּוֹקֵם בְּהֵכִי אֲמַנְם פֶּד דְּיִיקְתָּ דְּבָרֵיו מְוַכְרָחִים מְאֹד דְּהָרִי קָרָאִי מִיְיָתְרָא
פִינּוֹן דְּכָבֵר כְּתִיב לְהַמּוֹל יְלִיד בֵּית וּמִקְנֵת פֶּסֶף לְמָה חֲזַר וְכַתְּבוּ אֲלֵא לְהוֹרוֹת שְׁיִישׁ יְלִיד
בֵּית וּמ"נ נִימּוֹל לֹא' וְאִם נֶאֱמַר דַּמ"כ נִמְי מִיְיָרִי בַכַּה"ג שְׁלֵא טְבֵּלָה ל"ל לְכַתּוּב מ"כ זֶה
כְּבָר מוּכַח כַּמ"ש מִן יְלִיד בֵּית אֲלֵא ע"כ לְאֲשֶׁמוּעֵינוּ רְבוּתָא חֲדָשָׁה כְּתַב מ"כ דְּהֵינּוּ זֶה
שְׁפִיחָה וְזֶה עֲוֹבְרָה וְזֶה לֹא מוּכַח מִיְלִיד בֵּית פִינּוֹן שְׁהֵכָא טְבֵּלָה קוּנְדָם שְׁיִלְדָה וְדוּק וּבְזֶה
מִמִּילָא מִיְדַחַת סְבַרְתָּ הַתּו' וְגִירְסַת שְׁאֵלְתוֹת וְתוֹס' וְדוּק: וּג"כ לֹא קָשָׁה ק' הַתּוֹס' אֲרִיש"י
אֲמָאִי לֹא נִקְטַת"ק הֵךְ רְבוּתָא דְלִקְחָה זֶה שְׁפִיחָה וְזֶה עֲוֹבְרָה דַלְת"ק לֹא מוּכַח זֶה הָרְבוּתָא
מִקָּרָא דְהָא לַת"ק בְּעֵינֵינוּ קָרָא אֲלִיקְחָה שְׁפִיחָה וְיִלְדָה עֲמָה דְנִימּוֹל לֹא' דַּאֲל"ה ה"א שְׁגַם זֶה
הוּא בְּכָלֵל מ"כ הַנִּימּוֹל לַח' דְּקָרָא סְתָמָא ק' וּמִיְלִיד בֵּית לֹא מוּכַח פֶּלֶל לַת"ק וּבְאַמַּת לַת"ק
י"ל דְלִקְחָה זֶה שְׁפִיחָה וְזֶה עֲוֹבְרָה פִינּוֹן דַּאִין לָן קָרָא לְמַעַט נִימּוֹל כְּשֶׁאָר מִקְנֵת פֶּסֶף וְהָא
דְנִקְטַת בְּנִימּוֹל לַח' לְקַח שְׁפִיחָה מִעֲוֹבְרָת נִקְטַת הַפְּשׁוּט וְה"ה זֶה וְגַם לְקַח שְׁפִיחָה וְיִלְדָה עֲמָה
י"ל לָאוּ דִנְקָא א' ה"ה שְׁנַיִם שְׁלִקְחוּ פִינּוֹן דְלִיכָא מִיְעוּט וְכֵן צ"ל לְפִי' הַתּו' וּלְגַן הַשְּׁאֵלְתוֹת
לְתַרְזַן כֵּן אֲלִיבָא דַת"ק וְרַב חֲמָא מַכ"ש לְפָרֵשׁ כֵּן לְרִש"י אֲלִיבָא דַת"ק וְדוּק: וְעַפ"ז
מִתְפָּרְשִׁין הֵיטֵב דְּבָרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּכָל פֶּסְקֵינוּ בְּזֶה בַפ"א מַה' מִיְלָה וְתַמָּה אֲנִי מְאֹד עַל הַכ"מ
שְׁפִי' שְׁמָמָה שְׁכ' הָרַמְבַּ"ם בְּלִקְחָה שְׁפִיחָה לְעוֹבְרָ' שְׁנִימּוֹל לְאַחַד כ' הוּא וּמִכָּאֵן אַתָּה לְמַד
דַּכ"ש לְקַח זֶה שְׁפִיחָה וְזֶה עֲוֹבְרָה דְנִימּוֹל לְאַחַד וְעַפ"ז הַוָּצָרָה לְדַחּוּק אַתָּה עֲצָמוּ בְּדַבְרֵי
הָרַמְבַּ"ם בְּהַלְכָה הַקּוּדְמַת שְׁכַתְּבָא ע"פ שְׁלִקְחָה הָעוֹבֵר בְּפָנֵי עֲצָמוּ נִימּוֹל לְשִׁמְנָה פִי' דְּהֵינּוּ
שְׁלִקְחָה הָעוֹבֵר לְבַד בַּפ"ע וְהַשְּׁפִיחָה ג"כ בַּפ"ע וְדַחּוּק שָׁם עַל מַה שְׁהוָּצָרָה לְכַתּוּב זֶה דְּהָרִי
הוּא דִין רֵאשׁוֹן לְקַח שְׁפִיחָה מִעֲוֹבְרָת וְיִלְדָה נִימּוֹל לְשִׁמְנָה ע"ש וּדְבָרֵיו דְּחֻקִּים וְדַחּוּקִים
וְגַם אִין דְּרַכּוּ שֶׁל הָרַמְבַּ"ם לְכַתּוּב מַה שְׁלֵא נִזְכַּר בַּגַּמ' אֲבָל וְדָאִי דְבָרֵיו לְפִי פְּשׁוּטוֹ
מְוַכְרָחִים אֲפִי' לְקַח הָעוֹבֵר בְּפָנֵי עֲצָמוּ דְּהֵינּוּ הָאֲחֵר לְקַח שְׁפִיחָה וְלֹא מִיְבַעְעֵי' לְגִי'
הַשְּׁאֵלְתוֹת פֶּסֶק שְׁפִיר בֵּין לַת"ק בֵּין לַר' חֲמָא כַּמ"ש הַתּוֹס' אֲלֵא שְׁלֵא נִזְכַּר בַּגַּמ' וּלְגַן
רִש"י א"ש טְפִי דְנִזְכַּר בַּגַּמ' לְרַב חֲמָא דְנִימּוֹל לְאַחַד וּמוּכַח דַּלְת"ק נִימּוֹל לְשִׁמְנָה מִפְּח
ק' הַתּוֹס' וְגַם הַסְּבָרָא נוֹתְנַת כְּהָא כַּמ"ש וְהוּא פֶּסֶק כַּת"ק ע"ש שְׁפִיר פֶּסֶק דְנִימּוֹל לַח'
וּמ"ש הַכ"מ דַּכ"ש הוּא מִן לְקַח שְׁפִיחָה לְעוֹבְרָה דְנִימּוֹל לְאַחַד קְמַתִּי מִשְׁתּוֹמֵם שְׁהָרִי
הָרַמְבַּ"ם בְּעֵצָמוּ סִיּוּם בְּטַעְמוֹ עַל לְקַח שְׁפִיחָה לְעוֹבְרָה וְעַל ע"מ שְׁלֵא לְהַטְבִּילָה שִׁמְש"ה
נִימּוֹל לְאַחַד שְׁאִין אֲמוֹ בְּכָלֵל שְׁפָחוֹת יִשְׂרָאֵל וְכו' דְלִקְחָה שְׁפִיחָה לְעוֹבְרָה הֵינּוּ וְדָאִי שְׁהָאֵם
נִשְׁאַרָה בְּגִיּוּתָהּ לְכֹה נִימּוֹל לְאַחַד מִשְׁא"כ לְקַח זֶה שְׁפִיחָה וְזֶה עֲוֹבְרָה דָּגַם אֲמוֹ הִיא שְׁפָחַת
יִשְׂרָאֵל כ' קוּנְדָם שְׁנִימּוֹל לַח' וְלַעֲנִ"ד שְׁגָגָה יִצְאָה מִלְּפָנֵי הַשְּׁלִיט וְדוּק וְעַפ"ז יוֹצֵא לָנוּ
תִּירְזַן נְכוּן עַל רִש"י בְּחֻנְמָשׁ שְׁהִבִּיא הַמְהָרְש"א שְׁהוּא תְּמוּהָ שְׁכַתְּבָא עַל מִקְנֵת פֶּסֶף
שְׁנִימּוֹל לְשִׁמְנָה שְׁקִנְאוֹ מִשְׁנוּלֵד וְדַחּוּק מְאֹד לְפָרֵשׁ מִשְׁנוּלֵד הֵינּוּ מִשְׁנַתְּעַבְרָה אֲמַנְם
לְדַרְכֵינוּ הוּא מִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב דְרִש"י פִי' אֲלִיבָא דְהִילְכְתָא כַּת"ק כַּמ"ש הָרַמְבַּ"ם וְאַזְוִל

לשיטתו' שבגמ' דלת"ק הוא נימול לשמנה והנה קי"ל שהקונה עובר במעי אמו לא קנה דהוי דבר שלא בא לעולם רק אחר שנולד קונה דאחר שבא לעולם קונה כמו דקי"ל ואם פן יל"ד אמאי נימול לח' ליהוי כמו הקונה שפחה וולדה וצ"ל דלא דמי חדא דאעפ"כ לקחו קודם בכסף והוי מקנת כסף דייקא אף שיכול לחזור הא לא חזר וגם תכף משנולד הוי ברשותו משא"כ שקנאו לאחר שנולד שאז בשעת לידה לא הוי ברשותו וא"כ שפיר כתב רש"י ומדוקדק בלשונו שקנאו משנולד ולא כתב שלקחו משנולד וגם לא כתב שלקח וולד אלא שלקח זה שפחה וזה עוברת שאז קנאו משנולד תכף וכתב דרף רבותא שנימול לשמונה ודוק היטב פי נראה לי נכון מאד: בתוס' בד"ה פתנאי וכו' תימא וכו' עד אינה חשובה גיורת עיין מ"ש מהרש"א להשיג על מהרש"ל שכ' הטעם משום דאז לא הוי לך וכתב הטעם מסברא משום דרב חמא סבר דקאי לאחר מתן תורה לכך תלי בטבילה משא"כ ת"ק סבר דקאי קודם מ"ת לא תליא בטבילה ומביא ראי' מטומאת לידה דלאו משום לך הוא ע"ש נאשתומם על המראה דודאי א"א דתלי בטומאת לידה הוי שפיר טעמא משום היקשא דרב אסי אבל אי תלי בטבילה ושאר מצות מנ"ל לרב חמא הא ע"כ משום לך כמ"ש התוס' בדפיבור שאח"ז דבעינן דומיא דלך דאל"כ מנ"ל לחלק בזה דקראי סתמא פתיבי וכמ"ש רש"י ונהפוך הוא דע"כ גם ת"ק קאי לאחר מתן תורה ומשום דומיא דלך דהרי מודה ת"ק בלוקח שפחה ע"מ שלא להטבילה שנימול לא וזה לא שייך קודם מ"ת אלא לפי סברת התוס' נימא דפליגי בהא דת"ק סבר דבעינן דומיא דלך בשעת מילה כמ"ש קרא ימול לך ורב חמא סבר דבעינן לך בשעת לידה כמ"ש לך יליד בית זה נ"ל ברור בכוננת התו' דאל"כ מנ"ל לרב חמא דין זה לחלק ודוק: אמנם בעיקר קושיות התוס' נ"ל לתרץ דהא אף לפי סברתם קשה לרב חמא דורות הראשונים יוכיחו שלא טבלה קודם לידה וגם לא נתחייבה במצות ואפ"ה נימול לח' אלא ע"כ ניתנה תורה ונתחייבה הלכה א"כ למה לא נידרוש היקשא דרב אסי לתלות בטומאת לידה דהא מאן דפליגי הוא מטעם דל"ל הך סברא דנתחדש הלכה כמ"ש לעיל וא"ל לת"ק נמי קשה דורות הראשונים יוכיחו ז"א דבלקח שפחה לעוברת או ע"מ שלא להטבילה לאהוי פלל שפחת ישראל כמ"ש הרמב"ם וז"ש התו' תימא בארף ודוק: בתוס' בד"ה פגון שלקח זה שפחה וכו' עד וק' לר"י דא"כ ת"ק נמי כו' עמ"ש לעיל לתרץ שיטת רש"י מקושיתם וגם פי' עפ"ז דברי רש"י בחומש ונ"ל שבלא"ה לק"מ קושיותם על רש"י דרש"י לא כתב שהוא רבותא אלא לרב חמא שס"ל דתלי בטבילה ואם לקח שפחה וולדה עמה ודאי לא טבלה קודם לידה אבל לת"ק שלא תלי בטבילה פלוג אדרבא זה הוי רבותא טפי היכא דלקח שפחה וולדה עמה אע"ג שגם אמו ניקנית לו והוי טפי לך משא"כ לקח זה שפחה וזה עוברת דלא הוי פלל לך פינון שאין לו חלק באמו ודוק: ועפ"ז תירצתי ג"כ דברי רש"י בחומש גם אליבא דרב חמא שהרי לרב חמא ע"כ קרא דנימול לא' אתי ללקח זה שפחה וזה עוברת כמ"ש רש"י והך שלקח שפחה וולדה עמה הטעם דנימול לא' הוא מחמת שלא טבלה קודם לידה אמנם קודם מתן תורה שלא היתה טבילה הי' נימול לשמנה פינון דלא נפיק מן קרא דזה שפחה וזה עוברת פנ"ל וגם טבילה לא היתה ורש"י פירשה לפי פשוטו על מה שנא' לאברהם לכך פי' דנימול לח' ודוק: עמ"ש מהרש"א על רש"י בחומש שכ' יש יליד בית נימול לאחר שמנה וכתב שהוא ט"ס ונ"ל לפרש ע"פ מ"ש הרמב"ם דיליד בית שטבלה אמו אחר לידה אע"ג דנימול

לח' אינו דוחה שבת ומטעם נכון שפתי ליעיל שהוא מוכרח דאע"ג דקי"ל כת"ק לענין מילת שמנה לענין דחיות שבת שפיר אית לן היקשא דרב אסי וכמ"ד דאין מחללין א"כ שפיר פתב דיש יליד בית שנימול לאחר שמנה פגון אם חל שמנה בשבת וכ' דרף רבותא אע"ג דמיקרי יליד בית להמול לח' אינו דוחה שבת והא שלא פתב יש יליד בית נימול לאחד פמו בגמ' פגון שלקח שפחה לעופרה או ע"מ שלא להטבילה היינו כמ"ש הכ"מ על הרמב"ם על מ"ש פל יליד בית נימול לח' משום דזה לא מיקרי כ"כ יליד בית ע"ש ודוק היטב: בגמ' שנא' ופדויו מן חדש וכו' אע"ג דאף בינדעיון נדאי דכלו לו חדשיו דאז אינו ספק כדאמרינן בגמ' לקמן ואפ"ה נדאי באדם אינו נפדה בפחות מל' ובבהמה פסול להקרבה ולא מצינו זה בשום מקום שיהא חילוק זה נ"ל אחר שגדקדק ג"כ דאטו רשב"ג ואנו דפסקינו פנומי' יזה כר"ש דדריש טעמא דקרא ולא פרבנו אכן נלע"ד דר"ש דריש לענין היכא דלא שניף הטעם לא אמרינן הדין הפתוב בתורה פגון ר"ש סבר אלמנה עשירה ממשפתינו אותה פינו דלא שניף טעם אבל רבנו סברי פינו דקרא סתמא כתי' לא פלוג אפי' היכא דלא שניף הטעם אבל גם רבנו סברי דמשום טעם הוא אלא דמשום הטעם הבא פעמים אסרה תורה שוב לא פלוג וכמדומה לי בבירור שראיתי סברא זו בתוס' או באיזה שאר מקום וא"כ ה"נ רשב"ג סבר פרבנו דר"ש דדריש טעמא דקרא אמנם משום דבסתם וולדות אין לפדות באדם ולהקריב בבהמה גזרה תורה פן ושוב לא פלוג: ועפ"ז י"ל נמי לרבנו דפליגי ארשב"ג היכי מתרצי קראי דדחוק לומר דס"ל שיהא גזירת הפתוב בלי שום טעם אמנם לפי מ"ש ניחא די"ל דמשום דיש ספקות אם הוא פן ח' או ט' פגון שנוולד איזה ספק וריעותא כדמשמע בפרייטא לעיל ונהביאו לקמן בסמוך ולכף גזרה התור' פן בכל וולדות ועפ"ז י"ל מה שקשה למה הוצרכו תוס' להביא ראיה דהכא מיירי אף בסתם וולדות ולא הביאו ראיה מיני' ובי' דהא נדאי קראי דמייתי רשב"ג מיירי בסתם וולדות אמנם לפמ"ש ניחא דה"א דמשום ספיקות או בני ח' גזרה תורה בכל וולדות פמו באמת לרבנו ודוק: דף קלו ע"א ברש"י בד"ה מימיהל היכי מהלינו שום ולד ר"ל אף בסתם וולדות ס"ל לרשב"ג דהוי ספיקא כמ"ש התוס' מפמה ראיות מוכרחות פן ס"ל לרש"י וכל הפוסקים והוא מוכרח מפל הנ"ל וגם ממ"ש פשט דברי רשב"ג לעיל מקראי והא דמשמע מפשט לשון הרמב"ם בה' מילה שרק בספק פן ז' מיירי רשב"ג שכתב ספק פן ז' ספק ח' מלין אותו בשבת ממ"נ וכו' כדאמרינן בגמ' פה ולא כ"כ בסתם וולדות וכן ביאר הכ"מ להדיא את דבריו שפי' דברי הגמ' פה מימיהל היכי מהלינו את הספיקות וכ"כ נמי דרבינו סובר דרשב"ג פללא פניל בין נולדים לח' בין לספק פן ז' או ח' וכו' ע"ש ולא כ' בין לסתם וולדות וכן משמע נמי לכאורה בלשון הר"ן שכ' נמי האי לישנא דכללא פניל וכו' אמנם נ"ל ברור שפולם ס"ל פרש"י ותוס' דאף בסתם וולדות ס"ל לרשב"ג דהוי ספק ולזה קראו פולם לסתם וולדות ספק פן ח' או פן ט' או פן ז' דבהא פליגי לרשב"ג גם הפרייטא דלעיל ספק פן ז' וכו' אין מחללין מיירי בסתם פל שלא ידעו וילרבנו מיירי דוקא בשנוולד איזה ריעותא דוקא אבל בסתם מוקמינו אחזקה ורובא ולכף קאמר הגמ' אלא הא דתניא ספק וכו' אע"ג דלרשב"ג היינו הך ה"ק אף לרבנו דמיירי הפרייטא בנוולד איזה ספק קשה נימיהלי ממ"נ אבל נדאי לרשב"ג מיירי הפרייטא אף בסתם ובזה מתפרש דברי הרמב"ם וכ"מ והר"ן דכולהו מיירי אף בסתם ולכלול גם אם נולד איזה ספק כ' בזה"ל דאלת"ה היכי מפרשי פל הראיות שכ' התוס' וגם לשון

היכא מהלינו דמשמע שהוה מנהג פן לא שינה בספק גמור כמ"ש רש"י ותוס' ותדע מדלא פריה לעיל אבריינא היכי מהלינו וגם לא הוי שינה לומר אלא הא דתניא דהיינו הוה ור'א' גדולה על פלם שהרי כתב הרמב"ם בעצמו פ"ד מה' מאכלות אסורות שאסור לאכול סתם ולד בהמה עד ליל ח' ודוחק לחלק בין בהמה לאדם וגם בגמ' מוכח שאין לחלק דאל"כ לא הוי מקשה לקמן בסמוך מרב פפא ורב הונא ברי' דרב יהושע ודוק: בגמ' מזהלין אותו ממ"נ וכו' עד לא נצרכה אלא למ"מ ואלו דר"א בימי חורפי תרצתי לפ"ז את לשון המשנה שאמר ראב"ע מרחיצין את המילה ביום הג' וכו' וכן בפ' ר"ע סתם משנה מנין שמרחיצין ביום הג' וכו' ופירשו רוב מפרשים דביום א' וב' פשיטא שמרחיצין וק' למה לא קאמר אף ביום הג' וכו' ופירשו רוב מפרשים דביום א' וב' פשיטא בסתם ולדות דמלין ממ"נ איך יתרוץ מרחיצין ביום ג' והוא נדאי אף להחם חמין ע"י ישראל שמסיים מפני שספנה הוא לו כמ"ש כל המפרשים הא הוי ספק בשלמא רישא י"ל דמייירי לאחר המילה דומיא דלפני המילה שהוא בחמין שהוחמו מע"ש דאל"ה לא דחי דהוי מכשירי מילה כמ"ש כל המפרשים אלא ראב"ע קשה וצ"ל דראב"ע מייירי במילה שלא בזמנה והי' לאחר שלשים יום דתו לא הוי ספק והוי נדאי פ"נ וא"כ לא משפחת אלא ביום ג' דביום ב' לא משפחת דאין מילה שלא בזמנה נעשית ביום ו' כדמשמע בא"ח אבל ביום ה' שרי פדמסיק הש"ך בי"ד ומכאן אמרתי לסתור תשובת הרשב"ץ שהביא הש"ך שאין מלין ש"ב ביום ה' דא"כ לא משפחת אף ביום הג' אכן כד עיינינא בי' עכשיו לא פלוג הוא דלק"מ דלאחר מילה הוי פ"נ וספק פ"נ דוחה שבת אף בכה"ג שלא הי' לו עדיין חזקת חי כמ"ש הרמב"ם וכו' מפרשיו ראי' ממסכת בכורות ואני אומר פעת שאף מכאן מוכח מדמשני גמ' לא נצרכה אלא למכשירי שאחר מילה פגון להרחיץ וכן לעשות לו אספגלנית וכמון דבזה מודו רבנן דדחי שבת אלא נדאי דבזה אף בספק פ"נ וכן ח' גמי דחי שבת דהוי ספק פ"נ ודוק: ברש"י בד"ה לא נצרכא וכו' עד ה"מ דקים לי' בגו' וכו' לא ידעתי מי דחקו לזה לפרש דברי ר"א בדוחק ולא פי' דר"א ס"ל פרבנן דסתם ולדות לא הוי ספיקא וכן מוכח לעיל בריש פרקין שאמרו בגמ' עיר אחת היו נוהגין כר"א ואיך שינה מנהג לפירש"י שלא שכח פלל ונלע"ד שרש"י לא פי' פן אלא לפי ה"א שלא ידע אם פליגי רבנן ושללא תקשה ליפשוט הגמ' דפליגי רבנן מהו דר"א אבל נדאי לפי המסקנא ר"א סבר פרבנן וכמ"ש ודוק ברש"י פיהק ומת שהי' לו חיות מעט ועיין בר"ן שהביא בשם הר' יונה להיפך והוה דאבני ורבא מייירי באכלו ארי וכינצא וכן צ"ל בהוה דרב פהנא דאל"ה לא הי' רב אשי אמר הלכה פרשב"ג שהרי אף רבנן מודו ועפ"ז מדוקדק מה שלא אמר רב דימי בר יוסף לבנו פן שהלכה פרשב"ג אלא משום שם מת פדרפו ולפירש"י צ"ל שישם הי' פיהק ומת אמנם לא שינה לשון בגו' תלתינן יומין ואפשר שקיצר בדבר הידוע להם ודוק: או שלא הי' צ"ל זה דאף אם לא הי' קי"ל הלכה פרשב"ג הי' הלכה פדברי המקיל באבל ורב אשי אמרו לרונחא דמילתא וק"ל: ברש"י בד"ה מת הולד וכו' עד ונולד לאחר מיתת אביו תמהני למה כ' רש"י פן ואי משום שאסורה להתקדש עד ג' חדשים וכי לא מייירי שנתקדשה אחר ג' חדשים שמת הולד וגם הא מייירי שנתקדשה באיסור דלכתחילה נדאי אסור אף בישראל דהא קי"ל פרשב"ג מכ"ש באשת פהו וצ"ע גדול לדעתי ונ"ל דרש"י ס"ל דמייירי שנתקדשה בהיתר והיינו שנתקדשה קודם שמת הולד דמה"ת לחוש שמה ימות והוי

כָּעֵין סִפְקָא סְפִיקָא דְהָא אַף אַם מַת הוּי סִפְקָא וְגַם הַקְדוּשִׁין אֵין בּוּ כ"כ אִיסוּר וְאַף אַת"ל
שְׁאֵנוּ לֹא הֵיִינוּ מוֹרִין כּוּ עכ"פ לַגְבִי דִּינָה מִיקָרִי הֵיִתֵר דְלֹא אִסְקָה אַדְעָתָה שְׁיִמוּת הַנִּלְד
אַבְל אַם נִתְקַדְשָׁה לְאַחַר מִיתַת הַנִּלְד דְהוּי בְּאִיסוּר לֹא הֵיִינוּ מִתִּירִין בְּאַשְׁת כֹּהֵן וְכֵן מִשְׁמַע
הַלְשׁוֹן עֲמֵדָה וְלֹא אָמַר עֲבָרָה וְנִתְקַדְשָׁה וְהָא שְׂכִי רַש"י בַּד"ה וְעֲמֵדָה וְנִתְקַדְשָׁה לְאַחַר
זְמַן וְכו' ר"ל לְאַחַר זְמַן שְׁנוּלֵד דְקָאִי אִמְאִי שְׁסִיגִים לְעֵיל וּלְכַף הַנְּצָרָה רַש"י לְפָרֵשׁ שְׁנוּלֵד
לְאַחַר מִיתַת אָבִיו דַּאֲל"ה אִסוּרָה לְהִתְקַדֵּשׁ עַד הַמְתַּנַּת ג' חֲדָשִׁים דְלֹא פְּלוּג וְדוּק: בְּתוּס'
בַּד"ה מִיְמָהֶל הֵיכִי מְהֵלִינָן וְכו' עַד וּמִנָּא לִיָּה דִּילְמָא לְעוֹלָם ס"ל וְכו' לְכַאוּרָה הוּא מְיֻנְתֵּר
אַמְנָם כִּד דְיִיקָתָּה זֶה עֵיקַר הַקְּוִשָׁא דַּאֲל"ה כִּד נִדְאִי יַדַּע תּו' דִּי"ל דַּס"ל לַגְמִי כִּינּוּן דְרַשְׁבֵּי"ג
כִּלְלָא כִּינּוּל כִּלְלָא שְׁשִׁיקָא מִשְׁמַע הַכֵּל בֵּין סְתָם וְלָדוּת בֵּין כּוּ ח' לְכַף הַקְּשׁוּ מַנ"ל לַגְמִי לְזוּמַר
כּוּ סְבָרָא חֲדָשָׁה כִּינּוּן שְׂרַשְׁבֵּי"ג הוּא בְּרִייתָא בַּפ"ע מַה"ת לְזוּמַר שְׁיִסְבּוּר סְבָרָא דְאִישְׁתַּהִי
וּמְמַלְתָּ כֵּל לִיכָא לְמִידַק כַּמ"ש הַתּוּס' לְקַמָּן לְהוֹכִיחַ דְמִיָּרִי גַם בְּסְתָם ז"א דְבִשְׁלָמָא הֵתָם
לְזוּמַר דְמִיָּרִי רַק בְּכּוּ ח' דְקָאִי עֲלָה שְׁפִיר קָשָׁה מֵאִי שְׁיָיָה מְלַת כֵּל דְזָה אֵינוּ רַק מְקַרָּה
וְגַם הֵם מִיָּרִי מְזָה הַל"ל אַם שְׁהָא ל' יוֹם אַבְל לְכּוּם דַּס"ד הַשְׁתָּא שְׁהוּא בְּרִינִי בַּפ"ע
וְקָאִי אַכֵּל וְלָדוּת דְעֲלָמָא שְׁפִיר שְׁיָיָה כֵּל וְגַם לֹא מְסַתְּבַר לְמִיָּרִי כּוּ ח' כִּינּוּן שְׁאָמַר
אֵינוּ נִפְל וּבְכּוּ ח' הוּא נִדְאִי נִפְל דַּמַּה"ת לְזוּמַר דְסְבַר אִישְׁתַּהִי וְדוּק שְׁהוּא מְדוּקָדָק בְּלִשׁוֹן
הַתּוּס' וּמְוַכְרַח: בַּא"ד דְהָא פְּשִׁיטָא דְכּוּ ח' וְכו' וַא"ל נְמִי שְׁפִסְקָא בְּרַשְׁבֵּי"ג דְבַעֲיָ נְמִי ל' יוֹם
דְרַבִּי נְמִי בְּעֵי ל' יוֹם כַּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א: בַּא"ד וְהַשְׁתָּא נְמִי א"צ לְדַקְדָּק וְכו' עֵינּוּ מְהַרְשֵׁ"א
שְׁמַפְרָשׁ אֵת דְבַרִּי הַתּוּס' דְמִשְׁמוּאֵל מוּכַח כּוּ וְהוּא תְּמוּהָ בְּעֵינִי אַפְתִּי אֲנִי צְרִיכִין לְדַקְדָּק
כִּדִּי לְפָרֵשׁ כֵּל הַסּוּגָיָא עַד הַפְּשִׁיטוּת כַּמ"ש הַתּוּס' לְעֵיל מְכַפָּה רְאִיוֹת דְמִיָּרִי בְּסְתָם וְלָדוּת
וּמַנ"ל וְגַם תְּיָמָה בְּעֵינִי דַּא"כ לְשְׁמוּאֵל גּוּפָא מַנ"ל לְכּוּ נ"ל בְּרוּר לְפָרֵשׁ אֵת דְבַרִּיהֶם הֵכִי
וְהַשְׁתָּא ר"ל דְאַתִּיתָ לְהֵכִי דַר' וְרַשְׁבֵּי"ג בְּכּוּ ח' סְבִירָא לְהוּ מִמֶּשׁ שְׁוָה וַעֲפ"ז מוּכַיחַ הַגְמִי
דְשְׁמוּאֵל פּוּסְקָא כּוּ גַם בְּסְתָם וְלָדוּת כּוּ יֵשׁ לְהוֹכִיחַ מְבַרִּייתָא גּוּפָא דְרַשְׁבֵּי"ג מִיָּרִי גַם
בְּסְתָם וְלָדוּת דַּא"כ קָשָׁה אַבְרִייתָא גּוּפָא מֵאִי חִידוּשׁ בְּרַשְׁבֵּי"ג הַל"ל רַבִּי וְרַשְׁבֵּי"ג אֹמְרִים
שְׁעֵרוּ וְצַפְרָנוּ וְכו' וְאִי מִשׁוּם שַׁר' לֹא פִי דְבַעֲיָ ל' יוֹם ה"ל לְפָרֵשׁ כּוּ בְּדַבְרֵי רַבִּי מֵאִי תְּנִי
רַשְׁבֵּי"ג לְדִיעָזָה בַּפ"ע אוּ הַל"ל וְכֵן הִי רַשְׁבֵּי"ג אֹמַר אֲלֵא וְדִאִי שְׁחִידוּשׁ בְּרַשְׁבֵּי"ג דַּאֲף
סְתָם וְלָדוּת בְּעֵינִי ל' וְאִי לֹא שְׁהָא סְפִיקָא הוּי וְזֶה לֹא ס"ל לְרַבִּי וְרַבְּנָן וְהָא שְׁלֵא תִּירְצוּ
תּו' כּוּ לְעֵיל שְׁאַפְתִּי לֹא אִסְקִי זֶה הַסְּבָרָא דְהָא הַקְּשׁוּ אַח"כ וַא"ת הֵיכִי פְּשִׁיט וְכו' אַבְל
הַשְׁתָּא א"צ לְדַלְעֵיל כְּמוֹ שְׁהַסּוּגָיָא בְּכֵל הַש"ס הַשְׁתָּא דְאַתִּיתָ לְהֵכִי וְגַם הַשְׁתָּא וְדִאִי
בְּעֵינִי הַדִּיּוּק דְכֵל לְזוּמַר שְׁבִזָּה הוֹרָה לְנוּ רַשְׁבֵּי"ג הַדִּין חֲדָשׁ שְׁלוֹ וְדוּק: דָּף קְלוּ ע"ב בְּתוּס'
בַּד"ה דְתַנָּיָא הַזְּכָר בְּסוּפּוֹ וְעוֹד אֹמַר רַבִּי דְהוּא קָרָא וְכו' עֵינּוּ בְּמַהְרֵש"ל וּמְהַרְשֵׁ"א
שְׁכִינּוּ לְדַבְרֵי אַחַד לְפָרֵשׁ שְׁהוּא תִּירֵץ אֲלֵא שְׁהַמְהַרְשֵׁ"א הַנְּכַרַח לְהַגִּי"ע פְּפִירוּשׁוֹ וְהֵיִנוּ
מִשׁוּם שְׁלִפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁהוּסִיף לְהַקְשׁוֹת כַּמ"ש בְּגִי' שְׁלִפְנֵינוּ הַלְשׁוֹן לֹא שְׁיָיָה יוֹשֵׁב וּבִטֵּל
הַקְּשָׁה לְהֵם דַּא"כ אַדְרַבָּא הוּא יוֹתֵר קוּלָא שְׁלֵא יָבִיא קְרָבָן כִּלְלֵי וּמֵאִי קוּשְׁיָא וְאַנִּי בְּעֵנִי
תְּמָה עַל שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוּלִים דְגַם לְפִי פְּשׁוּטוֹ א"ש טְפִי וּמְמוֹתָק לְשׁוֹן הַתּוּס' כְּפִי
הַגִּירָסָא שְׁלִפְנֵינוּ דְהִנֵּה מַה שְׁאַמְרוּ בְּסוּפָה כֵּל דִּין שְׁתַּחֲלָתוֹ לְהַחְמִיר וְסוּפּוֹ לְהַקְּלֵל לְאוּ
מִשׁוּם דְזִמְנִין נְפִיק מִיָּנִי קוּלָא בְּדַרְךָ רַחוּק לְכַף נִיקַל עַכְשָׁיו תְּכַף בְּכֵל מְקוּם זֶה דְבַר
שְׁאֵין לוֹ שְׁחַר וְגַם אַם נֹאמַר כּוּ בְּרוּב ק"ו יוּקָשָׁה וְכִי לֹא מִשְׁכַּחַת קוּלָא עכ"פ בְּדַרְךָ רַחוּק
וְאֵין לָהּ דַּרְךָ רַחוּק מְהָא שְׁאַמְרוּ לֹא יִמְצָא עֲצִים לְשׁוֹרְפּוֹ וַא"כ בְּטָלוּ כֵּל הַק"ו עכ"פ

רובם שבש"ס אלא ודאי להא לא חששו דיותר מסתבר להחמיר ברוב פעמים המצוי
אלא דגבי סנפה וחמץ שיבא מזה החומר שאמה רוצה להחמיר במצוה יבא מכשול
באיסור דאורייתא שיעקור כל המצוה וזה סופו להקל היינו להקל במצוה לעקרו מצוה
דאורייתא וכן מסיים בפירוש בגמ' פסחים לא מצא עצים וכו' והתורה אמרה וכו' ר"ל
שיעקור מצות התורה עי"ז חומר וזה חששו טובא בכללה ש"ס אף בדרך רחוק
משא"כ פינון שאינו מחויב ולא יבוא לא הוי להקל מצוה וכן מדקדק בלשון התוס' לא
שייך יושב ובטל פינון שאינו מחויב שום קרבן וזה הוא דרך רחוק מאד שלא ימצא בהמה
זכר ודאי לא חששו תדע שהתוס' הוצרכו להביא ראיה מסנפה משמע דאל"ה לא הוי
אמרינו פלל זה הסברא וכמ"ש התו' אין ראיה משם פינון דלא דמי פלל דהכא אין מחויב
שום קרבן ושם חייב בסנפה וחמץ לא שייך פלל יושב ובטל דלשם ודוק היטב פי נ"ל
נכון ואמיתי בדברי התוס' ומקום הניחו לי אבות העולם האלו: אמנם בר מן דין אין פאן
התחלת קושיא דודאי אם רוצה להתנדב עולה מסתמא עבר על עשה וכדומה כמ"ש
בזבחים אין לה אדם בישראל שאינו מחויב עולה וגם אם ניחא ליה להביא דורון ואנו
אין מניחים לו לא הוי קולא רק חומר מכ"ש אם מחויב עולה ודאי ניחא ליה דתיקוני
לי פפריה כדאמרינו בעלמא וא"כ אין זה קולא אלא חומר ויושב ובטל לא שייך כמ"ש
התו' ודוק: אמנם אי קשיא לי הא קשיא טובא בין לפירושם ולפירושי ודאי שזה החליטו
התוס' דזה הקרא אינו מייירי בעולת חובה שפיר דכתיב פי יקריב כמ"ש רש"י בהקומש
וכן הוא בגמ' אמנם מנ"ל להתוס' דלא מייירי מנדר שאמר הרי עלי דפשטי' דקרא מייירי
בנדרים ונדבות וא"כ שפיר שייך יושב ובטל ויעבור על נדרו וגם על כל תאחר ואם
נאמר שקושיתם שימצא לאחר זמן שרחוק שלא למצוא זכר עד שלש רגלים אם פן
היינו קושיתא קמיייתא מאי ועוד וצ"ע: וצ"ל דהכי הם שלילות דברי התוס' שהוסיפו
להקשות אף א"ת שגם זה הוא חשש שמא גם לאחר זמן לא ימצא ג"כ ויהא יושב ובטל
או לא ימצא עד ג' רגלים ויעבור על ב"ת מ"מ קשה הא קרא מייירי עכ"פ גם בנדבה
ובנדבה לא שייך פלל יושב ובטל ובנדר ג"כ הוא רחוק מאד כמ"ש התוס' א"כ בשביל
זה ודאי לא שייך יושב ובטל שלא להחמיר בנדרים וגם בנדבות אכן זה שייך לפירושי
אמנם פירושם א"א לפרש פן וצ"ל משום קולא דנדבות לא דרשינו להחמיר אף בנדר
וצ"ע ודוק: או י"ל לפירושם שהוא תירץ דמשום נדבות איצטרף קרא דלא תימא אף
דבנדרים פסול משום חומר בנדבה יהא פשר שהוא סופו להקל אם נפסל וכן משמע
הלשון בתו' בנדה אמנם לפירושי הוא יותר נאות כמ"ש אף ששם בנדה כתבו התוס'
בהדיא לתירץ אין זה ראיה שהסוגיא בתו' אינו בעל תוס' אהד ונהא רבי ונתם אחר
ולישנא דהכא משתמע כמו שכתבתי: ויותר נ"ל לפרש דודאי מ"ש התוס' תכף דהוי
יושב ובטל היינו בחובת הקבוע להם זמן דשפיר הוי דומיא דסנפה ואהא כתבו דלא
דמיא שפיר דהתם הוי הפל סופו להקל אבל הכא גבי נדרים סופו להחמיר ודאי יש
לדרוש הפל לחומר דאין סברא לחלק הקרא ועוד אומר רבי דקרא פתיב גבי נדבה ר"ל
נדרים ונדבות שגם נדר נדבה מיקרי בקרא ונהא בנו"נ אין שייך סופו להקל כמ"ש
התוס' בנדרים וגם גבי נדבות שייך זה כמ"ש שאם רוצה להביא ימצא אחר זמן וא"כ
אין שייך סופו להקל משום חובת הקבוע להם זמן שנימא דלכך איצטרף קרא פינון
דקרא לא מייירי בהכי ודוק: בא"ד לעיל שכ' כל הפילפול משום דנילף ממילה קשה שזה

הוא רק לרב יהודא ורבנן פליגי אמנם פנונת התוס' שפולם הם ברייתות בת"כ והם סיפרא שהוא רב יהודא כמ"ש התוס' בנדה אמנם הא קשה שפכתבו לתרץ הא דפריה בפ' המפלת לרב אמאי שפוטרי ביאת מקדש היינו משום דגילף ממילה לחומרא לחייב על ביאת מקדש ומאי פריה הגמ' דילמא רב רבנן ס"ל דגם במילה אימעות מערלתו לעיל וצ"ל שרוצה לתרץ אף אם יספור פרב יהודא כמו שמשני התם וק"ל: דף קלז ע"א משום דכתיב המול לכם כל זכר עמ"ש בדרף קל"ה במשנה ושכח ומל את של ע"ש בשבת וכו' גלע"ד דלא מיירי שנתחלפו לו התינוקות דא"כ אמאי לא מל בע"ש את של שבת ובכה"ג נדאי חייב כדמסיק בגמ' אף שיש למצוא בדוחק למה לן לדחוקי נפשינן שפיר מיירי לפי פשוטו ששכח וסבר ששניהם זמנם בשבת ומל שניהם ובחנם האריכו המפרשים לפרש מ"ש הרמב"ם ומל שניהם דמשמע אם מל אחד חייב דז"א אלא הרמב"ם פתב דין המפורש במשנה פדרפו וע"פ פירוש הנ"ל דמסתמא גם אחד לאחר השבת מיירי בהאי גוונא דבחדא מחתא מחתינהו רישא וסיפא אבל באמת גם אם מל רק אחד נמי פטור דלא מחייב בגמ' אלא קדם ומל דלא ניתנה שבת לדחות אבל אם הניח של שבת על מחור נדאי פטור דהא ר"מ מיירי בקדם ומל ודומיא דהכי סיפא בלאחר השבת שהניח של שבת על אחר שבת פטור לרב יהושע דהילכתא פנותי: או י"ל דהרמב"ם פתב לרבנותא דאף אם מל של שבת קודם דה"א שוב לא ניתנה שבת לדחות ויתחייב קמ"ל דפטור ומוכח מדנקט שפמל של שבת בע"ש ולא נקט בשבת גופא וא"כ משפחת דליחייב אף בא' לאחר השבת אמנם הראשון עיקר שאין דרף הרמב"ם לכתוב רק דבר הנזכר בגמ' כמ"ש מפרשיו ודוק: אמנם מה שפוטרי הרמב"ם אף במל את שלאחר השבת פרב יהושע אליבא דר"מ ולא אליבא דרשב"א הוא קשה לפי פשוטו דכיון דסתם משנה שלפנינו הוא פרשב"א ודוחק לומר דכיון דרב יהודא מתני פטור והיינו במשנה כמו שכתב רש"י ואם פון המשנה שלפנינו טעות לדידי' דעכ"פ יש לפסוק פרב הווא פיון דלדידיה לא הוי טעות ונישנית לפנינו פרשב"א הגם שהכ"מ כ' פיון שר' חייא ור' ינאי מפרשין דברי ר"מ באידך ברייתא אין שנה לי בזה דסתם משנה עדיף וגם עלליהו קשה וגם הם מפרשין רק הרישא ובה"כ ע"ע מודים: אמנם גלפענ"ד שהרמב"ם פוסק ככ"ע והוא שיש להקשות במשנה אמאי קאמר מל שלאחר השבת בשבת חייב מפני שלא עשה מצנה אדרבא מהאי טעמא ליפטור דהא קי"ל כר' יהודא דמקלקל בחבורה פטור והא דאיצטרף קרא למישרי מילה משום דמתקן גברא והיינו שמצנה למולו וכמ"ש התוס' שם דלר' יהודא סובר דתיקון מצנה הוי תיקון ובהא פליגי ר"י ור"ש שם ע"ש בתוס' וא"כ ה"א אם אינו עושה מצנה ליפטור משום מקלקל בחבורה וגם על ר"מ דפוטרי קשה דהא אינו פוטרי רק משום דטריד מצנה ת"ל משום מקלקל ודוחק לומר שכולהו יסברו כר"ש דחייב מקלקל בחבורה וצ"ל דאפ"ה הוי מתקן במצנה שהרי לא מהלוהו עוד וא"כ פבר עשה תיקון המצנה אלא שלא עשאו בזמנה ובה מתורץ נמי מה שכתולה הש"ס לא פטרינו אלא דוקא עשה מצנה שהרי בלולב אם נפק מדאגביה שוב אינו פטור שלא עשה מצנה וה"א אף אם מל של שבת תחילה פטור אלא משום שפאן עשה מצנה עכ"פ.

אמנם בזה מתורץ לר"מ אבל לרשב"א אם מיקרי עשה מצנה הוי ליה לפטור וצ"ל דאיהו ס"ל כר"ש דמקלקל בחבורה חייב ובאמת לא הוי מצנה פלל לדידי' לכה מחייב וא"כ

הַרְמַב"ם שֶׁפָּסַק כִּר' יְהוּדָא בֵּה' שִׁבְתָּ דְמַקְלָקֵל בְּחַבּוּרָה פְּטוּר שְׁפִיר אֵלֶיכָּא דַּכ"ע דְּפִטוּר
דְּאָם מִיְקָרִי עֲשֵׂה מִצְוָה פְּטוּר מִשׁוּם טְרוּד אַף לְרַשְׁב"ל וְאָם לֹא מִיְקָרִי עֲשֵׂה מִצְוָה כְּלָל
פְּטוּר מִשׁוּם מְקַלְקֵל וְדוּק: סְלִיק פְּרָק ר"א דְמִילָה תוּלִין פְּרָק עֲשָׂרִים דָּף קל"ז ע"ב בְּרִש"י
בד"ה תְּלָה פּוּזָא בְּסִיפְתָּא וְכו' עַד ה"נ מַאי חִיּוּבָא אֵיכָּא וְכו' לְכַאוּרָה הוּא יְתוּר דְּבָרִים
אַמְנָם בָּא לְתַרְזֵן ק' הַתּוֹס' לְקַמֵּן אֲדַמְשָׁנִי שְׁלֵא יַעֲשֵׂה בְּדַרְךָ בְּחוּל נְמִי קָשָׁה הָאִי קוֹנְשִׂיא
דְּתְלָה פּוּזָא בְּסִיפְתָּא נְמִי לִיתְסַר וְגַם מַאי דְמִיּוּן הֵכָּא הָוִי אֵהֵל עִם מְחִיצַת דְּוּפְנֵי הַכְּלִי
וְהֵתָם לִיכָּא מְחִיצוֹת וּבְלָא מְחִיצוֹת לֹא מִיתְסַר כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּעַמּוּד שְׁלֵא ח"ז וְגַם הֵכָּא
הוּא עוֹשֵׂה אֵהֵל שְׁמוּתָת אֹתוּ מִשָּׂא"כ בְּכוּזָא וְכֵן מִשְׁמַע בְּכוּלְהוּ שְׁאַסוּרִין מִשׁוּם אֵהֵל
הֵינּוּ שְׁמַמְתַּח אֹתָם וְעוֹשֵׂה אֵהֵל מִשָּׂא"כ בְּכוּזָא לְכָךְ פִּי רִש"י דֵּה"ק כְּמוֹ פּוּזָא אֵינּוּ חֲזִיב
ה"נ לִיכָּא לְחִיּוּבֵי אַע"פ שְׁאִין דּוּמָה כִּיּוֹן שְׁאִינוּ בְּנִין גְּמוּר נְמִי אֵין לְחֲזִיב כְּמוֹ בְּכוּזָא אֲבָל
לֹא שְׁמַבִּיא רֵאִי מִשְׁם וְאַפְשָׁר שְׁזָה ג"כ כְּנֻנַת הַתּוֹס' לְקַמֵּן בַּד"ה אֵלָּא אָמַר אַבְיִי וְדוּק:
בְּתוֹס' בַּד"ה אֲבָל נוֹתְנִין לְתַלְיָה בִּי"ט וְצָרִיף לְפָרֵשׁ שְׁאָם עֲשֵׂהוּ מְאַתְמוּל לֹא הִי טוֹב כ"כ
וְכו' לְכַאוּרָה צַע"ג דְּהָא רִש"י כ"כ בְּרִישׁ אֵין צָדִין בְּבִיצָה זֶה הַחִילּוּק בְּאֲנָכֵל נֶפֶשׁ דַּמְש"ה
צִידָה אֲסוּרָה וְדַחוּ הַתּוֹס' פִּירוּשׁוֹ וּמַחוּ מֵאַה עוֹכְלָא ע"ז שְׁם וּבְרִישׁ בִּיצָה בְּשִׁמְעָתָא
דִּיעֲלָה וְיִתְלֹשׁ דְּדוּקָא לִר"י בְּמַכְשִׁירִין הוּא דְמַחְלֵק אֲבָל לֹא בְּאֲנָכֵל נֶפֶשׁ וְאַסְקוּ דְצִידָה
וּקְצִירָה מְדַאוּרֵייתָא אֲסִירָא אֲבָל בַּא"נ אֵין חִילּוּק וְהִיכִי כְּתָבוּ כָּאֵן זֶה הַחִילּוּק מִמ"נ אֵי
הָוִי כְּמוֹ קְצִירָה וְטַחֲנִינָה לִיסְתַּר כְּלוּ וְאֵי לֹא לִישְׁרִי כְּלוּ וְעוּד הוּא תִּימָה גְדוּלָה עַל דְּבָרֵי
הַתּוֹס' דְּלִשְׁם שְׁדַחוּ דְּבָרֵי רִש"י וְאַסְקוּ בְּאֲנָכֵל נֶפֶשׁ עֲצָמוּ אֵין חִילּוּק הָא גְּמָרָא מְפֻרְשָׁת
בְּמַכְלִיתִין דָּף קל"ד גְּבִי מַאי לְגַבֵּן שְׁבִאֲנָכֵל נֶפֶשׁ עֲצָמוּ יֵשׁ זֶה הַחִילּוּק דַּמְש"ה לְגַבֵּן אֲסוּר
אַע"ג דְּלִישָׁה מוֹתְרַת ע"ש וְאָם מְפָרְשִׁים שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הֵר"ן א"כ לְמָה לְהוּ לְשִׁנוּי
אַצִּידָה וּקְצִירָה וְטַחֲנִינָה שְׁאַסוּר מְדַאוּרֵייתָא גִּימָא ג"כ שְׁאַסוּר מְדַרְבְּנָן כִּיּוֹן שְׁאַפְשָׁר
מַעִי"ט וְגַם לְמָה דַּחוּ פִּירִש"י גִּימָא ג"כ שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הֵר"ן ע"ז הַקּוֹנְשִׂיא עַל רִש"י
שְׁהוּא הַמְּחַנּוּר שְׁכָל מַה שְׁאַסְרוּ בְּאֲנָכֵל נֶפֶשׁ הַכֵּל הוּא מְדַרְבְּנָן תַּדַּע שְׁכַמָּה דְּבָרִים אֲסוּרוּ
כְּדַרְכוּ וְהִתִּירוּ ע"י שִׁינּוּי לְכֵן נִלְע"ד שְׁגַם תּוֹס' וְדַאי ס"ל כְּסַבְרַת הֵר"ן דְּמְדַרְבְּנָן יֵשׁ
חִילּוּק אַף בַּא"נ שְׁמָה שְׁאַפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מַעִי"ט אֲסוּר רַק קְצָתֵן הִתִּירוּ ע"י שִׁינּוּי וְלֹא
פְּלִיגִי בְּתִירוּצָם אִפִּירִש"י אֵלָּא מִשׁוּם שְׁנַרְאָה לְהֵם גְּבִי קְצִירָה שְׁאַסוּר מְדַאוּרֵייתָא
מְדַאֲסְרוּ פִּירוּת הַנוֹשְׁרִין שְׁמָא יַעֲלָה וְיִתְלֹשׁ וְכֵן גְּבִי צִידָה אֲזִיל לְשִׁיטְתֵיהוּ שְׁכַתְבוּ אֵין
נוֹתְנִין לְפִנְיֵיהֶם מְזוֹנוֹת גְּזִירָה שְׁמָא יַצוּד מִשְׁמַע דְּצִידָה דְּאוּרֵייתָא לְכָךְ הִבִּיאוּ רֵאִי
דְּקְצִירָה דְּאוּרֵייתָא וְצִידָה דְּמִי לְקְצִירָה שְׁהוּא תְּחִילַת בִּיאָתָן מִמְּקוֹם גְּדוּלָן אֲבָל בַּא"נ
עֲצָמוּ מַה שְׁמֹתָר מְדַאוּרֵייתָא יֵשׁ חִילּוּק מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש הֵכָּא וּבְגַמ' לַעִיל וְאַפְשָׁר גַּם רִש"י
ס"ל דְּקְצִירָה מְדַאוּרֵייתָא אֲסוּר אֵלָּא ס"ל דְּצִידָה לֹא דְּמִי לְקְצִירָה וְהָוִי ג"כ מְדַרְבְּנָן
מְחִילּוּק הַנ"ל שְׁכ' רִש"י בְּצִידָה דְּאֲזִיל לְשִׁיטְתֵיהָ גְּבִי מְזוֹנוֹת כְּתַב טַעַם אַחַר כְּנ"ל בְּרוּר
וּמְתַפְרֵשׁ הַכֵּל וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה דַּר"א עֲדִיפָא מְדַר"י תִּימָא וְכו' עֵינִין בְּקוֹנְטְרַס דְּרוּשִׁים
שְׁלִי שְׁתַּרְצָתִי ק' הַתּוֹס' דְּרַף דְּרוּשׁ בְּטוֹב טַעַם: בַּא"ד ה"מ בְּאֵהֵל עֲרָאִי דְּאֵינוּ אֵלָּא מְדַרְבְּנָן
גְּזִירָה אֲטוּ אֵהֵל קִבַּע כְּדַאֲמְרִינָן בְּבִיצָה פ' הַמְּבִיא תִּימָה גְדוּלָה בְּעֵינֵי דְּלִמָּי הַוָּצָרְכוּ
לְהִבִּיא רֵאִי מְבִיצָה שְׁאֵינוּ אֵלָּא מְדַרְבְּנָן הֵלָּא כָּאֵן מְפֻרְשׁ יוֹתֵר שְׁבִינְקֵשׁ רַב יוֹסֵף לוֹמַר
שְׁהוּא מְדַאוּרֵייתָא וְחֲזִיב חֲטָאת וְתַמָּה עָלְיוּ אַבְיִי וְאַסִּיק שְׁהוּא מְדַרְבְּנָן וְשְׁלֵא יַעֲשֵׂה כְּדַרְךָ
חוּל וְאָם תֵּאמַר שְׁכָאֵן י"ל דְּרַב יוֹסֵף עֲמַד בְּסַבְרַתוֹ וּפְלִיג עֲלֵי דְּאַבְיִי אַע"פ שְׁאַבְיִי תַמָּה

עליו כמו לקמן ברב פהנא בשימר דמשמע בגמ' אע"ג דאתקיה ליה רב ששת הוא עמד בסברתו דקאמר בגמ' משום מאי מתרינו בי' במשמר ופליגי רבה ור"ז משמע דס"ל ברב פהנא ה"נ הכא א"כ משם פשיטא דלא מוכח דנדאי לא אתי ברב יוסף לפ"ז וגם שם לא איירי כלל בעושה אהל עראי אלא בגין עראי בלא אהל דומיא דאיצטבא דבפירוש אמר שם הכא לא עביד אהל רק סידור אבנים של בה"כ ופשיטא י"ל דבאהל הוא אסור מן התורה אלא עיקר הוכחה מהכא שגם באהל תמה אבני ואין ראי' מן רב פהנא שפתבתי דשם לא קאי תוקף אתקפתא ע"ש בסמוך משא"כ הכא אע"ג דמכונא אין ראיה עיקר הקושיא כמ"ש רש"י פינן שאינו בגין גמור לא מחייב אף באהל דלא עביד פלום פינן שיהא עראי והוי כמו תלא כונא וכמ"ש לעיל ועיין מה שאכתוב עוד בסמוך ואם לזה נתפוננו התוס' להביא ראי' משם דשם אמר בגין קבע אסרה תורה וכו' אינו שייך לכאן רק בסמוך דהכא כתבו שיהא מדברין וזה מוכח שפיר ואם נאמר משום דשם אמר משום גזירה אטו בגין קבע וכאן אמר משום עובדין דחול מאי זה שייך לפי התוס' פינן דסוף סוף הוא מדברין וגם זה גופא תימה גדולה דבכנולה הש"ס אמר דעשיית אהל עראי אסור וכאן גופא התחיל לתמה אר"א למיעבד לכתחילה מי שרי אהל ואם"כ הוצרך אבני לבקש טעם משום עובדין דחול ולא אמר משום אהל ואם נאמר דהיינו טעמא דאהל עראי ז"א נדא מאי שייך לכאן דאהל עראי אסור הוא פשוט בכנולה ש"ס ועוד תימה גדולה דמסיק בסוף שמעתין ב' דפים לאח"ז אמר רבה בר רב הונא מערים אדם על המשמרת לתלות רמונים וכו' ע"ש ואי אסור משום אהל אף בלא שמרים תקף שתולה המשמרת אסור משום אהל ורש"י נשמר שם מזה שהוקשה לו זה וכו' שם ואוקמינא דטעמא לאו משום אהל אלא משום עובדין דחול והיא גופא תימה גדולה למה לא יהי' אהל וא"ת איזה סברא שאינו אהל א"א שהרי מזה התחיל להקשות על ר"א השתא אוספי אהל לר"א אסור למיעבד לכתחילה מי שרי ולא הדר ביה כלל וגם דברי הגמ' גופא מוסתרין פאן בסמיכות דמעיקרא תמה על מה שרי ר"א ואם"כ על חיוב חטאת תמה א"מ תלא כונא משמע שאין בו אסור כלל כמו כונא עד שהוצרך אבני לומר משום עובדין דחול ודאי י"ל שזה מתרץ רש"י שכ' שעיקר קושיתו שאינו בגין גמור ואין שייך חיוב חטאת אבל לענין אסור ודאי לא דמי לכונא וכן פונת התוס' וכמ"ש לעיל וכאן יש להוסיף טעם שמחמת סתירת דברי הגמ' הוצרכו לפרש פן אמנם תרי מילתי דתמיהי אינם מתורצין כ"כ וגם למה הוצרך אבני ליתן טעם הא כבר אמר שהוא אסור ובזה התחיל וכדי לתרץ כל הליו תמיהות גדולות נ"ל ברור ומוכרח שנדאי הוא פשוט שתליות המשמרת הוא אסור אהל עראי כמ"ש רש"י תקף ובזה התחיל הגמ' וע"ז אין צריך ליתן טעם וראי' לא הגמ' ולא רש"י ותוס' דפשיטא אסורו בכולהו ש"ס אמנם אמרינו בביצה ונהביאו התוס' לקמן דבכולהו אהל עראי ממטה למעלה אסור אבל מלמעלה למטה שרי והיינו משום שאינו אלא מדברין דמחזי כבגין ומלמעלה למטה לא מחזי כבגין שאין דרך לבנות פן וא"כ גם במשמרת הי' לנו לומר שאם עושה מלמעלה למטה כגון שתופס המשמרת בידו ומותחו ואם"כ מעמיד הפלי תחתיו וכמ"ש התוס' לקמן יש לנו לומר דשרי והכא סתמא קאמר בין לר"א דשרי בין לחכמים דאסרי משמע דפליגי ר"א ורבנן בתרנוייהו ואחר הנחת הקדמה זאת מתורץ הפל דמתחילה מקשה שפיר אר"א דאמר תולין משמע אפי' ממטה למעלה הא הוי אהל עראי ומי שרי לר"א ואם"כ אמר הש"ס על החכמים תלה

מאי ומתנרץ נמי מקום הספק פאן ולא בכל הש"ס על עשיות אהל עראי וגם מקום הה"א של רב יוסף לומר חייב חטאת פאן ולא בכל הש"ס והוא שפינון שאמרו סתם אין תולין משמע אפי' מלמעלה למטה ואם הוא מדרבנן משום אהל עראי הוי להו לחלק וכמ"ש מהגמ' אלא נדאי י"ל שהוא מן התורה ואז אין חילוק אמנם אין סברא לחייבו מן התורה פינון שהוא בנן עראי לפי שעה ובכלים קי"ל דאין בנן מכ"ש הכא לכך מקשה תלי מאי א"ת שהוא מדרבנן לישרי מלמעלה למטה ואם הוא מן התורה ואז אין לחלק דנדאי בדאורייתא אין לחלק כמ"ש התוס' לקמן בסמוך קשה למה ולכך אמר רב יוסף שחייב חטאת ע"כ דאל"ה למה לא חילקו אלא נדאי שהוא דאורייתא ואז אין לחלק וא"כ אף מלמעלה למטה חייב חטאת וע"ז הקשה אבני שפיר מאד בלי שום דוחק א"מ תלא כוונא בספקתא דמלמעלה למטה הוי ממש דומה דבשעה שמותח המשמרת בלא דפנות הוי כמו כוונא הוי ג"כ אהל בלא דפנות ובזה נדאי אין לחייבו ועל מה שמעמיד הפלי אה"כ פשיטא דאין לחייבו וא"ת בצירוף שניהם הוי בנן ע"ז כ' רש"י דאין זה בנן גמור אף בצירוף שניהם דלא דמי לכוונא עכ"פ בנן גמור לא הוי לכן הנצרך אבני לומר דאף מלמעלה למטה דליפא איסור אהל אסור משום עובדין דחול שעושה פן לשמרים לכך לתלות בו רמונים שרי מלמעלה למטה שאינו עובדין דחול והא דלא אמר רבה בר רב הונא דדוקא מלמעלה למטה שרי להערים י"ל חדא דממטה למעלה לא הנצרך לומר דאסור אף בלא שמרים ורמונים דלא גרע מביעתא וחיבתא ואינה וגם י"ל שזה פירושו מערים על המשמרת לחוד בלא פלי תולה בו רמונים דלרמונים א"צ פלי תחתיו וא"כ תולה בו שמרים ואז מעמיד ע"כ פלי תחתיו והוי מלמעלה למטה ולפ"ז מתורצין היטיב דברי התוס' שהוצרכו להביא ראיה מביצה דכיון שפירשנו עיקר קושית אבני ותירוצו קאי על מלמעלה למטה והוא מוכרח כמ"ש א"כ יש מקום לומר דממטה למעלה אסור מדאורייתא וחייב חטאת פ"כ רב יוסף דע"ז לא פליג אבני שהרי לא דמי כלל לתלא כוונא בספקתא והוא אדרבא קצת הכרח מפאן פכי סברא זו וא"כ הדרא קושית לדוקתא היכי שרי ר"א והיכי דריש להו כמ"ש התוס' בקושיתם לכך הנצרכו להביא ראיה מביצה דשם אמר הש"ס בנן קבע אסרה תורה משמע דכל בנן עראי לא אסרה תורה אף ממטה למעלה שהוא אהל עראי שרי מדאורייתא ולכך כ' התוס' לשון אהל שלפי פשוטו אין מקום אהל לא פאן במסקנא ולא שם ולפמ"ש הוא נכון ומדוקדק ומוכרח ודוק היטב פי לענ"ד הוא נכון מאד ומנותק כל לשון הגמ' ורש"י ותוס' דכולה סוגיא בטוב טעם ומתורצין כל הני תמיהות גדולות על מכוונם.

והכי מתפרשן נמי דברי הרמב"ם שכ' בפ' כ"א מה' שבת ופ"ג מה' י"ט אין תולין את המשמרת בי"ט משום שלא יעשה פדרך שהוא משמר בחול וכ' נמי דמערים לתלות בו רמונים ותולה בו רמונים וא"כ ש' שמרים בי"ט והוא עצמו כ' דאין נותנין סודר ע"פ כל הפלי דהוי אהל והוא מגמ' ולמה כ' פאן טעם אחר ולמה התיר לרמונים ואם נאמר שיש שום אופן בתליות המשמרת שאין עושין אהל א"כ מאי התחיל הגמ' להקשות אר"א אלא ע"כ פדכתיבנא ודוק: דף קלח ע"א בגמ' אמר ליה אבני מי סברת דר"א אר"מ קאי וכו' הוא תמוה כמ"ש התוס' דס"ס משפחת דחד תנא מחייב חטאת ור"א שרי לכתחילה ה"נ הכא ומאי נ"מ אם יש עוד תנא ממנו או לא וגם לשון קאי אינו שנייה וגם יל"ד דלפי הסוגיא קאי אתקפתא דרב ששת ומיפרך רב כהנא דאמר חייב חטאת היכי קאמר

תקף משום מאי מתרינן בי' ופליגי בי' רבה ור"ז וא"כ ס"ל תרונן יהו פרב פהנא וכן פסקו
כל הפוסקים הרי"ף ורמב"ם פרב פהנא הא איתותב ונ"ל ליישב ע"פ דאיתא נמי פלוגתא
פנה דעיר של זקב נמי בכובלת לעיל דף ס"ב דר"מ סבר דאם יצתה בכובלת חייב חטאת
וחכמים פוטרין ור"א אומר יוצאה אשה בכובלת לכתחילה והא דמיתי הכא עיר של
זקב היינו ששנוי קודם ומקשה והתניא ר"א פוטר בכובלת ומשני פי קאי אר"מ דאמר
חייב א"ל פטור ר"ל אע"ג דאיהו ס"ל מותר לא שייך לומר מותר לפלוג אלשון חייב פי
קאי ארבנן דאמרי פטור קאמר איהו מותר ע"ש והנה הכא דאמר שייך חייב חטאת י"ל
נדאי משום דאמר אין נותנין ולא אמר וחכמים אוסרין דהני משמע איסור לכתחילה אבל
לשון אין משמע שהוא חיוב דאל"ה היכי רמוז בחכמים החיוב חטאת ומש"ה אמר נמי
רב יוסף לעיל חיוב חטאת בתלה ואב"י דאתקיף ליה צ"ל דס"ל פרב פהנא ולא מצי
למיתני אוסרין משום נותנין לתלו' דשם חייב חטאת מש"ה תני לשון אין נמי ברישא
וא"כ י"ל דרב ששת ידע דיש תנאים בכה"ג דחד מחייב חטאת וחד מתיר אף לכתחילה
אלא שהוקשה לו הלשון אף דר"א מתיר לכתחילה הני לי' למימר פוטר פינון דכאן ליפא
אלא חכמים דאמרי אין נותנין דמשמע חייב חטאת איך שייך לפלוג בלשון נותנין
לכתחילה כמו שם בפרייתא דליפא אלא ר"מ אמר פטור אע"ג דמותר וה"נ נדאי חכמים
אמרו תחילה ואף אם נאמר דר"א אמר בתחילה קשה להיפך דכמו דלא שייך לשון מותר
על פלוגתא דחייב ה"נ לא שייך לשון חיוב על פלוגתא דמותר אלא ע"כ דלשון אין הני
לשון איסור ומנ"ל דחייב ואקשה ליה רב יוסף הא מצינו הלשון כה"ג לשון מותר
אפלוגתא דחייב וע"ז אמר ליה אב"י שפיר מי סברת וכו' כמ"ש שם בגמ' לקף שפיר
שייך הלשון אבל היכא דליפא רק תרי תנאי לא שייך הלשון מותר אפלוגתא דחייב
כמ"ש שם הגמ' להדיא ולקף לק"מ מאי דסברי רבה ור"ז פרב פהנא דאע"ג דקאי
אתקפתא דרב ששת דע"כ לשון אין סובל גם לשון איסור ולא מוכח ממשנתנו דחייב
חטאת י"ל מסברא דחייב חטאת דדמי לבורר ולמרקד כמ"ש אינהו וגם י"ל פינון דלא
תני בהדיא חייב לא קשה גם הלשון אין נותנין כמו שם דתני בהדיא חייב דדוק: בגמ'
חזינן להו לכילי בי רב הונא דמאן רתא נגידין וכו' ולא פירש"י שום טעם וגם תוס' כ'
וי"ל פדרמי בי' הני משמע מעיקרא לא ס"ד הכי ולא כתבו האיך וצ"ל כמו פילת חתנים
ואינו במשמע וגם הפוסקים לא הביאו הך דינא להיתר אמנם מדברי הרי"ף והרמב"ם
למדתי פירוש שהם כתבו שסתם פילה אם פרושו חייב חטאת שהוא אהל קבוע אם יש
בגגה טפח ע"ש וע"ז קאמר לתרץ הא דקאמר רב פילה אסור דמשמע רק אסור מדרבנן
ולא חיוב חטאת ומנה יוקשה ג"כ על הרי"ף ורמב"ם רק קאמר חזינא לכילי וכו' ר"ל
בחול כל לילה פרושה ובבקר חבטם א"כ לא הני אהל קבוע ובכה"ג אינו רק אסור אבל
פילה שהוא קבוע זמן מרובה חייב חטאת וא"כ אדרבא מפאן הוציאו דינם דדוק: בתוס'
בד"ה וכל הנהו דאסרי וכו' ר"ל אף גוד ודלא כפירש"י ועיין בר"ן: ברש"י בד"ה נוטל
אונקל ולרבה נמי וכו' ר"ל דאל"כ קשה לרבה דהא מרקד נמי נוטל אונקל ומניח פסולת
ואדרבא דמי טפי בשני דברים נוטל אונקל וגם פסולת למעלה אלא דרבה ס"ל דלא בעינן
דומה בשני דברים אף בדבר א' סגי ומכ"ש משום מרקד דחייב ור"ז ס"ל פינון שיש יותר
דומה מדדמי ליה יותר מדמינן דדוק: ע"ב בגמרא הא דתניא גוד בכיסנא וכו' עיין
כפירש"י עד ואינו יודע מה הוא ובמב"ם מצאתי פי' נכון והוא מ"ש בהלכותיו בה'

שבת שהוא פרוכת גדול לתלותו ברצועותיו אדם אחד אסור שפשוטלו לתלותו הוא נעשה אהל עליו ע"ש אבל ב' בני אדם נוטל א' בקצה מזה וא' בקצה מזה ואינו נעשה אהל אבל פילה שהוא גדול יותר אפי' רוצה לתלותו שלא על המטה אפי' י' ב"א אסור א"א דלא נעשה אהל פורתא ומימתח ע"ש ודוק: בגמ' אלא לידע אם ראשונה וכו' נ"ל שאינו מגי' דהא אמר אמרו עתידה ליטול וכו' משמע שאמרו פן בכרם ביבנה אם טמאה היא וכו' אלא שמפרש שיסתפקו על הכפר שנגע במה שנגע בזה הכפר שהי' בתנור אם טמאה היא שאם זה הכפר שבתנור הי' ראשון זו טמאה ואם היא שני' זאת טהורה וממילא מתנרץ קושית המהרש"א דלימא בכלי מספקא להו דהא אמרו עתידה שתטול כפר וכו' ודוק: ברש"י בד"ה בהדיא פתיב ותורה שבכתב הרי כתובה ומנחת וכו' משמע אבל על תורה שבע"פ שפיר י"ל שתשפח מהם והוא תמוה דא"כ מאי מקשה מתניתן היא וגם מאי בעי רש"י גימא דאף על משניות א"א שתשפח וכפשוטה דגמ' ונ"ל שהקשה לרש"י אהא דמשני הגמ' מסתפקא להו הא דאמר לי' רב אדא משמע לפי פשוטו אף שיצעו שהוא שני' מהמשנה יוקשה להם זאת הקושיא וא"כ מאי הא דקאמר עתידה אשה שתטול כפר של תרומה וכו' למה תטול הכפר כיון דהדין ידעו שהוא שני' לקושיא אין צריך כפר לקה' כ' רש"י שהתמי' אינו אלא על תורה שבכתב דכתיבא ומנחה אבל על המשנה נדאי יכולין לומר שתשפח והא דמקשה הא נמי מתניתן היא היינו מה המשנה נותנת טעם המפורש במקרא כמ"ש שהתנור תחלה וסדר טומאות נדאי ידעו מדנקט אם ראשונה אם שני' וקרא וכלי חרש אשר יפול מהם אלא תוכו טמא הוא וכל אשר בתוכו מכל האוכל טמא ממילא הוא שניה כיון שנטמא מחמת התנור ואהא שפיר משני מסתפקא להו כיון שהמשנה תשפח ובקרא י"ל שהוא כמאן דמלי טומאה והמשנה לא ידעו מכ"ש הברייתא ודוק: בתוס' בד"ה שאין בשיפועו טפח הרבה יש תימא וכו' והא שפוערה להם מה ששנה רש"י דכילת חתנים אין עשוי לישן וכו' משום שסתם פילה היינו לישפכ תחתיו ומסתמא כילת חתנים היינו למשכב החתן אמנם לפירש"י לק"מ וק"ל: ועיין מהרש"ל שכ' פי' נכון ומרנוח אף מהרש"א הקשה עליו לפום ריהטא גודא רבא שיהא סתירה בדברי הגמ' עצמו ע"ש ודוק והוא סבא נכונה אלא דנלפענ"ד דמשום זה אין לדחות פירושו כי זה הקושיא הוא לחדודי ולא לאמת כי אטו צריך להיות השיפוע שנה בכל המשך שיפוע מי לא משפחת שיהא השיפוע למעלה רחב ואין למעלה עד פחות מג' טפח אבל פחות מעט יש ואפ"ה ליכא ב' טפחים ברחוק י' טפחים כגון שמשפע מג' ולמטה בשיפוע קצר כזה **ציוור בספר** ודוק וראוי לישן תחתיה כיון שמי' למטה רחב וגובה הרבה כמ"ש מהרש"ל ודוק אמנם אי קשיא הא קשיא לי על פי' מהרש"ל שמ"ט לאסור אם בגובה י' יש טפחים דשם לא שייך לומר שיפוע אהלים כפירש"י דהא אפי' אם אין שם טפחים עדיין יש שיפוע אהלים עד למטה שהוא רחב הרבה ואם כפי' התוס' ג"כ ליכא דשם אין אהל גבוה י' וגם ק' ק' התוס' וגם עדיין עד למטה יש גובה י' ברוחב טפח וגם לבוד לא שייך לכן מחנרתא כפירש"י או תוס' הראשון ודוק בתוס' בד"ה הא דמיהדק פר"ח שאינו נכפף וכו' מ'אן בפירש"י משום דהכא בדין אהל מייירי ומאי שייך הכא אבל לק"מ דהא רב ששית דאמר סיאנא שרי ודאימ"ל דלית בי' משום אהל וגם להתירץ ראשון הוא משום אהל אלא למסקנא הו' ברייתא דאקשי מיני' הוא משום ר"ה ושפיר שייך עכ"פ רב ששית הכא וא"כ פירש"י הוא יותר מרנוח חדא דלשון מיהדק

משמע טפי כפירש"י דלפני ר"ח הל"ל הא בקשה הא ברקה וגם דלפני ר"ח קשה הא כ'
ר"ת לעיל דכל הני דאסרי להו משום אהל אלא עם מחיצות והכא ליכא מחיצות ומה
שכ' המ"א דס"ל פהרא"ש דכיון דעשוי לשום אהל אסור אף בלא מחיצות אינו במשמע
שלובשין לשום אהל וגם לשון תוס' לעיל לא משמע הכי וגם לדידיה ינקשה עליו קושיות
עצמו דלישני הגמ' פאן שלובשו לשום אהל פאן שלא לשם אהל לכן נ"ל ברור ע"פ
התוס' דמייני שלובש הסודר על ראשו ועל הפוכע וכאותו דיעה שהביא בעל מ"א בטלית
ומה שהקשה המ"א א"כ לישני הגמ' דהא דלבש סודר הא דלא לביש סודר י"ל שדרכן
הי' בכה לילה בסודר כמ"ש בעלמא וגם הכא שרבי גלימין טפח וכו' משמע שדרכן הנה
בגלימא על הראש ורב ששית סתמא קאמר דשרי וכן משמע בהדיא בלשון הרמב"ם פ'
כ"ב ונהביאו המ"א בעצמו שאינו אסור משום אהל במיהדק אלא עשה אהל בטליתו עליו
גם מנגד פניו ע"ש והוא פסק כר"ח ותמיה לי מאד על המ"א שהביא לשון הרמב"ם
ואח"כ פליג אדיעה זו אמנם זו לפי שיטת התוס' אבל לשיטת רש"י א"צ לדוחקים אלו
ואדרבא משמע מסקנא פרב ששית דאפי' שרבי בגלימא עליו שרי ברה"י או אם מיהדק
אף ברה"י שרי וא"כ שפיר נהגו העולם לילה בברייטל או בקאפליש בשפת ברה"י אף
בטלית על הראש שרי וכשיטת רש"י שהוא המחנור לענ"ד אמנם בזה איני רוצה להכריע
בין הורים גדולים עכ"פ בלא טלית על הראש ודאי שרי אף לשיטת התוס' והרמב"ם
וגם להרא"ש שהביא המ"א נמי שרי שאנו אין הולכין בו משום אהל אלא לכבוד ודוק:
דף קלט ע"ב ברש"י בד"ה מת ביו"ט ראשון פי' שנסתהא וכו' פן הוא דעת רש"י וראייתו
נכונה מר' יוחנן דקאמר י"ט הסמוך לשפת הוי משמע דוקא בכה"ג וע"ז אמרו ואמר
רבא משמע דגם הוא ס"ל כר' יוחנן ובאמת רוב פוסקים פליגי ארש"י אבל אין מוכרח
דגם דעת רש"י נכונה וא"ל א"כ מאי מקשה אינו והאמר רב יהודה דילמא הם שלחו לו
סתם את משמע דלא אישתהי זה לק"מ חדא דנדאי רש"י לא כ"כ אלא אי"ט ראשון אבל
בי"ט שני לא ס"ל לרש"י דוקא אישתהי שהלא גמ' מפונשית בפ"ק דביצה דף ו' דאסיק
רב אשי אע"ג דלא אשתהי אלא דשם מייני בי"ט שני דוקא שהרי סיים שם בטעמו
שי"ט שני לגבי מת כחול שניהו רבנן וגם משם ראי' לדברי רש"י שמשמע אבל בי"ט
ראשון לא פליג אמר זוטרא ובעינן אשתהי דוקא וכו' יוחנן דהכא דמייני ג"כ בי"ט
ראשון מדהורה לקברו ע"י עממין ונ"ל ברור דמזה הטעם סבר מ"ז למימר אף בי"ט
שני ע"י ישראל דוקא אישתהי פיון דרבא בחדא מחתא מחתינהו יום טוב ראשון על ידי
עממין יום טוב שני ע"י ישראל וכמו שי"ט ראשון ע"י עממין הוא דוקא באישתהי כמו
שמוכח הכא דאמר י"ט הסמוך לשפת הוי ה"ה בי"ט ב' ע"י ישראל וע"ז פליג רב אשי
לומר שאין דומין די"ט שני לגבי מת כחול הוא אבל בי"ט ראשון לא פליג ובעינן
אישתהי אף לרב אשי ולפ"ז הי' נלע"ד להורות פשיטת רש"י פיון ששני הסוגיות מורין
פן ולא מצינו שום חולק ובפרט שהוא להחמיר ולא מצינו מי שיקל מנ"ל להקל אבל מה
אעשה בטלה דעתי נגד כל גדולי הפוסקים וש"ע ושהמנהג פן עכ"פ ארש"י לק"מ מאי
שמקשה בגמ' הכא דמקשה מי"ט שני דשרי אף לא אישתהי וגם משמע אף במת אחד
לא תעסקו בו לא בי"ט ראשון ולא בי"ט שני וכיון שלא התעסקו בו בי"ט ראשון הוי
שני אישתהי ואפ"ה אסור להו מקשה שפיר ודוק: ברש"י בד"ה ונותנין ביצה וכו' עד
והחלבון שהוא קשור נשאר למעלה והא שכ' רש"י לעיל דף קל"ד ע"א על הא דקאמר

הָכָא לָא מִיחֲזִי פְּבוֹרֵר מְשׁוּם שְׁפִנְלָה יוֹרְדָת הֵינּוּ כְּמוֹ שְׁפִינִים וְלֹא נִשְׂאָר פְּסוּלָת לְמַעַלָּה וְכוּלָּה הֵינּוּ כֹּל הַחֲלָמוֹן וְהַחֲלָבוֹן הוּא אֹנְכֵל בִּפְ"ע וּק"ל: וְעֵינֵין מְהַרְשָׁ"א שְׁמַבִּיא קוֹנְשִׂיא עַל ר' הַלּוּי וְתִירוּצוֹ אֵינּוּ מְוַכְרַח דִּי"ל פִּינּוּ דְלֹא מִתְקַלְקֵל שְׁנָה י"ט לְשַׁבַּת וּבְנֵי הַחֲכָם הַשְּׁלֵם מ' יַחֲיֵאל מְשִׁיחָה נ"י תִּירָץ לְפָנָי שְׁזָהוּ שְׁמַתְרָץ הַגַּמ' לָא מִיחֲזִי פְּבוֹרֵר פִּינּוּ שְׁמַשְׁנָה וְרַשִׁי"פִי שֵׁם לְשִׁיטָתוֹ וְהוּא מִתְקַבֵּל וּק"ל: דָּף קַמָּא ע"א בְּתוֹס' בַּד"ה הֵגִי פִּלְפִּלִין מְדִיק חֲדָא וְכוּ' עַד וְאַגַּב דְּאִיְרִי וְכוּ' לְכַאוּרָה לָא שְׁיִיף הָכָא לְתִירוּצָם וְצ"ל שְׁלֹא תֵאמֵר לְמֵאֵי שְׁדוּחִין פִּי הַשְּׁאֵלְתוֹת דְּלֹא שְׁיִיף לְמַכִּילְתִּין אָף לְפִי ר"י לָא שְׁיִיף הָכָא לְכַף כ' וְאַגַּב וְכוּ' וְהוּא שְׁיִיף גַּם הָכָא אוֹ י"ל שְׁהוּא כְּמוֹ עוֹד סִיוַע לְפִירוּשָׁם דְּבִשְׁלָמָא אֵי מִיְרִי בְּשַׁבַּת י"ל וְאַגַּב וְשְׁיִיף הָכָא אֲבָל אֵי מִיְרִי בִי"ט וְדָאי לָא שְׁיִיף הָכָא דַּל"ד שִׁנּוּי דְּשַׁבַּת לְדִי"ט אַע"ג דְּכַבֵּר הַקְּשׁוֹ יוֹתֵר דְּלֹא שְׁיִיף בְּמַכִּילְתִּין כְּלָל וְדָאי מְצִינּוּ הַרְבֵּה דִּינֵי י"ט בְּמַכִּילְתִּין אֲלֵא דְהוּי לִיָּה לְפִירוּשֵׁי וְהָכָא כ' אָף אִם הִי מְפָרֵשׁ לָא שְׁיִיף פָּאן אִם הִי מִיְרִי בִי"ט וְנ"ל דְּתַחֲזִילָה שְׁהִיּוּ מַקְשִׁים הֵנּוּ לִיָּה לְפִירוּשֵׁי נְמִי מְשׁוּם דִּי"ט לָא שְׁיִיף פָּאן וְה"א דְּמִיְרִי בְּשַׁבַּת דַּל"ה הָא מְצִינּוּ לְעִיל אֵין מְסַנְּגִין אֵת הַחֲרָדֵל דְּמִיְרִי בִי"ט וְנִקְטֵ סֵתָם אוֹ אֲפֹשֶׁר דְּהֵתָם מִיְרִי נְמִי בְּשַׁבַּת אוֹ שְׁהוּא בְּרִייתָא וְלֹא רְצָה לְשַׁנּוֹת הַלְשׁוֹן אוֹ מְשׁוּם דְּשְׁיִיף לְעַנּוּן שְׁלִפְנֵי נְקִטִי מִשָּׂא"כ הָכָא וּלְפ"ז מִתְפָּרֵשׁ שְׁפִיר טְפִי לִישְׁנָא דְּאַגַּב דְּנִקְטִי תוֹס' לְתַרְצָן כֹּל קוֹנְשִׁיתָם וְדוּק: בַּא"ד א"כ יְהֵא קוֹצְרוֹ מְמַחְנֹבֵר לְכַאוּרָה הוּא תְּמוּהָ שְׁהַתוֹס' בְּבִיצָה אֲסַקוּ בְּשִׁנֵי מְקוֹמוֹת דְּקִצְיָה אֲסוּר מְדַאוּרִייתָא אָף בַּא"א לְעִשׂוֹתָהּ מֵעִי"ט וְהַבְּאֲתִים בְּרִישׁ פְּרָקִין וְצ"ל דְּזָה דוּקָא קִצְיָה דְּתַבּוּאָה שְׁהוּא עֲזִינּוּ רְחוּק מְאֹנְכֵל נֶפֶשׁ וְלֹא שְׂרִי אֲלֵא מְלִישָׁה וְאִילָף שְׁהוּא קְרוּב אֲבָל קִצְיָה דְּתַבְלִין קְרוּב טְפִי לְאֹנְכֵל מְלִישָׁה וְרַאגִ' וְכוּ' דְּטַחֲיָנָה נְמִי אֲסוּר מְדַאוּרִייתָא בְּתַבּוּאָה וּבְתַבְלִין שְׂרִי וְשְׁפִיר יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין אֲפֹשֶׁר לְלֹא אֲפֹשֶׁר מְדַרְבְּנָן כַּמ"ש בְּרִישׁ פְּרָקִין וְעַמ"ש בְּאֹנְרָף וּק"ל: ע"ב בַּגַּמ' הַב"ע בְּרַפּוּי וְכוּ' הַקְּשָׁה הַמְהַרְשָׁ"א דַּא"כ לֹקְמָה תְּרַנּוּיָהּוּ בְּרַבְּנָן הָא בְּרַפּוּי וְהָא בְּשִׂאֵינוּ רַפּוּי וְקוֹנְשִׁיתוֹ נִשְׂאָר מֵעַל דְּמָה שְׁתִּירָץ דְּשִׁנֵי הַבְּרִייתוֹת מִיְרִי בְּחַד גּוֹנְנֵי מְלַבֵּד שְׁהוּא דְּחוּק הוּא לְעַנּוּ"ד טְעוֹת דְּהָא אָף כִּי מוּקִי כַּר"א אִידָף בְּרִייתָא נְמִי ע"כ בְּאִינוּ רַפּוּי מִיְרִי דָאי בְּרַפּוּי אָף לַר"א הֵנּוּ כְּלִי כְּמוֹ שְׁמַסִּיק הַגַּמ' וְכַמ"ש רַשִׁי"פִי שֵׁם אָף שְׁאָמַר כֹּן לְרַבָּא מְסַתְמָא אַבְיִירוּבָא לָא פְּלִיגִי בְּזָה וְגַם אֵין לוֹמַר כְּלָל שְׁעֲזִינּוּ לָא יָדַע מְזָה הַסְּבָרָא שְׁהוּא סְבָרָא פְּשׁוּטָה אֲלֵא שְׁלֹא יָדַע שַׁר"י אֲמַר מְשׁוּם ר"א וַא"כ קוֹנְשִׁיתוֹ הִנְדָּא לְדוּכְתִיָּה בְּיוֹתֵר חִיזוּק פִּינּוּ דְּאָף כִּי מוּקִי כַּר"א ע"כ מִיְרִי בְּאֵין רַפּוּי וְהָד בְּרִייתָא דְּמוּקִי בְּרַבְּנָן ע"כ לְאַבְיִי מִיְרִי בְּרַפּוּי וַא"כ לְמָה לִיָּה לְמִימַר הָא ר"א הָא רַבְּנָן הָא גַּם לְרַבְּנָן לָא קָשָׁה כְּמוֹ לַר"א וְדָאי הָא דְּמַקְשָׁה אָף לְרַבָּא דְּנוּקִי תְּרַנּוּיָהּוּ כַּר"א לַק"מ דְּמוּטָב לֹקִים בְּרַבְּנָן מַה שְׁיִכּוֹל אֲלֵא לְאַבְיִי קָשָׁה טוּבָא כַּמ"ש לְכֹן נִלְע"ד בְּרוּר דְּמָה מְשִׁנֵי הַב"ע בְּרַפּוּי קָאֵי נְמִי לְתַרְצָן הַרוּמָא בְּרִייתוֹת לְאַבְיִי וְלְעִיל מְשִׁנֵי לְרַבָּא כַּמ"ש הַנִּיחָא לְרַבָּא וְדוּק: בְּתוֹס' בַּד"ה הִהִיא ר"י מְשׁוּם ר"א וְכוּ' ר"ל שְׁהוּא קָשָׁה לְהֵם ל"ל הֵכִי דִּילְמָא רַבָּא לָא קָאֲמַר הֵכִי דְּכָלִי שְׁמַלְאֲכָתוֹ לְאִיסוּר שְׂרִי אָף לְצוּרָף מְקוֹמוֹ אֲלֵא לְמֵאֵי דְּקִי"ל כַּר"ש דַּל"ל מְוַקְצָה וְר' יְהוּדָא אֲזִינּוּ לְשִׁיטְתִיָּה דְּאִית לִיָּה מְוַקְצָה לְכַף אֲסַר בְּאִינוּ רַפּוּי לְכַף כ' מְפָאן רַאִי וְכוּ' וּק"ל סְלִיק פְּרָק תּוֹלִין נוּטֵל פְּרָק אֲחַד וְעִשְׂרִים בְּרַשִׁי"פִי בַּד"ה עִם הַטְּהוּרָה וְכוּ' עַד לָאוּ בַת טְלִטּוּל הִיא ר"ל אָף דְּחֲזִי לְבַהֲמָה וְעוֹפוֹת אֲסוּר בְּשַׁבַּת כַּמ"ש רַשִׁי"פִי רִישׁ מְפָנִין ע"ש וְעַמ"ש שֵׁם: בְּתוֹס' בַּד"ה תִּינוּק מֵת וְכִיס וְכוּ' עַד כְּדָרָף הַמוֹצָאִין עַמְהַרְשָׁ"א מַה שְׁפַתְבּ שְׂאִין צְרִיף

להג'י ולשונו מגומגם ואין הבנה לדבריו דמה זה גבי תיקון הוי מלאכה שאין צריף לגופא וגבי עצמו וצריף לומר שזה פוננתו שמ"ש התוס' מלאכה שא"צ לגופא לאו ליפטר משום זה וכו' ש דמאי פסקא לפטור הא זימנין שצריף להכיס שם במקום שהוציא התינוק וז"ש מהרש"א אע"ג דצריף לו ר"ל זימנין שצריף לו שם אבל ודאי מאי שצריף לו בביתו אין נ"מ ודאי הוי ההוצאה מלאכה שא"צ לגופא אלא כמ"ש ול"נ עוד טעם אחר שאין יכולי' לתרץ משום מלאכה שאצ"ל דא"כ קשה על המקשן שעדיין לא אסיק דסבר פ"ש אמאי הקשה ולחייב על התינוק ולא הקשה אתינוק וכיס או סתמא לחייב משמע דאפי' פשיטא ליה לפטור אמאי לכה עיקר תירוץ משום שלא הוציא פדרף המוציאין אלא שהקדימו לפרש שהרי בתינוק חי הוי שפיר פדרף המוציאין וכן לקמן בפריקתא בנושא אדם לכה פתבו בשלמא בתינוק חי שצריף לו לשחוק ודרף לתלותו בצנארו לשחוק הוי דרף המוציאין וכן באדם לקמן נושא אדם פדרפו אף לגב' הוי דרף המוציאין אבל בתנוק מת שאין צריכא לגופא לשחוק והוא הוציא על צנאר התינוק אין זה דרף הוצאה בכה ולכה פטור ודוק: דף קמב ע"א בגמ' אי הכי אפי' דינר נמי לשון א"ה תמוה כמ"ש התוס' ופירושים דחוק דמשמע שהתראצן הוא מחדש הסברא וגם העיקר חסר והל"ל טילטול בידיים לא שרינו משום גיעגועין דהא סברא זו דיש חילוק בין אבן לדינר דאתי לאתויי פבר ידע ונלע"ד לפ' ויתפרש ג"כ מאי שמקשה לעיל ממשנתינו בתר דאקשי מן חי במטה שהוא ממקום אחר והוא דמעיקרא הוי ס"ד דאבן לא חשיב ובטל אגב תינוק וכלפלה דמבטל לי' לאבן להם משא"כ דינר וכיס אבל לבתר דאקשה ממטה שהוא ג"כ חשוב שג"כ לא מבטל ליה תמיד אפ"ה נעשה טפילה בשעת הוצאה ה"נ כיס שצריף עכשיו לשחק בו התינוק ומשני דנקא מטה טפילה שצריף לו כמ"ש רש"י שא"א לו עכשיו זולתו משא"כ כיס אפ"ש לו בלא שחוק לא בטיל וכיון שתלוי רק בזה ולא בחשוב מקשה שפיר מאבן ומשני משום גיעגועין התירו טילטול שלא בידיים א"כ א"ה דינר נמי וע"ז מחדש התירוץ דילמא אתי לאתויי וק"ל: בגמ' בכלפלה פחותה עסקינן וכו' משמע בדברי התוס' שע"פ גי' מהרש"ל שודאי מצא זו הגי' והיא העיקר כמו שזכרנו שאפ"ה מוקמינן בכלפלה מליאה פירות ומסופקין אם צריכין להא' אוקימתא דמייירי בפירות המטנפין וצ"ל דס"ל להתוס' דאין האבן נעשה כלי רק פינן שפחותה א"א לנער הפלפלה שאז יפול האבן ולא יוכל לישא את הפירות בכלפלה לשלחן ע"ש בתוס' אבל הרמב"ם פסק פ' כ"ה מה' שבת בכלפלה פחותה אפי' בלא פירות שרי דאבן נעשה דופן לפלי וכן משמע הלשון בגמ' דאבן גופא נעשה דופן לכלפלה וצ"ל דהתוס' הנזכרו לפרש פן דאל"כ קשה למ"ד בעינן מעשה לעיל דף קכ"ה באבן שע"פ החביות ובנדבך של אבנים וכן בדרף נ' בחריות של דקל האיה מוקי המשנה דהתירץ הראשון מוקשה בגמ' דמקשה לינערי נעורי וביותר דברוב ספרים הגירסא אמר רב חייא בר אשי אמר רב ורב ס"ל לעיל דף נ' דצריף לקשר וזה תלוי בזה כמו שכתבו התוס' לעיל דף קכ"ה אבל הרמב"ם אזיל לשיטתו' דלא גרס בגמ' הקושיא ולינערי נעורי רק שהוא עוד תי' ופסק פשני התירוץ ע"ש פ' כ"ה מה' שבת כמ"ש המ"מ שם וא"כ לק"מ דהך מ"ד דס"ל בעינן מעשה ס"ל כתיבץ הראשון אמנם הוא פוסק כמ"ד לא בעינן מעשה ובחרויות לישוב אף שלא חישב ולא קישר לכה פוסק גם כתיבץ זה אע"ג שפסק בנדבך דבעינן עכ"פ למדום וכן במניח אבן ע"פ חביות לא נעשה פיסוי לחביות היינו כמ"ש המפרשין

דאע"פ דלא בעינן מעשה עכ"פ הוכחה וגילוי דעת בעינן כמו ישב ולמדום והכא נמי מיירי שלא הניחו ע"פ פחת אלא סתם בו את הנקב כמ"ש הרמב"ם אין לה הוכחה גדולה מזה והוי כמו ישב ולמדום וצ"ל דלא גרס הכא רב דלרב לעיל פ' במה טומנין לא מהני ישב אלא צריך למעשה לקשר אלא גרס רבא כמו שהיא בספרים שלפנינו והתוס' גרסי לנערי נעורי הן צרכו לפרש פן כמ"ש ודוק: ברש"י בד"ה פטור דבטלן לגבין ועליו הוא פטור כר' נתן בכאן הוא תימה גדולה למה כר' נתן הלא לעיל אסיק בפ' המצניע וכן בפ' מפנין דף קכ"ח פירש"י והוא מוכרח שם בפרייתא דבאדם מודו רבנן לר' נתן בשלמא לעיל בגמ' דאמר רבא פרב נתן ס"ל פי' תוס' לעיל פ' המצניע משום דבתינוק לא מוידים אע"ג דמה שפירשו תינוק פן יומו הוא דחוק שהרי הכוס צריך לו לשחוק צ"ל דכן יומו לאו דוקא אלא הוא קטן יותר מהו דמדדה את בנה בפ' מפנין פיון שנקט תינוק וגם יש לו געגועין שישלו אביו במשנה דהוא דומיא דרבא מיירי בקטן ונ"ל דלקה נקט במשנה נוטל את בנו ולא נקט אדם או תינוק פרבא פיון דלא שרי אלא משום געגועין אבל הכא דקתני אדם למה לי לדחוקי דאיתא פרב נתן וצ"ע: ואפשר דס"ל לרש"י דרבא לא אמר פן בפ' המצניע אלא לדחות הא דמקשה לימא מתניתן רב נתן ולא רבנן אמר שאין זה הוכחה דנוכל לומר שאף רבנן מודו באדם ומתניתן איתא אפי' פרבנן אבל באמת אין לחלק ומתניתן איתא פרב נתן פיון שרבא פוסק פרב נתן ואפשר משום זה ס"ל כר"נ מפח משנה דלעיל אע"ג דדחי הרי פתבו כל הפוסקים אין למידן מן הדיחוי והא שפתב רש"י פן בפ' מפנין היינו לפרש ע"פ פי' יותר מרנוח לפי סברא זאת אבל באמת י"ל דאיתא פרבנן ואדם אין דרף להגביהו כמו בהמה חי' ועוף כשאין רוצין לילה לקה פתב רש"י פאן אליבא דרבא ע"פ האמת דס"ל כר"נ וכ"כ לתרץ הא דאמר לעיל רבא כר"נ ס"ל וא"צ לדחוק התוס' לעיל ודוק: בתוס' בד"ה ונישדינהו לפירי וכו' עד א"ת מ"ש דלא שרינו וכו' עד וא"ת אפי' אין הפלפלה וכו' עיין במהרש"א שהקשה היכי שריף הני קושיתם הכא וכו' ויש ליישב ונ"ל ליישב דנדאי גם לעיל שמקשה ארבא דאמר פיס לא מבטל משום דלא צריך לה תינוק וצ"ל אע"ג דצריך לי' לשחוק אין בטל משום זה רק כמו מטה שא"א לנשאו זולתו ומכ"ש לפי התוס' שכ' שאם ישליכו מידו יצעק ק' ליהוי כמו מטה דצ"ל זה החילוק ומקשה ממתניתן דא"כ שאינו בטל אמאי שרי לטלטל תינוק עם האבן ומשני משום געגועין התירו קשה האריך משני הו' דכלפלה לרבא פיון דלא בטל ליה תינוק מכ"ש לפלפלה וצ"ל דסמך אסוגיא דהכא דמשני בפירות המטנפין וכלפלה פחותה דא"א להשליף האבן והוא צריך לישא את הפירות לשלחן הוי כמו געגועין דשרי או בטל האבן אגב חשיבות הפירות משא"כ בתינוק אי לאו דל"ל געגועין א"צ לא תינוק מכ"ש לאבן ולא בטיל האבן כמ"ש רבא ממילא לק"מ הו' וא"ת מ"ש דלא שרינו וכן א"ת השני לק"מ די"ל דסוגיא זו ג"כ אליבא דרבא כמ"ש לעיל דסמך אפאן ורבא הא אית לעיל דלא תליא בחשיבות אלא כל מה שאין צריך לו שא"א לו זולתו כמו מטה או פירות המטנפין וסוגיא דביצה ע"כ דלא פרבא והא דרבא שרי לטלטל פנונא אגב קיטמא נמי מיירי שא"א לטלטל הקיטמא בלא פנונא כמ"ש התוס' באמת פ' פירה דף מ"ז ע"ש אבל השתא שתיירצו התוס' דאם ישליף מידו יבכה ונדאי משום זה לא שרינו טילטול אלא פיון שהוא צריך לו קצת הוא בטל אגבו וקשה א"כ למה מחייב רבא גבי פיס הא נמי יבכה כשישליף מידו ולהא בטל אגב תינוק וצ"ל דלענין חיוב

דאָרײַן! לאַ בטייל אַבֿל לענגן טיילטויל דרַבֿנן בטייל אַגבּו אַרְבּוּ אַרְבּוּ קַצַּת א"כ שפּיר הַקְשׁוּ דאַר בלאַ געגועיין לישׂרי פּינן דִּהְתִּינוּק שְׂרִי לטִלְטֵל וְהָאֵבֶן יְהִי בְטֵל אַגבּוּ לענגן טיילטל פּינן שְׂצַרְיָה קַצַּת שְׁלֵא יבְכָה אַרְבּוּ דלענגן חַיִּב דאָרְיָתָא לֹא בְטֵיל כְּמוֹ בַּיֵּשׁ לֹא געגועיין פּוֹנֵ"ל וּבְזֶה מִתְנַרֵץ נְמִי דלפּי פִּשׁוּטוֹ קִשָּׁה מֵאִי מִקְשִׁין תּוֹס' דאַרְבּוּ בלאַ געגועיין לישׂתְרִי הָא גמ' מִקְשָׁה מְרַבָּא דלעיל שְׁמַחֲיִיב בְּכִיס וּע"כ הוֹצֵרָה לְתַרְצֵי בַּיֵּשׁ לֹא געגועיין ולפּמ"ש נִיחָא וְכֹן קוֹשְׂיָא הַשְּׁנִית מִקְשִׁין שפּיר לפ"ו פּינן דְרַבָּא מוֹדָה דלענגן טיילטויל שפּיר בטייל אַרְבּוּ בְצוֹרְהָ קַצַּת א"כ סוֹגְיָא דְבִיּוֹצָה אֲתִיָּא וְדֵאִי אפּי' אַלְיָבָא דְרַבָּא כְּמוֹ שְׁמַשְׁמַע שְׁם שְׁמַקְשָׁה מְרַבָּא וְגַם שְׁם יֵשׁ צוֹרְהָ קַצַּת אוֹ מִשׁוּם דְלֹא חֲשִׁיבִי כְּלָל בְּטֵלִי אַרְבּוּ בלאַ שׁוּם צוֹרְהָ לענגן טיילטויל כּמ"ש הַתּוֹס' בּפ' פִּירָה הַנֵּ"ל דַּל"ה לֹא מִקְשָׁה מִן פּוֹנוֹא דְשֵׁם צַרְיָה לְקִיטְמָא ע"ש וַא"כ ה"ג גְּבִי אֵבֶן דְלֹא חֲשִׁיב כְּלָל יְהִי בְטֵל אַרְבּוּ בלאַ שׁוּם צוֹרְהָ דְשִׂאנִי טיילטויל מְחִיִּיב פּוֹנֵ"ל וְדוּק: בְּתוֹס' בּד"ה ה"נ בְּפִירוֹת הַמְטַנְפִּין וַא"ת וְכו' הָעֵינְקֵר הַגִּירְסָא כּמ"ש מְהַרְשֵׁ"ל דְבַרֵי תּוֹס' פּוֹלוֹ וּבְדֵאִי מְצָא פֶן בְּסַפְרִים הַמְדַנְיָקִים וְכֹן הוּא לְפִנְיָנוּ בְּסַפְרִים חֲדָשִׁים וְדְבַרֵי הַתּוֹס' שְׁבַסְפְּרִים יְשִׁינִי הֵם מוֹטְעִים כּמ"ש מְהַרְשֵׁ"ל וּמְהַרְשֵׁ"א אֵלָא שְׁנֵרָאָה מְדַבְרֵי מְהַרְשֵׁ"א שְׁמַחֲמַת קוֹשְׂיָא מַחְקֵם וְרוֹצֵה לְתַרְצֵי הַקּוֹשְׂיָא וּלְהַלִּיץ לְקַיָּים הַגִּי' וְלַעֲנֵ"ד בלאַ"ה מִשׁוּם קוֹשְׂיָא אֵינן לְמַחְזֵק אֵלָא שְׂאֵינן מְקוּם כְּלָל לְדְבַרֵיהֶם מִתְחִילָה וְעַד סוֹף שְׂאֵם יָכוֹל לְהַנִּיחַ ע"ג פְּלִי אוֹ טְבֵלָא מֵאִי מְשַׁנֵּי בְּפִירוֹת הַמְנַטְפִּין וְגַם שְׁפִינְמוֹ בְּהָא וְדֵאִי לֹא אָמַר לְפָה לֹא אָמַר פּינן שְׂאֵפְשֵׁר לִיטוֹל הַטְּהוֹרָה אֵלָא דְבַרֵי תּוֹס' לְפִי גִי' חֲדָשָׁה הֵם עֵינְקֵר וְדוּק בַּא"ד א"כ ה"נ לִישְׁקִלִינְהוּ לְפִירוֹת בְּיָדוֹ וַא"ל דִּילְמָא ה"נ אֵבֶן לְמַעַלָּה וּפִירוֹת מְלַבֵּד שִׁי"ל שְׁק' הַתּוֹס' הוּא אֲמַאי לֹא קָאָמַר רַב חֲסֵדָא הָכָא ל"ש שְׂאֵבֶן לְמַעַלָּה אֲמַנְם נלע"ד בְּרוּר שְׂדַבְרֵי הַתּוֹס' הֵם הַפֵּל עַל הַמְסַקְנָא שְׁמַשְׁנֵי הָכָא בְּכַלְפָּלָה פְּחוּתָה וְכו' וְכֹן מִשְׁמַע מִמ"ש וְהַשְׁתָּא לֹא צְרִיכָנָא וְכו' וַא"כ הָרִי אֵבֶן לְמַטָּה אוֹ מִן הַצַּד בְּכַלְפָּלָה וְיָכוֹל לִיטוֹל הַפִּירוֹת וּק"ל: בַּא"ד וְהַשְׁתָּא לֹא צְרִיכָנָא לִישְׁנִינְיָא קָמָא ר"ל לְתִירוֹץ הַשְּׁנִי שֶׁל תו' אַבֿל לְתִירוֹץ הָרֵאשׁוֹן שפּיר צְרִיכִין לְפִירוֹת הַמְטַנְפִּים דַּל"ה אַרְבּוּ שְׂאֵינן יָכוֹל לְהַכְנִיס יָדוֹ יְנַעַר הַפֵּל לְאַרְצֵי אַרְבּוּ שְׁהַפְּלָלָה תְּהִי פְּחוּתָה יְטוֹל הַפִּירוֹת בְּיָדוֹ לְשַׁלְחוֹן אַבֿל לְתִי' הַשְּׁנִי שְׁפִינן שְׁהֵם בְּלֹא פְּלִי א"א לִישְׁלֵם בְּיָדוֹ שפּיר כְּתָבוּ שְׁשׁוּב אֵינן צְרִיכִין לִישְׁנִינְיָא קָמָא וּק"ל: בַּא"ד לְעֵיל שְׁפִי הַפְּלָלָה צָר וְהָא דְקָאָמַר רַב חֲסֵדָא ל"ש דִּילְמָא גַם שְׁם מִיָּרִי בְּפִי הַפְּלִי צָר י"ל דְסַתֵּם פְּלָלָה פִּיָּה צָר מִשָּׂא"כ הֵתֵם דְלֹא תְּנִי פְּלָלָה וּמִשְׁמַע בְּאִיזָה פְּלִי שְׁהוּא שפּיר אָמַר ל"ש וּק"ל וְע"ל דָּרְךָ קַנ"ה ע"א בְּגַמְרָא: בַּגְמ' דְתַנּוּן סָאָה תְּרוּמָה שְׁנַפְּלָה לְפָחוּת מְמַאָה וְכו' תִּימָה לִי מֵאִי מִיָּתִי מְסִיפָא וְגַם אֵינן דוּמָה שְׁהָכָא מִיָּרִי שְׁנַפְּלָה לְמַאָה וְשֵׁם הוּא לְפָחוּת מְמַאָה וְיֵשׁ לְחַלְקֵי וְלוֹמַר שְׁנַעֲשֵׂה הַפֵּל כְּמוֹ תְּרוּמָה אֲמַאי לֹא מִיָּתִי מְרִישָׁא דְתַנּוּן סָאָה תְּרוּמָה שְׁנַפְּלָה לְמַאָה וְהַגְבִּיחָה וְנַפְּלָה לְמַקוּם אַחַר ר"א אוֹמַר מְדַמְעַת כְּתְרוּמָה וְדֵאִי וְיִוְתַר תִּימָה שֶׁה"ל לְאַתּוּי מְרִישׁ פִּירְקָא דְלִשְׁם סָאָה תְּרוּמָה טְמֵאָה שְׁנַפְּלָה לְמַאָה חוֹלִין רַא"א תִּירוּם וְתִשְׁרַף וְשֵׁם מְפִנְרֵשׁ הַטַּעַם שְׂאֵנִי אוֹמַר הִיא שְׁנַפְּלָה הִיא שְׁעֵלְתָהּ וּמִזָּה הוֹצִיאָו מְפִנְרֵשִׁים טַעְמָא דר"א בְּהָרְ שְׁנִי מְשַׁנְיֹת וצ"ל מִשׁוּם דְשֵׁם יֵשׁ לְדַחוֹת דִּילְמָא אַחַר שְׁעֵלְתָהּ הוּא דְהוּי תְּרוּמָה מְשֵׁל לר"א פּינן שְׁפֵן דֵּינֹו לְעֵלוֹת אַבֿל קוֹדֵם עֲלִייתוֹ הוּי מְדוּמָע אַרְבּוּ לר"א וַא"כ הוּי תִּימָה מְעֵלְיָא יוֹתַר לר"א כְּמוֹ שְׁמַפְרִישׁ תְּרוּמָה אַבֿל מְהָכָא מִיָּרִי מְדוּמָע דְלֹא מוֹעִיל עֲלֵינִי אַפ"ה בְּעִנָּא מַחְתָּא וְדוּק: בַּגְמ' אֵלָא הוּא דְאָמַר כְּרִשְׁבִּ"א עֵינִין פִּירְשִׁי דְלֹא הַטַּעַם מִשׁוּם

דְתֵרוּמָה בְעֵינָא מַחְתָּא וּמְזָה תִימָה עַל הָרַב בְּרִטְנוּרָה וְתִי"ט וְכֵן הֶרְמַב"ם פִּירְשׁוּ פְּנֻלָּם
הַטַּעַם ר' יְהוּדָא מְשׁוּם דַּס"ל בְּעֵינָא מַחְתָּא כַר"א וְהוּא דְלֵא פְּמַסְקָנָא וְצ"ל לְדִידְהוּ
דְפִירְשׁוּ דְגַם הַטַּעַם שֶׁל רִשְׁבִּי"א הוּא דַּס"ל כַר"א בְּעֵינָא מַחְתָּא אַף לְקוּלָּא וְכֵן ר"י עֲדִיפָא
מֵהָאֵי טַעְמָא וּק"ל: בְּרִשְׁ"י בַד"ה וְחַכ"א אֵין הַמְדֻמְעַ וְכו' עַד וּמְדַמְעַ עַד צ"ט פְּנֻגְדוּ וְאִם
יֵשׁ בְּחֻלְיִן יוֹתֵר מִק' פְּנֻגְדוּעוּלָּה וְהוּא תְמוּזָה וְנִלְע"ד לְפִירְשׁוּ ע"פ דַּאִי בַמַּס' תְּרוּמוֹת דַּר"א
וְר"י דְהֵינּוּ חֲכָמִים דְהִכָּא פְּלִיגִי בִי דַר"א סָבַר בְּעֵינָן מְאָה חֻלְיִן וְר"י סָבַר צ"ט וְעוֹד
ג"כ עוּלָּה לְכַף פִּי אֲלִיבָא דְחֲכָמִים הִכָּא דָּאִם יֵשׁ צ"ט בְּלֵא וְעוֹד וְדַאִי אֵינוּ עוּלָּה אֲבָל אִם
יֵשׁ ק' וְעוֹד פְּנֻגְדוּ הֵינּוּ עִם הַחֻלְיִן עוּלָּה וְדוּק: אִו יוֹתֵר נִרְאָה פִּינּוּן שְׂאִיָּרִי הִכָּא ר"א
וְר"י לְכַף פִּירוּשׁ אֲלִיבָא דַּכ"ע דְהֵינּוּ לְשׁוֹן פְּנֻגְדוּ סוּבַל אִו עֲמוּ אִו בְּלַעְדוּ לְכַף פְּתַב סָתַם
צ"ט פְּנֻגְדוּ וְדַאִי אֵינוּ עוּלָּה לַר"א אֲפִי יֵשׁ וְעוֹד וְלַר"י אִם אֵין בּוּ וְעוֹד הוּא שְׁהוּא צ"ט
עֲמוּ וּבַק' וְעוֹד פְּנֻגְדוּ עוּלָּה הֵינּוּ לַר"א בְּלַעְדֵי הַתְּרוּמָה אַף בְּלֵא וְעוֹד וְלַר"י עִם הַתְּרוּמָה
פִּינּוּן שְׂיֵשׁ בּוּ וְעוֹד וְדוּק: ע"ב בְּרִשְׁ"י בַד"ה לֹא שְׁנוּ מְטָה עַל צִידָה דְחֲבִיּוֹת עַמ"ש בְּדָף
קַכ"ג לְתַרְזַן רוּמְיָא דְרִשְׁ"י מְפָאן לְדָף קַכָּה ע"ב בְּטוֹב טַעַם: בְּתוֹס' בַּד"ה שְׂאֲנֻכְל מְרוּבָה
עַל הַפְּסוּלָת וְכו' עַד אֲבָל פְּסוּלָת מְרוּבָה לֹא בְטִיל לִי פְּסוּלָת לְגַבִּי אֲנֻכְל וְלַכְאוּרָה תְמוּזָה
דַּא"כ לִבְטִיל אֲנֻכְל לְגַבִּי פְּסוּלָת וְאָסוּר לִיטּוּל אַף הָאֲנֻכְל כַּמ"ש רִשְׁ"י וְתוֹס' בְּבִיצָה ע"ש
וְכֵן לְקַמּוֹן שְׂפִימּוֹ תוֹס' הִכָּא וְהָא דְקָאֲמַר בְּבִיצָה דְנִפְיֵשׁ בְּטִירְחָא וְזוּטֵר בְּשִׁיעוּרָא אֲאֲנֻכְל
קָאִי קָשָׁה נְמִי א"כ אַף הָאֲנֻכְל אָסוּר לִיקַח שְׂבִטֵל לְגַבִּי פְּסוּלָת וְנ"ל מְוַכְרַח שַׁס"ל לַר"ת
דְאֲנֻכְל אֵינוּ בְטִיל לְגַבִּי פְּסוּלָת מְשׁוּם שְׁהוּא יוֹתֵר חָשׁוּב רַק פְּסוּלָת שְׂאֵינוּ חָשׁוּב אִם הוּא
מוֹעֵט מְאֲנֻכְל בְטִיל לְגַבִּי אֲנֻכְל וּמִןתַּר לְטַלְטְלוּ וְאִם הוּא מְרוּבָה אֵינוּ בְטִיל אַע"פ שְׂאֵינוּ
חָשׁוּב כְּמוֹ אֲנֻכְל מְפִנִי מַעֲלַת הָרִיבּוּי אֲבָל אֲנֻכְל אֵינוּ בְטִיל אַע"פ שְׁהוּא מוֹעֵט מְפִנִי מַעֲלַת
הַחֲשִׁיבוֹת וּלְפ"ז פְּלִיג ר"ת אֲשִׁיטַת רִשְׁ"י בְּשִׁנֵי דְבָרִים חֲדָא דְלֵא תְלִי בְּטִירְחָא אֲלֵא
בְּבִיטֵל אֲפְסוּלָת וְגַם דְאֲנֻכְל לֹא בְטִיל בְּשׁוּם פַּעַם וְהָא שַׁכ' הַתוֹס' שְׁם בְּבִיצָה דְאֲנֻכְל בְטִיל
הֵינּוּ לְשִׁיטַת רִשְׁ"י דְהֵתֵם וְכֵן מ"ש שְׁם דְנִפְיֵשׁ בְּטִירְחָא וְכו' אַע"ג דַּלַּר"ת לֹא תְלִי
בְּטִירְחָא הֵינּוּ לְתַרְזַן מַה שְׂמַקְשָׁה מֵאֵי קַמ"ל רִשְׁבִּי"ג לְשִׁיטַת ר"ת כַּמ"ש הַמְהַרְשֵׁ"א עֵינּוּ
בּוּ שְׂבִיָּאֵר הֵיטֵב דְבָרֵי הַגַּמ' לְשֵׁם לְשִׁיטַת ר"ת וְע"ז מְשַׁנֵּי שְׂפִיר דַּאִי לֹא אֲשַׁמוּעֵינּוּ רִשְׁבִּי"ג
הֵינּוּ טוֹעֵינּוּ לְזוּמֵר שְׂתֵלוּי בְּטִירְחָא וְכֵינּוּ שְׂאֲנֻכְל נִפְשֵׁי טִירְחָא יִקַּח הַפְּסוּלָת קַמ"ל רִשְׁבִּי"ג
דַּאֵינוּ תְלוּי בְּטִירְחָא רַק בְּבִיטֵל פְּסוּלָת וְכֵינּוּ דְפְּסוּלָת מְרוּבָה בְּשִׁיעוּרָא נוּטֵל אֲנֻכְל וְלֹא
פְּסוּלָת פִּינּוּן דְלֵא בְטִיל זֶה כְּשִׁיטַת רַבּוּ אֲמַנְם מ"ש מְהַרְשֵׁ"א שַׁר"ת גָּרִיס שְׁם פְּשִׁיטָא מִי
אִיכָּא מֵאֵן דְשָׂרִי א"צ דַּאֲף לְגִירְסָא שְׂלַפְנֵינוּ נִיחָא מִי אִיכָּא מֵאֵן דְשָׂרִי שְׂהַנְצָרוּ רִשְׁבִּי"ג
לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְלֵא פְּנוּתִיָּה וְכְמוֹ שְׂפִירְשֵׁתִי אֲנִי לְעֵיל בְּדָף קַלֵּג ע"ב לְשִׁיטַת הֶרְמַב"ם בַּגַּמ'
שְׁם מֵאֵן תִּנָּא פִּירְשׁ אֵינוּ חוּזֵר ע"ש וּמְפָאן קֶצֶת סִיוַע לַמ"ש שְׁם וְדוּק: בַּגַּמ' אָמַר רַב
יֶצְחָק שְׂכַח לְבִינָה בְּחֻצֵר וְכו' קַמ"ל אַע"ג דְלֵא הָוִי הֶפְסֵד כְּמוֹ אַרְנָקִי וּמ"ש רִשְׁ"י לְקַמּוֹן
בַּד"ה אֵימּוֹר דְאָמַר רַבְּנָן וְכו' עַד וּמְשׁוּם הֶפְסֵד מְמוֹן אַע"ג דַּר' יֶצְחָק שָׂרִי אַף בְּלְבִינָה
צ"ל דַּע"כ"פ הֶפְסֵד מִיָּהָא הָוִי וְאִף לְהֶפְסֵד מוֹעֵט חֲשָׁשׁוּ בְּזָה אִו אֲפִשֵׁר דְרַב יוֹסֵף פְּלִיג אַרְב
יֶצְחָק וְכֵן מְשַׁמַּע לְשׁוֹן רִשְׁ"י שְׂכַתֵּב אַרְנָקִי וְדַסְקִיָּא וְלֹא לְבִינָה וּק"ל: שְׂיִיָּה לְעֵיל בְּשִׁיטַת
רִשְׁ"י וְשִׁיטַת תוֹס' בְּרִשְׁבִּי"ג בַּד"א וּבְסוּגִיָּא דְבִיצָה וְלְהֶרְמַב"ם שִׁיטָה שְׂלִישִׁית בְּזָה אֲמַנְם
בְּטִירְחָא ס"ל לְפִי הָאֲמַת בְּרִשְׁ"י וּנְפִישׁ בְּטִירְחָא קָאִי אֲפְסוּלָת וּמַש"ה נוּטֵל אֵת הָאֲנֻכְל
ע"ש וְהוּא הַדְרָךְ הַיּוֹתֵר נְאוּת וְדוּק: דָּף קַמֵּג ע"א בְּרִשְׁ"י ד"ה אִוֵּד וְכו' עַד וְלֹא לְטִיקְלוּ

פלי והוא משנה שלימה בביצה אין סומכין את הקדירה בבקעת והתוס' הביאו בשם ה"ג טעם אחר א"ל משום דר"ש מתיר בביצה כמ"ש ע"ש דהא אמר הגמ' בהדיא רבא כר' יהודא ס"ל אף נ"ל משום דס"ל להתוס' פ"א אוד היינו לגריפת אש וכן משמע ברש"י בביצה וא"כ פינו דהוי צורך הסקה פהסקה דמאי לכה פתבו טעם אחר וצ"ל לדידהו דהוכחת גמ' דרבא כר"י ס"ל הוא מסיפא ואוד שנשבר אמנם הרמב"ם פ"א אוד היינו לצלות בו וכתב טעם רש"י וק"ל: ברש"י בד"ה עצמות קשין שאין ראויין לכלב עיין בתו' שהקשו קושא תמורה על רש"י וגם המהרש"א הקשה במס' ביצה לדברי התו' מאי צריך לאתויי שם דגבי שבת סתם לן תנא כר"ש מהו דמתכין את הדלויעין ונבילה אמאי לא מיייתי מהו דשער של אפונין ונ"ל לתרץ קושיתו וכו' ותורץ גם דברי רש"י והוא דמתמת סיפא דשער של אפונין א"צ להפך די"ל כפירש"י דעצמות וקליפין מייירי שאין ראויין לבהמה גם ביה"ש וגם עכשיו לכה אסר לר' יהודא אבל בשער של אפונין שהם ראויין לבהמה וגם ביה"ש היו ראויין למאכל בהמה אלא שהיו מחנפריין למאכל אדם ס"ד דכוה ר"י מודה דשרי אבל מהו דמתכין את הנבילה שנתנבלה בשבת מוכח שפיר דסתם תנא כר"ש אע"ג שראוי' עכשיו לכלבים פיון דביה"ש לא היתה ראוי' פלל ור"י אית לי' מיגו דאתקצי לביה"ש איתקצי לכוכלא יומא ע"כ סתם כר"ש וא"כ קשה אהו דמגביהין הילקתא אהילכתא דב"ה כר"י אף את"ל שאין ראויין למאכל בהמה פיון דר"ש שרי גם כוה דהא ב"ש כר"ש איהו ס"ל לב"ה כר"י פיון דסתם לן תנא כר"ש דוה לא ס"ל לרב נחמן דבבבא יספור כר"י ובבבא כר"ש א"כ ע"כ שהוא מהנפך וב"ה כר"ש וא"כ ע"כ סיפא דשער של אפונין נמי כר"ש דאל"כ תיקשי לאחר היפוך הילקתא אהילכתא וא"כ ע"כ באינו מאכל בהמה גם ר"ש מודה דאסור דהא קתני בהו מפני שהוא מאכל בהמה והגמ' דמוקי כר"ש היינו למסקנא לפי שהיפך רב נחמן וע"כ לפי המסקנא גם עצמות וקליפין מייירי שהם ראויין לבהמה דאל"כ לא הוי שרי ר"ש וכמ"ש התו' אבל רש"י הא מפרש המשנה לפי הגירסא שלפנינו לפי ס"ד שנוכל לפרש הדברים במשנה גופא שלפנינו כדרך של רש"י בכ"מ ע"כ הוצרך לפרש שאין ראויין לבהמה שלא תיקשי רישא אסיפא ותוס' לא פליגי ארש"י אלא פתבו דלמסקנא אינו פן כמ"ש בגמ' ורש"י מודה לזה ודוק: ברש"י בד"ה ארמיתא תמרים רעים הם וכו' עד אגב אמיייהו לבהמה נמי קיימו ובד"ה פרסיתא ואין מאכילין אותן לבהמה ע"כ קמתי משתומם דדברי רש"י סותרין זא"ז למ"ש בפ' במה מדליקין דף כ"ט ע"א בפ"א ארמיתא ופרסיתא ששם פירוש ארמיתא שעדיין יש עליהם אנוכל נחזו עדיין לאדם ופרסיתא אין עליהם אנוכל נחזו רק לבהמה והוא היפך מפאן וילעגין דינא ואתמהא ששום מפורש לא הרגיש בזה: אמנם אחר שראיתי דברי הרמב"ם בפ' כ"ו מה' שבת ת"ל נלע"ד שקמתי על האמת בדברי רש"י ורמב"ם והם נכוחים ומוכרחים בשני המקומות והוא שרמב"ם כתב שם שגרענין שאינם ראויין לבהמה אסור לטלטלן וזריק להו בלישני' אחורי מטה וכו' עליו ה"ה שהוציא פן מסוגיא דהכא וכמסקנא והנה רואה שאינו מפרש הסוגיא דמייירי בגרענין הראויין למאכל בהמה כמו שמפרשין התוס' דא"כ קשה ק' התוס' דהא שמואל כר"ש ס"ל ותו' התוס' דחוק שיהא כל הסוגיא משום אדם חשוב וגם היכא קאמר סתם דפרסיתא אסור דמשמע מן הדין הא קי"ל כר"ש וגם תמוה מאד מאי שניי' הסוגיא דגרענין פאן וגם הוא מעשה לסתור דברי עצמו דהא אסיק הכא ב"ה כר"ש פדי שלא

תיקושי הילכתא אהילכתא ואסיק אחריו דסיפא דמתני' אתיא כר"ש ג"כ ושרי בשער של אפונין והביא תיכף סתם דין להיפך דפרסניתא אסור אע"פ שהוא מאכל בהמה אלא ודאי דמיירי בגרעינין הקשים שאינם ראויים למאכל בהמה ושרי היטב דוקא פה פיון שאמר פה במסקנא דסיפא דשער של אפונין אתיא כר"ש ואפ"ה תני במתניתין מפני שהוא מאכל בהמה אלמא בדבר שאין מ"ב מודה ר"ש דאסור ודלא כס"ד כמ"ש לעיל וכפירש"י במשנה א"כ שפיר שייך השתא דאע"ג דקי"ל כר"ש אפ"ה פרסניתא אסור פיון שאין ראוי לבהמה ושפיר פתב רש"י דארמיתא שרי משום שהיו ראויין לבהמה עם אמיתהו אע"ג דלא חזו לאדם שרי דהא לר"ש קיימינו ואפשר גם עכשיו ראויין לבהמה אגב אמיתהו שאין האוכל נפרד מהם כמ"ש רש"י בפ' במה מדליקין או אפשר דאף שאין ראויין עכשיו פיון דביה"ש קיימא לבהמה אין מוקצה לחצי שבת וכן משמע קצת ריש פ' כל הפלים משא"כ בשער של אפונין אם לא היו מ"ב אסור אף לר"ש פיון דביה"ש לא חזו לבהמה משום שהוא מחובר למאכל אדם ולא לאדם שאין אוכל השער וגם עכשיו אין ראוי לבהמה אסור אף לר"ש וזה טעם פרסניתא דאסור אף לר"ש משא"כ בפ' במה מדליקין דקאמר פרסניתא אסור רק לר"י ולר"ש שרי ע"ש שרצה לפשוט מזה דרב כר"ש ס"ל מדשרי פרסניתא ותיגרין דכר"י ס"ל ושרי רק בארמיתא והיינו ודאי משום דשם מיירי בגרעינין שהם מאכל בהמה דאל"ה אף לר"ש אסור כדמשמע הכא וגם קאמר בהדיא ושדא קשייתא לחינתא הוצרך רש"י לפרש בארמיתא דשרי אפי' לר' יהודא שהם ראויין לאדם עדיין דאי משום בהמה אסור לר"י בשער של אפונין אע"ג די"ל דביה"ש גמי קיימא לבהמה כמ"ש רש"י הכא ודאי הם ראויין גם לאדם ולר"י מוכן לאדם לא הוי מוכן לבהמה וא"א לומר שם שאין ראויין כלל לאדם דהא אמר רב אכל תמרי ומוקי בארמיתא וכן גבי פרסניתא אף שראויין לבהמה פיון שאין ראויין לאדם אסור שם דהא לר"י קיימא שם משא"כ הכא הוצרך לפרש שאין ראויין לבהמה ורש"י והרמב"ם בשיטה חדא אזלו ומוכרחין לדידהו לא קשה ממילא ק' התו' ושאר ק' שפכתתי וא"ל למה לנו להאריף גימא כפשוטו דרש"י לא פי' שם כמ"ש פאן דארמיתא אין ראויין לאדם דהא אמר שם רב אכל תמרי ושדא קשייתא פנ"ל ז"א חדא למה לא פי' פאן כמו שם וגם פרסניתא משונה פירושו ע"ש וכאן וגם ודאי אע"ג דכתב פאן שנותנין לבהמה חזו גם לאדם וגם שם אחד להם אלא ודאי כדכתבנא והוא ברור לענ"ד ודוק היטב: בתוס' בד"ה התם פיון דמסרח וכו' עיין במהרש"א שכתב פיון דמשמע מתוס' דאף מעיני דהכא הוי נולד וכן פלי שנסבר בי"ט הוי נולד ה"ה גבילה שנתגבלה בשבת הוי נולד ע"ש ובזה מתרץ תמיהת מהרש"ל מה שתמה על תוס' בד"ה שמואל מטלטל להו וכו' דמה הקשו משמואל דשרי בגבילה על גרעינין דאסור דילמא הכא הוי ליה נולד ובנולד מודה כמו שמוכח לדברי התוס' דאל"כ למה אסר הגמ' בפרסניתא הא קי"ל כר"ש ע"ש במהרש"ל ובזה מסלק תמיהתו דאף גבילה מיקרי נולד וקמתי משתומם דהא ודאי להך סברא שכ' מהרש"ל היינו שס"ל לגמ' פאן כמו שרצה לומר בפ"ק דביצה אפי' מאן דשרי במוקצה בנולד אסור ר"ל ר"ש מודה בנולד ופליג ארב נחמן שם וא"כ איך אפשר לומר באלו הנולדים פגון גבילה וכלי שנסבר נמי מודה ר"ש הא בהדיא שרי ר"ש בגבילה וכלי שנסבר אלא במחילה מכבודו אשתמיטת' פעת דברי התו' ריש ביצה בד"ה ס"ד דאע"ג דגם אלו נולד מיקרי אעפ"כ לא בהו מודה ר"ש דדינם כמוקצה פיון שהיו

בעולם רק בנולד שלא הי' נגלה בעולם כגון ביצה וכגון מיא בעיבא מבלע פליעי מודה
ע"ש וה"נ גרעוני פרסינתא וכן מעיא דבר אנונא אי לאו דדעתא עילוי הוי נולד גמור
א"כ תמיהת מהרש"ל במקומו עומד ומוכרח מגרעינו אע"ג די"ל דסובר מהרש"א
דבנולד אע"ג דשרי לר"ש לא פסקינו כנותיה בהא ולכך אסור בגמ' פרסינתא ושפיר
י"ל אף בנבילה אסור לפ"ז סוף סוף מנ"ל להתוס' להקשות והוצרכו לדחוק מחמת אדם
תשוב נימא פהגמ' ותוס' ריש ביצה וכן"ל ולק"מ אשמואל ודוק וגם אם יספור פן בלא"ה
לק"מ ק' מהרש"ל דהא שמואל סתמא ק' הלכה פר"ש משמע בכולא: אמנם הנ"ל בתיירץ
תמיהת מהרש"ל דתוס' לית להו כלל הך סברא לחלק בין מוקצה וכו' שאסיק רב נחמן
בביצה ואין חולק עליו ועיקר בנינו דמהרש"ל מדיא דאסור פרסינתא אין פאן בנינו כלל
די"ל דהך סוגיא פרכא ואינה אמוראי דסברי פרב יהודא ועמ"ש לעיל בשי"רש"י
והרמב"ם בתיירץ הקושיא מפרסינתא והוא המחנור אלא שתוס' אין מפרשין פן דא"כ
לא הוי מקשין ודוק אלא אשמואל דסובר כר"ש מקשין תדע דאי לאו דמשפח תוס'
דשמואל סובר כר"ש לא הוי מקשין די"ל דגם הוא סובר כר"י וא"כ אין פאן מקום
קושיא אשמואל וכינון שפן הביאו תוס' טפי מנבילה שאמר שמואל בפירוש משמע
בכולהו בין מקצה בין נולד משא"כ שפן של בדדין י"ל כפירש"י שם וגם אין מפורש
הטעם כר"ש ודוק ומכ"ש לתי' התוס' די"ל גם גבי פרסינתא אסור לאדם חשוב ודוק:
סליק פרק נוטל חביות פרק' שנים ועשרים דף קמג ע"ב ברש"י בד"ה ובלבד שלא
יספוג וכו' עד גזירה שפא יסחוט ועיין בתו' דפליגי ארש"י וכתבו דהקא מיירי אפי' יש
לו עור בית אחיזה דלא שייך שפא יסחוט ואסור משום עובדין דחול כמ"ש בגמ' ולענ"ד
דגם רש"י ס"ל ע"כ דהקא מיירי בי'ש לו עור דאל"כ לא שייך לומר גזירה שפא יסחוט
דהא אמר בגמ' לעיל דבאין לו עור הוי פסיק ריש' דנדאיסוחט אלא ודאי שיש לו עור
אלא דהקא ביין דצריף לו ועושה משום צרכו גזרינו שפא יסחוט בינים משא"כ לעיל
נהא דאמרינו בגמ' משום עובדין דחול רש"י אזיל לשיטת' שגראה מדבריו שם שקאי
רק אלא יטפח בשפן ע"ש וכ"כ מהרש"ל שם והכריחו לזה דהא לעיל משמע דבספוג
לא הוי עובדין דחול דאל"כ אף לקבץ יהא אסור ומדברי רמב"ם יש להבין פ"א אחר
אדברי רש"י שהוא טעם אהד שכ"כ בפ"כ כ"ב מה' שבת שאם יעשה כדרך שהוא עושה
בחול יבוא לידי סחיטה אמנם דבריו צריף פ"א למה לו שניהם וגם עובדין דחול בלא"ה
אסור וגם לדבריו יוקשה למה לא יטפח בשפן אכן לפמ"ש גם דבריו ותפרשו שהוקשה
לו דהא בספוג ע"כ לית בי' משום עובדין דחול כמ"ש וגם הי' דחוק בעיניו לפרש בגמ'
דהטעם שלא יעשה וכו' קאי רק על לא יטפח בשפן פינון שכוללם יחד וגם א"כ למה לא
תני טעמא דלא יספוג לכך מפרש דקאי אתרנוניהו ולא יספוג שמתוך עצמיתו פחול שפא
יסחוט ולא יטפח הוי עובדין דחול ואסור כמו בעלמא: ואפשר לומר אף פנונת רש"י פן
דמ"ש רש"י במשנה שפא יסחוט היינו ע"כ שפא יתפנון ויסחוט דהא קי"ל כר"ש דבר
שאין מתפנון מתר וא"כ האריך יעשה פן בכוננה היינו משום שעושה כבחול ישפח שהוא
שבת ויסחוט בכוננה וכמ"ש הרמב"ם ונהא שכ' בגמ' רק על לא יטפח משום שעל לא
יספוג פבר כתב במשנה ודוק: בגמ' נתפזרו לו פירות בחצר וכו' עד ואוכל עיין בתו'
שכתבו דל"ג ואוכל מפת הוכחה דסיפא וא"כ קשה על הרי"ף ורמב"ם שכ' דוקא ואוכל
משמע בלא"ה אסור אמנם עיין בר"ן שהקשה מ"ש מפלפלה דלעיל דקאמר בגמ'

לישדנהו לפירי ולילקטנהו מ"ש פלפלה מסל דהקא דאסור וכתב דהקא דוקא נתפזרו
ובחצור דהגוי בורר מתוך עפרורית א"כ דוקא אוכל כמו בבורר בשבת וצ"ל דס"ל לאו
דוקא ודוק ודלא פתוס' ואדרבא לדידהו קשה קושיות הר"ן פיון שפכת משום עובדא
דחול ודוק: ברש"י בד"ה וחקמים אומרים וכו' עד ולהודיעה פחו דר' יהודא וכו' ר"ל
אלא דמסתבר לי' לשמואל יותר דדוקא נקט וכן מ"ש נאי משום ברייתא דלקמן וכו'
ור"ל ולמה הוצרך לומר דמודים חכמים בשאר פירות תירץ ג"כ לאו בהדיא וכו' עד
כדפרכינן עלה אע"ג דגמ' משני הפירכא ותיקוני נמי ר' יהודא וכו' אינו מוכרח די"ל
דר"י מיקל נמי בהא ולא רבנן אלא דמסתבר דבהא לא פליגי דמה"ת לעשות פלוגתא
חדשה בסוחטין לכתחילה מה שלא מציינו ודוק: אמנם אי קשיא הא קשיא למה לו לומר
דמודה רב יהודא בזיתים וענבים הא קתני הקא בהדיא וע"ז לא תירץ רש"י פלום כמ"ש
אשאר פירות ודאי לפי פשוטו י"ל דרש"י כ"כ ארב נחמן ולא אשמואל אמנם נלע"ד
לתרץ ויתורץ גם ק' התוס' התמורה על רש"י דהך ברייתא תיובתא על רב ור' יוחנן
ודאי י"ל דאינהו תנאי ופליגי פדאמריןו בעלמא אבל הוא דוחק פדאמריןו כל היקא
דאפשר לשנוי לא אמרינן הכי וגם עכ"פ הוי ליה לגמ' להקשות אבל נ"ל לתרץ דנדאי
גם מרש"י לא נעלם דיש לפרש הברייתא משך מהן בינדים קודם שהכניסו כמ"ש התוס'
ולא קשה לרב ור' יוחנן אלא לשמואל ור"נ פיון דאית לי' מסברא דמודה רב יהודא
בזיתים וענבים למה לי' לפרש פן וע"כ נקט משך משום רבותא וגם לא מסתבר ליה
למימר גם גבי תותים ורימונים דנקט משום רבותא ומסתבר להו לפרש דמשך היינו
ממילא ונקט דוקא ולא משום רבותא ודוק: בתוס' בד"ה ור' יוחנן אמר הלכה כר"י וכו'
עד וצ"ל דהיא דמתנה אדם מחליף וכו' וצ"ל דר"י לדבריהם דרבנן קאמר דאל"כ כ"ש
דקשה ר"י אדר"י דאוסר אפי' בשני כמ"ש התוס' בביצה ע"ש ולכך פתבו התוס' ולי
נראה דאפי' אפי' מתניתין וכו' דבזה א"ש טפי דאי אפי' הך דמתנה צ"ל שני תירוצים
אפי' ודבריהם דרבנן קאמר ואם מפיה הקא לא צ"ל לדבריהם דחקמים את"ק לא קשה
כ"כ די"ל דת"ק דהקא הוא תנא אחר מחכמים דלשם וכן הספיקו תוס' בביצה עם רש"י
שפי' פן וק"ל: בתוס' בד"ה חלב האשה וכו' עד אבל הקא מייירי בשעת פרישה וכו' ר"ל
לאו לענין הכשר זרעים אלא לענין דליהוי משקה לקבל טומאת משקין ולכל דבר והוא
משעם שפכתבו התוס' בסמוך משום דדם נעפר ונעשה חלב וכן פירוש רש"י בסמוך בד"ה
שגם מגפתה וכו' והא שפכתבו פאן משום ותפתח וכו' היינו על עיקר חלב שהוא משקה
בין באשה בין בבמה אף לרצון בין לר"ע אף לפי המסקנא דלא גמיר מדם ובין לרבנן
לפי השתא דעדיין לא גמרו מדם פדרפו של רש"י לפרש הגמ' גם לפי ס"ד וכן בחלב
בהמה לרצון אבל באמת בטר דאסקי רבנן שדם מגפתה טמא הרי כ' רש"י בעצמו דמשם
לפינו חלב אשה ע"ש ותו לא צריך בחלב אשה לקרא דותפתח רק בבמה ותו' לא
פליגי ארש"י אלא פנונתם לזה דבטר דאתינו לרבנן מדם מגפתה לא צריכנא לקרא
דותפתח ושניהם לדבר אחד נתפזרו ועמ"ש מהרש"א דרש"י בכריתות פתב גם בחלב
אשה תלי פה בכי יותן ולא ידעתי פנונתו אדרבא רש"י כתב שם כמ"ש התוס' הקא
דלענין היותו משקה אין שייך מפי יותן אלא להכשיר זרעים שהרי כתב שם א"א דחלב
אשה שתינוק יונק הוי אנוכל ולא משקה א"כ צריך הכשר כמו זרעים א"כ אם הוא שלא
לרצון לא איתכשר בטפה המלוכלכת ע"פ הדין ומתקא מוכח שם רבא דמענין ומשקה

הוא ולא צריף הכשר ולעגן משקה לא שינה פי יתן כמ"ש התוס' ע"ש ודוק: דף קמד ע"א בגמ' שלא לרצון דגלי אדעתך וכו' ופירש"י והוי גילוי דעת טפי מהכניסו לאוכלין כ"כ שלא תקשי מהכניסו לאוכלין דאפי' ר"י מודה בזיתים וענבים דאסור וא"כ אם גילה דעתו בפירוש בשבת כגון הכא מותר לשנות המשקין אף בזיתים וענבים ואין זה אלא תמה שלא אשתמיט בשום מקום זה הדין וגם נלע"ד דאין צריף לזה החילוק דלק"מ טומאה אשבת דאף דלא הוי משקה לעגן טומאה בלא ניתא ליה אפ"ה לעגן שבת אסור משום גזירה שאם נתיר לו זה שמא יסחוט לרצון כמ"ש בגמ' לעיל יתיב דעתיה ויהא ניתא ליה פניו דקיימי לסחיטה וכן כל הפוסקים והרמב"ם אוסרין בשבת כמה דבררים במשקין אף דלטומאה לא הוי משקה ע"ש והגמ' לא הקשה לכתחילה אלא לר"י דמתיר שלא לרצון ואפ"ה אוסר סתם אלמא סתם פרצון דמי ולא משום גזירה דהא ר"י לא גזר בתותים ורימונים אבל במאי דאסרינו לאוכלין משום גזירה לק"מ וצ"ע: בתוס' בד"ה מחמיר אני בחלב מדם וכו' ואומר ר' דבחנם נקט וכו' עד שדמה טהור וחקלבה טמא וכו' לא ידעתי מאי קשה לי' שהו הו דבריו אף ע"כ שחקלבה טמא היינו לרצון והיכא משפחת דם לרצון שטהור דהא דם שחיטה טמא ע"כ היינו לרפואה ודם הריגה אפשר דטמא כמו דם שחיטה או אף דמשפח בעגן אחר נקט מאי דשכיח וצ"ע ואפשר שלשון מחמיר אני הוא מיותר רק להוכיח שלא מחמת דם טמא החלב ותו לא כמ"ש התוס' וק"ל: ע"ב בגמ' אבל לא ברימונים של בית מנשיא וכו' ופירש"י אלמא איכא וכו' קשה לי למה שבק תותים דתני לעיל בהדי רימונים דאפי' יצאו מעצמן אסור אם הכניסן למשקים ומכ"ש שאסור לסחטן וגם ארימונים קשה שפירש"י לעיל דאיכא דסחיט להו והכא משמע דליכא דסחיט להו אלא של בית מנשיא עד דפריף בטלה דעתו וא"ל דלמסקנא פירש"י דהכא מייירי לאכילה למתק וזה אינו אסור אלא ברימונים משום דבית מנשיא כמ"ש רש"י לקמן בד"ה פרב חסדא אבל בתותים שרי קשה למה יהא שרי בתותים ורימונים לולי בית מנשיא פניו דע"כ יש שפוחטין אותם למשקה דאל"ה לא הוי אסרי רבנן בלאוכלין ונלע"ד מוכרח דבתותים שכיחי טפי שפוחטין אותם אבל ברימונים לא שכיחי אלא של בית מנשיא ודכונתי' מי שיש לו הרבה רימונים כמ"ש התוס' בפ' המצניע רק שלא שכיח לכה פריף בטלה דעתו ונקט הכא רימונים לרבותא אע"ג דלא שכיח אסור משום של בית מנשיא וכ"ש תותים ומ"ש רש"י לעיל איכא דסחיט להו גם ארימונים היינו של בית מנשיא ודכונתיה ודוק.

ברש"י בד"ה פרב חסדא וכו' עד והכי מפרש רב נחמן וכו' עד למתק הפרי וכו' עד ולא משום דמנשיא רובא דעלמא וכו' עד אבל בפגעין ליכא למיחש וכו' ר"ל אע"ג דלא אסרינו משום מקום אהד ומכ"ש איש אהד היינו לאסור מדינא ולומר פל היכא דאין סוחטין פלל שרי מדינא לסחוט רק פניו שפוחטין במקום אהד מדינא אסור לסחוט בכ"מ שפיר קשה דלא הוי רובא דעלמא ולא אסור בשבילו לכל העולם אבל לרב חסדא דאע"ג דאין סוחטין פלל בשום מקום אסור מדינא לסחוט פניו דאחשבינהו הוי משקה והוי מפרק וא"כ ע"כ הכא מייירי הו דסוחטין בפגעין למתק רק שיש לגזור שמא יסחוט למשקה בזה שפיר יש לחלק היכא דסוחטין אף במקום אהד יש לגזור שמא יסחוט רובא דעלמא שמא אף הוא יעשה פן משא"כ דבר שאין סוחטין בשום מקום אין לגזור כמ"ש בעלמא מילתא דלא שכיח לא גזרו בהו רבנן ומה שעושין במקום אהד הוי נמי

מילתא דשכיח והוצרך רש"י לפרש פן השתא לרב נחמן אליבא דרב חסדא דמייירי למתק דאי למשקה אפילו בפגעין אסור לרב חסדא פיון דאחשבינהו הוי משקה כמ"ש גם התוס' ואפילו לרב דאמר לקמן דבר תורה אינו חייב אלא על זיתים וענבים בלבד דאפ"ה מדרבנן אסור ודאי וא"ל למה נגזר ברימונים לרב משום בית מנשיא הא הוי גזירה לגזירה זה אינו קושיא דמצינו כמה פעמים באלו הדינין שגזרו גזלג"ז מטעם דאי לא הא לא קיימא הא או פולה תדא גזירה הוא או י"ל רב נחמן סבר כר' יוחנן דאף בכולהו חייב טטאת היכא דהוי משקה.

וגם רש"י בא לתרץ בזה קושיא חמורה דלמה לו לרב נחמן הלכה לאסור ברימונים ומשום בית מנשיא תיפוק ליה דהא בין ר' יהודה ובין רבנן לעיל במשנה עכ"פ אסרי בשאר פירות אם הכניסן למשקין אף היוצאין מאליהן ואף לשמואל דשרי בשאר פירות היינו לאוכלין ובתותים ורמונים אף לאוכלין אסור אליבא דר"י עכ"פ למשקין אסור מכ"ש אם סחטן אף לרבנן אסור דלא גרע מהכניסן למשקין ומה לו לפסוק הלכה כמו שמקשה בעלמא הלכה מכלל דפליגי ה"נ פאן אבל לפירש"י ותוס' דמייירי למתק ולא למשקה אפתי לא מצינו מי שאוסר אדרבה ר"י ורבנן לא אסרי אלא מה שיוצא משקה ולא למתק שפיר פסק הלכה ודוק: ונלע"ד ברור שמשום הקושיות האלו שכתבתי פה ולעיל בסמוך רצו ה"ש מפרשים שהביא הרי"ף בהלכות לפרש דרימונים יש להם דין זיתים וענבים מחמת בית מנשיא דהיינו לאסור אף הכניסן לאוכלין ולחייב עליהם מן התורה אף לרב ובזה היו מתורצין כל הקושיות אמנם הרי"ף דחה את הפירוש הזה בשתי ידים מוכיחת לכן ע"כ כדפירשתי ודוק: אמנם הרי"ף והרמב"ם פסקו מפורש דלא כפירש"י ותוס' דמייירי לסחוט למתק לאכילה רק פסקו שבפגעין ואינן מותר לסחוט אף לכתחילה למשקה ובתותים ורימונים אסור לסחוט לכתחילה למשקה וכן אם הכניסן למשקה היוצא מהן אסור ומשמע מהם שלמתק מותר פיון דהוא לאכילה ואם הכניסן לאכילה אף המשקה היוצא מהן מותר מכ"ש למתק לאכלן וגם לא כתבו לאסור זה ונשארו עליהם קושית של רש"י ותוס' דאמאי שרי לסחוט שאר פירות נימא פיון דאחשבינהו הוי משקה אף שפסקו פרב דאינו חייב מן התורה אלא על זיתים וענבים עכ"פ מדרבנן לאסור כמו לקמן בכבשים ושלקות למיניהן ונ"ל דס"ל פרב פפא דס"ל דאף לרב חסדא לא הוי משקה אף דאחשבינהו וטעמא דרב חסדא משום שאין עושין בהם מקנה פוסל בשנינוי מראה אף דלכאורה רב פפא פליג ארב נחמן דלדידיה ישאר הקושיא על רב נחמן אטו מנשיא הוי רבא עלמא אפ"ה פוסק פרב פפא דגם רבא ס"ל פרב פפא בסמוך גבי מוחל וכן הרמב"ם פסק פרב פפא ורבא פ"א מה' מקנאות והא דפסקו פרב נחמן ברימונים דאסור לסחוט היינו לאו משום בית מנשיא וכרב נחמן אלא משום סוגיא דלעיל גבי פלוגתא דר' יהודה ורבנן עכ"פ לכולהו בתותים ורימונים אפי' המשקה היוצא מהן אסור מכ"ש לסוחטן למשקה ולסוחטן למתק לאכילה שרי לדידהו כמ"ש ואפשר אף רש"י לא פי' כן אלא לתירץ הראשון אבל לרב פפא שהוא מסקנא אף לסחוט שרי פיון שלא הוי משקה כמ"ש הרמב"ם וכן משמע הלשון ברש"י דרב נחמן מוקי הכריתא וכו' משמע דוקא רב נחמן וי"ל לתירץ הראשון ואף הרי"ף שפסק בהדיא פרב נחמן שפסק שאסור לסחוט ברימונים משום בית מנשיא י"ל דסובר ג"כ פרב פפא ורבא אלא דאינהו לא פליגי דאף דלא הוי משקה אף דאחשבינהו שפיר יש לגזור שפא

יסחוט פֿינן דאײַפּא מאן דסחוט דלענגן גזירה לא שינך רנבא דעלמא כמ"ש לעיל ומכ"ש לסחוט לכתחילה דאסור משום גזירה שפא יסחוטיותים וענבים כמ"ש הרמב"ם בהדיא משא"כ בדבר שאין סוחטין כלל כגון פגועין ואינך דלא גזרינן כלל ושרי אף לסחוט דמילתא דלא שכיחי לא גזרו וכו' מתוך אף הקושיא שניה שפתיבתי למה לו לרב נחמן לפסוק פו הא מוכח מדלעיל חדא דלעיל לא מפרש כ"כ רימונים וגם אין בו טעם כי אין דרך לרוב העולם לסחוט כמו תותים לכה פסק משום בית מנשיא ודוק היטב בכל זה כי הוא מחנורתא דשמעתתא: בגמ' סוחט אדם אשכול וכו' צ"ל דהקדירה יש בה אוכלין וקערה היינו שאין בה אוכלין אבל בין קדירה וקערה אין חילוק וזה דלא מפליג בקדירה או קערה גופא וצ"ל דאורחא דמילתא נקט או נקט רבותא כמ"ש רש"י אע"ג דבקערה לא שתי אינשי וכו' ואפשר דבקדירה ריקנית שתי טפי וק"ל: בתוס' בד"ה מי דמי ערבאי אתרא וכו' עד אלא פריה דאפי' לר"א וכו' לפי פשוטו אין לו פירוש וגם לפ"ז מאי התחיל לתרץ דתנו הא רבנן פליגי וגם שלילות והמשך דברי תוס' ומה שקשה מאנשי הוצל אין לו פי' ועמ"ש לעיל פ' המצניע בתרץ ק' המהרש"א ופי' דברי התוס' דלשם ותנרף דברי שם דנדאי בערבאי מודו רבנן וכן משמע הלשון וא"כ רצה לתרץ דהא דאין סוחטין היינו כגון של בית מנשיא גופא ואפשר דגם בשאר מקומות גזרינן אטו דומיא דבית מנשיא דכאן גזרו טובא גזירה לגזירה אמנם אפשר קאי אהני גופא לכה מקשי מי דמי ערבאי אתרא לכה מודו רבין באותו מקום אבל הכא כחד גברא בטל דעתו אפ"א ואצלו גופא מותר פנין דדייק בטלה דעתו אפ"א ואהא שינך שפיר מ"ש התוס' פנין דאתית להכי דבאתרא מודי' חכמים דבהך אתרא גופא אסור א"כ קשה מאנשי הוצל דקאמר שם אפי' אחד מאנשי הוצל שהוציא משוי על ראשו פטור דבטלה דעתו הא הכא משמע דבהך אתרא מודים חכמים אבל בלא"ה לא הי' קשה מידי מאנשי הוצל ודוק: בתוס' בד"ה חולב אדם עז נראה לר"ת וכו' עד הוי פנוטל אנוכל מתוך הפסולת וכו' עיין במהרש"א שמדקדק בלשון התוס' שהתחילו בדש וסיימו בבורר שלשון נוטל אנוכל מתוך הפסולת משמע משום בורר ול"נ לדקדק עוד מ"ש התוס' כמו דש חשיבה דהא בכולהו סוגיא היכי דאסר כגון בסוחט לקערה כ' רש"י וכן תוס' פמה פעמים במכילתין דהוי מפרק והוי תולדה דדש והכא פתבו תוס' דהוי כמו דש וגם לשון חשיבה שכ' התוס' אין לו פי' לכן נלע"ד שדברי התוס' הם כולם שהוא משום דש אלא שלא תקשה שלא דמי למוציא משקה מן האנוכל הוי מוציא דבר חדש הוי מפרק אבל במוציא אנוכל מאנוכל הוי שאסור היום לא הוי מפרק כמו סוחט זיתים וענבים שמוציא משקה מאנוכל משא"כ הכא כמו שהביא באמת הר"ן בשם חולקין שאפילו בשבת שרי מהאי טעמא ומביאין ראי' גדולה מביצה הנולדה מתרנגולת העומדת לאכילה דשרי גמי בריש ביצה מטעם אוכלא דאפרת ואפ"ה מקשה שבת דעלמא תישתרי אע"ג דבשבת א"א לאכול התרנגולת אפ"ה הוי אוכלא דאפרת והיינו משום דאיסורא הוא דרביע עלה אפ"ה הוי אנוכל לזה כ' התוס' לסתור זה דאדרבא זה חמור טפי מסוחט ענבים לתוך הקערה דשם נוטל משקה מאנוכל לא דמי לדש ממש שנוטל אנוכל מפסולת אלא דהוי מפרק תולדה דדש ותולדה הוי מה דדמי קצת הכא הוי דש ממש כמו אב דדש חשיב כמ"ש כ"פ בפרק פלג גדול מה שדמי ממש הוי אב וה"נ חשיב אב ממש פנין שדמי לגמרי אע"ג שגם העז הוי אנוכל אלא שאיסורא דרביע עלה עכ"פ לגבי החלב שראוי היום מקרי פסולת וי"ל ג"כ מדוקדק

יותר לשון חשיבא דגבי אב אמרינו כל דהוי במשכון חשיבא קרוי אב ומ"ש הר"ן דהוי כבורר אונקל מתוך פסולת היינו לראיה דאע"ג דגם עז הוא אונקל כנ"ל הוי פסולת לגבי חלב כמו שמצינו גבי בורר אע"ג אם גם שני ראוי לאכול ממש אם רוצה לברור אונקל מתוך אונקל שאינו רוצה בשני הוי כבורר אונקל מתוך פסולת מכ"ש הכא שעז אינו ראוי היום דהוי נוטל אונקל מתוך פסולת והוי דש ממש ובביצה דפריה שבת דעלמא תישתרי היינו שילדה מעצמה לא הוי מוקצה בשביל זה אבל להוציא האונקל הוי דש ודוק היטב וכן הוא מוכרח בר"ן ותוס' שהרי גמ' מפונקשת בפ' המצניע דחולב חייב משום מפרק ולא אמר בורר ושם קאי גם בשבת ובי"ט וצ"ל דשם מייירי לקערה ואע"ג דתני שם וחקמים אוסרים משום שבות זה לא קאי אלא מהמכבד ואילך כמ"ש ה"ה על הרמב"ם שפסק חולב חייב משום מפרק וכן הרי"ף הביא בסתמא פ' פלל גדול דחולב ומחבץ ומגבן חייב והיינו משום דמשמע פן בגמ' שם פ' המצניע להדיא ע"ש ודוק: אמנם הואיל והר"ן נקט לשון בורר וגם לשון התוס' קצת משמע פן נלע"ד לתרץ אף לפי פי' המהרש"א והוא בפרק פלל גדול דף ע"ג ע"ב הקשו תוס' אמאי חולב חייב משום מפרק והוא תולדה דדש הא רבנן פליגי עליה דר' יהודא שם דף ע"ה ואמרי אין דישה אלא בגדולי קרקע וא"ל דבהמה הוי ג"ק ע"ש דסתרו שא"ל פן ותירצו שפאמת אתיא כר"י ומסופקים שם אם הלכה כר"י וגם זה הסברא דבהמה לא הוי ג"ק ג"כ אינו מוכרח כ"כ שהרי הרמב"ם אע"פ שפסק כרבנן דאין דישה אלא בג"ק פסק תכף דהחולב חייב משום מפרק תולדה דדש וכו' ה"ה משום דס"ל דבהמה מיקרי ג"ק והתוס' רצו להוכיח דרב חסדא לא מייירי בשבת דא"כ חייב חטאת וכתבו דהוי דש כמ"ש ור"ל למאן דאית ליה כר"י או דאית ליה דבהמה הוי ג"ק וש"ת דרב חסדא אית ליה כרבנן וס"ל בהמה לא הוי ג"ק ומייירי אפי' בשבת כמו שמואל ולכך סייעו אפי' א"ת פה חייב משום בורר ולעיל דאמר משום מפרק היינו לרב יהודא ודוק וכן יש לומר בר"ן ומרדכי אמנם הראשון עיקר בעיני: דף קמה ע"א בגמ' במאי איתכשר לכאורה י"ל מאי מקשה דילמא מייירי שפכר הונקשו ונענבים אבל פד דייקת מקשה שפיר אליבא דכ"ע והכא מקשה ע"פ המסקנא דגמ' דפסחים בפ' כל שעה ותוס' מביאם וא"כ פריה ממ"נ דלמ"ד משקה מיפקד פקידי אף שהונקשו ענבים לא הונקשו המשקה כמו שלעננין טומאה לא נטמאו בטומאת ע"ש ולמ"ד מבלע בליעי ע"כ מייירי בענבים שלא הונקשו דאל"ה אמאי המשקה טהור כדפריה ומשני התם ע"ש ודברי המהרש"א תמוהים כמ"ש בסמוך ודוק: ברש"י בד"ה וא"א וכו' דקס"ד אפי' סוחט לתוך הקדירה לכאורה תמוה דלעיל גבי חלב פתב רש"י הוכחה דמייירי אפי' לקדירה מדלא קמפליג וקאן כ' סתם קס"ד בלא הוכחה וגם באמת לא משני דמייירי לקערה והיינו מחמת הוכחה דרש"י וקאן משני פן אמנם פד דייקת לק"מ דבשלקמא התם תני החלב טמא פריה שפיר מדקפסיק ותני טמא ולא מפליג משמע דאין חילוק אבל הכא הא מקשה מרישא דתני טהור וזה שפיר תני דבין לקערה ובין לקדירה אלא דהדיוק הוא הא יותר מפביצה טמא שפיר י"ל דכביצה מכוננת תמיד טהור אבל יותר מפביצה זימנין טמא כגון לקערה וק"ל: והא דלא מקשה מן הסיפא דתני בי' בהדיא יותר מפביצה טמא ולא יצטרף לדיוק וגם התירץ לא שנייה דהא תני בהדיא טמא ולא מפליג י"ל דעל המקשן לא קשה כמ"ש התוס' בעלמא דדרה לדייק מן רישא אע"ג דתני סיפא בהדיא ועל התרצן לא קשה די"ל אגב דתני רישא

סְתֵמָא תְּנִי נְמִי סִיפָא סְתָם וְלֹא מְפָלִיג וּק"ל: בְּגַמ' אָמַר רַב פְּפָא דַּכ"ע מְשַׁקָּה הֶבְא לְאִנְכָל
לְאוּ אִנְכָל הוּא פְּנֵי הוּא הַגִּירָסָא שְׁלִפְנֵינוּ וּכ"כ רַש"י ה"ג וּכ"כ הַתּוֹס' שֶׁא"א לְגֵרוּס הַפָּה
וּצ"ל מֵאֵי מְשַׁנֵּי אֲשָׁמוּאֵל דְּמִקְשָׁה לִימָא שְׁדִינוּ הוּא פְּתִנָּאִי וְלֹא אֲלִיבָא דַּכ"ע וּמְשַׁנֵּי דָּאִין
סוֹבֵר פְּשׁוּם תְּנָא א"כ קָשָׁה יוֹתֵר שְׁמוּאֵל כְּמֵאן וְנִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּקוֹשְׁתּוֹ הוּא לִימָא כְּתִנָּאִי
וּא"כ מַה לּוֹ לומר הַדִּין מְעַצְמוּ הָוֵי לִיהּ לְמִימַר הַלְכָה כַּת"ק וּמְשַׁנֵּי דִּי"ל דַּכ"ע לֹא סְבָרִי
פְּנֵי וּא"כ אִי הָוֵי הַלְכָה כַּת"ק לֹא הָוֵי יַדְעִינוּ זֶה הַדִּין קַמ"ל דָּאִינוּ פְּנֵי אֵלָא דְּפִלְיָגִי בְּמִשְׁקָה
הֶבְא לְאִנְכָל וְהַלְכָה כַּת"ק וְכֵן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ גַּם עַל מַה שְּׁאָמַר רַב הוּנָא בְּרִי' דַּר"י הִינְנוּ
אִי לֹא אֲשָׁמוּעֵינוּ שְׁמוּאֵל אֲבָל לְבַתֵּר דְּאֲשָׁמוּעֵינוּ שְׁמוּאֵל דְּמִשְׁקָה הֶבְא לְאִנְכָל פְּאִנְכָל הוּא
שׁוֹב לֹא שְׁיִיךְ לְמִימַר דְּפִלְיָגִי בְּמִשְׁקָה הַעוֹמֵד לְאַיְבוּד אוֹ לְצַחְצָחוּ פְּלִיגִי דְּהִשְׁתָּא הֶבְא
לְאִנְכָל לֹא מִשְׁקָה הוּא מַכ"ש הַעוֹמֵד לְאַיְבוּד אוֹ לְצַחְצָחוּ דְּלֹא מִשְׁקָה כַּמ"ש הַתּוֹס' וּכ"מ
בְּרַש"י דַּמְש"ה גָּרַס לֹא אִנְכָל: אָמְנָם הוּא דִּחְסָק שְׁיִהָא שְׁקֵלָא וְטַרְיָא דַּרְב פְּפָא וַר"ה
בְּרִי' דַּר"י שְׁלֵא אֲלִיבָא דְּאָמַת וְיוֹתֵר נִרְאָה דְּלַגִּירְסַת רַש"י וְתוֹס' בְּאָמַת אִין הַלְכָה
כְּשִׁמוּאֵל וְרַב וּכְמוֹ שְׁהַבִּיאוּ תוֹס' לְקַמְן בְּשֵׁם ר"ח מְשׁוּם דַּרְב יוֹחֲנָן פְּלִיגִי אַע"ג דְּתוֹס'
פְּלִיגִי אַר"ח וּכ"מ בְּרַש"י דַּרְב יוֹחֲנָן לֹא פְּלִיגִי י"ל דְּאֶפ"ה אִין הַלְכָה כְּמוֹתָם מְשׁוּם דַּרְב
פְּפָא וְרַב הוּנָא בְּרִי' דַּר"י לֹא סְבָרִי כְּנוֹתְמִיָּהוּ דְּאִינְהוּ הֵם בְּתַרְיָא אֲבָל הַרִי"ף וְהַרְמַב"ם
וְהַרְא"ש וְהַטוֹר וְהַנְּמִשְׁכִּים אַחֲרֵי כּוֹלְהוּ פְּסָקוּ כְּרַב וּשְׁמוּאֵל וּלְכַף בְּאָמַת גּוֹרְסִים פְּלִם
בְּגַמ' דַּכ"ע מְשַׁקָּה הֶבְא לְאִנְכָל פְּאִנְכָל דְּמִי ע"ש בְּרִי"ף וְרַא"ש שְׁגוֹרְסִין פְּנֵי בְּפִי' וּצ"ל
דְּלֹא חִיִּישׁוּ לְקוֹשְׁתֵי הַתּוֹס' וְרַש"י שְׁאִין תְּלוּי זֶה בְּזַה דִּי"ל אַע"ג דָּאִם בָּא לְאִנְכָל וְאִנְכָל
הָוֵי אִנְכָל וְלֹא מִשְׁקָה אֲבָל אִם הוֹלֵךְ לְאַיְבוּד אוֹ לְצַחְצָחוּ הָוֵי מִשְׁקָה דְּהָא סְתֵמָא נְמִי הָוֵי
מִשְׁקָה אֲפִילִי לְקַעֲרָה שְׁיֵשׁ סְבָרָא לומר שְׁיִאֲכְלוּ אַח"כ וְאֲפִילִי אֲכָלוּ אַח"כ כְּבַר הָוֵי מִשְׁקָה
ה"נ פְּנֵי וְדוּק: בְּגַמ' מִיַּתִּיבִי סוֹחֲטִין כְּבָשִׂים וְכו' עַד זֵיתִים וְעֶנְבִּים וְכו' לְכַאוּרָה הָא דְּמִיִּיתִי
זֵיתִים וְעֶנְבִּים הוּא מִיֹּתֵר וְכֵן בְּתִירָץ מְפָרֵשׁ גַּם סִיפָא דְּזֵיתִים וְעֶנְבִּים שְׁהוּא לְמוֹתֵר דְּהָא
לֹא מִקְשָׁה וּמְשַׁנֵּי אֵלָא מְרִישָׁא אֲבָל כֵּד דְּיִיקָתָּ עֵיקֵר קוֹשְׁיָא וּפְרוּקָא הוּא מְסִיפָא דְּוַדָּאִי
יְדַע הַמְּקִשָּׁה שִׁי"ל דְּמִיִּירִי לְגוּפֵן דְּסְתָם כְּבָשִׂין סוֹחֲטִין לְגוּפֵן אֵלָא דְּקִשָּׁה דְּאֲמָאִי נִקֵּט
בְּסִיפָא זֵיתִים וְעֶנְבִּים לֹא יִסְחֹט וְהֵתֵם וְדָאִי הוּא לְמִימִיהֶן מִדְּנִקֵּט חֵיִיב חֲטָאֵת וְגַם סְתָם
זֵיתִים וְעֶנְבִּים הֵם לְמִימִיהֶן וּא"כ גַּבִּי לֹא יִסְחֹט הָוֵי לִי לְפִלּוּגִי בְּדִידָן' בַּד"א בְּגוּפֵן אֲבָל
לְמִימִיהֶן לֹא יִסְחֹט אִף דְּלֹא מְצִי לְמִימִיהֶן חֵיִיב חֲטָאֵת עַכ"פ בְּלֹא יִסְחֹט הָוֵי לִיהּ לְפִלּוּגִי
בְּדִידָהּ וְלְמִימִיהֶן חֵיִיב חֲטָאֵת בְּזו"ע וְלְרַב יוֹחֲנָן אִף בְּחִיּוֹב חֲטָאֵת הָוֵי לִי לְפִלּוּגִי בְּדִידָן'
אֵלָא ע"כ דְּאֲפִילִי לְמִימִיהֶן מוֹתֵר בְּכְבֻשִׁין שְׁפִיר מִקְשָׁה וְע"ז מְשַׁנֵּי לְרַב דַּה"ק כְּבָשִׂין לְגוּפֵן
מוֹתֵר מְשׁוּם דְּלְמִימִיהֶן פְּטוֹר אֲבָל אֲסוּר לֹא שְׁיִיךְ לְמִיגְזוֹר גּוּפֵן אֲטוּ מִימִיהֶן גַּם שְׁלִקוֹת
אֲטוּ חֵיִין כֵּיִן דְּשָׁם גּוּפָא אִינוּ אֵלָא אֲסוּר אֲבָל גַּבִּי זֵיתִים וְעֶנְבִּים לֹא יִסְחֹט ר"ל לְגוּפֵן
אוֹ שְׁלִקוֹתָן לֹא יִסְחֹט לְכַתְחִלָּה וְאִם סְחָט חֵיִין לְמִימִיהֶן חֵיִיב חֲטָאֵת לְכַף גְּזוּרִינוּ לְאַסוּר
בְּשְׁלִקוֹת וּבְלְגוּפֵן וּבְזֶה מְתוּרָץ הַבְּרִי' דְּנִקֵּט לֹא יִסְחֹט שְׁהוּא מִיֹּתֵר לֹא הַל"ל אֵלָא חֵיִיב
חֲטָאֵת אֲבָל לְפִי מ"ש בְּפִי' הַתִּירוֹץ מְתַפְרֵשׁ הֵיטֵב כַּנ"ל וּבְזֶה מְתַפְרֵשׁ הֵיטֵב מַה שְׁלֹא
קָאֵמַר חֲסוּרִי מְחַסְרָא דְּהָא מְזָה שׁוּם רְמֵז מַה שְּׁמוּסָף בְּהַבְּרִיָּתָא וְלַכַּמ"ש מְדִיוֹק
בְּהַבְּרִיָּתָא הֵיטֵב מְדַקְתְּנִי בְּסִיפָא שְׁנֵי מִינֵי סְחִיטָה בְּזו"ע בַּא' לֹא יִסְחֹט וּבַא' חֵיִיב חֲטָאֵת
ש"מ שְׁגָם בְּרִישָׁא יֵשׁ שְׁנֵי מִינִים בַּא' מוֹתֵר וּבַא' אֲסוּר וְנִקֵּט סִיפָא נֶגֶד רִישָׁא מַה שְּׁשָׁם
מוֹתֵר הֶבְא אֲסוּר וּמַה שְּׁשָׁם פְּטוֹר הֶבְא חֵיִיב וְהִינּוּ וְדָאִי ע"כ דְּסוֹחֲטִין הִינּוּ כְּפִדְרָפֵן חֵיִין

ולגופן והדיוקה היא למימיהן אסור ורב יוחנן משיני נעשה ר"ל דהך לא יסחוט קאי גם
אפשיין ומימיהן ובגופן לא גזר ומשום דקתני ברישא מותר לא שיניך בסיפא חייב
כדאמרין לעיל לכה קתני לא יסחוט ואם סחט נעשה או אפשר בזו"ע אף לר"י גזר
לגופן ותני לא יסחוט לגופן ודוק: בתוס' בד"ה פביצה מכוננת טהור פי' בקו' וכו' עד ומה
שהקשה ר"ת וכו' ע"ש במהרש"ל ומהרש"א ממ"ש רש"י אע"פ שהוא טמא וכו' אין
ראי' שרש"י סובר שמקבל טומאה בכל שהוא די"ל שהוא נטמא מעת שנגע בהם הזב
קודם סחיטה שהי' פביצה ולמ"ד מפקד פקידי מיירי אף בענבים שהוכשרו והא דפריד
במאי איתכשר היינו המשקה שנעשה אונל והא שפתב רש"י והוכיח שמשקה מקבל
טומאה בכל שהוא אין ראי' לאונל אלא שהתו' סמכו עצמם שרש"י כ"כ בפסחים מפורש
שמקבל טומאה בכל שהוא ולמה לן לדחוקי נפשיין שרש"י כ"כ לחד מ"ד וגם דוקא
בענבים שהוכשרו פיון דאליבא דרש"י אף בלא הוכשרו האוכל טמא רק שאינו מטמא
אחרים בכל שהוא כתבו פן וכ"כ התוס' בכל מקום בשם רש"י ודוק: בא"ד אבל למ"ד
מבלע בליעי וכו' עיין במהרש"ל לשהגי' להוסיף תירץ הגמ' דלשם ולענ"ד נראה אף
שפוננת התוס' כמ"ש הוא להקשות לפי תירץ הגמ' אין צורך להגי' פי סמכו עצמם על
המסקנא דלשם ומה צורך להם לפלפל בדבר שפבר הקשה הגמ' ותירץ וכן קושית הגמ'
במאי איתכשר ע"כ סמך אתירוץא לשם דאל"כ מאי פריד דילמא ענבים פבר הוכשרו
ומבלע בליעי ומנהי ההכשר להיוצא אלא ע"כ כמ"ש לעיל דסמך אלשם דלמ"ד מבלע
בליעי ע"כ מיירי בענבים שלא הוכשרו כמ"ש לע"ל וא"כ גם התוס' קיצרו במוכן ע"פ
הגמ' דלשם דלא ניחאלמ"ד מבלע בליעי אף שלא הוכשרו מתחילה דכיון שיצאו טפה
ראשונה הרי הם מוכשרין ונטמאו הם והמשקין שבתוכם וק"ל: בא"ד ומה שהקשה ר"ת
וכו' נ"ל ברור לפי פשוטו כמ"ש המהרש"ל בפ"י דבריהם שקושיא זו וגם מה שהקשה
ר"ת ר"ל שהקשה בפ' המצניע על פירש"י מגמ' דאלו עוברין ועי"ז פליג ארש"י וכ' שם
שגם רש"י חזר בו הפל פירשתי בפ' המצניע והמהרש"א כתב לפום ריהטא שמהרש"ל
הגי' ועוד הקשה ר"ת ואינו פן עיין בו היטב רק כתב ר"ל ועוד פלומר ניו זו של ומה
שהקשה הוא ו' הנוסף: אכן מה שפירש המהרש"א תמה אני אם יצאו הדברים מפיו
שאין לו מקום פלל חדא איך יקשו התוס' ק' הגמ' ולא כתבו בגמ' פריד וגם לא כתבו
התי' וגם הלשון אינו סובל פלל דא"כ למה כתבו משיצתה טיפה ראשונה הלא קודם
יצאתה נמי טמא וגם למה סיימו שאוכל מקבל טומאה בכל שהוא הלא נטמא בעוד שהי'
בכביצה פיון שס"ד שפבר הוכשרו וגם מ"ש שקושית ר"ת הוא זה הקושיא שאנו
מפרשין למעלה דמאי מהני שלא הוכשרו הלא בפ' המצניע לא הקשה זה ר"ת לקושיא
אדרבא כתב דא"ש אף לפירש"י רק מאלו עוברין הקשה אף בפסחים הקשה פן קודם
שידעו תי' הרב פור"ת אבל כאן הראו מקום לפ' המצניע ושם כתבו פן בפשיטות שלק"מ
ארש"י וכמ"ש הרב פור"ת בשם רש"י בעצמו אמנם בר מן פל דין תימה גדולה על
המהרש"א שהאריך יכול להיות שהתוס' רצו לפרש פאן פמו המקשה דלשם בפסחים
שאף למ"ד מיבלע בליעי מיירי שהוכשרו הענבים לכה הקשו ק' הגמ' דלשם היכי ס"ד
פן א"כ מאי מקשה הגמ' פאן במאי איתכשר הא פבר הוכשרו בהענבים למ"ד
מבלע בליעי פמו לענין טומאה אף דהוי אונל הלא גם ענבים אוכל לכן ודאי לפי פשוטו
פי' מהרש"ל עיקר אף שהוא דחוק קצת בלשון ודוק: אמנם לפענ"ד נראה שגם לדחוק

מְהַרְשׁ"ל אֵין אָנוּ צָרִיכִין רַק דְּבַרֵי הַתּוֹס' מִתְּפָרֵשִׁין הֵיטֵב לְפִי פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים כִּי מְעִיקָרָא לֹא הִקְשׁוּ שׁוּם קְוִשְׂיָא שְׁהֲרֵי לֹא פְתַבּוּ וּא"ת אוֹ תִימָא אֱלָא פְתַבּוּ הַאי טַעְמָא לֹא נִיחָא וְכֵן בִּפ' הַמְצָנִיעַ לֹא עָשׂוּ מְזַה קְוִשְׂיָא אַדְרַבָּא פְתַבּוּ שְׂזַה לֹא קָשָׁה אַף לִפְרִישׁ"י שְׂכַתְבַּה הָרַב פּוֹר"ת בְּשֵׁם רִשׁ"י שְׂאָף שְׂמַקְבֵּל טַנְמָאָה בְּכֹל שְׂהוּ אֵינּוּ מְקַבֵּל הִקְשֵׁר פְּחוֹת מִכַּפְיָצָה ע"ש מְיַלְתָּא בְּטַעְמָא וּא"כ אִיף יַעֲשׂוּ מְזַה קְוִשְׂיָא וְתִיַרְזַן פִּינּוּן שְׂרִישׁ"י בְּעַצְמוֹ פִּירִישׁ דְּבַרְיוֹ וְכֵן מוֹכַח בְּפִסְחִים בַּגְמ' שְׂפִירִישׁ רִשׁ"י שָׁם עַל מַה שְׂאָמְרוּ בַּגְמ' בְּתִירּוּץ עַל מ"ד מְיַבְלַע בְּלִיעֵי לְאִמַּת אִיַּתְכָּשֵׁר לְכִי סְחִיט לְהוּ וְאֵז בָּצַר מְשִׁיעוּרָא פִּי רִשׁ"י פִּינּוּן שְׂיַצְתָּה טִיפָה רֵאשׁוּנָה אַף שְׂנוּגַע אַח"כ בְּאַנְכֵל אֵינּוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה פִּינּוּן שְׂהוּא פְּחוֹת מִכַּפְיָצָה וְהוּא תְּמוּהָ מְאֹד לְפִי פְּשׁוּטוֹ שְׁהֲרֵי רִשׁ"י פִּי שָׁם בְּעַצְמוֹ קוּדְם סְמוּךְ לְזַה שְׂאַנְכֵל מְקַבֵּל טַנְמָאָה בְּכֹל שְׂהוּא וְהוֹכִיחַ מִת"כ: וְהִי נ"ל לְפִינָם רִיחֶטָא לֹמַר שְׂרִישׁ"י לֹא פִי כֵן מִתְחִילָה אֱלָא מְשׁוּם דְּאִזְלָא לְמ"ד מְפַקֵּד פְּקִידֵי אָבֵל לְמ"ד מְבַלַּע בְּלִיעֵי דְּאִזְלָא לְדִידָן הַתִּירְזַן ע"כ ס"ל שְׂאֵינּוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה אֱלָא כַּפְיָצָה דַּאל"כ הַאִיף מוֹקֵים הַמְשָׁנָה דְּכַפְיָצָה מְכַוְנָת טְהוּר וּפִי קְוִשְׂיוֹת ר"ת מִפ' א"ע אַרְשׁ"י מְתוּרְזַן וְגַם מ"ש רִשׁ"י חִזַּר בּוּ לֹא הִי חִזְרָה דֶּהֱפֵל אִזְלָא לְהַךְ מ"ד מְבַלַּע בְּלִיעֵי וְהִי נ"ל לְפ"ז לְפָרִישׁ גַּם דְּבַרֵי הַתּוֹס' שְׂבַכְאָן בְּרִינּוּחַ שִׁכ' אָבֵל לְמ"ד וְכו' לֹא נִיחָא רַק ע"כ גַּם לְרִישׁ"י אֵלִיבֵי אֵין מְקַבֵּל טַנְמָאָה בְּכֹל שְׂהוּ אָבֵל אֵין נִרְאָה לְפָרִישׁ כֵּן לְעֶשׂוֹת פְּלוּגְתָא חֲדָשָׁה וְגַם אִיף יִפְלוֹג עַל ת"כ וְכ"ש שְׂכָאן בַּתּוֹס' אֵין לְפָרִישׁ כֵּן דַּאל"כ אִיף יִפְלוֹ וּמַה שְׂהִקְשָׁה ר"ת דַּלְפ"ז לֹא קָשָׁה ק' ר"ת וּא"כ אִמָּאֵי לֹא פְתַבּוּ הַתּוֹס' זֶה בְּפִירוּשׁ שְׁהֲרֵי לֹא פְתַבּוּ כֵּן בְּשׁוּם מְקוּם אֱלָא נ"ל שְׂגַם כְּוִנּוֹת רִשׁ"י בְּפִסְחִים מֵאֵי שְׂכַתְבַּה בְּסוּף אֵין בּוּ שְׂיעוּר לְקַבֵּל טַנְמָאָה לְמ"ש הָרַב פּוֹר"ת בְּשִׂמּוֹ דְּכִינּוּן שְׂאֵין בּוּ כַּפְיָצָה אֵינּוּ מְקַבֵּל הִקְשֵׁר מִשִׂא"כ בְּתַחֲלִילָה דְּמִיַּרִי בְּעִנְבִים שְׂהוֹכְשֵׁרוּ לְכַךְ כְּתַב שְׂמַקְבֵּל טַנְמָאָה בְּכֹל שְׂהוּא וְזֶה כּו' וּמִמִּילָא אֵין מְקַבֵּל טַנְמָאָה וְזֶה כְּוִנּוֹת הַתּוֹס' כָּאן בְּרִינּוּחַ בְּלִי פִיקְפוּק שְׂכַתְבּוּ הַאי טַעְמָא ר"ל מַה שְׂכַתְבַּה שִׂמְש"ה הַמְשָׁקָה טְהוּר שְׂאֵין מְטַמָּא אַחֲרֵים פְּחוֹת מִכַּפְיָצָה אֵינּוּ נִיחָא אֱלָא לְמ"ד מִפ' אָבֵל לְמ"ד מְבַלַּע בְּלִיעֵי לֹא נִיחָא בְּהַאי טַעְמָא אֱלָא בְּטַעַם אַחַר שְׂסוּבֵר רִשׁ"י שְׂאֵין מְקַבֵּל הִקְשֵׁר פְּחוֹת מִכַּפְיָצָה וְקִיצָרוּ שְׂכַבְרַ כְּתַבּוּ כֵּן בִּפ' הַמְצָנִיעַ וְאֵין כָּאן שׁוּם קְוִשְׂיָא אַרְשׁ"י וּא"ש מַה שְׂהִקְשָׁה ר"ת ר"ל שְׂזַה הִיא קְוִשְׂיָא אַרְשׁ"י כִּמ"ש פִּי בִּפ' הַמְצָנִיעַ וְנִמְצָא לְפ"ז דְּבַרֵי הַתּוֹס' כָּאן הֵם מְמַשׁ כְּמוֹ שָׁם אֱלָא שְׂקִיצָרוּ כָּאן וְסִמְכוּ אֲשֶׁם וְהֵם הִפֵּל בְּסִיגְנוֹן אַחַד זֶה נ"ל בְּרוּר וְאַמִּיתֵי בְּפִי דְּבַרֵיהֶם וּא"צ לְשׁוּם הַגְּהָה וְלֹא פִי וְלֹא הוֹסְפַת שֶׁל מְהַרְשׁ"ל וְדוּק הֵיטֵב: וְדַע שְׂתִירְזַן זֶה שֶׁל הָרַב פּוֹר"ת וְכֹל הַשְּׂקָלָא וְטְרָיָא שְׂכַתְבּוּ לִפְרִישׁ"י לֹא עַל הֶרֶשׁ"י לְבַד תְּלוּנְתָם כִּי גַם לְפִי ר"ת צָרִיף לְכֹל זֶה שְׁהֲרֵי ר"ת מוֹדָה שְׂמַדְרַבְּנּוּ מְקַבֵּל טַנְמָאָה בְּכֹל שְׂהוּא וְאִיף קִתְנֵי כָּאן טְהוּר וְהָא שְׂמַקְשָׁה עַל רִשׁ"י מִפ' אֵלוּ עוֹבְרִין מִמְקַפָּה מְשִׁמַּע שְׂעָלִיו לֹא קָשָׁה עֵינּוּן מַה שְׂכַתְבַּתִּי בְּפָרְק הַמְצָנִיעַ: בַּתּוֹס' בַּד"ה דַּכ"ע מְשָׁקָה הֵבָא לְאַנְכֵל וְכו' לֹא מְצִי לְמִימַר וְכו' ר"ל דֵּלָא תוֹכִיחַ מְכָאן שְׂהִלְכָה לֹא אֵין מְדַאֲמֵר דַּכ"ע לֹא אֵין הוּא דְּכֵן סוּגִית הַתּוֹס' וְהַפּוֹסְקִים דְּכֹל הִיא דְּהוּי מְצִי לֹמַר אִיפְכָא וְאַמֵּר כֵּן מוֹכַח דְּהִלְכָה כֵּן אָבֵל הֵבָא לֹא מְצִי לֹמַר אִיפְכָא לֹא מוֹכַח וּבְאִמַּת תּוֹס' מְסוּפְקִים בַּהֲל' כִּמ"ש לְקַמֵּן בְּשֵׁם ר"ח וּכְמוֹ שְׂכַתְבַּתִּי לְעֵיל אֲמַנָּם לְגִירַסַת הָרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְהָרַא"ש וְאֵינּוּ שְׂהִבְאַתִּי לְעֵיל שְׂפִיר מוֹכַח דְּהִלְכָה דְּהוּי אֵין דְּוִדָּאֵי הָרִי"ף יָכוֹל לֹמַר אִיפְכָא דֵּלָאוּ אֵין וְכַגִּי' רִשׁ"י וְתוֹס' לְכֵן פָּסְקוּ הִלְכָה כֵּן וּמִמִּילָא רִוּחָא שְׂמַעֲתָתָא דְּרַב פָּפָא וְרַב הוּנָא בְּרִי דְר"י שְׂשָׂקְלוּ וְטְרוּ אֵלִיבָא

דאַמַת וְאַלִּיבָא דְהִלְכָה דְלֹא פִמָּה שְׁמֹנְכֶרַח לְפִירִישׁ"י וְתוֹס' וְכַמ"ש לְעֵיל וְדוּק: בְּתוֹס' בד"ה פְּבֻשִׁים שְׁסֻטָּן וְכו' עַד רַב לְטַעֲמִיָּה וְכו' עַד וּלְפָנֵי הַקּוֹנְטֵרַס וְכו' עַד לִיבָא אִיסוּר דְאֹרְיִיתָא וְכו' ר"ל בְּשֵׁלְמָא לְפִי תוֹס' מִיַּירֵי אֶפְנֹמָא דְשִׁישָׁא בְּיָנָן וְשִׁמְן שְׁאָם יִסְחוּט אִיפֵא אִיסוּרָא דְאֹרְיִיתָא אֶף בְּבֹא מְעַלְמָא וְתִמְמָה בְּעִינֵי דַא"כ הִיכָא נְקֻט הִכָא פְּבֻשִׁין פְּטוּר הָא פִירִישׁ"י שְׁכַבְשֻׁן בְּיָנָן וַא"כ לִיחְיִיב אֶף שְׁהִתּוֹס' לֹא ס"ל פִירִישׁ"י שְׁכַבְשֻׁן בְּיָנָן עַכ"פ הִיכָא נְקֻט סַתֵּם פְּבֻשִׁין פְּטוּר הָא בְּיָנָן חִיִּיב וְשֵׁם נְקֻט סַתֵּם אֶפְנֹמָא דְשִׁישָׁא וּמִיַּירֵי דְנֻקָא בְּיָנָן וְשִׁמְן וְצ"ל דַס"ל לְהִתּוֹס' דַאִין דַרְדָּה לְכַבּוּשׁ בְּיָנָן וְשִׁמְן וְהוּא דְחֹסֶק וְרַש"י גִשְׁמַר מְזַה שֵׁכ' שְׁכַבְשֻׁן בְּיָנָן ר"ל אֶף בְּיָנָן מְדַנְקֻט סַתְמָא וְהוּצְרָה לְפִירִישׁ טַעַם אַחֲרַ דְלֹא פִתּוֹס' וְדוּק: וּבֵר מִן דִּין לְק"מ אֶרֶשׁ"י שְׁלֹא פִי בְתוֹס' שְׁאֵדְרַבָּא מְזַה הַטַעַם דְרַש"י גִפִיק לְהוּ לְרַב וּשְׁמוּאֵל דַאִינוּ חִיִּיב אֵלָא עַל זִיתִים וְעֵנְבִים דְהָא רַש"י פִתַב טַעַם לְקַמֵּן מְשׁוּם דְשַׂאֲרַ דְרִיכּוּת לְאו אֹרְחָא בְהִכִי וְהוּא מְוֹכָרַח דַאִטו זִיתִים וְעֵנְבִים פְתִיבֵי בְּאֹרְיִיתָא וְאַף דְכְתִיב לְעֵנְנֵי תְרוּמָה הִיכִי מוֹכַח לְעֵנְנֵי מְלֹאכָה תַדַע לְשַׁהֲרֵי אֶף הַחֹלֵב חִיִּיב מְשׁוּם מְפָרַק כַמ"ש הֶרֶמְב"ם וְהוּא מְהַגְמ' לְעֵיל אֶף שְׁיַשׁ לְדַחּוּת שְׁגַם שֵׁם פְתִיב דְהוּי מְשַׁקָּה כַמ"ש לְעֵיל הִיכִי שְׁיַיִה לְעֵנְנֵי מְלֹאכָה וְגַם לְפִי זֶה אֶף מִים הוּי עֵיֶקֶר מְשַׁקָּה א"כ לִיחְיִיב בְּסוּחַט לְמִימֵיהֶן אֵלָא וְדַאִי תְלֵי בְּאֹרְחָא וְהִכָא בְכַבְשֻׁין הוּי גַמִי אֹרְחָא לְכַּה הוּצְרָה רַש"י לְפִירִישׁ טַעַם אַחֲרַ דְפְטוּר וּמַש"ה אֶמְרוּ דַאִינוּ חִיִּיב אֵלָא עַל זו"ע וְלֹא בְכַבְשֻׁין וְדוּק: בְּתוֹס' בד"ה וְרַב יוֹחָנָן אָמַר וְכו' עַד וַיֵּשׁ שְׁמַעְמִידִין דְבָרֵי רַב וּשְׁמוּאֵל בִּי"ט וְכו' עֵינָן בְּמַהֲרַשׁ"א שְׁהִקְשָׁה הִיכִי ס"ד לֹמַר פִּן דַא"כ מֵאִי מְקַשָׁה בְגַמ' דְשְׁמוּאֵל אֶהֱדָדִי פִינָן דְנָג לְצִירוּ מִיַּירֵי בִי"ט וְהוּ דְשַׁלְקוּת ע"כ בְּשַׁבַּת אִיַּירֵי ע"ש שְׁתִי דְהַךְ מַעְמִידִין הִינְנוּ לְהִלְכָה אֶבֶל אֵינְהוּ וְדַאִי בְּשַׁבַּת מִיַּירֵי ע"ש שְׁהַחֲלִיט אֶת הַדְּבַר וְכַתְּבֵי וְתוּ לֹא מִיַּיִדֵי וְאֵנִי בְּעֵנְיֵי רֹאֶה לְהַחֲלִיט שְׁאִין פִּן מְלַבַּד שְׁאִין לְשׁוֹן הַתּוֹס' סוֹבֵל זֶה הַפִּירוּשׁ אִין הַדִּין וְהַסְבָּרָא הָאֵמַת דְכֵינָן שְׁהֵם מִיַּירֵי בְּשַׁבַּת ג"כ וְאִין הִלְכָה פְּמוֹתֵם בְּשַׁבַּת גַּם בִּי"ט אִין הִלְכָה פְּמוֹתֵם כְּמוּ שְׁפִיטְמוּ הַתּוֹס' בְּהַדְּיָא וְצ"ל אֵלָא וְדַאִי בְּשַׁבַּת קְאָמַר רַב וּשְׁמוּאֵל וְאִין הִלְכָה פְּמוֹתֵם לֹא בְּשַׁבַּת וְלֹא בִי"ט ע"כ וְלְדַבְּרֵי קוּשָׁה מְנ"ל לְדַחּוּת דְבָרֵיהֶם בִּי"ט הָא אֵינְהוּ וְדַאִי ס"ל מְכ"ש בִּי"ט וְכֵן רַב חֲסֵדָא וְר"י לֹא פְּלִיג אֵלָא בְּשַׁבַּת דְהָאִמַר חִיִּיב חֲטָאֵת אֵלָא וְדַאִי פִינָן שְׁאִין הִלְכָה פְּמוֹתֵם בְּשַׁבַּת דַר"י פְּלִיג אִין לָנוּ עַל מִי לְסַמוּךְ לְהַקְלֵי בִי"ט דַאִין לְפִסּוּק הִלְכָה לְחַצְאִין בְּשַׁגֵּם דַאֲשַׁפְּחוּן בְּכַמְּהָ דְוֹכְתֵי אֶמֶוֹרָאֵי דְאַסְרֵי אֶף בִּי"ט כְּמוּ שְׁהִבְיָאוּ הָרִי"ף וְהָרַא"ש בְּשֵׁלְמָא אִם נֹאִמַר דַרַב וּשְׁמוּאֵל מִיַּירֵי רַב בִּי"ט וְלֹא פְּלִיג רַב יוֹחָנָן פְּלַל עֲלֵייהוּ יֵשׁ לָנוּ לְפִסּוּק כַר' וּשְׁמוּאֵל דַאִינְהוּ מָרָא דְשְׁמַעְתָּתָא טְפִי מַשָּׂא"כ עֲכַשְׁוּ וְגַם קוּשָׁה לְדַבְּרֵי מַה דְחַה ר"ח שְׁאִין לָנוּ לְאַפּוּקֵי שְׁמַעְתָּא מְדוּכְתָא אִם מִיַּירֵי גַם בְּשַׁבַּת שְׁפִיר הוּי דְוֹכְתָא פְּאֵן וְבַר מִן דִּין אֲשַׁתְּמִיט לִיהַ דְבָרֵי הָרִי"ף וְהָרַא"ש שְׁהִבְיָאוּ ג"כ זֶה הַדְּעִיעָה קוּנְדֵם פִּי ר"ח וְכַתְּבוּ בְּפִירוּשׁ שְׁבִי"ט אִיַּירֵי רַב וּשְׁמוּאֵל וְלֹא בְּשַׁבַּת וּמַסְתְּמָא גַם ר"ח פִינָן לְזַה אֶף אִם לֹא פִינָן לְזַה קוּשָׁה לְדַבְּרֵי עַל זֶה הַדְּעִיעָה וְהוּא גַם ה"ג וְגַם בְּדַבְּרֵי ר"ח פְּתִבוּ לְהִיּוֹת דְבָרֵי הִלְכָה מְשַׁמַּע פִּל אֶמְנֵם לֹא יַדְעֵתִי מַה זֶה פִל הַרְעַשׁ לְמַשְׁכּוּנֵי נְפֻשָׁן שְׁלַדְעֵתִי עֵיֶקֶר קוּשְׁתִּי וְאֶף לְפִי פִשׁוּטוּ לְק"מ וְדַאִי פִל מַה שְׁאַסוּר בִּי"ט אִין חִילּוּק בֵּין י"ט לְשַׁבַּת דְבְּשֵׁלְמָא בְּלַתוּדַה הָאֶנְכַל דְהוּי אֹוּכְלָא דְאַפְרַת לְהַךְ סְבָרָא מוֹדִים רַב וּשְׁמוּאֵל דְבְּשַׁבַּת אֶסוּר וְאַפ"ה שְׁרִי בִי"ט שְׁפִיר יֵשׁ לְחַלֵּק דְבְּשַׁבַּת דְהוּי עַכ"פ סְחִיטַת זו"ע לְמַשְׁקִין דְאֹרְיִיתָא גְזָרוּ בְּכוּלְהוּ אֶף הָבֵא לְאַנְכַל מַשָּׂא"כ בִּי"ט דְאַף סְחִיטַת זו"ע הוּא רַב מְדַרְבְּגוֹן דְהָא הוּי אֶנְכַל נְפֻשָׁ רַב מַה שְׁהִי יְכוּל

לעשות מאתמול גזרו רבנן כמ"ש בריש פרק תולין לא גזרו באינה אלא דומיא דזו"ע
ממש שדרה להוציא משקין מאנכל ולא אוכלא דאפרת אבל לתוף הקערה דהוי משקה
שאסרו ב"ט אין חילוק ודאי בין שבת ל"ט וא"כ אם שמואל שרי דג לצירו ע"כ ס"ל
דבהוא לא שייך פלל סחיטה ה"ה בכל שלקות דהא הגמ' מדמי להו ואי אסור בשלקות
בשבת ה"ה ב"ט לקערה דהא בלקערה שני י"ט לשבת וא"ל דילמא בשלקות ודג לצירו
אף לקערה הוי אנכל כמו שפירש"י לכה שרי ב"ט ואסור בשבת ז"א שרש"י פי' פן לפי
פירושו דרב ושמואל שרו לתוף האנכל אפי' בשבת אבל להך סברא ע"כ דשלקות למאן
דשרי גרע מלתוף אנכל דהא לתוף אנכל אסור בשבת אלא הוי כמו לגופן דשרי בשבת
אף להך סברא לרב ושמואל דלא הוי סחיטה פלל ואם ס"ל לשמואל דהוי סחיטה בשבת
בשלקות ה"ה ב"ט לתוף הקערה דעכ"פ יום טוב לתוף הקערה הוי כמו שבת לתוף
אנכל ושפיר פריה ודוק: בא"ד ואין לנו להדורי אפירכא ולאפוקי שמעתא מדוכתא
ברי"ף הוא הגירסא להדורי אפירוקא וא"ש טפי ר"ל אין לנו להדר לתרץ שלא יפלו
ר"י ארב ושמואל בהא ובשביל זה נפיק שמעתא דשמואל מדוכתא שהביאו פה במס'
שבת ולומר שמיירי רק ב"ט דמאי בכה שפליגי הרי פליגי בלא"ה פליגי נמי בהא אבל
אפירכי אין לו פי' וצ"ל שגם זה קורא פירכא שפלוג ר"י עליהם וק"ל: דף קמו ע"א
ברש"י בד"ה שובר אדם וכו' עד בספין או בסייף ובגמ' פי' בקורדום או בסייף ונ"ל דכאן
פי' לפי פשוטו במשנה פדרפו תמיד שא"צ רק לשבירת החביות והגרוגרת נאכלין דרכו
גם בספין או בסייף כמ"ש רשפ"ג מתיו ראשה בסייף אבל רב אושיעא דמוקי למשנה
בדרוסות ומטלטל את הפלי לצורה דבילה א"א בספין שהוא עב וקשה ודרה לחתכו
בקורדום כמו שתנא בריש פל הפלים קרדום לחתוף בו את הדבילה לכה פתב קרדום:
אמנם צ"ע דהא פתב קרדום הא מוקי לה כרב נחמיה ולדידן אסור לטלטל קרדום
אף לחתוף בה את הדבילה ומתניתן דכל הפלים אתיא דלא פנותיה דלדידן פלי שמלאכתו
לאיסור אסור לטלטל בשום צד כמ"ש רש"י שם דף קכ"ד והוא פשוט בגמ' שם וכן סייף
לכאורה הוא מלאכתו לאיסור קשה וצ"ל ע"כ דרש"י פי' בקורדום המיוחד לדבילה ולא
לבצע עצו וכן סייף וכמו שאמר בריש פל הפלים להך סברא דקורנס לפצע את האגוזים
דהיינו קורנס של אגוזים ר"ל העשוי לכה וה"נ קורדום זה והוא מוכרח: ועפ"ז י"ל
דבמשנה שפי' ספין ובגמ' קורדום הוא הפל אחד והוא שאין עשוי בקורדום הראוי לבקיעת
עץ אלא ספין גדול פועין קורדום הראוי לדבילה ודוק: ברש"י בא"ד שאין במקלקל שום
איסור לכאורה הוא תמוה דהא תנן פל המקלקלין פטורין משמע אבל אסור ככל פטורי
דשבת וכ"כ הר"ן אבל פד דייקת לק"מ דהיכא דאי הוי מתקן הוי חיוב הוא במקלקל
אסור אבל הך בחביות דהוי פלי ורש"י אזיל לשיטתו דס"ל דהא דאין בגין בכלים ואין
סתירה בכלים היינו אפי' בגין וסתירה גמורה כמ"ש רש"י בפ' פלל גדול גבי חלתא
ואינה דאפי' בגין גמורה לא חייב וא"כ פאן אף אי הוי מתקן אינו רק איסור ולא חיוב
וכיון דמקלקל אפי' איסור לא הוי אבל בבגין דמתקן הוי עכ"פ איסור וז"ש רש"י שאין
במקלקל שום איסור ר"ל היכא דאי הוי מתקן הוי איסור אינו במקלקל אבל היכא דאין
מקלקל הוי איסור: ובזה מתורץ למה נקט הגמ' דין זה בכ"מ דאין בגין בכלים אבגין כ"ש
פגון חזרת מנורה וחזרת תריסין ומזה ראיות תוס' לחלוק על רש"י דבגין גמור שייך אף
בכלים ולפמ"ש לק"מ גם על רש"י דשם נחלקו אם אסור או מותר ולב"ה מותר לגמרי

ובבבבב גמור אף לב"ה עכ"פ אסור מדרבבב ומה ששהביאו תוס' ראי' משופיתא בבבב דמרא דלרב חייב משום בונה אין ראי' דרש"י פסק כשמואל וכ"פ הרמב"ם פ' כ"ג גבי לול של תרנגולים כשמואל והיינו כשיטת רש"י אע"ג דהילכתא פרב באיסורי הקא מוכח כשמואל מסתם מתניתין דהקא דאי חייב בבבב גמור א"כ גבי מקלקל גמור יש להיות פטור אבל אסור והיכי קתני שובר את החביות לכתחילה וגם סתם גמ' דביצה דמתיר בבבב כל שהוא אף לכתחילה ואי הוי בבבב גמור חייב בבבב כל שהוא יש לאסור מדרבבב אלא פדכתיבנא ונמצא לפ"ז שיטת רש"י מחנור וא"צ לשום דוחק ותמיה לי על הר"ן שכתב דהקא שרי משום עונג שבת ובעצמו פתב אח"כ דהקא מייירי בכלי קטן ואין בו סתירה והדין עמו דבמגדל גדול דהוי כמו אהל ולא פלי יש בו סתירה כמ"ש רש"י בעירובין ולמה צריף לדחוק משום עונג שבת דבלא"ה שרי כמו שכתבתי דוק: בתוס' בד"ה שובר אדם וכו' עד אבל לרבבב וכו' עד ותימא לר' וכו' עד ומשני וכו' עד אמאי מיבעי' ליה לאוקמא הכי ומעיקרא נמי מאי קאמר דברי התוס' צריכין ביאור מה שהביאו הגמ' וגם מה שהביאו ומשני רב ושמואל למותר וגם קודם הקשו מתירץ ואח"כ על הקושא שלא פסדו ונ"ל משום שלא תאמר פינו דבאמת הקא מייירי בדרוסות אבל פרודות אסור מדתני גרוגרת כמ"ש בגמ' וא"כ מאי מקשין הא עירוב הוי בפרודות דסתם עירוב א"צ קרדום ולכך מקשה שם שפיר לכך הקדימו דהא דמוקי לה בדרוסות היינו לר"נ אבל לרבבב אפי' בפרודות שרי א"כ קשה לוקי רבבב וש"ת דרוצה לאוקמא ככ"ע לכך הביאו ומשני וכו' אלמא מתרץ המשנה שם כר"מ דהוא יחידאי ואמאי בעי לאוקמא הכי ר"ל על התני קשה ק' תמורה הי' לו לאוקמא רבבב דר"נ ולא פייחידאה ר"מ ועל המקשה נמי קשה אע"פ שאינו כ"כ קושני' די"ל שהקשה לר"נ או לא ידע מזה לנה פתבו וכי לא ידע המשנה שלמה דהקא ואף אם ידע גם האוקימתא מאי קשה לו לוקים שם רבבב פן פשוטן של שלילות דבריהם וק"ל: אמנם אי קשיא לי הא קשיא מאי מקשין הלא באמת הגמ' משני שם פן אח"כ הקא במגדל של עץ עסקינן ומ"ס פלי הוא וכו' וכתב רש"י ויכול לשברו ור"א סבר אהל הוא ואסור אף לשיטת רש"י פינו שהוא גדול ואם נאמר דקושיתם דמאי ס"ד דמקשה להקשות וגם למה לא תירץ פן תכף המתרץ הראשון כדמשמע לכאורה מפשט של דבריהם גם זה לא קשה דהוקשה להמקשה דא"כ מ"ט דר"א דאין סברא לומר שפובר כב"ש אלא ע"כ ס"ד דמייירי במגדל של בבבב ושפיר הקשה ותירץ וכן משמע שם הלשון דמשני הקא במגדל של עץ עסקינן משמע דמעיקרא הוי ס"ד דמייירי במגדל של אבן וכן במסקנא דמוקי לי' בקטיר במיתנא דמשמע אבל לשבר אסור היינו משום דמוקי לה בגדול שמחזיק מ' סאה דהוי אהל דאל"ה מ"ט דר"א וכן תירצו התוס' שם בתירץ ראשון וכן משמע שם ברש"י בכנולא שמעתתא וצ"ל דעיקר בבבב של תוס' דהקא ע"ז שפתבו לקמן דסתם מגדל הוא פלי וא"כ א"א דסתירה גמורה נמי שרי בכלים בפשט משנה דהקא ליקשי על ר"א וגם סמכו עצמן אמ"ש בכמה מקומות ראי' משופיתא בבבב דמרא שרבבב גמור שייך אף בכלים והא דמשני במגדל של עץ היינו בבבב וסתירה כל שהוא דהיינו קטיר במיתנא או ליטול הדלת כמ"ש התוס' בעירובין ולכך מקשו הקא ג"כ אמנם באמת לשיטת רש"י לק"מ שמפרש כל הסוגיא כמ"ש ומשופיתא לק"מ כמ"ש לעיל בסמוך ומסתם מגדל נמי לק"מ כל חד לפי ענינו דיש מגדל קטן ויש גדול כמו שאמרו במשנה השינה תיבה ומגדל שמחזיקין מ' סאה וכו'

טהורין הא אין מחזיקין טמאין והוי פלי אלמא ישנו פה וכה אלא דבבנין גמור או אף מתקן יש איסור מדרבנן אבל מקלקל אפי' גמור אין בו איסור כמ"ש רש"י ומש"ה פתב טעמא דמקלקל ולא כ' דאין סתירה בכלים דאל"ה מדרבנן אסור תדע דנקט תכף ובלבד שלא יתפונו וכו' אין נוקבין וכתב רש"י דהוי מתקן והיינו מדרבנן והא דמשמע בגמ' דאם עשוי להכניס ולהוציא חייב מדאורייתא י"ל דמייירי במחנך לקרקע כמ"ש לול של תרנגולים או אף בתלוש חייב משום מכה בפטיש כמ"ש בגמ' לעיל פ' הבונה לשמואל דקי"ל פנותיה וכן פסק הרמב"ם וכן ס"ל לרש"י כמ"ש לעיל ולכן שיטת רש"י הוא מחנך וכן סיימו תוס' בעצמם בשם ירושלמי ודוק: במשנה ואם היתה נקובה לא יתן עלי' שענה וכו' משמע הא בדברים אחרים שאינו ראוי למרח שרי וכן בגמ' פליגי רב ושמואל במשחא והיינו אם שייך בו מירוח כמ"ש רש"י נמי משמע פן והרמב"ם פסק שכל דבר אסור וראיתו מפורש בצידה מהא דאמר לעיל דף קל"ט ע"ב גבי האי צורבא מרבנן דשקל ברא דתומא ומנח בברזא וכו' ומביאו הרמב"ם שם אלמא דנקא ע"י הערמה שרי הא לא"ה אסור וצ"ל הא דקתני לא יתן עלי' שענה היינו אפי' חתוכא ומתקנא דשרי לקמן אפי' בגובתא דהוי יותר פלי מסתם סתימה או אפי' היה בתוכה ונפלה ששרי לקמן בגובתא אליבא דכ"ע ובשענה אסור שפא ימרח אבל לסתום מחדש אסור אפי' בקיסם דהוי יותר עצויות מנקה חדש דדונח לומר דקמ"ל דשענה אפי' ע"י הערמה אסור וק"ל אמנם מ"ש הרמב"ם קיסם או צרור הוא לאו דנקא שנה בלא"ה אסור לטלטל אלא אפי' דבר שמוכן לטלטל אסור לסתום בו כמו ברא דתומא לעיל ואפשר דאף קיסם מייירי שהוכן מאתמול לכסות בו את פי צלוחות וכן בשענה דמתניתן מייירי שהוכן לאיזה מכ"ש אם הי' בו ונפלה כמ"ש או אפשר דנקט שענה דקמ"ל שיש בו נמי חיוב חטאת כמו שפסיים רב יהודא וק"ל: בתוס' בד"ה שובר אדם וכו' עד ואם באת לחלק בין נטילת עירוב וכו' עיין מהרש"א שכתב על מהרש"ג שפי' דחוק ולענ"ד פירושו יותר דחוק ומסתר שעיקר קושיא שאינו ראוי לו לאכול בין השמשות ונהרי ראוי לאכול שלצורך אכילה מותר לשבר אמנם פי' מהרש"ל הוא מרנח שאין זו סעודה הראוי דסתם לא ישבר המגדל דהכא קאמר אם רוצה מותר אבל סתם בני אדם אין עושין פן ואני מוסיף שהרי אסור לשבר שהוא עובר משום בל תשחית אלא דמתניתן מייירי שאין לו גרוגרת אחרים ונפשו חשקה בגרוגרת וכו"ג אמרינן בל תשחית דגופא עדיף אבל עירוב שפניח פת ומסתמא יש לו גם בביתו פת וא"כ אסור לשבר לאכלו וא"כ אינו עומד לשבר כמ"ש מהרש"ל והוי סעודה שאינו ראוי' ואפשר שנה ג"כ פוננת המהרש"א במ"ש לצורך אכילה היינו לאכול דבר שאין לו במקום אחר ואם זה פוננתו שניהם לדבר אחד נתפוננו וק"ל: בתוס' בד"ה מתיר מפקיע וחותר וכו' עד אבל פותחת של עץ וכו' עיין מהרש"א שהקשה ותירץ בדונח ולא ידענא מאי קשיא לי' שתוס' לא כתבו פן אלא אחותמת שבכלים שנשנה במקום אחר אבל הכא מייירי בחותלת שהם סלים מגודלים כמו שפירש"י ובודאי יכול להתירם בידי או בכלי כמו שכתב רש"י פאן והוי ודאי כמו קטיר במיתנא ומקשה שפיר וק"ל: ע"ב בתוס' בד"ה משום מרזב פי' הרב פור"ת וכו' עד שאין עושה בו שום מעשה לא גזרינן והא שלא תירצו פן על פי' הרב פור"ת משום דלפירושו גזרינן שלא יבא ליתן מרזב על גגו היינו נמי מרזב מתוקן דזה לא גזרינן שיעשה מרזב לגגו שיבנה בנין גמור אלא שייח מרזב מתוקן על גגו וא"כ ג"כ אינו עושה בו שם

מעשה וגם בגובתה שניכא גזירה זו אבל לפי גזירה שיעשה מרוב קטן לחביות וק"ל:
בתוס' בד"ה מי שנשערו כליו בדרך וכו' עד ולא כפי הקונטרס לעיל פ' במה אשה וכו'
לכאז' משמע שתוס' מקשין על רש"י שדבריו סותרין זא"ז מ"ש בכאן בעצמו למ"ש שם
והביאו ראי' שדבריו שבכאן נכונים ודבריו דלשם נסותרו מכאן ומהגמ' אמנם פד דייקת
אין שום סתירה וקושיא אדלשם ששם פי' רש"י אבריייתא דשוטחן בתמה ולא קתני שם
כלל מי שנשכו רק שרש"י פי' למה שוטחן ופי' שנשערו במי גשמים מה שיותר שכית
ואף אם תני שם מי שנשערו כליו שוטחן יש נמי לפרש פן במידי דשכית אבל הכא הא
תני מהלה בהן ואינו חושש ואי במי גשמים פשיטא אטו כל שילה בגשמים יפשוט בגדיו
אח"כ וגם מה ה"א שיחוש שיחשדהו גם בהילוכו בהן שכפסן הא גשמים מוכיחן וכל
העולם בגדיהם רטובין לכה ע"כ צ"ל שנפלו והי' ס"ד שגם בהילוף יחשדהו שפכסן
מאחר שניכר שהיו במים קמ"ל דלא וא"ש רש"י פאן והגמ' דלשם וק"ל: דף קמז ע"א
בגמ' המנער טליתו פירש"י מן העפר ועיין בתוס' שפיר"ח מן הטל והביא ראי' מפומתא
דרב יוסף ואני אומר אדרבא ראיות רש"י יותר קרובה מרבנן דרב יהודא וכי ס"ד שהיו
יושבין במקום טל ומסתמא הוי מנפצי גלימיהו אחר עמידתם מפירקא שהיו יושבין ע"ג
קרקע כמו שפירש"י לעיל גבי בי סדיא דרב ומפומתא דרב יוסף לא קשיא לרש"י דנדאי
גם בטל הוי מלבן ומ"ש תוס' אין נראה שיהא שייך ליבון בעפר תמה אני הלא גמ'
מפונרשת לעיל דף ק"מ ע"א פכפסי פתניתא וסודרא אי לאולודי חינורא קמיכנון אסור
ושמא הוי מפרשים שזה דוקא לענין איסור ולא לחיוב חטאת איני יודע מנין להם הלא
באבות מלאכות תני המלבן ולא תני במים הגע בעצמה דאם לבנו בנתר וחול או בז'
סמנין שמעבירין אטו לא יאה חייב הלא סתמא קתני ולא מצינו חנומרא במים אלא
ששרייתו זה פיבוסו אבל המלבן ממש נראה נדאי דאין חילוק וק"ל: במשנה הרוחץ במי
מערה וכו' ונסתפג וכו' לא יביאם בידו פן הוא בכל הספרים שלפנינו ומשמע שהוא חדא
מילתא והוא תמוה חדא דהרוחץ אוקימנא בגמ' כר"ש ויהו דלא יביאם הוא דלא פר"ש
ואיך שייך סתירה בחדא מילתא וגם הו דלא יביאם אמר בגמ' דבבן חכינאי מתני לה
והו דהרוחץ הוא סתם משנה מדקאמר בגמ' מני ר"ש היא נאי בן חכינאי תני לה האיה
שייך מני הל"ל כמאן ס"ל לכן מה מאד ישר בעיני גירסת הרי"ף והרא"ש שגורסין
הרוחץ במי מערה וכו' מסתפג וכו' ולא יביאם בידו וכו' ולפ"ז הם שני פבות רישא קמ"ל
דינא דהרוחץ וגם שמותר להסתפג ולא חיישינן לסחיטה וסיפא תני דינא דלא יביאם
בידו וא"ש הפל והא דלא מקשה הגמ' רישא ר"ש וסיפא רבנן הלא אינו סתם משנה
הסיפא אלא בן חכינאי תני לה וק"ל: בגמ' קתני מי מערה דומיא וכו' הא דמדייק פן
משום דאי מיירי בצונן הוי מצי לאוקמא נמי פרב יהודא וממי טבריא לא ק"מ דהא בהו
מותר אף רחיצה לכתחילה כמ"ש התוס' והרא"ש ולא קאי עלייהו כלל הרוחץ ולא קתני
מי טבריא אלא לגלוי על מי מערה או שמותר להסתפג וק"ל: סליק פרק חבית שואל
פרק שלשה ועשרים דף קמח ע"א בגמ' הלויני אתי למכתב פירש"י משום שהוא לל'
יום וכ"כ הרי"ף ועיין בתוס' שהקשו עליו אמנם מתרצין גם פירושו וכן במנחות פתבו
סתם כפירש"י אמנם מה שפי' התו' דסתם שאלה ג"כ ל' יום רק דלא אתי למכתב משום
דהדרא בעינא אין לו פירוש ומ"ש דמדכר דכיר ג"כ אין לו פ' פנין דהוא לזמן מרובה
כמו הלנואה למה לא ישפח כמו הלנואה והי' נראה לי לומר דה"פ דאע"ג דזמנו ל' יום

שאינו יכול לתפוע קודם אבל פינו דהדרא בעינא אין דרף השואל להשהותו כ"כ דלמה
ישא בשלמא הלואה הוא צריף זמן להמציא מעות אחרים או חפץ אחר משא"כ
כשמחזירו בעין ואפשר שזה ג"כ פנונת הר"ן אמנם לפ"ז יוקשה מה התחילו להקשות
על רש"י דילמא גם רש"י סובר דסתם שאלה ג"כ ל' יום שהרי רש"י לא כתב פלוג
בשאלה אלא בהלואה ושמא ג"כ מטעם זה שרי בהלואה אלא נדאי דזה אינו פינו דדרף
שאלה להחזירו תכף למה יהא סתמו לשלשים יום דסתם השאלו כפי הדרף והנהוג וזה
טעם הפוסקים דסתם שאלה תכף דכינו דהדרא בעינא אין דרף להשהותו וכנ"ל וא"כ
צריף טעם לדברי התוס' למה נאמר דכינו דהדרא בעינא לא אתי למיכתב וכן מ"ש הר"ן
דמידכר דכיר צריף פ"א וצ"ל דבאמת גוף השאלה והלואה אין דרף לשפוח אלא
שבהלואה דרף ליפתב משום פריטי דהיינו פמה הי' ומה גדול הי' ומה ערפה כדי שישלם
לו כמזהו ולא פחות אבל שאלה דהדרא בעינא לא שניף זה ודוק: בתוס' בד"ה שואל
אדם וכו' בא"ד ואע"ג דכי שאל מינא פדי יין וכו' עד ומ"מ וכו' עד לא אתי למיכתב
ר"ל שבה שמשנה הלשון יהא לו היכר ויזכור שהוא שבת ולא אתי למיכתב אמנם הוא
דחוק מאד וגם תמוה איף תקנו חכמים שישנה ללשון שקר שלשון שאלה הוא להחזירו
בעין והוא נוטל לאכלו ולשתותו וגם גוף התירץ בגמ' הוא תמוה פינון שישפח שהוא
שבת יספור שדרף חול אומר לו בלשון שאלה ולא קפיד אמנם ע"פ פ"א רש"י דסתם
שאלה הוא תיקף יש לפרש פ"א נכון דאע"ג דלרש"י נמי הוי טעמא דשאלה דזמנו מיד
משום דהדרא בעינא הכא מה שתקנו חכמים לומר בלשון שאלה היינו אף לענין דינא
דיאמר אף שאני נוטל לאכלו ולשתותו ולשלם אחר וא"כ בחול כה"ג הוי זמנו ל' יום
אני נוטלו בתורת שאלה לשלם תיקף וכ"כ הר"ן וא"כ ממילא אף שייספור שהוא חול
או יספור שכתובה מותרת לא אתי למיכתב פינון שהוא לשלם מיד משא"כ בחול אפשר
אף אם אמר לו השאילני צריף להמתין ל' יום דכינו שנוטלו לאכלו הוי לי' הלואה דדרף
טעות אמרו לו וא"ל א"כ עדיין איכא למיחש שייספור שהוא חול ודרף טעות אומר לו
ואתי למיכתב י"ל שתקנו לאמרו בפירוש בתורת שאלה או שלא יאמר שנוטלו לאכלו
רק שאלה ממש או אפשר דלא חיישינן לשכחת שבת דא"כ מאי מועיל תיקון אלא
לשכחת איסור פתיבה או אפשר לגי' מהרש"ל גם בחול אם אומר השאילני צריף לשלם
מיד ולא אתי למיכתב ועפ"ז פירש"י יותר מרנוח ולכן פסקו פן הרי"ף והרמב"ם והש"ע
ודוק: וגם נ"ל הוכחה מוכרחת לדעתי לדיו הרמב"ם ורש"י דסתם שאלה תיקף והכא
בשבת תקנו לומר לשון שאלה ולשלם מיד פנ"ל ע"פ דמקשה בגמ' לקמן בשבת הוא
דאסור הא בחול שרי מתניתן דלא כהלל וקשה מאי מקשה מדיוק יקשה על שבת גופא
אם אמר השאילני שרי הא להלל אסור דהא לריבית נדאי לא מהני היכרא וכינון דג"כ
לא הדרא בעינא שנוטלו לאכלו ולשתותו וזמנו ל' יום הוי ריבית אלא נדאי כמ"ש
לפירש"י והרמב"ם דנוטלו בלשון שאלה ולשלם מיד כמו שאלה בהא אף הלל מודה
דלא חיישינן לשמא יוקרו פינון שנוטלו לשלם תיקף כמו כל שאלה ודוק: ע"ב בגמ' הא
באתרא דמי' פירש"י שאם יוקירו יתן דמיהן ע"כ נדאי בכפרות היינו יכולין לפרש
דמי' דמיו היינו כפר של נחתום שתמיד דמיו קצובים אלא בעת הייךר הוא הפכר קטן
וכמו שלווה לעצמו כפר שהוא בדמים אלו פן ישלם לו כפר בדמים אלו שפירש"י הוא
דחוק קצת דסתם אם אינו עושה דמים לנה כפר לשלם כפר אלא שהוצרך רש"י לפרש

כן דָּהָא קַוְשִׁיאַ זֵו הִיא גַם בְּכַדֵי יַיִן וְשֵׁם לֹא שִׁינָה זֶה דְּהָא הַמֵּדָה שְׁנָה רַב הַזֵּל וְהַיִּנְקָר
הוּא בְּמַעוֹת מֵאֵי מְהַי קִיץ דְּמוֹ אֲלָא ע"כ שְׂלֵא יִשְׁלַם רַב דְּמִיָּהָן וְדוּק: אֲמַנְם ע"פ פֶּסֶק
שֶׁל הֶרְמֵב"ם יֵשׁ לְפָרֵשׁ גַּם שֵׁם פֶּן שְׁפֶסֶק הֵיכָא שְׂיַצֵּא הַשַּׁעַר מִן תַּר לְלוֹת סָאָה אַף לְשֵׁלֶם
סָאָה וּא"כ גַּם בְּרִישָׁא מִיְיָרֵי דְקִיץ דְּמִי דֵּהֵינּוּ יַצֵּא הַשַּׁעַר מִן תַּר לְלוֹת אִפִּי סָאָה בְּסָאָה
וְאַפְשָׁר שְׁגַם מְזַה יַצֵּא לְהֶרְמֵב"ם דִּין זֶה וּא"כ אֵין צְרִיף לְפִירֵשׁ"י שְׂיִתֵּן לוֹ דְּמִים
לְכַשְׂיוּקְרוּ דְאַפִּי אִם נוֹתֵן לוֹ פְּכָר נְמִי שְׂרִי אִם קִיץ דְּמִי וְאַפְשָׁר שְׂרֵשׁ"י לֹא סְבִירָא לִיה
פֶּן וּאע"ג דִּיצֵא הַשַּׁעַר פּוֹסְקִין הֵינּוּ מְעוֹת דְּהֵוִי מְקַח אֲבָל סָאָה בְּסָאָה דְּהֵוִי הַלְוָאָה אֲסוּר
אִם לֹא שְׂיִשְׁלַם דְּמִים אִם יוּקְרוּ וְע"ש וְדוּק וּכ"מ הַלְשׁוֹן עַד שְׂיַעֲשׂוּ דְּמִים וְדוּק: וְאֵין
לְהַקְשׁוֹת לְפִי מֵאֵי דַס"ד דְּלֹא קִיץ דְּמִי מֵאֵי אֲמַר מִתְנִיתִין דְּלֹא פְהִלָּל מִשְׁמַע לְרַבְּנָן נִיחָא
הָא גַם לְרַבְּנָן קֻשְׂיָא רִישָׁא דְּהָא רַבְּנָן לֹא שְׂרִי אֲלָא בְּכַפָּר שְׁהוּא דְּבָר מוּעֵט אֵין מִקְפִּידִין
כַּמ"ש רַש"י שֵׁם אֲבָל רִישָׁא בְּכַדֵי יַיִן וְשֵׁמֶן הֵוִי כְּמוֹ סָאָה בְּסָאָה וְאַסוּר לַכ"ע אִם לֹא קִיץ
דִּי"ל דְּאַף כַּדֵי יַיִן וְשֵׁמֶן מַה שְׂלוּיִן א' מְחַבְּרִין לְצוּרָה סְעוּדָה מִיקְרִי דְּבָר מוּעֵט שְׂאֵין דְּרַף
לְהַקְפִּיד וְשְׂרִי לְרַבְּנָן וְכֵן מִשְׁמַע הַלְשׁוֹן שֵׁם שֶׁל רַבְּנָן שְׂאֲמָרוּ לוּיִן סְתָם וּפּוֹרְעִין סְתָם
וּמִשְׁמַע דְּלָאוּ דְּנוּקָא פְּכָר אֲלָא פֻל שְׂדֵרָף לְלוֹת שְׂכַנִּים וּכ"מ לְקַמְן גְּבִי בְּנֵי חַבּוּרָה
הַמִּקְפִּידִין ע"ש וְדוּק: אֲמַנְם אֵי קֻשְׂיָא הָא קֻשְׂיָא דְּמִקְשָׁה עַל סִיפָא לִימָא מִתְנִי דְּלֹא פְהִלָּל
לְמָה לֹא מִקְשָׁה אַרִישָׁא וּנ"ל דְּאַרִישָׁא לֹא הֵיָה יְכוּל לְהַקְשׁוֹת דֵּה"א דְּבִאָמַת הַלְוִינִי אַף
בַּחוּל אֲסוּר וְהָא דְּתַנִּי בְּשַׁבָּת הֵינּוּ שְׂבָא לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּשִׂאָלָה מִן תַּר דַּס"ד דְּאַסוּר כְּמוֹ מְקַח
וּמִמְכָּר דְּגָזְרוּ בּוּ שְׂמָא יְכַתּוּב קַמ"ל דְּשִׂאָלָה מִן תַּר וּמִטַּעַם שְׂפַתְכֵנוּ וּמִמִּילָא צְרִיף לְמִתְנִי
שְׂצִרִף לומר לְשׁוֹן שְׂאָלָה וְלֹא לְשׁוֹן הַלְוָאָה דְּזָא אַף בַּחוּל אֲסוּר וּמכ"ש דֵּאִית בִּי תְרִי
אִסוּרֵי אֲבָל בְּסִיפָא דְּתַנִּי גַם פְּכָרוֹת דְּקֻשָׁה לְמָה לִי סִיפָא הַשְׂתָּא כַּדֵי יַיִן דְּחָשִׁיב טְפִי לֹא
חִיְשִׁינָן בְּשִׂאָלָה דִּילְמָא אֲתִי לְמִיְכַתֵּב מְכ"ש פְּכָרוֹת שְׁהוּא דְּבָר מוּעֵט אֲלָא ע"כ
דְּאַשְׁמוּעֵינָן דְּאַפִּי פְּכָרוֹת אֲסוּר בְּהַלְוָאָה דְּאַף שְׁהוּא דְּבָר מוּעֵט גְּזָרִינוּ בְּהַלְוִינִי וּא"כ
שְׂפִיר מִקְשָׁה הָא אַף בַּחוּל אֲסוּר וְדוּק: וְע"פ דְּבָרִים הֵאלוּ שְׂפַתְכֵנוּ נ"ל לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי הַתּוֹ
שְׂפַתְכוּ בַד"ה וְכֵן הִי הִלְלֵ וְכוּ' כְּרַבְּנָן קִי"ל שְׁהוּא תְּמוּהָ מֵאֵי בְּעֵי בְּזָה וּמֵאֵי שְׂיָיָה כְּאֵן
הִלָּא הוּא גַמ' מְפִנְרִשָׁת בְּאִיזָהוּ נְשֵׁף דֵּהֲלַכָה כְּרַבְּנָן אֲלָא שְׂבָאוּ לְתַרְץ קוּשְׂיָא חַמּוּרָה לְפִי
סוּגֵיא שְׂבָכָאֵן מֵאֵי מִקְשָׁה לְעֵיל רְבָא בַר רַב חֲנַן לְאַבְיֵי מ"ש הַשְׂאִילַנִי וְכוּ' דִּילְמָא בְּאַמַת
מְש"ה אֲסוּר הַלְוִינִי מִשׁוּם דֵּהֲלַל וְהָא דְּנִקְטוּ כְּאֵן מִשׁוּם שׂוֹאֵל כַּמ"ש וּא"ת דְּסַמָּה עֲצָמוּ
אִסִּיפָא דְּכַפָּר דַּע"כ אֵינְרִי בְּקִיץ וּא"כ אַף לְהַלַּל אֵין חִילּוּק אוֹ כַּמ"ש רַש"י אוֹ כְּרַמְב"ם
עַדִּינָן לֹא קֻשָׁה דְּאַפִּי"ה בְּשַׁבָּת אֲסוּר וְלֹא מְהַי קִיץ שְׁהַרִי הַטַּעַם דִּיצֵא הַשַּׁעַר מִן תַּר
לְהֶרְמֵב"ם פִּינָן שְׂיָכוּל לְקַנּוֹת בְּשׁוּק הֵוִי פִּישׁ לוֹ וּבְיֵשׁ לוֹ מִן תַּר לְהַלּוֹת סָאָה בְּסָאָה
וּבְשַׁבָּת אֲסוּר לְקַנּוֹת בְּשׁוּק לְכָף אֲסוּר דְּהֵוִי כְּאֵין לוֹ עַכְשָׁיו וִיְהָא לוֹ לְאַחַר זְמַן דְּאַמְרִינוּ
שֵׁם דְּאַסוּר בּא"נ וְאַף לְפִירֵשׁ"י שְׂפִי פִּינָן דְּקִיץ אִם יוּקְרוּ יַתֵּן דְּמִים וּא"כ הֵוִי לִי פְּקוּנָה
לְשֵׁלֶם דְּמִים אֲסוּר כְּמוֹ מְקַח וּמֵאֵי מִקְשָׁה לְכָף כְּתָבוּ תוֹס' דְּקִי"ל כְּרַבְּנָן וְלֹא רָצָה לְפָרֵשׁ
הַמְּשַׁנָּה אֲלִיבָא דֵּהֲלַל לְבַד וּמִקְשָׁה אֲלִיבָא דֵּהֲלִיכְתָא וְדוּק: בְּגַמ' אֵימַר הַלְוָאָת י"ט כּו'
לֹא יַעֲנָא אֲמֵאֵי נְקֻט י"ט וְלֹא שַׁבָּת וְלְכֹאֲרָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּדוּקָא בְּהַלְוָאָה סְבַר רַב יוֹסֵף
לֹא נִיתְנָה לְתַפְנּוּע שְׂמָא יְכַתּוּב אֲבָל לֹא בְּשִׂאָלָה וּכְדִנְקֻט בְּלִשׁוֹנוּ הַלְוָאָת וּבְשַׁבָּת בַּלֵּא"ה
אֲסוּר לומר הַלְוִינִי אֲבָל בִּי"ט דְּקִיל מִן תַּר לומר הַלְוִינִי רַב תִּקְנוּ שְׂאִם יֵאמֵר הַלְוִינִי לֹא
נִיתְנָה לְיַתְבַּע לְרַבָּה וְלַרַב יוֹסֵף וְלַרַבָּה אַף נִיתְנָה לְיַתְבַּע וְאַפִּי"ה שְׂרִי לומר הַלְוִינִי וְכֵן לֹא

מצינו בשום מקום בגמ' ופוסקים איסור דהלויני ביי"ט אמןם משמע בגמ' דדין אחד להם מדמייתי משבת שאם אינו מאמינו מיירי בשבת וגם לקמן אמר משום לזין ופורעין ביי"ט משמע שהוא איסור הלויני כמו שפירש"י ותוס' שם וגם פאן פירשו תוס' אע"פ שפזכיר לשון שאלה משמע לרביוסף תרנוייהו בעינן לשון שאלה וגם לא ניתנה ליתבע א"כ מכ"ש בשבת וצ"ע ויש ליישב ששאלה לפניהם ביי"ט פדאמרינן בעלמא ולכה מייתי הגמ' הפלוגתא פאן שגם בשבת הוא וק"ל: ברש"י בד"ה לא ניתנה ליתבע בב"ד וכו' משמע אבל בינו לבינו שרי לתבעו שישלם לו וכ"כ הר"ן בהדיא להך מ"ד ונראה שיצא להם פן דא"א אפי' בינו לבין עצמו למה אסרו לומר הלויני שלא יכתוב למה לו למיכתב פיון שאסור לו לתבעו ואם יתן לו בעצמו מה שיתן לו שקיל ע"כ שאסור לתבוע את המותר אלא ע"כ משום לתבוע בינו לבין עצמו יכתוב דא"ל משום שישפח שהוא שבת וי"ט ואסור לתבוע יכתוב דא"כ מאי שייך פאן בגמ' דא"א ניתנה לתבוע אתי למיכתב הא גם אם לא ניתנה לתבוע יכתוב פיון שישפח שהוא י"ט דאל"ה האיה יכתוב אלא ודאי דעיקר חשש שפא ישפח איסור כתיבה וכן משמע קצת לעיל גבי הלויני כמ"ש שם או לא חיישינן דמתחילתו תיקף ישפח את שבת ויכתוב וכן לעיל מתפרש בזה ודוק א"כ ודאי די בזה שלא ניתנה לתבוע ולמה אסרו הלויני אלא ע"כ דבינו לבנו שרי לתבוע ולכה אסרו בהלויני שפא יכתוב שלא ישפח לתבעו בינו לבינו וכן משמע מהא דאערים עירומי ע"כ א"ל שהוא מחמת חוב זה א"כ מכ"ש דשרי לומר לו שישלם לו וכן משמע הלשון לא ניתנה לתבוע דהיינו לא ניתנה לב"ד דאל"ה הל"ל אסור לתבוע וכ"מ בר"ן שפחמת זה כ"כ ע"ש ודוק: אלא דלפ"ז קשה לי טובא דמאי מקשה בגמ' א"א לא ניתנה לתבוע מאי משמט הא טובא משמט שאסור לתבעו אפי' בינו לבין עצמו דמקרא מלא כתיב לא יגוש את רעהו וכו' וא"ל דלא יגוש היינו לשון נגישה וכפ' ע"י ב"ד אבל לתבעו שרי וכן קרא אשר יהי' לה את אחיה משמט ידה היינו מלתבעו בב"ד ולנגשו שישלם לו אבל לתבעו בינו לבינו מותר דהא אפי' על אם נותן לו בעצמו משני דאסור לשקול עד שיאמר לו משמט אני ומשמע דע"ז לבד הוא דקא מתמה וצריף לימוד לאסור אבל לזה שאסור לנגשו אפי' בינו לבינו א"צ לימוד וא"כ לישני משמט מלתבעו בינו לבינו וע"ז אין להתמי' וא"צ לימוד וצ"ע"ג אם לא שניינשב בדוחק שזה שתובעו בינו לבינו מיקרי יחיב ליה ושקיל פיון שהוא שלא ע"י כפי' אף שאמר לו הני פאלו נותן מעצמו ואף ע"ז מתמה מפלל וכו' דסתם לא יגוש הוא ע"י כפי' בב"ד אף לבתר דאייתי לימוד דאפ' אם נותן לו צריף לומר משמט אני מכ"ש שאסור לתבעו בינו לבינו ובאמת נ"מ גם לענין זה ודוחק: אמןם ע"פ זה נ"ל לפרש דברי התוס' שכתבו וכרבה קי"ל לגבי רב יוסף ר"ל שהתוס' גורסים בגמ' רבה ודלא כהרי"ף שגורס רבא וקי"ל בכולה הש"ס הלכה כרבה לגבי רב יוסף בר משדה ענין ומחצה ויל"ד מאי בעו בזה אכן י"ל שפחמת קושיא זאת פירשו הם שאפ' בינו לבינו אסור לתבעו והוקשה להם קושיא הנ"ל א"כ למה אסרו הלויני והיו מפרשין לרב יוסף באמת אסור הלויני משום דהלל וכבר כתבו פרבנו דהלל קי"ל והוקשה להם אליבא דהילכתא למה אסור הלויני לכה כתבו דקי"ל כרבה ואסור משום שפא יכתוב ודוק: בגמ' אר"י מקדיש אדם וכו' ופירש"י ואע"ג דתנן וכו' והוא תמוה שזה קושיות הגמ' ותירוצו בסמוך ומאי בעי רש"י בזה פאן ואם פא לפרש מאי השמיענו ר"י מה"ת לא יקדיש אלא דזה פא ללמד וא"כ ע"כ פבר ידע מזה

ומאי מקשה בסמוך ולכאורה הייתי מפרש דרש"י בא ג"כ לתרץ אמאי מקשה מעיקרא
נימא מסייע לי' ונאח"כ ומי אמר ר"י הכי מעיקרא הו"ל לאקשוי סתירה וגם שני הקושיות
סותרין זא"ז דכינן שהוה עליו קושיא ליפא סיוע כמו דאמרינן בעלמא אדמוחבת לי'
מרישא וכו' וכן מאי מקשה נימא מסייע ליה וסוגיא הוא בכ"מ מאי אשמועינן פיון דהוה
הא איפא משנה להיפך כמו שמקשה ומי א"ר יוחנן וכדי לתרץ פל אלה פתב רש"י דנדאי
ר"י בא להשמיענו אע"ג וכו' עד קדושן דוחה ר"ל אע"ג דהוי איסור שבות פסח דוחה
אותו ונאהא שפיר מקשה נימא מסייע לי' דממשנה אחרת דאין מקדישין אין ראי' לאסור
דפסח דוחה כמו שפתי הכא וא"כ מאי קמ"ל ר"י מתניתין היא ומשני הב"ע בממנה וכו'
א"כ שפיר מקשה אח"כ א"כ איך אמר ר"י שפותר להקדיש הא תנן אין מקדישין דא"ל
דפסח דוחה אותו הא קי"ל דכל מקום שאפתה יכול לקיים שניהם אין אחד דוחה את
חבירו ונהא הרי יכול למנות עם אחרים ומשני פאן בחובות הקבוע וכו' ר"ל לאו משום
דחי' אתינא עלה אלא שמעיקרא לא גזרו אין מקדישין אלא בחובות שאין קבוע לה זמן
אבל בקבוע זמן לא גזרו תחילה ודוק אלא שיש לפקפק דהאיך ס"ד דמחמת דחי' מותר
להקדיש הא קי"ל כר"ע דאפי' הנאה דהיא ג"כ שבות וכן הרבכה ונהבאתו אין דוחה פיון
שיכול לעשותו מאתמול אמנם י"ל שההקדש הוא בגופו הוי כמו הקרבנות גם אין מדמין
שבותים להדדי כמ"ש הפוסקים וגם הא פריף ליה שפיר בלא"ה: אמנם יותר נראה וכל
אלה הקושיות ורש"י בדרף היותר קרוב והוא דקי"ל בכל דונקתא אם יש שתי סתמות
המנגדין זה לזה ור"י פוסק פאחד שפיר דמי כדאמרינן בעלמא ר"י סתמא אחרינא כו'
אכן אם נוכל לתרץ דלא פליגי השני סתמות ודאי יש לתרצם דלא פליגי וא"כ הכא
דפריף נימא מסייע לי' ר"ל ומאי אשמועינן ר"י קשה לרש"י הלא יש סתמא אחרינא
להיפך וקמ"ל ר"י לפסוק כסתמא דהכא לכף פתב דנדאי ידע דיש לתרצם דלא פליגי
דשם מייירי בהנף שאין דוחין שבת אע"ג דקתני סתם אין מקדישין יש לתרצם שלא
יפלו ווא"כ ממילא ידענא דהלכה כסתמא דהכא ומאי קמ"ל ולהכא נמי לא פריף אר"י
מהתם דידע מזה שיש לתרצם וגם בלא"ה אפי' אי פליגי לק"מ כמ"ש אבל לבתר דמשני
די"ל דהכא מייירי בממנה אחרים וקמ"ל ר"י דאפי' להקדיש מותר שפיר מקשה משם
דכלן דקתני סתמא אין מקדישין ולא מפליג ומהכא לק"מ די"ל בממנה אחרים מה"ת
לחלק שם הל"ל כסתם דהתם דאין מקדישין ומשני דאף בלא מתני' דהכא קים ליה לרב
יוחנן דשם לא מייירי אלא בחובות שאין קבוע זמן ודוק: בתוס' בד"ה דאיגלאי מילתא
דחול הוי ורב יוסף לא מייירי וכו' הוקשה להם דהא ע"כ בר"ה יום ראשון חיוב לנהוג
קודש מדאורייתא שפא יבאו עדים היום וא"כ שפיר יש לחוש שפא יכתוב ויש לומר
שלא ניתנה לתבוע ג"ב מהו טעמא וגם לחד מ"ד הוי קדושא אחת והיום ולמחר קודש
לכף פתבו דר"י לא מייירי אלא בנדאי י"ט ומדאורייתא אבל בספק הוי פעין ספק ספיקא
לא תקנו וגם אם היום ולמחר קודש הוי מדרבנן לא תקנו וק"ל: דף קמט ע"א בגמ' רב
בבבי אמר שפא מחוק אע"ג דמוחק אינו חייב אלא ע"מ לכתוב ונהא ל"ל שימחוק ע"מ
לכתוב אחר במקומו דא"כ תיפוק לי' משום פתיבה וגם רש"י לא פי' פן ע"ש אמנם
לק"מ שאף שאינו חייב איסור מדרבנן מיהא איפא ונהוי כמו שפא יקרא ואל תתמה
שהוה גזירה לגזירה שהרבה פעמים גזרו גזלג"ז וביותר בשבת משפחת אפי' שלש
גזלג"ז ודוק: אפס קשיא לי טובא היא גופא אמאי לא אמר שפא יכתוב שהוה נמי שכיח

להפך שיראה שיש לו פרפרת יותר ויכתוב עוד והוא גזירה אטו דאורייתא ויש ליישב בדוחק: ברש"י שמא יקרא בשטרי הדיוטות של מקח וממכר וכו' ועיין בתוס' שכ' ולעיל פ' כ"כ כ' אגרות השלוחות למצוא חפץ וכו' לכאורה משמע שדברי רש"י סותרין זה"ז ובאמת אין פאן סתירה כלל דודאי עיקר אסור הוא רק בשטרי מו"מ משום ממצוא חפציה או שמא יכתוב אלא משום זה אסרו ודאי גם בשאר אגרות גזירה שטרי מו"מ כמו שאסרו הכא כתב אורחים לקרות משום זה וכן לקמן גבי כתב המהלך תחת דיוק נאות לכה לעיל כתב רש"י שפיר דמש"ה תקנו שלא יקרא בפתובים כדי שמתוך זה יקנים גזירת חכמים ולא יקרא בשטרי הדיוטות היינו אפי' אגרת שגם בהו גזרו אבל הכא כתב אורחים היינו כמו אגרת שאינו מו"מ רק גזרו בזה כמו בשאר אגרות שמא יקרא בשטרי הדיוטות היינו מו"מ דל"ל אגרת דהא זה הכתב כמו אגרות ולא שמא יקרא אלא בשטרי מו"מ והיינו טעמא נמי דאגרות משום גזירה זו ונ"ל שגם פנונת התוס' לא להקשות על רש"י שהרי לא כתבו בלשון קושיא ודוק: ברש"י בד"ה אסור לקרותו בשבת גבי כתב שפחת הדיוק נאות שמא יקרא בשטרי הדיוטות והוא תמוה שהרי רש"י פ' לעיל דאליבא דכ"ע גנדא בשטרא לא מיחלף וצ"ע וקר"ן הרגיש בזה וכתב טעמא שמא ימחוק והוא ג"כ דחוק מה לו למחוק פאן אמנם הרמב"ם כתב טעם אחר שאין להתעסק בשבת וי"ט אלא בדבר שהוא מצוה וקדושה או צורך י"ט אע"ג דאמר לקמן חשבונות של מה בכך שרי י"ל לקרות בכתב אסור והוא דחוק ג"כ אמנם ע"פ זה נ"ל לתרץ גם דברי רש"י ויהא טעם הרמב"ם ורש"י אחד והוא דהא דהתירו לעיל לקרות מכתב שע"ג הכותל משום דגנדא בשטרא לא מיחלף היינו בדבר שהוא צורך שבת וצורך מצוה בהזמנת אורחים וה"ה פיוצא בו אבל בדבר הרשות ואינו צורך שבת אף בזה גזרו משום שטרי הדיוטות מדע שהרי אף בכתבי הקודש תקנו שלא לקרות משום לתא דשטרי הדיוטות דשם נראה ודאי ספר בשטרא לא מיחלף יותר אלא כל שאינו צורך פי גם שם יכול לילה לביה"מ או ללמוד בע"פ גזרו בו משום שטרי הדיוטות והן הן דברי הרמב"ם ודוק: בתוס' בד"ה לעולם דכתוב אפנתל ומידלי וכו' עד וברייתא קמייתא מתוקמא שפיר דכתב אפנתל ומידלי וכו' עיין מהרש"א ששקושיתו חמורה דהא לרב ביבי לא מתוקמא פן דא"כ לאסור שמא ימחוק רק לאביי וא"כ למה כתבו לפי הרב פור"ת וצריך לאוקמא ברייתא דחייק מיחק הא ג"כ לרב ביבי י"ל ג"כ בכתב מיכתב דאית ליה גנדא בשטרא לא מיחלף רק לאביי א"כ למה כתבו פאן מתוקמא שפיר בכתב מיכתב ולקמן כ' דצריך לאוקמא בחייק מיחק הלא היינו הך אלא שהרב פור"ת החליף שיטתו ובאמת הוא תימה גדולה והניח בצ"ע וכ' דיש ליישב בדוחק ולענ"ד נראה ליישב בשתי פנים לפי פשוטו נ"ל דלפירש"י י"ל לרב ביבי ג"כ ברייתא מיירי בכתב מיכתב ואתיא כר' אחא דהא לכולהו פירושי ברייתא פרב אחא וכן מורה פשטי' דמחלק בין פנתל לאינה פמוהו לאפוקי ת"ק דרב אחא דלא מחלק אלא שאביי פוסק פרב אחא הואיל וסתם ברייתא פנותי' ורב ביבי פוסק כת"ק אע"ג דסתם ברייתא פנותי' פינון דרבה סבר כת"ק וכ"מ פשט המשנה לעיל אין קורין לאור הגר דלא קתני אצל הגר רק לאור וכ"פ כל הפוסקים ומכ"ש לפי מה שנ"ל שלפי פירש"י ותוס' העיקר גם פאן כפי הגירסא שלפנינו שם רבא ולא רבה פן יש לגרוס פאן רבא דאין סברא פלל שאביי פלוג על רבה רבי' רק על רבא שהוא בר פלוגתי' וא"כ ודאי לק"מ על רב ביבי דפסק פרבא שפן

בְּכָל הַשָּׁס הַיְלֻכְתָּא פְּנוּתִי לְגַבֵּי דְאַבְיֵי בְּרַ מִיעָ"ל קִג"ם אַבְל לְפִי הָרַב פּוֹר"ת דְּפִלְיָגִי
בְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא מִיְחֻלְףָּ א"ל לְאַבְיֵי דְאִית לִי גְּוָדָא בְּשִׁטְרָא מִיְחֻלְףָּ דְבְּרֵינִימָא אַתְיָא פְּרַב
אַחָא וְאִיהוּ סוֹבַר כֵּת"ק דְּכִינוּ דִּסְתָם בְּרֵינִימָא סְתָמָא פְּרַב אַחָא לְמָה לֹא יְפִסְוִק פְּנוּתָהּ
וְדוּק: אַמְנָם אִם נַעֲמִיק קַצָּת א"צ לְכָל זֶה דְּוָדָא הִלְכָה פְּסָתָם בְּרֵינִימָא וְכ"מ לְעִיל דְּפִרְיָה
מִינָה אַמְנָם עֵיקֶר דִּין חֲדָשׁ הֵינְצָא מְהַבְּרֵינִימָא הוּא דְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא לֹא מִיְחֻלְףָּ דְזֶה וְדָא
מוֹכַח לְכָל הַפִּירוּשִׁים וְאוּקְיַמְתָּת מִשְׁא"כ דְּלֹא פְּרַבָּה אִינוּ מוֹכַח אַמְנָם יֵשׁ חִילּוּק בְּדִין זֶה
דְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא לְפִירֵשׁ"י אַף בְּכֵתַב עַל הַפְּתוּל לֹא מִיְחֻלְףָּ דְכ"ע אִית לְהוּ פֶּן אַף אִם נָאֵמֶר
דְּרַב בִּיבִי מוּקִי לֵה בְּחֵיִיק מִיְחָק מִשּׁוּם דְּרַבָּה ג"כ ס"ל דְּאַפִּי בְּכֵתַב עַל הַפְּתוּל לֹא מִיְחֻלְףָּ
א"כ עֵיקֶר דִּין דְּבְּרֵינִימָא דְּגוּדָא לֹא מִיְחֻלְףָּ הוּא אַף עַל הַפְּתוּל בְּכֵתַב אַבְל לְפִי הָרַב פּוֹר"ת
צ"ל דִּין חֲדָשׁ דָּאָף בְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא יֵשׁ חִילּוּק לְאַבְיֵי דְּדוּקָא בְּחֵיִיק אִית לִיָּה לְהַבְּרֵינִימָא
לֹא מִיְחֻלְףָּ אַבְל בְּכֵתַב מִיְחֻלְףָּ דַּא"ל"כ אִיָּה פּוֹסַק שְׁלֹא פְּהַבְּרֵינִימָא אֶל ע"כ שְׁיֵשׁ חִילּוּק
חֲדָשׁ בְּזֶה הַדִּין דְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא מַה שְׁלֹא נָאֵמֶר בְּגַמ' וְכֵתְבוּ פֶּן לְתַרְץ דְּבְּרֵיָהֶם שְׁכ' לְתַרְץ
אַמָּאי לֹא אָמַר כ"ע אִית לִי דְּרַבָּה וְלְתַרְץ גַּם דְּבְּרֵי רַבָּה יוֹתֵר וְכ' דְּבְּחֵיִיק מִיְחָק וְדָא לֹא
מִיְחֻלְףָּ לְכ"ע וַא"ת מַה"ת לְהַמְצִיא חִילּוּק חֲדָשׁ זֶה לְעַנְוִן גְּוָדָא בְּשִׁטְרָא דְּגַמ' לֹא אָמְרוּ
אַלָּא לְעַנְוִן שְׁמָא יְמַחֻק אַבְל לֹא לְעַנְוִן זֶה דְּלְעַנְוִן מַחִיקָה א"ש דְּבְּחֵיִיק לֹא שְׁיִיָּה שְׁמָא
יְמַחֻק מִשְׁא"כ לְעַנְוִן מִיְחֻלְףָּ בְּשִׁטְרָא וְכֵתְבוּ ע"ז בְּשְׁלִילוּת לְשׁוּנָם דְּהָא ע"כ אַבְיֵי צְרִיָּה
לְחֻלְק פֶּן לְהָה פִּירוּשָׁא דַּא"ל"כ הַאִיָּה מְפָרֵשׁ הַבְּרֵינִימָא וְדוּק הֵיטֵב פִּי נ"ל נִכּוּן וְאַמִּיתִי
בְּלִשׁוֹן הַתּוֹס' מַעֲיָקֶרָא וְסוֹף שְׁמִשְׁמַע שְׁעֵיקֶר פִּירוּשֵׁם קִאִי עַל דִּינָא דְּגוּדָא בְּשִׁטְרָא הֵינְצָא
מְבְּרֵינִימָא: בְּתוֹס' בַּד"ה בְּנִי חֲבוּרָה הַמְקַפִּידִים וְכו' עַד וְקָשָׁה לְפִי זֶה וְכו' עַד דְּלִמְקַפִּידִין
אַסוּר שְׁאַלָּה לְפִי מַה שְׁפִי לְהַכִּי גְּרָאָה לְפָרֵשׁ וְכו' עַד סוֹף לְהַכִּי לֹא מִשְׁנִי וְכו' עַד מִשּׁוּם
דְּסְתָמָא דְּמִתְנִיתֵן אִיָּירִי בְּמַקְפִּידִים ע"כ וְעַמ"ש מְהֵרָשׁ"א לְפָרֵשׁ אַתְּ דְּבְּרֵיָהֶם וְהוּא מוֹכְרַח
בְּתוֹס' אַמְנָם קָשָׁה לִי טוֹבָא דְּלפ"ז לְמָה דְּחוּ פִּי הֵרֵאשׁוּן וּמְפָרְשִׁים פִּי אַחַר דְּאִסוּרָם שְׁל
הַכֵּל שְׁנֵה בְּמַקְפִּידִין וְאִין מַקְפִּידִין וְאַפ"ה הַנְּצָרְכוּ לְפָרֵשׁ בַּע"כ דְּבִדְנָא דְּהִלֵּל יֵשׁ חִילּוּק
וְהִלֵּל מִיָּירִי בְּמַקְפִּידִין וְהַנְּצָרְכוּ גַּם לְדוּחֻקִּים לְחֻלְק בֵּין שְׁכִנִּים וּבֵין בְּנֵי חֲבוּרָה בְּסְתָמָא
וְשְׁמִקְשָׁה מִפְּחַ סְתָמָא לֹקְמוּ הַפִּירוּשׁ הֵרֵאשׁוּן וְנָאֵמֶר דָּאָף לְשׁוֹן הַלְוָאָה לֹא אָסֵר בְּמִשְׁנֵה
אַלָּא בְּמַקְפִּידִין וְשְׁאַלָּה אַף בְּהֵם מוֹתֵר אַבְל בְּאִין מַקְפִּידִין אַף הַלְוָאָה מוֹתֵר דְּלֹא אִתִּי
לְמִיְכְתֵב וַא"כ מִקְשָׁה שְׁפִיר מִתְנִיתֵן דְּלֹא פְּהִילֵל דַּע"כ אִיָּירִי בְּמַקְפִּידִין מְדָאֵסֵר הַלְוָאָה
וַא"כ הַפִּי הֵרֵאשׁוּן יְהֵא יוֹתֵר מְרַנוּח וְצ"ע וְדוּק וַיֵּשׁ לַיִּישׁב: אַמְנָם לוּלִי דְּבְּרֵיָהֶם יֵשׁ
לְפָרֵשׁ כְּפִי הַשְּׁנִי וּבְדָרְךָ יוֹתֵר פֶּשׁוּט וְכֵן גְּרָאָה שְׁמְפָרֵשׁ רִש"י פֶּאָן וּבַב"מ וְהוּא שְׁבַנִי
חֲבוּרָה שְׁאִין מַקְפִּידִין הֵינְנוּ מְנוּתְרִין לְגַמְרִי אַף שְׁאַחַד יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר מְחַבֵּירוֹ אוֹ אַחַד יֵשׁ
לוֹ פָּחוֹת מְהֵרָאִי הֵן מְנוּתְרִין וְאִין מְלוּוִין פְּלָל א' מְחַבֵּירוֹ פִּי פַעַם יֵשׁ לְזֶה יוֹתֵר אוֹ פָּחוֹת
וּפַעַם לְזֶה לְכָף אִין בְּאִין לְשׁוּם אִיסוּר מְפִל הַנ"ל וְכֵן לִידִי אִיסוּר רִיבִית פְּהִילֵל שְׁהוּא לֹא
אָמַר אַלָּא לֹא תִלְוֶה אִשָּׁה וְכו' מִשְׁא"כ כְּשֵׁאִין מִלְוֶה וּפּוֹרַע פְּלָל לְאַפּוּקִי מַקְפִּידִין דְּמַה
שְׁיֵשׁ לוֹ יוֹתֵר מִלְוֶה לְזֶה שְׁיֵשׁ לוֹ פָּחוֹת וּמְדַקְדָּק לְהַתְּפַרַע כְּמוֹת שְׁלֹוה וְכ"כ רִש"י לְשׁוֹן
מְנוּתְרִין וְכֵן בַּב"מ מִשְׁמַע יוֹתֵר פֶּן ע"ש וְדוּק: דָּף קִמַּט ע"ב בְּתוֹס' בַּא"ד וּמַה שְׁדַבְּרוּ פֶּאָן
עַל הַמַּקְפִּידִין וְכו' עֵינֵן מְהֵרָשׁ"א מַה שְׁדַחַק א"ע לְהַמְשִׁיךְ דְּבְּרֵיָהֶם פֶּאָן וְעַכ"ז נְשָׂאֵר לוֹ
מְקוֹם עֵיוֹן לַיִּישׁב לְשׁוֹן הַתּוֹס' שְׁכֵתְבוּ אַבְל שְׁכִנִּים מוֹתְרִים מֵאִי לְשׁוֹן מוֹתְרִים ע"ש וְנֶאֱנִי
בְּעַנְיֵי אִינִי רוּאָה פֶּאָן שׁוּם פִּיקְפוּק שְׁלִשׁוֹן וְהַמְשִׁיךְ הַתּוֹס' הֵמָּה דְּבְּרִים אַחַדִּים שְׁכֵתְבוּ

שמתגיתן איירי ודאי במקפידים ונה עיקר תירוץ משום דסתם שכנים מקפידין וע"ז סובב בגין שלקהם וכתבו שלילות קושיא ע"ז שלא תאמר איך אפשר זה האמר שמואל ב"ח המקפידין עוברין אלמא דעבדי איסורא אם מקפידין ואטו סתם בני אדם עבדי איסורא וגם מלשון המקפידין משמע דסתם ב"ח אין עושין כן ע"ז כתבו ומה שדברו פאן על המקפידין ר"ל דעבדי איסורא לא אמרו אלא בבני חבורה אבל שכנים אף שמקפידין מותרין לישאל זה מזה אף בהקפדה ואין לגזור שמה שכתבו לידי אסורין אלו כיון שאין רגילין ולקחי מוקמינן סתם משנה במקפידין ופריה שפיר לעיל מהלל ודוק: דף קנ ע"א בגמ' מ"ש הוא מ"ש חבירו עיין בתוס' שקושיתם חמורה ולענ"ד נראה שאף לפי פשוטו לק"מ שאפ"י אם מיירי לשפוך למחר נמי מקשה שפיר מה לי וכו' שהרי אף אם הוא שוכר פועלים אינם עושים מלאכה היום רק כיון שע"י אמירתו היום להם יעשו מלאכה למחר הוא עושה חפציו וא"כ אף אם אומר לחבירו לשפוך לו למחר נמי ע"י אמירתו היום לחבירו הפועלים עושין מלאכה למחר והוא עושה חפציו מה לי אם הוא בעצמו מדבר עמם לעשות למחר מה לי אם ע"י חבירו מדבר עמם ע"ס עושה חפציו בשבת ודוק: או נ"ל לפרש כיון דקי"ל אמירה לנכרי לעשות היום אע"ג שג"כ עושה בהיתר שנקרי אינו מצוה על שבת אדרבא מצווה שלא לשבות כדאמרינן גוי ששבת חייב מיתה אפ"ה הוי איסור לישאל לומר לו אלא שקיל מהוא עצמו מכ"ש אם אומר לישאל לעשות מלאכה למחר שודאי אסור ויותר חמור מאמירה לנכרי כיון שחבירו ג"כ מצווה כמותו ואסור לו טפי יש לאסור לומר לו על מחר והוי כמו עושה בעצמו ולכך מקשה שפיר ופי' זה יש לכוין בדברי רש"י בגמ' ע"ש שכ' ה"ה לא יאמר לחבירו וכו' ובזה מתפרש דברי רש"י שכ' במשנה שעובר על לפני עור ובגמ' פתב דברים אחרים שבמשנה מפרש להקשות אם נאמר שאומר לחבירו היום כפשוטו ובגמ' בא לפרש שלא תקשה דילמא מיירי לשפוך למחר לכך מפרש שאפ"ה מקשה שפיר כמ"ש ודוק: ברש"י בד"ה אבל מחשיף הוא לשמור וכו' עד אם הי' בתחומו לפי פשוטו משמע שכיון שאם הי' הפרדס בתחומו הי' מותר לשמור לכך מותר להחשיף ז"א דמאי זה סברא כיון שעכשיו הוא חוץ לתחום וא"א לבוא שם בשבת וא"א בשום אופן למה יהא שרי להחשיף תדע דא"כ למה לא אמר שמואל שאם הי' הפרדס פלוני תוך התחום הי' הולך וגם לפ"ז בטלת כל איסור החשכה דנימא אף בפירות דאם הי' תוך המחיצות שבביתו הי' מותר וכן אף לפי תירץ הגמ' שפירות מחוברין נימא אם היו תלושים הי' מביא אלא ודאי לפי פשוטו ע"כ מתפרש שאם הי' בתחומו ר"ל שאם הי' עד שם תחומו כגון שהיו עד שם בורגנין הי' רשאי לילך ולשמור וא"ת א"כ מאי מקשה בגמ' משמואל ליקשי ממתניתן דהא מוכח כן באמת מקשין תוס' לקמן בגמ' זה ומתראין ע"ש ועיין מה שנקתב בבבאור תירוץ א"ה ואדרבא מתוספת שם מבואר להדיא שזה טעמא דמתניתן דשרי להחשיף כדי לשמור משום דאם יש בורגנין כשמואל ובנדאי היו התוס' מפרשין כן ברש"י פאן שהרי התוס' שם עיקר בגנינם מפ"ה הקונטרס להקשות ולתירץ כנ"ל לפי פשוטו וק"ל: אמנם אינו מדוקדק בלשונו וגם לא הי' רש"י סתם כ"כ שיהא עיקר חסר שאם הי' בורגנין כמו שאומר שמואל וגם הוי לי' לפרש כדאמר בגמ' כיון שאינו פשוט מסברא והי' נ"ל לפרש בדרך יותר נאות כמ"ש לקמן בדרך שאח"ז וה"ק אבא שאול מי לא מודית דמותר לומר וכו' ע"ש בפירוש"י דמש"ה מותר להחשיף כיון שמותר לומר

לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ולזה פינון רש"י שאם הי' בתחומו ר"ל שאם הי' הוא בתחום עם הפרדס הי' רשאי לשמור וא"כ נדאי רשאי לומר לחבירו שמור וכו' דדבר שמותר הוא לעשות רשאי לומר לחבירו וזה טעמא דשמואל ולכך כתב רש"י לקמן בגמ' שזה פשיטא הא דשמואל היינו מטעם זה והוא מוכרח בגמ' ע"ש ולכך רשאי גם להחשיף ופי' זה מוכרח בגמ' שם ולכך לא כתב רש"י מפרש בגמ' פינון דבגמ' משנה זה לפשיטא ואינו אומר לפרש הטעם דהחשקה פינון שהוא פשיטא רק בא לפרש דברי אבא שאול ע"ש ודוק כי הוא מוכרח שם שהוא פשוט מאד זה הטעם דאל"ה עדיין קשה שם דתלי תניא בדלא תניא דמילתא דשמואל הוי נדאי לא תניא ביהתנאים ולכך פי' רש"י שם שהוא פשיטא עיין שם ודוק: אמנם אף שזה הפירוש הוא יותר נאות עדיין אינו מדונקדק בלשון רש"י והעיקר חסר מן הספר וגם בגמ' שם משמע שאבא שאול המציא זה דאמירה אבל לחכמים לא הוי טעמא משום זה וגם הרע"ב פירש דחכמים פליגי על הך דמחשיבין לפקח על עסקי פלה וס"ל אע"ג דשרי לומר אסור להחשיף ולא מצאתי מי שחולק בהדיא על פירושו וגם ברש"י משמע קצת פפירושו שכתב בגמ' וסיפא דמתניתין אבא שאול משמע אבל רבנן לא שרי החשקה ואפ"ה שרי גבי שמירה החשקה אלמא טעמא לאו משום הכי הוא וא"כ אנו צריכין טעם על המשנה ופי' לדברי רש"י חוץ מדינים האלו הנאמרים בגמ' ובלא"ה משמע פן בגמ' שדינים אלו לא נאמרו לפרש המשנה משמע שהמשנה מתפרשת בלא זה ומאי הוא: לכה נ"ל ברור שרש"י מפרש המשנה בעצמו בטעם הגון זולת כל זה וכוזה מתרץ מאין הוציא שמואל דין זה הואיל אם יש בורגנין הולך רשאי גם אפה לומר ולהחשיף והוא דדברי רש"י מ"ש שאם הי' בתחומו הי' רשאי לשמור גם עתה מחשיף נ"ל לפרש ע"פ פשוטו בטוב טעם והוא שהנה מוכח ממתניתין שאם מחשיף לילה חוץ לתחום שלא לעשות שום מלאכה רק לראות שם או לדבר עם איש נדאי מותר וזה מוכח מדתני לא ישפור פועלים ואין מחשיבין לש"פ משמע נדאי משום שהוא דבר האסור לעשות בשבת לכה אסור להחשיף לילה חוץ לתחום לעשותו למחר א"כ משמע בהדיא שאם מחשיף לילה חוץ לתחום שלא לעשות שם כלום שרי אף שההליכה חוץ לתחום הוא דבר האסור בשבת אפ"ה שרי להחשיף על ההליכה וזה שכתב רש"י שמש"ה רשאי להחשיף לשמור שהשמירה אינו מלאכה האסור בשבת מצד עצמו שהרי אם הי' פרדס בתחומו רשאי לשמור רק זה השמירה אסור לו בשבת מצד שהוא חוץ לתחום א"כ עיקר אסורו הוא ההליכה חוץ לתחום וע"ז מותר לחשוף וכן משמע בר"ן שכן הטעם שהשמירה מותרת בשבת פינון למ"ש: אמנם זה גופא צריף טעם למה על שאר דבר האסור בשבת אין מחשיבין ועל הליכת חוץ לתחום מותר להחשיף וא"ל משום דתחומין דרבנן הא שכירות פועלים גמי דרבנן דממצוא חפציה הוא דברי קבלה ולא דאורייתא וע"ז אמר שמואל הטעם שאם יש בורגנין לכה מותר בתחומין האמירה והחשקה וע"ז מקשה שפיר מהבאת פירות אף שהוא דאורייתא פינון שלשמואל לא תלי טעמא בהכי אלא שאם יש בורגנין הכי נמי אם יש מחיצות אבל בלא שמואל לק"מ מתניתין מה שהקשו תוס' מלשמור דשם הטעם שאינו דבר האסור ומתחומין גופא שמוכח גם מרישא י"ל הטעם שהוא מדרבנן וש"פ הוי דברי קבלה כד"ת דמי כמ"ש התוס' אבל שמואל לא נ"ל לחלק בהכי ומפרש טעם שלו שאם יש בורגנין מקשה שפיר

נדוק ועמ"ש בע"ב טעם אחר ופי' לרש"י: בתוס' בד"ה מה לי הוא ומה לי חבירו וכו' עד מאי אריא חבירו אפי' הוא וכו' ור"ל וקכי מקשה מ"ש הוא ומ"ש חבירו דבאמת אפי' הוא אסור לומר אשפור פועלים למחר וא"כ ליתני בדידן דהוי רבוותא טפי ובאמת אפי' הוא אסור פדמוכח משמואל דאע"ג דשם אמר ג"כ לחבירו פיון דלא אמר לחבירו לעשות הוי רק אמירה דידיה אע"ג דבאמת לשמואל שרי לומר לחבירו לכרף פלוני וכו' ולך עמי כמ"ש הר"ן והוא מוכרח בגמ' עכ"פ אף באינו אומר לך עמי כפשוטי נמי דשמואל לא שרי אלא מטעם דאם יש בורגנין הא לא"ה אסור אפי' לומר בעצמו כמ"ש הפוסקים מהא דשמואל וברי"ף הוא הגי' רק אומר אדם לכרף פלוני וכו' וטעמא שאסור דיבור לחוד כמ"ש הרמב"ם בפ"ה המשניות דכתיב ודבר דבר משמע אפי' דיבורי חפציו אסור: אמנם לפ"ז יש להקשות מנ"ל דהיההור מותר מדבר דבר הא בעינו ודבר דבר לאסור דיבור בלא עשיות חפציו וא"ל דקרא אתי רק להתיר היההור וממילא מוכח דדיבור לחוד אסור דהא בהיההור אינו פועל כלום משמע דדיבור כה"ג אסור ז"א דהא משפחת דאף בהיההור הפועל שרי כגון הנראה שתעמוד עמי לערב וכיוצא בו וצ"ל דתרונייהו שפעת מינ' מדכתיב תרתי ודבר דבר או על היההור א"צ תור לימוד פיון דלא אסרה תורה ממילא היההור מותר שלא אסרה ודוק: בתוס' בד"ה ורבי יהושע בן קרחה היא וכו' עד לך נראה לר"ת וכו' עד וקרחה הוא שם אדם והא דאמר לי הצדוקי מהכא לקרחינאה צ"ל שפאמת היא הוא קרח כמ"ש רש"י שם אבל לא מש"ה הי' נקרא בן קרחה אמנם מדברי רש"י שם נראה שעל זה הי' נקרא בן קרחה על שהי' הוא קרח ורש"י אזיל לשיטתו שפכת ג"כ במנחות דף ל"ו על ר' יוסי החורם שהי' חוטמו שקוע והוא מום הכתוב בתורה ואפ"ה אין זה פינוי שם גנאי פיון שהוא גלוי מכ"ש פאן בקרחה רק שלא הי' בן ר"ע רק הוא עצמו הי' קרח ואין לתמוה על לשון בן קרחה שפמה פעמים מצינו ל' בן על עצמו שהוא בן הכי שכ"כ רש"י לקמן גבי צדוקי על קרחתו והוא א"ש טפי ולא קשה כל ק' התוס' אכן התוס' פליגי גם שם אמנם אין תפיסה על רש"י וק"ל: בתוס' בד"ה אומר אדם לחבירו הנראה וכו' עד אבל לנכרי אסור וכו' ר"ל שהנכרי לא יבוא אצלו לערב אלא יעשה המלאכה ע"י אמירה זו דמתניתין ודאי מייירי שהי' שוכר פועלים ידועים באותו מקום דאל"ה תיפוק לי' שאסור להזכיר סכום מקחו אבל ישראל אסור לעשות המלאכה ע"י אמירת שבת דא"כ יגרם איסור לבעה"ב ואפשר אף לעצמו שיהא נקרא שבעה"ב שוכר פועלים בשבת וכמו שמצינו באותו חסיד שנמלה ולא גזרה ובה תיקון האיסור אלא שהחמיר אף בהיההור לחוד שמותר אבל אם שוכר פועלים ודאי אסור לעשות ע"פ אותו שוכרה פנ"ל ומוכח גם מתוס' דהכא ולכך ישראל ודאי יבוא לערב אבל נכרי לא יבוא ולכך מסיימי תו' ל"ש ישראל שהוא למותר אלא שאתי לאשמועינן שאפי' ישראל אם רוצה א"צ לבוא לערב רק לעשות מלאכה ע"י אותו אמירה פיון שהוא רק היההור ומותר משמע ודאי אבל בשוכר ממש אסור לעשות מלאכה ע"י שוכרה זו וכמ"ש ודוק: בתוס' בד"ה ודיבור מי אסור פי' מן התורה ר"ל דברי קבלה כד"ח דמי ובאו לפרש ולתרוץ שקשה לפי פשוטו מאי מקשה ממשנה ורב יוחנן הא מהנהו אמוראי גופייהו מוכח דדיבור רשות אסור שלא התירו אלא של מצוה ואם בעי להקשות מ"ש רשות מן מצוה ליקשי בלא"ה אהנה גופייהו וע"ז פירשו דאנהו גופייהו לק"מ די"ל שהוא גזירת חכמים ואמצוה לא גזרו אבל לבתר שר"י מפרש שהוא מקרא

וקרא לא מפליג בין רשות למצוה א"כ אף מצוה יהא אסור ומשני שפיר דקרא גופא מפליג וק"ל: בתוס' בד"ה ואמר ר"א פוסקין צדקה וכו' עד אלא להשיא יתום ויתומה לפי פשוטו ר"ל שהוא מצוה טפי וכן צ"ל אר"א גופא דאל"כ מאי אתי לאשמועינן והוא דוחק מה"ת לחלק לענגן שבת בין מצוה למצוה בפרט למסקנא דקרא לא אסור אלא חפציה ולא חפציה למה לו לר"א לאשמועינן מה"ת לחלק אמנם ניחא לי ע"פ מ"ש הר"ן שתמה אמאי שרי לפסוק צדקה הא אין מעריכין בשבת ע"ש שהשאייר בקושפא לכך ה"א דוקא ליתום ויתומה שרי דהוא פוסק ליתן לאיש פרטי אינו דומה לערכין דהוי מרשות הדיוט להקדש אף לחרמי פהנים סתם הוי כהקדש אבל לאיש פרטי הוי מהדיוט להקדש אלא לפסוק צדקה לסתם עניים ליתן לגזבר שפיר תמה הר"ן ולכך הוצרך ר"א להשמיענו דשרי וזה נ"ל פוננת התוס': ועפ"ז נ"ל לתרץ גם תמיהת הר"ן דאפשר גם ר"א מייברי שפוסק לעניי פרטי שלא ליתן לגזבר ואפשר אף לעניי אותה העיר סתם נמי שרו מה"ט שפכתתי וק"ל ע"ב בגמ' אמר ליה רבי אבא לר' אשי במערבא וכו' נ"ל ברור לפירש"י דר' אבא אתי לאפלוגי על ר' נתן בר' אמי דאין צריף לאוקמא בין הגיתות וק"ל: ברש"י בד"ה ועבדינו צורךין ואח"כ מבדיל על הפוס וכו' עד וכ"ש דאי אבדיל בתפלה נ"ל שמזה יצא לרש"י שצריף להבדיל על הפוס אח"כ פיון דזה גרע טפי מהבדיל בתפלה פיון שהוא בלא שם ובלא ברכה ואמרין המבדיל בתפלה צריף וכו' מכ"ש זה וא"ל היא גופא מנ"ל דילמא המבדיל דקאמר היינו בשם וברכה דהא אמרינן בברכות שתקנו על הפוס וגם בפסחים אמרימר בת טנות ושאר דוכתי ולהבדיל ב' פעמים בברכה ושם ודאי א"א ובאמת דעת הר"י שכתב שהוא בשם לא ידעתי לפרשו אם לא שתאמר שפירש שהוא על הפוס וקמ"ל אע"ג דלא אמר בין חשף לאור ואינך ובאמת לפירושו ל פליג על ר' נתן בר אמי אבל לפ"ז לא שייך לכאן וגם לא שייך הלשון ועבדינו צורךין וגם מסלתין סילותי פיון ששוב לא יעשה עוד ברכת הבדלה מה"ת לא יעשה מלאכה עד אימתי ימתין במלאכה אבל לרש"י ניחא הפל ולכך גם הרמב"ם תלמידו פסק פרש"י מדכתב סתמא פלשון הגמ' משמע ולא יותר ודוק ונהכי קי"ל: בתוס' בד"ה אין מחשכין וכו' עד פדאמרין בגמ' דמגילה ה' מאות מעלות עשן וכו' אינו בגמרות שלפנינו לא הדפסוהו וישנו בע"י: בתוס' בד"ה אבל מחשיף הוא לשמור מתוך פירוש הקונטרס משמע וכו' ר"ל דאל"ה לא הוי קשה קושיותם דהיינו מפרשים שמחשיף בתוך התחום לשמור שם וא"כ לא עביד מידי דהא אף בשבת שרי לשמור וקמ"ל אע"ג שהולך עד קרוב לתחום ואמרין לא יטייל אדם וכו' וכמ"ש התוס' לעיל בסמוך אבל לבתר שכ' שמשמע מתוך פ"י הקונטרס שמייברי לשמור חוץ לתחום למחר והסכימו עמו שמשמע פן מהמשנה והוא דומיא דרישא דתני בה על התחום כמ"ש התוס' בסמוך לעיל וגם אי בתוך תחום אפ"י להביא פירות מותר אלא נדאי דלשמור חוץ לתחום הוא דשרי להחשיף והוקשה לתוס' מ"ש הליכת חוץ לתחום מש"פ שהוא נמי דרבנן והיו מפרשים ע"כ משום דשמואל שאם יש שם בורגנין הולך וא"כ הקשו קושיותם בתוקף דבלא שמואל מוכח פן מהמשנה ודוק: בא"ד מדקתני בסיפא כלל אמר אבא שאול וכו' עד מדשרי להחשיף שרי לומר חוץ לתחום וכו' עיין במהרש"א שקושיותו חמורה ול"ל לתוס' כל אריכות והוכחת האלו מן אבא שאול ומן היתר אמירה הוי להו להקשות רישא אסיפא מדין החשכה גופא ותירוצו דחוק ורחוק מאד בדברי התוס' שהרי הביאו תוס' את אבא

שְׂאוּל וְהָאֲרִיכוּ לְהוֹכִיחַ הַיִּתְרֵי אֲמִירָה מִשְׁמַע שְׁעִיקָר קְוֹשִׁיתֶם מֵאֲמִירָה וְזֶה הַקְּוֹשִׁיאַ
שְׁהַקְשׁוּ עַל הַגַּמ' יִקְשֶׁה עֲלֵיהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׁהָאֲרִיכוּ הַרְבֵּה לְלֹא צִוְרָה אֵין זֶה אֵלֶּא תַמָּה:
אֲמָנָם נִלְע"ד בְּרוּר שֵׁת"ל עֲמַדְתִּי עַל פֶּשֶׁט דְּבָרֵי הַתּוֹס' לְאֲמִיתָן אַחַר שְׁנַקְדִים לָמָּה מֵיָאֵנו
הַתּוֹס' בְּפֶשֶׁט דְּבָרֵי רַש"י שְׁפַתְבוּ בְּמִשְׁנֵה טַעַם לְהִיְתָר הַחֲשֻׁכָת שְׁמִירָה בְּלֹא דְשִׁמוּאֵל
וּכ"כ הָר"ן שְׁשִׁמִּירָה הוּא דְבָר הַמְּוֹתֵר בְּשִׁבְתָּ וְגַם הַחֲשֻׁכָה לִילָה חוּץ לְתַחוּם לְבַד אֵין בּוּ
אִיסוּר פִּינּוּן שְׁהוּא דְרַבְּנָן וּבִש"פ הָיוּ דְבָרֵי קַבְלָה וְהַתּוֹס' בְּעֲצָמוּ קָרְאוּ לְעֵיל דְּאוּרְיִיתָא
בד"ה וְדִיבּוּר מִי אִסוּר בְּעַמּוּד הַקּוֹדֵם וְעַמ"ש בְּמִשְׁנֵה יוֹתֵר תִּימָה גְּדוּלָה אִם תֵּאמֵר
שְׁמִיָאֵנוּ בְּזֶה הַחֲלִיקִים וְסוּבְרִין פִּי לֹא דְשִׁמוּאֵל אֶף לִילָה חוּץ לְתַחוּם אִסוּר לְהַחֲשִׁיף
כַּמ"ש לְקַמְן בְּסוּמוּף שְׁלוּלֵי דְשִׁמוּאֵל אִסוּר לֹאמַר לְכַרְךָ פְּלוּנֵי אֲנִי הוּלָה לְמַחַר וּמִמִּילָא
אִסוּר לְהַחֲשִׁיף א"כ לָמָּה לְהוּי לְהַקְשׁוֹת מְסִיפָא תְקִישִׁי לְהוּי מְרִישָא גּוּפָא מְדַקְתַּנִּי אֵין
מְחַשְׁבִּין לְשַׁפְּוֹר פּוּעֲלִים מִשְׁמַע אֲבָל שְׁלֹא לְשַׁפְּוֹר פּוּעֲלִים רַק לְטִיּוֹל אוֹ לְרֹאוֹת אֵינָה
דְּבָר שְׁרֵי אַע"פ שְׁמַחֲשִׁיף לִילָה חוּץ לְתַחוּם וְצ"ל כְּדִשְׁמוּאֵל א"כ הַבָּאָת פְּרוֹת נָמִי וְגַם
יִל"ד מִנ"ל לְהַתּוֹס' בְּלֹא שְׁמוּאֵל שְׁאִסוּר לֹאמַר לְכַרְךָ פְּלוּנֵי אֲנִי הוּלָה: לְכַן נִלְע"ד בְּרוּר
שְׁוֹדָאֵי בְּהַחֲשֻׁכָה לִילָה חוּץ לְתַחוּם לְבַד בְּלִי ש"פ וְאֵינָה ס"ל שְׁמוּתָר כַּמ"ש רַש"י וּמִטַּעַם
שְׁפַתְבִּיתִי בְּמִשְׁנֵה ע"ש וְהוּא מְוַכְרַח אֵלֶּא לֹאמַר לְחֲבִירוֹ אוֹ אֶף בְּעֲצָמוּ ס"ד דְּהַתּוֹס' שְׁהוּא
אִסוּר בְּנוֹדָאֵי אֶף בְּלֹא דְבָרֵי שְׁמוּאֵל תַּדַּע שְׁשִׁמוּאֵל אֵמַר מְוֹתֵר לומ' וְכו' שְׁאֵם יֵשׁ בְּוֹרְגִין
וְכו' וְעִדִּין לֹא שְׁמַעְנוּ שְׁאֶף בִּש"פ אִסוּר לֹאמַר לְחֲבִירוֹ אֲנִי אֲשַׁפְּוֹר פּוּעֲלִים לְמַחַר עַד
דְּה"א אֶף בְּכַרְךָ פְּלוּנֵי אִסוּר שְׁהוּצָרָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ הַיִּתְרֵי וְאִם נֵאמַר שְׁנֵה מוֹכַח מֵאֲבָא
שְׂאוּל מְדַאֲסוּר לְהַחֲשִׁיף לְשַׁפְּוֹר פּוּעֲלִים ע"כ אֶף אֲמִירָה אִסוּר א"כ הַיִּתְרֵי אֲמִירָת הַלִּיכָה
נָמִי תִפּוֹק לִי מֵאֲבָא שְׂאוּל וְאִם בָּא שְׁמוּאֵל לֹאמַר טַעַם לְבַד עַל הַיִּתְרֵי הַל"ל מ"ט
דְּמַתְנִיתָן לְכַן יֵצֵא לְהֵם סְבָרָא בְּקוֹשִׁיתֶם שְׁנֵה סְבָרָא חִיצוֹנָה אֶף בְּלֹא שְׁמוּאֵל לְאַסְוֹר
לֹאמַר אֶף לְכַרְךָ פְּלוּנֵי אֲנִי הוּלָה לְמַחַר עַד שְׁהוּצָרָה שְׁמוּאֵל לֹאמַר הַיִּתְרֵי מִשׁוּם בְּוֹרְגִין אֶף
שְׁהַחֲשֻׁכָה לִילָה חוּץ לְתַחוּם מוֹכַח מִהַמִּשְׁנֵה שְׁהוּא מְוֹתֵר אֲמִירָה חִמּוּר יוֹתֵר פִּינּוּן שְׂאוּמַר
לְעֲשׂוֹת לְמַחַר דְּבָר הָאִסוּר בְּשִׁבְתָּ הָיוּ לִי מְמַצּוֹא חֲפָצִיף וְדָבָר דְּבָר שְׁעִיקָר אִיסוּר הוּא
הַדִּיבּוּר בְּכָל מִינֵי חֲפָצִיו הָאִסוּר אֶף בְּתַחוּמֵין: וְעוֹד טַעַם נִרְאֶה שֵׁס"ל יוֹתֵר פֶּשׁוּט לְחַלֵּק
בֵּין הַחֲשֻׁכָה לִילָה חוּץ לְתַחוּם וּבֵין הָאֲמִירָה דִּי"ל דְּהַמִּשְׁנֵה מִיְיָרֵי שְׁהוּא מְחַשִׁיף לִילָה
לְמַקּוּם שְׁהוּא רַחוּק מְמַנּוּ פְּחוֹת מִד' אֲלָפִים אֲמָה א"כ כְּשֶׁהוּלָה לְהַחֲשִׁיף בְּשִׁבְתָּ פְּחוֹת מִב'
אֲלָפִים אֲמָה נִשְׂאָר לוֹ עַל מְחָר ג"כ פְּחוֹת מִב' אֲלָפִים אֲמָה א"כ הוּא מְחַשִׁיף לְעֲשׂוֹת דְּבָר
הַמְּוֹתֵר בְּשָׂר שְׁבָתוֹת וְלֹא מִיְקָרֵי מְמַצּוֹא חֲפָצִיף וְזֶה הַטַּעַם יֵשׁ לֹאמַר ג"כ בְּמִשְׁנֵה עַל
רַש"י בְּהַיִּתְרֵי דְלִשְׁמוּר שְׁאֵם הִי בְּתַחוּמוֹ הִי מְוֹתֵר לְשַׁמּוֹר וְעַכְשָׁיו פִּינּוּן שְׁהוּלָה לְקַצֵּה
הַתּוֹס' הַפְּרָדָס הָיוּ לְמַחַר הַפְּרָדָס בְּתַחוּמוֹ א"כ הוּא מְחַשִׁיף לְעֲשׂוֹת לְמַחַר דְּבָר הַמְּוֹתֵר
וְזֶה הַפְּרִירוּשׁ נִרְאֶה יוֹתֵר מִמ"ש בְּמִשְׁנֵה: אֲבָל לֹאמַר בְּמַקּוּמוֹ לְכַרְךָ פְּלוּנֵי אֲנִי הוּלָה שְׁהוּא
חוּץ לְתַחוּם א"כ אוֹמַר לְעֲשׂוֹת דְּבָר הָאִסוּר וְהַתּוֹ' ס"ד בְּקוֹשִׁיתֶם דְּאֲמִירָה בְּכָל דְּבָר
פְּשִׁיטָא לִי לְאִיסוּר אֶף לֹא דְבָרֵי שְׁמוּאֵל וְכֵן מִשְׁמַע דְּהָא שְׁמוּאֵל הַיִּתְרֵי קַמ"ל וְלֹא
אִיסוּר וְכֵן מִשְׁמַע מִמָּה שְׁפַתְבּוּ לְעֵיל בְּרִישׁ שְׁמַעְתִּין עַל ק' הַגַּמ' לְעֵיל מ"ש הוּא מ"ש
חֲבִירוֹ שְׁאֲמִירָה פְּשִׁיטָא לְהַגְמ' לְאַסְוֹר אֶף שְׁהִבִּיאוּ דְשִׁמוּאֵל הִינּוּ הַהוֹכְחָה אֲבָל לְהַגְמ'
פְּשִׁיטָא לְהוּי ע"כ בְּלֹא"ה דַּל"כ הָאִיף מְקַשֶׁה עַל הַמִּשְׁנֵה פְּשִׁיטָא מְשִׁמוּאֵל וַא"כ עִיקָר
קְוֹשִׁית הַתּוֹס' הוּא הַבָּא מֵאֲמִירָה שְׁאִסוּר וְדָאֵי אֶף לֹא דְבָרֵי שְׁמוּאֵל וַא"כ הַוּצָרְכֵי

להביא דאבא שאול להאריה בהוכחה מהמשנה שגם אמירה לשמור מותר מכ"ש לומר
אני הולך לחוד וקשה מ"ט ע"כ משום שאם יש בורגנין הולך וכשמואל אבל מהחשקה
לשמור או לילה לק"מ מהנה טעמי שפתיבתי ודוק היטב בלשונם ותמצא נכון הדבר וכן
ברש"י במשנה אלא שברש"י י"ל גם כפי הראשון שפתיבתי ובאמת מתורץ גם קושית
התוס' שמהאי טעמא גם אמירה מותר אף בלא דברי שמואל אמנם בתוס' שהקשו
מאמירה נראה יותר טעם השני שפתיבתי שלפ"ז החשקה בלבד מותר אף בר משמואל
אבל אמירה ודאי אסור אבל לטעם ראשון הוא דחוק להחמיר באמירה יותר וגם מנ"ל
להקשות דילמא גם אמירה בתחומין מותר מטעם זה ולטעם השני א"ש וגם ברש"י
מדוקדק יותר טעם השני כמ"ש ועל ק' התוס' ס"ל כתי' התוס' שהרי לא פליגי בזה רש"י
ותוס' אדרבא תוס' הם מסייעין לפירש"י ודוק: בא"ד ואיני יודע מאי קשיא וכו' עיין
במהרש"א שכתב ולולא דבריהם הייתי אומר דלק"מ וכו' ע"ש עד אבל התוס' אין נראה
להם לחלק בזה כנראה מדבריהם לקמן בד"ה לכרף פלוני וכו' ר"ל דשם משמע מפורש
מדבריהם דהא דשרי שמואל לומר שמור לי פירות שבתחומה היינו נמי מטעם שאם יש
בורגנין דהא כתבו שם דבשבת אפי' תוף התחום חמיר טפי מאומר שמור לי למחר חוץ
לתחום ע"ש היטב וכן בתוס' לקמן בעמוד שלאח"ז בד"ה לעולם אסיפא כתבו מפורש
שזה חמיר טפי מאומר שמור לי חוץ לתחום למחר פינון שפאן עושה בשבת ובאומר לו
שמור למחר חוץ לתחום ודאי אין מותר אלא מטעם שאם יש בורגנין הולך ע"ש בתוס'
וא"כ אין פאן התחלת תי' אלא שמהרש"א ר"ל שהוא גופא קשיא מנ"ל להתוס' לומר
כן פי לולא דבריהם הייתי אומר שזה פשוט היתר לומר לחבירו שמור לי פירות
שבתחומה שכיין שאינו עושה חבירו שום איסור מותר אף בלא בורגנין וכן משמע
מפירש"י לקמן בעמוד שלאח"ז שזה פשוט להיתר והוא מוכרח בגמ' לפירש"י ע"ש גבי
אבא שאול אהא קאי וכו' וא"כ ממילא מתורץ ק' התוס' זהו תורף ביאור דבריו והוא
לכאן דברים נכונים: אמנם כד נעמיק קצת דברי התוס' דבריהם מוכרחים וברורים מאד
ואני תמה על המהרש"א שכ' לולא דבריהם הייתי אומר משמע ודאי שפירש שתו' אין
מתרצין כן הלא ע"כ זה הוא עיקר תי' התוס' בתירוץ דאי לאו דשמואל א"ש דה"א
וכו' עד ה"מ באמירה לחבירו וכו' וזה אין לו פי' דעדיין אינו מתורץ למה יאה מותר
להחשיף לשמור הא ודאי לולא דשמואל אסור לומר לחבירו שמור לי למחר פירות
שחוץ לתחום ואינו זכאי באמירתו אלא ודאי שה"א שמש"ה מיקרי זכאי באמירתו
שרשאי לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומה והתוס' קוצרו בזה פינון שהוא גמ'
מפורשת לקמן אבא שאול אהא קאי ע"ש והא שהקשו תוס' וכתבו תירץ ארנף היינו
שהתוס' בקושיתם סברו שאף אי לאו דשמואל סברא פשוטה הוא לאסור אף אמירה
בינו לבין עצמו אני שוכר פועלים למחר או לכרף פלוני אני הולך למחר ואף שאינו
פועל שום חפץ ע"י אמירה זו והיינו משום דכתיב ודבר דבר כמ"ש לעיל דלפי פשוטו
זו היא סברא חיצונה שהרי שמואל היתרא קמ"ל ולא איסור משמע ודאי דסברא חיצונה
לאסור וא"כ היכי ס"ד בלא דשמואל להתיר לאמר לחבירו שמור לי פירות שבתחומה
הא אפי' דיבור בינו לבין עצמו משמירה זו אסור לו מכ"ש לומר לחבירו לעשות אף
שמצד חבירו אין איסור הא הוא אסור לומר אשמור פירות אלו למחר והאיה יאה מותר
לומר לחבירו לעשות בשבת הא נאסר לו האמירה: ודאי אף א"ת שאין זו סברא מוכרחת

ג"כ לא הני מידי תגרין המהרש"א לפי סברתם זאת בקושיא שהוא אסור לומר אף אם נאמר שמוטר לומר לחבירו שמור לי בתחומי אין זה זכאי באמירתו דהא אבא שאול אמר סתם אמירתו משמע ודאי כל אמירתו ויותר מסתבר דקאי על אמירתו בינו לבין עצמו דהא אמר שאני זכאי באמירתו ולא אמר אמירתו לחבירו רק לפי תי' התוס' דאי לאו דשמואל ה"א דלא אסר כלל אמירה לעצמו ע"כ א"ש קאי על אמירתו לחבירו משא"כ לפי סברת קושיותם: אמנם מי שיש לו לב להבין גם סברא זו מוכרחת דלפי קושיותם ודאי אסור לומר לחבירו שמור בתחומי פנ"ל אי לאו דשמואל אבל לפי סברת תירוץם ודאי אי לאו דשמואל נמי מותר לומר שמור בתחומי וזה עיקר תירוץם אבל לפי האמת דאמר שמואל דינו דקמ"ל איסורא דאמירה בכ"מ אף בינו לעצמו ובהולך מותר משום בורגנין חזרו תוס' ג"כ לסברתם בקושיותם דלומר שמור לי בתחומי ג"כ אין היתר אלא ע"י בורגנין והוא כ"ש משאר אמירות פיון שהוא עושה ע"י אמירה לחבירו בשבת דבר שאסור לו לומר אף בינו לבין עצמו רק משום בורגנין לכה הלקליטו תו' פן בסמוך ובעמוד שלאח"ז ודוק היטב פי נ"ל ברור ונכון: ורש"י שפ"י בעמוד שלאח"ז שהוא פשוט ההיתר ע"י מה שכתבת בסמוך: דף קנא ע"א בגמ' לעולם אסיפא ואבא שאול אהא קאי וכו' עיין ברש"י שכתבו דכולהו פשיטא להו וכו' ועיין בתוס' שפי' פ"י אחר מהפך מרש"י וכתב המהרש"א משום דלפירש"י הני תלי תניא בדלא תניא ומשנה לרש"י טועה וגם לא כתב במאי פליגי ולענ"ד דזה תלי נמי במה שכתבתי לעיל דרש"י בא לפרש דברי הגמ' שאין לו פ"י לפי פשוטו שעיקר קושיתו הנה שתלי תניא בדלא תניא כמ"ש רש"י ותי' אהא קאי דאמר ר"י אמר שמואל וכו' וכי משום שאמר שמואל הני לא"ש תניא שהי' הרבה דורות אחר אבא שאול לכה פירש"י לפי שהי' פשיטא להם זה הסברא להיתר פיון שאין בו שום מעשה האסור בשבת מה"ת לאסור האמירה ולכה הני כמו תניא שהוא פשוט מאד ודוק: אמנם לפמ"ש לעיל בפ"י התוס' והוא ברור ומוכרח בפירושם דאף זה אינו מותר אלא מחמת שאם יש בורגנין א"כ אינו פשוט כ"כ דאדרבא פשט המשנה אין מורה פן כמו שמקשה לעיל וגם אם זה פשוט להם ליתמי הא דלעיל שהוא רבותא טפי שהותר אמירת דבר האסור אלא נ"ל ברור דרש"י ס"ל שזה מותר הני בלא היתרא דבורגנין דקילא מהאי דלעיל פיון שהוא אמירת דבר המותר לחבירו אע"פ שאסור לו אע"ג שכתבתי דאם נאמר דאסור לעצמו לומר אני אשמור למחר חוץ לתחום א"כ לא הי' היתרא דבורגנין כ"ש שאסור לומר לחבירו לעשותו היום אף שהוא בתחום חבירו זה סברת התוס' אבל רש"י לא ס"ל פן: או יותר נראה שרש"י לא ס"ל כלל שאסור לומר בינו לעצמו אשכח פועלים למחר והא דשמואל לעיל מפרש שאומר לחבירו שילך עמו וכן משמע הלשון דאל"ה למה נקט לחבירו וכן באמת הרי"ף דסובר כתוס' שאסור אף בינו לעצמו גורס אומר אדם ולא גרס לחבירו אבל לפי גירסא שלפנינו משמע שאומר לחבירו וא"כ אינו אסור אלא אמירה שפועל מה שאסור לעשות בשבת ואם פן לומר לחבירו לשמור בתחומי פשיטא שמוטר והני תלי תניא בדתניא ודוק: אבל תוס' שפירשו שהא שמוטר לשמואל לומר שמור פירות שבתחומי לא מותר אלא מטעם שאם יש בורגנין וזה גרע מאומר לחבירו שמור לי למחר מחוץ לתחום או לך עמי למחר פיון שפאן עושה בשבת וגם כל אמירות אסורים אף בינו לעצמו מה שאסור לו אף שמוטר לחבירו שהוא בתוך התחום אם לא משום

בְּהֵן נְמִי לְעַפּוּ"ם אַבְּל לַפּמ"ש בְּשֵׁם הָר"ן א"כ שִׁיטת רש"י הַמְּחַנּוֹר וּמָה שֶׁהַקְּשׁוּ מִלְשׁוֹן נְמִי דְלַקְמָן י"ל נְמִי נַחְמִיר כְּמוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל אַע"ג דְּאֵינּוּ כ"כ פִּינּוּן שֶׁהוּא סֶפֶק אוֹ פִּינּוּן דְלָרַב וּדְאֵי מַקְשָׁה שֶׁם קָאָמַר נְמִי כְּמוֹ שָׂרוּב מַחְמִיר שֶׁם וּלְרַב בְּסֶפֶק גַּם שֶׁם אֵינּוּ אָסוּר אֲלֵא בְּכַדִּי שִׁיעֲשֶׂה פִּינּוּן שֶׁהוּא סֶפֶק כְּמוֹ בְּסֶפֶק קָבַר כַּמ"ש הָר"ן וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה רוּחֵץ בְּהַ יִשְׂרָאֵל מִיָּד דִּי"ל מִשְׁחָשִׁיכָה וְכוּ' אַע"ג דְּלַהֲדֵי לִישְׁנָא דִּיִּיקָא הֵךְ מִתְנִיתּוּן פְּנוּתֵי דְרַב דְסִפִּיקָא אָסוּר צ"ל לַהֲדֵי לִישְׁנָא דַר"י פְּלִיג אַת"ק וּלְדִידֵי אִפִּי' מְחַצָּה עַל מְחַצָּה מִוְתַר וּמִיִּיתִי סִיעֲתָא מְת"ק אֲמַנְם לְלִישְׁנָא אַחְרִינָא שְׁתַּפְּסוּ רַש"י לְאַמַּת ר"י לֹא פְּלִיג פְּלַל אַת"ק וּלְכַד כ' רַש"י שֶׁהוּא עֵינְקָר דְלֹא מִשְׁמַע דַּר"י פְּלִיג אַת"ק בְּמְחַצָּה עַל מְחַצָּה וְגַם בְּהֵךְ דְרַשׁוֹת מִשְׁמַע דְמוֹדָה ת"ק דְלֹא דְמִי לְמְחַצָּה עַל מְחַצָּה כַּמ"ש רַש"י לַקְמָן בְּסוּמָה אַבְּל מְשׁוּם קְנוּשִׁית הַתּוֹס' לַחוּד אֵין צָרִיךְ לְמַחוּק הַגִּירָסָא רַאשׁוּנָה דְהָא לֹא קָאָמַר אֲלֵא דוּקָא מִתְנִיתּוּן פְּנוּתֵיהּ דְשִׁמוּאֵל וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְלָרַב צָרִיךְ לְאוּקְמָא בְּעוּמָד בְּסֶרְטֵיָא וּמִתְנִיתּוּן סִתְמָא קְתַנִּי אַבְּל לֹא מַקְשָׁה תִּיּוּבְתָא לְרַב וְדוּק: בַּא"ד וּמִיָּהוּ לֹא מְפָרְשִׁי לָהּ כְּדִפְרִישִׁית ר"ל שֶׁהוּא שִׁיטת הָרִי"ף וְהַגְּאוּנִים שֶׁהִבִּיא הָר"ן שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים קְנוּשִׁית הַגַּמ' לַקְמָן וְתִי' דְעוּמָד בְּאַסְרֵיָא אַסִּיפָא דְלֹא יִקְבַּר עוֹלָמִית אַבְּל אַרִּישָׁא לֹא מַקְשָׁה מִיָּדִי דִּי"ל שְׁמִינִי שִׂידוּעַ שְׁעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל עֲצָמוֹ כְּמוֹ לְעִיל בְּעֲשֶׂה כְּבֹשׁ לִירַד וְכֵן סִיפָא בְּיָדוּעַ וּלְכַד לֹא גָרְסִי נְמִי סִיעֲתָא לְשִׁמוּאֵל פִּינּוּן שֶׁהוּא וּדְאֵי וְדוּק: בְּרַש"י בַּד"ה יִמְתִּין וְכוּ' עַד נְהִי דְלֹא מוֹכַחָא מִקְלָתָא וְכוּ' ר"ל פִּינּוּן שֶׁהוּא סֶפֶק אִפִּי' אֵי הֵוִי בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל לֹא הֵוִי פִּירְסוּם פִּינּוּן דְלֹא מוֹכַחָא מִקְלָתָא שְׁנַעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְדוּק: ע"ב בַּגַּמ' תְּנִיָא רַשְׁבַּ"א אוּמַר תִּינּוּק בֵּן יוֹמוֹ חֵי וְכוּ' אָמַר רַב פֶּפְא נְקֻטִּינּוּ וְכוּ' וּפִירַשׁ"י דְכְּתִיב עַל כָּל חַיִּית הָאָרֶץ אִפִּי' אַרִּי' נ"ל דְגַם הָא דַא"ר חֲנִינָא נְמִי מַהְקָא נְפָקָא כְּדִרְשִׁינּוּ בְּעַלְמָא כָּל חַיִּית לְרַבּוֹת הַשְּׂדִים וְהֵינּוּ נְמִי אֵי אִיפָא מוֹרְאָכֶם תְּרִי וְנ"ל דְלֹא פְּלִיגִי רַב פֶּפְא וּר"ח אַרְשָׁב"א דְדִרְיֵשׁ תִּינּוּק בֵּן יוֹמוֹ חֵי מִשְׁמַע אִפִּי' אַחַד וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְמוֹרְאָכֶם וְחַתְכֶם מִשְׁמַע תְּרִי וְכֵן עַל כָּל חַיִּית הָאָרֶץ מִשְׁמַע תְּרִי דְחַיִּית הָאָרֶץ מִשְׁמַע סִתְמָה חֵי שְׁחַלֵּשׁ מִבְּנֵי אָדָם וְכָל אַתִּי לְרַבּוּי הַפֶּל אִפִּי' עַל דְבַר הַגְּבוּר מְאָדָם כְּגוֹן אַרִּי' וְכִינְצָא וְשְׂדִים וְדִרְשִׁינּוּ כָּל חַד אֲמַסְתְּבַר וְגַם קָמָא אַקְמָא מוֹרְאָכֶם לְשׁוֹן רַבִּים עַל כָּל וְחַתְכֶם דְּמִשְׁמַע חַיּוּתְכֶם שֶׁל כָּל אַחַד אַחַיִּית הָאָרֶץ הַחֲלוּשָׁה כְּגוֹן חוֹלֵד וְעַכְבָּר וְדְכּוּנּוּתֵיהּ וּק"ל: סְלִיק פֶּרְק שׁוּאֵל מִיִּשְׁהַחְשִׁיף פֶּרְק עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע דָּף קַנַּג ע"א בְּמִשְׁנָה מִי שֶׁהַחְשִׁיף בְּדִרְךָ נִרְאָה לִי דְנִקֻט לְשׁוֹן בְּדִרְךָ דְסִתְמָה דְרַךְ הוּא ר"ה כַּמ"ש רַש"י בְּרִישׁ מְכִילְתִּין שְׁנָה פִי' סֶרְטֵיָא מְסִילָה מְעִיר לְעִיר בּוֹ הוּא דְהַתִּירוּ לִיתָן לְנַכְרֵי כַּמ"ש בַּגַּמ' אֲתִי לְאַתּוּי ד"א בַּר"ה אַבְּל בְּבַקְעָה אוֹ הָאִידְנָא דְלִית לָן ר"ה אָסוּר לִיתָן לְנַכְרֵי: אוֹ י"ל לְהִקְפֹּד דְלָמָּה אָסְרוּ לְשִׂאתוּ פְּחוֹת פְּחוֹת מַד"א גְּזִירָה דִּילְמָא אֲתִי לְאַתּוּי ד"א בַּר"ה וְיָבֵא לִידֵי חַיּוּב חֲטָאת אַבְּל בְּכַרְמְלִית דְלֹא שְׁיִיף זֶה קִיל יוֹתַר וְלֹא גְזָרוּ בִי וְשָׂרִי לְאַתּוּי פְּחוֹת מַד"א דְגַם שֶׁם בִּי"ח דְבַר אַמְרִינּוּ אַף מִי שֶׁהַחְשִׁיף בְּדִרְךָ גוֹתֵן פִּיסוֹ לְנַכְרֵי בּוֹ בְּיוֹם גְּזָרוּ פִירַשׁ"י שְׁלֹא יִשְׁאַנְהַ פְּחוֹת פְּחוֹת מַד"א וְגַם שֶׁם לֹא גְזָרוּ אֲלֵא בְּדִרְךָ שְׁלֹא יָבֵא לִידֵי אִיסוּר וְחַיּוּב דְאוּרִיִּיתָא מִשָּׂא"כ בְּכַרְמְלִית וּדְאֵי לֹא גְזָרוּ וְאֵי מְשׁוּם טִילְטוּל לֹא גְזָרוּ כַּמ"ש הָר"ן בְּמִקּוֹם פְּסִידָא וְגַם יָכוֹל לְהַשְׁיִאוּ בְּאַפְּוּנְדָתוֹ אוֹ בְּתוּף חִיקוּ בְּלֹא טִילְטוּל וְהַדְבָּר שֶׁקוּל וְאֵם גְּדִיִּיק הַדְּיוּק בְּשִׁנְיָהֶם סוּתְרִין זַא"ז דְהָרִי בַּגַּמ' מִשְׁמַע שְׁלִישָׁא פְּחוֹת מַד"א הוּא חֲמוּר מְלִיתָן לְנַכְרֵי אוֹ לְחֲמוּר וְהָאִיף נִתִיר לִישָׂא פְּחוֹת מַד"א וְלְאַסוֹר לִיתָן לְנַכְרֵי וְתַמְהֵנִי עַל הַפּוֹסְקִים רַאשׁוּנִים וְאַחְרוּנִים שְׁלֹא הִרְגִישׁוּ בְּדִין

זו מה ששייך האינדנא דל"ל ר"ה מאי נעבד מלבד המ"א בסימן של"ד שהניח בצ"ע ע"ש
הדין אמנם נלע"ד ברור ואמיתי ששיניהם אמת ע"פ הדין ויתורץ היטב הרמב"ם בפ"ו
מה' שבת שכ' במציאה אסור ליתן לנכרי ועל החמור רק יוליכנה פחות פחות מד"א
ותמהו עליו כל הפוסקים ונלע"ד שהדין דין אמת ומנכרה בגמ' שהרי אמרו בגמ' דס"ד
דנקט פיסו אורחא דמילתא וה"ה מציאה קמ"ל דדיוקא דכיסו דוקא אבל מציאה אסור
ליתן לנכרי והנה אמרו לעיל בי"ח דבר אף מי שהחשיף נותן פיסו לנכרי בו ביום גזרו
והיינו שלא לישא פחות פחות מד"א והובא בגמ' פאן לקמן נדאי גם שם פיסו דוקא אבל
לא מציאה שטעם אחד להם פיון שפציאה אינו בהול עלי' ולא אתי לאתוי ד"א דמ"ה
לא שריא ליתן לנכרי ה"נ למה נאסר פחות מד"א שהוא ג"כ מטעם שלא ישא ד"א
ומציאה לא אתי לאתוי ד"א וא"כ קשה אהדדי פנ"ל ולא עוד אלא שפאן גופא קשה הני
תרי אהדדי דהא משנתינו פה חידשה היתר ואיסור בהך דין דנותן פיסו לנכרי ואיסור
לישא פחות מד"א ועל שניהם נקט פיסו דוקא: אמנם פד דייקת דהא נדאי קודם י"ח
דבר שהיו נוהגין לישא פחות מד"א לא היו מתירין ליתן לנכרי פדמשמע בגמ' פה אמאי
שרי ליתן לנכרי וכו' והיינו נדאי דפחות מד"א לית בי' פלל אפי' איסור דרבנן משא"כ
בנכרי שיש בו איסור דהני שלוחו ממש וכן על חמור הוא מצננה על שבייתו ואינה אלא
שחכמים שגזרו י"ח דבר ראו שמתוך שבהול על ממונו ופעמים אתי לאתוי ד"א בר"ה
ובפחות מד"א קרוב טפי לבוא לידי כף לכה אסרו פחות מד"א נראו להתיר יותר ליתן
לנכרי אבל במקום שאין אתי לאתוי ד"א פגון מציאה בזה לא גזרו דהא דוקא בכיסו
גזרו הדר דינא פמקודם י"ח דבר לישא פחות דבזה כמו שלא התירו כף לא אסרו וכן
נמי פנונת הרמב"ם בתשובתו שהביאו המגדל עוז באריכות ע"ש וכן המ"מ הביאו
בקיצור היינו שכ' טעם שפחות מד"א הוא קל יותר וע"כ פנונתו למ"ש דמ"ש בגמ'
דפחות מד"א הוא חמור יותר היינו בכיסו דאתי לאתוי ד"א בר"ה משא"כ במציאה שלא
אתי לאתוי פחות ד"א קיל יותר וא"כ מאד צדקו דברי הרמב"ם ודוק: א"כ פן נמי זה
הדין בר"ה דידן דלא שייך אתי לאתוי ד"א בר"ה דל"ל ר"ה לא אסרו ולא התירו נשאר
הדין לכמות שהי' מקודם לישא פחות מד"א ולא ליתן לנכרי ואינה ויש לפסוק פן לענ"ד
פאן וגם במציאה אף בר"ה וכדברי הרמב"ם ואל תקשה מהפוסקים הרי"ף והרמב"ם
והרא"ש והטור שכ' סתם נותן פיסו לנכרי אע"ג דל"ל ר"ה ז"א שהם אין סוברים זה
הדין דל"ל ר"ה ע"ש ודוק היטב פי נ"ל נכון: בגמ' א"ד בעי רבא וכו' כל הפוסקים פסקו
בזה לקולא ליתן לנכרי והיינו לשיטתם דכיסו קיל יותר ומציאה אסור לגמרי אבל
הרמב"ם אגיל לשיטתו הנ"ל דבצד אחד מציאה קל יותר ושרי לישא פחות מד"א וא"כ
לא שייך למיזל לקולא שאין אנו יודעין איזו קולא כמ"ש התו' לעיל ושאר פוסקים דכל
היכא שאיכא בכל צד קולא מצד אחד וחומרא מצד א' לא אמרינן ספק דרבנן להקל אלא
צריכין לתפוס חומרות שניהם ע"ש לעיל בתוס' דף קמ"א גבי פלפלין מדיק נדא נדא
ע"ש וכן שאר פוסקים והרא"ש מכללם בביצה לכה פסק שלכתחילה אם יכול להחשיף
עליו צריף להחשיף עליו רק אם אינו יכול ס"ל שתופסין יותר לומר שלא גזרו בו לקולא
ונשאר אמילתא קמייטא לישא פחות מד"א פיון שהוא ספק גזירה ומשום הפסד וגם
מחמת טעם שפכת הרמב"ם בתשובתו הביאו שיותר טוב להתיר פחות מד"א מלמת
לנכרי וחמור ולחש"ו דאוןשא מילתא אלא היכא שגזרו נדאי צריכין אנו לקיים גזירתן

מטעם שפכתנו שפכיסו ור"ה קרוב הדבר יותר לבוא לידי א"ד לישאו ד"א אם נתיר לו פחות אבל בספק גזירתו נשאר אסבא ואמילתא קמיתא לכה פסק אם אינו יכול להקשיף משיאו פחות מד"א ודוק היטב וכן נראה לפסוק לענ"ד אלא שהש"ע בסי' רסו נטה פה מדרכו שדורה תמיד בשיטת הרמב"ם וכאן פסק דלא פנותי היינו משום קושיות כל הפוסקים עליו ולדרכינו דבריו מוכרחים ונכונים בשני הפוסקים וכן בר"ה שלנו יוצא מדבריו לפסוק פן לישאו פחות מד"א ולא לתת לנכרי וחש"ו ודוק: בגמ' מ"ט שרי לי רבנן וכו' ופירש"י ונהרי הוא שלוחו לישאנו בשבת נראה שפא לתרץ קושיא חמורה וקרא"ש הקשה פן על פירש"י ע"ש שנהרי אמרינן בריש מכילתין דאפי' איגרת ושאר דברים שאינו פירסום כבגנן שרי בקצץ לב"ה ודילמא הכא נמי מיירי בקצץ וסתמא דמילתא הוא כה שיקוצץ עמו לישאו לביתו או שנושא בחדם דמאי שכר יום שניך פאן ומאי פריך לכה מפרש רש"י שאינו דומה לשם דשם ההיתר קצץ הוא דנכרי פי עביד אדעתיה דנפשי קא עביד שלא לעשותו ביום אחר אבל לישאל לא איכפת לי אימת יעשה אבל הכא ודאי לא יניח הפיס אצל נכרי רק שילך עמו וישאנו בשבת והוא הולך עמו הני ממש כשכיר יום על שבת דאסור משום שלוחו ולפ"ז יוצא לנו דין דא"צ אפי' לקצוץ עמו דאף קצץ הני כשכר יום ולכה לא אמר הגמ' ולא א' מהפוסקים דצריך קציצה כמו בשאר מלאכות שעושה הנכרי דזה יכול לתקן אלא כמ"ש ודוק: בגמ' חמור אתה מצווה על שבייתו וכו' ר"ל אע"ג דמוקי לה שפניחה כשהיא מהלכת ואז ליכא אפי' שבייתת בהמתו מ"מ קרוב לבוא לידי איסור דאו' דהיינו שבייתת בהמתו אם ישפח פעם אחד ליטול ממנה כשהיא עומדת אמנם אי קשיא הא קשיא למה אמר משום שבייתת בהמתו דזה יש לדחות דאם יש לו חמור של אחר אינו מצווה לימא חמור אתה מוזהר משום מחמר ואז אפי' חמור של אחר עובר כשישפח ליטלו ממנו כמ"ש הר"ן שפטעם זה הקשה הגמ' לקמן ונהלא מחמר ולא הקשה משבייתת בהמתו א"כ ה"נ לימא מחמר וצ"ל לפי הר"ן דבאמת מאי דאמר פאן אתה מצווה על שבייתתו היינו תרנוייהו עשה דשבייתת בהמתו ולא דמחמר בכל חד פדינו לכה נקט סתמא: אכן לולא דברי הר"ן נלע"ד דכאן נקט דאפי' איסור קל דעשה יש לנו לחוש פיון שיש לו ברירה לתת לנכרי אבל לקמן דמיירי דליכא נכרי לא הי' יכול להקשות מאיסור עשה די"ל דתקמים התירו איסור קל כדי שלא יבוא לידי איסור חמור אבל מחמר מקשה ממתניתין לרמי בר חמא דאית ליה דמחמר ודונו סקילה ושגגתו חטאת: וא"ל דלרב"ח עדיין לא תירץ פלוג דאמאי אינו מוליכו פחות מד"א דגזרינן שפא יוליכו ד"א ואתי לידי מלאכה דאורייתא ה"נ בחמור שפא ישפח מליטלו כשהיא עומדת כמ"ש התוס' פאן ואתי נמי לידי מלאכה דאורייתא שחיוב סקילה לרמי ב"ח י"ל דקים להו לתקמים דבפחות מד"א קרוב טפי לישאו ד"א מפאן לשפוח א"נ י"ל דכינן דמחמר לא חייב אלא במנהיגו י"ל דכאן מיירי שאינו מנהיגו אלא שמקשה ונהלא מחמר שקרוב להיות מחמר שניהיגו אל הדורה וע"ז משני שפיר מניחו כשהיא מהלכת וכו' ואיכא פאן תרי חששי שפא ינהיגו וישפח ליטלו משא"כ בפחות מד"א ודוק: בתוס' בד"ה חש"ו אע"ג דאמר לעיל פ' כ"כ דקטן העושה לדעת אביו וכו' לכאורה הוא תמוה דהא גם הכא משמע דאיכא איסור דאפי' היכא דאיכא חמור דמצווה על שבייתתו אסור למיתב לי' לקטן רק היכא דליכא פלוג משום פסידא שרו רבנן איסור כדי שלא יבוא לידי איסור סקילה וא"כ מאי מקשים משם אדרבא משם

ראי' אע"ג דגם שם איכא פסידא דדלוקה הא שם לא רצו עבורו להתיר שום איסור אדרבא מחמת דלוקה אסרו את המותר שאין מצילין יותר משלש סעודות ע"ש וכבר כתבו פל המפרשים ראשונים ואחרו' טעמים בזה וצ"ע: אמנם עיין מה שפתיבתי לעיל דף קכ"א ב'שוב מה שהקשיתי לשאול שם דמאי מיייתי ראי' שם וביבמות משאר איסורים על שבת להתיר הא משמע דבשבת אדם מצווה על שבתת בנו הקטן כמו על שבתת בהמתו ועבדו ע"ש והעליתי שם שיש ג' חילוקים ועיקר החילוק שבין שבת לשאר איסורין היכא שאומר לו לעשות או עושה עלדעתו בשבת איסור דאורייתא ובשאר איסורין הוי פלוגתא ביבמות אם ב"ד מצווין להפרישו היינו מדרבנן או לא וא"כ ה"כ דמייירי בשבת שפיר מקשים דאיסור דאורייתא נדאי לא שרו רבנן גם ה"כ כדמשמע פל הסוגיא אפי' איסור דרבנן התמור לא שרו כדמשמע לקמן גבי בתבירו פטור אבל אסור ודוק: אכן אחר רואי בכאן דברי הר"ן נלע"ד תירוצי דלעיל מ"ש שם ב'שוב קושיא הג"ל לדונח ונ"ל לתרצה באופן יותר נאות ע"פ שיטתו ומתוך גם קושית התוס' שבכאן וא"צ למ"ש התוס' והוא שהר"ן כתב פה ובע"ז שיש שני מיני איסורין בשבת בבהמה אם היא בהמתו שהוא מצווה על שבתה בעשה למען ינוח נדאי אסור אפי' אינו מסייע עמה שהרי אפי' להשאילה או לשכרה אצלו אינו מצווה על שבתתה אם אינו מסייע עמה דשאלה ושכירות לא קניא אמנם אם הוא מסייע עמה או מנהיגה שהוא לאו דמחמר גם בבהמת חבירו עובר ע"כ וא"כ גם בקטן הוא נדאי פן דהא בכל מקום שפתיב בתהמה כתיב ובנה וא"כ שפיר מקשה שם מנבילות אשבת דס"ד דמקשה דמייירי בקטן שאינו בנו שהרי קתני סתם קטן שבא לכבות וכיון שאינו מסייעו אינו מוזהר עליו בשבת יותר משאר איסורים ועל זה משני באמת בקטן העושה לדעת אביו ר"ל אביו דייקא שהוא בנו ואז מוזהר עליו משום שבת שבתת בנו אף שאינו אומר לו והא דאמר לדעת אביו היינו משום דשלא לדעתו לא שייך אזהרה דאף גבי בהמה לא אסור אלא כשמשאילה או משכירה לעכו"ם דהוי לדעתו וביבמות נמי מייירי בקטן אחר שאינו בנו ואינו מסייעו לכה מדמה שאר איסורין לשבת משא"כ בבנו זה הנלע"ד פעת ישוב נכון וא"כ גם קושית התו' פאן די"ל דכאן מייירי בקטן אחר שאינו בנו דנקט סתם קטן ושם מוקי לה בבנו מחמת קושיא וג"כ לחד מ"ד דאית לי' אין ב"ד מצווין להפרישו משא"כ פאן מנ"ל להקשות י"ל דמייירי בקטן אחר וא"צ לוקים כמ"ש התוס': אמנם נראה שהתוס' מדמי פאן למסייעו שהרי גם בבהמה מקשה לקמן והלא מחמר אף שי"ל שמייירי בבהמת אחר כמ"ש הר"ן פיון שמסייע אף דבקטן לא שייך מנהיג כמו בבהמה מפל מקום פיון שמניח עליו והולך עמו הוי מסייעו ומכ"ש לפי מ"ש הר"ף והרמב"ם דאף משחשיכה מניח דלא פ"ש"י הוי מסייע מממש לכה צריף לומר כמו שכתבו התוס' שמניח פשהוא מהלך וכו' כמו בחמור ודוק היטב: בא"ד מניח פשהוא מהלך וכו' אע"ג דאמרין לקמן בתבירו פטור אבל אסור ולא שרו רבנן זה בגדול ולא בקטן וק"ל וא"ל לפ"ז הג"ל מאי מיבעי' בחרש וקטן הא קטן מצווה על שבתתו משא"כ חרש די"ל אפ"ה חרש חמור פיון דבקטן נמי אינו מצווה מדאורייתא דהא מניח פשהוא מהלך אלא משום גזירה כמו בחמור וחרש אמי לאחלופי בגדול וק"ל: ע"ב בגמ' אמר מר ואם אין עמו נכרי מניחו על החמור וכו' לכאורה הוא תמוה היכי שייך לשון אמר מר הלא הוא משנתנו והל"ל

פיסקא ותמהני על שלא הרגיש שום מפונרש בזה וגם כבר מפרש לעיל זה הפיסקא והו
לי להקשות לעיל ומאי שנייה פאן ונלע"ד ע"פ הפי הראשון שפכתתי לעיל בשם הר"ן
דמקשה משום לאו סתם ואפי' מלקות אין בו כמו שמסיק לקמן רק לאו מדאורייתא לא
הי יכול להקשות אמשנתינו שהי יכול לומר דשרינן איסור קל שלא יבא לידי איסור
סקילה התמורה שאין אדם מעמיד עצמו וכו' אבל לעיל אמר ע"פ שיש לו עוד כמה
דרכים דהיינו ליתנו לחש"ו או להוליכו פחות מד"א רק פשאין עמו נכרי מניחו על
החמור ולא לאחד מאילו וע"ז אמר שפיר אמר מר שאינו במשנה וע"ז מקשה שפיר
אמאי הא אחד מאילו עדיף שזה דרבנן וזה דאורייתא ודוק: בגמ' ר"א אומר בו ביום
גדשו סאה ורב יהושע אומר בו ביום מחקו סאה וכו' פירש"י במאי שמחקו סאה לר"י
דחוק דנדאי יותר קרוב לישא ד"א אם נתיר לו פחות פחות מד"א וגם יל"ד באיזו סברא
פליגי ומאי בינייהו ומאי נ"מ בין זה לזה איזה דין דנדאי ר"י לא פליג אי"ח דבר
ואמתניתן לכן נלע"ד ע"פ שיטת הרמב"ם מ"ש בריש פרקין ותפרש בטוב טעם ויהא
מפאן ג"כ סיועא ורנא גדולה לדין הרמב"ם עמ"ש שם באריכות קצת ונהעולה משם
דקודם י"ח דבר הי' הדין לישאו פחות פחות מד"א דלא מצינו קודם בשום מקום שאסור
ולנכרי סתמא אסור כמ"ש בריש פרקין דהוי שלוחו ובי"ח דבר ראו חכמים שקרב מאד
לבא לישא ד"א בר"ה אסרו פחות מד"א וראו בשכלם הרחבה שיותר טוב להתיר איסור
שליחות דנכרי פיון שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו מלישא פחות מד"א וס"ל לר"א
גדשו סאה ר"ל כסברא תקנו שהסברא נותנת כן שפחות מד"א חמור טפי וליתן לנכרי
וחמור ונ"מ שלפ"ז בכ"מ שאנו נחוצים להתיר לו דבר אחד כגון במציאה שפא לידו
ואינו יכול להחשיף או להרמב"ם אף לא באה לידו אף שאינו בהול כ"כ או בכרמלית
לדין דג"כ לא שנייה אתי לאתוי או בשאר ספנה שאינו בהול כ"כ כמו שפכת הר"ן בשם
הפוסקים ראשונים כגון מתיירא מלסטים או מהשר וכן במילה פללו של דבר היכא
שאנו צריכין להתיר לו דבר אחד דרבנן מחמת פסידא וכמ"ש גם המ"א אנו מתירין לו
ליתן לנכרי ולא פחות מד"א ור"י סובר מחקו סאה דהיינו ע"י שאסרו פחות מד"א התירו
דבר החמור טפי דהיינו לתת לנכרי דס"ל שזה חמור טפי מטעם שפכת הרמב"ם שאנושא
מילתא או מטעם שאני פכתתי שזה נאסר וזה לא נאסר ודומה ממש להמשל לעריבה
מלאה דבש שמתוך שנותן לתוכה רמונים ונאגוזים מקיאה דבש ששונה יותר אלא שדעתם
רחבה מדעתינו וראו לתמן כן אמנם הבו דלא לסיף עלה דדוקא במקום שתקנו בהחשיף
בכיסו בדרך שבהול ונחויז מאד כמ"ש הר"ן ושאר פוסקים יותר קרוב לישא ד"א
כשנותר פחות מד"א הוא כן אבל במקומות אחרים שלא תקנו כן אסור לתת לנכרי
שחמור יותר רק לישאו פחות מד"א וא"כ שפיר פסק הרמב"ם כר"י דנדאי בין ר"א ורב
יהושע הלכה כר"י דאמר מחקו סאה וכן רבא לעיל ודוק היטב: בגמ' בחמורו מותר
לכתחילה צ"ע דא"כ מאי התירו בכיסו וגם בכיסו אם איכא נכרי לנכרי יהיב הלא הכא
מותר ונכרי אסור כמ"ש רש"י לעיל והר"ן פתבדגרינן שמא ישכח פעם אחד מליטלו
אמנם קשה האיך קאמר הגמ' מותר לכתחילה ויש ליישב דגמ' קאמר מותר היינו לעשות
כן פעם אחד שצריף בסמוך לביתו אבל הכא מדרף לביתו שצריף לעשות כן הרבה
פעמים שפיר גזרינן שמא ישכח פעם א' כמ"ש הר"ן וחמור מנכרי שקרוב לבוא לידי
איסור דאורייתא דמחמר מה שאין כן בנכרי ודוק: בגמ' אמר רב אבא היטה חבילתו וכו'

עיינו ב"ן שכ' הא דלא נקט הכא בכיסו משום דליפא היפרא לא מהני זה שהוא דבר קל
ובב"י ובש"ע הביא שני דיעות וכו' המ"א דגם דיעה המתרת בכיסו היינו נמי פשליפא
שום דבר מהנ"ל וגם א"א להוליכה פחות מד"א והיינו נמי משום שהוקשה לו דא"כ
אמאי לא תני פן גבי פיסו אלא ע"כ ד"א מאלו עדיף ולדידנן צ"ל דאף בתבילה מייירי
שליפא אחד מאלו והוא דוחק ולענ"ד נראה טעם המתירין דנדאי אין חילוק בין תבילה
לכיס אלא דהמשנה מייירי מי שהחשיף וכו' היינו שישב בדרך וחשכה לו וכ"מ הלשון
מי שהחשיף דהיינו שפבר חשכה לו פשנזכר מפיסו וכ"כ הרמב"ם דמייירי משחשיכה
וכן הוכיח הרא"ש עיין שם ואפשר שיצא להרמב"ם גם מזה דלהכי לא קאמר רץ עמו
דמייירי שפבר ישב או עמד לפוש וכבר עשה עקירה וא"ל לפ"ז האף נותן לנכרי או על
החמור הא עושה הנחה י"ל חדא דמייירי שלא הלך ד"א משחשיכה שעמד או ישב וכן
מנכרה בלא"ה לפי הרא"ש והרמב"ם או שפכרי ואינה נוטלין ממנו מעל החמור הוא
למעלה מי אבל הא קאמר בא בדרך משמע שעדיין הולך עם התבילה ונזכר מבע"י דלא
אמר וחשכה לו דא"כ שמא פבר עמד משחשיכה פיון שלא הי' לו היפר אלא ודאי שהכא
גם הרא"ש מודה דמייירי מבע"י ולכך זה התקנה אף בכיסו אם נזכר מבע"י טוב יותר
מנכרי וחמורו ואינה שהרי אין עושה לא עקירה ולא הנחה ולא אתי למיעבד איסור פיון
שיש לו היפר ודלא כמ"א הנ"ל תדע שהרי לפי פשוטו והש"ע אף בכיס מעות ומציאה
לא התירו ליתן לנכרי ומכ"ש אינה אף שהוא הפסד מרובה פיון שלא טרח בה וגם לקמן
אמרינן להפסד מועט לא חששו אפי' להתיר איסור קל שבקלים כמו שפבאר וכאן
בתבילה נתיר משום הפסד תבילה וגם האף שייך בתבילה אין אדם מעמיד עצמו לכן
נ"ל ברור שפסור בתבילה ליתן לנכרי מכ"ש אינה רק זה התירו ומכ"ש פיסו שזה מותר
רק דמתניתן מייירי ששוב אי אפשר לעשות פן כמו שפכתתי פנ"ל ברור לפסוק פן בכיסו
ודוק: והר"ן שלא כ"כ היינו דאזיל לשיטתו שתופס כפירש"י דמתניתן מייירי מבע"י
וע"כ צ"ל דבכיסו לא הוי היפר ריצה דאל"ה למה לא נקט תקנה זאת הטובה מכולם ואי
משום ק' הרא"ש פבר פכתתי לעיל פרש"י מתרץ הקושיא דקצץ כמ"ש בגמ' דהוי
שלוחו ושאר קושיות הרא"ש יש לדחות בקל ע"ש ודוק ותימהני על בעל הש"ע שלא
הביא השני דיעות אלו דרש"י והרא"ש אי מייירי מבע"י ומשמע לרש"י והר"ן משחשיכה
אסור ואפשר פיון דהרמב"ם והרא"ש בחד שיטה קיימי פוסק פן פדרכו וגם הרי"ף לא
פליג ואם פן גם בכיסו יש לפסוק היפר פיון שתלי בזה כמו שפכתתי ודוק: בגמ' סוף
סוף פי מטא לביתו וכו' עיין במהרש"א שפפרש"א א"א דלא קאי פורתא היינו קודם
שנכנס לבית ועי"כ נכנס להרבה דוחקים ותמה אני אם יצא מפיו פי אין סוגית הגמ'
סובל פירושו פי מה אי אפשר וגם מפונרש אומר רץ עד שמגיע לביתו האף נאמר דקאי
פורתא ושאר קושיות בגמ' ותוס' ע"פ פירושו ואין להאריך ואפשר שדחקו מאי שאמר
וקמעיל מר"ה לרה"י בתר דקאי פורתא וגם הוקשה לו מאי בכך הא לא עביד עקירה
ואפשר דהתירו לו משום הפסד תבילתו לכך נכנס בדוחקים האלו אמנם האמת יורה
דרכו דסוגיא מתפרשת שפיר פשוטו דאי עושה הנחה לחוד אחר שמעיל מר"ה אף
בלא עקירה הוי איסור גדול מדרכנו ולא שרינו לה לעיל גבי פיסו מכ"ש גבי תבילה וגם
א"ה הוי יותר טוב לתת לנכרי או על החמור כדאמרינן לעיל בסמוך והכא משמע שהוא
הדרך היותר נאות וכמ"ש בסמוך והא דאמר וקמעיל וכו' היינו משום דאם עושה הנחה

ברה"י לחוד בלא הכנסה מר"ה אין בו איסור כ"כ רק אם מעייל מר"ה לרה"י שהיא עיקר מלאכה רק שחסר עקירה זהו איסור גדול מדרבנן כמ"ש בריש מכילתן פטורי דאיתי לידי חיוב חטאת ע"ש בתוס' ופירש"י בשם רבותינו וא"ש לפ"ז א"א דלא קאי פורתא שהרי אם מגיע ומניח את החבילה ברה"י אפ"ל דרף הילוכו הוי הנחה מעליותא כמ"ש רש"י לעיל גבי עקירה ודינם שנה וע"כ מניח עליו כל היום וא"א שכל היום יהלף וחבילתו עליו ולא יצמוד לפוש וא"ל שחבירו לוקחה דזה ג"כ אסור כמ"ש בריש מכילתן פטורי דלא איתי לידי חיוב חטאת ומשמע שם דאסור מיהו הוי אלא דלא חשיב ליה וגם לא אמרו נותנו לחבירו משמע שא"צ לשום תקנה יותר אלא רץ וכו' וע"ז משני שפיר שא"צ ודוק: בתוס' בד"ה סוף סוף וכו' תימא וכו' עד תקשי לי' נמי הכי נ"ל דר"ל תקשי נמי זה הקושיא פי מטי לביתך א"א דלא קאי פורתא וכי ילף כל היום וא"כ עביד הנחה אבל שם הקושיא יותר חמורה ואין לה תירוץ דלפי הקושיא עביד עקירה והנחה דהא פחות מן ד"א בסמוך לביתו או לחצירו צריף לעמוד לפוש דאל"כ יעבור ד"א בר"ה וי"א שצריף לישב ע' ש"ע א"ח סי' רס"ו ובמ"א וא"כ פי עוקר לילף לביתו הוי עקירה והנחה בבית ותיב סקילה או חטאת וגם לפי התירץ דנריק ליה בביתו פלאחר יד אינו מתנרץ דא"כ עביד עקירה והכנסה בלא הנחה והוי איסור גדול פטור דאיתי לידי חיוב חטאת פנ"ל וזה לא שרינו בכיסו כדאמר בסמוך לעיל ומ"ש התוס' תקשי נמי ר"ל נמי זה הקושיא א"א דלא קאי וכו' אבל הוא יותר חמורה ואין לה תירוץ ובה"א ש"ט תמיהת התוס' דאל"כ מאי זה תימה מה לי כאן או שם ואפשר ששם פבר ידע התירץ דהקא אבל לפמ"ש הוא תימה גדולה ונשאר הקושיא: אמנם תוס' כתבו תימא באלף פונותם שיש לו תירץ ונ"ל לתרץ בטוב טעם דשם אמרינו אם אין עמו נכרי וחמור וחש"ו דהיינו בדרף אבל כשמוליקה פחות פחות מד"א עד סמוך לעיר ודאי שם ימצא אחד מאלו ונותנו לנכרי או על חמור או לחש"ו ואדרבא בלא השם אסור להוליכו פחות מד"א פיון שיש לו שם א' מפל אלו בנדאי וכמו שתקנו בי"ח דבר: ואף א"ת שגם שם אין לו אחד מפל אלו אפ"ה כשמגיע לעיר אסור להוליכו פחות מד"א כמ"ש גבי שכח ארנקי בשוק שישב ומשמרה עד שתחשה פיון שאינו מקום סכנה עיין בר"ן אבל הקא הא קאמר רץ עד שמגיע לביתו מקשה שפיר דמשמע שא"צ לשום דבר וכמ"ש לעיל ודוק: גם מדברי התוס' אלו אף לפי פשוטן סתירה לפירוש המהרש"א שפי' א"א דלא קאי אלפני הבית היכי שייף לעיל קושיא זו הא התם ע"כ צריף לעמוד לפוש ומהנחה בבית לא מייירי לפירושו שהוא סברא בלא"ה וא"כ בלא"ה ק' לעיל ודוק: דף קנד ע"א בגמ' מי קתני הא אין חייבין וכו' ה"ק דבר וכו' ויש דבר וכו' ר"ל דמאי דתני בפירוש ע"כ הוא מילתא דפסיקא דקפסיק ותני משמע שהוא פן בכ"מ כדאמרינו בעלמא קפסיק ותני ל"ש וכו' ואי הוי תני דבר שאין חייב עלי' חטאת אין חייב עליה סקילה הוי קשה ממחמר אבל הא תני דבר שחייבין לא קשה הא איכא מחמר דאע"ג שאין חייב חטאת אפ"ה חייב עליה סקילה ואמאי לא תני אלא דבר שח"ח י"ל דתנא רצה לשנות בכלל מילתא דפסיקא ובדבר שח"ח הוא תמיד חייב סקילה משא"כ דבר שאין ח"ח לא פסיקא לי' למתני דיש חייב סקילה ויש אין חייב ולכך הדיוק בכ"מ א"צ להיות מילתא דפסיקא ומכאן ראי' למ"ש סוגיא זו לעיל דף קמ"ה גבי הא דמשני בסוחט לתוף הקערה ע"ש ודוק: בתוס' בד"ה ואמרי לה רבא אבוב דרב מב"ר לא גרסינו ליה וכו' ר"ל דלהך גירסא

ל"ג הקושיא והתירץ לכה אין גורסין ג"כ ואמרי לה אבנה דקשה הך קושיא וכמ"ש ג"כ רש"י ולא ניחא להו לרש"י ותו' לתרץ פן מסברא דתרי הוו דכינן דנקט בכל דוכתא סימן זה בר רחל משמע דלא הוי אלא חד דאל"כ הוי נקט סימן אחר בכל חד וילכה פתבו נמי תוס' לבסוף על זה הגירסא ופי' הוי שנקתב בספרים ר"ל ואינו מהגמ' שהוא אינו נכון רק אחד רצה לפרש פן ומזה נמשך קו' התוס' מיהו תימא איה חי כ"כ דלפ"פ אינו שייך לכאן אבל משום דבתר דכתבו דל"ג לי שאין סברא לומר תרי הוי וזה שהוסיפו ג"כ על רש"י שאין לגרוס פן בשום אופן וא"כ קשה האיה חי כ"כ דאל"ה היינו אומרים דתרי הוי ולק"מ ודוק: בתוס' בד"ה בלאו נמי לא מחייב וכו' עד ר"א עדים שהוכחו בנפש לוקין וכו' אע"ג דהוי לאו שאין בו מעשה כבר גלי קרא מאם בין הכות הרשע דלוקין אע"פ שאין בו מעשה כמ"ש בריש מפות בהדיא ואף לפי קושית התוס' הוא זה או הוי ס"ד דס"ל כמ"ד לאו שאין בו מעשה לוקין עליו וק"ל: בא"ד ועוד תימא לר"י דכל לאונן וכו' ר"ל תימא על סוגיא דב"ק ושייך לכאן משום דבחד תירוץא מתרץ הפל וק"ל: בא"ד וקשה לר"י ל"ל למימר וכו' עד תיפוק לי וכו' עד לאזהרה לעדים זוממין וכו' ר"ל לזה שלוקין מכאשר זמם בעיניו נמי אזהרה דאין עונשין שום עונש הגוף בין מיתה בין מלקות אלא א"כ הנהיר וכיין שבעיניו אזהרה דלא תענה על הנה מלקות דכאשר זמם שוב אין לוקין עוד ארבעים משום לא תענה דהיינו פ' כמו דס"ל לר"מ התם פניו דכבר לקי ארבעים דכאשר זמם מלא תענה ור"מ סבר התם דיש אזהרה אחרת לאשר זמם מלא יוסיפו ע"ש והא דלא קאמר התם לרבנן דהוי לי' לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד היינו משום דס"ל פסוגיא דב"ק דלא אמרינו בע"ז שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אלא א"כ יש פאן מיתה אבל אזהרה למלקות יש פאן גבי מעידין אנו שחייב מלקות אמר שפיר והא דלא אמר שם משום כדי רשעתו אינו לוקה פ' צ"ל דנה לא הוי ב' רשעיות מה שלוקה פ' דהוי מין עונש ורשעה אחת ודוק: בא"ד אע"ג דטעמא דלאו שאין בו מעשה וכו' עד ולמאי דפי' איצטרף וכו' לפי פשוטו דבריהם תמוהים שכתבו אע"ג ולא תירצו וגם הך למאי דפי' אין לו שייכות ומקום אמנם א"ש פד דייקת שזה למאי דפי' הוא תירץ על אע"ג והוא שמעיקרא כתבו לאוקמא בין לרבנן בין לר"מ והוא לכאורה תימה דהא רבנן דר"מ היינו רב יהודא ור"י ס"ל לאו שאב"מ לוקין אלא זה שלילות דבריהם דהמקשן ידע מזה דלר"י שהוא רבנן של ר"מ לא קשה מלא תענה דלדידהו הוי לאו שניתן לאזהרת מב"ד אלא שמקשה לר"מ דל"ל הכי דס"ל שיש אזהרה למב"ד ולמלקות בפ"ע מלא יוסיפו והוא רוצה לאוקמא מילתא דעולא לכ"ע בין לרבנן בין לר"מ וע"ז משני שפיר פיין דמקשת לר"מ הוי לאו שאב"מ וזה שכתבו התוס' ולמאי דפי' וכו' אפי' לדעת המקשה ודוק: בא"ד ועוד הי' רגיל לתרץ פיין דלא תענה וכו' עד פל זמן עמ"ש מהרש"א בבבאור דבריהם בטוב ונכון אף מ"ש והי' אפשר לומר דאף במקומו ניתן לאזהרת כאשר זמם וכו' ע"ש הוא תימה בעיני הא תוס' כתבו פמה פעמים בזה הדבור שממון אין צריף אזהרה ומדבריו נראה שמפאן הוא שיצא להם דממון א"צ אזהרה דומיא דבן גרושה ואין זה אלא תמה דהא הוא כאלו נכתב גימא כאלו נכתב ממון ומלקות ומיתה ביחד וכן גרושה וגלות ביחד וממון א"צ אזהרה וגם הלא אף לתירץ הראשון כתבו תוס' לעיל אבל פשאין חייבין מלא תענה אלא ממון לא מיבעי ל"ת לאזהרה וגם מאי צריף לימוד ע"ז הלא פמה פעמים מצינו עונש ממון בתורה בלא

אזנהרה פגון כל אבות נזיקין וד' שומרים וכיוצא בהם וגם עיקר דלא ענש אלא א"כ
הזהיר ילפינו בעלמא מאחותו דאית ביה מלקות וממיתה אבל בממון ליפא למווד ומה
שנראה שהוקשה לו למה כלל תוס' ממון וכן גרושה בחד לאו איני יודע מאי קושיא
שהרי הוצרכו לתרץ מאי פריה על ב"ג תיפוק מל"ת וכן למה צריה טעמא בממון דאין
לוקין לרבנן משום כדי רשעתו תיפוק לי' דלא תענה ניתן לאזהרת מיתת ב"ד ומלקות
ע"ז פתבו דהוי פאלו נכתב לאו דל"ת על ממון וב"ג בפ"ע ועל מיתה ומלקות בפ"ע דזה
הלאו דממון וב"ג אז לא ניתן לאזהרת מיתה ומלקות ולוקין עליו ולמה להו לחלק גם זה
הלאו לשנים תדע שגם מיתה ומלקות השאיר תוס' בחד לאו ודוק: אמנם מהרש"א לא
ביאר כל הצורך והנני מוסיף לבאר בקצרה והיות שגם זה צריה ביאור למה נאמר על
מה שלא נכתב פאלו נכתב הא באמת ליפא אלא חד לאו ונלע"ד תורה דבריהם דהא
דאמרינן לאו שניתן לאזהרת מב"ד היכא שלא הזהיר אלא על דבר אחד פגון אחותו או
שבת דהוצרכו הפתוב להזהיר כדי לענוש מיתה אז אף מקום דליפא מיתה בעבירה זאת
פגון שלא התרו בו וכיוצא בו אפ"ה אין לוקין שלא זה לא ניתן ללקות על לאו זה בפ"ע
אלא להזהיר כדי לענוש עונש הפתוב בו מיתה או מלקות אבל הכא בלא תענה הזהיר
הפתוב שלא להעיד שקר על עונש מיתה ומלקות וממון וב"ג וגלות ואי לא הזהיר אלא
כדי לענוש מאשר זמם מיתה ומלקות הוי לי' למיכתב לא תענה שקר להמית ולהלקות
רעה למה פתב סתם ע"כ להזהיר גם על ממון ואינה ומאי נ"מ באזהרת אלו דהא כבר
פתיב פאשר זמם על פן לוקין על אלו פאלו נכתב בפ"ע שהרי בא הפתוב להזהיר גם
על אלו ונמצא כשעבר על אזנהרה לוקין שזה לא ניתן לאמב"ד וז"ש פאלו נכתב היינו
שדינו כה וכוה עדיף מה שפילם יחד הפתוב מאלו נכתב בפ"ע אמיתה ומלקות דאז אפי'
בעדות מיתה שאין חייבין מיתה לא היו לוקין פיון שניתן הלאו לאמב"ד אבל עכשיו
שפילם יחד גם למלקות בב"ג וא"כ זה הלאו ניתן גם למלקות ותו לית למימר שזה
הלאו ניתן רק לאמב"ד דהא ע"כ גם למלקות ניתן תו לית לן למיפטר אף כשהוכחו
בנפש פיון דלא שייך הטעם שניתן לאמב"ד רק אם יש פאן מיתה ודאי פטרינן דהא
יענשו לאדם זה על אזנהרה זו מב"ד ודוק היטב פי נראה לי נכון בפירוש דבריהם שלא
הא דבריהם הילכתא בלא טעמא: ע"ב בגמ' דיקא נמי דקתני וכו' אף הכי נמי לא חזי
ליה והוא תמוה האיה מוכח דלא מיירי בקרנא דאומנא כמו שכתב מהרש"א ופירושו
דחוק מאד וגם נקט הגמ' מאי דלא צריה ושביק עיקר הצריה לתירץ וגם היא גופא לא
מוכח פלום דילמא מיירי גם פן בהפסד מרובה פגון טבל יין ושמן ומיצטרי זיקי כדאמר
בסמוך ולע"ד נראה כפשוטו מאי טבל דלא חזי אף בחול לשום דבר כ"ז שלא נתקן וכו'
אף פולסא לא חזי לשום תשמיש אף בחול מה שאין פן קרנא דאומנא חזי בחול לקבל
בו דם או שאר דבר מאוס או ליתן בו לשמות למי שאין מקפיד על מיאוס או לבהמה חי'
ועוף וכ"כ רש"י לעיל בקרנא דאומנא שאין ראויין בשבת פלום לפי שמאוסין משמע
אבל בחול ראויין לתשמיש אלא בשבת אין ראויין דהוי מוקצה מחמת מיאוס ואסור בשבת
לטלטל ודוק: והא דאמר דייקא נמי נראה לי שפא לתרץ אמאי לא משני דמיירי הברייתא
בשליפי רב רבי לכה קאמר משום דדייקא ברייתא דמיירי בכולסא ואז אפי' בשליפי
זוטרי אסור וק"ל: בגמ' מ"ד להפסד מועט נמי חששו קמ"ל דלא חששו לכה אסור
ונתחבטו בזה כל הראשונים מאי לא חששו מאי אסור יש שאין מתירין משום הפסד

מועט ולקאורֶה הי' נראָה לי המּוֹבַחֵר שְׁבִתֵירוּצִים מה שְׁפֶתֶב בְּדָף מ"ג ע"ב בְּתִירֵץ שְׁנֵי
בְּשֵׁם ר"י שְׁבִאַמַּת וְדַאי ס"ל לְרַב הוֹנָא פְּרַב יִצְחָק דְּאִין פְּלִי נִיטְל אֵלָא לְצוֹרְךָ דְּבַר הַנִּיטְל
כְּמוֹ שְׁפֶתֶב בַּגְמ' שָׁם מִפְּנֵי וְהָא דִּיהֲתִיר הֵכָא לְטַלְטַל הַפְּרִים וּכְסֻתוֹת מִשׁוּם הַפְּסָד הִתִּירוּ
וּלְכֹף בְּהַפְּסָד מוּעֵט לֹא הִתִּירוּ וְאָסוּר לְטַלְטַל הַפְּרִים לְצוֹרְךָ דְּבַר שְׁאִינוּ נִיטְל עֵינֵן שָׁם:
אֲבָל לְפִי זֶה יוֹקֵשָׁה עַל הֶרְמֵב"ם שְׁפֶסֶק גַּם כֵּן דְּבִהַפְּסָד מוּעֵט כְּגוֹן כּוֹלֶסָא אָסוּר לְטַלְטַל
פְּרִים וְהוּא פּוֹסֵק דְּלֹא פְּרַב יִצְחָק אֵלָא פְּרַב חֶסְדָּא דְּכָלִי נִיטְל אִפִּי לְצוֹרְךָ בִּיצָה אִמְאִי
פְּסָק כְּאִן פְּאוּקִימָתָא דְּרַב הוֹנָא דְּבַכּוֹלֶסָא אָסוּר כִּינּוּן שֶׁהוּא הַפְּסָד מוּעֵט לְמָה יֵאָסֵר
וּמִבְּרִייתָא לֹא קָשִׁיָּא דְּלַרַב חֶסְדָּא אִיגִרִי בְּרִייתָא בְּשְׁלִיפִי רַבְרָבִי וְרַב הוֹנָא לְטַעֲמִין דְּס"ל
כַּר"י לְכֹף מוֹקְמָא לָהּ בְּכוֹלֶסָא לְאַסוֹר אַף בְּשְׁלִיפִי זּוּטְרִי אֲבָל עַל הֶרְמֵב"ם קָשָׁה וְנִלְע"ד
בְּרוּר שְׁמִשׁוּם זֶה טַעַם הַשְּׁמִיטוֹ הֵרִי"ף וְהֵרָא"ש וְהַטוּר וּש"ע זֶה הֵדִין לְאַסוֹר בְּכוֹלֶסָא
אַף בְּשְׁלִיפִי זּוּטְרִי ע"ש בַּמ"א שְׁדַחַק אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה וּלְפַמ"ש א"צ לְדַחֲוּק: אָמְנָם לְתַרְץ
הֶרְמֵב"ם נ"ל שֶׁהוֹקְשָׁה לוֹ דְּלְפִי שִׁיטָתָם הִנּוּ"ל אִיף מְתַרְץ רַב חֶסְדָּא הַבְּרִייתָא בְּשְׁלִיפִי
רַבְרָבִי הָא אָמַר בַּגְמ' דִּיקָא הַבְּרִייתָא דְּמִיגִרִי בְּכוֹלֶסָא וְאִי בַש"ר אַף בְּקַרְנָא דְּאָנְמָנָא
אָסוּר וְלְמָה נִקְט כּוֹלֶסָא אֵלָא וְדַאי פְּשִׁיטַת הֵר"ן דְּאִסוּר הֵכָא הוּא מִשׁוּם שְׁמֵבִטַל כְּלִי
מִהֵיכְנוּ לְפִי שְׁעָה וְזֶה ג"כ לֹא הִתִּירוּ אֵלָא מִשׁוּם הַפְּסָד מְרוּבָה אַע"ג דְּגַבִּי סַל לְפָנֵי
אֶפְרוּזִים שְׂרִי הֵכָא שְׁאִנִּי שְׁוֹדַאי לֹא יִטְלֵם בְּשֶׁבֶת אֵלָא שְׁיִכּוֹל לְשׁוּמְטָם וְכוּ צ"ל גַּבִּי טְבַל
דְּאָמַר כְּאִן מִתִּיר הַחֲבָלִים וְהַשְּׂקִין נוֹפְלִין וְאָסוּר לְטַלְטַלֵּן וְאַפִּי לְהַגִּיחַ פְּרִים תַּחֲתֵיהֶן
מִשׁוּם דִּהוּי הַפְּסָד מוּעֵט וְלַעֲלִיל גַּבִּי חֲבִיאוֹת שֶׁל טְבַל שְׁנִשְׁבְּרָה אֶמְרִינּוּ דְּמוֹתֵר לְהַגִּיחַ פְּלִים
תַּחֲתֵי וְלֹא הֵוִי בִּיטּוּל כְּלִי מִהֵיכְנוּ דְּטְבַל מוּכָן הוּא אֲצֵל שֶׁבֶת וּפְסָקָה הֶרְמֵב"ם בְּהָאִי
טַעֲמָא בַּפ' כ"ה מַה שְׁבֶת וְאַמְאִי אוֹסֵר הֵכָא אֵלָא וְדַאי כְּמוֹ שְׁפֶתֶבְתִּי דְּטְבַל גַּם כֵּן הֵוִי כְּמוֹ
שְׁלִיפִי זּוּטְרִי דְּלֹא הֵוִי וְדַאי בִּיטּוּל כְּלִי מִהֵיכְנוּ שְׁאֵם עֶבֶר וְתַקְנּוּ מְתוּקָן וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת
שְׁיִתְקַנּוּם וּלְכֹף הֵתֵם דִּהוּי הַפְּסָד מְרוּבָה בְּחֲבִיאוֹת שְׁנִשְׁבְּרָה הִתִּירוּ דִּהוּי בִּיטּוּל כְּלִי לְפִי
שְׁעָה מִשְׁא"כ הֵכָא בְּהַפְּסָד מוּעֵט וּבְזֶה מְתוּרְץ קוּשְׁיַת הַתּוֹס' מַה שְׁאִין כֵּן בְּסַל לְפָנֵי
הָאֶפְרוּזִים דְּוֹדַאי יִפְרָחוּ אוּ יִפְרִיחוּם בְּלִי אִסוּר לֹא מִיקְרִי בִּיטְל כְּלִי אַף לְפִי שְׁעָה וּמוֹתֵר
אַף בְּלֹא הַפְּסָד כִּינּוּן דְּס"ל דְּכָלִי נִיטְל אַף לְצוֹרְךָ דְּבַר שְׁאִינוּ נִיטְל אַף בְּלֹא הַפְּסָד זֶהוּ
הַנִּלְע"ד בְּשִׁיטַת הֶרְמֵב"ם אֲבָל שִׁיטַת הֵרִי"ף וְהֵרָא"ש הַטוּר וּש"ע שְׁהַשְּׁמִיטוֹ לְאַסוֹר
בְּכוֹלֶסָא הוּא כַּמ"ש לְמַעֲלָה דְּלִית לְהוּ כְּלָל בִּיטּוּל כְּלִי מִהֵיכְנוּ לְפִי שְׁעָה רַק מְאִי שְׁמוּקִי
בַּגְמ' בְּכוֹלֶסָא הוּא מִשׁוּם דְּרַב יִצְחָק וְלֹא קי"ל כְּוֹנְתֵי וְא"ל לְשִׁיטַת שְׁנֵיהֶם הָא בְּאַמַּת
ס"ל לְרַב הוֹנָא כַּר' יִצְחָק דְּס"ל בְּמַת הַמְּנוּטֶל בְּחֻמָּה בְּאִין ב' בְּנֵי אָדָם וְכו' ע"ש בְּדָף מ"ג
וּפְסָקָה הֶרְמֵב"ם פ' כ"ו מַה שְׁבֶת וְאֵם כֵּן קָשָׁה לְתַרְוּוּיָהּ לְהֶרְמֵב"ם אִיף פְּסָק כְּאִן לְאַסוֹר
בְּכוֹלֶסָא מִשׁוּם בִּיטּוּל כְּלִי מִהֵיכְנוּ לְפִי שְׁעָה כְּמוֹ שְׁפֶתֶבְתִּי הָא בְּלֹא הֵכִי לְרַב הוֹנָא אָסוּר
מִשׁוּם דְּרַב יִצְחָק וְגַם אִיף פְּסָק לְהַדִּי דְּמַת כִּינּוּן דְּלֹא קי"ל פְּרַב יִצְחָק וּלְהֵרִי"ף קָשָׁה אִיף
הַכְרִיעַ מְרַב הוֹנָא דְּהֵכָא דְּלֹא פְּרַב יִצְחָק וְכְמוֹ שְׁפֶתֶבְהֵר"ן דְּלְרַבִּי יִצְחָק אָסוּר אַף בְּמִקּוּם
פְּסִידָא כְּדְמוּכַח בְּבִיצָה הָא מוּכַח מִהַד דְּמַת דְּרַב הוֹנָא סְבִירָא לִיָּה פְּרַבִּי יִצְחָק כְּדָאמַר
שָׁם רַב שִׁשְׁתֵּי אָמְנָם מְצַאתִי בַכ"מ שְׁתִּירֵץ אֶת הֶרְמֵב"ם שֶׁהֵבִיא לְהַדִּי דְּמַת וְהוּא דְּרַב
שִׁשְׁתֵּי הוּא דְּס"ל דְּטַעֲמָא דְּמַת מִשׁוּם דְּרַבִּי יִצְחָק אֲבָל הָאמַת אִינוּ כֵּן דְּהָא הוּא בְּרִייתָא
דְּתַנִּי שִׁילָא עֵינֵן שָׁם וְהָאִיף מְפָרְשׁוּ רַב חֶסְדָּא אֵלָא הֵתֵם מִשׁוּם דְּאִין עוֹשִׂין אֹהֶל בְּשָׁבִיל
מַת רַק בְּשָׁבִיל הַחַי וְכוּ ט"ז בַּסִּי שִׁי"א מְתַרְץ תִּירֵץ אַחַר וְא"כ גַּם עַל הֵרִי"ף יֵשׁ לְתַרְץ

בן משום הכי הכריע מרב הונא פאן דלא כרבני יצחק והא דמשגי בכולסא היינו לרב
ששת אליפא דרב הונא הוא מוכרח פמו שכתבו התוס' אבל באמת לרב הונא בעצמו
סבירא ליה כרב חסדא ושירי אף בכולסא בשליפי זוטרי וברייתא בש"ר ובזה מתפרש
דברי הר"ן שיהיא זאת הקושיא על הר"ף ואפ"ה פסק פרי"ף ולא תי' פלוג פוננתו
למ"ש ובזה מתפרשים כל השיטות ודוק היטב: בגמ' שליף של תבואה פירש"י של טבל
דאל"ה היו נוטלין ביז ואע"ג דתנן מתיר התבלים והכא ל"ל שיהא הפסד פדלעיל דהא
אף עכשיו השק נופל וגם סתמא דמילתא בתבואה אין בה הפסד אף אם יקרע השק
משא"כ לעיל דלא תני תבואה י"ל דמייירי הכא שאף אם יתיר התבלים לא יפול שהמשא
מכביד מב' צדדין וקמ"ל דאחר היתר התבלים רשאי לעשות פו אף דהוי טילטול מן הצד
ואיפא מאן דאסור ואפי' מאן דמתיר מודה היכא שהיא לצנרף דבר האסור וגם אין אוזו
בדבר המתיר רק בדבר האסור אליפא דכולי עלמא צ"ל דהכא שרי משום צער ב"ח
ולכך מיייתי עלה הא דר"ג וק"ל בגמ' והאיפא צער ב"ח ופירש רש"י ונדחה ביטול פלי
מהיכנו לכאורה הוא תמוה למה לא פירש כפשוטו ויתיר התבלים אף אם יצטרי זיקי
שלא לעבור על אסור דאורייתא משום פסידת ממון וגם אין פירש לפירושו דאיך כתב
אמי דאורייתא ודחי דרבנן הא יכול להתיר התבלים ולא יעבור שום אסור והיכא דיכול
לקיים שניהם לא דחי וצ"ל דסבירא ליה לרש"י דמשום הפסד מרובה ודאי שרינו אסור
דרבנן דביטול פלי מהיכנו על כל שבת וכן כתב הגמ' אברהם בסימן רס"ו שמשמע פו
מרש"י זו אמנם צ"ע דהא משמע לעיל דאסור משום הפסד מרובה בשליפי רבירי אף
בקרנא דאנמנא ומגן אברהם תירץ דשם אסור משום שיכול לפרקו בנחת ותמה עליו
שהרי ברייתא דלעיל מתוקמא אי בשליפי רבירי אף בקרנא דאנמנא וכמו שכתבו התוס'
לעיל פ' פירה והר"ן וכל המפרשים וקתני אף על פי שמשתפרין אלא נראה לי ברור
דהכא הוא הפסד גדול יותר לכך שרינו אסור דרבנן כמו שכתב הר"ן בשם קצת
ראשונים ריש פירקין דבכל מקום הפסד גדול כגון ליסטים באים עליו וכיוצא בו שרינו
אסור דרבנן כמו מי שהחשיף בדבר עיין שם ואף שקצת חולקים מפאן ראי' גמורה
לדברי המתירין גם מהגמ' לא מרש"י לחוד כמו שנבאר בעזה"י לכך אם צער בעלי חיים
דאורייתא ואין יכול להניח המשא על בהמתו פל השבת בשום פנים שרי להניח תחתיו
פרים וכסות דהא אמי דאורייתא ודחי ביטול פלי שהוא דרבנן דמשום ביטול פלי אין
צריך להתיר התבלים שיהא היזק גדול כמו שכתבתי אבל ר"ג סבר צער בעלי חיים
דרבנן אין צריך להתיר התבלים ולא יהא היזק ולכך אסור לבטל פלי מהיכנו דהא יכול
להניח עליו ולכך הניח הדבש על התמור ולא ידע שתמות דאם פו הי' שרי לבטל פלי
והא דאמרנו לעיל אף בהפסד מרובה אסור להניח פרים בשליפי רבירי משום ביטול
ושם מייירי אף שאין יכול לפורקו בנחת ודלא כמ"א כמו שכתבנו למעלה וגם נ"ל אם
יכול לפורקו בנחת אף בשליפי זוטרי הי' אסור ודאי דהא אפי' בכולסא שהיא הפסד
מועט לא שרינו אף בש"ז מכ"ש היכא שיכול לפורקו בנחת דליפא הפסד פלל דלא
שרינו.

התם מייירי בהפסד מרובה ולא גדול כמו שקי"ל לענין טריפות ושאר איסורין דעל פמה
זהובים הוי ה"מ ויש מקילין שאפי' זהב וחצי פ' הוי ה"מ לאפוקי בכולסא דלא הוי הפסד
אלא הנציצות כמו שכתב רש"י מיקרי הפסד מועט אבל הפסד גדול ודאי שרינו אסור

דַּרְבָּנוּ וְשָׂרֵי לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ וְדוּק: אֲמַנָם לְכַאוֹרָה קִשָּׁה עַל רִשׁ"י גּוֹפָא מִנִּין לֹו קְנָלָא זֹאת לְהַתִּיר אִיסוּר דְּרַבְּנָן מִשּׁוּם הִיּוּזָק מָמוֹן וּמִן מִי שֶׁהִחְשִׁיף אֵין רֹאִי כְּמוֹ שֶׁפֶתַח הָרֶ"ן בְּשֵׁם קִצָּת גְּדוּלֵי פּוֹסְקִים רַאשׁוֹנִים וְהִי גְרָאָה לִי דְרִשׁ"י הוֹצִיא כֹן מִסֵּדֵר קְוִשְׁיַת הַגַּמ' דְּמִקְשָׁה מְעִיקְרָא וַיְבִיא פָּרִים וּמִשְׁנֵי דְהָנִי בִיטוּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ וְעַל זֶה מִקְשָׁה מִצַּעַר בְּעָלֵי חַיִּים מִשְׁמַע דְּמִקְשָׁה ע"ז הַתִּירָץ וּר"ל אַע"ג דְּהָנִי בִיטוּל כְּלֵי אַף עַל פִּי כֹן יֵהָא מִןתֵּר מִשּׁוּם צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים: אֲמַנָם גְרָאָה לִי דְמִשּׁוּם זֶה הַדִּיקְדוּק לֹא הִי רִשׁ"י מִתִּיר קְנָלָא גְדוּלָה זֶה דִּי"ל דְּקוֹשְׁתוֹ זֹאת קָאִי לְעֵיל דְּמִשְׁנֵי מִצַּטְרֵי זִיקֵי וּמִקְשָׁה דְאַף עַל פִּי כֹן יִתִּיר הַחֲבָלִים מִשּׁוּם צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים וּמִקְשָׁה מְעִיקְרָא קוֹשְׁיָא א' וְהִדֵּר שְׁנִית: אֲכֹן נִלְע"ד שְׁמוּכָח מִפְּנֵי מֵהַגָּמ' דְּהָא מַסִּיק ר"ג סִבֵּר צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים מִדְּרַבְּנָן וְלֹא שָׂרֵי לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ בְּשִׁבִיל זֶה כְּמוֹ שֶׁפֶתַח רִשׁ"י קִשָּׁה עַכ"פ הִי לֹו לְהַתִּיר הַחֲבָלִים אַף דִּיצְטְרֵי זִיקֵי שְׁלֹא לְעַבְוֹר עַל אִיסוּר דְּרַבְּנָן צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים אֲלֹא ע"כ דְּשָׂרֵי לְעַבְוֹר עַל אִיסוּר דְּרַבְּנָן מִשּׁוּם הַפְּסֵד גְּדוּל: וּא"ל לְהַקְשׁוֹת אִם כֹּן הִי לֹו לְהַנִּיחַ פָּרִים אִו לְטַלְטֵל הַדְּבֻשׁ שֶׁהוּא ג"כ אִיסוּר דְּרַבְּנָן וּמִשּׁוּם הַפְּסֵד גְּדוּל שָׂרֵי כְּמוֹ צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים אִם לֹא יִתִּיר אִו יְטַלְטֵל כְּמוֹ שֶׁפֶתַח הַמַּגִּיד מִשְׁנֵה עַל דְּבָרֵי הַרְמְב"ם שְׂאָם א"א לְפָנֶרְקֵן בְּנַחַת וְגַם יֵהָא הַפְּסֵד גְּדוּל הַתִּירוֹ טִילְטוּל אִו בִּיטוּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ עֵינֵן שְׂם בַפ' כ"ה מַה' שֶׁבַת אֵינוֹ קוֹשְׁיָא כִּלְל דַּר"ג סִבֵּר דְּצַעַר בְּעָלֵי חַיִּים דְּרַבְּנָן וְהִיכֵי נִתִּיר מִשּׁוּם זֶה לְעֲשׂוֹת אִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּיַדִּים מִשּׁוּם אִיסוּר דְּרַבְּנָן כְּמוֹ שֶׁפֶתַח רִשׁ"י לֹא אֲתִי אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְדַחֵי דְרַבְּנָן וְשִׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עַדִּיף אֲבָל הַרְמְב"ם הָא פְּסִיק בְּפֶרֶק י"ג מֵהַלְכוֹת רוּצָח וְשִׁמִּירַת נַפֶּשׁ דְּצַעַר בְּעָלֵי חַיִּים דְּאוּרִיִּיתָא וְדֹאִי דַחֵי דְרַבְּנָן לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ אִו לְטַלְטֵל כְּמוֹ שֶׁפֶתַח הַמ"מ וְהִינּוּ אִם אֵין לֹו לְהַנִּיחַ פָּרִים דָּאִם יֵשׁ לֹו וְדֹאִי אִיסוּר לְטַלְטֵל הַפְּנוּקָצָה בְּיַדִּים דְּמִטְרַח בְּהִיתֵרָא עַדִּיף וְלִכְּהָ פֶתַח רִשׁ"י לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ וְלֹא טִילְטוּל וְהַמ"מ כְּתָב גַּם כֹּן טִילְטוּל: וְתַמְהֵנִי עַל הַלַּח"מ שֶׁמְסוֹפֵק אִם לְגְרוּס בַּמ"מ לֹא הַתִּירוֹ לְטַלְטֵל דְּהָרֵי גַמ' מִפְּנֵי שֶׁכָּאֵן לְמַ"ד צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים מִןתֵּר לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ כְּמוֹ שֶׁפֶתַח רִשׁ"י וְהוּא מְוַכַּח מֵהַגָּמ' כַּמ"ש וְגַם עַל הַש"ע יֵשׁ לְתַמְנֶה מַה שְׁלֹא קִבַּע בַּש"ע פְּדָבָרֵי הַמ"מ שְׂאָם א"א לְפָנֶרְקֵן בְּנַחַת שְׂרֵשָׁאֵי לְטַלְטֵל אִו לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ דְהָא הוּא גַם כֹּן פָּסַק בַּח"מ סִי רַע"ב דְּצַעַר בְּעָלֵי חַיִּים דְּאוּרִיִּיתָא וְאֶפְשָׁר שְׁפּוּלְלוּ בַּמ"ש וְאֵין לְהַנִּיחָם עַל הַבְּהֵמָה מִשּׁוּם צַעַר בְּעָלֵי חַיִּים מִשְׁמַע בְּכָל מַה שְׁיָכוֹל וְדוּחַק כִּי הִי לֹו לְפָרֵשׁ וְגַם עַל הַמ"א יֵשׁ לְתַמְנֶה שֶׁפֶתַח שֶׁמִּשְׁמַע כֹּן בְּרִשׁ"י הַנ"ל הִלָּא רִשׁ"י מְכַרִּים כֹּן מֵהַגָּמ' כְּמוֹ שֶׁפֶתַח בְּתֵי וְגַם עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהִבִּיא הָר"ן שְׁחוּלְקִים שְׁלֹא לְהַתִּיר אִיסוּר דְּרַבְּנָן מִשּׁוּם הַפְּסֵד גְּדוּל קִשָּׁה מֵהַגָּמ' כָּאֵן: וְכַדִּי לְתַרְץ כֹּל זֶה גְרָאָה לִי דִּי"ל דְּלֹא פְרִשׁ"י וְהַגָּמ' מִקְשָׁה מִצַּעַר בְּעָלֵי חַיִּים דִּיתִיר אֲתַּ הַחֲבָלִים וּמִשְׁנֵי דְצַעַר בְּעָלֵי חַיִּים דְּרַבְּנָן וּמִשּׁוּם הָכָא אֵין צָרִיף לְהַתִּיר הַחֲבָלִים לְבוֹא לִידֵי הַפְּסֵד גְּדוּל מִשּׁוּם דְרִשָׁאֵי לְעַבְוֹר עַל אִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּשִׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה מִשּׁוּם הִיּוּזָק גְּדוּל אֲבָל לְעַבְוֹר עַל אִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּקוּם וְעֲשֶׂה לְטַלְטֵל אִו לְבַטֵּל כְּלֵי מִהִיכְנוּ אֵין לְנוּ כַּנ"ל דַּעַת כֹּל הַנ"ל: אֲבָל הַדַּעַת נוֹטָה פְרִשׁ"י שְׂאֵין לְחַלֵּק דְּלָמָּה לְמִשְׁכּוֹנֵי נַפְשֵׁין לְחַלֵּק בַּחֲלּוּקִים כָּאֵן גַּם בְּמִי שֶׁהִחְשִׁיף וְנִלְע"ד שְׂיֵשׁ לְפִסּוּק כֹּן פְרִשׁ"י כָּאֵן וְכַהַמ"מ שְׁפִירֵשׁ כֹּן בְּדָבָרֵי הַרְמְב"ם וְכֹן דַּעַת הַמ"א אֲלֹא שְׁמַחֲלֵק חֲלוּקִים אַחֲרֵים וְלַעַנ"ד גְרָאָה כַּמ"ש וְדוּק הִיטָב: דִּף קִנְהָ ע"א בַּגַּמ' רַב פְּפֹא אֲמַר הָכָא בְּכִלְפָּלָה דְּחּוּקָה עֶסְקִינָן וְכו' גְרָאָה לִי דְמִכָּאֵן סָמְכוּ לְמַה שֶׁפֶתַחוּ הַתּוֹס' לְעֵיל דְמִיָּרֵי שְׂפִי הַפְּלָפְלָה צָר וְצָרִיף לֹומר אֲבָל בְּשָׂאֵר כְּלֵים

אין סבָּראַ לאַוקָיִם פֿון פֿמוֹ שְׁפֹתְבִתִּי לְעֵיל דֹאָל"כּ מַנ"ל לַרַב חֶסֶדָא לְמִימַר ל"ש ע"ש
דְּהָכָא נְמִי קְתַנֵּי סְתָמָא פֿלְפְּלָהּ וּמוּקִי לָהּ בְּדִחּוּקָהּ וּק"ל: בְּרִש"י בַד"ה וְה"ק מִתִּירִין פֿקִיעֵי
עָמִיר וְכו' עַד לָאו אֹכְלָא וְכו' עַד וּמִשּׁוּם צַעַר בְּהֶמָּה שָׂרִי וְכו' וְלַעֲיַל בַד"ה ה"ק מִתִּירִין
פֿקִיעֵי עָמִיר בְּדַרְבּ הוֹנָא פֿתַב רִש"י פֿינֶון דְּמַעֲיָקְרָא אֹכְלָא נִינְהוּ וְכו' וּפִינְרִשׁוּ תוּס' אֶת
דְּבָרֵי רִש"י דְּפִלְגֵי בְּהָכִי וְע"כּ הִקְשׁוּ עָלָיו דְּוַדַּאי אִין גִּרְאָהּ שְׂיִפְלִיגוּ בְּזֶה: אָמְנָם נ"ל
שָׂאִין פֿוֹנוֹת רִש"י לְזָה אֶלָּא הָרִי רִש"י פֿתַב טַעַם לַרַב הוֹנָא דְאָסוּר שִׁוּי אֹכְלָא בְּאַרְזֵי
מִשּׁוּם דְּמַעֲיָקְרָא סְתַמְיָהוּ לָאו אֹכְלָא וְהָיִי לִי אֹלֹדְדִי אֹכְלָא בְּשַׁבַּת ר"ל פֿמוֹ שְׁפֹתְבִתִּי
רִש"י קוֹדֶם בַד"ה זִירִין דְּאַרְזָא דְרוֹב בְּגֵי אָדָם מַנִּיחִין אוֹתָן לְעַצִּים וְא"כּ כָּל פֿמָה שְׁלֵא
הַתִּיר אוֹתָם לְהַנִּיחַ לְפָנֵי הַבְּהֶמָּה הָיִי סְתַמְיָא לְעַצִּים וְהָיִי לִי מוֹלִיד דְּבָר חֶדֶשׁ שְׁעוֹשֶׂה
אֹכֵל וּבְאִסוּר מִטְּרַח אֹכְלָא לַרַב יְהוּדָא פֿתַב הַטַּעַם פֿינֶון שְׂיִכּוּלָהּ לְאָכּוֹל פֿוֹ וְלַתְּעוּגָה
הוּא עוֹשֶׂה פֿוֹ הָיִי טִיֶּרְחָא שְׁלֵא לְצוֹנְרָה אֶבֶל בְּהַתְּרַת קָשׁ שְׁסַתְמָא קִיֶּימָא לְמַאֲכֵל בְּהֶמָּה
דְּהִינְנוּ לְהַתִּיר וְלִיתָן לָהּ וּבְלֵא הַתִּיר אִין יְכּוּלָהּ לְאָכּוֹל לֹא שְׂיָיִף אִיסוּרָא דְּתִרְנוּיָהּ דְּלַרַב
הוֹנָא לֹא הָיִי מוֹלִיד אֹכֵל דְּהָא מַעֲיָקְרָא קִיֶּימִי לְאֹכֵל וְלַרַב יְהוּדָא לֹא הָיִי מִיֶּטְרַח בְּאֹכְלָא
דְּהָא לֹא הָיִי מִשּׁוּם תְּעוּגָה אֶלָּא מִשּׁוּם צַעַר שִׂיא"א לָהּ לְאָכּוֹל בְּלֵא הַתְּרָה וְז"ש רִש"י
בַדַּר"י דְּלֵא הָיִי אֹכְלָא בְּלֵא הַתְּרָה ר"ל שְׂאִינוּ יְכּוּלָהּ לְאָכּוֹל וּמָה שְׁפֹתְבִתִּי רִש"י לְעֵיל
בְּדַרְבּ הוֹנָא דְּמַעֲיָקְרָא אֹכְלָא נִינְהוּ ר"ל דְּקִיֶּימִי לְאֹכֵל וּכְמוֹ שְׁפֹתְבִנּוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת
דְּסִתָּם קָשׁ עוֹמֵד לְבִהְמָה זוּלַת בְּתִיבְנָא סְרִיא שְׁעוֹמֵד לְהַסְקָה וְהָא דְּתַנּוּ הִקְשׁוּ שַׁע"ג הַמְּטָה
לֹא יִנְעֻנְעוּ דְּהָיִי מוֹקְצָה לְהַסְקָה הִינּוּ בְּסָרְיָא דְּהָא קְתַנֵּי סִיפָא וְאַם הִי מַאֲכֵל בְּהֶמָּה הִינּוּ
שְׂאִינוּ סְרִיא מַכ"ש הֵכָא דְּקְתַנֵּי עָמִיר דְּהָיִי מַאֲכֵל בְּהֶמָּה פֿדִתְנוּ פ' פֿלֵל גְּדוֹל עָמִיר פֿמְלֵא
פִי הַטְּלָה וְרִש"י בְּעַצְמוֹ נִשְׁמַר מְזָה הַקּוֹשִׁיא וּמְתַרְץ בְּשֵׁנֵי הַמְּקוֹמוֹת וְדוּק: בַּגְמ' מַאי לָאו
חַרוּבִין דְּנוֹמְיָא דְּשַׁחַת וְכו' לְכֹאוּרָה הוּא מִיֶּטְרַח דְּאַף אַם לֹא נִאָמַר חַרוּבִין דְּנוֹמְיָא דְּשַׁחַת
הָיִי ג"כּ תִּיּוּבְתָא דְּרַב הוֹנָא מְשַׁחַת דְּרַפִּיכָא וְנ"ל דְּהַש"ס רּוֹצֶה לְהַקְשׁוֹת לַרַב הוֹנָא וְלִסְיִיעַ
לַרַב יְהוּדָא וּלְפִי פֿשׁוּטוֹ קָשָׁה לְתִרְנוּיָהּ לַרַב יְהוּדָא מְחַרוּבִין וְעַל רַב הוֹנָא מְשַׁחַת לְכָךְ
קֹאמֵר מַאי לָאו וְלִר"י א"ש וְעַל רַב הוֹנָא קָשָׁה וְכֵן צ"ל לְקַמְן גְּבִי דְּלוּעִין וּנְבִילָהּ
וּק"ל: בְּרִש"י בַד"ה רַב יְהוּדָא מִתִּיר וְכו' עַד דְּהָא ת"ק בְּדִאֲקוּשִׁי קֹאמֵר וְכו' עֵינֶן
בְּמֶהֱרָשׁ"א מ"ש בְּבִיאוֹר דְּבָרֵי רִש"י עַל נְכוּן אַף הַקְּשָׁה דְּבָרֵי רִש"י אַהֲדָדִי וְתִירוּצוֹ דְּחוּק
דְּלָמָה לֹא נִאָמַר דְּפִלְגֵי בְּשֵׁנִים וְלַענ"ד נְרָאָה לְהוֹסִיף קָצַת בִּיאוֹר וְלֹא יוֹקְשָׁה מִיְדֵי שְׂרִש"י
עַצְמוֹ מְתַרץ זֶה וְהוּא דְּוַדַּאי בְּמָה שְׁמִפְרִשׁ רַב יְהוּדָא וְתַנֵּי דְּפִלְגֵי וַדַּאי י"ל דְּפִלְגֵי בְּסִבְרָא
מָה שְׁמִשְׁנָה ת"ק שִׁוּי אֹכְלָא הוּא סוּבְרָ שְׁהוּי מִיֶּטְרַח בְּאֹכְלָא וְכֵן לְהִיפּוֹד פֿמוֹ אֵלֶיבָא
דְּרַב יְהוּדָא אֶבֶל מָה שְׁלֵא פֿלִיג וַדַּאי קָאֵי אֶסְבְּרַת ת"ק וּלְכָךְ בְּתַחֲזִילָהּ פֿתַב רִש"י דַּא"א
דַּר"י מִתִּיר בְּחַרוּבִין לְדַקָּה דְּסוּבְרָ דְּאַפִּי לְדַקָּה הָיִי מִיֶּטְרַח בְּאֹכְלָא מַכ"ש בְּגִסָּה לֹא קָשָׁה
אַע"ג דְּאִיֶּרִי בְּאַקוּשִׁי דִּי"ל דְּפִלְגֵי בְּזֶה הַסְּבָרָא פֿינֶון דְּקְתַנֵּי בְּפִירוּשׁ לְדַקָּה וּמִמִּילָא כ"ש
לְגִסָּה אֶלָּא מְקָשָׁה הַגְמ' א"כּ כ"ש לְגִסָּה וְהַל"ל אִפִּי לְדַקָּה אוּ בֵּין דַּקָּה וּבֵין גְּסָה פֿמוֹ
הַת"ק מְדַקָּמַר בְּחַרוּבִין לְדַקָּה בְּלֵא אִפִּי וְלֹא אָמַר גְּסָה מְשַׁמְעַ שְׂיִשׁ חִילּוּק בֵּין דַּקָּה
לְגִסָּה וְע"כּ בְּדַקָּה הָיִי שִׁוּי אֹכֵל וּבְגִסָּה מִיֶּטְרַח בְּאֹכְלָא וְע"כּ לֹא מִתִּיר אֶלָּא בְּמִיֶּטְרַח
לְסִבְרַת רַב הוֹנָא וְא"כּ הָיִי לִי לְמִיתְנֵי מִתִּיר בְּחַרוּבִין לְגִסָּה פֿינֶון דְּפִלְגֵי בְּזֶה דְּהוּי מִיֶּטְרַח
אַף בְּאַקוּשִׁי וְאַף אַם נִאָמַר דְּמִתִּיר שְׂנִיָּהֶם הִי לּוֹ לְפָרֵשׁ בְּחַרוּבִין לְגִסָּה פֿינֶון שְׁבִזָּה גַם פֿון
פֿלִיג מְסָבְרָא וְאַם נִאָמַר לְהִיפּוֹד פֿינֶון דְּלֵא פֿלִיג בְּהַדְּיָא אֶלָּא בְּדַקָּה דְּהוּי שִׁוּי אֹכֵל וּבְגִסָּה

לא פליג נשאר סברת ת"ק דהוי ג"כ שויי אוכלא והל"ל להתיר גם בזה ולומר אפי' דקה או סתמא ואם בא לפלוג בשנים הוי ליה למימר מתיר בחרובין לדקה ואוסר בגסה פינושהוא פלוגתא חדשה בכל א' בפ"ע בדיו ובסברא ובגסה פליג בשנים ודוק: בא"ד ועוד הוי ליה למישרי נמי זירין וכו' עיין במהרש"א שפתב לסברת התוס' ניקחא טפי ואין שנייה פלל לכתוב זה דלדברי התוס' ניקחא פירש"י מה שרש"י כתב בהיפך ועל גמ' לא קשה פלוגא אמן לפי מה שפתבתי בסמוך בפירש"י ניקחא טפי דלא שנייה שום איסור בהתרתן וק"ל ע"ש: ועיין ברמב"ם פ' כ"א מה שכתב שפתי שפתי דארנא היינו אלמות קטנות כמו שכתב הכ"מ: ע"ב ברש"י בד"ה אין נותנין מים וכו' עד אי משום דאין מזונתן עליה אי משום דמיא באגמא שכיחא ר"ל לרב יהודא ע"כ אפי' מזונות אין נותנין דקאמר בברייתא אין מלקיטין וע"כ משום דאין מזונתן עליה ולרב חסדא דמזונות נותנין ולא אסור אלא מלקיטין למקום שיכולה לחזור להלעיט ולא אסור רק מים פדאמר בגמ' דמים שכיח באגמא אע"ג דמסיק בגמ' ת"כ דר"י אפ"ה מפרש רש"י גם פ"ה המשנה אליבא דרב חסדא וגם לשון המשנה דיקא כר"ח פדאמר בגמ' דלר"י מאי אריא מיא אפי' חטי ושערי וקא דפסקינן כר"י משום ת"כ ומתנייתין יש לדחות דנקט מיא לרבותא דאפ"ה מותר לתת לפני אונזין ואינהו אע"ג שגם הם הולכין לחוץ ושכיח להו מיא פנ"ל וק"ל: בגמ' אומר אביי אמריתיה קמי' דמר וכו' עד דילמא ע"כ לא קאמר רבי יוסי בר יהודא אלא בקמח וכו' לכאורה הוא תמוה מנ"ל להקשות מדילמא שפ"ה סבר רבא שאין סברא לחלק בין בר גיבול ללאו ב"ג וגם אדברא מוכח שאין לחלק דאל"כ מתנייתן אמאן תרמינ' ונ"ל לפרש דאביי אזיל לשיטתו דפליג בפ"ק דמכילתין דף י"ח ארב יוסף דאמר מתנייתן דשם דחייב עכ"פ בשבת אשריית דיו אתיא כר' והוא אומר דאתיא אף כריב"י ובדיו מודה ריב"י משום דלאו בר גיבול הוא וכן מסיק התם והיינו נ"ל דשם אזיל לשיטתו דהכא דשמע מרבה דמתנייתן דהכא ע"כ אתיא כריב"י וא"כ קשיא סתמא אהדדי דשם סתם כר' וכאן כריב"י וגם דל אינהו מהכא פאן סתם דנותנין מים למורסן אפי' לכתחילה ושם סתם דחייב חטאת אלא ע"כ דמודה ריב"י בדיו משום דלאו בר גיבול הוא וקא דקאמר דילמא אף דמוכח היינו משום דבאמת מורסן אף דלא הוי ב"ג פקמח עכ"פ הוי טפי ב"ג מדיו והוא מוכרח ע"פ מסקנא כמ"ש התוס' שם אלא דה"ק פינו דזה מוכרח בדיו דלאו ב"ג מודה ריב"י דילמא מודה אף במורסן ולא פוטר אלא פקמח דהוא ב"ג טפי וקא דמקשה מדילמא היינו פינון שהחילוק הוא מוכרח מדילמא הוא הוכחה דריב"י מודה אף במורסן דאל"כ למה נקט קמח שיש לטעות דילמא הנ"ל הוי לי' למינקט מורסן דלא נימא דילמא והוי רבותא טפי וא"ל דנקט קמח לרבותא דר' ז"א חדא דכח דהיתרא עדיף וגם ודאי הלכה כריב"י מהנהו סתמי והל"ל רבותא אליבא דהילכתא אלא ע"כ דמודה אף במורסן וא"כ קשה מתנייתן מני ומשני לי' שפיר דאיכא עוד ברייתא דתני בי' רבותא דריב"י וקא תני רבותא לרבי נתו לק"מ דכי אמרינן פח דהיתרא עדיף היכא דליכא אלא חדא פלוגתא אבל לאשמועינן פח שניהם ודאי עדיף טפי ודוק: דף קנו ע"א בגמ' ריב"י והוא דמשני עיין פירש"י וצ"ל לפ"ז דהא דתני במתנייתן אבל לא גובלין היינו בלא שינוי אבל על ידי שינוי מותר וק"ל: ע"ב מתני' מחתכין את הדלועין פירש"י ומיהו סתמן לא קיימא לבהמה אלא לאדם ודאי ר"ל דאתא לאשמועינן דה"א דכיון דלא קיימא לבהמה הוי מוקצה דקי"ל מוכן לאדם לא הוי מוכן לבהמה וקא דבאמת לא פליג

רב יהודא בדלוועין משום מוקצה י"ל תדא דקצת בגי אדם מאכילן אותן גם לבהמה וגם היכי אמרינן מוכן לאדם לא הוי מוכן לבהמה היכי שבשבת בטלה הכנתו לאדם פגון בהמה שמתה וכיוצא בו הוי מוקצה פגון דביה"ש לא הוי קיימא לבהמה ועכשיו אינו ראוי לאדם אם פן לית ליה שום הכנה מבע"י אבל היכא שעדיין ראוי לאדם ודאי לא אסרינן בשום מקום ליתן מאכל אדם לבהמה חיה ועוף בשבת פגון דאית לי הכנה לא הוי מוקצה רק רש"י פתב זה לרבנותא דאתי לאשמועינן שלא תטעה: והרא"ש פתב פאן אליבא דרש"י וקמ"ל דרשאי לעשות שווי אוכלא או מטרח באוכלא וכן פתבו התוס' בביצה וכן משמע ברש"י ריש ביצה ע"ש אבל נדאי מדברי רש"י פאן לא משמע פן ונ"ל שהדין עמו כמו שפירש פאן הוא מוכרח דאי כפירוש הרא"ש ותוס' מנ"ל דסתם מתנייתן הכא כר"ש בנבילה דילמא מיירי שנתנבלה בע"ש ורב יהודא לא פליג אלא מפרש שהרי עיקר דאם נתנבלה בע"ש מאי קמ"ל הא בנבילה הוא יותר רבנותא לרב יהודא לעיל דקי"ל פנוניתה ע"ש אלא נדאי דרבנותא זאת א"צ לאשמועינן דכבר תני להו להנהיג דינים במשנה דפקיעי עמיר לעיל והכא בדיני מוקצה איירי מדפליג ר"י ואפשר דמשום הכא לא פתב הרמב"ם דדוקא באישוני מותר כמו שהקשה המ"מ דסמיהו אדלעיל וכמו שמתוקם המשנה לכל מר פדאית ליה לעיל ה"נ הרמב"ם ולפי' התוס' והרא"ש צ"ל דבנבילה מוכח דמיירי שנתנבלה בשבת מדפליג ר"י שא"ל שלא פליג אלא מפרש מדלא אמר אימתי אמנם מחנורתא כפי' רש"י ושייך טפי הכא גבי נבילה כמו שכתב רש"י משום דתרונוייהו הוי מוכן לאדם אע"ג דלא פליג ר"י ברישא ודוק: ברש"י בד"ה ואת הנבילה וכו' עד היתה עומדת לאדם וכו' צ"ל אחד מן תירוצי התוס' בד"ה ר"י אומר וכו' דאל"ה האיר מוכן לאדם בשבת ותירץ הראשון ודאי אינו במשמע דבריו רק תירץ שני דמיותרא דייק יש לדחוק בדבריו והוא דחוק לכן נראה לי שרש"י פגון לתירץ התוס' בביצה בשם הר"י יעקב מקורביל זה משמע בדבריו פאן ובביצה יותר עיין שם ודוק: בתוס' בד"ה ושמואל אמר הלכה כר"ש וכו' עד ותירץ ר"י דמוקצה דהתם קיל וכו' ר"ל דמוקצה דהכא בנבילה הוי נולד כמ"ש מהרש"א לעיל בדרף קמ"ג והוא מוכרח מהגמ' ע"ש ועיין מה שכתבתי אני שם לחזק דברי מהרש"א דלא הוי נולד גמור כמו ביצה עכ"פ לגבי פרכי דזוזי הוי נולד ולכך לא פתבו התוס' דכאן הוי נולד ומכאן ראוי למ"ש אני שם לחזק דברי מהרש"א ודוק: בתוס' בד"ה תרגמה זעירי וכו' עד ודחיק ר"י לתרץ וכו' ולכאורה אין פה לדבריהם דאם שמעו ממנו שאמר שמוקי מש"ה פן משום דס"ל כר"ש למה לי לאתוי המשנה ותרגמה זעירי הו"ל למימר ואף זעירי אמר הלכה כר"ש ונ"ל לפרש ששמעו שמחמת שהקשו לו זאת הקושיא לימא מתניתן דלא כר"ש כמו שמקשה בביצה וע"ז תירץ להם בבהמת קדשים וכן משמע בביצה ע"ש ואם ס"ל הלכה כר"י לא הי' צריך לתרץ פן על זאת הקושיא דמאי זה קושיא דמתניתן אתיא כר"י ודלא כר"ש פגון דהלכה פן אבל עכ"פ פתבו תוס' שהיא דחוק דדילמא אע"פ שתירץ פן על זאת הקושיא שפא משום דומיא דחלה תירץ פן ומחמת זה הקשה נמי מהרש"א קושיא חמורה על הגמ' לקמן ותירוצי דחוק ע"ש: אמנם נלע"ד לתרץ ק' התוס' וממילא לא יוקשה קו' מהרש"א די"ל נדאי מדיקא נמי אין להקשות ולא להוכיח דין שהרי מצינו כמה פעמים בש"ס מידי אריא הא כדאיתא והא כדאיתא וגם י"ל עוד כמו שאכתוב בסמוך רק שדיקא נמי הוא כמו ה"נ מסתברא היינו שמסתבר יותר לומר שהם שוין אבל

אינו מוכרח והתוס' בעצמם הרגישו בזה בקונשייתם שלא מוכח מזה לכה נשמרו מזה והוכיחו מדמקשת שם הגמרא מהאי דיקא למר בר אממר אלמא שהוא הוכחה מוכרחת: אמנם יש לפרש דהגמ' שם מקשה מזעירי עליו מדמוקי לה בבהמת קדשים אלמא ס"ל לר"ש מותר בחולין וע"פ שהוא אמורא דר' הגמ' הרבה פעמים להקשות כן פניו שהוא מאמוראים ראשונים ולא מצינו חולק עליו וגם לשון ר"ש משמע כן שאמר סתם אין סברא שיחלוך אמורא שהוא בתרא דבתראי עליו אף דאמר משמ' דרבא הל"ל כמו מר ברי' דרב יוסף וגם אף על רבא יכול להקשות כן הרי מצינו בריש עירובין על אבני מרב אמי ורב אסי וגם מן רב הונא על רב יוסף וע"ש דף ה' ודוק: אלא שרש"י פתב שם שקונשייתו הוא מן הדיקא נמי ולדיד' יוקשה קונשיית התוס' והמהרש"א ויש לתרץ אף לשיטת רש"י ג"כ בזה הסברא שאין הדיקא נמי מוכרחת כמ"ש לעיל בסמוך אפי' היקא דתני תנא שני דינין ומכ"ש שם ששניהם שוין ומקצין לר"י והשואל לא ידע אדרבא אם הי' שוין ממש לא הי' צריך לשאול שניהם הרי ה"א תני דלועין ונבילה שאין שוין כל אלא בחיתוף כמ"ש הרא"ש וביותר שהי' שם מעשה ועובדא הכי הוי בשניהם אלו הרי מצינו בריש מכילתין ששאלו אבא מת וכו' וכלבים של בית אבא רעבין והא דקאמר שם דיקא נמי היינו ע"כ משום שמביא שם המעשה לסיוע למאי דתני בהמה שמתה וכו' ולא הוי לי' להביא פלל שאלה דחלה אלא להורות שהוא דומיא וזה נדאי אינו מוכרח אלא מסתבר וא"כ על מר בר אממר מקשה שפיר פניו שאין לו שום ראי' ואדרבא ר"ש סתם אמר אלא מסברא דנפשיה אומר כן טפי הל"ל כמסתבר דמתניתן אבל זעירי אם אית לי' הלכה כר"י לא הוי לי' לאוקמא בבהמת קדשים ודלא פהילכתא משום הדיקא דטפי מסתבר לאוקים סתם משנה כר"י דלא תיקשי הילכתא אהילכתא דהא ר"נ בריש ביצה מהפך המשנה בשביל זה ע"ש ודוק וממילא מתורץ ג"כ קונשיית המהרש"א שא"ל בשביל הדיקא סתמא אחרינא לפלוג אסתם אחר המפורש ודוק: בתוס' בד"ה והאמר ר"י הלכה כסתם משנה וכו' עד אמר ר' לאו משום סתמא קאמר וכו' וצ"ע דהרי משום זה מהפך שם המשנה דמגביהין ע"ש אלמא דחשיב כסתמא וגם התוס' שם מסקי דהוי סתם מעליא ואם כן הדרא קונשיית התוס' לדוכת' דמאי פרי ומאי צריך לבקש סתמא דמגביהין לימא סתמא אחרינא אשפח ה"א דמתכין: ויותר תימה גדולה דה"א אמר דמשום הכי פסק כהה משנה דמתכין בשביל סתמא דמגביהין שהוא מהפך וע"כ צ"ל שהי' קבלה בידו שהוא מהפך ושם בריש ביצה אמר להיפך דמש"ה מהפך את המשנה דמגבי' משום סתמא דמתכין כמו שכתב הגמ' שם מש"ה מוקים לב"ה כר"ש ע"ש בפ' רש"י שכ' להדיא דמש"ה מהפך דנוקי לב"ה כר"ש כמו סתם משנה דמתכין וע"ג דכ' רש"י שם על אט אין לנו כה ששמעתי מרבתינו ע"כ היינו לפי ס"ד דמקשה אבל לפי המסקנא הוא מהפך מכל המשנה דמתכין וה"א מסיק להיפך וגם יל"ד למה רב נחמן מחלק בין שבת ל"ט ור"י לא מחלק וגם למה לא הביא שם המשנה דאין משקין לראי' דמוקצה אסור בי"ט כמו ה"א: ונלע"ד לתרץ הפל והוא ע"פ מה שכתבו התוס' שם בביצה בד"ה מוקים לב"ה כר"ש וא"ת וכו' וי"ל משום דבעדיות לא תני לה מקולי ב"ש ולכאורה קשה לדבריהם דלמה הביא משנה דלועין דמש"ה מהפך ולא הביא ראי' מעדיות אמנם זה מתרץ תוס' במסכת שבת לעיל דף קמ"ג ע"א שכתבו ע"ז שאמר רב נחמן שמשנה אנו אין לנו אלא ב"ש כר"י דמיייתי בריש ביצה כתבו במס' עדיות לא מיתנא

מקנולי ב"ש וע"כ פּוֹנוֹתָם דמש"ה אָמַר לַהֲפֹךְ הַמִּשְׁנָה וּכְתָבוּ אִתְּכֶם וְהָא דְלָא מִיִּיתֵי
סִינְעֵתָא מְהֵתָם מְשֻׁם דְּמַאי אֱוֵלְמָא דְהַאי מְהַאי וְאִין הַבְּנָה לְדַבְרֵיהֶם לְפִי פְּשׁוּטוּ דְבְּלָא
סִינְעֵתָא פְּשִׁיטָא קִשְׁיָה לְמָה מְהַפֵּךְ וְאָם ר"ל שְׁקִיבַל מְרַבּוּתֵיּוּ כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵי רִש"י בְּבִיזָה
פְּשִׁיטָא קִשְׁיָה לְמָה לֹא הִבִּיא סִינְעֵתָא וְלֹא יִקְשֵׁה מַאי אֱוֵלְמָא וְגַם לְמָה הִבִּיא תּוֹס' הֵךְ
דְּעֵדִיּוֹת וְגַם הַמִּסְקָנָא בְּבִיזָה דְּלָאוּ מְקַבְּלָה מְהַפֵּךְ וּכ"כ שָׁם הַתּוֹס' מְפֹרֶשׁ שְׁהַקְשׁוּ עָלֵיו
לְמָה מְהַפֵּךְ מַאי אֱוֵלְמָי ע"ש אֱלָא וְדַאי בְּרוּר שְׁפּוֹנוֹתָם עַל רַב נַחְמָן בַּפ"ק דְּבִיזָה שְׁמִיִּיתֵי
סִינְעֵתָא מִן מִשְׁנָה דְּמַחְתְּכִין לַהֲפֹךְ אֱלָא הִבִּיא מְעֵדִיּוֹת דְּבַעֲיָנוּ תַרְנוּוֹיָהּ כִּי הִיכָא דְּלִיקְהוּ
חָדָא מְקַמֵּי תַרְתֵּי וּמ"ש הַתּוֹס' כָּאן וְשָׁם לְדַבָּר אֶחָד נְתַפּוּנוּ אֱלָא שְׁשָׁם הִבִּיא מִשְׁנָה
דְּמַחְתְּכִין הִבִּיא מְעֵדִיּוֹת ג"כ לְרִאָז' וְכָאן פְּתָבוּ פּוֹנוֹתָם עַל עֵדִיּוֹת הִבִּיא מְחַתְּכִין גַּם כֵּן
וְקֶצְרוּ בְּמוּבָן וּלְכַף אֶסְקוּ תּוֹס' שָׁם דְּמַחְתְּכִין הָיְיָ סְתָמָא שְׁפִיר מְשֻׁם דְּהָיְיָ פְּרַבֵּים וְהִכָּא
כְּתָבוּ מְשֻׁם דְּהָיְיָ רַק פְּרַבֵּים לֹא הָיְיָ סְתָמָא אֲבָל ג"כ שְׁנֵי הַמִּסְקָנָתָם הָיְיָ דְּבָר אֶחָד דְּוָדַאי
לֹא הָיְיָ כְּשֶׁאָר סְתָם שְׁוֹדַאי הוּא הִלְכָה מִשָּׂא"כ רַבֵּים זִימְנִין הִלְכָה פְּיָחִיד מִשָּׂא"ה פְּרִיזָה
הִכָּא שְׁפִיר מִסְתָּמָא דְּשׁוֹחֲטִין דְּהוּא סְתָם גָּמוּר וּר"י אָמַר הִלְכָה כְּסֵתָם וְלֹא מְהַיְיָ סְתָמָא
דְּמַחְתְּכִין דְּהָיְיָ רַק רַבֵּים אֲבָל שָׁם גְּבִי שִׁבְתָּ לַחֹד לְרַב נַחְמָן דְּלִיקְהוּ תַרֵּי לְגַבֵּי חַד שְׁפִיר
מְהַיְיָ מִשְׁנָה דְּמַחְתְּכִין לַהֲפֹךְ סְתָם דְּעֵדִיּוֹת דְּבִלְא"ה הוּא סְתָם נְגַד סְתָם וְהָיְיָ נוֹסֶף שַׁעֲכ"פ
הָיְיָ פְּרַבֵּים וְהָיְיָ דְּשׁוֹחֲטִין לֹא מְהַיְיָ לְרַב נַחְמָן כִּינּוּן שְׁסוּבָר לְחֻלְקָא בֵּין י"ט לְשִׁבְתָּ וּלְכַף גְּמֵי
מִיִּיתֵי הֵךְ מִשְׁנָה דְּמַבְקָעִין דְּמַהֲפֵךְ דְּשׁוֹחֲטִין י"ל דְּהָיְיָ חַד לְגַבֵּי הָיְיָ תַרֵּי כְּמוֹ שְׁסוּבָר רַבֵּי
יוֹחָנָן הִכָּא לֹא מִיִּקְרִי סְתָם וּמַנ"ל לְחֻלְקָא לְכַף מִיִּיתֵי הֵךְ דְּמַבְקָעִין וְהָיְיָ גְּבִי יו"ט גַּם כֵּן תַרֵּי
סְתָמֵי וּע"כ לְחֻלְקָא בֵּין י"ט לְשִׁבְתָּ אֲבָל רַבֵּי יוֹחָנָן דְּהִכָּא תַנִּין בְּהֵךְ דְּמַבְקָעִין רַבֵּי יוֹסִי בַר
יְהוּדָא וְהָיְיָ רַק חַד סְתָמָא בִּי"ט וְלֹא מִסְתַּבֵּר לִיָּה לְחֻלְקָא בֵּין י"ט לְשִׁבְתָּ לְכַף פֶּסַק כְּהָיְיָ
תַרֵּי סְתָמֵי וּכְר"ש: וְאִין לְהַקְשׁוֹת דָּא"כ ה"ל תַרֵּי וְתַרֵּי סְתָמָא דְּבִיזָה וְהַמִּשְׁנָה שְׁלַפְנִינוּ
בְּשִׁבְתָּ דְּמַגְבִּיהִין וּכְר"ש הוּא סְתָמָא דְּמַחְתְּכִין וְעֵדִיּוֹת י"ל אֲדַרְבָּא בְּזָה א"ש טְפֵי דְּהָא
ר"י אָמַר מְסַבְּרָתוּ הִלְכָה כְּר"ש וְאִי הָיְיָ מוּכַח מְסָתָם מִשְׁנָה לֹא הָיְיָ צָרִיף לְהַכְרִיעַ מְסַבְּרָא
כְּדַפְרִיף בְּעֵלְמָא רַק הִיכָּא דְּסְתָמָא אֲחֻרֵינָא אֲשַׁפַּח דְּהָיְיָ חַד וְחַד שְׁפִיר אָמַר הִלְכָה וְהִכֵּי
גְּמֵי בַתְרֵי וְתַרֵּי לְכַף אָמַר הִלְכָה כְּר"ש מְסַבְּרָא אַע"ג דְּפָרִיף עַל מְחַתְּכִין מִמִּשְׁנָה דְּשׁוֹחֲטִין
מְשֻׁם דְּסְתָם גָּמוּר עֵדִיף אֲבָל לְמִיָּהוּ תַרֵּי לַהֲפֹךְ הַמִּשְׁנָה דְּמַגְבִּיהִין שְׁפִיר הָיְיָ סְתָם כְּמוֹ
שְׁכַתְּבֵי וְשׁוֹב הָיְיָ תַרֵּי וְחַד אוֹ עַכ"פ תַרֵּי וְתַרֵּי וְהַמִּשְׁנָה דְּבִיזָה ב"ה אוּמְרֵי לֹא תֵאָכַל לֹא
הָיְיָ סְתָם לְר"י דַּס"ל דְּטַעְמָא מְשֻׁם מְשַׁקֵּין שְׁזָבוּ שָׁם בְּבִיזָה וְלֹא כְּרַב נַחְמָן ע"ש וְדוּק
הֵיטֵב: וְיוֹתֵר נִרְאָה לִי שְׁהַתּוֹס' לֹא כְּתָבוּ כָּל זֶה אֱלָא לְרַב נַחְמָן שְׁמַשְׁמַע שָׁם בְּרִישׁ בִּיזָה
שְׁמַשְׁוּם הַמִּשְׁנָה דְּמַחְתְּכִין מְהַפֵּךְ הַמִּשְׁנָה שֶׁל מַגְבִּיהִין אֲבָל רַבֵּי יוֹחָנָן דְּהִכָּא מְהַפֵּךְ הַמִּשְׁנָה
דְּמַגְבִּיהִין אִף בְּלֹא מִשְׁנָה דְּמַחְתְּכִין וְהֵינּוּ אוֹ מְשֻׁם מִשְׁנָה דְּעֵדִיּוֹת לַחֹד שְׁהוּא עֵדִיף
כְּדָאֲמַרֵּין בְּעֵלְמָא דְּהָיְיָ הִילְכְתָא פְּסִיקָא אוֹ מְשֻׁם דְּאֲזִיזֵל לְטַעֲמֵיהָ דָּאֲמַר הִלְכָה כְּר"ש
וּבְנוּדַאי אוֹ מְסַבְּרָא מְוַכְרַחַת אוֹ מְקַבְּלָה מְרַבּוּתֵיּוּ אָמַר כֵּן אוֹ שְׁהוּא קִיבַל מְרַבּוּתֵיּוּ שְׁהוּא
מְהַפֵּךְ וְאָם כֵּן הָיְיָ שְׁפִיר גַּם מִשְׁנָה דְּמַחְתְּכִין רַאי' עַל כָּל פְּנִים לְמִיָּהוּ תַרֵּי לְדַחוּת הַמִּשְׁנָה
דְּמַשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין וְדוּק: דָּף קַנּוּ ע"א בַּגְמ' אִין מְבַקָּעִין עֲצִים וְכו' לֹא מִיִּיתֵי אֱלָא מִן סִיפָא
קוֹרָה שְׁנַשְׁבְּרָה דְּבַרִּישָׁא אִפִּי' ר"ש מוֹדָה דְּהָיְיָ מְוַקָּעָה מְחַמַּת ח"כ כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס'
בְּרִישׁ בִּיזָה וְא"כ הָא דְּמִשְׁנֵי עַל עֲצִים שְׁבַמְוַקָּעָה הֵינּוּ שְׁאִין קוֹרוֹת וּע"כ הָא דְּמִשְׁנֵי
בְּאֲרִזֵי וְאֲשׁוּחֵי וּפִירִישׁ"י שְׁעוּמָד לְבַגְנָן צ"ל כִּינּוּן שְׁהֵם עֲצִים חֲשׁוּבִין הֵם רְאוּיִם לְבַגְנָן

אע"פ שאינן קורות וק"ל: בגמ' נהא דקפליג להו וכו' עד ושאלה צריכה לכאורה אין לו פירוש דמה שינה ענין זה לחלקם לענין שבת אמנם פדייקתה הוא שפיר שגם לענין שבת הוא דין כפ"ע דהפכה אין בו איסור רק ממצוא חפציה אבל שאלה יש בו איסור אחר אם אינו לצורך דכיון שצריה ב"ד הוי פדין דאסור בשבת ולצורך שרי אף בג' כמו דאמרינן בגדרים והביאו הרי"ף פה דכיון דשרי בלילה ובקרוכים לא הוי דין ממש ונהא שכתב רש"י על ב"ד חכם לאו למימרא דדוקא חכם יחיד שרי לצורך אבל ג' הדיוטות אסור כדס"ד שם בגדרים דהא לא אסיק פן וכנ"ל אלא בא לומר דב"ד לאו דוקא ודוק: בגמ' ח"ש דתני זוטרי וכו' עד שלא לצורך השבת לא לישנא אחרניא איבעי' להו וכו' עד אמר רב אשי והאנו תנו וכו' ונהא דלא מקשה רב אשי ללישנא קמא אין צריה לפרש דקאי גם אלישנא קמא דלק"מ אלישנא קמא דיש לומר דמתניתין דקתני מיפר בשבת מיירי לצורך דנדאי דזה איכא בין לישנא קמא ללישנא בתרא דלישנא קמא יש לומר דשלא לצורך אינו מיפר אף אם נאמר דאין הפרת גדרים מעל"ע רק כל היום אפ"ה אינו מיפר שלא לצורך דהוי ממצוא חפציה ולהכי לא תלי את הפעיא בהכי ולצורך נדאי שרי אפי' אם נאמר לה"נ מעל"ע אלא דמשנה תני שבת לאשמועינן אגב אורחא שמפירין גדרים בשבת ויש לומר דהיינו לצורך ובאמת לא תלי בהך שאמר הפרת גדרים כל היום ולהך לישנא הך ברייתא דתני זוטרי הוי אליבא דכ"ע בלי חולק: אמנם לישנא בתרא סובר דתלי בהא דאי אמרת ה"נ כל היום נדאי רשאי להפר אף שלא לצורך וצ"ל דטעמא דהוי חפצי שמים משום דמצנה להפר דקי"ל כל הנודר כאילו בנה במה וכל המקיימו כאלו הקריב עליו קרבן וכ"מ ברמב"ם פ' כ"ד מה' שבת וא"כ ע"כ ברייתא דתני זוטרי ס"ל ה"נ מעל"ע שפיר מקשה ממשנה דתני בה ה"נ כל היום וצ"ל תנאי היא וא"ל אפי' אי ה"נ כל היום אכתי לא הוי מצנה שיכולה להתיר אחר שבת אצל חכם ז"א דמי יימר דמזדקין לה חכם וגם אין אדם רוצה שתתבזה אשתו ותצרה לקיים הגדר ודוק: אמנם לפ"ז נוקשה על הרי"ף והרא"ש והרמב"ם שפסקו דה"נ אפי' שלא לצורך משום דה"נ כל היום הלא לל"ק הוי הך ברייתא ככ"ע דאין מפירין שלא לצורך ולל"ב הוי תנאי יש לפסוק כל"ק ככ"ע פן הוא סוגיא בכל הפוסקים אף באיסור דרבנן פי הקא וצ"ל דכיון דלל"ב תלי בזה דהפרת גדרים כל היום והכי פסק הגמ' בפירוש במס' גדרים ולא מיקרי פלוגתא רק ללישנא קמא לא תלי בזה פסקו לקולא בדרבנן כל"ב אכן כפי שנתקב בסמוך אין צריה לזה עיין שם ודוק: בגמ' ויש בדבר להקל ולהחמיר פי' רש"י כלומר פעמים שיש שהות וכו' ר"ל דלהקל אין ר"ל כמו בכל מקום שזה הדין שה"נ כל היום הוא לקולא שזה אינו פאן שאף אם הי' מעל"ע הי' קולא זהא לא ר"ל שפעמים אינו חומרא ולכה פתב כלומר שאינו לשון לקולא ממש: אמנם הוא דוחק גדול דמה לשון לקולא ומה בשתנה מפל הש"ס היכא דקתני לקולא ולחומרא וגם קשה אמאי נקט שבת והרב ברטנורה פי' דאגב אורחא אשמועינן דמ"נ בשבת והוא תמוה דלישמועינן זה בשאר מקומות דתנו שם שהבעל מיפר ליתני בשבת מאי שינה לדין זה ורש"י פי' בגדרים טעם אחר ע"ש והוא דחוק: אמנם נלע"ד ברור ופשוט ע"פ סוגיא דהכא מתפרש היטב דהוי שפיר קולא וחומרא דא"א מעל"ע אם נדר בשבת לא הי' רשאי להפר בשבת שלא לצורך שבת רק שהוא כל היום לכה רשאי להפר בשבת ומותרת לעשות זה שגדרה אף בשבת ואף שלא לצורך שבת ולהחמיר שחשכה אין רשאי להפר ואפשר לכונן זה אף

בפירוש"י דהקא שפי' פן אלא שהוקשה לו שא"כ הקולא וחומרא הוא רק בסיפא אבל
ברישא נדרה לילי שבת י"ל ודאי אף א"א מעל"ע ג"כ רשאי להפר דהא לא יוכל להפר
אחר שבת וא"כ למאי תני רישא: אמנם למ"ש ה"ר"ן בפי' ראשון שא"א מעל"ע אף אם
נדרה לילי שבת אין רשאי להפר בשבת שלא לצורך משום לא פלוג מתפרש היטב לשון
המשנה להקל ולהחמיר ר"ל ברישא הוי פולו להקל ובסיפא הוי גם להחמיר אכן י"ל
שרש"י ס"ל כפי' שני של ה"ר"ן דבגדר ביה"ש אף א"א מעל"ע רשאי להפר בשבת אף
שלא לצורך א"כ למה תני רישא לקה פירוש"י פלומר פעמים ר"ל דרישא לילי שבת
היינו זמן מה בלילה שהרי לא תני ביה"ש כמ"ש ה"ר"ן וא"כ גם ברישא יש קולא וחומרא
שאם הי' מעל"ע לא הי' רשאי להפר בשבת שהרי יש לו זמן לאחר שבת ועכשיו רשאי
להפר כל שבת היינו ולאחר שבת אינו רשאי היינו חומרא והא דקתני רישא וסיפא לומר
שפעמים הקולא הוא שהות גדול והוא קולא גדולה וחומרא קטנה ופעמים שהוא שהות
קטן והוי חומרא גדולה וקולא קטנה וזה פי' להקל ולהחמיר דהיכא שקולא גדולה
מחומרא מיקרי להקל והיכא שחומרא גדולה מהקולא מיקרי להחמיר והוי שפיר רישא
וסיפא פי' על להקל ולהחמיר כמו ב"ב ודוק היטב פי' נכון הוא לענ"ד:
אמנם לפ"ז הדרא קושיא לדוכתא דלמה לא מקשה רב אשי אלישנא קמא דאזלא ליה
התירץ שכתבתי לעיל שהרי מוכח מהמשנה דרשאי להיפר אף שלא לצורך הואיל וה"נ
כל היום דאל"כ מאי להקל ואמאי תני שבת ודוחק לומר שמזה הקושיות לא רצה
להקשות כיון שאינו מפירש במשנה משא"כ ל"ב: אמנם בלא"ה י"ל שבאמת מקשה
רב אשי על שני הלשונות דמעיקרא קאמר הגמ' שני הלשונות של האיבועי' והפשיטות
ואח"כ מקשה ויותר נ"ל לפ"ז שגם ל"ק ס"ל דהא בהא תליא אלא שקיצר ול"ב מפירש
היטב וא"כ לפי זה לק"מ ארי"ף והרמב"ם מ"ש לעיל שפסקו כל"ב וכסתם משנה ואפי'
לתירץ ראשון שכתבתי פה דרב אשי רק אל"ב מקשה עכ"פ מוכח באמת גם ל"ק
דרשאי להפר שלא לצורך מפח לישנא דלהקל ודמיייתי בשבת דוקא ודוק: בתוס' בד"ה
אין משקין וכו' המ"ל דהני בגרוגרת וצ'מוקין דמי וכו' ר"ל אלא שגם שם פ' פירה אין
ברור זה שהוא רק לחד תירוץא ולא ינף שני תירוצים לא הוי בגרוגרת וצ'מוקין לקה
משני פאן תירץ ברור וק"ל: ע"ב ברש"י והמת מוטל פנגד הסדק וכו' לאו שהי' כל המת
פנגד הסדק שהרי הי' מת שלם לפירוש"י וכמ"ש התוס' שרש"י כתב לפני מות המת וגם
רש"י כתב בפירוש אחר כף טומאה מקצתה פנגד ארובה ומקצתה תוף הבית אלא נ"ל
שהי' מקצת המת תחת הגיגית ומקצתו פנגד הסדק שהי' ע"פ פולו אבל מצד השני שאצל
הסדק לא הי' המת ושם הי' הבית שסתמו את הפאור בטפיח כמ"ש רש"י והוצרך לפרש
שהי' גם פנגד הסדק ולא פי' שהיה כל המת תחת הגיגית בצד אחד כמו שכתבו התוס'
משום שיהא החילוק בין פותח טפח לאין בו פ"ט כמו שכתבאר בסמוך ודוק: ברש"י בד"ה
בגמי לידע וכו' עד ובמס' אהללות שנינו וכו' מהרש"ל מוחק תיבת דאין רק גורס שנינו
חילוק וכו' ר"ל שוודאי יש חילוק לרב יהודה ע"ש שאם היו פלים מלמעלה נגד הטומאה
על הסדק או אדם נתן רגלו מלמעלה שאם יש בו פותח טפח טמא מה שלמעלה ואם לאו
טהור והכי נמי הי' המעשה פאן שהי' אדם או פלי פאן על הסדק מלמעלה והא שכתב
רש"י מקצתו נגד הארובה וכו' משום שהמעשה פאן הנה כף כמו שכתב רש"י מת שלם
דאל"כ למה מדדו אם לענין פניסת טומאה לבית הא פבר פקקו בטפיח ואם לכלים שבצד

השני בשביל הא לענן זה ודאי אין חילוק כמו שפנרש שם במשנה ומביאו התוס' אלא ודאי כמו שפכתתי לענן פלים שלמעלה או אדם וא"כ בזה מתורץ גם קושל' התוס' הראשונה פן נראה לי לפרש על פי גי' מהרש"ל ומתפרשת המשנה וגמ' היטב לפי רש"י ואין צריך לדחוק התוס' וגם הקשו על פירושים בעצמם ודוק: אמנם אי קשיא הא קשיא לגירסא זו ולפי' זה דהאיך כתב רש"י לעיל דשמה אין בסדק פ"ט וכו' עד ומכניס את הטומאה לצד השני וכו' הלא שנינו שם דטומאה פנגד הארובה הבית טהור אף שאין בו פ"ט וא"כ האיך יפנס הטומאה לצד השני וכמ"ש התוס' ולולא דברי רש"י ה"ל הגמ' מתפרשת היטב כמ"ש לעיל והיינו אומרין שהמאור הי' בזה הצד שהי' מקצת המת תחתיו וא"ש הפל כמו שפכתתי אלא דברי רש"י ה"ל קשים להולמן וגם לשון רש"י שכתב אח"כ ואני לא יכולתי להבין בו אין לו פ"ט לפ"ז שיהי' זה החילוק הוא נכון בטעמו שפשיש פותח טפח הטומאה יוצאת למעלה משא"כ כשאין בו פ"ט אין יכולה לצאת והוא פשוט בכל הש"ס ואם קשה לו ארישא כמו שכתבאר אין שינוי לכאן וגם הוא דחוק לפרש מתניתין דלא כר"מ שסתם משנה פנותי' דלר"מ אין חילוק ע"ש: לכן נלע"ד שהגירסא הישנה היא יותר נכונה דאין חילוק והוא שרש"י פי' בפשוטו שאם אין פ"ט הטומאה נכנסת לצד השני אף שהי' הסדק ע"פ פולו כמ"ש רש"י לעיל דכיון שאין הטומאה יוצאת דרך הסדק ממילא טמא כל האהל דהוי כסתום ולכך מדדו ג"כ פאן אף שכתב פקדו המאור י"ל שרצו ליטלו להשתמש בו או שפדדו בשביל פלים שהי' בהילקטי בצד השני וע"ז כתב רש"י ש"ת שקשה ע"ז שיהי' באהלות שנינו שאין חילוק וכו' וכק' התוס' ר"ל ועפ"ז נצטרף לפרש דארישא מתניתין כר"י ולפרש הפל כמו שפכתתי לעיל וע"ז כתב רש"י ואני לא יכולתי להבין בו ר"ל לפי הגירסא שלפנינו הוא תמוה דלמה אם אין ארובה פ"ט יהא ג"כ פלים שמתחתיו טהורים וכן אם מת תחתיו יהי' הפלים שבבית טהורים הא פיון שאין טומאה יוצאת דרך ארובה כמו שקי"ל בכולה ש"ס דבפחות מפ"ט אין יוצאת וממילא הוי כסתום וא"כ פיון שאינה יוצאת מתפשט בכל האהל וכ"כ רש"י לעיל בהדיא בסמוך בד"ה וגיגית סדוקה וכוונתו ודאי שיש טעות במשנה וצ"ל בסיפא פנגד ארובה טמא וכן פלים שבבית טמאים וכן מורה שם לשון המשנה דאל"כ מאי שינוי לומר ברישא ויש שם פ"ט ובסיפא ואין שם פ"ט פיון דהפל אחד הל"ל בין יש שם פ"ט וכו' ובהנה דיש חילוק הוי לי' לפלגם ולפחות הל"ל בסיפא אפי' אין שם וגם אין טעם לטהר כמ"ש רש"י לעיל וע"כ פנונת רש"י שהיא טעות דאל"כ איך כתב רש"י לעיל להדיא להיפך וכאן הביא המשנה וכי משום שלא יכול להבין יאמר דלא במשנה אלא כדכתבנא אף שגם בסופה הביאו פן הועתק על פי הטעות וכן משמע בעירובין לפי פשוטו גבי עור העסלא בדרך י' ע"ב שגם תחתיו מדנקט סתמא מצטרף לטפח וכמו שכתב רש"י לצרף להביא טומאה על הפלים שמתחתיו משמע אף תחת הנקב דהוי כסתום וגם דאל"ה האיך מצטרף אם לא הוי כסתום ופי' התוס' שם דחוק ומ"ש התוס' שם משום דהכי גמירי לה דלא אמרינו לבוד גבי טומאה והוא מגמרא דסופה וכתבו ראי' לזה מגמ' דעירובין זה לענן פותח טפח דבכולה ש"ס אמרינו לבוד בפחות מג' ולענן טומאה אמרינו בכל הש"ס דפותח טפח יוצאת הטומאה מבית לבית ואי אמרינו לבוד הוי כסתום בכל הש"ס ולא הוי טומאה יוצאת אלא ודאי דהכי גמירי בטומאה דלא אמרינו לבוד אף בפ"ט אבל בפחות מטפח הא הוי אף גבי טומאה כסתום

לכל מילי וגם בסנפך ראיתו מרישא גבי פ"ט אבל לא מסיפא וכן באהלות גופא ס"ל לרב יהודא דבפחות מטפח אפי' נתן רגלו למעלה עיין שם וכן מחכמים מוכח דהוי פסותם והא דר"מ מטמא היינו משום שרגלו מאהיל על הטומאה ממש וקי"ל על עצמו בכל שהוא ואף בזה פליגי חכמים ע"ש אבל לענין הפסק אהל ודאי לא הוי הפסק לכולי עלמא כמו שכתב רש"י לעיל פנ"ל ברור בדעת רש"י והוא הנכון לענ"ד ודוק היטב: שוב מצאתי פן מפורש בפרק י"א דאהלות הבית שנסדק וכו' וכמה י"א בפסוק וכו' רבי יוסי אומר משום ב"ה פותח טפח ואז כלים שבחוץ טהורים והיינו כמו שכתבתי רק לפ"ז אצ"ל שהמת תחת הסדק: ומ"ש התוס' פאן טעם שאין דרף מאהיל אין לו פירוש פיון דהוי פסותם אלא פנונתם למ"ש בעירובין והוא מגמרא דסנפך עיין שם ודוק: סליק פרק מי שהחשיף וסליקא לה מסכת שבת והנוטה שמים פאהל לשבת.

הוא יצרני כפבת ויצניני ליום שפולו שבת: והוא יחדש ויזמין לכבי בפניה לב מבין. ותורתו הקדושה להבין.

ויסייעני להתחיל ולסיים חידושי מסכת עירובין: הדרן עלה שאמרתי לנעוץ סופו בתחלתו יש לומר ע"פ שמקשה בריש מכילתין תרתי סרי הויין ומשני פטורי דאתי לידי חיוב חטאת קחשיב וע"ש לפי התוס' וכן מה שהביא רש"י בשם רבותיו הוא מי שעשה עיקר מלאכת הוצאה או הכנסה רק שחיסר מעט דהיינו עקירה או הנחה ברה"י לבד או ברה"ה והיינו מי שפשט ידו עיין שם ודוק: אמנם קשה פיון דעכ"פ גם זה העקירה לבד או ההנחה ג"כ אסור כדמוכח שם למה לא חשיב וגם הא"י אמר שהו ארבע פיון שהם שש.

לכך אמר הדרן עלה פ' מי שהחשיף ואז הדרן עלה מסכת שבת ולא יוקשה לה: והוא דבריש מי שהחשיף על מניחו על החמור פריה ונחלא מחמר ומשני וכו' עד כל שבגופו חייב חטאת בחבירו פטור אבל אסור ופירש"י לא שרי גבי פיס וצריה להבין דהא שרייה איסור דרבנן בנכרי וכן אפי' מניחו על החמור הוא עושה עקירה להולכת ד"א ברה"ה וכן סמוך לביתו הוא עושה עקירה להכנסה וכן פשהו נוטל ממנה פשהיא עומדת עושה הנחה וצ"ל זה הסברא דלעיל שעל ידי חבירו החבירו עושה עיקר המלאכה של הולכת ד"א ברה"ה או של הכנסה רק מחסר ממנו מעט עקירה או הנחה זה מיקרי דאתי לידי חיוב חטאת לא שרי משום הפסד אבל עקירה לחוד או הנחה דלא אתי לידי חיוב חטאת אף שאסור מדרבנן שרי במקום הפסד כגון מי שהחשיף או שאר הפסד ליסטים וכיוצא בו כמו שכתב הר"ן בשם פוסקים כמו שאר איסור דרבנן ובזה מתורץ דתנא בריש שבת תני מילתא דפסיקא שאסור תמיד אף במקום הפסד הוי רק ד' משא"כ הנה שרי במקום הפסד ודוק: או י"ל ע"פ מה שראיתי במפורש דלהכי תני עני דהוי אמינא משום מצוה צדקה לא י"א אסור מדרבנן גבי סיפא קמ"ל דלא משום שהוא דררא דאיסור תורה ואם כן בתר דסיים מפירין נדרים בשבת ומסקינן דאפי' שלא לצורך שבת שרי משום דהפרת נדרים כל היום ולא יוכל להפר אחר שבת וצ"ל כמו שכתבתי שם אני דהוי חפצי שמים שמצוה להפר ולא לקיים ע"ש דאל"כ מה בכך שלא יוכל להפר אחר שבת ועל ידי זה דחפצי שמים מותרין הדרן עלה מסכת שבת ולא יוקשה לה מ"ש דתני עני ולא תני אהד עומד בחוץ ואהד בפנים וק"ל: לחבר סוף שבת בהתחלת מס' עירובין דהנה יש להקשות

אמאי שרי להפר אף שלא לצורך פיון שלא יוכל להפר אח"כ הא כמו שאין נשאלין
שלא לצורך שיוכל לישראל לחכם למחר ה"נ אשה זאת אף שלא יוכל הבעל להפר תזיל
לגבי חכם ותשתרי וצ"ל כמו שכתבנו שם מי יומר דמזדקק לה חכם כמו שכתב בגמ' פ'
פירה אבל קשה בשלמא התם שפיר אמר לחומרא דלא הוי מוכן בשביל זה אבל הקא
איך נקיל מחמת ספק לכתחילה וצ"ל פיון שהווא איסור דרבנן אזלינן להקל אף להתיר
לכתחילה ועפ"ז מתורץ התחלת משנה ראשונה דעירובין מבוי שהיא גבוה מכ' אמה
ימעט ע"ש דגמ' רמי אסופה ומשני מבוי דרבנן תני תקנתא וכו' ודחק רש"י בכ"י זה ע"ש
וכן בתוס' ולענ"ד נראה לפרש פי' מרנוח יותר והוא ע"פ שאמר אב"י לקמן משמ' דרב
נחמן דאמת סופה ומבוי באמות בת חמשה והיגנו לחומרא וכמ"ש רש"י דמספיקא אזלינן
לחומרא וקשה א"כ אם הוא למעלה מד' אמות קטנות אף אם נמדוד בגדולות לא יאה ד'
אמה היא פסולה ואמאי בשלמא בסופה הוי ספק דאורייתא אבל במבוי הוי ספק דרבנן
ולקהל וצ"ל פניו שיכול למעט לא אמרינן ספק דרבנן לקולא פיון שיכול לתקן אבל
באמת אי לא מיצט קודם שבת וא"א לתקן בשבת מותר לטלטל בה דספק משא"כ בסופה
וא"כ מדוקדק היטב מבוי דרבנן א"א למיתני פסולה למעלה מד' אמות קטנות דהא
בכה"ג פשר בדיעבד רק לכתחילה ימעט אף באמות קטנות אבל סופה דאורייתא פסולה
אף דיעבד באמות קטנות תני פסולה כנ"ל לפרש ואף לרבא דפליג אב"י ג"כ שייך זה
התירץ בעוצבת ושוחקת אף הוא קשה קצת איך נתיר לטלטל לכתחילה מחמת ספק
דרבנן אבל מן משנה דמפירין כנ"ל מוכח כן שפיר תני ימעט ודוק: בדרה אחר נ"ל
לפרש הגמ' דאמר סופה דאורייתא תני פסולה וכו' ע"פ מה שכתבו התוס' בשבת
בשמעתתא דפקק החלון דהיכא דתיקון הוא מתיר איסור דאורייתא הוי עשיות אהל אף
במן הצד ולא בגג ואסור לעשותה בשבת וי"ט אבל היכא שאינו מתקן בו איסור
דאורייתא שרי לעשותו בשבת ויום טוב וא"כ יש לומר דלהכי תני ימעט דקמ"ל דשרי
למעט בשבת ולהכי קאמר מבוי דרבנן דמדאורייתא ג' מחיצות נדאי שרי לכה תני ימעט
אבל סופה אע"פ שאינו עושה אהל שפיר הוא אסור למעטו בי"ט שהווא תיקון דאורייתא
אבל קשה האיה שרי למעט הקורה בשבת הא אפשר למעט בע"ש וכמו שבעי למימר
בשאלת גזרים אף דמסיק שם דשרי אף בשנה' לו פנאי בע"ש משום דשם י"ל שעדיין
לא הי' לו פתח או לא נתחרט אתמול או לא נזדקק לו חכם משא"כ הקא אבל בתר דתני
סוף שבת מדברייהם למדנו שמודדין בשבת מדידה של מצנה שהווא דין ע"ש משפחת לה
שפיר שלא היו יודעין בע"ש שהווא למעלה מד' אמה ונזדמן שמדדו בשבת והווא למעלה
מד' אמה שפיר תני ימעט להורות דאף בשבת ימעט ודוק: